Broj 1. Pula, u četvrtak dne 5. jenara 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. naplaćuju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

† Podmaršal Gjuro Čanić

Ovih dana pronijela se našim novinama radosna vijest, da je nepoznati hrvatski rodoljub poklonio družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru 25000 kruna, na što su se mnogi radoznalo pitali: tko je taj plemeniti dobrotvor naše istarske sirotinje?

Na to odgovaramo danas tužnim i potresnim srcem:

Taj je nepoznati rodoljub bio: Preuzvišeni Gospodin podmaršal Gjuro Čanić. Darovateljeva je želja bila, da mu družba za života ne oda imena. Danas smo na žalost riješeni te obveze: Podmaršal Gjuro Čanić izdahnuo je svoju dobru i plemenitu dušu u Beču u ponedeljak dne 2. o. mj.

O čovjeku i vojniku podmaršalu Gjuri Čaniću govorit će drugi.

Mi u ovom času gledamo u pokojnom krajišniku — junaku samo Hrvata i dobrotvora naše Istre.

Bio je Hrvat kova Jelačićeva, Preradovićeva, Trnskoga i one divne legije slavnih hrvatskih časnika, kojima nije vojnička odora ni za čas stegnula srca. O tome nam svjedoče nebrojene crtice iz njegovog života osobito ona svima dobro poznata zgoda iz posljednjeg narodnog pokreta.

Jedan od najljepših spomenika svome imenu ostavio je slavni pokojnik u daru, što ga je poklonio našoj družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru. Onaj njegov lijepi dar pokazuje, koliko je njega zanimala ova naša borba u Istri. On je toj hrvatskoj borbi na skrajnjem zapadu hrvatske domovine podavao vanrednu znamenitost. Njegovo bistro i pronicavo oko proniknulo je dobro ulogu, što će je u budućnosti našega naroda igrati Istra, budemo li je znali na vrijeme očuvati.

Svojim je darom pokojnik zadužio čitavu Hrvatsku. Svojim je darom osjegurao sebi časno mjesto u povijesti naše Istre, koja će mu do vijeka biti harna i slavno mu ime spominjati s dubokom harnosti i velikim počitanjem.

Vječna slava Gjuri Čaniću!

Opatija, 3. siječnja 1911.

Družba sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Sastanak delegacija.

Pod sami konac godine sastale su se austro-ugarske delegacije ovaj put u Budimpešti. To se je dogodilo dne 28. decembra.

Otvorenju austrijske delegacije prisustvovaše ministar izvanjskih posala grof Aehrenthal, austrijski ministar predsjednik baron Bienerth, ministar rata Schönaich, zajednički ministar financija barun Burian, zapovjednik ratne mornarice grof Montecuccoli itd. Hrvate i Slovence zastupaju ovaj put u austrijskoj delegaciji zastupnici Dr. Tresić za Dalmaciju, Dr. Šušteršić za Kranjsku i Fon za Goričku. Istru zastupa ovaj put Dr. Bartoli.

Sjednicu otvorio je grof Aehrenthal, koji je pozvao najstarijeg člana delegacije baruna Schwegela, da zauzme privremeno predsjedničku stolicu.

Zatim se je delegacija konstituirala izabrav sa svimi glasovi (49) predsjednikom Dr. Baernreithera, podpredsjednikom Dr. Glombinskoga.

Predsjednik je na to izrekao podulji govor ocrtav predloženi program rada delegacije, koji će se kretati osobito oko pojačanja vojnih kopnenih i pomorskih sila.

Sliedećeg dana primio je u kraljevskom gradu u Budimu nadvojvoda priestolonasljednik Fran Ferdinand kao zamjenik cara i kralja Franu Josipa obje delegacije.

Prije 11 sati sastali su se austrijski delegati u bielој dvorani budimskoga dvora. Praćeni ugarskim dvorskim maršalom knezom Nikolom Palffy pošli su u dvoranu za audiencije, gdje su se sastali ministri grof Aehrenthal, barun Bienerth, barun Burian, barun Schönaich, gardijski kapetan i veliki majordom barun Rummerskirch.

Malo zatim uniša je u dvoranu priestolonasljednik Fran Ferdinand pozdravljen burnimi živioklici. Priestolonasljednik sjeo je na priestolje a predsjednik austrijske delegac je izrekao je na to govor, u kojem iztaknuo medju ostalim ovo:

Puni čvrste zahvalnosti upiru narodi prostrane države oči k Njegovom Veličanstvu kao čuvaru mira i zaštitniku svakoga mirnoga rada. I narodi Austrije pozdravili bi radostno doba, u kojem bi uspjelo blagotvorno utjecanje mira bez svakoga naoružavanja uzdržati, u kojem potonjem se danas države natječu. Monarkija ali ne može, dok ovaj visoki cilj ne bude postignut, zauzeti posebno stanovište, a da tim načinom svoj ugled, svoj utjecaj i svoju sigurnost ne bi stavila na kocku.

Austrijska delegacija izpitat će toga radi povišene potrebe obranbene snage, koje su joj već u izgled stavljene, onom savjestnošću, koju joj propisuje internacionalni položaj monarkije, ali takodjer i naše narodno i državno gospodarstvo.

Mi ne gubimo nade, van gojimo čvrsto pouzdanje, da će uspjeti ovaj rad svih naroda Austrije okruniti sporazumkom u pravcu njihovoga nacionalnoga zajedničkoga života, pa time uzvratiti onu ljubav, što ju Njegovo Veličanstvo na jednaki način za sve narodne slojeve ove monarkije posvjedočava. Uklonivši sve zaprieke te mirnim razvitkom našega narodnoga gospodarstva, mi ćemo biti kadri udovoljiti zahtjevima raznih internacijonalnih i socijalnih obveza, pa ih dovesti u sklad sa interesima naše obranbene snage, a da ne će vladati zabrinutost, koja se danas obzirom na visinu vojničkih potreba ukazuje.

Priestolna besjeda.

Na ovaj govor priestolonasljednik je odgovorio ovom besjedom:

Zapala me je častna zadaća, da danas zastupam Njegovo ces. i kr. apostolsko Veličanstvo.

Ne ću propustiti, da stavim do znanja Njegovu Veličanstvu osjećaje vjerne odanosti i privrženosti, kojima ste netom dali oduška prema Previšnjoj osobi Njegova Veličanstva.

Pozdravljujući vas u ime Njegova Veličanstva na početku vašega važnoga rada, što je pridržan Vašemu djelokrugu, ističem ponajprije Previšnje živo zadovoljstvo Njegova Veličanstva nad tim, što se utješno razvijaju naši izvanjski odnosi. Oslanjajući se na svoje saveze i uz dobre odnose prema svim vlastima, monarkija će se i u buduće trsiti, kako bi se ojačalo njezino uspješno nastojanje oko očuvanja svjetskoga mira.

Zahtjevi su ratne uprave za vojsku porasli prema lanjskoj godini. Isto tako ratna mornarica nuždno iziskuje, da se odobre veća sredstva za njezinu izgradnju, kako bi se s obzirom na dotične izdatke drugih vlasti održala na dotičnoj visini.

Ove veće tražbine za vojsku i mornaricu neće samo povećati bojnu spremu monarhije, nego će joj takodjer donieti koristi na gospodarskom polju.

Izvršujući nalog Njegova ces. i kr. apostolskoga Veličanstva, da Vam izrazim Previšnju zahvalu i povjerenje za Vašu prokušanu uvidjavnost i Vašu patriotsku revnost, želim najbolji uspjeh Vašemu radu i srdačno Vam kličem: Dobro mi došli!

Iza što je pročitan priestolni govor, zaorišе poklici „Hoch!" i „Slava!", a na to se je nadvojvoda sa dvorskom svitom udaljio, dočim delegati jednako ostaviše dvoranu.

U jedan sat poslije podne sastala se je Austrijska delegacija na kojoj je u kratko riešila predloženu osnovu o privremenom proračunu.

Tečajem te razprave došao je do rieči i hrvatski delegat Dr. Tresić, koji reče, da nijedan Hrvat ili Južni Slaven nije ni poslanikom ni alašejom ni konzulom. To znači, da ministar vanjskih posala nema povjerenja prema jugoslavenskim pokrajinama, u kojima stanuje sedam milijuna stanovnika. Namješteni su kao konzuli Niemci i Magjari. Već radi ovih činjenica mora glasati protiv proračunskog provizorija, u kojem je uključeno povjerenje prema vladi. Pa sve da bi morao na to zaboraviti i glasovati za provizorij kao za državnu nuždu, ne bi toga smio učiniti s razloga, što se hrvatski i srbski narod, koji je svoju lojalnost kralju i materijalnim žrtvama dokazao, obtužuje od strane sadašnjeg ministarstva sa veleizdaje. Sažaljuje ovu politiku, koja nije bila bolje sreće sa svojim falzifikatima. Očito je, da nijedan Hrvat ne može prema ministru izvanjskih posala imati povjerenja. Govornik bi imao da iznese i neke prigovore na ratno ministarstvo i na upravu mornarice, a u prvom redu potražiti, da se u mornarici snize godine službe. Hrvati sačinjavaju dvie trećine ratne mornarice, te je u njihovom interesu, da bude jaka mornarica, jer u slučaju poraza Hrvati bi bili prvi, koji bi žrtve doprinieli kralju i zemlji. Govori za željezničku spoj sa Dalmacijom; za bolje utvrde morskih obala i za ustrojenje jedne ratne luke u Dalmaciji. Glasovat će protiv proračunskog provizorija.

Slavenski bogoslužni jezik u Istri.

(Nastavak.)

Postupak Naglov sa onimi trimi župami na Krasu bio je jako uzkomešao i tamošnji narod i naše duhovne i svjetovne da tako rečemo prvake. A kako i nebi! Dok su naši prvaci, i duhovni i svjetovni, čekali odgovore na njihove spomenice-molbe, poslane biskupu i Sv. Stolici, dok su njeki velikimi nadami očekivali uspjeh viećanja hrvatskih nadbiskupa i biskupa sa Sv. Stolicom, dok se je čulo da Nagl u Rimu nije kazao nikakve protimbe, dotle je on kao kriomice, najprije u zabitnijih krajevih uništiti slavensko bogoslužje, da pak podje sve dalje i dalje.

Ganuli su se i duhovni i svjetovni prvaci, te tražili rješenje svojih spomenica-molba.

Evo kako su pisali hrvatskim i latinskim jezikom svjetovnjaci, predstavnici onih koji i u ime kojih bijahu početkom 1904. u Rimu:

Svetom Otcu Papi Piju X. u Rimu.

Molba Hrvata i Slovenaca Istre za blagohotno riešenje njihove spomenice glede slavenskog bogoslužja.

Sveti Otče!

Početkom febrara 1904. ponizno podpisani u društvu sa gg. Dr. Andrijom Stangerom i Kažimirom Jelušićem podali smo se u Rim kao posebno odaslanstvo vjernika Hrvata i Slovenaca iz biskupija tršćansko-koparske i porečko-puljske sa zadaćom, da se u njihovo ime smierno poklonimo Vašoj Svetosti i predademo spomenicu, kojom se molilo uzpostavu i uzdržanje službe božje u slavenskom jeziku u pomenutim biskupijama.

Bili smo pripušteni k zamoljenom poklonstvu dne 5. febrara 1904., ali, neznamo s kojeg razloga, ne k predaji naše spomenice u Vaše posvećene ruke.

Ipak Vaša je Svetost očinskom susretljivošću svrnula govor na predmet naše spomenice, te blagohotno nas uputila, da ju predademo tajniku Vaše Svetosti uzoritom stožerniku gospodinu Mery del Val, upozoriv nas da će ista bit predmetom razprave kongregacije vrhu obreda, te izličuć obstojeće izvanjske potežkoće, Vaša nas Svetost milostivo odpustila uz obećanje, da ako i ne na jednom, ipak malo po malo bit će udovoljeno odnosnim željam od nas zastupanih vjernika.

Spomenicu smo istoga dana predali polag upute na naznačeno nam mjesto, te utješeni podanim nam obećanjim vratismo se svojim kućama, podieliv nadu sa našimi sunarodnjaci, te pobudjujuć i njih na uztrpljivo očekivanje.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Popis pučanstva u Puli. — *Popisni kamorași na djelu.* Tuže nam se sa više strana u gradu, da neki popisni komesari kamorre svojevoljno uzimlju strankama popisne arke i ispunjuju kako sami hoće. Upozorujemo na to c. k. kot. oblast, da toj nepodobštini stane na kraj. — Upućujemo pak ponovno sve naše, da dadu popisne arke ispuniti po čovjeku svog povjerenja, jer je kamorra poduzela sve da iskrivi materinski jezik naših i popiše sve za Talijane. Radi toga pozivljemo sve naše, koji doznadu ili posumnjaju, da su jih kamorrini popisivači upisali za Talijane, neka se oglase u „Narodnom Domu", da se uzmogne tu lopovštinu kamorre ispraviti.

* * *

U c. i k. marini neće Slavena. Primili smo takodjer pritužbu, da je zapovjedjeno, te se svi kancelisti, majstori, verkfireri i slični ces. i kr. ratne mornarice moraju upisati kao *Niemci*. Ako je to istinito, onda nemamo dosta rieči, da ožigošemo tu brutalnu silu. Pozivljemo pak sve Slavene u c. i kr. ratnoj mornarici, da se upišu po materinskom jeziku, a na gornju nepodobštinu upozorujemo slavenske delegate i zastupnike.

Premetačine u talijanskim društvima i uzapćenja nekojih mladića u Puli. Dne 31. decembra u 7 sati u jutro obavljena je premetačina u sjedištima „Circolo di coltura" i „Associazione Edera". U društvu „Edera" bio je zapljenjen imenik članova, a u „Circolo di coltura" bile su zapljenjene razne tiskanice i brošure. Nakon ovih premetačina redarstvo je provelo kućnu premetačinu u stanovima triju talijanskih mladića, i to Kamilo Descovich, Grion i Stefanini, koji su bili odmah zatvoreni i prva dvojica predana sudu, dok je Stefanini pušten na slobodu.

Ove mjere redarstva dovode se u savez sa veleizdajom.

Iz Ližnjana. Prošlu nedjelju obdržavala se ovdje glavna skupština Hrvatske Čitaonice, na kojoj je izabran ponovno stari odbor. Na toj skupštini zaključilo se, da se u što kraćem roku osnuje tamburaški zbor Čitaonice, kojeg će voditi učitelj g. Mate Zuccon.

Iza skupštine sastali se rodoljubi na pogovor, i tom prilikom usianovili su „podružnicu družbe sv. Cirila i Metoda". Izabran je odmah odbor kojeg je predsjednik vlč. Angjeo Mateljan, tajnik g. Mate Zuccon a blagajnik g. Ante Vojnić. Tom prilikom preporučio je vlč. Mateljan osnovanje „Pčelice", društva za štednju, koje bi osobito bilo od koristi mladjem svietu, pogiavito onom što radi u Arsenalu, te bi vrlo lahko prištedili koju svoticu.

Dvadesetpetgodišnjica. U subotu 7. siečnja slavi rodoljubna občina Bašćanska na otoku Krku dvadesetipetgodišnjicu što je u hrvatskim rukama.

Toj velevažnoj narodnoj slavi rodoljubnih Bašćana pridružuje se i naše uredničtvo sa iskrenim željama, da občina u narodnim rukama i nadalje cvate i napreduje na čast svemu našemu narodu.

Narodni darovi. Presvj. g. Petar Premuda, kr. sudb. viećnik u m. u Zagrebu, daje za Družbu K 10 kao redovni član za g. 1911; g. Anton Udovičić daje za Družbu K 1·55, i to 54 p. od preplaćenih smokava a K 1·01 od svoje strane; g. Mate Vlašić iz Novevasi kod Poreča, šalje za Družbu K 26, sakupljenih na predlog Ive na Mogorovića prigodom krštenja kćerke pošiljača, kojoj nadjenuše ime Milena, a darovaše: po 5 K: Ante Pribetić i Ivo Mogorović, kumovi, i Mate Vlašić, otac; Mate Vlašić, stari, K 3; po 2 K: Vlašić Jelisava, majka, Ante Anzulović, učitelj, Ivana Vlašić, Ana Vlašić. Grgo Buždon u Puli daje družbi za novu godinu K 5.

Lošinjski kotar:

Božićnica, Mali Lošinj. U petak 23. XII. obdržavala se je u dvorani hrv. Čitaonice Božićnica zabavišta „Družbe sv. C. i M. za Istru". Dvorana bijaše puna vriednih Lošinjana, a prisustvovala je i lijepa kita otmenih gostiju. U 6 s. a i prije već žurkaju mališi da ne zakasne, a lišca sjevaju od radosti. Pod vodstvom svoje marne učiteljice g. Markus izvadjaju okladno sve točke rasporeda, da bi mulina gledali. Žive slike prelijepe, igre dražesne, a što da reknem o igrokazu „Dobrotvorke dame". Tvrdio bi, da je nemoguće da 7 djece od 4—5 god. izmjenično govore bez da bi se smeli ni u riječima ni u kretnjama, te se je zabavica svih ugodno dojmila. Kad su se dielili darovi, ovi bijahu obilni — sreću malenih i velikih kazivao im izraz lica. Dao Bog, da nam ne prodje Božić, a da ne imademo slične Božićnice.

* * *

Za Božićnicu zabavišta družbe sv. Cirila i Metoda za Istru darovaše gg. Prof. Vitez A. Haračić K 25; po K 10: kot. kap. Mosettig, Ljekarnik Blažević, Lijekarnik Brilli, Litija; Marija Volf, Zagreb, K 8; Zrinjska Martinolić K 7·34; N. N. K 6; po K 5: Š. Kv. Kozulić, Lijekarnik Picinić, B. U. Capponi, Hochreich, Lijekarnik Reich, Dr. Bonefačić, J. pl. Marjanović, Zagreb; po K 4: Draga Ritter, Zagreb, Ivan Martinolić; po K 3: Prof. Salvi, P. Ivan Mrakovčić, Jel. ud. Skopinić, Zimić Josip, P. Sintić Ivan, Maria Vidulić S.; po K 2: P. Ivan Žic, Ivan Martinolić, Daniel Morin, P. Frane Vraničar, Nadzornik Pribil, M. Lukež, Josip Kraljić, Obitelj Martinolić, Josip Vela, Pere Kos, D. Jakov Nikolić; Vidulić Dinka K 1·30; po K 1: Markus Betty, Bonicioli K., J. Istenić, Cervelin; Garzančić 40 p.

Nadalje darovala je g. Mariana pl. Bene iz Beča lijepe igračke za svu djecu, a g. Anka Grahovac, Daruvar, 36 m. barhela.

Svim plemenitim darovateljima u ime malenih budi izrečena ovime najtoplija hvala.

Gospodj. Carmela Bonicioli, g. Bonefačić Perica, gg. Šimun i Dragutin Picinić pomagali su za svečanosti i zborom i tvorom, a g. Frane Skopinić pratio je pjevanje na glasoviru, na čemu svima srdačna hvala.

Krčki kotar:

Punat. Občinsko zastupstvo u Puntu u svojoj sjednici od 16. prosinca 1910. zaključilo je, na prešni predlog predsjednika Martina Odlića, kano zamjenika načelnika, da se pridružuje, zaključku občinskog zastupstva u Kastvu od 6. prosinca 1910. u sliedećem i to:

1. Izražuje se posvemašnje povjerenje hrvatsko-slovenskim zastupnicima na istarskom saboru i carevinskom vieću; odobravajuć njihov dosadašnji rad u istarskom saboru i carevinskom vieću, te postupak njihov prigodom zadnjeg saborskog zasjedanja.

2. Prosvjeduje se proti očitom kršenju zakona sa strane talijanskih zastupnika u saboru i talijanskih prisjednika u zemaljskom odboru.

3. Poziva c. kr. Vladu, da stane na put tom kršenju zakona i da pazi, nek se svuda i svagdje vrši zakon.

Djeca za djecu. Baška. Mladež pučke škole priredit će „božićnicu" na Mlado ljeto i sv. Tri kralja. Prihod je namijenjen za „dječje zabavište" u Baški.

Dodjite domorodci, da razveselite vašu djecu!

Mlodare prima sa zahvalnošću učiteljski zbor.

Voloski kotar:

Za dobru ruku darovao je zastupnik prof. Vjekoslav Spinčić po 100 kruna Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru u Opatiji, Bratovšćini hrvatskih ljudi u Istri u Kastvu, Hrvatskomu djačkomu podpornomu družtvu u Pazinu.

Poziv! Potpisani odbor pozivlje ovime p. n. g. članove „Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri" na glavnu godišnju skupštinu, koja će se obdržavati u Kastvu dne 18. jenara 1911. u dva sat poslije podne sa navadnim dnevnim redom.

Odbor „Bratovšćine hrv. ljudi u Istri".
U Kastvu, dne 27. decembra 1910.

Za Spomen-knjigo prof. Vjekoslava Spinčića uništo je nadalje kod občine Kastav za družbu sv. Cirila i Metoda i za Djačko društvo u Pazinu kruna 99·15 od 35 Spinčićevih štovatelja, od kojih preplatili su preko knjižarske ciene sa kruna 10 N. N. iz Rijeke; sa K 8 gdjica Marijana Mayer, učiteljica, Pula; sa K 4 Trinajstić Dr. Dinko, odvjetnik Pazin; sa K 2 Iv. Kostrenčić, Crikvenica; sa K 3 g. Milić Josip, graditelj, Jurčići; sa K 1 Filiplić Pravdoslav, Žminj i Andrija Jakac, učitelj, Hum. 15 fil. N. N. — Živili darovatelji i našli sljedbenika!

„Bratovšćini hrv. ljudi u Istri" u Kastvu darovali su u ime dobre ruke za oprost čestitanja prigodom božićnih blagdana i nove godine g. Prof. Vjekoslav Spinčić zastupnik naroda 100 kruna i g. načelnik Kažimir Jelušić u Kastvu 10 kruna.

Ženskoj podružnici družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Kastvu predao je povjerenik družbe g. načelnik Kažimir Jelušić uplaćenih od g. Radetić Frana iz Jušići 5 kruna.

Slovenac g. Dr. Isidor Reya liječnik u Komnu imenovan je po opć. zastupstvu kastavskom dne 22. pr. mj. općinskim liječnikom sa sielom u Matuljama.

Hrvatska Čitaonica u Kastvu obdržavala je dne 20. pr. mj. svoju glavnu godišnju skupštinu.

Skupština bila je mnogobrojno posjećena i uzet do ugodnog znanja izvještaj odbora, komu je jednoglasno izrečena zahvala u zapisnik. Društvo je ove godine dobro napredovalo, jer je izašlo i iz pasiva, koji je teretio društvenu upravu.

U novi odbor, bio je biran predsjednikom g. Kažimir Jelušić načelnik, tajnikom g. Dr. Mate Tentor profesor i blagajnikom g. Franjo Baf nadučitelj.

Članova broji društvo do 60.

Želimo da cvate i napreduje majka istarskih čitaonica i najstarije hrvatsko društvo u Istri!

Lovran, 31. XII. 1910 Kao prošlih godina priredila je i ove mjesna Hrvatska Čitaonica „Danica" uz sudjelovanje mladog pučkog društva Knez grada, proslavu božićnog drvca za učenike hrvatske pučke škole u Lovranu, i to u prostorijama prve mjesne kafane. To je bila zabava za malo i veliko, za staro i mlado, za sve što hrvatski čuti u Lovranu. Tu je bilo govora, deklamiranja, pjevanja, šale pa čak i odluža dječija predstava. Kako su se veselile mamice gledajući svoju mezinčad, kako se koncša po bogato ukrašenoj dvorani, kako se njihova dječica natječu, da što bolje odigraju svoje „tegotne" uloge. I odigrali — maleni anjelići — oduži birani program na svačije zadovoljstvo, a ponajviše gospode učitelja i gospoja učiteljica, koji su imali barem tu moralnu zadovoljštinu za svoj mukotrpni posao od preko mjesec dana oko priprave i poduke djece, da su gledali na svoje oči, kako im trud nije bio jalov i da su zaslužili svačije priznanje i udivljenje. Zabava je završila diobom bogatih, praktičnih i lijepo ukrašenih darova, a bila su nadarena sva djeca ponajpače siromašna. Naravno da je sve to stojalo silnog novca, oko po tisuće kruna. A odakle taj novac? Plemenite gospodje i milovidne gospodične odbornice, ko marne pčelice od cvijeta do cvijeta, obilazile su od kuće do kuće i po mjestu i izvan mjesta i pokucale na svačija rodoljubna vrata, pa tko da im se ogluši, a još za tako ple-

---

Eto na izmaku je jurve od onda treća godina, a riešenja našoj spomenici nema nikakva.

Nu imade li se suditi po vanjskim pojavima, tada moramo doći do zaključka, da je naša molba, ostao glas vapijućega u pustinji.

I doisto od onoga časa odrješitije i sa promišljenim te odredjenim sustavom nastavilo se u obim biskupijama tjeranjem slavenskog bogoslužja iz crkava, te dapače počelo se namještati u župama, napučenim većinom naše narodnosti, svećenike, koji čak neznadu jezika većine svojih župljana.

Posljedice jesu sve više rastuće ogorčenje u vjernicima naše narodnosti, propadanje vjere, utvrdjivanje jurve razširenog u puku mnienja, da je crkva iznajmljena i izrabljivana na zator naše narodnosti.

Vjernikom srce plače na duševnom razsulu, koji se širi u ovim stranama, ali zapriječiti ga pukim obećanjima i poticajem na uztrpljivost već se nemože.

A zapriječit ga neće niti pokušaji sa stvaranjem takozvanih klerikalnih stranaka sa stanovitom političkom svrhom, nego dapače takvi će pokušaji pospješiti to razsulo.

Ne nije to način, da se povrati mir ogorčenim dušam, uzpostavi jedinstvo naroda u Gospodinu, te povrati blagotvornu djelatnost Njegove crkve.

Povratit se treba Njegovim svetim naukom i sliedit Njegov primjer.

Trgovce iz hrama božjega iztjerao je On bičem. A trguje sa crkvom onaj, koji iz pukih obzira žrtvuje mir i spasenje duša povjerenih mu vjernika.

Nije On poslao apoštole, da ujedine crkvu u latinskom jeziku, nego u svetoj nauci Njegovoj, pa njim za to i podielio dar jezika, da uzmognu svim narodima navještati rieč Njegovu.

A jaoh si ga onomu, koji je uzrokom sablazni i najmanjem vjerniku.

Sveti Otče, zadnja ura bije, da se ukloni veliko zlo, koje prieti nastati u ovim krajevima. Mi ga ne želimo, nego bi rado dapače, da to zlo mine naš narod i da ga se predusretne. Pa baš za to strahopočitanjem pristupamo ponovno Vašoj Svetosti sa smiernom molbom, da izbavi naš narod u Istri od te velike i dugotrajne kušnje, te udovolji željam iztaknutim u našoj spomenici predanoj dne 5. febrara 1904. i povrati u cielosti ovdješnjem slavenskom pučanstvu slavensko bogoslužje, kojim se služilo po božjem, ljudskom i crkvenom pravu.

Kola mnienje medju ovdješnjim vjernicima, da u kongregaciji vrhu obreda prevladjuje struja protivna slavenskom bogoslužju, pa da radi toga naša spomenica nije bila, nit će biti riešena. Očito je, da ta većina u kongregaciji nebi bila u tom slučaju pravo upućena u stvar i težke posljedice s njom skopčane. Obzirom na to usudjujemo se ponizno zamoliti Vašu Svetost, da očinskom svojom blagonaklonošću odredi shodna, kako bi naša smjerna molba bila riešena *u najkraćem roku*, jer će se inače utvrditi mnienje o protivnosti takodjer katoličkog Rima slavenskom bogoslužju i dosljedno Slavenima, a kobne posljedice bit će tada neizbježive.

Pazin, dne 20. novembra 1906.

Vaše Svetosti preodani sinovi u Gospodinu.

Dr. Dinko Trinajstić, v. r.

Dr. Šime Kurelić, v. r.

(Sliedi.)

menitu svrhu u otudjenom Lovranu? Bog naplatio njihov mar, brigu i trud, a ko njima, tako i svim, koji su bilo kako doprinesli, da je svečanost božićnog drvca tako krasno uspjela, u ime nadarene dječice, izriče najsrdačniju zahvalu — Hrvatska Čitaonica „Danica“ i Knez grad.

Pazinski kotar:

„Djačko pripomoćno društvo u Pazinu“ primilo je u mjesecu prosincu 1910. slijedeće prinose: Medvedić A., Klana 10 K; Bergić Iv., Pazin 6 K; Fr. Matejčić, Trst 40 K; Dr. L. Marijanović, Zagreb 10 K; Ladavac I. 2 K; Iv. Ladavac 2 K; Rud. Ladavac 2 K; Ladavac L. 2 K; Ujčić Josip 2 K; Guštin Ivan 2 K; Guštin Mate 2 K; Stojan Brajša 2 K; Pilat Mate 2 K; Ladavac J. 2 K svi iz Pazina; Dr. Š. Mandić, Beč 20 K; Fr. Barbalić, Beram 10 K; Janko A., Pula 10 K; Prva hrv. štedionа, Zagreb „Božićni dar“ 100 K; N. N., Pazin 2 K; Pero Premuda, Zagreb 10 K; Vj. Višković, Valtura 10 K; M. Škabić, Rakalj 10 K; R. Brnobić, Kavran 2 K; Zgrablić M., Pazin 10 K; Rebek Pr., Pazin 10 K; Matanić P., Pazin 10 K; Sironić Ant., Trviž 10 K; Tarok 5 K; Istra Budisvoj 300 K; „Daj brate“ 300 K; Daj, siroto, kad neće bogatuš 100 K; Rodudar 300 K.

Za oprost od čestitanja: Dr. D. Trinajstić, Pazin 10 K; Dr. I. Šebesta, Pazin 5 K; Vj. Spinčić, Opatija 100 K; Pr. Rebek, Pazin 3 K; Barbara Velikonja, Pazin 5 K.

Hvala darovateljima! Ugledali se i drugi u njihov primjer!

Iz Labinštine, dne 3. I. 1911. Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri održalo je i prošle nedelje javni sastanak u Rabcu kraj Labina, kod kojega su sudjelovali u ime istog družtva zemaljski zastupnik Dr. Šime Kurelić a u ime „Odbora za prosvjetu“ Stanko Rodić jurista.

Narod je mnogobrojno dohrlio na sastanak pošto je već odavna željno očekivao, da čuje izravno od svojeg zastupnika nešto o političkom položaju u našoj pokrajini a osobito pako u koliko se isti odnaša na Labinštinu i na onaj najliepši prediel iste, na luku Rabac, koju bi Talijani htjeli da uz prediele Vines i Sv. Marina skupa sa gradom Labin sačinjava po predlogu talijanskih odbornika bivše kompromisne komisije, jednu posebnu talijansku općinu.

Iza kako je bio prilično izcrpivo narodu razložen cieli historijat političkog položaja i rada bilo u saboru, bilo u zemaljskom odboru, bilo u kompromisnoj komisiji, bile su sa oduševljenjem i jednoglasno prihvaćene resolucije, da se odobrava rad i način postupka naših zastupnika i da se iste zaklinje, neka se neupuštaju nadalje u dogovaranja sa Talijanima, dali u smislu da bude kompromis pravedan za obe stranke. Mi nećemo, traži je narod, da se ništa Talijanom uduzme, al pazite za Boga da nam Talijani ništa našega neugrabe. Svakomu svoje i jedino tako biti će mira, blagoslova i napredka! Naš ubavi, liepi Rabac sa svojom lukom, koja ima krasnu budućnost, i koja je obitavana isključivo od našeg ljudstva, koje hrvatski govori, nemože i nesmije da bude talijansko a isto tako nesmije to da bude ni sa Vinesom, koja općina radi rudokopa je za Labin veoma unosna a unosna jedino radi toga, što hrvatski živalj koj ondje isključivo radi, sa svojimi žuljevi i mukotrpno stvara i pripravlja družtvu dohodke od kojih općina Labin dobiva godimice do 20.000 kruna i koje žalibože uporablja jedino u svoje talijanske svrhe i za kazalište i za svoje takozvane Belvedere podignute u gradu Labinu dočim nedaje narodu našemu ni škola ni puteva ni voda usprkos tomu što on plaća ogromne adicionale, koji za Rabac prekoračuju već 200%.

I zbilja ni Ripenda, u koju poreznu općinu spada baš Rabac, neima nikakve pučke škole osim one, koju se sada pripravlja mukom naroda i podporom naše velevriedne družbe, ni Vines neima nikakve pučke škole kao što niti Kunj ni Sv. Marina.

Cestovnih pako sveza u ovom kraju imade još manje. Općina labinska i cestovni odbori, koji bi zato u prvoj vrsti pozvani bili, nevrše u tom obziru svoje dužnosti, a puno manje politička oblast, koja, što je baš nečuveno, dozvoljava ob čini skoro obično, da potroši novac, kojim skoro godimice vlada priskoči u pomoć za ublažiti biedu i elementarne štete, koje trpi izvanjsko pučanstvo na polju, samo za takve puteve, koji vode u kakvo imanje labinskih šijora i od kojih podpora, koje su bjednomu narodu namjenjene, neima ovaj nikakve koristi.

Podporom vlade i zemaljske blagajne dogotovljen je bio pred njekoliko godina vodovod do Rabca i podpora je izdana bila na temelju zaključka općinskog zastupstva, da općina preuzimlje na se ostali trošak i uzdržavanje istog vodovoda. I zaista općina je sagradila vodovod ali ljudi, koji neimaju druge pitke vode nemogu od više godina amo, da se naužiju one vode, pošto je pokvarena i posvema neuporabiva sisaljka (pumpa). Općina nemari da si saljku popravi a politička oblast, koja bi dužna bila da općinu prisili na to na temelju podpore izdane i zaključka njezinog općinskog zastupstva reć bi da time hoće da podupira nehajstvo općine i mržnju iste napram izvanjskom pučanstvu, koje neće da puše u isti rog sa šijorima, koji na općini vladaju.

U selu Veselici nedaleko od Rabca izkopalo je ljudstvo usljed potaknuća općine pred više godina konad zemaljišta kraj puta u svrhu da će se ondje zidati bunar ali općina neće da sa radnjom napreduje, netraži od nikuda podpora a javni organi i policija i žendarmerija i politička oblast dopuštaju, premda su se ondje već mnoge nesreće dogodile, da ostaje onaj pogibeljan ponor i nadalje otvoren a to sve zato jer vladajući šijori mrze izvanjsko pučanstvo koje nije njihovo i neće da mu priušte niti pitke vode.

Isto tako ko što i ovo selo, neimaju pitke vode ni druga sela a ponajpače Veli Kosi, Kosi i Mikoti. Vlada bi bila pripravna podupirati u tome ljude al općina neće i nemari da se makne.

Kao što i vodovod, naravski bez vode jer neima sisaljke, imade u Rabcu i više svetiljka (ferala), koje je općina postavila pred više godina, al ove nesvjetle nikada jer općina neće da troši i to sve od doba kad su svjestni Rabčani okrenuli ledja gospodujućim šijorom na općini.

I u tome neće da politička oblast čini svoje premda je prolaz po Rabcu bez upaljenih svetiljka u noćno doba baš pogibeljan po Rabcu.

Sa jednom riječi stanje je onog biednog pučanstva takvo, da za njega vriedi samo to: Plaćaj ščavo, trpi i šuti!

Ali doći će i vrieme osvete a medjutim se pouzdano nadamo, da će za to kompetentni faktori uviditi ovo nasilje i nepravdu i da će se narodu priskočiti u pomoć.

Djački koncerat u Pazinu. Učenici hrvatske gimnazije u Pazinu priredjuju u subotu dne 7. o. mj. u dvorani „Narodnog doma“ veliki koncerat u korist „Djačkog pripomoćnog društva“ u Pazinu. Sudeći po pripremama za ovaj koncerat nakanili su naši djaci, da javno pokažu, što mogu, kad ima dobre volje. Na programu je pjevanje, tamburanje, šaljiva igra, i napače jedna opereta.

Kako je svrha koncerta doista plemenita, ne bi smjelo biti ni jednoga pravoga rodoljuba, koji toga dana ne bi došao, ako mu je ikako moguće, na tu zabavu, a ako ne bi mogao, neka se bar sjeti kojom svoticom društva. Evo se pruža prigoda, da svak pokaže, koliko mu je na srcu naša uzdanica — naša mladež!

Ulazne cijene: Sjedenje K 1, slajanje 50 para. S obzirom na plemenitu svrhu primaju se preplate sa zahvalnošću.

Budući je program obilat, započet će koncerat točno u 8½.

Popis pučanstva. U nedjelju dne 1. o. mj. poučavao se narod o popisu pučanstva u Sv. Martinu i Rapcu. U petak na Sv. Tri Kralja poučavat će se narod u Borutu.

Koparski kotar:

U Slumu će se obdržavati dne 8. o. mj. glavna godišnja skupština ondješnje podružnice sv. Cirila i Metoda uz obični dnevni red

Otvorenje će skupštine uslijediti točno u 3 sata po podne.

Za obilan posjet preporučuje se Odbor.

Razne primorske viesti.

Odjeci iz Amerike. Zulumski postupak Talijana i onih koji ih drže, te odličan postupak naših zastupnika u saboru prošloga listopada odjeknuo je po cieloj Istri, i svuda gdje Hrvati žive, pa i u dalekoj Americi. Predsjednik kluba hrvatsko slovenskih zastupnika dobio je prijateljskih čestitaka k Božićnim blagdanom iz Kalifornije. Čestitari, muževi iz Kastavšćine, koji težkim radom služe kruh za se i za svoje, nisu mogli od manje, a da se neosvrnu na posledjne saborovanje Istarskoga sabora. Jedan piše: „Na dalje Vam čestitam na vladanju u Kopru u zemaljskom saboru. I u ovudnjih hrvatskih novinah čita se kako ste se svi skupa čvrsto i stalno držali, te niste dali Talijancem da odlučuju za se, kad oni Vam nedaju što bi morali po Bogu i zakonu. Nepopustite njim ni unapried, dok Vam nedaju ono pravo, koje si za se prisvajaju. Živimo oboji u jednoj pokrajini, gdje po pravom zakonu pripada više nam nego li njim. Na našu žalost oni kao ni njihovi zagovornici nevrše zakona, nego i protuzakonito navraću vodu na svoj mlin“.

Drugi piše ovako kako sliedi: „Želim Vam zdravlje, mili zastupniče. Sa veseljem smo ovamo u dalekom svietu popratili odlučnost svih naših zastupnika na Istarskom saboru. Nek naši susjedi Talijanci znadu s kim imadu posla, i da još nas ima još Hrvata. Kad sam primio „Našu Slogu“, i kad smo u njoj čitali kako se je u sabornici pjevala „Liepa naša domovina“, i kako se je stol prevrnuo, letila je od ruku do ruku, dok se je burno čestitalo našim zastupnikom s Vami gospodine zastupniče na čelu. Živili naši Istarski narodni borioci!“

Ne dodajemo ništa, nego kličemo našim domoljubnim radnikom u dalekom svietu, da ih Svemogući uzdrži u zdravlju, i da se pak kad budu, i oni i njihovi prijatelji, vrate čvrsti u svoju postojbinu, te nam svim skupa pomognu izvojštiti naša svela prava.

Novi odvjetnik. Kako nam pišu iz Trsta položio je prošloga mjeseca na tamošnjem prizivnom sudu odvjetnički izpit dobrim uspjehom g. Dr. Ante Mandić, sin liečnika g. Dr. Frana Mandića u Trstu. Srdačne čestitke!

Mir ili rat? Izvještaj kluba slovenskih zastupnika na istarskom zemaljskom saboru. Opatija, Tiskara V. Tomičić i dr.

Pod gornjim naslovom izdali su naši zastupnici brošuru, u kojoj stvarno i trieza o opisuju poznate dogodjaje u istarskom saboru, pregovore, izbore itd. od god. 1907. do danas. Vratiti ćemo se na tu zanimivu knjižicu.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Prvi istarski Sokol u Puli

obdržavat će

u petak dne 6. siečnja 1911.

u 3 sata poslije podne

izvanrednu glavnu skupštinu

u društvenoj dvorani, sa slijedećim dnevnim redom:

1. Biranje staroste i
2. Novog odbora.

Ovime pozivlju se članovi, da nefaljeno dodju.

Zdravo!

Nadzorni odbor.

I. RAZTRESEN

krojač

civilnih i vojničkih odiela

Via Giosuè Carducci br. 11.

Svoj k svomu!

Preporuča se slavnom občinstvu grada Pule i okolice za zgotavljanje svih vrsti odiela po najnovijem kroju.

Preuzimam također sve vrsti popravaka kao i čišćenje odiela uz najumjereniju cienu.

Sve radnje obavljaju se točno i savjestno u najkraćem vremenu.

Svoj k svomu!

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Corso br. 1. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, odjevne robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sjena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi K 2,116.216·86

Od toga temeljna glavnica K 800.000·—

Godišnji prihod premije s pristojbama K 1,117.856·03

Isplaćene odštete K 3,923.163·48

Zastupstvo za Pulu i okolicu nalazi se kod gg. **A. Žunić i drug u Puli.**

Sapun Elza

stoji NAJNOVIJE

puneće pero.

Dobiva se u PAPIRNICI LAGINJA I DRUG. — PULA ulica Giulia broj 1.

Divite se! Mi darujemo 1500 kruna u nagradama ili gotovu!

Za rješitelje polag stojeće slike odredili smo gore naznačeni iznos. Svaki, koji nadje trgovca i preslika, dobije uru za gospodu ili gospodje u vriednosti od 20 kruna, ili po želji 15 kruna gotova novca. Dužnost pak svakog pošiljača jest da naruči izvrstni „Fortuna portemonnaie" (novčarka) i za to priloži iznos od K 1·70 u markama ili pošt. doznačnicom. Po dolasku riešenja diele se nagrade. Sve pošiljke imaju se upraviti na: „Metropole Hungaria" A. Hackenberg, Budapest, Hernad ulica 27.

Ime . . . . . Mjesto . . . . . ulica . . . . .

Na Monte Paradiso produžena Admiralska ulica je više gradjevnih parcela na prodaju po **3 krune** kvadrat metar. Pobliže obavjesti daje vlastnik

ANDRIJA TURAK,

skladište liesa, Siana.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

Poštovano občinstvo!

Pozor na

Prva slovenska narodna trgovina u Primorju,

koja ima skladište svakovrstnih šivaćih strojeva, dvokolica, gramofona ploča i raznih potrebština za švelje i krojače.

Posebice preporučam svjetske poznate šivaće strojeve marke „Pfaff" i „Gritzner", za koje imam jedino zastupstvo i skladište za Primorje.

Upozorujem na svoje Singer B šivaće strojeve, koji su vrlo odporni i jeftini; za svaki stroj jamčim 5 godina; nadalje imam razne dvokolice englezkih i domaćih tvornica, te ujedno preporučam sl. občinstvu svoju mehaničku radionicu, gdje primam svakovrstne popravke spadajuće u tu struku.

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev se šalje novi slovenski cijenik franko.

SVOJ K SVOMU!

Tiskara i knjigovežnica

LAGINJA i DR.

Ulica Giulia, 1. PULA Ulica Giulia, 1.

Preporuča se za tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole, odvjetnike, posujilnice, konsum. društva, trgov. knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

Poduku u glasoviru, pjevanju, teoriji harmoniji itd. daje vrstan kapelnik i skladatelj.

Pobliže upute u tiskari Laginja i drug, Via Giulia br. 1.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1910. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama.

Pruga: Baška-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Srijeda Subotu
prije podne				po podne
4.50	odl.	Baška	dol.	3.10
5.30	dol.	Punat	odl.	5.—
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	Rijeka	dol.	7.20
7.55	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.—	odl.	„	dol.	6.35
8.15	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.20	odl.	„	dol.	6.10
12.—	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subot	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
6.20	7.20	odl	RIJEKA	dol.	5.—	4.30
6.55	7.55	dol	Opatija	odl.	4.25	3.55
7.—	8.—	odl.	„	dol.	4.15	3.45
8.20	9.20	dol.	Beli	odl.	2.55	2.25
8.30	9.30	odl.	„	dol.	2.45	2.15
—	10.20	dol.	Merag	odl.	1.55	—
—	10.30	odl.	„	dol.	1.45	—
9.40	11.—	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
9.50	11.10	odl.	„	dol.	12.55	12.55
					prije podne	prije podne
11.20	—	doi.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
11.40	—	odl.	„	dol.	11.15	11.05
po podne	po podne					
1.30	1.—	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
1.50	1.20	odl.	„	dol.	9.15	9.15
2.15	1.55	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
2.25	2.05	odl.	„	dol.	8.40	8.40
3.50	3.30	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
4.—	3.40	odl.	„	dol.	7.05	7.05
4.10	3.50	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
4.20	4.—	odl.	„	dol.	6.45	6.45
5.05	4.45	dol.	NEREZINE	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i Loparu.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

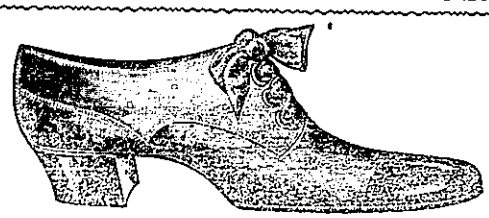

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za božićne blagdane i novu godinu svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz cijenu

od 2 krune

naprijed.

Poslužuje se hrvatski.

Vanjske narudžbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Skladište zimskih cipela.

Najbolji češki izvor!

S. Benisch

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·10 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biel; fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Prizrnate niske, stalne cijene.

Kupujte odijela samo u trgovini

:: BOHINEC i drug ::

ulica delle Torri 2, TRST, ulica S. Lazzaro 17

(Ugao iza crkve sv. Antona novoga)

Velika zaliha svakovrstnih odijela, ogrtača, kaputa i košulja za gospodu i dječake. Najnovije i najmodernije u haljetcima, mantijama i odijelima za dame i djevojčice.

Primaju se narudžbe za odijela po mjeri.

Solidna i točna poslovoda.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 2. Pula, u četvrtak dne 12. jenara 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u četvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Ček. računa br. 547.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 2·5—, odn. K 3·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Fiaća i utuluje se u Pull.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan isto.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Narodni dobrotvor.

Priobćili smo u zadnjem broju na prvom mjestu osmrtnicu narodnog dobrotvora, podmaršala Gjure Čanića, koji je podario našoj „Družbi" znatnu svotu od 5.000 K.

Radostnu viest o tom plemenitom daru priobćili su hrvatski listovi — a medju njima prvi mi — prošloga mjeseca. Malo ih bijaše, koji su mogli znati ili slutiti, da je plemenito srce narodnog dobrotvora krije pod vojničkom odorom hrvatskoga generala i junaka Gjure Čanića.

Stalni smo, da ćemo zadovoljiti sve naše čitatelje ako priobćimo glavne crte iz života i djelovanja toga velikoga dobrotvora istarskih Hrvata, kojeg će slavno ime biti ubilježeno u poviesti pučke prosvjete našega naroda u Istri na odličnom mjestu.

Gjuro Čanić rodio se dne 2. decembra g. 1840. u hrvatskom selu Kaniži nedaleko Gospića. U vojsku je uvršten 1. od. 1870. iz vojno tehničke akademije kao poručnik. Nadporučnikom je postao 1872. God. 1876. pridieljen je generalnom stožeru. Kapetanom postao je 1. maja 1878. i pridieljen je bio 33. diviziji u Komoranu. Prigodom okupacije Bosne bio je na bojnom polju i dobio ratnu kolajnu. 1879. pridieljen je bio glavnom zapovjedničtvu u Zagreb i dobio krst za zasluge. 1886. imenovan je majorom i ujedno šefom generalnog stožera 18. pješačke divizije. 1887. došao je u c. i kr. ratno ministarstvo na razpolaganje zapovjedniku generalnog stožera. Podpukovnikom postao je 1. maja 1889. ujedno je imenovan šefom generalnog stožera 34. pješačke divizije. U marču god. 1890. došao je u četnu službu k ces. i kr. pješ. pukovniji. Iste godine postao je šefom generalnog stožera 6. ces. i kr. vojnoga zbora. 1893. postao je pukovnikom i zapovjednikom ces. i kr. 40. pješ. pukovnije. 1894. postao je zapovjednikom 72. ces. i kr. pješačke pukovnije. Dne 10. aprila 1897. premješten je u domobranstvo i imenovan zapovjednikom 83. domobranske brigade. Dne 1. novembra 1898. imenovan je generalom, a 2. decembra 1898. imenovan je okružnim zapovjednikom VII. hrv. slav. domobranskog okružja. Podmaršalom imenovan je dne 1. decembra 1901., a 1. augusta 1903. stavljen je u zasluženo stanje mira.

Poslie Jelačića malo je koji general bio tako popularan kao Čanić ne samo u zajedničkoj vojsci i kasnije u hrvatskom domobranstvu, nego i po svoj Hrvatskoj medju narodom i inteligencijom.

U vojničkim krugovima uživao je glas vrstnog zapovjednika i vojskovodje, što je najbolje posvjedočio za vrieme velikih carskih vojnih vježba kod Dolnjeg Miholjca, kadno je sa svojim četama, koje je par godina kasnije kod slične zgode sam prieistolonasljednik prozvao „djavolskom divizijom", hametom potukao i u bieg natjerao skoro cieli budimpeštanski vojni zbor. On je već tada, odgovarajući modernim zahtjevima vojske, polahko uvadjao mnoge i mnoge reforme goneći nesmiljeno iz domobranskih redova sve one kojekakve bezsmislene, ali za momčad tako mučne tričarije počamši od svjetlanja podplatnih čavlića do pravilnih i izravnanih „rojnih pruga". Kao zapovjednik bio je strog, ali pravedan, pa je osobitu brigu posvećivao momčadi, imenito valjanoj obskrbi i opremi vojnika u obće, a naročito za velikih jesenskih vježba.

General Čanić odlikovao se osobito i svojim hrvatskim rodoljubljem. Družba sv. Cirila i Metoda bila je osobita njegova miljenica, pa hrvatska mensa academica, društvo sv. Jeronima, „Matica Hrvatska" i tolika druga hrvatska prosvjetna i dobrotvorna društva uživala su njegovu znatnu podporu, a nije nikada zaboravljao ni svoje uže domovine, kršne Like a osobito Gospića. General Čanić je sa znanjem i bez znanja javnosti podupirao i pomagao hrvatskoj stvari, gdje je samo mogao. On je bio prvi, koji je izdao najstrože odredbe častnicima Magjarima, koji su bili premješteni k hrvatskim pukovnijama, da moraju za stanovito vrieme naučiti ne samo propisane hrvatske zapovjedi, nego i hrvatski jezik u obće, pa da moraju nositi propisane hrvatske napise na svojim čakama („Za kralja i domovinu!") Pokojni je Čanić osobito nastojao oko toga, da se naš narod oplemeni i prosvjetli pučkom knjigom, pa se u velike trsio oko suzbijanja analfabetizma u domobranstvu. Mnogi i mnogi domobranac sjećat će se još i danas, kako mu je general Čanić kupio ulazniću za hrvatsko kazalište, koje mu je osobito bilo na srcu. Pisac ovih redaka živo se još sjeća ovog karakterističnog dogodjaja: Jedne već ri došao je general Čanić poslie predstave u tadašnji zagrebački orfej, gdje su cieli dugi stol zaposjeli domobranski častnici. General Čanić pošao je ravno k tome stolu. Odzdravljajući častnicima zapitao ih je, smiešeći se, kako se zabavljaju i odmah dodao: „U kazalištu je ipak ljepše!" Sutra dan sjali su se redovi po kazališnom parquettu od domobranskih zlatnih gajtana.

General Čanić odlikovao se i kao stručni vojnički pisac. Njegova brošura, koja je god. 1905. izašla pod naslovom: „Misli o izobrazbi pješačtva", pobudila je obćenitu pažnju i u najvišim vojničkim krugovima. Pokojnik je za svoje zasluge bio odlikovan cielim nizom odlikovanja i to: vojnim krstom za zasluge, vojnom medaljom na crvenoj vrpci, ratnom kolajnom, častničkim službovnim znakom 3. razreda, jubilarnom spomen-kolajnom, jubilarnim krstom i viteškim krstom talijanskog Mauricijevog i Lazarovog reda. — Smrtni ostanci pokojnikovi bijahu dne 5. o. mj., poslie podne blagoslovljeni u kapelici bečke posadne bolnice i sahranjeni na bečkom centralnom groblju. Na naročitu želju pokojnikovu, bio je sahranjen u odori austrijskog generala, jer nije htjeo da bude bar kao mrtvac obučen u magjarskoj uniformi.

Slava narodnom dobrotvoru Gjuri Čaniću!

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Popis stanovničtva u gradu Puli — obustavljen! Samovoljno, nezakonito i strančarsko postupanje puljske kamore dozlogrdilo je konačno i političkoj oblasti, dugo im je dopuštala, da provadjaju po miloj volji taj popis, što su oni na sve strane po svoju provadjali zlorabeć povjerenje c. k. kot. poglavarstva. Uspjelo im je gospodu na političkom poglavarstvu osvjedočiti ili prevariti, da valja naime za sami grad Pulu, za ona III. izborna kotara u samom gradu (zem. izb. red) unesti dva načina popisivanja. Za unutarnja ili tobož talijanska dva izborna kotara popisivalo se popisnim arcima, dostavljenim kuće gospodarima ili stanarima, dočim su stali popisivati u III. izbornom kotaru, koji je po ogromnom broju stanovničtva hrvatski, putem popisnih komesara. A kakvi su ti komesari? Najzagriženiji i najbezobzirniji naši narodni protivnici, koji bi bili najradje popisali sve Hrvate i druge Slavene onog kotara, za gole Talijane. Nu to im neće poći za rukom uzprkos visokoj zaštiti i zagovoru kamorskih velikana — jer su si sami pokvarili posao. Da su naime bar prividno nastojali zakonu zadovoljiti, da su svoja gruba i nezakonita djela kod popisa stanovničtva bar ičim markirali, težko, da bi se bila politička oblast odvažila na obustavu popisnog čina u gradu Puli. A ona se je zbilja na to odvažila videći, da se tolike zloporabe, tolike nezakonitosti i tolike koprvštine ipak dalje trpiti nesmije i nemože. I obustavila je popis stanovničtva za grad Pulu. Nije toga učinila, da zadovolji nama ili usljed naših molba i pritužaba — nego jedino radi toga, što se je napokon i sama uvjerila, da je absolutno nemoguće ni govoriti o kakvom pravednom ili nepristranom popisu u gradu Puli.

Mi još neznamo kako će vlada sada taj popis provesti, ili dati, da se provede, ali naš je odlučan zahtjev, da se bar za grad

Slavenski bogoslužni jezik u Istri.

(Nastavak.)

Rim poništuje svoju odluku.

Od rieči do rieči navedena molba-požurnica svjetovnih prvaka Istre bila je napisana i odaslana hrvatskim i latinskim jezikom, tako da su ju mogli razumjeti takodjer u Rimu.

Odgovora na nju nebijaše, bar ne izravnoga.

Kao neizravan odgovor, koli na rečenu molbu-požurnicu, toli na sve druge molbe, pisane, i tiskane, i poslane, i osobno podnešene, i svećenika, i svjetovnjaka, sve sinova hrvatskoga naroda, kao i na ustmeni i nepobitni zagovor njihovih biskupa i nadbiskupa, može se uzeti dekret „Acres de liturgico" od 18. decembra 1906.

U njem se opetuje po prilici ono, što je u pitanju slavenskoga bogoslužja rečeno u dekretu od godine 1898. Slavenskoga bogoslužja, veli se, nesmie biti nigdje tamo, gdje se nemože dokazati, da je obstojalo neprekidno 30 posliednjih godina, računajuć od 1898. natrag; — a to će reći po prilici od onda od kad se ga je zatiralo, bud nemarom odnosnih svećenika i biskupa, bud po viših nalozih stanovitih biskupa i svjetovnih austrijskih oblasti; a podniposto krivnjom našega naroda, kojemu je povlastica slavenskoga bogoslužja dana, dapače proti njegovoj izričitoj volji. Gdje je dozvoljeno slavensko bogoslužje, veli se nadalje, tu može svećenik samo glagoljski misiti tihu sv. misu. Svećeniku glagoljašu nije dozvoljeno misiti glagoljski u latinskoj crkvi; dočim je svećeniku latinašu dozvoljeno misiti latinski u glagoljačkoj crkvi.

Občina Kastav proti ukinutju slavenske službe Božje.

Dekrét „Acres de liturgico" nije bio odmah službeno objavljen, al se je saznalo za njega. Razni su na razne načine zauzeli svoje stanovište naprama njemu. Odbor Kastavske občine, pak njezino zastupstvo, stvorilo je u tom svoju odluku; čim je saznalo za dekret.

O tom govori ovaj ovjerovljeni „Izvadak iz zapisnika redovite sjednice občinskoga zastupstva obdržavane dne 23. febrara 1907". Taj glasi:

„Nova je odluka izašla od kongregacije za crkvene obrede u Rimu, glede crkvenog bogoslužja, po kojoj odluci moći će se samo u onih crkvah rabiti slavenski bogoslužni jezik, koje dokažu, da se već 30 godina rečeni jezik *glagoljicom* rabi u istih. Ova se odluka tiče na žalost i naše občine.

Občinski odbor predlaže, da se nadležne oblasti upozori na posljedice, koje bi nastale medju pučanstvom ove občine, kad bi se htjelo dirati bud s koje strane u slavenski bogoslužni jezik, koji se rabi od pamtivieka u svih crkvah občine po knjigah odobrenih po crkvenih oblastih.

Gospodin predsjednik, obrazlažuć predlog občinskog odbora, reče, da je grieh ukrasti bud što i bud gdje, još veći je kad se što ukrade na oltaru u crkvi, a bio bi još veći kad bi se u crkvi na oltaru htjelo uzeti narodu svetinju, kao što je njegov jezik.

Občinsko zastupstvo jednoglasno prihvaća predlog občinskog odbora i obrazloženje gospodina predsjednika".

(Sliedi.)

Pulu (za sva tri izborna kotara) provede popis pučanstva pomoću popisnih araka — kuko je za stanovite gradove zakonom ustanovljeno. Cieli pak popis kog obave Talijani, neće biti ništa drugo nego prosti falsifikat, prevara, zato bi vlada morala, da posvuda obavi popis pučanstva po svojim organima. (Samo ne po komesaru Pazze.)

Nemoralna sredstva u službi nasilnika. Kako doznajemo iz poviesti vriedilo je u srednjem vieku načelo: *tko je jači, taj tlači*, ili *pravo šake*. Nije se pitalo za pravicu ni za zakon, već za volju ili samovolju jačjeg, gospodara, paše, nasilnika. Obtuženiku nisu pomogli svi mogući dokazi o njegovoj nevinosti. On se je morao milom ili silom priznati krivcem. Nije li htio priznati se krivcem nekog — bilo i umišljenog zločina — stavljen je na najgroznije muke — dok bi svoj tobožnji zločin priznao.

Naši novovjeki paše i nasilnici (Talijani) nemogu nas stavljati na tjelesne muke, nesmiju nas žive nabijati na kolac, poljevati vrućim uljem ili pržiti na žeravici, ali pronadjoše druga sredstva, kojimi hoće, da naš narod u Istri prisile, da se — premda nevin, krivcem priznade, da ga ukrote, da ga ponize, da ga gladom unište. Evo kako i zašto.

Dokazano bijaše opetovno u ovom listu, a govorili su o tom i drugi listovi, kako su se talijanski prvaci grada Pule poštenom rieči (možda i pismeno) obvezali ministarstvu u Beču, da će ustrojiti na občinske troškove u gradu Puli hrvatsku pučku školu — ako vlada preuzme talijansku občinsku gimnaziju u Puli u vlastitu upravu, odnosno, ako njoj prizna pravo javnosti. Vlada je učinila svoju, kao što čini sve i svuda, što Talijani zažele, ali talijanski prvaci, zemaljski kapetan Rizzi glavom i puljski načelnik Dr. Vareton neodržaše zadane, tobož poštene rieči.

Hrvatski občinski zastupnici grada Pule zaniekaše svoj glas predlogu za veliki zajam, što ga je občina kanila za svoje potrebe sklopiti i što bi ga imalo Njeg. Veličanstvo potvrditi.

Naši članovi zemaljskog odbora u Poreču uložili su također svoj glas (veto) proti zaključku većine članova zemaljskoga odbora, da se zaključak zastupstva grada Pule za rečeni zajam podastre Njeg. Veličanstvu na potvrdu. I zaključak za zajam nebijaše predložen na previšnju potvrdu, jer mu se zakonito uzprotiviše hrvatski članovi občinskog zastupstva i naša dvojica članova zemaljskoga odbora. Tim je došla uprava grada Pule u najveće novčane neprilike. Troškova redovitih i izvanrednih na sve strane — a zajma neima. Kako da si u toj stisci pomognu? Utekoše se u nevolji zemaljskomu odboru, za koga znadu, da imade nesamo „škare i sukno“ u ruci, nego, da će se taj poslužiti i najskrajnijim sredstvima proti našemu narodu i proti pravu naših zemaljskih odbornika, koji se poslužiše proti zaključku članova talijanske većine zem. odbora § 42 zemaljskog reda, koji jasno i očito ustanavlja, da se u njihovoj odsutnosti nemože ob ovom zajmu za grad Pulu zaključka stvarati.

Talijanski prvaci grada Pule neprevariše se. Talijanski članovi zemaljskog odbora latiše se zbilja skrajnog sredstva proti našemu narodu, uzprkos odlučnom i zakonitom prosvjedu dvojice naših članova istog odbora. Evo kako.

Pod konac svake godine moraju sve občine predložiti zemaljskomu odboru svoje proračune za buduću godinu. Te proračune mora zemaljski odbor odobriti, jer inače občine nemogu pobirati raznih nameta, pristojba itd. Uzkraćenjem te potvrde, prerezane su glavne žile občinskih prihoda. I talijanski članovi zemaljskog odbora upotriebiše silu jačega, moć šake. Zaniekaše potvrdu proračunima hrvatskih i slovenskih občina Istre, dočim potvrdiše proračune svim talijanskim občinam Istre.

Za sve to doznajemo iz izvještaja o sastanku talijanske saborske većine, obdržavanom prošle nedjelje u Puli. Izvještaj sastavio je zemaljski prisjednik g. Salata i priobćio ga u svom listu, trščanskom „Il Piccolo“ od dne 10. o. mj.

Dozdajemo nadalje, *da je c. k. namjestničtvo u Trstu bilo nr ruku svim talijanskim občinam Istre* — što se tiče njihovih predloga glede nameta i pristojba i da su se financijalne oblasti izjavile pripravnimi — kano uvjek — poslužiti talijanskim občinam.

Taj postupak talijanskih članova zemaljskog odbora, da je zemaljski kapetan nesamo opravdao nego i odobrio a talijanska saborska većina odobrila ga je dugoglasno pohvalivši odlučnost i bezobzirnost svojih pristaša u zemaljskom odboru.

Talijanski članovi zem. odbora hoće dakle, da gladom umore naše občine, hoće da im prereže životne sile, i to jedino iz prkosa i osvete. Hoće li im to uspjeti? Hoće, ali jedino privolom i pomoću c. k. namjestnika u Trstu. Inače neće, jer imade c. k. namjestnik i sile i zakonitih sredstava, da obuzda talijanski prkos i njegovo sredovječno divljaštvo. Nehude li se time poslužio na zaštitu prava i zakona — neka znade, da naš narod u Istri nije na svietu samo za to, da robuje Talijanima, da plaća državi težke poreze u novcu i u krvi.

Slieparija neće im svuda — valjati! Pristrano i nezakonito postupanje talijanskih popisnih komesara, težke i utemeljene pritužbe i prijave naših družtava, pojedinaca, občina itd. prisilile su konačno vladine krugove u Primorju te su se stali ozbiljno baviti s tim pitanjem. Naši su zastupnici, naša polit. družtva i pojedini prvaci Istre, Trsta i Goričke upozorili vladine krugove u Trstu na infamno postupanje talijanskih gradova, občina i njihovih organa kod popisa stanovničtva.

Jasnim i nepobitnim podatcima i navodima uvjereni o istinitosti i vjernosti tih pritužaba i prijava, odlučiše, da se mora takvom postupku na rep stati neće li se izvrći ruglu i smjehu sav popisni čin.

Državne će naime oblasti — kako im to zakon o popisu nalaže — naložiti, da se provede drugi popis ili da se ponovi popis svuda tamo, gdje se bude dokazalo, da su popisni komesari neuredno, nezakonito i nepristrano postupali. Osim toga imati će pravo pouzdanici obiju narodnosti Istre, da sudjeljuju kod pregleda popisnih listina kod političkih poglavarstva i da sve nepravilnosti i nezakonitosti izprave.

Na taj način prekrižiti ćemo račune talijanskim občinam i njihovim komesarima, koje i koji misle, da će njihove lopovštine ostati nekažnjive, da će naime njihov krivi ili pokvareni i nezakoniti popis vriediti, kao što je vriedio prije 10 godina.

Radi toga upozorujemo sve naše istomišljenike, sve naše rodoljube i prijatelje, da točno bilježe sve talijanske nezakonitosti i sva popisna zločinstva, koja će biti pedepsana tim, da će se ponoviti popis ili da će se kod pregleda popisnih listina u sjedištu kotarske političke oblasti naknadno izpraviti.

Čim veće i drzovitije nezakonitosti budu počinjali talijanski popisni komesari — tim lagljе doći ćemo do ponovnog popisa — budemo li mogli te nezakonitosti dokazati. Upozorujemo naše prijatelje također na važnost narodnih pouzdanika, koje valja za svaku občinu ili za veća sela imenovati i našem polit. družtvu priobćiti. Ovi će imati pravo kod pregleda popisnih listina sudjelovati.

Novi popis pučanstva. Kako nam drugom mjestu javljamo, c. k. Namjestničtvo obustavilo je sav dosadanji popis pučanstva u gradu Puli, radi prijavština kamorinih moretta, i naredilo da se u gradu Puli obavi popis pučanstva na novo i to prijavnicama ispunjenim izravno od stranka. Novom naredbom Namjestničtva označene su točno granice u kojima se ima obaviti novi popis izravno prijavnicama, to jest, sve što je unutar ograda od žica, kojima je grad omeđjašen od utvrda.

Ponovno upozorujemo sve naše, da se za ispunjenje prijavnica i u slučaju da svaku uputu glede popisa obrate u Narodni Dom, gdje će kroz cieli dan naći ljudi, koji će ih uputiti u svakoj stvari.

Zabave u Sokolskoj dvorani. Sva se p. n. Slavenska družtva upozoruju, da je Sokolska dvorana za slijedeće dane odana: 21. siečnja za zabavu „Skup Slovenaca“, 22. siečnja za pučki ples „Nar. Rad. Or.“, 28. siečnja za veliki ples „Nar. Rad. Or.“, 1. veljače za veliki ples „I. ist. Sokola“, 2. veljače za zabavu hrv. abiturienata, 4 veljače za veliki ples hrv. Čitaonice, 12. i 26. veljače za pučki ples „Nar. Rad. Or.“, 28. veljače za veliku maškaradu „I. ist. Sokola“.

Umoljavaju se ovime sva slavenska družtva Pule, koja bi željela u neodanim danima iznajmiti dvoranu, da bi se još ovaj tjedan obratili pismeno na odbor Sokola.

Vrlo značajno. Pred par dana javio je ovdješnji „Il Giornaletto“ umirovljenje jednog visokog častnika c. i k. ratne mornarice. Tomu umirovljenju, piše spomenuti list, da je kriv jedan umirovljeni podčastnik c. i k. ratne mornarice, „poznati hrvatski agitator“. Zaista ljepše reklame nije mogao pisac Jornaleta napraviti tom našem podčastniku. S time je valjda htio reći, kako i maleni i čedni, ali krepki i junaci znadu rušiti moćne i jake, pa makar u njima tekla „plemenita“ i patriotična krv lombardska. Ujedno je tom viešću pisac Jornaletov aludirao na bitku pod Visom, gdje je malena ali hrabra austrijska mornarica hametom potukla veliku „moćnu i jaku“ talijansku mornaricu. — Vidi se po ovom, da ni kod Jornaleta kadkad ne fali domaćeg patriotizma.

Dozvoljen ulaz u Hrvatsku. Pred sedam godina bio je ugarsko-hrvatski ministar trgovine zabranio našemu listu ulaz u zemlje krune Sv. Stjepana. Ovih dana je ug.-hrv. ministar trgovine opozvao tu zabranu, te će naši predplatnici u Hrvatskoj sada opet redovito dobivati naš list.

Narodni darovi. G. Mate Vlašić iz Novevasi kod Poreča šalje za Družbu K 10, što je sabrao medju nekojim mladićima pjevajući hrvatske pjesme u krčmi Mata Orihovca. — G. Benedikt Marčelja, oruž. stražmeštar u Polešniku kraj Zadra šalje za Družbu K 5.

Marčana, vrime sadanje, dan gnjivan, ura od „rede rationem“, minuti propali.

Jena partida na „trešete“.

Regule: Trešete se igra u četiri. Dva i dva skupa: dva dobe, dva zgube, — jušto kako i na Buduliji. Oni ki zgube čikaju, a oni, ki dobe — se zna već ča delaju.

Igrači: Tita i Ive — Dolfo i Lanterna (*dva čovika i dva bodula, svaki čovik sa svojim bodulom).*

Kibici: Bepi i Mate.

(Igra počinje.)

Dolfo miša harte i govori „peta od dinari igra!“

Lanterna tuče s malim dinarom, Tita zafrakoča aša, Dolfo kalumà duju i viče: „ona od baštoni“, Ive dajc kralja i viče „tri trojice fali dinari“.

Bepi (*za se*) Tita ih ima!

Dolfo dela svoju od baštoni, pak gre dinari s kumpanjom.

Lanterna čini svoje dinare (malo ih je, moštra miseria!) pak zaore špade. Tita stavi duju: Dolfo liše a Ive per žbaljo lovi s trojicom.

Bepi (*za se*) povero Ive, baboške, baboške!

Ive torna špade.

Mate (*za se*) s bogom baraka i buratini!

Dolfo ima sve špade!... „doli gaće — kapot!“

Ive broji svoje karte... „dvi figure!“

Tita se razjadi, pobere šolde i gre ča. Kibici pucaju od smiha. Lanterna šerijo: „ča vam ni dosta dvi figure?“ Dolfo prasne u smih, a Ive ju čapa s Marijom, zašto mu ne kibicira! Marija se vadi sa skužom, da ona kibicira samo „lipim ljudem“. — „Malo manje talijanšline, ako ne ćemo vas primit“, će na to Ive! Marija odgovara „ja se infišćam!“

Dolfo (*za se*): Mi se pari da ne, zač je pisala, da će na mesto za skupa „pripošlana“, potrošit šolde negde drugde.

Zastor pada, borša kreši, vrime je na bulanči.

Lošinjski kotar:

Iz Cresa (*Došlo kasno za prošli broj.*) Na novu godinu prijatelj prijatelju stiśće desnicu i čestita, otac daruje milu djecu, znanac traži znanca, svima na licu ovog dana čitaš nekakvo neobično veselje, svi se raduju novoj godini.

Djeca gledaju, kako da ocu zahvale na primljenim dobročinstvima i traže što ljepšu zgodu.

Tako i naša djeca osim čestitaka, koje izručiše svojim milim roditeljima, obdariše i našeg obljubljenog Preč. župnika, dekana Turata sa predstavom njemu u čast priredjenom.

Predstava je krasno ispala, na čijem uspjehu svi se zadivismo; a za sve ovo ide jedina hvala našim vrijednim učiteljicama i učiteljima. Program je bio krasan, upravo biran, jedna točka ljepša od druge. Naša mladost može da se ponosi, da može onako biranim programom nas zabavit.

Svrha sinoćne zabave bila je, da dolično načinom reagiramo na podle i lažnjive napadaje naših protivnika po novinama, na osobu našeg dičnog g. župnika. Mladost upravo se natjecala, kako da počasti svojeg dobročinitelja, a i narod da ne zaostane za njom, obdario ga krasnim diamantnim prstenom, kojeg mu izruči gdjica Ivanka Opatić krasnim i biranim riječima u ime cijelog Creskog hrvatskog pučanstva. Na što se Preč. Turato zahvali ljubkim riječima na divnom daru i časti, koju mu iskazasmo svi ove večeri. Oduševljenje vladalo je kod svih, i svima na licu si čitao veselje i zavjeru; mi smo s Tobom diko naša, — i neboj se neprijatelja, dok je vjernog i poštenog creskog kopača. Odvažno napred, ne popuštaj ni za dlaku pobijedit ćemo, jer uz nas će biti Bog i Hrvati!

Volosko kotar:

Iz Lovrana pišu nam: Pod konac prošloga mjeseca umro je u mokrom liečilištu u Trstu ovdašnji ljekarnik g. A. pl. Zonca koji je tamo pošao radi neke operacije. Za obitelj je to strašan udarac, jer je muž bio još čvrst, u najboljim godinama i jedini ujezin uzdržavatelj kao vlastnik ovdašnje ljekarne.

K nama je došao prije 5 il 6 godina toplo preporučen od naših tršćanskih prijatelja i političkih istomišljenika, koji nam ga opisaše, kako mirna, nepristrana i poštena Talijana, koji im je opetovno zadao svečanu rieč, da se u Lovranu neće absolutno mješati u stranačku borbu i da će on biti jedino ljekarnar i ništa drugo. Pak što se dogodilo? Prije nego li odgovorimo na ovo pitanje, valja da otvoreno izjavimo, da se nebismo bili danas latili pera, da nas nije na to prisilio ovdašnji dopisnik židovskog „Il Piccolo“, koji je pok. g. Zonca opjevao kao velikog talijanskog rodoljuba a njegovu smrt nazvao velikim gubitkom za talijanstvo Lovrana.

Mi mu rado vjerujemo jedno i drugo pa radi toga nam je zagonetkom kako se je pokojnik mogao pretvarati pred hrvatskim rodoljubima u Trstu, koji su mu do ljekarne pripomogli i koji su

Voloskom žanj posredovali, da je mogao *bez jednog svog novčića*, hrvatskim kapitalom otvoriti krasnu ljekarnu, dobrahno se podkožiti — pa konačno pretvoriti se u velikog i odlučnog talijanskog rodoljuba!!

Svega toga nespominjemo danas poslije njegove smrti iz kakve mržnje ili iz neprijateljstva do pokojnika jer smo mi odavna znali, da je on potajni ali odlučni naš narodni protivnik i da je on i njegova obitelj djelovala javno i tajno za širenje talijanštva u našem gradu i u obće u ovim stranam.

Ove redke napisali smo jedino u tu svrhu, da pokažemo kako su Talijani sladki i ljubezni kad i dok nas trebaju, kako se oni znadu pretvarati i hiniti pa da im mi nigdje i u ničem vjerovati nesmijemo. Pok. pl. Zonca počivao u miru!

Zadušnice za blagopok. Gjuru Čanića, c. kr. podmaršala, u Opatiji. U subotu dne 7. o. mj. bile su u opatijskoj crkvi zadušnice za velikog družbinog dobrotvora, blagopokojnog podmaršala Čanića. Svečanu misu odslužio je družbin predsjednik g. prof. Vjekoslav Spinčić. Tužnoj službi božjoj prisustvovao je liepi broj odabranih rodoljuba i rodoljubkinja iz Opatije i Voloskoga. Bio je zastupan i sušački Sokol i lovranska čitaonica. Time se je družbino sieto, naša liepa Opatija, barem ponekle odužila sjeni blagog rodoljuba, istarskog dobrotvora, podmaršala Čanića. — Laka mu bila zemlja!

Zabava hrvatskog „Sokola" Kantrida-Zamet. Dne 14. o. mj. priređuje hrvatski „Sokol" Kantrida-Zamet javnu vježbu sa plesom u prostorijah g. Marčelje u Dražicah-Srdoči. Pošto je čisti prihod zabave namienjen gradnji „Sokolskog doma", nada se odbor, da će naši rodoljubi iz onih strana tu zabavu obilato posjetiti.

Glazbeno dramatičko društvo u Voloskom. U nedjelju dne 15. t. mj. pred stavljat će se u velikoj dvorani „Narodnog Doma" „Divji Lovec", narodni igrokaz s pjevanjem u 4 čina. — Blagajna se otvara u 7½ s. na večer. Karte se mogu kroz dan dobiti kod g. J. Medanića u Voloskom. Upozoruje se p. n. občinstvo, da će predstava početi točno u 8 sati na večer. — Za vrieme odmora igra odio mjestne glazbe. Ulazne ciene: Lože (pet) po osobi K 2, I. red sjedala K 1·50, II. red sjedala K 1, III. red sjedala K — 80; stajanje u parteru K — 50. — Kazališni list 10 para.

Razne primorske viesti.

Govor zast. V. Spinčića tiskan u prilogu br. 2 „Našoj Slogi" k br. 51 jako je slabo preveden. Ima manjkavosti, neizpravnosti, netočnosti. Ovim ga bar ponjekle popunjujemo i izpravljamo.

Pod naslovom „Kako je u Koruškoj" ima stojati, da u Koruškoj nejma nijedne *čisto* slovenske škole.

Pod istim naslovom mjesto kod „malenih naroda" ima biti kod *nesnatnih* naroda.

Pod naslovom „C. kr. činovnici u Primorju..." prvi stupac ima mjesto „osobnog izkaza" stojati *osobnih* izkaza.

Pod tim istim naslovom, početak drugoga stupca ima glasiti „Kod c. kr. namjestničtva u Trstu *i pod njim*".

U predposliednjem stupcu toga istoga naslova ima se umetnuti izmedju rieči „posliednjih" i „dva" rieč *znadu*.

Pod naslovom „C. kr. vlada za njemačke škole", početkom drugoga stupca, ima biti „na temelju *novih* zakona..."

Pod naslovom „C. kr. oblasti za talijanske škole", u prvoj izreci, ima stojati „brinu se *nadalje*..."

U drugom stupcu toga naslova ima biti ne 336.000, nego „*136.000* talijanskih stanovnika".

U drugom stupcu naslova „Slovensko i hrvatsko školstvo u Primorju" — „Pučko", ima se izreci „Uvedene su poglavito za to..." dodati, „*ali potrebitih nam se usuprot tomu neda*".

U dalnjem stupcu toga naslova, gdje se govori o školskoj zgradi u Novojvasi o „sobi za školu", neka se čita „*školska dvorana*".

U predzadnjem stupcu toga naslova, u izreci „...ona ne čini ništa..." ima odpasti rieč *ništa*.

U podnaslovu „Visoko školstvo", u prvom stupcu, poslie „imadu pravo" imadu se uvrstiti rieči „*da polaze sveučilište u Zagrebu i da tamo...*"

U drugom stupcu istoga podnaslova, u izreci „Ali vlada se ustručava..." ima biti „...na izvještaje raznih *pokrajinskih oblasti*", (a ne *mjesta*).

Pod naslovom „Javna sigurnost", u trećem stupcu, izmed „...iz Pule" i „4. rujna" ima se umetnuti rieči *u Trst dne.*

Pod dalnjim naslovom „Nejma zakona u hrvatskom jeziku...", u prvom stupcu, poslie „...ovakovo stanje u Istri i u čitavom Primorju" ima se dodati rieči *kakvo je*, a rieč „nedopusta" promjeniti sa *neda* ili *nečini*.

U četvrtom stupcu istoga naslova mjesto „stavili su... molbu" ima biti „molili su".

Pod naslovom „Akcija za gospodarsko podignuće u obće", prema dnu drugoga stupca, poslie rieči „Ljudi su radili, mnogi od imućnijih zadužili su se", ima se uvrstiti rieči *„da plate siromašne radnike"*.

Pod naslovom „Cestogradnje", poslie rieči „U proračunu za 1911." umjesto „mnogo" ima biti *koješta*.

Pod naslovom „Vodogradnje" ima trelja izreka glasiti ovako: „Sa velikim muertimom čini mi se da neide, pa nek se naprave barem manji vodovodi, kaošto su oni u Vodicam, Kozjanam, Munam, Jelšanam, na Veprincu, na Živici Matulje, na Kantridi, u Omišlju, i neka se i nadalje i bez oklievanja daje podpore za cisterne".

Pod naslovom „Za polaksice u vojnoj službi" ima se dodati ovo što slieđe: „i glede pozivanja k vojnim vježbam pričuvnika i nadomještenika podvrženih tim vježbam, koji pripadaju mornarskomu zvanju, i onih koji traže zaslužbe u tudjini".

Svuda u govoru mjesto „na Primorju" ima biti *u Primorju*.

Dr. Ante Bauer naslovni nadbiskup i Zagrebački pomoćni biskup sa pravom nasljedstva. Do lani kroz više godina profesor bogoslovja na bogoslovnem fakultetu u Zagrebu, a od lani kanonik tamošnjega stolnoga kaptola, Dr. Ante Bauer, imenovan je prošloga tjedna pomoćnim biskupom nadbiskupu Zagrebačkomu Dru. Jurju Posiloviću, i to sa pravom da ovoga posliednjega na slavnoj nadbiskupskoj stolici u Zagrebu nasliedi. Ujedno mu je dan naslov nadbiskupa. Već nedjelju dne 8. t. mj. bio je Dr. Bauer kao takav u Beču zapriseđen.

Mi se od srca radujemo tomu imenovanju, i čestitamo koli nadbiskupu Dru. Antu Baueru toli katoličkomu pučanstvu prostrane Zagrebačke nadbiskupije, pa i cielomu hrvatskomu narodu.

Dru. Baueru čestitamo, što je uza sve zaprieke što mu se je sa raznih strana činilo, dobio tako visoku čast i znamenitu službu, u kojoj će moći proslaviti sebe i svoj narod.

Hrvatskomu narodu pako, naročito onomu Zagrebačke nadbiskupije, čestitamo, jer u Dru. Antu Baueru dobiva prvim svojim crkvenim dostojanstvenikom, muža učena, mudra, odlučna, vruće zauzeta koli za svetu kršćansko-katoličku vjeru toli za hrvatski narod, kojim će on stalno posvetiti sve svoje velike sile uma i srca.

Da to dugo čini vruća je naša molba do Svevišnjega.

Kako Talijani Istre provadjaju popis pučanstva. Iz sviju talijanskih občina Istre stižu nam danomice pritužbe proti načinu, kojim provadja talijanska stranka u talijanskim občinama tobožnji popis pučanstva. Naši nas istomišljenici mole i zaklinju, da posredujemo sad kod političkih poglavarstva sad kod namjestničtva, pa čak i kod samog ministarstva.

Naši su prvaci posredovali svuda, gdje im bijaše moguće i nastojali su postaviti granice talijanskomu zulumu.

Najglasniji vapaji dolaze nam iz bujskog, piranskog, lošinjskog i porečkog sudbenog kotara, gdje se u mnogim občinama popis pučanstva provadja tako, da bi se zanj i turske oblasti stiditi morale.

U Piranskoj občini primjerice nisu popisni komesari našega naroda ni pitali, što je, kako je, kojim jezikom se služi itd. već jednostavno pobilježili kućne brojeve — pak otišli. Oni znaju naime iz matičnih knjiga, koliko članova broji svaka kuća ili obitelj, i sve te članove upisali su jednostavno za Talijane. Tako postupaju i u susjednih občinah bujskog kotara, te u nekojih na Poreštini.

U Lošinju provadjaju popis najstrastveniji talijanaški komesari ili takovi, koji neznaju ni rieči hrvatske. Ti i takovi komesari nastoje privući u krilo mujke Italije sve, što im se odlučno oprieti nemože il neznade.

Kako se provodilo popis kod nas u Puli znadu naši sugradjani najbolje sami. I mi smo se pritužili na c. k. kot. poglavarstvo i dalje. S naše strane učinjeno je sve što bijaše moguće, da se samovoljnomu zulumu nazovi komesara na put stane.

Odsudjeni talijanski divljaci. Dne 4. septembra 1910. stigli su puljski Hrvati posebnim parobrodom kao izletnici u Trst i to u posjete „Narodnoj del. organizaciji". Dočekani su bili oduševljeno i svečano od tršćanskih Slavena.

Židovsko liberalni listovi pisali su čedne i čedne proti dolazku puljskih Hrvata — kao navali Slavena na talijanski Trst. Talijanski listovi pripravili su svoje istomišljenike, osobito svoju mladež na demonstracije proti izletnicima.

C. k. redarstvo u Trstu preplašeno huckanjem lažiliberalnih listova oklastrilo je prilično program svečanosti, koje su se imale na čast dolaznicima prirediti. Tako je medju ostalim zabranilo javni pohod ulicama, izkrcanje u običnoj luci itd. Nu unatoč tomu židovski iredentaši nebijahu zadovoljni te prirediše na dan dolazka divljačke demonstracije proti dolaznicim proti tršćanskim Slavenima, proti njihovom novčanim zavodima i proti svakomu, koga su su reli ili koga su se mogli dočepati.

Tako su posve uništili slovensku kavanu „Minerva" u Acquedottu nanievši vlasniku g. Kranjcu 4—5000 K štete. Razbili su velike prozore i debela stakla na četirih slavenskih novčanih zavodih, na slavenskoj knjižari itd. itd.

Osim toga natukli su mnoge Slavene, koje su na ulici našli i pripoznali.

Redarstvu je pošlo za rukom pohvatati 16 tih talijanskih novovjekih barbara, koji su u zatvoru sjedili od septembra prošle godine sve do zadnjih dana decembra.

Državno odvjetničtvo tužilo ih radi javnih zločina te bijaše njih šestorica odsudjena na više mjesečnu tamnicu.

Obtuženi i odsudjeni jesu većinom ne zreli mladići, nekoji izpod 20 dapače jedan od 14 godina.

Značajno je što se medju obtuženima i odsudjenima nalazilo više talijanskih podanika, koji su došli iz Italije u Trst goli i bosi, žedni i gladni a sad hoće da tamo zapovjedaju!!

Novo austrij. ministarstvo. U nedjelju primio je car i kralj baruna Bienerth i odobrio novu ministarsku listinu. Novi kabinet je ovako sastavljen: Predsjedničtvo dr. barun Bienerth, unutrašnje poslove dosadašnji odsječni predstojnik dr. Marek, bogoštovlje i nastavu grof Stürgh, pravosudje dr. Hochenburger, financije bivši odsječni predstojnik i ravnatelj statističkog središnjeg ureda dr. Robert Meyer, trgovinu dr. Weisskirchner, željeznice Glombinski, poljodjelstvo dosadašnji dvorski savjetnik Slezke zemaljske vlade Adolf pl. Widmann, javne radnje dosadašnji odsječni predstojnik u ministarstvu nastave grof Makso Wickenburg, zemaljsku obranu general pješačtva Georgi i poljački ministar zemljak dosadašnji odsječni predstojnik vitez Zaleski. — Odstupajući ministri su odlikovani visokim redovima.

Ministarstvo je sastavljeno većinom od samih činovnika. Od državnih zastupnika jesu samo dva ministra (trgovine i željeznica). Od Slavena jesu u ministarstvu dva Poljaka i jedan Čeh, ali i ovaj je činovnik.

Novo ministarstvo sastavljaju ogromnom većinom Niemci raznih struja, nam Slavenima jednako protivnih i neprijateljskih. Od novoga dakle ministarstva nemaju se Slaveni dobru nadati.

Carevo zdravlje. Nj. Vel. naš car i kralj bio je ovih dana obolio od lahke prehlade, koja je sada sretno sasma prošla, te se Nj. Vel. čuti vrlo dobro tako da se je Nj. Vel. u ponedjeljak izvelo na šetnju. U okolini kraljevoj još se za sada ne misli na kraljevo preseljenje iz Schönbrunna u Beč, kako su to neke novine bile javile. Stanje je kraljevo doduše izvrstno, jer je kašlja i hunjavice nestalo, ali u Beču vlada tako nepovoljno vrieme, da je tjelesni ličnik kraljev dvorski savjetnik dr. Kerzl kralju savjetovao, da ostane u Schönbrunnu.

Sazív carevinskog vieća. Predsjedničtvo carevinskog vieća razpošilje pozive na prvu buduću sjednicu, koja će se obdržavati utorak dne 17. januara 1911. sa sliedećim dnevnim redom:

1. Prvo čitanje vladine osnove o proračunu i financ. zakonu za god. 1911.
2. Razprava o svim još neodbrenim izborima za carev. vieće.

Učenje lutrije djačke podružnice „Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru u Splitu" slijedilo je dne 3. siečnja 1911. *Prvi zgoditak:* Roman A. Senoe „Kletva" dobio je K. Jelušić, Kastav u Istri, serija br. XXXVII, broj 43. *Drugi zgoditak:* 60 kruna dobio je V. Alačević, Split, serija LXI. br. 12. — Odbor.

I. RAZTRESEN
krojač
civilnih i vojničkih odiela
Via Giosuè Carducci br. 11.

Svoj k svomu!

Preporuča se slavnom občinstvu grada Pule i okolice za zgotovljanje svih vrsti odiela po najnovijem kroju.

Preuzimam također sve vrsti popravaka kao i čišćenje odiela uz najumjereniju cienu.

Sve radnje obavljaju se točno i savjestno u najkraćem vremenu.

Svoj k svomu!

PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA
via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

POZOR!
Novi vinski zakon
dobiva se u
Narodnoj tiskari
Laginja i drug. - Pula

Prvu slovensku narodnu trgovinu u Primorju, koja ima skladište svakovrstnih šivaćih strojeva, dvokolica, gramofona ploča i raznih potrebština za švelje i krojače.

Posebice preporučam svjetske poznate šivaće strojeve marke „Pfaff“ i „Gritzner“, za koje imam jedino zastupstvo i skladište za Primorje.

Upozorujem na svoje Singer B šivaće strojeve, koji su vrlo odporni i jeftini; za svaki stroj jamčim 5 godina; nadalje imam razne dvokolice englezkih i domaćih tvornica, te ujedno preporučam sl. občinstvu svoju mehaničku radionicu, gdje primam svakovrstne popravke spadajuće u tu struku.

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Muntelpio br. 1.

Na zahtjev se šalje novi slovenski cijenik franko.

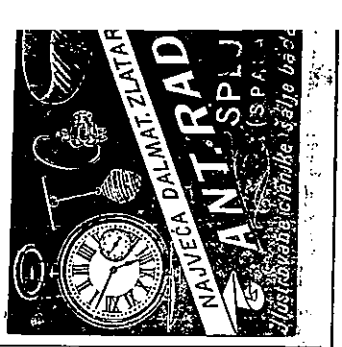

Poduku u glasoviru, pjevanju, teoriji harmoniji itd. daje vrstan kapelnik i skladatelj.

■■■

Pobliže upute u tiskari Laginja i drug, Via Giulia br. 1.

Kiste (Cassoni)

svake veličine prodaju se u Narodnoj Tiskari Laginja i dr. Pula ulica Giulia 1.

Na Monte Paradiso produžena Admiralska ulica je više gradjevnih parcela na prodaju po **3 krune** kvadrat metar. Pobliže obavjesti daje vlastnik

ANDRIJA TURAK,

skladište liesa, Siana.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća ═══ (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Prizn. niske, stalne cijene.

Kupujte odijela samo u trgovini

:: BOHINEC i drug ::

ulica delle Torri 2, ═══ TRST, ═══ ulica S. Lazzaro 17

(Ugao iza crkve sv. Antona novoga)

Velika zaliha svakovrstnih odijela, ogrtača, kaputa i košulja za gospodu i dječake. Najnovije i najmodernije u haljetcima, mantijama i odijelima za dame i djevojčice.

Primaju se narudžbe za odijela po mjeri. ═══

Prave ruske galoše.

VLASTITI PROIZVOD!

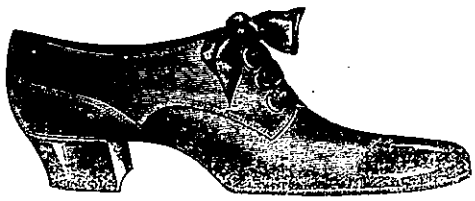

Skladište zimskih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za b ž će blagdane i novu godinu svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz cijenu

od 2 krune

naprijed.

Poslužuje se hrvatski.

Vanjske narudžbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·10 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cieniel badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1910. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
6 45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8 30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8 35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.
prije podne			
4.30	odl.	Baška	dol.
5.30	dol.	Punat	odl.
9.30	dol.	Rijeka	odl.

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-R i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.
prije podne			
7.20	odl.	Rijeka	dol.
7.55	dol.	Opatija	odl.
8.—	odl.	„	dol.
8.15	dol.	Lovran	odl.
8.20	odl.	„	dol.
12.—	dol.	Rab	odl.

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Sr
prije podne	prije podne				po podne	
6.20	7.20	odl.	RIJEKA	dol.	5.—	
6 55	7.55	dol.	Opatija	odl.	4.25	
7.—	8.—	odl.	„	dol.	4 15	
8.20	9.20	dol.	Beli	odl.	2.55	
8.30	9.30	odl.	„	dol.	2.45	
—	0.20	dol.	Merag	odl.	1.55	
—	10 30	odl.	„	dol.	1.45	
9.40	11.—	dol.	Krk	odl.	1.05	1
9.50	11.10	odl.	„	dol.	12.55	12
					prije podne	p
11.20	—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11
11.40	—	odl.	„	dol.	11.15	11
po podne	po podne					
1.30	1.—	dol.	Rab	odl.	9.25	9
1.50	1.20	odl.	„	dol.	9.15	9
2 15	1.55	dol.	Lun	odl.	8.50	8
2.25	2.05	odl.	„	dol.	8.40	8
3.50	3.30	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7
4.—	3.40	odl.	„	dol.	7.05	7
4.10	3.50	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6
4.20	4.—	odl.	„	dol.	6.45	6
5.05	4.45	dol.	NEREZINE	odl.	6.—	6

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Puntu** i **Loparu.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 3 Pula, u četvrtak dne 19. jenara 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili polož. om pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbliže poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovno: računa br. 857·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu naše stvari, a nesloge sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće. 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća 1 utuljo se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se nadovlijuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Popis pučanstva. Kako smo javili u zadnjem broju, c. k. namjestničtvo je dosadanji popis u gradu Puli, što su ga obavili kamorrini t. zv. popisni komesari, obustavilo, i naredilo novi popis po prijavnicama ispunjenim izravno od stranaka u *cielom gradu Puli*. Zato upozorujemo sve naše u gradu, osobito one na periferiji grada, da ako još nisu dobili od kućegospodara prijavnice, iste od njega zatraže, te ih napišu sami ili dadu ispuniti od pouzdanih osoba. U gradu Puli, unutar žica, kojima su omeđjašeni utvrdni predjeli, *nesmiju ići popisivati pučanstvo nikakovi komesari.*

Ako gospodari kuće komugod neće da dadu prijavnice, takovi neka idu to odmah prijaviti u „Narodni Dom", gdje će se svakoga uputiti, kamo se ima ići pritužiti. I za ispunjenje prijavnica preporučujemo svim našima, da dodju u „Narodni Dom", gdje će se svakomu po želji prijavnice točno ispuniti. Umoljavamo pak sve, koji budu ovo čitali, da upute prijatelje i znance ob ovom.

Istodobno molimo sve naše da nam prijave svaki nezakoniti postupak ili nasilje, kao što nek nam prijave i sve one, koji budu prigodom ovog popisa zatajili svoj rod i jezik. Takovih imademo na rovašu već priličan broj, te ćemo u budućim brojevima početi skidati maškaru sa lica takovih nazovi Hrvata.

Zabava s plesom. Skup Slovenaca u Puli, priređuje u subotu dne 21. t. mj. „Veliku predpustnu zabavu s plesom" u velikoj dvorani Narodnog Doma. Početak točno u 8½ s. večer. Glazba c. i k. pješačke pukovnije br. 87. Ulaznina: za gospodu 1 K, za gospodje i gospodjice 40 p. Preplate primaju se zahvalnošću. Čisti dobitak ide u korist Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru i Kranjsku. — Pristup imadu samo pozvani. — Umoljavaju se ona gospoda, kojih naslov nije poznat odboru, da svoj naslov jave g. Gradišu (pisarna L. Križ), da im se uzmogne dostaviti poziv.

Raspored zabave je ovaj: 1. D. Jenko: Naprej zastave slave, orkestar; 2. Pozdravni govor; 3. F. Smetana: Predigre i napjevi iz opere „Dalibor", orkestar; 4. Dr. G. Ipavec: Mili kraj, muški zbor; 5. Tominski: Taka sem laka . . . kuplet; 6. Iv. pl. Zajc: Dvopjev iz opere „Zrinjski", orkestar; 7. Dr. G. Ipavec: V maraku, muški zbor; 8. Tominski: Pupu, kuplet; 9. H. Volarić: Vienac slovenskih narodnih pjesama, muški zbor i orkestar; 10. H. O. Vogrič: Zalovski kuplet iz „Muč uniforme", kuplet uz pratnju orkestre; 11. Leibold: Hrvatski dom, potpourri, orkestar; 12. Doktor sve znalica i njegov sluga Stipko Ticek, šaljiva igra u 2 čina. — Za vrieme zabave bit će srećolov, šaljiva pošta itd. a poslije raspo reda PLES do . . . . zore!

Upozorujemo sve naše u Puli i bližnjoj okolici na ovu zabavu naše braće Slovenaca, koji priskrbise sve, da se te večeri bude ugodno zabavljao i stari i mladi. Preporučujemo pak osobito svim Slavenima plemenitu svrhu, kojom naša braća nastupaju pred slavensko občinstvo.

Auktoritet Jornaletov. Kad Talijani Istre nešto hvale, to je znak da je to protuzakonito i nepravedno, a kad nešto kude, tad je znak, da je to zakonito i pravedno. To su konstatirane činjenice. Tako i Giornaletto u jučerašnjem broju kudi i psuje naredbu Namjestničtva, kojom je oduzeta kamorri i njezinim morettima mogućnost, da iskrive i po svoju provedu popis pučanstva u Puli. Tu se grozi, izvraća, laže i maže sve po onoj „reci, da ti se ne reče". Spominje, da se tom naredbom oduzeo auktoriktet i rešpekt občinske majadore. A tko je signorettom kriv, da njihova občina kod nas ne uživa nikakav auktoritet i rešpekt? Sami Talijani su krivi, jer su vlast zlorabili uviek na štetu cielog pučanstva Pule, koje ne puše u njihov rog. Kakvi su to auktoriteti bili u Puli tako zvani popisni komesari. Ti kamorrini stvorovi, miješanija od svakakvih sumnjivih i nesumnjivih individua, rašrkali se bili gradom i provadjali popis po intencijama talijanskog političkog društva, te gdje im nije koristila prevara upotrebljavali su pod plaštem nekakvog „auktoriteta" i silu. Poslje te naredbe teče popis gladko i mirno, a da se ne opaža terora i sile sa strane talijanskih moretta. Ako su se pak nekoji naši stavili *svojevoljno*, bez mastnih nagrada, na raspoloženje našem narodu, da mu budu u pomoći kod ispunjivanja prijavnica, time čine uslugu i oblastima, i to zabadava, jer će tako popis biti brzo gotov, a uz to točan i savjestan. Vjerujemo, da su signorotti želili da se popis provede u Gabinetto di lettura, u Casino commerciale i drugim kovačnicama Talijana, ali smo im omeli taj put račune. U obće vlada nebi smjela nikada više povjeriti občini puljskoj da što provede, što se liče sveg stanovničtva grada, a to sve dok ista zlorabi svoju vlast ili u korist samih Talijana-kamorraša, a na veliku štetu ostalog pučanstva.

Pučki ples „Narodne radničke organizacije". Poput prošlih godina, priredit će nam naša cvatuća „Narodna radnička organizacija" i ove godine više pučkih plesova. Takav prvi **pučki ples** bit će u nedjelju 22. t. mj. poslje podne u velikoj dvorani „Narodnog Doma". Početak u 4 s. po podne. Ulaznina: za članove 40 para, za nečlanove 80 para; ženske plaćaju 20 para.

Pleset će se uz svirku malog orkestra i uz narodna glazbala „sopile".

Ovi „pučki plesovi" N. R. O. bili su do sada najpopularniji plesavi u našem gradu, na kojima se znadu vrtiti i stariji parovi, a sve onako po domaću bez skučene etikete, ali zato skladno i dostojno u neprisiljenom veselju. Ovih poklada bit će više takovih plesova, što ćemo uviek javiti na vrieme.

Društvo „Crvenog Križa" u Puli. Ovo društvo razaslalo je i u naša narodna društva i javne lokale nekakove plakate u njemačkom i talijanskom jeziku. To društvo je humanitarno, te mu ni Hrvati i ubće Slaveni ne uskraćuju svojih milodara. Ali kad nas to društvo u jezičnom pogledu ignorira, znali ćemo i mi istomu dolično odgovoriti i molimo ujedno da nas takvim plakatima pošledi.

Krstarenje naše mornarice. Mjeseca veljače odplovit će jedna divizija naše mornarice na krstarenje sredozemnim morem. Krstarenje će trajati dva mjeseca, a u toj su diviziji torpedo razarači „Reka", „Velebit", „Echse", „Csikos", „Dinara" i „Huszár". Kao glavni brod odredjen je krstaš „Carica Marija Terezija", pod zapovjedničtvom fregatnog kapetana Huge Zaccarie. Svrha je krstarenju obukovna, a uz to će divizija posjetiti sve veće luke egejskog mora.

Glavna godišnja skupština Hrvatske Čitaonice u Alluri obdržavala se je dne 8. t. mj. Na istoj bijaše izabran ovaj odbor: predsjednik Blaž Mohorović, podpredsjed. Ante Kaić Antov, tajnik Marko Vrbanac Antov, blagajnik Martin Dobran Ivanov, odbornici: Jakov Sladonja p. Ante, Anton Sladonja p. Josipa, Rafo Sladonja; zamjenici: Ivan Družetić, Josip Kostešić, Blaž Perić i Jure Perdes; revizori: Ante Cukon i Jakov Biban.

Istodobno sakupilo se na toj skupštini za Družbu K 6, darovanih nešto od članova, a nešto od Čitaonice, koja svota je poslana na odredjeno mjesto.

Lošinjski kotar:

Iz Malog Lošinja. Popis je pučanstva i kod nas u potpunom toku, pa tog aktuelnog pitanja ne možemo ni mi da pustimo s oka. — Poznato je, da je zloglasni kaponja, veliki „Ćaćinja" kod ovog popisa izdao parolu, kako u ovom gradu ne smije da bude ni jednog, koji bi izjavio, da mu

Slavenski bogoslužni jezik u Istri.

(Nastavak.)

Izvršujuć tu odluku občinskoga zastupstva občinsko je poglavarstvo odaslalo ovu spomenicu biskupskomu ordinarijatu u Trstu:

„Broj 1328.

Prečastni i Presvjetli biskupski Ordinarijate!

-/- Prilažeći pod -/- prepis zaključka občinskog zastupstva od 23. febrara 1907. toč. 2. 36 vrši podpisano ovim svoju dužnost, te upozoruje taj prečastni i presvjetli biskupski ordinarijat na posljedice, koje bi mogle nastati, kad bi se htjelo ma u čem suziti porabu slavenskoga jezika kod bogoslužja u crkvah ove občine Kastavske.

Narod: svjestan si da ima pravo na slavensko bogoslužje već preko tisuć godina; znajuć, da se je u njegovih crkvah vršila služba Božja od vajkada u slavenskom jeziku, najprije glagoljičkimi pak latinskimi slovi tiskanimi, po crkvenih oblastih potvrdjenimi knjigami;

i uvjeren da protimba slavenskomu bogoslužju potiče samo od neprijatelja naroda hrvatskoga, mogao bi tražiti drugoga biskupa katoličke crkve, ili čak preći iz katoličke crkve, ili najmanje postati indiferentan u vjerskih stvarih i posve zapustiti polazak crkve.

Občinsko poglavarstvo

Kastav, dne 20. marča 1907.

Načelnik:

M. P. *Jelušić*, v. r."

„Prečastnom i Presvietlom biskupskom ordinarijatu u Trstu.

Spomenica: občinskog poglavarstva mjestne občine Kastav;

Odnoseća se na porabu slavenskoga jezika kod bogoslužja u crkvah ove občine. Sa 1 prilogom."

Prepis te spomenice ujedno sa prepisom odluke občinskoga zastupstva poslalo je občinsko poglavarstvo gospodinu metropoliti za Primorje, kako sliedi:

„Br. 1328.

Presvietlom i prečastnom gosp. Dr. Franu Sedej knezu nadbiskupu u Gorici.

Podpisati oslobadja se Vašoj Presvjetlosti, priposlati nazočne prepise, smjernom molbom, da se Vaša Presvjetlost blagoizvoli zauzeti, da se neukinu narodne svetinje, a da se u narodu uzdrži potrebiti mir na korist naše svete vjere. Na zauzimanju Vaše Presvjetlosti, podpisati se unapred u ime svoje i u ime občinara ove mjestne občine najusrdnije zahvaljuje.

Občinsko poglavarstvo

Kastav, dne 23. marča 1907.

Načelnik:

M. P. *Jelušić*, v. r."

Presvjetloga biskupa Dra. Nagla silno je opekla ta odlučnost općinskoga zastupstva u Kastvu, naročito i samoga občinskoga načelnika, kojega osobno poznam, i za kojega zna da je koli miran i čestit čovjek toli dobar kršćanin — katolik.

Nemoguć ovomu nista učiniti, htjeo se je — kako nam je iz najboljega izvora poznato — osvetiti njekomu drugomu. Grdno mu se je zagrozio, ako ne opozove svojega glasa, danoga za onu odluku občinskoga zastupstva. Kad mu je ovaj mirno al odlučno odgovorio, da on svoga glasa opozvati nemože, jer ga je dao po svojoj savjesti, biskup Dr. Nagl ipak nije izvršio onoga čim mu je bio zagrozio.

Možda je baš i ta odlučnost svih članova občinskoga zastupstva i občinskoga načelnika djelovala toliko na biskupa Nagla, da se je zauzeo, kako ćemo skoro vidjeti, da bi nesamo Kastavska občina nego i cieli Kastavski dekanat bio izlučen od posljedica dekreta „Acres de liturgico".

(Sliedi.)

je općeni jezik hrvatski. Malo je to ipak predrska stvar, nego čemu da „ad interim“ c. kr. popisivači, a prisni kaponjini ljudi, ne pokušaju, da što takva izvedu.

Evo jednog slučaja, koji dobro karakteriše te popisne komisare.

U kući narodnog zastupnika u našem saboru Š. Kv. Kozulića, kojeg taj čas nije bilo kod kuće, popisni komesar M. Martinolich htjede da upiše ostale članove obitelji s talijanskim općenim jezikom. Naravno, kad to nije išlo lijepim načinom, htio je, da to postigne silom. Zagrozio se, da će sve pozvati na c. kr. kot. Poglavarstvo, eda budu ispitani iz hrvatskog jezika i u pismu, a izašao je na polje gundrajući „questa è casa di partitanti“.

Dašto, da se je gosp. zastupnik odmah pritužio c. kr. voditelju poglavarstva, te je ovaj slijedećeg dana s istim popisnim komesarom došao u stan, da se uvjeri, je li postupak bio doista onakav, kako ga mi navadjamo. Držimo, da se je c. k. voditelj mogao uvjeriti, da se je sve dogodilo, kako to mi navadjamo, ali osim blagog ukora, nije smogao ni riječce više, da ovakvom postupku učini kraj.

Moramo se doista zabrinuto upitati, što će ovakvi popisivači drugdje počinjati, kad su ovako drski bili u kući jednog narodnog zastupnika?!

Što više, c. kr. kot. voditelj još dopušta, da ljudi ovako nepristrani i dalje vrše *savjesno* popis.

Nu ne samo to, nego je on dozvoljavao, da popisivači vode sobom po kojeg agitatora, gdje oni sami ne bi mogli da uvjere stranku o valjanosti njihovih navoda.

Govori se dapače, da se popisni arci naprosto falsificiraju t. j., da se prave duplikati u stanovitim stanovima.

Pa da se mi zadovoljimo ovakim popisom?! Ne, to ne može biti! Nagoviještamo unapred, da ćemo se proti ovom popisu boriti svom žilavošću, a ne ćemo dopustiti, da se naši ljudi, kad im se krivo radi, kao kakvim krivcima sudi pred popisivačima — i c. kr. voditeljem poglavarstva. Za sad — bez komentara — ali još smo i za to na vremenu. (Preporučamo ovog c. k. polit. činovnika Austrije majci Italiji za komendatura. Bolje ne može pripravljati Lošinj za Italiju!)

* * *

Nakon poduže stanke, doživismo opet jedno ugodno veče. Na novu je godinu, nastavni tečaj „družbine škole“, priredio krasnu zabavu s igrokazom u pet čina „Ludmila“.

Bilo je to veče puno duševna uživanja za sve prisutne, dapače, mogu reći, veče pravog iznenadjenja. Nitko se nije ni nadao, da će zabava ispasti onako svestrano sjajno, kako je doista ispala.

Ne bih znao kazati, što je bilo ljepše izvedeno, jer su sve djevojke bile u ulogama na svome mjestu.

Valja to donekle pripisati činjenici, što su uloge bile baš sretno podijeljene prema naravi pojedinih vrijednih djevojaka.

Ponajveća hvala, da je sve to tako sjajno ispalo ide gdjcu Vuković, učiteljicu ručnih radnja, koja se je sama za sve marno skrbila.

Povladjivanju sa strane općinstva nije bilo kraja vrijednim predstavljačicama, a nije se zaboravilo ni na pokretno središte cijele zabave: gdjcu Vuković.

Komad se je, na naročitu želju općinstva, davao ponovno na sv. Tri Kralja, a povladjivalo se je opet burno.

Budi stoga i ovim putem izrečena svesrdna hvala našim mladim djevojkama i čednoj, ali vrijednoj njihovoj učiteljici, pa ne budi to prvi i zadnji put, da nas onako zabave, a mi im obećujemo, da se ne će ni one tužiti na — nezahvalnu publiku.

Iz Unija. Rijetko se kada čuje u Vašem cijenjenom listu štogod iz Unija. Da cijenjeni čitaoci saznadu, da i mi živimo, evo nekoliko novosti. Godine su i godine prolazile, što smo uzdisali za učiteljem našeg roda i jezika, i evo ga ove školske godine dobismo, 15. prosinca 1910., u osobi g. Prosena. Imali smo doduše i prije učiteljicu koja je uz fabricirane „Talijane“ podučavala i našu djecu. Ali što ste mogli očekivati od osobe, koja nije ni sama znala dobro hrvatski, nego kako se reče za potribu. Sada kad imademo posebnu školu i posebnog učitelja ići će to sve drugačije.

Sa nekim začudjenjem zaustavljao se svaki pred oglasom, koji je već 8 dana napred javljao, da će na Stjepanju večer, dati školska djeca svojim roditeljima predstavu i to po prvi put. Svi su željno očekivali taj dan. I zbilja. Prilično velika dvorana „Čitaonice“ već se prije dobe sva napuniła ljudi. U odredjeni sat stupi na pozornicu učenica A. Nikolić, koja lijepim riječima pozdravi roditelje. Vidilo se, kako si mnoga majka briše s očiju suzu radosnicu. Neopisivi pljesak i „živila“ nagradi govornicu. Jedva se to stišalo evo malog Dragutina, da deklamira pjesmu: „Komarov pir“, a poslije njega male Dinke, da deklamira pjesmu: „Miš“, koju izvede baš majstorski. Konac djelo krasi. Šaloigra: Naša djeca, koju su izvadjali M. Radoslović i K. Verbora, izazvala je buru smijeha, tako te se na obće zadovoljstvo morala opetovati. Pjevanje su učenici i učenice izvele baš dobro. Svi su sa predstave ponijeli kući krasnu uspomenu.

Rukovet novosti Iz Cresu. Ovih dana počelo se sa popisom pučanstva. Bilo je ljudi, koji su svakojakih nepodobština pr vašnjih godina pri popisu činili — te ove godine ih nije htjelo poglavarstvo potvrditi, kao komisare pri popisu. No što su učinili naši „konsiglieri“, oni su ih naprosto pribrojili novoimenovanim komesarima (medju kojima ima i takvih, da kad im dodje ona njihova ura, moraju 15 dana doma ostati, jer su dosta pogibeljni), kao sluge, koji imadu nositi spise i druge potrebne stvari. Ali oni ne vrše službu trhonoše, n go postupaju isto kao komesari — pitaju, pišu — čine što ih je volja. Tako, da do sada ima dosta tužaba proti dotičnima. Samo naprijed!

* * *

Izgleda, kao da se naš „Narodni Dom“ pomladio. Tu vidiš svakim blagdanom nekakvo komešanje, pita čovjek čovjeka što je, da se ljudi tako miješaju, a jedan drugome odgovara, da je ples, ili zabava, koju priredjuju školska djeca družbe sv. Cir. i Met. ili poučna predavanja, koja priredjuje naše vrijedno svećenstvo i učiteljstvo. Nema nedjelje, a da nema u našem „Domu“ zabava za creskog kopača. I ovdje ide ona „Samo naprijed“.

* * *

„S Bogom s Bogom Cresu mili
Ali šta ću, kad me nešto tako sili.“

Čudni stih, a još čudniji dogadjaj. Ovoga pak nijesmo znali. Tek neki dan i to slučajno čuli smo, gdje se dvojica — jedan drugome tuže, da imadu obaviti s načelnikom nekakav posao — a da njega nema u Cresu, već da je otputovao u Trst. Dakle zbilja, otišao je u Trst naš „Hofrat“. Otišao u Trst, a čuli smo i u nepovrat. Sretan mu put, a još bolji sretan boravak u Trstu. Kaže naša narodna „Ni njega ni zla ljeta“. Lako za nj, ali poglavar u stotinu muka. Ne zna naći zamjenika. Ako želi gosp. poglavar, da ga mi nadjemo eto — odmah mu ga i preporučamo — „za nas treba politički komesar“ i nitko drugi. Ako želimo očistiti „smrad i blato“ s našeg Javor-grada, očistit ćemo ga tek onda, kad bude gosp. poglavar ispunio našu želju. „Popravimo ono, što nijesmo do sada“.

Voloski kotar:

Oglas. Društvo „Sokol“ Volosko-Opatija obdržavati će u smislu §§ 13 i 14 društvenih pravila u subotu, dne 28. siječnja 1911., u 8½ sati u večer redovitu godišnju glavnu skupštinu u maloj dvorani „Narodnog doma“ u Voloskom, sa slijedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav starješine. 2. Čitanje i ovjerovljenje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine. 3. Izvještaj upravnog vijeća o poslovanju u minuloj godini. 4. Izvještaj blagajnika. 5. Izvještaj revizora računa i absolutoriji upravnom vijeću za g. 1910. 6. Izvještaj zamjenika vodje o tjelovježbi. 7. Izbor novog upravnog vijeća: a) starješine; b) upravnog vijeća (10 članova, 3 zamjenika); c) vodje, (biraju samo izvršujući članovi); d) obranićkog suda (5 članova); e) 2 revizora računa za tekuću godinu; f) barjaktara. 8. Možebitni predlozi.

Napomena: Ako na urečeni sat ne pristupi dovoljan broj članova, obdržavat će se skupština isti dan u 9 sati na večer s istim dnevnim redom.

Volosko, dne 6. siječnja 1911. — Odbor.

Pazinski kotar:

Pučka knjižnica u Pazinu. Malo po malo dobiva ova knjižnica sve to veću važnost za naš živalj u gradu Pazinu. Iznašamo ovdje nekoliko podataka, da se može lakše razabrati djelovanje same knjižnice na prosvjetnom polju.

Kroz g. 1910. izdalo se 866 knjiga na 123 čitalaca, poprečno na mjesec 72 knjige na 28 čitalaca; prama g. 1909. izdalo se više 343 knjiga. Od 866 posudjenih knjiga odpada na pouku 94, na razno 60 knjiga. Ustanovio se posebni odsjek u knjižnici kao znanstvena knjižnica, te sada broji 32 svezka. Knjižnica cijela broji 1030 svezaka (ne uračunavši iste primjerke knjiga), te je prema tome sada najveća hrvatska javna knjižnica u Istri. Pretplaćena je na Jugoslav. akademiju, Hrv. Maticu, Slov. Maticu, Srpsku knjiž. udrugu, društvo sv. Jeronima, na osam hrvatsko-slovensko književnih listova i t. d.

Ujedno izvješćujemo o zadnjim prinosima, koji su stigli od općine Volosko K 40, posujilnice u Voloskom K 50, od I. Gizinića 23 knjige i J. Motika 2 knjige. Najtoplije se zahvaljujemo.

Molimo našu javnost, da ne zaboravi na potpisano društvo, te da ga se češće sjeti sa potporom, da uzmogne uspješnije poraditi na prosvjetnom polju hrv.-sloven. naroda u Istri. — Akademsko fer. društvo „Istra“ — Pazin.

Porečki kotar:

Iz Sv. Lucije kod Oprtlja pišu nam: Ovdješnja družbina škola proslavila je božićne praznike preko očekivanja uspjelim božićnim drvcem. Bila je mala predstava pod naslovom „Škola“, koju su djeca fino odigrala. Bilo je deklamacija i pjevanja, te je jedan dečko iz VI. godišta deklamirao par stihova njemačkih, pošto je za zadnja tri tečaja uvedeno i njemački.

Poslije toga su se podijelili darovi za koje su doprinesli slijedeći dobročinitelji: Klub XIII., Volosko K 20; Bratimstvo, Volosko K 10; Em. Walker iz Oprtlja K 5; Anton Nedved iz Šterne K 10; V. Folta K 5; J. Mandić K 2; M. Brusić K 2; Kity Begović K 8. Svega K 62. Trgovac Jakov Bele darovao 18 metara tkanine.

Darovateljima najsrdačnija hvala i od Boga plaća. — Ova je škola jedna izmed najizloženijih, jer je pred samim vratima Oprtlja, gdje je ona šaka Talijana podigla veliku školu na pleća okolišnih kmetova Hrvata, koji su u velikoj većini u ovoj općini, ni se daju od njih slijepo za nos voditi. Ipak naša djeca ne odlaze, ali iz njihove svakog početka godine dodje više njih u naše škole. U njihovoj školi vanjska hrvatska djeca, koja još onamo zablude, ništa ne nauče, pošto ne znadu jezika, zato se i vraćaju u naše škole.

Iz Livada kod Oprtlja: Oprtaljska općina obavlja na skandalozni način popis pučanstva, po talijanskoj navadi. Po oprtaljskoj okolici obilazi, kako čujemo, sam općinski tajnik, te nekoje naše ljude ni ne pita, koji im je općevni jezik; — znak, da će tu rubriku sami na općini ispuniti. Druge pak pita: volé esser serbo-croati, o istriani-taliani? Izmislili su drugu stupicu, jer si misle, da svakako naš čovjek ne će zanijekati, da je istrijan, a po tom po njihovu „talijan“. Kao da nismo mi Hrvati i Slovenci ove pokrajine Istrani. Za ovakovo bezakonje su već poduzeti shodni koraci kod oblasti. Nepravica bit će takova, da će apsolutno iziskivati novi popis po samim državnim organima, jer Talijani sami ne će nam krivica popraviti. Zlo je to, što naši seljaci s ove strane znadu nešto natucati talijanski, pak prem u obitelji svi govore hrvatski, lakše ih komesar prevari, pošto već sam općinski komesar s njima govori talijanski, pak im lahko dobaci: se la parla talian. — Ljudi božji, ne dajte se varati, nego recite otvoreno, da je vaš jezik hrvatski ili ako hoćete, slovinski, al ne talijanski.

Koparski kotar:

Iz piranštine. Pošto se vrlo rijetko u ovom listu piše iz ovog kraja, mislit će tkogod, da nam je ovdje dobro i da ne trebamo pomoći. Ali na žalost mi smo zapušteni u svakom pogledu, živimo bez škola i crkve, te nemamo prilike, da čujemo svoj slatki slavenski materinski jezik.

Talijani nastoje nas sa svim svojim sredstvima potalijančiti, te su nas i kod zadnjeg popisa g. 1900. upisali medju Talijane. Prigodom sadašnjeg popisa obilazio je popisni komesar općine Piran prije nove godine, što mislimo, da se ne slaže sa zakonom. Pohodio je samo nekoje kuće, kako se je već njemu svidjalo. I u onim kućama gdje je bio, nije htio sa gospodarom ili ukućanima slovenski govoriti, već je htio pod svaku cijenu, da naši ljudi s njime talijanski govore. Ispitivao je nekoje čak od koga su zemljište kupili i jesu li ga platili. Pitao je to za to, jer su piranska gospoda razprodala svoja zemljišta u okolici Pirana našim Ćićima, koji su se ovamo naselili, a danas im je to neugodno, te bi htjeli, da im oni budu neki koloni.

Pitao je nadalje stvari, što ga nije išlo, a potrebite stvari pustio je na stranu. Neznamo kakav će to biti popis naroda, gdje se samo popisuje ime gospodara i broj kuće *i ništa drugo*, a i ovo malo obavio je po svojoj volji, jer nije bio u svakoj kući. Na upit jednog našeg čovjeka, zašto mu je uzeo broj kuće, stao ga je po talijanskom običaju vrijedjati.

Eto na ovakav način se je proveo kod nas popis naroda, a razumije se na štetu našeg naroda. Molimo naše zastupnike, sve naše na Koparšćini i u Trstu, da nam kolikogod mogu pomognu, da ne budemo tijekom kratkog vremena posve odnarodjeni.

Javni sastanak u Sovinjaku. Dne 1. jenara t. g. bio je ovdje javni sastanak. G. zastupnik Ivo Sancin je lijepim riječima narodu pripovijedao dosadanji postupak naših zastupnika u saboru. A g. zastupnik Fran Flego je svojim pučkim govorom rastumačio narodu popis pučanstva. Napokon su oba još progovorili nekoliko riječi o „talijanskoj kulturi“ u Sovinjaku. Neka bude i ovim putem izrečena hvala g. Antunu Žigante, koji nam je badava ustupio salu.

Bile su primljene (jednoglasno) slijedeće resolucije:

I. Pozivlju se političke oblasti, da proskrbe red i mir osobito u noćno doba u Sovinjaku, te se pozivlje općinsko Glavarstvo u Buzetu, da uporabi § 75 općinskoga pravilnika, koji kaže, da se u mjestu u kojem je potrebita noćna straža, postavi čim prije jednog stražara, ali na teret samoga mjesta Sovinjak.

II. Protestira se jednoglasno proti nezakonitom opstanku talijanske škole u Sovinjaku.

III. Narod jednoglasno odobrava dosadanji put narodnih zastupnika u zemaljskom saboru.

Moramo se k I. resoluciji žalibože još povratiti i nešto napomenuti.

Ovih su dana te noćne skitnice izrili sa groba dvaju brata iz Polja (Sergoban) križeve, slomili ih i bacili preko groblja na jedan orah; 5. t. mj. u 9 sati večer navalili su kamenjem na hrv. školu, te su razbili jednu šipku.

Zato molimo i ovim putem nadležne oblasti, da već jednom učine mir i red u ovom mjestu, jer će inače te četiri podrepnice početi i mrtve iskopavati, pa ih .... E, hijene, gladni su!

Franina i Jurina.

Fr. Čo su nikidon rekli va Labini talijonski vokoti onemu karnjelu zi blizu jezera, ki je kako nor teka po Labini, da bi tuži jedon naš foj, ki ga je šolo en bobičić poškaklio?

Jur. Mi se paro, da su mu rekli vako: Noi purtroppo, purtroppo non possiamo ajutarti, perchè i fatti sono i fatti.

Fr. Vidiš Jure, to ti je oni, ki je u potribi Hrvatom i va Pul teka, da mu učine dobra.

Jur. Pak su mu ga i učinili, a sada jim vraća milo za drago. Trebalo bi pak sada, da mu Čepljani nose onu ljubav, koju im on sada iskazuje, hoteć ih prikazati za Talijane.

Razne primorske viesti.

Sastanak hrvatsko slovenskih zastupnika na istarskom saboru. Klub hrvatsko-slovenskih zastupnika na istarskom saboru poveo je razpravu u svojoj sjednici držanoj dne 16. jenara 1911. u občinskoj dvorani na Volo-skom, te je, saslušav izvješće svojih članova zemaljskog odbora o sadašnjem položaju u pokrajini stvorio sliedeći zaključak:

1. Odobrava se postupak hrvatsko-slovenskih prisjednika, te se ih pozivlje, da ustraju na dosadašnjem putu.

2. Proti nezakonitosti odobrenja občinskih proračuna u nekojim talijanskim občinama, gdje je zemaljski odbor sporazumno s namjestničtvom prekršio očitu ustanovu § 42 točka 2 pokrajinskog reda, prosvjeduju najodrešitije.

3. Obzirom na ostalo rješenje proračunu za njekoje hrvatske i slovenske občine, izticće se samovolju talijanskih prisjednika zemaljskog odbora, te se ustanovljuje nemar c. k namjestničtva u tom pogledu.

4. Dačim se daje izraza uvjerenju, da će hrvatsko-slovenski narod Istre uspješno izdržati borbu, koju mu je narinuo zemaljski odbor uz privolu cesarske vlade, pridržaje sporazumno i s tim občinama poduzeti shodne korake u stvari.

K uredjenju kongrue za članove zbornih kaptola. Često je u našim listovima iztaknuto kako su članovi zbornih kaptola Istre, Dalmacije itd. loše plaćeni te se tražilo, da se njihov prihod ili kongru u konačno uredi. Njima se je po milosti doznačilo plaću od 700 K, bez stanarine, i još od te siromašne plaćice odbijaju im kaptolske dohodke.

Da se tomu žalostnomu i nepravednomu stanju članova zbornih kaptola već jednom na put stane, odpremili su svi zborni kaptoli Istre koncem decembra 1910. ministarstvu bogoštovja u Beču zajedničku predstavku zaprosiv austrijske biskupe, da se za pravednu stvar zauzmu. Tu predstavku podpisali su svi zborni kaptoli naših biskupija, koji su ujedno preporučili zbornim kaptolom Dalmacije, da i oni sličnu predstavku predlože ministarstvu.

Po jedan prepis te predstavke dobili su i državni zastupnici Istre, koji će se bez dvojbe za pravednu stvar u Beču zauzeti. Učinili će stalno svoju dužnost u tom obziru i „Svećenička organizacija“ u carevinskom vieću, ako se članovi zbornih kaptola na nju obrate.

„Ljepa naša domovina u slikama“. Poznati hrvatski istraživač i marni tajnik družbe Braće hrvatskoga Zmaja, učitelj i urednik strukovnoga lista „Škola“, gosp. Stjepan Širola, sprema da izda velik i krasan album pod gornjim naslovom, u kome hoće da iznese u slici i riječi ljepote i krasote hrvatskih zamalja. U tu svrhu umoljava p. n. sl. občinstvo, da bi mu dobrotom iz svakoga kraja naše domovine, dostavilo po koju, barem jednu ilustrovanu razglednicu, koju bi on u taj album uvrstiti dao. Plemenita misao, vriedna da zasluži od svakog otačbenika malenu ovu žrtvu. Osobito bi to trebalo učiniti iz naše malene, široj javnosti još premalo poznate Istre, da bude i ona zapremala dostojan objam velikom okviru „naše lijepe domovine“. Razglednice neka se izvole slati na uredničtvo lista: „Škole“ u Zagrebu, Trenkova ulica 7.

Hrvatska povjest od Vjekoslava Klaića. Tiskom i nakladom knjižare L. Hartmana (Stjepan Kugli) izašao je netom peti svezak velikoga diela „Povjest Hrvata“ od sveučilištnoga profes. Vjekoslava Klaića. Djelo obsiže punih tridesel araka (464 strana teksta i XII strana priloga), a urešeno je sa 160 slika (portreta, izprava, pečata, gradova, bojišta, podpisa itd.). Stoji broširano 8 kruna, a uvezano 10 kruna.

Ovaj peti svezak Klaićeva djela najzanimljiviji je od svih, koji su dosad izašli, po tome, što prikazuje zgode i nezgode hrvatskoga naroda i kraljevstva u šestnaestom stoljeću za prva tri Habsburga: Ferdinanda I., Maksimilijana i Rudolfa. Tu se ogleda borba hrvatskoga naroda za svoj obstanak, ona krvava i neprekidna borba „ostataka“ hrvatskoga kraljevstva s Turcima, koje je hrvatskoj zemlji pribavila dični pridjevak „predzidje kršćanstva“. Po tom je u toj svezci prikazan herojski ili junački vijek hrvatskoga naroda.

Uputa u vinogradarstvo. Gospodarski izvjestitelj hrv. vlade g. Pavao Cesar, kao iskusan i praktičan gospodarski stručnjak izdao je djelo: „Uputa u vinogradarstvo“, četvrto izdanje, što je najljepše priznanje piscu, koji može da s ponosom pozire na ovaj svoj uspjeh. Knjigu je preporučila hrv. zem. vlada za porabu učenicima opetovnice u vinorodnim krajevima, a i vlada Bosne i Hercegovine preporučila ju je za knjižnice osnovnim školama u tamošnjim zemljama. — Sve, što treba znati gospodaru, koji želi da svoje vinograde uredi na najbolji i najuspješniji način, nalazi se u ovom djelu lako i jasno protumačeno te u formi zgodnih pitanja i odgovora, dakle skroz metodički. — Knjiga stoji samo K 2 —, sa poštarinom K 2·20. Naručbe prima knjižara L. Hartmana (St. Kugli), Zagreb, Ilica 30.

Jadranska banka u Trstu. Kako smo već saobćili povisuje Jadranska banka dioničku glavnicu od K 4,000.000·— na K 6,000.000 —. Upozoravamo, da se je upravo započela odnosna subskripcija, koja traje do 15. veljače t. g. Potanji uvjeti nove emisije navedeni su u današnjem oglasu, koji preporučamo pažnji naših kapitalističkih krugova.

V. emisija dionica JADRANSKE BANKE u Trstu.

Poziv na supskripciju.

U prošloj godini izvršilo je upravno vijeće Jadranske banke u Trstu samo djelomično zaključak glavne skupštine od 14. marta 1909. time, da je izdalo 2500 dionica po K 400·— t. j. K 1,000.000·— i povisilo na taj način dioničku glavnicu našega zavoda na K 4,000.000·—, a uspjeh odnosne supskripcije bio je takav, da nije bilo moguće udovoljiti svim supskribentima.

Razvoj poslovanja Jadranske banke u prošloj godini potaknuo je upravno vijeće, da je zaključilo u svojoj sjednici od 28. decembra 1910. povisiti dioničku glavnicu, u smislu gorespomenutog ovlašćenja glavne skupštine, za daljnja dva milijuna kruna i to izdanjem od

5000 dionica po K 400·- t. j. K 2,000.000·-nom.

uz niže navedene uvjete.

Izvršenjem toga zaključka povisiti će se dionička glavnica našega zavoda na **K 6,000.000·—**, a Jadranska banka će time postati **najvećim austrijskim jugoslavenskim bankovnim zavodom.** Poslovni uspjeh prošle godine odgovara percentualno uspjehom prijašnjih godina, premda je četvrti milijun bio na raspolaganje zavodu tek od 1. junija 1910., te kani upravno vijeće predložiti glavnoj skupštini isplatu iste t. j. 6% dividende za prošlu godinu i dotirati sa većim iznosom rezervne zaklade, koje će se na taj način, uzev u obzir agio nove emisije, skoro podvostručiti. Nije ali isključeno, da će glavna skupština obzirom na rezultat bilance zahtjevati, da se dividenda povisi. Na zadnjoj sjednici upravnoga vijeća zaključeno je podjedno zatražiti od vlade dozvolu za daljnje povišenje dioničke glavnice do iznosa od K 12,000·000·— i promjeniti u tom smislu pravila Jadranske banke.

Za V. emisiju dionica Jadranske banke u Trstu vrijede slijedeći uvjeti:

a) **Vlastnici dionica prijašnjih emisija** imadu pravo prvenstva (opcije) i to tako, da mogu zahtjevati za svake dvije dionice, jednu dionicu nove emisije **uz tečaj od K 425·— po dionici.**

b) **dionice, koje će eventualno usliied neizvršenja opcijskoga prava preostati,** stoje na raspolaganje novim supskribentima ili takodjer i starim dioničarima, koji bi potpisali veći broj dionica, nego ih to po pravu opcije ide, **uz tečaj od K 445·— po dionici.**

Prijave na nove dionice primaju se do 15. februara 1911. Kod potpisa imade se položit za svaku supskribiranu dionicu K 200 — kao prvi obrok i jamčevinu, **ostatak pa,** uzev u obzir svojedobno položenu jamčevinu, **po reparticiji dionica,** koje će ispad biti svakomu supskribentu dojavljen, **najdulje do 15. marta 1911.**

Nove dionice participiraju već na dobitku za god. 1911., pak se zato imadu platiti 5% kamati od nom. iznosa od 1. januara o. g. do dana isplate. Od uplaćenoga prvoga iznosa, odnosno jamčevine odobrava banka supskribentom takodjer 5% kamata, te je istima dozvoljeno uplatiti odmah kod supskripcije cijeli iznos potpisanih dionica.

Tečajni dobitak (agio) pripada, kao što je već gore spomenuto, po odbitku troškova i pristojba, **rezervnoj zakladi banke.**

Upravno vijeće dolučilo je za V. emisiju dionica skoro isti tečaj, koji je vrijedio za IV. emisiju s namjerom, da omogući onim supskribentima, na kojih prijave nije se moglo svojedobno obzir uzeti, nabavu dionica uz povoljne uvjete i da pribavi Jadranskoj banci ustanovljenjem niskoga tečaja čim veći broj interesenata.

Prijave na nove dionice primaju se:

U TRSTU: kod blagajne zavoda.
U OPATIJI: kod blagajne zavoda.
U DUBROVNIKU: kod Hrvatske vjeresijske banke i njezinih podružnica u Šibeniku, Zadru i Splitu, te kod Dubrovačke trgovačke banke u Dubrovniku.
U BEČU: kod Živnostenske banke pro Čechy a Moravu, kod Središnje banke českih štedionica i Češke industrijalne banke.
U LJUBLJANI: kod Ljubljanske kreditne banke i njezinih podružnica u Celovcu, Spljetu, Sarajevu i Gorici, te kod Trgovsko-obrtne banke.
U PRAGU: kod Živnostenske banke pro Čechy a Moravu, kod Središnje banke českih štedionica i Češke industrijalne banke.
U SPLJETU: kod Prve pučke dalmatinske banke.
NA SUŠAKU: kod Banke i štedionice za Primorje i kod njezinih podružnica na Rijeci i u Bakru.
U ZAGREBU: kod Prve hrvatske štedionice i njezinih podružnica u Varaždinu, Osjeku, Vel. Gorici, Sisku, Virovitici, Cirkvenici, Rijeci, Zemunu, Belovaru, Požegi, Delnicah i Kraljevici.

Kod navedenih mjesta za supskripciju imadu se položiti takodjer stare dionice u svrhu izvršenja opcijskoga prava.

Za slučaj, da javna supskripcija prekorači iznos nove emisije, pridržaje si upravno vijeće pravo reparticije.

Upravno vijeće Jadranske banke u Trstu.

PRIMJETBA: Jadranska banka šalje na zahtjev svakomu interesentu badava uplatne listove austr. ili ug. pošt. štedionice, da može slati novac bez svakih daljnjih troškova.
U svrhu izvršenja opcijskoga prava dostatno je predložiti samo plaštove dionica (dionice bez kuponskih araka).

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 97·- po 100 paketa.

„DANICA" druga vrst à K 85·- po 100 paketa.

„VESNA" treća vrst à K 62·- po 100 paketa.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Gostiona

iduća jako dobro, na liepom i unosnom mjestu, uz vrlo povoljne uvjete iznajmljuje se. Upitati se u uredničtvu.

Meso, med, porad razašiljem svaki dan svježe zaklano po 10 funti s omotom zadnji diel teletine ili govedine K 4·50. Najfiniji pravi naravni čisti pčelinji med u limenoj posudi 10 funti K 4·60. Dnevno klanje ukusnih čistih tustih gusaka po 10 funti s omotom K 5·50 Točna poslužba na podpuno zadovoljstvo. — *Izidor Schwarz*, Podvoloczyska 27.

I. RAZTRESEN

krojač

civilnih i vojaličkih odiela

Via Giosuè Carducci br. 11.

Svoj k svomu!

Preporuča se slavnom občinstvu grada Pule i okolice za zgotavljanje svih vrsti odiela po najnovijem kroju.

Preuzimam također sve vrsti popravaka kao i čišćenje odiela uz najumjerenije ciene.

Sve radnje obavljaju se točno i savjestno u najkraćem vremenu.

Svoj k svomu!

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Poduku u glasoviru, pjevanju, teoriji harmoniji itd. daje vrstan kapelnik i skladatelj.

■ ■ ■

Pobliže upute u tiskari Laginja i drug, Via Giulia br. I.

!!! U životu nikada više !!!

VELIKO IZNENADJENJE

600 komada samo K 4.

Krasna pozlać. Anker-ura s lancem, točna, 3 god. jamstvo, 1 mod. svil. kravata za gospodu. 3 kom. fin. žepna rubca, 1 liepi prsten za gospodu su imit. dragim kamen., 1 cigaruša Bernstein, 1 broš (novost), 1 liepo žepno ogledalo, 1 kožn. kesica, 1 peris, 1 par puceta za manšete, 3 puceta double sa patent. zaklopcem, 1 eleg. album razgledn. najljepši vidici svieta, 5 šalj. predmeta, veliko veselje za mlado i staro, 1 vrlo prakt. ljubavni listar za gospodu i gospodje, 20 dopis. predmeta i još preko 500 predmeta potrebit. u kući. Sve skupa s urom, koja sama toliko vriedi, stoji samo K 4. Pošilja pouzećem središnja izvozna kuća

F. WINDISCH. Kraków br. R·5.

Ako se ne dopadne, vraća se novac.

Poštovano občinstvo!

Pozor na

Prvu slovensku narodnu trgovinu u Primorju, koja ima skladište svakovrstnih šivaćih strojeva, dvokolica, gramofona ploča i raznih potrebština za šveje i krojače.

Posebice preporučam svjetske poznate šivaće strojeve marke „Pfaff" i „Gritzner", za koje imam jedino zastupstvo i skladište za Primorje.

Upozorujem na svoje Singer B šivaće strojeve, koji su vrlo odporni i jeftini; za svaki stroj jamčim 5 godina; nadalje imam razne dvokolice englezkih i domaćih tvornica, te ujedno preporučam sl. občinstvu svoju mehaničku radionicu, gdje primam svakovrstne popravke spadajuće u tu struku.

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev se šalje novi slovenski cijenik franko.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·50.

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica povjereno mi je rasprodati veliku zalihu cipela ispod tvorničke ciene. Ja prodajem zato svakomu 2 para cipela na podvez za gospodu i 2 para za gospodje, smeđe ili crne kože, galoširane sa čvrsto zabitim podplatom, vrlo ukusne najnovijeg oblika. Veličina po broju.

Sva 4 para stoje samo K 7·50

Razašilje pouzećem

C. GRÜNER, Izvoz cipela

KRAKOV, br. 842.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, puhuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·10 K, 8 K; 1 kg puhuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prsne puhuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim puhuljastim perjem 16 K; polu puhuljice 20 K, puhuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cieniel badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske gutoše.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za božićne blagdane i novu godinu svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz cijenu

od 2 krune

naprijed.

Poslužuje se hrvatski.

Vanjske naručbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Skladište zimskih cipela.

Prizната niske, stalne ciene.

Kupujte odijela samo u trgovini

:: BOHINEC i drug ::

ulica delle Torri 2, TRST, ulica S. Lazzaro 17

(Ugao iza crkve sv. Antona novoga)

Velika zaliha svakovrstnih odijela, ogrtača, kaputa i košulja za gospodu i dječake. Najnovije i najmodernije u haljetcima, mantijama i odijelima za dame i djevojčice.

Primaju se narudžbe za odijela po mjeri.

Solidna i točna poslužba.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1910. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.20	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama.

Pruga: Baška-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Poned Srijedu Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6·10
5.30	dol.	Punat	odl.	5.—
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	Rijeka	dol.	7.20
7.55	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.—	odl.	„	dol.	6.35
8.15	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.20	odl.	„	dol.	6.10
12.—	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Do i Odl.	Subot	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
6.20	7.20	odl.	RIJEKA	dol.	5.—	4.30
6.55	7.55	dol	Opatija	odl.	4.25	3.55
7.—	8.—	odl.	„	dol.	4.15	3.45
8.20	9.20	dol.	Bali	odl.	2.55	2.25
8.30	9.30	odl.	„	dol.	2.45	2.15
—	10.20	dol.	Merag	odl.	1.55	—
—	10.30	odl.	„	dol.	1.45	—
9.40	11.—	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
9.50	11.10	odl.	„	dol.	12.55	12.55
					prije podne	prije podne
11.20	—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
11.40	—	odl.	„	dol.	11.15	11.05
po podne	po podne					
1.30	1.—	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
1.50	1.20	odl.	„	dol.	9.15	9.15
2.15	1.55	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
2.25	2.05	odl.	„	dol.	8.40	8.40
3.50	3.30	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
4.—	3.40	odl.	„	dol.	7.05	7.05
4.10	3.50	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
4.20	4.—	odl.	„	dol.	6.45	6.45
5.05	4.45	dol.	NEREZINE	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i Loparu.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 4. Pula, u četvrtak dne 26. jenara 1911. God. XLIII.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 857.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije j. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Slaveni Pule!

Postupak občinskih organa prigodom revizije popisa pučanstva traži od nas, da ustanemo na obranu našeg jezika.

Pohrlite mnogobrojni na

protestnu skupštinu

u nedjelju dne 29. jenara t. g. u 10½ sata prije podne u „Narodni Dom", da podignemo naš glas proti zloporabi i nasilju.

Svi na skupštinu!

Narodni Odbor.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 17. 1. 1911.

Bienerth br. 3.

Danas se je barun Bienerth predstavio parlamentu po treći put kao ministar predsjednik, i to najprije zastupničkoj pak gospodskoj kući. On je već treći put sastavio ministarstvo, svaki put bar dielomično sa različitimi ministri, al si je ostao dosljedan, ostao je Bienerth; te su češki radikali imali pravo, kad su mu dovikivali, nek „neplauša", pošto se i tako nemože dati ništa na njegove rieči.

Naglasio je načelo *poštovanja zakona* kao najviše načelo kojega će se ministarstvo samo držati, i nastojati da se ga drugi drže. Rekao je, da vlada hoće *upravljati najstrožom nepristranostju*, i *bez ikakvih utjeca*. O na hoće *najsavjestniju objektivnost*, te *neće jednostrano* utjecati u narodnostne odnose. Čovjeku mora zlo doći, kad sve ovo iz ustiju jednoga ministra predsjednika čuje, pod kojega vladami se dogadja sve baš protivno od onoga što on tu u svečanom momentu, javno, pred parlamentom, govori. Pravo su imali radikalni Česi, kad su mu dovikivali da bi se ga moralo metnuti na obtuženičku klupu, n. pr. radi samih nezakonitosti i nepodobština, koje se počinja kod popisa pučanstva u raznih krunovinah monarhije.

Veli nadalje u svom nastupnom govoru, da će se morati činiti uvjek nove pokuse, da se izmire Česi i Njemci u Českoj — a on će te pokuse razbijati kako jih je najzad razbio!

Zadaće parlamenta koje bi imao obaviti u neposredno sliedeće doba da jesu: bankovna osnova, rekrutni kontingent, ustrojenje talijanske pravne fakultete (na ustrojenje hrvatskih i slovenskih pučkih škola u Istri, srednjih slovenskih u obće u Primorju, kao ni na provedenje reciprocitete Zagrebačkoga sveučilišta sa ostalimi u monarhiji, neda mu misliti njegova najstroža nepristranost u upravi, njegova najsavjestnija objektivnost, njegovo najviše načelo: poštovanje zakona!), proračun; zakon o socijalnom osjeguranju, o kućarenju, o kužnih bolestih; gradnja njekih željeznica, revizija zakona o vodenih putevih.

Dr. Fiedler, predsjednik kluba združenih Čeha predložio je otvorenje razprave o izjavi ministra predsjednika, al su za taj predlog glasovali samo Česi, Rusini, Slovenci i Hrvati, te je pao.

Počelo se je sa razpravom proračuna u prvom čitanju.

Beč, 20. 1. 1911.

Posliednje dvije sjednice carevinskoga vieća, obdržavane u sriedu i petak nisu pružile občinstvu ništa osobita.

Najvažniji dogodjaj u sjednici od utorka bila je izjava predsjednika ujedinjenoga českoga kluba Dr. Fiedlera i programni govor ministra financija Dr. Meyera u sjednici od petka.

Izjava Dr. Fiedlera.

Kao predsjednik kluba sviju českih stranaka rekao je, da se očekivanja Čeha kod preustrojstva novoga ministarstva nisu ispunila. U Českoj nisu usojela nastojanja oko sporazuma izmedju Čeha i Niemaca. Krivnja radi toga pada na Niemce, koji su predaleko išli svojim zahtjevima i koji su tim htjeli spriečiti svaku promjenu u carevinskom vieću, navlastito ulaz Čeha u novo ministarstvo.

Ministar predsjednik ponudio je doduše Česima dvije ministarske stolice pod uvjetom, da glasuju za sve njegove osnove. Česi su tu ponudu odbili.

Ministar predsjednik izjavio je jučer Niemcima, da nova vlada ostaje kod starog programa. Česi nevode borbu proti osobam nego proti sustavu, a pošto taj ostaje i nadalje u krieposti, voditi će oni i nadalje borbu i proti novoj vladi. Česima je svejedno da li će se državni sabor odgoditi, razpustiti ili upotriebiti zloglasni § 14. Govornik odsudjuje i postupak Niemaca kod popisa pučanstva.

Što se tiče novog namjestnika za Česku grofa Thuna — reče, da on nije Čeh, ali Česi mu neće činiti neprilika u njegovom nastojanju oko izmirenja narodnostih u Českoj. Njegova će stranka glasovati proti proračunu.

Govor ministra financija.

U sjednici od sriede uzeo je prvi rieč novi ministar financija Dr. Meyer, da razloži svoj program. Novi ministar nije kazao ništa novoga izpričav se time, što se nije mogao u toli kratko doba upuliti u poslove svoga ministarstva. Čim prouči razna financijalna pitanja stupiti će pred sabor s pozitivnim predlozima o preustrojstvu raznih financijalnih pitanja. Nemože već sada kazati hoće li se latiti raznih osnova svoga predšastnika ili će iste napustiti i nove izraditi. Kazati pako mora već sada, da će se državljane morati novim teretima obteretiti pošto veći troškovi traže i veće prihode.

Novoga ministra financija hvale kano vrlo sposobna strukovnjaka koji je izradio postojeću poreznu osnovu i koji je bio desna ruka bivših ministara financija. Svojim programnim govorom nije doduše učinio najbolji utisak — jer nije pravi govornik, ali to ga nemože pričiti a da nebude dobar ministar financija.

Interpelacije naših zastupnika.

U sjednici od sriede podnesli su naši zastupnici više interpelacija, izmedju kojih spominjemo dvije zastupnika Rybaŕa (o poroti u Trstu i proti popisu pučanstva u Trstu i okolici) te zastupnika Mandića i drugova (proti promjeni službenog satnika kod javnih ureda u Trstu).

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Revizija popisa. Početkom ovog tjedna počeli su obavljati t. zv. reviziju popisa pučanstva. Kako će se obaviti ta revizija, prikazujemo na drugom mjestu. Ovdje upućujemo naše ljude, da revizorima daju podatke samo na pitanja, koja se tiču pojedinih rubrika u prijavnici. Bude li revizor koga nagovarao, da pošto govori s njim talijanski, da se mora upisati kao talijan, neka tada tomu revizoru pokažu vrata, a ako i to nebi koristilo, tada se znade lahko što svaki imade učiniti. U svom stanu svaki je sam absolutni gospodar, te vas ne smije nitko vriedjati, nego svaki strani mora poštovati svetost vašeg kućnog praga.

Upozorujemo pak sve naše, da revizoru nesmiju ništa podpisati, ako im pruži što na podpis.

Svaki neka dobro pazi, da ga revizor ne prevari, o čem će svaki revizor nastojati, jer kao takovi idu okolo pouzdanici puljske kamore. Radi toga treba da svi naši svojim ženama strogo zabrane, da takvom revizoru što podpišu ili u obće što makar riečima potvrde. Mi se moramo držati strogo besede: nepouzdajemo se u revizore kamorre!

Popisna komedija se nastavlja. Namjestničtvenom naredbom, kojom se naredilo u gradu Puli ispunjenje popis. prijavnica izravno po strankama, bilo je oduzeto kamorašima sredstvo, kojim su talijani htjeli sav popis pučanstva u Puli provesti

Slavenski bogoslužni jezik u Istri.

(Nastavak.)

Službena objava dekreta „Acres de liturgico".

Danom Trst 18. oktobra 1909. priobćio je Franjo Ksaver biskup u biskupskom listu broj oktobra 1909. dugu poslanicu:

„Častnomu svećenstvu biskupije glede objave dekreta o porabi slavenskoga jezika u sv. službi Božjoj".

Tu se najprije veli, da je sveta konzistorijalna kongregacija službeno objavila dne 22. jula 1909. dekret „Acres de liturgico" od 18. decembra 1906., i nalogom sv. oca pape predpostavila objavi sliedeće:

„Da bude svakomu poznat niže navedeni dekret svete kongregacije za obrede „o porabi slavenskoga jezika u svetih obredih" (gle „Curia episcopalis" 1907. str. 5. i sliedeće), i da se po svih na koje spada, osobito po obojih svećenicih, bez obzira na ikakav pretekst, sveto i pobožno, *pod težkim vesom poslušnosti*, vrši, nalaže sveta konzistorijalna kongregacija, usljed posebnoga naloga presv. gosp. naš. Pija pape X., da se uvrsti u službenom komentaru spisa apostolske stolice.

Dano u Rimu u kući konzistorijalne kongregacije dne 22. jula 1909. Karlo Perosi, substitut".

Tomu nadovezuje biskup Franjo Ksaver

„Težak vez poslušnosti vuče za sobom težku krivnju za slučaj neposlušnosti. Da se dakle takovom krivnjom neobtereti savjest, mora biti na srcu svim na koje spada, osobito biskupu i svemu svećenstvu — bez ikakva preteksta —, da se vrši dekret sv. stolice *u ovoj čisto crkvenoj stvari*".

Treba da braćo opet pročitate „folium dioecesanum" od godine 1903. str. 34—42 i od godine 1907. str. 3—9, te se uvjerite, *kolikom strpljivostju i ljubavju se je postupalo u stvari dosta teškoj.*

„Dne 5. jula t. g. dali smo Sv. Stolici odgovor, zahtjevan u istom dekretu, da se najme po kriterijih ustanovljenih u dekretu „Acres de liturgico" imadu sve crkve združenih biskupija smatrati kao latinske.

Držeć se pak izvještaja prečastnoga predšastnika biskupa Jurja Dobrile iz godine 1878., koj kaže, *da vlada u Kastavskom dekanatu običaj, da se svi pjevani djelovi sv. mise obavljaju slavenskim jezikom, dodali smo molbu, da se dade posebna dozvola za taj dekanat.*

Odgovor još nije stigao, osim ako se prije navedeno upozorenje od 22. jula t. g. neuzme kao takav. O toj stvari još ćemo poslati molbe Sv. Stolici; s toga, za dekanat Kastavski ostaju još stvari u stanju kako su sada".

U svih ostalih crkvah, za koje kaže prečastni predšastnik Juraj, *da se u njih pjeva epistola i evangjelje slavenskim jezikom, može se ta praksa držati;* nego prije valja i epistolu i evangjelje pjevati latinskim jezikom, kojim se obavlja ostale dielove sv. mise.

To, i sve sadržano u papinskom dekretu, nek se strogo vrši

Častno svećenstvo, u ime onoga počitanja, koje imade prema Svetoj Stolici, središtu katoličkoga jedinstva, nek prednjači primjerom, sjedinjenimi silami — i zapostaviv svaku ljutitost u mišljenju i govorenju —, upozorujuć i učeć puk gdje zgoda nanese, i naročito u slučaju ako vidi da se vjerni puk po svjetovnih osobah i u javnih listovih krivo upućuje, u uvjerenju da valja da bude više vezan poslušnostju Sv. Stolici nego li pohotnostmi za pučkom slavom.

Dakle od nove crkvene godine, to jest od 1. nedjelje adventa ove godine, neka se uvede jednoličnost u rečenih crkvah, a p. n. prečastna gospoda dekani imadu u svojih izvještajih izričito i o tom izvjestiti.

U Trstu 18. oktobra 1909. Franjo Ksaver biskup". (Sliedi.)

na svoj način, t. j. pretvoriti sav operat popisa u komediju. Što je kamori tom naredbom uzeto, pruža im to sada, možda i u boljoj mjeri t. zv. revizija popisa. Prigodom te revizije nalaze se moretti kamorre baš u svom elementu. Do danas primili smo na revizore par pritužba, a iznašamo par primjera o „gospodinu revizoru“ nekom Trolisu. To je uzor revizora (niti Gogolj nije imao boljega). Taj tipus obilazio je ovo par dana obavljati reviziju po Šijani. Stranke, koje su upisali hrvatski kao obćevni jezik, ispitivao bi na svaki način i prigovarao da moraju se upisat kao talijani, jer da s njime govore talijanski, a koji mu nije išao na liepak nego mu pokazao zube, te bi taj prostak titulirao sa „šćavi“. Dapače u svojoj bezobraznosti išao je tako daleko, da je prema jednoj gospodjici, koja mu je uporno tvrdila da je Hrvatica i da u kući obće hrvatski, rekao njezinoj prijateljici, koja se taj čas desila u kući ove rieči: „cosa no la se vergogna aver per amica una s'ciava“. Kad su iste gospodjice reagirale na taj bezobrazluk, rekao je: „se anche il nostro rè ga sposà una s'ciava“. Tim riečima je mislio talijanskog kralja, koji je oženio crnogorsku princesu Jelenu.

Po tomu takodjer sudimo, da je taj uzor-revizor talijanski podanik. Ako je tomu tako, onda je to vršak drskosti od obćine puljske, da postavlja za revizore talijanske podanike. Na tu anomaliju upozorujemo c. k. kotarsko poglavarstvo, da smjesta odredi, te taj revizor bude dignut iz službe i sav dosadanji njegov operat bude uništen. — Taj isti „revizor“ došao je u kuću, gdje bila doma sama gospodja. Upita je odakle je, i kad je čuo da je iz Zadra, reče: „evviva Zara italiana, a Zara no se parla per s'ciavo, dunque anche Lei parla italian“. Gospodja mu odvrati, da je ona Hrvatica iz Zadra, a on ju je riečima tako smotao, da je prekrižio hrvatski i napisao talijanski, te pružio gospodji da podpiše, što je ona i učinila, neznajuć što podpisuje. Kasnije kad je čula što je podpisala stala je opozivati podpis i prosvjedovat proti tom samovoljnom postupku, ali badava. Za taj slučaj učinjena je prijava, te ćemo viditi što će politička oblast. — Ta su dva slučaja, koje očito govore, kakovu reviziju popisa će obaviti ti „revizori-moretti“ obćine puljske.

Mi odlučno zahtjevamo od političke oblasti, da zabrani obćini puljskoj, da obavlja reviziju popisa kroz kojekakove svoje individue, jer ćemo inače uputiti naše ljude, da „revizorima“ kamorre uskrate svaki odgovor i budu li se ponašali nepristojno i strančarski, da je jednostavno protjeraju iz kuće. Što je previše, previše je, i najmirnijemu mora takav postupak dozlogrditi. Ako te morette ne odstrani politička oblast, tada nećemo odgovarati za posljedice, bude li se koji takav „revizor“ našao kratkim putem usred ceste.

Veliki ples Sokola. U sriedu dne 1. veljače t. g. biti će „Veliki ples Sokola“ u velikoj dvorani „Narodnog Doma“. Početak u 9 s. večer. Ulazne ciene: članovi 1 K, obitelj 3 K; nečlanovi 2 K, obitelj 6 K; gospodje po osobi 1 K. — Pristup imadu samo pozvani. Na plesu igra glazba c. i k. ratne mornarice.

Veliki ples Sokola pobudjuje svake godine veliko zanimanje u svim našim krugovima a osobito u onima naše mladeži obojeg spola. Ovogodišnji „Veliki ples“ neće ničime biti manje „Velki“ od onih prošlih godina, dapače možemo ustvrditi, da će ovogodišnji biti i „velik“ a možda i ljepši od prijašnjih.

Ples za Družbu. U subotu dne 4. febrara t. g. biti će u dvorani „Narodnog Doma“ veliki ples za Družbu sv. Cirila i Metoda. Pripreme za ples preuzela je naša učeća mladež sa drugim rodoljubima, koji će nastojati i poprimiti sve, da taj ples ne samo u materijalnom pogledu nego i u moralnom ispane tako, da bude na čast svima nama i na korist plemenitoj svrsi kojoj je namienjen.

Upozorujemo sve Slavene u Puli na taj ples, da se znadu pripraviti i svojim prisustvom doprinieti što većem i sjajnijem uspjehu.

Pomladak Nar. rad. org. u Puli priredjuje u subotu večer 28. t. mj. veliki ples u dvorani Narodnog Doma.

Visoko priznanje. Naš odlični rodoljub g. vitez Niko Mardešić, svagdje i u svakoj prilici znade da sebe prodići i svomu rodu pronese glas. Tako je onomadne dobio od Nj. Vel. cara i kralja ovo liepo priznanje: „C. k. kotar. poglavarstvo u Puli. — Njegovo c. i k. Apoštolsko Veličanstvo udostojilo se narediti, da se Vam izreče Najvišu zahvalu za lojalno očitovanje izraženo prigodom svečanog odkrića mjednog vienca na kipu cesarice Jelisave.

Čast mi je Vas o tom obaviestili usljed odpisa c. k. Namjestničtva u Trstu od 28./12. 1910. Br. prás. 2195/1—10. — C. k. dvor. savjet. Attems v. r.“

Na isti način izrazio mu je svoju visoku zahvalu Njeg. Visost priestolonasljednik Franjo Ferdinan izravno kroz svog viśeg dvorskog meštra.

Ova dva Visoka priznanja najljepši su odgovor stanovitim škribanima u puljskom Jornaletu proti našem dičnom vitezu Niki, na kojim priznanjima mi našemu gosparu najsrdačnije čestitamo.

Glavna skupština podružnice Družbe u Puli biti će u nedjelju dne 29. t. mj. u 3 sata po podne u velikoj dvorani „Narodnog Doma“ sa sliedećim dnevnim redom: 1. izvješće predsjednika, 2. izvješće tajnika, 3. izvješće blagajnika, 4. izbor novog odbora, 5. eventualia.

Dalmatinski skup u Puli obdržavat će u ponedjeljak 30. siečnja t. g. u 9 s. večer svoju godišnju glavnu skupštinu u restauraciji Cuzzi sa ovim dnevnim redom: 1. pozdrav predsjednika, 2. izvješće tajnika, 3. izvješće blagajnika, 4. izbor nove uprave, 5. promjena pravila, 6. eventualia.

Skup poštanskih i brzojavnih namještenika u Puli priredjuje 4. febrara 1911. u velikoj dvorani „Hotel Belvedere“ *ples sa zabavom*. Čisti dobitak namienjen je u dobrotvorne svrhe. Početak u 8½ s. večer. Ulaznina za obitelj K 2.

Skup Slovenaca u Puli daje Družbi Sv. Cirila i Metoda za Istru, podružnici u Puli, K 30 kao polovicu čistog dobitka ostalog od zabave dne 21. t. mj.

Kanfanar, 22. I. 1911. — **Komedija se odigrava.** Govoriti o popisu pučanstva u općini Kanfanar, nema gotovo ni smisla, jer to nije ni bio popis pučanstva, već nekakva karikatura, ruglo, što li. U kanfanarskoj su općini svi ljudi nepismeni, a osim toga ne znadu ni govoriti. Bar će tako izgledati popis što su ga obavili povjerenici talijanskog konzulata, „vještaci“ u tome poslu, jer ta „gospoda komesari“ ni sami ne znadu, što i kako treba popisivati. Kad su dobili nalog, upamtili su valjda nešto, a drugo nijesu ni čuli ili-hotimice zaboravili. Prikazati sve javnosti, kako se obavljao kod nas popis, stajalo bi nas mnogo vremena, a i imali bi što pisati. Kod nekojih nijesu uopće ni bili, jer valjda ti po njihovom mnijenju ne spadaju u popis. A što je najgore gotovo ni u jednoj kući nijesu pitali za općevni jezik. Rekli su, da će već općevni jezik unesti kod kuće u dotičnu rubriku. Osobito se u tome isticao neki Antonio Valle vulgo Tonin. On nam je toliko toga skrivio, da nam se pest grči, kad na to pomislimo. Oblasti je to postupanje poznato, pa ćemo vidjeti, hoće li što poduzeti, da bude popis ispravan.

Ovih se dana dala naša mladež u Sošićima i drugdje, na posao, da popišu sve one, kod kojih su komesari krivo popisivali. Ali prohtjelo se „podeštatu“ i njegovom „šekretaru“, da ih malo zastraše. I pozvaše ih na „podeštariju“, da im rekoše, da će ih tužiti. Vjedjet ćemo, ko će izvući tanji kraj. Samo neka tuže, pa će im se i odgovarati, kako oni u svojoj ludoj tikvi ni ne misle. Ispit će naša poperdilska „gospoda“ još mnogo gorkih čaša, da spase „l'italianità di Canfanaro“, ali uza sve to bez ikoje koristi.

Za Družbu. Vlč. g. Ivan Vinodolac sakupio je za Družbu u rodoljubnoj kući g. Viktora Marotti u Marčani K 30 prigodom imendana njegovog sina Antona. — Bog poživi darovatelje i svečara.

Iz Medulina nam pišu, da se je dne 22. t. mj. u veselom društvu sabralo za Družbu K 12 23, koja svota je predana podružnici u Medulinu.

Lošinjski kotar:

Božićnica u Nerezinama. Nerezinski Hrvati, hvala im, vidi se da su svjesni, vidi se da znadu, da su Hrvati i ništa drugo. To su pokazali i prigodom Božićnice. Prije neg idem naprijed hoću da tijek i pripravu zabave u kratko opišem. Zabava se obdržavala na Stjepanju na večer u 7½ sati. Pozornica bila, kao i sva dvorana okićena mirtom i hrvatskim trobojnicama. Hvala na trudu vrijednoj gosp. učiteljici ovdješnjeg zabavišta g. Mariji Fučić i g. Jakovi Sučić. Predstavljala, krasnoslovila i pjevala su djeca zabavišta i hrv. pučke škole.

Milota je bilo gledati te naše mališe, kako su znali oni to baš majstorski izvesti. Publika im je svaki put pljeskala uz klicanje: Živio! Živjela omladina naša!

I naši mladići i djevojke a bogme i stariji prikazali se na pozornici pak zapjevali „Lijepa naša domovina“ i „Rasli ružo“ itd. Evala im.

Sada je došlo otkriće najljepše iskićenog božićnog drvca. Opeta hvala spomenutim učiteljicama.

Malo kašnje prikazao se na pozornici naš marljivi i obljubljeni g. učitelj Matko Lukež, pak u kratko rastumačio prisutnim korist i svrhu Družbinih škola, te preporučio sakupljenim, nek se sjete Družbe, a za sabiranje preporučio g. Jakovu Sučić, što je ona i dragovoljno primila.

Hvala darovateljima, sabralo se 25 K 34 h.

Po tom porazdijelilo se dječici zabavišta darove, nakon česa je mladost do zore veselo zaplesala i pjevala. — Ostatak od božićnog drvca je bio 36 K 72 h, koji je iznos zajedno sa sabranim i 2 K što je dao g. Petar Žic g. učitelju Lukežu, ukupno 64 K i 6 h, odaslan Družbinom ravnateljstvu.

Iz Ćunskoga. Da li je to ipak moguće? — Tako smo se svi začudjeno pitali, kad smo vidjeli, da u pratnji jednog starijeg čovjeka, dolazi k nama da obavi „popiši“ jedan c. kr. časnik naše ratne mornarice.

Pomislismo odmah: naša je c. kr. ovog puta odustala od svog običnog postupka, pa ne može da podnosi, da se u našem selu izjavljaju za talijanski općevni jezik, gdje se taj jezik u selu nigdje ne govori. — C. i kr. časnik ratne mornarice! Vojnik per bacco! Ovog će se puta dakle provesti popis čisto po vojnički — strogo, bez prevara. — Dà, ovako smo mi svi mislili, ali se doskora uvjerismo, da je to bio samo san! Naš je gosp. popisni komesar Rodinis poveo sobom svog sina časnika, jer on sam nije baš najhitriji u pismu, da ga pomaže — i riješi dosade. Bili su doista u brzo gotovi s popisom, nu hoćeš bijesa: nedjelo, dodje na vidjelo. Za stvar sazuade i c. kr. voditelj. Što sada s ovim posve nevaljanim operatom? Ej, nije drugo, već ga valja ipak nekako sanirati; ali kako?

Ne varamo li se, c. kr. je voditelj kapetanata pozvao k sebi popisnog komesara, pa mu je naložio, da još jednom obidje selo, a sve pod izlikom i najboljim namjerama „da bude sve u redu učinjeno“.

Nu, kud ćeš gore nedaće!

Nespretni popisni komesar izdao se je opet neslanom izjavom pred strankama: „Znate, znao bi reći, da bude stvar ljepše izgledala, ja ću sve ove popisne arke kod kuće još jedanput prepisati“. — Što da čovjek iščekuje više od ovako iskrena čovjeka, koji inače — da nitko i ne čita — plaća babama križni put, samo da mole za bolesnu mu ženu, — i da se za talijanski općevni jezik izraze.

C. kr. oblasti — kad ćete već jedamput početi ovršivati zakon pravedno? — Vrlo žalostno, da se moramo ovako pitati u 20 vieku i u jednoj „ustavnoj“ državi!

Iz Cresa. — Satrapi na djelu. Čudom se čovjek pita — zar živimo još u doba latinskog carstva. — Kud se okreneš okom, vidiš nekakve glupe napise, čovjek mora študirat dok ih pročita — stranci — koji dolaze u naš Cres sve kopiraju, ne treba ić istraživat starine u vječni Rim, dosta je doć k nama. Kad čovjek malo bolje promisli dodje do uvjerenja, da nije moglo bit ni bolje, što može čovjek očekivat pametnog od naših slavnih satrapa i od još slavnije općine. Ovo drugo pada nam više u oči, gdje po selima, gdje nitko nezna pravo ni pitat kruha talijanski, kratili su njihova sela imenima dosad nepoznatima. Čujte — pa se čudite: „Aquilonia, Carignano, Morosano“ itd. zaista strašno. Pitamo višu oblast — kot. poglavara — da li on to zna i da li smije to činit općina na svoju ruku i silom proti volji občinara? Nezna li kot. poglavar, da se bez dozvole c. kr. Namjestništva nemože mijenjat ime — bilo osobe bilo mjesta. Ili živimo u Perziji? Zar da će nam par propalih stvorova, davno zrelih za Gradišku, i par petljara-vlastele silom prkosit i grditi nazive naših sela. Ili hoće, da počnemo kamenjem tjerati tu gradsku gamad iz naših sela? Radi svega toga je odgovoran c. k. kot. poglavar Mosettig i on je kriv, da gladna i odrpana gradska gamad pašuje koli u Cresu toli u Lošinju. Kad gosp. Mozetiću niste sposoban za to mjesto, kupite se odatle, i daleko vam kuća od nas — ni vas ni zla ljeta!

Narodna poslovica kaže: „Tko na dvije stolice sjeda, lahko se posklizne“. Čini nam se, kako čujemo, da se nekom već pomalo i skliže, te bi bolje bilo da se to već davno dogodilo. Licumjeraca i farizeja ne trebamo.

Voloski kotar:

Prva domaća zabava u Dragi Mošćeničkoj. U nedelju, na Ime Isusovo, doživilo je naše mjesto nešto, što još nije nikada od kada postoji. Školska djeca priredila su domaću zabavu u školi — zabavu takovu, koja bi služila na čast i mnogo većim mjestima, nego li je ovo naše.

Početkom ovoga školskoga ljeta iza dugog pitanja i moljenja otvorile su školske oblasti u Dragi novu pučku školu. U tu školu upisalo se je odmah okolo 140 djece, većinom takove, koja do sada nisu imala nikakove škole, jer previše udaljena od škole u gradu Mošćenicama. Nije bilo lako postaviti i naći sgodna i sposobna učitelja za tu novu školu, u kojoj imade toliko djece i to djece mješane, koja su već polazila školu i koja još nisu nikada bila u školi a već imaju 9, 10 i 12 godina. Osim toga moralo se gledati i na to, da je ovo naše mjesto, jedan od vrlo važnih krajeva u Istri, da su k nama stranci već u velikom broju počeli dolaziti i da će Draga imati u nedalekoj budućnosti vrlo važnu ulogu. Uzme li se još k tomu na um, da su naši protivnici na svaki način htjeli našemu mjestu narinuti talijansku školu pak da su i prigodom zadnje komisije nagovorili i potkupili naše tužne kmete, da se izjave skoro njih polovica za talijansku školu, nije čudo onda, da se je dobro mo-

ralo paziti, kakvoga će se učitelja tamo poslati.

Izbor je pao na mladog, još neiskusnog učitelja, koji je tek ove godine svršio učiteljište u Kastvu. S nekakovim strahom i gotovo nepovjerenjem gledali smo svi na toga učitelja i gotovo smo dvojili, da će on moći, da će znati ukrotiti onu našu raspuštenu i divlju čeljad, dvojili smo, da će on biti sposoban popraviti ono, što su drugi pokvarili. Ali brzo se je naš strah raspršio, brzo smo uvidjeli, kako se je odabralo baš pravoga i sposobnoga učitelja. Djeca, koja su prije nerado polazila školu, sada kao na med trče u školu; djeca, koja nisu nikada ni škole vidjela, sada znadu skoro posve dobro pisati i čitati.

Ali ne samo to, nego se je od njegova dolaska, skoro posve promjenilo naše mjesto. Mir, ljubav, sloga kao da je zavladala cjelim pučanstvom. Nema više onog sumnjičenja, onog straha pred hrvatstvom ili talijanstvom, svi su kao jedan, svi hvale novu školu, svi uvidjaju, da se Draga preporadja.

A sve to se je najbolje moglo opaziti u nedelju, na zabavi, koju su školska djeca priredila u školi a dobitak odredilo se za siromašnu škol. djecu. Da Vam je bilo vidjeti tu zabavu, da Vam je bilo čuti govore, deklamacije, pjevanje i predstavljanje ove djece, Vi biste bili rekli, da je to već sve bilo više puta prije učinjeno i pripravljeno.

Cjelo selo, sve pučanstvo, ne samo iz Drage nego mnogi seljaci iz okolice, sve se je to sleglo u školsku sobu, tako da je bila dubkom puna, krcata. A kako su ljudi bili veseli, kako su zahvaljivali Bogu, da su to doživili! Kako li su mnoge majčice gledajuć svoju djećicu, kako su ljepo naučena. A svi su hvalili i zahvaljivali g. učitelju Zecu, za tu ljepu zabavu, koju je on s djecom tako uspjelo znao pripraviti.

Nadamo se, da ovo ne će bit prvi put, nego da ćemo sada napred poći ovim putem, pak pozivamo g. učitelja da nastavi svojim radom, a ovo pišemo i javljamo, neka se znade, da smo se i mi probudili i podignuli, jer nećemo da budemo zadnji na svetu.

Zabava u Mošćenicama. Mošćenička-bersečka muška i ženska podružnica Družbe sv. Cirila i Metoda u Mošćenicama priredjuju u četvrtak, dne 2. veljače svoju zabavu uz sudjelovanje ovdješnjeg novoustrojenog tamburaškog zbora. — Raspored kao i ostale potankosti objaviti će se pravodobno. — Odbor.

Pazinski kotar:

Predavanja u okolici Pazina. „Odbor za prosvjetu" u Pazinu odlučio je, da po mogućnosti održi što više predavanja od općenite važnosti i to ne samo u Pazinu nego i u okolici. Tako će u nedjelju 29. o. mj. u 9½ držati u Kanfanaru član „Odbora za prosvjetu" dr. Josip Agneletto predavanje „O uredjenju općina" a u Borutu predavat će istog dana član prof. Franjo Novljan „Kako da si seljak sam pomogne".

Sokolski ples. Pazinski „Sokol" priredjuje u subotu dne 4. veljače svoj II. veliki sokolski ples u dvorani „Narodnog doma". Svirat će vojnička glazba iz Pule. Ulazninа: gospoda 2 K, gospodje 1 K, sokoli u odori 1 K. Početak točno u 8½.

Svima nam je u pameti, kako je prošlogodišnji sokolski ples u svakom pogledu i preko iščekivanja vanredno lijepo uspio. Sve što je čutilo u svom srcu hrvatski našlo se toga dana u sjajno okićenoj dvorani „Narodnog doma", te kule hrvatstva u Pazinu. Osobiti sjaj podali su plesu gosti, što su su svih strana pohrlili, da pohode taj ples.

Koliko mogosmo doznati uložio je zabavni odbor „Sokola" sve sile, da ovogodišnji ples po mogućnosti još bolje ispadne nego lane. Dvorana bit će i ove godine krasno urešena. Pristup na ples imaju samo pozvani. Ako tko pomutnjom ne bi dobio poziva, neka se izvoli obratiti na zabavni odbor „Sokola", koji će mu poziv dostaviti.

Upozoruju se svi, da će ples početi točno u 8 i po. Do vidjenja! Zdravo!

Porečki kotar:

Popis pučanstva na Grožnjanštini. Od tamo nam pišu, da su bila imenovana popisnimi komesari dva Talijana, koji nezoaju ni rieči hrvatske. Tu dvojicu komesara, da su predložili nekoji upravitelji občine bez znanja predsjednika upravnog vieća. I njih je politička oblast takovimi priznala. Kako su ti komesari kod popisa postupali lahko možete si i sami misliti. Došli bi u kuću našega kmeta, kojega nebi pitali za občevni jezik ili za jezik, kojim se služi u obitelji, već bi ga pitali kako govori u dućanu. Pošto su pako na žalost svi vlastnici dućana zagriženi Talijani, odgovorio bi kmet da govori talijanski u dućanu budući ga nebi inače razumijeli. Tu bijaše dosta, da su njega i sve njegove za Talijane upisali.

Nu svuda njim nije gladko prošlo a nadamo se, da im neće svaka vriediti ni tamo, gdje im nebijaše oporbe. Tužni narod težko snaša talijanski jaram jer neima ni svećenika ni učitelja, koji bi ga podučio ili savjetovao. A kad dodje slučajno u koje naše selo naš inteligentniji čovjek, te stane pripovjedati, svi ga slušaju mirno i pazljivo kano i svećenika u crkvi.

Našim fiducijarom za ovu občinu preporučamo, da pripaze dobro kod revizije popisa na kapetanatu u Poreču — jer je slieparija mnogo bilo i mnogo će stotina našega puka osloboditi iz talijanskih listina — ako budu htjeli vjerno i odlučno vršiti svoju dužnost i svoje pravo.

Zahvala. Velečasni g. Cecco upravitelj župe u Vižinadi darovao je školi „Družbe sv. Cirila i Metoda" u Ferencima 50 komada krasnih slika iz biblijske povjesti — na kom daru mu se ravnateljstvo iste škole najtoplije zahvaljuje.

Koparski kotar:

Iz Sovinjaka, 16 t. mj. pišu nam: Javljamo, da je jučer dobio Higin Bartolić iz Sovinjaka, kbr. 3 revolver iz Trsta. Došao mu je poštanskim pouzećem.

Kako je vidjeti, naši se Talijani ne zadovoljavaju dosadanjim postupanjem. Blatili su nama kuće izmetcima, rušili spomenike sa hrv. napisima, bacali nagrobne križeve preko ozidja na puteve, porazbijali stakla na prozorima hrv. škole, vikali amo tamo hodeć po Sovinjaku te uzrujavali mirne sustanovnike. Nu, sada hoće, da i oružjem brane talijanstvo Sovinjaka. Tamo oko groblja čuje se pucanje skoro svake večeri. Valjda se vježbaju, kako će pogadjati hrvatska prsa.

Vlastima je poznato ovo smućivanje našeg naroda. Ali one šute. Možda čekaju na proliće hrvatske krvi?

Razne primorske viesti.

Biskup Dr. Karlin. Dne 19. o. mj. donio je službeni list bečke vlade službenu viest o imenovanju tršćanskoga-koparskoga biskupa presvj. g. Dr. Andriju Karlina, kanonika stolnoga kaptola u Ljubljani.

U naših narodnih krugovih znalo se je već pred kakva dva mjeseca, da je prečasni

(Slicdi u IV. stranici.)

V. emisija dionica JADRANSKE BANKE u Trstu.

Poziv na supskripciju.

U prošloj godini izvršilo je upravno vijeće Jadranske banke u Trstu samo djelomično zaključak glavne skupštine od 14. marta 1909. time, da je izdalo 2500 dionica po K 400·— t. j. K 1,000.000·— i povisilo na taj način dioničku glavnicu našega zavoda na K 4,000.000·—, a uspjeh odnosne supskripcije bio je takav, da nije bilo moguće udovoljiti svim supskribentima.

Razvoj poslovanja Jadranske banke u prošloj godini potaknuo je upravno vijeće, da je zaključilo u svojoj sjednici od 28. decembra 1910. povisiti dioničku glavnicu, u smislu gorespomenutog ovlašćenja glavne skupštine, za daljnja dva milijuna kruna i to izdanjem od

5000 dionica po K 400·- t. j. K 2,000.000·-nom.

uz niže navedene uvjete.

Izvršenjem toga zaključka povisiti će se dionička glavnica našega zavoda na **K 6,000.000·—**, a Jadranska banka će time postati **najvećim austrijskim jugoslavenskim bankovnim zavodom.** Poslovni uspjeh prošle godine odgovara percentualno uspjehom prijašnjih godina, premda je četvrti milijun bio na raspolaganje zavodu tek od 1. junija 1910., te kani upravno vijeće predložiti glavnoj skupštini isplatu iste t. j. 6% dividende za prošlu godinu i dotirati sa većim iznosom rezervne zaklade, koje će se na taj način, uzev u obzir agio nove emisije, skoro podvostručiti. Nije ali isključeno, da će glavna skupština obzirom na rezultat bilance zahtjevati, da se dividenda povisi. Na zadnjoj sjednici upravnoga vijeća zaključeno je podjedno zatražiti od vlade dozvolu za daljnje povišenje dioničke glavnice do iznosa od K 12,000·000·— i promjeniti u tom smislu pravila Jadranske banke.

Za V. emisiju dionica Jadranske banke u Trstu vrijede slijedeći uvjeti:

a) **Vlastnici dionica prijašnjih emisija** imadu pravo prvenstva (opcije) i to tako, da mogu zahtjevati za svake dvije dionice, jednu dionicu nove emisije **uz tečaj od K 425·— po dionici.**

b) **dionice, koje će eventualno uslijed neizvršenja opcijskoga prava preostati,** stoje na raspolaganje novim supskribentima ili takodjer i starim dioničarima, koji bi potpisali veći broj dionica, nego ih to po pravu opcije ide, **uz tečaj od K 445·— po dionici.**

Prijave na nove dionice primaju se do 15. februara 1911. Kod potpisa imade se položit za svaku supskribiranu dionicu K 200·— kao prvi obrok i jamčevinu, **ostatak pa,** uzev u obzir svojedobno položenu jamčevinu, **po reparticiji dionica,** koje će ispad biti svakomu supskribentu dojavljen, **najdulje do 15. marta 1911.**

Nove dionice participiraju već na dobitku za god. 1911., pak se zato imadu platiti 5% kamati od nom. iznosa od 1. januara o. g. do dana isplate. Od uplaćenoga prvoga iznosa, odnosno jamčevine odobrava banka supskribentom takodjer 5% kamata, te je istima dozvoljeno uplatiti odmah kod supskripcije cijeli iznos potpisanih dionica.

Tečajni dobitak (agio) pripada, kao što je već gore spomenuto, po odbitku troškova i pristojba, **rezervnoj zakladi banke.**

Upravno vijeće dolučilo je za V. emisiju dionica skoro isti tečaj, koji je vrijedio za IV. emisiju s namjerom, da omogući onim supskribentima, na kojih prijave nije se moglo svojedobno obzir uzeti, nabavu dionica uz povoljne uvjete i da prihavi Jadranskoj banci ustanovljenjem niskoga tečaja čim veći broj interesenata.

Prijave na nove dionice primaju se:

U TRSTU: kod blagajne zavoda.
U OPATIJI: kod blagajne zavoda.
U DUBROVNIKU: kod Hrvatske vjeresijske banke i njezinih podružnica u Šibeniku, Zadru i S ljetu, te kod Dubrovačke trgovačke banke u Dubrovniku.
U BEČU: kod Živnostenske banke pro Čechy a Moravu, kod Središnje banke českih štedionica i Češke industrijalne banke.
U LIUBLJANI: kod Ljubljanske kreditne banke i njezinih podružnica u Celovcu, Spljetu, Sarajevu i Gorici, te kod Trgovsko obrtne banke.
U PRAGU: kod Živnostenske banke pro Čechy a Moravu, kod Središnje banke českih šted onica i Češke industrijalne banke.
U SPLIETU: kod Prve pučke dalmatinske banke.
NA SUŠAKU: kod Banke i štedionice za Primorje i kod njezinih podružnica na Rijeci i u Bakru.
U ZAGREBU: kod Prve hrvatske štedionice i njezinih podružnica u Varaždinu, Osjeku, Vel. Gorici, Sisku, Virovitici, Cirkvenici, Rijeci, Zemunu, Belovaru, Požegi, Delnicah i Kraljevici.

Kod navedenih mjesta za supskripciju imadu se položiti takodjer stare dionice u svrhu izvršenja opcijskoga prava.

Za slučaj, da javna supskripcija prekorači iznos nove emisije, pridržaje si upravno vijeće pravo reparticije.

Upravno vijeće Jadranske banke u Trstu.

PRIMJETBA: Jadranska banka šalje na zahtjev svakomu interesentu badava uplatne listove austr. ili ug. pošt. štedionice, da može slati novac bez svakih daljnjih troškova.
U svrhu izvršenja opcijskoga prava dostatno je predložiti samo plašteve dionica (dionice bez kuponskih araka).

g. Dr. Karlin predložen za izpražnjenu stolicu tršćansko-koparskoga biskupa.

Novi tršćansko koparski biskup presvj. g. Dr. Andrija Karlin rodio se je dne 15. novembra 1857. u Staroj Loki na Gorenjskoj. Učio je u Ljubljani gimnaziju i bogoslovne nauke. Posvećen je bio za svećenika dne 27. julija 1880. Dušobrižničku službu u svojstvu duh. pomoćnika vršio je u raznih župah ljubljanske biskupije sve do godine 1890. kadno je pošao u Rim u zavod „Anima“ učiti pravo. U Rimu ostao je do god. 1892. dok je naime bio promaknut na čast doktora obojega prava i tada se je povratio u domovinu. U Ljubljani bio je imenovan predstojnikom uzgojilišta Alojzijevog, gdje je ostao do god. 1894. kadno je postao vjeroučiteljem i profesorom na tamošnjoj gimnaziji. God. 1900 imenovan bijaše kanonikom stolnoga kaptola a od god. 1905.—1910. ravnateljem tamošnjeg Alojzijevišća.

Ove podatke vadimo iz ljubljanskoga „Slovenca“, koji kaže nadalje, da je novi biskup, premda bijaše obterećen svojim zvanjem, sa oduševljenjem sudjelovao takodjer kod kršćansko-socijalnoga pučkoga rada. Čitavo vrieme sudjelovao je kod pučko-gospodarskoga rada kao odbornik „Pučke posujilnice“ u Ljubljani. Iztaknuo se je svojedobno i kao govornik u „Katoličkom društvu za radnice“.

Sve svoje slobodne časove posvećivao je novi biskup crkvenoj glazbi sudjeljujuć kod „Ceciljanskoga družtva“ i kod „Orguljaške škole“ te je preko šest godina uredjivao velikom spretnošću „Crkveni Glasbenik“.

* * *

Novi tršćansko-koparski biskup izticao se je veoma malo u javnosti te bi bio svaki naš sud o njemu već sada preuranjen, kao što su preuranjene na njega navale talijanskih i njemačkih židovsko-liberalnih novina.

Značajna je — ako je istinita — jedna izjava nekog talijanskog zastupnika iz Primorja, koju priobćiše bečki liberalni listovi i koja glasi, *da bi Talijanima bio miliji biskup Niemac nego li Slaven!*

Odatle se vidi, da naše Talijane vodi u svemu više mržnja i strast nego li razbor i zdrava pamet.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća à K 97·- po 100 paketa.

„DANICA“ druga vrst à K 85·- po 100 paketa.

„VESNA“ treća vrst à K 62·- po 100 paketa.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Gostiona

iduća jako dobro, na lieponi i unosnom mjestu, uz vrlo povoljne uvjete iznajmljuje se. Upitati se u uredničtvu.

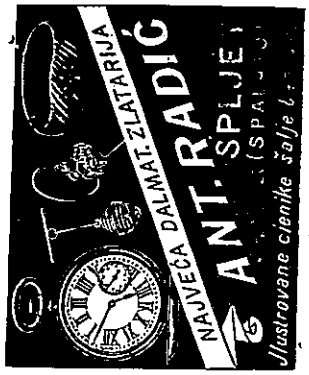

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Poštovano občinstvo!

Pozor na

Prvu slovensku narodnu trgovinu u Primorju, koja ima skladište svakovrstnih šivaćih strojeva, dvokolica, gramofona ploča i raznih potrebština za švelje i krojače.

Posebice preporučam svjetske poznate šivaće strojeve marke „Pfaff“ i „Gritzner“, za koje imam jedino zastupstvo i skladište za Primorje.

Upozorujem na svoje Singer B šivaće strojeve, koji su vrlo odporni i jeftini; za svaki stroj jamčim 5 godina; nadalje imam razne dvokolice englezkih i domaćih tvornica, te ujedno preporučam sl. občinstvu svoju mehaničku radionicu, gdje primam svakovrstne popravke spadajuće u tu struku.

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev se šalje novi slovenski cijenik franko.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·50.

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica povjereno mi je rasprodati veliku zalihu cipela ispod tvorničke ciene. Ja prodajem zato svakomu 2 para cipela na podvez za gospodu i 2 para za gospodje, smedje ili crne kože, galoširane sa čvrsto zabitim podplatom, vrlo ukusne najnovijeg oblika. Veličina po broju.

Sva 4 para stoje samo K 7·50

Razašilje pouzećem

C. GRÜNER, izvoz cipela

KRAKOV, br. 842.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, puhuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg puhuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fine 10 K; **najfinije prsne puhuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim puhuljatim perjem 16 K; polu puhuljice 20 K, puhulice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienik badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

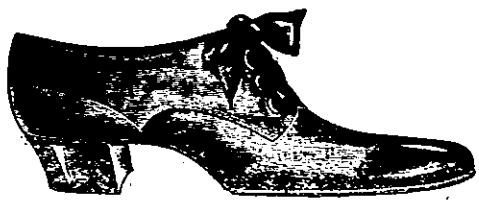

Skladište zimskih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za božićne blagdane i novu godinu svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz cijenu

od 2 krune

naprijed.

Poslužuje se hrvatski.

Vanjske naručbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Prizmate niske, stalne ciene.

Kupujte odijela samo u trgovini

:: BOHINEC i drug ::

ulica delle Torri 2, TRST, ulica S. Lazzaro 17

(Ugao iza crkve sv. Antona novoga)

Velika zaliha svakovrstnih odijela, ogrtača, kaputa i košulja za gospodu i dječake. Najnovije i najmodernije u haljetcima, mantijama i odijelima za dame i djevojčice.

Primaju se narudžbe za odijela po mjeri.

Solidna i točna poslužba.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1910. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Poned. Srijeda Subota
prije podne				po podne
4.30	odl.	↑Baška	dol.	6.10
5.30	dol.	Punat	odl.	5.—
9.30	dol.	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	↑Rijeka	dol.	7.20
7.55	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.—	odl.	„	dol.	6.35
8.15	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.20	odl.	„	dol.	6.10
12.—	dol.	↓Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
6.20	7.20	odl.	↑RIJEKA	dol.	5.—	4.30
6.55	7.55	dol.	Opatija	odl.	4.25	3.55
7.—	8.—	odl.	„	dol.	4.15	3.45
8.20	9.20	dol.	Beli	odl.	2.55	2.25
8.30	9.30	odl.	„	dol.	2.45	2.15
—	0.20	dol.	Merag	odl.	1.55	—
—	10.30	odl.	„	dol.	1.45	—
9.40	11.—	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
9.50	11.10	odl.	„	dol.	12.55	12.55
					prije podne	prije podne
11.20	—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
11.40	—	odl.	„	dol.	11.15	11.05
po podne	po podne					
1.30	1.—	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
1.50	1.20	odl.	„	dol.	9.15	9.15
2.15	1.55	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
2.25	2.05	odl.	„	dol.	8.40	8.40
3.50	3.30	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
4.—	3.40	odl.	„	dol.	7.05	7.05
4.10	3.50	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
4.20	4.—	odl.	„	dol.	6.45	6.45
5.05	4.45	dol.	↓NEREZINE	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Puntu i Loparu.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 5. Pula, u četvrtak dne 2. febrara 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, } na godinu 5 K za seljake } ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Velika narodna skupština u Puli.

Usljed velikih nezakonitosti i prevara, koje počinjaju popisni revizori obćine puljske medju našim narodom u Puli, a pošto politička oblast nemari za pritužbe podnesene joj proti tim revizorima — dakle mučke pod njezinom zaštitom se provadjaju najveće popisne falsifikacije —, bio je narodni odbor prinuždjen, da sazove javnu narodnu skupštinu, neka narod čuje i javno podigne svoj glas proti nepravdama i nasilju, koje počinjaju ti t. zv. popisni revizori i ujedno prosvjeduje proti vladi i njezinim oblastima, koje ne poduzimlju ništa proti zulumu fanatičnih talijanskih revizora.

Takva skupština obdržavala se je prošle nedjelje u velikoj dvorani „Narodnog Doma" u Puli. Odaziv sa strane našeg naroda bio neočekivan, te su prostrana dvorana i galerije „Narod. Doma" bile prepune obćinstva.

Oko 11 s. otvorio je skupštinu u ime „narodnog odbora" g. Jos. Stihović, koji pozdravljajuć prisutne, spominje kako je pred 3 mjeseca na ovome mjestu govorio nar. zastupnik Dr. Šime Kurelić o popisu pučanstva, koji je već tada spomenuo, kako će Talijani poduzeti sve, da popis pučanstva obave prevarnim načinom i falsificirajuć popis prikazati što više našega naroda za Talijane. Njegove rieči a i naše slutnje su se obistinile, jer ne samo po ostaloj Istri u obćinama gdje vladaju Talijani oni obavljaju popis nasilno i upravo brutalno upisujuć naš narod za Talijane, nego je taj Talijanski zulum postigao vrhunac nasilja i nepoštenja od t. zv. revizora obćine puljske ovdje u našem gradu. Mi smo se na sve te prevare i lopovštine pritužili na polit. oblast, ali ona na sve to šuti, ili te t. zv. revizore nasi. i nekako ispričati. Radi toga pozvao Vas „narodni odbor" danas ovamo, da javno podignemo naš glas proti nepravdama i bezzakonju, što ga počinjaju popisni revizori i ujedno prosvjedujemo proti vladi i njezinim oblastima, koje se ne obaziru na naše tužbe i dopuštaju da popisni revizori počinjaju nekažnjeno prevare i nasilja. O svemu tomu će Vam govoriti drugi, a prije nego predjemo na sam predmet predlažem, da današnjoj skupštini izaberemo predsjednika i tajnika, predstavljajuć g. Jerka Mahulju urednika „Naše Sloge" kao izvjestitelja lista.

Na predlog g. Vrankovića skupštinari jednoglasno izabraše predsjednikom g. Stihovića i tajnikom g. drd. Antončića.

Predsj. Stihović zahvaljuje se na izkazanom povjerenju i moli prisutne da mirno i dostojanstveno slušaju govornike, i svaki koji bi htio govoriti, da se prijavi za rieč. Moli pak prijatelja g. Vrankovića da izvesti i reče koju o svrsi današnjeg sastanka.

Vranković spominje, da popis mora biti pravedan, istinit i točan. Talijani pak uzeli su podlogom popisa to, kako bi prikazali svietu, da u Istri živu sami Talijani a nas Hrvata nema, i po tome da Istra izgleda kao jedna talijanska provincija. Vlada pak, kojoj je dužnost i sama stvorila zakon da popis bude istinit i točan prikaz broja naroda po rodu i jeziku u pojedinim pokrajinama, rek bi da u tim falsifikacijama ide Talijanima na ruku, jer ne prima nikakvih mjera, da se zakon vrši i strogo provadja. Za sve to, dokazom je i činjenica, što je vlada usprkos jasnom i izričitom zaključku narodnih zastupnika u carevinskom vieću, da se u popisu označi sa „materinski jezik" ili „narodnost", ona je ipak proti tomu umetnula rubriku „obćevni jezik". Time je austrijska vlada htjela pogodovati Niemce i Talijane, samo da u monarkiji budu nekakovi prvaci Niemci i Talijani, valjda znajuć dobro unapried, kako će Niemci i Talijani obaviti popis za sebe, ukravši koju stotinu tisuća Slavena, upisavši je za svoje (povici: Sramota!). I to da je popis, koji će tobože služiti u znanstvene svrhe. Takav popis je prosta komedija, prava švindlarija (povladjivanje i: tako je!). Takav popis obavili su Talijani po Istri i drugdje, takav popis obavlja puljska obćina provadjajuć tako zvanu reviziju (glas: komediju!). Jest komediju, koju odigravaju nekakovi „revizori", idući od kuće do kuće, što je vrlo značajno, u kuće samo našeg naroda, nagovarajuć, prieteć i sileć, da se upišu u Talijane. Ti plaćenici obćine puljske dapače nagovaraju naše ljude i žene, da svoju djecu šalju u talijanske škole i groze se globom ako im tko odvažno odgovori onako kako zaslužuju. Što ima škola posla sa popisom, i zašto ne idu obavljati reviziju i u kuće Talijana, talijanskih podanika i onima iz Hrvatske. Zato ne, jer za svoje znaju da su upisani kao Talijani, a za talijanske podanike i one iz Hrvatske znadu, da se njima ne računa „obćevni jezik". Mjesto dakle da idu po svim kućama ustanoviti istinitost i točnost pojedinih podataka u popisnoj prijavnici, oni idu provadjati tobožnju „reviziju" samo k našim ljudima i samo rubriku „obćevni jezik", te tu rubriku sramotno i prevarom iskrivljuju brišuć „hrvatski" pišući ozgor „talijanski". Svemu tomu je kriva politička oblast, koja je, prem upozorena, dozvolila da obave t. zv. reviziju najfanatičniji komisari od anone, koji gnjave prodavače i prodavačice našeg roda, a uz te obavljaju reviziju dapače i talijanski djaci (glasovi: doli takove oblasti!). Ti revizori ne ustručavaju se falsificirati i zastrašivati samo naš prostiji i nesvjestniji puk a osobito kad u kući nadju samo žene ili djecu, nego se usudjuju terorizirati i naše inteligentnije ljude, osobito pak gdje znadu da neće biti kod kuće glavara obitelji. Politička oblast pak, koja za sve te zločine i prevare dobro znade, ona mjesto da takve revizore od strani i prijavi državnomu odvjetničtvu, ona sve to mirno gleda i mučke odobrava.

Mi, koji sve to čutimo, jer se ti zločini počinjaju na nama, jer se radi samo o našoj koži, ne možemo ostati mirni i moramo najodlučnije ustati proti takvom postupku, zahtjevajuć najenergičnije od vlade, da svu tu t. zv. reviziju, obavljenu od organa puljske obćine, uništi i provede novu reviziju po svojim organima. I ti su nam doduše protivni, ali njim barem djelomično vjerujemo. Ne učini li to vlada, tada obć. revizorima uskratimo svaki odgovor, a budu li još zanovetali nepotrebnim pitanjima, nagovaranjem ili pretnjama, tada takve revizore jednostavno bacimo van iz kuće.

Iza ove komedije-revizije biti će još t. zv. superrevizija, koja će se obaviti kod političke oblasti. Zato zahtjevamo od polit. oblasti, da prilikom te superrevizije uniši sve falsifikacije počinjene od kamoraških „revizora" i točno ispita za svakoga, je li istinit navod u popis. prijavnici. Radi toga, ako budete zvani na kapetanat, točno i neustrašivo tamo izjavite, da u svojoj kući govorite sa ženom i djecom samo hrvatski, i tako ćete ostati i biti upisani kao pravi sinovi naroda od kojeg ste potekli a niposto Talijani. (Burni pljesak i odobravanje zaori dvoranom.)

Na to najavi predsjednik da se prijavio za rieč g. Dr. Laginja. Čim je to ime spomenuto, nastade u narodu neopisivo klicanje: Živio Laginja! U to se pojavi na podiumu Dr. Laginja, kojega pozdravi skupljeno obćinstvo burnim pljeskanjem i živio-klici. Kad se oduševljenje stišalo, uze govoriti Dr. Laginja, koji progovori narodu po prilici ovo: Došao sam ovamo da se vidimo i da se pokažem da sam još živ (burni Živio!). A kako je sa zdravljem, to ovisi od dobrih liečnika i milosti Božje. Ja nemogu da govorim dugo. Mladji od mene su Vam već mnogo toga liepo rekli i prikazali. Ja imam da spomenem jednu veliku pogriešku i sramotu našega naroda, da malo drži do svog jezika, što u svojim kućama i djecom govori radje talijanski. Ja na primjer s mojom gospodjom, koja je rodjena u Padovi, u srcu Italije, odkad smo se uzeli nisam progovorio drugčije nego hrvatski, a tako i sa djecom. Moja gospodja je našega roda i jezika i po ocu i po majci, koji su znali liepo hrvatski kao i ja, ali odgojena u tudjini bila zaboravila materin jezik, dok sada liepo govori hrvatski kao i ja. Tako činite i Vi, pak vam neće svaki Talijan zanovetati. To moramo činiti i zato, da obranivši vlastiti jezik, obranit ćemo i sebe. Danas se ide za time, da se cielu Istru prikaže kao talijansku zemlju, i zato Talijani svim silama nastoje, da što više našega naroda upišu kao Talijane. Mi to ne smijemo dopustiti, kao što ne zahtjevamo da se Talijana upiše za Hrvata.

Ne spominjuć drugih posljedica te krivice, spomenut ću samo škole. Kad mi pitamo škole u našem jeziku, koje nam Božjem i pisanom pravu pripadaju, tada nam odgovaraju, ta kakove hrvatske škole, ta Vas nema. Kad zahtjevamo, da nas razumiju na sudu, kapetanatu, poreznom uredu i drugim oblastima, odgovaraju, ne treba, ta u Istri se govori samo talijanski. Eto to su nepravde, koje dolaze odtuda, što oblastnici prikazuju naš narod za Talijane. Zato moramo proti tom nepravednom postupku ustati i zahtjevati, da se popis obavi pravedno i točno, pak će tek onda vidili koliko nas imade.

Tako idu sada okolo i nekakvi revizori. Oni svagdje gdje mogu rade krivo i falsificiraju popis, te smo se danas sakupili ovdje, da podsjetimo političku oblast, da ona superrevizijom popravi falsifikacije i nanešene nam krivice. To ćemo učiniti resolucijom, koju ćemo danas prihvatiti. Spomenuta superrevizija biti će na kapetanatu tekom mjeseca febrara, te ako se kapetanat i na to ogluši, tada ćemo morati, da svi u velikom skupu podsjetimo pod prozorima i kapetanat i obćinu na njihovu dužnost (Oduševljeno i burno odobrovanje).

Nitko ne smije da odredjuje materinski jezik ni Vama ni vašoj djeci; roditelji su jedini gospodari da označe materinski jezik svoje djece. Zato revizori nemaju prava ispitivati vas o tome, nego moraju ubilježiti vašu volju. Toga se držite, pak će tada biti manje Talijana. (Dugotrajno pljeskanje i živio-klic.)

Iza toga se prijavi za rieč drd. Antončić: Spominje, kako su Talijani htjeli samo sredinu grada popisati izravno prijavnicama, a periferiju Pule po svojim komisarima. Mi smo proti tomu ustali i vlada je naredila, da se popis obavi izravno u cielom gradu Puli. Našem narodu ovdje išli su kod popisa na ruku veoma požrtvovno naši djaci, te se nakon svršenog popisa ispostavilo, da živi u Puli 50% našega naroda. To su vidili i priznali sami Talijani. Radi toga upotrebiše Talijani brže bolje t. zv. reviziju, i odaslaše po kućama svoje revizore sa zadaćom, da cieli popis iskrive i falsificiraju i prikažu da nas nema u Puli. Sve to čine i za to, da nam nedadu škole. Takvom postupku najviše je kriva vlada, koja podržava to stanje. Zato podignimo oštri glas i proti vladi i proti Talijanima, da ćemo se za naša prava i naš jezik boriti ako uztreba i do noža, da ćemo dati i našu krv za krv prije nego nas nestane sa lica zemlje (Burno povladjivanje i povici: tako je, živio!). Radi toga pristajmo uz naše zastupnike i prisjednike na zem. odboru, koji zametnuše oštru borbu sa našim krvnim neprijateljima za naša prava, jezik naš, i narodne škole.

Podignimo i ovdje naš glas, te prosvjedujmo i zahtjevajmo od vlade da uniši cieli operat tako zvane revizije. Do vas stoji, braćo, da Istra ostane hrvatska zemlja, i da budemo mogli i na puljskom foru klicati: živila i hrvatska Pula! (Oduševljeno pljeskanje i živio-klici).

Na to se javi za rieč radnik Dundov, koji iznaša postupak revizora u njegovoj kući, htijuć da se njegovi upišu za Talijane. Dapače pitali su kojim jezikom govori malo diete u koljevci. Srećom, da nije bio tad kod kuće, inače bi bio isprašio komugod

ledja. Sasvim tim su ga tužili da je vikač, ali bez uspjeha. Upozoruje prisutne, da se nedadu zavesti, jer mi nismo nikakvi Talijani, već ja sam Hrvat Dalmatinac, a vi Istrijanci Hrvati. (Živim pljeskanjem poprati občinstvo ove rieči.)

Iza njega progovori radnik **Sirol**, koji kaže kako i oblasti i Talijani u svakoj prigodi postupaju s našim narodom kao s blagom. Tako i kod ovog popisa. Spominje tipičan slučaj, kako je pred 15 godina bio pozvan na kapetanat u Poreč, gdje su mu pročitali denunciju, da je proti „nacionu". Po sili je činovnik htio da govori talijanski, a on hrvatski zahtjevao da mu rastumače, što su ga zvali. Napokon je razumio, da je tužen zato što čita „Našu Slogu" i zato da je proti „nacionu". On odgovori, ako se „Naša Sloga" nesmi čitat, zašto ju oblasti ne zabrane. Činovnik mu odgovori, da smije čitati „Našu Slogu" ali *pod glas*. Natezali me tu svakojako, i najzad me taj lipi činovnik odsudio na 10 fiorini globe zato, što čitam „Našu Slogu" (Uzbudjenje u občinstvu i povici „pfuj takve oblasti). Zato braćo ne dajmo se ni komu pod noge, budimo ljudi, i ne dajmo, da nas i sada prigodom popisa uništuju i otimlju naš jezik (pljeskanje i „Živio!").

Na to progovori radnik **Šustaršić**, koji veli, da smo bili slabo upućeni kad su „revizori" došli u naše kuće, te nismo pripravili palice, i razbili je na revizorima, kad su počeli zanovetat i iskrivljivat popis i upisivat nas za Talijane. Spominje kako ti revizori postupaju upravo lopovski te oštro žigoše one roditelje, koji u kući s djecom govore talijanski i svoju djecu šalju u talijanske i njemačke škole (Prigovor: kad nemamo naših!). Odgovaram na to, onda ne šiljimo nikamo, pak ćemo onda vidit, hoće li nam je dati. Završuje preporukom, da revizore bace van iz kuća, ako budu nagovorali i iskrivljivali popis. (Klicanje: Živio!)

Na to ustaje ponovno g. **Vranković**, koji reasumirajuć tok današnje skupštine kaže, kako moramo vladu podsjetiti na svoju dužnost i predlaže na prihvat ovu

Resoluciju:

Puljski Hrvati sakupljeni na protestnoj skupštini u „Narodnom Domu" u nedjelju dne 29. jenara 1911.

najodlučnije protestiraju protiv nezakonitog i samovoljnog postupka občinskih organa pri reviziji popisa pučanstva,

traže od političke oblasti, da tom postupku, koji izazivlje ogorčenje i reakciju u našem narodu, stane na put upotrebivi mjere, koje joj zakon naredjuje, i da pri preglednoj reviziji točno ispita cieli postupak občinskih organa, te ga ispravi prema faktičnom stanju;

smatraju popis pučanstva ovako obavljen već danas lažnim i neodgovarajućim faktičnom stanju;

na koncu *traže*, da politička oblast proglasi ovaj postupak ništetnim i odredi novi, koji neka obavi po vladinim organima.

Predsjednik pita, da li se prima ova resolucija, kako je pročitana.

Skupštinari burnim povladjivanjem prihvaćaju resoluciju jednoglasno.

Predsjednik **Stihović** na to zaključuje skupštinu sa preporukom, da se drže onoga što su govornici rekli o postupku revizora, pozivljuć narod, da se odazove pozivu u velikom broju, ako bude trebalo, da se ide pod prozore kapetanata istoga podsjetiti na izvršivanje zakona. (Glasovi: Živio, hoćemo, hoćemo svi!)

Tako je završila ova velebna narodna skupština oduševljenjem, koje nas podsjeća na velike skupštine iz znamenite godine 1907. Na ovoj skupštini vidismo takodjer ono silno ogorčenje na siloviti i samovoljni postupak občinskih moretta prigodom revizije i veliko zanimanje u obranu materinske rieči tako, da su na obranu iste javnim govorom nastupili i tri čovjeka od radničke ruke, što je do sada bila riedkost. Tako valja. Kad se počnemo svi živo zauzimati za naš rod i jezik, tada nam nitko neće moći zanovetati i proć će vremena sile i prevare!

Na znanje i uvaženje obzirom na popis pučanstva.

Sa svih strana Istre, gdje vode občinsku upravu Talijani ili naši izrodi, dolazi nam svakojakih pritužaba glede popisa pučanstva, naročito glede obćevnoga jezika.

Jedna od pritužba sastoji u tom, da je u mnogim našim mjestim širom pokrajine upisan talijanski jezik kao obćevni u obiteljim, u kojim se u istinu talijanski ni kad negovori, pače u kojim većina ili nijedan član obitelji niti nezna talijanski.

U svakom takovom slučaju ili je kućni gospodar ili ko za njega podao neistinit navod, rekao neistinu ili laž, te bi mogao biti kažnjen po § 30. zakona o popisu pučanstva. Ili pak je krivo napisao popisni komesar, pak bi taj imao biti kažnjen, i svrgnut sa čina popisivanja da već dalje laži nepiše.

U jednom i drugom tih slučajeva, bilo da je kriv kućni gospodar, bilo da je kriv popisni komesar, dužan je to izpraviti c. kr. kotarski poglavar ili drugi činovnici c. kr. poglavarstva. To njim jasno i kategorički nalaže § 27. spomenutoga zakona o popisu pučanstva. Oni, najpače c. kr. kotarski poglavar, su odgovorni za istinitost podataka, za izpravnost popisa pučanstva. Oni moradu dati izpraviti, uvjerivši se ako treba na licu mjesta o stanju stvari, čim bud od kuda saznadu da popisni arci sadržavaju neistinitih podataka, ili naprosto govoreć laži.

Takvo je slovo zakona, tako i ne inače uzimaju ga činovnici koli kod c. kr. namjestničtva toli kod c. kr. ministarstva za nutarnje poslove, i svuda gdje se bez strasti o stvari sudi.

Svaki naš je dužan, u interesu istine i narodne časti, upozoriti c. kr. kotarskoga poglavara na neistinite podatke za koje bi bud gdje saznao.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Veliki ples za Družbu. Kako smo već javili, slavenska omladina u Puli priredjuje ovu subotu 4. febrara „Veliki ples" u korist „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru". Ulaznina 1 kruna po osobi. Glazba c. i k. ratne mornarice. Početak u 9 s. na večer.

Plemenitu svrhu ovog plesa a napose naše Družbe, netrebamo naglasivati, jer to mora da znade svaki pravi narodnjak. Iztičemo samo važnost ovog „Družbinog plesa" osobito za nas u Puli, gdje na svakom koraku susrećemo protivnost i neprijateljstvo na sve što odaje Hrvata i uobće Slavena. Naši protivnici upotrebljuju svoje „Legine plesove" u veliku političku manifestaciju, radi toga nebi smjelo biti ni jednoga Slavena u Puli, a da u subotu ne posjeti ples Družbe. Ulaznina je malena toliko, da je svakomu omogućeno doprinieti, da taj ples po našu narodnu čast što ljepše ispane. Tko pak baš nikako ne može doći, neka se sjeti Družbe kojom svoticom.

U subotu dakle svi Slaveni na Družbin ples!

Ples je javan, te neka nitko ne kaže, da nije dobio posebnog poziva.

Prijateljska večer Čeha u Puli. Odio narodnih sdruženih česko-slavenskih kovinskih radnika u Puli, priredjuje u subotu 4. t. mj. u prostorijama reštauracije Cuzzi *prijateljsku zabavnu večer* sa ovim programom: 1. Proslov, 2. Dvopjev, 3. Recitacija, 4. Kuplet, 5. Solo nastup, 6. Pjevanje, 7. Solo nastup, 8. Solo nastup. — Početak u 8 sati večer. Skupociena tombola. — Iza programa slobodna zabava i ples. — Ulaznina 60 para.

Svi Slaveni dobro došli!

Djački koncerat. U sriedu dne 8. t. mj. priredjuju naši djaci u Puli *II. Djački koncerat* u velikoj dvorani „Narodnog Doma" sa pjevanjem, glazbom i predstavom.

Čisti dobitak namienjen je u korist „Djačkog pripomoćnog društva u Pazinu". Ulazne ciene: parter 1 K, sjedalo 1 K; galerija: 50 para, sjedalo 50 para. Preplate, obzirom na dobrotvornu svrhu, primaju se sa zahvalnošću.

Glazba c. i k. ratne mornarice. Početak u 8 sati večer.

Iza programa sliedi **ples.**

Čast i jedan talijanski zastupnik. Odvjetnički koncipient i zastupnik na zemalj. saboru Dr. Albanese, potvorio je bio oficianta na ovom sudu g. Milotića, da je kočijašu Bilucaglu ispunio popisnu prijavnicu s hrvatskim obćevnim jezikom. Taj „častni" zastupnik denuncirao je g. Milotića predstojniku suda, te se ispostavilo ne samo da nije g. Milotić ispunio popis. prijavnicu, nego je i Bilucaglia izjavio, da je dao upisati hrvatski kao obćevni jezik po svoj vlastitoj volji, jer taj jezik dobro pozna i njime se služi. Radi toga tužio je g. Milotić častnog zastupnika Dra. Albanese sudu, i na raspravi bio Dr. Albanese odsudjen na 50 kruna globe ili 5 dana zatvora. G. zastupnik Albanese nije ni pristupio k raspravi, jer se valjda zasramio kakvu je „častnu" ulogu bio zaigrao. Na ovu stvar ćemo se još osvrnuti.

Što je to? Opazili smo opetovano da poštanski ured globi propisno frankirane dopisnice i listove ako je uz marku na istima prilieplјena i marka naše Družbe. Kojim pravom, po kojem zakonu ili naredbi. Ako je i izdana kakova naredba glede toga, to je ona svakako neumjestna da ne rečemo nepravedna, jer prilieplјena marka u dobrotvornu svrhu ništa ne smeta odpremi niti oteščava pošiljku. A kad već takva naredba postoji imalo bi ju se obnarodovati tako, da laliko i šira publika za nju doznade. Svakako pak ta naredba nije ništa drugo nego šikanacija.

Povjerenik „Matice Hrvatske" za Pulu. Javljamo ovime, da je „Matica Hrvatska" imenovala za grad Pulu i bližnju okolicu svojim povjerenikom g. Ivana Antončića, odvjet. koncipienta u pisarni Dra. Laginje. Zato pozivljemo sve Hrvate i Slavene u Puli, koji žele nabaviti ovogodišnje knjige „Matice Hrvatske", da se najave kod spomenutog povjerenika bud osobno ili pismeno. „Matičine" knjige, njih 7 na broju, stoje 6 kruna i više poštarina 50 para. Knjige su već izašle, te je svaki može dobiti, čim se začlani.

Visoki gosti na Brionima. U ovom mjesecu, kako novine javljaju, doći će na Brioni Nj. Visost prestolonasljednik Franjo Ferdinand sa svojom obitelji. Prejasna obitelj zadržat će se u Brionima oko dva mjeseca. U mjesecu marču pak, kako javljaju iz dvorskih krugova u Berlinu, posjetit će našeg priestolonasljednika na Brionima njemački car Vilim.

Za predplatnike telefona. Po novoj naredbi ravnateljstva pošta i brzojava predplatnici telefona se upozoruju, da mogu podignuti u svoje vrieme položenu kauciju za porabu telefona. Tu kauciju mogu podignuti kod c. k. poštanskog ureda Pula I uz povratak uredovne namire, ili ako je koji istu izgubio ili zametnuo uz potvrdu sa izjavom, da je prijašnja uredovna namira ništetna.

Zaruke. Dne 26. pr. mj. zaručio se g. Oto Vlad. Schiebel, strojovodja u Narodnoj tiskari u Puli, sa gdjicom Dragicom Zagvozda iz Križevca. Bilo sretno!

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Lošinjski kotar:

Iz **Malog Lošinja.** Kod nas je već općina po svojim ljudima provela popis, te je s njime, posve naravno, zadovoljna. — Našemu c. kr. voditelju poglavarstva je takodjer pravo. Ta kako bi drugćije bilo, kad su kod nas svi zabrinuti, da se sačuva karakter kotara.

Danas ćemo se pozabaviti samo s popisnim komesarom Nikolom Morinom, ako i jesmo pojednako proti operatu sviju popisnih komesara, ali nam nije za silu, da bježimo pred rudo.

Tko je Nikola Morin? To vam je slušatelj veterinarske akademije u Beču — državni stipendista, inače kamoraš. Još nije ni punoljetan, jer nije navršio 22 godine, prema tome samo djelomično odgovoran za svoje čine, ali vrlo zgodan za općinskog popisnog komesara.

Najprije je obavio popis u poreznoj općini Unije, gdje je u mjestu čisto hrvatskog obćevnog jezika našao $^2/_3$ Talijana. Tamo je bio brzo gotov, jer mu je bio na pomoć „Barbarossa", a pomoglo ga je i to, što su, da popis obave što brže zvali ljude u šarenjačko konsumno društvo. (Posve zakonito po austrijsku! — Ur.)

Čim je bio gotov u Unijama, došao je u pomoć svojoj braći u Lošinju. C. kr. voditelj kapetanata nije o tom ništa znao, te je, po svom običaju, samo začudjeno pogledao, kad smo došli sa gotovim tužbama proti popisnom komesaru, za koga on nije ni znao, da obavlja popis.

Popisni komesar Morin, koji inače nije imao nikakva prava da obavlja popis u gradu, kod stranaka, koje bi se izjavljivale za hrvatski općeni jezik odmah bi upriličio cijeli ispit. Čitao je pojedine naslove u stupcima popisnih araka, pa bi zahtjevao, da ih pretoče u jedan od dvaju jezika, koji se govore u gradu.

Očito je predmjevao, da ljudi moraju poznavati oba jezika tako dobro, da će čak biti u stanju prevoditi dosta neobične tehničke izraze. (Tko zna, da li je bio tako škrupolozan u Unijama. Op. Ur.)

Kad bi pak u ovakovoj zgodi ljudi pokazali, da poznaju nešto talijanski, tada ih je htio upisivati kao Talijane, a ne bi li išlo poćeo bi se groziti svojom moći, globljenja do 40 kruna, pozivima na poglavarstvo i t. d. U potvrdu možemo navesti svjedoke ukućane: Vidulić, Radoslović. — U više je kuća uspio.

Svugdje medjutim nije išlo tako lako.

Tako nije mogao ništa postići u kući B. Škopinića, jer je naišao na tvrdu kost. Dokazivao mu je na svaki način, da bi on morao upisati talijanski kao općevni jezik, pa je to Škopiniću dodijalo, te je bio prisiljen, da ga upozori na dužnosti popisnog komesara. Upozorio ga je, da se on ne će dati da zastraši kojekakvim pretnjama, s kojima se je on služio kod nekih strašljivih žena. Morin — uvrijedjen u svojoj časti, podigao je tužbu i Škopinić već drugog dne bijaše osudjen sudbeno na 10 kruna globe. Nanešenu je uvredu posvjedočio sam Morin, dok se dvojicu svjedoka, koji su bili prisutni u kući Škopinićevoj, nije htjelo ni saslušati. Škopinić je najavio priziv, ali — kažu sada, da se je zadovoljio s osudom i ne daju mu prepisa osude, sve da je u trodnevnom roku za razmišljanje *dva* puta zatražio prepis osude. (Na zdravlje! U Afganistanu se takva šta ne dogadja! Pravo nam budi; drugi put ćemo onakve popisne komesare jednostavno baciti kroz vrata napolje, barem ćemo znati zašto nas takvi tepci zovu na sud! — Ur.)

A naš c. kr. voditelj poglavarstva, što on na sve to kaže? Ni brige mu! Priznao je doduše, da je Morin postupao, kako to navadjamo, ali što to na njeg spada!?

Nama je ipak poznato, da su drugi c. kr. u ovakvim zgodama zauzeli malo drugačije mjere, ali sad znamo, da živimo u posebnom sandžakatu. Vidjet ćemo, što će druge oblasti na ovo, a kako smo znati-

željni, mi bismo ipak upitali kompetentne faktore, kojima je do stvari: „da li je karika jednog študenta kompatibilna s onom popisnog komesara; te da li malodobnik može da obavlja onako važnu stvar, kakva je — bez sumnje — popis pučanstva".

Pri koncu poručamo našim poperdilima, koji govore, da se u Lošinju ne govori hrvatski, neka pitaju našega gosp. načelnika Aleksandra Nicolich-a a on će vam znati kazati, da je bio član, ako nije još i sada, društva kapetana, koji su se pod globom vezali, da ne će rabiti ni jedne talijanske riječi, već da će se služiti isključivo hrvatskim jezikom.

Cres — dnevni događaji. Imali smo nazad nekoliko dana glavnu godišnju skupštinu naše Čitaonice. Po izvješću blagajnika — vidimo, da to naše društvo dan-o-nice ljepše napreduje. Bio je izabran novi odbor i to: Predsjednik: Ivan Maračić svećenik, Potpredsjednik: Mate Kružić, Tajnik: Ivo Šorić učitelj, Blagajnik: Ante Blesić učitelj i nekoliko odbornika.

Mislimo, da će naš novi odbor uprijeti svim silama, da što ljepše napreduje naše dično društvo. A tome se i nadamo jer su sve mlade i radine sile u odboru.

* * *

Gledali smo, zijavali, čudili smo se, da se povratio on — on naš Hofrat — nijesmo sami sebi vjerovali — ali u istinu jest on — on — iz početka mislili smo, da je njegov duh — a kad tamo naš načelnik od krvi i mesa.

Čuli smo, da nije mislio još doći, ali, da ga je prevario u računu zadnji dopis u „N. Slogi". Eh! pa mi mu isto kličemo: „Zdravo nam došao — miljeniče izdajica!

Voloski kotar:

Zabave u Voloskom. „Muška i ženska podružnica sv. Ćirila i Metoda" u Voloskom, priredjuje na dan 12. veljače o. g. veliku zabavu sa plesom, tombolom i uz sudjelovanje članova dramatičkog društva jednu predstavu „On nije ljubomoran", šala u jednom činu. Sav čisti prihod ide u korist družbe. Ovo je prva družbina zabava nakon skoro godine dana — pak se svi nadamo, da će dobro uspjeti i da će svatko pohrliti da što obilniji obol položi družbi na tanjurić. Već su odabrane gospodjice, koje će sakupiti darove za tombolu.

Potrebe naše družbe ne treba izticati, te ćemo samo kod ovog sabiranja staviti rodoljubima na srdce: Družbu i njezinu zadaću.

Glazbeno dramatsko društvo priredjuje na 5. veljače o. g. predpustnu šalu: „Lumpacius Vagabundus".

Klub XIII. svoju već objavljenu zabavu, u korist siromašnih djaka gimnazije, na zadnji dan mesopusta.

Razne primorske viesti.

Inštalacija novog tršćansko-koparskog biskupa. Kako doznajemo iz posve pouzdana izvora biti će novi tršćansko-koparski biskup presvj. g. Dr. Andrija Karlin svečano u-toličen dne 19. marča t. j. na blagdan sv. Josipa. Svečani čin obaviti će bečki nadbiskup pomoćnik prezuv. g. Dr. Nagel uz pripomoć goričkog nadbiskupa Dra. F. Sedeja i ljubljanskog biskupa Dra. Jegliča.

Novi tršćansko-koparski biskup presvj. g. Dr. Andrija Karlin boravio je prošlog čedna u Beču. Dne 23. pr. mj. vršio se je u palači nuncijature takozvani kanonički proces i običajna izpovjed vjere „Professio fidei" sa novim biskupom.

U srijedu dne 26. pr. mj. položio je novoimenovani tršćanski biskup u ruke Njeg. Veličanstva svečanu prisegu. Taj je čin obavljen prije običajnih audiencija, koje podieljuje car i kralj skoro dnevinice. Svečanomu činu prisustvovali su dvorski meštar grof Gudenus i ministar nastave grof Stürgkh. Prisežnu formulu čitao je sam biskup.

Novi tršćansko-koparski biskup i glasilo talijanskih reformatora. Tršćanski „L'Amico", glasilo mladjeg talijanskog svećenstva one biskupije, priobćuje u svojem zadnjem broju imenovanje novoga biskupa presvj. g. Dr. Andrije Karlina, kojega pozdravlja s veseljem i radi toga, što da je novi biskup odlučni zagovornik rimske (latinske) liturgije.

Mi toga nebismo izticali, kad nebismo znali kako je baš rečeni list najzagriženiji protivnik svega, što nije latinsko ili talijansko u našim crkvama, pak da je gornjom opazkom hotio unapried osjegurati se za svaku eventualnost.

Mi nepoznamo novoga biskupa i neznamo kako sudi o našem jeziku u našim crkvama i radi toga čekamo ga mirne duše na djelu.

Pedesetgodišnjica „Slavenske čitalnice" u Trstu. Ove godine slavi „Slavenska čitalnica" u Trstu pedesetgodišnjicu svoga obstanka. Taj riedki događaj prvog i najslužnijeg našeg društva u Trstu, koje je igralo znatnu ulogu u razvoju naš-ega naroda u onom gradu nesmije da prodje tiho i neopaženo. Sadašnji odbor „Čitalnice" hoće, da taj događaj proslavi jubilejnim plesom u velikoj dvorani „Narodnog doma" u Trstu dne 1. febrara a kasnije svečanu akademiju sa komersom. U tu svrhu osnovao se je od slovenskih rodoljuba u Trstu poseban odbor, koji će imati da priredi sve potrebito za što dostojniju proslavu pedesetgodišnjice toga za tršćanske Slavene važnoga družtva.

Srednjo-Istrani bez pošte. Već dijete u pučkoj školi uči, da se je pri koncu XV. vijeka zaputila prva pošta po austrijskim zemljama. Mi smo danas u XX. (dvadesetom) vijeku — u vijeku prosvjete i napredka, pa ipak imade sela u našoj Istri, koja ni dandanas nemaju pošte. Ljudi iz nekojih takvih sela moraju prevaliti 9 km puta, eda si dignu pismo, koje znade više puta i preko dva (2) mjeseca ležati u poštanskom uredu u P. — Uopće, ako si čovjek ne ide sam pismo tražiti, toga sjegurno ne će ni dobiti.

Današnji duh vremena zahtijeva, da svaki čovjek bar u glavnom prati, što se u svijetu događja! Zar će moći čovjek u ovakvim prilikama preplatiti se na kakav dn vnik, koji je najbolje sredstvo za postignuće gori istaknutog cilja.

Nikakvo čudo, ako nam koji kaže, da živimo sredovječnim životom, punim neznanja i tmine.

Za sada završajemo i pozivljemo naše oblasti, da se dade narodu, što ga ide.

25-godišnjica Hrv. pripomoć. društva u Beču. Njihova Presvjetlost grofica i grof Rudolf Norman-Ehrenfelski dobrostivo su se odazvali pozivu „Hrvat. pripom. društva u Beču" te preuzeli pokroviteljstvo nad plesom, koji ovo priredjuje prigodom svoje 25 godišnjice.

Pripreme za ovaj ples, koji će se obdržavati dne 6 veljače 1911. u bečkom Kursalonu (I. Stadtpark) u potpunom su teku, te je nade, da će biti lijepa oduziva.

* * *

Hrvatskom pripom. društvu u Beču udijelio je vis. sabor kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije u ime pripomoći u društvene svrhe svotu od 200 K. — Svietli ban Dr. Nikola pl. Tomašić darovao je rečenom društvu svotu od 50 K.

Društvena adresa: VIII. Lerchenfelderstrasse 44.

(Slicdi u IV. stranici.)

V. emisija dionica JADRANSKE BANKE u Trstu.

Poziv na supskripciju.

U prošloj godini izvršilo je upravno vijeće Jadranske banke u Trstu samo djelomično zaključak glavne skupštine od 14. marta 1909. time, da je izdalo 2500 dionica po K 400·— t. j. K 1,000.000·— i povisilo na taj način dioničku glavnicu našega zavoda na K 4,000.000·—, a uspjeh odnosne supskripcije bio je takav, da nije bilo moguće udovoljiti svim supskribentima.

Razvoj poslovanja Jadranske banke u prošloj godini potaknuo je upravno vijeće, da je zaključilo u svojoj sjednici od 28. decembra 1910. povisiti dioničku glavnicu, u smislu gorespomenutog ovlaštenja glavne skupštine, **za daljnja dva milijuna kruna** i to izdanjem od

5000 dionica po K 400·- t. j. K 2,000.000·-nom.

uz niže navedene uvjete.

Izvršenjem toga zaključka povisiti će se dionička glavnica našega zavoda na **K 6,000.000·—**, a Jadranska banka će time poslati **najvećim austrijskim jugoslavenskim bankovnim zavodom.** Poslovni uspjeh prošle godine odgovara percentualno uspjehom prijašnjih godina, premda je četvrti milijun bio na raspolaganje zavodu tek od 1. junija 1910., te kani upravno vijeće predložiti glavnoj skupštini isplatu iste t. j. 6% dividende za prošlu godinu i dotirati sa većim iznosom rezervne zaklade, koje će se na taj način, uzev u obzir agio nove emisije, skoro podvostručiti. Nije ali isključeno, da će glavna skupština obzirom na rezultat bilance zahtijevati, da se dividenda povisi. Na zadnjoj sjednici upravnoga vijeća zaključeno je podjedno zatražiti od vlade dozvolu za daljnje povišenje dioničke glavnice do iznosa od K 12,000.000·— i promjeniti u tom smislu pravila Jadranske banke.

Za V. emisiju dionica Jadranske banke u Trstu vrijede slijedeći uvjeti:

a) **Vlastnici dionica prijašnjih emisija** imadu pravo prvenstva (opcije) i to tako, da mogu zahtjevati za svake dvije dionice, jednu dionicu nove emisije **uz tečaj od K 425·— po dionici.**

b) **dionice, koje će eventualno usliied neizvršenja opcijskoga prava preostati,** stoje na raspolaganje novim supskribentima ili takodjer i starim dioničarima, koji bi potpisali veći broj dionica, nego ih to po pravu opcije ide, **uz tečaj od K 445·— po dionici.**

Prijave na nove dionice primaju se do 15. februara 1911. Kod potpisa imade se položit za svaku supskribiranu dionicu K 200·— kao prvi obrok i jamčevinu, **ostatak pa,** uzev u obzir svojedobno položenu jamčevinu, **po reparticiji dionica,** koje će ispad biti svakomu supskribentu dojavljen, **najdulje do 15. marta 1911.**

Nove dionice participiraju već na dobitku za god. 1911., pak se zato imadu platiti 5% kamati od nom. iznosa od 1. januara o. g. do dana isplate. Od uplaćenoga prvoga iznosa, odnosno jamčevine odobrava banka supskribentom takodjer 5% kamata, te je istima dozvoljeno uplatiti odmah kod supskripcije cijeli iznos potpisanih dionica.

Tečajni dobitak (agio) pripada, kao što je već gore spomenuto, po odbitku troškova i pristojba, **rezervnoj zakladi banke.**

Upravno vijeće dolučilo je za V. emisiju dionica skoro isti tečaj, koji je vrijedio za IV. emisiju s namjerom, da omogući onim supskribentima, na kojih prijave nije se moglo svojedobno obzir uzeti, nabavu dionica uz povoljne uvjete i da pribavi Jadranskoj banci ustanovljenjem niskoga tečaja čim veći broj interesenata.

Prijave na nove dionice primaju se:

U TRSTU: kod blagajne zavoda.
U OPATIJI: kod blagajne zavoda.
U DUBROVNIKU: kod Hrvatske vjeresijske banke i njezinih podružnica **u Šibeniku, Zadru i Sljetu,** te kod Dubrovačke trgovačke banke u Dubrovniku.
U BEČU: kod Živnostenske banke pro Čechy a Moravu, kod Središnje banke českih štedionica i Česke industrijalne banke.
U LJUBLJANI: kod Ljubljanske kreditne banke i njezinih podružnica **u Celovcu, Spljetu, Sarajevu i Gorici,** te kod Trgovsko-obrtne banke.
U PRAGU: kod Živnostenske banke pro Čechy a Moravu, kod Središnje banke českih štedionica i Česke industrijalne banke.
U SPLJETU: kod Prve pučke dalmatinske banke.
NA SUŠAKU: kod Banke i štedionice za Primorje i kod njezinih podružnica **na Rijeci i u Bakru.**
U ZAGREBU: kod Prve hrvatske štedionice i njezinih podružnica **u Varaždinu, Osjeku, Vel. Gorici, Sisku, Virovitici, Cirkvenici, Rijeci, Zemunu, Belovaru, Požegi, Delnicah i Kraljevici.**

Kod navedenih mjesta za supskripciju imadu se položiti takodjer stare dionice u svrhu izvršenja opcijskoga prava.

Za slučaj, da javna supskripcija prekorači iznos nove emisije, pridržaje si upravno vijeće pravo reparticije.

Upravno vijeće Jadranske banke u Trstu.

PRIMJETBA: Jadranska banka šalje na zahtjev svakomu interesentu badava uplatne listove austr. ili ug. pošt. štedionice, da može slati novac bez svakih daljnjih troškova.
U svrhu izvršenja opcijskoga prava dostatno je predložiti samo plaštieve dionica (dionice bez kuponskih araka).

Mladi Hrvat. Izišao je 2. broj ovog liepog omladinskog lista sa obilnim sadržajem i liepim slikama. „Mladi Hrvat“ izlazi u Opatiji svakoga 1. u mjesecu. Ciena mu je poštom 2 krune na godinu. Učenici srednjih i pučkih škola plaćaju K 1·70.

V. emisija dionica Jadranske Banke u Trstu. Kako nam se javlja, to je zanimanje za novu emisiju dionica Jadranske Banke tako veliko, da se već danas može sa sigurnošću računati time, da će takodjer ovaj put za subskripciju odredjeni iznos biti prenotiran. Dionice Jadranske Banke su notirane na trščanskoj burzi, te je poskočio njihov tečaj u zadnje vrijeme na K 440·— do K 450·— Još tiekom ove godine budu dionice Jadranske Banke notirane takodjer na bečkoj i pražkoj burzi, gdje se već danas pojavljuje zanimanje za taj naš za ulaganje novca vrlo povoljan papir.

Upozoravamo ponovno na današnji inserat glede nove emisije kao što i na to, da Jadranska Banka otvara upravo sada svoju filialku u Ljubljani, čime će u znatnoj mjeri proširiti svoj dosadanji djelokrug.

Gostiona

iduća jako dobro, na liepom i unosnom mjestu, uz vrlo povoljne uvjete iznajmljuje se. Upitati se u uredničtvu.

!!! U životu nikada više !!!

VELIKO IZNENADJENJE

600 komada samo K 4.

Krasna pozlać. Anker-ura s lancem, točna, 3 god. jamstvo, 1 mod. svil. kravata za gospodu, 3 kom. fin. žepna rubca, 1 liepi prsten za gospodu sa imit. dragim kamen., 1 cigaruša Bernstein, 1 broš (novost), 1 liepo žepno ogledalo, 1 kožn. kesica, 1 periš, 1 par puceta za manšete, 3 puceta double sa patent. zaklopcem, 1 eleg. album razgledn. najljepši vidici svieta, 5 šalj. predmeta, veliko veselje za mlado i staro, 1 vrlo prakt. ljubavni listar za gospodu i gospodje, 20 dopis. predmeta i još preko 500 predmeta potrebit. u kući. Sve skupa s urom, koja sama toliko vriedi, stoji samo K 4. Pošilja pouzećem središnja izvozna kuća

F. WINDISCH, Kraków br. R/5.

Ako se ne dopadne, vraća se novac.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća à K 97·- po 100 paketa.

„DANICA“ druga vrst à K 85·- po 100 paketa.

„VESNA“ treća vrst à K 62·- po 100 paketa.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

OBJAVA.

Dr. Izo Reja

novoimenovani liječnik za občinu Kastav sa sjedištem u **Matuljima**

☐ počevši od 1. februara o. g. ☐

ordinira od 10-12 sati pr. p.

u kući M. Šušanj.

Riedka prilika!

Tvornica, koju je uništio požar, prepustila mi je svu zalihu spašene robe, t. j. više tisuća krasnih, teških

flanelskih pokrivala

u svim najnovijim i najkrasnijim uzorcima, koji imaju neznatne, jedva vidljive mrlje od vode. Ta pokrivala su za svaku bolju obitelj za pokrivanje postelja i osoba, vrlo tople, mekane i čvrste, 190 cm duge, 135 cm široke. Razašiljem pouzećem, **3 komada krasnih, teških flanel. pokrivala za 9 K** u raznim modernim bojama i uzorcima. **4 pokrivala za kućno gospodarstvo za 10 K.** Svaki, koji naruči tu robu za stalno je zadovoljan.

OTON BEKERA,

c. k. financ. nadstražar u m.

Nachod (Češka).

Poštovano občinstvo!

Pozor na

Prvu slovensku narodnu trgovinu u Primorju, koja ima skladište svakovrstnih šivaćih strojeva, dvokolica, gramofona ploča i raznih potrebština za švelje i krojače.

Posebice preporučam svjetske poznate šivaće strojeve marke „Pfaff“ i „Gritzner“, za koje imam jedino zastupstvo i skladište za Primorje.

Upozorujem na svoje Singer B šivaće strojeve, koji su vrlo odporni i jeftini; za svaki stroj jamčim 5 godina; nadalje imam razne dvokolice englezkih i domaćih tvornica, te ujedno preporučam sl. občinstvu svoju mehaničku radionicu, gdje primam svakovrstne popravke spadajuće u tu struku.

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev se šalje novi slovenski cijenik franko.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·50.

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica povjereno mi je rasprodati veliku zalihu cipela ispod tvorničke ciene. Ja prodajem zato svakomu 2 para cipela na podvez za gospodu i 2 para za gospodje, smedje ili crne kože, galoširane sa čvrsto zabitim podplatom, vrlo ukusne najnovijeg oblika. Veličina po broju.

Sva 4 para stoje samo K 7·50

Razašilje pouzećem

C. GRÜNER, izvoz cipela

KRAKOV, br. 842.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

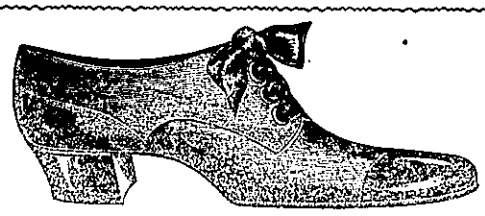

Skladište zimskih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za božićne blagdane i novu godinu svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz cijenu

od 2 krune

naprijed.

Poslužuje se hrvatski.

Vanjske narudžbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Priznate niske, stalne ciene.

Kupujte odijela samo u trgovini

:: BOHINEC i drug ::

ulica delle Torri 2, TRST, ulica S. Lazzaro 17

(Ugao iza crkve sv. Antona novoga)

Velika zaliha svakovrstnih odijela, ogrtača, kaputa i košulja za gospodu i dječake. Najnovije i najmodernije u haljetcima, mantijama i odijelima za dame i djevojčice.

Primaju se narudžbe za odijela po mjeri.

Solidne i točne poslužbe.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1910. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Bjivicama.**

Pruga: Baška-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponud. Srijeda Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.10
5.30	dol.	Punat	odl.	5.—
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	Rijeka	dol.	7.20
7.55	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.—	odl.	„	dol.	6.35
8.15	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.20	odl.	„	dol.	6.10
12.—	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Potak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
6.20	7.20	odl.	RIJEKA	dol.	5.—	4.30
6.55	7.55	dol	Opatija	odl.	4.25	3.55
7.—	8.—	odl.	„	dol.	4.15	3.45
8.20	9.20	dol.	Beli	odl.	2.55	2.25
8.30	9.30	odl.	„	dol.	2.45	2.15
—	10.20	dol.	Merag	odl.	1.55	—
—	10.30	odl.	„	dol.	1.45	—
9.40	11.—	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
9.50	11.10	odl.	„	dol.	12.55	12.55
					prije podne	prije podne
11.20	—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
11.40	—	odl.	„	dol.	11.15	11.05
po podne	po podne					
1.50	1.—	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
1.50	1.20	odl.	„	dol.	9.15	9.15
2.15	1.55	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
2.25	2.05	odl.	„	dol.	8.40	8.40
3.50	3.30	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
4.—	3.40	odl.	„	dol.	7.05	7.05
4.10	3.50	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
4.20	4.—	odl.	„	dol.	6.45	6.45
5.05	4.45	dol.	NEREZINE	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i Loparu.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije,** kao snieg bielo, očišćano 6·10 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz guslog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač,** 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka,** svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahulja-tim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam d 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 6. Pula, u četvrtak dne 9. februara 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju sbičnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Žakovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utuluje se u Puli

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuje sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahalja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

K popisu pučanstva u Istri.

Austrijski ministar nutarnjih posala grof Wickenburg izjavio je onomadne u parlamentu, odgovarajuć na mnogobrojne pritužbe i interpelacije, podnešene na vladu radi krivotvorenog i nezakonitog popisa pučanstva na sjeveru i jugu Austrije, osobito na štetu Slavena, *da ako se u istim dogadjaju stvari navedene u različitih interpelazijah u takovoj mjeri, tada bi bilo iste doista u stanju, da izazovu sumnju o pouzdanosti pučkog popisa.*

Nadalje je kazao ministar: *Posve opravdano može se dakle zahtjevati, da budu tvorili uspjesi popisa pučanstva pouzdan postojećim činjenicama odgovarajući temelj za znanost i upravu.*

Kad bi se ova načela ministra Wickenburga moralo il moglo provesti u talijanskim občinama Istre, tada bi se sav njihov popisni op rat imao obnoviti.

Nigdje valjda u Austriji nije se tako pristrano i nezakonito postupalo kod popisa pučanstva kano u onim občinama Istre, kojima upravljaju Talijani i u kojima imade ili u većini ili pak u neznatnoj manjini našega naroda.

To tvrdimo odlučno, jer u Istri imade samo 3—4 občine u kojima je u većini talijanski živalj, dok u svim drugim občinama, koje su u Talijanskim rukama jest u velikoj većini naš hrvatski ili slovenski narod.

U tim občinama obično se nije ni pitalo za občevni jezik ili za bilo kakve obiteljske prilike, već se je sve upisalo medju Talijane. Tako će i ovaj put izginuti u talijanskom moru posve čitava naša sela, nebudu li carske oblasti tomu turskomu zulumu na rep stale.

Ali mi se ne smijemo pouzdavati ni u državne oblasti. Dokaz nam je tomu porezna občina Cres, u kojoj je sadanji popis pučanstva obavio vladin komesar sa lošinjskog kapetanata. Kako talijanske novine javljaju rezultat popisa bio bi ovaj: Cres (grad) 2440 Talijana, 1876 Hrvata i 11 druge narodnosti, Merag, koji spada pod grad Cres, 44 Talijana, 16 Hrvata. Mi, koji dobro poznamo prilike u gradu Cresu, kažemo otvoreno, da je taj popis **jedna prosta službena laž.** U gradu Cresu samom obći talijanskim jezikom svagdanje najviše 3% cielog pučanstva, a u selu Merag, ako nam sam kotarski kapetan Mosettig ili sam namjestnik prine Hohenlohe nadje ma samo jednog Talijana, makar ga električnom lampom tražio u sried biela dana, ili ako nam nadje tri osobe, koje znadu talijanski govorit, evo vladi naše glave, da za toliko Talijana koliko ih nadje u Mergu, toliko mjeseci ćemo pisati u prilog vlade, talijanske lege nazionale i njemačkog Schulvereina. Taj liepi popis raskrinkava i popis od 1901. Tada se nabrojilo u por. občini Cres: 1936 Talijana, 8 Slovenaca i 2269 Hrvata. Po tome proizlazi, da je u por. občini Cres u 10 godina porasao broj Talijana za 504, a broj Hrvata smanjio se za 393. Taj rezultat je upravo izveden po paroli Talijana prigodom ovogodišnjeg popisa: prikazati čim veći broj Talijana, a smanjiti čim više broj Hrvata; to je i po vladinom sistemu, koji se sistematično provadja sa strane vlade, osobito ovo zadnjih nekoliko godina: potalijančiti što više Lošinjski kotar, da ga Austrija tako gotova preda u krilo majke Italije.

To je do sada jedan očiti primjer, koliko se imademo pouzdavati i u vladine organe. Zato smo dužni učiniti sami sve što nam je moguće, da spasimo što više naših suplemenika, koji se danas nalaze u popisnim listinama medju Talijanima Istre.

Radi toga pozivljemo sve naše istomišljenike i prijatelje, napose one u talijanskih ili od Talijana upravljenih občinah, da prijave čim prije odboru našega političkog družtva u Pazin sve one slučajeve, koji su im poznati, da je ovdje ili ondje popis pučanstva krivo ili pristrano proveden. Dosta je da navedu ime i prezime kuće gospodara i broj njegove čeljadi, koji su kao Talijani u popisne listine unešeni. S naše strane poduzeti će se sve što bude moguće, da se listine izprave i da bude popis odgovarao faktičnom stanju narodnostnih odnošaja u pojedinim občinama.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Godišnja glavna skupština „Gospodarske Sveze za Istru". U ponedjeljak dne 6. ov. mj. obdržavala se je godišnja glavna skupština „Gospodarske Sveze" za Istru, na kojoj su bile zastupane 42 naše zadruge iz svih krajeva Istre. Odbor je podastro izvješće i obračun za g. 1910. iz kojega vidimo da je promet bio kruna 413 390·58. Bilanca izkazuje K 64 435·33. Aktiva i pasiva sa stanjem blagajne na koncu godine od K 1.148·24 i sa čistim dobitkom K 2.326 44. Skupština je jednoglasno odobrila izvješće i obračun, isto tako predlog odbora, da se iz čistog dobitka razdieli 5% na uplaćene zadružne dielove do konca g. 1909., od ostale svote da se prida K 1000 u reservni fond, a ostalo da se prenese na račun budućeg godine.

Iza toga se je prešlo na popunjenje odbora te su izabrani u isti g. Josip Krmpotić kao zamjenik predsjedniku i g. Lacko Križ, kao odbornik. U razpravi koja je sliedila o zadrugarstvu razni odaslanici iztakli su razne želje i pritužbe osobito radi nepravednog postupanja vlade u pogledu podupiranja našeg i talijanskog zadrugarstva u Istri.

Pučki ples. U nedjelju 12. t. mj. biti će u velikoj dvorani „Narodnog Doma" II. pučki ples, što ga priredjuje Narodna radnička organizacija. Ples počimlje u 4 s. po podne a traje do pol noći. Na plesu svirat će mali orkestar i sopile izmjenice. Ulazne ciene ostaju kao i za prvog pučkog plesa.

Ples Čitaonice u Puli. Kako saznajemo, počeo je odbor naše Čitaonice živo raditi i pripravljati, da ples, što će ga prirediti Čitaonica dne 18. t. mj. u velikoj dvorani Narodnog Doma, ispane što sjajnije. Plesovi naše Čitaonice bili su uviek sjajne večeri, u kojima se sastaje elita svih Slavena puljskih, te nema sumnje, da će i ovogodišnji ples Čitaonice privući svojim sjajem sve Slavene u Puli.

Potanje o tom plesu objavit ćemo u budućem broju, dok već sada upozorujemo Slavenski sviet u Puli, da se spremi, te taj ples ne zaostane za onima od prošlih godina.

Veliki ples Dalmatinskog Skupa u Puli. U subotu dne 25. veljače t. g. priredjuju braća Dalmatinci svoj Veliki ples u dvorani Narodnog Doma.

Kao svake tako i ove godine neće uzmanjkati kod ove plesne zabave narodne crvenkape, trobojne vrpce, obilje cviećа i veselog narodnog raspoloženja.

Otvorenje telefonske centrale i javne postaje za telefonske razgovore kod pošt. ureda u Krnici te javne postaje za telefonske razgovore kod pošt. sabiraonice u Sv. Lovreču kod Labinja.

S prvim februarom 1911. usliedilo je otvorenje telefonske centrale i javne postaje za telefonske razgovore kod pošt. ureda u Krnici te javne postaje za telefonske razgovore kod pošt. sabiraonice u Sv. Lovreču.

S rečenom centralom su spojene za sada samo postaje predplatnika lučko izloženištvo u luci Krnici, svetionik na ratu (Punti) Ubas, svetionik na crnom ratu (Punta Nera), te lučko izloženištvo u luci Traghetto.

Za razgovore sa spomenutih dvaju postaja za javne razgovore plaća se 20 para (za obične razgovore od tri časa) i 60 para (za žurne razgovore od tri časa) dočim pretplatnici, koji su spojeni sa centralom u Krnici medjusobom te sa spomenutim dvjema postajama, za javne razgovore mogu razgovarati bezplatno, izuzam godišnju pristojbinu, koju moraju plaćati kao pretplatnici.

Uredovni satovi centrale te obiju javnih postaja jesu od IX.—XII. te od 3—6 u radnim radinu, a od IX.—X. te 3—4 nedjeljom i svećem.

Do daljnjega ostaju spomenute postaje isključene iz interurbanog telefonskog saobraćaja.

Nadzor i obračunavanje za postaju u Sv. Lovreču vršit će centrala u Krnici.

Slavenski bogoslužni jezik u Istri.

(Nastavak.)

Što je sve sliedilo objavi dekreta „Acres de liturgico".

Objava ovoga dekreta djelovala je najporaznije, nesamo na svećenike, nego i na predstavnike naroda i na narod sam, čim je o njem doznao.

Ono što se nije moglo učiniti razlozi, povjestju; ono za što se ima na tisuću dokaza da je obstojalo poveljami sv. oo. papa, što je od njih dano slavenskim narodom naročito hrvatskomu, što je ovaj čuvao kao jedan svojih najsvetijih svetinja, česa mu je ponjekud nedavno nestalo bez ikakve njegove krivnje, hoće dielomice da mu se uzme i ondje gdje još obstoji, dielomice da se *možda* još niekoliko vremena trpi.

Do molba i dokaza u njih sadržanih u prilog slavenske službe Božje nedrži biskup Franjo Ksaver ništa. On je u Rim javio, da su sve crkve njegove biskupije latinske — osim onih u Kastavskom dekanatu, za koje tobož moli da ostane kako je, al istodobno i veli da je možda nješto riešenje već i za nje došlo. On neće ni da zna, da se i izvan dekanata Kastavskoga pjeva slavenska sv. misa. On zna samo za mjesta u kojih se pjeva epistola i evangjelje u slavenskim jeziku. Nek se to i unapried čini, al prije nek se epistola i evangjelje latinski pjeva.

Za sve to on razloga nit dokaza nejma; već zahtjeva od svećenika da vrše po njegovih uputah samo u ime poslušnosti. Za njega je to stvar čisto crkvena u smislu kao da narod, kojemu su sv. oo. pape dali odnosno potvrdili povlasticu, nejma tu šta govoriti, već i on samo slušati. I ruga se svećenikom kad njim poručuje nek se neljute ni mišlju ni riečju; a zaničuje svjetovne osobe, koje tobož krivo upućuju narod; te izazivlje i svećenike i narod kad označuje zauzimanje i obranu slavenskoga bogoslužja pohotom za pučkom slavom.

Svomu: sic volo sic jubeo — stat pro ratione voluntas (Tako hoću tako zapovjedam — mjesto razloga stoji volja), dodaje još poruge, zaničivanja, izazove.

Što se je dogodilo na Krasu i u njekih drugih predjelih Istre.

Kod svega hrvatskoga naroda Istre djelovao je najporaznije postupak biskupa Dra. Nagla. Nezadovoljstvo doseglo je vrhunac na Istarskom Krasu, i u svih onih predjelih gdje se je naučno slušati slavenski pjevanu sv. Misu. Strepili su svećenici, poznajuć razpoloženje u narodu, kuhalo je u narodu, tim više čim se je više približavala prva nedjelja došašća Gospodinova 1909.

Svećenici Buzetskoga dekanata sa sjelom u Roču, pod koje spadaju svećenici Istarskoga Krasa, o kojih bilo je već u drugoj jednoj sjeći govoreno, i koji su svojom dostojanstvenom odlučnostju već prije zapriečili da se nije izvršila samovolja biskupa Nagla, čim su dobili nalog da provedu dekret „Acres de liturgico", sastali su se i dogovorili što njim je činiti. Usljed triezna dogovora molili su danom 25. novembra 1909. biskupa, da bi odustao od naloga provedbe dekreta, jer oni nisu kadri provesti ga.

(Sliedi.)

Iz pjevačkog društva. Upozoruju se ovime izvršujući članovi hrv. pjevačkog i glazbenog društva u Puli, da utorak dne 14. t. mj. počimlju opet redovite pjevačke vježbe. Te vježbe obdržavat će se kao i prije svaki utorak i četvrtak u 8½ s. večer. Pozivlju se gg. pjevači, da točno i redovito polaze pjevačke vježbe, da se tako što ljepše i bolje priprave za koncerat, što će ga pjev. društvo prirediti u nedaleko vrieme.

Za Družbu. Dr. A. S. Dabinović u Trstu daje za Družbu K 2·50 u znak zahvalnosti za uljudnost, koju mu je iskazao g. J. Gregorec prigodom njegovog boravka u Buzetu. — Prigodom imendana jednog gospodina sabrao je g. Antu Knezaurek u gostioni Cirila Raka K 5·30. — Gdja Marija Skalar daruje K 10·— preko računa jedne pogodbe. — G. Jakov Pavešić K 8·30 sakupljenih na uspomenu Zorke Stiglić.

Lošinjski kotar:

Rukovet cvieća iz Javor grada. Gotovo je! — Naš „nepristrani" c. k. komesar, tare si ruke, govoreći: „tutte le due parti sono contente". To će reći, da će ovogodišnji popis pučanstva gore proći nego li prvašnji. Zašto? Prije svega nesposobni komesari. Predbacili smo i to, ali su nam odgovorili, da se boljih ne može naći. Promislite: starac od 70 god. hrom, nesposoban ni za što; drugo: čovjek, koji mora, da u godini stoji radi pogibelji par mjeseci u „šufitu". Eto to je bila oblast za popisa pučanstva i rešpekt takvoj auktoriteti! Drugi uzrok je taj, što je naš „nepristrani" na naše tužbe slegnuo ramenima i odgovorio: „E! što ću Vam ja!" Nije badava u zvijezde kovao „čifutski pikolo" našeg „nepristranog" c. k. komesara.

* * *

„Vidji vraga su sedam binjiša".

Plač, suze, jauk, sve se to zbivalo pred par dana u našem Javor gradu. Zar smrt? ubojstvo? Ne, ni jedno ni drugo. Čitali smo po creskim „ulicama" nekakav poziv na godišnju skupštinu „Lege" a bile su i riječi „perchè la patria piange". Eto, to Vam je bio uzrok tom jauku, plaču. I doista bila je skupština, ali suze nijesu vrcale radi „patrie" već s toga, što je predsjednica „Lege" Lojza Moratto izjavila, da mora u penziju i iz Cresa, te radi toga, da se odriče predsjedništva. „Plače aga, plače Turad" — „a sam aga — naš Moratto — u nesvijest je tad pao". No gle čuda! Skoči Dr. Critten, on potegne našu predsjednicu za bradu, a ona iznenade usklikne: „Fratelli — arrivederci a Ćoza".

* * *

„Će se dogodilo
Cresu bilom gradu
Da je Černajina
Omastio bradu."

Jeste li čitali pred nekoliko vremena Jurinu i Franinu? Tužio se Franina Jurini, da je štipendij zakladatelja pok. Buničića, dobio sin Černajine. No poslije tog nije Franina mirovao već je apelirao na c. kr. Namjesništvo. I Franina je dobio, te je štipendij pok. Buničića došao u ruke njegovom rodjaku Šepčini, djaku, koji je izmedju najboljih učenika pazinske gimnazije. A što pjeva sada naš Černajina:

Štipendij sam dobil
Al je malo trajal
Jer od njega nisam
Ni pare zafrajal.

A što će naš brat „Hofrat" na to. Pobrat šila i kopita i za par mjeseci na oporavak u — Trst. U Riborgu je zdravo — veselo!

* * *

„Kome kolac — a kome konopac".

Tako bi govorili t. j. ne govorili, nego radili da mogu, naša braća „puro sangue" s nama.

Pred par dana umro je jednom našem kopaču otac. Došlo svećenstvo, da pokojnika otprati do hladnog groba, a kad tamo ne smije se. Zašto? Jer liječnik nije pregledao dotičnog mrtvaca (premda prima za svakog mrtvaca par kruna za vizitu). Pošto nije pregledao, time nije učinio nikakvu svjedodžbu, te zapriječio pokop. Promislite si jadnog čovjeka, koji žalostan radi smrti očeve mora da trči sad Petru sad Pavlu, da mu dade smrtovnicu. A zašto sve to? Jer se dotičnik izjavio pri popisu, da govori hrvatski.

To nije ništa čudnovato, živimo u općini, kojom vladaju Talijani i pod vladom, koja pomaže, da Talijani čine što hoće. Na zdravlje vam!

Krčki kotar:

Iz Punta nam pišu na 5. o. mj., a mi uvršćujemo za sada bez svake opazke: Slavno uredništvo! Molim vas, da javite neka znade sav hrvatski svjet, da je puntarski načelnik Franjo Orlić upisao suprugu, dvie kćeri, punicu i jednog nećaka u talijane; jednog sina upisao je za Niemca; a sebe, najmladjeg sina i najmladju kćer za Hrvate. Dakle u njegovoj je kući općevni jezik za petoricu talijanski, za trojicu hrvatski, a za jednoga njemački. Pravi mišmaš. Dva sina (ona što su u Americi) nije niti prijavio, valjda za to, što imaju doli sami svoju obitelj.

Javite to dakle svijetu, da si budu ljudi znali protumačiti, od kuda to dolazi, da ima na Puntu talijanaca i njemaca. Sluga pokoran!

Baška. Prigodom „Božićnice" što ju priredišе djeca pučke škole u korist „Zabavišta" sabrao se čist prihod u iznosu od 221 K 23 p. Iz vana priposlaše: gg. Dr. K. Bonefačić i Bože Kaftanić po 10 K, Mate Kaftanić 5 K, Marko Frančić 6 K. Živili plemeniti darovatelji!

Čist novac izručio je potpisani općinskom upraviteljstvu u Baški, a da ga priloži svoti od 500 K što ju je pomenuto op. up. votirala prigodom proslave 25-godišnjice (7. 1. 1911.) što je općinska uprava u Baški prešla u hrvatske ruke.

Učiteljski zbor.

Voloski kotar:

Vodice. Kuću poznatog našeg trgovca Grgura Sverko, rodom iz Klenovšćaka, zadesila je kruta rana: od teškog poroda nastradala i preminula mu dne 20. pr. mj. vrijedna supruga Anica, navršiv jedva 35 godina života. Devetero djece nariče s tužnim ocem za neprežaljenom majkom. Dne 23. jenara sproveli smo milu pokojnicu do groba. Mnogobrojno saučešće pučanstva posvjedočilo je, koje je poštovanje uživala. Osobito se častno iskazala „Bratovština Sv. Roka" iz Klenovšćaka, koja je došla korporativno k sprovodu.

Najbliži rodjaci pokojnice sjetili su se i tom za nje pretužnom prigodom onih hiljada naše siročadi istarske te sakupili za njihovu mater t. j. „Družbu sv. Cirila i Metoda" oveću svoticu.

Miloj pokojnici bila lahka zemljica, a njezinom rodu Bog ublažio žalost!

✕ **Veliki ples u Lovranu.** Dne 25. febrara 1911. (zadnju pokladnu subotu) priredjuje *Omladinski Odbor Lovran-Ika* u „Grand-Terrassen-Café Adria" veliki ples u dobrotvorne svrhe.

Komu su poznate dosadanje žalostne prilike Lovranske, njemu će bez dvojbe srce zaigrati od radosti, kad bude čitao nazočnu viest. „Mlada ljeta, nada svieta" — u Lovranu probudila se omladina, pa će njezin podhvat bez dvojbe sjajno uspjeti. A koliko znači sjajan uspjeh omladine, osobito u Lovranskim odnošajima, to dobro znade svatko od starijih, tko je vidio i gledao probudjenje i razvoj narodne svieti u hrvatskim općinama po Istri.

Za to smo osvjedočeni, da će rodoljubi ne samo iz Liburnije nego takodjer iz drugih bližnjih krajeva moralno i materijalno s iskrenim oduševljenjem podupriteti lijepi pohvat hrvatske omladine u Lovranu i Ici.

Na plesu svirat će Volosko Opatijska glasba.

Dobrovoljni prinosi primaju se sa zahvalnošću.

Koncerat s plesom za Družbu. Ženska i Muška podružnica Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Voloskom priredjuje dne 12. febrara 1911. u Narodnom Domu u Voloskom, na korist Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru koncerat s plesom. Početak točno u 8½ sati na večer. Ulaznina: za gospodu K 2, za gospodje K 1. Predplate primaju se sa zahvalnošću.

Raspored: 1. S. Albini „Barun Trenk" Ouvertura, 2. V. Parma „Bela Ljubljana" Valčik, 3. Artmief „Potpouri ruskih narodnih pjesama", 4. Predstava: „On nije ljubomoran" vesela igra u jednom činu od A. Elze, preveo J. Romanić, 5. Tombola, 6. Ples.

Iz Podgrada nam pišu, da je na tamošnjom c. k. kotarskom sudu najveći dio posala morao zapeti radi nestašice pisarničkog osoblja. Sve molbe i pritužbe bivših predstojnika suda te občinstva, koje imade danomice sa sudom posla, ostaše do sada neuslišane pa nam nepreostaje drugo nego li zamoliti naše državne zastupnike, da bi se oni smilovali decimiranog sudbenog osoblja i našega stanovništva, koje imade sa sudom posla te da bi na naše prežalostne odnošaje na sudu g. ministra pravosudja čim prije upozorili.

Mjesto cestara u Obrovom (občina Podgrad). Razpisana je služba cestara u Obrovom — u trščanskom gradjevnom okružju.

Porečki kotar:

Iz občine Vižinade. Kako drugdje po Istri, gdje pasuju Talijani, obavili su i u našoj občini popis pučanstva onako po svoju, tako da se i u nas sav popisni operat izvrnuo u prostu popisnu komediju. Sav popis u našoj občini, mjesto da bude služio državi u znanstvene svrhe, poslužit će njoj na sramotu. Popisni komesar je kod naših ljudi prosto švindlario, te gdje nije uspio običnim prietnjama upisati naše kmete za Talijane, tada je predočivao ljudima, da će ih onda upisati za serbokroate. On je to iznašao navlaš kao nekakvo strašilo, namjesto da po svojoj dužnosti rastumači ljudima što to znači, i ako već nije htio ni to, tad je morao sve, koji mu izjaviše da govore hrvatsk ili slovenski, upisati onako kako mu to propisuje naputak u takvom slučaju. Ako nije tako uspio, tada bi lovio neuke žene i djece i silom mamio i prietio, da se upišu za Talijane, govoreć samo talijanski nebi li izvukao iz njih koju talijansku riec. Tom prilikom se lizao našim ženama i titulirao ih i sa „signora" i „brava e rispettosa parona", „ma la parli come cristiana" itd. Zar taj neotesanac misli, da naše žene ne govore kršćanski kad govore po domaću, po hrvatski. Tako taj glušina respektira narod, koji ga uzdržaje i hrani.

Upozorujemo političku oblast u Poreču na taj liepi i pravedni popisni operat u našoj občini, pak se neće Talijani hvalit po novinama kako su u ovo deset godina porasli u Istri. Kad bi vladine oblasti po zakonu, pošteno i pravedno revidirale popis pučanstva, tad bi vlada doznala, kako što mi dobro znamo, kako se u Istri fabriciraju Talijani i da porast i broj Talijana u Istri izbije na javu tek u mjesecu jenaru svakih deset godina. Mi nismo do takvih Talijana na papiru nikada niš držali, kao što ne držimo ništa do svih službenih brojka i statistika u Istri. Sasvim tim, da se sa talijanske i službene strane ide za time, da nas unište i izbrišu, ipak mi smo se do sada sami uzdržali i porasli, a tako ćemo i unapried.

Koparski kotar:

Slum. Pomalo — a ipak se miče. Školu smo imali, a nije stana za učitelja. Sada su se naši muži, većim dielom vješti zidari, složili, pak eto zidovi nove zgrade danomice rastu. Nadamo se, da ćemo kuću ispeljati pod krov prije nego nam se naši radnici početkom proljeća raspršе za radnjom po tudjem svijetu. Eh, samo napred i složno!

Brgudac. Dočekali smo i mi opeta školu. Već smo bili dulje vremena bez nje. A mučno nam je bilo, jer znademo, kako danas teško prolazi čovjek nepismen i na svojem domu, a kamo li onda teže po tudjem svietu, kamo mi moramo, ako hoćemo živjeti. Gosp. Matko Zlatić, nadučitelj u Lanišću, kamo spadamo pod župu, preuzeo je prostovoljno teško zadaću dolaziti u naše selo po dva puta na čedan te poučavati našu djecu. Znademo dobro ocijeniti žrtvu, koju nam g. nadučitelj tim doprinaša, pak mu evo odmah na početku izražamo iskrenu svoju zahvalnost. Vidi se, komu leži srdb za probitak i korist naroda na srcu a ne samo na jeziku. Evala mu i čast!

Iz zapadne Istre. „Narod bez škola, jest narod bez budućnosti". Ako ne bude brze pomoći pogibelj je velika, da će se ova rečenica obistiniti, osobito za sudbeni kotar bujski (Buje). Lijepi kraj (gotovo najplodovitiji u Istri) hoće, da nam otmu Talijani. Posijali su na pregršt talijanskih, pokrajinskih škola. Gdje nisu mogli — eto ondje „Lege". I već sada čuješ upliv tih njihovih kovačnica. Stari i starice govore još lijepim hrvatskim jezikom; muži i žene govore po i po, a djeca čavrljaju medju sobom samo talijanski. Da 30—40 godina, što će biti?! Imamo tamo nekoliko naših svećenika, ali talijanska „kultura" malo im dozvoljava. Zamisli se malo, hrvatski narode! Jesi li voljan, da izrnčiš preko 20 000 naših ljudi ždrijelu tudjinca! Ne i ne! Naša „Družba" treba da pritekne najprije tamo, gdje je pogibelj najveća. Naša inteligencija mora da upozna ondješnje prilike. Čim više treba medju onaj narod zalaziti. Ne bučno, ne namjerice, već polagano ali ustrajno. Protivnik ih je već tako zaveo, da jako zaziru od hrvatskoga imena. Vječna šteta, ako ih prepustimo tudjincu! To je naš narod — krepak rod — a takov je za nas više pogibeljan nego da je pravi Talijan. Evo nama svima rada. Ne pita se tute kojih ideja si, već spasavaj bližnjega svoga. Bolje je da ostaviš 99 svojih i da privedeš k toru jednoga od zalutale braće. Naprijed za „Družbu"!

Razne primorske viesti.

Za družbino učiteljstvo. Bilo je lanjske godine u „Našoj Slogi" govora o skupštinama družbinih učitelja. Naime, da se barem svake godine obdržavaju skupštine za družbine učitelje i tu, da se govori o najpotrebitijim pitanjima za naše učiteljstvo. I zbilja, nije bilo uzalud bačeno ono par redaka. Ove godine doživjesmo jednu takvu skupštinu i to oko Sve svete, u gradu Puli. Skupština je bila sazvana od nekoliko učitelja — dosta naglo t. j. u zadnje vrijeme, ali ipak odazvao se lijepi broj učiteljstva. Ne ću, da govorim o samoj skupštini, jer je bilo već govora, no spomenuti ću, da najglavnija tačka o čemu se raspravljalo — bila je o uredjenju mirovine za učitelje družbinih škola. Osim te točke, bilo je i drugih raznih prijedloga. Naše učiteljstvo poslalo je zapisnik iste — družbinom Ravnateljstvu. Dobili smo odgovor. No ipak s tim odgovorom uopće nije ništa riješeno. (Ako ne bude kasnije? Ali do sada nije.) Očekivali smo, da će na skupštinu u Puli doći, koji član družbinog Ravnateljstva, ali uzalud je bilo svako očekivanje. Prema tome ili pitanje o mirovini treba, da ostane onakvo, kakvo

je do sada bilo — ili da se učiteljstvo pono vno sakupi i da opet sastavi kakov zapisnik.

Pro primo: Stvar o mirovini ne smije da zaspi, jer je to jedna od najglavnijih stvari za učiteljstvo.

Pro sekundo: Učitelji ne mogu svako toliko, da prisustvuju k ovoj ili onoj skupštini, jer svakome je dobro poznato finan cijalno stanje našeg učiteljstva ili bolje rekuć — kakva kolera vlada u našim žepovima. Pa da se i sastanemo, da sastavimo ponovno kakav zapisnik — zalud ti je sastavljati, kad ga gazda neće da potvrdi.

A opet, da Ravnateljstvo samo o tome odluči — mislim ne bi bilo zgodno, čast našem Ravnateljstvu, ali moje je mijenje, da ne bi bilo slabo, kad bi se obratilo na učiteljstvo. S toga najbolji lijek tome bio bi, da naše Ravnateljstvo sazove sjednicu a k istoj neka sazove i nekoliko učitelja, te da se o toj stvari odluči. Jer čim više savjeta tim se lakše i bolje stvar uredi.

Razbacivanje zemaljskog novca. Iz talijanskih novina doznajemo, da je zemaljski odbor u Poreču doznačio zemaljskim činovnicima sumovoljno znatnu podporu od 17.000 K. Kažemo sumovoljno, jer to nemoga biti *nepredvidljivi* troškovi i jer kod toga nisu sudjelovali naši zemaljski prisjednici. Zemaljski činovnici, sve sami Talijani — osim jednoga jedinoga — pitali su izvanrednu podporu radi skupoće a talijanska većina zemaljskoga odbora priskočila im je odmah na pomoć. Pa zašto i ne bi!? Tu novaca imade u istarskoj zemaljskoj blagajni za Talijane — koliko se hoće, samo neima ni novčića za naše narodne potrebe, osobito ga neima za naše pučke škole.

Na zemaljskom odboru leži — na čast istomu a na slavu c. k. vlade, odnosno, na čast i slavu predsjednika zemaljskog školskog vieća, Njeg. jasnosti kneza Hohenlohe, c. k. namjestnika u Trstu, 50-60 neriešenih molba za ustrojenje hrvatskih i slovenskih škola u Istri. Na tolike ustmene i pisnene požurnice odgovara većina zemaljskog odbora: čekajte ako hoćete, mi neimamo novca za Vaše škole. To isto odgovara se i na sjednicama c. k. zemaljskog školskog vieća u brk carskomu namjestniku — i on im vjeruje — premda znade, da se zemaljski novac razsiplje za prekoizložbe, za podpore činovnicima, djacima itd. itd.

Za siromaha — za raju neima dakako novca, ali za činovnike koji beru 5, 6 i više hiljada plaće, za ove se nadje uvjek stotina i hiljada. Reći će nam se, da činovnici trebaju izvanrednih podpora radi skupoće živeža, stanova, odiela itd. Dobro, mi to vjeruje mo, jer kušamo isto danomice i sami. Ali skupoća nije za same činovnike, već i za čitavo stanovništvo Istre, koje mora da znaša svoje krvave žuljeve u zemaljsku blagajnu za one, koji stoje sto puta bolje nego li oni, kojim ide na dražbi na prodaju često jedina kravica radi državnih ili zemaljskih poreza ili nameta.

Skupoću živeža itd. ćute mnogo više oni naši jadnici, kojim je prošle godine odniela tuča ili suša sav prihod zemlje — nego li gospoda talijanski činovnici u Poreču, ali za prve se nečini ništa — jer za njih neima novca u zemaljskoj blagajni.

Takova je eto u Istri pravica!

Talijanske škole u Istri — za ruglo! Statistički podatci pokazaju nam, da imade naše hrvatske i slovenske djece u Istri 10—12.000 bez svake školske poduke — jer nam gospodari Talijani nedaju narodnih škola. Naših molba imade dotični izvještitelj za školske poslove na zemaljskom odboru na kupove. Te molbe za ustrojenje naših škola izjedaju moljci i prašina godine i godine u stolu izvještitelja g. Dr. Hržića. (Nesrdite ga, skočiti će iz kože pa Vam neće nikada riešiti molbe, tà on je Chersich.) Ovaj se uvjek izgovara nestašicom novca, ali kad bi se te molbe pretvorile preko noći i tražile ustrojenje talijanskih škola, našlo bi se bezodviečao novca pune vreće.

Kako se troši uzalud zemaljski novac za talijanske škole u hrvatskim ili slovenskim mjestima Istre, neka služe sliedeća dva primjera: U selu Kaštel — općina Piran — koje broji samo 5 talijanaških obitelji — koje govore i hrvatski — postoji talijanska dvorazredna pučka škola. Onomadne pobrojio je jedan naš pouzdanik školsku djecu izlazeću iz škole. Iz prvoga razreda izašlo je 20 a iz drugoga 14 djece. Za 34 djačića uzdržaje pokrajina u Kaštelu dva talijanska razreda, a tamo, gdje imade preko stotine naše djece, neće, da ustroji niti jednu jednorazrednicu. Ali dà, u Kaštelu ustrojena je pučka škola za raznarodjenje i otupljenje naše djece, nipošto iz prosvjetnih potreba ili razloga.

U selu Krasici, općina Buje, koje spada po najnovijem izbornom redu za zemaljski sabor u slavenski izborni kotar, imadu talijansku pučku školu. Iz te škole izašla su onomadne samo *tri* djačića, a na svoje veliko začudjenje, odgovoriše mi stanovnici jednog i drugog sela složno: tà čemu da šaljemo djecu u talijansku školu, kad djeca nerazumiju učitelja nit razumije učitelj djece.

Tako se eto u Istri baca novac iz zemaljske blagajne na pune pregrši u more!

Plaše se Istine! Slavni zemalj-ki odbor u Poreču, dotično trojica talijanskih prisjednika sa sladko gorkim zemaljskim kapetanom na čelu, odaslaše — kako čitamo u talijanskim novinama — jednu spomenicu ministarstvu unutarnjih posala u Beču i drugu c. k. namjestničtvu u Trstu — i to u poslu popisa pučanstva.

Povod tomu dala je — kako se tamo spominje viest, da bi se imalo popisni elaborat pojedinih občina Istre kod političkih oblasti pregledati i pomoću pouzdanika obiju narodnosti popraviti.

U tom smislu javiše naše novine občinstvu Istre viest, crpljenu na najkompetentnijem mjestu.

Te se viesti preplašiše svemoguća gospoda u Poreču te odaslaše — kako rekosmo — prosvjedne spomenice u Beć i u Trst. U prosvjedu traže, da se neima dopustiti nepozvanim osobam ili strankam pregledu popisnih listina, jer da bi se tim nanielo občinam uvriedu, da bi trpio njihov ugled i da bi se onemogućilo svako provedenje popisa kako to zakon propisuje. Nebi se smjelo dopustiti — kažu dalje — da se pregleda i popravi listine niti tada, kad bi se u pojedinim slučajevima i dokazalo, da je nepouzdanje u občinsku oblast opravdano bilo. Ovo je dosta jasno rečeno. Popisa se nesmije pregledati ni izpraviti putem pouzdanika jedne narodnosti (čitaj naše) niti tada kad bi se dokazalo, da su počinjene najveće neuredsti i najteže povriede zakona.

Zahtjev zastupnika naše stranke, da se pripusti k pregledu popisnih arska i eventualno k popravku istih, pouzdanike obiju narodnosti Istre t. j. u talijanskih občinah pouzdanike hrvatske ili slovenske, u hrvatskih i slovenskih občinah pouzdanike talijanske, bio je više nego li opravdan, što je priznao i jedan od najviših činovnika c. k. namjestničtva u Trstu, ali toga Talijani neće jer znadu, da bi takovim pregledom došle na vidjelo sve njihove slieparije, jer se boje, da bi se na taj način štitilo pravicu i zakon. A toga oni neće! Što će na to carske oblasti? Hoće li dopustiti, da se bezsramno i infamno gazi zakon i pravica? Vidjet ćemo!

Pri zaključku lista primismo:

Narodna čitaonica u Baški priredjuje *kostimirani ples* 11. o. mj. na 8 s. večer u svojim prostorijama. Čist prihod namijenjen je za gradnju „Narodnog doma“.

Dobrovoljni prinosi primaju se sa zahvalnošću. — Odbor.

POZIV

na izvanrednu glavnu skupštinu, koju će održavati podpisano društvo dne 19. veljače t. g. na 3 sata popodne u prostorijama čitaonice sliedećim dnevnim redom:

1. Rasprava i zaključak glede kupnje jedne kuće blizu sadašnje kuće društva.
2. Eventualia.

Malološinjsko društvo za štednju i zajmove, registrana zadruga na neograničeno jamčenje.

Mali Lošinj, dne 5 veljače 1911.

Prodaje se

na lijepom i prometnom mjesto u Puli kuća sa velikim i uredjenim vrtom. Upitati se u uredničtva lista.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

Steckenpferd-Lilienmilche
(Marka Steckenpferd)
od Bergma.n & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

Meso, perad razašiljem svaki dan svježe zaklano po 10 funti s omotom zadnji dio teletine ili prsetine K 4·50. Dnevno klanje ukusnih čistih teških gusaka po 10 funti s omotom K 6·—. Točna poslužba na potpuno zadovoljstvo. — *Izidor Schwarz*, Podvoloczyska 1.

Kiste (Cassoni)

svake veličine prodaje se u Narodnoj Tiskari Lagunja i dr. Pula ulica Giulia 1.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Corso br. 1. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uzjete sliedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. osiguranja glavnica za slučaj doživijaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi	K 2,116,216·86
Od toga temeljna glavnica K	800.000·—
Godišnji prihod premije s pristojbama	K 1,117.856 03
Isplaćene odštete	K 3,923.163·48

Zastupstvo za Pulu i okolicu nalazi se kod gg. A. Žunlć i drug u Puli.

U produženoj Admiralskoj ulici imade još njekoliko gradjevnih parcela na prodaju po **3 K** kvadrat metar. Pobliže obavjesti daje vlastnik

ANDRIJA TURAK,
skladište liesa, Pula-Siana.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 97·- po 100 paketa.

„DANICA" druga vrst à K 85·- po 100 paketa.

„VESNA" treća vrst à K 62·- po 100 paketa.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

OBJAVA.

Dr. Izo Reja

novoimenovani liječnik za občinu Kastav sa sjedištem u **Matuljima**

☐ počevši od 1. februara o. g. ☐

ordinira od 10-12 sati pr. p.

u kući M. Sušanj.

Riedka prilika!

Tvornica, koju je uništio požar, prepustila mi je svu zalihu spašene robe, t. j. više tisuća krasnih, teških

flanelskih pokrivala

u svim najnovijim i najkrasnijim uzorcima, koji imaju neznatne, jedva vidljive mrlje od vode. Ta pokrivala su za svaku bolju obitelj za pokrivanje postelja i osoba, vrlo tople, mekane i čvrste, 190 cm duge, 135 cm široke. Razašiljem pouzećem, **3 komada krasnih, teških flanel. pokrivala za 9 K** u raznim modernim bojama i uzorcima. **4 pokrivala za kućno gospodarstvo za 10 K.** Svaki, koji naruči tu robu za stalno je zadovoljan.

OTON BEKERA,
c. k. financ. nadstražar u m.
Nachod (Češke).

!!! U životu nikada više !!!

VELIKO IZNENADJENJE

600 komada samo K 4.

Krasna pozlać. Anker-ura s lancem, točna, 3 god. jamstvo, 1 mod. svil. kravata za gospodu, 3 kom. fin. žepna rubca, 1 liepi prsten za gospodu sa imit. dragim kamen., 1 cigaruša Bernstein, 1 broš (novost), 1 liepo žepno ogledalo, 1 kožn. kesica, 1 perič, 1 par puceta za manšete, 3 puceta double sa patent. zaklopcem, 1 eleg. album razgledn. najljepši vidici svieta, 5 šalj. predmeta, veliko veselje za mlado i staro, 1 vrlo prakt. ljubavni listar za gospodu i gospodje, 20 dopis. predmeta i još preko 500 predmeta potrebit. u kući. Sve skupa s urom, koja sama toliko vriedi, stoji samo K 4. Šalje pouzećem središnja izvozna kuća

F. WINDISCH, Kraków br. B/5.

Ako se ne dopadne, vraća se novac.

Poštovano občinstvo!

Pozor na

Prvu slovensku narodnu trgovinu u Primorju, koja ima skladište svakovrstnih šivaćih strojeva, dvokolica, gramofona ploča i raznih potrebština za švelje i krojače.

Posebice preporučam svjetske poznate šivaće strojeve marke „Pfaff" i „Gritzner", za koje imam jedino zastupstvo i skladište za Primorje.

Upozorujem na svoje Singer B šivaće strojeve, koji su vrlo odporni i jeftini; za svaki stroj jamčim 5 godina; nadalje imam razne dvokolice englezkih i domaćih tvornica, te ujedno preporučam sl. občinstvu svoju mehaničku radionicu, gdje primam svakovrstne popravke spadajuće u tu struku.

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev se šalje novi slovenski cijenik franko.

SVOJ K SVOMU!

Tiskara i knjigovežnica

LAGINJA i DR.

Ulica Giulia, I. PULA Ulica Giulia, I.

☐ Preporuča se za ☐

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

☐ Solidna izradba pečata iz gume. ☐

Imade u zalihi

tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole, odvjetnike, posujilnice, konsum. društva, trgov. knjige, pisank za škol., kao i sve pisarske i risaće potrebštine.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

Skladište zimskih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za božićne blagdane i novu godinu svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz cijenu

od 2 krune

napried.

Poslužuje se hrvatski.

Vanjske narudžbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Prizmate niske, stalne cijene.

Kupujte odijela samo u trgovini

:: BOHINEC i drug ::

ulica delle Torri 2, TRST, ulica S. Lazzaro 17

(Ugao iza crkve sv. Antona novoga)

Velika zaliha svakovrstnih odijela, ogrtača, kaputa i košulja za gospodu i dječake. Najnovije i najmodernije u haljetcima, mantijama i odijelima za dame i djevojčice.

Primaju se narudžbe za odijela po mjeri.

Solidna i točna poslužba.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1910. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Rijeka.

Svaki Uto-ak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Poned. Srijeda Subota
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.10
5.30	dol.	Punat	odl.	5.—
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	Rijeka	dol.	7.20
7.55	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.—	odl.	„	dol.	6.35
8.15	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.20	odl.	„	dol.	6.10
12.—	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
6.20	7.20	odl.	RIJEKA	dol.	5.—	4.30
6.55	7.55	dol.	Opatija	odl.	4.25	3.55
7.—	8.—	odl.	„	dol.	4.15	3.45
8.20	9.20	dol.	Beli	odl.	2.55	2.25
8.30	9.30	odl.	„	dol.	2.45	2.15
—	10.20	dol.	Merag	odl.	1.55	—
—	10.30	odl.	„	dol.	1.45	—
9.40	11.—	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
9.50	11.10	odl.	„	dol.	12.55	12.55
11.20	—	dol.	Baškanova	prije podne	prije podne	prije podne
11.40	—	odl.	„	odl.	11.25	11.25
po podne	po podne			dol.	11.15	11.05
1.30	1.—	dol.	Rab			
1.50	1.20	odl.	„	odl.	9.25	9.25
2.15	1.55	dol.	Lun	dol.	9.15	9.15
2.25	2.05	odl.	„	odl.	8.50	8.50
3.50	3.30	dol.	Veli Lošinj	dol.	8.40	8.40
4.—	3.40	odl.	„	odl.	7.15	7.15
4.10	3.50	dol.	Mali Lošinj*)	dol.	7.05	7.05
4.20	4.—	odl.	„	odl.	6.55	6.55
5.05	4.45	dol.	NEREZINE	dol.	6.45	6.45
				odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Pazu i Lopar.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao sniег bielo, očišćano 6··0 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bieli fino 10 K; **najfinije prane pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s nehulice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam d 12 K franko; roba se zamienjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 7. Pula, u četvrtak dne 16. febrara 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju sbližnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod narudžbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloge sve pokvare". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom: stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utiskuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuje sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahnića. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli, ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Proti krivom popisu pučanstva u Istri.

Interpelacija zastupnika Vjek. Spinčića i drugova na njeg. preuzvišenost gospodina ministra unutarnjih posala.

Povodom popisa pučanstva, dogodile su se kako i u mnogih krajevih Istre, tako i u političkom kotaru Lošinj, osobito na otoku Lošinju i na onih malenih u blizini ležećih otocih Sušak i Unije obzirom na rubriku o obćevnom jeziku neurednosti i nezakonitosti.

Na otoku Cresu nebi imao dati popis pučanstva potežkoća u poreznih obćinah Beli, Dragozetić, Predošćica, Orlec, Vrane, Belej, Ustrine, Valun, Lubenice, Martinšćica i Štivan, pošto se u svima govori isključivo hrvatski.

U gradu Cresu bilo je odmah na početku pritužaba proti popisnim komesarima, te bi se imalo tamo provesti popravke pomoću vladinog komesara — ako nisu već učinjene.

Takodjer u gradu Veliki Lošinj, gdje načelnik Cumicich pod pritiskom nekojih obćinara nije kao popisni komesar nepristrano postupao, valjati će provesti popravke.

U pojedinih mjestih mjestne obćine Osor nije se otceve obitelji u obće pitalo koji im je obćevni jezik, već jednostavno *talijanski* u rubriku o obćevnom jeziku napisalo, ili se ih je pitalo kojim se jezikom u svojih poslovih služe, kojim govore jezikom kad se nalaze izvan kuće ili izvan svog mjesta, te ako su na to odgovorili, da kadšto u tim slučajevima talijanski govore, tada su popisni komesari talijanski jezik, i to ne samo za otca obitelji, već i za njegovu suprugu i za njegovu djecu, s kojom negovori nikada drugačije negoli hrvatski, i koja neznaju talijanski, kao obćevni jezik unesti.

Isto tako upisali su talijanski jezik kao obćevni i tada, kad su otcevi obitelji na pitanje kako govore odgovorili *„naški"* ili *„istrijanski"*, ili *„napišite kako hoćete"*, i to takodjer tada, ako se je taj pogovor u hrvatskom jeziku vodio.

Na taj način moglo bi se dogoditi, ako se tomu brzo ne doskoči, da bude popis pučanstva u mjestima spomenute mjestne obćine posve iskrivljen.

I doista je u toj mjestnoj obćini hrvatski jezik kao obćevni jezik kojoj stotini osoba u poreznoj obćini Osor; sve obitelji poreznе obćine Sv. Jakov govore hrvatski izuzam one Lenardich Ivana mjestnog župana, Marinzulich Ivana od Ivana „Rusa" i baruna Wiederkehrera, učitelja tamošnje škole „Lega nazionale"; sve obitelji bez iznimke u poreznoj obćini Punta Križa; i sve obitelji u poreznoj obćini Nerezine izuzam sliedećih trinaest: 1. Bracco Marco poštemeštar; 2. Bracco Elio, sin prvoga obćinski tajnik; 3. Cavedoni Domenico, stolar; 4. Zudich Ivan trgovac; 5. Sigovich Ivan trgovac; 6. Zorovich Ivan „Menizich"; 4. Zorovich Ezidio, mladi samac; 8. Ruconich Ivan „Rokov" sa svojim sinom, učiteljem tamo; 9. Canaletich Domenico „Canul" pok. Dinka; 10. Simcich Margherita; 11. Gherbaz Anton; 12. Socolich Ivan „Kuštelan"; 13. Marinzulich Gaudencij načelnik.

Kod svih ostalih obitelji poreznih obćina Sv. Jakov, Punta Križa i Nerezine, gdje se je talijanski jezik kano obćevni jezik navelo u popisnih listinah, je to slučaj krivog navoda, što no ga je zakrivio odnosni otac obitelji ili pako popisni komesar, i kojega ima svakako na temelju § 27. od 29 marča D. Z. L. Kotarsko poglavarstvo popraviti.

U mjestnoj obćini Lošinj Mali, i to u poreznoj obćini i u gradu Lošinj Mali do godilo se je medju ostalim i sliedeće:

1.) N-ki Carlo Picinich „Padela", koji bijaše izričito kao popisni komesar isključen, obilazio je dne 2. 3 i 4 jenara 1911. sa popisnim komesarom Nicolò Bertogna, koji nepozna hrvatski jezik, kao „pomoćnik", te je nezakonito za napoved talijanskog obćevnog jezika agitirao — što se je c. k. političkoj oblasti do znanja stavilo.

2.) Popisni komesar Martinolich Marino, koji nezna ili neće da znade hrvatski hotio je dne 3. jenara o. g. sestru zemaljskog zastupnika Cosulicha prisiliti, da navede talijanski jezik kao obćevni jezik; u obitelji Francisković Ivan br. k. 254 nagovarao je, da bi se polovica iste izjavila za talijanski, a druga polovica za hrvatski obćevni jezik; isti je hotio gospodju Darpić br. k. 368 na red pozvati, kako je ona mogla navesti hrvatski jezik kao obćevni kad govori s njim talijanski, a ona je tako govorila, jer ju je on tim jezikom nagovorio.

Ovaj popisni komesar, koji se je očito za talijansku stranku zauzimao i kojega nekorektni postupak kano i onaj ostalih popisnih komesara, je c. k. kotarsko poglavarstvo djelomice njegovoj nesposobnosti pripisalo, bio je doduše od c. k. političke oblasti pozvan na red ali takodjer u službi i nadalje pušten, tako da je on i nadalje uplivati mogao.

Nije čudo što su sliedećih dana popisni komesari držali prave izpite o pojedinih hrvatskih tehničkih izrazih kao primjerice u obitelji Vidulić Antuna Oparić kbr. 1048, Martinolić Nikola kbr. 1047, gospodje „Palikućinke", te i na druge načine na korist talijanskoga jezika uplivati nastojali tako, da se njihov popisni operat nemože nikako objektivnim nazvati.

U poreznoj obćini Ćunski obavljao je posao popisnog komesara 72-godišnji starac Rodinis, prvih dana pomoću svoga sina častnika c. i k. ratne mornarice, a obojica praćeni od mjestnog župana. U kućama u koje bi stupili, govoriti su htjeli samo talijanski, te su neprilike činili ako im se je hrvatski odgovaralo i hrvatski jezik kano obćevni jezik navelo, dočim su pohvalili one koji su im talijanski odgovarali, u obće ponašali su se tako pristrano da će i u ovoj poreznoj obćini popis pučanstva biti izkrivljen ako se ga na vrieme neizpravi.

U ovoj poreznoj obćini, naime u Ćunskom, govori se u svim kućama hrvatski, izuzam sliedećih šest: 1.) Franzin Jelena; 2.) Hroncich Marija; 3.) Belich Marija „Matova"; 4.) Hroncich Marija, supruga Romula; 5.) Karcich Ivana „Rokovica"; 6.) Hroncich udova Josipa.

U poreznoj obćini Unije vršio je posao popisnog komesara 22-godišnji slušatelj živinoliečničtva Nikola Morin. Pošto je u tom mjestu obćevni jezik većim dielom iskrivio, hotio je takodjer i u jednom dielu grada Lošinj Mali iskrivljivati a da nije c. k. politička oblast ni znala, da bi on imao takodjer tuj posao popisnog komesara obavljati. Proti njemu podnešena je prijava na c. k. namjestničtvo u Trstu dne 17. jenara 1911. Dali je i što je ovo poduzelo nije podpisanim poznato. Stalno je pako, da se u čitavim Unijama samo u dvih obiteljih, i to su obitelji dvojice c. k. državnih službenika, c. k. provodića Vidulicha, rodjenog u Malom Lošinju i c. k. svetionićkog stražara Dorcicha, rodjenog u Rovinju, talijanski govori. U nijednoj drugoj

Slavenski bogoslužni jezik u Istri.

(Nastavak.)

Biskup Dr. Nagl njima je dne 7. decembra pače bezobzirno odgovorio. Nerazumljivo mu je kako si svećenici čine potežkoća za vršiti dekrete sv. Stolice, pozivajuć se na puk koga imadu podučavati. Biskupi Dalmacije, na sastanku u Rimu, da su mu predbacili što nije još dao nalog da se epistola i evangjelje pjeva prije latinski pak hrvatski. *Sada ide sato da se brani i izvršuje crkveni zapt*, pa se nemože uslišati molbe svećenika. Koj se toga ne drži, *ogriješiti će se o poslušnost sv. Stolici* i počiniti smrtni grieh. Zamjera dekanu, koj nesamo nije izabranio sastanka svećenika kako mu bijaše naloženo, nego koj je i sam prisustvovao sastanku.

* * *

Dušobrižnici nisu znali što bi. Na jednoj strani pravo, starodrevno i sveto pravo, i pučanstvo koje ima i hoće da se ovrši to pravo, na drugoj strani „zapt", „poslušnost"; samovolja. Prvu nedelju adventa nije se nigdje počelo ovršiti dekreta. Dušobrižnici su čekali odgovor na svoju molbu od 25. novembra. Pošto su ga dobili, onaj od 7. decembra, počeli su njeki provadjati dekret.

Prvi je to učinio velečasni župnik u Vodicah gospodin Josip Vodička, dne 8. decembra 1909., na dan neoskvrnjenoga začeća Blažene Djevice Marije. Sv. misa imala se je pjevati. On nije pjevao nego čitao latinski. Ljudi su ostavili crkvu, tako da je posve prazna ostala. Župnik nije dobio odpjevača nit u Vodicah nit u podružnici, u Danah. Prošle su nedjelje, prošao je Badnjak i Božić i Božićni blagdani, a u tih dvih mjestih ne bijaše u obće nikakve sv. mise.

Slično i gorje dogodilo se je u Brestu, gdje je župnikom velevriedni gospodin Anton Elner, na kvaternicu dne 19. decembra 1909. Sveta misa bila bi imala biti pjevana, al pošto slavenski nije smjeo pjevati, a za latinski pjevanu misu nebijaše pjevača, čitao je tihu sv misu. Poslie evangjelja propovijedao je, a poslie propovijedi priobćio je narodu ponovni biskupov dekret. Po crkvi začulo se je jecanje i pravi plač. Dok župnik molio „Credo", ljudi su počeli iz crkve izlaziti, i izašli svi, i crkovnik, i odpjevači. Župnik ostao je u crkvi sam samcat. Nemogav prosliediti misom, išao je on u sakristiju. I on i njegov puk bio je bez sv. mise. Narod nije došao u crkvu nit na Badnjak k običajnoj svečanoj zornici, nit na Božić k polnoćnici, nit na Stjepanje, nit u obće svih Božićnih blagdana, nit nove godine nit sliedeće nedelje. Na dan Božića jutro rano išao je župnik u Trstenik, svoju podružnicu, da tamo misi drugu sv, misu. Nije mogao ni početi jer nije niko došao u crkvu, pače ono nješto pobožnih ljudi što bijahu pred crkvom reklo je da mu je uzaludo truditi se do njih i slijedeći dan, na Stjepanju, ako neće da po staru obavlja službu Božju Isto se je dogodilo u drugoj njegovoj podružnici, u Klenoščaku, kamo je došao da misi treću sv. misu. Na njegov poziv da dodju u crkvu odgovorili su mu ljudi, da idu rado ako će obaviti službu Božju kako drugda, inače da će provesti taj tužni Božić bez njega. I proveli su i Božić, i novu godinu, kad župnik nije mogao ni do kaleža, jer nije našao nit crkovnika koj je odnesao sobom ključ od ormara u kojem se je čuvao kalež.

U župi Mune htjeo je da počme provadjati dekret velečasni župe upravitelj gospodin Pospišil na dan Božića. Narod je izašao iz crkve. Na Stjepanje zapjevao je po staru, i od onda mir i red.

U Laništću zapjevao je velečasni gospodin župe upravitelj Josip Vrbka za prvi put na Ivanje dne 27 decembra „Gloria" u mjesto „Slava". Ljudi, čuvši to, izašli su svi do jednoga. Izašli su njeki zapanjeni, njeki žalostni, njeki ogorčeni, a razni kliče: Ne puščaju nas niti Boga slaviti! Zapušćenim u svem da bi nam bar Gospodina Boga pustili!" Pobjegnuv iz župne crkve sabirali su se u crkvicam pojedinih sela, i tu se pobožno molili. Ujedno su podpisivali spomenicu u kojoj su doslovno rekli, „Narod protestira najodlučnije proti zabrani porabe hrvatskoga jezika u crkvi, i, ako se provede sa strane župnikâ, narod neće zalaziti u crkvu, dok se zabrana ne digne. Odtegnuti će se i od sv. obreda, od krsta, ženitbe, pogreba, i t. d. ako se nebudu obavljali u hrvatskom jeziku." Narod je iza toga bez sv. mise i na novu godinu, i dalje njekoliko.

(Sliedi.)

kući nije se popisnom komesaru kazalo, da se kod njih govori talijanski, te se u obće ni ne govori, jer se taj jezik ne poznaje. Dapače ni kćerka nekog Nicolicha, koja je u konsumnom društvu takozvane talijanske stranke namještena, odgovorila je na pitanje popisnog komesara hrvatski, jer nezna talijanski.

C. k. kotarsko poglavarstvo koje je takvog komesara, kano i ostale za posljednja dva mjesta pripustilo, pozvano je na temelju § 27 navedenog zakona sve krive navode u pogledu občevnog jezika, a to je slučaj kod većine obitelji na Unijam, da ispravi.

U poreznoj občini Susak sliedio je popisnog komesara Luku Markovića tamošnji občinar Taraboća Martin Bačvarić, dozvolom njemu prijaznih kućegospodara, u kuće ovih posliednjih. Toga nije popisni komesar trpio, premda nije Bačvarić ni rieči progovorio, te ga je pozvao, da se odaleči, a kad ovaj nije poslušati hotio, zatražio je na občinskom uredu redara i ovoga dobio.

Redar mu je naložio u ime občine i zagroziv mu se sa zatvorom, da se odaleči. Bačvarić utekao se je c. k. kotarskom poglavarstvu za zaštitu, ali nije dobio odgovora. Tekar nakon jedne odnoseće se na to brzojavke župnika Ivana Sparožića, odgovorilo je c. k. kotarsko poglavarstvo, da nije u zakonu predvidjena prisutnost svjedoka kod popisa pučanstva. Čudnovato! Prisutnost svjedoka nije u zakonu ni zabranjena! Ta sama već okolnost, da se nije mirno stojećeg muža kod popisa trpilo, imala je c. k. kotarska oblast smatrati jasnim dokazom, da popisni komesar nema čistih nakana, što bi ju bilo moralo ponukati, da proti tomu pravodobno nuždne korake poduzme.

Medjutim valja spomenuti, da se na čitavom Susaku samo u dvim u novije doba doseljenim obiteljima, i to u onoj krojača Calcagno iz Malog Lošinja i u onoj trgovca Moricha iz Krka talijanski, a u petim mješovito, talijanski i hrvatski, a u svim ostalim izključivo hrvatski govori. Ako se je i kod drugih — izuzam onih 2+5 spomenutih obitelji — talijanski kano občevni jezik upisalo, kako se čuje, da se je doista i učinilo, tada je jasno zašto nije popisni komesar svjedoka trpio, odatle se vidi, da je on u popisne listine unesao, neistinite navode, koje ima c. k. kotarsko poglavarstvo po zakonu izpraviti.

Pošto bijahu popisni komesari u susjednih občinah Osor, Lošinj Veliki i Lošinj Mali posve nepouzdane, kadšto i nesposobne osobe, koje su nastojale odnosne državljane povodom popisa pučanstva na korist jednih i na štetu drugih obzirom na občevni jezik uplivisati;

pošto su u mnogo slučajeva talijanski jezik kano občevni jezik unesli, gdje to doista ne odgovara istini i nemože odgovarati jer dotične osobe talijanski jezik u obće niti ne poznaju;

pošto bi se morało i u ovim slučajevima rubriku o občevnom jeziku i tada izpraviti, ako bi odnosni otac obitelji talijanski jezik kao občevni jezik naveo, jer on u onom slučaju daje znalice ili neznalice neistinit navod, radi česa bi se moglo proti njemu temeljem § 30. zakona od dne 29. marča 1869. novčanu globu uporabiti, i koji mora svakako ispravljen biti na temelju §. 27. istoga zakona;

pošto je zemaljski odbor za Istru, stalno bez znanja ili privole hrvatskih članova istog, kod c. k. namjestničtva u Trstu odlučno prosvjedovao proti mjeram, koje se je smatralo kao najprikladnije za popravak popisnog operata, čim je pokazao, da on kano i u talijanskom pravcu upravljane občine na neistinitih navodih grade i hoce pod svaku cienu takove imati, dočim je c. k. vlada pozvana svakom izkrivljenju sa svim sredstvima na put stati i isto popraviti, to se podpisani uslobadjaju staviti na Njegovu preuzvišenost gospodina ministra unutarnjih posala sliedeći upit:

„Jeli njegova preuzvišenost voljna bez oklevanja naložiti, da se u občinah Istre, iz kojih dolaze glasovi o izkrivljivanju občevnog jezika, dotično isti također dokazani jesu, napose u občinah političkog kotara Lošinj, osobito u mjestnih občinah Osor i Lošinj Mali, prijavljene, dotično također dokazane neistinite navode popravi odgovarajućim mjerama u smislu §§. 27. i 30. zakona od dne 29. marča 1869.“

U Beču 7. Febrara 1911.

(Sliede podpisi.)

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Ples Čitaonice u Puli. Kako smo već javili, priredjuje Čitaonica u Puli u subotu 18. t. mj. svoj veliki društveni ples u velikoj dvorani „Narodnog Doma“. Pristup na taj ples imadu samo članovi i pozvanici. Ulaznina: Članovi 2 K, obitelj članova 3 K; nečlanovi 3 K, obitelj nečlanova 5 K. Glazba c. i k ratne mornarice. Toaleta: dame plesno, a gospoda salonsko odielo. Prostorije Čitaonice bit će cielo vrieme otvorene na porabu sve gg. posjetilaca plesa.

Sa poreznog ureda u Puli. Po cieloj Istri su porezni uredi najveća i prava nevolja za naš narod u jezikovnom pogledu. Ti uredi su najveća talijanaška legla, kao kakve podružnice svakojakih talijanskih društava, i po čudi i po ponašanju i djelovanju činovika. Tako je bilo i u Puli, sve do dolaska upravitelja g. Favetti a, pod kojim se je počeo i naš jezik poštovati i priznavati na poreznom uredu u Puli. Nu sada, kad je g. Favetti otišao odmah se počeše talijančići svake bagre, i pravi i poturice nešto vrpoljiti i kostrušiti, da se ne smiju više izdavati hrvatske namire. Tu se osobito kostrušio onaj mali duhom i tielom Tomich (otac mu bio još Hrvat dalmatinac). Dapače taj sitni činovničić jednom se tako uzlajao na jednog svog kolegu (kô malo pseto na gorostasa), što je ovaj sa slugom ureda govorio slovenski, jer da se u uredu ne smije medju službenicima govoriti slavenski. Injorantni gospodičiću, pazi da ti ne nategnemo uši; zar tako vraćaš usluge koje su ti Hrvati učinili? Preporučamo ga pak Istarskoj Posujilnici za zajam, a g. financ. savjetnika Vodopivca molimo, da uputi tog činovnika na državne zakone i upozori da nauči hrvatski ako će jesti kruh većine naroda, koja ga tovi.

Naše pak činovnike na por. uredu upozorujemo da se ne boje takvih miša; takvi su imali već rep stisnut medju nogama, dok im ga nisu Hrvati oslobodili, sada kad nemaju potrebe se kuraže, ali će doći opet vrieme brige, i tad će biti lojalni prema Hrvatima i tobože ponosno govoriti „anche mio papà era croato“ i sl.

Veliki ples „Dalmatinskog skupa“. Za ovaj ples, što će biti u dvorani „Narodnog Doma“ dne 25. t. mj. čine se velike priprave, te će taj ples biti i ove godine na diku i čast „Dalmatinskom Skupu“ i rodoljubnim Dalmatincima Hrvatima.

Već se razašilju za taj ples ukusni pozivi. Braća Dalmatinci, po starom običaju doći će i ove godine na ples pod narodnim hrvatskim crvenkapama, a svaka gospojica dobit će također crvenu čepicu. Te crvenkape podaju plesu vrlo lijepo obilježje narodne zabave.

Početak plesa je u 8·30 sati u večer. Ulaznina: za članove 1 K, za nečlanove gospoda 2 K, gospodje 1 K; obitelj: članova 2 K, nečlanova 5 K. — Glazba c. i k. ratne mornarice.

Jornaletovi „gosti.“ U Brioninu će ustanoviti zoologizki vrt. Javljajuć tu viest ovdješnji „Il Giornaletto“ nazivlje pripadnike te žvotinjske naselbine „gostima“ i zabada, da je šteta što ti njegovi „gosti“ nisu došli za vrieme popisa pučanstva, jer da bi Hrvati bili i te njegove „goste“ upisali sa hrvatskim občevnim jezikom. Na to opažamo drugovima tih „gostova“, da je talijanska Kamorra za vrieme popisa slavila u „promet“ sve same takove gončine Jornaletovih gostova, koji su točno po uputi i pisanju Jornaletta upisivali ne samo naše ljude u Talijane, nego sve što diše „talijanski“ zrak Pule — a u te svetnike spadaju i oni strpljivi članovi Jornaletovih „gostova“, koji se ponajviše goje i ciene u „forte Gallesano“.

Znano je pak, da mi Hrvati nismo ni kada težili, da upišemo kog Talijana za Hrvata, dočim znademo dobro, da se Talijani jagme čak i za Talijanske tovare, samo da ih u Istri bude čim više.

Glavna skupština „Narodne radničke organizacije“ u Puli. U nedelju dne 19. o mj. u 10 sati prije podne održavati će se u dvorani „Narodnog Doma“ IV. glavna skupština „Narodne radničke organizacije“ sa sljedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Izvještaj tajnika. 3 Izvještaj blagajnika. 4. Izvještaj kontrolne komisije i revizora. 5. Izbor novog odbora. 6. Eventualia.

Iz hrv. pjev. glazb. društva. Podsjećuju se pjevači hrv. pjev. i glazb. društva u Puli, da je večeras pjevanje. Ujedno se upozoruju, da se pjevačke vježbe održavaju svakog utorka i četvrtka u 8½ s. večer i umoljavaju, da polnadjaju pjevačke vježbe marljivo i točno, obzirom na koncerat što će ga prirediti društvo nastajne korizme. — Društvu je pristupio kao član utemeljitelj sa svotom od 100 kruna, veleučeni g. Dr. Ivan Zuccon, narodni zastupnik. Živio!

Predavanja u N. R. O. — Usljed pokladnih zabava izostala su za par sednica predavanja, koja se obdržavaju svaki četvrtak u N. R. O., nu javlja se članovima, da će se ista od sad unaprijed obdržavati i da će večeras u 7 i pol na večer, predavati g. Dr. Letiš „*O spolnim bolestima*“.

Za buduće predavati će Dr. Agneletto iz Pazina: „*O razvitku socijalnog pitanja*“ i „*O socijalnoj demokraciji*“. Gg. Dr. I. Zuccon iz Poreča, Dr. Pederin iz Pazina i drugi prijatelji našeg radničtva javiše nam, da se stavljaju na raspolaganje našem „pučkom sveučilištu“.

Lošinjski kotar:

Iz Unija. Malo imade skoro mjesta na kvarnerskim otocima, gdje bi se ljepše govorilo hrvatski nego li ovdje kod nas na Unijama. Čovjek bi mislio, da će tu istinu potvrditi i statistika. Ali jok. Ovo mjesto unaša se u statistiku sa 510 Talijana, koji N. B. neznadu talijanski, i 261 Hrvata. Akoprem su i same c. kr. oblasti uvjerene o neistinitosti ovih navoda, pa ipak se ova infamija prodava za istinu. Neka se koji bečlija prošeće malo ulicama našeg sela, koje će biti sada rasvjetljene i ferajima, koje nam dobrostiva majčica u Lošinju kao najnoviji izum blagonaklono za krune poklanja, ostati će razočaran, jer mjesto florentinskog jezika čuti će samo i sto puta samo hrvatski a talijanski će morati tražiti Diogenesovom lampicom. U čudu će se pitati, ali kako mogu c. k. oblasti ovo zavaravanje i neistinu podnašati još i u XX vijeku! Popis je pučanstva prošao za nas a i za svakog istinu ljubećeg zlo. Nadali smo se da će ovaj apsurd odstraniti c. kr. Poglavar sa svojom revizijom, koju je obavio dne 1. o. mj., ali on ga je akoprem o protivnom uvjeren potvrdio. Što da rečemo o toj reviziji. Ništa. Čovjeku pamet stane nad tim škandalom. Navest ćemo samo činjenice, pa neka ljudi sude, kad neće oblasti. Gospodin voditelj došao toga dne motorom u Unije, te se odmah uputio u školu, kamo s. ljudi kao na procesiju iši. Gospodin je samo pitao je li stranka tako rekla popisnom komisaru ili ne. A nije pitao, da li to istini odgovara. Svakako našlo se ih koji rekoše kako Valić Marija i druge: da tako (talijanski) je upisao anćijan ali ne mi. Ali kod gospodina izjavljivao se je jedan za drugoga. Liza Radoslović od Nikole akoprem maloljetna djevojčica izjavila se ne samo za oca i majku: che parlano italian (bum!) već i za sestru ožanjenu izvan kuće. To su kontrole! Kad je pisac ovih redaka prigovorio gospodinu Voditelju: kako je to moguće, da jedan za drugoga izjavljiva? Rekao je semtizom doslovno: „Jest sem tuk-j.“ A na prigovor, kako se može podnašati, da se zavedeni upisuju su talijanskim općevnim jezikom, kad se u istinu tim jezikom ne služe? Reče: „Jest vem štiri jezike, in morem upisati kateri hočem. Morem i kinesko če vem kalero besedo“ „Jest sem tukej samo da kontroliram, al je res stranka izjavila komisarju, ker je upisano“. (Tog političkog egzemplara trebalo bi zbilja obrisati jednom tvrdom metlom iz kotca, a ne kefom! — Op. ured.)

Što njega briga za § 27. Što ćete zahtjevati od drugoga kad se predstavnik političke oblasti ovako pred drugima izjavljiva, neka se još oni osokole. Kad se je Regina Radoslović izjavila da govori: talijanski, rekla je pred Voditeljem Marijana Karčić na ovu izjavu: onda se može ovdi i laz govorit“ na to reče g. Luković g. Voditelju „Sie bezweifelt.“ A kako naši zavedeni florentinci govore neka služi ova izjava. Rerečić Toni reče: „come parlano nostri noni za cento anni nazad.“

Gospodine Voditelju što ćete na ovu istinu odvratiti? Ništa. To je vrsenje zakona u ustavnoj državi po Vašem tumačenju. (Na takvog c. k. debelokožca ispod časti nam je dalnja pitanja stavljati, jer nije dostojan ni da ga klještima hvatamo. - ur.)

Rukovet novosti iz Cresa. Da se osvrnemo još o popisu pučanstva u Cresu. Što će reći gosp. „nepristrani“ na ovo. Kad mu se navadjalo raznih nepodobština učinjenih pri popisu pučanstva — dakako — navadjajuć i imena dotičnih osoba — on se nije ni obazreo na njih. Pitamo ga, tko je bio imenovan komisarom za Valun? Jeli dotišni bio? Zašto je drugi popisivao, koji nije bio potvrdjen?

Ali da, znamo da naša vlada ili njezini činovnici, što je sve isto, šute o tome, jer ih je strah da ne dodje „djelo na vidjelo.“ Kako se nebi stidili, kad bi u javnost izašlo, da u creskoj občini ima 6 do 7000 Hrvata a 1000 Talijana (i to kakvi Talijani — ić — čić — Petranić itd.) — pa ipak, da je talijanska občina. Sjećamo se dobro općinskih izbora. Kad nijesu puštali naše ljude — glupim isprikama, da glasuju — a protivnike — pijane — da — dapače imamo i dokaza — da je sam gospodin „voditelj“ — takve ljude hvatao ispod ruke i van vodio — poslije glasovanja.

* * *

Dogodio se opet kod nas jedan novi dogodjaj, a uzrok je naš „Hofrat“ sa svojom braćom „konsiljeri.“ Njihovim uzrokom dao je liječnik Dr. Biondi ostavku. Premda naš protivnik, ali ipak treba da priznamo njegovu veliku sposobnost i dobro srce. Pa eto sada radi „pojedinaca“, koji se dakako tome vesele, ostavlja Cres.

Tko bi njima trajao — ili pokoran — rob njihov — ili seli se.

* * *

U nedjelju je u našem „Nar. Domu“ veliki družbin ples. Zadaću, da ples ispane čim ljepše preuzeo je odbor Čitaonice. Odbor je po gradu postavio lijepe velike plakate, hrvatskom trobojnicom — na ušrb onima — što postaviše braća „renegati“ za svoj „keke lege“ ples.

Poslali smo pozive ali zaboravismo poslati našemu „nepristranom“ i drugima. Te ovim ih pozivljemo, da dodju na taj plas — ne radi plesa — nego da vide koliko nas ima i to ne mislim sve — već samo mladost. A ulaz je bezplatan. (To je roba, to, za „nepristranog“ od „sette bandiere“. — Ur.)

Krčki kotar:

Javna pučka skupština u Vrbniku za potpuno priznanje zagrebačkog sveučilišta, obdržavala se u nedelju dne 12. o. mj.

Govorilo je više govornika, koji su oštro žigosali dosadašnji postupak austrijske vlade obzirom na slavenske škole uopće, a napose što se tiče sveučilišnog pitanja. Na koncu stvorio se i jednoglasno prihvatio zaključak, da se pozivlju zastupnici, da nanovo povedu uztrajnu borbu protiv Bienertove vlade, dok god ne riješi sveučilišno pitanje. U tom smislu prihvatio se i sa skupštine otposlano se u Beč ministru predsjedniku brzojav, kojim ga se pozivlje da se nema riješiti talijansko sveučilištno pitanje bez hrvatskog i slovenskog.

Voloski kotar:

† **Gašpar Kastelic.** Dne 7. o, mj. preminuo je providjen sv. otajstvi za umiruće nakon kratke bolesti u visokoj starosti od 79. godina g. Gašpar Kastelic, načelnik, veleposjednik, predsjednik mjestnoga školskoga odbora, trgovac itd. u Materiji.

Pokojni Kastelic bio je na čelu uprave svoje občine preko 30 godina te je uživao dobar glas javnog upravnika, i vještaka osobito na gospodarskom polju. Izticao se je i na političkom polju kao čestit slovenski rodoljub. Njegova kuća bila je na daleko poznata zbog rodoljublja i prave slavenske gostoljubivosti. Njemu ide uz tadanjeg učitelja u Materiji Medvedšeka i kapelana, glavna zasluga, što je god. 1885. onako sjajno izpao pučki tabor u Brezovici, na kojem je i on živo sudjelovao.

Za sobom ostavlja pokojni težko ucviljenu gdju udovu, dvije kćerke, udate, jedna za državnog zastupnika Dr. O. Rybaša, druga za Dr. Josipa Mandića i sina jedinca, koji vodi trgovinu.

Pokojnika pokopaše dne 9. o. mj. uz mnogobrojno sudjelovanje domaćeg naroda te mnogih prijatelja iz čitavog sudbenog kotara Podgrad, Trsta, okolice, Voloskog, Doline itd. Nad otvorenim grobom izrekao je ganutljivo slovo župe upravitelj gosp. Peterin dočim je pjevački zbor iz Brezovice izpjevao pjesmu žalostinku.

Medju odličnijim osobama koje iskazaše zadnju počast pokojniku bio je i kotarski poglavar iz Voloskog g. barun Schmidt-Zubierow, porezni komesar iz Voloskog g. Tomo Birimiša, kotarski sudac iz Podgrada Dr. Dolenc, zemaljski zastupnici g. Pangerc iz doline i Miklavec iz Trsta, odvjetnik Dr. Brnčić iz Trsta, oba zeta Dr. Rybaf i Dr. Mandić, više svećeniha, učiteljstvo itd. Težko ucviljenoj obitelji i svojti naše iskreno saučešće a vriednom načelniku-rodoljubu vječni mir i pokoj!

Pazinski kotar:

Iz Tinjana pišu nam. Nakon glasovitih občinskih izbora, za kojih je došao na upravu ove občine još glasovitiji šijor Vence i to pomoću pazinskih krnjela i talijanaša te podporom domaćih izroda te mnogobrojnih zavedenika — utvrdjeno je bilo u Vašem cienjenom listu, da će se većina zavedenih Tinjanaca prije ili kasnije pokajati radi ludog svog i nepromišljenog koraka. I došlo je kajanje kod svih onih koji su mislili, da će pod novom upravom plivati u slasti i masti a kad tamo danas im je sto puta gore nego li im bijaše prije.

Danas uvidjaju i slepi u našoj občini, da idemo napried kano i rak t. j. da smo zapušteni koli na prosvjetnom toli na gospodarskom polju više nego ii ikada prije.

Još za narodne uprave tražilo se primjerice da bi se naše mjestance spojilo sa susjednim većim mjestima sa brzojavom ili telefonom, kao što su spojena mnoga mjesta manje važnosti nego li je naše. Tako imadu brzojav ili telefon neznatna sela — prema našem — Gračišće, Pićan, Žminj, Sv. Lovreč, Baderna, Žbandaj dočim neima Tinjan, ova, ova vrlo važna prometna točka, ni brzojava ni telefona.

Ovdje imademo sjelo občine ili občinsko glavarstvo, oružničku postaju, župni ured i trorazrednu pučku školu.

Automobilna pošta prolazi kroz naš „gradić“ već treću godinu po četiri puta na dan, te se je dogodilo preko 30 puta za to doba, da je automobil zaostao na putu bilo radi jedne ili druge neprilike te su putnici morali da traže ovdje prenoćište ili bilo kakav seljački voz, da uzmognu proslieditи put. Od kolike bi bilo potrebe i važnosti brzojavna ili telefonska sveza u takovim slučajerima. Sreća i Bog, da se nije dogodila nikada veća nesreća, jer neznamo kako bi bili tražili liečničku ili bilo koju drugu pomoć.

Dogodio se slučaj da smo čekali tri dana poštu i ostale pošiljke iz Pazina kao da smo usried kakovo pustare. Nisu pako riedki takvi slučajevi da idu putnici u gluho doba noći tražiti milosrdne ljude, koji bi ih dovezli u koji susjedni gradić. Glavna krivnja radi toga nemara i zanemarivanja leži na občinskom uredu, gdje se nebrinu za napredak občinara i za poboljšanje našeg duševnog i tjelesnog blagostanja. Dielomičnu krivnju nosi i ovdašnji poštanski ured, dotično upraviteljica toga ureda, koja je odviše komodna a da bi pošla u brzojavni tečaj ili da bi se dala u tom podučiti.

Svi se u občini radi toga tuže na občinsku upravu i na upraviteljicu pošte, jer da je kod njih malo više brige i ljubavi do naroda, mogli smo već odavna imati brzojavnu ili telefonsku mrežu. Isti naši narodni protivnici prigovaraju ćak i javno da moramo trpiti radi jedne talijanske obitelji koja neće da se zauzme za potrebe puka, jer znade, da imade prijatelja i zagovornika moćnih i uplivnih, koji ju brane i štite kod ravnateljtva pošte i brzojava. (Sve tužbe i jadikovke neće Vam ništa pomoći ako ne zasučete rukave i ako se nedadete sami na posao. Sazovite sve predstojnike mjestnih oblasti i crkve, škole, oružništva, trgovaca, krčmara itd. te sastavite molbu na ravnateljstvo pošta i brzojava i dokažite veliku potrebu, možda korist eraru — brzojavne ili telefonske mreže, pak neka Vam potvrdi molbu kot. poglavarstvo — ako neće občinsko glavarstvo — i preporučite se kojem narodnom zastupniku, da Vas podupre — pak će biti prije ili kasnije uspjeha. Tko kuca tomu se otvara, tko prosi — taj nosi! Op. ured.)

Franina i Jurina.

Jur. „San Te vidil na ballo della Lega,' oj Marice . . . .

Fr. A, Jure moj, ča si pijan, ali Ti je s pameti, ča to kantaš?

Jur. Ča nisi još čuja to kantati, ter svi po Kafanaru kantaju?

Fr. Kako san moga čuti; kad san spa u nedilju cili dan.

Jur. Ča si valja i ti bija na plesu?

Fr. Ča češ, Jure moj, ni mi ča zamiriti, kad je bilo još čuda drugih. Ter je bija i Krizmić se svojon „signorinom“. On ki je tako velik „Slovinac“ i ima još veću bradu, je bija na plesu, pak zašto ne bih poša i ja?

Jur. Ma lipo kantaju sada za Kriznićon; paran, da nisi ni to čuja, pa ću Ti povidati:

„Sve gladuše hodile,
S putem ljude šekale.
. . . . . .
Križnić skoči na stolicu,
Ter popade špaletiću,
Pa je daje „Košariću“
Sve za „legu“ siroticu.

Fr. Mo zašto mu to kantaju, a Jure?

Jur. Strpljen — spašen, ustrpi se i Ti, pak ću Ti drugi put to povidati i još čagod više.

Razne primorske viesti.

Talijanski pravni fakultet u Beču. U sjednici proračunskog odbora carevinskog vieća u Beču dne 9. o. mj. prihvaćena je vladina osnova, kojom je osjegurano ustrojenje talijanske pravne fakultete privremeno u Beču za 4 godine.

Kako je poznato zastupnici južnih Slavena obstruirali su mjeseca julija prošle godine u proračunskom odboru proti vladinoj osnovi i usljed njihove obstrukcije bilo je carevinsko vieće zaključeno.

Ovaj put su odaslanici južnih Slavena u istom odboru odustali od obstrukcije navedši razloge radi kojih su prošle godine obstruirali i zbog kojih odustaju sada od obstrukcije. I tako je bila vladina osnova o privremenom ustrojenju talijanske pravne fakultete u Beču većinom glasova prihvaćena. Tim povodom izjavili su hrvatski i slovenski odaslanici u proračunskom odboru, da južni Slaveni nisu bili nit su sada proti ustrojenju talijanske pravne fakultete ili talijanskog sveučilišta, na što imadu pravo na temelju državnih osnovnih zakona i jer su već u Wiltenu imali svoju pravnu fakultetu, koju su im Niemci 1904. porušili. Oni samo traže, da se ta fakulteta ili sveučilište otvori u čisto talijanskom gradu, nipošto u primorju, gdje su Slaveni u većini, niti u Trstu ne, jer ima i tuj preko trećina slavenskog stanovništva. Zahtjevali su nadalje, da se istodobno rieši i njihovo sveučilištno pitanje ili da im se bar dade jamstvo, da će se to u doglednom vremenu riešiti. Ali pošto je na njihove tražbine vlada osorno odgovorila da se sada neupušta s nima u pogadjanja glede njihovih sveučilištnih zahtjeva, morali su ustati u proračunskom odboru proti osnovi o ustrojenju talijanske pravne fakultete u Beču.

Što su pako odaslanici južnih Slavena u proračunskom odboru odustali od obstrukcije proti vladinoj osnovi, mora da imadu težkih razloga. Nekoje od tih razloga spomenuli su prošloga čedna u drugoj sjednici proračunskog odbora, nekoji od tih razloga poznati su i onima koji prate djelovanje državnog sabora, razne promjene i odnošaje izmedju pojedinih stranaka, a bit će bez dvojbe i takovih razloga, koje nisu htjeli ili mogli staviti na veliki bubanj.

Radi toga nemožemo već sada ni pohvaliti ni odsuditi postupak jugoslavenskih članova u proračunskom odboru carevinskoga vieća.

„Slavenska Jednota“ uspostavljena. Veselili su se *dobri* prijatelji austrijskih Slavena, Niemci i Talijani, što se je tobož razpala „Slavenska Jednota“, koja bijaše prošle godine u Beču ustrojena, u kojoj su se nalazili svi češki, svi hrvatski i slovenski i jedan dio rusinskih zastupnika carevinskoga vieća. Medjutim pobožne želje tih *dobrih* prijatelja slavenskih naroda nisu se obistinile jer se je uprava „Slavenske Jednote“ prošloga čedna na novo sastala i ustanovila, da je sada „Jednota“ ojačena i pomladjena. Predsjednikom iste bio je izabran predsjednik „Českog saveza“ zastupnik i bivši ministar Dr. Fiedler i 6 podpredsjednika t. j. za svaki klub, zastupan u „Jednoti“ po jedan podpredsjednik

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

sapunom liljanskog-mliečnim konj na palici.

(Steckenpferd-Lilienmilch-seife)

(Marka konj na palici) od Bergmana & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

Prodaje se

na lijepom i prometnom mjesto u Puli kuća sa velikim i uredjenim vrtom. Upitati se u uredničtva lista.

Meso, perad razašiljem svaki dan svježe zaklano po 10 funti s omotom zadnji diel teletine ili govedine K 4·50. Dnevno klanje ukusnih čistih tustih gusaka po 10 funti s omotom K 6·—. Točna poslužba na podpuno zadovoljstvo. — *Izidor Schwarz*, Podwoloczyska 1.

U produženoj Admiralskoj ulici imade još njekoliko gradjevnih parcela na prodaju po **3 K** kvadrat metar. Pobliže obavjesti daje vlastnik

ANDRIJA TURAK,

skladište liesa, Pula-Siana.

Pozor! **Pozor!**

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·50.

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica povjereno mi je rasprodati veliku zalihu cipela ispod tvorničke ciene. Ja prodajem zato svakomu 2 para cipela na podvez za gospodu i 2 para za gospodje, smedje ili crne kože, galeširane sa čvrsto zabitim podplatom, vrlo ukusne najnovijeg oblika. Veličina po broju.

Sva 4 para stoje samo K 7·50

Razašilje pouzećem

C. GRÜNER, izvoz cipela

KRAKOV, br. 842.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

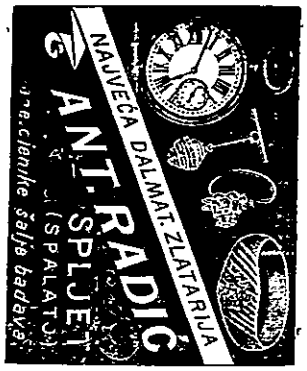

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 97·- po 100 paketa.

„DANICA" druga vrst à K 85·- po 100 paketa.

„VESNA" treća vrst à K 62·- po 100 paketa.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259

pošta PILSEN, Češka.

!!! U životu nikada više !!!

VELIKO IZNENADJENJE

600 komada samo K 4.

Krasna pozlać. Anker-ura s lancem, točna, 3 god. jamstvo, 1 mod. svil. kravata za gospodu, 3 kom. fin. žepna rubca, 1 liepi prsten za gospodu sa imit. dragim kamen., 1 cigaruša Bernstein, 1 broš (novost), 1 liepo žepno ogledalo, 1 kožn. kesica, 1 periš, 1 par puceta za manšete, 3 puceta double sa patent. zaklopcem, 1 eleg. album razgledn. najljepši vidici svieta, 5 šalj. predmeta, veliko veselje za mlado i staro, 1 vrlo prakt. ljubavni listar za gospodu i gospodje, 20 dopis. predmeta i još preko 500 predmeta potrebit. u kući. Sve skupa s urom, koja sama toliko vriedi, stoji samo K 4. Pošilja pouzećem središnja izvozna kuća

F. WINDISCH, Kraków br. R/5.

Ako se ne dopadne, vraća se novac.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Riedka prilika!

Tvornica, koju je uništio požar, prepustila mi je svu zalihu spašene robe, t. j. više tisuća krasnih, teških

flanelskih pokrivala

u svim najnovijim i najkrasnijim uzorcima, koji imaju neznatne, jedva vidljive mrlje od vode. Ta pokrivala su za svaku bolju obitelj za pokrivanje postelja i osoba, vrlo tople, mekane i čvrste, 190 cm duge, 135 cm široke. Razašiljem pouzećem, **3 komada krasnih, teških flanel. pokrivala za 9 K u raznim modernim bojama i uzorcima. 4 pokrivala za kućno gospodarstvo za 10 K.** Svaki, koji naruči tu robu za stalno je zadovoljan.

OTON BEKERA,

c. k. financ. nadstražar u m.

Nachod (Češka).

Poštovano občinstvo!

Pozor na

Prvu slovensku narodnu trgovinu u Primorju, koja ima skladište svakovrstnih šivaćih strojeva, dvokolica, gramofona ploča i raznih potrebština za švelje i krojače.

Posebice preporučam svjetske poznate šivaće strojeve marke „Pfaff" i „Gritzner", za koje imam jedino zastupstvo i skladište za Primorje.

Upozorujem na svoje Singer B šivaće strojeve, koji su vrlo odporni i jeftini; za svaki stroj jamčim 5 godina; nadalje imam razne dvokolice englezkih i domaćih tvornica, te ujedno preporučam sl. občinstvu svoju mehaničku radionicu, gdje primam svakovrstne popravke spadajuće u tu struku.

JOSIP DEKLEVA

Gorica, Via Municipio br. 1.

Na zahtjev se šalje novi slovenski cijenik franko.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očihano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; biело, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije,** kao snieg bielo, očihano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač,** 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka,** svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

VLASTITI PROIZVODI!

Pravo ruske gnjatoše.

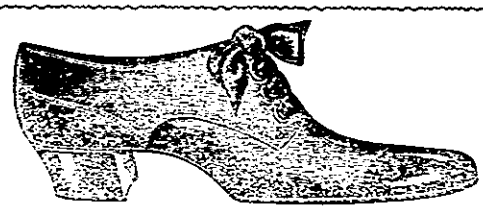

Zimsko sklonište zimskih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za božićne blagdane i novu godinu svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz cijenu

od 2 krune

naprijed.

Poslužuje se hrvatski.

Vanjske naručbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Prizнate niske, stalne ciene.

Kupujte odijela samo u trgovini

:: BOHINEC i drug ::

ulica delle Torri 2, TRST, ulica S. Luzzaro 17

(Ugao iza crkve sv. Antona novoga)

Velika zaliha svakovrstnih odijela, ogrtača, kaputa i košulja za gospodu i dječake. Najnovije i najmodernije u haljetcima, mantijama i odijelima za dame i djevojčice.

Primaju se narudžbe za odijela po mjeri.

Solidna i točna poslužba.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1910. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.50	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Srieda Subota
prije podne				po podne
4.30	odl.	↑Baška	dol.	6.10
5.30	dol.	Punat	odl.	5.—
9.30	dol.	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po pod·e
7.20	odl.	↑Rijeka	dol.	7.20
7.55	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.—	odl.	„	dol.	6.35
8.15	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.20	odl.	„	dol.	6.10
12.—	dol.	↓Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Srieda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
6.20	7.20	odl	↑RIJEKA	dol.	5.—	4.50
6.55	7.55	dol	Opatija	odl.	4.25	3.55
7.—	8.—	odl.	„	dol.	4.15	3.45
8.20	9.20	dol.	Beli	odl.	2.55	2.25
8.30	9.30	odl.	„	dol.	2.45	2.15
—	10.20	dol.	Merag	odl.	1.55	—
—	10.30	odl.	„	dol.	1.45	—
9.40	11.—	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
9.50	11.10	odl.	„	dol.	12.55	12.55
					prije podne	prije podne
11.20	—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
11.40	—	odl.	„	dol.	11.15	11.05
po podne	po podne					
1.30	1.—	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
1.50	1.20	odl.	„	dol.	9.15	9.15
2.15	1.55	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
2.25	2.05	odl.	„	dol.	8.40	8.40
3.50	3.30	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
4.—	3.40	odl.	„	dol.	7.05	7.05
4.10	3.50	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
4.20	4.—	odl.	„	dol.	6.45	6.45
5.05	4.45	dol.	↓NEREZINE	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Puntu i Loparu.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 8. Pula, u četvrtak dne 23. febrara 1911. God. XLIII.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju sbičnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglasi itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pula.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće. } na godinu
5 K za seljake } na godinu
ili K 5·—, odn. K 2·50 za pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utrožje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zastali 20 h., koli u Puli, toli izvan isto.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuje sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahnlja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Proti umjetnom talijaniziranju imena naših mjesta.

Interpelacija zastupnika Vjek. Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra unutarnjih posala.

U doba, kad se toliko govori o oboružanju za rat izmedju Austro-Ugarske i Italije, stalno radi gospodstva na jadranskom moru, na kojem se nalaze i Kvarnerski otoci, hoće se pod svaku cienu i svim sredstvima od strane oblasti ove otoke potalijančiti i kao talijanske otoke predstaviti.

I kao da nebi bilo dosta što su u gradovih Cres, Lošinj mali, Lošinj veli, koji su većinom ili većim dielom Hrvatima napučeni, samo talijanske od zemlje i državne uzdržavane škole, što su kod svih c. k. oblasti kao činovnici ili u obće kano državni poslužnici skoro isključivo Talijani ili talijanski čuteći, jeziku velike većine stanovničtva političkog poglavarstva Lošinj nevješte osobe namještene, što su nadpisi kod tih c. k. oblasti skoro isključivo talijanski, ide se u najnovije doba i za tim, da se i čisto hrvatskim mjestima dade talijanske nazive.

U mjestima Dragozetić, Predošćica, Lubenice, Orlec i Belej, u selima naime koja nisu nikada drugih naziva imala, namjestiše crne tabele, na kojima stoje debelim slovima po dva puta imena Caritano (za Dragozetić), Targhetto (za Predošćicu), Morosino (za Lubenice), Aquilonia (za Orlec), i Biancavilla (za Belej) dočim su prava i jedina imena tih mjesta posve drobnim slovima i izkrivljenim načinom pisanja označena. Ta umjetna imena sliede jednom nakon njemačke rieči „*mjesto*", a drugi put nakon talijanske rieči „*mjesto*", a pravo ime samo nakon hrvatske rieči „*mjesto*". Table su postavljene od glavarstva obćine u Cresu, kako se kaže, sporazumno sa c. k. vladom.

Talijanski upravljana obćina, kojoj je na čelu jedan umirovljeni c. k. dvorski savjetnik, poslužila se je pri tom, znalice ili neznalice, poznatom izrekom „*okoristimo se sliepošću c. k. vlade*", kao prokušanim sredstvom da prevari c. k. vladu i da laglje prokriomčari umjetno stvorene, dotično iz Italije uzete nazive, koje se po dva puta na tabelah opetuje uzela takodjer njemačku rieč „*mjesto*" (N. pr. mjesto Aquilonia njemački i mjesto Aquilonia talijanski).

Pošto nebi obćinam imalo biti dozvoljeno, sa ili bez privole c. k. vlade, da mienja jedine i jedino poznate nazive sa onima od jednog člana zemaljskog odbora umjetno stvorenim, dotično na zemljištu kraljevine Italije uzetim imenima i pošto se takvim postupkom oblasti hrvatsko stanovničtvo onih mjesta i čitavog otoka veoma uznemiruje, dapače upravo namjerno izazivlje u tu svrhu a da se eventualno proti istomu postupa (i da se nedozvoljenim sredstvima zadobljeno, izpod svake kritike stojeće gospodstvo u obćini zadržati uzmogne) uslobadjaju se podpisani staviti na njegovu preuzvišenost gospodina ministra unutarnjih posala sliedeći upit:

„Je li Njegova preuzvišenost voljna bezodvlačno naložiti, a da se crne tabele sa umjetno stvorenim, ili u kraljevini Italiji uzetim nazivima za čisto hrvatska mjesta Dragozetić, Predošćica, Lubenice, Orlec i Belej odstrani, da se ista zamjeni sa jedino poznatim i valjanim imenima i da se na taj način odnosnom nezakonitom i izazivajućem postupku obćine, sa ili bez privole c. k. vlade, na put stane?"

U Beču, 9. febrara 1911.

(Sliede podpisi.)

Hrvatskom i slovenskom činovništvu Istre.

Ponašanje Talijana i talijanaša te njihovih glasila prema našem činovništvu je ispod kritike. Jedna od zadnjih svjedočba te njihove kulture jesu napadaji židovskog afarističkog tršćanskog smetišta „Piccolo" na hrvatsko-slovensko činovništvo gradića Krka.

Poznajući dobro sve potrebite i prevelike još obzire naših činovnika u Krku i samog gospodina kapetana Lasića prema krćkim gradjanim, čudom sam se čudio, kako se može naći tako bezobraznog talijana, koji hoće u još bezobraznijem „Piccolo" da dokaže, kako ta gospoda prelaze tobože granice svojih prava, paće, granice pristojnosti.

Mržnja, što ju prema našem činovništvu goje Talijani i talijanaši Istre, osobito njihova poluinteligenca, nije više politička nego zvjerska mržnja. Što se našemu činovništvu dogadja od strane talijanske fukare po talijanskim gradićima Istre, toga ne bi doživili ni od divljaka u Africi.

Bio sam po hrvatskim i slovenskim gradovima, pak sam mogao vidjeti kako naš narod štuje inoplemenike. A tako je i po drugim stranama svijeta. Al da čovjek druge narodnosti nije kadar proći kroz jedno mjesto, a da ne bude insultiran bilo kojom porugom, to je privilegij stanovništva istarskih talijanaških gradića. To je vrhunac njihove kulture.

Toliki talijanski narod osobito trgovci, žive na plećima našeg činovništva i našeg naroda, a kao plaću daju nam svoju bezobraznost, kojom se prema nama ponašaju te nas nazivlju „šćavi".

Gospodo činovnici, hoćemo li se pustiti gaziti kad imademo u rukama jače oružje nego li oni? Ako smo zato, gore nam budi! Sjeguran sam, da nije ni jedan od gospode za to.

Mi hrvatski i slovenski činovnici Istre, koji se nalazimo u talijanaškim gradićima dajemo naš novac i dobitak istim našim protivnicima, kupujuć kod njih živež i izradjujuć drugu robu. Tako tovimo našim žuljevima naše neprijatelje, dok naši trgovci možda stradaju, a naši zanatlije nemaju zarade.

Od sada neka bude naš moto: svoj svome!

Da se mi u tome složimo, da sve moguće potrebuće kod naših trgovaca uzimljemo i kod naših zanatlija izradjujemo, uzeli bi našem političkom protivniku glavno oružje iz ruku.

U našim potrebama obraćajmo se na naše trgovce i zanatlije. Ako ih u mjestu ili blizu nema, radje se obratimo na naše firme u Hrvatskoj i Slavoniji, nego da na vlastitim grudima gojimo guju. Talijani i talijanaši ako nemaju niti opće svjetske pristojnosti, nek si ju nauče. — *Činovnik.*

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Veliki ples „Dalmatinskog Skupa" u Puli. Najavljeni veliki ples ovog bratskog nam društva obdržavat će se u subotu dne 25. t. mj. u velikoj dvorani „Narodnog Doma". Na plesu igrat će glazba c. k. ratne mornarice; početak u 8½ s. večer. Ulaznina: za članove 1 K; za nečlanove: gospoda 2 K, gospodje 1 K; obitelj članova 2 K, obitelj nečlanova 5 K. Čisti dobitak ide u korist društva.

Odbor društva poskrbio je, da ovaj ples ispane što sjajnije, toli krasnim iskićenjem dvorane, koli time, da svakom posjetiocu bude pružena prilika, te se tu večer ugodno pozabavi.

Slavenski bogoslužni jezik u Istri.

(Nastavak.)

U Čepiću na jezeru zapjevao je prečastni gospodin župnik i dekan Ante Nežić, odlikovan vitežkim redom Franje Josipa I., na polnoćnicu „Gloria" u mjesto „Slava". Da nije toga nikad učinio! „Nejmate pojma", pisao je sam prijatelju, „što su Čepljani na polnoćnici učinili. Sve se je diglo, i vičuć išlo iz crkve, tako da sam sam morao sv. misu brzo svršiti, presvjetlo tjelo, bez blagoslova, u tabernakuo spraviti i ići kući. Govorilo se je svašta: „Popi su krivi! Biskup nam nemože uskratiti našega jezika u crkvi! Zatvoriti ćemo crkvu!" i slično. Na Božić oko 10 sati prije podne došlo je k meni 12 muževa kao odaslanstvo puka, da me zamoli, da pjevam sv. misu po običaju, slavenski. Pošto njim nisam toga obećao, oni su odlučno rekli: „Vi ćete sada učiniti pjevanu sv. misu na našu odgovornost po običaju. Vi to morate. Vi ste ovdje za puk. Puk hoće svoje pravo." Što činiti kod takova razpoloženja? Misiti tiho, ljudi bi mrmljali i prigovarali. Zapjevati latinski kako o pô noći, moglo bi se dogoditi i što gorega nego o pô noći. Neka se vrši volja Božja, pjevati ću slavenski; i zapjevao sam. Bilo je to odmah iza toga što bijahu kod njega odaslanici puka. Da već nedodje u takvo neugodno stanje, on, častni starac, zamolio je odmah mirovinu.

Na **Brdu** dogodilo se je nješto slično, ako ne gore. Kad je velečastni gospodin župnik Barbić zapjevao latinski, crkva se je u hip izpraznila. Ljudi su bučili i upravo bjesnili. Krivili su župnika, ni krivoga ni dužnoga. Njeki da su mu htjeli ćak i na stan napasti. Narod je medju ostalim vikao: „Ća Latini! Ća Talijani!" Razpoloženje puka prisililo je župnika da moli bilo za premještaj bilo za otpust iz biskupije.

Njeki dušobrižnici, sluteć što bi se moglo dogoditi, a da izbjegnu sablaznim na same Božićne blagdane, počeli su provadjanjem dekreta iza božićnih blagdana. Već u Lanišću, kako je spomenuto, počelo se tek tretji blagdan. Na **Slumu** počeo je tim na dan nove godine, 1910. Čim su ljudi opazili da se služi tiha latinska sv. misa, izašli su iz crkve i nisu se skoro u nju vratili, dok nisu znali da će biti opet sve po staru. Dok je svećenik sam misio i odgovarao si, sakupili su se ljudi pod jednom sušicom te tu molili krunicu, i to žalostni dio, a onda litanije.

U njekih župah, poznajuć dušobrižnici svoj puk i da predusretnu zlu, nisu ni počeli provadjati dekreta. Tako na **Vranju**, u **Dolenjojvasi**, na **Pazu**.

U **Buzetu** zatro se je običaj da se pjeva ciela sv. misa slavenskim jezikom, al je ostao, da se pjeva slavenskim jezikom epistola i evangjelje. Novom godinom imalo je biti inače. Svećenik zapjevao je epistolu latinski. Narod, čim je čuo prve rieči, počeo je izlaziti, i izašao sav, 2500 po prilici na broju. Ostalo je samo nješto ženskih, k kojim su nadošla njeka talijanska gospoda, medju kojimi nisu manjkali ni c. k. činovnici, i Buzetski socijalisti, u obće ljudi koji inače nikad ne dolaze u crkvu, njih u sve kakovih 50. Naši župljani izručili su velečastnom gospodinu župe upravitelju Kurelićuu spomenicu sa 1657 podpisa ili križa, u kojoj su odlučno prosvjedovali proti zabrani porabe slavenskog jezika u svojoj, Buzetskoj, crkvi, i javili da neće u nju, dok se odnosna zabrana neopozove. Medjutim nisu došli nijedan u župnu crkvu nit k blagoslovu nit k sv. misi na dan Sv. triju kralja nit nedelju za tim, nego su se sakupljali u svojih seoskih crkvicah, u Sv. Martinu, Sv. Donatu, Mlunu, i tu se sami i skupno Bogu molili. U župnoj crkvi bilo je druge nedjelje god. 1910. kod prve sv. mise 9, kod druge o 10½ kakvih 50 osoba, dočim jih ima inače na tisuće.

(Sliedi.)

Ovime i posebnim vrlo ukusnim pozivima odbor pozivlje sve Slavene grada i okolice, da što mnogobrojnije posjete ovaj ples, te mu svojim posjetom podadu što više hrvatski i u obće slavenski sjaj i čar.

Ona gospoda, koja možebit pometnjom nisu dobila poziva, umoljavaju se da isti podignu u brijačnici Alaić (uz Kavanu Miramar na obali) ili u g. Jovančevića (Hotel Balkan, via Castropola).

Hrv. Čitaonica u Puli priredjuje u utorak dne 28. o. mj. u svojim prostorijama maskiranu plesnu zabavu, a u sriedu 1. marča *„Bakalarovu večer"*. Početak u 8 ura na večer.

Promjene u zapovjedničtvu Arsenala. Na mjesto umirovljenog zapovjednika Arsenala kontreadmirala Lazara Šukića, imenovan je zapovjednikom kontreadmiral Kirchmaier. Javljajuć tu promjenu talijanska bagra u svom smetištu, podmeće g. admiralu Šukiću, da je bio sa Talijanima radnicima nepravedan i pristran. Mi znamo dobro, da je baš pod zapovjedništvom admir. Šukića uzeto u Arsenal najviše radnika Talijana iz Galežana i Vodnjana. O njegovoj pravednosti i nepristranosti znadu najljepše pripoviedat i nahvaliti se i radnici — Talijani, koje je isti tako zakriljivao kao i druge radnike inih narodnosti. Ali od nekog vremena jornaletska bagra sistematički blati svakog našeg čovjeka, držeć se one: svaki dava ono što ima; blato dava samo blato.

Tako i insinuancija glede prisilnog umirovljenja ne upaljuje, jer je g. Šukić pošao u mirovinu svojim pravom nakon 40 godina službovanja, i tom prilikom ga Njeg. Veličanstvo odlikovalo viteškim krstom Leopoldovog reda.

Znamo, da do g. admirala Šukića ne dopiru prostote bagre što se kupi oko puljskog smetišta, ali htjedosmo istaknuti sve to samo zato, da se vidi kakvih sve individua i prostaka imade u vodstvu talijanske politike u Istri.

Naša eskadra u inozemstvu. Kako se čuje odputovat će koncem mjeseca naša eskadra pod zapovjedništvom Kontreadmirala pl. Kunsti na dvomjesčni put po Levantu.

Ta eskadra sastojat će iz ovih brodova: Erzherzog Franz Ferdinand, Radetzky, Erzherzog Ferdinand Max, Maria Teresia, Admiral Spaun i topedovke Reka i Velebit.

Iz Krnice. — U album općini krničkoj. Narodna poslovica glasi: „Kako si tko prostre, onako će i ležati". Znano je, kako triumfalno su predali nekoji općinski zastupnici gradnju nove školske zgrade u Proštini Lorenzu Dellapietra — Magna pulenta, akoprem se je moglo predati poduzetnicima naše krvi ili barem onima, koji su pripadnici naše monarhije. Upozorivalo se ih je na vrijeme, ali sve uzalud, a sada tucite se po prsima i recite: moj grijeh.

Pošto se bojite kazati pred občinarima, eda vas ne pozovu na red javljamo, da je poduzetnik Lorenzo Dellapietra izagnan iz naše države. Odmah kako je došao u Krnicu ponašao se bahato naprama svima. Vrijedjao je sve u šestnaest narod, koji nije htio na to niti da reagira, jer im je bilo tako diktirano od raznih „zaprežentanta", koji su ga držali za neko veće biće pošto je iz Italije. Riječetinama, kojima se je služio ne ću, da ni spominjem, jer čovjeka oblije rumen, kad ih čuje. Vidjevši on, da se može praviti što se hoće, počeo vrijedjati i . . . . . djevojke i žene, onako kako to znadu samo Furlani. Putilo se narod, da se ne pusti vrijedjati od tog magna pulenta i od njegovih radnika, koji su još beštijalnije postupali sa tuda prolazećim pukom, a osobito sa djevojkama i ženama, ali nije mnogo koristilo.

No ta delija išao je i dalje te počeo vrijedjati i Njegovo Veličanstvo, omalovaživati vojsku itd. Posljednja stvar došla do ušiju oblasti, koja mu je naložila, da u roku nekoliko dana ima se naći preko granice.

Šutio on o tome kao zaliven i smišljao, kako bi mogao odnijeti sa sobom kakvu hiljadicu na račun ove općine. Nasamario je nekoje občinske zastupnike, koji su radili, da mu se izdade što više novaca. Nije bilo dosta ni to, pa je predsjednik ove občine sa nekojim zastupnicima i šijorom Zanetetom dao mu i položenu kauciju, koju nije smio dati podnipošto dok radnja ne bude gotova i pregledana od oblasti. Stoji li pako kako nekoji govore, da je primio više novaca nego li je učinjene radnje, tada gotovo ne će poslati nikoga eda dovrši, a onda učiniti će ovo zastupstvo drugi dug kako to oni znadu.

Cijelom ovom zlu kriv je onaj nesretni razdor izmedju Proštine i Krnice, koji ne bude li brzo ugasnuo se, dovesti će občinu na rub propasti. Narode otvori oči i misli svojom glavom.

Nemojte slušati razne „popiće", „kapelane" i „Zanetote" (ne misli se tu na častno svećenstvo, to su nadimki nekih osoba), jer oni će vas dovesti do gotove propasti. Da je gornje istinito možete se uvjeriti i sa ovim slučajem. Sjećate se, kako su ga kroz cijelo vrijeme hvalili i kovali u zvijezde, a sad vidite što Vam je učinio taj magna pulenta to više biće iz Italije. Stavljam vam već sada na srce, da kod dojdućih općinskih izbora ne birate u zastupstvo kojekakve afariste kao što ste učinili zadnji put, jer u ovo kratko vrijeme mrznje, koja vlada medju vama, osjećate ju već sami, a sve dalje osjećati ćete ju više. Znadete i sami, da se ovdje dijeli onom „to meni, a to tebi", a kad bi bilo cijelo zastupstvo na svom mjestu, moglo bi ići sve kao po loju.

Ova je administracija kako stoji sada prava Augijaseva štala, koju valja radikalno oprati. Do toga došlo je, jer smo pod občinom vodnjanskom, naime: peto kolo pod vozom.

Drugom zgodom javiti ćemo i o drugim markantnim stvarima, moguće da na taj način očistimo prije ovu Augijasevu štalu.

Lošinjski kotar:

Iz Vel. Lošinja, 17. II. 1911. Non son padron io, tako se više puta čuje odzvanjati zidove prostorija naše obć. zgrade. A koji junak tako bugari? Tako se brani naš gosp. načelnik Cumicich kad se ga podje štogod pitati ili zatražiti, a on se nadje u sto neprilika. I glavom i rukama i nogama daje znakove, da „oni drugi" vrebaju na svaki njegov kret i korak kao lovac s puškom. Nešto bi bilo sličnoga, kao kad lovci vrebaju na plašivog zeca.

Medjutim gosp. Cumicich bi imenovan komesarom za popis pučanstva. Pa koji bi rekao: On, stari Cumicich, usudio se i agitirati za stranku u kojoj se sada nahodi. A rekao bi na njemu da nebi niti vodu smutio. No ne tako svagdje. Tek gdjegod, gdje nadje ženske u kući. Pače znao se i jaditi protiv popova, što su se usudili upućivati narod i biti mu na ruku glede popisivanja, kao da su svećenici njemu prodali svoja prava i dužnosti. Gdje bi se ipak namjerio na muževnije lice, tu bi se sav tresao ponizno pitajući: kako da bilježim hrvatski i talijanski?

Neki dan je došlo nešto novaca na Općinu za siromahe. Kad su došle moliti dvije siromašice, da se i njima štogod dade od toga, odgovori im g. načelnik, da su novci poslani samo za Istrijane, a ne za Hrvate. Evo na ovakav način bi htio naš glavar zaluditi ljude. Ali prekasno se je domislio. Zar ako siromasi čuvaju i neće da zataje svoj materinski jezik, zato nisu Istrani?

I ovo su ga sigurno naučili „oni drugi". Ali malko prekasno.

A što govorite nato Vi šijor tijelom Veliki Otilijo? Što nije bilo bolje po kuverti katene pomoć potezat, nego se doći gubit med ovako malene ljude. Nego znate što? Niste Vi prosti mornarina niti ultimo fango u Lošinju, pa ćemo upravo Vas gledat prvom prilikom kamogod alogat.

U Jornaletu se kad i kad izleže po koji dopis iz V. Lošinja. Tako se je i neki dan izlegao jedan pravi organeto štonato. Samo koji bi to pametnjaković mogao biti koji tako zna pisati, a čuditi se je skoro i onima koji primaju. Dopisi su valjda uvijek od iste glavice, jer su fraze uvijek iste, misli isto tako, osobe spominje gotovo uvijek iste i istim načinom i skoro istim redom. Tako da kad čitaš taj dopis, pitaš sam sebe: ma nije li ovo onaj lanjski ili predlanjski dopis. Ipak ima nešto razlike! U lanjskom dopisu, nije ta usijana glava priznavala nijednog Hrvata u V. Lošinju osim par renegata. U zadnjem se dopisu dopušta dosta velika manjina, uslije velike agitacije, a napokon izaći će jur i po samim anagrafima upravo velika većina t. j. od preko 70% Hrvata.

Dopisnik se gorkim srcem hvali da se i u „Lingen domu" (?) govori talijanski. U istinu govori se, na žalost g. dopisnika i talijanski, ali . . . . . ćemo radje mudro šutiti . . .

Zar ne šijor Krivonogi Antonijo?

Voloski kotar:

Odbor ženske i muške podružnice družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru u Voloskom najsrdačnije se zahvaljuje svim onim koji su za zabavu od 12. o. mj. poklonili darove za tombolu ili novac mjesto darova i preplate preko ulaznine i mjesto ulaznine.

Podjedno se srdačno zahvaljuje onim gospodjicam što su sabirale darove, članovom glazbeno dramatičkog društva koji su sudjelovali kod predstave i tim mnogo doprinesli na liep uspjeh zabave te u opće svim onim koji su što pomogli kod te zabave. Od Boga Vam plaća!

Klub XIII. Volosko. Kao i prijašnjih godina, tako i ove godine priredjuje taj klub vološćanske demokratske omladine na mesopustni utorak 28/II. 1911. u svih prostorijah „Narodnog Doma" u Voloskom svoj VII. veliki krabuljni ples.

Taj rodoljubni klub, koji je za vrieme svog obstanka darovao za družbu po prilici oko 350 K, te povrh toga postao i utemeljitelj družbe, priredjuje svake god. taj krabuljni ples, čiji čisti dobitak ide u dobrotvorne svrhe.

Lani n. pr. dalo se za hrvatsku školu na Rieci, a ljetos sav čisti prihod ići će za djačko društvo gimnazije u Voloskom-Opatiji.

Radi toga preporuča se svim rodoljubom da pošalju što više preplata za tu svrhu.

Novi hrvatski odvjetnik u Opatiji. Nedavno je pred trščanskom odvjetničkom komorom položio odvjetnički ispit g. dr. Ante Mandić, sin dra. Mandića, liečnika u Trstu, a nećak narodnog zastupnika i profesora Matka Mandića Uočiv važnost Opatije za budući razvitak političkog života uslied najezde tudjinaca, otvorio je svoju odvjetničku pisarnu u Opatiji Villa „Teuta". Mladom i vrlom otačbeniku želi sretan početak — Više Opatijaca.

Klin s klinom! Nedavno obdržavana je pred zemaljskim sudomu Trstu kaznena rasprava proti nekoliko naših mladića iz Kantride, koji su tamošnjim talijanaškim dotepencima zamazali talijanske nadpise kano uztuk što su oni opetovno poderali hrvatske plakate za razne narodne zabave i sastanke. Tih mladića bilo je više odsudjeno na kratki zatvor i platež troškova.

U jednom riečkom listu prigovara se narodnim zastupnicima, što se u ovakovim slučajevima, kad se radi naime za političke prekršaje nezauzimlju za obtuženike. Mi neznamo u koliko je taj prigovor opravdan, ali smo stalni, da bi se bili narodni zastupnici zauzeli za mladiće naše kad bi na to na vrieme upozoreni bili. Nu, nama leži nešto drugo na srcu. Na Kantridi, u hrvatskom mjestancu i u čisto hrvatskoj občini šire i šepire se na raznim trgovinama i drugim poduzećima talijanski nadpisi, preporuke, pozivi itd. a to nesmije da dulje potraje.

Tuj je pozvana občina kano prva redarstvena oblast, da zahtjeva od trgovaca, obrtnika itd. hrvatske nadpise.

Našim se trgovcima, obrtnicima itd. na Rieci, u Trstu itd. skida ili maže table sa hrvatskim nadpisima i odnosne oblasti odobravaju to — bar mučke. Čemu da nepostupamo i mi tako.

Glavarstvo občine Kastav imalo bi naložiti tudjincima i svakomu koj se bavi trgovinom obrtom itd. na našem zemljištu, da poštuje naš jezik. Inače nek se seli. Ondje je svakako na mjestu ona naša: *klin s klinom!*

Pazinski kotar:

Djačko pripomoćno društvo u Pazinu primilo je u mjesecu siječnju slijedeće prinose: N. Ujčić, Pazin 10 K; Fr. Matejčić, Trst 50 K, J. Gojtan, Kašćerga za oprost od čestitanja 5 K; Dr. Fr. Mandić, Trst 30 K; A. Košir, Kontovel 1 K; Lib. Slokvić, Sv. Petar u Šumi 10 K; Dr. D. Krašovec, Celje 4 K; Dr. I. Zuccon, Poreč 10 K; Fr. Ryšlavy, Kastav 2 K; Zv. pl. Doroghy, Pazin 10 K; Krištofić Matko, Ana, Nada, Vilim, Pilade, Kopar po 1 K, ukupno 6 K; I. Milohnić, Cres 5 K; A. Milohnić, Cres 4 K; N. Turato, Cres 5 K; Lj. Zvaček, Gologorica 5 K; B. Košara, Baderna 2 K; B. Brećević, Baderna 2 K; A. Stromer, Baderna 1 K; B. Rupenović, Baderna 1 K, I. Graš č, Beram 10 K; „Mišić", Pazin 23 K; Tarok, Pazin 1 K; M. Mandić. Trst 4 K; A. Šebesta, Cère 5 K; Lj. Zvaček, Gologorica 2 K; Lj. Tomičis, Trst 20 K; M. Mandić, Trst za oprost od čestitanja 5 K; N. pl. Šipuš, Sisak 10 K; Fr. Marčinko, Vranja 10 K; B. Soldatić, Lubenice 5 K; Prijatelj, Istra 300 K; Fr. Šerbec, Zminj 2 K; Tarok, Pazin 2 K; A. Božić, Kaldir 2 K; Ed. Poljak, Gjurgjevac 2 K; V. Jereb, Sv. Martin 10 K; I. Nežić, Livade 2 K; St. Jenko, Podgradje 5 K; J. Flego Slum 10 K; B. Frančić, Baška 6 K; Djačka zabava c. kr. gimnazije Pazin 303·30 K; Poslali u istu svrhu: N. Turato, Cres 5 K; I. Lukež, Sv. Ivan i Pavao 2 K.

Porečki kotar:

C. k. kotarskom poglavarstvu u Poreču do znanja. U selima: Krti, Klarići, Žugani, Švikarija, Černehovbreg, Šimeći, Bartolići, koja pripadaju pod župu Sovinjak i općinu Motovun, popisao je pučanstvo komisar g. Petar Mašnik (Pietro Massnig). Obavljeni popis prosta je laž. Nadnevak porodjenja tamošnjih stanovnika nije izvadjen iz matice. Komisar je jednostavno ispitivao ljude, koliko će godina po prilici imati te upisao godine po svojoj volji; nu, za mjesece sam je izjavio u. Verbićevoj kući, da piše za starce zimske „perke i veći že duri", a za mladje ljetno.

Valja spomenuti i ovo: Župnom uredu u Sovinjak dostavio je g. Petar samo njemačko-talijanske tiskanice za izvadak iz matičnih knjiga u pogledu mladića rodjenih u godinama od 1900 do 1911. Stoga je sumnja posve opravdana, da se je „presso poco" postupalo i kod naznačenja občevnog jezika. Stalno je, da se u nijednoj od tamošnjih kuća ne govori talijanski, dapače samo hrvatski.

Nek se osvjedoči slavno c. k. kotarsko poglavarstvo, u koliko spomenuti popis odgovara istini. Valjda nije svu našu Sovinjštinu progutao nezasitni talijan?

Koparski kotar:

Iz Buzeta. *Glasbeno društvo „Sokol" u Buzetu* priredjuje u subotu dne 25. veljače t. g. u 8½ sati na večer u dvorani „Narodnog doma" društveni ples, na koji su pristojne krabulje dobro došle.

Svi do sada priredjeni plesovi našeg Sokola bili su dobro posjećeni radi nepriseljenog veselja i ugodne zabave, što je gostovi n.dju na tom plesu. Sve priprave za u subotu jamče nam, da će bez dvojbe i ovogodišnji ples biti dobro posjećen.

Budući je čisti dobitak namjenjen u pokriće društvenog duga, to smo uvjereni, da će naši rodoljubi, kojima leži na srcu naša glazba, radc segnuti u žep pak time doprinieti i materijalnom uspjehu ovog plesa. Društvo priskrbiti će, da bude za svih dostatno zabave a skrbni „Bodul" već pogadja janjce, purane, i drugo potrebno za okriepu. Ulaznina: gospoda K 2; gospodje i gospodjice po volji. Preplate primaju se sa zahvalnošću.

Dakle 25. veljače svi u Buzet na sokolski ples! — Zdravo!

Razne primorske viesti.

Veliki ples na korist hrvatske i slovenske „Družbe sv. Ćirila i Metoda" u Trstu, ispao je, kako nam od tamo pišu vrlo sjajno. Sve prostorije „Narodnog doma" bijahu dubkom pune te se je u obim plesnim dvoranama vrlo teško plesalo. Na tom plesu sastalo se je sve što narodno ćuti u gradu Trstu i to od visok g činovnika do najnižeg radnika. Narodna, slovenska i hrvatska inteligencija bijaše vrlo dobro zastupana. Na plesu opazismo i predsjednika istarske „Družbe" zastupnika prof. Spinčića, koji se je slučajno po službenom poslu u Trstu nalazio.

Na toli sjajnom, moralnom — a bez dvojbe i materijalnom uspjehu ide glavna zasluga neutrudljivom odboru naše mladeži, najpače odborovom predsjedniku g. Dr. Nikoli Baničeviću.

Interpelacije naših zastupnika. U posliednih sjednicah carevinskoga vieća stavili su naši državni zastupnici na c. k. ministarstvo unutarnjih posala i na c. k. ministarstvo pravosudja sliedeće interpelacije:

1. Radi izkrivlenog popisa pučanstva u Istri u obće, napose u političkom kotaru Lošinj (obćine Lošinj Mali, Veli, Osor i Cres).

2. Zbog pomanjkanja pisarničkog osobija na c. k. kotarskom sudu u Podgradu.

3. Proti namještenju tabela sa talijanskim, umjetno stvorenim imenima hrvatskih poreznih obćina u mjestnoj obćini Cres, na istoimenom otoku.

Sve te interpelacije priobćiti ćemo u koliko nam bude dopustio prostor lista.

Hrv. ak. društvo „Zvonimir" u Beču držalo je dne 3. o. mj. mjesečnu skupštinu. — Taj put je skupština privukla velik broj članova i drugih gostova, jer je na dnevnom redu bilo predavanje prof. *Vj Spinčića: O istarskim prilikama.* Gospodin Zastupnik umio je u svojem krasnom predavanju iznijeti nam cijeli historijat razvitka hrvatske svijesti u Istri, iscrpljivo nam prikazati stanje našega naroda na školskom, ekonomskom i političkom polju. Osobito je slušateljstvo bilo udivljeno junačkom borbom naših zastupnika protiv bahatih talijanaša, pa radom Družbe sv. Ćirila i Metoda. Predavanje je bilo vrlo lijepo i zanimivo, pa se društvo pobrinulo da se govor u cijelosti tiska.

I ako je slušateljstvo bilo donekle, ako i slabo, orjentirano, o našim prilikama, se može sa stalnošću reći, da će predavanje našega zastupnika ostati nam trajno u pameti.

Obzirom na to, da je ostala slavenska publika malo upućena u naše prilike, izaći će cijeli govor u *„Slavisches Tagblattu."*

Na skupštini se sakupilo za družbu sv. Ćirila i Metoda 12·71 kruna.

Novačenje odloženo. Obzirom na poodmaklo doba i gledom nato, što državni sabor nije mogao na vrieme riešiti zakona o broju novaka, odložena je vojna stavnja (leva) do 19. aprila.

Za one mladiće, koji će se iz tudjine na vrieme kući vratiti, obavit će se stavnja izvanredno mjeseca marča i u prvoj polovici aprila.

Novi zakon o kućarenju. U sjednici carevinskog vieća od dne 10. o. mj., prihvaćen je nakon dulje razprave novi zakon o kućarenju.

Prigodom rasprave o tom zakonu, primljen je bio jedan predlog zastupnika Mandića i jedna resolucija zastupnika Spinčića, da se dozvoli kućarenje sa octom stanovnicima Velikih i Malih Muna (obćina Podgrad) ili da im se pruži sredstava, da mogu nekako živjeti, a resolucija, da se dozvoli nekojim stanovnicima iz banovine kućarenje sa stanovitim predmetima.

Taj zakon je tako nezgrapan te se obćenito drži, da će tu osnovu gospodska kuća vratiti državnom saboru da ju preinači i popravi.

Poluštrajk c. k. činovnika u Trstu. Odanle nam pišu: Malo gdje u Austriji ćuti se skupoću stanova i živeža kako baš u našem gradu. Kućegospodari poskupili su silno stanove izgovarajuć se time, da je i sve ostalo silno poskupilo.

A što da rečemo o skupoći živeža ili hrane. Najpriprostije i najpotrebnije stvari za svakdanju hranu poskočile su u cijeni zadnjih desetak godina dvostruko. Govedina, teletina itd. je danas tako skupa, da se njom mogu hraniti samo gospoda i bolnici. Siromašniji i srednji slojevi pučanstva moraju se zadovoljiti sa konjetinom, kojoj je danas ona ciena, koja bijaše prije desetak godina govedini. Radnik, obrtnik, trgovčić i ogromna većina činovnika moraju se zadovoljiti sa najnižom vrsti ribe, koja je još nedavno bila glavnim hranivom ilm slojevima. Skupoća dakle svuda i u svemu tako velika, da je danas, osobito u činovničkom stališu takova bieda, da njoj treba para tražiti.

C. k. činovnici nižih i srednjih razreda zaduženi su radi skupoće stanova, živeža itd. tako, da ih imade 50—80% u pojedinim strukama javne uprave, koji ne dižu svoju mjesečnu plaću podpunu, jer im je od vjerovnika zaplienjena. Činovnik sa 3—4000 kruna plaće je često veći siromah nego li je onaj fakin, koji u slobodnoj luci vreće prenaša. A šta je tekar sa onim, koji imade manju ili mnogo manju plaću? Ovakvih imade na hiljade.

U toj obćenitoj biedi i nevolji utekli su se svi c. k. činovnici grada Trsta s molbom, da bi im usljed nesnosne skupoće stanova, živeža, odiela itd. podielila takozvani lučki doplatak. Doplatak taj imenuje se lučki, jer ima Trst svoju luku i jer su obično lučki gradovi, najskuplji gradovi. U takovim gradovima daju vlade obično ili često svojim činovnicima neku vrst poboljšanja plaće, koja se zove lučki doplatak. Carska vlada odgovorila je na molbu c. k. činovnika u Trstu nečno i to obzirom na obćenito loše financijalno stanje države.

Za činovničtvo zauzeli su se u Trstu razni predstojnici oblasti i državni zastupnici u Beču ali bez pravoga uspjeha.

Ministarstvo je poslalo u Trst svog činovnika, koji je imao stanje domaćeg činovničtva ispitati i koji je predložio, da se dade činovnicima neznatnu povišicu plaće. Ali ta povišica bijaše tako malena i neznatna, da su ju svi činovnici odbili izjaviv, da oni neće milostinje, nego pod pore, koja ih danas obzirom na današnje njihove okolnosti ide. Nu ministarstvo nije se dalo na veću povišicu sklonuti i na to su činovnici složno odlučili, da će započeti takozvanu pasivnu rezistenciju ili neku vrst poluštrajka. Oni doduše vrše svi svoje službe i svatko je na svojem mjestu i svi rade, nekoji i više nego li su prije radili, ali rade tako strogo polag raznih naredba, zakonskih propisa i ustanova, da sav veći rad zapinje.

To se opaža osobito na pošti, financi i na željeznici, gdje se prima i odašilje danomice na stotine hiljada raznih pošiljaka, osobito trgovačke naravi, koje nebivaju onako brzo i tačno odpremljene, kako bijaše do sada ob čaj.

Radi toga zapinju silno svi poštarski, financijalni (carinarski) i željeznički poslovi, usljed čega se nanaša danomice državi, trgovcima itd. na stotine hiljada kruna štete.

Tršćanske novine pišu, da je imao erar već prvog dana tog činovničkog odpora do 300.000 kruna štete. A gdje je ogromna šteta, koju pretrpiše mnogobrojni trgovci, obrtnici, radnici itd.?

Ovakvo stanje traje već čedan dana i svi nagovori, sve molbe, sva posredovanja razbiše se o složnom odporu ogorčenog činovničtva.

Sada nastaje pitanje: hoće li popustiti vlada ili će popustiti činovništvo? Na to je pitanje težko odgovoriti sa da ili ne. Naše je skromno mnienje, da bi moralo biti popusta na obijuh stranah, ali svakako većeg na strani vlade, koja mora da uvaži nesnosno i zdvojno stanje c. k. cinovničtva u Trstu.

Za izgradnju željeznice iz Lupoglava preko ili kroz Učku u Liburniju. Liječilištna komisija u Opatiji obratila se je ponovno na ministarstvo željeznica radi gradnje nove pruge, koja bi spojila postaju Lupoglava — na pruzi Herpelje Pula — sa južnom željeznicom Sv. Petar — Rieka — ili kako se čuje sa Kantridom na istarsko riečkoj granici. Tom prugom prikratilo bi se put izmedju Trsta i Rieke, te izmedju Pule i Rieke za par sati.

Gospodja

koja drži do zdravo njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

sapunom lilijalnsko-mliečnim konj na pallol.
(Steckenpferd-Lilienmilch-seife)
(Marka konj na palici)
od Bergmann & Co., Telschen a. E.

Komad po 80 para dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

Meso, perad razašiljem svaki dan svježe zaklano po 10 funti s omotom zadnji diel teleline ili govedine K 5·—. Dnevno klanje ukusnih čistih tustih gusaka po 10 funti s omotom K 6·60. Točna poslužba na podpuno zadovoljstvo. — *I. Barrer*, Podwoloczyska 94.

S 3/11/4

Obvestilo.

O imovini „Glavne posojilnice v Ljubljani" regist. zadruge z neom. zavezo v Likvidaciji se je razglasil dne 13./II. 1911. konkurz.

Konkurzni komisar: c. k. dež. sod. svet. dr. Jak. Toplak v Ljubljani.

Začasni upravnik mase: dr. I. C. Oblak odvetnik v Ljubljani.

Volilni narok 21. februarja 1911. dopoldne ob 9. uri pri tej sodniji v izbi št. 123 pred konkurznim komisarjem.

Zglasilni rok: do 30. aprila 1911.

Narok za likvidovanje in poravnavo 16. maja 1911. dopoldne ob 9. uri pri tej sodniji, v izbi št. 123 pred konkurznim komisarjem.

C. k. deželna sodnija v Ljubljani, oddelek III. dne 13. februarja 1911.

Poziv.

Pozivlje p. n. gg. zadrugare **„Žminjskog društva za štednju i zajmove" u Žminju** na

VII. redovitu glavnu skupštinu,

koja će se obdržavati na pepelnicu dne 1. marča t. g. u 8 ura i pol u jutro u zadružnom mlinu sa slijedećim dnevnim redom:

1.) Čitanje zapisnika glavne skupštine;

2.) odobrenje računskog zaključka za god. 1910;

3.) što tko predloži.

Žminj, dne 10. veljače 1911.

Odbor.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Zahvala.

Podpisana ganutim srcem zahvaljuje svoj rodbini, prijateljima i znancima, koji su nam budi kako izrazili svoju sućut prigodom smrti našeg angjelka

Savice.

Posebno pak zahvaljujemo svoj pošt. gospodi, koji su na odar položili vience i onima, koji su svojim prisustvom na sprovodu iskazali nam odanost.

Pula, 21. veljače 1911.

Obitelj ŠULINA.

U produženoj Admiralskoj ulici imade još njekoliko gradjevnih parcela na prodaju po **3 K** kvadrat metar. Pobliže obavjesti daje vlastnik

ANDRIJA TURAK,

skladište liesa, Pula-Siana.

Pozor! **Pozor!**

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·50.

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica povjereno mi je rasprodati veliku zalihu cipela ispod tvorničke ciene. Ja prodajem zato svakomu 2 para cipela na podvez za gospodu i 2 para za gospodje, smedje ili crne kože, galoširane sa čvrsto zabitim podplatom, vrlo ukusne najnovijeg oblika. Veličina po broju.

Sva 4 para stoje samo K 7·50

Razašilje pouzećem

C. GRÜNER, izvoz cipela

KRAKOV, br. 842.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 paketa.

„DANICA" druga vrst à K 75·- po 100 paketa.

„VESNA" treća vrst à K 58·- po 100 paketa.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259

pošta PILSEN, Češka.

!!!U životu nikada više!!!

VELIKO IZNENADJENJE

600 komada samo K 4.

Krasna pozlać. Anker-ura s lancem, točna, 3 god. jamstvo, 1 mod. svil. kravata za gospodu, 3 kom. fin. žepna rubca, 1 liepi prsten za gospodu sa imit. dragim kamen., 1 cigaruša Bernstein, 1 broš (novost), 1 liepo žepno ogledalo, 1 kožn. kesica, 1 perić, 1 par puceta za manšete, 3 puceta double sa patent. zaklopcem, 1 eleg. album razgledn. najljepši vidici svieta, 5 šalj. predmeta, veliko veselje za mlado i staro, 1 vrlo prakt. ljubavni listar za gospodu i gospodje, 20 dopis. predmeta i još preko 500 predmeta potrebit. u kući. Sve skupa s urom, koja sama toliko vriedi, stoji samo K 4. Pošilja pouzećem središnja izvozna kuća

F. WINDISCH, Kraków br. B/5.

Ako se ne dopadne, vraća se novac.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

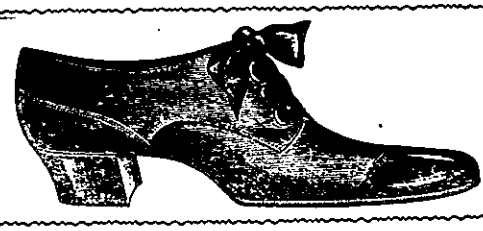

Skladište zimskih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za božićne blagdane i novu godinu svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz cijenu

od 2 krune

naprijed.

Poslužuje se hrvatski.

Vanjske narudžbe obavljaju se točno uz ponzeće.

Priznate niske, stalne ciene.

Kupujte odijela samo u trgovini

:: BOHINEC i drug ::

ulica delle Torri 2, TRST, ulica S. Lazzaro 17

(Ugao iza crkve sv. Antona novoga)

Velika zaliha svakovrstnih odijela, ogrtača, kaputa i košulja za gospodu i dječake. Najnovije i najmodernije u haljetcima, mantijama i odijelima za dame i djevojčice.

Primaju se narudžbe za odijela po mjeri.

Solidna i točna poslovna.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1910. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	∨PUNAT . . . . ↑	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
7.05	odl.	„ . . .	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska . . .	odl.	3.05
7.45	odl.	„ . . .	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	↓RIJEKA . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama.

Pruga: Baška-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Poned. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	∨Baška . . . . ↑	dol.	6.10
5.30	dol.	Punat	odl.	5.—
9.30	dol.	↓Rijeka . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u starој Bašci.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	∨Rijeka . . . . ↑	dol.	7.20
7.55	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.—	odl.	„	dol.	6.35
8.15	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.20	odl.	„	dol.	6.10
12.—	dol.	↓Rab . . . . . ∧	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
6.20	7.20	odl.	∨RIJEKA . . . . . ↑	dol.	5.—	4.30
6.55	7.55	dol	Opatija	odl.	4.25	3.55
7.—	8.—	odl.	„	dol.	4.15	3.45
8.20	9.20	dol.	Beli	odl.	2.55	2.25
8.30	9.30	odl.	„	dol.	2.45	2.15
—	10.20	dol.	Merag	odl.	1.55	—
—	10.30	odl.	„	dol.	1.45	—
9.40	11.—	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
9.50	11.10	odl.	„	dol.	12.55	12.55
					prije podne	prije podne
11.20	—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
11.40	—	odl.	„	dol.	11.15	11.05
po podne	po podne					
1.30	1.—	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
1.50	1.20	odl.	„	dol.	9.15	9.15
2.15	1.55	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
2.25	2.05	odl.	„	dol.	8.40	8.40
3.50	3.30	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
4.—	3.40	odl.	„	dol.	7.05	7.05
4.10	3.50	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
4.20	4.—	odl.	„	dol.	6.45	6.45
5.05	4.45	dol.	↓NEREZINE . . . . . ∧	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i Loparu.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prama okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Pozor!

Da dodjem u susret mojim poštovanim mušterijama, odlučio sam, po

zaključku inventara

preostalo

ostatke rubenine ⅌a bez mrlje sa gubitkom raspačati.

Ista sastoji od:

Bielog jakog platna za rublje za gospodu i gospodje.

Francuskog zefira za košulje, haljetke i odiela.

Oxford odpornija vrst za muške košulje.

Plavo platno za pregače i odiela:

Kanavas pokrivala za postelje u modernim bojama.

Krisette za ženske suknje.

Ostatci su dugi 3—12 met., zajamčeno bez mrlje, pravo perilo i svaki ostatak se može najbolje upotrebiti.

Razašilje se najmanje 40—45 metara za 16 kruna pouzećem.

Pozor! Molim, da se moju robu ne sravni s onom konkurencije, jer ja pošiljam samo najbolje, a za što nije po volji vraćam odmah novac natrag.

S. STEIN, tkaonica, Nachod (Češka).

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očihano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očihano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 9. Pula, u četvrtak dne 2. marča 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju sničnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala otvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 za pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, coli izvan isto.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Zaslužena lekcija zastupniku Bartoli-u.

U sjednici austrijske delegacije u Budimpešti od dne 22. o. mj. govorio je medju ostalimi i član gospodske kuće, jedan od najvidjenijih Niemaca iz Tirola delegat Dr. Grabmayer. Njegov govor zanima nas u toliko što je on, kao odličan Niemac u navišem zakonodavnom tielu Austro-Ugarske monarhije odčitao strogu ali pravednu lekciju Talijanom u obće, a napose pako Talijanom Primorja i njihovom delegatu Dr. Bartoli-u.

Talijanski zastupnik Istre i ovaj put delegat njezin Dr. Bartoli potužio se je nalmo u odboru austrijske delegacije na progone, što ih imadu tobož da podnose primorski Talijani i na svakojaka zapostavljanja, kojim da su oni tobož izloženi od strane austrijskih vlada. Zastupnik Bartoli zaboravio se u toliko, da je hotio Talijane Primorja predstaviti kano prave mučenike, kojim se nieče najelementarnije uvjete za njihov prosvjetni i gospodarski razvitak. Austrijske Talijane — *te mirne, poštene, i do skrajnosti pravedne državljane* — neprogone samo austrijske vlade, već ih dapače zapostavlja istim nekulturnim i poludivljim Slavenima na jugu monarhije!! Delegat Bartoli, misleći da imade same tukce ili ćuke pred sobom kojim može dati nekažnjeno rog za svieću, javio je ili je dao javiti u talijanske novine Primorja o dubokom utisku i o silnom uspjehu, što ga je imala na sve prisutne njegova grozomorna govorancija. Ali njegova slava nepotraja dugo, jer su u laži kratke noge i jer ona nevečera tamo, gdje je ručala.

Našao se naime u austrijskoj delegaciji uplivan i pravedan muž, koji nije mogao mirno i mučke Bartoli-eve bajke i osvade progutati, te mu ih je odvažno i odlučno natrag u lice dobacio. Taj je muž upravo član gospodske kuće i delegat Dr. Grabmayer. Žalimo, što nemožemo radi nestašice prostora priobćiti sav njegov zanimivi govor, te se moramo ograničiti samo na ona mjesta u govoru, koja se odnose na austrijske Talijane u obće, a na one u našem Primorju napose.

Delegat Grabmayer odgovorio je delegatu Bartoli-u, da se u Tirolu provadja svuda strogo jezikovna ravnopravnost[1]). Na njemačkih srednjih školah je tamo talijanski jezik obvezatnim predmetom[2]). U zemaljskom odboru vlada tamo izmedju Niemaca i Talijana dobar sporazum[3]).

Prešav zatim govornik na naše Primorje, rekao je, da žali, što je delegat Bartoli *onako strastveno i srdito* govorio, te tim pokazao da bi se morali odreći dobromu sporazumku s takovom vrsti Talijana, koji podavaju krive informacije i zavadjaju javno mnienje u kraljevini Italiji.

Zatim se zahvalio delegatu Pittoni-u[4]), koji je u odboru zaniekao delegatu Bartoli-u pravo govoriti u ime primorskih Talijana.

Iza toga spomenuo je govornik blagodati, koje je država izkazala gradu Trstu, gdje se Slovenci bore već više desetgodišta badava za jednu slovensku pučku školu. *Tako* — reče — *postupaju Talijani kao vladajuća većina.* **Još gore pako postupaju oni kao vladajuća manjina. U Istri, gdje su Talijani u znatnoj manjini prema Slavenom, pružaju žalostan primjer svoje narodne pretjeranosti. U istarskom zemaljskom saboru i na školskom polju zapostavljeni su Slaveni.** Bartoli je pošao svakako predaleko, dok je tvrdio, da se moraju Talijani boriti proti Niemcem u Tirolu i proti Slavenom na Jadranu. Nikomu bo nedolazi na pamet, da bi Talijanom hotio na njihovom tlu uzeti njihovu kulturu i njihov jezik. *Talijani će pako u Primorju morati Slavenom dati jednaka prava, kakva su dali Niemci već odavna Talijanom u Tirolu.*

U sjednici iste delegacije od dne 25. febrara kazao je delegat Pittoni, odgovarajuć delegatu Bartoli-u, da je on proti iredentizmu, jer isti ugrožava europ jski mir i jer bi isti mogao postati pogibeljnim demokratičkom razvitku Europe. Iredentizam je štetan nesamo austrijskim Talijanom, već i onim u Italiji. Austrijski Talijani nemaju nikakva prava tjerati politiku, koja bi mogla kraljevinu Italiju baciti u kakvu pustolovštinu i staviti u pogibelj razvitak talijanskoga naroda u kraljevini. Ovakve nazore zastupao je govornik uvijek, radi česa je morao podnesti mnogo navala. Konačno dobacio je govornik delegatu Bartoli-u, da bi njegova stranka morala — ako se ju u istinu proganja — odatle povući sve posljedice, te u državnom saboru istupiti iz vladine većine.[5])

Ovako su eto odčitali lekciju talijanskomu delegatu iz Istre Dr. Bartoli u dvije svakog uvaženja vriedne osobe, kojim nemože nitko pravedan prigovoriti, da su strančari, da nepoznaju u dušu naše Talijane, il da su možda skloniji nam Slavenom više nego li Talijanom.

Mi smo zahvalni i Niemcu Grabmayeru i Talijanu Pittoni-u, što su na onako odličnom mjestu bezobzirno skinuli krinku sa licumjerne obrazine naših Talijana, koji se uvijek tuže na carsku vladu, kojoj imadu jedinoj zahvaliti svoj gospodujući položaj u Primorju i koja je većinu stanovničtva Primorja, nas Hrvate i Slovence, izručila na milost i nemilost nezasitnim, nasilnim i skrajno nepravednim Talijanom.

Hoće li ih ova lekcija opametiti? Dvojimo!

(Talijanska klika na Zemalj. Odboru Istre, Rizzi, Apolonio, Chersich i Salata, požurili se, da se operu od ispravnih navoda zastup. Grabmayera, te su mu upravili otvoreno pismo, puno bezočnih laži, dostojno jedino prostih lažaca i bezsramnika. — Ur.)

[1]) Tamo su Talijani u ogromnoj manjini. Op. Ur.

[2]) A kod nas? Njemački da, ali nipošto hrvatski. Op. Ured.

[3]) I kod nas, kano izmedju psa i mačka! Op. Ured.

[4]) Talijanski socijalista iz Trsta. Op. Ured.

[5]) Da, Talijane proganja tobož austrijska vlada, a oni ju podupiru uvijek i drže se je kao pijan plota. Op. Ured.

K bezvladju u pokrajini.

U većini istarskih občina, hrvatsko-slovenskih i talijanskih, vlada od nove godine pravo bevladje. Talijanska vladajuća klika, sa sladkim Drom. Rizzi na čelu, nadvladala je koncem prošle i početkom ove godine sama sebe. Toliko krivica, toliko protuzakonitosti, nije zemaljski odbor još nikad počinio — a bezbroj jih je počinio — koliko jih čine zadnje doba talijanska gospoda asesori, Apolonio, Chersich i Salata. Zemaljski kapetan Dr. Lodovico Rizzi, imenovan takovim na predlog carske kraljevske vlade od njegovoga Veličanstva cesara i kralja, zvan po zakonu da bdije nad vršenjem zakonskih ustanova sa strane zemaljskoga odbora, nesamo da neviši te svoje dužnosti, nego on pristaje uz onu trojicu talijanskih asesora. Pod noge baca i pravicu i zakon, a nejma ni srama ni stida, kakva bi morao imati svaki i najprostiji čovjek. On se vlada ne kao *pokrajinski* kapetan, nego kao *talijanski* kapetan. On drži sjednice i razpravlja o pokrajinskih stvarih sa samimi talijanskimi asesori, i pušta da ovi sami odlučuju, često nit sazivajuć hrvatsko-slovenske asesore, i kad se oni odlečuju, te kad se po zakonu nebi smjelo odlučivati. Cieli tobožnji gospodarski radni program za prošlo saborsko zasjedanje napravilo se je bez naših asesora, a da nebijahu k odnosnim sjednicam poslao je ordinarijat dne 23. decembra 1909. okružnicu na častno svečenstvo Buzetskoga dekanata. Ordinarijat, bolje rekuć u njegovo ime biskup Nagl, veli prije svega da želi sve dobro svećenikom dekanata, i moli za mir pučanstvu. Onda kaže, da su svećenici krivi ako su kod provadjanja dekreta sv. Stolice nastale poteškoće i nemiri, jer tobož nisu dovoljno podučili puka. U ostalom da se često na žalost dogadja da više slušaju viku „pučkih tribuna" nego li glas biskupskoga pastira. Jasno da je, da se sa ukazi nezahtjeva ništa nemoguća. Jako da bi bio nerazborit svećenik, koji bi zahtjevao od puka da pjeva latinski, a da ga tomu naučio nije. Da se radi na prvom mjestu, da svećenik čini što mora; i da bude uvjeren, da nije dozvoljeno prizvati se od pape slabo obavještenoga na papu koga se ima bolje obavjestiti. Papa da je bio tako obilno obavješten takodjer sa slavenske strane; najprije sa strane biskupa, pak ponovno pismenimi i tiskanimi spomenicami sa strane „pučkih tribuna", izravno sa strane svećenika i sa strane posebnih odaslanstva u Rim.

Slavenski bogoslužni jezik u Istri.

(Nastavak.)

Slika dogodjaja na Krasu i u njekih drugih krajevih Istre za Božićnih blagdana 1909. i prvih nedelja 1910., pokazuje, kako onaj sviet stoji čvrsto i nepokolebivo i uz svoju svetu vjeru i uz svoju svetinju, svoj slavenski bogoslužni jezik. Ljudi dobri, ljudi pobožni, ljudi kojim sv. misa u nedjeljah i blagdanah nije samo naprosto kršćanska dužnost nego i duševna potreba i duševna okriepa, duševna hrana, izostali su iz crkve i na najveće blagdane, jer se je htjelo zatrieti njihovu rečenu svetinju. I nisu to učinili iz lahkoumnosti, iz kakvoga prkosa, nego iz nužde, mučni al i uvjereni da čine svoju vjersku i otačbeničku dužnost. „Moj puk silno je mučan radi toga stanja, ali neće popustiti za ništa na svietu", pisao je jedan župnik. „To su bili blagdani, da jih Bog nedao već nikad takovih". Jedan drugi je pisao: „Nam svećenicima je veoma žalostan osvanuo Božić radi poznatih dekreta". Tako i slično jadikovali su svećenici medju sobom i s drugim, bivši istodobno odjekom onoga što je puk čutio i govorio. — — —

I tomu našemu krasnomu puku, njegovomu muškomu, trieznomu, dostojanstvenomu postupku, ima se osobito pripisati, da se iz njegovih crkava njegovoga jezika *nije izišlo, kako se je pod svaku cienu htjelo*, a u čem se kako ćemo skoro vidjeti nije uspjelo.

Narod je pokazao, da neće da mu dira iko u njegovu svetinju porabe svoga jezika u crkvi;

da neće da se tjera politika u crkvi na štetu njegovu, a na radost židova, krivih liberalaca, tobožnjih socijalnih dem., bezvjeraca;

da nije sv. otac papa Lav XIII. i svi oni drugi mnogobrojni sv. oo. pape, prijatelji slavenskoga bogoslužja, bio manje pobožan od Pija X.;

da nisu ljubili manje sv. vjeru biskupi Dobrila, Strk i prije drugi koji nisu dirali u slavensko bogoslužje, nego li Dr. Nagel;

da su imali pravo svećenici kad su zagovarali svetinju naroda, ne radi sebe nego radi naroda, radi nj gove vjere, i upozorivali biskupa na posljedice koje bi mogle nastati kad bi se bud kako htjelo zatrieti slavensko bogoslužje u njegovih crkvah.

Izmedju dušobrižnika i biskupa.

Velečastna gospoda dušobrižnici poduzeli su kod prečastnoga i presvjetloga ordinarijata sve što su mogli, a da zaprieče ono što su predvidjali da će se dogoditi, ako se kuša odstraniti slavensko bogoslužje. Kad su dobili već spomenuti ukaz od 25. novembra 1908., onda su ga počeli, ma i proti svojemu najdubljemu uvjerenju i nepopisivom bolju u srcu, vršiti, kada i kako su mislili da je najpodesnije.

Nisu već znali što da učine, a da odvrate zlo, i obrane svetinje naroda. Priobćili su puku ukaze, da on sam brani svoj amanet, da spomenicami putem svojih pastira traže svoje pravo od nadpastira. Ovaj pak nek i od dušobrižnika saznade što se dogadja kod pokušaja vršenja ukaza, a nek saznadu za to i drugi, koji bi mogli što pomoći.

Pošto su njeki svećenici iz Buzetskoga dekanata priobćili ordinarijatu što se je dogodilo kad su stali provadjati ukaze, a što je u prvanjoj sjeći stručno ocrtano,

nit pozvani. Proračune raznih talijanskih občina odobrilo se je protuzakonito bez naših asesora. Proračuni raznih hrvatskih i slovenskih občina ostaju neriešeni, premda bi jih zemaljski odbor morao na to prisiliti, i kad jih nebi, kako jesu, podnesle. Godine i godine leže kod zemaljskog odbora spisi za ustrojenje hrvatskih i slovenskih škola, a da se neriešavaju. Za ustrojenje hrvatskih škola u Puli se je, uz Puljskoga načelnika, obvezao pismeno pred predstavnici cesarskih i kraljevskih oblasti takodjer zemaljski kapetan Dr. Rizzi, a on nepoduzima ništa da se to njegovo obećanje izpuni. Prkosi i on, nesamo pravu i zakonu, nego i zadanoj riečі, i oblastim naprama kojim se je obvezao.

Taj zulum, kakva se u pravnoj državi nebi smjelo trpjeti niti jedan dan, dodijao je, čini se, takodjer cesarskim kraljevskim oblastima. Čujemo i čitamo, da su te uzkratile zemaljskom odboru namet na pivo od 1. marta tekuće godine napried. Bolje ikad nego nikad. Uzkrata svega što od c. kr. oblasti odvisi, naročito i zemaljskih nameta naprama zemaljskoj oblasti, koja postupa protupravno i protuzakonito, morala je već davno slieditі. Uzkrata nameta na pivo težko da će opametiti gospodu navičnu samovoljno paševati, al je prvi korak za ozdravljenje nezdravih odnošaja u Istri — dakako ako se nebude ostalo na pol puta, već išlo udarenim putem dalje. To je nuždno nesamo za to da se štiti pravo i zakon, nego i za to da se smiri duhove u našem narodu, koj je sa zulumom talijanske klike do skrajnosti razdražen, i koj već davno pita, da li se mi još nalazimo u pravnoj državi.

Mi naročito ističemo talijansku kliku, i hoćemo da tim rečemo, da smo uvjereni, da ni Talijani svi neodobravaju postupka klike, i da jih je i medju njimi, koji bi htjeli da se dodje do pravednoga sporazuma izmedju Hrvata i Slovenaca s jedne i Talijana s druge strane, sporazuma na temelju načela: svakomu svoje. Jedne smo pokrajine sinovi, jednake imademo dužnosti, jednaka nek nam budu i prava.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

† **Pop Antun Gržinić.** Nakon kratke bolesti usnu blago u Gospodinu dne 16. februara t. g. u Puli dični starina, župnik u miru, Antun Gržinić, u visokoj dobi od 84 godine. Pogrebu vrijednog starine, koji bi obavljen dne 18. februara, prisustvovalo je uz častno svećenstvo Pule i rodbinu pokojnika mnogo pobožnog naroda, koji se bio sakupio u crkvi Majke Božje u Šijani, gdje bjehu istodobno obavljene i zadušnice.

Pokojni župnik Gržinić rodio se je u gradu Poreču god. 1827. od seljačke obitelji. Svršivši pučke škole u rodnom si mjestu, podje na latinske nauke po tadanjem običaju u Italiju; bogoslovne nauke dovrši u Gorici. Pošto bi redjen za svećenika, služio je kao dušobrižnik u više mjesta rodne si biskupije pod biskupima Peteanijem, Dobrilom, Glavinom i Flappom. Župnikovao je na Skitači na Labinštini preko 18 godina, odakle bijaše prešao na župu u Rakalj kod Barbana. Iz ove potonje župe pošao je u zasluženi mir u kojem je više godina skromno proživio. Stanovao je u maloj kućici u Šijani kod Pule i misio u bližnjoj crkvi Majke Božje od Milosti. I ovamo bi se zaletio po koji njegov štovatelj, da pohodi častnog i veselog starinu.

Osobito valja spomenuti njegovu ljubav do zapuštenog nam naroda, kojemu ostade vjeran sve do groba. Premda bijaše učio u tudjini, ipak nije ni časka zaboravio na svoje porijeklo, te je narodu bio na ruku i zborom i tvorom. Osobito upućivao je mlade djake na ljubav k narodu i išao na ruku, koliko bi mogao; mladji svećenici nalazili bi u njemu svoga oca. Zahvaćao je u političke borbe našega naroda sa tudjincem i na Labinštini i u Raklju; u zadnjoj župi istaknuo se za znamenitih izbora iz godine 1891.

Ta poznato je, da je njegovom zaslugom pala občina Barban u narodne ruke, i tu je on bio kroz dulje vremena i občinskim zastupnikom. Lahka mu bila ta hrvatska zemlja, koju je toliko ljubio!

Glavna skupština „Čitaonice u Puli. Redovita godišnja skupština „Čitaonice" u Puli obdržavati će se *u nedjelju dne 5. marča 1911. na 10 sati* prije podne *u društvenim prostorijam*, uz ovaj dnevni red: 1. Otvorenje škupštine. 2. Izvještaj tajnika 3. Izvještaj blagajnika. 4. Izvještaj nadzornog odbora. 5. Dolučba novina, koje se imade naručivati. 6. Slučajnosti. 7. Izbor novoga odbora, i to: predsjednika, 4 odbornika te 2 zamjenika.

U Puli 25. febrara 1911.

Odbor „Čitaonice".

Nekoji podatci popisa pučanstva. Po najnovijem popisu pučanstva broji sva upravna občina Pula sa gradjanskim i vojničkim osobama 71.076 duša. Od toga imade sama mjestna občina Pula 42.158 stanovnika, ostale mjestne občine broje 11.918, a vojničkih osoba imade 17.000. Po tim brojkama poraslo je civilno pučanstvo občine u 10 godina za 47·4%.

Po predjelima i mjestima dieli se pučanstvo ovako: grad 7415 stanov., Fižela 840, Polikarpo 6168, Veruda 1152, Kornjal 701, Zaro 1844, Portorata 2467, Vela Livada 698, Varoš Rizzi 1132, Sv. Mihovil 1136, Sv. Martin (Kroacija) 4945, Kastanjer 2490, Monvidal 986, Arena 4077, Šijana 944, Sv. Juraj 2019, Kolodvor 880, Duga uvala 205, Valmade 689, Komunal 217; sela: Škatari 149, Jadreški 326, Šikići 136, Jarčev dol 202, Vinkuran 298, — svi ovi predieli sačinjavaju mjestnu (poreznu) občinu Pula. — Podobćine: Peroj 318, Fažana 1467, Štinjan 829, Galežan 2467, Loborika 249, Montić 222. Valtura 823, Kavran 271, Sišan 937, Ližnjan 915, Medulin 1374, Pomer 1144, Premontura 702.

Podatke po obćevnom jeziku nisu još gospoda na občini objavila. Uza sve prevare i grožnje občinskih moretia nadamo se, da će naših po obćevnom jeziku ovog puta biti znatno više nego li pred deset godina. A i moralo bi biti već i po tome što pretežni dio porasta odpada na naš narod, koji se kroz ovo deset godina što pomnožao a što doselio u Pulu u velikom broju.

* * *

Stanovničtvo Rovinja brojilo je dne 31. prosinca 1910. ukupno sa okolicom 12.113 stanovnika i 229 vojnika. U zadnjih deset godina naraslo je to stanovničtvo za 1811 osoba ili za 17.58 po sto.

* * *

Stanovničtvo občine Kanfanar. Po zadnjem popisu pučanstva, koji je u ovoj občini dovršen dne 13. o. mj. broji občina Kanfanar 3.781 osoba, prema 3.297 od godine 1900.

Talijanski popisni komesari napinjali su sve svoje sile nebili stvorili što više moguće umjetnih Talijana. To im je doduše u mnogo slučajeva uspjelo, ali usprkos tomu nabrojili su u svemu približno okolo 100 nazovi talijana t. j. 4—5 po sto svega pučanstva. I to da je talijanska občina!!

Za družbu. Hrvatska Čitaonica „Danica" u Lovranu daje K 20, da počasti uspomenu blagopokojne Josipe Blečić, majke svog revnog člana Josipa Blečića, umrle dne 5. II. u dobi od 89 godina. Duša joj se raja naužila! — G. Anton Vičić iz Amerike šalje K 120·75; g. Miho Barbić K 10, sabranih na piru gdjice Ruže Celić i g. Martina Žbogara u Krbunama a na predlog živog i rodoljubnog kuma g. Šmuca, g. B. Šulina K 5 da počasti uspomenu svoje kćerke Savice; g. I. A. K 2, što nije bio na plesu za Družbu; na piru g. Antuna Rosande u Vinkuranu sabrano K 10. Tom prigodom dao je g. Martin Rosanda K 5 za Djačku pripomoćno društvo u Pazinu. Gosp. Dr. Ante Gržinić, liečnik u Pazinu, dariva K 30, od kojih K 15 za Družbu a K 15 za djačko pripomoćno društvo u Pazinu, da počasti uspomenu svog pok. strica popa Antuna Gržinića, preminulog 16. veljače t. g. u Puli.

Izpravi. Iz Krnice zadnji dopis „u Album općini Krničkoj" valja ispraviti u toliko, da *nije* istjeran gosp. Lorenzo della Pietra, pošto je on kasnije postavio protusvjedoke koji nisu jošte svi preslušani istine radi.

Lošinjski kotar:

Dva mjesta občinskih liečnika. Glavarstvo grada i občine Cres razpisuje u u talijanskim novinama natječaj na dva mjesta občinskih liečnika za sve porezne občine ove mjestne občine. Plaća godišnja iznosi za svakoga K 3000 i 300 za konja, suviše privatna praksa u gradu i u selima.

U molbah valja da navedu molitelji da li su eventualno pripravni preuzeti sami službu za sve porezne občine, u kojem slučaju bi dotični vukao plaću od K 4800 i privatnu praksu.

Natječaj traje do 31. marča o. g.

Sve porezne občine creske občine jesu čisto hrvatske, ali u natječaju nestoji ništa o poznanju hrvatskoga jezika.

Čudimo se načelniku dvorskom savjetniku g. Sabliću, koji je u svojih mladjih godinah u Trstu s Hrvatima uvjek hrvatski razgovarao, da je tpod starost zatajio majčino mlieko.

Cres 27. veljače.

Doljali: jučer pronio se komšilukom glas da je bio aretiran poznati „cavallier d' industria" bivši naš blageuspomene načelnik i c. kr. nodar Giuseppe de Petris. Zašto? nezna se — — jer imade toliko toga na svojoj plemenitoj duši. Njeki govore, radi kriomčarenja u poslu inventara pok. Eugena Zadro sa financom, u kojem poslu bio je već jednom aretiran njegov vjerni drug onorev. Carvin, drugi pak ispravnije misle: radi *kradje* njekih starih slika prigodom inventara pok. Minazzi, procjenjenih na 20 hiljada kruna, a izloženih na p. t. izložbi u Kopru. Njegov šjor barba „*Ciurlo*" „con un vibrato calcio" bio otpušten od agencije „Dalmatia". Bilo je već vrijeme i doba . . .

Imade toga ovdje u našem *komšiluku* sve na duzine, s kojima bi državno odvjetničtvo, da ne živimo u lošinjskom satrapatu, moralo imat posla, jer živu na plećima ovog jadnog puka, po onoj staroj kamoraškoj:

„con arte e inganno
si vive mez'anno
con inganno e arte
altra mezza parte".

P. S. Onomadne bila je ovdje vojnička komisija iz Pule sa Generalstabs-Schefom Greinerom i ispitivala naše političke prilike. Će bit i to onako po našu: pek će . . . pek niš . . .! Bili su i kod našeg župnika koji im je dakako onako po njegovu . . . zasolio . . .

Krčki kotar:

Iz Krka. Javljamo i Vama g. uredniče, kako je to već javio ovdješnji „Pučki Prijatelj", da je ravnatelj narodne odvjetničke pisarne g. Dra. Antončića, Jure Mužina upisao prigodom popisa svoju ženu i djecu u Talijane. To je čovjek, za kog smo bili uvjereni davno o njegovoj prevrtljivoj ćudi, ali da će toliko biti nezahvalan narodu, koji ga uzdržava, nismo se nadali. Nama je, nakon duge čitulje g. Dra. Antončića od prošle godine, indiferentno za sada kako on prosudjuje taj narodni čin „ravnatelja" svoje pisarne, ali nam nije svejedno, komu naš narod nosi svoj novac, (neka g. Dr. Antončić ne protegne ove zadnje riečі na sebe, jer se njega ne tiču ni najmanje, nego jedino „ravnatelja" njegove pisarne, koji se je dobro podkožio jedino na račun naroda iz kojeg je potekao a sada tako „dično" časti). Možda će g. Dr. Antončić i opet ustati na obranu ugleda svoje pisarne, kao i prošli put, premda nije on bio ni najmanje taknut, ali mu poručujemo već sada, da mi dobro znademo zašto ovako pišemo, te je bio od nas veliki narodni grieh, što nismo već davno ustali proti činima njegovog ravnatelja. Nesretni obziri a ponajpače baš radi ugleda i poštovanja g. Dr. Antončića, komu svaka čast kao rodoljubu, zadržavali su nas i zadržavaju nas još i sada, da ne govorimo otvoreno i javno. Šarenjake smo po otoku teškom mukom uništili, pa zar ćemo gojiti nove na svojim njedrima?

Vjenčanje Pišu nam iz Punta, da se je u rodoljubnoj kući g. Nike Franolića, c. k. nadglednika brzojavnih stupova, dne 22, veljače t. g. obavilo veliko veselje. Tog dana naime vjenčala se je kćerka rodoljuba Nika gdjica Marija, c. k. poštemeštrica sa g. Antunom Franolićem, c. k. oružničkim postajevodjom u Bosni. Kao kum bio je na vjenčanju naš prijatelj i rodoljub g. Andrija Milčetić, c. i k. štopski podčastnik ratne mornarice. Na piru skupila se i liepa svotica za našu Družbu. Mladencima naše srdačne čestitke!

Voloski kotar:

Stanovničtvo občine Podgrad. Po dovršenom popisu pučanstva u mjestnoj občini Podgrad izkazalo se je 8.084 stanovnika, od kojih je 5978 Slovenaca, 2096 Hrvata, 4 Čeha, 6 Talijana. Male Mune (571) Vele Mune (848) i Žejane (666) jesu čisto hrvatska sela. U poreznoj občini Obrova imade 5 Hrvata, ostali su Slovenci. Ona 4 Čeha i 6 Talijana nalaze se u Podgradu.

U mjestnoj občini Podgrad nabrojiše 272 konja, 3093 goveda, 2208 ovaca, 21800 krmaka, 4764 kokoši.

Svih kuća imade u občini Podgrad 1246

Pozlv na osnovateljnu glavnu skupštinu podružnice „Narodne radničke organizacije" za Volosko-Opatijski sudbeni kotar koja će se obdržavati u nedjelju dne 5 marča 1911. u 10 sati prije podne u velikoj dvorani „Narodnog doma" u Voloskom.

Dnevni red: 1. Izvješće promicateljnog odbora N. R. O. 2. Čitanje i tumačenje pravila. 3. Upisivanje članova. 4. Izbor: a) upravnog odbora t. j. predsjednika, pet odbornika i pet zamjenika. b) nadzornog odbora, t. j. tri člana i dva zamjenika. c) dvih pregledavaoca računa, d) pouzdanika. 5. Možebitni predlozi.

Pristup na glavnu skupštinu imadu članovi i po njima uvedeni sumišljenici. Opazka. Isti dan na večer u 8 sati, prigodom koncerta Volosko-Opatijske društvene glazbe, prijateljski sastanak društvenih članova u restauraciji „Narodnog doma" u Voloskom. Drugovi, radnici i prijatelji radničtva! pristupite mnogobrojno ovom, za radničtvo tako važnom družtvu.

Volosko-Opatija, 21. Febrara 1911.

Promicateljni odbor N. R. O. za Volosko-Opatijski sudbeni kotar.

Pazinski kotar:

Godišnjica „Odbora za prosvjetu" u Pazinu. Širom Istre stojimo u prosvjeti veoma slabo, ali u „srcu Istre", u pazinskom kotaru još ponajgore. Svakoga je rodoljuba moralo ugristi za srce, kad je u statistici od god. 1900. čitao, da je u tom kotaru 74 posto nepismenih. Mraz bi nam svima padao na obraz, kad bismo tako tužno stanje bezbrižno promatrali, jer tu treba brze pomoći.

Učiteljski je zbor hrvatske gimnazije pokušao nešto u tom pogledu učiniti, ali nije uspio radi kojekakvih zaprieka. I djačko

je društvo „Istra“ pokušalo, ali jedini mu je uspjeh „Pučka knjižnica“ sa preko tisuću svezaka. Osnovano je i „Pučko Sjelo“ za najšire slojeve na čisto katoličkom i pučkom temelju, ali uspjeha do sada nema nikakva.

Pred godinu dana izabraše „Hrvatska čitaonica“, gimnazijski prof. zbor i djačko društvo „Istra“ odbor od 4 lica sa zadaćom, da nešto pokrene za prosvjetu i napredak našega naroda u Pazinu i okolici. Ta se četvorica sastaše 23. veljače 1910. i odlučiše učiniti, što se u ovakovim prilikama učiniti dade, a odbor imenovaše: „Odbor za prosvjetu“.

Djelovanje svoje počme s temeljitim proučavanjem naših kulturnih prilika i neprilika, a da nešto odmah učini, pokrene predavanja svake subote u večer u prostorijama čitaonice. Znao je, da se bez novčanih sredstava ne može raditi, pa pokuša za svako predavanje ubirati 10 p. Prvo je predavanje bilo 5. ožujka. Za seljake, koji u nedjelje i blagdane mnogobrojno dolaze u Pazin, odluči svake nedjelje u 10 sati prije podne držati bezplatno predavanje. Tu naidje na iste zaprieke kao i prof. zbor. Tom se je prilikom odbor uvjerio, da je vrlo lahko tudju muku rušiti, ali graditi veoma teško. To na dušu onima, kojih se tiče.

Predavanja u nedjelju propadoše, ali ona u subotu stadoše se krasno razvijati na zadovoljstvo odbora i slušalaca. Devet bijaše predavanja i proslava Stanka Vraza, ali odboru se to pričini premalo za tužne prilike u svim granama naše kulture. Iza svestranog proučavanja uvidio je, da se ovo stanje neće popraviti, dok se ne slože svi ljudi dobre volje i čistoga rodoljublja. Prednjačiti imadu društva, koja sebi postaviše za zadaću širiti prosvjetu. Zato odbor pismeno zamoli sva takva društva i zborove u Pazinu (t. j. Hrv. Čitaonica, Kat. hrv. „Pučko Sijelo“, Sokol, Planinsko društvo, Hrv.-Slov. fer. djačko društvo „Istra“, žensku i mušku podružnicu „Družbe Sv. Ćirila i Metoda, Učiteljsko društvo „Narodna prosvjeta“, Učiteljski zbor pučke škole i prof. zbor državne gimnazije) na pogovor o radu za prosvjetu, koji se je obdržavao 25. lipnja. Svoje izaslanike poslaše sva društva osim ženske podružnice, Učiteljskog društva „Nar. Prosvjeta“ i „Pučkoga Sijela“. Iza svestranga pretresivanja naših kulturnih prilika zaključeno je jednoglasno, da će svi izaslanici tvoriti širi „Odbor za prosvjetu“, koji odmah izabra i uži odbor od 5 ljudi. Svi se složiše, da valja ujedinjenim silama raditi za prosvjetu, materijalni i moralni preporod našega naroda. Sa subotnjim predavanjima treba u jeseni nastaviti, a ostalo proučavati i pripravljati.

Subotnjih je predavanja u svemu bilo 18 s ukupnim brojem slušatelja i slušateljica 1365, dakle 76 poprečno na svakom predavanju. Najmanji broj slušalaca bio je 35, a najveći 159. Predavanja su bila: iz prirodnih znanosti 3, iz umjetnosti 2, iz socijalnih znanosti 1. Stogodišnjicu rodjenja velikoga Ilira i pjesnika Stanka Vraza proslavio je odbor svečano: iz Ljubljane je pozvao g. prof. dr. Frana Ilešića, da drži svečani govor, pjevane su bile neke Vrazove pjesme i deklamirana pjesma St. Vrazu od A. Šenoe. Slušalaca bijaše 166. Iza proslave razvio se srdačan komers, na kojem je izrečeno više krasnih govora o kulturnom jedinstvu Slovenaca i Hrvata i prosvjetnom radu u obće.

Prvo i jedino nedjeljno predavanje 5. ožujka imalo je 50 slušalaca.

Kad je odbor opazio, da se za popis naroda nitko baš ozbiljno ne pripravlja, proučavao je, kako bi rodoljube za tu stvar zainteresovao, a narod uputio, koju važnost imade taj popis za naš prosvjetni, gospodarski i narodni razvoj. Odlučio je o tome predavati po svoj Istri, koliko mu budu slabe sile dopuštale. S rodoljubima u Voloskom-Opatiji izdade knjižicu „Što smo, i što imamo?“ u 6000 primjeraka. O popisu pučanstva držao je u kotaru Pazin 21, u kot. Pula 6, Poreč 9, Kopar 8, Volosko 2, ukupno 46 predavanja. U tom su ga radu poduprle neke naše rodoljubne općine i posujilnice, kojima budi ovdje ponovno izrečena srdačna hvala! Za te sastanke potrošio je odbor 478·68 kruna, darova primio 375 kruna, dakle je potrošio 103·68 kruna više nego li je u tu svrhu primio. Naročito valja istaknuti, da su neki svećenici, učitelji i učiteljice srdačno i s pravim, čistim rodoljubljem dočekavali odborove predavače, moralno ih i materijalno podupirali, pa im u ono neugodno zimsko doba težak rad olakšali i zasladili. Hvala svima, gdjegod bili, a od Boga plaća!

Članovi su odbora na svojim putovanjima opazili, da naš narod propada moralno i materijalno, da se na nekim izloženijim točkama brzo odnarodjuje, pa će i propasti, ako skora pomoć ne dodje. U prvom redu pozvani su svećenici i učitelji, da za napredak puka porade, a kako se je kod drugih naroda razmahao pokret za djecu i kako su se u velike stali širiti roditeljski sastanci, koje i školska vlast preporučuje, zamolio je odbor učitelje pazinskog kotara da dodju na dogovor, na kojem se je imalo raspravljati o roditeljskim sastancim. Veoma je utješno, što se je odazvalo 25 učitelja i učiteljica. U Pazinu su već bila dva takva sastanka, po jedan u Šumbregu i Zabrežanima.

Osim toga držano je jedno javno predavanjn u Borutu a drugo u Kanfanaru. Svih odborovih sastanaka javnih i pouzdanih na temelju § 2. zakona o sastajanju bilo je 68.

Da „Odbor za prosvjetu“ uzmogne to sve prirediti, obdržavao je 27 sjednica užega a 8 širega odbora, ukupno 35 sjednica, na koje su odbornici točno dolazili i s velikom ljubavlju raspravljali.

Godina dana malo je u životu naroda, koji se razvija kroz desetljeća i stoljeća, pa je i ovaj rad malo za velike naše nevolje i potrebe, ali u Istri ima već dosta školovanih ljudi, pa bi se mnogo dalo učiniti, kad bi se svi s ljubavlju prihvatili posla.

Na rad, komu u grudima rodoljubno srce kuca!

Za gg. učitelje(ice) pazinskog kotara. Dne 10. i 11. marča o. god. imat ćemo kotarsku konferencu u Pazinu. Da olahkotimo braći učiteljima radi prenoćenja i drugoga izvan programa, molimo da nam se na dobu prijave. Naslov: „Narodni Dom“ (hrv. čitaona) Pazin. — Izvanredno! Dne 10. marča u 8½ sati u večer „zabavno i poučno veče“ u velikoj dvorani hrv. čitaone, a takodjer i 11. marča u isto doba. Vrlo ugodno iznenadjenje! Do vidjenja i zdravo! — Učitelj.

Stanovništvo mjestne občine Pazin iznosilo je dne 31. decembra 1910 ukupno 17.457 duša. Od ovih imade po narodnosti 15 967 Hrvata, 1.379 Talijana, 65 Slovenaca i 43 Niemaca.]

U Pazinu imade 29 Niemaca, koji su c. k. činovnici a u Cerovlju, gdje je postaja državne željeznice imade 14 c. k. Niemaca.

U mjestnoj občini u kojoj nema niti jednoga urodjenika Niemca, drže carske oblasti 43 c. k. činovnika Niemca. To je čisto austrijska politika, koja ide za tim, da svuda stvara njemačke naselbine medju našim narodom. U prvašnja vremena slala je u naše občine i gradiće talijanske činovnike, koji su nastojali narod raznaroditi u talijanskom duhu, danas šalje činovnike Niemce, koji imadu da sagrade most do Adrije majci Germaniji.

Predavanja u Pazinu. „Odbor za prosvjetu“ nastavlja sa subotnjim predavanjima, te će u subotu 4. III. predavati Dr. R. Pederin: Država, njezin postanak i njezin razvitak u svjetlu moderne socijologije.

Prigodom kotar. učiteljske konference priredjuje 10. III. predavanje prof. Š. Šantel: Slikarstvo za vrieme renesance; a 11. III. — večer narodnih pjesama s tamburanjem i pjevanjem narodnih pjesama te predavanje prof. Dr. M. Kević: O ljepoti u narodnoj pjesmi. Početak svaki put točno u 8½ sati na večer.

Sudbeni činovnici u Pazinu. Iz posljednjeg popisa pučanstva doznajemo da imade u mjestnoj občini Pazin 15.967 Hrvata i samo 1.379 Talijana. Ostale mjestne občine ovog sudbenog kotara, Boljun, Tinjan i Žminj, jesu u narodnostnom pogledu još čistije nego li Pazin. Sav je dakle sudbeni kotar po ogromnoj većini stanovništva hrvatski. C. k. sudbeni činovnici imadu posla sa 80—90 po sto hrvatskih stranaka, pa je uzprkos tomu od peterice sudaca, njih trojica Talijani, jedan Niemac i jedan mljačni Slovenac.

Naši stariji ljudi sjećaju se vrlo dobro, da se nije u Pazinu prije 40—45 godina inače skoro govorilo nego li hrvatski. Talijanski jezik unesli su u Pazin c. k. činovnici i jedino njima imadu se današnji talijanski Kaporioni zahvaliti, što se je u ovom gradu uvriežio talijanski jezik.

Što se tiče navedenog broja tudjih sudbenih činovnika, krivo je samo naše občinstvo da ih tamo trpi bez ikakvog prigovora.

Koparski kotar:

Iz Kopra nam pišu da vladaju na tamošnjem c. k. kotarskom sudu u jezikovnom pogledu vrlo žalostni odnošaji. Upravitelj c. k. kotarskog suda savjetnik Straus imade doduše najbolju volju, da se ti odnošaji promjene, ali mu drugi, viši od njega križaju račune. Još nedavno bilo je tamo ako ne dostatno, ipak toliko našeg pisarničkog osoblja, da su njime mogli i suci i stranke služiti, ali u novije doba, odkad je stao tršćanski „Židovčić“ proti nekom umišljenom slaviziranju na kot. sudu, rogoboriti, odstranjeno je to osoblje i sada je samo jedan pisar Slovenac. Isto tako od sedam sudbenih poslužnika jesu samo dva Slovenca. Tomu zlu moralo bi se — ako dozvoli slavni „Židovčić“ u Trstu, doskočiti, jer inače ćemo biti prisiljeni utjeći se našim državnim zastupnicima i zamoliti ih, da unesu u Beču malo svietla u naše tužne i tamne odnošaje na c. k. sudu.

Razne primorske viesti.

Proslava 50-godišnjice „Slovanske čitalnice u Trstu vršiti će se dne 4. marča o. g. u velikoj dvorani „Narodnog doma“. Na večer u 8 sati biti će svečana akademija kod koje će sudjelovati najvrstnije umjetničke sile, koje će izvadjati pjevačko-glazbene komade, alegorije, slike itd.

Poslije akademije držati će se sudjelovanjem vojničke glazbe svečani komers.

Kod svečanosti sudjelovati će članovi „Slovanske čitalnice“, članovi „Srpske čitaonice“ i članovi „Češke Besede“.

Novo vrelo prihoda u korist družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru. Naš poznati dobrotvor g. Ante vitez Bačić, veletržac na Sušaku, proizvodi u svojoj tvornici likera, pecari rakije i konjaka još i neko piće, što se proizvodi iz raznog voća i bilja, a služi za okrijepu želudca. Tomu piću ime je „Rodoljub“. Mi smo ga okušali i uvjerili se, da je to zaista zdrav napitak, valjano i ukusno priugotovljen, tako da se može natjecati s najboljim proizvodima ove vrsti. Dogovorno s g. Bačićem stavila je družba „Rodoljub“ u promete, od sveukupne prodajne cijene dobivat će družba 8%. Rodoljubi neka Vam je najtoplije preporučeno piće za okrijepu želudca „Rodoljub“!

Hrvatskom akademskom potpornom društvu u Zagrebu darovali su gg.: F. Klarić K 1·—; Dr. D. Ciotti K 3.—; A. Petris K 1·—; Z. Klun K 2·—; M. Kurelić K 2·20; L. Tonković K 1·—; Dr. Novak K 2·—; J. Draščić, c. kr. šumar K 2·—; Nicnas K 1·— i N. N. K 1·—, svi iz Buzetšćine.

Plemenitim darovateljima odbor se najljepše zahvaljuje.

Kada mene više ne bude . . . . . . Gospodin Ivan Sancin c. k. poljodjelski učitelj i zemaljski zastupnik u Buzetu osigurao se i darovao našoj družbi „Sv. Ćirila i metoda za Istru“ policu za K 500. Osigurao se kod narodnog osiguravajućeg zavoda „Prva češka sveobća dionička družba za osiguranje života“ u Trstu, koja je uvela tu vrst osiguranja i koja pospješuje osiguranja u korist družbe „Sv. Ćirila i Metoda za Istru“. Iskrena hvala!

Najtoplije preporučamo ovakav način osiguranja u korist družbe. Kod Slovenaca se je to već odavno uvriježilo i njihova zaslužna družba bilježi već do sada lijep broj takovih polica, kakovu nam je evo poklonio velezaslužni narodni zastupnik g. Sancin. Ovakovim se osjeguravanjem družba utvrdjuje za daleku budućnost i mi nemamo riječi, kojima da pohvalimo zamisao Prve Češke družbe za osjeguranje života. Preporučamo je svim družbinim požrtvovnim prijateljima!

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa sapunom liljalsko-mliječnim konj na palici. (Sleckenpferd-Lilienmilch-seife) (Marka konj na palici) od Bergmann & Co., Telschen a. E. Komad po 80 para dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

S 3/11/4

Obvestilo.

O imovini „Glavne posojilnice v Ljubljani“ regist. zadruge z neom. zavezo v Likvidaciji se je razglasil dne 13./II. 1911. konkurz.

Konkurzni komisar: c. k. dež. sod. svet. dr. Jak. Toplak v Ljubljani.

Začasni upravnik mase: dr. I. C. Oblak odvetnik v Ljubljani.

Volilni narok 21. februarja 1911. dopoldne ob 9. uri pri tej sodniji v izbi št. 123 pred konkurznim komisarjem.

Zglasilni rok: do 30. aprila 1911.

Narok za likvidovanje in poravnavo 16. maja 1911. dopoldne ob 9. uri pri tej sodniji, v izbi št. 123 pred konkurznim komisarjem.

C. k. deželna sodnija v Ljubljani, oddelek III. dne 13. februarja 1911.

Poziv.

Berseško društvo za štednju i zajmove, registr. zadruga na ogran. jamčenje održavati će dne 12. marča 1911. u 4 sata po podne u Berseču svoju

VII. redovitu glavnu skupštinu

sa slijedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
2. Izvješće upravnog odbora.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Potvrdjenje računskog zaključka za god. 1910.
5. Izbor upravnog i nadzornog odbora, te pomirbenog suda.
6. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
7. Slučajni predlozi.

Odbor.

ZAHVALA.

Dubokim ganućem zahvaljuje se podpisana svoj rodbini prijateljima i znancima koji su nam budi kako izrazili svoje saučešće prigodom smrti milog i nezaboravnog oca

MARTINA

Cerovlje, dne 25. Febrara 1911.

Obitelj OPAŠIĆ.

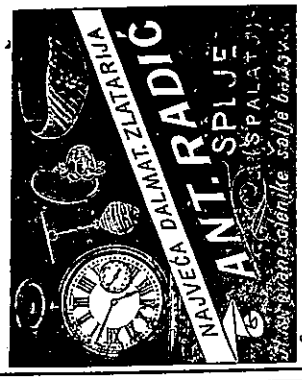

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 paketa.

„DANICA" druga vrst à K 75·- po 100 paketa.

„VESNA" treća vrst à K 58·- po 100 paketa.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Riedka prilika!

Tvornica, koju je uništio požar, prepustila mi je svu zalihu spašene robe, t. j. više tisuća krasnih, teških

flanelskih pokrivala

u svim najnovijim i najkrasnijim uzorcima, koji imaju neznatne, jedva vidljive mrlje od vode. Ta pokrivala su za svaku bolju obitelj za pokrivanje postelja i osoba, vrlo tople, mekane i čvrste, 190 cm duge, 135 cm široke. Razašiljem pouzećem, **3 komada krasnih, teških flanel. pokrivala za 9 K** u raznim modernim bojama i uzorcima. **4 pokrivala za kućno gospodarstvo za 10 K.** Svaki, koji naruči tu robu za stalno je zadovoljan.

OTON BEKERA,
c. k. financ. nadstražar u m.
Nachod (Češka).

Jeftino česko PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
bielo pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

!!! U životu nikada više !!!

VELIKO IZNENADJENJE
600 komada samo K 4.

Krasna pozlać. Anker-ura s lancem, točna, 3 god. jamstvo, 1 mod. svil. kravata za gospodu, 3 kom. fin. žepna rubca, 1 liepi prsten za gospodu sa imit. dragim kamen., 1 cigaruša Bernstein, 1 broš (novost), 1 liepo žepno ogledalo, 1 kožn. kesica, 1 perič, 1 par puceta za manšete, 3 puceta double sa patent. zaklopcem, 1 eleg. album razgledn. najljepši vidici svieta, 5 šalj. predmeta, veliko veselje za mlado i staro, 1 vrlo prakt. ljubavni listar za gospodu i gospodje, 20 dopis. predmeta i još preko 600 predmeta potrebit. u kući. Sve skupa s urom, koja sama toliko vriedi, stoji samo K 4. Pošilja pouzećem središnja izvozna kuća

F. WINDISCH, Kraków br. B/5.

Ako se ne dopadne, vraća se novac.

o o **JEFTINO i BRZO.** o o

CEDULJICE

za

sv. ispovjed i pričest

izradjuje

NARODNA TISKARA
LAGINJA i dr. — PULA
Via Giulia, 1.

o o **JEFTINO i BRZO.** o o

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

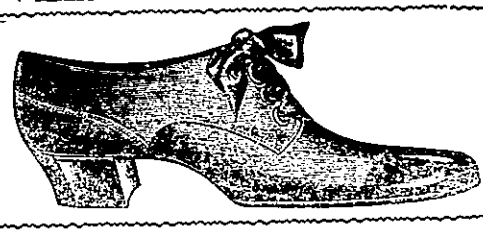

Skladište zimskih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za božićne blagdane i novu godinu svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz cijenu

od 2 krune

naprijed. Poslužuje se hrvatski.

Vanjske naručbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očihano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očihano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1910. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.50	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Poned. Srijeda Subota
prije podne				po podne
4.50	odl.	↑Baška	dol.	6.10
5.30	dol.	Punat	odl.	5.—
9.30	dol.	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	↑Rijeka	dol.	7.20
7.55	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.—	odl.	„	dol.	6.35
8.15	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.20	odl.	„	dol.	6.10
12.—	dol.	↓Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
6.20	7.20	odl.	↑RIJEKA	dol.	5.—	4.30
6.55	7.55	dol	Opatija	odl.	4.25	3.55
7.—	8.—	odl.	„	dol.	4.15	3.45
8.20	9.20	dol.	Beli	odl.	2.55	2.25
8.30	9.30	odl.	„	dol.	2.45	2.15
—	10.20	dol.	Merag	odl.	1.55	—
—	10.30	odl.	„	dol.	1.45	—
9.40	11.—	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
9.50	11.10	odl.	„	dol.	12.55	12.55
					prije podne	prije podne
11.20	—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
11.40	—	odl.	„	dol.	11.15	11.05
po podne	po podne					
1.30	1.—	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
1.50	1.20	odl.	„	dol.	9.15	9.15
2.15	1.55	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
2.25	2.05	odl.	„	dol.	8.40	8.40
3.50	3.30	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
4.—	3.40	odl.	„	dol.	7.05	7.05
4.10	3.50	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
4.20	4.—	odl.	„	dol.	6.45	6.45
5.05	4.45	dol.	↓NEREZINE	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i Loparu.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjenu plovitbenog reda.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 10. Pula, u četvrtak dne 9. marča 1911. God. XLIII.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Složnim snagama sve stvari, a nesložni sve poruše!" Narodna poslovica.

...oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju ...ćeg cienika ili po dogovoru.

...ci za predbrojbu, oglase itd. ...a se naputnicom ili potož...om pošt. štedionice u Beču ...a administraciju lista u Pulu.

...ih naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

...ko list na vriome ne primi, ...a to javi odpravničtvu u ...renom pismu, za koji se ...laća poštarina, ako se izrazna napiše „Reklamacija".

...kovnog začuna br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, a netrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ... K 5— odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća se unaprieda.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali 20 h., koli u Puli, tolí izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli (Via Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crocefera br. 1, II. kat).

Prilike u Istri.

Predavao zastupnik na carevinskom vieću prof. Vjekoslav Špinčić dne 3. p. m. u hrvatskom akademskom društvu „Zvonimir" u Beču.

Kad sam godine 1873. i 1874. u Pragu držao češkim djacima predavanje, slušali su oni što sam im kazivao, kao da je to bilo nešto što se dogadja u nekom nepoznatom kraju. Doskora sam imao prilike da i u priestolnici sviju Hrvata govorim o Istri. I onda gospoda nisu se čudila što sam im govorio, osobito ne starija gospoda — već da Istranin govori hrvatski. Tako su nas slabo poznavali naša slavenska braća, tako smo se medju sobom malo poznavali. A isto su nas tako poznavali i naši ministri.

Kad je god. 1873. bio izabran Dinko Vitezić zastupnikom i kad je kao prvi hrvatski zastupnik govorio u parlamentu o Hrvatima u Istri, onda je zaviknuo jedan ministar: „Odakle najednom Hrvati u Istri?"

To je bilo godine 1873. Nu god. 1898. znali su c. k. činovnici, da u Istri živi hrvatski narod. Pomoću župnika probudiše Hrvati na ustanak, da spasu i obrane dinastiju i monarkiju, koja se je nalazila u teškoj nuždi. Danas je tome drugačije. Danas pišu i listovi o nama Hrvatima u Istri. Mi sami imademo već kroz četrdeset i tri godine list „Našu Slogu", koja je najprije u Trstu izlazila, a danas se izdaje u Puli. List posvećuje svoje redke jedino hrvatskom životu u Istri, tako da se u njemu može sve naći što se je kroz četrdeset i tri godine zbivalo i učinilo u Istri. Ja ću ovdje govoriti poimence o prilikama školskim, gospodarskim, parlamentarnim i političkim u našoj zemlji. A to je većim dielom nepoznato.

Pred pedesetak godina nije bilo u Istri uredjenih škola, kao što ih danas imamo. U mnogim gradovima bilo je t. zv. glavnih škola, koje sam i ja posjećivao. U njima bilo je zabranjeno govoriti hrvatski. Naravno pod pretnjom batina. Osim tih glavnih škola, kojih je bilo deset do pet naest u čitavoj zemlji, bilo je još i nižih škola, u kojima su kapelani i svećenici vodili cijelu obuku i obučavali djecu. To je bilo koristonosno, jer su svećenici bili djeca naše krvi, Hrvati ili Slovenci. Oni su obučavali u pučkom jeziku i osjećali su hrvatski. I to nisu mogli naši protivnici da gledaju. Sa školskim zakonom 14-im od god. 1869., koji nam nije ništa dobra donio, uništena je i ova tečevina. Crkvena oblast izgubila je tim zakonom za uvjek nadzor nad školom i država ga je pridržala svojim činovnicima, koji su nam bili neprijatelji. Zematjski odbor, občine, školski nadzornici itd. mnogo su tome doprinieli, da su se škole potijančile. Osobito u Malom Lošinju škola je mnogo učinila, da je grad postao talijanskim. Znamenovanje škole imade osobito u narodnom pogledu veliku ulogu. Borbe, koje su nastale u Istri izmedju jednoga i drugoga naroda, dosegle su svoj vršak u školi. Već u godinama 1860. do 1880. bile su te borbe prilično velike. Kasnije su se sve više uvećale.

Talijanski zemaljski odbor i većina u saboru uprli su sve sile, da osnuju što više talijanskih škola i da uzmognu našu djecu potalijančiti. Za svaku školu morali smo se boriti. Talijani, da ne izgube vladine sklonosti, nisu kazivali, da nam se daju škole, kad ih zahtjevamo, već su se vazda izgovarali, da nema novaca za škole. Nu čim je vlada htjela da osnuje hrvatske škole, zahtjevali su odmah, da se osnuju i talijanske škole. A vlada im je povjerovala, jer im je htjela vjerovati. To su oni, koji viču, da ne mogu doći do prava u Austriji. Tako viču oni, koji hoće za sebe sveučilište, a nama ne dadu ni pučke škole! Tako viču danas i Aerenthal i Grabmayer i Bienerth, i vele, da treba sa svim talijanima bolje postupati. Tali jani se tome smiju i raduju se, kako im je uspjelo nasamariti vladu, jer se odavna već duže načela, „Approfittiamo dell'acciecamento dell' imperiale governo!"

Tako su pisali. Tako su i govorili, a pred trideset godina, tako su radili, a tako rade i danas. U zakonu od godine 1869. veli se, da kad se gdje imade da osnuje škola, pripada odluka zemaljskom odboru. Pomence valja se zemaljskom odboru odlučiti, koji će biti nastavni jezik. Kad se dakle upita zemaljski odbor, Talijani jednako tavno ne odgovaraju i prolaze tri, četiri godine, dapače pet i deset godina, dok se ovakav dopis riješi S druge strane imade i občinskih zastupstva, koja su nesklona gradoji škole, a osim toga nisu naše občine u stanju da izgrade škole. Usljed toga dotjoše na misao, da osnuju društvo, što nije bilo moguće, da se kod c. k. oblasti isposluje. Tako se god. 1893. osnovala „Družba sv. Ćirila i Metoda". Po svom djelokrugu nalići „Ćirilo Metodskom društvu" u Ljubljani kao češka „Ustredni Matice školska", ali nije kao „Lega Nazionale" i „Schulverein", jer ove postoje samo da češku, hrvatsku i slovenačku djecu od narodjuju. Ova društva ne grade škole za svoju djecu, već da našu otudjuju. Naše društvo ne ide za tim, da koga otudjuje od njegove narodnosti, već da prosvietli naš narod, da mu pomaže i da ga u najpogibelnijim krajevima Istre očuva od narodne smrti. Danas imade već pedeset učitelja i učiteljica i pet školskih vrtova.

Ovo djelovanje samo stoji društvo godimice 100.000 kruna, ne uzevši u račun troškove oko gradnje i popravka škole, kupovanje knjiga i druge izdatke. Novac sakupljaju Hrvati. Najsiromašniji davaju najviše. Novac se sabire u Istri, Hrvatskoj, Dalmaciji i u Americi, u kratko svuda, gdje prebivaju Hrvati. Ljubav prema hrvatskom narodu u Istri ne jenjava, to dokazuje mnogo liepih primjera, kao nedavni legat podmaršala Čanića.

Društvo još ni iz daleka nije izvršilo svoju zadaću: imade čitavih okružja, gdje nije c. k. oblast postavila hrvatsku školu. Kakova li bi bila korist po njih, da imadu školu. Imade krajeva, gdje narod vapije za školom, samo da ne propadne. Kako je jaka želja za hrvatskim školama u nekim krajevima, dokazuje najbolje jedno mje-to, koje je malo udaljeno od talijanskog gojezda Poreča. To se mjesto zove Nova Vas, i onuje je šnl. oblast pred dvie godine osnovala samo jednu dvorazrednu talijansku školu. Lega Nazionale posjeduje povrh toga još jednu zabavište za djecu. Naše je društvo ove godine osnovalo u Novoj Vasi školu s 107 djece posjećivalo je tu školu. Povrh toga upisala su se sedamdeseterica u tečaj za analfabete. To je najbolji primjer, kako s nama oblasti postupaju i kako narod žudi za školom u materinjem jeziku.

(Konac slidi.)

Slavenski bogoslužni jezik u Istri.

(Nastavak.)

Gdje se dakle radi o tom da se pjeva epistole i evangjelje slavenskim jezikom, nek se to čini, ali prije toga mora se jedno i drugo latinski pjevati. Ako se puk, poddražen zavadjači, uzprotivi, onda nek se pjevane mise zamjeni tihimi, te vrieme tim dobljeno upotrebi za nauk, pošto crkvena zapovjed govori o tom da se sluša sv. misa a nenalaže da se pjeva.

U drugih crkvah nek čini svećenik što mu je naredjeno da čini, i *nek trpi* pjevanje puka u pučkom jeziku, i to dotle dok se pastirskom razboritostju, kojom se mora početi u školah, priuči prilagodjivati se *željam* Sv. Stolice. Ako pak puk nebi htjeo u toj stvari biti poslušan, onda nek svećenik nepjeva nego čita misu kao u prvanjem slučaju, pod kojom može puk posve slobodno pjevati pučkim jezikom. Dakako da će se zadovoljiti i želji puka, i liturgičkim propisom.

Svećenici nek se oboružaju molitvom i pobožnim razmišljanjem, da nebudu poklopljeni mutnom bujicom voda, i nek skupno rade, da nebude katoličko djelo oštetjeno radi nesporazumka medju svećenstvom.

Ovakva okružnica, ovakovo pisanje jednoga višega pastira, moralo je i najmirnijega izazvati na odgovor. I jedan baš najmirnijih je u istinu i odgovorio, i to tim većim razlogom, što je u okružnici bio naročito spomenut, odnosno i dirnut.

Na prigovor da se svećenikom predbacuje da su zanemarili gojiti u puku čuvstva poštovanja i posluha naprama Sv. Stolici, odgovara, da se je razne papinske jubileje iz posljednjega doba proslavilo na Krasu što se je dostojnije moglo, i sabralo i poslalo dalje prilično „Petrovoga novčića" koj bi se bio jako koristno mogao upotrebiti za tamošnje siromašne crkvice, i da se je njegovu preuzvišenost gospodina biskupa prilikom njegovih kanoničkih posjeta jako svečano dočekalo.

Priznaje da nije puku nikada govorio o [možebitnoj zabrani njegovoga jezika u crkvi, jer nije ni iz daleka očekivao da bi takova zabrana mogla stići, i jer je sama viša duhovna oblast zabranila razpravljati čak i svećenikom o pitanju bogoslužnoga jezika. Ako je pučanstvo odlučno diglo svoj glas na obranu svoje svetinje, ima se to jedino pripisati njegovoj ljubavi kojom čuva pravo svojega jezika ondje gdje mu je zakonito priznato. Od svojih ljudi, tvrdih Ćića, odraslih u najsiromašnijem predjelu Krasa, bio bi mogao očekivati, da će ga i tvorno napasti, kad počme provadjati dekret, al da će ti ljudi *plakati*, toga nebi bio nikad ni pomislio. A oni su plakali, i plaču još — doista ne svi, jer mnogi kunu i proklinju, sve one koji bi htjeli uništiti njihovu svetinju. I nepoštedjuju ni Sv. oca papu, ni biskupa, nit ikoga koga drže krivcem. „I za sve to da ja dobivam ukor? Ma, ja ga najodlučnije odklanjam!" — veli velevriedni svećenik, pak nastavlja: Naputci koje se okružnicom daje svećenstvu nejmaju nikakve vriednosti. Pred tihom sv. misom narod iz crkve bježi. Da svećenik pjeva latinski a narod hrvatski, to bila tek lakrdija, proti kojoj je papinski dekret poglavito naperen. Kad bi imalo prestati pjevanje puka u pučkom jeziku, onda bi nastale nove možda još teže borbe. U ime *posluha* tjeralo se je prije nas svećenike da vršimo dekrete, a sad kad se je tim narod ogorčilo doziva nam se u pamet pastirska razboritost, kao da bi ta vrlina morala riesiti samo nas a ne i one koji nam daju dekrete. Svećenici su na dobu, poznajuć obstojnosti, upozorili otvoreno na poteškoće, dà nemogućnost provadjanja dekreta. Razboritost naših pastira zahtjevala je, da obavjeste odlučujuće krugove te jih sklonu, da računaju sa ljubavju našega naroda prama svojoj svetinji, da mu ostave netaknuto njegovo starodrevno pravo, da ga uživa, te se tako kriepi u svetoj vjeri, dočim se u obratnom slučaju od nje odvraća. Pokušajem provedenja dekreta, narod je ogorčen, svećenstvo trpi kao med nakovalom i batom, crkve su prazne, ugled crkvenih dostojanstvenika je pao. Od toga nejmа nit će ikada imati koristi nit sv. vjera nit crkva.

Lopovluk talijanske klike u Istri.

Talijanskog kapetana Istre Dra Rizza i talijanske asesore Apollonija, Chersicha i Salatu grdo su opekla dva prva članka u posljednjem broju „Naše Sloge". U njihovoj ložitorbi „Il Piccolo" od 5. marča ima puseban članić, naslovljen „Laž u službi slavenske agitacije". Prema tvrdnjam u tom članiću sve je laž i kleveta što piše „Naša Sloga" u dva članka svojega posliednjega broja, a za dokaz tomu navadja samo jednu činjenicu; a ta je, da je u članiću „K bezvladju u pokrajini" rečeno, da rečeni kapetan ne saziva uvjek k sjednicam zemaljskoga odbora hrvatsko slovenskih asesora. U istinu da jih uvjek saziva, i da to potvrdjuju i sami hrvatsko-slovenski asesori. Ako to ovi posliednji,

dakako samo sadanji, potvrdjuju, onda mi to vjerujemo. Samo nješto kod toga opažamo. Mi smo u našem rečenom članiću naročito rekli, da se je cieli tobožnji gospodarski radni program napravilo bez naših asesora i da ovi nisu k sjednicam ni pozvani bili, te se je na to osobito oslanjala naša tvrdnja, da nebivaju k sjednicam pozivani. U jednu sjednicu zem. odbora, kad bijaše taj zloglasni program već gotov, donesli su ga odnosni talijanski asesori kad bijahu i naši asesori prisutni. A ko će vjerovati, i komu će gospoda dati piti, da su pojedini asesori sastavljali onaj program bez da su se medju sobom i sa kapitanom Rizzom o tom razgovarali, bez da su o tom razpravljali, bez da su makar i neobligatno držali sjednice, bez da je naše Rizzi k njim pozvao?! To bijaše cieli trik koji su pripravljali i proti svojim drugovom Hrvatom u zemaljskom odboru i proti hrvatsko slovenskim zastupnikom u saboru, samo da ne dodje do redovitoga rada u saboru, naročito do razprave proračuna. Takove stvari ne čine pojedinci bez predhodnoga dogovora, takove stvari činili su talijanski asesori s Rizzom, a možda i sa vodstvom talijanske klike, zajedno, dogovorno, u sastancih, u sjednicah, kako ćete jih zvati.

Nadalje imamo reći, da su talijanski asesori pod predsjedanjem Rizzovim držali sjednice, a da nisu u nje pozvali bivšega asesora Dra. Dinka Trinajstića. Tada bijaše ustanovljen stanovit dan u tjednu za sjednice. K tim nije trebalo poziva. Al k drugim, koje su se u istinu držale, nije kapetan Rizzi pozivao Dra. Dinka Trinajstića.

Konačno još ovo. Gospoda htjela bi u lažitorbi talijanske klike, izpraviti jednu tvrdnju onoga članića u „Našoj Slogi". O svem drugom šute. Ništa drugo nit ne kušaju izpraviti, ili dokazati kao „laž". Sve drugo je istina. Dru. Rizzu je tamo rečeno, *da nevrši svoje dužnosti bdienja nad vršenjem zakona, nego da pristaje uz onu trojicu talijanskih asesora — kad krše ustanove zakona, da pod noge baca i pravicu i zakon, da nejma ni srama ni stida kakva bi morao imati svaki i najprostiji čovjek.* Tamo se veli da su talijanski asesori *protuzakonito* odobrili proračune talijanskih občina, bez naših asesora, da proračuna naših občina, i opet *proturakonito*, neće da rieše; da neće da rieše preraznih pitanja ustrojenju škola; ćak nit onoga glede hrvatskih škola u Puli, **koje bi se nesamo po zakonu morale ustrojiti,** *nego i po pismenoj obvezi koju je Dr. Lodovico Rizzi kao pokrajinski kapetan preuzeo pred predstavnici c. k. oblasti.* Veli se takodjer da Dr. Lodovico Rizzi nije ništa poduzeo nit proti raznim protuzakonitim odlukam talijanskih asesora, nit u svrhu, da se izpuni ona njegova obveza glede hrvatskih škola u Puli za početak školske godine 1911./12. Na to šute gospoda talijanski asesori i Rizzi odnosno talijanska lažitorba „Il Piccolo". Šuteć na to, a iztrgavajuć iz člančića samo jednu tvrdnju i bučeć na nju, priznaju sami da je sve ostalo istina. Inače su mogli dati izpravak u „Našoj Slogi", i ona bi ga bila stalno tiskala. Nego, mislili su si, bolje šutiti, nego još jače zakopavati se u blato, u kojem se nalazi cijela pokrajina usljed njihova protuzakonitoga postupka.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Skupština Nar. rad. organizacije. U nedjelju dne 12. o. mj. u 10 s. prije p. obdržavat će se glavna skupština Nar. radničke organizacije u Puli u društvenim prostorijama.

Skupština podružnice Družbe. U nedjelju 12. o. mj. u 3 s. po podne biti će glavna skupština Podružnice Družbe Sv. Ćrila i Metoda u Puli u dvorani „Narognog Doma".

Glavna skupština Čitaonice. U nedjelju bila je glavna godišnja skupština Čitaonice u Puli, na kojoj je jednoglasno izabran novi odbor, i to: predsjednik: Dr. Ivo Milić; odbornici: Dr. Gradnik, Dr. Perić, Magašić, Turina; zamjenici: Erman Franjo i Hermina Ruzner; nadzorni odbor; Favetti i Krmpotić.

Zabava s plesom. Slovenski skup u Puli priredjuje u subotu 18. t. mj. zabavu s plesom, pod imenom „veselica s plesom v postojnskoj jami" u dvorani „Narodnog Doma". Početak u 8½ s. u večer; glazba c. i k. ratne mornarice. Ulaznina: gospodje 1 K, gospoda K 2. Odielo za šetnju. Ples će biti po amerikanskom sistemu: pred odmorom biraju dame, i zaključuju o pol noći s kotiljonskim valčikom; poslije odmora biraju pak gospoda. Čisti dobitak namienjen je za svesokolski slet u Zagrebu.

Iz „Sokola" u Puli. Javlja se vježbačima, da su počele opet sokolske vježbe, koje se drže svaki ponedjeljak, srieda i petak u 8½ s. u večer za odrasle, a svaki utorak i petak u 6 s. po p. za podmladak.

Visoki gosti. U subotu dovezao se je dvorskim vlakom u Pulu u pratnji svoje supruge i čitave obitelji te mnogobrojne pratnje nadvojvoda priestolonasljednik Fran Ferdinand. Visoke goste dočekali su na kolodvoru c. k. namjestnik knez H ohenlohe, zapovjednik ratnog arsenala poladmiral pl. Ripper, upravitelj c. k. kotarskog poglavarstva grof Alems ild Visoki putnici okreaše se odmah zatim na brod te se odvezoše na brionske otoke, gdje će ostati 5—6 čedana. Visokim gostovima kličemo: dobro nam došli!

Iz Krnice primismo ispravak, koji donašamo onoliko, koliko ispravlja:

Uglednom Uredničtvu „Naše Sloge" Pula. U smislu § 19 ti-k. zakona izvolite uvrstiti u dojdućem broju „Naše Sloge" na istom mjestu na dopis „Iz Krnice. — U album občini krničkoj", tiskan u istom listu od dne 23. p. m. broj 8, slijedeći *Izpravak:* Nije istina, da su *nekoji* općinski zastupnici predali triumfalno gradnju nove školske zgrade u Proštini Lorenzu Dellapietru. Istina je, da se je spomenuta gradnja dozvolila Lorenzu Dellapietru kao najboljem nuditelju na jeftimbi u interesu općine, budući su svi ostali natjecatelji držali poviše cjene nego li ovaj.

Nije istina, da je pudzetnik Lorenzo Dellapitra izagnan iz naše države, barem do danas. Nije istina da je bilo diktirano od raznih „reprežentanta" narodu, da ne reagira na njegove uvrijede. Nije istina da je spomenuti poduzetnik nasamario nekoje občinske zastupnike, koji su radili, da mu se izdade što više novaca da tako odnese sobom kakvu hiljadicu na račun ove občine. Istina je dapače, da se je istome davalo na račun gradjevnih obroka, novac po vrijednosti njegove radnje a nigda više. Nije istina ni to, da je niti predsjednik ove općine sa nekojim zastupnicima i šijorom Zanetelom, niti itko drugi dao mu i položenu kauciju. Nije istina da je isti poduzetnik primio više novaca nego li je učinjeno raduje.

Istina je pako da gradnja škole napreduje svaki dan i dobrim uspjehom te uvjek pod vodstvom istog poduzetnika.

Od upravnog občinskog vieća.
Krnica 1. ožujka 1911.

Predsjednik: Peruško.

Voloski kotar:

Iz Kastavštine. *† Spinčić Mate Maričin.* Dne 5. t. mj. umro je kod Spinčići 87 godišnji starac Spinčić Mate, najstariji član čestite obitelji Maričinih, kod nećaka g. Kuzme Spinčić i bio pokopan u ponedeljak na groblju sv. Lucije u Kastvu.

U spomen pok. strica darovao je nećak g. prof. Vjekoslav Spinčić narodni zastupnik, 25 kruna „Bratovštini hrv. ljudi u Istri". Počirao u miru!

Blagoslov križnog puta. Dne 5. t. mj. blagoslovio se novi križni put u crkvi sv. Jelene u Kastvu. Blagoslovio ga častni predstojnik samostana otaca Franjevaca na Trsatu. Slike križnog puta, umjetnički izradjene na platnu, darovala je pobožna gdja. Antonija Lorenz u Kastvu sa troškom od preko 1700 kruna. Crkva bijaše dubkom puna pobožnog pučanstva, koje je sa škol. djecom u procesiji od sv. Sebastiana pratilo prenos slika nošenih po mladićima iz Kastva uz djevojke u bielini sa svićama do župne crkve, gdje je č. otac Franjevac držao prigodnu propovied.

Roditeljski sastanak. Dne 5. t. mj držao je u Kastvu g. naučitelj Franjo Baf roditeljski sastanak i predavao o poslušnosti djece.

Popis pučanstva u Kastvu. U Kastavskoj občini, zajedno sa pridruženim, nabrojilo se ukupno prisutnog pučanstva 20.907 prema popisu od god. 1900. od 17.968 za 2939 više. Odsutnih biti će preko 3000 u Americi i drugdje. Narodnosti sve hrvatske osim stranaca.

Porečki kotar:

Iz Sv. Lovreča u Dalli. Rijetko kad, ili bolje rekuć nikada se ne oglasismo odavle u drčnoj „Našoj Slogi", te ako to činimo sada, hoćemo da pokažemo da i mi Hrvata imade ovdje.

Pred malo dana ustanovilo se ovdje društvo pod imenom „Zidarsko Društvo u Sv. Lovreču u Dali". Svrha je društva priredjivati zabave, predstave, plesove, izlete i držati predavanja svojim članovima i pozvanima. Čisti pako dobitak od pojedine zabave, predstave, plesa, itd. namienit će se „Družbi Sv. Ćrila i Metoda za Istru".

Predsjednikom ovog Drustva izabran je Agostin Babić, podpredsjednik: Juraj Babić, tajnik: Ivan Babić, blagajnik: Anton Skrinjer. Odbornici: Alois Skrinjer, Marko Skrinjer, Ivan Babuder, Juraj Sverko. Zamjenici: Petar Orzan, Ivan Skrinjer, Anton Koronika, Josip Zakinja.

Hoćemo da pokažemo svietu, da nas ima ovdje i hoćemo mi biti gospodari u našoj kući, a nećemo da nam tudjinac zapovjeda. Budući pako smo ovdje ostavljeni sami sebi, uvjereni smo, da će se i naša braća Hrvati po Istri zauzeti za nas. A jer su već dvije godine, što talijanska kovačnica kvari našu milu djecu i uzima joj iz srca ljubav za mili svoj hrvatski materinski jezik, toga radi kličemo velevriednoj Družbi: „Dižite škole, djeca Vas mole".

Kaštelir za „Družbu". Već je puno vremena tomu, da u Kaštelru nije se obdržavala nikakva zabava na korist naše „Družbe", a tomu su uzrok bile razne okolnosti. Ali u subotu 25. p. mj. i to smo dočekali. Plesna zabava bila je u dvorani Kocijančić, krasno iskićenoj zelenilom i mnogobrojnim hrvatskim zastavicama. Ono pak što je najviše začinjalo i povećalo sjaj zabave, bila je naša mlada glazba sa svojim crven-kapama. Ova glazba, i ako nema neg samih 5 mjeseci svog opstanka, tako je napredovala, da zbilja joj se moramo diviti! Za stalno najveća zasluga za takav napredak mora se pripisati učitelju g. Depolu. Kličemo joj — cvjetala i napredovaja!

Moramo se zahvaliti dičnim glazbarima, koji su se bezplatno ponudili i kroz cijelu zabavu hrvatskim komadima nas zabavljali. Moramo takodjer zahvaliti i onim djevojčicam koje su dvoranu tako krasno iskitile. Posjet sa strane naroda bio je neočekivan! Ali nije bilo vidjeti ni blizu nekoje osobe, koje se drže, da su korepiti narodnjaci... valjda su bili bolesni!....

Čisti je prihod ove zabave K 72·07. nije baš veliki, ali ipak je nešto. Kaštelirci! budite vazda složni kao onu večer i u nijednoj zgodi ne zaboravite „Družbu", tu dobročiniteljicu Istre, već se nje vazda sjećajte".

Iz Livada. Zlatni plr. Dne 11. veljače ove godine slavio je naš vrli rodoljub Antun Antonac „Brusta" iz Livada, sa svojom suprugom Marijom, pedesetgodišnjicu svoga vjenčanja.

Da im bude taj dan čim svečaniji, dali su odslužiti svečanu sv. misu, kojoj prisustvovahu uz stare svečare mnogi rodjaci i prijatelji njihovi. U krasnoj propovjedi spomenuo je celebrant g. Walker vesele, a i tužne dane, što su ih zajedno sproveli supruzi Antonac kroz pedeset godina njihove bračne veze, te im srdačno čestitao, veseo i zadovoljan, da ih može zdrave i jake vidjeti u krugu njihove djece.

Poslije podne istog dana priredio je svečar Antonac veliku gozdbu, na kojoj su bili mnogi njegovi prijatelji i znanci. Izreklo se tu više nazdravica sjedim starcima, uz iskrene želje, da ih Bog uzdrži još mnogo godina žive i zdrave. U spomen proslave, sabralo se na predlog sina svečarava Ivana Antunca, K 24·— za Družbu sv. Ćrila i Metoda.

Starina Antonac navršio je dne 11. oktobra 1910. 82 godine života, dočim je njegova supruga za 10 godina mladja. Odgojio je 9 djece, t. j. 3 kćeri i 6 sinova, od kojih je sina mu Andjela ugrabila nemila smrt iste godine kad je imao po prvi put prikazati Bogu nekrvnu žrtvu. Svih potomaka ima naš starina do sada 32. Pokazao se uvjek i u svakoj pogodi kao neustrašivi narodni borac i rodoljub, te je više puta i svoj život izložio pogibelji samo da pripomogne izbaviti iz ropstva našeg tužnog potlačenog seljaka od bezdušne talijanske ruke. No nije samo on ostao vjeran svom narodu, već je u narodnom duhu uzgojio i svu svoju djecu, da su danas na ponos i dika našeg naroda.

Gospodinu Antoncu i supruzi mu Marij zato najsrdačnije čestitamo, te im kličemo: Živjeli na mnogaja ljeta!

Razne primorske viesti.

Otvorenje carevinskog vieća. Kako je poznato imalo je carevinsko vieće praznike radi zasjedanja delegacijah u Budimpešti. Carevinsko vieće sastalo se je jučer dne 8. marča, da nastavi svoje djelovanje. Najprije će razpraviti novelu k zakonu o udruživanju, nekoliko agrarnih resolucija, kao i osnovu o ukinuću zavoda javnih agenata. Plenarne će sjednice biti vrlo kratkotrajne, jer se mora dati vremena proračunskomu odboru, da rieši državni proračun. Imade li se proračun razpraviti do 31. marča, morao bi odbor svršiti svoje viećanje do 15. marča, tako da bi kuća imala na raspolaganje nekih deset dana za drugo čitanje. Početkom bi travnja zastupnička kuća imala uzeti u pretres novački kontigenat, tako da bi se prije uzkrsnih praznika riešile osnove o zabrani noćnoga rada žena, o osiguratelinom ugovoru, o pijanstvu. U ovaj je mah medjutim još veoma sumnjivo, da li će biti moguće, da se tako kratko vrieme razpravi državni proračun.

Istina ih bode! Talijanska nasilja, što ih počinja istarsko talijanska-Kamora na našem narodu u Istri, i koja je u austrijskoj delegaciji u Budimpešti nemilosrdno odkrio član gospodske kuće preuzviseni gospodin Dr. Grabmayer zaboljela su tako žestoko talijanske zastupnike, da nemogu naći mira ni počinka.

Prvi je pokušao zastupnik i delegat Bartoli, da ublaži silni dojam, što ga je izazvao u delegaciji govor delegata Grabmayera. On je čavrljao o svemu i svačemu, da dokaže nevinost istarskih Talijana i da baci krivnju na nedužno janje, koje muti vodu talijanskomu vuku. Ali prazne riečí i smušene osvade nemogoše oboriti jasne i nepobitne dokaze.

Kršćanski zastupnik Bugatto videći svoga liberalnoga druga u težkoj neprilici, hotio ga obraniti u bečkom liberalnom listu „Die Zeit" dokazujuć kako su navodi delegata Grabmayera glede nasilnog postupanja istarskih talijana netačni i pretjerani. Negova ponesrećena obrana, kao nepo-

zvanog odvjetnika, nije zadovoljila one, kojim je delegat Grabmayer onako nemilosrdno sa licumjernog obraza krinku skinuo A to su talijanska gospoda na zemaljskom odboru t. j. sladko-gorki zemaljski kapetan Rizzi i njegovi vjerni drugovi zemaljski prisjednici Apollonio, Chersich i Salata.

Talijanski članovi zemaljskog odbora u Poreču sa zemaljskim kapetanom na čelu, držeći da će službenim ispravkom pobiti neprebitne činjenice izdaše *službenu* izjavu u kojoj nastoje dokazati:

1. da je postojeći izborni red za zemaljski sabor Istre obzirom na razmjer obiju narodnosti pokrajine i obzirom na poreznu snagu i stupanj prosvjete posve pravedan;

2. da se u zemaljskom saboru Istre u jezikovnom pogledu postupa sa Slavenima posve pravedno, jer se prevadja njihove upite i predloge na talijanski jezik, a u koliko nije Slavenima posve zadovoljeno, krivi su sami, jer nisu htjeli pristati niti na ono, što je predložio isti c. k. namjestnik;

3. da imade u Istri više slavenskih pučkih škola nego li talijanskih, da neimaju ni Talijani dostatan broj pučkih škola, da Slaveni traže svoje škole u talijanskim gradovima, da neima za ustrojenje novih škola novaca u zemaljskoj blagajni, da bi morala država dati pokrajini veću podporu i da ako uzdržaje „Družba sv. Ćirila i Metoda“ svoje privatne škole, mora da to isto čini, i „Lega nazionale“;

4. da zemaljski odbor dieli pravedno podpore za ublaženje biede u pokrajini i

5. da je zemaljski odbor pripravan staviti na razpolaganje delegatu Grabmayeru sve spise ticuće se pregovora glede narodnostnog kompromisa u Istri, iz kojih je razvidno, da su Slaveni krivi, što nije došlo do sporazumljenja i koji dokazuju, da su Talijani nudjali Slavenima mnogo više nego li nudjaju Niemci Talijanima u Tirolu.

Ovih pet točaka sadržaje *službeni* izpravak talijanske gospode, kojim su htjeli obezkriepiti činjenice navedene od delegata Grabmayera.

Taj će *službeni* izpravak nazvati svatko, koj pozna odnošaje u Istri, nesamo neistinitim nego drzovitim, jer se istim izpravljaju nepobitne činjenice, koje su sto i sto puta dokazane i koje se nedadu apsolutno prazninm riečima i izmišljenim doskočicama pobiti.

Mi bismo željeli, da bi se i s naše strane *službeno* i javno točku po točku pobilo gornje neistine i izmišljotine talijanske gospode u Poreču, pak da se pruži delegatu Grabmayeru nepobitnih činjenica o nasilju, terorizmu i nepravdah, koje počinjaju na našem narodu kolovodje talijanske stranke u Istri, a na čelu im talijanski članovi zemaljskog odbora u Poreču.

Ne učini li se to službeno (saborski klub ili političko društvo) nećemo uzmanjkati mi.

Na koga spada! U tršćanskoj „Edinosti“ od dne 26. p. mj. poliče netko u viesti priobćenoj pod naslovom *Politična organisacija u Istri*“ naše odlučujuće krugove na potrebitu reorganizaciju našega političkoga društva (o kojoj bijaše jurve govora i u javnosti) da se nekoliko razbremene možje, ki že toliko let nosijo težko breme.

Isti dopisnik izriče želju, da bi narodni zastupnici češće dolazili u doticaj sa svojim biračima. Nekoji da to doduše čine — ali ne svi.

Ove redke upravljamo onim, kojih se to tiče.

Posvećenje i ustoličenje tršćanskoga biskupa presvj. g. Dr. A. Karlina, obaviti će se kako smo već javili dne 19. o. mj. t. j. na blagdan Sv. Josipa, svečanim načinom u stolnoj crkvi sv. Justa u Trstu. Ked ove riedke svečanosti sudjelovati će uz goričkog kneza-nadbiskupa pruzv. g. Dra. Sedeja i ljubljanskoga kneza-biskupa presvj. g. Dra. Jeglića takodjer krčki biskup presvjetli g. Dr. Mahnić i porečko-puljski biskup presvj. g. Dr. Flapp. Svečanom činu prisustvovati će dakle svi biskupi stare Ilirske metropolije.

Najveći brod naše ratne mornarice što se gradi u „Stabilimento tecnico“ u Trstu, koji će nositi ime cara i kralja Frana Josipa I. biti će porinut u more — kako pišu bečki listovi idućega mjeseca maja. Svečanom porinuću tog broda „dreadnought“ nazvanog imao bi prisustvovati sam cesar i kralj sa više nadvojvoda, članovi austrijske i ugarske vlade, zastupnici obiju parlamenta i obiju gospodskih kuća itd

Taj ogromni brod nositi će 20.000 bačava (tona) a posve oboružan stojati će izmedju 50—60 milijuna kruna.

Poziv.

na **XV. glavnu redovitu godišnju skupštinu** Posujilnice u Voloskom registrana zadruga na ograničeno jamčenje koja će se obdržavati dne 30. marča 1911 u 3 s. po podne i to u Družtvenoj pisarni sa sliedećim

Dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine;
2. Izvješće ravnateljstva;
3. Izvješće nadzornog odbora;
4. Izbor ravnateljstva, nadzornog odbora i družtvenog suda;
5. Zaključak glede promjene pravila;
6. Zaključak glede uporabe čistog dobitka;
7. Slučajni predlozi i savjeti.

Volosko 6. marča 1911.

Ravnateljstvo.

POZIV

na **glavnu skupštinu** potpisanog „Potrošnog obrtnog gospodar. družtva reg. zadr. na ogr. jamčenje u Buzetu“, koja će se obdržavati u dvorani „Narodnog Doma“ pod Buzetom, *u nedjelju, dne 26. ožujka t. g.* Početak u 10 sati prije podne, sa sliedećim

Dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika;
2. Čitanje zapisnika zadnje gl. skupštine;
3. Izvješće upravnog odbora;
4. „ nadzornog odbora;
5. Potvrda računa za god. 1910.;
6. Biranje nove uprave za dobu od tri godine;
7. Biranje nadzornog odbora;
8. „ trojice članova u obranički sud;
9. Ini prijedlozi.

Kroz zadnjih osam dana izloženi su računi svakom članu na uvid.

BUZET, 7. ožujka 1911.

Potrošno obrtno gospodarsko društvo
reg. zadr. na ogran. jamčenje.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobi i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

sapunom liljansko-mlječnim konj na palici.
(Steckenpf rd-Lilienmilchseife)
(Marka konj na palici)
od Bergmann & Co., Telschen a. E.

Komad po 80 para dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

POZIV.

„Mljekarska zadruga u Lindaru, registrovana zadruga sa ograničenim jamstvom obdržavati će u nedjelju dne 19. ožujka 1911. u 4½ sata po podne u prostorijama Hrvatske Čitaonice

III. redovitu glavnu skupštinu

sa sliedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
2. Izviešće predsjednika.
3. Potvrdjenje računskog zaključka za godinu 1910.
4. Izbor upravnog i nadzornog odbora.
5. Slučajni predlozi.

Odbor.

POZIV

na glavnu skupštinu „Hrvatske Čitaonice u Pazinu“ koja će se obdržavati u srijedu dne 22. ožujka u 5½ sati poslije podne.

Dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika
2. Izvještaj tajnika.
3. Izvještaj blagajnika.
4. Izvještaj revizionalnog odbora.
5. Apsolutorij odboru.
6. Izbor novoga odbora.
7. Eventualija.

U slučaju da se ne sakupi dovoljan broj članova, sazivlje se ovim nova glav. skupština istoga dana u 6 sati, na kojoj će se pravovaljano zaključivati bez obzira na broj prisutnih članova.

Pazin 1. ožujka 1911.

Upravni odbor „Hrvatske Čitaonice“.

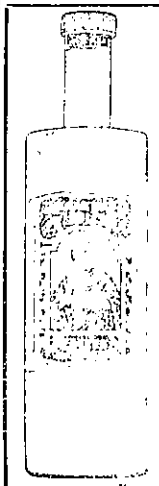

Petrove kapljice

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek u prosiku i poljičkim strančicama za prekušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sastavljen je od samih svježih sokova, baljka i korenja, te se preporuča svakome, koji bolnja od slabe probave, taz ili bodi i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakom u proti slabo probavi, mučnini, ki mučnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Naručuje se samo s ljekarni kod FR. ŠULLER-A ZAGREB, Vlaška ulica ..

Poziv.

Redovita XXIII. glavna skupština

Gospod. zadruge Volosko-Opatija

obdržavat će se u Mošćenicama dne 19. marča 1911. u 3½ pr. p. u Čitaonici uz sliedeći

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Pročitanje zapisnika lanjske glavne skupštine.
3. Izvješće tajnikovo.
4. Izvješće blagajnikovo i proračun za godinu 1910.
5. Eventualni predlozi.
6. Žrebanje gospodarskog oruda.

Računi stoje gg. članovom na uvid kod zadružnoga tajnika.

VOLOSKO, 2. marča 1911.

Viktor Tomičić,
predsjednik.

S 3/11.4

Obvestilo.

O imovini „Glavne posojilnice v Ljubljani“ regist. zadruge z neom. zavezo v Likvidaciji se je razglasil dne 13. II. 1911. konkurz.

Konkurzni komisar: c. k. dež. sod. svet. dr. Jak. Teplak v Ljubljani.

Začasni upravnik mase: dr. I. C. Oblak odvetnik v Ljubljani.

Voljni narok 21. februarja 1911. dopoldne ob 9 uri pri tej sodniji v izbi št. 123 pred konkurznim komisarjem.

Zglasilni rok: do 30. aprila 1911.

Narok za likvidacijo in poravnavo 16. maja 1911. dopoldne ob 9. uri pri tej sodniji, v izbi št. 123 pred konkurznim komisarjem.

C. k. deželna sodnija v Ljubljani, oddelek III. dne 13. februarja 1911.

ZAHVALA.

Nemogući svima osobno zahvaliti na živom i iskrenom saučešću prigodom smrti i pokopa naše drage i ljubezne supruge

FUSKE GRAKALIĆ rodj. **MEKOVIĆ,**

izrazujemo ovime našu najsrdačniju hvalu.

Posebice zahvaljujemo zastupnikom kot. poglavarstva gg. Košanjcu i Zelenku, kot. šum-kom nadzorniku g. Linz-u, visem komisaru fin. straže g. Turšiću, gg. obć. sreskim glavarima iz okolice, osobito g. Nikoli Tromba iz Sišana, kaošto i gg. zastupnicima poreznog, poštanskog i sudskog ureda, nadalje redarstvenom povjereničtvu za redarstv. stražu, odboru crkve sv. Ivana, cielom veleč. svećenstvu, milosrdnim sestrama, g. razsudniku djevojačkog kreja i svima koji su darovali vience. Ne manja hvala budi izrečena gg. Dr. Martinz i Dr. Sbisa, koji su milu pokojnicu nesebičnom požrtvovnošću njegovali.

Pula 7. ožujka 1911.

Ožalošćeni suprug za sebe i potomke.

Javna zahvala.

Prigodom smrti našega neprežaljenoga otca odnosno tasta gospodina

Petra Lorencina pok. Grge Zorzova

koji je dne 3. marča 1911. nakon duge kršćanskom strpljivosti podnesene bolesti, providjen utjehama sv. vjere, blago u Gospodinu usnuo te je u nedjelju 5. marča 1911. na groblju medulinskom bio pokopan, sav puk medulinski i bližnjih župa Ližnjana, Sišana, Pomera, Premanture te mnogobrojni prijatelji iz Pule, obvezali su nas na vječnu harnost time, što su nam na razne načine dali izraza svoga saučešća, osobito što su odpratili milog pokojnika do vječnog počinka. Svima najsrdačnija hvala, a osobita veleč. gospodi svećenicima Kireu, Mateljanu i Kukuljici, koji su obavili crkvene obrede.

Medulin 6. marča 1911.

Obitelji Lorencin, Kirac, Dobrović, Dr. Zuccon i Žmak.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Corso br. 1. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi	K 2,116.216·86
Od toga temeljna glavnica K	800 000·—
Godišnji prihod premije s pristojbama	K 1,117.856 03
Isplaćene odštete	K 3,923.163 48

Zastupstvo za Pulu i okolicu nalazi se kod gg. **A. Žunić i drug u Puli.**

Riedka prilika!

Tvornica, koju je uništio požar, prepustila mi je svu zaliha spašene robe, t. j. više tisuća krasnih, teških

flanelskih pokrivala

u svim najnovijim i najkrasnijim uzorcima, koji imaju neznatne, jedva vidljive mrlje od vode. Ta pokrivala su za svaku bolju obitelj za pokrivanje postelja i osoba, vrlo tople, mekane i čvrste, 190 cm duge, 135 cm široke. Razašiljem pouzećem. **3 komada krasnih, teških flanel. pokrivala za 9 K u raznim modernim bojama i uzorcima. 4 pokrivala za kućno gospodarstvo za 10 K.** Svaki, koji naruči tu robu za stalno je zadovoljan.

OTON BEKERA,
c. k. financ. nadstražar u m.
Nachod (Češka).

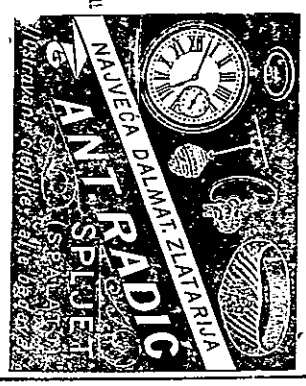

Jeftino česko PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·00, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . 30·— „ „ 30·—
razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

!!! U životu nikada više !!!

VELIKO IZNENADJENJE
600 komada samo K 4.

Krasna pozlać. Ankerura s lancem, točna, 3 god. jamstvo, 1 mod. svil. kravata za gospodu, 3 k m. fin. žepna rubca, 1 lepi prsten za gospodu sa imit. dragim kamen., 1 cigaruša Bernstein, 1 broš (novost), 1 lepo žepno ogledalo, 1 koža. kesica, 1 perić, 1 par puceta za manšete, 3 puceta double sa patent. zaklopcem, 1 eleg. album razgledn. najljepši vidici svieta, 5 šalj. predmeta, veliko veselje za mlado i staro, 1 vrlo prakt. ljubavni listar za gospodu i gospodje, 20 dopis. predmeta i još preko 500 predmeta potrebit. u kući. Sve skupa s urom, koja sama toliko vriedi, stoji samo K 4. Pošilja pouzećem središnja izvozna kuća

F. WINDISCH, Kraków br. R 5.
Ako se ne dopadne, vraća se novac.

oo **JEFTINO i BRZO.** oo

CEDULJICE

za

sv. ispovjed i pričest

izrađuje

NARODNA TISKARA
LAGINJA i dr. — PULA
Via Giulia, 1.

oo **JEFTINO i BRZO.** oo

KREDITNO I ESKOMPTNO DRUŠTVO

R. Z. O. J. ∴ **PULA**

Ulica Giosuè Carducci 45.

Uredovni satovi od 9—12 prije podne i od 3—6 poslije podne.

prima *a)* štedione uložke i ukamaćuje po 4½%
b) uloške na tekući račun
c) sedmične uložke na odjele

dava članovima prednjme i kredite u svrhu poboljšanja njihovog stanja i gospodarstva:

obavlja inkase, eskomptuje mjenice i dava informacije u svakom bankovnom poslu.

Svojim članovima daje društvo savjete u svem što se tiče različitih taksa i drugih financijalnih poslova.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polu-svetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·40 K; 1 K; **najfinije,** kao snieg bielo, očišćeno 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, belog ili žutog nankinga, **1 pokrivač,** 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka,** svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahulja-tim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 764, Šumava

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1910. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl i Dol	Postaje	Dol i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	∨PUNAT . . . . ↑	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
7.05	odl.	„ . . .	dol.	3.35
7.35	dol	Malinska . . .	odl.	3.05
7.45	odl.	„ . . .	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.20	dol.	↓RIJEKA . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol i Odl.	Svaki Poned. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
4.40	odl.	∨Baška . . . . ↑	dol.	6.10
5.30	dol.	Punat	odl.	5.—
9.30	dol.	↓Rijeka . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Reb i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	∨Rijeka . . . . ↑	dol.	7.20
7.55	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.—	odl.	„	dol.	6.35
8.15	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.20	odl.	„	dol.	6.10
12.—	dol.	↓Rab . . . . ∧	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
6.20	7.20	odl	∨RIJEKA . . . . ↑	dol.	5.—	4.30
6.55	7.55	dol	Opatija	odl.	4.25	3.55
7.—	8.—	odl.	„	dol.	4.15	3.45
8.20	9.20	dol.	Beli	odl.	2.55	2.25
8.30	9.30	odl.	„	dol.	2.45	2.15
—	0.20	dol.	Merag	odl.	1.55	—
—	10.30	odl.	„	dol.	1.45	—
9.40	11.—	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
9.50	11.10	odl.	„	dol.	12.55	12.55
					prije podne	prije podne
11.20	—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
11.40	—	odl.	„	dol.	11.15	11.05
po podne	po podne					
1.30	1.—	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
1.50	1.20	odl.	„	dol.	9.15	9.15
2.15	1.55	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
2.25	2.05	odl.	„	dol.	8.40	8.40
3.50	3.30	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
4.—	3.40	odl.	„	dol.	7.05	7.05
4.10	3.50	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
4.20	4.—	odl.	„	dol.	6.45	6.45
5.05	4.45	dol.	↓NEREZINE . . . . ∧	odl.	6.—	5.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Puntu** i **Loparu.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — proma okolnostima — promjene plovitbenog reda.

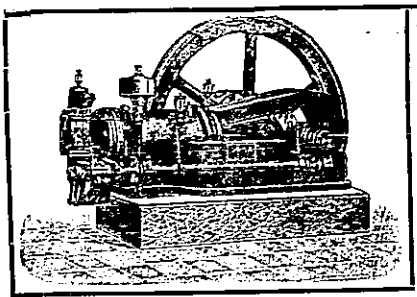

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, žestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja: ::

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

:: na plin d. d. ::

(A. G. Dresdner Gasmotore fabrik vormals ∴ MORITZ HILLE, DRESDEN) ∴

najveća špeclalna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

∴ **Tehnička poslovnica:** ∴

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtnička i industrilalna poduzeća ∴ ∴ ∴

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački. ∴ ∴ ∴

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 11. Pula, u četvrtak dne 16. marča 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na tomelju sniženog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u stvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Ček. račun br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Pučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće. } na godinu
5 K za seljake } ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i unapred se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tinkari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Prilike u Istri.

Predavao zastupnik na carevinskom vieću prof. Vjekoslav Spinčić dne 3. p. m. u hrvatskom akademskom društvu „Zvonimir" u Beču.

(Konac).

Još prije nego što smo si sami ponekle pomogli na području škole, pokušalo se, da se u našem narodu podigne stanje gospodarsko. Počeli su se ustrajati gospodarski i novčani zavodi. To je bilo nužno, jer je narod silne štete pretrpio uslijed elementarnih nezgoda te uslijed bijede pa i lakomislja. Osobito u zapadnoj Istri bilo se je pučanstvo kod talijanskih lihvara jako zadužilo, tako te je narod u razmaku od nekoliko god. skoro sve što je imao zadužio. Bio je na primjer u Poreču jedan čovjek, koji je tražio 365 po sto kamata od uzajmljenog novca. Bilo je i umjerenijih, koji su zahtjevali 20, 30 a i 40 po sto. Osim toga morali su ljudi donositi janje, jaja, pilića, a uz to seljak ipak nije nikada mogao saznati koliko za pravo duguje.

U ovakovim prilikama bilo je nužno osnovati novčane zavode, gdje je narod mogao jeftino dobivati novac i od Talijana se oslobiditi. Jer odvisnost naroda najviše zlorabila se u političke svrhe a poimence kod izbora. I konzumne zadruge, tamo gdje nije bilo hrvatskih trgovaca, bilo je nužno osnivati u takovim krajevima i gradovima. Možda nisu bile nužne svuda gdje su se osnovale, ali mnoge mogu pokazati lijepih uspjeha. Cres je podignulo naše gospodarsko društvo i škole. Oni su učinili od talijanskog mjesta hrvatsko. Narod nije doduše učio hrvatski, već se je u njima probudjivala narodna svjest i ponos osjecati se Hrvatom.

Pred dvadeset i pet godina osnovana je u Kopru nedaleko Trsta prva štedionica. Sada imade znatnih štedionica u Volovskom, Puli i u Pazinu te manjih u drugim mjestima. U Opatiji imade „Jadranska banka" svoju podružnicu. Na području podizanja gospodarskih društava na kopnu imade dr. Laginja najveću zaslugu, a u najnovije vrijeme na otocima biskup Mahnić.

Mlada duhovna i svjetovna inteligencija imat će još pune ruke posla, samo se ona mora pridružiti starijoj generaciji, da narod fizički i duševno ojača, da ga oslobodi iz tudjih ruku i da ga nauči trijeznom i umjerenom životu.

Godine 1860. i 1861. našle su naš narod u Istri posvema nepripravan. Narod nije znao ni za narodne zastupnike, a nije znao ni za njihov djelokrug. Narodna je svijest bila posve neprobudjena, dok je kod Talijana bilo nekojih koji su učili u Padovi i koji su odanle donijeli talijanske ideje, posmatrajući Istru talijanskom zemljom.

U početku može se kazati, nije bilo druge borbe osim one izmedju Talijana, koji su škiljili prekomora i c. kr. oblasti. Ti Talijani to su oni od „Nessuno" jer su kad se imalo glasovati izaslanike za Beč glasovali sa „Nessuno". Borba izmedju ovih Talijana i većinom vladinih zastupnika trajala je od godine 1860. do osamdesetih godina.

Naše je ljude obično izrabljivala vlada; a nije htjela ni uzima obzira na ono što su govorili naši vrijedni i čestiti muževi, kao biskup Dobrila, kanonik Feretić, župnici Sterk, Spinčić i Dorčić. Kad su ono godine 1883 novi naši ljudi došli u sabor, tada se Talijani još jače na naše. Već onda moglo se opažati, da su Talijani i njihovi zastupnici te vlada složno protiv nas istupili. Razni naši izbori biti su bez svakoga razloga proglašeni nevaljanima. Jednoglasno izabranog zastupnika ne htjedoše priznati. U saboru branise nam govoriti hrvatskim jezikom, progonjali nas i prijetili nam se. Ali baš i to je pomoglo do toga, da se je narod osvjestio i doskora je broj naših zastupnika prešao na 4, 5, 6, 7 i do 9, a godine 1890. već smo imali i jednoga prisjednika u zemaljskom odboru. Ali što je moglo i devet Hrvata protiv dvadeset i jednoga Talijana i onaj jedini protiv bezobzirnosti i bezobraznosti većine, koju je s k tome i vlada podržavala.

Godine 1907. uočio je naš narod Talijane i vladu da moraju i s nama računati. Onda je bilo po prvi put zavedeno sve opće pravo glasa i izborna su dne 14. mrija tr. Hrvata, S.a tri liberalna Talijana propadoše. Jedan mandat lobiše kršćanski socijali, a u dva izborna kotara dodje do užeg izbora. Kod užega izbora sdružili su se proti nam talijanski liberalci sa socijalisti u jednom kotaru, sa kršćanskimi socijali u drugom, te tako svladali naše. Ja to spominjem poradi toga, jer ni od jedne ni od druge strane ne smijemo ništa očekivati. Oni se vazda udružuju, kad treba na nas.

Sad su se Talijani počeli bojati, da bismo za sabor mogli dobiti više mandata, te su pristali da se sastavi novi izborni red. Većina i naših glasovala je za to. Talijani su obećavali sve moguće.

Prema nagodbi morao bi biti u saboru dvadesetpet talijanskih i devetnaest hrvatskih zastupnika. Osim toga imadu Talijani trojicu prisjednika u zemaljskom odboru proti dvojici naših prisjednika a i zemaljski kapetan uzet je iz talijanske većine.

Dne 17. svibnja 1908. postade novi izborni red i novi saborski poslovnik zakonom. Sad su Talijani promijenili svoju taktiku.

U prvoj sjednici imao se sabor konstituirati i birati zemaljski odbor, nu odma su Talijani zahtjevali razne kompenzacije koje su i dobili. U zemaljskom redu postojala je ustanova, da u zemaljskom odboru nemaju Talijani u glavnim pitanjima ništa bez nas odlučiti, a u znatnijim zgodama mora biti u saboru prisutno bar tridesetdva zastupnika, dakle najmanje sedam hrvatskih zastupnika, da se uzmogne stvoriti kakav zaključak. Zakon je čist i jasan pa ipak obilaze ga Talijani i proti njemu rade na našu štetu, a vlada šuti i tako se nam vazda čini sve to veća nepravda.

Prvi su put izigrali Talijani zakon, kad su dne 29. travnja 1910. u zemaljskom odboru votirali za izložbu u Kopru 15.000 kruna. Naši su se prisjednici tome opirali i ustanuše se od glasanja. U listopadu htjedoše u saboru za istu izložbu votirati 50.000 kruna, a nama nije ništa drugo preostalo, nego da se najodlučnije oprem sam volji Talijana. U pol sata bio je zasjedanje gotovo, pošto nije nista drugo preostalo nego slušati se sobom u dve sile.

Na pritužbu naših prisjednika dodje odgovor ministarstva u utarnjih poslova, da ono nemože uzeti veličanstvo za inicijativu zakona. To rade Hagenhi, koji je sam sa Benedettom sastavljen. Na taj način Talijani sve su dalje išli. I tako su bez naših prisjednika dali pravolu za mnoge občina naravno talijanskih, ishodivši i odluku vlade. Pravedne naših glasova Kastva, Pazina, Volovskoga i Opatije nisu Talijani riješili, premda bi da bude sto. U Istri vlada na taj način potpuna anarhija. Talijanske občine postupaju sve nezakonitije načinom potvrdjenje proračuna, dok ih naši u opće nemaju. Kraj ovakovih prilika ne a druge, nego da se zakoni pribave valjanosti, a medjutim u red jačali i proširjali na nove hrbe.

Malo odgovora na službene laži.

Povodom poznatog govora, što ga je izrekao u delegacijama član gosudske kuće Dr. pl. Grabmayr, objavili su gospoda Dr Ljudevit Rizzi, zemaljski kapetan, Dr. Dragutin Appollonio, Dr. Nevinko Cherubich i Franjo Salata, prisj. bivši zemaljskog odbora u Poreču, neku vrst ispravka na činjenice navedene od spomenutog delegata. Na to se razvila žestoka polemika u primorskim novinama, a usred te polemike su spomenuta gospoda prisjednici zemaljskog sabora za Istru — ovaj put bez zemaljskog kapetana — dali drugu izjavu, u kojoj drže tvrdom nego bitnu istinu svojih prijašnjih navoda prama činjenicama, koje su bile iznesene s protivne strane.

Obzirom na to molimo sl. uredničtvo i mi kao prisjednici istoga zemaljskog odbora za Istru za uljudno obnarodovanje u Vašem cijenjenom listu zljedeće

IZJAVE:

1. Istina je, kako ističu naši visoko štovani kolege od zemaljskog odbora, da se sastav istarskog sabora temelji na razmjeru utanačenom u zakonu od 17. maja 1908. br. 17; ali isto tako stoji činjenica, da usljed nelojalnog nastupa Talijana kod izbora u Puli, Slaveni su izgubili jedan mandat.

Da li pak razmjer (slavenskih) 19 : 26 (talijanskih) saborskih zastupnika odgovara etničkim odnošajima zemlje (oko to 190 000 Slavena prama 140.000 talijana) o tome neka sude drugi. Svakako moramo spomenuti okolnost, da toli u saboru koli u svim autonomnim upravnim organima vladajuća talijanska većina jako zanemaruje boljitak Slavenskog pučanstva, dakle većine Istrana, u narodnom, kulturnom i gospodarskom pogledu.

A to je očito htio isjaknuti delegat gospodin Dr. pl. Grabmayr.

2. Isti gospodin delegat je nadalje ustvrdio, da jezik većine istarskoga pučanstva ipak ne obsluji u istarskom saboru. To je zaliboše istina, usprkos svemu naporu naših kolega od zemaljskog odbora, da obnove donekle tu stvar. Desta je uzeti u ruke otisnjene stenografske zapisnike sjednica istarskoga sabora, a da se osvjedočimo, da je g. Dr. pl Grabmayr rekao istinu. U tim zapisnicima ne nalazimo zabilježene niti jedne slavenske riječi, niti jednog slavenskog podneska. Što je iznesen u slavenskom jeziku, to ne biva uzeto u obzir od saborskog predsjednika Dra. Rizzi, dočim pismeni podnesci bivaju prevedeni na talijanski i tekar u tom jeziku dolaze na raspravu i u zapisnik.

A to se dogadja još danas, premda su već u godinama 1895. i 1898. izdane Preuzvišene Rezolucije na predsjednike sabora, s kojim je bar ukraćena samovolja zaključaka stvorenih od talijanske saborske većine odnosno ustanovljenja talijanskog kao jedinog raspravnog jezika u saboru bivše.

Jezikovni ekskluzivizam vlada i kod zemaljskog odbora i kod svih zemaljskih zavoda, akoprem je i u tom smjeru c. k. carevinski sud svojim riješitbama već iz godine 1888. dao pravo slavenskom zahtjevu, da se slavenski podnesci rješavaju u slavenskom jeziku.

3. Tvrdnja gospodina delegata Dra. pl. Grabmayra, da su istarski Slaveni zanemareni i na polju nauke te da preko pedeset molba za ustrojenje škola, premda su zrele za riješenje, već od više godina leže neriješene na zemaljskom odboru, odgovara žalibože istini u potpunoj mjeri.

Pošto nije kasnije bio ustavno odobren zemaljski proračun, to ćemo uzeti za podlogu, u dokaz gornje istine u jednom smjeru, zaključni račun za god. 1908.

Iz istega proizlazi, da od K 858.168·63 izdanih za naukovne svrhe, je bilo upotrebljeno:

a) za pučke škole sa 292 talijanska i samo 185 slavenskih razreda ukupno K 611.951·10, pri čemu za Talijane više K 140.244;

b) za isključivo talijanske srednje škole i jednu gospodarsku školu K 113 307;

c) za talijansku gimnaziju u Puli K 15.000;

d) za talijanske obrtne i strukovne škole K 16.240 (za takve slavenske samo K 1000);

e) za podpore Talijanima K 21.450 (za takve Slovenima samo K 2950);

i) za društvo „Lega Nazionale K 10.000.

Dakle preko K 300.000 više za Talijane nego li za Slavene, koji posljednji sačinjavaju većinu istarskoga pučanstva. Ali još nešto. U Istri imade sedam kotarskih školskih vijeća, u koja zemaljski odbor imenuje po tri člana. Stoji činjenica, da je zemaljski odbor imenovao svih 21 člana od talijanske stranke, što se gotovo ne prikazuje kao znak pravednosti, osobito ne u većim slavenskim kotarima (kao n. pr. Krku, Volosko, Pazinu).

Što se pako tiče neriješenih molba za za ustanovljenje škola, naši kolege bi htjeli stvar opravdati time, što s jedne strane navadjaju strašilo takozvanih „škole manjine" a s druge se pozivlju na tobož teško financijalno stanje pokrajine.

Škole manjine? To je pojam, kog nepoznaju naši zakoni; ¡ovi bo nedvojbeno ustanovljuju kada, kako i gdje se ima ustrojiti koja škola, te ne čine razlike izmed većine i manjine.

Ali pogledajmo o koja to mjesta ide. Tu su u prvom redu gradovi Pula, Mali Lošinj, Veliki Lošinj i Cres. U zadnja dva je pučanstvo polag popisa od god. 1900. u većini slavensko, a u prva dva, osobito u Puli, Slaveni broje na tisuće i imadu sada privatne škole u svojem jeziku, sa više stotina polazeće školske djece. Sve ostale molbe za ustrojenje škola odnašaju se na mjesta, koja su čisto ili skoro čisto slavenska.

Niti financijalno stanje pokrajine nije tako slabo, a da bi se moralo radi toga uskratiti škole. U tom smjeru budi napried spomenuto, da s ustrojenjem slavenskih škola će se u mnogim mjestima sniziti potrošak za talijanske škole. Pak ćemo istaknuti, da se ipak nalaze sredstva, kad se zaključilo podijeliti podporu izložbi u Kopru ili zemaljskim činovnicima radi skupoće ili kad se obnašlo kupiti nova zemljišta za pokrajinski poljodjelski zavod.

Pače i školske takse su bile uvedene, da se — to je bilo tada izričito naglašeno — dobiju sredstva za ustrajanje novih škola.

Daleko od nas misao da branimo vladu, koja u školske svrhe u Istri daje kukavni prinos od K 47·412, ali ta okolnost ne može nipošto opravdati postupak glede neriješenih molba za ustanovljenje škola.

Može se jošte nadodati, da sve škole, koje se imadu ustrojiti, nebi stupile namah najedanput u život, jer još uvijek stoji u Istri pomanjkanje školskih zgrada i učiteljskih sila.

4. Talijanska većina zemaljske uprave zlorabi svoju moć takodjer na gospodarskom polju — mnijaše delegat Dr. pl. Grabmayr. Naši kolege od zemaljskog odbora odbijaju tu tvrdnju time, da navadjaju, kako su svi zaključci današnjeg zemaljskog odbora u tom pogledu bili stvoreni jednoglasno, dakle privolom slavenskih prisjednika.

Ne vjerujemo, da je Dr. pl. Grabmayr htio ograničiti svoj sud na djelatnost sadanjeg odbora; niti mogu naši kolege govoriti o jednodušnosti zaključaka za doba iza oktobra 1910.

Ali što se tiče vremena od augusta 1909. do oktobra 1910. — sadanji zemaljski odbor je bio izabran u saborskoj sjednici od 31. julija 1909. — jednodušnost zaključaka dade se tumačiti time, što smo imali tvrdo osvjedočenje, da će novi zemaljski red stupiti u podpunu krijepost takodjer u pogledu uporabe zemaljskih sredstava (§ 23.).

Saborsko zasijedanje sazvano u oktobru 1910. razbistrilo je položaj: talijanska saborska većina nije htjela redoviti zemaljski proračun, ona nije htjela poštivati zakone glede uporabe jezika i tako je svršila idila jednodušnosti zaključaka.

Prije spomenuti zaključni račun za 1908. razjašnjuje u ostalom razmjer, u kojem obe pokrajinske narodnosti učestvuju kod uporabe pokrajinskih sredstava te će i naša visoko poštovana gospoda kolege morati priznati, da većina rubrika u istomu još uvijek se skoro ne tiču Slavena.

5. Kako si naši kolege od zemaljskog odbora i njihovi sumišljenici predstavljaju zajedničko življenje i djelovanje u Istri, to proizlazi iz brošure „Mir ili rat", koji su izdali slavenski zastupnici na istarskom saboru. Iz iste može svaki nepristrani čovjek crpsti nauku, da nova vremena i novi zakoni, po shvaćanju vladajuće talijanske stranke, bi za Slavene morali značiti povratak u sredovječno doba. Ali se nesmije ni Slavenima uzeti za zlo, ako i oni hoće naprijed, a ne nazad.

Clara pacta, boni amici!

Poreč, dne 12. marča 1911.

Ante Andrijčić, Dr. Ivan Zuccon,
prisjednici zemaljskog odbora.

Talijanska nasilja.

Nakon prekinutih dogovora sa talijanskom vladajućom strankom u Istri, u tobožnjem narodnostnom izmirenju u našoj pokrajini — izmirenju kojega Talijani u istinu nisu željeli ni htjeli — traži ta ista stranka sve moguće načine, kako bi se našemu narodu Istre radi toga osvetila i kako bi ga čim lagljе i čim prije posve uništila.

U zadnjem saborskom zasjedanju htjela je ta stranka poznati svoj gospodarski program prokriomčariti, da tim naprti i našemu narodu nesnosne novčane terete i da sebe i svoju stranku u pokrajini na trošak i teret našega naroda pridigne i obogati. Njezina paklena osnova nije uspjela, jer ju zastupnici našega naroda na vrieme upoznaše i odvažno od sebe odbiše. Usljed toga nastala je u talijanskom taboru krika i vika, da zastupnici naši ne mare ni za gospodarski napredak u pokrajini, da uvadjaju svuda politiku, da prkose svemu, da se ničim ne zadovoljavaju itd. itd. Na tu bijesomučnu viku odgovoreno je s naše strane, da su naši zastupnici za svaki, bilo duševni bilo gospodarski napredak obiju narodnosti Istre, ali da su oni odlučni protivnici tome, što se u zemaljskom odboru potajno i spletkarski izradjuje bez znanja i privole naših prisjednika kojekakve osnove i programe, pak se te osnove i programe opet potajno i spletkarski donašaju u zemaljski sabor i tuj nastoji iste lukavo i himbeno prokriomčariti. Proti takvom nelojalnom, nepravednom i nepoštenom postupku talijanske vladajuće stranke jesu i moraju da budu sada i u buduće i naši prisjednici i svi naši zastupnici. Pošto bijaše na taj način talijanski gospodarski program obezkrijepljen, tražili su talijanski zemaljski prisjednici u Poreču novu izliku, da se našemu narodu na drugi način omete. I našli su ju.

Občinske uprave moraju po zakonu predložiti svoje proračune na odobrenje zemaljskom odboru za buduću godinu, prije izminuća stare godine. Tako su učinile sve naše občine. Sada se je pružila prilika zemaljskom odboru, dotično većini tog odbora, talijanskim naime prisjednicima. Tu priliku uhvatiše objeručke i zanijekaše odobrenje proračuna najvećim i najvažnijim našim občinam, dočim su već prije protuzakonito, jer u odsutnosti naših prisjednika, proračune talijanskih občina odobrili bili.

Nu talijanski su prisjednici sa slatkogorkim zemaljskim kapetanom na čelu i ovaj put činili račune bez krčmara. Oni su naime mislili, da će naše občine gladom umoriti, da će ih tim prisiliti, da se vezanim rukama predadu zemaljskom odboru na milost i nemilost ili da će naše občine u zdvojnosti prisiliti narodne zastupnike, da popuste nezakonitim, nepravednim i nepoštenim zahtjevima talijanske vladajuće stranke. Ali, hvala narodnoj svijesti i požrtvovnosti naših občina i mudrom i odvažnom postupku njihovih predstojnika, občinskih načelnika i narodnih zastupnika, nije se i neće se dogoditi ni jedno ni drugo.

Za to nam jamče zaključci stvoreni na sastanku narodnih zastupnika i predstavnika narodnih občina dne 6. o. mj. u Trstu. O tom važnom i znamenitom sastanku izdalo je predsjedničtvo hrvatsko-slavenskog kluba na istarskom saboru slijedeću izjavu:

Hrvatsko-slovenski zastupnici na istarskom saboru, obdržavali su dne 6. ožujka u Trstu klubsku sjednicu, kojoj prisustvovaše takodjer većina načelnika onih občina Istre, kojima bje od zemaljskog odbora u Istri protuzakonito uzkraćeno pravo pobiranja občinskih nameta za godinu 1911.

Na toj sjednici izvjestiše načelnici pojedinih občina o gospodarstvenom stanju potonjih usljed neodobrenih proračuna. Iz ovih izvješća crpiše prisutni osvjedočenje, da atentat istarskih talijana na gospodarstveno stanje hrvatsko slovenskih občina u Istri neće imati zlih posljedica, nego da će naprotiv naše občine usprkos tome protuzakonitom postupku talijanskih prisjednika u zemaljskom odboru Istre, naći pokrića za redovite svoje izdatke u godini 1911.

U ime odbora za podnešenje pritužaba proti istaknutom nezakonitom postupku talijanskih prisjednika, izvjestio je zastupnik Dr. Gj. Červar a) da su glede svih občina, kojima bijaše uzkraćeno odobrenje proračuna za godinu 1911, podnešene radi toga protuzakonitog uzkraćenja pritužbe na c. k. upravno sudište; b) da su takove pritužbe bile podnešene takodjer proti nezakonitom odobrenju proračuna onih talijanskih občina, u kojima nije još riješeno viseće pitanje ustrojenja hrvatske odnosno slovenske pučke škole, uzprkos zakonitim preduvjetima. Proračune ovih občina jesu naime talijanski prisjednici odobrili u odsuću hrvatsko-slovenskih prisjednika i time prekršili javnu ustanovu § 42. zem. reda za Istru, po kojoj se obć. proračuni mogu valjano odobriti samo ako pri tome sudjeluje bar jedan od slavenskih prisjednika u zemaljskom odboru Istre; c) da je tedu negda c. k. vlada poduzela korake da spriječi istarske talijane u daljnjem kršenju zakona te uzkratila zemaljskom odboru za Istru sa 1/3/11 pobiranje zemaljske pristojbe na pivo.

Zastupnici občina i članovi kluba primili su ovo izvješće do znanja i odobrili ga u cijelosti te se jednodušno zaključilo:

1. da se c. k. središnjoj vladi u Beču preda spomenicu, u kojoj hrvatsko-slovenski zastupnici na istarskom saboru najodlučnije prosvjeduju proti bezkrajnom i bezočnom kršenju zakona sa strane talijanskih prisjednika u zemaljskom odboru Istre i zem. kapetana Dr. Rizzi;

2. posredovati kod c. k. centralne vlade u Beču, da na temelju obstojećih zakona prisili istarske Talijane, da poštuju zakonom zajamčena prava istarskih Hrvata i Slovenaca i da vrše postojeće zakone;

3. pritužiti se kod viših oblasti proti postupku c. k. namjestničtva i c. k. financijalnog ravnateljstva u Trstu, radi podijeljenja dozvole za utjeranje občinskih nameta u onim občinama, glede kojih bijahu od zemaljskog odbora za Istru protuzakonito odobreni proračuni za godinu 1911;

4. ustrajati do kraja u borbi nametnutoj istarskim Hrvatima i Slovencima nepravednim i protuzakonitim postupkom istarskih Talijana.

Ujedno bje izražena nada, da će c. k. vlada i prama istarskim Talijanima htjeti i znati energično štititi zakon i svoj auktoritet, te najstrožim mjerama prisiliti ih da ispune svoju napram c. k. vladi u pogledu hrvatske pučke škole u Puli preuzetu obvezu, neispunjenje koje je evo izazvalo u pokrajni Istri podpunu anarhiju.

Trst, dne 6. ožujka 1911.

Klub hrvatsko-slovenskih zastupnika na istarskom saboru.

Predsjednik: Spinčić. Tajnik: Dr. Poščić.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Iz Krnice. — *Zamotali se sami! — Odgovor na ispravak.* — Tko bi se odviše sa smiješnim bavio, sam bi sebe smiješio. Kadno ne bi bilo radi javnosti, naprosto ostavili bismo na miru onaj Ispravak od anone. Za ovu općinu nije potreban, jer mu se smiju svi; naravski ne oni koji su u stvar upleteni i oni, koji ne misle svojom glavom.

Tužan li § 19. tisk. zakona, što ne mora sve pregutati. Kadno bi bio organsko biće, sjegurno bi proplakao i mnoge ščupao za vlasi. Mjeseca je novembra bio otisnut jedan reklama dopis, a tada nije nikome palo na pamet, da šalje ispravka. Moguće da mislite, da nijesmo ono čitali. Za ovaj dopis, koji nije bio nikakva reklama, jer se u njemu izneslo objektivno i minimum što se može, a izneslo se ga jedino u svrhu, da se popravi ono što škodi općini u financijalnom pogledu i — narodnom, digli ste se i poslali ispravak, kojim ste se jošte više zasukuli u blato. Zašto nijeste prije to učinili, a zašto ste sada? Što to znači?! Znadete vi, ali znademo i mi!!

Predjimo na one vaše „nije istina". Na prvi vaš „nije istina" pokazali ste sa vašim „Ispravkom" da je istina, a da vam nije bila na srcu korist općinara. To potvrdjuje odgovor na peti „nije istina". Uopće zašto ga toliko branite?!

Na drugi vaš „nije istina" javljamo vam, da imademo svjedoka, koji je vidio dekret kod oblasti. Mi pako kadno smo kušnje doznali, da je postavio protusvjedoke, ispravili smo to s mjesta. Dapače pisalo se pismo jošte prije, nego je bio dopis otisnut, ali bit će bilo zakasnilo.

Na treći vaš „nije istina" odgovaramo, da pošto mu se klanjate kao nekom savršenijem biću, a k tome ste vidjeli i čuli na koji se način postupalo sa muškima i ženskima tude prolazećim, mora si svatko učiniti sud, kakvi su to zastupnici, koji zastupaju općinare. — (Šarenjaci najprostije dlake. — Ur.)

Na četvrti vaš „nije istina" pitamo slijedeće: Što ste ono govorili okolo i pošto ste ono hodali u Vodnjan, da vam prave račune? Kakve su vam se misli vrtile po glavi, kadno je bio otišao u Italiju?! — Što ne da ste mu bili dali onaj put nešto više nego mu je išlo!!

Na peti vaš „nije istina" najprije imate pravo, a onda krivo. Pošto nije imao kaucije, nijeste mu je mogli dati. Sjećate se kašnje kadno je ono bila neka vrst revizije, te je bio došao i blagajnik općine vodnjanske te kadno je on čuo, da nije kaucije, što ste bili ono kazali i obećali njemu, pa što ste kašnje opet učinili.

Na šesti vaš „nije istina" izjavljujemo lojalno, da sada imade on za primiti od općine, a to zahvalite Svevišnjem, da je proces išao na dugo, a on da je nastavio sa radnjom. Inače bila bi izgubila općina vrlo lijepu svoticu.

Na vaše direktno izazivanje, da škola lijepo napreduje, pitamo vas slijedeće: Što se je bilo dogodilo sa onim zidom, o kojem je bilo onoliko govora? Što je bilo sa onim svodovima (volti), koji su bili popadali ili popucali? Kome morate biti zahvalni, da je bio zvan inžinir?! Što mu je kazao isti?

Dakle kako vidite naveli smo u kratko činjenice kao dokaz, da smo istinu pisali. Usljed toga ne odustajemo od našeg ni za dlaku. Kao svaki pošten i značajan čovjek držimo se i mi one: „Gledaj istinu,

Nastavak u prilogu.

* * *

Premda korizmeno vrijeme, ipak ne mirujemo. Ne plešemo, ali svake nedjelje obdržavaju se večernja predavanja. Prvu nedjelju predavao je gosp. prof. dr. Koljevina, kojemu najljepše zahvaljujemo, jer nas svake nedjelje upoznade sa svjetskim važnijim dogodjajima. Veleč. gosp. Don Maračić predavao nam je o socijalizmu. Predavao je tako da ga je mogao svatko razumjeti — a da je predavanje uspjelo, dokaz nam je — nakon svršenog predavanja — živahna debata o tom pitanju, tako da se je raspravljalo sve do $10^1/_2$ s. Ove nedjelje nastavio je svoje predavanje od zadnjeg puta gosp. učitelj Blečić: „Pravo roditelja na svoju djecu". Sama tema bila je vrlo interesantna — drugo, što nam je lijepim načinom znao predavač stvar obrazložiti. Druge nedjelje predavati će gosp. učitelj Šorić.

Najljepše zahvaljujemo na požrtvovnosti hvalevrijednog svećenstva i učiteljstva, koji predavanjima podučavaju i zabavljaju naše „kopače".

Svršio karneval — a kad tamo u „Cirkulu" ili „Fontegù", kako su ga nazvali, obdržavaju se nekakvi koncerti — ala šantan. Jedne večeri imali smo prilike čuti jedan takav koncerat. Glavni pjevač ili „primadona" bijaše geometar „Fraida", slušači kojekakvi postolari, stolari i brijači. Doista krasan mačji glasić ima gosp. „Fraida", ali preporučamo mu, da drugi put obavijesti širiju publiku — da i ona može prisustvovati njegovom koncertu. „Alaj braco! dokle smo došli!"

Dne 12. t. mj. navršio je naš dični starina, vrli i odlični rodoljub preč. gosp. O. Franjo Dobrović 86 godina svog života, zdrav tielom i duhom. Istog dana bijahu maldane svi štovaoci našeg dobrog oca Frana veseli, što je dočekao tako visoku starost.

Nemamo drugo, nego da mu iz srca iskreno zaželimo: „Dao Bog sproveo još u zdravlju i veselju toliko, dok se Božja ne ispuni". Živio nam na mnognja oče Frane!

Voloski kotar:

Ustanovljenje „Narodne radničke organizacije" u Volovskom. Predprošle nedjelje ustrojilo se u našem Voloskom novo radničko društvo pod nazivom: „Hrvatsko slovenske radnička organizacija". Rečenog dana obdržavana je prva glavna ili konstituirajuća skupština, kojoj su pristupili domaći rodoljubi, velik broj radnika i nekoji pozvani gostovi iz vana. Medju onimi spominjemo gg. Dr. Josipa Mandića iz Trsta, P. Vrankovića iz Pule i St. Škrbla iz Ljubljane.

Skupštinom je ravnao odvjetnik i narodni zastupnik g. Dr. Ivan Poščić. Izabran je medju ostalim i novi odbor. Podružnica u Voloskom broji već sada 550 članova, a nadamo se, da će se u istu upisati svi naši sviestniji i rodoljubni radnici iz Voloskog — Opatije i susjednih mjesta. Bilo sretno!

Pazinski kotar:

Iz Pazina nam pišu pod naslovom: „Pitanje o brzojavnoj svezi izmedju Pazina i Tinjana itd." koliko sliedi. U 7. broju od dne 16. febrara o. g. čitali smo više manje opravdanu pritužbu občinara tinjanskih na nemar občinske uprave i na nebrigu tamošnjeg poštanskog ureda zbog lošega spoja onog mjestanca sa susjednim mjestima. Rekosmo „više manje opravdani", pa to želimo i dokazati jer nećemo da se bilo komu makar i nehotice krivica nanaša.

Da nije na občini u Tinjanu sve u redu, kako bi moralo biti i da se tamo bezobrazno gazi po najsvetijim pravicama našega naroda, znadu već i vrapci na krovu *šijora Venceta*, koji nosi glavnu krivnju, da je do toga došlo i koji će zato odgovarati pred Bogom i pravednom poviesti. Drugo je pako pitanje bolje sveze bilo brzojavne ili telefonske sa susjednim mjestima. Mi znamo vrlo dobro, da sadašnja pošte-meštrica u Tinjanu nije prijateljica ni našem narodu ni našem jeziku, ali nedržimo toliko silnom ni nju ni njezinu svojtu a da bi mogli prepriečiti nešto, što bi se izkazalo koristnim i potrebitim za narod.

Nama je dobro poznato da se je pitanje ustrojenja brzojavne sveze Tinjana sa susjednim mjestima spružilo još za ravnatelja pošta i brzojava Pokorny a a nije se uspjelo jer je erar tražio previsok doprinos od strane občine. Potaklo se je isto pitanje i za ravnatelja Felicetti-a, ali nije došlo do uspjeha opet zbog novčanih razloga. U jednom i u drugom slučaju nisu uplivale ni osobe ni stranke na nepovoljno riešenje tog pitanja — već jedino novčani razlozi. Ta poznata je činjenica, da nemaju novaca ni državne ni autonomne oblasti nikada, kada treba našemu narodu priteći na pomoć bilo u prosvjetnom, bilo u gospodarskom obziru.

Mi se bojimo, da će se i sada ministarstvo protiviti ustrojenju brzojavnog ureda u Tinjanu, dotično da će tražiti takav i tolik prinos od strane občine ili interesenata, da ga oni nece smoći i tako će se opet riešitbom tog pitanja zategnuti. Mi bismo savjetovali našim prijateljima u Tinjanu, da bi se za sada zadovoljili sa telefonskom svezom, t. j. da bi zamolili ravnateljstvo pošta u Trstu za telefonsku svezu Tinjana sa susjednim mjestima. U stvari je isto telefon ili brzojav, u mnogočem je prvi još bolji od drugoga, a za erar mnogo jeftiniji. Ustrojenje telefonske postaje stajalo bi znatno manje a postiglo bi se istu svrhu, jer se po telefonu može govoriti i putem istoga brzojavljati.

Ovo pitanje stavljamo na razmišljanje našim istomišljenicima u Tinjanu.

† **Edvard Škvarč.** Pred kratko vrijeme nam je s one strane naše velebne Učke nesmiljena smrt otela jednog iz naših mladjih redova, te nas je svih zavila u tugu i jedva smo nekako na to zaboravili kad eto — opet se je ona usuljala u naše redove, da nam otme našeg milog i dragog Eda. Za gubitkom našeg Eda ne nariče samo bolno ucviljena majka, otac, brat i sestre, već s njima dijele duboku tugu svi njegovi prijatelji i znanci.

Zaista imademo razloga svi, da žalimo našeg Eda, mladića, koji bi bio danas sutra na diku svojima. Vrijednoga mladića ugrabila nam je nesmiljena smrt u dobi od 24 godine, baš u času, kad bi za kratko vrijeme pun znanja stupio u ozbiljan život. Naš Edo svršio je gimnazijske nauke u Pazinu, te se upisao u pravo na hrvatsko sveučilište u Zagrebu. U prvoj godini svojih sveučilištnih nauka doživio je onaj važni dogodjaj u životu hrvat. djačtva, koje je naime moralo ostaviti svoje sveučilište i otići na strana sveučilišta, da tako očuva čast i slobodu nauke na sveučilištu. Kao što je većina našeg djačtva otišla u Prag, tako je naš Edo onamo došao. Vratio se iz Praga mjeseca julija g. 1908. ali je ujedno sa sobom kući donesao klicu bolesti, koja mu više nije dala da se vrati na sveučilište. Njegovoj dugoj i teškoj bolesti učinila je konac 11. ožujka smrt i time ga riješila daljnjih njegovih boli i patnja.

Kolika je za njim tuga, to nam najbolje pokazuje velebna povorka pratioca, kad su ga 12. III, po p. pratili na vječno počivalište. U povorci vidjeli smo liep broj našeg naroda i skoro svu našu pazinsku inteligenciju sa gimnazijskom mladeži, koja mu je isto učinila zadnju počast izpjevavši pjesmu tugaljku nad grobom.

Edo mili! Nema te više medju nama, ne vidjamo više Tvog veselog posmjeha na usnama Tvojim, ne čujemo više Tvoj mili, ugodni i zvonki glas; ni Tvojih veselih šala, s kojima si nas znao zabavljati nestalo Te nam za uvjek! Ne za uvjek.

slušaj istinu, uči istinu, ljubi istinu, govori istinu, drži se istine i brani istinu do smrti“.

Ako nije ni ovo dosta, onda evo vam vrlo lijepa predloga:

Predložite dvojicu od naših vodja u Puli, a mi ćemo isto dvojicu, pred kojima ćemo mi s naše strane a vi s vaše iznijeti sve ove prljavštine. Vidjeti ćemo tko će ostati u blatu! K tome obe stranke prije rasudbe moraju položiti 200 K, i to onaj tko laže dati će ih odmah polovicu za „Djačko pripomoćno družtvo u Pazinu“, a drugu polovicu za „Družba sv. Ćirila i Metoda“. Još valja da i sve slučajne troškove plati.

Nuzgredno napominjemo, da je neljepo što sumnjičele razne osobe.

Tvrdu vam vjeru dajemo, da ćemo svaku stvar iznesti i ožigosati, što učinite na štetu općine i na štetu narodne stvari, kojoj ste na sramotu kao što i narodu koga prevarno zastupate. Doli šarenjaci!

Glede gornjeg predloga obratite se na uredničtvo.

Treći notar u Puli. Odavna se čutila potreba, da u Puli bude imenovan jedan notar, koji će moći i htjeti zadovoljavati i naš narod i u jezikovnom pogledu. Sadanja dva notara, Talijani, nisu se obazirali nimalo na naš jezik, iz im što bi jedan (Dr. Stanich) hrvatski spis ovjerovio u hrvatskom jeziku, ali o pečatu i sastavu spisa u jeziku našeg naroda, o tome nije bilo ni govora. Teda negda skleniše se državne vlasti, da u Puli stvore treće mjesto notara i uvidiše, da to novo mjesto mora se podieliti jednom Slaveu, koji će moći i htjeti udovoljavati željama i potrebama slavenskog pučanstva u gradu Puli i u ostalom sudbenom kotaru.

To treće mjesto notara u Puli sada je ustanovljeno, te je kao takav imenovan g. Dr. Ivo Sorli, do sada zamjenik notara u Podgradu, a naše gore list i odličan rodoljub. Čim se naš slovinski notar nastani u Puli i otvori kancelariju, a što će biti u kratko vrijeme, javit ćemo njegovu adresu, a sada već svim našima toplo preporučamo našeg notara, da idu k njemu u svakoj potrebi, gdje će biti od sada lijepo po domaću, hrvatski posluženi i razumljeni.

Zabava s plesom. Kako smo već javili, priredjuje „Slovenski skup“ u Puli, u subotu dne 18. o. mj. u 8½ sati u večer u velikoj dvorani „Narodnog doma“ zabavu s plesom pod imenom „veselica v postojnski jami“. Za tu prigodu bit će te večeri cijela dvorana s pozornicom pretvorena u jednu špilju sa lijepim i ukusnim dekoracijama iz čista vještog slikača g. Vogriča, koji je kao diletant pokazao već ovih poklada prigodom raznih plesova, kako znade umjetnički ukrasiti dvoranu „Narodnog Doma“.

Skup mladih Slovenaca iskazao se odlično do sada sa svojim lijepim zabavama, a za ovu zabavu nastoji i radi odbor živo i marljivo, da ljepotom nadkrili sve dosadanje. Izim raznih zabavnih šala biti će i „natjecanje ženske ljepote“, te će 3 dame, koje od gospode dobiju najviše cedulica biti nagradjene. Te tri lijepe nagrade izložene su u izlogu brijačnice Žunić.

Zabava počimlje u 8½ sati u večer; glazba c. i k. ratne mornarice. Ulaznina: gospoda 2 K, gospodje 1 K. Odijelo promenadno. Ples će se vršiti po amerikanskom sistemu: pred odmorom biraju dame i završuju o polnoći s kotiljonskim valčikom; poslije odmora biraju gospoda. Čisti dobitak zabave namijenjen je za put na svesokolski slet u Zagreb, koji će se obdržavati ove godine.

Hrv. pjevačko i glazbeno družtvo u Puli. Namisao, da se u Puli osnuje jedno pjevačko družtvo, naišlo je na obće odobravanje u svim našim krugovima. Dugo se dogovaralo, dok se napokon družtvo nije ustanovilo. Na ustanovnoj skupštini upisalo se priličan broj podupirajućih i izvršujućih članova, ali žalibože podupirajući članovi skoro svi, ostaše članovi na papiru. Svaki Slaven u Puli čuti od koliko je velike nužde jedno pjevačko družtvo, pa ipak uz sve pozive odazvalo se jih do sada jako malo, koji su pristupili družtvu, premda se mlado družtvo već 17. decembra prošle godine iskazalo jednom sjajnim koncertom, kojih još nevidje Pula u našim družtvima. Hrv. pjevačko i glasb. družtvo imade svog vlastitog učitelja u osobi vrstnog glazbenika g. H. O. Vogriča, koji znade poznatom vještinom i ustrajnošću krasno uvježbati muške i ženske zborove. Tako se i sada u družtvu marljivo vježba za veliki koncerat, što će ga družtvo prirediti dne 1. aprila t. g. Po biranim točkama programa sudeć ne dvojimo, da će i taj koncerat potvrditi nastojanje, da se postigne cilj, koji si sebi družtvo postavilo. Ali bez obilne podpore sa strane rodoljubnog občinstva, teško da bi družtvo moglo dugo obstojati, jer na žalost dosadanji družtveni dohodak jest jedino mjesečna članarina izvršujućih članova i od par podupirajućih — u sve ako se sabere do 20 kruna, a samo učitelju pjevanja mora se svaki mjesec izdati 100 kruna. Radi toga pozivljemo sve naše rodoljube, da se začlane u hrv. pjevačko i glazbeno družtvo kao podupirajući članovi sa mjesečnim doprinosom od 3, 2 ili 1 K (član I., II. i III. reda) ili kao utemeljiteljni sa svotom od 100 kruna. Novi članovi neka se prijave ustmeno ili pismeno kod g. Stiharića u Istarskoj Posujilnici ili u uredničtva „Naše Sloge“. Želimo li družtvu osigurati obstanak i da provadja zadatak što si ga je postavilo, treba da se svi začlanimo u hrv. pjevačko i glazbeno družtvo u Puli.

Za Družbu. G. pop Vjekoslav Volarić, župnik u Belom na otoku Cresu, šalje za Družbu K 8·15, darovanih od članova pučke čitaonice u Belom, prigodom skupne večere na zadnju nedjelju mesopustnu.

Skupština Nar. rad. organizacije. U nedjelju 12. t. mj. obdržavala je „Narodna radnička organizacija u Puli svoju godišnju glavnu skupštinu, na kojoj je izabran ovaj upravni odbor: predsjednik Petar Vranković; odbornici: Stahan Janko, Stari Ivan, Strgar Ivan, Subar Mate, Šusteršić Ljudevit, Šabalja Ante, Lukšić Josip, Sladonja Martin, Karabaić Vladislav, Poropat Mate; zamjenici: Siljan Josip, Brečević Šime, Radonjanin Stevo, Vasilić Ante, Galović Josip; nadzorni odbor: Dr. Ivan Milić, Fran Rak, Lacko Križ; zamjenici: Uravić Ante, Vitasović Ivan; pregledači računa: Stihović Josip, Mladineo Lucijan, Pavlović Ivan; obranički sud: Pavletić Ante, Zuccon Ivan.

Koncerat pjevačkog družtva. Javljamo našem sl. občinstvu, da hrvatsko pjevačko i glazbeno družtvo u Puli priredjuje dne 1. aprila t. g. veliki pjevački koncerat uz sudjelovanje glazbe c. i k. ratne mornarice.

Muški i ženski zborovi marljivo vježbaju pod vještim ravnanjem g. H. O. Vogriča, učitelja hrv. pjev. i glazb. družtva u Puli, te ne dvojimo, da će i ovaj drugi koncerat kao i prvi podpunoma zadovoljiti naše štov. občinstvo i zaslužiti time željene podpore sa strane rodoljuba, da tako nestane one praznine, koje ovo mlado družtvo nastoji častno ispuniti u našim narodnim družtvima u Puli.

Lošinjski kotar:

Rukovet novosti iz Cresa. Nakon jednomjesečnog karnevalskog veselja, nastao je i u našem Cresu muk.

Bilo je u „Nar. Domu“ dosta i previše zabava i plesova. Tako, da su se naši vrijedni „kopači“ do mile volje zabavljali. Misle sestre „aristokratika“ i „demokratika“, da bez njih nema uopće zabava, ali pokazao im je mladi „Nar. Dom“ kako se čovjek može zabavljati.

omena na Te u srcima našima ostat neizbrisiva. Snivaj slatki vječni sanak, višnjega našega Nebeskoga moli, da ži bol Tvojima, a sjeti se u molitvama im bijednog istarskog puka i grude koju si toliko volio.

Bila Ti laka crna zemljica i počivaj u miru!

Predavanje u Pazinu. U subotu 18. o. mj. predavat će g. prof. M. Zgrablić o **Franu Kurelcu** u prostorijama Hrv. Čitaonice. Početak u 8 i pol sata u večer. — Odbor za prosvjetu.

Porečki kotar:

Napredak u Novoj Vasi. Dne 26. pr. hrvatska pučka škola bijaše priredila avu u svojoj dvorani. Tu veče sila a bijaše se sleglo unutra, da nebi jaje moglo na tle propasti.

Mlado i staro, muško i žensko bijaše rlilo, da vidi i čuje svoju milu djećicu je sokoliće, kako im zbori u njihovom jćinom slatkom jeziku.

To je njima prvi put bilo, jer su im se ad odnarodjivala djeca u talijanskoj li, iz koje kad bi izašli mrzili bi na j jezik, prezirali ga, jer mu nisu poavali krasote.

One večeri okolišni zaseoci ostadoše ti jer sve, što je moglo, došlo je u vu Vas.

A imali smo radi šta i doći i čemu se iti. Dvorana plivaše u svjetlu i u moru bojnih zastavica, a pozornica kô zelena tina, a na njoj naša djeca sa narodnim enkapicama na glavi.

Svi ostasmo zapanjeni nad liepim izenjem svih točaka, što je ponajveća sluga našeg učitelja, da ga Bog poživi!

Spomenuti moramo takodjer nekoje koji se osobito odlikovali: Deković Marija, ković Fuma, Kramar Ružica, Kramar rija, Vlašić Katica, Ambrozić Antun, doš Ivan, Radoš Gajtan, Radoš Antun, i oni ostali, koji su sudjelovali pjevanju, blu i koračnicama zaslužuju svaku pohvalu.

Nu nešto nas je presenetilo, a to je aljiva igra pri koncu, u kojoj su odrasle jevojke prikazivale nešto iz svagdašnjeg ivota naših ljudi i tudjih prirepina. Satavio ju je za ovu zgodu sam g. učitelj. gra je pobudila buru smieha, a djevojke u bile nagradjene dugotrajnim pljeskom.

Svaka hvala onim djevojkama, koje su nako divno igru izvele, kao što i gdjici adoš Andjeliji, koja je sakupljala milore i skupila K 51·92. Istina — skromna vota ali prvog puta dostatna: svaka mala Družbu pomaže. Evala njoj i Vlašić Josipi, Vlašić Jelisavi, Vlašić Ani i Kuharić Ivani.

U milodarima osobito se je odlikovao Deković Mate pok. Ivana, koji je darovao K 11, a i drugi su dali, što su mogli. Hvala svima, napose pak Vlašićima, koji nijesu žalili ni truda ni muke, da zabava što ljepše ispane. I Radoši kao uvijek bili u medju prvima.

Uz Vlašiće stari naš Pribetić Tone, bio e stavio kapu, samo da oživi narod; evala mu, ono je stara naša korenika i tvrda unačina.

Ako dočekamo zdravi zgodan čas, prokrbit ćemo se i za drugu zabavu sa Družbinim plesom, jer nam nije bilo sada moguće radi tijesnih sobâ. Tada ćemo se dogovoriti i sve prije pametno ugladiti. Dakle — do vidjenja braće i Živila naša hrvatska Nova Vas!

Razne primorske viesti.

Odlikovanja i imenovanja. Zemaljski šumarski nadzornik i šum. nadsavjetnik kod c. k. namjestničtva u Trstu g. Josip Pucić dobio je značaj i naslov dvorskog savjetnika bez pristojba. Čestitamo odličnom zemljahu.

G. Dr. Ivan Šorli, zamjenik c. k. bilježnika u Podgradu, imenovan je c. k. bilježnikom u Puli. Čestitamo!

Ministar trgovine imenovao je c. k. pošt. tajnika g. Dr. Vilima Pfeiffera poštanskim savjetnikom u Trstu.

Neznamo što će na takav *uvoz* izvanjskih činovnika gg. domaći činovnici kod ravnateljstva pošta u Trstu. Nedavno je bio imenovan Niemac iz českе podravnateljem pošte u Trstu, a sada eto opet Niemac savjetnikom!!

Učiteljica na hrvatskoj pučkoj školi sa talijanskim obćevnim jezikom!! Čitamo u tršćanskoj „Edinosti da je podučiteljica na hrvatskoj pučkoj školi u Žminju Lidija Maurović upisala kod pučkog popisa, da je *njezin obćevni jezik talijanski!!*

Čudna mora da je to škola, u kojoj podučaje učiteljica sa tudjim obćevnim jezikom. I napredak mora da bude krasan!

Ravnateljstvo „Austro-Hrvatskog parobrodarskog društva na dionice u Puntu" javlja, da će izvještaj ravnateljstva i računi za g. 1910 biti izloženi na uvid dioničarima društva u poslovnici društva u Puntu počam od 18. ožujka t. g.

Posliednji broj „Mladog Hrvata" izašao je ovih dana, sa vrlo krasnim i bogatim sadržajem.

Da je „Ml. Hrvat" u istinu najbolji naš list za mladež, dokazao je već mnogim brojevima, pa tako evo i ovim. Ne možemo i opet, a da ga najtoplije ne preporučimo svim roditeljima i u ohće prijateljima mladeži.,

Ovaj broj donosi Kornelija Bosiljčevića rodoljubnu pjesmu „Hrvatskome dobrotvoru Istre". — Rozeven: Doktorove cipele — vrlo liepi članak o prirodoslovcu Švedu glasovitom Lineju. — Barba Rike: Dobar nauk. — Lujo Dorčić: Pas, koji govori. — Dr. A. Bjankini: Liepo o kinematografu. — Crnko: Početna i pristala pjesmica „Njeguj hrvatsku pjesmu".

Zatim rubrika za najmanje čitače: svršetak vesele priče: „Kraljev nos". — Capus: „Žaba i dvie patke". — Pristali: „Mali oholica". — Tončićeva nepresahla Torbica i — još jedna vesela zgoda majmuna Floka uz tekst. „Ml. Hrvat" donosi vrlo liepo uredjenu rubriku zagonetki. Tu ne ima mjesta kakovim dosadnim, umornim i bezsmislenim likovima — no same take, ugodne zagonetke — pjesme — pa možemo reći, da je „Ml. Hrvat" u zag. rubrici nadkrilio i sam „Pobratim". Vrlo je dobro učinilo uredničtvo, što je u taj liepi šport, — koji na zabavan način oplemenjuje dušu i jača um — uputilo i malu djećicu, uvrštavajući vrlo uputne i zgodne zagonetke u Torbicu, pa će zagonetke vrlo zabavljati malu djecu, a i odraslu mladež. Da — ona to može.

POZIV

na III. redovitu glavnu skupštinu

Gospodarskog društva u Blažićih,

registrane zadruge na ograničeno jamčenje, koja će se obdržavati u nedelju dne 23. travnja o. g. u 3 sata poslije podne u društvenih prostorijah uz ovaj

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne redovite skupštine.
2. Izvještaj upravnog odbora.
3. Izvještaj Nadzornog odbora.
4. Potvrda računskog zaključka za g. 1910.
5. Izvještaj o izvršenoj reviziji.
6. Izbor Upravnog odbora.
7. Izbor Nadzornog odbora.
8. Slučajni predlozi.

Opomena! Ako u rečeni sat nebi bio dostatan broj članova, onda će se pol sata kasnije obdržavati druga Glavna skupština na istom mjestu i sa istim dnevnim redom koja će pravovaljano zaključke stvarati bez obzira na broj članova.

Blažići, 5. ožujka 1911.

Upravni odbor.

POZIV.

na XXVI. glavnu skupštinu

Gospodarske zadruge u Kastvu,

koja će se obdržavati u Kastvu, dne 2. aprila 1911. u 9 sati prije podne u dvorani g. B. Vlaha uz slijedeći

Dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvještaj tajnika.
3. Izvještaj blagajnika.
4. Izvještaj revizionalnog odbora.
5. Eventualni predlozi.
6. Izdriebanje gospodarskog orudja.

KASTAV, dne 12. ožujka 1911.

I. Carlavaris,
podpredsjednik.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjeg- i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

sapunom ljiljansko-mlječnim konj na palici.

(Steckenpferd-Litienmilchseife)

(Marka konj na palici)

od Bergmann & Co., Zelschen a. E.

Komad po 80 para dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·50.

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica povjereno mi je rasprodati veliku zalihu cipela ispod tvorničke ciene. Ja prodajem zato svakomu 2 para cipela na podvez za gospodu i 2 para za gospodje, smedje ili crne kože, galoširane sa čvrsto zabitim podplatom, vrlo ukusne najnovijeg oblika. Veličina po broju.

Sva 4 para stoje samo K 7·50

Razašilje pouzećem

C. GRÜNER, izvoz cipela

KRAKOV, br. 842.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 paketa.

„DANICA" druga vrst à K 75·- po 100 paketa.

„VESNA" treća vrst à K 58·- po 100 paketa.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

!!!U životu nikada više!!!

VELIKO IZNENADJENJE

600 komada samo K 4.

Krasna pozlać. Anker-ura s lancem, točna, 3 god. jamstvo, 1 mod. svil. kravata za gospodu, 3 kom. fin. žepna rubca, 1 liepi prsten za gospodu sa imit. dragim kamen., 1 cigaretna Bernstein, 1 broš (novost), 1 liepo žepno ogledalo, 1 kožn. kesica, 1 perić, 1 par puceta za manšete, 3 puceta double sa patent. zaklopcem, 1 eleg. album razgledn. najljepši vidici svieta, 5 snij. predmeta, veliko veselje za mlado i staro, 1 vrlo prakt. ljubavni listar za gospodu i gospodje, 20 dopis. predmeta i još preko 500 predmeta potrebit. u kući. Sve skupa s urom, koja sama toliko vriedi, stoji samo K 4. Pošilja pouzećem središnja izvozna kuća

F. WINDISCH, Kraków br. R/5.

Ako se ne dopadne, vraća se novac.

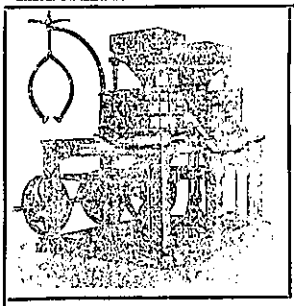

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najfinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Prave ruske galoše.

VLASTITI PROIZVODI!

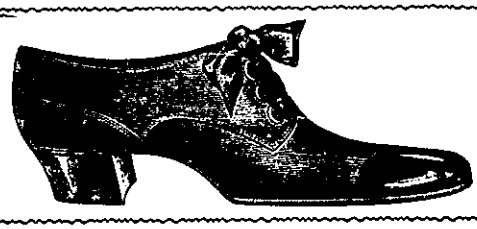

Skladište zimskih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za USKRSNE BLAGDANE svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske naručbe obavljaju se točno uz pouzeće.

slušaj istinu, uči istinu, ljubi istinu, govori istinu, drži se istine i brani istinu do smrti“.

Ako nije ni ovo dosta, onda evo vam vrlo lijepa predloga:

Predložite dvojicu od naših vodja u Puli, a mi ćemo isto dvojicu, pred kojima ćemo mi s naše strane a vi s vaše izmjeti sve ove prljavštine. Vidjeti ćemo tko će ostati u blatu! K tome obe stranke prije rasudbe moraju položiti 200 K, i to onaj tko laže dati će ih odmah polovicu za „Dječko pripomoćno društvo u Pazinu“, a drugu polovicu za „Družbu sv. Ćirila i Metoda“. Još valja da i sve slučajne troškove plati.

Nuzgredno napominjemo, da je neljepo što sumnjičeste razne osobe.

Tvrdu vam vjeru dajemo, da ćemo svaku stvar iznesti i ožigosati, što učinite na teret općine i na štetu narodne stvari, kojoj ste na sramotu kao što i narodu koga prevarno zastupate. Doli šarenjaci!

Glede gornjeg predloga obratite se na uredničtvo.

Treći notar u Puli. Odavna se čutila potreba, da u Puli bude imenovan jedan notar, koji će moći i htjeti zadovoljavati i naš narod i u jezikovnom pogledu. Sadanja dva notara, Talijani, nisu se obazirali nimalo na naš jezik, izim što bi jedan (Dr. Stanich) hrvatski spis ovjerovio u hrvatskom jeziku, ali o pečatu i sastavu spisa u jeziku našeg narodu, o tome nije bilo ni govora. Teda negda skloniše se državne vlasti, da u Puli stvore treće mjesto notara i uviđaše, da to novo mjesto mora se podieliti jednom Slavenu, koji će moći i htjeti udovoljavati željama i potrebama slavenskog pučanstva u gradu Puli i u ostalom sudbenom kotaru.

To treće mjesto notara u Puli sada je ustanovljeno, te je kao takav imenovan g. Dr. Ivo Šorli, do sada zamjenik notara u Podgradu, a naše gore list i odličan rodoljub. Čim se naš slovinski notar nastani u Puli i otvori kancelariju, a što će biti u kratko vrijeme, javit ćemo njegovu adresu, a sada već svim našima toplo preporučamo našeg notara, da idu k njemu u svakoj potrebi, gdje će biti od sada ljepo po domaću, hrvatski posluženi i razumljeni.

Zabava s plesom. Kako smo već javili, priredjuje „Slovenski skup“ u Puli, u subotu dne 18. o. mj. u 8½ sati u večer u velikoj dvorani „Narodnog doma“ zabavu s plesom pod imenom „veselica v postojnski jami“. Za tu prigodu bit će te večeri cijela dvorana s pozornicom pretvorena u jednu špilju sa lijepim i ukusnim dekoracijama iz kista vještog slikača g. Vogriča, koji je kao diletant pokazao već ovih poklada prigodom raznih plesova, kako znade umjetnički ukrasiti dvoranu „Narodnog Doma“.

Skup mladih Slovenaca iskazao se odlično do sada sa svojim lijepim zabavama, a za ovu zabavu nastoji i radi odbor živo i marljivo, da ljepotom nadkrili sve dosadanje. Izim raznih zabavnih šala biti će i „natjecanje ženske ljepote“, te će 3 dame, koje od gospode dobiju najviše cedulica biti nagradjene. Te tri lijepe nagrade izložene su u izlogu brijačnice Žunić.

Zabava počimlje u 8½ sati u večer; glazba c. i k. ratne mornarice. Ulaznina: gospoda 2 K, gospodje 1 K. Odijelo promenadno. Ples će se vršiti po amerikanskom sistemu: pred odmorom biraju dame i završuju o polnoći s kotiljonskim „valčikom“; poslije odmora biraju gospoda. Čisti dobitak zabave namijenjen je za put na svesokolski slet u Zagreb, koji će se obdržavati ove godine.

Hrv. pjevačko i glazbeno društvo u Puli. Namisao, da se u Puli osnuje jedno pjevačko društvo, unišlo je na obće odobravanje u svim našim krugovima. Dugo se dogovaralo, dok se napokon društvo nije ustanovilo. Na ustanovnoj skupštini upisalo se prilično broj podupirajućih i izvršujućih članova, ali žalibože podupirajući članovi skoro svi, ostaše članovi na papiru. Svaki Slaven u Puli čuti od koliko je velike nužde jedno pjevačko društvo, pa ipak uz sve pozive odazvalo se jih do sada jako malo, koji su pristupili društvu, premda se mlado društvo već 17. decembra prošle godine iskazalo jednim sjajnim koncertom, kojih još nevidje Pula u našim društvima. Hrv pjevačko i glasb. društvo imade svog vlastitog učitelja u osobi vrstnog glazbenika g. H. O. Vogriča, koji znade poznatom vještinom i strajnošću krasno uvježbati muške i ženske zborove. Tako se i sada u društvu marljivo vježba za veliki koncerat, što će ga društvo prirediti dne 1. aprila t. g. Po biranim točkama programa sudeć ne dvojimo, da će i taj koncerat potvrditi nastojanje, da se postigne cilj, koji je sebi društvo postavilo. Ali bez obilne podpore sa strane rodoljubnog občinstva, teško da bi društvo moglo dugo obstojati, jer na žalost dosadanji društveni dohodak jest jedino mjesečna članarina izvršujućih članova i od par podupirajućih — u sve ako se sabere do 20 kruna, a samo učitelju pjevanja mora se svaki mjesec izdati 100 kruna. Radi toga pozivljemo sve naše rodoljube, da se začlane u hrv. pjevačko i glazbeno društvo kao podupirajući članovi sa mjesečnim doprinosom od 3, 2 ili 1 K (član I., II. i III. reda) ili kao utemeljitelji sa svotom od 100 kruna. Novi članovi neka se prijave ustmeno ili pismeno kod g. Stiharića u Istarskoj Posujilnici ili u uredničtvu „Naše Sloge“. Želimo li društvu osigurati obstanak i da provadja zadatak što si ga je postavilo, treba da se svi začlanimo u hrv. pjevačko i glazbeno društvo u Puli.

Za Družbu. G. pop Vjekoslav Volarić, župnik u Belom na otoku Cresu, šalje za Družbu K 8·15, darovanih od članova pučke čitaonice u Belom, prigodom skupne večere na zadnju nedjelju mesopustnu.

Skupština Nar. rad. organizacije. U nedjelju 12. t. mj. obdržavala je „Narodna radnička organizacija u Puli svoju godišnju glavnu skupštinu, na kojoj je izabran ovaj upravni odbor: predsjednik Petar Vranković; odbornici: Stahan Janko, Stari Ivan, Strgar Ivan, Subar Mate, Šustršić Ljudevit, Šabalja Ante, Lukšić Josip, Sladonja Martin, Karabaić Vladislav, Poropat Mate; zamjenici: Siljan Josip, Brečević Šime, Radonjanin Stevo, Vasilić Ante, Galović Josip; nadzorni odbor: Dr. Ivan Milić, Fran Rak, Lacko Križ; zamjenici: Uravić Ante, Vitasović Ivan; pregledači računa: Stihović Josip, Mladineo Lucijan, Pavlović Ivan; obranički sud: Pavletić Ante, Zuccon Ivan.

Koncerat pjevačkog društva. Javljamo našem sl. občinstvu, da hrvatsko pjevačko i glazbeno društvo u Puli priredjuje dne 1. aprila t. g. veliki pjevački koncerat uz sudjelovanje glazbe c. i k. ratne mornarice.

Muški i ženski zborovi marljivo vježbaju pod vještim ravnanjem g. H. O. Vogriča, učitelja hrv. pjev. i glazb. društva u Puli, te ne dvojimo, da će i ovaj drugi koncerat kao i prvi podpunoma zadovoljiti naše štov. občinstvo i zaslužiti time željene podpore sa strane rodoljuba, da tako nestane one praznine, koje ovo mlado društvo nastoji častno ispuniti u našim narodnim društvima u Puli.

Lošinjski kotar:

Rukovet novosti iz Cresa. Nakon jednomjesečnog karnevalskog veselja, nastao je i u našem Cresu muk.

Bilo je u „Nar. Domu“ dosta i previše zabava i plesova. Tako, da su se naši vrijedni „kopači“ do mile volje zabavljali. Misle sestre „aristokratika“ i „demokratika“, da bez njih nema dobre zabave, ali pokazao im je mladi „Nar. Dom“ kako se čovjek može zabavljati.

Uspomena na Te u srcima našima ostat će neizbrisiva. Snivaj slatki vječni sanak, Svevišnjega našega Nebeskoga moli, da ublaži bol Tvojima, a sjeti se u molitvama Tvojim bijednog istarskog puka i grude ove, koju si toliko volio.

Bila Ti laka crna zemljica i počivaj u miru!

Predavanje u Pazinu. U subotu 18. o. mj. predavat će g. prof. M. Zgrablić o Franu Kurelcu u prostorijama Hrv. Čitaonice. Početak u 8 i pol sata u večer. — Odbor za prosvjetu.

Porečki kotar:

Napredak u Novoj Vasi. Dne 26. pr. mj. hrvatska pučka škola bijaše priredila zabavu u svojoj dvorani. Tu veče sila puka bijaše se sleglo unutra, da nebi ni jaje moglo na tle propasti.

Mlado i staro, muško i žensko bijaše pohrlilo, da vidi i čuje svoju milu dječicu svoje sokoliće, kako im zbori u njihovom majčinom slatkom jeziku.

To je njima prvi put bilo, jer su im se dosad odnarodjivala djeca u talijanskoj školi, iz koje kad bi izašli mrzili bi na svoj jezik, prezirali ga, jer mu nisu poznavali krasote.

One večeri okolišni zaseoci ostadoše pusti jer sve, što je moglo, došlo je u Novu Vas.

A imali smo radi šta i doći i čemu se diviti. Dvorana plivaše u svjetlu i u moru trobojnih zastavica, a pozornica kô zelena tratina, a na njoj naša djeca sa narodnim crvenkapicama na glavi.

Svi ostasmo zapanjeni nad liepim izvedenjem svih točaka, što je ponajveća zasluga našeg učitelja, da ga Bog poživi!

Spomenuti moramo takodjer nekoje koji su se osobito odlikovali: Deković Marija, Deković Fuma, Kramar Ružica, Kramar Marija, Vlašić Katica, Ambrozić Antun, Radoš Ivan, Radoš Gajtan, Radoš Antun, a i oni ostali, koji su sudjelovali pjevanju, kolu i koračnicama zaslužuju svaku pohvalu.

Nu nešto nas je presenetilo, a to je šaljiva igra pri koncu, u kojoj su odrasle djevojke prikazivale nešto iz svagdašnjeg života naših ljudi i tudjih prirepina. Sastavio ju je za ovu zgodu sam g. učitelj. Igra je pobudila buru smieha, a djevojke su bile nagradjene dugotrajnim pljeskom.

Svaka hvala onim djevojkama, koje su onako divno igru izvele, kao što i gdjici Radoš Andjeliji, koja je sakupljala milodare i skupila K 51·92. Istina — skromna svota ali prvog puta dostatna: svaka mala Družbu pomaže. Evala njoj i Vlašić Josipi, Vlašić Jelisavi, Vlašić Ani i Kuharić Ivani.

U milodarima osobito se je odlikovao Deković Mate pok. Ivana, koji je darovao K 11, a i drugi su dali, što su mogli. Hvala svima, napose pak Vlašićima, koji nijesu žalili ni truda ni muke, da zabava što ljepše ispane. I Radoši kao uvijek bili su medju prvima.

Uz Vlašiće stari naš Pribetić Tone, bio je stavio kapu, samo da oživi narod; evala mu, ono je stara naša korenika i tvrda junačina.

Ako dočekamo zdravi zgodan čas, proskrbit ćemo se i za drugu zabavu sa Družbinim plesom, jer nam nije bilo sada moguće radi tijesnih sobâ. Tada ćemo se dogovoriti i sve prije pametno uglaviti. Dakle — do vidjenja braćo i Živila naša hrvatska Nova Vas!

Razne primorske viesti.

Odlikovanja i Imenovanja. Zemaljski šumarski nadzornik i šum. nadsavjetnik kod c. k. namjestničtva u Trstu g. Josip Pucić dobio je značaj i naslov dvorskog savjetnika bez pristojba. Čestitamo odličnom zemljaku.

G. Dr. Ivan Šorli, zamjenik c. k. bilježnika u Podgradu, imenovan je c. k. bilježnikom u Puli. Čestitamo!

Ministar trgovine imenovao je c. k. post. tajnika g. Dr. Vilima Pfeiffera poštanskim savjetnikom u Trstu.

Neznamo što će na takav *uvoz* izvanjskih činovnika gg. domaći činovnici kod ravnateljstva pošta u Trstu. Nedavno je bio imenovan Niemac iz češke podravnateljem pošte u Trstu, a sada eto opet Niemac savjetnikom!!

Učiteljica na hrvatskoj pučkoj školi sa talijanskim obćevnim jezikom!! Čitamo u trščanskoj „Edinosti da je podučiteljica na hrvatskoj pučkoj školi u Žminju Lidija Maurović upisala kod pučkog popisa, da je *njezin obćevni jezik talijanski!!*

Čudna mora da je to škola, u kojoj podučaje učiteljica sa tudjim obćevnim jezikom. I napredak mora da bude krasan!

Ravnateljstvo „Austro-Hrvatskog parobrodarskog društva na dionice u Puntu" javlja, da će izvještaj ravnateljstva i računi za g. 1910 biti izloženi na uvid dioničarima društva u poslovnici društva u Puntu počam od 18. ožujka t. g.

Posliednji broj „Mladog Hrvata" izašao je ovih dana, sa vrlo krasnim i bogatim sadržajem.

Da je „Ml. Hrvat" u istinu najbolji naš list za mladež, dokazao je već mnogim brojevima, pa tako evo i ovim. Ne možemo i opet, a da ga najtoplije ne preporučimo svim roditeljima i u obće prijateljima mladeži.

Ovaj broj donosi Kornelija Bosiljčevića rodoljubnu pjesmu „Hrvatskome dobrotvoru Istre". — Rozeven: Doktorove cipele — vrlo liepi članak o prirodoslovcu Švedu glasovitom Lineju. — Barba Rike: Dobur nauk. — Luja Dorčić: Pas, koji govori. — Dr. A. Bjunkini: Liepo o kinematografu. — Crnko: Početna i pristala pjesmica „Njeguj hrvatsku pjesmu".

Zatim rubrika za najmanje čitače: svršetak vesele priče: „Kraljev nos". — Capus: „Žaba i dvie patke". — Pristali: „Mali oholica". — Tončićeva nepresahla Torbica i — još jedna vesela zgoda majmuna Floka uz tekst. „Ml. Hrvat" donosi vrlo liepo uredjenu rubriku zagonetki. Tu ne ima mjesta kakovim dosadnim, umornim i bezsmislenim likovima — no same take, ugodne zagonetke — pjesme — pa možemo reći, da je „Ml. Hrvat" u zag. rubrici nadkrilio i sam „Pobratim". Vrlo je dobro učinilo uredničtvo, što je u taj liepi šport, — koji na zabavan način oplemenjuje dušu i jača um — uputilo i malu djecicu, uvrštavajući vrlo uputne i zgodne zagonetke u Torbicu, pa će zagonetke vrlo zabavljati malu djecu, a i odraslu mladež. Da — ona to može.

POZIV

na III. redovitu glavnu skupštinu

Gospodarskog društva u Blažićih,

registrane zadruge na ograničeno jamčenje, koja će se obdržavati u nedelju dne 23. travnja o. g. u 3 sata poslije podne u društvenih prostorijah uz ovaj

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne redovite skupštine.
2. Izvještaj upravnog odbora.
3. Izvještaj Nadzornog odbora.
4. Potvrda računskog zaključka za g. 1910.
5. Izvještaj o izvršenoj reviziji.
6. Izbor Upravnog odbora.
7. Izbor Nadzornog odbora.
8. Slučajni predlozi.

Opomena! Ako u rečeni sat nebi bio dostatan broj članova, onda će se pol sata kasnije obdržavati druga Glavna skupština na istom mjestu i sa istim dnevnim redom koja će pravovaljano zaključke stvarati bez obzira na broj članova.

Blažići, 5. ožujka 1911.

Upravni odbor.

POZIV.

na XXVI. glavnu skupštinu

Gospodarske zadruge u Kastvu,

koja će se obdržavati u Kastvu, dne 2. aprila 1911. u 9 sati prije podne u dvorani g. B. Vlaha uz slijedeći

Dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvještaj tajnika.
3. Izvještaj blagajnika.
4. Izvještaj revizionalnog odbora.
5. Eventualni predlozi.
6. Izdriebanje gospodarskog orudja.

KASTAV, dne 12. ožujka 1911.

I. Carlavaris,
podpredsjednik.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjeg · i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

sapunom liljansko-mliečnim konj na palici.

(Steckenpferd-Lilienmilch-seife)

(Marka konj na palici)

od Bergmann & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·50.

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica povjereno mi je rasprodati veliku zalihu cipela ispod tvorničke cijene. Ja prodajem zato svakomu 2 para cipela na podvez za gospodu i 2 para za gospodje, smedje ili crne kože, galoširane sa čvrsto zabitim podplatom, vrlo ukusne najnovijeg oblika. Veličina po broju.

Sva 4 para stoje samo K 7·50

Razašilje pouzećem

C. GRÜNER, izvoz cipela

KRAKOV, br. 842.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 paketa.

„DANICA" druga vrst à K 75·- po 100 paketa.

„VESNA" treća vrst à K 58·- po 100 paketa.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

!!!U životu nikada više!!!

VELIKO IZNENADJENJE

600 komada samo K 4.

Krasna pozlać. Anker-ura s lancem, točna, 3 god. jamstvo, 1 mod. svil. kravata za gospodu, 3 kom. fin. žepna rubca, 1 liepi prsten za gospodu sa imit. dragim kamen., 1 cigaruša Bernstein, 1 broš (novost), 1 liepa žepna ogledalo, 1 kožn. kesica, 1 peris, i par puceta za manšete, 3 puceta double sa patent. zaklopcem, 1 eleg. album razgledn. najljepši vidici svieta, 5 šalj. predmeta, veliko veselje za mlado i staro, 1 vrlo prakt. ljubavni listar za gospodu i gospodje, 20 dopis. predmeta i još preko 500 predmeta potrebit. u kući. Sve skupa s urom, koja sama toliko vriedi, stoji samo K 4. Pošilja pouzećem središnja izvozna kuća

F. WINDISCH, Kraków br. R/5.

Ako se ne dopadne, vraća se novac.

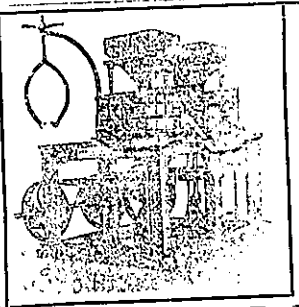

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najfinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

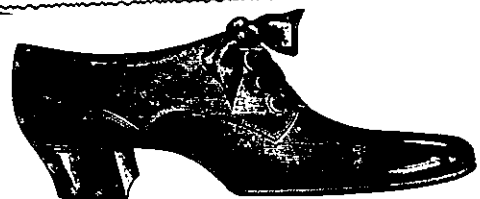

Skladište zimskih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za USKRSNE BLAGDANE svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske narudžbe obavljaju se točno uz pouzeće.

POZIV

na glavnu skupštinu
gospodarskog društva u sv. Martinu kod Buzeta, koja će se obdržavati dne 2. travnja 1911. u 2 sata poslje podne u vlastitim prostorijama sa slijedećim

Dnevnim redom:

1. Izvještaj upravnog i nadzornog odbora.
2. Odobrenje računa za god. 1910.
3. Izbor nadzornog odbora.
4. Ini predlozi.

U Sv. Martinu, dne 14. ožujka 1911.

Odbor.

Poziv.

na

V. redovitu glavnu skuzštinu društva za štednju i zajmove u sv. Križu

registrane zadruge na ograničeno jamčenje, koja će se obdržavati u nedjelju, dne 26. marča o. g., u 3 ure pos. p. sa slijedećim

Dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
2. Izvještaj upravnog odbora.
3. Izvještaj nadzornog odbora.
4. Potvrda računskog zaključka za g. 1910.
5. Izbor upravnog i nadzornog odbora te pomirnog suda.
6. Drugi prijedlozi.

Sv. Križ, dne 5. marča 1911.

Upravni odbor.

Riedka prilika!

Tvornica, koju je uništio požar, prepustila mi je svu zalihu smašene robe, t. j više tisuća krasnih, teških

flanelskih pokrivala

u svim najnovijim i najkrasnijim uzorcima, koji imaju neznatne, jedva vidljive mrlje od vode. Ta pokrivala su za svaku bolju obitelj za pokrivanje postelja i osoba, vrlo tople, mekane i čvrste, 190 cm duge, 135 cm široke. Razašiljem pouzećem. **3 komada krasnih, teških flanel. pokrivala za 9 K** u raznim modernim bojama i uzorcima. **4 pokrivala za kućno gospodarstvo za 10 K.** Svaki, koji naručuje tu robu za stalno je zadovoljan.

OTON BEKERA,
c. k. financ. nadstražar u m.
Nachod (Češka).

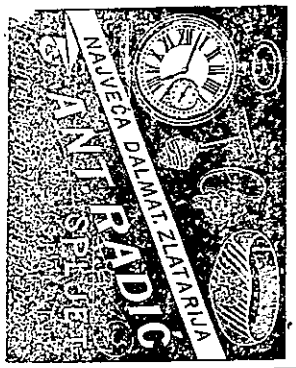

Jeftino česko PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolja K 12·—
biele pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—
razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Petrove kapljice

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnacima za prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sastavljen je od samih svježih sokova, bilja i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, razuih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu u proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočici sa čašicom za kapanje stoji 5 kruna, za bočice stoje 10 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni k sv. Petru

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica

KREDITNO I ESKOMPTNO DRUŠTVO

R. Z. O. J. **PULA**

Ulica Giosuè Carducci 45.

Uredovni satovi od 9—12 prije podne i od 3—6 poslije podne.

prima *a)* štedovne uložke i ukamaćuje po $4^1/_2$ %
b) uloške na tekući račun
c) sedmične uložke na udjele

dava članovima predujme i kredite u svrhu poboljšanja njihovog stanja i gospodarstva;

obavlja inkase, eskomptuje mjenice i dava informacije u svakom bankovnom poslu.

Svojim članovima daje društvo savjete u svem što se tiče različitih taksa i drugih financijalnih poslova.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očihano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očihano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762. Šumava

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1910. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	↑PUNAT	dol.	4.30
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavot	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Rijeka.

Svaki radnik Četvrt. Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Pon. Srij. Sub. tu
prije podne				po podne
4.30	odl.	↑Baška	dol.	1·10
5.30	dol.	Punat	odl.	6·—
9.30	dol.	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvr.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijed Četvrt.
prije podne				po pod
7.20	odl.	↑Rijeka	dol.	7.20
7.55	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.—	odl.	„	dol.	6.30
8.15	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.20	odl.	„	dol.	6.10
12.—	dol.	↓Rab	odl.	2.20

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
6.20	7.20	odl.	↑RIJEKA	dol.	5.—	4.30
6.55	7.55	dol.	Opatija	odl.	4.25	3.55
7.—	8.—	odl.	„	dol	4.15	3.45
8.20	9.20	dol.	Beli	odl.	2.55	2.25
8.30	9.30	odl.	„	dol.	2.45	2.15
—	10.20	dol.	Merag	odl.	1.55	—
—	10.30	odl.	„	dol.	1.45	—
9.40	11.—	dol.	Krk	odl	1.05	1.05
9.50	11.10	odl.	„	dol	12.55	12.55
					prije podne	prije podne
11.20	—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
11.40	—	odl.	„	dol.	11.15	1.05
po podne	po podne					
1.30	1.—	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
1.50	1.20	odl.	„	dol	9.15	9.15
2.15	1.55	dol.	Lun	odl	8.50	8.50
2.25	2.05	odl.	„	dol	8.40	8.40
3.50	3.30	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
4.—	3.40	odl.	„	dol.	7.05	7.5
4.10	3.50	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
4.20	4.—	odl.	„	dol.	6.45	6.55
5.05	4.45	dol.	↓NEREZINE	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Puntu i Loparu.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

POZIV

na II. redovitu glavnu skupštinu dioničara:

AUSTRO-HRVATSKOG PAROBRODARSKOG DRUŠTVA NA DIONICE u PUNTU,

koja će se obdržavati dne 26. ožujka 1911. u Malinskoj u občinskoj zgradi. Početak u $9^1/_2$ sata prije podne.

DNEVNI RED:

1. Izvješće Ravnateljstva o poslovanju društva u god. 1910.
2. Izvješće Nadzornog odbora.
3. Čitanje računa razmjere, gubitka i dobitka za god. 1910 i zaključak o razdiobi čistog dobitka.
4. Podijeljenje absolutorija ravnateljstvu i nadzornom odboru.
5. Promjena društvenih pravila i to paragrafe: 7, 20, 28, 37, 49, 50, 51, 59 i 60.
6. Rasprava i odluka o povišenju društvene glavnice za daljnih K 500.000.

U PUNTU, dne 6. ožujka 1911.

Ravnateljstvo.

Dioničari koji žele prisustvovati na glavnoj skupštini, imaju svoje dionice u smislu društvenih pravila najdulje do 20. ožujka 1911 položiti uz izkaznicu u poslovnici društva u Puntu, ili kod ovih zavoda: Jadranska banka u Trstu i Opatiji, Češka banka u Pragu, Riječka pučka banka na Rijeci, Istarska posujilnica u Puli. Gospodarska društva ili seoske blagajne u Baški, Belj, Dubašnici, Dobrinju, Cresu, Martinšćici, Malom i Velom Lošinju, Nerezini, Rabu, Vrbniku ili kod gospode: Nike Albanese u Omišlju, Karla Schinigoia, Andra Celebrinija i Antona Karabajća u Krku.

Samo oni, koji će imati pravovaljanu iskaznicu, imati će pravo pristupa na glavnu skupštinu.

Ako se na glavnoj skupstini dne 26. ožujka 1911. ne sabere do deset i pol sata prije podne dovoljan broj dioničara, prema §. 19. društvenih pravila, tada će biti dne 31. ožujka 1911. u Malinskoj u občinskoj zgradi u 9 i pol sata prije podne nova skupština, sa istim dnevnim redom, te će ova skupština biti vlastna zaključivati bez obzira na broj prisutnih članova i zastupanih dionica, absolutnom većinom glasova.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 12. Pula, u četvrtak dne 23. marča 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. naplaćuju i računaju se na temelju osobitog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, a to javi odpravničtvu u pismenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se na omotu napiše „Reklamacija".

Poštovnog računa br. 847'8[illegible]

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, a neifrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 2·75—, odn. K 2·50 na pol godine

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utiče se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i prečplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat)

Lažitorbama na račun.

Na izjavu naših zemaljskih prisjednika, otisnutu u zadnjem broju našeg lista, izvolješe se na svoj način osvrnuti „Il Piccolo" iz Trsta i „Il Giornaletto" iz Pule u brojevima od 17. t. mj. Naš komšija iz Pule bio je u svojem odgovoru prilično umjeren. Vidilo se, da ga je izjava naših odbornika oparila. Nije tako dopisnik „Il Piccolo", kojemu se pripisuje sastavak izjave zemaljskog kapetana i trojice talijanskih prisjednika na govor pl. Dr. Grabmayra u delegacijam. Njega je izjava naših prisjednika gotovo ubola. Iskočio je ko opaljen zec, te se u žlovčeta nadrljao svega i svašta, a nepobio ništa. Prosto pak „Il Giornaleto" još se više uzvrpoljio. Bilo mu je, da poludi. „Kako se može onako pisati? Ta ono nam više škodi nego li koristi!" I piše našem komšiji u Puli, da opapri bolje svoj odgovor na izjavu naših odbornika. To je „Il Giornaletto" i učinio u broju od 19. t. mj., naravski po uputi dobivenoj od žlovčeta iz Trsta, s kojim ide složno ispod ruke.

Par riječi s naše strane neće škodili, na uzvrat tim političkim komedijantom. Prigovaraju našim odbornikom (i to je sve, što im stvarnoga prigovaraju), što su se poslužili obračunom za g. 1908., dočim da su se kod zem. odbora mogli dobaviti podataka iz god. 1910. Naši su odbornici rekli u svojoj izjavi, za što se poslužuju obračunom iz g. 1908., a to je s razloga, što pozniji proračuni nisu još bili ustavno odobreni. Mi bi pak mogli nadodati, da i zemaljski uredi tako hitro rade, da još do danas nisu mogli obnarodovati sve statističke podatke niti za god. 1909., nekmo li za g. 1910. Razlika pak u obračunima izmed g. 1908. i 1910. u pogledu izdataka za školstvo iz pokrajinskih sredstava nije onolika, kolikom bi ju rado prikazati dopisnik u „Il Piccolo". Glede srednjoškolstva i poljodjelskog zavoda ostajemo pri starom. To će reći Talijanom sve, a Slavenom ništa. Podpore djakom za srednjo- i visokoškolce u god. 1910. iznose za Slavene svotu od K 12.000, a za Talijane svotu od K 24.000. Je li to pravedno? Kod pučkog školstva dopustit ćemo, da je do konca 1910. ponarasao kojigod razred kod slavenskih škola, ali zar ih nije ponaraslo i kod talijanskih? Koliko je pak privremenih izvanrednih učiteljskih sila bilo dodijeljeno koncem g. 1910. talijanskim pučkim školama? Ta u Puli imaju učiteljsku silu na plaći, a bez svakog odredjenog mjesta, samo za to, da eventualno zamijenjuje bolestne ili inače zapriječene učiteljske sile. U kojem je kotaru jedna takova ambulantna slavenska učiteljska sila?

Naši su se odbornici kod svoje izjave držali strogo reda, kojega su se u svojoj izjavi držali talijanski prisjednici, te ovu pobili od točke do točke. Ali koliko su još toga oni mogli navesti na osvjetljenje postupka većine zem odbora, odnosno Sabora, naprama Hrvatom i Slovencem u Istri, koji tvore većinu pučanstva?

Pokrajina će imati preko 200 što činovnika što namještenika. Od tih je jedan jedini Slaven. U pokrajinskoj bolnici imaju namještena svećenika, koji nije u stanju da slavenske bolestnike izpovjeda ili inače tješi u bolesti, jer im ne pozna jezika.

U pokrajini ima 16 cestovnih odbora, u koja zemaljski odbor imenuje po dva člana. Niti jedan od tih 32 imenovanih članova nije slavenske narodnosti. Dok su krajevi, koji su pretežno napučeni talijanskim življem, providjeni željeznicom, cestama, vodom itd., imamo u Istri jednu slovensku općinu (Marezige) koja nema niti jednog kolnog puta, a da ne spominjemo zapuštenost u kojoj je Zemaljski Odbor u svakom pogledu držao i još uvijek drži Ćićariju i toliko drugih naših krajeva.

Kod poljodjelskog Zavoda u Poreču drže se svako toliko hitri tečajevi sad za pletenje košara, sad za pravljenje vina, sad za cijepanje loza i voćaka. Na te tečajeve nema našim ljudem pristupa, jer je poduka u talijanskom jeziku, a posebice se za Slavene sličnih tečajeva ne obdržava sa strane pokrajine.

U upravnom Vijeću istarskog Vjeresijskog Zavoda nema niti jednog Slavena, još manje pak medju činovničtvom istoga. Kod zavoda za osjeguranje blaga, koji je pasivan, imalo bi se još ustanoviti do 20 podružnica sa izgledom, da bi taj zavod na taj način postao aktivnim. Ali jer pučanstvo traži te podružnice sa slovenskim odnosno hrvatskim službenim jezikom, Zemaljski ih Odbor neće da otvori.

I tako bismo mogli nastaviti do bijeloga dana. Ali dosta budi i ovo na dokaz farizejstva lista „Il Piccolo". Sva izvrtanja, sva izmotavanja, sva izvinjavanja lista „Il Piccolo" i družine ne mogu pobiti tvrdnja delegata Dr. Grabmayra. Istina prodire i u više krugove, gorka dodaše po naše susjede Talijane, ali žalbože temeljita. A to ih peče i boli, pa sikću ko ljute zmij. Mi ih žalimo. Ali im poručujemo, da u Istri neće nikad više biti naivno, pošto je nekuć bilo.

Kako je u Istri?

Njemački delegat dr. Grabmayer kazao je javno u delegacijama, kako Talijani u Istri nepravedno postupaju spram svojih suzemljaka Hrvata. Talijani u Istri, prem da u manjini, pružaju žalostan primjer svoje narodne pretjeranosti. U istarskom zemaljskom saboru i na školskom polju, a mi dodajemo i na svim ostalim kulturnim poljima zapostavljeni su Hrvati i Slovenci. Talijani, da će morati Slavenima u Primorju dati ona prava, koja im po zakonu idu. Tako je od prilike govorio delegat dr. Grabmayer.

Ove pravedne riječi izrečene po članu onoga naroda, koji nam Hrvatima nije ni najmanje sklon, proizvele su u čitavom Primorju, a osobito u našoj Istri dubok dojam. Te su odrješite riječi Talijane vanredno upekle. Oni se uzvrpoljili, udariti u novinama na Hrvate i njihovi kaponje, da obrane svoj i svojih pristaša postupak protiv Hrvata.

Prema tomu stvari se nalaze u istom stanju kao i prije Grabmayerovog govora. Zaslijepljena talijanska gospoda neće da čuju o kakvoj ravnopravnosti, oni hoće da vladaju i to sami, bez slavenske kontrole. Hrvatske općine nemaju ni danas još ne odobrenih proračuna, a sva je prilika, da ih tako brzo ne će ni dobiti. Hrvatske molbe za ustanovljenje hrvatskih i slovenskih škola leže još uvijek u ladici talijanskog prisjednika u Poreču, a sva je prilika, da će još dugo vremena ležati tamo neriješene. Jedno se je ipak postiglo: istarsko je pitanje preslo uske granice naše pokrajine i rametnulo se višim i odlučujućim krugovima. Ti su krugovi danas primudjeni, da se tim pitanjem bave. Oni ga više ne mogu skinuti s dnevnog reda. Hoće li se pak to pitanje riješiti povoljno ili nepovoljno po nas Hrvate, ovisit će o našoj ustrajnosti, o našoj snazi, odnosno pomoći, koju će nam na vrijeme pružiti ostala naša hrvatska braća.

Natrag par godina, Talijani primudjeni silom prilika, morali su pristati na nekakav sporazum s Hrvatima. Glavne su točke toga sporazuma postale zakonom, pa je svak očekivao, da će se izvršiti. Kad tamo, Talijani prezreše zakone i pravila što su ih sami odobrili, te se postaviše na stanovište nijekanja Hrvata i njihovih prava. No svak pametan uvidja, da prije ili kasnije, sankcionirani će zakoni morati da stupe u krepost. To znadu Talijani, ali ipak ne popuštaju, već se iz svih sila trse, kako bi riješenjem toga pitanja što duže otegli. A zašto to čine? Po zakonu zemlja bi morala preuzeti pod svoju upravu gotovo sve škole, što ih uzdržava naša družba sv. Ćirila i Metoda za istru. Većina tih škola nalazi se u mjestima, što ih Talijani odavna svojataju za sebe. Ta su mjesta: Pula, Cres, Mali i Veliki Lošinj, okolica Labina, okolica Poreča, Pule itd. itd. Te su škole Talijanima trn u oku i oni jedva čekaju, da ih nestane. Oni su u svoje doba javno govorili, da ih naša družba ne zabrinjuje. Oni da poznadu Hrvate, koji da planu kao slama, da onda

Slavenski bogoslužni jezik u Istri.

(Nastavak.)

Slično pisao je na ordinarijat dekanski ured u Roču, te odgovorio na stanovita pitanja, koja su razvidna iz odgovora. Ordinarijat je naime odgovorio dekanskom uredu u Roču: 1. dok je nuždo, mogu svećenici čitati sv. misu ne samo bez prisutnosti puka nego i bez poslužnika (ministranta); 2. dekan neka odmah po župah nagovori puk, da odustane od postupka, na koji je naukom političkih agitatora zaveden, i kad se puk vrati u red sada ustanovljen, nek šalje molbe, a ne prosvjede na sv. Stolicu, da se dekret „Acres" obustavi; 3. prva napovjed za ženitbu nek se učini svakako u crkvi, bilo u njoj ljudi ili ne, od druge i treće napovjedi neka se pita oslobodjenje, ako nema nikoga u crkvi.

Tako je biskup Dr. Nagl uzmaknuo danom 1. jenara 1910., kad su još crkve na Krasu bile prazne ili zatvorene. Dušobrižnici, koji su negdje prije Božića bili odlučili da će svi tražiti odpustnice, ako ordinarijat ne popusti, odlučili su dne 10. jenara 1910., videć rečeni Naglov dekret i želeć da se puk u crkve povrati, da pošalju spomenicu na sv. Oca Papu i da će dne 10. janura početi obavljati službu Božju po staru. Tako su i učinili i to javili ordinarijatu, moleć ga ujedno da podupre njihovu molbu poslanu na sv. Stolicu za obustavu dekreta „Acres". Odnosnu izjavu na ordinarijat podpisali su osim dvojice svi dušobrižnici sa Krasa, Buzeščine i Pazinščine, u obće sjeverne i srednje Istre. Biskup Nagl je doista odgovorio na izjavu svećenika, putem jednoga župnika dne 10. febrara dosta tvrdo i kruto, al se je skoro isto doba, kako se je čulo, izrazio u Beču, da se dekret „Acres" neda provesti. U to bio je imenovan pomoćnikom nadbiskupa u Beču sa pravom nasljedstva, te se je skoro tamo i preselio. Svećenici vršili su službu Božju i vrše i danas prema svojoj odluci, a puk je opet počeo polaziti crkvu i polazi ju i danas.

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri, obzirom na spomenute dogodjaje.

O dogodjajih, što su se zbivali pred Božić i o Božiću 1909. i početkom 1910., na Istarskom Krasu i u srednjoj Istri, pisala je mnogo „Naša Sloga" — jedina u pokrajini — pisale su razne druge novine izvan pokrajine, kao hrvatske, slovenske, češke, pa i njeke njemačke, sve u prilog slavenskomu bogoslužju i našemu narodu — osim slovenski pisanoga lista „Zarja", koga je nadahnjivao biskup Nagl i koj je pod firmom kršćanskog socijalizma htjeo uništivati prava našega naroda. Na sve što se je dogadjalo, nije moglo biti gluho ni njemo niti političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri, koje je dužno i po svojim pravilima da se zauzme za sva prava naroda, a takovo je također pravo na slavensko bogoslužje, pa makar bila to crkvena stvar.

Razni istarski političari bavili su se jako tim pitanjem, ma i neiznosili svojih imena. O njem se je govorilo često na raznim skupštinama. Navlas za to bila je sazvana i obdržavana skupština u Pazinu dne 19. decembra 1909.

Premda bijaše toga dana jako zlo vrijeme, ipak se je sakupilo u Pazinu iz cijele Istre toliko naroda, da je prostrana dvorana tamošnjega narodnoga doma bila upravo natlačena, i da su mnogi morali otići jer nisu mogli u dvoranu. (Sliedi.)

na jednom utrne u njima svaki zanos i oduševljenje. Tako će se, oni misljahu, dogoditi i sa družbom. Hrvatski je narod malen, on imade mnogo drugih potreba, pa će mu u brzo dodijati davati novac za družbu. No u tom su se prevarili. Hvala požrtvovnosti našeg naroda, družba sv. Ćirila i Metoda za Istru napreduje od godine do godine sve to više. Družba napreduje, ali ipak ne toliko, da bi mogla udovoljavati svim prosvjetnim potrebama našega naroda u Istri. Imade još mnogo i to vanredno izloženih krajeva u Istri, gdje naš narod već godine i godine uzalud vapi za školom. U sadašnjim prilikama naša družba ne može za te krajeve učiniti a ma baš ništa. Samo u slučaju, kada bi barem jedan dio sadašnjih družbinih škola prešao pod upravu zemlje, družba bi tako razterećena mogla, da zadje u one tužne krajeve, gdje živi tolik naš zapušteni narod. Talijani to znadu, pa zato neće da se družba raztereti barem do tada, dok u rečenim krajevima „Lega Nazionale“ ne izvrši svoje raznorodjujuće djelo. Time se čitavomu hrvatskomu narodu bez razlike stranaka i mišljenja nameće dužnost, da upravo u ovim časovima poradi za istarsku družbu, nego li je to čmio do sada. O hrvatstvu Istre danas već nitko ne sumnja; a i svakomu, u koga su oči zdrave, jasno je, da je Istra Hrvatska zemlja. Njezin odnošaj spram matere zemlje sve je drugo nego li beznadan; političke prilike u kojima žive istarski Hrvati, ako i nisu sjajne, ipak su takove, da ih pametan narod uz jaku pomoć svoje braće može iskoristiti na korist, na slavu i veličinu sveukupne hrvatske domovine. Ali zato treba da svi Hrvati imadu pred očima našu družbu, njezinu uzvišenu svrhu i velike njezine potrebe, pa da se je što češće sjete izdašnim doprinosima, koje će kao dobro uložena glavnica donijeti narodu već u dogledno vrijeme velike dobiti. *Naprijed za Družbu!*

Za Istru.

(A. K.)

Kazale na zabavi za Družbu sv. Cirila i Metoda u Dubrovniku 12./2. 1911.:
g.ca Spasenija Ercegović („Istra“);
g.ca Ilka Martecchini („Italija“);
g.ca Mina Welzek („Hrvatska“);
g. Dr. Nikša pl. Ghetaldi („Dubrovnik“).

Priobćujemo ovaj krasni pjesmotvor g. A. K., želeći da se njim naša mladež obilato posluži priredjujuć zabave na korist „Družbe sv. Ćirila i Metoda“ za Istru.

Istra:

Eno, majko, gospa neka!
Mora da je iz daleka!
Gle, kako me čudno gleda!
Od toga mi srce preda:
Tvoj mi pogled tugu blaži,
A njezin mi dušu traži! . . .
Evo sada ide amo!

Italija:

Poznate me?

Istra:

Ne poznamo!

Italija (Istri):

Italija ja sam, kojoj lirle
Svi, što dušu lijepost im privlači,
Gdje se nebo rijetko kad oblači,
A lemuni s narančama grle;
Gdje se ljube lovor i Ljepota,
Do kojih je vječni genij lijeto,
Il' Kanovi da zaoštri dlijeto,
Dantu pero, il' kist Buonarotta;
Dodji, draga, dušicu izlijeći
I nauči, još u svome cvijetu,
Jezik Dantov, najsladji na svijetu,
Zaboravi sve barbarske riječi!
Tri te mora pjesmama dozivlju
I žubori Arna, Tibra, Pada,
Gdje proljeće bez prestanka vlada,
Vazda cvijeće cvate u obilju.
Dodji sa mnom, čuješ gdje te zovu
Rim i Napulj, sunce i vedrina,
Slatko voće, svila, pitomina,
A ostavi pustolinu ovu!
Ljuljat će te miletačke lagune,
Rivijerske i napuljske vode,
A pjesme će ljubavi, slobode,
Da ti milo mlade grudi bune!
Vodit ću te u Brijancu kitnu,
Na lombardska okićena polja,
Do Vezuva, Etne . . . gdje te volja,
Da zasitiš dušu nezasitnu!
Kazat ću ti, gdje Petrarku mori
I sad, mrtva, Laurino milje,
Leopardi gdje smrt blagosivlje,
Gdje za Dantom vazda žižak gori! . . .
U stotini svojijeh gradova
Kazat ću ti milijun divota,
U kojima, što ima ljepotâ,
Sve um skupi mojijeh sinova! . . .
Vodit ću te na bojišta stara,
Rimski oro gdje se slavno vio,
Garibaldi djecu mi učio,
Kako da se domovina stvara!
Počinut ćeš navrh Kampidolja,
Ove strane nemat' već na umu,
Otvorit ćeš „Božanstvenu glumu“ —
I bit' sretna, pitomija, bolja!

Hrvatska (Italiji):

Bit će izrod, podla odmetnica,
Ništarija, rdja kukavica,
Što se bijedne svoje majke srami,
Netom nadje koga da je mami!
Zar nad hranom mlijeka majke svoje
Može tudje mlijeko biti koje?
Tudji jezik goji odmetnike,
A ne rodu hrabre osvetnike! . . .
Moje, za te, barbarske su riječi,
Al' moj narod njima rane liječi;
Slatko zuje, kô i riječi tvoje,
Kada kažu dragu: „Zlato moje!“
Jače od njih grme, krše, ore,
Kad u duši oluje se bore! . . .
Pojedinca tudjin gojit' može,
Al' narode — sačuvaj te, Bože!
Ja sam sve to na sebi kušala,
Mnogu djecu na nauk ti dala,
Pa rad' knjige i ljepote tvoje,
Prekinuše nit prosvjete moje;
Al i to dosta im ne bilo;
Zamrziše i majčino krilo;
No i to bih pregorjela bila,
Da mi druga, kad to opazila,
Zbog tudjinstva i tê bratske bruke,
Ne odbi se od svake nauke! . . .
Barbarima nazivlješ nas sada,
A ne pamtiš da ne bi nikada
U tebi se udomile vile,
Moje prsi da im štit ne bile?
U zakrilju Crkve i Papinstva,
U obilju, pomoću tudjinstva,
Lako tebi kititi se bilo,
Ali meni lomilo se krilo,
Gledajući gdje mi sinci ginu,
Zapuštaju polja u ledinu,
A za cvijeće i voće ne mare,
Pčele, živad, stoku ne timare,
I kod puške zaziru od rada
I uzgoja naraštaja mlada.
Jer što bi im vrtli, sijanice,
Kad se boje tudje potarice?
I što će im i stoka i pčele,
Kad se tužni na bojišta žele;
A i čemu da im djeca uče,
Zar, kô raja, da se više muče? . . .
Vazda bili na mezevu prvi,
A za more čemera i krvi,
Za planine glavâ od junakâ,
Što im dade sudbina opaka?
Samo golet nizinâ i gorâ,
Razvaline opustjelih dvora,
Led srdaca i praznina duše
I rug onih, s kojih izginuše! . . .
Borili se, al' se ne oteli,
Jer pomoći nikad ne vidjeli;
Dijelile ih vjere, vode, gore,
Smrklo im se, ne vidjeli zore;
I dok moja djeca umirala,
Tvoja povijest to ni spominjala!
Al' iz krvi mojijeh junaka
Digla se je pjesma do oblakâ,
Kakve ni ti, ni sav svijet nema;
Ona meni bolje danke sprema:
Junacima divni spomen diže
I na nova junaštva požiže!

Italija (podrugljivo):

Da se bore protiv brata svoga
I ne za te, nego za drugoga!

Hrvatska:

Ti se rugaš, što mi djeca mila
Za drugog se i medju se bila?
A ne pamtiš da te Dante kori,
Što tvoj rod se medju sobom bori,
I kako te Leopardi žali,
Što ti mnogi za tudjinca pali?
Ne čuješ li i s tvojih dolova
Gdje krv plače mojijeh sinova:
„U tudjoj sam zemlji se prolila,
A tim svoju sreću ne dobila!“
I jauk se vije do oblakâ:
„Blago prahu grčkijeh junaka
Termopila ili Heroneje,
Što pisali krvlju epopeje!“ . . .
A i tvojim blago sinovima,
I slava im dogód svijeta ima,
Što ginuli, za smrt ne hajali,
Jer njom život slobodi ti dali!
Al' njihovom zaklinjem te krvi,
Izranjene grudi mi ne mrvi;
Ove, što mi usud još ostavi,
Ne otimlji majčinoj ljubavi! . . .
Ja sam dosta za te žrtvovala,
Bolju djecu svu sam tebi dala:
Jedni pali čuvajući klance,
Da ti Ture ne nametne lance,
Druge poslah do tvog zakloništa,
A po vatru sa tvoga ognjišta;
Oni tebi ražegli plamove,
Ne dočekah vatre, ni sinove! . . .
Medulić te i Klović kitio,
Tommaseo zboriti učio,
A sin Vrane graditi palače,
Pa mi srce hudi udes plače,
Ti i drugi da su sunce tvoje,
Što još crnjim čini tmine moje! . . .
Krasno zboriš, lice ti se žari,
Kad spominješ svoje divne čari;
Al' pod krunom neba plavetnoga
Primorje mi još ljepše od tvoga!
Gdje ti Krka, Dubrovnik i Boka,
Što ih sunce gleda žarka oka?
Ne opisa, što god ima perâ,
Sve divote Plitvičkih jezera,
Niti rajsku nasladu vidika
Sa Točila povrh Dubrovnika,
Sa Ilije, Marjana, Troglava,
S Velebita, Učke i Triglava;
Čar Zagorja, ni kras Fruške gore,
I gdje Vrbas i Bosna žubore;
U himnu se sve divote slažu,
Da sam lijepa svemu svijetu kažu! . . .
Zaludu ti srce želje more
Za moj Jadran, za to divno more;
Od brige mi osijedilo gorje
Čuvajući njega i primorje;
Vrhovi mi gromovima kažu:
„Spavaj, majko, mi čuvamo stražu!“
Otkad Hrvat amo doletio,
Krv, znoj, suze za Jadran je lio;
Državu je ovdje osnovao,
Prvu pjesmu umjetnu spjevao;
I tvom *Lavu* pucali su boci,
Neretvani kada i Uskoci
Za moj Jadran vojevali slavno,
Kô i oni pod Visom nedavno —
I sad vali njima slavu poju,
Oh, ne diraj tu svetinju moju!

Dubrovnik (pod glas):

„Od ropstva bi davno u valih
Potonula Italija,
O hrvatskijeh da se žalih
More otmansko ne razbija“ *)

Italija:

Tko je onaj, što to tamo roji?

Dubrovnik:

Onaj, koji tebe se ne boji!
Staru pjesmu ja spominjem samo;
Odavna se mi dvoje poznamo!
I pod mojim nebom, sve u zlatu,
Poma, limun i naranče cvatu;
Od lovora dižu se dubrave,
Al' još malo za sve moje slave! . . .
Oni, što su mene naselili,
Ovo more prije su brodili,
Nego što se za Latine znalo!

*) Vladislav Menčetić (u „Trublji Slovinskoj“).

Ne poznaš me? Malo mi je stalo!
Tko sam da sam, dovoljan sam sebi;
Moje me neki kažu tebi
Spomenici na „Pila della valle“
I Bošković, kanu zvijezde sjale
Karteziju da pute pripravi,
Ili Cvijeta, koju Tasso slavi!
Dosta mi je da me moji znadu,
Da Slaveni rado me imadu;
Da me moja majka blagosivlje,
Što joj nikad ne uskratih milje,
I što rodu za poznije zgode
Skitih pjesme, jabuke slobode;
Iz njih čitaj, što smo mogli biti,
Da smo bili srećni, kano i ti! . . .
Velika si, slavna i silena!
Ali svaki sin za vremena!
Mi smo mali, al' vječni kô sjeme,
Znamo trijet' ne prignuvši tjeme;
Ljubav k majci sunce nam je žarko,
Ne odbi nas od nje *Sveti Marko*,
Ne ćeš ni ti, vjera ti je tvrda,
Pa se prodji ovih krških brda;
Jer kakono na južinu tvoju
Naša bura šalje silu svoju,
Tako tvoja laskanja i sile
Sve će odbit' naše grudi čile!
Nas da gojiš?! Hvala ti na muci:
Sardenja ti eno i Abruci!

Hrvatska (Dubrovniku):

Zdravo, sine, čelenko od zlata,
Tvoja ljubav za muke mi plata!
Zdravo, naša slavo i pjesmice,
Zdravo, zdravo, mili Dubrovniče!
Oh, da još mi bilo takih malo,
Drugo bi mi sada sunce sjalo!

Italija:

Ja ne marim što on veli;
Moja Istra mene želi!

Istra:

Tvoj me govor zalud mami,
Ja sam vjerna svojoj mami!
Imam braće, što me brane;
S njima čekam bolje dane!
Velebit se k nebu vije,
Da me s njega sunce grije,
Što s Tihoga oceana
Sve ovamo do Jadrana,
Slavskom zemljom goji zjene,
Pa kad zasja povrh mene,
Zrakama mi žarkim kaže:
„Svi Slaveni tebe straže!“ . . .
Kroz zvijezde me nebo gleda:
„Eno“ — veli — „slavskog čeda“! . . .
Sokoli se k nebu dižu,
Pokliči im k meni stižu:
„Ne boj nam se, sele draga,
Velika je naša snaga;
Ginuli smo vijekovima,
Al' nas jošte sila ima;
Sva nam dobra preoteše,
Al' im gorje tvrdo bješe,
A na gorju mi stojimo;
Zrakama se čelićimo,
Spravljamo se na polete
Za Hrvatsku, za te dijete!
Krepko krilo još nam osta,
A sokolu krilo dosta! . . .
Iz grobova svojih dika
Čujem vapaj mučenika:
„Mi smo za te život dali,
A nijesmo se pokajali;
I da još ih sto imamo,
I sve za te da ih damo,
Ne tražimo ništa za to,
Neg da budeš naša, zlato!“
A na sve te mile glase
Moja nada veliča se,
U hrvatstvo raste vjera,
Iz srca te moga tjera,
Nebu klikće zavjet sveti:
„Il' hrvatska, ili mrijeti!“
Majko draga, brate mili,
Ne dajte me tudjoj sili;
Najmladja sam med sestrama,
Najbolje mi medju vama:
Tudji jezik dušu muči,
Najlakše se u svom uči! . . .
O Slovenstvo neizmjerno,
Moje ti je srce vjerno!

Nastavak u prilogu.

O, Hrvati mrtvi, živi,
I ja ginem za čim i vi!
(*Hrvatska* zagrli Istru).

Hrvatska (Italiji):
Ču li drago? Usliši joj želje;
U nama ćeš imat' prijatelje!
Pamtiš muku, koju si mučila,
Dok u dvore djecu sakupila?
Pusti sada meni djecu moju,
Da s njom gradim kolibicu svoju!

Italija:
Iz Istre mi srce se ne smiri,
Već moj Dante medje mi proširi
Do Kvarnera put ovijeh strana . . .

Hrvatska:
Kvarner čuva majka Frankopana!

Italija:
Vidjet ćemo tko je junak bolji!

Hrvatska:
Ne plašim se, bilo ti po volji!
(*Italija* odlazi).

Hrvatska:
Djeco moja, moje uzdanice,
Ne budite majci izdajice;
Ljubite se, rane mi vidajte
I neslogu prokletu okajte!
Spravljajte se; tudje ne dirajte,
Ali svoje nikomu ne dajte!
Imat' mnogo ne budi vam stalo,
Jer je sreća trebovati malo!
S vas ni tudjin neka ne zaplače,
Ali braću ljubite što jače:
U nevolji znajte podnositi,
U obilju ljubit' i dijeliti;
Za narode vijekovi su treni,
Dan će svanut' i vama i meni;
Nadajte se, nâd je otac rada:
Blago onom, tko se čvrsto nada!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Konferenca o Vojnovićevoj „Dubrovačkoj Trilogiji“. U subotu na 25. o. mj. u 8 sati na večer u dvorani Nar. Doma u Puli držat će g. *Vinko Kisić*, urednik „Nar. Lista“ iz Zadra, konferencu o glasovitom djelu conte Iva Vojnovića „*Dubrovačka Trilogija*“. O a je Trilogija polučila silan uspjeh ne samo kod nas, u Zagrebu i u Beogradu (kritika ju je proglasila najvećim djelom u našoj literaturi zadnjeg decenija) nego i vani, osobito u Krakovu i Pragu. Češki prevoditac Hadec napisao je u predgovoru, da on dvoji, ima li slična djela uopće u modernoj svjetskoj literaturi. Pjesnik nam u Trilogiji iznosi dubokom intuicijom i velikom umjetnosti pad Dubrovačke republike i stogodišnje izumiranje njezine vlastele. Počinje ulazom Napoleonove vojske u historički grad, a završuje tragikom današnjih dana. Djelo samo po sebi nije lako dokučivo, ponajviše radi historičke pozadine i prejakog lokalnog kolorita. Za to je g. Kisić došao do sretne zamisli, da ga popularizuje svojom konferencom, u kojoj objašnjuje historički momenat, kad tragedija počinje da se odigrava, ambijenat u kojem se odigrava, pa iznosi najljepše stranice i daje nam sintetično značenje.

Konferencu je držao nedavno u Zadru i pobrao opću pohvalu.

Konferenca će početi u 8 s., a traje 1 sat i pô. Upozorujemo općinstvo, da ne propusti ovu ljepu prigodu, nego da se nadje na okupu na ovoj zanimivoj *literarnoj večeri*.

Jubilej zapovjednika ratne luke u Puli. Podadmiral preuzv. g. Julij pl. Ripper proslavio je dne 20. marča o. g. 50 godišnjicu svoje službe u ratnoj mornarici. G. podadmiral Ripper, koji je posvetio svoj život razvoju ratne mornarice i ratne luke u Puli, proslavio je rijetki taj jubilej na širokom moru na jahti „Fantasie“, kojom prigodom posjetio je Dalmaciju, gdje će pregledati lučke radnje i tamošnje posade ratne mornarice. G. podadmiral, nazvan u mornarskim krugovima „morski lav“, htio je i svojom proslavom iskazati svoju poštu moru, na kojem je odrastao.

Mnogobrojnim čestitkama zaslužnom admiralu prigodom rijetke slave pridružujemo se i mi!

Naš odlični rodoljub g. Niko vitez Mardešić ispjevao je svečaru jednu krasnu odu.

Zaključak plesne škole. U subotu dne 25. t. mj. kao zaključak, priredjuje plesna škola Sokola u dvorani Narodnog Doma „plesni vjenčić“. Početak u 8½ sati na večer.

Koncerat pjevačkog društva. Vježbe za veliki koncerat hrv. pjevačkog i glazbenog društva u Puli lijepo napreduju, te će taj koncerat od 1. aprila t. g. biti na čast našem mladom društvu. Doskora bit će razaslani pozivi sa programom, te ćemo i mi u budućem broju donijeti potanki raspored. Upozorujemo već danas naše rodoljubno občinstvo, da mnogobrojno pristupi na taj koncerat.

Glavna skupština Sokola Javlja se ovime, da će se obdržavati redovita glavna skupština u nedjelju na 2. aprila 1911. u 3 sata po podne u društvenoj dvorani, sa dnevnim redom, koji će se naznačiti na pozivima. Odbor.

Štrajk tramvajskih službenika. Prošli petak stupiše u štrajk svi službenici tramvaja u Puli s razloga, što je ravnatelj otpustio konduktera Pilata, koji je odbio vršiti službu na dva voza. Pošto je otpušteni po propisu odbio zahtjev ravnatelja, da sa dva voza sam vrši službu, proglasiše se njegovi kolege solidarnim s njime te obustaviše službu. Ravnateljstvo je na to proglasilo sve štrajkaše odpuštenim iz službe i otvorilo natječaj na njihova mjesta. Tako smo u Puli već šest dana bez tramvaja, a još će proći koji dan dok počne puljski tramvaj funkcionirati, usljed napetog konflikta, kog je još više zaoštrilo samo ravnateljstvo. Poglaviti uzrok štrajku jest takodjer netaktični ili nespodobni postupak ravnatelju inžinira prema tramvajskom osoblju, koje se od uvijek tuži na njega i višeput zahtjevalo, da se taj ravnatelj odstrani. Kako smo razabrali, pravo podpuno je na strani štrajkaša, te bi bilo u interesu društva i prometa ili da taj nespretni ravnatelj odstupi ili da svoj postupak prema osobiju promjeni ako može. Bolje bi bilo ono prvo. Načelnik Pule preuzeo je posredovanje, nebi li štrajkaše izmirio sa upravom. Dvojimo da će uspjeti, dok bude uprava ustrajala na nekorektnom stanovištu. Radi jednog čovjeka nebi smio trpiti promet.

Odlikovanja. Njegovo Veličanstvo podijelilo je c. k. kotarskom sudcu i predstojniku suda u Puli g. Špiri Perušiću i kotarskomu sudcu kod prizivnog suda u Trstu g. Dr. B. barunu Rinaldini-u, viteški red Franje Josipa I.

Sa suda. G. predstojniku suda javljamo, da se dogadja višeput, te se sa suda šalju strankama hrvatske odluke u talijanskom omotu i s talijanskim nadpisom. Danas ciljamo na slučaj, te se dogodio u kaznenom odjelu, a dotični omot stoji kod nas na uvid. Očekujemo, da se to neće više dogoditi.

Iz poreznog ureda u Puli. Prituzili nam se a osvjedočili smo se i sami, da kad se pluća što na poreznom uredu u Puli, činovnik pita stranku hoće li namiru u hrvatskom jeziku, premda stranka s njime govori hrvatski. Odkada to i zašto? Znademo, da je bio izdan nalog, da činovnik mora izdati stranki namiru u jeziku, kojim stranka sá činovnikom govori. Dakle?

Molimo razjašnjenja i ujedno bismo umolili g. nadzornika savjetnika Vodopivca, da talijančiće na porez. uredu u Puli poduči, da se drže propisa i da isti

ne strahuju slavenske činovnike u tom uredu. Za ovaj put samo toliko.

Časna služba jednog stražmeštra. Stražmeštar domobranske pukovnije Sch. čini se, da u svoje prosto vrijeme hoće da bude blagajnikom svoje jaranice, jedne od onih nesretnica, koje se za novac prodavaju. Taj stražmeštar rekbi u slobodnim časovima imade stalno sjedište u kući svoje jaranice. Tako je prošle nedjelje, valjda pazeć točno na zaslužbu svoje jaranice, došao u prepirku sa jednim gradjaninom, jer da ovaj nije do statno nagradio stražmeštrovu jaranicu za prodanu ljubav, te je tom prigodom civilistu udario sabljom i ranio. Nadošlom redarstvu ima se zahvaliti, da se nije dogodila veća nesreća. Sch. je od redarstva bio odveden na policiju i nakon preslušanja odpušten. To je na prvi mah običan neznatan dogodjaj? Nije. Jedan stražmeštar, ako i je u rangu podčastnika, ipak mora gledati na čast i stališ komu pripada. Stražmeštru Sch. nije pak dana sablja za to, da ju rabi proti golorukim gradjanima; a ako je htio obraniti te večeri tobože povrijedjenu umišljenu čast, to je stražmeštar Sch. vrlo nečastno i nedostojno zastupao vojničku čast, kad se je stavio u službu utjerivača zaslužba jedne prostitutkinje.

Upozorujemo na ovo nadležne oblasti da pripaze, da se ne dogadjaju više slične nepodobštine.

Za Družbu. Jer nisu mogli prisustvovati ovogodišnjem plesu na korist Družbe u Puli, darovaše odnosno začlaniše se u puljsku Podružnicu gospoda: Ljudevit Dekleva K 40; Dr. Milić Ivo K 20; Alojzij Bratož K 10; Lacko Križ K 20; Srećko Cotić K 20; Matej Dekleva K 20; Berno Bekar K 10; Ivan Umazanić K 20; Dr. Venceslav Mangiarello K 20; Miho Bratož K 10; Venceslav Frizmanić K 5; Alfons Legiša K 3; Karol Faveti K 6; Jože Bozja K 5; Čeh Ivan K 3; August Žunić K 5; Albert Vicel K 5; Vlade Vojska K 5; Miho. Počivalnik K 5; Bartul Šulina K 3; I. G. K 10; Manji iznosi K 55. Ukupno K 300. Novac je predan puljskoj Podružnici.

G. F. Zec, obć. tajnik u Puntu, dostavlja K 18·64, sabranih za Družbu na predlog pošiljatelja na piru g. A. Franolića, c. k. oruž. postajevodje i g. M. Franolić, c. k. poštarice.

Lošinjski kotar:

Cres (Javorgrad) 12./III. 1911. Onomadne imali smo čast čitati u „Našoj Slogi“ o nekakvom „Ciurlu con vibrato calcio“, kako je morao zapustiti agenciju „Dalmacije“. Čujte, što se govori sada po gradu Cresu, da je taj vlastel „Ciurlo“ prikazao šuplika za sušidij na našu slavnu općinu — može, može i onako joj cvatu ruže — jer da ne može živit — dakle mu je škrokulo. — Kamo smo došli, da i vlastela pitaju sušidij, a za koji dan pjevat ćemo — ha — ha in malora že anda. — Što je bilo daleko; došlo je blizu ovo, čeka još mnoge tako zvane vlastele sa gaćama poderanim i postolima bez peta. Taj „Ciurlo“ taj hrvatožder, nije se sramio držat ploču hrvatskim natpisom na prvom mjestu u svojoj kući. Bilo je lijepo za gledat, gdje se iz njegove kuće nosi hrvatska ploča, koja mu davala življenje — sjegurno je morala biti plača u kući. Ta toli mrska ploča, danas ponosno stoji na suncu i bode oči svim poprdilima, ali kad prodje mimo nje „Ciurlo“, dolaze mu acidenti tako da moraju biti pripravni koji će ga poljevati. Taj „Ciurlo con vibrato calcio“ podigao svoju slamnatu [illegible]

Rim ale spale „del pantalon“, tako [illegible] prežental našoj nagnadori račun od nek[illegible] liko stotin lir i tako bi zašparinjal za [illegible] ako ne i za celo leto življenja. Sin [illegible] je i onako k..o popisni komesar pristeo lijepu svotu, sada još dobiva u kuću i kr. činovnika, dakle novaca ne fali.

Ovih dana bio je aretiran jedan vlastelinčić i osjeo u tamnici, dakle i slavn.. vlastela sjede ispod crvene lampe. Pri[illegible] vjeda se, da je bio aretiran jer je crta planove po gradu i okolici i šiljao u p[illegible] triu naših nespašenjaka. S ovim bit će savezu i njegovo putovanje pred nekol[illegible] mjeseci u Rim. Taj iridentista sa peter[illegible] tračnom zvijezdom na kapi, bio je i p[illegible] pisni komisar, imenovan dakako od dobr[illegible] poznatog . . ., a nota bene sa placet c. k[illegible] kotarskog kapetana, dakle imamo pra[illegible] tužit se što nije popis istinito sastavlje[illegible] — pa nije ni čudo od ovakvih nespaš[illegible] njaka. Pripovjeda se da je primio i pi[illegible] kasun tricolori, valjda iz patrie i pobaca[illegible] po gradu. Grad je osvanuo na pepelnicu sav pokrijen tim krpama, čovjek se utvarao kao da je u Milanu. Taj vlastelinčić fungirao je kao aranžer maškarada po njegovu, a uz tog mladog Hrvata porijeklom, ešofirao se neki čeh-njemac i to c. kr. činovnik. Čudno nam je, da se gubi ovaj brat Čeh sa ovakvim i sličnim saltibanki. Čujte za danas samo jednu. Naš famozni postmajster zapleten je u neku komediju. Čini se da i on u društvu sa nekojim paroni di barca, prima Asina, con rispetto parlando. Govori se još da je pri istragom.

Pripuštamo ovo nadležnim oblastima i podsjećamo ih ako su moguće zaboravni kakve imaju činovnike — da malo pripaze, jer propast nam dolazi od kuće.

Imamo još mnogo iz našeg koša o na šoj slavnoj manjadori. Drugi put više.

Pazinski kotar:

Iz Pazina. Učitelji i učiteljice pazinskoga kotara bijahu 10. i 11. o. mj. sakupljeni na kotarskoj konferenci u Pazinu. „Odbor za prosvjetu“ priredio je tom prigodom prvi dan predavanje sa svjetlim slikama: „Slikarstvo za vrijeme renesanse“, a drugi dan: „Večer naših narodnih pjesama“.

Prof. S. Šantel prikazao nam je krupnim crtama razvoj preporoda u Italiji. Pokazao nam, kako se je iz grubih oblika i ukočenoga prikazivanja umjetnost digla do vrhunca. Bramante, Michelangelo Buonarotti, Lionardo da Vinci i Rafael Santi, najveći su umjetnici onoga doba. Predavač se je ograničio samo na slikarstvo, pa nam ocrtao život i rad Rafaela, koji je živio od god. 1483. do 1520. i u tom kratkom životu stvorio mnogo velikih djela. Pokazavši nam njeznu sliku umjetnika, vodio nas predavač od slike k slici, tumačeći nam njezino značenje i ljepotu. Prizori iz sv. pisma, život majke božje i drugih svetaca, život i rad starih Grka i Talijana koncem srednjega vijeka, redahu se pred našim očima.

Narod naš nije u ono doba stvarao velikih umjetnina u graditeljstvu, kiparstvu i slikarstvu, jer je morao kršćanstvo prosvjetu braniti od Turaka, ali je zato ispjevao divne pjesme. Tu neobičnu ljepotu, koju je naš narod u svojoj pjesmi stvorio, imala je da prikaže druga večer. Otvorio ju je tamburaški zbor hrv. gimnazije, pod vještim ravnanjem osmoškolca Š. Picinića, s vijencem jugoslavenskih melodija „Naše cvijeće“. Bijaše to lijep uvod koji je u općinstvu probudio raspoloženje za narodnu pjesmu. Osmoškolac Picinić, sedmoškolci Bačić i Sta[illegible]

čuvstvenu pjesmu „Slijepac“. Škoda, što je radi bolesti predavača moralo otpasti predavanje o ljepoti u našoj nar. pjesmi, koje bi nam imalo prikazati veličinu narodne duše i stvaralačku snagu našega naroda. Tu je tamburaški zbor umetnuo hrvatsko nar. kolo: Na krilima maste, podržane skladnim glasovima muškoga zbora hrv. gimnazije, letjeli smo preko jugoslavenskih zemalja, slušajući pjesme: „Ra diceva ružica“, „Sinoć Ive“, „Vozila se sajka“, „Bijele fijolice“, „Znaš li dušo“, „Jovo mi Jovo“, „Oglarsku“ i „Napitnicu“. Ova nam je večer pokazalo, koliko se bogatstvo u našem narodu krije i kako mi često svoje plemenito zapuštamo, a divlje tuđe tražimo. Bilo bi vrijedno, da i drugi pokušaju ovako prirediti koncerat od samih narodnih pjesama. Istaknuti moramo zasluge g. prof. Šantela, koji je pjesme priredio za muški zbor, pjevače uvježbao i zborom ravnao. Bog ga poživio!

Iza koncerta bio je komers u počast prisutnim učiteljicama i učiteljima. Tu su izrečeni prekrasni govori učiteljima, za prosvjetni, gospodarski i narodni preporod u Istri, „Odboru za prosvjetu“, profesorima hrv. gimnazije, učiteljicama Slovenkama, prof. Šantelu, nadučitelju Mataniću i t. d. Govorili su prof. Novljan, kot. škol. nadzornik Bunc, nadučitelji Matanić i Zidarić, dr. Agneletto, profesori Roža, Zgrablić, pl. Doroghy, Brolih, kot. veterinar Rebek, učitelji Medvedić i Sarson. Uz ove lijepe govore, koji će sigurno donijeti plo. da za našu narodnu stvar u Istri, redale se pjesme. Razvila se takva neprisiljena i srdačna duševna sveza svih prisutnih, da je milina bila pogledati i slušati. Razišli smo se sretni, jer smo se uvjerili, da ima ljudi, koji će sa svom svojom dušom raditi za prosvjetu našega siromašnoga i zapuštenoga naroda u Istri.

Tom je prilikom na predlog g. Sarsona sakupljeno domu na oltar K 42 20, od kojih je polovica predana „Djačkom pripomoćnom društvu“, a polovica „Podružnici Družbe sv. Ćirila i Metoda“.

Porečki kotar:

Vižlnada 22. marča 1911. Na dan sv. Josipa, nakon kratke i teške bolesti u 76. godini svojeg života, preselio se u Vječnost naš starina Ivan Marković pok. Tomaža. Naš čestiti barba Zaneto poznat širom Istre kao vrli rodoljub i neustrašivi narodni borac sudjelovao je kao kolovođa kod svakih izbora. Pokojnik nije žalio ni truda ni troška, i p mnio je mnogo gorkih, čak svoj život stavio u pogibelj, samo da koristi narodnoj stvari; i svakomu bio je na ruku gdjegod je mogao. Koliko je pok. Zaneta u narodu bio ljubljen i štovan, iskazalo se iskrenim saučešćem prigodom pokopa na Božjem P.lju. — Počivao u miru i laka mu bila rodna gruda koju je toliko volio.

Koparski kotar:

Skum. Lijepa ona poslovica „Složna braća kuću grade“ obistinila se u tom selu opetovano puta. Ako čovjek pogleda, što su ti ljudi — po zanimanju većinom zidari — u kratko vrijeme uradili, mora se upravo diviti. Godine 1895. sagradili su lijepu školicu, nekoliko godina iza toga komad novog groblja, godine 1908. dozidali su župni stan, a prošle jeseni dali se na radnju ko za okladu. Groblje je premaleno, treba u drugi dio napeljati zemlje i sve bolje urediti. Smišljeno učinjeno, na Dušni dan se ga blagoslovilo. Zidovi pako zgrade za učiteljski stan — o kojima je jedan od prošlih brojeva ovog lista pisao da rastu — dorasli su, tako da je nova zgrada već pod krovom, prem se sa radnjom započelo tek u oči Božića. Pošto vlada navada, kad se kuću pokrije, da se dotični radnici sastanu na „likofu“, sakupilo se na pusni ponedeljak do pedesetak njih, da se kod čašice vina malko povesele. Tom se prigodom nije zaboravilo naše „Družbe“, za koju se sakupilo 16 K. Novac je uručen mjesnoj podružnici. Evala darovateljima, a složnim seljanima svaka čast!

Uzor pošta u Sv. Donatu. Kadgod se sjetim onog švapskog „postšneka“, uvijek mi pada na um i naša pošta u Sv. Donatu. — Samo žalibože, da je ovdje još i gore.

Listonoša digne listove i pošiljke na veče u Buzetu. Drugi ili treći dan odnese poštu u Sv. Donat, gdje ju ostavi u dućanu kod „Kavrana“ pa — mirna Bosna. I tu su na malenom prozorčiću izloženi svi listovi i sve pošiljke svakom božjem stvoru na uvid. Treba samo doći, prebaciti par puta sva pisma, pa eto nadješ svoje — zamusano, poderano, možda čak i otvoreno. — Uzaludna ti je svaka pritužba, jer je Kavran tako — „primio“.

Dodje „Naša Sloga“, „Novi List“, „Mladi Hrvat“, „Pučki prijatelj“ i druga koja novina. Al dakako! Kod Kavrana je javna besplatna čitaonica, gdje se čitaju listovi bez obzira na predplatnika. Rastrgati omot, poderati ovdje, ondje koju stranicu, na okrajcima učiniti uši i koješta podertavati, to je u Sv. Donatu na dnevnom redu. Pretplatnik primi list obično najzad bez omota i bez naslova tako, da i ne zna, jeli to njegov list ili nije!

Za samo selo još kako tako. Ali za vanjska sela je mnogo gore. Nitko ne zna kad mu je stigao list ili pošiljka. U onom se dućanu ne služi već zalazi po miloj volji — obično drugim i krućim putem — drugamo. Tako prodje osam, devet, deset i više dana, da dotičnik ne primi svoje pošte. A kad dodje napokon Kavranu, tada čuje običnu prodiku: da s torbom drugamo ide, da ga nije bilo ondje već par mjeseci, pa da on nije dužan paziti na tuđje listove i t. d.

Al ne samo to. — Listovi su ne samo izloženi muhama i „čistim“ čovječjim prstima, već onamo dolaze redovito revidirati poštu i ljudi, posve ozbiljnosti nedorasli, koji navlaš pakaju i perom i olovkom po listovima. — Jednom sam hotice sam na svoje ime impoštirao razglednicu grada Buzeta, da vidim što će od nje biti. Dodjem za par dana po nju i nadjem, da je sva zamusana crnilom i kemičkom olovkom. Takva razglednica dakako nije bila više nego za koš. Dotičnik je htio nešto naslikati, ali ostale su samo mrlje. — Uvjeren sam, da c. kr. pošta u Buzetu nije toga radila, akoprem je naš Kavran izjavio, da je dopisnica takova došla.

Ushjed takvog nereda i takve slobode izgubilo se listova, poziva, namira, poštanskih čekova, a s druge strane opet se podmetnulo ispisanih i isplaćenih čekova, koji još nijesu bili na pošti. — Kud je dotična svota ostaje dakako tajna. I preporučena pisma čekaju ovdje po više dana, dok sam primaoc ne dodje po njih. U svemu je dakle dućan kod Kavrana uzor-pošta sa takvom slobodom, kakvu ne možemo naći nigdje na svijetu.

Ne znam, da li smije listonoša ovako puštati poštu u dućanima i birtijama. No stalno znadem, da se jedna državna inštitucija ne smije tako zlorabiti i da nepozvane osobe ne smiju otvarati i mazati tuđje listove!

Toliko za sada.

Razne primorske viesti.

Dolazak novoga biskupa u Trst, ustoličenje i posvećenje. Novi tršćansko koparski biskup presvj. g. Dr. Andrija Karlin, prispio je predprošlog utorka iz Ljubljane preko Jesenica u Goricu. Do postaje Avče došli su mu u susret profesori bogoslovnog sjemeništa u Gorici gg. Dr. Ličan i Dr. Ujčić, te ordinarijatski tajnik g. Fabris iz Trsta. Na goričkom kolodvoru dočekao je svoga visokoga gosta gorički knez-biskup preuzv. gosp. Dr. Sedej, kod k jega je novi biskup odsjeo.

Slijedećeg dana odputovao je biskup Karlin iz Gorice put Trsta, te mu dodjoše u susret kanonici tršćanski gg Butignoni i Mecchia. Na kolodvoru državne željeznice u Trstu dočekaše novoga biskupa upravitelj biskupije stolni prošt gosp. Dr. Petronio, biskupski tajnik g. I. Mandić, tršćanski namjestnik knez Hohenlohe, načelnik Dr. Valerio, poglavice raznih oblasti i mnoštvo naroda. Tuj je nazvao novom biskupu dobrodošlicu prošt Petronio i carski namjestnik, s kojim se je u kočiji biskup odvezao u svoju palaču, gdje ga je očekivalo svećenstvo Trsta i okolice.

U dvorani biskupske palače nagovorio je novoga biskupa stolni prošt Petronio naglasiv, kako je svećenstvo i pučanstvo zahvalno Svevišnjemu, što im je podijelio za biskupa uzornoga svećenika, kojemu je svećenstvo i pučanstvo neograničeno odano. Biskup Karlin čestitao je ponajprije prošlu, što ga je Njeg. Veličanstvo upravo ovih dana visokim redom odlikovalo, zahvalio se je istomu na velikom trudu što ga je imao s upravom biskupije, te obrativ se prema svećenstvu, pozdravio je isto kano svoju braću, s kojom želi raditi u slozi i ljubavi za spas duša povjerenog mu stada. Na koncu nagovorio je novi biskup svakoga od svećenika u njegovom materinskom jeziku.

U nedjelju bilo je u stolnoj crkvi Sv. Justa svečano ustoličenje i posvećenje novoga biskupa. Sveti čin obavio je bečki pomoćni nadbiskup i bivši tršćanski biskup preuzv. g. Dr. Nagel uz pripomoć goričkog kneza-nadbiskupa Dr. Sedeja, ljubljanskoga kneza-biskupa Dr. Jeglića, biskupa krčkog Dr. Mahnića i porečkog Dr. Flappa i mnogobrojnog svećenstva. Toj rijedkoj svečanosti prisustvovali su svi poglavari svjetskih i vojničkih oblasti te silno mnoštvo stanovništva Trsta i okolice. Poslije sv. mise podijelio je novi biskup svojim vjernikom prvi svoj blagoslov.

U biskupskoj palači bio je oko jednog sata svečani objed, kojemu je prisustvovao sav kaptol i svi poglavari raznih oblasti.

Slovenski zastupnici grada Trsta dotično njegove okolice, Dr. Ribář, Dr. Wilfan i Dr. Slavik prisustvovaše također posvećenju, te su se novome biskupu poklonili.

Kako nam pišu iz Beča, poslali su naši zastupnici na državnom saboru novomu biskupu slijedeći brzojavni pozdrav:

„Monsignor Dr. Andrija Karlin, biskup tršćansko koparski, Trst. Podpisani zastupnici naroda na državnom saboru, rodjeni i uzrasli u istoj biskupiji, žele prečastnomu Vašemu Gospodstvu na današnji dan ustoličenja dugo djelovanje na čast Boga, za utvrdjenje vjere, na duševnu i tjelesnu korist naroda. Laginja, Mandić, Spinčić.“

Tomu pozdravu pridružujemo se iskreno i mi, želeći vruće, da bi ime novoga biskupa u povjesti našega naroda ostalo za sve vjekove ubilježeno zlatnim slovima!

Prešni predlog zastupnika Laginje, Mandića, Spinčića i drugova glede osjeguranja gradnje jedne lokalne željeznice u Istri.

Visoka kuća neka izvoli svim po pravilniku dopuštenim kraticama raspraviti i zaključiti:

„Poziva se c. k. vlada, da stavi u prvi budući predlog o zakonskoj osnovi glede osjeguranja izgradnje lokalnih željeznica u program takodjer izgradnju jedne takve željeznice sa jedne prikladne točke državne željezničke pruge Divača-Pula te pruge južne željeznice Sv. Petar-Rieka, kojom bi se unutarnjost Istre i grad Pula sa istočnim dijelom one pokrajine, odnosno sa austrijskom rivierom najshodnije spojilo.

U Beču dne 21./3. 911.

(Slijede podpisi).

POZIV.

Društvo za štednju i zajmove registrirana zadruga na neograničeno jamčenje u **Lludaru**, obdržavati će u nedjelju dne 2. travnja 1911. u 4 sata po podne u prostorijama „Hrvatske čitaonice“ svoju

VIII. redovitu glavnu skupštinu

sa slijedećim dnevnim redom:

1. Čitanje i odobrenje zapisnika prošle glavne skupštine;
2. Izvješće upravnog odbora;
3. Potvrdjenje računa za godinu 1910.;
4. Izbor upravnog odbora;
5. Izbor nadzornog odbora;
6. Čitanje zapisnika o zadnjoj reviziji;
7. Slučajni predlozi.

Odbor.

POZIV

na VII. glavnu redovitu godišnju skupštinu Lovranskog društva za štednju i zajmove reg. zadr. na ogr. jamčenje, koja će se držati dne. 9. aprila 1911. u 4 sati poslije podne i to u društvenoj pisarni sa slijedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika lanjske glavne skupštine;
2. Izvješće ravnateljstva;
3. Izvješće nadzornog odbora;
4. Izbor ravnateljstva, nadzornog odbora i društvenog suda;
5. Zaključak glede uporabe čistog dobitka;
6. Slučajni predlozi i savjeti.

Godišnji računi stoje zadrugarom na uvid u društvenoj pisarni.

Lovran dne 16 marča 1911.

Ravnateljstvo.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

Skladište proljetnih

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za USKRSNE BLAGDANE svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske naručbe obavljaju se točno i pomno.

Jeftino česko PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·00, bolje K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao sneg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

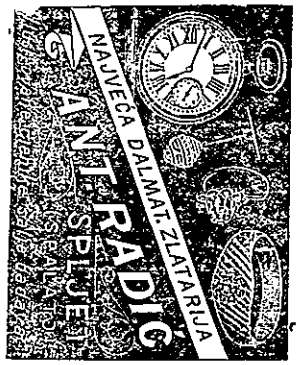

!!! U životu nikada više !!!

VELIKO IZNENADJENJE.
600 komada samo K 4.

Krasna pozlać. Anker-ura s lancem, točna, 3 god. jamstvo, 1 mod. svil. kravata za gospodu, 3 kom. fin. žepnih rubeć, 1 liepi prsten za gospodu sa imit. dragim kamen., 1 cigaruša Bernstein, 1 broš (novost), 1 liepo žepno ogledalo, 1 kožn. kesica, 1 periš, 1 par puceta za manšete, 3 puceta double sa patent. zaključcem, 1 eleg. album razgledn. najljepši vidici svieta, 5 šalj. predmeta, veliko veselje za mlado i staro, 1 vrlo prakt. ljubavni listar za gospodu i gospodje, 20 dopis. predmeta i još preko 500 predmeta potrebit. u kući. Sve skupa s urom, koja sama toliko vriedi, stoji samo K 4. Pošilja pouzećem središnja izvozna kuća

F. WINDISCH, Kraków br. R/5.
Ako se ne svidja, vraća se novac.

KREDITNO I ESKOMPTNO DRUŠTVO

R. Z. O. J. ∴ **PULA**

Ulica Giosuè Carducci 45.

Uredovni satovi od 9—12 prije podne i od 3—6 poslije podne.

prima *a)* štedovne uložke i ukamaćuje po 4½%,
b) uložke na tekući račun,
c) sedmične uložke na udjele.

Dava članovima predujme i kredite u svrhu poboljšanja njihovog stanja i gospodarstva.

Obavlja inkase, eskomptuje mjenice i dava informacije u svakom bankovnom poslu.

Svojim članovima daje društvo savjete u svem što se tiče različitih taksa i drugih financijalnih poslova.

Ravnateljstvo.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ∴ **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** ∴ ∴ ∴ ∴ Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, razvih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakom u proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam. ∴ ∴ ∴ ∴

Cijena 1 bočici sa filira, iz bočica stoji 5 kruna, za bočice stoje 10 K franko pošta. ∴

Dobivaju se samo u ljekarni :: K sv. Petra ::

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očihano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očihano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polo pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

ljiljansko-mliečnim sapunom (Steckenpferd-Lilienmilch-seife)

(Marka konj na palici) od Bergmann & Co., Teltschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1910. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponad. Srijeda Subota
prije podne				po podne
4.50	odl.	Baška	dol.	5.10
5.30	dol.	Punat	odl.	5.
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.20	odl.	Rijeka	dol.	7.20
7.55	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.—	odl.	„	dol.	6.35
8.15	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.20	odl.	„	dol.	6.10
12.—	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
6.20	7.20	odl.	RIJEKA	dol.	5.—	4.30
6.55	7.55	dol	Opatija	odl.	4.25	3.55
7.—	8.—	odl.	„	dol.	4.15	3.45
8.20	9.20	dol.	Beli	odl.	2.55	2.25
8.30	9.30	odl.	„	dol.	2.45	2.15
—	10.20	dol.	Merag	odl.	1.55	—
—	10.30	odl.	„	dol.	1.45	—
9.40	11.—	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
9.50	11.10	odl.	„	dol.	12.55	12.55
					prije podne	prije podne
11.20	—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
11.40	—	odl.	„	dol.	11.15	11.05
po podne	po podne					
1.30	1.—	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
1.50	1.20	odl.	„	dol.	9.15	9.15
2.15	1.55	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
2.25	2.05	odl.	„	dol.	8.40	8.40
3.50	3.30	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
4.—	3.40	odl.	„	dol.	7.05	7.05
4.10	3.50	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
4.20	4.—	odl.	„	dol.	6.45	6.45
5.05	4.45	dol.	NEREZINE	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Marka.

Uvjetno pristajanje u **Puntu** i **Loparu.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Riedka prilika!

Tvornica, koju je uništio požar, prepustila mi je svu zalihu spašene robe, t. j. više tisuća krasnih, teških

flanelskih pokrivala

u svim najnovijim i najkrasnijim uzorcima, koji imaju neznatne, jedva vidljive mrlje od vode. Ta pokrivala su za svaku bolju obitelj za pokrivanje postelja i osoba, vrlo tople, mekane i čvrste, 190 cm duge, 135 cm. široke. Razašiljem pouzećem, **3 komada krasnih, teških flanel. pokrivala** za 9 K u raznim modernim bojama i uzorcima. **4 pokrivala za kućno gospodarstvo za 10 K.** Svaki, koji naruči tu robu za stalno je zadovoljan.

OTON BEKERA,
c. k. financ. nadstražar u m.
Nachod (Češka).

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA" druga vrst à K 75·- po 100 zamota.

„VESNA" treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

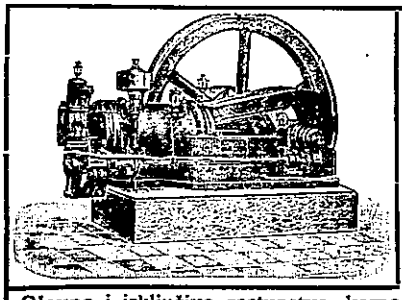

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, žestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja: ::

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA
:: na plin d. d. ::
(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals ∴ MORITZ HILLE, DRESDEN) ∴

najveća špecialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

∴ **Tehnička poslovnica:** ∴

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtnička i industrilalna poduzeća ∴ ∴ ∴

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački. ∴ ∴ ∴

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 13. Pula, u četvrtak dne 30. marča 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pismo i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Kritičan položaj u austrijskom parlamentu.

Približuje se eto svomu koncu četvrta godina, odkad se je sastao novi državni sabor, sastavljen od 516 zastupnika, izabranih na temelju novog izbornog reda t. j. na temelju sveobćeg, jednakog, izravnog i tajnog izbornog zakona.

Taj novi sabor sastao se je prvi put mjeseca junija 1907. I budućim junijem biti će mu četiri godine. U tom razdoblju od četiri godine nije novi državni sabor ni iz daleka izpunio svoju zadaću, koju mu narodi Austrije naložiše, nije bio svršio skoro nijedno veliko pitanje, koje si je bio postavio i koja zasjecaju duboko u državni i gospodarski život nižih osobito slojeva, svih austrijskih naroda.

Razpravljalo se kroz te četiri godine i govorilo u austrijskom parlamentu vrlo mnogo, ali se je za to vrieme za narode, osobito za srednje i niže razrede tih naroda učinilo vrlo malo. Nećemo da kažemo, da ne bijaše u velikoj većini zastupnika dobre volje i plemenitih nakana, ali šta to hasni, kad su viši razlozi i razni obziri sve te želje i nakane osujećivali.

U parlamentu vlada bo još uvijek onaj isti sistem, onaj stari, središnji ili centralističko-njemački sistem, koji je vladao u parlamentu razrednih skupina, u parlamentu kurija, sistem njemačke nadvlade i njemačke birokracije.

Austrijski slaveni, koji sačinjavaju većinu stanovničtva Austrije i koji bi imali i većinu svojih zastupnika, kad bi svi u jednom kolu bili, ostali su i u novom parlamentu zapostavljeni i prezreni. Krivnja je ponajviše njihova, jer nisu složni i ujedinjeni, kaošto su primjerice njemački zastupnici sviju stranaka, al je nemanja krivnja na samoj vladi, koja neće da se otrese starog i nepravednog sistema, koja stoji još uvijek na nepravednom i nezakonitom stanovištu, da se imade poštivati njemačku nadvladu i koja neće da provede u život nit iste državne temeljne zakone. Niemci valja da budu u premoći u ministarstvu, Niemci u državnoj upravi kod svih središnjih oblasti i Niemci, koliko je iole moguće kod svih upravnih oblasti, u svih zemljah i krunovinah, zastupanih u carevinskom vieću.

U samom parlamentu imadu Niemci uz pripomoć zastupnika poljačkog naroda i nekojih manjih stranaka prevlast nad ostalim slavenskim narodima. Na tu nenaravsku njemačko-poljačku svezu oslanja se današnja vlada, kao što su se žalibože na nju oslanjale i skoro sve prednjušnje vlade. Ali pošto nema ta njemačko-poljačka skupina za svako pitanje, koje dolazi u parlamentu do razprave, dostatne većine, nastaju tuj česti sukobi i česta iznenadjenja. Događja se naime često, da vlada i odnosne njezine stranke ostanu u jednom ili drugom pitanju u manjini ili da vlada nemože da stavi u razpravu svih raznih pitanja, kao što je državni proračun, državni zajam, razna financijalna pitanja, osnovu o vojnom kontingentu itd., jer za ta ili takova pitanja neima u parlamentu većine.

Takav se je slučaj dogodio upravo sada. Vlada želi, da se razprave nekoja važna pitanja još ovaj mjesec (privremeni proračun), a druga pred Uskrsom, ali za ta pitanja neima većine, te je nastala za nju pogibelj, da s tim pitanjima nebi mogla prodrieti, te njoj nebi preostalo drugo nego odstupiti.

Nu ona se dieli težko, vrlo težko su ministarskim stolicama, pak smišlja i snuje kako bi našla većinu u parlamentu za svoje osnove, ili ako njoj to ne uspije, kako bi kazn la i ukrotila nepouzdane i protivne njoj stranke. Radi se naime ovaj put o tom, da vlada sklepa većinu za svoje osnove, nedogodili se to, da vlada onda odstupi ili da razpusti parlamenat.

Rekosmo, da je ministarstvu težko zapustiti melke stolice, a pošto je skoro izključena mogućnost, da bi vlada još na vrieme mogla redovitim putem spremiti pod krov razne takozvane državne potrebe, to se može skoro stalnim držati, da će vlada u toj stisci razpustiti državni sabor i prizvati se na izbornike, koji bi njoj imali poslati odanije i popustljivije zastupnike. Za sada je ministarstvo poprimilo mjeru odgode parlamenta, što izgleda kao nekakva predteča razpusta prvog austrijskoga parlamenta, sastavljenog na temelju sveobćeg i jednakog izbornog prava. Nećemo, da budemo crnogledi, ali sudeć po svim izvanjskim znakovima, sudbina parlamenta je već zapečaćena — njegov razpust odlučen! Izvede li to ministar predsjednik barun Bienerth u nakani i nadi, da će mu austrijski narodi, napose slavenski narodi poslati odanije, popustljivije, mljačnije i prijaznije zastupnike, tada se on ljuto vara!

Brzojav.

Beč, 30. III. 1911. Parlamenat raspušten. Opći izbori raspisani su za 10. juna.

Za prosvjetu.

S raznih strana Istre dolaze tužbe, da se narod kvari, da ne poštuje mladji starijega, da nestaje ljubavi u familijama, da se širi pijanstvo, ples i svakakve oholije, da staro naše poštenje propada. Teško je reći da li su te tužbe opravdane ili ne, jer iz pojedinih slučajeva ne smijemo zaključivati na općenitost. Ako se pak gdjegod u većoj mjeri pokažu pojave koje na zlo slute, moramo ih proučiti i nastojati, da im uklonimo uzroke. Nekoliko takvih pojava prisililo nas je, da napišemo ovo par redaka.

Ima u Istri gradić, u koji dolazi mnogo našega naroda u nedjelje i blagdane na sajmove i po raznim poslovima. Tamo krčme vrlo dobro uspijevaju, a u večer vidjaš često naše ljude, kako „cestu mjere" idući iz grada kući. Kadgod govore da je Bogu plakati. Drugdje je sramota opiti se, a ondje se to pomalo razvija u čast. Čut ćeš mladića kako se ponosno hvali: „Ma sam bi pijan", „Ma smo se ga napili!"

Popis je naroda pokazao, da u nekim našim krajevima broj pučanstva pada, dok u gradovima silno raste. Sve bježi u grad, „kako da se tamo tovari s klobasicama sapinju". Lijepe naše zemlje na ugaru (va barede) leže, a narod nam po gradovima duševno i tjelesno propada.

Seoska djevojka došla u grad služiti. Doskora se obuče kao kakva sinjorina, pa sav zasluženi novac potroši na odijelo i kojekakve oholije. Kad pak nauči par talijanskih riječi, već ne će drukčije govoriti: stidi se svoga hrvatskoga jezika, svoga oca i matere. Sa svojom pokvarenom talijanštinom postaje smiješna svima, koji talijanski dobro znadu, ali slatkim materinjim jezikom ne progovori. Roditelji i rodjaci joj ne zamjeraju, jer misle, da je to gospodski i lijepo. Uda li se takova djevojka, djeca joj sigurno ni riječi hrvatski ne će znati.

Ni muškarci nijesu u tom pogledu mnogo bolji. Jeste li čuli kojega, koji je kod vojništva naučio par njemačkih riječi?

Seljak pošalje svoga sina u više škole. Učio dečko godinu dana latinski i njemački, pa misli da je već gospodin. To misle i njegovi roditelji, rodjaci, susjedi, znanci i prijatelji, pa se prema njemu tako i vladaju. Bože sačuvaj, da bi pomagao sušiti i graditi sijeno, drva nositi, pljeti u polju, kopati, orati itd.; pure, ovce i volove pasti bilo bi upravo strašno za mladoga gospodičića. Roditeljima je draže, da im sin čilave praznike ljenčari i zabavlja se Bog zna kakvim mislima, nego da radom koristi njima i svome zdravlju. Ima i takvih slučajeva, gdje mladiću daju novaca da ide u krčmu, jer treba, kažu, da dodje u društvo, da nešto nauči. Lijepa li društva u krčmi i dobrih nauka!

Ne ćemo reći, da takvih pojava ima po svoj Istri, ali da ih tu i tamo ima, nitko poreći ne može. A kamo to vodi?

Pitajmo radje odkud je to došlo? Po našem mnijenju došlo je to od tuda, što naš narod općenito želi postati nešto više, bolje i savršenije nego li je; teži da u kratko kažemo, za kulturom, za prosvjetom. Pošto misli, da je kultura kod gospode i tudjinca, nastoji ih oponašati u svemu u čemu može.

Slavenski bogoslužni jezik u Istri.

(Nastavak.)

Skupštinu je otvorio i njom ravnao predsjednik političkoga družtva Matko Mandić, a govorili su o pitanju prava slovenskoga bogoslužnoga jezika zastupnici Dr. Laginja i Dr. Trinajstić, občinski načelnik buzetski Fran Flego i posjednik Petar Sironić iz Trviža na Pazinštini. Govorili su svi u prilog toga prava; dočim je župnik staropazinski Stjepan Kropek, rodjen na žalost varaždinac, a bivši franjevac, htjeo braniti najnovije dotične ukaze biskupa Dra. Nagla. Njegovu se razlaganju žestoko prigovaralo, a predsjednik imao je posla, dok je slušateljstvo u toliko primirio, da je Kropek mogao svršiti. Jedini Kropek zajedno sa četvoricom, koje je sam doveo, glasovao je proti rezoluciji postavljenoj u prilog slavenskomu bogoslužju, dočim su za nju glasovali svi ostali, kakva tisuća ljudi. Ta rezolucija, oduševljenu prihvaćena, glasi:

Hrvatski puk katoličke vjere iz pazinskog, pićanskog, kršanskog i buzetskog dekanata, sakupljen dne 19. decembra 1909. na javnom sastanku u „Narodnom Domu" u Pazinu

1. najodlučnije prosvjeduje proti napadajem na njegove jezikovne svetinje u crkvah i ostalih vjerskih obredih, bez obzira na to, da li ti napadaji dolaze od svjetovnih ili od duhovnih oblasti;

2. ljuto žali, što je najnovijom naredbom od 18. oktobra 1909. biskupa u Trstu, u kojoj je sadržano proglašenje rimskih naredaba od 18. decembra 1906. i 22. julija 1909., kojima se oduzima hrvatskom puku u ovim stranama još ono malo porabe njegovog jezika u crkvah, što je od prošlih vjekova ostalo, dan povod, da se narod bez potrebe sablaznjuje;

3. poziva svoje neposredne dušobrižnike, da nikakvih novosti no uvadjaju u pogledu jezika u crkvenom obrednom bogoslužju, nego neka svom silom nastoje, da se našega crkvenoga jezika rabi koliko i dosad i da se uzpostavi gdje je u zadnjih pedesetak godina zatrt ili od neznanja ili od zlobe;

4. Predsjednik današnjeg sastanka pozvan je, da ovu našu pučku izjavu priobći preuzv. gospodinu biskupu i zanimanim dekanatskim i župnim uredima.

* * *

Tok skupštine opisala je „Naša Sloga" u svojem broju od 23. decembra 1909., donesav ujedno i navedenu resoluciju, radujuć se, što je tako muževno narod srednje Istre progovorio. Njeke bečke tobož kršćansko-socijalne novine su se skupštini i skupštinarom narugale, a u zagrebačkom tobož kršćansko-socijalnom i tobož pravaškom listu „Hrvatstvo" izašno je dne 30. decembra članak, u kojem se je njeki Kr. (valjda Kropek) trudio dokazati, da Istarski Hrvati neimaju prava na slavensko bogoslužje. Žalostno je, da se i jedan Hrvat nadje, koj hoće da takova što dokaže, česa ne mogu dokazati niti najljući neprijatelji hrvatskoga naroda, ma bili i najučeniji.

* * *

Podpredsjednik političkog družtva za Hrvate i Slovence u Istri, u ime predsjedničtva istoga, Dr. Šime Kurelić, priposlao je rezoluciju njegovoj preuzvišenosti gospodinu biskupu Dru. Naglu danom 21. decembra 1909., shodno ju poprativ.

Njegova Preuzvišenost odgovorila je kako sliedi: (Sliedi.)

Možda će se tkogod naći, koji će reći: zapriječimo prosvjeti put u naš narod, kad nam zlih plodova donosi! Možemo li zapriječiti, da naši ljudi podju „s trbuhom za kruhom“ u Ameriku, Trst, Rijeku, Pulu i drugamo? Možemo li zabraniti tisućama i tisućama stranaca, da godimice sve više i više poplavljuju prekrasnu domovinu našu i donose nam blagostanje i — kulturu. Opatija, Lovran, Mošćenice, Brioni, Portorose, Lošinj i Baška točke su, koje privlače svijet iz bliza i daleka, a s vremenom naći će, se takvih točaka u Istri još i više. Svako smetanje razvoja u tom pogledu bilo bi nerazumno, a negdje upravo nemoguće. Što nam je dakle činiti?

Nastojati moramo, da nam narod shvati i poprimi sadržaj kulture, a ne vanjski oblik; naučimo ga, da prihvati zdravu jezgru, a zabaci zablaćenu i nagnjilu koru. Crkva i škola ne mogu da savladaju taj ogromni posao. Još je i gore, što škola nemamo dovoljno, a neke su prenatrpane, pa se učitelj bori s velikim poteškoćama. Da se toj velikoj narodnoj nevolji doskoči, valjalo bi organizovati rad za prosvjetu. Sposobnih ljudi za taj rad imamo već, hvala Bogu, u Istri dosta: svećenici, učitelji, djaci, odvjetnici, suci, općinski i razni drugi činovnici, školovani ljudi uopće, a pametniji seljaci napose, bili bi izvrsni radnici na tom polju, samo bi trebalo da se slože i složnim silama pokrenu veliki i teški rad, koji bi s vremenom lijepih plodova donio.

Nek nas vodi riječ velikoga našega biskupa: „Prosvjetom k slobodi“, ali držimo na pameti, da nas prosvjeta mora dovesti k moći, radinosti, blagostanju, ljepoti, dobroti i poštenju, jer bez toga sloboda bila bi nam najprije rasulo a onda smrt.

Četrdeset-godišnjica prvog hrvatskog tabora u Istri.

Dne 21. svibnja 1911. bit će upravo četrdeset godina, što se je na brežuljku Sv. Mihovila ispod Kastav-grada obdržavao prvi hrvatski tabor u Istri, na kojem se sakupilo do 10 hiljada naroda sa svih krajeva Istre. Taj se tabor obdržavao, da se digne gromko glas proti nasilju i nepravdi, što se tada činila našemu narodu u Istri po vladajućim Talijanima. Na istom govorio je narodu medju inim govornicima sada već pokojni hrvatski političar Dr. Marijan Derenčin. Da se dogovore o proslavi ovog tabora, koji je hrvatskom i slovenskom narodu donio u Istri lijepih plodova, sastali se 12./3. 1911. nekoji rodoljubi istočne Istre na poziv Dr. Ivana Poščića u Matuljima na dogovor, te zaključili prirediti dne 21./3. 1911. na brežuljku Sv. Mihovila ispod Kastav-grada spomen-svečanost prvog tabora, obdržavanog prije četrdeset godina i tom prigodom obdržavati drugi tabor, na kojem će sakupljeni narod prosvjedovati proti nepravdi i bezzakonjima, što ih počinjaju Talijani u Istri na štetu Hrvata i Slovenaca. Odredjen bje odbor od 20 lica, koji ima prirediti sve za taj svečani dan i nastojati, da dodje što više naroda. U tom su odboru zastupane sve občine Liburnije i sve važnije županije občine Kastav.

Odbor se je konstituirao izabrav pred sjednikom Dr. Ivana Poščića narodnog zastupnika iz Voloskoga, te počastnim predsjednikom g. Kazimira Jelušića, načelnika u Kastvu. Dosada je taj odbor obdržavao dvie sjednice, na kojima se je ustanovio točan program svečanosti, izabrao govornike, odredilo način kojim će se pokriti troškovi priredbe, razdielio posao i zaključio obratiti se na zastupnike na istarskom saboru i nekoje druge istarske rodoljube, da na isti dan t. j. 21./5. 1911. prirede svaki u svojem kotaru po jednu veliku skupštinu, na kojima bi se podignuo glas proti bezzakonjima Talijana, tako da ciela Istra složno i istodobno prosvjeduje proti postupku Talijana u Istri, koji nam i sada nakon četrdeset godišnje neprestane borbe krate najživotnija prava. Nade je, da će ovaj poziv naći odaziva. Točniji program tabora biti će posebice objavljen. Već sada preporučamo našemu narodu u Istri, da se pripravi pohrliti u što većem broju na drugi tabor, gdje će gromko i složno zahtjevati ovršenje državnih temeljnih i zemaljskih zakona za Istru.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Koncernt pjevačkog društva. Radi nepredvidivih zapreka odgodjen je koncert hrv. pjevačkog i glazbenog društva do poslije Uskrsa.

Glavna skupština Sokola. U nedjelju dne 2. aprila u 3 sata po podne, obdržavat će I. Istarski Sokol u Puli svoju redovitu godišnju glavnu skupštinu u dvorani Narodnog doma, sa običnim dnevnim redom.

Štrajk tramvljera prestao. Prošlu subotu preuzeli su tramvajski službenici u Puli opet službu, te od tod dana tramvaj redovito obavlja službu. Spor izmedju službenika i ravnateljstva izravnan je tako, da je kondukter Pilat suspendiran od službe za mjesec dana, a ostali su se povratili u službu.

U hatar istine. U prošlom broju iznieli smo jedan čin, što ga je počinio stražmeštar domobranstva Sch. Da nebi tko pomislio, da je taj stražmeštar gospodin Schmutz od iste pukovnije, javljamo u hatar istine, da ovaj to nije bio.

Lošinjski kotar:

Cres dne 16. ožujka 1911. Nekoja gospoda činovnici hoće, da se dobrotom i neznanjem prostog puka okoriščuju. Tako se nekako dogadja kod nas u Cresu. Imamo u Cresu na poreznom uredu ništa manje nego (4) činovnika, a držimo da su i ovi suvišni, sudeć iz njihovog rada. Jedva prodje jedanajst sati, a već vidiš jednog da ide u ladju, drugi šeće svojom miljenicom: — slijedi da neimaju posla, što je i naravno, kad ne poznaju jezika naroda te ne razumijuć narod ne mogu ni obavljati njegove poslove.

Ovo se dogadja svakog dana i prije i poslije podne, i po tom na poreznom uredu nema stalnog orarija: tamo činovnik dodje kad hoće, a otidje kad mu se svidi. Nije onda ni čudo, da se dogodi, kako se čuje, više puta kakva nekoretnost kod našeg slavnog c. kr. poreznog ureda — errare humanum est — pak veledušno praštamo. Ova pak dva konkretna slučaja ne možemo zaboraviti, a da ih ne ožigošemo.

Jednoj stranki bili su izračunani porezi mnogo veći, nego li su bili. Jednoj drugoj stranki dodje nalog da plati porez od K 25. Stranka otidje odmah u ured i dokazuje, da je već taj porez platila. Stranka je bila uvjerena da je platila, ali ne našavši potvrdu, ni joj se vjerovalo i morala po drugi put platiti istu svotu. Pitamo, gdje je bila ubilježena ova svota? Zar se tako vode državne knjige i kamo je otišla dotična svota? Treba radit u uredu a ne se šetat, pa se nebi dogadjale slične stvari. Stranka dodje kući i slučajno nadje potvrdu. Da se bolje osvjedoči, podje sad jednom sad drugom, bilo je pisano crno na bjelom, da je platila. Stranka pohrli odmah u ured i pokaže potvrdu. Čujte samo kakav ona dobije odgovor: sada nemamo vremena i ako dodjete samo jedan minut poslije tri sata, izgubit ćete sve. Pitamo više oblasti, dali one ovo dopuštaju svojim činovnicima? Dali će ovo pustit nekažnjeno? Zar ovakve činovnike moramo mi u Cresu trpit? Nepravednost već je velika, što neznaju ili neće hrvatski govorit sa strankama, kojim se služi čitavo pučanstvo otoka Cresa, osim nekoje propale vlastele — koji medjutim ne srame se govoriti po našu, kad treba ogulit i prevarit našeg kmeta — i nekoji paroni di barca, koji znaju pjevati i „Živila Hrvatska“ i njezina prava“ kad su izvan Cresa. Zar su ti činovnici samo za tu nekolicinu? Zar k nama se šilje one činovnike, koji su radi iridentizma premješteni? i to medju čisto hrvatsko pučanstvo. Ne samo da ovu nepravednost moramo trpiti, nego još hoće, da nas straše i da nas varaju, ne vršeć točno svoje dužnosti. Siti smo već do vrh grla. Dižemo glas k onima, kojih se tiče i podsjećamo ih, da bdiju nad svojim podčinjenicima. Zar moramo mi uvijek čamit u robstvu dvojice ili trojice. Zar smo u državi mandarina?

Reć bi, da se dr. Crippen — detto dottor senza esame, mora selit iz Cresa i pustit puno korito kod svog tasta. Taj lumen gluposti još nije bio vrljedan, da položi zadnji državni ispit. Sretan ti put smiešna figuro, šteta da ćemo tvojim od lazkom izgubiti razpoloženje, kojim smo se od srca morali smijuti, gledajuć tvoj zdepasti kip i lik. Sve ono što je za druge ljude smeće, to je za naše kavalote zlato i biser.

Voloski kotar:

Rezultat popisa pučanstva u občini Mošćenice Berseč. U cieloj občini Mošćenice-Berseč bilo je koncem godine 1910. prisutno 3168 a odsutno 454 stanovnika. Ciela dakle občina imala je 3622 duše, od kojih pripada župi Mošćenice 2400, a župi Berseč 1222.

Od prisutnih bilo je u župi Mošćenice 2146 i to: podobć. Mošćenice 267, Kalac 487, Kraj 733 i Draga 659. Svih kuća je u župi Mošćenice 516 i to: podobć. Mošćenice 89, Kalac 116, Kraj 166 i Draga 145. Od prisutnih bilo je u župi Berseč 1022 i to: pudobć. Berseč 527 i Martina 495. Svih kuća je u župi Berseč 226 i to: podobć. Berseč 113 i podobć. Martina 113.

Odsutnih je bilo u župi Mošćenice 254 a u župi Berseč 200. Po obćevnom jeziku bilo je u cieloj občini (od prisutnih) 3138 Hrvata, 19 Talijana, 10 Slovenaca i 1 Njemac (žandar!).

Kod popisa, koji se je obavio pred 10 godina bilo se je nabrojilo ništa manje nego 146 Talijana, a evo sada ih se našlo samo 19. — Medju one koji su se zapisali kao Talijani spadaju: obć. tajnik sa svojim dvim kćerima, poznata šiora Karla sa kćerkom i unukom, koji bi inače morali pripadati občini Svetvinčenti, zatim financijalni stražari i poznati Kafula sa svojimi u obitelji.

I ova ovakova občina broji se medju talijanske občine u Istri!!!

† **Marija Mavričić.** U petak dne 24. ov. mj. oko 6 sati u jutro, preminula je u Mošćeničkoj Dragi Marija Mavričić, žena našega prijatelja i poznatog branitelja i narodnjaka gosp. Vinka Mavričića. Pokojnica je dulje vremena poboljevala i napokon podlegla nesmiljenoj bolesti. Našemu Vinku izrazujemo ovim naše sažaljenje, a miloj pokojnici pokoj vječni.

Prvo društvo u Mošćeničkoj Dragi. U subotu 25. ov. mj. na dan Majke Božje obdržavala se u školskoj sobi u Mošćeničkoj Dragi osnovateljna skupština „društva za poljepšavanje mjesta i čuvanje čistoće u Mošćeničkoj Dragi“. To je ujedno prvo društvo, koje se je osnovalo u onom mjestu, pak je upravo tim više za pohvaliti, što se je onog dana našlo toliko ljudi sakupljeno u školi i to većim djelom ljudi, koji nisu nikad bili u kojem društvu. Ali ne samo da ih je na skupštinu toliko došlo, nego su se svi i upisali u društvo i to na broju 26. Siguran sam da će u društvo pristupiti i ostali, koji nisu mogli doći na skupštinu, a povrh toga da će nas pomoći i naši prijatelji iz Mošćenica, Rijeke i ostalih mjesta, gdje imamo prijatelja.

Liepo je bilo vidjeti, kako oni ljudi pozorno slušaju razlaganja o društvenom radu, kako su i sami pitali i govorili, što su željeli znati i reći, pak se nadamo, da će ovo društvo blagotvorno djelovati na samo mjesto i na njegove stanovnike. Nadamo se takodjer, da će ovo društvo biti koas, od kogu će se učiniti po vremenu liepa i velika pogača. Početak je tu, pa treba samo nastaviti i Draga će naskoro oživiti drugim životom, na diku i ponos sebi i svojim stanovnikom. Novom društvu želimo svaku sreću i napredak, a iz njega neka se razvije naskoro drugo društvo, koje će se skrbiti za duševno stanje Dražana za njihovu pouku i zabavu!

Ispiti osposobljenja za učiteljsku službu. Pismeni ispiti osposobljenja za opće pučke škole i gradjanske škole, započet će pred ispitnim povjerenstvom u *Kastvu* dne 1. maja 1911. u 8 sati u jutro.

Molbenice s prilozima (svjedočba ispita zrelosti, opis života, dokazi dvogodišnjega službovanja na školama s pravom javnosti) neka se na vrijeme pošalju na dotično c. kr. kotarsko školsko vijeće, da ih ono dostavi ravnateljstvu c. kr. ispitnoga povjerenstva za opće pučke i gradjanske škole u Kastvu.

Pazinski kotar:

Iz Pazina. Odkada imademo ovdje sjedište političkog društva za Talijane, možemo zabilježiti ove pojave: Gospoda od odbora ili njihovi bližnji polaze skoro redovito u naše selo Novaki. Omiljela krčma im je kod g. Zrnića, hrvatskog domobranca. Dakako, uz silnu njihovu (talijansku) „kulturu“ postao od Zrnića najedamput Zernich, ali još hrvatski domobranac. Prodješ li mimo te krčme i usrijed bijela dana, mogao bi očutjeti famožnu kulturu i na ovome tijelu. A sastoji se ta blagodat u obliku hrvatskog kamenja, koji se u nijednom slučaju ne vraća na bacitelja. To će reći, ne možeš doznati tko ga je bacio, jer „patria“ šuti ili hrvatski kune, da ti se vlasi naježe. Nema druge nego da otideš dok je čitava glava. Nedavno svršilo se prepiranje o hrvatstvu i talijanstvu sa probodenim tijelom. Najgore u tom da obadva i ranjeni i ranitelj ne znaju nego hrvatski. U nijednom selu kotara Pazin ne dogadjaju se slični slučajevi nego baš u selu kamo zalaze gospoda Talijani iz Pazina. Dodajem još ovo: Bog te očuvaj 2000 ljetne „kulture“! Okusio sam je par puta na sebi — pak ne bih je želio ni psu!

Kotar Pazin ima 48.287 stanovnika (god. 1900. 45.568). Porast je od 7·89%. Od tih je 45.500 Hrvata, a ostalo Talijani i talijanaši. Cijeli kotar imade 60 učitelja. Od tih je 17 Talijana a 43 Hrvata. I od tih 17 Talijana 4 su u I. plaćevnom redu, a od 43 Hrvata samo jedan u I. plaćevnom redu ima najveću plaću. Sada malo kvalifikacije. Svaki definitivni učitelj pazinskoga kotara na hrvatskoj školi mora imati i ispit iz talijanskoga jezika, a na talijanskoj samo talijanski. Talijanu je dostatno talijanski. Pedagoško sveto načelo je: „Pučka škola je škola materinjeg jezika“. Talijani se drže toga načela ali za se. Hrvati neka trate u nekulturne svrhe dragocjeno vrijeme. Gospoda kod „Junte“ naivno oglasuju svijetom, da su nam dobri. Njihovu dobrotu očutjet će preko nas i naši potomci. Hvale se Talijani sa svojom kulturom, dobro, ali oni su nekulturni elemenat.

Nastavak u prilogu.

Zanimanje za naša društva u Pazinu svakim danom raste. Ima ih lijep broj. Ta kako i ne bi — Pazin je kulturno središte Istre. Najmladje društvo je glazbeno društvo, za koje skrbe svi slojevi društva. Neki dan sabrao je za to društvo g. Ančić Ivan 18 K 10 para. Glazbara ima 28 (dvadeset i osam) sa pričuvom još i više. Za Pazin bit će događaj prvoga reda, kad naša glazba javno nastupi. Talijani vele, da bi to moglo njim biti „Jeriho“. I sigurno, dokle dopiru naši glasovi, dotude je naš narod, a gdje se čuje naša glazba ondje renegatstvo prestaje.

Predavanje u Pazinu. U subotu 1. travnja predavat će u Hrv. čitaonici gosp. dr. Agneletto o razvoju novčanoga prometa. Početak točno u 8½ sati u večer. — Odbor za prosvjetu

Pohvalno. Gosp. Paliska Mate darovao je 50 K za siromašne učenike Družbine škole u Rapcu, na čemu se ravnateljstvo dičine škole ovim putem najljepše zahvaljuje.

Ugledali se i drugi u primjer gospodina Paliske.

Roditeljski sastanak u Čepiću bijaše u nedjelju 19. o. mj. Otvorio ga je kratkim govorom učitelj gosp. Sarson. Na to je narodu par lijepih riječi progovorio dični starac gosp. dekan Nežić i pozvao ga, da pozorno sluša nauk, koji će čuti i prema njemu urediti svoj život i odgoj svoje djece. Onda je prof. Novljan iz Pazina tumačio, da je alkohol naš najveći neprijatelj. Pokazao je, da piće vina, piva i rakije djeci strašno škodi, da je alkohol otrov za nevinu dušu i nježno tijelo. Govorio je uopće o neumjerenom piću kod odraslih, pa upozorio na grijehe i zločinstva, koja ljudi u pripitom stanju čine. Alkohol ponizuje čovjeka ispod životinje, uništava mir i ljubav u familiji, sprečava duševni napredak, upropašćuje gospodarstvo, prouzrokuje bolesti i smrt, ubija plemenite duševne sposobnosti a razvija zle, malo po malo slabi ljudski rod, koji se izrodjuje (degenerira); u 19. je vijeku u Evropi više ljudi poginulo od alkohola nego li u svim krvavim ratovima tih 100 godina. Alkohol je sigurno najveći neprijatelj ljudskoga roda, pa nije ni čudo, što se u Americi, Engleskoj, Danskoj, Njemačkoj itd., širi pokret protiv žestokih pića, tako da danas ima na milijune ljudi, koji alkohola ni u kojem obliku ne piju. Liječnici su dokazali, da alkohol ne grije, ne krijepi, ne jača, ne hrani, ne stvara krvi, on je samo otrov. Predavač je svoje tumačenje potkrepljivao zgodnim primjerima.

Ljudi su veoma pozorno slušali, nekim su se primjerima smijali, neke opet odobravali kimanjem glave i riječima, a svi su bili uvjereni, da govornik ima posve pravo. On se je osvrnuo i na to, da je našemu narodu skoro jedini prihod vino, pa je upozorio, da nam u tome pokret proti pića ne će naškoditi, jer se tek polagano širi, a od grožđja možemo na posebni način učiniti vino bez alkohola, koje je zdravo i korisno. Trebat će da se narod i to nauči. Medjutim moramo tražiti nove izvore prihoda n. pr. voće i mlijeko. Pokazao je, koliko bi naš seljak mogao više dobivati od mlijeka, nego li danas dobiva od vina, kad bi se udružio u mljekarske zadruge i nabavio krave plemenitije pasmine. Završio je zgodnom pričom o strahotama alkohola.

Naroda bijaše puna školska soba, a koji ne mogoše unutra ostadoše vani, da pred prozorima slušaju. Roditeljski sastanci preporodit će nam narod.

Porečki kotar:

Iz Zrenja. *„Leginc“ škole i — uzgoj.* Vaše puta imamo priliku čuti starije ljude, koji se tuže na savremenu mladež. — „Današnja su djeca“ — vele „neposlušna, prpošna i nekud drukčija od nas, kad bijasmo u njihovim ljetima. Ako se Bog ne smiluje . . .“ Tako se jadikuje i uzdiše za zlatnim vremenima. Al sve to ništa ne pomaže, već treba potražiti zlo i nastojati, da se ga ukloni. No ne mislim pisati o tom nikakvu raspravu, već želim samo iznijeti slučaj, koji nam mnogo više govori i koji nam može stanovite pojmove vrlo dobro razbistriti.

Moji vrli sumještani (bijelo-crveno-zelene boje) imadu svoju „glazbu“, pa nije čudo, ako su se ovih poklada vrtjeli do mile volje. Bog im blagoslovio! — Ali nas zanima više nešto drugo. U njihovom plesu naime moglo se je gotovo u svako doba vidjeti velik broj djece, koja polaze ovdješnju „Leginu“ školu, a povrh toga i „Leginog“ učitelja g. F. Cargnelutti, koji ne obazirući se na svoju školsku djecu — zabavljao do mile volje. Ako ne drugi smrtnici, barem učitelj znade ili bi morao znati, da školska djeca (a i druga) ne smiju pohadjati plesove, jer to ne dozvoljavaju ni najprimitivniji uzgajatelji, jer to zakon školski zabranjuje i jer takodjer razni cirkulari nalažu učiteljstvu, da se to ima šk. djeci strogo zabraniti. Gosp. Cargnelutti toga ne zna ili najbrže ne će da znade. Po tome se vidi, kako se uzgajaju djeca u „Leginoj“ kovačnici.

Tko ima i zrno soli u glavi neka se malo zamisli, pa onda neka svoju djecu šalje u takove škole!

Ferenci kraj Vižinade. U nedjelju dne 26 III. obdržavala se glavna skupština podružnice družbe sv. Ćirila i Metoda u Ferencima. Premda je cijeli dan lijevala kiša, to se je ipak skupilo 150 ljudi, te već to pokazuje, da je našemu narodu na porešćini dotužilo stoljetno duševno robovanje. On hoće svjetla, ako već ne toliko za sebe, ali to više za svoj podmladak!

Na poziv gdce. V. Petrović, učiteljice družbine škole u Ferencima i ujedno tajnice podružnice, poslao je „odbor za prosvjetu“ u Pazinu tri svoja člana na skupštinu, da se tom prigodom tamošnji narod pouči o nekojim stvarima.

Poslije kratkog izvještaja tajnice, uzeo je riječ prof. Doroghy, te je u kratkim potezima prikazao veličinu hrvat. naroda, važnost i zadaću naše Družbe. Na taj govor nadovezao je Dr. Agneletto s poučnim predavanjem *o narodu i narodnosti u opće.* Zasegao je u povijest, da uzmogne bolje pokazati razvitak i važnost narodnosti, i koja su sve prava dobili narodi nakon francuske revolucije i god. 1848. Za bolje razumjevanje prispodabljao je hrvatsku i talijansku narodnost i koja sve korist i važnost potječe od toga, da je jedne narodnosti više ili manje. S razloga, da jakost i veličina pojedinog naroda upliva na njegov razvitak i napredak, ponukalo je i naše prvake, da su osnovali našu Družbu, da tako očuvaju našu hrvatsku narodnost pred našim neprijateljima.

Poslije ovog predavanja progovorio je F. Sloković svršeni pravnik, *o važnosti knjige i prosvjete u narodu.* Istaknuo je, da sama škola ne može sve podati, što nam treba u životu, već treba da si i sami pomognemo, da dodjemo do većeg znanja. Školu polaze djeca nekoliko godina, to treba onda nastojati, da i po dovršetku škole ne zapusti naša mladež knjigu. Preporačio je roditeljima, da svoje sinove i kćeri upišu u društvo sv. Jeronima ili pretplate na koji dobar list. Radi neznanja našeg naroda mogli su naši dušmani Talijani bez svakog smetanja nad našim narodom zapovijedati i obogatiti se mukom njegovih žuljeva. Na koncu je pozvao prisutne, da uztrajno nastoje oko podignuća svog znanja, jer će tim načinom moći napredovati i osloboditi se svojih neprijatelja.

Prisutni je narod sa velikom pažnjom slušao govornike, te je na koncu dao i izraza svoje srdačne zahvale. Prije razpu-

POZIV.

Veprinačko družtvo za štednju i imovo registrana zadruga na ograničeno učenje, obdržavati će dne 9. aprila 1911. i sata poslije podne u družtvenim prorijama u Veprincu svoju

VIII. glavnu redovitu skupštinu

slijedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavskupštine;
2. Izvješće upravnog odbora o djelova zadruge u god. 1910.;
3. Izvješće nadzorstva o računima za inu 1910.;
4. Odobrenje zaključnog računa za go u 1910;
5. Izbor upravnog nadzornog odbora te nirbenog suda;
6. Zaključak glede uporabe čistog doka;
7. Slučajni predlozi i savjeti.

Godišnji obračun izložen je zadrugarom uvid u družtvenoj pisarni u Veprincu.

Veprinac, 26. marča 1911.

Odbor.

Uložne knjižice za „PČELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Poziv

na II. redovitu glavnu skupštinu

Gospodarskog trgovačkog društva

u Zametu

što će se držati dne 9. aprila u 3 sata po podne u prostorijama društva „Sloga“ u Zametu.

Dnevni red:

1. Pročitanje zapisnika posljednje skupštine;
2. Izvješće upravnog odbora;
3. Izvješće nadzornog odbora;
4. Izvješće revizora Zadružne Zveze o oslovljenoj reviziji;
5. Rasprava o gradnji društvenog doma;
6. Slučajni predlozi.

Zamet, dne 25. ožujka 1911.

Uprava.

JAVNA ZAHVALA.

U dubokoj našoj žalosti ovime najsrdačnije zahvaljujemo svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su nam prigodom smrti naše nezaboravne

Marije Mavričić rodj. Galović

preminule dne 24. ov. mj. nakon duge bolesti, providjene utjehama sv. vjere, bilo kako izkazali svoje saučešće. Napose zahvaljujemo svim onima, koji su milu pokojnicu odpratili do vječnog počivališta.

MOŠĆENIĆKA DRAGA 27. marča 1911.

TUGUJUĆA OBITELJ.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

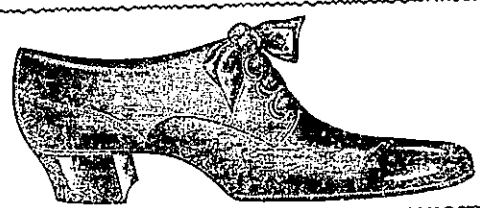

Skladište proljetnih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za USKRSNE BLAGDANE svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske naručbe obavljaju se točno uz pouzeće.

ZAHVALA.

Podpisana se najsrdačnije zahvaljuje svim onima, koji su na budi koji način iskazali zadnju poštu našemu nezaboravnomu

Josipu Pučić-u

vitezu željezne krune, c. k. dvorskom savjetniku, zemalj. šumskom nadzorniku stalnom članu komisije za pošumljenje Krasa.

Posebice se zahvaljujemo svim onima, koji su došli u kuću i Sanatorij blažiti boli pokojniku, kao što i svim onima koji su iz bliza i daleka došli sprovesti pokojnika vječnom počinku, svim državnim činovnicima c. k. Namjestničtva, u prvom redu Njeg. Vis. c. k. namjestniku princu Konradu Hohenlohe, te cienjenim darovateljem vienaca i uobće svim onima, koji su izkazali zadnju čast milomu pokojniku, te time pripomogli da se je pokop obavio na tako dostojan način.

TRST, 28. marča 1911.

Tugujuća rodbina.

sta sabralo se za Družbu K 15·—. Ne možemo završiti a da ne spomenemo, da je sva zasluga učiteljice, da je tako lijepo uspjela skupština. Koliku brigu i požrtvovnost imade ona oko širenja prosvjete u tamošnjem našem narodu pokazuje i to, da je držala tečaj za nepismene od 52 odraslih ljudi. Živili naši Fererčani i njihovi susjedi sa vrijednom učiteljicom!

Koparski kotar:

Iz Lanišća. Kod proslave četrdeset godišnjice imen- i rodjendana Josipa Puhalja iz Lanišća, u krčmi istog na Josipovo sabralo se za Družbu K 14·50, koju svotu darovaše sliedeći:

Josip Puhalj K 5; Josip Bužlan K 1; Mate Grbac Pelegrin K 1; Milo K 1; Ništa K 1; Ivan Šajina K 0·40; Brkin K 0·30; Čimut K 0·20; Bas K 0·20, Žagić K 0·20; Keškrtić K 0·20; Brjen K 0·10; Ćirić K 0·10; Franjo Špinoti K 0·40; ostatak od računa K 1; vlč. Josip Vrbko, župnik K 2·40. Novac je izručen ovdješnjoj podružnici i uložen u ovdješnju Posujilnicu.

Roč — posljedice talijanskog nasilja. Pošto zemaljski odbor u Poreču nije odobrio proračune ni namete za godinu 1911. općinskoj upravi Roč, ona nije u stanju dati potrebitih novčanih sredstva mjestnom školskom vijeću u Roču za uzdržavanje škola, zato je mjestno školsko vijeće u svojoj sjednici od 22. t. m. konstatiralo, da u blagajni nema novca, usljed čega moralo je zaključiti, da se javi učiteljstvu, školskim poslužnicima itd., da radi pomanjkanja novca u blagajni mora obustaviti plaću općinskim poslužnicima, paušal i odštetu za stanarinu učiteljstvu itd., dok c. k. kotarsko školsko vijeće u Kopru ne postavi u smislu zakona od 3/12. 1874. B. P. Z. br. 29 (§ 19.) samo namete, jer općinska uprava nemože dati potrebitog novca kako spomenuto, jer ga neima.

Ovdješnjem talijanskom učiteljstvu nije potrebito bilo dva puta reći, ono je odmah škole zatvorilo tako, da sada talijanska škola je zatvorena, dočim za hrvatsku školu našlo se je rodoljuba, koji su se obvezali na njihov trošak dati užigati i čistiti škol-ke prostorije itd., te hrvatski učitelji nisu njihove škole zatvorili, na što se ovdješnji talijani grozno ljute, da se zatvorilo samo talijansku školu a hrvatsku ne. Neznaju oni da je to jedino kriv njihov talijanski zemaljski odbor, te da si i oni lahko pomognu ako učine kao Hrvati te oni priskrbe, da se na njihov trošak užiga i čiste prostorije talijanske škole, kad znaju da je to općini nemoguće radi pomanjkanja novca u blagajni.

Pred par dana čitali smo u „Il Piccolo" gdje talijani pozivlju talijanske općine da i one čine sa hrvatskim školama, kao što čine talijanske s njihovima. Ali zemaljski odbor je talijanskim občinam odobrio namete te iste nemaju uzroka da to učine. Ako bi se protivile uzdržavati hrv. škole, oblasti bi morale razpustiti mjesno školsko vijeće i tad bi one same skrbljele za škole.

Lijepim načinom s Talijanima neda se više ništa učiniti, zato treba uporabiti ona sredstva, koja i oni uporabljuju proti nama, jer narod nemože više trpjeti njihova nasilja.

Razne primorske viesti.

Za podružnice Družbe. Ravnateljstvo Družbe sv. Ćirila i Metoda razaslalo je na Družbine podružnice okružnicu, u kojoj ih moli, da utjeraju članarinu, izaberu odaslanike za glavnu skupštinu „Družbe", te pošalju ravnateljstvu izvješće i sakupljeni novac. I mi upozorujemo podružnice, da živahno sudjeluju u radu za promicanje našeg školstva. Općenito se opaža među podružnicama neko mrtvilo, marnosti valja već jednom da i Podružnice moraju u svojim čla... pobuditi zanimanje za Družbine ... jer jedino uz marljivo sudjelovanje narodnih jedinica moći će „Družba" što zadaće, koju si je postavila.

„Legine" kovačnice. Talijanaško društvo „Lega nazionale" ima u Trstu i okolici 21 školu i 21 dječja zabavišta. Najviše ih u Istri. Veći broj njih je u čisto hrvatskim selima, kao: u Matuljima (Sošić — talij. kovanica Medeazza), u Brgu, na Brdu (bujski sudbeni kotar), u Raklju, u Kmetima, u Sv. Ivanu (Sv. Ivan) i Školu u Raklju su zatvorili zbog manjkanja djece, a zgradu darovali u Vodnjanu (Dignano).

Nove „Legine" škole. Do male ... će ju u Bačićima blizu Milja. B... školske godine gradit će školu u B... ćima (ojć. Sanvičenti), u Krmedi (... Bala Valle). Oba sela čisto su hrvat... — niti pol Talijana nije u njima. Prigodine bila je pokrajinska komisija školu u Krmedu. Talijanski kaponjem obliž njeg talijanskog gradića pripravl... narod, da se izjavi za talijanski jezik. S romašni narod samo da dobije školu, ... javio se u hrvatskom jeziku, da želi talijansku školu. Vrli naš nadzornik g. B... dao je u zapisnik primjetbu, da selja... Krmedu ne znaju talijanski — i tako p... krajina ne može dati talijansku školu. Hrvatske škole ne će da dade i drugo n... ostaje, već „Lega" gradit će svoju kovačnicu. Gospoda Rizzi et consortes: Il Rodas, hic salta! Jedna uvažena talijanska ličnost, kad se izneslo ovake i slične stvari, rekla je: „Bit ćemo vam dobri ali morate se potaljaniti!" I to bi bilo vrlo jednostavni kompromisi.

Podatci pučanstva u Primorju *Stanovničtvo Istre na temelju najnovijeg popisa.* Službeni list primorske vlade „L' Osservatore Triestine" priobćuje u svojem broju od dne 9. o. mj. sliedeće podatke o posliednjem popisu pučanstva u Istri:

Grad Rovinj ima 1292 kuće, okolo 3000 gospodarstva, 12.118 stanovnika (god. 1900. bilo ih je 10.302) dakle prirast za 17·57%

Politički kotar Kopar: 16.017 kuća, 17.623 gospodarstva, 90.134 stanovnika (1900. bilo ih je 79.387) dakle prirast za 13·10%.

Polit. kotar Lošinj: 8395 kuća, 8052 gospodarstva, 21.106 stanovnika (1900. bilo ih je 19.896) dakle prirast za 6.05%

Polit. kotar Pazin: 8395 kuća, 8052 gospodarstva, 48.287 stanovnika (god. 1900. bilo ih je 44 568) prirast dakle za 7 89%.

Polit. kotar Poreč: 10.557 kuća, 10.749 gospodarstva, 61 151 stanovnika (g. 1900. bilo ih je 54 485) prirast dakle za 12·23%.

Polit. kotar Pula: 11.165 kuća, 15.701 gospodarstva, 77 996 stanovnika (godine 1900. bilo ih je 59.238) prirast dakle za 31.66%. (Sa vojničtvom imade 95 000 stanovnika).

Polit. kotar Krk: 5779 kuća, 5680 gospodarstva, 21.285 stanovnika (god. 1900. bilo ih je 21.140), dakle prirast za 0 68%.

Polit. kotar Volosko: 9445 kuća, 10.322 gospodarstva, 53.915 stanovnika (g. 1900. bilo ih je 47.967) dakle prirast za 12 29%.

U svemu dakle ima Istra po popisu od god. 1910. 68 583 kuća, 76.494 gospodarstva, 385.987 stanovnika (god. 1900. bilo ih je 337 363). Stanovničtvo pomnožilo se je dakle tečajem zadnjih deset godina za 48.624 ili za 14·41 po sto.

Po narodnosti nije jošte stanovničtvo podieljeno, jer se hoće Talijanima vremena, a da uzmognu što više i što bolje popisne podatke izkarsti i izkaviti.

Stanovničtvo Goričke i Gradiške. Pokrajina Gorička Gradiška imade po zadnjem popisu 41.914 kuća, 48.903 gospodarstva i 257.475 stanovnika (god. 1900. bilo ih

je 231.050); pomnožilo se dakle tečajem deset godina za 26.425 ili za 11·43 po sto.

Stanovničtvo grada Trsta sa okolicom. Trst sa okolicom ima 11.958 kuća, 47.691 gospodarstva i 226.423 stanovnika (god. 1900. bilo ih je 175.383) prirasto je dakle za 50.040 ili za 28.37 po sto.

Stanovničtvo čitavog Primorja. Pokrajine Istra, Goričko gradiška i Trst sa okolicom imadu po zadnjem popisu 122.455 kuća, 173.088 gospodarstva i 869.885 stanovnika (god. 1900. imala ih je 744.796), pomnožilo se je dakle tečajem deset godina za 125.089 ili za 16·79 po sto. Za buduć ih deset godina narasti će stanovničtvo čitavog Primorja bar na jedan milijun stanovnika.

† **Josip Pucić.** Iz Trsta dolazi nam tužna viest, da je tamo dne 25. o. mj. preminuo providjen sv. sakramenti za umiruće, nakon kratke a težke bolesti g. Josip Pučić, vitez željezne krune, c. k. dvorski savjetnik, zemaljski šumarski nadzornik, stalni član komisije za pošumljenje Krasa itd. itd. Pokojni dvorski savjetnik rodio se je god. 1850. od imućne seljačke obitelji u občini Žminj, gdje mu i sada žive braća i drugi rodjaci i gdje mu je brat občinskim načelnikom. Pučku školu polazio je dielomice u rodnom mjestu, a djelomice u Pazinu, gdje je svršio i četiri razreda tadašnje njemačke niže gimnazije. Odatle je pošao u Trst na više razrede njemačke državne gimnazije. Iz Trsta pošao je u Beč na višu šumarsku akademiju i nakon dovršenih nauka stupio u državnu službu. U Trst došao je kao savjetnik šumarskog odiela na c. k. namjestničtvo, gdje je postao predstojnikom tog odsjeka t. j. nadsavjetnikom i nedavno tajnim dvorskim savjetnikom. Posliednje odlikovanje zateklo ga bolestna u postelji.

Obolio pred mjesec dana na influenci, od koje se je razvila težka plućna bolest te je bio do tri puta operiran, ali uzprkos tomu podlegao je bolesti, izdahnuvši svoju dobru i plemenitu dušu dne 25. o. mjesec.

Pokojni Pucić premda uzgojen na njemačkim školama i u njemačkom duhu, ostao je do smrti vjeran svomu jeziku i svomu narodu. Veselio se je iskreno svakomu našemu napredku u Istri i svako je narodno poduzeće riečju i činom rado podupirao.

U Trstu posjećivao je samo naša narodna družtva i bio je svakdanjim gostom našega „Narodnoga doma". Njegova je smrt u slovenskim krugovima izazvala obćenitu žalost, jer je naš Pucić bio od svuju visoko cienjen i iskreno ljubljen. Koliko bijaše peko štovan i cienjen u službenim krugovima, pokazalo se je u ponedeljak kod njegovog pogreba, kojemu je prisustvovalo ogromno množtvo činovnika sviju struka sa g. namjestnikom na čelu. I doista je pokojnik slovio kao savjestan i revan činovnik sa velikom strukovnom naobrazbom. U kratko vrieme svoga službovanja u Primorju priredio je on cieli šumski katastar za Istru i mnoga se golijet u njoj zaodjela zelenilom. Bolilo nas za to, kad smo pred kratko čitali u domaćem listu njemu predbacivanja, što nije na otoku Krku ništa pošumljeno, kad smo znali da su tome otočani sami krivi, jer su svojedobno u komisiju za pošumljenje izabrali Talijana, protivnika pošumljenju, umjesto zagovornika pok. Dr. Dinka Vitezića. Blagomu i dobromu našemu Josipu bila lahka crna zemljica, a njegovim rodjacima naše iskreno saučešće!

Traži se

brijački pomoćnik

koji je navršio 17. godinu. Nastupiti može odmah. Upite valja slati na gospodina **Toma Kocelć-a u Pull, ulica Carpaclo broj 23.**

Natječaj.

Potpisani odbor raspisuje ovime natječaj na potpore **„Bratovšćine hrv. ljudi u Istri"** za god. 1911. Prošnje obložene svjedodžbom prvoga polugodišta (kolokvija) te izkazom siromaštva, imaju se dostaviti potpisanomu najdalje do 20. aprila o. g.

Zahtjeva se naročito: 1. da je molitelj sam, roditelj njegov ili skrbnik članom družtva; 2. da svjedodžba siromaštva sadržava takove podatke, po kojima se materijalno stanje njegovo i njegovih roditelja dade točno suditi i 3. da navede, da li i koju potporu inače uživa.

Odbor „Bratovšćine hrv. ljudi u Istri".

U Kastvu, dne 20. marča 1911.

POZIV.

Veprinačko družtvo za štednju i zajmove registrana zadruga na ograničeno jamčenje, obdržavati će dne 9 aprila 1911. u 4 sata poslije podne u družtvenim prostorijama u Veprincu svoju

VIII. glavnu redovitu skupštinu

sa slijedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine;
2. Izvješće upravnog odbora o djelovanju zadruge u god. 1910.;
3. Izvješće nadzorstva o računima za godinu 1910.;
4. Odobrenje zaključnog računa za godinu 1910;
5. Izbor upravnog nadzornog odbora te pomirbenog suda;
6. Zaključak glede uporabe čistog dobitka;
7. Slučajni predlozi i savjeti.

Godišnji obračun izložen je zadrugarom na uvid u družtvenoj pisarni u Veprincu.

Veprinac, 26. marča 1911.

Odbor.

Uložne knjižice za „PČELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Poziv

na II. redovitu glavnu skupštinu

Gospodarskog trgovačkog družtva

u Zametu

što će se držati dne 9. aprila u 3 sata po podne u prostorijama družtva „Sloga" u Zametu.

Dnevni red:

1. Pročitanje zapisnika posljednje skupštine;
2. Izvješće upravnog odbora;
3. Izvješće nadzornog odbora;
4. Izvješće revizora Zadružne Zveze o ostovljenoj reviziji;
5. Rasprava o gradnji družtvenog doma;
6. Slučajni predlozi.

Zamet, dne 25. ožujka 1911.

Uprava.

JAVNA ZAHVALA.

U dubokoj našoj žalosti ovime najsrdačnije zahvaljujemo svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su nam prigodom smrti naše nezaboravne

Marije Mavričić rodj. Galović

preminule dne 24. cv. mj. nakon duge bolesti, providjene utjehama sv. vjere, bilo kako izkazali svoje saučešće. Napose zahvaljujemo svim onima, koji su milu pokojnicu odpratili do vječnog počivališta.

MOŠĆENIČKA DRAGA 27. marča 1911.

TUGUJUĆA OBITELJ.

VLASTITI PROIZVODI!

Pravo ruske gnoše.

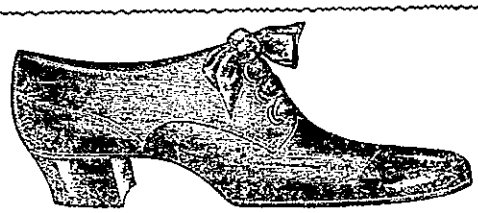

Skladište proljetnih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za USKRSNE BLAGDANE svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske narudžbe obavljaju se točno uz pouzeće.

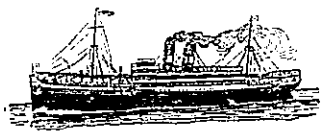

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) Almeria*)
parobrod: **Alice** . . . . . 1. aprila
„ **Marta Washington** 8. „
„ **Laura** . . . . . 15. „

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*), Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.
parobrod: **Francesca** 6. aprila.
„ **Atlanta** 27. „

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za sredoju Istru **I. Novak u Pazinu** i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

ZAHVALA.

Podpisana se najsrdačnije zahvaljuje svim onima, koji su na budi koji način iskazali zadnju poštu našemu nezaboravnomu

Josipu Pučić-u

vitezu željezne krune, c. k. dvorskom savjetniku, zemalj. šumskom nadzorniku' stalnom članu komisije za pošumljenje Krasa.

Posebice se zahvaljujemo svim onima, koji su došli u kuću i Sanatorij blažiti boli pokojniku, kao što i svim onima koji su iz bliza i daleka došli sprovesti pokojnika vječnom počinku, svim državnim činovnicima c. k. Namjestničtva, u prvom redu Njeg. Vis. c. k. namjestniku princu Konradu Hohenlohe, te cienjenim darovatcljem vienaca i uobće svim onima, koji su izkazali zadnju čast milomu pokojniku, te time pripomogli da se je pokop obavio na tako dostojan- način.

TRST, 28. marča 1911.

Tugujuća rodbina.

Jeftino češko PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolje K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—
Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Riedka prilika!

Tvornica, koju je uništio požar, prepustila mi je svu zalihu spašene robe, t. j. više tisuća krasnih, teških

flanelskih pokrivala

u svim najnovijim i najkrasnijim uzorcima, koji imaju neznatne, jedva vidljive mrlje od vode. Ta pokrivala su za svaku bolju obitelj za pokrivanje postelja i osoba, vrlo tople, mekane i čvrste, 190 cm duge, 135 cm. široke. Razašiljem pouzećem, 3 komada krasnih, teških flanel. pokrivala za 9 K u raznim modernim bojama i uzorcima. 4 pokrivala za kućno gospodarstvo za 10 K. Svaki, koji naruči tu robu za stalno je zadovoljan.

OTON BEKERA,
c. k. financ. nadstražar u m.
Nachod (Češka).

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjačima **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakom u proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočici se filira, 12 bočica stoji 9 kruna, 24 bočice stoje 16 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni k sv. Petru

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica

KREDITNO I ESKOMPTNO DRUŠTVO
R. Z. O. J. PULA

Ulica Giosuè Carducci 45.

Uredovni satovi od 9—12 prije podne i od 3—6 poslije podne.

prima *a)* štedovne uložke i ukamaćuje po 4½%,
b) uloške na tekući račun,
c) sedmične uloške na udjele.

Dava članovima predujme i kredite u svrhu poboljšanja njihovog stanja i gospodarstva.

Obavlja lukase, eskomptuje mjenice i dava informacije u svakom bankovnom poslu.

Svojim članovima daje društvo savjete u svem što se tiče različitih taksa i drugih financijalnih poslova.

Ravnateljstvo.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očihano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očihano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

liljansko-mlječnim sapunom
(Steckenpferd-Lilienmilch-seife)
(Marka konj na palici)
od Bergmann & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA“ druga vrst à K 75·- po 100 zamota.

„VESNA“ treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lačko Križ - Pula.

Jadranska banka u Trstu.

Glavna skupština dioničara Jadranske banke u Trstu, obdržana dne 18. ov. mj. odlučila je, da se za poslovnu godinu 1910. razdijeli

6% na

dividenda. Prema tome odrezak br. 5 isplaćivati će se na bankinim blagajnama u Trstu, Opatiji i Ljubljani, počamši od 1. travnja o. g. sa

K 24·—

Trst, 21. ožujka 1911.

Upravno vieće.

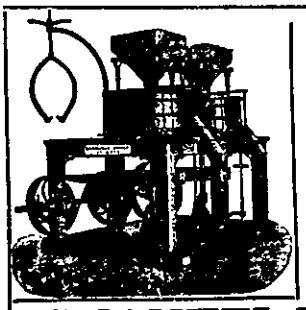

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na **Rieci**, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. aprila do 30. junija 1911.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	↑Baška	dol.	6 10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
8.45	dol.	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subot.	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	7.35	odl.	↑RIJEKA	dol.	5.—	5.—
8.10	8.10	dol	Opatija	odl.	4.25	4.25
8.20	8.20	odl.	„	dol.	4.15	4. 5
9.40	9.40	dol.	Beli	odl.	2.55	2.55
9.50	9.50	odl.	„	dol.	2.45	2.45
10.40	10.40	dol.	Merag	odl.	1.55	1.55
10.50	10.50	odl.	„	dol.	1.45	1.45
11 20	11.20	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
11.30	11.30	odl.	„	dol.	12.55	12.55
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	1.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
1.20	1.20	odl.	„	dol.	11.15	11.15
2.20	2.20	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
3.40	3.40	odl.	„	dol.	9.15	9 15
4 05	4.05	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
4.10	4.10	odl.	„	dol.	8.40	8.40
5.20	5.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
5.30	5.30	odl.	„	dol.	7.05	7.05
5.40	5.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
5.50	5.50	odl.	„	dol.	6.45	6.45
6.40	6.40	dol.	↓NEREZINE	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Punta i Lopara.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 14. Pula, u četvrtak dne 6. aprila 1911. God. XLIII.

...glasi, priposlane itd. ...kazuju i računaju se na temelju ...ćnog cienika ili po dogovoru.

...ovci za predbrojbu, oglase itd. ...aju se naputnicom ili polo...ničkom pošt. štedionice u Beču ...a administraciju lista u Pulu.

...od naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

...ko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ...e plaća poštarina, ako se izrazu napiše „Reklamacija".

...ekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, } na godinu 5 K za seljake } ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utuženje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, tolj izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Za prosvjetu.

Iz Liburnije pišu nam: Čitao sam g. uredniče sa slašću u zadnjem broju mile nam „Sloge" člančić pod gornjim naslovom, u kojem ističe pisac razne mane i pogriešk e našega naroda u gradu i na selu i kojim podaje razne naputke i savjete kako bi se tim manam i pogriešknm doskočilo. Dozvolite i meni, koji živim medju narodom i opažam danomice njegove dobre i zle strane, da iznesem u Vašem cienjenom listu jednu bar manu, koja se je uvriežila u jednom dielu ove naše krasne Liburnije i koju bi se dalo sa nešto dobre volje, dobrim primjerom i pametnim savjetom odstraniti.

U našem narodu zavladao je u obće zao i pogibljan običaj, da se prigodom raznih svečanostih ili izvanrednih dogodjaja, bilo crkvenih, narodnih, družtvenih ili obiteljskih, razsipno troši i raskošno žive. Mnoge su obitelji gorko ocutile žalostne posljedice takovog razsipnog gospodarstva kod raznih obiteljskih zgoda i nezgoda. Takove zgode jesu obično vienčanja ili pirovanja, koja su često više dana trajala i silu novca stojala. Pilo se je doduše doma pridjelano vino, jelo doma spečen kruh i doma uzgojeno živinče, ali sve to je gotov novac i sve to stajalo je truda i novaca, prije nego li se je moglo uživati. Za pirovanjem troši se — a trošilo se i više takodjer kod krsta ili krstitka. Takvom se prigodom priredjivalo u mnogim obiteljima pravi pir, koj je stojao često gospodara obitelji, kumove i pozvanike punu šaku pusta novca.

Danas se Bogu hvala toliko netroši više ni na pirovanja ni na krstitke, ali još uvjek više nego li bi se smjelo i imalo, jer se tim obitelji i pojedinci gospodarski oslabljuju i bez potrebe često zaduže. Smiešno je doduše vidjeti u novije doba seljačku djevojku, koja je jučer na ledjima nosila težko breme, ili mladića, koji je jučer sekirom ili motikom mahao, kako se sa svatovi u kočijama voze, ali to bi se još dalo oprostiti, jer nije možda to prvi i zadnji put što su se kočijom vozili. Pametnije bi svakako bilo ono pet krunica spremiti za veće brige i potrebe, koje čekaju novu obitelj, ali kad se ljudi žene ili udavaju — tada su svi bogati.

Jednu veću i težu gospodarsku pogrieška il manu našega naroda u jednom dielu obćine Kastav, koja zahvaća i susjedne obćine, valja da javno odsudimo i ožigosamo, jer nesamo da je za pojedine obitelji vrlo štetna, već i po sav narod sramotna.

Udomaćio se je naime vrlo zao i tužan običaj u nekojih stranah prostrane kastavske obćine, da se povodom smrti i pogreba u obiteljima dogadjaju baš neliepe stvari. Pohvalno je svakako, da unesrećenu obitelj posjećuju za vrieme bolesti i smrti kojeg njezinog člana, rodjaci, prijatelji i susjedi, ali to nesmije biti na štetu i trošak obitelji, koju već sama bolest i smrt često i previše iztroši. Odsuditi valja zavladali tamo običaj, što se mladež sela obojeg spola, na večer dok je mrtvac u kući, sakuplja u kuhinji ili okolo ognjišta, te tuj neslane, često i nepristojne šale zbija, dočim kruži neprestano od jednog do drugog vrč ili bukaleta te šalice kave itd. Kršćanska nas dužnost nuka, da bdijemo nad mrtvim, da se za spas njegove dnše molimo i da unesrećenu obitelj samu u tuzi i nevolji nepuštamo, ali da se ima pri tom obilato i prekomjerno jesti i piti na njezin trošak i uz to svakojake komedije zbijati, to bi se imalo absolutno zapustiti ili zabraniti i prepriečiti. Nu time nije ta nemila stvar svršena. Liepše dolazi tekar za pogreba i nakon pogreba. Za samog pogreba razvija se što veći luksus, osobito ako je mrtvac mladić ili djevojka. Tuj su naravski i umjetni vienci, *svatnice* u bielini ili crnini, mladići i muževi u svečanom ruhu, rukavice, kojekakvi „veli" itd., i sve to na račun i trošak ponesrećene obitelji.

Ali najžalostniji prizor pruža se često nakon pogreba. Obitelj žalosti mora naime da naruči za sve one, koji su kod pogreba sudjelovali, dakle za djevojke, mladiće i muževe gospodski objed u kojoj krčmi ili gostioni. Kako rekosmo objed mora da je vrlo obilat, često kao da se piruje. Za objeda zbijaju se šale i komedije, igra se i pjeva, a dogodilo se, da se je mladež i zavrtila. O kakvoj molitvici za mir i pokoj duše umrloga, za kakvu uspomenu na njega, nema ni govora.

Sada promislite koliko mora da stoji unesrećenu, često iztrošenu obitelj takova žalostno-vesela gostba. Dogodi se vrlo često, da se kućegospodar mora zadužiti nesamo za liečnike i liekarije, za pogrebne troškove, već i za onakve razkošne gostbe.

U prvašnja vremena 15—do 20 godina natrag, bijahu te žalostne svečanosti vrlo jednostavne ali i veoma jeftinije. Grobokop, četiri mužkarca „nosca" i pogrebni troškovi svećeniku. A danas? Pogrebni su troškovi deseterostruki, mizerija svuda ve ća i potrebe svakojake.

Taj smieśni i pogibeljni luksus valja svakako ukinuti ili bar umanjiti. Kod toga imadu prvu rieč crkva i škole, kojim bi morale dati ruku občinske i političke oblasti. Rana je to velika i zato valja na nju žestoka lieka. Na posao koji ste zato pozvani!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izbori za carevinsko vieće. Kako smo javili u prošlom broju, carevinsko vieće je raspušteno i odmah su odredjeni novi izbori, koji će se obaviti dne 13. junija t. g., a uži izbori dne 20. junija t. g. Upozorujemo naš narod, da se već sada pripravlja za te izbore i svaki pravi narodnjak da radi i podučava druge, da svaki izvrši svoju narodnu dužnost.

Upozorujemo pak posebice naše predstavnike u Puli, da se okupe i sastave već sada bez zavlačenja izborni odbor, koji će rukovoditi izbore i poduzeti sve, da predstojeći izbori ispanu što sjajnije i dostojnije po našu narodnu stvar i po mogućnosti nastojati, da nadkrile one liepe i časne izbore od 14. maja 1907. Ima nas sada još više od onda, koristi i ploda tih izbora imali smo dosta, te treba da svi mi upregnemo žilavo narodni osjećaj i čast našu, da novim izborima izvojštimo ona prava, koja nam po Božjim i ljudskim zakonima patre.

Nedaju nam ul moliti. U puljskoj stolnoj crkvi od pamtivieka je običaj, da se svake nedjelje i blagdana u 7 sati u jutro drži za vrieme mise hrvatska propovied i moli glavne članke vjere u hrvatskom jeziku. Ta misa prozvana je od našeg i talijanskog puka hrvatskom misom (messa slava). Nu kako porečko-puljskom biskupijom upravljaju kamorași i nota bene **liberalci** svih dlaka u Poreču, Rovinju, Puli i drugdje, a ne biskup Flapp, to je ovaj malo po malo stegnuo na minimum porabu hrvatskog jezika na toj misi i u zadnjih par godina ukinuo hrvatsku propovied. Kamori bilo je udovoljeno, premda neidu u crkvu nit mare za vjeru nit za biskupa Flappa, ali koji njim ide svagdje pripravno na ruku, samo kad se radi proti našemu narodu.

Od tri godine amo doselilo se amo oko tisuću radnika iz Bosne-Hercegovine i dalmatinskih kotara, koji su zaposleni u t. zv. Valdelgo. Ti radnici su tu u oku ovdješnjoj kamori, koja je kroz svoje smetište „Il Giornaletto" počela odmah u početku rigati svako zlo na te jadnike. Ti radnici poznajuć samo hrvatski jezik, ne mogu u crkvi razumjeti talijanskih propoviedi, a opet iz pustoši bosanskih i brda dalmatinskih slabo su bili podučeni u vjerskim stvarima. To je ponukalo kapelana sustolne crkve veleč. Janka, te je dozvolom svojih predpostavljenih (dapače i biskupa Flappa) sakupio množinu tih radnika i potče im par puta na tjedan u sustolnoj crkvi držati propoviedi i po-

Slavenski bogoslužni jezik u Istri.

(Nastavak.)

ad 1894/09.

Veleučenom gospodinu
Dr. Šimi Kureliću,
odvjetniku i načelniku, kao podtpredsjedsjedniku „Političkog društva za Hrvate" u Pazinu.

Odnosno na Vaše cijenjeno pismo od dne 21. decembra 1909. (praes. januara 1910), kojim popratiste Resoluciju prihvaćenu u Pazinu dne 19. decembra 1909., javljam Vam slijedeće:

1. Spomenuta Resolucija nemože se uzeti na znanje, pošto Ordinarijat stoji na načelnom stanovištu, da se politika nesmije mješati u crkvena pitanja; dosljedno odriče i političkom Društvu pravo prosvjeda proti crkvenim naredbama. Navlastito nemože trpjeti, da političko Društvo upravlja na Dušobrižnike proglas, kojim se isti potiču na otpor proti crkvenim zakonima. Pošto Uredi dušobrižničkih postaja i odnosni dušobrižnici ne ovise o političkim Društvima, Ordinarijat smatra taj proglas očitom povrijedom crkvenog prava.

2. Kao Biskup molim i zaklinjem sve članove Predsjedništva, da kao katolici dignu svoj glas na obranu zajedničkog oca, Sv. Oca, komu se moraju pokoravati biskupi, svećenici i vjernici.

Gg. članovi Predsjedništva neka umire puk, koji se je uslijed resolucije uzrujao, te neka mu dobrim primjerom prednjače u posluhu dužnom Sv. Stolici i tako učvrste u narodu ugled Sv. Oca.

Toliko Vam odgovaram kao katolički biskup; a uvjeren sam, da i Vi Veleučeni gospodine — kao sin katoličke Crkve i kao pravnik — zauzimljete isto stanovište: t. j. pokoravati se odredbama Sv. Crkve.

U tu svrhu te prihvaćajući pruženu mi zgodu, podijeljujem Vam iz srca svoj natpastirski blagoslov i bilježim se uz veleštovanje

Franjo, biskup.

* * *

Na ovakovo pismo njegove preuzvišenosti gospodina biskupa Dra. Nagla, nije moglo a da ne odgovori predsjedničtvo političkoga družtva za Hrvate i Slovence u Istri. I odgovorilo je; a odgovorilo je ovo:

Preuzvišenom gospodinu
Dr. Franju Naglu, biskupu i t. d.
Trst.

Na velecienjeno pismo Vaše Preuzvišenosti od br. 1984/09 smatra se podpisano dužnim dati slijedeća razjašnjenja:

ad 1. Priznaje se posve opravdanim načelno stanovište, da se politika nesmije utjecati u crkvena pitanja, jer je crkva katolička namjenjena na spasenje duša svim narodima. Na žalost toga mnogi nisu shvaćali, a neće da shvaćaju niti dandanas, nego su smatrali i smatraju još uvjek, da Isusova crkva ima biti njima plaštem za kojekakve političke pohlepe.

Izpostavilo se to jurve prigodom uvadjanja Kristove crkve u slavenska plemena. Pokušalo se to najprije silom, očito u imperijalističke nakane, pa je sila rodila silu, te mjesto nauke ljubavi i samopriegora širilo se mržnju i osvetu, a krv tekla na potoke.

Bog sam svojom Višnjom providnošću htio je pokazati, da nije to temelj na kojem ima sloniti njegova crkva, te je poslao medju Slavene dva siromašna kaludjera, dao njim dara, da temeljito upoznadu slavenski jezik, te njih Duh Sveti nadahnuo, da šireć Kristovu nauku upotrebe u bogoslužju slavenski jezik, postaviv time temelje slavenskom crkvenom bogoslužju. (Slieći.)

dučavati u naucima sv. vjere. To već traje četvrtu godinu, a da se kamorasi do sada ne dosjetiše tome jadu. Ali zalutao kamoraš ovih dana u crkvu i kamoraš čuje hrvatsku propovied i hrvatski piev, dapače u pievu razabrao je rieč „domovina". Zabrinut taj liberalac za svoja vjerska (?) i katolička (?) čuvstva, ogorčen otišao iz crkve i odmah otišao k župniku i pozvao ga na red, kako je smio dopustiti da se sustolna crkva onako obeščašćuje i blati. Župnik, dobričina, bez enerzije, dao si je imponirati od tog gorljivog kršćanina-katolika od „Giornaletta" i nekako se stao ispričavati, namjesto da ga izbaci napolje. Ta nesnaga izniela je cielu tu stvar u svom smetištu pod naslovom „l' inquinamento slavo nella Chiessa" (hrvatsko zablaćivanje u crkvi), i eto gnjusina daje u svom smetištu ono što mora da gnjus dade: blato!

Gosp. župniku pak preporučamo, da se nedade zastrašiti od kojekakvih individua kamorre; kao župnik grada Pule, on je župnik i nas Slavena, i njegova je sveta dužnost i slavenske duše vabiti u crkvu i podučavati u nauci katoličke vjere. Kako je kamorra istinito zabrinuta za spas talijanskih duša, dokazuje njezino pisanje u svom smetištu i shvaćanje molitve, kad hrvatsku molitvu u sustolnoj crkvi u Puli nazivlje zablaćivanjem.

Puljski merkat obeščašćen. Prošlog tjedna usudio se g. Leskovec objesiti na svoju prodavaonicu u tržnici jedan letak, kojim je preporučivao svoju robu i u hrvatskom jeziku. Čim je to „visokoštovana" direkcija od tržnice (Trolis, Zorzenon itd. — skinite kapu ovim „poštenjacima") saznala, sastala se u vieće i izabralo odaslanstvo sa Trolisem i jednim pulicajom s pulicajskim brkovima na čelu, da odstrane hrvatski napis. Naravno oni to i učine uz običajne kulturne izraze talijanske poprativ: kva non že permešo škriver in šćavo, ma soltanto in talian, kva šemo paroni noi, itd. Kad su izaslanici slavodobitno donieli skinutu tablu u vieće, nakon duljeg viećanja ustanoviše, da je talijanski merkat grada Pule obeščašćen hrvatskim napisom i odrediše po noći svečanim načinom rascistiti cieli merkat od hrvatske natruhe. I učiniše to, posudivši od „Giornaletta" raz-kužne esence, koja obično štiti talijanstvo Pule, te da su trolist i brkati pulicaj tom esencom pokadili cieli merkat i povratili prvanju čast talijanskom merkatu. Sutra dan, pripovieda se, da su prodavači stiskali nosove i čudom se gledali, kako cieli merkat zaudara tovarskim balegama — valjda iz „forte Gallesano". I tako je spašeno talijanstvo.

Iz Raklja nam pišu: Koncem prošloga mjeseca obavili su se ovdje izbori za obnovu upravnog vieća za ovu občinu. Tom prilikom se iskazalo, da nije mogao ni kod nas izostati žalostni prizor, gdje su se braća medjusobom klali, rušeć narodnu slogu. Vrlo žalostno je, da se tom prigodom nije žacalo upotrebljavati sredstva, koja uviek naši protivnici kod izbora rabe. Nije liepo bilo a i nečastno je, što su nekoji htjeli podrinuti domaću većinu, te se tako htjela malena frakcija nametnuti, bez prava i povoda. Ovu pojavu mora svaki rodoljub duboko da požali i poželjno je, da prvaci s jedne i druge strane živo nastoje, da se sve nesuglasice liepo i mirno izglade, da tako ne trpi ugled i čast narodne stvari, koja nam mora da bude pred svim drugim stvarima najpreča i čvrsto usadjena u srcu. Slična trvenja i zadjevice treba da su daleko od naše kuće.

Rovinjsko selo. — *Naše prilike!* Da je naš život postao nesnosan, da ne može biti nesnosnijim, dokazuju najočitije ove činjenice:

Osim mržnje, nenavisti, zlobe i ostalih progonstva, kojim smo u Istri izloženi, osim podle osvete, očevidne i potajne, upriješe istarski Talijani sve sile i sredstva, da našu djecu iznarode i učine nesvijestnim robljem tudjeg jezika, tudje misli i čuvstva.

Žalostno ali istinito!

Rovinjsko Selo bijaše prošle godine, u velikoj kušnji: htjedoše stanovita gospoda silom narinuti talijansku školu i učitelja. Dadoše od jedne školske zgrade skalupiti na vrat na nos dvije (ista zgrada su 2 otsjeka: hrvatski i — post nubila Phoebus — talijanski). Da je taj sramotni atentat fabrao, javnosti je već dovoljno poznato. Nu tek puki slučaj doprinese, da je talijanski mladi učitelj, neki R. Ž., morao zbog sablažnjiva života i jednog drugog, puno pikantnijeg razloga, odlaziti. Ljubavna afera riješava katkad mnoga i mnoga pitanja moralnih propalica!

I uprav začudno izgleda, kako se takovih škandala i protuzakonitosti može u nas dogadjati . . . ! Moramo li zar doći do zaključka, da je u Istri sve dozvoljeno i moguće!

U mjestu od kakovih 872 stanovnika, u mjestu, gdje svi osim nekolicine sasvim neznatne, govore i osjećaju samo hrvatski, ter u mjestu, u kom živu isključivo sami radišni i čestiti seljaci i mali posjednici, u tom mjestu, Rovinjskom Selu, odlomku slavne (ili još bolje: famozne) kantanarske općine, usudiše se što takova počiniti talijanski prkosnici i megalomani!

Još čudnije izgleda činjenica, da u selu Šošiću (talijanski nadri-patrijote prozvaše ga čistom talijanštinom „Sossich", a Nijemci i njima slični putnici misle, da je to kakav „Šoših"!) koči se „Scuola popolare della lega nazionale" (talijanska škola). Pošto im se hoće propagande i odrodjivanja hrvatske djece, te jedine nade i hranioca hrvatskog stanovništva, talijani izškolovaše o vlastitom trošku jednog mladića iz istog mjesta (Šošića) namjerom, da im ovaj iz zahvalnosti pade kao žrtva njihove propagande sredstvom iznenarodjivanja hrvatske djece bez razlike spola i ekonomskih prilika. Dosta je samo posjetiti selo Šošić, da se uvjeriš na vlastite oči i uši, e tu nema, nego jako malo onih i to ponajviše zavedenih, kojima je „nobil e gentile idioma" sasvijem popio mozak i silno napuhao i onako umišljenu pamet! I ovo selo spada pod kanfanarsku općinu, u kojoj vedre i oblače talijanska gospoda, i ako Hrvati tu imadu *dvije trećine vićećnika.*

Da zaključimo, upozorujemo ovim putem širu javnost na ovaj moral i zemlju, gdje u kulturnom, gospodarskom i zakonitom pravcu možeš bolno zavapiti: Jesmo li u divljoj Africi ili u jednakopravnoj i prosvjetljenoj te naprednoj državi!?

Iz Krnice. — Budite oprezni! Puntanje i prkosi, a k tome najgore vodjenje administracije, urodilo je tako slabim plodom, da slabijim nije moglo. Govorite već i sami, da je ova općina na smrtnoj postelji. Jednog će dana doći do sjegorne propasti, ako se ne zaustavite, te ne otvorite oči. Promislite malko, koliko li ste hiljada bacili uprav u jamu u godinama 1910. i 1911. Da se je mudro upravljalo, moglo se je sa onim novcem mnogo više učiniti za ovu općinu. Upozorujemo sve one općinske zastupnike-puntaše, da će im narod suditi, a tada nemojte nikoga kriviti. Vrlo dobro znamo, da se vi „tovarlje podrepnice" držite one: „nemam niš, pa neka grede i komun k vragu". Pustilo i upozorivalo vas se je, da prije dobro promislite nego li nešto učinite, ali sve to nije koristilo. Govorili ste: „mi smo raprežentanti, gospodari od komuna". Sada pako vidite plod vašeg gospodarstva i dičite se s njime. Po učinjenoj megalomaniji, ispričavati se, da vi nijeste toga predvidjali i da vas se nije nato upozorivalo s nikoje strane. Dakako, da ove vaše isprike ne odgovaraju istini, niti vrijede pišljiva boba.

Bojimo se, da ne učinite i drugu po općinu sramotnu i štetnu stvar; upozorujemo vas na vrijeme i putem tiska radi niže navedenoga. Zapamtite dobro!

Govori se, da je učinio onaj „sporca muri" iz Krnice molbu, eda se ga primi kao općinara. Znamo, da nijeste vi tu sami koji odlučujete, ali morate zato istinito i dobro informirati Municipij u Vodnjanu o njemu. Budete li ga primili, veće sramote po općinu ne ćete moći učiniti, a što je glavno morati će ga općina hraniti, kao sada neka njegova puluobitelj i razni častni i velečastni i drugi. Opisivati ga nije potrebno, jer ga dobro poznadete i sami. Upozorujemo vas, da nam nije ni na kraj pameti zato što je on iz Furlanije. Bolje je primiti makar i Turčina samoga, samo da ne bude kašnje na sramotu i teret općine. Ovoliko radi vašega ravnanja eda ne budete kašnje govorili: nijesmo predvidjali, mogli ste nas upozoriti. Zašto ne pita, da ga uzme Vodnjan da tako svaka ptica svome jatu poleti.

Krčki kotar:

Iz Krka. Javljam Vam lojalno, da je g. Juraj Mužina ispravio pogrieška počinjenu time, što su njegova supruga i djeca bili popisani za Talijane. To da je bilo nastalo u odsutnosti njegovoj a krivnjom talijanskog popisnog komesara. Sada je to prigodom nadrevizije g. Mužina na kot. poglavarstvu ispravio i upisao svoje u narod kome pripadaju i time pokazao, da hoće te njegovi ostanu sačuvani hrvatskom rodu i jeziku. Toliko Vam javljam u čast istini i zato, da pokažem te ne ulazi tu osobna protivnost, nego obrana narodne časti, te kad se koga radi povriede narodne časti napane, još prije me veže dužnost, da odmah i pohvalim kad se pogrieška u narodnom pogledu ispravi.

(Ovime scienimo, da je g. Mužini dana podpuna zadovoljština i sa strane našeg dopisnika iz otoka Krka, što vrlo rado konstatiramo, te time smatramo suvišnim objelodaniti ispravak, kojeg nam je poslao g. Mužina u gornjem smislu. — Ur.)

Novo društvo u Vrbniku. U nedjelju dne 25. III. bila je u „Vitezićevom domu" konstituirajuća skupština društva za poljepšanje Vrbnika i okolice. U društvo se odmah od prisutnih upisalo 49 osoba, što je vrlo lijepi broj kao početak, znak, da je to društvo u Vrbniku bilo potrebno te da su gotovo svi prisutni shvatili i odobrili svrhu društva. Članovi su utemeljitelji, koji plate jednom za uvijek 25 K, pravi članovi koji plaćaju godišnje 4 K, odnosno koji dotični iznos isplate radom za društvo i napokon podupirajući članovi, koji plaćaju 2 K ili učine za društvo jednu nadnicu na godinu. Da društvo uzmogne odmah započeti svojim radom, te da time dade pobude za društvo i onima, koji čekaju na rad društva, potrebno je novca, pogotovo sada u početku, zato se umoljava sve vrbničke rodoljube diljem domovine, da se svojim doprinosom sjete ovog društva. Imena i doprinosi biti će štampom oglašeni. Tko brzo daje, dva put daje.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo. Upozorujemo cijenjene čitaoce, da se sa 1. travnja mijenja plovidbeni red „Austro-Hrvatskog parobrodarskog društva" onako, kako je u oglasu označeno.

Voloski kotar:

Jezikovna ravnopravnost na c. k. poštah u Istri. Iz Lovrana pišu nam: U našem gradiću podignuta je zgrada, u koju će namjestiti poštansko-brzojavni ured. Naši rodoljubi, poznavajuć upravitelje občine, koji mrze naš i svoj materinski jezik i znajuć kakav duh vlada na c. k. poštansko-brzojavnom ravnateljstvu u Trstu u pogledu ravnopravnosti našega jezika sa talijanskim i njemačkim jezikom u našoj pokrajini, utekoše se posebnim podneskom na rečeno ravnateljstvo moleći, da bi se na napisima ovdašnjeg novog poštanskog ureda dalo dolično i dostojno mjesto i našemu hrvatskomu jeziku. Ta je molba — premda bi morala biti zahtjev, posve opravdana nesamo radi stanovničtva občine Lovran, koje je po jeziku i narodnosti u velikoj većini hrvatsko, nego i radi tudjinca i okolišnih sela, koja spadaju u ono poštansko okružje i koja su skoro isključivo hrvatska. Morao je dakle svaki nepristrani čovjek držati, da će se toj pravednoj i opravdanoj molbi odmah i zadovoljiti. Ali jok! Molba bijaše podnešena davno prije, nego li se je valjda ni mislilo na napise t. j. 16. septembra 1910., a odgovor je stigao na istu tekar dne 18. o. mj.

Na hrvatski podnesak stigao je doduše hrvatski odgovor, ali na talijanskoj tiskovnici koja glasi:

Imp. Reg. Direzione delle Poste e dei Telegrafi per Trieste, il Litorale e la Carniola N. 9784/IV 1911. Trieste li 18. marča 1911.

Blagorodnom gospodinu N. N., Lovran.

Na riješenje molbe, koja je ondje stigla na 16. septembra 1910. javlja se Vam i ostalim interesentima, da pisuće c. kr. ravnateljstvo pošta i brzojava za sada nije u stanju, da dozvoli kakvu promjenu u pogledu napisa poštanskog i brzojavnog ureda u Lovranu. C. kr. dvorski savjetnik i predstojnik Pattay v. r.

Tako glasi odgovor od dne 18. marča o. g. na podnesak od 16. septembra 1910.

Ono slavno ravnateljstvo, koje je odlučilo ili dozvolilo, da budu na c. k. poštansko-brzojavnom uredu talijanski i njemački napisi, nenalazi shodnim ni potrebitim i nije u stanju, da dozvoli za *sada* kakvu promjenu u pogledu napisa.

Onaj „*za sada*" sl. ravnateljstva vriedi zlatnu krunu abisinskog kralja Menelika, jer ako neće da dozvoli *za sada*, doista neznamo kad će nadoći ono sretno vrieme, kada će prestati onaj *za sada*, te će se milostivo dozvoliti većini stanovničtva poštansko-brzojavnog okružja u Lovranu, da dodje do svoga u zakonu utemeljena prava.

Njemačkomu jeziku, kojim se ne služi niti jedan jedini urodjenik u onom poštanskom okružju, daje slavno ravnateljstvo na napisima mjesta, što će po svoj prilici opravdati time, da je to službeni jezik za sve c. k. poštanske urede, što absolutno nestoji, jer se svi poštansko-brzojavni uredi ne služe tim jezikom i što priznaje i samo ravnateljstvo pošta i brzojava time, da se služi i ono u dopisivanju sa hrvatskim strankama talijanskim tiskovnicama, nipošto službenim njemačkim. Sl. ravnateljstvo pošta i brzojava imalo je, kad bi bilo jednako pravedno prema stanovničtvu obiju narodnosti u poštanskom okružju u Lovranu, i kad bi poštivalo državne temeljne zakone (na koje prisižu svi c. k. činovnici), naložiti c. k. poštansko-brzojavnom uredu u Lovranu, da budu uz talijanske i hrvatski napisi. Tako zahtjeva pravica, to traže od Njeg. Veličanstva potvrdjeni zakoni.

Našim prvacima u Lovranu preporučamo ovim, neka se ne prestraše prvoga maha. Gornji odgovor sl. ravnateljstva nesmije ih zadovoljiti ili umiriti. Povrh ravnateljstva pošta i brzojava u Trstu imade i drugih oblasti, koje moraju gospodu u Trstu pozvati na vršenje pravice i zakona.

Porečki kotar:

Seljaci — garibaldinci! U poreznoj občini Funtane mjestna občina Vrsar, imade sačica šarenjaka i talijanaša, koji

su se, obćeći sa gospodom u Poreču i Vrsaru, otrovali talijansko-iredentskim duhom. Ti novovieki iredentisti niti neznaju pošteno talijanski, ali uzprkos tomu hoće, da budu veći Talijani, nego li je htio i sam Garibaldi. U tom pogledu sliede slijepo nauku i savjete porečko-vrsarskih „*Šijora*“, koji zavadjaju i upropuščuju sirotu kmeta vinom i mitom. Žalostne posljedice bezdušnog postupanja poživinčene gospode nemogu izostati.

Tomu nam je dokaz najnovija razprava vodjena koncem prošloga mjeseca na okružnom sudu u Rovinju proti dvojici naših zavedenih seljaka i to proti Šimunu Krajcar Ivanovu i Šimunu Krajcar Šimunovu iz Funtana. Ta dvojica novopečenih garibaldinaca bijaše od državnog odvjetničtva na prijavu oružničtva obtužena, da su dne 1. novembra 1910. u krčmi Martina Stipanića u Funtani urlikali protiaustrijsku pjesmu „*Con Garibaldi noi vogliam marciar*“. (Sa Garibaldijem hoćemo u boj, čitaj: proti Austriji) te inače klicali: *Živio Garibaldi! Živila njegova sastava!* itd. itd. To urlikanje bijaše napereno i proti Austriji i proti prisutnim Hrvatom, koji su proti zavedenim izazivačem odlučno prosvjedovali.

Junački garibaldinci iz Funtana nisu imali odvažnosti, da bi svoje *junačtvo* i pred sudom priznali, već su se *junački* izgovarali, da su bili pijani. *Junačku vitiradu* Šimuna Krajcara Ivanova uvažio je sud, dočim je njegova druga u *crljenoj garibaldinskoj košulji* Šimuna Krajcara Šimunova odsudio na globu od 40 K ili na zatvor od četiri dana. I tako je prilično sretno svršila garibaldinska espedicija u Funtanah, a sin velikoga talijanskoga junaka Garibaldija može sa svom sjegurnošću računati na svoje pristaše u Funtani, kad se bude jednom odvažio, da oslobodi svoju „*nesretnu*“ braću, istarske Talijane iz austrijskog robstva. A talijanska se gospoda u Poreču i Vrsaru smiju izpod brka šapućć medjusobno: *poveri macachi*!

Koparski kotar:

Iz Roča. Općinsko zastupstvo mjestne općine Roč u svojoj sjednici od 18. pr. m. primilo je do znanja, da talijanski prisjednici nisu općini odobrili nameta, te su zaključili da se protestira proti takovom nezakonitom postupanju i da se radi toga proti zemaljskom odboru u Poreču podnese priziv na upravno sudište. Da se postavi namet na izravne poreze i potrošarinu vina i mesa 25% kojeg nije potrebito da zemaljski odbor odobri. Da se obustavi plaća školskim poslužnicima, paušal i odšteta stanarine učiteljstvu iz razloga, jer novca nije u blagajni. Da se izrazi povjerenje našim zemaljskim zastupnicima i prisjednicima.

Još je općina obustavila plaću školskom poslužniku. Upraviteljstvo talijanske škole odmah je zatvorilo talijansku školu, te se Talijani ljute proti zemaljskom odboru, koji da je jedini kriv da je njihova škola zatvorena, jer općini daju pravo: kad novca nema nemože da plati.

Dne 17. aprila t. g. blagosloviti će se nova školska zgrada na Ročkom Polju, te se pozivlju prijatelji i rodoljubi da svečanosti u čim većem broju prisustvuju.

Iz gornjeg zaključka opć. zastupstva dosta je razvidno, koliko je „Il Piccolo della sera“ broj 10.664. t. g. istine pisao u članku „Biasimi agli slavi del Consiglio croato di Rozzo“, dočim je tajnik tomu dnevniku odgovorio onako kako je morao.

Iz Sv. Dunata kraj Buzeta. U predzadnjem broju „Naše Sloge“ od 23. marča čitamo dopis o neuredjenosti pošte u Sv. Donatu. Taj broj lista donio je listonoša dne 24. marča, kojega je pustio u krčmi kod Kavrana. Naš „birtaš“ odmotao primjerak ovdješnjeg jednog predplatnika, onako mirnodušno, kao da je na njegovo ime stigao. Prevrćući stranice zapazi naslov: Uzor pošta u Sv. Dunatu. Zatim čitajući dopis tako se je nakesio, kao da bi ga roj pčela ubo. Najavio to svojoj družini; to ti se tako raskokodakalo da ti pravo kažem, bijaše grozota mimoići našu birtiju. Nagrdjivao „N. Sl.“ i jednog bližnjeg nedužnog susjeda, upravo bezsramno i to s ovog razloga: Taj njegov susjed svršio je pučku školu nešto uzornije od drugih ovdješnjih šeljaka, zatim čitajući knjige, novine i razne spise, usavršio se dobro u pogledu prosvjete. Upravo na to mišljaše Kavran: On je ovdje najinteligentniji, zato nije nitko drugi mene stavio u „Našu Slogu“ izvan njega.

Ali neka znade naš Kavran, da ga hrane „Brežanski“ žuljevi i ničiji drugi, te neka ostane malo meksi s našimi seljaci u pogledu prodavanja svojih stvari. Inače ćemo drugčije vojevati proti njemu i njegovim patriotima u borbi za narodna prava. Zadoji ga ja dopis silno upekao, ali mu sa svim time želim, da mu oteknu Vazmene pogače, kao trava mojoj maci!

Franina i Jurina.

Fr. Kuda si hodia, te nisan vidia toliko vremena?

Jur. Bi san poslušat na placu u Krnicu, ča se pominjaju oni naši oci od naroda . . .

Fr. San ču i ja, da ih jako peče, da su ih otkrili u „Našoj Slogi“.

Jur. Neka delaju pošteno za komun, pa ih ne će nijedan javiti u foje.

Fr. Si bia i u komuni?

Jur. Nisan bia nutra, ma san ču govoriti, da je ono jedan veliki, veliki čakulatorij, specijalmente kada drže šedute. Govore, da zapale saki svoj cigar, pak onako po domaću čakulaju, ali najmanje za domaćiju.

Fr. Su pisali i meni su, da delaju se napako. A — brižan komun.

Jur. Moj Frane, ma čuj i ovu.

Fr. No?

Jur. San doša s ceston iz Pule, pa san poša drito na placu. Kad san doša na nju, brageše su mi se tresle od jada.

Fr. A zašto?

Jur. Kako znaš i ti, tamo su sami Hrvati u celen komuni, a med njimi ima i jedno tri četiri familije Talijani.

Fr. To znaju i repci, pa ča mi to pripovidaš sad.

Jur. Jušto zato! Znaš, da se po placi u Krnici ne čuje ako ne tombaškati.

Fr. A brižna pamet! Paraju, da će im pečeni pulaštri padat u usta ako tombaškaju.

Jur. Poslušaj i ova je lipa!

Fr. Za će bit kako i ova, zato san kurijož.

Jur. Se oštarije i butige u Krnici imaju talijanske tabele.

Fr. . . . Ma muči, ću poć po svetega ja drugi put gori i ću pitat za imena.

Jur. *Žalosno, žalosno! . . . Naš brižan narod puni im šepe, a oni pređ svitom svojimi tabelami ih kažu, da su ovde si Talijani iz Italije.*

Fr. Z Bogom, drugi put kako san obeća ću poć i ja malo viditi gori.

Razne primorske viesti.

Pastirski list tršćansko-koparskoga biskupa. Novi tršćanski biskup presvj. g. Dr. Karlin izdao je svoj prvi pastirski list na svećenstvo i vjernike svoje biskupije. Pastirski list, kojim se novi biskup predstavlja svećenstvu i narodu, pročitan je u svim crkvam one biskupije četvrtu nedjelju ove korizme. Žalimo što moramo ovakve viesti crpiti iz novina, dočim su nam za slavenskih biskupa dolazili pastirski listovi na uredničtvo, te smo ih mogli listu priložiti ili o njima obširnije naše čitalelje izviestiti.

Nekrivimo radi toga novoga biskupa, već one koji ga okružuju.

Napokon! Čitamo u tršćanskih listovih, da je stolni kanonik i kancelar biskupske kancelarije, poznati *prijatelj* našega jezika i našega naroda g. Dr. Mechia položio svoju čast i službu u rečenoj kancelariji. Ta će viest obradovati nesamo svećenstvo one biskupije bez razlike narodnosti, već i sve one, koji imadu sa biskupskom kancelarijom posla.

Kad bi se naš savjet htjelo uvažiti, preporučili bi presvj. biskupu Karlinu, da povjeri ono toli važno i odgovornosti puno mjesto kojem starijem, učenom i opreznom svećeniku, kojemu se nemože absolutno s nijedne strane ništa prigovoriti, a takova će naći u svojoj blizini.

„Prvo liste“. Pod ovim naslovom izišla je ovih dana zbirka pjesama mladog istarskog pjesnika Alberta Linardića (Crvenko Bijeloplavić). — Cijena je knjizi K 1·20, a naručuje se, odnosno pretplata šalje na adresu: Josip A. Kraljić, nadučitelj, Mali Lošinj (Istra) ili Albert Linardić, ravn. učitelj, Martinšćica, z. p. Vrana (Istra).

Knjiga se šalje samo onome, koji novac unaprijed dostavi, ili uz pouzeće.

Mladi Hrvat godina III., broj 4. Uredjuju: Viktor Car Emin i Rikard Katalinić Jeretov. Glavni suradnici: Vladimir Nazor i Josip Milaković. Sadržaj: 1. R. Katalinić Jeretov: Vazmena priča. — 2. J. Milaković: Kakav mi budi. — 3. R. Nikolić: Prva žalost. — 4. D. Zoranić: Pričica o guski. — 5. O Pasteuru. — 6. R. Katalinić Jeretov: Liburniji. — 7. V. Car Emin: Nemirna noć. — 8. „Govor“ živolinja. — 9. I. Radovanović: Sto i ništa. — 10. Za malenu djecu: * Neznam. — A. Bočina: Janjina sirotica. — * Mala lažljivica. — * Jurićevi prijatelji. — Zagonetke. — Tončić: Iz moje torbice.

Bolestnička blagajna za civilno radničtvo c. i k. ratne mornarice u Puli.

Objava.

Kod bolestničke blagajne za civilno radničtvo c. i k. ratne mornarice u Puli ima se popuniti mjesto jednog liečnika.

S ovim mjestom spojena je godišnja plaća od K 5520 (plaća i paušal za kola za grad Pulu).

Molbe imaju se upraviti najdulje do 1. maja 1911. u uredske prostorije u Puli, Via del Fondaco br. 11, I.

Potanji uvjeti mogu se razviditi u uredskim prostorijama.

Pula, 1. aprila 1911.

Predstojnik.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati njeznu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

liljansko-miljećnim sapunom (Steckenpferd-Lilienmilch-seife)

(Marka konj na palici) od Bergmann & Co., Telschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

oo **JEFTINO i BRZO.** oo

CEDULJICE

za

sv. ispovjed i pričest

izradjuje

NARODNA TISKARA

LAGINJA i dr. — PULA

Via Giulia, 1.

oo **JEFTINO i BRZO.** oo

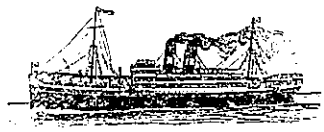

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, ticuć: Patras, Palermo, Alžir*) Almeria*)
parobrod: **Alice** . . . . . 1. aprila
„ **Marta Washington** 8. „
„ **Laura** . . . . . 15. „

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, ticuć: Spljet*), Gruž*), Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.
parobrod: **Francesca** 6. aprila.
„ **Atlanta** 27. „

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za sredniu Istru I. Novak u Pazinu i na ravnnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

VLASTITI PROIZVOD!

Prave ruske galoše.

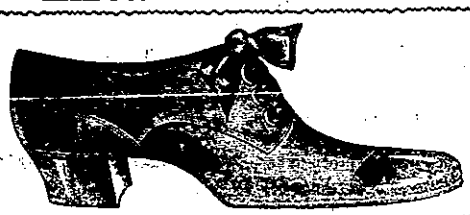

Skladište prvoklasnih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za USKRSNE BLAGDANE svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske naručbe obavljaju se točno uz pouzeće.

KREDITNO I ESKOMPTNO DRUŠTVO

R. Z. O. J. PULA

Ulica Giosuè Carducci 45.

Uredovni satovi od 9—12 prije podne i od 3—6 poslije podne.

prima *a)* štedovne uložke i ukamaćuje po 4½%,
b) uloške na tekući račun,
c) sedmične uložke na udjele.

Dava članovima prednjme i kredite u svrhu poboljšanja njihovog stanja i gospodarstva.

Obavlja inkase, eskomptuje mjenice i dava informacije u svakom bankovnom poslu.

Svojim članovima daje društvo savjete u svem što se tiče različitih taksa i drugih financijalnih poslova.

Ravnateljstvo.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA" druga vrst à K 75·- po 100 zamota.

„VESNA" treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Uložne knjižice za „PČELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Gradjevno zemljište

u via Sissano prodaje se. Velika zaliha rastlina za vrtove i polja. Santo Zotich, via Medolino 79.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sastavljen je od samih svjetih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočici 50 filira, 12 bočica stoji 5 kruna, 24 bočice stoje 10 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni k sv. Petru

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolje K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259

pošta PILSEN, Češka.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očihano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očihano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. aprila do 30. junija 1911.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Poned. Srijedu Subota
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subotu	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	7.35	odl.	RIJEKA	dol.	5.—	5.—
8.10	8.10	dol	Opatija	odl.	4.25	4.25
8.20	8.20	odl.	„	dol.	4.15	4.15
9.40	9.40	dol.	Beli	odl.	2.55	2.55
9.50	9.50	odl.	„	dol.	2.45	2.45
10.40	10.40	dol.	Merag	odl.	1.55	1.55
10.50	10.50	odl.	„	dol.	1.45	1.45
11.20	11.20	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
11.30	11.30	odl.	„	dol.	12.55	12.55
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	1.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
1.20	1.20	odl.	„	dol.	11.15	11.15
2.20	2.20	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
3.40	3.40	odl.	„	dol.	9.15	9.15
4.05	4.05	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
4.10	4.10	odl.	„	dol.	8.40	8.40
5.20	5.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
5.30	5.30	odl.	„	dol.	7.05	7.05
5.40	5.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
5.50	5.50	odl.	„	dol.	6.45	6.45
6.40	6.40	dol.	NEREZINE	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Puntu i Lopara.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, žestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja:

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

na plin d. d.

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća špeciałna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez pošturine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Sjetite se družbe sv. Ćirila i Metoda

Broj 15. Pula, u četvrtak dne 13. aprila 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. naplaćuju i računaju se na temelju službenog cienika ili po dogovoru.

Uplati za predbrojbu, oglase itd. valja se uputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i stoji se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za stali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Alleluja!

U svetom evandjelju po Luci glava 16. čitamo: „I pošto prodje subota Marija Magdalena i Marija Jakovljeva i Solomija kupiše mirisah, da dodju i da pomažu Isusa. I vrlo rano u prvi dan nedjelje dodjoše na grob oko sunčanog rodjaja. I govorahu medju sobom: tko će nam odvaliti kamen od vratah grobnih? I pogledavši vidješe, da kamen bijaše odvaljen, a bješe vrlo velik. I ušavši u grob vidješe mladića obučena u bielu haljinu gdje sjedi s desne strane; i uplašiše se. A on im reče: neplašite se, Isusa tražite Nazarećanina razpetoga; usta, nije ovdje, evo mjesto gdje ga metnuše. Nego idite kažite učenikom njegovim i Petru, da pred vami otidje u Galileju; ondje ćete ga vidjeti, kao što nam reče. I izišavši pobjegoše od groba, jer ih uhvati drhat i strah; i nikomu ništa nekazaše, jer se bojahu.

A Isus ustavši rano u prvi dan nedjelje javi se najprije Mariji Magdaleni, iz koje je iztjerao sedam djavolah".

Iza toga nam pripovieda sveti Evandjelista kako je Marija pošla tražiti one, koji bijahu s njim i koji „plakahu i ridahu i kojim reče da je vidjela Isusa, ali oni njoj nevjerovaše. I dvojici svojih učenika javi se Isus u drugom obliču i ovi kazaše to ostalim, ali njim ni ovi nevjerovaše. Konačno javi se Isus jedanaestorici njih kad bijahu za stolom te ih ukori, što su tvrda srca i što nepovjerovaše onim, koji su ga vidjeli, da je ustao. Tada im naloži Isus: „idite po svem svietu i propovjedite evandjelje svakomu stvorenju. Koji uzvjeruje i pokrsti se, spasiti će se, a tko neuzvjeruje, osudit će se".

Priprostim a ipak toli krasnim načinom opisuje nam sv. Marko život i čitavo djelovanje Isusa-Krsta na zemlji, od njegova poroda u siromašnoj betlehemskoj štalici pak do slavodobitnog njegovog Uskrsnuća i sjajnog Uzašašća na nebo. Sve je to podano takvom jednostavnošću i takvom iskrenošću da se tomu svatko nepristran diviti mora.

Ako se dublje zamislimo u one grozne dogodjaje, kojim je sliedilo slavno Uskrsnuće našeg Spasitelja, na velike patnje i težke muke, na strašnu smrt Boga čovjeka na gori Kalvariji na križu — tada nas prodju studeni srsi čitavim tjelom. Slavno bo uskrsnuće Hristovo sliedilo je nakon velikog Petka, koji nam predočuje sve grozote, što ih samo zamisliti može biesno i do dna pokvareno ljudsko srce, i koje bijahu izvedene na Onom, za koga kaže prorok Isaija: „Bi metnut medju zločince i sam nosi grieh mnogih i za zločince se moli".

Zapitamo li se: tko li je pripravio Isusu križ, tko ga je na njem razpeo, tada moramo sa boli u srcu i ogavnošću duše naše odgovoriti, da sve to izvedoše upravo oni, koje je On izveo iz egipatskog robstva i koje je vodio četrdeset godina kroz pustinju hraneći ih manom i odvedši ih konačno u obećanu zemlju. Mučiše ga i propeše na križu baš oni, koji bijahu odabranim narodom, koje je liečio i podučavao, medju kojima je svaki dan u crkvi boravio, kojim je mrtve uskrisio i kraljevstvo nebesko propoviedao. I od tada postao je križ — znamenje rugla i sramote — znakom pobjede, slave i spasa. Tada se ispunilo proročanstvo kralja Davida: „Kraljeva Bog sa drveta. Neprijatelj ljudstva u početku života bijaše drvetom pobiedio; drvetom je sada svladan. Sjajno je i plemenito to drvo, urešeno kraljevskim grimizom; odabrano, da nosi sveta uda; blaženo je na njem visila ciena svieta. Kršćanima je sve sladko na tom plemenitom stablu, na tom predstavniku nade, odakle pravednima dolazi pojačana milost a griešnicima brisanje zločina; drvo je sladko, sladki čavli, a nad svim sladak teret stabla, radi kojega je veselje došlo čitavom svietu. I crkva danas pjeva lovor sjajne bitke i slavi pobjedu, čiji je znak križ, kojim je Spasitelj svieta pobjedu održao te luku spasa pripravio svietu potopljeniku. Ako uvjek, a to osobito danas pozivlje crkva narode, da se drvetu križa poklone".

Od velikog Petka postao je križ najvećom svetinjom svega kršćanskog svieta jer ga je Spasitelj posvietio time, što je na njemu podnio svojevoljno najsramotniju i najstrašniju smrt, da ublaži srčbu Otca nebeskoga i da tim spasi nezahvalno čovječanstvo od smrti vječne.

Neprijatelji Njegovi radovali su se, što su ga varkom i slieparijom podigli na drvo — križa — jer su se nadali, da je Njegovom smrću uništena i Njegova uzvišena nauka. Ali se jadnici ljuto prevariše.

Zaslieplјeni strašću, zlobom, hinbom i pakošću, htjedoše i nakon Njegove smrti u laž utjerati Njegovo proročanstvo, da će za tri dana iz groba ustati, te postaviše vojničku stražu okolo groba, metnuše na Njegov grob silno težak kamen i zatvoriše ga konačno službenim pečatom. Nu gle čuda! On uskrsnu — kako reče — treći dan od mrtvih proslavljen i proditen pokazav time Svoju božansku slu. i narav.

I Njemu se danas klanjaju kao razpetomu Bogu i Spasitelju svi narodi svieta, jer neima kutića na širokom svietu, gdje se nebi danas orio svečani i radostni poklik: Uskrsnuo je Isus!

Naše se crkve zaodjenuše u svečano ruho, zvonovi udaraju radostno, navieštujuć narodom veliki dan uskrsnuća Spasiteljeva, pobjedu svietla nad tminom, istine nad laži.

Čovječanstvo se veseli, što je nadgrobna ploča svaljena i što su svladana vrata pakla.

Slavenski bogoslužni jezik u Istri.

(Nastavak.)

Dogodilo se tu, što i kod Apostola, da primiv Svetog Duha, svi narodi jesu razumjeli njihovu slavu i hvalu Bogu u svom jeziku, akoprem oni nisu znali do li židovskog nariečja. Ali imademo u tom i dokaz, da slavensko crkveno bogoslužje je utemeljeno i zavedeno *nadahnućem i voljom samog Boga svemogućega*. Njegova se sveta volja pokazala i time, što je milostivo dopustio, da na taj način u kratak čas svi slavenski narodi prihvate Isusovu nauku i stupe u Njegovu crkvu.

Ali svjetovne pohlepe nisu dale mira raznim crkvenim i svjetovnim poglavarom, te njih vidimo već u tim početcima, kako nastoje zapriečiti slavensko crkveno bogoslužje. U tu svrhu progone utemeljitelje istoga bogoslužja Sv. Ćirila i Metodija, utamničuju ih i vode kao zločince u Rim. Sv. Stolica, koja je upoznala u postupku okrivljenika prst i volju božju, digla je optužbu s njihovih glava, imenovala ih biskupima medju Slavenima i priznala pravnokriepostnim crkveno slavensko bogoslužje medju svim Slavenima, a nakon njihove smrti podiže sv. Ćirila i Metodija na čast oltara *i proglasi ih slavenskim Apostolima*. Slovensko je bogoslužje dakle uvedeno medju Slavene u obće po volji božjoj i odredbi apostolskoj. Predugo bi se zašlo, kad bi se htjelo ovdje iztaknuti, kako je tečajem vjekova od tada politika, stalno nenadahnuta vjerskim i crkvenim načelima, nastojala, da zatare na razne načine božju i apostolsku ustanovu slavenskog crkvenog bogoslužja. To ipak je podpisano dužno priobćiti Vašoj Preuzvišenosti, *da je najme u posjedu vjerodostojnog dokasa, da su najupućeniji krugovi u Rimu sami priznali, da se akcija proti slavenskom crkvenom bogoslužju vrši pod uplivom i pritiskom stanovite i dobro označene svjetovne vlasti.*

Znajuć tu politiku u koju se upreglo crkvu, pogubnu za naš narod u vjerskom i narodnom pogledu, podpisano se smatra ne samo ovlaštenim nego i dužnim, da se tim predmetom bavi.

Pa ipak usprkos tomu podpisano nije po svojoj inicijativi u stvari ništa poduzelo, i to baš iz razloga, da se ne bude moglo uztvrditi, da sve što se je dogodilo i što se eventualno dogodi potječe od njega i njegovog djelovanja u pučanstvu.

Sve što je podpisano uradilo, bilo je, da je na *izričitu želju i zahtjev sa strane pučanstva* sazvalo za dne 19. decembra 1909. u Pazinu *javni pučki (a ne društveni) sastanak*, te nije za isti upotrebilo nikakve druge agitacije, do li jedinog jednostavnog oglasa u društvenom glasilu. Noću u oči sastanka, a i onog dana lievala je neprestance kiša, pa se ipak sastalo preko 1000 ljudi, od kojih su mnogi otputovali iz svojih kuća čak u 2 sata iza ponoći. Iztaklo se to, da se Vaša Preuzvišenost uvjeri o važnosti, koju puk daje tomu predmetu.

Kod samog sastanka podpisano glede nazočnog predmeta nije inače utjecalo, do li što je nepristrano vodilo tok rasprave, podjeljujuć riječ govornikom, koji su se prijavili.

Prihvaćena resolucija nije potekla od članova predsjedništva ili odbora ovog društva, dočim je ovo na želju vjernika sakupljenih na sastanku tek prosliedilo istu resoluciju Vašoj Preuzvišenosti i zanimanim dušobrižnikom.

Iz svega toga sliedi, da Vaša Preuzvišenost je neispravno upućena, kad smatra i tvrdi, da je pomenuta resolucija uzsliedila sa strane ovog društva, pa da je ono izdalo kakove buntovne oglase na dušobrižničke urede. Podpisano dobro znade, da župni uredi i odnosni svećenici ne odvise od njega, pa radi toga nije nikada nit svojatalo si prava, da njim dieli koje naredbe ili zapovjedi.

ad 2. Znade takodjer podpisano, da su svi vjernici, dužni svakog štovanja prama glavaru crkve, Sv. Otcu Papi, radi toga mora se uprav zgražati, kako se i njegov ugled i jedinu svrhu crkve, spasenje duša, medju našim pučanstvom stavlja na kocku baš sa strane onih, koji bi prvi bili pozvani, da ih štite. (Sliedi.)

S ostalim kršćanstvom veseli se i naš narod u svojoj duši uskrsnušću Razpetoga, te pun vjere i nade u Njega, koji je odkupio cio sviet, ufa se boljoj i sretnijoj svojoj budućnosti.

U to ime nazivljemo svemu našemu narodu, koji vjeruje u Isusa Krista: Sretan ti bio Uskrs!

Občina Kastav u borbi za hrvatstvo Liburnije.

Dobrotom velezaslužnog načelnika drevne občine Kastav g. Kazimira Jelušića, došli smo u posjed prepisa jedne vrlo važne listine iz prošlosti one najveće i najvažnije naše občine u Istri. Iz te listine, koja se nalazi ju arhivu one občine, proizlazi kako su se naši dični Kastavci borili već burnih godina 1848.—1849. za hrvatstvo svoje i susjednih občina krasne naše Liburnije — premda bijahu prisiljeni pisati talijanski, jer im oblasti nedadoše hrvatskih škola, kao što im je nieču i danas u mnogih krajevih Istre.

Važna ta listina, koja bijaše poslana na ministarstvo nutarnjih posala u Kremžir, glasi u hrvatskom prevodu ovako:

Br. 763
M. J. 1849.

Visoko ces. kralj. Ministarstvo!

Blagohotno podjeljeni nam ustav, zajamčuje nam našu narodnost i naš jezik.

Sadanje Ministarstvo u svojem svečanom programu takodjer nam osigurava sačuvanje koli jednoga toli drugoga.

Mi takodjer nastojimo očuvati ova sveta naša prava i braniti ćemo ih svim sredstvima što su nam na razpolaganje: ali nas veoma boli, što njekoja naša braća i sunarodnjaci natjerani i zasliepljeni sebičnošću i privatnom njihovom korišću, otvoreno zanječuju i narodnost i jezik, što je čovjeku najsvetije na svietu: i ne manje nas boli, što se jesu razni naši susjedi i sunarodnjaci, zavedeni od talijanskih tajnih izaslanika dali prelahko zavesti, da podpišu jedan prosvjed, u kojem se odriču vlastitog njihovog jezika, da dadu uvesti jedan novi.

Ova novost doniela bi nama najpogibeljnijih učinaka, jer može li biti kojeg većeg bezumlja od onoga, da se uvadja u sud, škole i crkvu jedan jezik, koji je skoro cielom pučanstvu nepoznat? Ima li koje veće gluposti, nego uvadjati jedan jezik, koji bi onemogućio seljaku da iznese svoje želje i svoje prigovore činovnicima, kojima je nepoznat jedini jezik, domaći istom seljaku?

Ako njekoji privatnici nalaze svoje koristi u tom, da se uvede kod suda talijanski jezik, u svrhu da se okoriste što će seljacima biti tumači (koje moraju za tu uslugu preskupo plaćati) stalno je, da stvar nije u koristi pučanstva, kako će to svatko iz dosad navedenoga lahko moći upoznati.

A ne će biti izvan mjesta, da se ovdje opazi, da podpisa ne ima 4000 već par stotina, i ovi najvećim dielom oteti lažnim nagovaranjem (propovjedanjem), da pripojiv ove občine k Rieci, bi se i ovdje uvelo vojničku vladavinu kakvu imaju graničari.

Zaključujući o dosad rečenom ponavljamo pitanje, da jezik ilirsko-hrvatski bude proglašen jezikom suda, škole i crkve.

Kastav, 4. jenara 1849.

Martin Vlah v. r., načelnik; Vjekoslav Carlavaris, odbornik; Franjo Marotti, odbornik.

Zastupnici obć. vieća: Andrija Brozović, Andrija Pobar, Mate Kukanić, Mate Mavar, Ivan Jugo, Ivan Jelušić, Andrija Spinčić, Mate Grgurina, Mate Zamlić, Ivan Babić, Andrija Srdoč, Andrija Stanić, Ivan Hlabše gradjanin, Ivan Bačić, Mate Blečić, Ivan Blažić, Josip Kalčić iz Brnasove, Antun Juretić, Mate Širola Ulianić, Ivan Brnčić.

Izbornici (većinom gradjani): Franjo Marotti, Vjekoslav Carlavaris, Andrija Sinčić, Ivan Bačić, Mate Bastian, Ivan Lenac, Ivan Sinčić, Vjekoslav Jelušić, Ivan Krst. Zamlić, Jakov Cerovac, Andrija Munić, Antun Dukić Tonko, Mate Monjac, Franjo Jelušić, Ivan Zumlić pok. Antuna, Ivan Mavar, Andrija Lučić Pečar, Jakov Jurinac, Andrija Lučić, Franjo Grbac, Josip Jurinac, Dragutin Lučić, Franjo Rade, Andrija Dukić, Mate Dukić, Antun Dukić, Mate Carlavaris, Andrija Kacin, Mate Blažić, Juraj Jušić, Antun Lučić, Ivan Jelušić, Ljudevit Jelušić, Vinko Lučić, Josip Brozović, Vinko Zamlić, Mate Dukić Baničić, Mate Munić, Antun Jurinac, Franjo Blažić, Andrija Brozović, Antun Brozović, Josip Brozović, Antun Masenca, Ivan Brozović, Ivan Brozović od Josipa, Antun Jelušić, Vinko Dubričić, Ljudevit Rubeša, Franjo Rubeša, Josip Majster, Franjo Munić, Ivan Munić, Franjo Sušanj, Josip Tuhtan Milih, Jakov Ferlan, Andrija Bačić Ferlan, Antun Skerlj, Ivan Munić Plusko, Antun Jardas, Srećko Munić, Ivan Mladenić iz Saršoni, Ivan Dubrović župan Kućelove, Luka Kinkela iz Kućelove.

Nadalje sliede podpisi občinara Kastavštine iz poreznih občina izvan grada Kastva sa dotičnim zastupnicima i županima i to: Jurčići uz župana Mata Mavar 50 izbornika; Serdoči uz župana Ivana Mavrović 22 izbornika; Zamet uz župana Antuna Lenac 16 izbornika; Hosti uz župana Matija Blečić 14 izbornika; Sroki uz župana Matija Širola 40 izbornika; Brnčići uz župana Matija Kukanić 32 izbornika; Spinčići uz župana Andrija Spinčić 29 izbornika; Jušići uz župana Antuna Jušić 23 izbornika; Jurdani uz župana Ivana Jurdana 24 izbornika; Trinajstići uz župana Andriju Drnjević 24 izbornika; Pobri uz župana Andriju Kučić 14 izbornika; Matulji uz župana Andriju Srdoč 3 izbornika; Riečina uz župana Antuna Mutejčić 41 izbornika; Rubeši uz župana Andriju Pobar 15 izbornika; Blažići uz župana Ivana Blažić 43 izbornika; Bernasi uz župana Antuna Cetina 31 izbornika; Marčelji uz župana Matiju Marčelja 51 izbornika; Puži uz župana Andriju Slavić 6 izbornika; Bregi uz župana Josipa Brnčić 15 izbornika; Perenići uz župana Matiju Mandić 47 izbornika; G. Rukavac uz župana Mateta Pošćić 25 izbornika; D. Rukavac uz župana Andriju Gržić 30 izbornika. Ukupno svih podpisa 682 občinara Kastavskih. Jakov Cerovac, Ivan Mohorčić učitelj, svjedoci podpisa i križeva.

Da je u župi Kastav, Volosko, Veprinac, Lovran, Mošćenice i Berseč slavenski jezik, materinski i obći jezik, svjedoči podpisani dekan, u čijem se dekanatskom području nalaze gori rečene župe. Dekanija Kastav, dne 10. jenara 1849. Vjekoslav Vlah v. r. dekan.

Na ovu molbu uzsliedilo je sliedeće rješenje: (*Prevod iz njemačkoga*) Prepis ministerijalnog pisma na zastupnika u carevinskom vieću dra. Madonizza d. d. 15. decembra 1848 br. 290/R. M. I.

Gospoda zastupnici na carevinskom vieću iz Istre, dr. Madonizza, dr. Vidulich, Mihael Fachinetti i Dragutin Defranceschi stavili su u podnesku od 30. kolovoza o. g. kod ministra unutarnjih posala molbu, da se u čitavoj Istri, s jedinom iznimkom kotara Podgrad (Castelnuovo) proglasi talijanski jezik izključivim poslovnim jezikom i to ne samo u saobraćaju oblasti medju sobom.

Molba osniva se na tvrdnji, da se u Istri, izuzev kotar Podgrad (Castelnuovo) jedino i samo svuda govori talijanski i da je to jedino razumljivi pismeni jezik, da se prema tome i obzirom na temeljno načelo ravnopravnosti narodnosti ne smije tamo u službenom saobraćaju upotrebljavati nijedan drugi jezik. Ovu tvrdnju oprovrgava obće poznata činjenica, da u pučanstvu Istre sačinjava talijanska narodnost odlučnu manjinu. Na sveukupni broj od 284.000 stanovnika dolazi ih jedva 60.000 talijanske narodnosti, dok od ostalih od slavenskoga i rumunjskoga plemena skoro 150.000 ne govore niti ne razumiju talijanski jezik. Značilo bi dakle ogriešiti se o načelo ravnopravnosti narodnosti, kad bi ministarstvo Slavenima Istre, koji sačinjavaju tamo pretežnu većinu, narinulo talijanski kao jedini poslovni jezik.

Uputom, koju je ministarstvo dalo već prije više mjeseci, da istarske oblasti u saobraćaju sa talijanskim pučanstvom imadu upotrebljavati izključivo talijanski jezik, udovoljeno je već opravdanom zahtjevu talijanske narodnosti, te je za njezine interese posve svejedno, kojim se jezikom služe oblasti u medjusobnom saobraćaju i u saobraćaju sa slavenskim pučanstvom.

Broj 545. Nazočni prepis služi kao riešenje na molbu opet amo povraćenu a prosliedjenu na Visoko Ministarstvo unutarnjih posala po glavnim občinama Kastav-Rukavac. — C. kr kotarski Komisariat Volosko, dne 20. marča 1849. Zerin v. r.

Prim. dne 28. aprila 1849. Br. 171/545.

Na molbi stojalo je iz vana: Visokom c. kr. Ministarstvu za unutarnje poslove u Kremsier (Kroměříž). Preponizna molba. Unutra upisanih izbornika, odbornika občinskoga Vieća i pripadnika glavne občine Kastav, u kotaru Volosko, okružje Pazin u Istri, kojom mole, da zajamčen i sačuvan bude materinski njihov jezik slavenski, i prosvjeduju protiv budi kojeg drugog jezika.

U ovomu velevažnomu spisu spominje se i Rieka. U tomu je dakle najbolji dokaz, kako su već *u ono doba* naši stari mislili posredno na savez sa Riekom, kao sa hrvatskim teritorijem, neposr dno sa materom zemljom Hrvatskom.

Burna bijaše doba 1848-1849, kada su Talijani Istre htjeli, da bude „sva Istra, izim Podgradskoga kotara (Castelnuovo) proglašena talijanskom. „Kastavci su se tomu protivili; za to su htjeli pridruženje hrvatskoj Rieci, čime bi se bili pridružili i Hrvatskoj.

U podkriepu toga služi molba naših Kastavaca iz god. 1850 na bana Jelačića, i kasnije, druga molba na Bunjevca, banskoga povjerenika na Rieci u pogledu ceste iz Rieke kroz Kastav u Novigrad (Podgrad, Castelnuovo) prama Trstu. Molba[1]) na bana glasi:

Preuzvišeni Gospodine!

(Ostalo izpustivši.)

Preuzvišeni Gospodine! Naš mirni, dobri, neutrudljivi, velebrojni puk, od sveh do Boga pozabljen, poznat samo za biti jur dvadeset godinah zanemaren i proganjan u novoj Cesti ufa i išće bolju sreću za svoje obertništvo, za svoje zanate. Rečani, stran malo ptujincah, jesu naša braća; s' njimi svaki dan obćimo i tergujemo; u Reku kapiju naši znoji, i iz Reke njih plod k' nam se vraća. Vas je Božje providjenje Rečanom za otca dalo; ali budući Rečani naši, a mi njihovi, Vaše preuzvišeno Gospodstvo oče dopustiti, da i mi Vas otcem imenujemo i Vaša otčinsku skerb i ljubav na blagovoljnu pomoć zazovemo.

(Ostalo izpustivši.)

U Kastvu na 12. Sečnja 1850.

Grada i puka zastupnici

Martin Vlah v. r. — Alvisio Carlavaris v. r. — Andrija Brosovich[2]) v. r.

[1]) Obe ove molbe priposlao nam je g. Kažimir Jelušić na čemu mu ovim putem izričemo svesrdnu zahvalnost. Molba je pisana hrvatski, te ostavljamo pravopis one dobe. Rukopis je pok. popa Andrije Marota-Jurjevića.

[2]) Prvi od podpisanih bio je načelnik, a druga dvojica občinski odbornici

Na ovoj molbi stoji bilješka: „Neizručena, prenovi se, i Bunjevcu Banskomu *povereniku u Reci predaje*".

Iz vana na molbi glasi:

Na preuzvišenoga Gospodina
Gospodina Josipa Barona Jelačića
Bana, i Rečkog Grada Vladaoca
u
BEČ.

Zastupnici Grada i puka kastavskoga u Primorju
prose najponižnije za
blagovoljnu pomoć
da bi se Terstianska cesta iz Reke
po Kastvu u Novigrad odperla, iz
uzrokah kako u nutrih.

* * *

Molba na Bunjevca je istoga sadržaja, s istim podpisima kao na bana; samo datum glasi: U Kastvu na 14 Aprilja 1850. *Foris* molbe glasi:

Na preuzvišenoga Gospodina
Gospodina Josipa Bunyevaz c. k. Reda
Leopoldova Viteza, Banskoga opunovlastjenoga Poverenika u Primorju hervatskom,
Upraviteljstva hervatskog Presednika & &,
u
RECI.

Zastupnici Grada i Puka Kastavskoga
prose najponižnije za
blagovoljnu pomoć,
da bi se Terstianska
Cesta iz Reke po Kastvu u
Novigrad odperla.

Kotarska gospodarska zadruga u Voloskom.

Glavna skupština kotarske gospodarske zadruge u Voloskom-Opatiji, držala se dne 19. marča 1911. u prostorijama Čitaonice u Mošćenicama. Uz cieli odbor, bilo je prisutno preko 80 članova iz Berseča, Mošćenica i Lovrana.

Predsjednik g. V. Tomičić pozdravi prisutne članove, a onda tajnik Dr. M. Trinajstić pročita svoje izvješće o zadružnom radu u minuloj godini.

Opisav gospodarstveno stanje, naveo je sve što je zadruga kroz godinu uradila u gospodarstvenom pogledu na korist svojih članova i kotara. Vinogradarem je priskočila u pomoć nabavom sumpora, modre galice, škropilnica i prašilnica. Onim, koji tih sprava nisu imali, dala je na posudu svoje vlastite. Iz svog razsadnika dala je uz malenu cienu loza i žilavica amerikanskih loza, a loza navrnutih flnijim vrstima nabavila je iz Poreča i iz Ogleja. Isto je tako nabavila raznih voćaka iz Pazina i iz Gorice. Upozorila je članove, da se sprema u Opatiji za drugu godinu izložba voćaka i grožđja te pozvala članove, da se priprave i da si nastoje osvjetlati lice pred stranom gospodom. Molilo se vladu za podarenje većeg broja oraha, koje bi se dalo članovom, neka je po šumama posade, ul se nije do sada dobilo odgovora.

Nije se moglo ostvariti preporuku lanjske glavne skupštine o uredjenju uzornog pašnjaka i voćnjaka u Berseču, jer je vlastnik zemljišta, gdje se to namjeravalo učiniti, odgovorio da zemljišta ne dade.

Nabavilo se umjetnih gnojiva više vrsti za pašnjake te njima pravilo pokuse, da se gospodari osvjedoče o koristi takova gnojenja.

Shog štete što se nanaša gospodarem u Berseču, koji imaju sjenokoša oko Čepićskog jezera, zamolilo se c. k. kotarsko poglavarstvo u Pazinu, neka dade od onih občina strože vršiti poljsko redarstvo.

Potaknulo se kod c. k. vlade uredjenje jednog uzornog vinograda u občini Lovran i taj se ondje kod Sv. Roka doista i uredjuje.

Glas, što ga je podigla i naša zadruga sa ostalim gospodarskim društvima i zadrugama proti preuredjenju poreza na vino, bio je okrunjen uspjehom, jer se ministarstvo vidilo prinukanim, da uztegne odnosni zakonski nacrt.

Nastavak u prilogu.

U uzornom masliniku, što se uredio u Berseču, nasadilo se novih maslina, poskanih iz Poreča. Pizanskog klaštrioca prabo je zadružni tehnički tajnik, da uz put tumači njegov rad i pouči ljude u gojenju i uredjenju maslina.

Uzprkos ponovljenim molbama nije se moglo još postići, da bude popunjena govedja naskočna postaja u Berseču, koja je već dvie godine prazna. Podupriо se molbu zadruge kastavske, da bude i u Puharskoj uredjena jedna takova postaja, koja bi i našim stranama koristila. To će zem. gospodarsko vieće učinit, te je tu postaju predbilježilo.

Ne budu li do mala uredjene te dvie postaje, ostat će područje naše zadruge bez i jedne naskočne postaje, jer u mjesecu maju ističe rok i postaji, što obstoji u Opriču.

Molba zadruge, da se nekojim nabave krave oberintalske i dadu za pol ciene, nije bila u zemaljsko-gospodarskom vieću još raspravljena.

Pouku u gospodarstvenim poslovima primali su članovi i ostali gospodari od tehničkog tajnika g. Prodana, što ga zadruga volosko-opatijska i kastavska drže sa pripomoći, koje primaju od zemaljskog odbora i od občina Volosko-Opatija, Veprinac i Mošćenice.

Pouku su primali takodjer od vladinog putujućeg učitelja g. Petru.

Izriče se obojici hvala na njihovom trudu i nastojanju.

Zadruga je bila odredila dati pripomoć mladićem, što bi voljni poći na trodnevni tečaj o pčelarstvu u Pazin, al se je odazvala samo trojica, pak je i ta odustala.

Odbor je odlučio uzraditi, da bi se širilo gojenje povrća i cvieća, što bi se dalo sve liepo unovčiti u, našim dvim lječilištima i na Rieci.

Ovo tajnikovo izvješće bilo je primljeno do znanja, a zatim je bio potvrdjen i obračun pročitan od blagajnika gosp. V. Mavričića za godinu 1910. sa K 5598·90 primitka i toliko potroška. Na isti način je bio potvrdjen proračun za god. 1911. sa K 2930 dohodka i toliko potroška.

Kod točke o eventualnim predlozima zamoli rieč gosp. profesor Ivančić, da pohvali rad odborov, predoči korist zadruge i potakne prisutne, neka uznastoje čim više članova prikupiti. Pozivljuć se pak na točku tajnikova izvješća, gdje se govori o gojenju povrća i cvieća, iztakne kako bi Draga Mošćenička bila za to veoma shodna, te postavi predlog, da bi se u Dragi najmilo zemljište, gdje bi se pokazivalo kako se razno povrće i cviće goji, a ujedno postavilo nekoliko uzornih redova loza.

Tajnik Dr. M. Trinajstić podupre taj predlog, predočujuć uspjehe, što jih gojenjem povrća i cvieća imaju stanovnici oko Kopra, Trsta i Rieke. Sliedimo njihov primjer. Galović Ivan Perišić preporuča, da bi se imalo izprositi povoljnije parobrodarske sveze za Berseč i Mošćenicu, jer bez toga ne može se govorit o kakovom izvažanju iz tih mjesta.

Pregovori podnlje g. teh. tajnik Prodan, da uputi što bi se dalo i kako bi se moralo od naših gospodara gojiti u povrćarstvu i u voćarstvu, te stolnom groždju.

Za tim bude prihvaćen predlog gosp. prof. Ivančića i dan nalog odboru, neka učini shodne korake, da se takov vrt uredi.

Na koncu izdriebano je med prisutnim članovima 15 vrtlarskih škara, 18 noževa za ciepanje i 5 komada drugog vrtlarskog orudja.

Pred jednik na to zaključi skupštinu u 12½ sati, zaželiv svima bolju sreću u ovoj godini.

Na rastanku se sabralo K 17·34 za Družbu, koje se uručilo g. F. Škalameri za onu Podružnicu.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Iz hrv. pjevačkog i glazb. društva. Javljamo našem občinstvu u Puli i okolici, da će koncerat hrv. pjevačkog i glazbenog društva biti neopozivo dne 6. maja t. g.

Ponovno umoljavamo rodoljube, da se začlane u ovo kulturno i rodoljubno društvo, da isto uzmogne napredovati i provadjati bez zaprieka narodnu zadaću, kojoj je to društvo namienjeno.

Odlikovanje. Kurat ratne mornarice veleč. g. Karlo Kokolj u Puli, odlikovan bijaše viteškim redom Frana Josipa I. Srdačno čestitamo!

Iz Kanfanara: „Polaer Tagblatt“ piše u svom broju 1815 od 26. pr. mj. pod naslovom „Politisches aus Canfanaro“:

Zadnji su se općinski izbori u Kanfanaru proveli pod čudnim okolnostima. Kad je naime bivši načelnik uvidio, da moraju izbori zagotoviti Hrvatima većinu, okrenuo je ladju svoje talijansko liberalne politike, obećao Hrvatima, da će vladati općinom u čisto hrvatskom duhu i tom je varkom dosegao, da su ga naši opet izabrali načelnikom. Nu ta njegova metamorfoza trajala je kratko vrijeme; uspostavljen opet u svoje „stare pravice“, izbruhnuo je talijanski duh svom snagom svoje impertinence i „podeštat“ je opet vladao po „talijansko-nacijonalnom pravu“. Vjerno mu uz bok stoji po duhu i uvjerenju surodni općinski tajnik (recte pisar) Cossaru (recte Košara), koji je nekada bio uslužben kod ovdješnjeg (puljskog) okružnog sudišta, nu bio je osumnićen radi *svoje silne anarhistične* propagande i odpušten iz državne službe, našto ga je kao „patrijotu“ primio u općinsku službu kanfanarski načelnik. Protiv režima te dvojice suprotstavilo se hrvatsko općinsko zastupstvo (17:13 Talijana?!), te je pred više tjedana dalo svoju demisiju, da bi na taj način došlo do novih izbora, što bi dovelo do razmjera, koji odgovara faktičnom broju jedne i druge narodnosti. Odluka se o toj stvari prepustila c. k. namjestništvu. Umješali se pako i u tu stvar talijanski pokrajinski odbornici, pa su postigli kod najviše tršćanske državne oblasti rješenje, kako su želili.

Kako smo saznali, c. kr. namjesništvo nije primilo demisije kanfanarskih hrvatskih općinskih zastupnika, već je odredilo, da moraju ti i nadalje zadržati i izvršivati svoj rad kao opć. zastupnici. Protivnici toga bit će kažnjeni globama, koje su predvidjene dotičnim zakonom.

Predvidja se, da ne će ni ta odredba biti sposobna, da uspostavi u Kanfanaru mir na političkom i gospodarskom polju. U toj općini mora naskoro zavladati potpuna anarhija, jer je velika većina naroda protivna režimu opć. prkos-tajnika Košare, kad bi i nadalje trpila, da načelnik nemučen ureduje“.

To po „Polaer Tagblattu“. A što da kažemo mi? Vladi su poznate naše neprilike, ali ako Rizzi podigne svoj glas, onda sve tužbe ne vrijede ništa. Tako je kod nas, ali nadamo se, da ne će ni to dugo potrajati. A na koncu onima, koji su to zakrivili, na dušu.

Samo „P. T.“ je u tome na krivom, što veli, da je demisija predana pred nekoliko tjedana, a u istinu se dogodilo to već negdje mjeseca jula prošle godine.

Za „Narodni dom“ u Baški. U spomen 25-godišnjice što je občina Baška u hrvatskim rukama, sakupiše Filip i Mate Barbalić medju Bašćanima u Puli sliedeću svotu, koju su darovali: po 10 K: Ivan Vasilić, Filip Barbalić; po 5 K: Antica Zubranić (Trsat), Mate Barbalić, Petar Dorčić, Niko Dorčić, Mate Abramić, Mićel Mihalić, Vinko Čubranić; po 4 K: Niko Magašić, učitelj, Franka Rojatti, Mirko Čubranić (Barban); po 3 K: Petar Lovrić, Benedikt Bonifačić, Anton Milazzi, Mate Lovrić, Ivan Dorčić; po 2 K: Mate Magašić, Marijan Barbalić, Mićel Barbalić, Anton Marulić, Dinko Bolić, Mile Komadina, Mićel Dujmović.

Narodni darovi. Veleč. g. pop Ivo Šimlić, župnik u m. u Malom Lošinju, šaljuć predplatu za naš list, šalje ujedno K 2 za Družbu i K 2 za Bratovšćinu hrv. ljudi. — Gosp. Josip Milošević iz Pueplo, Colo (Amerika), a rodom iz Ledenica u Hrvatskoj, šalje za Družbu 12 dolara ili K 58·82, sakupljenih slaveć Sv. Josipa u rodoljubnoj kući Viktora Janjetića iz Lovrana, nastanjenog u Pueblo, Colo. Tu svotu darovali su ovi: Anton Purić Lemo, Cresanin, 3 dol., Marko Ilić, Gospićanin, 2 dol., Josip Milošević, Ledeničan, 1 dol., Anton Milošević, Ledeničan, 1 dol., Josip Mohović, Kastavac, 1 dol., Benedik Piglić, Lovranac, 1 dol., Viktor Janjetić, Lovranac, 1 dol, Marin Balov Lovrinović, Trogiranin, 1 dol., Stjepan Komadina, Ledeničan, 1 dol. — Pošiljač popraćuje svotu ovim riečima: Sa ljubavlju oduševljeni daleko od rodne koljevke u Saveznim državama sjeverne Amerike; dirnuti u srca na potištenost našeg mladog, nerazvitog cvieta, koji strada pred dušmanom susjednih „Legaša“, jezgrovito uprtih očiju motrimo rad i ustrajnu borbu mile nam Družbe Sv. Ćirila i Metoda u odgajanju malenih hrvatskih sinova. Potrebna narodne snage i podpore, evo i nas nekolicine, u kojima teče vruća hrvatska želja, da položimo maleni obol na oltar domovine. Sa pozdravom došla sretna namisao i šaljući je preko širokog Oceana kličemo: Živila Družba i njezin rad za uzgoj mile nam hrvatske djećice! — G. Josip Blašković u Puli daje za Družbu K 20, veseleć se što je g. Mardešić predsjednik podružnice. — Gosp. Ivan Maršić iz Camden, N. J. (Amerika) šalje za Družbu K 15, sabranih prilikom jedne zabave u kući Ivana Maršića, trgovca u Camden, sa otoka Krka, medju rodoljubima iz otoka Krka.

Lošinjski kotar:

Koještina iz Cresa. 1. Kakva kamora vlada kod nas u Cresu, vidi se već iz toga, što ostavlja svoju mastnu stolicu fin. savjetnik — floretto — te bježi u Trst, i neće ni da čuje više o svom rodnom mjestu. Nemože zapovijedati i on bježi, a ostavlja mjesto drugom. Čudimo se, da je mogao i ovoliko časa obstati s onakvim individuima, koji su ga okruživali. Zar nije to mogao prije opaziti svojim bistrim okom i nedopustit im na volju činiti što hoće. Zar nije mogao osvjedočiti se, da njemu nema mjesta s jednim pašticierom dobro poznatim iz afere Bolondo; s jednim Črnajinom, s jednim con vibrato calcio Vitabrevom, s jednim vitezom od Santurine; s jednim barbom Matom Folićem e con tutta altra bella compagnia. Jednog smo izgubili a evo nam odmah drugog. Barba Gašpe čita sakupljenoj svjetini, koja neće da ide kući, dok ne sazna koji je izabran — habemus pontificem — Dr. J. Petris geometra. U slavu svirat će mu i famozna općinska glazba, nastupit će sa glazbom, a odstupit sramotom, kao i prvi. Moguće, da će ovaj stogod bolje uredit puteve osobito u vanjšćini, jer je gometra, a moguće i račune na općini, jer je i dotor od matematike — al znajte ovo je dotor još iz Padove — detto quatro occhi.

2. Zadnji dopis u „Našoj Slogi“ ofurio je, kako se vidi nekog. Skače se na sud, onda nadpopu, traže ispriku — sed facta loquntur, carta canta, villan dorme. — Nek svatko vrši svoju dužnost savjestno, pa se netreba nikog bojati; ako pak toliko žele znati, doći ćemo sa imenima i još kojekakvim pikantnostima, stoga bolje da miruju. Neznamo s kojeg razloga otišli su nadpopu, zar je on kakav bureau? Zar misle oni, da on ima kakvu vlast nad dopisnikom „Naše Sloge“? Znatiželjni smo što im je on ipak odgovorio?

3. Ostavio nas ovih dana dr. Biondi, talijanaš, ali inače liječnik u pravom smislu. Vršio je točno i s ljubavlju svoju službu, ali okolnosti, koje mogu vladati jedino u Cresu, prisiliše ga da nas ostavi. Narod za njim uzdiše, jer je on mnogima zaustavio suzu u oku, izbavio ih iz očite smrti. Zamjenio ga novi liječnik, neznamo još njegove vrline, želili bi, da bude samo vrijedan nasljednik svog predšastnika.

4. Borba, koja se vodila već nekoliko mjeseci glede mise talijanske škole, dovršila se ipak jednom i to s Pirovom pobjedom. Koliko je bilo komešanja radi ove stvari medju našim dobrim creskim pukom, kad nijesu htjeli polaziti župnu crkvu, a što je istom sada, kad im je dozvolio Bone, da dodju u njegovu samostansku crkvu. Jao si ga onomu po kojem dolaze smutnje. Jeremija kaču, da je plakao nad Jeruzalimom; a zar da ne plačeš i ti Bone nad svojom nesmotrenošću ili zlobom; što si učinio sarmiće? Zar te ne grize savjest? Zar su te uistinu opile dvije tri pelegole, ili ona pogača, kako se pripovjeda koju si primio, a druga već je naručena u Trst.

Zar je bilo u njoj morfija da te je opio, ili zar suze onog, koji je došao k tebi i plačuć te molio. Zar je imala toliko upliva nad tobom Tvoja učenica za hrvatski jezik signorina Käly la maestra, ili jedna signorina Mimi, ili zar onaj plač? Ti si morao na sve ovo odgovorit, žao mi je da je tako, ali ja nemogu pomoći i tada bio bi se pokazao karakterom, a inače pokazao si pravu boju, kojom si obarban. Nek se svi sramuju koji su ovo sakrivili, pa bio Petar ili Pavao. Zar nijesu tebi bliža tvoja braća, ljudi čestiti, za koje plače sav puk, zašto si mimoišao njihov kapitulski zaključak? Zar misliš, da nemaju i oni toliko kriterija, da prosude što je dobro a što zlo, što se može učiniti a što ne. Zar misliš, da ako čovjek nema prijateljstva s onim osobama s kojima i Ti, da nemože pametno prosudjivati; mislim baš obratno. — Što govori na sve ovo naš dobri starac Frane? Jadna Dalmacijo vidiš kakvog imaš sina, on daleko od Tebe zaboravio već, da je tvoj sin. Što će reći na ovo ona čestita tvoja braća u lijepoj mi i divnoj Dalmaciji? Divimo se na leonidskom držanju naših pravih i čestitih otaca, a gadi nam se na takom efialtskom držanju.

Krčki kotar:

Glavna skupština Austro-Hrvatskog parobrod. društva. Dne 31. ožujka o. g. obdržavala se je u Malinskoj, druga redovita glavna skupština „Austro-Hrvatskoga parobrodarskoga društva na dionice u Puntu“. Skupštini je prisustvovao sa strane c. k. pomorske vlade gospodin Dragutin Luxardo, c. k. lučki potkapetan iz Malog Lošinja, a predsjedao društveni predsjednik gospodin Fran Orlić.

Skrutatorima bjehu izabrani gg. Niko Turato iz Omišlja i Fran Zec iz Punta, a zapisničarom gospodin Vladimir Polić, društveni činovnik.

Prisutno je bilo u svemu 112 dioničara, koji su zastupali od prilike 1000 dionica.

Izvještaj ravnateljstva, računi za godinu 1910., bili su odobreni, a koli ravnateljstvu toli nadzornom odboru podijeljen potpuni absolutorij.

Prihvaćene jesu i razne promjene društvenih pravila, a ravnateljstvo pako ovlašteno, da kada pronadje za shodno, u sporazumu sa nadzornim odborom može povisiti društvenu glavnicu za daljnih 500.000 kruna. Svi zaključci jesu prihvaćeni jednoglasno.

Iz izvještaja i iz računa za godinu 1910. proizlazi, da je u godini 1910. povišena društvena glavnica od K 250.000 na K 500.000, da je od nove emisije jedan veliki dio plasiran medju Česima, jedan pako medju Hrvatima u Opatiji, Lovranu i Voloskom, a ostatak medju prijateljima društva. Po gotovo cijela druga emisija ostala je u slavenskim rukama.

U godini 1910. sklopljen jest i potpisan ugovor sa c. k. ministarstvom trgovine u Beču za deset godina, uz jednu subvenciju godišnju od K 92.000 ali uz uvjet, da si imade društvo nabaviti još jedan parobrod, koji se i dogradjuje u Malom Lošinju.

Temeljem ugovora društvo je obvezano podržavati za deset godina pruge Rijeka-Punat, Punat-Baška, Rijeka Nerezine i Rijeka-Rab, kako jesu sada u krijeposti.

U godini 1910. polučio se je dobitak od K 53.142·35, kojemu pridodav K 8412·42 od godine 1909., čini K 61.554·97.

Na predlog ravnateljstva i na predlog g. Nikole Turata iz Omišlja, skupština je jednoglasno zaključila, da se imade od ovog iznosa upotrijebiti K 22.796·95 za razne odpise, sa K 5.314·23 dotirati rezervni fond, sa K 900 dotirati mirovinski fond činovnika i namještenika, a K 32·600 porazdijeliti medju dioničare i to:

3% ili K 1·50 po dionici, na komada 5000 dionica prve emisije za godinu 1909., a 5% ili K 2·50 po dionici na 10.000 dionica druge emisije za godinu 1910., ostatak pako od 43·79 prenesti na novo.

Ta se dividenda imade isplaćivati tekar onda, kada stigne odobrenje sa strane visoke vlade o toj razdiobi, a imade se posebno oglasiti, kada to odobrenje stigne, od kojeg dana unaprijed budu kuponi plativi i kod kojih zavoda.

Predsjednik zahvaljuje se dioničarima, da su tako složno postupali o zaključcima, koji jesu za društvo od velike važnosti, zahvaljuje se gospodinu Dragutinu Luxardu, da je toli sa zanimanjem pratio tok skupštine i zaključuje skupštinu.

Voloski kotar:

Za Družbu u Borseču. Dne 1. siečnja 1910 bilo je uloženo a sabrano po vojnicima na dopustu i darovi za dobru ruku od odbornika Bersečkog društva za štednju i zajmove ukupno K 30. Dne 6. 2. Toma Hrelja c. k. oružnik čitajući više spomenuto da bude bliže 100 K 5. Na glavnoj skupštini Bersečkoga društva za štednju i zajmove držanoj dne 13. 3. 10 darovao gosp. R. Jelušić župnik K 5; skupština glasovala od čistoga dobitka K 25. Na glavnoj skupštini kot. gosp. zadruge držanoj u Berseču dne 19. 3. 10. sakupljeno K 15·66. Narasli kamati do konca godine 1910 K 2·93. Dne 1. 1. 1911 darovali odbornici Berseč. društ. za šted. i zaj. kao dobru ruku za novu godinu N. P. 3 K, F. Š. 2, G J. 2, I. D. 2 K 9. Za rasprodanih 30 komada knjižice »Mir ili rat« se sakupilo K 3. Ostalo od jednoga računa 80 p. dodao 20 K 1. Na glavnoj skupštini Bersečkoga društva za štednju i zajmove držanoj u Berseču dne 12. 3. 1911 od čistoga dobitka odlučili skupštinari jednoglasno K 30. Na glavnoj skupštini kot. gosp. zadruge držanoj u Mošćenicah dne 19. 3. 1911. na predlog potpredsjednika F. Š., da svaki, koji na sreću dobije kakav komad gospodarskoga orudja mora dati 20 para za družbu sv. C. i M. a za pobrojiti se po jedan novčić sabralo se skupa K 17·26. Dne 2. travnja sveukupni uložak K 143·85. Svima, koji su štogod ovomu doprinesli se u ime družbe od srdca zahvaljuje, oni koji ovo pročitaju neka se štogod sjete za družbu, želeći da do godine bude barem 200 kruna.

Franjo Škalamera, sabirač.

Kako izgledaju talijanske tobož občine Istre? Uprava občine Mošćenice nalazi se i danas u talijanaškim rukama i istarsko talijanska kamora smatra tu občinu talijanskom. Ovako talijanskih občina u Istri imade više a da sviet vidi kakvo je to umjetno talijanstvo naših občina, podajemo niže uspjeh posliednjeg popisa pučanstva u občini Mošćenice.

Ciela občina ima 3622 stanovnika, od kojih otpada na župu Mošćenice 2400, a na župu Berseč 1222. Prisutnih je u župi Mošćenice 2146 a otsutnih 254. Prisutnih je u župi Berseč 1022, a odsutnih 200. Po narodnosti bilo je u cieloj občini (od prisutnih) 3138 Hrvata, 19 Talijana, 10 Slovenaca i 1 Njemac (c. kr. žandar!) Kod zadnjeg popisa od god. 1900. našlo se je bilo u ovoj občini 146 Talijana.

Eto ovakove su talijanske občine u Istri!!

Zamet. Pišu nam odanle: U nedjelju 9. tek. mjeseca obdržavala se u prostorijama društva »Sloge« treća glavna skupština našeg »Gospodarskog trgovačkog društva, registrane zadruge na ograničeno jamčenje«. Skupština je bila mnogobrojno posjećena. Iz odborova izvješća razabrasmo, da društvo krasno napreduje. Članova ima 72. Prometa sa robom bilo je K 105 i zadružnih dielova je K 3644 a jamstvo članova dosiže po tom K 7288. Dočim je lani čisti dobitak iznašao K 605·68 ove godine dosiže veći iznos K 1476·87. Pročitalo se izvješće revizora.

Skupštinari su odobrili račune i zahvalili se odboru na njegovom trudu. Zaključilo se graditi primjerenu zgradu za društvene svrhe.

Glavna skupština gospodarske zadruge u Kastvu obdržavala se je dne 2. t. mj. u prostranoj dvorani g. Benedikta Vlah, na koju je pristupilo preko 400 zadrugara. Skupštinu je otvorio podpresjednik g. I. Carlavaris, te se je preslo na izvještaj tajnika o poslovanju zadružnog odbora u minuloj godini; zatim se je prihvatilo obračun 1910. i preslo na proračun za tekuću godinu. Pri raspravi ove točke nadošao je zadružni predsjednik veleuč. g. Dr. M. Laginja, koji je nešto kasnije pozdravio lijepim riječima prisutne zadrugare, a oni mu uzvratiše sa »Živio«! Kod raznih predloga zaključilo se je, da bi zadružni odbor pobrinuo se za prikladno skladište glede umjetnih gnojiva i ostalih potrebština zadrugara. — Skupštini je prisustvovao i g. A. Petru, koji rado posjećuje i odborske sjednice ove zadruge i uvijek rado dolazi u susret svojim savjetom članovima zadruge i ostalim kmetovima u ovom kotaru. Evala mu! Tehnički tajnik zadruge također je izvještio na skupštini o svojem poslovanju izvan ureda zadruge, te o praktičnim prikazivanjima medju gospodarima.

Pazinski kotar:

Pazin kao kulturno središte i Talijani. Dne 8. IV. predavao je g. prof. Novljan o Pazinu kao kulturnom središtu za Hrvate u Istri. Iznesao je svoje misli, koje govore, da poslane Pazin kulturnim našim središtem, te je ujedno prikazao naše sadašnje kulturno stanje u tom gradu. Da postignemo, da Pazin poslane u istinu naše kulturno središte, od potrebe je, da si stvorimo jedinstvenu disciplinaranu organizaciju.

Poslije predavanja razvila se debata u kojoj su učestvovali gg. Slokovič, Medved, Doroghy, Rebek i Dr. Agneletto. Iz predavanja i debate ponijeli su svi prisutni uvjerenje, da treba što većeg organizovanog temeljitog rada u gradu Pazinu, ako hoćemo doći do onog položaja, što ga treba da imade naše kulturno središte.

U isto vrijeme, kad se medju nama raspravlja o Pazinu kao našem kulturnom središtu, to naši Talijani u Pazinu tvrdokorno niječu Hrvatima svako pravo i svaki opstanak u tom gradu. Rad toga nastoje sa svim svojim poznatim sredstvima, da osujete svaki javni istup od strane Hrvata. Poznato će biti još svima njihovo ponašanje prigodom lanjskog sokolskog sleta Vitezićeve župe.

Najnovije njihovo komedijaštvo pokazuli su opet ovih dana, kad hoće zapriječiti našoj narodnoj glazbi, da sudjeluje na ophodu na Uskrs u jutro. Pošto su doznali, da je župnik pozvao našu glazbu da sudjeluje na Uskrsnom ophodu, to su oni na vrat i na nos sakupili bivše glazbare njihove raspale glazbe, da spriječe sudjelovanje hrvatskoj glazbi i da spase čast značaja »talijanstva« grada Pazina. Sudjelovanje naše glazbe zovu provokacijom i prijete se sa nekakvim nemirima i neredima?!

U svojoj bezobraznoj bahatosti i razvikanoj kulturi došli su tako daleko, da prikazuju naše glazbare nekim tudjincima. Ali kada glazbari plaćaju kojekakve namete i kad im dodju kupovati u njihove dućane, tad im nisu tudjinci, onda su im dobri njihovi novci! U opće čudni su naši pazinski talijanaši, da sada ne će imati sa našim ljudima (glazbarima) nikakvog dodticaja, dok naprotiv prošlih godina nije im smetalo, da je na prvoj misi gotovo isključivo prisutan samo naš narod. Našemu narodu je bilo pravo sviranje talijanske glazbe za koju isto i on doprinasa od svojih žuljeva, a Talijanima sada nije pravo, da svira glazba našeg naroda, za koju oni ne troše ni filira.

Na njihovo izrugavanje sa našom glazbom nije vrijedno osvrćati se, jer mislimo, da se nemaju s čime hvaliti, kada nijesu bili sposobni trajno imati glazbe, pr mda imadu učitelja koji vuče općinsku plaću.

Našim glazbarima pako preporučamo, da polaze točno i redovito na vježbe, jer će na taj način najbolje odgovoriti na njihovo ruganje i meći će pokazati, da nije naš narod samo za motiku i kosu, kako bi to htjeli Talijani, već da je sposoban i za druge stvari.

Na koncu upozorujemo naše faktore, da je već vrijeme, da odlučno obračunaju sa tim ponašanjem pazin. Talijana.

Inače bit ćemo prisiljeni da se latimo drugih sredstava, jer to je malko previše, da nam drugi u vlastitoj kući zapovijedaju. Na posao, koji su zato pozvani!

Koparski kotar:

Još nešto iz Sv. Donata. Mojim člankom u »Našoj Slogi« od 23. III. dirnut Kavran u svojoj potpunoj i nesmetanoj slobodi govori, da će me »ponat« i da ga ja sigurno ne poznam.

Možda svi čitatelji »Naše Sloge« ne će znati, što to znači »ponat«. Zato ću ja iznijeli barem smisao ove riječi, kad joj već ne znam filološkog porijekla. Pod riječju »ponat« razumijeva Kavran neku nasilnu nadnaravnu smrt, koju, čini mi se, mogu za pet kruna izvesti samo grčko-istočni popovi u Peroju. — Dakle, kako vidite, Kavran mi prijeti smrću! No neka bude već tu uvjeren, da se ja takve smrti ni malo ne bojim, a mislim da se toga ne boji ni zadnji čitatelj »Naše Sloge«.

Glede druge Kavranove izjave moram spomenuti, da ja njega jako dobro poznam, da znadem za njegovu kuću, za njegovu krčmu i njegov dućan. Čuo sam ta kodjer gdje se je hvalio, da je on sposoban i za suca i za advokata, profesora i što ti ja znam, za što, premda je svršio tek jednu seljačinsku pučku školu talijanskog obilježja. Znadem također, jesu li dobri njegovi »bigoli«, koji se pol godine suše na petrolejskom »kaniku« u dućanu!

No da bude g. Kavran potpuno uvjeren o mojoj izjavi, podat ću mu još nekoliko jačih podataka, doduše drukčije naravi nego li su bile pritužbe u onom članku, al ne smeta — iz kojih će, držim barem, sigurno uvidjeti, da ga ja ipak — poznam.

Dopisnik »Naše Sloge« jako dobro znade, da je na Kavranovom dućanu kraj hrvatskog natpisa stajao i talijanski natpis, ali su ga naši svijesni »Brežani« jedne lijepe večeri dobro osmačili blatom i tako mu zameli trag. Čemu talijanski natpis, kad u dalekoj okolici Sv. Donata nema ni jednoga Talijana? Čak i onaj »sočialista« iz Brde je — Hrvat. Zar za ono par Vrhuca što se svake subote u pusno doba klatari besvijesno po Buzetu i onuda nedjeljom polazi kući, ili za ono par sovinjskih šarenjaka, koji onuda polazi u isto doba po »il promesso« na općinsko glavarstvo??

Zna se dalje, da je Kavran kadar nakupili čitavu masu talijanskih žigica »Lega nazionale« i namjestiti ih a ma baš pred oči svakomu, koji dodje u njegov dućan, dok su nasuprot naše žigice negdje u kutu u prašini i paučini.

A i g. Kavran znade, da pored talijanskih dućana u Pazinu ima hvala Bogu i hrvatskih, a i pod Buzetom opstoji pored Fontane jaka trgovina »Potrošnog obrtnog gospodarskog društva« u Narodnom Domu. — Dakle!?...

Dalje znade dopisnik »Naše Sloge«, da je naš Kavran sve prije, nego li pravi — Hrvat.

Naskoro su izbori za carevinsko vijeće. Svi će Svelo-Donačani redom pristupiti izbornim žarama, a i ko svijesni Hrvati glasovati za naše ljude. — Al tko će biti prvi, koji će kod izborne žare faliti? — Bit će Antun Krbavčić.

Želio bi, da me moje predvidjanje utjera u laž. Al bojim se da ne će.

Jednako se bojim i — »strah me je ljuto« — premda sam prije baš protivno izjavio — da se ne bi ipak Kavran naljutio i žrtvovao onih pet kruna pa.... Zato braće Brežani — »ne stojte mu se nako puvedat ki tu piše, zakaj bi me mugu ponat!«

Razne primorske viesti.

Novačenje u Istri. Ovogodišnje novačenje vojnih obvezanika obavit će se u ove dane: u Krku 28. i 29. aprila; u Cresu 2. maja; u Malom Lošinju 4. i 5. maja; u Poreču 20. i 22. maja; u Buje 24., 26. i 27. maja; u Labinu 17. i 18. maja; u Voloskom 19., 20., 21., 22., 24., 25. i 26 aprila; u Kopru 6., 7., 8. i 9. junija; u Piranu 29., 30. i 31. maja; u Škofljam 2. junija; u Rovinju 15. maja; u Puli 8., 9. i 10. maja; u Vodnjam 11. 12. i 13. maja; u Buzetu 8., 9. i 10. maja; u Pazinu 9., 10., 12. i 14 junija; u Podgradu 15. i 17. junija; u Motovunu 12. i 13. maja.

Velike vježbe ratne mornarice u Dalmaciji. Prema koncu mjeseca julija o. g. vršiti će se uz obalu srednje Dalmacije vježbe za izkrcanje vojništva sa ladja ratne mornarice. Kod tih vježba sudjelovati će jedna gorska topnička brigada i eskvadra ratne mornarice pojačana sa ljetnom eskadrom. Tim vježbam prisustvovat će i prestolonasljednik nadvojvoda Franjo Ferdinand i poglavar vojnog štopa.

Prijavite se na dobu za prepis listina. C. k. namjestničtvo u Trstu objavljuje: po odredbi § 12 točka 3 i 4 izbornog reda za carevinsko vieće, oni koji žele da im bude izručen u prepisu imenik izbornika, moraju to priobćiti občinskom glavaru kroz osam dana iza razpisa izbora. Po izmaku tog roka predane prijave se ne uvažuju. Prijavom se naručnik obveže uzeti imenik i platiti troškove za naručene primjerke.

U dalnjih osam dana, ima se kod občinskog glavara položiti 50% približnih troškova, inače prijava ne vriedi. Izbori su službeno razpisani u subotu dne 8.

aprila t. g. za 13. junija, a uži izbori za 20. junija t. g.

Dogovori radi sporazumljenja obiju stranaka u Istri. Prošloga četvrtka i petka vodili su se dogovori izmedju predstavnika hrvatsko-slovenske i talijanske stranke u Istri u ministarstvu nutarnjih posala u Beču. Predstavnike obiju stranaka pozvao je ministar grof Wickenburg po nalogu ministra predsjednika baruna Bienertha, kojemu je zemaljski kapetan Dr. Rizzi takav dogovor preporučio. Pogovor se je vrtio o razlozih poznatog sukoba izmedju Slavena i Talijana Istre.

Dogovoru je predsjedao ministar grof Wickenburg. Razpravljalo se je o raznim spornim pitanjima, o nepotvrdjenih proračunih naših občina, o ustrojstvu pučkih škola itd. Postignut je — kako čitamo u novinah — podpuni sporazum o spornim pitanjima, koja bacše našu pokrajinu u sadašnju gospodarsku krizu. Utanačeni sporazum biti će predložen na odobrenje obim klubovima istarskoga sabora. Kod tih dogovora sudjelovao je i ministar bogoštovlja i nastave grof Stürgkh, te trščanski namjestnik knez Hohenlohe, sekcijski predstojnik u ministarstvu nastave g. Kanera, sekcijski predstojnik u ministarstvu nutarnjih posala g. Fries te pouzdanici obiju stranaka Istre.

Zaključeno je, da se o sporazumu ništa nedaje u javnost dok se nedozna za mnienje obiju klubova.

Zastupnici talijanske većine istarskog sabora sastaše se u utorak, da saslušaju uvjete tog sporazumljenja, te su odobrili točke za sporazum.

Naši zastupnici viećali su o tome jučer u Pazinu, te su odobrili takodjer točke sporazuma. Kako čitamo u talijanskim novinama i taj sporazum s Talijanima učinjen je većinom na naš trošak. Za danas toliko kao kroničari.

Gospodja

koja drži do zdravo njegu kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjeg i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

liljansko-mlječnim sapunom
(Steckenpferd-Lilienmilch-seife)
(Marka konj na palici)
od Bergmann & Co., Telschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

OGLAS.

Na Zemaljskoj kućanskoj školi Repnjah na Gorenjenskem, počimlje ljetni tečaj 1. maja za nutarnje pitomkinje. Pismene molbe i odnosni upiti neka se pošalju do 25. aprila na doljnji naslov. Molbi ima se priložiti školska i ćudoredna svjedočba. Djevojke se podučavaju u obćem kućanstvu, šivanju, pranju, gladčenju, kuhanju, živinogojstvu, krmogojstvu itd., u obće u svemu, što potrebuje dandanas svaka kmetska gospodarica. Pitomkinje plaćaju za svu poduku, hranu i stanovanje 28 kruna mjesečno. Primaju se djevojke iz ciele Kranjske i drugih zemalja. Tečaj traje šest mjeseci.

Upraviteljstvo zemaljske kmetske kućanske škole u Repnjah.

Traže se

valjani zastupnici uz visoku proviziju. Izvoz ura **F. Weiner,** Beč XIX, Boschstr. broj 2.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

E 566/11
4

Dražbeni izrok.

Na prijedlog Antuna Andrijanić zastupanog po odvj. Dr. Laginji, obavit će se dne 26. IV. 1911. u 4 sata poslije podne na ovom sudu soba br. 4, dražba u svrhu danja u zakup za dobu od 6 godina obrtničke dozvole za tjeranje gostioničarskog obrta ddn. 26./1. 1910. G. 1494/2 ex 1909. i to pod uvjetima podnesenim od tjer. vjerovnika.

Najmanja ponuda iznaša K 480 na godinu.

Dražbeni uvjeti i ostali spisi mogu se pregledati na ovom sudu soba br. 8 u uredovno doba.

C. kr. kotarski sud odio III.

Pula, dne 2. travnja 1911.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Corso br. 1. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevu.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi	K 2,116,216·86
Od toga temeljna glavnica K	800.000·—
Godišnji prihod premije s pristojbama	K 1,117.856·03
Isplaćene odštete	K 3,923.163·48

Zastupstvo za Pulu i okolicu nalazi se kod gg. **A. Žunić i drug u Puli.**

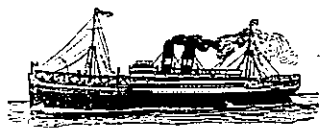

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York,** ticuć: Patras, Palermo, Alžir*) Almeria*)
parobrod: **Alice** . . . . . 1. aprila
„ **Marta Washington** 8. „
„ **Laura** . . . . . 15. „

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires,** ticuć: Spljet*), Gruž*), Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.
parobrod: **Francesca** 6. aprila.
„ **Atlanta** 27. „

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru **I. Novak u Pazinu** i na ravnnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

E 174/10
8

Dražbeni izrok.

Biće dne 5./5. 1911. u 10 sati prije podne kod dolje naznačenoga suda dražba: č. 653/2 oraće »Pod Sv. Apolinara Stari« t. 1. 1/2 č. 636 vrt ulike »kol. Dražice t. 2. 1/2 č. 1631/3 pašnjak »Draga Radićeva« 1/2 č. 1631/4 oraće »Draga Radićeva« 1/2 č. 1631/5 pasnjak »Draga Radićeva« t. 6. 4/32 č. 1996/1 šuma »U dragu Sv. Apolinara t. 7. č. 1029/1 vrt »ulike Pod kućani« t. 8. Ul. 36 Sv. Anton (I. skup.); č. 1055/3 vrt ulike »Klančić« t. 1. Ul. 360 Sv. Anton (II. skup.); 5/24 č. 68/1 pasnjak »Ograda« 5/24 č. 68/4 oraće »Ograda« t. 1. 5/24 č. 653/3 oraće »Draga Sv. Apolinara« 5/24 č. 653/4 pasnjak »Draga Sv. Apolinara« 5/24 č. 599/1 pasnjak „Paljuh na vedro Polje« t. 2. 5/24 č. 819/1 pasnjak »Lesine« 5/24 č. 849/2 oraće »Lesine« 5/24 č. 819/3 pasnjak »Lesine« 5/24 č. 819/4 vrt ulike »Lesine« t. 3. 5/24 č. 920 šuma »Pod Lokvić« 5/24 č. 923/2 pasnjak »Pod Lokvić« t. 4. 5/24 č. 926/1 oraće »Dražica« 5/24 č. 926/2 pasnjak »Koronal kod Dražica« t. 5. Ul. 647 Sv. Anton (III. skup.); 5/24 sgr. č. 22/2 kuća br. 7; 5/24 č. 8/3 vrt »Vrt kod kuće« t. 1. 5/24 č. 40/1 vrt ulike »Pod vrtlić« 5/24 č. 40/2 pašnjak »Pod vrtlić« t. 2. 5/24 č. 360/2 šuma »Magrinov« t. 3. 5/24. č. 396/4 šuma »kantuni« t. 4. 5/24 č. 755/1 vrt ulike »Sabliv Vrt« t. 5. 5/24 č. 100/1 vinograd »Na marinu Lokvu« 5/24 č. 100/2 oraće »Na marinu Lokvu« 5/24 č. 103 oraće »Lesina« t. 6. 5/24 č. 2440/3 oraće »Devčićev« 5/24 č. 2441/3 pašnjak »Devčićev« t. 7. 5/24 č. 360/3 šuma »Magrinov Gornje« t. 8. Ul. 33 Bogović (IV. skup.); č. 396/3 šuma »Kantuni« t. 1. Ul. 31 Bogović (V. skup); 2/6 č. 597 vrt ulike »Ulike na raskrižju« 2/6 č. 606 vrt ulike »Na Lokvić« t. 1. 2/6 č. 780 vrt ulike »Ulike na Stipkino« t. 2. 2/6 č. 942/3 vrt ulike »Vrt kol Jabalj« t. 3 2/6 č. 953/2 šuma »Jabaljevo u Brusnice« t. 4. 2/6 č. 957 oraće »Sodovikovo« t. 5. Ul. 462 Bogović (VI. skup.); 1/8 sgr. č. 22/1 kuća br. 7. t. 1. 1/8 č. 2/1 pašnjak »Zad kuće« t. 2. Ul. 60 Bogović (VII. skup); 1/8 č. 84/1 vrt ulike »Polje put Malinske« 1/8 č. 84/2 oraće »Polje put Malinske« 1/8 č. 84/3 pašnjak »Polje put Malinske« t. 3. 1/4 č. 462 šuma »Rebro čestine« t. 4. 1/4 č. 396/2 šuma »Kantunić« t. 5. Ul. 60 Bogović (VIII. skup.); ukupno sa teretima upisanim u zapisnicima procijene pod red. brojevima 4. i 7. Nekretnine, što se stavljaju na dražbu procijenjene su na K 3564·12. Najmanja ponuda iznosi za I. skup K 260.24, za II. K 74·88, za III. K 117·03, za IV. K 832·08, za V. K 147·92, za VI. K 243·40, za VII. K 221·02, za VIII. K. 312·88; ispod ovog iznosa ne prodaje se. Valjanim smatrati će se onaj način prodaje, kojim će se postignuti veću ukupnu ponudu

Dražbeni uvjeti i isprave što se odnose na nekretnine (izvadak zemljišnika, hipoteka, izvadak katastra, zapisnici o procjeni i t. d.) mogu se razgledati kod dolje naznačenoga suda za uredovnih sati u sobi br. 7.

Prava, što bi dražbu učinila nedopuštenom, imaju se prijaviti sudu najkasnije na dražbenom ročištu, prije nego li započne dražba, jer inača ta prava neće se više moći isticati u pogledu iste nekretnine.

Lica za koja su sada osnovana ili će se tekom dražbenog postupka osnovati prava ili tereti na nekretnine, a koja ne stanuju u području dolje naznačenog suda ili nijesu naznačila kakva punomoćnika nastanjenog u mjestu suda, obznaniće se o daljim zgodama dražbenog postupka samo oglasom, što će se na sudu pribiti.

C. kr. kot. sud odio II.

Krk, dne 28. ožujka 1911.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka. **Zakonom zaštićen**

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih **balzama** sa zavaravajućom markom progoni se kaznено po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsoholje, bolesti plućа, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 obiteljska boca K 5·—

Allein echter Balsam
A Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Thierry-eva centifolijska mast

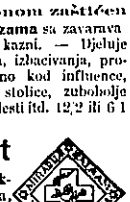

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekлina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3·60.

Dobije se u ljekarni „k anđelu čuvaru“ A. THIERRY-a u PREGRADI Hrvatsko. — Imade ga i u skoro svim drugim ljekarnama.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

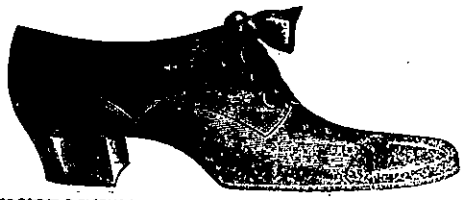

Skladište proljetnih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za USKRSNE BLAGDANE svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske naručbe obavljaju se točno uz pouzeće.

KREDITNO I ESKOMPTNO DRUŠTVO

R. Z. O. J. ∴ **PULA**

Ulica Giosuè Carducci 45.

Uredovni satovi od 9—12 prije podne i od 3—6 poslije podne.

prima *a)* štedovne uložke i ukamaćuje po 4½%.
b) uloške na tekući račun,
c) sedmične uložke na udjele.

Dava članovima predujme i kredite u svrhu poboljšanja njihovog stanja i gospodarstva.

Obavlja inkase, eskomptuje mjenice i dava informacije u svakom bankovnom poslu.

Svojim članovima daje društvo savjete u svem što se tiče različitih taksa i drugih financijalnih poslova.

Ravnateljstvo.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA" druga vrst à K 75·- po 100 zamota.

„VESNA" treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Uložne knjižice za „PČELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Gradjevno zemljište

u via Sissano prodaje se. Velika zaliha rastlina za vrtove i polja. **Santo Zotich**, via Medolino 79.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ∴ **prokušan proti svim bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** ∴ ∴ ∴ ∴ Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam. ∴ ∴

Cijena 1 bočici 50 filira, 12 bočica stoji 5 kruna, 24 bočice stoje 10 K franko pošta. ∴

Dobivaju se samo u ljekarni

∴ K. Petrić ∴

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s nevim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Jeftino češko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čišano K 9·60, bolje K 12·— bielo pahuljice čišane, 18·— „ „ 24·— kao snieg biele pahuljice čišane . . . 30·— „ „ 36·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu lovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259

pošta PILSEN, Češka.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odjeljenje na **Rieci**, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. aprila do 30 junija 1911.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	odl.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponet. Srijed. Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	↑Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
8.45	dol.	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postajo	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	7.35	odl.	↑RIJEKA		5.—	5.—
8.10	8.10	dol.	Opatija	dol.	4.25	4.25
8.20	8.20	odl.	„	odl.	4.15	4.15
9.40	9.40	dol.	Beli	dol.	2.55	2.55
9.50	9.50	odl.	„	odl.	2.45	2.45
10.40	10.40	dol.	Mereg	dol.	1.55	1.55
10.50	10.50	odl.	„	odl.	1.45	1.45
11.20	11.20	dol.	Krk	dol.	1.05	1.05
11.30	11.30	odl.	„	odl.	12.55	12.55
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	1.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
1.20	1.20	odl.	„	dol.	11.15	11.15
2.20	2.20	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
3.40	3.40	odl.	„	dol.	9.15	9.15
4.05	4.05	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
4.10	4.10	odl.	„	dol.	8.40	8.40
5.20	5.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
5.30	5.30	odl.	„	dol.	7.05	7.05
5.40	5.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
5.50	5.50	odl.	„	dol.	6.45	6.45
6.40	6.40	dol.	↓NEREZINE	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Puntu i Loparu.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

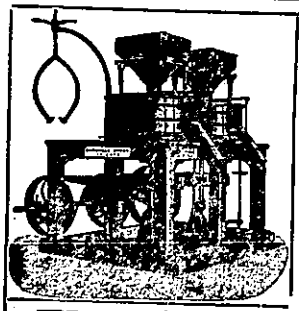

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Na tom mladom ljetu...

Tko si Ti, kojeg su najželjnije očekivali na tisuće stotina naraštaja, kao svoga spasitelja, koji je morao da ih oslobodi od okova, robstva i smrti? Tko si Ti, kojeg su čete proroka kroz stoljeća svietu naviešćivale? Tko si Ti, čije se narodjenje od devetnaest stoljeća najsvečanije svetkuje, a dan Tvoga narodjenja smatran je danom, u kojemu se je cieli sviet preporodio, preobrazio? Tko si Ti, koji si predmetom obožavanja i svetogrdja?

Jesi li Bog? Ili si . . .

Ali ja ne odgovaram. Nasuprot obratiti ću se vodji „modernih", Renanu da mi on odgovori na upit: Tko si Ti, Isuse Krste?

I on mi kaže: „da si Ti čovjek, komu nema primjera, kolosalnoga razmjerja, krasan, divan genij, uzvišena osoba, veličanstvena osoba, tvorac vječne vjere čovječanstva, pravi tvorac duševnoga mira vellki utješitelj života, kojemu svak mora da zahvali, što ima najplemenitijega; utemeljitelj prave slobodne saviesti, usavršeni uzornik, u kojeg će se ugledavati sve trpeće duše, da dobiju jakosti i utjehe„ (1).

I on mi uzhitom govori: o Tvojoj „velikoj duši, o Tvojoj veličanstvenoj naravi, o Tvojoj „božanstvenoj naravi"(2) i, o Tebi kaže, „ da si bacio temelj pravomu liberalizmu i pravoj civilizaciji", „da Te je obća saviest podpunim pravom prozvala Sinom Božjim"; da je smrt ustanovila Tvoje božanstvo, da si Ti postao kamen od ugla čovječanstvu do te mjere, *da kada bi se samo htjelo Tvoje lme izbrisati s ovoga svieta, ovaj bi se iz temelja srušio.*(3)

A ipak ova „veličanstvena osoba" nije tobože drugo nego „pretjerani moralist, strastvene ćudi do najvećega stupnja strasti, čiji su zahtjevi bili neizmjerni, koji je prezirao zdrave granice ljudske naravi, koji je prekoračio svaku mjeru; za koga obitelj, prijateljstvo, domovina niesu imali nikakova smisla, čije je djelovanje tako malo bilo udešeno po zdravu razumu, „da bi se kadkada reklo, da mu se je um mračio" (4). Ova „božanstvena narav" umanjivala se je do nizkoće čovjeka bez ikakova odgoja i srdita, čija bi srditost koji put dovela do neizrecivih i u vidu absurdnih činâ; a kojemu je u velike godilo, da ga se nazizlje imenima, koja nije zasluživao i koja se nije usudjivao po sebi prisvajati; koji je kadkada upotrebljavao „nevine" lukavštine, „veoma žudeći da sazna" štogod intimna ob onomu, koga bi htjeo za se predobiti; koji se nije mnogo branio od naziva čudotvorca, premda je u sebi ćutio taštinu toga mnenja; koji nije bio strog prama šarlatanima, videći u tomu slavu svomu dobru glasu; koji je ljubio časti, koje suslužile njegovu cilju" (5). Ovaj utemeljitelj „pravoga liberalizma i prave civilizacije", bio je „čovjek od klapnja, krivih hladnih, neostvarivih ideja; koji je prihvaćao sobstvene utopije svoga vremena i svoga plemena; nadsmisaoni revolucionarac, čija pokornost ustanovljenim vlastima bila je na koncu konca prosta podrugljivost; „anarhista" „pod neke obzire, „te je vjerojatno da su mnoge njegove pogreške bile pretvarane"; kojemu treba čestitati što nije našao nijednoga zakona, po kojemu bi se kaznila uvrieda nanešena jednom stališu građjana „i da ga barem jednom nije zaustavilo redarstvo tekom njegova lutajućega života" (6).

Tavak je eto bio Isus Krst *„kamen od ugla čovječanstvu do te mjere da kada bi se samo htjelo Njegovo ime izbrisati s ovoga svieta, ovaj bi se iz temelja srušio".*

Oh, ne! Nema bleke, koja ne bi mogla, polazeći baš s provjeta učitelja „modernih", Ernesta Renana, doći do ovoga zaključka: Ili je Isus Krst Bog, ili je čovječanstvo za preko devetnaest stoljeća izgubilo zdrav razum.

Ah! ovdje dà, obistinjuje se, što je Spas kazao, kako će Njegova božanstvena osoba biti predmetom kontradikcija: Positus est hic in signum, cui contradicetur" (7): i s ovim riečima, otvara se poviest Spasa.

* * *

Nama, sinovima Božijim, evo se povratio Božić: veselimo se! Evo Gospoda, koji k nama dolazi sa Svojim svetim narodjenjem: Slava Bogu na visini! Evo dana milosrdja i spasa: Mir, mir ljudima dobre volje! U ovim danima ne postoje žalosti smrti, gdje je narodjenje života. Krst rodjen od Djevice došao je na zemlju, da svima donese spasa i veselja.

Već je preko devetnaest stoljeća, da je svjetlost zasvietlila svietom i povela ga na put spasa, svjetlost nestvorena Jedinorodjenoga Sina Božijeg, koji je čovjekom postao. Božanstveni Djetić već od svoje zibke bio je našim Učiteljem; za tim nas je podučavao svojim Evangjeljem; smrću nas je odkupio od robstva i sa slavnim uzkrsnućem preotvorio nam je nebesa, od tisuća stoljeća čovječanstvu zatvorena.

Svjetlost one svete noći narodjenja nije nikada na manje došla u noći stoljeća. Božanstveni Odkupitelj vazda je svietlio u svojoj Crkvi kao najveća zviezda neuzmanjkavoga svjetlila i „svaki dan predsjeda udesima vasiona"(8). Ali sviet, koji na svjetlost mrzi, htjeo je i hoće da sveudilj ide u tminama.

Mi, sinovi Božiji, mi sljedbenici Crkve, kojoj je *„sudjeno da za uviek viekuje"* (9), mi se ovoj svjetlosti radujemo, pozornim okom ju motrimo, kao voditeljicu na našemu putovanju k vječnosti, kao što su tri sveta kralja sliedila onu čudnovatu zviezdu.

I danas kada sve to gušće i strašnije bivaju tmine ljudske zloće, sazovimo nad nas, nad naše obitelji tu istu svjetlost Božiju, Djetića Boga, da nas spasi od nemilovne propasti; sazovimo Ga nad našu domovinu. Jer, nadahnuti, razgrijani vatrom vjere, vjerujući u Isusa i u Njegovo božanstvo, mi tada laglje vjerujemo u Hrvatsku i u njezinu budućnost; mi se čvrsto nadamo, da će i ona Božijom pomoću oživjeti novim životom, velika i preporodjena; mi ju ljubimo, te vodjeni tom ljubavlju, hoćemo da bude ujedinjema i slobodna.

Ivan Andrović.

---

(1) *Renan*: Vie de Jèsus str. 18, 448, 36, 130, 2, 457, 332, 176, 283, 379.
(2) „Nav. Dj." str. 41, 74, 419, 224, 379.
(3) „Nav. Dj." str. 348, 18, 426.
(4) „Nav. Dj," str. 312, 13, 16, 18.
(5) „Nav. Dj." str. 319, 132, 191, 162, 265, 295, 374.
(6) „Nav. Dj." str. 282, 84, 116, 119, 458, 327, 62.
(7) *Luka*: II. 34.

(8) „Vie de Jèsus" str. 457.

(9) „Nav. Dj." str. 29.

Doček Jelačića bana na Rieci.

Hrvatstvo grada Rieke nepobitna je činjenica, kao što je i hrvatstvo Riečana, koji su, vjerni svojim tradicijama i običanjima, — a „običaji su", kako pravom opaža čuveni talijanski pisac Aleksandar D'Ancona, „najmoćniji izvor prava"(1) — najsvečanije dočekali bana Jelačića kad je godine 1850. pohodio svoju Rieku.

Kojom je svečanošću primljen Jelačić najbolje dokazuje, što je gradska uprava za njegov doček potrošila for. 8400. Kada se uzme u obzir, da je za kraljev doček potrošeno for. 39.800, a za doček nadvojvode Maksimiliana samo for. 1575, onda nam i odskače sva veličajnost svečanosti. (1)

Ali u čemu se osobito izrazuje ova veličajnost, a na koju polažemo poglavitu znamenitost, upravo je u onomu duhu, kojim su prožete za tu prigodu izpjevane pjesme.

Ja sam već upozorio kako je riečko gradjanstvo pozdravilo slavnoga Bana hrvatskom pjesmom(2), pa ih ovdje saobćujem, da im se za u buduće ne zametne trag.

Zahvaliti mi je blagodarnosti odličnog i požrtvovnog rodoljuba Kažimira Jelušića, načelnika kastavskoga, da sam uzmogao ovaj prerledki dokaz o nesumnjivomu hrvatskomu karakteru Riečana na svjetlo iznieti.

Ove je pjesme naš vrli istranski rodoljub dobio god. 1869. iz ostavine pok. popa Andrije Marota-Jurjetića, umrlog iste godine u Kastvu uz različite druge spise, i brižno ih sačuvao znajući, da su velika riedkost i neprocienjivi dokazi za hrvatstvo grada Rieke.

Još mi gosp. Jelušić piše, da je god. 1850. kastavska glazba, koja je bila na osobitomu glasu, dočekala neumrlog našega bana na *banskim vratima*; to je njemu pripoviedao njegov blagopok. otac, koji je također, uz ostalu braću glazbenike, prisustvovao tomu veličanstvenom dočeku i igrao Jelačićevu poputnicu sa refrainom: *„Slava Mu, slava Mu Jelačiću našemu!"*

Ove su pjesme danas, kada se naši neprijatelji uortačiše, da nam u što skorijoj budućnosti zapjevaju opielo, od još znatnije važnosti, a i jačim porivom bi nam ove pjesme morale da budu, kako da oživotvorimo amanete, koji nam otci naši opredieliše, a jasno iztakoše i u ovim pjesmama. Pjesme su odtiskane „Tiskopisom Bratje Karletzky 1850." Napominjem. da su razmaknuta slova, kao u pretiskanju, označena i u izvorniku.

U PRILICI
SRIECNOGA DOLAZKA U REKU
NJIH PREUSVIZENOSTI

SVETLOGA BANA

TROJEDNE KRALJEVINE

Gospodina JOSIPA Bar. JELAČIĆA Buzinkoga

i.t.d. i.t.d.

P E S M A.

Izlazite vile od planine,
Vèncimi bršljana okrunjene,
Te dojdite k pesku morja mirnoga,
Dizati pesme iz grla tankoga.

Dojte vi kojim je lepota oprava,
Mile prestanište zelena dubrava,
Divice gorske dojdite pevati,
I rožic vence pojdite birati.

I vi ljubljene kćeri primorja,
Dižte se Ninfe krasne od morja,
Zelenom travicom okrunte čelo,
Za častiti ovo vreme veselo.

Dan ovaj u kom novi zrak plane,
Kad dojde u Reku premili BANE,
Koju osvetli Svojim pohodjenjem,
TE svoju dobrotu izkaze znamenjem,

Po Njim nam nesmije tuča naudit,
I druge neprilike polju naškodit,
Prestene nevreme i pogibelji,
Te Reki osvane lepi dan beli.

Po Njim se žute, veliko veselje!..
Milostive Cerere darovi i cvetje,
I na druge pupke ruže se šire,
A pod njimi debeli grozdovi vire.

Po Njim se sada dragi mir širi,
Po kim se ugasi rat nemili,
Te opet vrati se stanje nam bolje,
Kojim će cvati *Hrvatsk* primorje.

Već čujem da istimi pevci slavulji,
Gora se veseli i livada šumnji,
I svaki od veselja pevati stane,
Zdrav nam preživio JELAČIĆ BANE!

Po morju vetrići svomji kreljuti,
Pušu kad prestanu valovi ljuti,
Milimi pesmami i tankim rumonom,
Mladina se veseli i peva uljubno.

Mirisa puni hladni kladenčići,
Od visokih gor nepristanu teći,
Iz mnogih stran u jednu se stiču,
Stalnost Austrijanskoj kući navištju.

Najlepsim vencem ide okrunjena,
Božica Flora i druginja Pomuna,
Sa Živio rožice se rastresuju,
Rečkoga puka ljubav znamenuju.

Doista Reke se okolice
Ovaj dan časte i njim se diče,
Siromah bogatim skup se vesele
Živio JELAČIĆ svikolici vele.

Pevao puk rečki,
u znak najdubljeg' počitanja,
i izkrene harnosti stihovimi.

Fr. Seb. Žup.

---

(1) „Il Corriere della Sera" od 10. prosinca 1910.

(1) Ove su svote, koje vadim iz Tomisicheve knjige „Notizie storiche sulla città di Fiume" str. 416. zaista velike za ono doba, kada se uzporedi, da občinski predračun godine 1857. — a ovo je prvi predračun, koji je javnosti poznat — nije iznosio nego K 181.125 (Sr. „L'Eco di Fiume" od mjeseca lipnja 1857).

Za dočeke banova Coroninia i Sokčevića gradska je uprava potrošila for. 2860. Na ovo pisac nadodaje: „Za slične troškove nije se opredieljivalo nego oko for. 300." Naprotiv za hrvatske banove koliko je Rieka trošila!

(2) V. str. 49 i 60.

Ovo dana razaslali smo upisne arke Za „Riečki Glasnik". Molimo svakoga, da patriotičnom žurnošću pospješi djelo.

Za eventualne obaviesti, tiskanice, itd. molimo svakoga obratiti se na Upravu „Riečkoga Glasnika".

DOBRODOŠLICA

PRIGODOM SVEČANOG DOŠASTJA

U POMORSKE KRAJEVE

NJEGVE PREUZVISENOSTI SVETLOGA BANA

JOSIPA Baruna JELAČIĆA

BUZINSKOGA

SPIEVANA U REKI

Dne 9 Serpnja 1850

po Vekoslavu Rattay-a.

Veseli se Lika, i Korbava,
Slavni Senju, i Reka biela!
Bakar stari, krasna Kraljevica!
Veselte se sva primorska dica!
Evo vama vele srečnog dana,
Koj vam doni JELAČIĆA Bana:
Sokol sivi ispod Velebića,
Kano unuk slavnog Zrinovića;
Kojeg perje svojim krilma krasnim
Dade konac tolicim uzdasim;
Po pobedi kod Moora i Beča,
Na oružju svojeh kraišnika,
Hrabrih naših Hrvaskeh momaka,
Kem spodobneh neima junaka'
Na jurišu, i na bojnom polju, —
Za dom, vieru, i svog vodje volju. —
Živi Bane lieta nesbrojena!
Koj jesi od istog plemena —
Spasitelju Austrie nuždne,
Kao sinak svoje majke tužne!...
Sretan bio u svakoj odluki!
Kak' si bio i ćordom i ruki. —
Pokrij krilma milo ovog puka!
Koj zavisi od Tvojeg nauka:
Kao diete milom otcu svomu
Veran bit će na svetu ovomu;
Ar su vierni i njegovi bili,
Od starine povelje dobili. —
Primio nas pod zaštitu Tvoju
Na svakome dušmanskomu polju!
Deli snama sreću, i nesreću,
Slogom, snagom kod kopna, al' mora!
Viruj Bane! u našu pomoću:
Svako doba, bez svakog odmora.

—

PROSLAVLJENOMU SVOJEMU BANU

JOSIPU Baronu JELAČIĆU

PRIGODOM

SVETČANOG OBIEDA

priredjenoga od strane stanovnikah grada Rieke dne 10 serpnja 1850.

ZA UZVELIČITI SVETČANOST SRIETNOG NIEGOVOG DOŠASTJA

u Rieku.

Kad se Rieka TVOM kormilu
Svietli Bane! podložila,
U grudih je nadu milu
Srieće i blaga svog' gojila.

Junaštvo i mudrost TVOJA
Sve nam nade nadkriliše,
Česti, srieće i pokoja
Dovoljno nam pribaviše.

Pribaviše rajske slasti,
Duh narodni da uzplodi,
Da oblaci minu tmasti,
Zemlja da se preporodi. —

Ali kada naše u kolo
Lovor-viencem ovienčani
Stupaš Bane! i svud okolo
Razprostireš zrak sunčani:

Kada mudro TVOJE slovo,
Kad TVOJ pogled blag i mio
K nam obratiš, — tad na novo
V' zemlji biva rajski dio.

Živi! otče domovine
Vitezu nad vitezovi,
Spasitelju carevine
Nek se svud TVE ime slovi! —

Živi! — *dičnoj Zaručnici*
Koja TVOM se srcu omili
Pozdrav pruži- u nježnoj slici
Što *Njoj* šalje grad naš bili!

—

NA USPOMENU

ČESTITOG DANA 10 SERPNJA 1850

KADA

PREUZVIŠENI GOSPODIN

Josip Barun Jelačić

Ban Hervatske, Slavonie i Dalmacie itd. itd. itd.

VISOKOM SVOJOM NAZOČNOSTI
USRIEĆITI DOSTOJI
OBĆI GRADSKI SIROTINSKI ZAVOD,
BOLNICU I DIELAONICU

u Rieci.

Dobrotvorac ruka blaga
Da se ubogi ne skitamo
Od nemila do nedraga
Položi nas mila amo
Da nas glad neumori.

Zato čim se zora bila
Nam ukaže, molbe vruće
Šiljemo do otca mila
Koga u ruci sve 'e buduće —
Za naše spasitelje.

Gospodine uzvišeni!
Otče mili, slavni Bane!
Kada pogled Tvoj ljubljeni
K nam obrati — sunce svane
Izvor blaga našega.

Bog Te živi! mnogo lieta
Na čast viernih Tvih Sinovah,
Nek se po svih stranah svieta
Slava širi do viekovah
Dičnog Tvoga imena!

=

U ime hranjenikah ubogih preponizno posvetjuje Ravniteljstvo zavoda.

Hrvatski mornar.

(Odziv A. Palmoviću.)

Uza kršnu primorsku obalu,
Gdje Rječina u more se slila,
Podno starog, gordog Trsata,
Na obronku — tih morskome žalu —
Sio Sušak — ko labud bez krila,
Ljudskoj pravdi izvan dohvata.

Preda njime pružilo se more,
— Ogledalo, život labuda, —
Što mu šapće budućnosti čar.
Na pomolku ranoranke zore,
Veslajući u ladjici tuda,
Hrvatski se javio mornar:

Pjesma.

„ „Sjet mi tužni u prošlosti staje,
Ladjice, mila družice,
Kad padoše uzdanice raje,
Kad oteše pravice.
To mu slomi kreljute,
Moja laka ladjice.

Dokad će mi milotužno cvilit,
Ladjice, vjerna družice,
Dok nemoćan ú šir piljit
Željan leta, pučine?
O tom šapći, ladjice,
Moja kitna družice.

Kad susjeda — naša mila seka,
Ladjice, laka družice,
Ne će gledat već nas oka prieka
S druge strane Rječine?
To romoni, ladjice,
Moja hitra družice.

Čujem . . , more o nečem žamori,
Ladjice, dilber-družice,
Seka bratu o ljubavi zbori —
O ljubavi sestrice;
Tû mi pjesmu šapći — tû . . ,
Tâ ugadja labudu!““

Mihovio Desnić.

—

Važan dokumenat iz Kastavske prošlosti.

Gosp. Kažimir Jelučić, koji poput marne pčele sabire podatke iz kastavke prošlosti, ovih dana našao je u arhivu občine Kastavske veoma važan dokumenat koji nam je poznatom dobrotom i susretljivošću poslao te ga objelodanjujemo.

Iz ovoga dokumenta, proizlazi, da su se naši vrli i čestiti Kastavci i godine 1848-1849 borili za svoj hrvatski jezik, akoprem usiljeni talijanski pisati, jer, sirote, niesu imali hrvatskih škola.

Taj dokumenat koji je bio upravljen na Ministarstvo unutarnjih posala u Kremzi, glasi doslovce:

N. 763 m. j. 1849

ECCELSO IMP. REG. MINISTERO!

La costituzione benignamente accordataci ci garentisce la nostra nazionalità, e la nostra lingua.

L'attuale Ministero nel suo solenne Programma ci assicura pure la conservazione dell'una e dell'altra.

Noi intendiamo pure di conservare questi sacri nostri diritti, e di difenderli con tutti i mezzi che stanno in nostro potere: ma ci duole assai che alcuni nostri fratelli e connazionali spinti ed acciecati dall'egoismo, e dall'interesse loro privato, rinnegano apertamente e la nazionalità, e la lingua ch'è quanto l'uomo ha di più sacro al mondo: e ci duole non meno, che vari nostri limitrofi e connazionali, sedotti da emissari italiani, si siano lasciati con troppa leggerezza indurre a firmare una protesta, in cui rinunziano alla propria loro lingua, per far introdurre una nuova. Questa novità porterebbe per noi i più perniciosi effetti, poichè quale maggior assurdo vi può essere, che quello d'introdurre nel foro, nelle scuole, e nella chiesa una lingua che é sconosciuta a tutti quasi della popolazione? Qual maggior assurdo che introdurre una lingua, che renderebbe impossibile al villico di esporre i suoi desideri, ed i suoi reclami ad impiegati cui è sconosciuta l'unica lingua famigliare al villico stesso.

Se alcuni privati trovano di loro interesse il far introdurre nel foro la lingua italiana, allo scopo di lucrare così da interpreti ai villici (che devono pagare a caro prezzo questo favore) certo è, che la cosa non sta nell'interesse della popolazione, come ognuno dal fin qui esposto può facilmente riconoscere.

E qui non sará fuori di luogo l'osservare, che le sottoscrizioni non sono altrimenti 4000, ma un paggio di centinaio, carpite anche queste per la massima parte per la falsa predicazione, che unendosi queste Comuni a Fiume, s'introdurrebbe anche qui il regime militare proprio dei confinarj.

Concludendo sul fin qui detto rinoviamo la dimanda che la lingua illirico-croata, venga dichiarata lingua del foro, delle scuole e della chiesa.

Castua li 4 Gennaio 1849.

Martino Vlach m. p. podestà — Luigi Carlavaris m. p. delegato — Francesco Marotti m. p. delegato.

Elettori:

Francesco Marotti m. p. — Luigi Carlavaris m. p. — Andrea Sincich m. p. — Giovanni Bachich m. p. — Matteo Bastian m. p. — † Giovanni Lenaz — † Giovanni Sincich — Luigi Jellussich m. p. — Giov. Batta Zamlich m. p. — Giacomo Zerovaz m. p. — Francesco Jellussich m. p. — Jurinaz Jakob m. p. — Andrea Lucich m. p. — Giuseppe Giurinaz m. p. — Carlo Lucich m. p. — † Rade Francesco — † Andrea Dukich — † Matteo Dukich — † Anton Dukich — † Matteo Karlovaris — † Andrea Kazin — † Matteo Blaxich — † Jorgio Jusich — Ant. Lucich m. p. — Giovanni Jellussich m. p. — Lodovico Jellussich m. p. — Vincenzo Lucich m. p. — † Giuseppe Brosovich — Vincenzo Zamlich m. p. — † Matteo Dukich Banicich — † Matteo Munich — Anton Jurinaz m. p. — Francesco Blasich m. p. — Andrea Brosovich m. p. — † Antonio Brosovich — † Giuseppe Brosovich — † Antonio Massenza — † Giovanni Brosovich — Giovanni Brosovich di Giuseppe m. p. — Anton Jellusich m. p. — Vincenzo Dubricich m. p. — Lodovico Rubessa m. p. — Francesco Rubessa m. p. — † Franz Munich — † Giovanni Munich — Franz Susan m. p. — † Jose Tuchtan Milich — † Jakob Ferlan — † Andrea Bachich Ferlan — † Anton Skerlj — † Giovanni Munich Pluscko — † Anton Jardas — Felice Munich m. p. — † Giovanni Mladenich di Sarsoni — † Giovanni Dubrovich Agente — † Luca Cinchela di Cucieli.

Deputati del consiglio Comunale:

Andrea Brosovich m. p. — † Andrea Pobar — † Matteo Cucanich — † Matteo Mavar — Giovanni Jugo m. p. — † Giov. Jellussich — † Andrea Spincich — † Mattio Gergurina — † Mattio Zamlich — † Giov. Babich — † Andrea Serdoz — † Andrea Stanich — G. Hlabše m. p. Cittadino di Castua — † Matteo Blecich — † Giov. Blasich — † Gius. Calcich di Bernassi

— † Antonio Juretich — † Matteo Sirolla Ulianich — † Giov. Berncich.

Mediante me Giacomo Zerovaz m. p.

Ovi su podpisi većinom gradjena kastavskih, zatim sliede drugi iz svih poreznih občina kastavščine, na broju 682 izbornika sa svojim županima i obć. zastupnicima na čelu, a konačno potvrdio je župnik-dekan Vjekoslav Vlah, da u cielomu dekanatu od Kastva do Berseča narod samo hrvatski razumije i jedino tai jezik govori.

Na ovu molbu dobili su odgovor dne 28 travnja 1849 pod br. 171 uručbenoga zapisnika u njemačkomu jeziku, putem c. k. kotarskog povjereničtva u Voloskom, dd. 20 ožujka 1849 br. 545, u priepisu, što je rečeno Ministarstvo odgovorilo zastupniku carevinskog vieća dru. Madonizzi iz Istre dne 15 prosinca 1848 br. 290-R.M.I. Ovaj odgovor bio je prenešen u govoru zast. prof. Vj. Spinčića kojeg je, dne 6 prosinca o. g., izrekao u carevinskomu vieću; a govor je s odgovorom bio tiskan u „Novomu Listu" od 14 o. mj. te ga s toga, jer javnosti poznato, izpuštamo, dok priobćujemo ovaj važni dokumenat hrvatstva Kastva, ovoga bedema Istre i Rieke.

U ovomu velevažnomu spisu spominje se i Rieka. U tomu je dakle najbolji dokaz, kako su već *u ono doba* naši stari mislili posredno na uniju sa Riekom, kao sa hrvatskim teritorijem, neposredno sa materom zemljom Hrvatskom.

Burna bijahu doba 1848-1849, kada su Talijani Istre htjeli, da bude „sva Istra, izim Podgradskoga kotara (Castelnuovo u Ćićariji), proglašena talijanskom. „Kastavci su se tomu protivili; za to su htjeli pridruženje hrvatskoj Rieci, čime bi se bili pridružili i Hrvatskoj.

U podkriepu toga služi molba naših Kastavaca iz god. 1850 na bana Jelačića, i, kasnlje, druga molba na Bunjevca, banskoga povjerenika na Rieci u pogledu ceste iz Rieke kroz Kastav u Novigrag (Podgrad, Castelnuovo) prama Trstu. Molba[1]) na bana glasi:

Preuzvišeni Gospodine!

(Ostalo izpustivši.)

Preuzvišeni Gospodine! Naš mirni, dobri, neutrudljivi, velebrojni puk, od sveh do Boga pozabljen, poznat samo za biti jur dvadeset godinah zanemaren i proganjan u novoj Cesti ufa i išće bolju sreću za svoje obertništvo, za svoje zanate. Rečani, stran malo ptujincah, jesu naša bratja; š' njimi svaki dan občimo i tergujemo; u Reku kaplju naši znoji, i iz Reke njih plod k' nam se vraća. Vas je Božje providjenje Rečanom za otca dalo; ali budući Rečani naši, a mi njihovi, Vaše preuzvišeno Gospodstvo oče dopustiti, da i mi Vas otcem imenujemo i Vašu otčinsku skerb i ljubav na blagovoljnu pomoć zazovemo.

(Ostalo izpustivši).

U Kastvu na 12. Sečnja 1850.

Grada i puka zastupnici

Martin Vlah v. r. — Alvisio Carlavaris v. r. — Andrija Brosovich[2]) v. r.

Foris na molbi glasi:

Na preuzvišenoga Gospodina
Gospodina Josipa Barona Jelačića
Bana, i Rečkog Grada Vladaoca
u
B E Č.

Zastupnici Grada i puka kastavskoga u Primorju
prose najponižnije za
blagovoljnu pomoć

da bi se Terstianska cesta iz Reke po Kastvu u Novigrad odperla, iz uzrokah kako u nutrih.

cum Allis ./· & ://: ://://:

* * *

Molba na Bunjevca je istoga sadržaja, s istim podpisima kao na bana; samo datum glasi: U Kastvu na 14 Aprilja 1850. *Foris* molbe glasi:

Na preuzvišenoga Gospodina
Gospodina Josipa Bunyevaz c. k. Reda Leopoldova Viteza, Banskoga opunovlastjenoga Poverenika u Primorju hervatskom, Upraviteljstva hervatskog Presednika & &,
u
R E C I

Zastupnici Grada i Puka Kastavskoga
prose najponižnije za
blagovoljnu pomoć,

da bi se Terstianska Cesta iz Reke po Kastvu u Novigrad odperla.

(1) Obe ove molbe priposlao nam je g. Kažimir Jelušić na čemu mu ovim putem izričemo sveusrdnu zahvalnost. Molba je pisana hrvatski, te ostavljamo pravopis one dobe. Rukopis je pok. popa Andrije Marota-Jurjevića.

2) Prvi od podpisanih bio je načelnik, a druga dvojica občinski odbornici.

Na ovoj molbi stoji bilješka: „Nejzručena, prenovi se, i Bunjevcu-Banskomu *povereniku u Reci predaje*"

Ja vas plačem . . .

Ja vas plačem, braćo otudjela,
Što pljujete na majčino ime!
Tudjinština tako vas zavela,
Da se mnogi zasliepio time,
I crnim se nabacio blatom
Na svetinju svog vlastitog roda;
Mnogom sada mrzka je sloboda,
Te hrvatsko robstvo plaća zlatom:
Ja vas plačem, Rječino, Kvarnaru,
Prodaše vam ime na pazaru!

Ja vas plačem, brda i doline,
Naokolo rodjenog mi grada;
Ja vas plačem, mile visočine,
Gdje se duša tugom mi izjada:
Svoje divno izgubiste ime,
Tudjinci vam narinuše drugo,*)
Silnik kleti već vam se narugo —
Misleć grob vaš zapečatit time:
Ja vas plačem uspomene mile,
Mile mete uzhićene vile!

Divim vam se, o izvori sveti,
Kojima se moj zavičaj poji,
Moja duša s jednog k drugom leti
S prevelike sreće, što ste moji!
Od Lešnjaka do Belog kamika,
Od Mlačice do vrela Vranice,
Od Žabice — gdje teče Žudinka:
Ja vas plačem, oj vi suzâ suze,
Amaneti sveti moje muze!

Ja vas plačem, brežuljci i gaji
I vas gorde kamene Pećine;
Ja vas plačem najmiliji kraji
I vas moje sive golešine;
Ja vas plačem, najsladja imena,
Vi kamene litice, vrleti,
Vi kojim se djedovima sveti,
Vi slobode slad a uspomena:
Suze moje požalio nije,
Težke jade tko mi razumije!

Ja vas plačem, Proslope, Lubanju
I Golice najljepša glavice;
Ja vas plačem kroz noći i danju
Nad Rječinom ili na Strožnici;
Ja vas plačem, oj Kruševo brdo
I Rijavo kamenito moje,
Srce moje puklo bi na dvoje,
Oh, da ni ko stanac kamen tvrdo:
Vaše tjeme tvrdo, kameno je,
Ali nije ko što srce moje!

Ja vas plačem: srce mi ne puca,
Niti duša nad vama ne zdvaja;
Vatra tinja . . . Gle! gdjeno svjetluca
Sveti oganj hrvatskoga raja.
Skoro jakim planuti će žarom
Zasjati će brda i brdašca,
Zapalit će hrvatska srdašca
Plam slobode svete pravde jarom:
Gordo stoj'te, ponosni ko stiena,
Neumrla vaša su imena!

Ivo Grohovac-Riečanin.

*) Tako je od Kruševa postalo: „Monte S. Caterina"; Prostopa: „Prosloppo", od Velog Vrha: „Monte Battyanyi", od Rječine: „Eneo", od Kvarnara: „Quarnero" itd.

Povratak stare občine krmpotske natrag u Krmpote.

Vapaj od svih zaboravljena i napuštena puka za pravicom.

Pod gornjim naslovom bijaše objelodanjen u broju 187 „Riečkoga Glasnika" od 9. svibnja t. g. dosta omašan naš dopis, u kojem iznesosmo sijaset nepravda i sva četiri u nebo vapijuća grieha, što ih u gornjem predmetu počiniše naši vedritelji i oblačitelji, koji su pozvani, da onakova nedjela suzbijaju i u klici ugušuju, jer nemoralno i ubitačno djeluje na duševni i tjelesni odgoj naroda. Ono naše pisanje nije doprlo do onih, kojima je bilo namijenjeno, stoga smo prinuždeni, da ga donekle obnovimo i da uputimo našu javnost u „rad" naših prvaka i drugih faktora. Molimo Vas stoga, da nam zato ustupite malo prostora u cijenjenom Listu.

Protunarodna rabota.

Rabota tih naših nazovi faktora urodila je tim plodom, da se je sielo naše občine Krmpote prenielo iz Krmpota u — Zagone! Mi Krmpočani iz Podomara, Dolca, Ruševa, Sibinja, Bili itd., dok dodjemo do občine, moramo proći cieli naš teritorij do Ledenica, a onda onaj ledenički do občine, koju smjestiše na medji Ledenice-Zagon! Pa da se ovo zove pomagati narodu i ići mu u svemu na ruku! Ako ovim nije nama učinjena golema nepravda, onda ne znamo, što može biti nepravedno!

Kad nam se je ovako „promišljenim" i na „istinitim podlogama" stvorena nepravda učinila prenosom siela občine iz Krmpota u Ledenice, molili smo tada opetovano visoku vladu da nam se ta nepravda popravi tako, da nam se sielo občine vrati natrag u Krmpote, ili ako to već nè, da se barem mi Krmpočani odciepimo od Ledenica, pa da nam se dade naša posebna občina kod nas u Krmpotama. Sve te skroz opravdane molbe do sada nisu ništa hasnile.

A zašto nisu? Na ovo pitanje evo i odgovora: Naprosto zato, jer se mjerodavne oblasti u ovom našem gorućem i životnom pitanju pouzdaju i oslanjaju na izvješća i obrazloženja nižih naših čimbenika. Ova pak izvješća, a naročito obrazloženja ne odgovaraju nikada pravom stanju stvari, već su sasvim jednostrano sačinjena tako, da viša oblast na temelju tih i takovih „dokazala" zbilja ne može ništa odrediti ni dozvoliti.

Ovo i nije nikakovo čudo, kad se uvaži, da se ovakva dokazala u ovim predmetima traže i dobivaju od onih, kojima je upravo stalo do toga, da oblast ništa ne dozvoli u korist molitelja. Jer, kad se uzme, da ta dokazala pruža glavom interesirana osoba, a bez sudjelovanja molitelja, tada je jasno, da će sastavljači ako ništa drugo, a ono nastojati, da barem debljи kraj kod njih ostane. Ta to je i posve razumljivo, kada oni od toga korist vuku, *kad bi se naime občina razdvojila, njihovi bi se dohodci smanjili.* Ta se i na taj način pružena dokazala po svim oblastima ne kontroliraju, nego se samo temeljem tih tobožnjih činjenica skalupi izvješće i pridoda još ono nešto, što obično najvišoj inštanciji služi za ono, čime je molitelj — odbijen.

Kako se vlada zavarava i što bi vlada morala učiniti.

Naše je skromno, ali i opravdano mnienje da tih podataka, na temelju kojih bi imalo usliediti odcieplienje, ne bi smio sabirati u stvari vrlo interesirani sadašnji obć. bilježnik, već bi se taj predmet imao povjeriti posebnom odboru od 10 lica samih Krmpočana, koje bi molitelji sami izmedju sebe izabrali, i u komu bi se imali nalaziti krmpotski župnik i učitelj. Ovim načinom pruženi svakovrstni podatci kao i sastavak odnosnog proračuna, na komu sve počiva, mogli bi tada nedvojbeno služiti sigurnom podlogom za više uredovanje. Odmah bi se vidilo, kako bi to više uredovanje bez dvojbe svršilo *na korist našu* — na korist cielokupnoga naroda, a ne na korist pojedinih osoba, kojima je radi vlastitog njihovog interesa stalo, da se občina ne dieli.

Da ova naša tvrdnja nije bez temelja, da je naime proračun tendencijozno sastavljen, pozivljemo se na već sastavljeni tobožnji proračun, koga je u tu svrhu sastavio sam obć. bilježnik Stipaničić, a načelnik Ban supodpisao, dakle oba u stvari živo interesirana čimbenika. Evo nekojih data iz tog proračuna, koje ćemo odmah i obezkriepiti. Da vidimo:

I. Občinsko poglavarstvo:

1). Plaća obć. načelniku, koji je ujedno i sukljućar blagajne, uvrštena je sa 600 K godišnjih, a mi velimo, da imamo naših pouzdanih ljudi, koliko hoćemo, koji će služiti za 1 K na dan *i manje*, jer zato ne treba biti jurista. Dosta da je pismen, služba mu je držati ključ od blagajne i podpisati gotov spis, jedan sat posla dnevno i stvar je gotova.

2. Plaća obć. bilježniku proračunana je na 1200 K. Mi možemo dobiti mladih i zdravih ljudi, koliko hoćemo, koji će služiti za 1 K na dan, a ako se hoće, ta tih je barem danas dosta, za 1000 K. Občina nije velika, pa nema ni posla, a čemu onda velika plaća za neznatni posao, a vriedan bilježnik ima uviek i nuzgrednih zasluga.

3. i 23. Stanarina obć. bilježniku i za pisarnu proračunana je na 400 K. Mi imamo zato prikladnih kuća i za 200 K.

4. i 12. Drva za bilježnika i za pisarnu (12 hvati) proračunana su na 412 K. Mi ćemo dobiti ova drva i niže od 300 K.

5. Predvedbeni troškovi stavnih obvezanika i reklamanata proračunani su na 500 K. Čemu 500 K? Niti na jednu godišnju glavnu stavnju ne mora da ide glavom bilježnik, već bi trebao da ide načelnik, a ako je ovaj zapriečen, ili da su prištedi trošak, može se odrediti jedan ili dva druga pouzdanika (občinska odbornika), koji će, ako bude nuždno, dati povjerenstvu potrebita razjašnjenja. Naročito će svjedočiti istovjetnost predvedenoga t. j. da ne bi jedan bio predveden mjesto drugoga, to je cto sve. Na naknadne stavnje nikako nije od

potrebe, da ide bilježnik. Dosta je ovdje, a to i zakon traži, samo pouzdani pratioc, dakle starešina, odbornik ili pandur, koji dobro poznaje onoga, koji ide na stavnju, da se ne bi dogodilo, da se predvede krivi za pravoga. Ovo se pak najlakše može dogoditi, ako baš bilježnik ide s njima. Bilježnik ne pozna i ne može poznati ljude onako kao starešina, odbornik ili pandur.

Imamo izkustva, te je jedan bilježnik u našem kotaru s nepoznavanja dotičnog obvezanika, predveo njegovog nesposobnog brata pred stavno povjerenstvo i ovaj naravno kao nesposoban nije bio unovačen, pa su tako on i brat mu izbjegli vojnoj dužnosti. Kad se je tomu poslie ušlo u trag, bilježnik možda i nedužan, imao je je okapanja toliko, da ni danas još nije gotov. Eto, što će reći nepoznavanje ljudi!

A odkud može bilježnik, recimo, iz Ledenica poznati jednoga, koji se je rodio i uzgojio u Podomaru, otišao u sviet i u svojoj 24. godini se vratio kući i predstavio se bilježniku, da je on taj i taj? Može li bilježnik jamčiti, da je to taj stavni obvezanik? Ne može. On, ako će stvar savjestno obaviti, mora tražiti opet pouzdanike: župnika, odbornika, pandura itd., da mu posvjedoče istovjetnost osobe. Da se ovoj proceduri, koja je obično skopčana sa troškom i gubitkom vremena učini kraj, treba da se šalju občinski pouzdanici: odbornik, pandur itd. sa ljudima kot. činovniku, a ovaj onda da sve skupa predstavlja stavnom povjerenstvu.

Tako bi se eto izbjeglo velikim troškovima, za koje se eto proračunava 500 K. na godinu. Ovaj način, koga istakosmo glede predvedenja i sudjelovanja kod stavnog povjerenstva jest ne samo zakonit, nego je svrsishodan i jeftin, pa čemu ga ne provadjati? Onda bi svota od 200 K. za te svrhe i previše bila.

6. Za utjerivanje poreza proračunana je bilježniku nagrada od 100 K. Ovoga ne treba. Kod nas tih zaostataka na porezu nikada nema, a ako gdje što imade u zaostatku, što je opet krivnja činovnika. Dovoljno je, da pandur uz put, kada imade drugu službu to, ako je utjerivo, utjera. Ako ne može pandur, sigurno ne će moći ni bilježnik, jer gdje šta nema u kući, tu se ne može što uzeti. Ova stavka sasma odpada, jer je suvišna, a za one, koji redovito svojoj dužnosti udovoljavaju i nepravedna. Jer, odkuda dolazi onaj, koji je svoje, daće namiriu, da plaća bilježniku još i nagradu za utjerivanje poreza od onoga, koji ne će da porez plaća?

7. Paušal za predaju novca kod porez. ureda proračunan je bilježniku na 100 K. Ova je stavka previsoka, te će sama po sebi odpasti, čim se ustroji porezni ured u sielu našega kotara. Posao je o ustrojenju već u tečaju, te će tada bilježnik obavljajući drugi posao kod kotara, moći i morati uz put i novce predati. Ova stavka dakle odpada.

8. Plaća pisaru proračunana je na 720 K. Ova je stavka previsoka. Pisar ne treba, da ima bilježnički i blagajnički izpit, dosta je, da bude jednostavne dobar prepisač, a takovih će se moći dobiti dosta i izpod 600 K. Zahtjevi na selu nisu nikakovi, a obskrba daleko jeftinija, nego u većim mjestima.

Ta učitelj, koji je tako reći akademički naobražen i reprezentira osobno jednu javnu kulturnu instituciju, ima plaće 50 K. Naravski, ako se hoće imati pisara sa spremom bilježničkom onda ga treba i platiti, ali u tom slučaju ne treba bilježnika. Stavka je i za više od 120 K previsoka.

9. Plaća pandura proračunana je na 600 K. Sjeća li se gosp. bilježnik, a to nije bilo davno, kada su naši panduri za 10 fr. na mjesec službovali, a danas neka mu se dade duplo pa je dosta. Služba mu ne će biti ni malo naporna, jer ne će trebati za svaku tricu putovati po 10 kilometara puta u Ledenice itd. — 240 K. mu je dosta, ne treba, da bude filozof, dosta je da je pošten i pouzdan čovjek.

10. Za odielo mu je ustanovljeno 60 K., ako nije previše, dosta je 50 K., jer ne potroši svake godine jednu dolamu i pantalone. Glavno je, da ima službenu kapu za razliku od ostalih občinara. Ako je vriedan, kapnut će mu štogod i sa strane.

11. Poštonoši je ustanovljena nagrada sa 168 K., što je previsoko. Pošta je 3—4 klm. udaljena, pa je 100 K dosta. Taj posao vrše na mnogo drugim važnijim mjestima ženske, pa mogu i kod nas. Imade ih dosta, koje će se veseliti dobitku od 100 K. godišnjih, a dnevno potroši 2 sata vremena.

13. Potrošak za kancelariju (paušal) odredjen je sa 300 K. Ova svota bi dostajala i za koji veći ured, nego što će biti občina Krmpote, pa je za ovu 400 K. i previše. Treba samo sa paušalom valjano gospodariti, pa će se vidjeti, kako je i ova svota sasvim dostatna. Naravno, ako se kupuje i troši ono, što ne treba, onda ni četiri ovakove svote nisu dosta, a navlastito onda, ako se računi izpostavljaju na pisarničke potrebštine, a uzimlju se privatne stvari.

14., 15. i 16. Za nabavu zakona, knjiga, poštanskih vriednota i petroulja proračunana je svota od 125 K. Ovo ne spada ovamo. Te predmete u svakom drugom uredu tereti pisarnički paušal, a tako treba da je i kod nas. Za taj paušal opredieljena je već gori potrebita svota, a ako bi se ukazala opravdana nužda, kao što ne će, tada bi se mogao od slučaja do slučaja stanoviti iznos k paušalu pridodati. Ovo ne će biti ni nuždno, ako se bude uredno gospodarilo sa pisarničkim potrebštinama.

17. Za novine proračunano je 90 K. Ovo je skroz suvišno. Dosta je da se nabavi službeni list „Narodne Novine“, a taj stoji 36 K. na godinu.

18. Za dnevnice i putne troškove činovničtvu proračunano je 200 K. Ova stavka, iako nije suvišna, sigurno je pretjerana. Činovnici, a to je sam bilježnik i načelnik, vrlo riedko putuju izvan ureda u *strogo občinskom* poslu. Za posebna pak putovanja, koja se u interesu stranaka obavljaju, nose trošak same dotične stranke, pa odpada potreba, da se obć. proračun sa ovom stavkom tereti u ovolikom iznosu. Za te vrlo riedke slučaje dosta je i previše 100 K.

19. i 20.) Za poslužbu kod ovrha i za eksprese uvršteno je 125 K. Pošto se ovrhe kod nas obavljaju riedko ili nikada uz asistenciju, to je ova svota suvišna. Za one riedke slučaje kojima ne bi mogao sam pandur posla obaviti, već bi morao i bilježnik sudjelovati, nositi će trošak dotična stranka. Ne bi naime bilo pravo, da plaćam ja, koji nisam dužan za onoga, koji je dužan. Što se pak tiče ekspresa, to mogu biti dva, jedan ili nijedan na godinu, a stajati će svaki najviše 4 K., pa je za ove dvije stavke svota od 50 K. i previše.

21. Za mirovinsku zakladu obć. činovnika opredieljeno je 13 K., 61 f. Pošto će kod nas biti samo bilježnik, to će i ta stavka snižena biti, medjutim neka ostane.

22. Za ribanje prostorija uvršteno je 40 K. I ovo je previše. U godini ima 52 nedjelje, pa kada bi se svake nedjelje ribalo jedanput, što se ne dogadja, naročito ne po zimi, to se za to ribanje plati ženi 40 fil. Dosta je dakle 20 K. i prostorije će biti vazda u redu, samo neka se redovito čisti i plati.

Kako se sada gospodari, a kako bi se moralo.

Tako je za samo ovo poglavlje uvrštena ukupna svota od 5953 K. 61 f. Prema našem računu, koji je prema stanju stvari i prema okolnostima dosta umjereno i savjestno proračunan iznaša ovo poglavlje 3669 K. 61 f., dakle samo ovdje je previsoko računano za 2284 K.

Isto je tako i u drugim poglavljima kao: kod zdravstva, gospodarstva, šumarstva, gradjevina i za školu uvršteno koješta, što nikako nije u skladu sa odnosnim predmetom. Stavljeno je jednostavno zato, da bude više.

Tako je u rubrici VII. „razne potrebštine“ stavljeno 526 K. Kakve su to razne potrebštine mi ne znamo. Bit će valjda, da su to *razne* napojnice, bakšiši, banketi itd., za koje mi, ako ih je bilo, ni u Ledenicama nismo znali, dok ih u Krmpotama ne trebamo, pa je i ova rubrika sasvim suvišna.

Nije dakle ni čudo, što se je na taj način izračunalo, da će se ovi i ovakvi izdatci pokrivati sa 772% nametom, koga da bi Krmpočani imali snositi. Istina je, da bi taj namet postojao na onaj izdatak, kako su ga u Ledenicama sračunali, ali mi smo to prema pravom stanju stvari točno i pošteno proračunali tako, da bi naš namet za naše skromno obć. kućanstvo i gospodarstvo dosizao jedva 450%. Pa kad sada plaćamo 306%, to nije tako velika razlika, navlastito, kad uočimo korist, koju bismo mi imali kada bi naša občina kod nas bila. Treba pomisliti samo to, da za svaku i najmanju stvarcu moraš kasati u Zagone po svakakvom nevremenu i u najvećem jeku poljskih poslova: košnje, kopanja, sadnje itd., a koliko puta badava, jer ne nadješ nikoga kod kuće! Kada bi občina bila, gdje je crkva i škola, eto ideš crkvi, obaviš posao uz put, ide ti diete u školu, obavi ono mjesto tebe itd.

Za sve ovo naše više oblasti kao da i ne znaju, a ako znaju, onda je nepojmljivo, zašto odcieplienje ne dozvole? *Ili se pogoduje stanovitim osobama na očitu štetu našeg naroda, ili se za nas ne mari.* Tertium non datur (trećega nema).

Na ostala poglavlja glasovitog proračuna a naročito na stalni i sigurni dohodak od urediti se imajuće tunere i sitnog ribolova u Sv. Iliji, kao i na neke druge stvari osvrnut ćemo se po mogućnosti sliedeći put, a dotle molimo Visoku kr. zemaljsku Vladu, da ovo pitanje što moguće prije pravedno riešili blagoizvoli.

Krmpočani.

Poziv na upis u II. kolo.

Hrvatska pučka štedionica (kao udruga) u Senju otvara

II. kolo

koje će započeti dne 1. siečnja 1911.

Kolo traje dvie godine. Tjedni uložak iznaša 50 fillra, a može se pristupiti i sa više dielova.

Iz ovog kola podieljivat će se udrugarima zajmovi, najviše K 500.—, i to uz dva jamca, koje ravnateljstvo primi kao takove. — Upisivanje obavlja se svake nedjelje od 10-12 sati dopodne u prostorljama radničkog družtva „Uskok“. — U ime utemeljnih troškova plaća se prigodom upisa za svaki dio 50 filira.

Podpisano ravnateljstvo poziva ovim sve prijatelje štednje, neka se u što većem broju upišu u ovo II. kolo.

Ravnateljstvo.

Dr. Ignac Sozzi, na Sušaku povratio se.

Novi način liečenja sušice po profesoru Ruota; liječi kile bez operacije, i po najnovijoj metodi liječi bolesti želudca.

Ordinira na Sušaku u Ružičevoj kući br. 68.

Hrvatska štedna i predujmovna zadruga na Sušaku

Prima od svojih zadrugara: tjedne uložke (najmanje od 1 krune)
∴ štedne uložke (najmanje od 50 kruna) uz fix kamatnjak. ∴

Pruža svojim članovima: 200 K zajma na svaki tjedni uložak od 1 K uz povoljne uvjete, na zadužnicu, mjenicu i hipoteku. Zajam je odplativ u 200 tjedana. Svaki član participira na dobitku proizlazećem iz kola u kojem učestvuje.

∴ Uvjeti i ubavjesti mogu se dobiti u poslovnici zadruge ∴

Telefon br. 706. **Sušak, Palača Ružić br. I, prizemno.** Telefon br. 706.

HRVATSKA ŠTEDIONA

(društvo na dionice) na Sušaku

Prima novac u svrhu ukamaćivanja na uložne knjižice počam od jedne krune.
Prima i izdaje novac uz potvrde na tekući ili ček račun (conto corrente).
Eskomptira mjenice, naputnice i kupone vrijednosnih papira.
Daje predujmove na vrijednosne papire, te zlatni i srebreni novac.
Dozvoljuje zajmove na hipoteku.
Kupuje i prodaje sve vrsti vrijednosnih papira.
Kupuje i prodaje uz dnevni burzovni tečaj devize i valute, t. j. sve vrsti inozemnog novca u papiru, zlatu ili srebru.
Unovčuje izvučene srečke i sve vrijednosne papire, te dospjele kupone i nabavlja nove kuponske arke.
Preuzima na unovčenje mjenice, naputnice i čekove na sva mjesta tu- i inozemstva.
Prima u pohranu sve vrijednosne papire i sve dragocjenosti u svoje blagajne.
Obavlja bezplatno reviziju svih tuzemnih i ovdje dozvoljenih inozemnih srećaka.
Osim toga obavlja sve ostale u štedioničku i bankovnu struku zasjecajuće transakcije uz najpovoljnije uvjete, te daje rado i u najkraćem roku sve potanje obavjesti usmeno ili posmeno.
Daje predujmove ne ručne zaloge: na sve zlatne i srebrne nakite, dragulje, bisere itd.

Uredovni satovi za zalagaonu jesu: prije podne 9-12, poslije prodne 3-5.

Telefon br. 989. **RAVNATELJSTVO.**

Broj 16. Pula, u četvrtak dne 20. aprila 1911. God. XLIII

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču ili administraciju lista u Puli.

Kod narudžbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Tekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Nefrankirani dopisi se ne vraćaju, a nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće. 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 za pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utiskuje se u Puli

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuje sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Dogovori izmedju predstavnika Hrvata i Slovenaca te talijana u Istri.

Zadnje doba nastali su skrajnje napeti odnošaji izmedju Hrvata i Slovenaca te Talijana u našoj pokrajini. Talijanski pokrajinski prisjednici uz pristajanje pokrajinskoga kapetana Dra. Rizzi bili su još koncem aprila prošle godine odlučili K 15.000 za talijansku izložbu u Kopru i to na račun one veće svote koju je imao kasnije u tu svrhu odlučiti pokrajinski sabor. Odlučili su to uz prosvjed, te uz odsustvo hrvatskih pokrajinskih prisjednika, a tim i kršeć jasnu ustanovu pokrajinskoga zakona od 17. maja 1908.

C. kr. vlada je na odnosne pritužbe hrvatskih prisjednika šutila, a prisiljena da odgovori, odgovorila je u smislu da ona nije zvana da autentično tumači zakone.

Talijani bili su tim odgovorom c. k. vlade usrćeni, te su se odlučili i na daljnje kršenje zakona. Oni su uzradili te je c. k. vlada dala sazvati sabor, ne možda zato da se raspravi proračun po novom redu, nego za to da votira milijune kruna zajma za tobožnje gospodarske potrebe. Medju takove ubrajali su Talijani takodjer talijansku izložbu u Kopru. Kršeć jasne ustanove saborskoga pravilnika saborski je predsjednik dao čitati predlog talijanskih prisjednika pokrajinskoga odbora za podporu od 50.000 K za rečenu izložbu u Kopru.

To nasilje sa strane talijanskih prisjednika i zastupnika te Talijana predsjednika Dra. Rizzi odbili su hrvatski i slovenski zastupnici nasiljem, te je sabor sat iza toga bio usljed previšnje naredbe zaključen. Bilo je to na dan sv. Luke, dne 18. oktobra prošle godine.

Talijani su već tada zagrozili, da će se zato Hrvatom i Slovencem osvetiti, a Hrvati i Slovenci nisu se prestrašili. Tiha ali odlučna borba vodila se je dalje u pokrajinskomu odboru izmed predstavnika jedne i druge narodnosti, odobravana ji s jedne i druge strane od zastupnika.

Hrvatsko-slovenski prisjednici nisu dozvolili zajma obćini Pula, a tako nit proračuna onim obćinam talijanskim, u kojih se ima ustrojiti hrvatskih škola, a odnosne obćine odnosno pokrajina jih nedaju. Svojim postupkom nisu prekršili zakona.

Talijanski prisjednici usuprot nisu htjeli riešiti proračuna najvećega diela hrvatskih i slovenskih obćina, a tim se postavili na stanovište izvan zakona.

C. kr. vlada, bud da je htjela pogodovati Talijanom, bud da bijaše sliepa, potvrdila je proračune talijanskim obćinam, prem bijahu u pokrajinskom odboru protuzakonito prihvaćeni.

Talijanski zastupnici odobrili su postupak svojih prisjednika sa pokrajinskim kapetanom. Hrvatski zastupnici odobrili su postupak svojih prisjednika, i odlučili koraka, što se imadu poduzeti proti protuzakonitostim počinjenim sa strane Talijana i c. kr. vlade. Podnesio se je dvojake pri-tužbe na upravno sudište u Beču, jedne proti protuzakonito dozvcljenim proračunom talijanskih obćina, druge proti tomu što pokrajinski odbor neće da rieši proračun hrvatskih obćina.

Predstavnici c. k. oblasti Primorja uvidjeli su konačno da se je u bezzakonju sa strane talijanskih članova pokrajinskoga odbora i pokrajinskoga kapetana prevećе zagazilo, pak su nastojali da se iz toga stanja izadje. Na temelju stanovitog programa nastojali su da se stranke sporazumiju. Nisu uspjeli. Prihvatili su se njekih represalija, naperenih proti Talijanom. Nisu htjeli odobriti nameta na pivo, koj daje pokrajini kakvih 300.000 kruna godišnjih. Talijanski prisjednici su na to zanjekavali c. kr. vladi pokriće raznih troškova. Tako su Hrvati zanjekavali Talijanom neke stvari — stoječ ali na zakonu; Talijani Hrvatom — protuzakonito; c. k. vlada pokrajini, a pokrajina c. k. vladi. Stanje koje se dugo nije moglo držati, a koje bi bilo najdulje do konca tekuće godine moglo potrajati. Onda tek, ako bi bila c. kr. vlada stojala čvrsto na zakonu, mogla bi bila biti skršena samovolja Talijana.

Medjutim je ministar unutarnjih posala grof Wickenburg, ne znamo kim potaknut, pogovoriv se o formalnostih sa predstavnici hrvatsko-slovenske i talijanske stranke dao sazvati jedne i druge k sebi na skupni dogovor.

Kod dogovora su se našli: ministar nutarnjih poslova grof Wickenburg sa sekcijonim chefom barunom Friessom i i svojim tajnikom barunom Ruberom, ministar bogoštovja i nastave grof Stürgkh sa sekcionim chefom Kančrom, c. k. namjestnik za Trst i Primorje knez Hohenlohe, prof. Spinčić predsjednik saborskoga hrvatsko-slovenskoga kluba, Dr. Laginja zemaljski podkapetan, Dr. Zuccon zemaljski prisjednik, Dr. Trinajstić i Dr. Červar zemaljski zastupnici, sva petorica na ime hrvatsko-slovenske stranke u Istri; Dr. Bennati predsjednik saborskoga talijanskoga kluba, Dr. Rizzi zemaljski kapetan, Dr. Chersich i Salata zemaljski prisjednici, sva četvorica na ime talijanske stranke u Istri.

Taj skup muževa zasijedao je i dogovarao dne 6. i 7. aprila u prostorijah ministarstva unutarnjih poslova, a pod predsjedanjem ministra nutarnjih poslova. Da nije gladko išlo pokazuje trajanje dogovora. Sjedinilo se je ipak, i o tom napisalo i podpisalo zapisnik u sliedećem:

Hrvatsko-slovenska stranka pristaje na to i hoće, da njezini članovi u zemaljskomu odboru ne čine nikakovih poteškoća zajmu obćine Pule, i da se uztegnu pritužbe podastrte sa strane njezinih pripadnika proti protuzakonitomu odobrenju talijanskih obćina i proti protuzakonitom neriešenju proračuna hrvatskih obćina.

Talijanska stranka pristaje na to i hoće, da zemaljski odbor rieši bezodvlačno sve proračune hrvatskih i slovenskih obćina; da se naknadno privoli na proračune talijanskih obćina; da se tečajem pet godina od 1 jenara 1912. otvori sve škole kojih riešenje visi kod zemaljskoga odbora (ima jih kakvih 60), i to pojednako svake godine; da se najdulje tečajem tih 5 godina dodje do toga da se hrvatske škole u Puli, Cresu i Lošinju Malom preuzmu u redovitu javnu upravu;

C. k. vlada se obvezuje, da će odobriti zemaljski namet na pivo, da će dosadanji prinos za pospješivanje pučkoga školstva u Istri primjereno povisiti svake od rečenih pet godina za podporu plaćanja učitelja, i da će troškove uzdržavanja privatnih hrvatskih škola u Puli, Cresu i Lošinju Malom preuzeti tako na se, da će njoj uzdržavatelji istih predlagati proračune i obračune, dok nebudu te škole preuzete u smislu prije rečenom u javnu upravu.

Predstavnici jedne i druge stranke — narodnosti obvezali su se, da će uzraditi da bude taj sporazum prihvaćen sa strane obiju saborskih klubova, i da se uspjeh prijavi najdulje do 12. aprila t. g. gospodinu namjestniku u Trst.

To je jedno i drugo učinjeno i sporazum je u krieposti, te je već 12. aprila obdržavana sjednica zemaljskoga odbora, u kojoj su odobreni proračuni hrvatskih-slovenskih i talijanskih obćina, te zajam obćini Puli.

Ministar unutarnjih poslova, kao predsjedatelj dogovoru, izjavio je i naglasio opetovano, da on ovoga puta ni neide za tim, da se rieše sva sporna pitanja izmed Hrvata-Slovenaca i Talijana, i da će biti odnosno da jest zadovoljan, da se rieše najprečija pitanja i da bude to korak k narodnostnom sporazumu u pokrajini, za koj će i on u buduće radili svim silami.

Za prosvjetu.

Bila je srećna misao 21. maja proslavit četrdesetgodišnjicu prvoga tabora kod sv. Mihovila u Kastvu. Obično se slave 50 godišnjice, ali kako su ove godine naši za nevolju susjedi Talijani postali bezobzirniji prema nama nego su ikad prije bili, i kako su neki faktori u našoj državi počeli uvidjati, da tako dalje ići ne može i ne smije, jer bi od toga mogla cijela država imati velike štete, bit će dobro, da naš narod digne glas za svoja prava. Kulturna država ne trpi nigdje na svom teritoriju anarkije, a Talijani nastoje, da nas ove godine anarkijom unište. Stoga je odbor za proslavu prvoga tabora posve pravo izdao parolu: osamnaest imademo zemaljskih zastupnika, osamnaest tabora neka bude 21. maja širom Istre kao proslava prvoga tabora, kao protest proti svih nepravda, koje nam neprijatelji naši nanose.

Još i nade važni razlog, koji opravdava proslavu te 40-godišnjice. Prvi je tabor u Istri zapalio zublju narodne svijesti. Četrdeset je godina trebalo, dok se je ta svijest po cijeloj Istri proširila. To je prvo doba našega narodnoga preporoda. Kod zadnjega popisa pučanstva vidjelo se, da je narodna svijest budna: ta opažalo se, kako je naš narod, koji živi u talijanskim općinama, strepio, da ga talijanski komesari ne upišu medju talijane. Na raznim su se stranama čule tužbe pune bojazni: „Oni će nas prevariti, mi ne znamo čitati ni pisati, pa rade što je njih volja. Kako ćemo zapriječiti, da nas ne prevare?" Već kod zadnjih izbora 1907. pokazao je naš narod, kako je osviješten, pa je progovorio narodnim glasom, koji se je čuo i u carskom Beču, a zatjerao strah u kosti naših neprijatelja tako, da su odmah bili pripravni s nama se pogoditi — u nadi dakako, da će nas moći na vjeri prevariti, kad već drukčije ne ide. Ove će godine naš narod kod izbora za carevinsko vijeće još jačim glasom progovoriti, a time je svršio rad oko probudjenja naroda, svršilo je, kako rekosmo, prvo doba našega preporoda u Istri. Ono 18 tabora završit će dakle jedan 40-godišnji narodni rad.

Rad oko probudjenja narodnjega bio je rad na mahove, rad na površini bez ikakve veće dubine. Drukčije to nije moglo biti, jer smo imali premalo narodnih radnika, a potrebe bijahu prevelike i posao preširok. Sada hvala Bogu, imademo narodnih radnika više, narod je svjestan da je Hrvat, Slovenac, da je Slaven; imademo škola pučkih i srednjih, imademo „Družbu" i druga društva, osvojili smo nekoliko općina, učvrstili smo naš položaj u Istri. Sada treba početi novi preporod, preporod u dubinu, preporod narodnih duša.

Narod mora saznati, što je nekada bio i kako je malo po malo došao do ovoga stanja u kojem se danas nalazi. On mora shvatiti, koji položaj ima prema ostaloj slavenskoj braći i drugim narodima. Dublje shvaćanje narodnosti neka prodre u najšire slojeve našega naroda. Uputit ga moramo u napredak ljudskoga duha u raznim znanostima kao u prirodopisu, kemiji itd. tako, da se u svom teškom radu uzmogne okoristiti tim uspjesima. Rastumačit mu treba, koji položaj imade pojedinac u porodici, društvu, općini, državi i crkvi, koje imade dužnosti prema sebi, svom bližnjemu, svomu narodu i Bogu. Sprijateljit ga moramo sa školom, očuvati od zlotvora alkohola, a malo po malo priučiti ga i na duševni rad.

Ovakva prosvjeta, koja će ići u dubinu duše, donijet će sama po sebi gospodarsku organizaciju i gospodarski razvoj. Tako ćemo stvarati duševna i gospodarska dobra, skupljat ćemo duševni i materijalni kapital. To će biti naša snaga, koju imademo sakupiti u drugom razdoblju našega narodnoga rada. S tom ćemo silom sigurno pobijediti našega stoljetnoga neprijatelja.

Kao što je prvi veliki tabor u Istri kod sv. Mihovila u Kastvu zapalio zublju narodne svijesti, tako neka 21. maja ono 18 velikih tabora zapali svjetlo narodne prosvjete. Iza toga bit će dužnost svih nas, da to svjetlo dalje podržavamo i potpirujemo. To će biti početak novoga narodnoga preporoda.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Slovensko kazalište u Puli. Od 25. do 28. aprila t. g. (utorak, srieda, četvrtak i petak) priredit će članovi ljubljanskog kazališta četiri predstave u „Narodnom Domu“ pod vodstvom režisera gosp. Hinka Nučića. U te dane dat će ove predstave: utorak 25. aprila: „Psyche“ od konta Iva Vojnovića; sriedu 26. aprila: „Tujec“ od Jerome K. Jerome; četvrtak 27. aprila: „Izgubljenci“, od R. Bracco; petak 28. aprila: dramska, operna i operetna večer. — Za ove predstave ustanovljene su ove ciene: sjedalo I. red K 2·40, II. K 1·60, III. K 1·—; stajanje u parteru K —·80, djaci i vojnici K —·50; galerija: sjedalo K —·80, stajanje K —·40. Početak točno u 8½ s. večer; blagajna se otvara u 8 s.

Mi smo vrlo zahvalni slovenskom kazalištu u Ljubljani, što nas sa svojim vrstnim silama ponovno posjećuje i umjetničkim prikazivanjem pruži za par večeri pravog umjetničkog užitka. Nadamo se, da naše sl. občinstvo neće ni ovog puta propustiti, da mnogobrojno posjeti liepe predstave naše slovenske braće, što toplo svim našima preporučamo i upozorujemo već sada na prave domaće umjetnike slovenske Thalije.

Pobornike liepe slovenske knjige i umjetnosti srdačno pozdravljamo u našem gradu i kličemo: dobro nam došli!

Koncerat hrv. pjevač. društva. Upozorujemo naše sl. občinstvo, da u subotu dne 6. maja priredjuje hrvatsko pjevačko i glazbeno društvo u Puli drugi svoj veliki koncerat. Pobliže o tome javit će se na vrieme.

Puljska kćerka — rimskoj majci. Zadnjih dana prošloga mjeseca proslavili su u Italiji, naposo u Rimu 50 godišnjicu ujedinjenja kraljevine Italije.

Kako u svakoj prigodi kada se štogod u Italiji slavi, tako su htjeli i ovu priliku upotrebiti takozvani liberalni Talijani Austro-Ugarske, da dadu izraza svojoj ljubavi i odanosti do *majčice* Italije. Učinili su to gradovi, društva i pojedinci takodjer iz našeg Primorja odaslavši brzojavnih i pismenih čestitaka talijanskoj vladi, predsjedniku parlamenta, rimskom načelniku itd. Nu većina tih čestitara držala se je u granicah pristojnosti i dopustljivosti bojeći se doći u sukob sa austrijskim kaznenim zakonikom.

Nu puljska Kamora prekoračila je u svojoj gorljivosti i talijanskom patriotizmu te granice odaslavši rimskom načelniku zloglasnomu židovu Natanu žarku čestitku u kojoj nazivlju *„Pulu kćerkom Rima“*.

Brzojavni ured u Puli, dotično službujući brzojavni činovnik nije našao u toj brzojavnoj čestitci ništa kažnjiva i odaslao je brzojavku dalje. Nu brzojavka ta nije pošla ravno u Rim, već je morala preko tršćanskog brzojavnog ureda, gdje ju je zadesila neočekivana nesreća. Brzojavni činovnik kod ravnateljstva u Trstu zavirio je valjda u imenik brzojavnih ureda te je taj našao, da je Pula u Austriji, da je Pula dapače jedina austrijska ratna luka i da kao takova ne može da bude *grad Pula kćerkom Italije*. I taj *gorljivi i preopresni* činovnik zadrži ili obustavi brzojavnu čestitku na svojem stolu. Tim je pokvario veselje *majčici* Rimu i *kćerki* u Puli, kojoj su mili i dragi tusti milijuni, što su ih austrijski državljani tamo snesli, ali koja nebi žalila, da danas sutra — čim prije tim bolje u njezinoj luci zadime talijanske oklopnjače.

Austrijske vlade mogu doista ponosne biti, što su za ovo posliednjih 100 godina u gradu Puli, u jedinoj svojoj ratnoj luci uzgojile takove podanike koji se priznaju vjernom i odanom dječicom vječnog Rima. Kano u Puli tako gojiše i goje i dan danas austrijske vlade i u ostalom Primorju na svojim njedrima ljutu guju koja jedva čeka na zgodan trenutak, kad bi mogla svoju uzgojiteljicu smrtno raniti.

Divljački napadaj. Poznata banda puljskih „giovinotta“, preko 20 njih, napala je na uskrsni ponedjeljak usred bielog dana na ulici jednog našeg mladića. Ti šmrkavi „junaci“ počet će valjda opet da ruše mir, ali nek se paze da batina ima dva kraja. Čudimo se g. Dešković u, da ne može obuzdati ratobornost kojeg svog „giovinotta“, osobito kad se radi o ratobornosti bez ikakvog povoda i uzroka. Sramota pak pada na vodju, kad dvadeset njih onako kukavički navali na jednoga goloruka. U ostalom tim „junacima“ iz busije ne zavidjamo te slave i kulture.

Iz Kanfanara. „Polaer Tagblatt“ od dne 7. t. mj. piše pod naslovom „Politisches aus Canfanaro“:

Kako smo već javili na ovome mjestu, odredilo je c. kr. namjesništvo u Trstu, da moraju hrvatski općinski zastupnici u Kanfanaru, koji su svojedobno podali demisiju, opet nastupiti službu. Ta odredba nije još stupila u krepost, jer bi se moralo po nekoj drugoj naredbi raspustiti općinsko zastupstvo, a tu je naredbu izdalo pred kratkim namjesništvo samo, pa sada nastaje sumnja, koja naredba vrijedi. Budući je načelnik u Kanfanaru obolio, vlada općinski prkos-tajnik Košara kao mali bog općinom. Očekuje se, da će se naredba uništiti, po kojoj se demisija hrv. opć. zastupnika nije primila na znanje, pa će se općinsko zastupstvo razpustiti te imenovati upravni odbor, da taj uredi potrebito za nove izbore.

Tako „P. T.“ Tu imademo dakle dvije naredbe, pa se jedna drugoj suprotivi. Kakva konfuznost vlada u toj stvari i kako su hrv. opć. zastupnici smeli mozag gospodi kod odbora u Poreču i kod c. kr. namjesništva, neka bude dokazom to, što piše pokrajinski odbor u „Vita autonoma“ od marča o. g. doslovno:

„U odgovor na dotični upit, javlja se c. kr. namjesništvu u Trstu, da se ima po mnijenju pokrajinskog odbora pozvati načelnik u Kanfanaru, neka sazove općinsko zastupstvo u svrhu imenovanja reklamacijske komisije za općinske izbore (24/II 1351).

To bi bila dakle već treća naredba. Naredbe se čine, a narod je zlovoljan do skrajnosti. Košara se šepiri i gospodari nemućeno te se smatra već načelnikom. Da je tome tako, potvrdjuju nam i uredovne potvrde, spisi itd., gdje se Košara potpisuje kao načelnik naime: Il podestà: Cossara. Odakle mu ta dozvola? To ne radi samo sada, kada je načelnik bolestan, već je to i prije radio, kad je načelnik bio još zdrav.

Koliko smo doznali mogli od nekojih bivših hrv. opć. zastupnika, bili bi oni spremni opet primiti svoje službe u opć. zastupstvu ali pod pogodbom, da ih ne bude načelnik svojom manjinom terorizovao i da mu i pokrajinska i državna vlada zajamči, da će načelnik nepristrano uredovati i ujedno poštovati zakone. (Mi smo mienja, da naši nebi smjeli ići više na liepak ni Talijanima ni vladi. Ako su u svojoj mlitavosti, a bilo je i proračunanog izdajstva a i još je šarenjačtva kod nekojih tobože hrv. zastupnika, popustili prvi put, nebi smjeli počiniti opet istu pogrieška. Svi dopisi u novinama neće koristiti, dok imade medju tobožnjim hrv. zastupnicima onakvog smeća, prostog blaga, koje prodaje za ćiku duhana našim neprijateljima sebe i svoj narod. Dakle bolje da takvih zastupnika nema, i pravi i pošteni naši neka se već ne prihvate zastupstva s takvim blagom, nego neka se pripravljaju za nove izbore i pazi vodstvo (koje je takodjer mnogo skrivilo) da ne uvuče u listinu opet kojekakvo smeće. — Ur.)

Rovinjsko Selo. Na dan Uskrsa, u krčmi kod Ugrina Jurja, u veselom društvu sakupilo se za Družbu K 4.

Lanjske godine u prosincu došao je ovamo na žalost našu za župeupravitelja neki Luigi Nardini, rodom iz Trenta, koji skoro ništa nezna hrvatski. Taj novi mesija, hvala Flappu i Rizziu & Comp., pokazao je odmah svoje papke i volju svojih gončina time, da je počeo tjerati naš jezik iz crkve. Prije se je krstilo u našem jeziku, a sada latinski; vazmeno pričešćenje čini u tatijanskom ili latinskom jeziku. Nije li to sramota? odgovori mi puče! Ako on to misli i u naprid tako raditi, neka si slobodno pobere svoje kućne stvari pakončas u Trent svojoj kući, te neka tamo radi kako mu je drago, a ne u naših krajevih gdje nema niti jednog Talijana. Zato ga za sada opominjemo vrlo obzirno, da radi kako će puk a ne kako će on sam, jerbo ga mi plaćamo a ne ono par šarenjaka. Za sad dakle toliko, a drugi put će biti više ako se ne popravi.

Krčki kotar:

Sokolsko društvo u Puntu. U nedjelju dne 4. travnja obdržavala se u Puntu skupština za konstituiranje sokolskog društva. U društvo se je odmah od prisutnih upisalo 54 osoba što je vrlo lijep broj kao početak, znak, da je to društvo bilo potrebno u Puntu, te da su prisutni shvatili i odobrili svrhu društva.

Lijepo je bilo vidjeti, kako su oni ljudi pozorno slušali razlaganja, kako su i sami pitali i govorili, pa se nadamo, da će ovo društvo blagotvorno djelovati i liepo napredovati.

Početak je tu, pa treba samo nastaviti i Punat će naskoro oživiti drugim životom na diku i ponos svojim stanovnikom. U isto vrijeme javljamo cienj. općinstvu, da se konstituirao odbor od 10 lica, koji ima zadaću, da pripravi najnuždnije potrebe.

Voloski kotar:

Roditeljski sastanak u Moščeničkoj Dragi Prošle nedelje popodne obdržavao se je u školi u Moščeničkoj Dragi na poziv tamošnjeg učitelja gosp. Nikole Zeca prvi roditeljski sastanak. Sastanak, kojemu je pristupio vrlo lijep broj roditelja, posve dobro uspio pa će sigurno uroditi dobrim plodom za tamošnju školu i za tamošnji narod. Došli su na taj sastanak iz Voloskoga takodjer gosp. školski nadzornik Pfibil i gosp. prof. Ivančić. Sam je sastanak prošao od prilike ovako.

Najprije je gosp. mjesni učitelj Zec pozdravio narod i spomenuo svrhu ovakovih sastanka. Zatim se je zahvalio gospodi Pfibilu i Ivančiću, što su se potrudili iz Voloskoga doći pa je preporučio roditeljem, da pozorno slušaju njihove rieči i da nauk k srcu primu i po njemu se ravnaju.

Govorio je zatim vrlo liepo i poučno gosp. Pfibil o potrebi redovitog polazka škole. Preporučio je narodu, da redovito šalje svoju djecu u školu i da u opće nastoji, da se djeca naobraze, jer danas treba osobito da su ljudi oboružani znanjem. Rastumačio je takodjer što su to škol. globe i kako nastaju i spomenuo osobito, da u slučaju globljenja ne smiju kriviti g. učitelja zato, jer on je u tom najmanje kriv. Liepe rieči i korisne nauke g. nadzornika narod je upravo gutao a na koncu odobravao.

Zatim je govorio g. Ivančić, koji je kao domaći sin u prvom redu iskazao svoje veselje nad ovim sastankom.

Zahvalio je u prvom redu gosp. učitelju što je sazvao ovaj sastanak a g. nadzorniku, što se je odazvao njegovu pozivu te nije žalio troška ni truda da s njim iz Voloskoga dodje u Dragu. Rastumačio je zatim još jednom zašto se ovakovi sastanci drže, naglasio veliku njihovu vriednost za narod i školu pak je preporučio roditeljem, da drugi put pozovu i ostale roditelje da bi došli na sastanak, kad budu pozvani. Preporučio je roditeljem, da dobro zapamte liep nauk, što su ga čuli od gosp. nadzornika i da se po njemu ravnaju. Dodao je još i on nekoliko pouke narodu osobito kako se škola i dom, učitelj i roditelji moraju medjusobno pomagati. Kako roditelji nesmiju zlo o školi govoriti, strašiti djecu i kaznom učiteljevom, kako moraju paziti na red i čistoću djece u svakom pogledu, kako ne smiju ružno govoriti, proklinjati, pred djecom, kako muž mora poštovati ženu, djeca roditelje i obratno.

I ovaj govor bio je od prisutnih pozorno saslušan i na koncu s odobravanjem primljen.

Kad je pak govornik, a poslije takodjer gosp. nadzornik, obećao, da će još doći na ovakove sastanke u Dragu, ako budu roditelji to željeli, svi su prisutni povikali; Dodjite, molimo Vas, dodjite još! — Vidi se, kako su ti ljudi upravo željni pouke i kako su korisni ovakovi sastanci.

Na koncu zahvalio se je gosp. učitelj kao sazivač sastanka još jednom roditeljem i govornicima, što su se njegovu pozivu odazvali i moli ih da dodju i drugi put, kad ih bude pozvao na ovakav sastanak.

Porečki kotar:

Lovrečica kod Umaga. (*Pod talijanskim kopitom — posujilnica — škola.*) Odkad je naš puk u Lovrečici počeo raspoznavati, da je ogranak velikoga slavenskoga stabla, te osobito prigodom ovogodišnjeg popisa pokazao, da hoće kao pravi Slaveni, Hrvati, ostali i raditi, te se skoro svi kao takovi upisali, odtada počeše progoni i napadaji na naše ljude sa strane Umažkih sredovječnih sinjorotta. U koliko ne može da svugdje sudjeluje fukara, popunjuje je to po talijanskom receptu predsjednik ove občine Manzutto. Tako je onomadne pozvao na občinu odbornike tek ustanovljenog „Zabavnog društva“, i ispitivao glede zabava i plesova prošlih poklada. Kojim pravom je to taj Manzutto učinio. Zar pravom talijanske tiranije? Ti odbornici odlazeć sa občine zapjevali hodeć kući po hrvatsku; ali eto ti sredovječnog talijanskog stražara te im u pol biela dana zabranio pjevati hrvatski. Na to su isti pošli u jednu krčmu na ručak, te su i tu začeli hrvatski po domaću pjevati, na što ih počne upravo prostački — po dvijetisućljetnoj kulturi istarskih Talijana — neki individuum Lapegna izazivati i grditi svakojakim psovkama i prieteć se, da se u Umagu ne smije govoriti hrvatski a još manje pjevati. Sve to mu nije bilo dosta, nego je još pošao famoznom Manzuttu, koji je poslao stražare s nalogom da sve te ljude odvedu u zatvor. To je vršak drskosti, nasilja, bezakonja, što sve ti talijanski satrapi u Istri čine s našim narodom. Radi hrvatskog pjevanja, jedan predsjednik upravnog odbora, imenovan od vlade, daje zatvoriti poštene i neokaljane gradjane i držati je u zatvoru dva dana. To je zločin, koji bi mogao u zdvojnosti navesti nevinog čovjeka, da počini kao reakciju drugi zločin. Pritužiti se nemamo komu, jer u nas se vlada staroturski, — što sada već ni u Turskoj ne postoji, kadija tuži, kadija sudi. Drugi dan bili su odpraćeni na sud u Buje, te ih je sudac Brumati odmah odsudio na 24 sata zatvora, premda su molili, da se rasprava drži koji drugi dan, da uzmognu osvoju obranu predložiti svjedoke i uzeti odvjetnika. Bilo je uzalud: ajde u aps i šuti šćavo! — Manzutto pak postavlja našim globe, kao da se radi o fažolima, a ne o krunama.

Više godina već vapijemo za Posujilnicom, koja je od prieke nuždе u našem mjestu, da se naš narod oslobodi iz pandža talijanskih lihvara. No naš glas ostao

je dosad glas vapijućeg. Molimo i ovim putem naše prvake, da se prenu i nam pomognu u tome.

Upozorujemo ujedno i molimo našu velevriednu Družbu, da nam otvori čim prije školu, jer će inače ovo čisto hrvatsko selo postati do mala talijansko, jer talijanska škola truje i iznarodjuje našu djecu. Stavljamo to našim vodjama na dušu.

Baderna. I Baderna živi veselo, upravo karnevalski. To smo mogli uskliknuti ovoga pusta. I ona je htjela, da ne bude najzadnja medju silnim štovateljima „princa Karnevala". Priredila su se u njoj dva plesa sa predstavama, te dala prilika našim hitronozićima, da pokažu svoju umjetnost u plesanju. Sve je bilo veselo!

Plesovi, prvi na 2. 2. 1911. i drugi na 26. 2. 1911. davani su u korist Družbe sv. Cirila i Metoda. Čista dobit mora biti prilično lijepa, ali na žalost, mi za račune tih plesova evo sve do danas neznamo. Zato ovim putem umoljavamo, onoga, koji ima te novce — a za sada nećemo ga imenovati — neka odmah izadje van s računima, da vidimo na čemu smo. Očekujemo odgovor, ali s računima, jer ćemo inače na javu s podpunim imenom.

Koparski kotar:

Iz Buzeta. Kako poznato, i našoj općini naš zemaljski odbor uskrati odobrenje opć. proračuna, bez čega nema života općini, koja mora po zakonu mnogo i mnogo trošiti, a kad novaca nema, a nemože ga imati, kad joj uskraćeno utjerivanje nameta, zato ne može ga ni trošiti. Opravdan je za to i dosljedan korak mjesne naše općine, da je skučila nekoje svoje dosadanje izdatke, a druge sasma opustila. Sila kola lomi! Tako je primjerice digla sa službe općinskog redara, (Talijana) i dvojicu opć. namještenika; uskratila je is plaćivanje stanarina i paušala učiteljstvu općine bez razlike narodnosti, te konačno najamninu za talijansku školu u Buzetu. Ova je tako 1. o. mj. ostala bez svojih prostorija. Ovomjesno školsko vijeće, da ne trpi obuka na talijanskoj školi, dalo joj je na raspolaganje prostorije hrvatske škole iza dnevne obuke, koja svršava u 1 šat popodne. Pošto se tome nije protivilo ravnateljstvo hrvat. škole, 1. tek. mjes. začela je obuka u zgradi hrv. škole u Buzetu. Ovom se je odredbom pokazalo, da Hrvat i hrvatska naša općina ima smisla za napredak i odgoj djece jedne i druge narodnosti i da stoji na visini većoj, nego li nam to priuštavaju naši Talijani. Ali ovo nije bilo po volji vodjama (Dr. Sandrinu, c. k. porezniku Bigattu) gradjana; učiniše utok — kako doznajemo — na c. k. kotarsko škol vieće u Kopar proti najme držanju talijanske obuke u sadanjoj hrv. školi. Ne znamo, je li c. k. škol. oblast u Kopru uvažila spomenuti utok ili je od svoje volje odredila, da se opusti talij. obuka s pedagoških i zdravstvenih razloga u hrvat. školi. Pa kako može Talijan popodne disati zrak, što ga je ujutro disno Hrvat! Disonore! To je ispod časti! Tako sad je prestala obuka rečene škole, ali krivnjom naših talijanskih kolovodja. Oni su se mogli ovakovim uredjenjem školske obuke zadovoljiti, a ako imadu šta prigovarati, neka prstom pokažu na svoje političke sumišljenike u Poreču. Pa napokon ovo stanje trajalo bi samo do konca ove škol. godine, jer zatim hrvatska škola imat će svoje nove prostorije u svojoj još nedogradjenoj zgradi izpod Buzeta. No prije nego li je talijanska ugladjena mladež zapustila prostore hrvat. škole, ostavila je vidljiv znak svoga odgoja srca i mišljenja najme par napisa na klupama, „Evviva Italia", „evviva l' Istria italiana". Ovo su malenkosti dašto za nas i vrlo poznate, al spomenusmo ovo onako usput. — Nami se čini, da je ipak došlo doba, da naša Austrija brani ugled! — Mi ne možemo već ni svoje kože vlastite sačuvati i obraniti!

Franina i Jurina.

Fr. Govore, da se jade lovranski poprdili za to, ča njim se na prsti gleda.

Jur. Ča bi se jadili ako su njim čisti.

Fr. Ja ma nisu, zač su kod popišije slepili i varali baš po talijansku, a sada bi oteli, da njim ta steparija valja.

Jur. Su mogli pravično i pošteno delat pak njim se nebi bil nijedan va njihovo delo pačal.

Fr. Mooo, da oni znaju ča je poštenje i pravica!

* * *

Fr. Si čul Jure, da Vrbniku priti velika nesrića.

Jur. A kà to, pripovidi mi berzo.

Fr. Vrbnik će zgubit staroga verbenčanina: sud da će ga degradat od vištačije.

Jur. Uh, brižni mi, ka škoda će nam se pripetit; zgubit onako dobra i pametnog vištaka, nasfalito kada stavi očali na nos.

Fr. E vidiš, da nan priti vela nesrića.

Jur. Ala Frane, ma si nem; ja san mislel da se šališ, a ti za istinu deržiš, da će to bit nesrića ako zgubimo vištaka starog verbančanina. Franino moj to će bit srića, srića, i meritaju malo šćapi i oni na komunu, da nisu sudu već prije prikazali i po istini prežentali tog vištaka.

Fr. A ki će veršit crikvu, kada ta peršona zgine s perve kori.

Jur. Ter ni nikada ni spadal tamo; zač se je po sili i va pervu koru vnjetal.

Razne primorske viesti.

Sastanak narodnih zastupnika. Danas u četvrtak sastaše u „Narodnom domu" u Trstu svi narodni zastupnici na istarskom saboru i svi članovi odbora političkog društva za Hrvate i Slovence Istre, da viećaju o netom sklopljenom ugovoru sa talijanskom strankom Istre i da razpravljaju o predstojećim izborimu za carevinsko vieće.

† **Dr. Dragutin Neumann.** U Zagrebu preminuo je prošloga četvrtka nakon duge i težke bolesti predsjednik hrvatskoga sabora, odvjetnik u Osieku i jedan od najodličnijih hrvatskih rodoljuba a osobiti prijatelj nas istarskih Hrvata Dr. Dragutin Neumann. Odličnomu mužu bila trajna uspomena u hrvatskom narodu!

Gospodja

koja drži do zdravo njegove kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

liljansko-mliečnim sapunom

(Steckenpferd-Lilienmilch-seife)

(Marka konj na palici)

od Bergmann & Co., Telschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

POZIV.

Gospodarsko konsumno društvo u Cresu obdržavat će dne 30. aprila t. g. u dvorani Narodnog doma glavnu skupštinu uz ovaj

Dnevni red:

1. Pročitanje zapisnika posledne skupštine;
2. Izvješće upravnog odbora;
3. Izvješće nadzornog odbora;
4. Izvješće revizora Zadružne Zveze o reviziji;
5. Odobrenje zaključnog računa za godinu 1910.;
6. Izbor nekojih članova odbora;
7. Slučajni predlozi.

Cres, dne 10. travnja 1911.

Odbor.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

via Campo Marzio hr. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

!!! U životu nikada više !!!

VELIKO IZNENADJENJE.

600 komada samo K 4.

Krasna pozlać. Anker-ura s lancem, točna, 3 god. jamstvo, 1 mod. svil. kravata za gospodu, 3 kom. fin. žepna rubca, 1 liepi prsten za gospodu sa imit. dragim kamen., 1 cigaruša Bernstein, 1 brš (novost), 1 liepo žepno ogledalo, 1 kožnata kesica, 1 periš, 1 par puceta za manšete, 3 puceta double sa patent. zaklopcem, 1 eleg. album razgledn. najljepši vidici svieta, 5 šalj. predmeta, veliko veselje za mlado i staro, 1 vrlo prakt. ljubavni listar za gospodu i gospodje, 20 dopis. predmeta i još preko 500 predmeta potrebit. u kući. Sve skupa s urom koja samo toliko vriedi, stoji samo K 4. Pošilja pouzećem središnja izvozna kuća

F WINDISCH, Kraków br. R/5.

Ako se ne dopadne, vraća se novac.

Potpisano društvo traži

GOSTIONIČARA

za „Narodni dom" u Buzetu. Nastup 1. kolovoza. Informacije daje

Potrošno obrtno gospodarsko društvo u Buzetu

Ljekarnika **A. THIERRY-a Balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen

Svako patvaranje, oponašanje prepradaja drugih **balzama** sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluć, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12,2 ili 6 1 ili 1 obiteljska boca K 5·—

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekлina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3·60.

Dobije se u ljekarni „k anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI Hrvatska. — Imade ga i u skoro svim drugim ljekarnama.

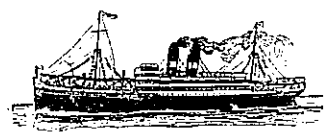

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, ticuć: Patras, Palermo, Alžir*) Almeria*)
parobrod: **Alice** . . . . 1. aprila
„ **Marta Washington** 8. „
„ **Laura** . . . . . 15. „

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, ticuć: Spljet*), Gruž*), Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.
parobrod: **Francesca** 6. aprila.
„ **Atlanta** 27. „

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za sredoju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) nejetno

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

Skladište proljetnih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za DUHOVSKE BLAGDANE svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske narudžbe obavljaju se točno uz pouzeće.

KREDITNO I ESKOMPTNO DRUŠTVO PULA

R. Z. O. J.

Ulica Giosuè Carducci 45.

Uredovni satovi od 9—12 prije podne i od 3—6 poslije podne.

prima *a)* štedovne uložke i ukamaćuje po 4½%,
b) uloške na tekući račun,
c) sedmične uloške na udjele.

Dava članovima predujme i kredite u svrhu poboljšanja njihovog stanja i gospodarstva.

Obavlja inkase, eskomptuje mjenice i dava informacije u svakom bankovnom poslu.

Svojim članovima daje društvo savjete u svem što se tiče različitih taksa i drugih financijalnih poslova.

Ravnateljstvo.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA" druga vrst à K 75·- po 100 zamota.

„VESNA" treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Uložne knjižice za „PČELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Gradjevno zemljište

u via Sissano prodaje se. Velika zaliha rastlina za vrtove i polja. **Santo Zotich,** via Medolino 79.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima „prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.

Sastavljen je od samih svježih sokova, bilja i korenja, te se preporuča svakome, koji boluje od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočici 70 filira, 2 bočića stoji 1 krunu, 24 bočice stoje 10 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolje K 12·—
biele pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . 30·— „ „ 36·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259

pošta PILSEN, Češka.

Najbolji češki izvor!

S. Benisch

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očihano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očihano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

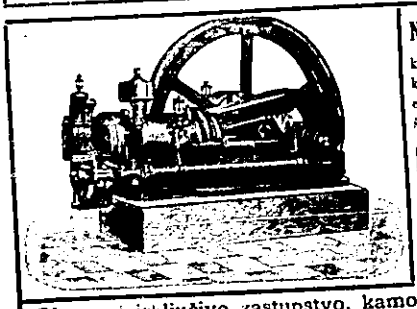

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, žestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električno namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja:

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

na plin d. d.

(A. G. Dresdner Gasmotoren-fabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtničke i industrijalne poduzeća.

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. aprila do 30. junija 1911.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5·—	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Srijeda Subota
prije podne				po podne
3.45	odl.	↑Baška	dol.	6 10
4.45	dol.	Punat	odl.	5
8.45	dol.	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑Rijeka	dol.	7 20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6 45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	7.35	odl.	↑RIJEKA	dol.	5.—	5. -
8.10	8.10	dol	Opatija	odl.	4.25	4.25
8.20	8.20	odl.	„	dol.	4.15	4. 5
9.40	9.40	dol.	Beli	odl.	2.55	2.55
9.50	9.50	odl.	„	dol.	2.45	2.45
10.40	10.40	dol.	Merag	odl.	1.55	1.55
10.50	10.50	odl.	„	dol.	1.45	1.45
11.20	11.20	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
11.30	11.30	odl.	„	dol.	12.55	12.55
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	1.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
1.20	1.20	odl.	„	dol.	11.15	11.15
2.20	2.20	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
3.40	3.40	odl.	„	dol.	9.15	9.15
4.05	4.05	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
4.10	4.10	odl.	„	dol.	8.40	8.40
5.20	5.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
5.30	5.30	odl.	„	dol.	7.05	7.05
5.40	5.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
5.50	5.50	odl.	„	dol.	6.45	6.45
6.40	6.40	dol.	↓NEREZINE	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Puntu i Lopare.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 17. Pula, u četvrtak dne 27. aprila 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. naplaćaju i računaju se na temelju sbližnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili polož. listom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu pošku predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskarě broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne

Neiskani dopisi se ne vraćaju, a nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, } na godinu 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća se unaprieda u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Izborni Kotari za Istru.

Zadnjih dana mjeseca marča o. g. razpušten je austrijski parlamenat, jer carska vlada nije imala u njemu stalne i pouzdane većine. Mjesto da odstupi sama, kako je to običaj u svim ustavno i slobodoumno vladanim državama, učinila je ona, po staroaustrijsku, poslala je kući 516 zastupnika svih 17, u carevinskom vieću zastupanih kraljevina i zemalja. Vrlo je to komodno i praktično ali nimalo ustavno i parlamentarno.

Medjutim vlada nemože, da bude dugo bez parlamenta, ne radi naroda i plemena austrijskih, već radi sebe, jer treba privolu i dozvolu državnih zastupnika za mnogobrojne državne potrebe.

Radi toga požurila se austrijska vlada da razpiše u što moguće kraćem roku nove izbore za državni sabor, za austrijski parlamenat.

Kako smo već javili obaviti će se novi izbori, na temelju novog izbornog reda, na temelju naime sveobćeg, jednakog, izravnog i tajnog prava glasa — u čitavoj Austriji izuzam Galiciju i Dalmaciju[1]) — dne 13. junija o. g., a uži izbori dne 20. junija o. g.

Po novom izbornom zakonu od 26 jenara 1907. Broj 15. i 16. L. D. Z. imade Istra šest izbornih kotara, koji su podieljeni ovako:

Prvi izborni kotar: Buje.

Sve što spada pod sudbene kotare Buje i Piran, bilo selo, bilo grad, te k tomu obćine Kopar i Milje u koparskom sudbenom kotaru.

Drugi izborni kotar: Motovun.

Sve što spada pod sudbene kotare Motovun, Poreč i Rovinj, bilo selo, bilo grad, i k tomu obćine Vodnjan i Svet-Vinčenat od vodnjanskog sudbenog kotara.

Treći izborni kotar: Pula

Sve što spada pod sudbeni kotar Pulu, bilo selo, bilo grad, i k tomu još obćine Lošinj Mali i Osor od kotarskog suda Lošinjskoga.

Četvrti izborni kotar: Podgrad.

Sve što spada pod sudbeni kotar Podgrad i k tomu obćine Dekani, Dolina, Marezige, Očizla - Klanec i Pomjan od koparskog sudbenog kotara.

Peti izborni kotar: Buzet.

Sve što spada pod sudbene kotare Buzet, Pazin i Labin, i k tomu obćina Barban od vodnjanskoga sudbenoga kotara.

Šesti izborni kotar: Volosko.

Sve što spada pod sudbene kotare Volosko, Krk i Cres, i k tomu obćina Veli Lošinj od Lošinjskog sudbenog kotara.

Opazka: 1. Gdje je posebice spomenuta obćina, razumije se ciela mjestna obćina, t. j. sve što spada pod ono obćinsko glavarstvo.

2. Pravo glasa imaju dne 13. junija 1911 svi mužkarci, koji su austrijski državljani, koji su navršili 24. godinu, koji nisu s posebnog razloga izuzeti, koji stanuju bar jednu godinu u obćini u kojoj glasuju i koji su uneseni u izbornu listinu.

[1]) U Galiciji i Dalmaciji obaviti će se ti izbori malo kasnije. Op. Ured.

Pred izbore

Nakon raspusta carevinskog vieća imaju se dne 13. junija t. g. obaviti izbori zastupnika za Beč, a koji od zastupnika nebi bio izabran 13 junija, tad će biti t. zv. uži izbori dne 20 junija. Ti izbori obavit će se po izbornom redu na temelju sveobćeg prava glasa, kako su se obavili 14. maja 1907. g. Ti posliednji izbori još su nam živo u pameti radi velikog uspjeha i narodne sviesti, koju je pokazao naš narod, naime: sva tri naša narodna predloženika bijahu izabrana prvi dan izbora dok od Talijana prvi dan nije bio izabran nitko već su u dva kotara došli u uži izbor sa našim narodnim kandidatom. Ti prvi izbori na temelju sveobćeg prava glasa dokazali su cielom svietu umjetno podržavano talijanstvo Istre; tim izborima pokazao je naš narod u Istri svoju moć i jakost, i svojim jakim glasom oborio je jednim mahom sistem, kojim se u Istri vladalo proti nama za naše uništenje i prikazivalo da nas u Istri nema. Od tada uvidješe i Talijani i vlada, da se proti našem narodu i bez njega neda više vladati u Istri, te se je došlo do pregovora izmedju naših predstavnika i Talijana, koji pregovori kako je poznato, su se razbili, većinom krivnjom vlade, koja nije znala ili bolje nije htjela poučiti Talijane, da u Istri živu u velikoj većini Hrvati i Slovenci, te se više proti njima i bez njih vladati ne može.

I tako se evo opet pred skore izbore za Beč nalazimo u istom položaju i istim odnošajima prema Talijanima kao pred izbore god. 1907. Zato moramo već sada uprieti sve sile i živo početi raditi i spremati se dok je vrijeme da ti izbori ispadnu ovog puta još častnije i slavnije nego li oni od 1907. Rodoljubi širom Istre imaju već sada upućivati narod o važnosti predstojećih izbora, pregledati dobro izborne listine da li su svi naši u njima uneseni i paziti da nije koji u listine unesen protuzakonito, provesti reklamacije, uputiti narod kamo će ići glasovati, u koju izbornu sekciju, kad iste odredi i objavi c. k. kotarsko poglavarstvo, te eventualno kotarsku oblast upozoriti na nezgodnost koje izborne sekcije za koje selo i u potrebi prituživati se na višu oblast radi toga, itd. Mi ćemo u našem listu vrlo rado davati potrebite upute za predstojeće izbore i iznositi pritužbe, koje bi nastale radi protu-ustavnitog postupka sa strane Talijana ili carskih oblasti.

Pozivljemo dakle cieli naš narod po svoj Istri, da svaki kod izbora učini svoju narodnu dužnost i dade svoj glas svomu narodnomu predloženiku, a prvake naše, osobito sve pismene u svakom selu i gradu živo molimo i toplo im preporučamo, da već sada rade i upućuju naš narod kako treba da svi složno podjemo na izbore za ljude naše krvi i jezika. Sad se pak nadamo da će ovogodišnji izbori za Beč po naš narod u Istri ispasti još ljepše od posliednjih, te bude li sloge i čvrste stalnosti i volje, neće proći dugo, da bismo mogli poslat u Beč i četvrtog zastupnika našega naroda. Zato narode, po svoj Istri na okup! Čuvati se treba krivih i himbenih proroka Talijanskih koji će oko našeg naroda oblietati i svačime varati i obmanjivati, takove krive i varave glasnike tjeraj od sebe i bježi od njih.

Tako ćemo onda i 13. junija pokazati cielomu svietu, da u Istri živi u velikoj većini hrvatski i slovenski narod, bezpravan i zapušten, te traži i za sebe prava i prosvjete; tako ćemo dana 13. junija nadkriliti slavan dan 14. maja 1907, i prodičiti sebe i cieli svoj rod.

Slavenski bogoslužni jezik u Istri.

(Nastavak.)

Vašoj Preuzvišenosti je dobro znano, da je jur pomenuta resolucija bila stvorena 19. decembra 1909. i da je prije toga i istog dana, još prije nego je ona bila stvorena, pučanstvo zapustilo crkvu u raznim župama, u kojim se htjelo provesti žaljenu naredbu. Tvrdnja dakle, da su nemir i sablazan u našem puku uzrokovani resolucijom jest neistinita, dočim svatko vidi da su uzrokovani samom naredbom Vaše Preuzvišenosti.

Vaša Preuzvišenost medjutim nek bude uvjerena, da podpisano najvećma žali zlosretne prilike, u koje se bacilo ovdješnje pučanstvo, ali osvjedočeno je, da njim ne bude kraja, ako neda se odstraniti ono, što im je dalo povoda.

Sa odličnim štovanjem Vaše Preuzvišenosti,

Pazin, dne 21. Jenara 1910.

Predsjedništvo Političkog Društva za Hrvate i Slovence.

Spomenica — molba Istarskih obćina Sv. ocu papi Piju X.

U savezu sa skupštinom političkoga društva za Hrvate i Slovence u Istri, spomenutom u predidućoj sjeći, budi spomenuta „Spomenica i molba za slavensku službu božju u Trščansko-Koparskoj i Porečko-Puljskoj biskupiji", što su ju slale tečajem godine 1910. „svetomu ocu papi Piju X." razne Istarske obćine.

Ta spomenica i molba, tiskana u Puli odmah početkom godine 1910., krasna je knjiga i svojom vanjštinom i svojim sadržajem. Ima 53 stranice čisto i razgovijetno tiskanoga finoga papira na velikom oktavu.

Uvod u „spomenicu i molbu" glasi doslovno ovako:

„Sveti oče!

Odluke svetoga zbora za obrede (secretaria ss. Rituum Congregationis) od 5. 8. 1898., 14. 8. 1900., 14. 3. 1902. i 18. 12. 1906. (Acres de liturgico), kao što zapovied o izvršenju istih odluka po presvjetlom piskupu Trščansko-Koparskom od 18. 10. 1909., Porečko-Puljskom itd., što se sve odnaša na porabu slavenskoga jezika u rimo katoličkim crkvama, razzalostiše i uznemiriše u velike slavensko pučanstvo u obće, a navlastito pako hrvatsko pučanstvo Istre i Dalmacije. Ovo se tužnim srcem prituživje, gdje samo može, obraća se na svećenike, zastupnike, obćine i sabore, te, do u dno duše osvjedočeno o svojem pravu, koje mu danomice sve više gine u pogledu porabe slavenskoga jezika u crkvi zahtjeva od ovih odlučno i od jesito po moć i posredovanje."

Podastiruć svetomu ocu spomenicu — molbu, vele da smatraju potrebnim nanizati nješto iz političke i crkvene povijesti ter se dotaći svega, što zasjeca u ovo crkveno jezično pitanje te što odlučuje u tom za Slavene odnosno Hrvate vrlo važnom crkvenom predmetu.

U prvoj sjeći crta se povijest doseljenja Hrvata u njihove današnje postojbine dakako i u Istru naročito od početka VII. stoletja dalje, njihov politički i kulturni razvoj, ustrojenje njihovih najprije nekoliko manjih i više manje odvisnih državica, pak jedne velike i posve neodvisne Hrvatske, jake na moru i kopnu, prije sa knezom pak sa okrunjenim kraljem na čelu. Za Istru, koja je većim dielom spadala takodjer pod to kraljevstvo, ističe se naposeb, da se je u nju naselilo mnogo hrvata od godine 1463. do godine 1657. kad je kuga pomorila bila skoro posve latinsko pleme u toj pokrajini.

U drugoj sjeći se pokazuje, kako je naš narod u Istri bio pokršten djelomice već od polovite VII. stoljetja dalje, glavno pako krajem IX. i tečajem X. stoljetja, usljed djelovanja svete slovenske braće Ćirila i Metoda, koj posljednji je i sam bio u Istri.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Slovensko kazalište u Puli. U utorak nastupili su na pozornici u našem Narodnom Domu članovi slovenske Thalije iz biele Ljubljane u komadu „Psyche“ od conta Iva Vojnovića. Dobar glas odličnih pobornika slovenske pozornice privabio je na prvu predstavu mnogobrojno občinstvo, premda bi bilo moralo biti još toliko.

Vrli umjetnici prikazali su nam „Psyche“ finom interpretacijom i elegantnim kretnjama. Šteta što im je mnogo kvarila posao naša tiesna pozornica. Od svih se isticao g. Nučić (slikar Braniewski), koji svojom salonskom igrom i neprisiljenim gestama znade umah osvojiti občinstvo. Njemu uz bok odlično je stojala gena. Wintrova (Olga), koja je mladu, prpošnu i razmaženu aristokratkinju znala prikazati savršeno. Zaslužuje posebnu hvalu gena. Šetfilova (Wanda) koja je sa svojom elegantnom pojavom bila prava vojvotkinja i stekla svojom igrom obce simpatije. Gdja Bukšekova (grofica Worom k.) nije mogla maestetičnije prikazati još u staru groficu, samo nam se čini da bi jača krupnoća bila podala njezinoj liepoj igri još ljepšu sliku, jer uz svu staračku masku ujeziu elegantan stas odavno je na prvi mah mladu gospodju. U ulozi starog bonvivanta marky de la Torre susreli smo se sa našim starim bonvivantom i Nestorom slovenske Thalije, g. Danilom. Da je starog i glupog aristokrata prikazao majestorski ne trebamo posebice isticati. Ostala gg. u neznatnijim i sporednim ulogama bila su sasvim na mjestu, te su dostojno upopunjavali liepo igranje glavnih uloga. Občinstvo je vrle umjetnike iza svakog čina pozdravljalo oduševljenim pljeskanjem. Ističemo još krasne i elegantne toalete dama, kao i to što su nastojali slovenske rieči prilagoditi hrvatskom govoru, tako te je bilo vrlo lako razumievanje.

Sinoć su nam prikazali vrlo liepo i s podpunim uspjehom engleski komad „Tujec“ u kojem nam je g. Nučić u glavnoj ulozi pokazao što znade i umije i kako treba da pravi umjetnik igra. I ostala družina u tom komadu prikazala nam se sinoć na visini dobrih i vrstnih umjetnika.

Žalostno je da je sinoć bilo malo občinstva na predstavi, a toliko intelektualnih analfabeta imamo. Te bi vodje imali upućivati da idu u kazalište, a ne još odvraćati ih.

Večeras će se igrati vrlo liepa i zanimiva lakrdija „Florette i Patapon“, te će biti mnogo šale i obilnog smieha. A sutra večer, zadnja predstava, biti će dramsko, operno i operetno veče.

Upozorujemo naše post. občinstvo na ovu riedku priliku, koju nam pružaju odlični umjetnici, da se nagledamo i naužijemo pravog i neizkvarenog umjetničkog prikazivanja.

Početak za svaku predstavu u 8½ s. večer. Ciene: sjedalo I red K 2·40, II. red 1·60, III. red K 1·—; stajanje u parteru 80 para, djaci i vojnici 50 para; galerija: sjedalo 80 para, stajanje 40 para.

Ulaznice se prodavaju u Posujilnici, i u tiskarama Jos. Krmpotić i Laginja i dr.

Superior marine. Odlični naš rodoljub i prijatelj veleč. gosp. Karlo Kokolj, dosadanji kurat mornarice, imenovan je Superiorom c. i k. ratne mornarice. Veseleć se prijatelju na ovom visokom imenovanju, najsrdačnije mu čestita i naš list.

Izborničke sekcije za političkí kotar Pulu. Za izbore od 13. junija t. g. za izbor zastupnika na carevinsko vieće, odredilo je c. kr. kotarsko poglavarstvo u Puli za svoj kotar ove izborne sekcije:

1.) za grad *Pulu* 6 sekcija po alfabetskom redu (mi ćemo javiti na vrieme izborne prostorije pojedinih sekcija); 2.) *Veli Vrh* za Veli Vrh, te porezne občine Štinjani, Peroj, Loborika i Muntić; 3.) *Sišan*, za porezne občine Sišan, Medulin, Ližnjan, Altura, Kavran, te sela (od por. občine Pula) stan Ušić, Šikići, Škatari, Jadreški i Zampanos; 4.) *Pomer*, za por. občinu Pomer, Premantura, i sela (od por. obć. Pula) Vinkuran, Banjoli, Brest, Rimski Kamenolom, Vintian, Vrh Karuca, Valdebek, Debeli Vrh, Rajski Vrh i Vrh Zotta; 5.) *Fažana*, za Fažanu i Brioni; 6.) *Galežan* samo za Galežan; 7.) *Vodnjan* za por. obć. Vodnjan i Roveriju; 8.) *Krnica* za por. obć. Krnica, Marčana i Filipan; 9.) *Svet Vinčenat* za svu upravnu občinu; 10.) *Bali* (Valle) za svu upravnu občinu; 11.) *Kanfanar* za por. obć. Kanfanar i Morgani; 12.) *Rovinjsko Selo* za porezne občinu Rovinjsko Selo i Sošići; 13.) *Barban* za svu upravnu občinu.

Veliki koncerat hrv. pjevačkog i glazbenog drustva u Puli biti će u subotu dne 6. maja. Kako doznajemo, zanimanje za ovaj koncerat je jako živo, i možemo javiti da su pjevači već naučili 6 novih krasnih kompozicija, koje će posjetitelje koncerta ugodno iznenaditi koli vrstnoćom toli izvedbom. Koncerat će biti uz pratnju orkestra, a pojedine točke izvadjati će što mješoviti muški i ženski zbor, a što posebice muški a posebice ženski zborovi.

Proslava 1. maja u N. R. O. U ponedjeljak poslije podne dne 1. maja ovdješnja Narodna Radnička organizacija priredjuje u vrtu Narodnog Doma veselu zabavu sa koncertom, u proslavu radničkog blagdana, kao i prošle godine.

Nadrevizija popisa pučanstva. Sada se obavlja na kapitanatu u Puli t. zv. nadrevizija ovogodišnjeg popisa, to jest svaki koji misli ili sumnja, da su ga Talijani upisali krivo za Talijana, ima pravo poći na kapitanat i pogledati kako je upisan. Upozorujemo na to sve naše u Puli da se na vrieme osvjedoče o tomu, kao i to, da se eventualno prijave u Narodnom Domu (Posujilnica), pak će naši povjerenici stvar razvidit.

Na našu vlest sa puljske tržnice, kako je tržni komesar Trolis skinuo hrvatski letak na trgovini g. Jos. Leskovca i ovomu zabranio izvjesiti u buduće reklame i letake u drugom jeziku izim talijanskom, izjavljamo istini za volju, da nam taj dogodjaj nije javio g. Leskovac, nego baš jedan naš čovjek, koji se slučajno desio on čas ondje, kad je famozni Trolis iskazivao svoju bahatost i moć kamorre.

U ostalom imati ćemo doskora još prilike baviti se s trolistima na puljskoj tržnici i iznieti prljavštine Trolisove u baratanju s prodavačima mlieka.

Bezposlena čeljad. Javili smo zadnji put, da je bezposlena čeljad t. zv. „giovinotti“ na Uskrsni ponedjeljak usred bielog dana navalila na ulici na jednog našeg mladića, i da će se to valjda opetovati. To se obistinilo, jer su u sriedu na večer opet inzultirali jednog našeg mladića a u četvrtak po podne u jednog drugog prolazeć ulicom zadirkivali. Obojica prijaviše te dangube redarstvu. Smješno je, što te bezboslene dangube misle postići tim napadajima, naime istjerati sve Hrvate iz Pule, jer smo čuli kako je jedan od tih — pisar inače u agenciji dubrovačke plovitbe — vikao pred redarom: „che i vadi a Zagabria, si che i va a Zagabria. Ali mi se toj lakrdiji nezrelih giovinotta od srca smijemo, jer smo bili i ostat ćemo ovdje u Puli u našoj kući kao i u Zagrebu.

U ostalom preporučamo ravnateljstvu dubrovačke plovitbe ovog egzemplara od Hrvatoždera.

Šalni obć. Barban. Dugo je već prošlo što se odavle nismo javili, kao da nas ne tiše nikakve nevolje. Za ovaj put imamo se prituziti na našeg kapelana. Pred godinu dana poslao nam je biskup Flapp za duhovnog pastira talijana Iv. Toncovich-a, rodom iz Funtane. Kakav je to Talijan, kaže mu ime i seljačka porodica. I on je jedan od onih, koji talijanskim odgojem u koparskom konviktu zbaciše bezsramno od sebe rod u kojem se rodiše i prigrliše tudju kulturu i sada njoj fanatički služe, za to su takvi odrodi još ljući naši narodni neprijatelji od samih pravih Talijana. Ti pitomci Koparkog konvikta izadju iz njega u naš narod tobožnjom „apoštolskom misijom“ u duhu biskupa Flappa, da po čisto našim selima tjeraju iz crkve hrvatski jezik i molitvu a uvode latinštinu i Talijanštinu. Tako je i ovaj izaslanik Flappov počeo radili u Sainim, čisto hrvatskom mjestu. Od davne davnine obavljale su se u nas sve crkvene funkcije i molitve, izim sv. mise po „šćavetu“, ritualu, odobrenom od Svete Stolice i još dandanas u krieposti i valjanosti. Ali don Tonković, da vrši misiju istarskih Talijana i odroda, to nije bilo pravo i dao se na posao tjeranja našeg jezika i molitve iz crkve. Tako je onomadne došao k njemu jedan roditelj da krsti diete sa izričitim zahtjevom — što medjutim nije bilo od potrebe — da mu to diete krsti u hrvatskom jeziku, kako je to u nas stari običaj i zakon. Nu don Tonković to nije htio učiniti, već je krštenje htio obaviti po latinski. Ali otac djeteta videć očitu tendenciju i talijansku politiku popa talijana, uzeo je diete kući i nije ga dao krstiti. Kasnije je otišao župniku u Barban, i taj mu je krstio diete hrvatski.

Sada pitamo mi sve pošteno misleće, je li ovako jedan svećenik promiče i učvršćuje sv. vjeru u narodu, mjesto da po svojoj svetoj dužnosti i poslanstvu dovadja u crkvu viernike i obraća griešnike, talijanski popovi u našem narodu su kano zato poslani, da naš puk polatine, ili ako neće, onda ih finim načinom silom tjeraju iz kuće Božje.

Poručujemo pak ovime don Tonkoviću da se mani ćorava posla; mi smo ovdje od starine i u našoj kući, te njemu došljaku, ako nije medju nama pravo, lahko će otići onamo otkud je i došao, i talijansku misiju nek ide obavljati tamo medju porečku sinjoriju i druge sinjorotte talijanske, tamo medju tima naći će biskup Flapp i njegovi emisari obilno polja da uvadjaju u crkvu svoje talijanske odbjegle ovce, a ne sijati smutnju u našem narodu. Naš puk, koliko je odan i vjeran vjeri svojih otaca, toliko ljubi i poštuje svoj rodjeni jezik, i neda ga vriedjati i tjerati iz crkve od nikakvih Talijana, pa bili ti i biskupi i popi.

Lošinjski kotar:

Namjestnik u Cresu. Doček bio je impozantan. Čovjek, koji samo na jedno oko vidi ili na jedno samo uho čuje, morao je reći po savjesti; ovdje u toli razvikanom talijanskom gradiću živi ipak u velikojčvećini hrvatski živalj. Nije se čulo drugo nego živio i razlegao se ovaj poklik po ulicama grada. Čulo se je i poklika evviva, ali naš živio prevladao je onaj evviva. Ne prigovaramo našim protivnicima na njihovom evviva, ali zahtj vamo, da i nas puste na miru, da i mi kličemo živio. Odmah pri dolasku pozdraviše ga naša djeca na čelu sa svojim učiteljstvom. Bilo je nešto divna za gledati, gdje lepršali na ulazu hrvatska trobojnica. Rukovav se sa svima, pozdravljalo ga općinstvo sa živio i evviva poklici. Sve je išlo u lijepom miru i redu. Naš narod sakupljen pozdravljao je namjestnika sa živio klici. Bilo je vidjeti nekoje osobe žute od jada, ali ovo nas nije ni najmanje smetalo u našem patriotskom osjećaju za našu domovinu i njezine predstavnike. Samo oni, koji se smatraju ljudima naobraženima, nijesu mogli zatajiti svoj fanatizam, nego pokazaše svoju naobrazbu su šakama i prietnjama. Bili bi od jada puknuli da se ne osvetiše i to šakom na ovdješnjem kapelanu Maračiću, koji je nekolicini trn u oku. Nemojte misliti da Vas se on boji, ni šake ni prietnje neće ga smetati u vršenju svoje svete patriotske dužnosti, on zna što more i što mora činiti. Što je još gore, bilo je napadaja na našu nevinu dječicu, jer su klicali živio. Trobojnice, koje su ih pekle, nisu im dale mira, nego insultirali su na naš amanet. U opće pokazale su nekoje osobe ovom zgodom svoju slabu naobrazbu i svoje divljačtvo, za koje će na kompetentnom mjestu odgovarati.

Veseli nas da je bio c. k. Namjestnik zadovoljan sa dočekom, sad se mogao osvjedočit, koji živalj prebiva u Cresu, najme Hrvatski — u većini. Imali bi koješta drugog za javiti, ali sve u svoje vrijeme.

Belej. Na sam Uskrs Posjetio nas Prej. Gosp. Princ K. Hohenlohe namjestnik u Trstu. Premda se doznalo za njegov dolazak tek pet časova prije, sakupio se narod najedared pred učionem gdje ga je burno sa živio klici pozdravio a na to ga mjesni župnik oslovi s par rieči, izraziv mu osobitu radost, što je čuti narod videć u svom zabitnom zelu tako Visokog gosta. Nadalje mu reče, kako vidi Vaša Prejasnost, ovaj opustošen predjel pruža jednu žalosnu sliku, koja je dokazom da ovaj predjel nije imao nikad jednog milosrdnog prijatelja, jednog pokrovitelja, toga radi, usudjujem se danas Vašu Prejasnost imenovati patronom ovog otoka, e da bi Vašim moćnim zagovorom, i ovom kraju sinuli sretniji dani. Na što burno zaori trostruki „Živio“.

Prejasni je Gospodin za tim srdačno se zahvalio narodu i obećao svoju izdašnu pripomoć, te pregledav novu školsku zgradu i župnu crkvu pošao je u župni stan gdje se je kroz po sata u ugodnom razgovoru odmorio, a za tim odpraćen od naroda nastavio putovanje prama Cresu.

Zabavištu Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru i Malom Lošinju darovao je g. Dr. Eugen Barac Repenjski iz Zagreba 10 K. Dr. Magdić odvjetnik iz Varaždina darovao je 3 para cipelica, koje su darovane kako je on želio.

Molimo plemenitu go podu da nam i nadalje ostanu prijatelji ter im kličemo svesrdno: Hvala!

Pazinski kotar:

Predavanje u Pazinu. „Odbor za prosvjetu“ nastavlja još uvjek svoja redovita večernja predavanja. U subotu dne 22. o. mj. predavao je prof Saša Santel: „O starokršćanskoj i romanskoj arhitekturi“. To vrlo liepo i poučno predavanje, koje je bilo popraćeno sa 34 svjetle slike, nagradilo je brojno slušateljstvo obilatim pljeskom i odobravanjem.

Gostovanje slovenskog kazališta iz Ljubljane u Pazinu. Odboru „Hrvatske čitaonice“ u Pazinu uspjelo je sporazumiti se s gornjim kazalištem, te će ono u Pazinu prirediti četiri predstave. Dne 29. o. mj. daje se „Psyche“ od Vojnovića, 30. o. mj. „Tujec“ (Tudjinac) od Jérome-a, dne 1. maja „Izgubljenici“ od R. Bracco, a dne 2. maja bit će dramsko, operetno i operno veče.

Svima nam je u pameti, kako je lanjsko gostovanje te družine, koja stoji pod vrsnim vodstvom neumornoga redatelja g. Hinka Nučića, sjasno ispalo a najnovije vijesti, koje nam dolaze iz Gorice o lovorih, što ih to društvo tamo bere, sigurnim su nam jamstvom, da će i ovogodišnje gostovanje dobro ispasti. Komadi su birani, osoblje izvrsno, treba dakle samo da u što većem broju pohrlimo u „Narodni Dom“, da se naužijemo rijetkog užitka.

Pretplate prima do subote o podne g. prof. Doroghy.

Porečki kotar:

Iz Baderne. Od g. Brečevića zamoljeni, uvršćujemo ove redke; U zadnjem broju „Naše Sloge“ pita neki dopisnik za čisti

prihod plesova priredjenih ovog mesopusta u korist „Družbe sv. Ćirila i Metoda u Baderni.

Na njegovo umirenje javljam dotičniku, da je rezultat bio objavljen direktno „Družbi“ u Opatiju po ovdješnjem blagajniku Podružnice. U „Našoj Slogi“ se čisti prihod nije javio zato, što bi se bilo moralo iznesti na javu nekoje lokalne stvari.

Da je čisti dobitak bio prilično velik, to se razumije samo po sebi, jer svaki ples na selu ima uvijek prilični čisti prihod, a kad bi svi bili uplatili ulazninu bio bi sigurno još ljepši čisti prihod. — B. B.

Razne primorske viesti.

Sastanak narodnih pouzdanika. Prošle srieđe sastali su se u Trstu u „Narodnom Domu“ u izvanredno velikom broju hrvatsko slovenski pouzdanici iz čitave Istre. Prisutni bijahu svi hrvatsko-slovenski zastupnici na istarskom saboru, više svećenika, savjetnika i tajnika narodnih občina Istre, a što nam valja osobito istaknuti, prisustvovalo je sastanku narodno svećenstvo iz sviju izbornih kotara Istre.

Nakon srdačnog pozdrava predsjednika hrvatsko slovenskog kluba na istarskom saboru g. prof. Spinčića koji je u kratko obrazložio povod i svrhu sastanka, izviestili su članovi delegacije, koja je u Beču sa talijanskim delegatima izravnala poznati spor ili sukob izmedju obiju stranaka Istre. Taj je ivještaj prihvaćen jednoglasno do znanja i našim članovima izrečena iskrena zahvala na njihovom požrtvovnom radu. Prešlo se zatim na glavni zadatak sastanka, na pogovor o predstojećim izborima za carevinsko vieće. O predmetu razpravljalo se obširno i temeljito i stvoreni su u svim glavnijim točkama jednoglasni zaključci. Izabran je konačno središnji izborni odbor i uži izvršujući izborni odbor za čitavu Istru. Zaključeno je takodjer da se imade ustrojiti bezodvlačno kotarski izborni odbori za svih šest izbornih kotara pokrajine. Ovi će odbori sporazumno sa središnjim izbornim odborom čim prije proglasiti narodne kandidate saslušav prije svuda mnienje naroda.

Kotarski izborni odbori sastaviti će eventualno i polag potrebe i uže izborne odbore, za pojedine sudbene kotare, za pojedine občine itd.

Našim istomišljenicima širom Istre preporučamo toplo, da se stave u doticaj sa kotarskim izbornim odborom i da budu istomu u svakom izbornom pitanju na ruku. Od složnog i sveukupnog rada odvisiti će i konačni uspjeh.

Gradski izbori u Ljubljani. U nedelju obavljeni su u slovenskoj metropoli, u bieloj Ljubljani izbori za gradsko, dotično občinsko zastupstvo.

Izbor se je vršio na temelju novog tako zvanog proporcijonalnog izbornog reda, po komu imadu pravo i narodnostne manjine ili stranke hirati prema broju njihovih izbornika primjeren broj zastupnika.

Kod tog izbora, koji započeo u jutro, a svršio na večer u 10 sati, izabrani su 23 napredna zastupnika, 14 pristaša slovenske pučke stranke, 7 njemačkih zastupnika i 1 socijalista.

Ovo je prvi put nakon oslobodjenja Ljubljane izpod njemačkog gospodstva, da ulaze opet u znatno velikom broju ljubljanski Niemci u gradsko zastupstvo.

Do sada je dugi niz godina upravljalo Ljubljanskom občinom napredno zastupstvo, a od sada imati će da vode glavnu rieč Niemci, jer nijedna slovenska stranka neima tolike većine, da bi mogla sama i samostalno s občinom upravljati. Tako će moje slovenske stranke morati da računaju s njemačkim zastupnicima — jer nema nade ni izgleda da bi se one izmirile i sporazumile te se tako tudjinca i obima jednako pogibeljna protivnika riešile. Žalostno!

Priposlano.*)

Otvoreno pismo

Ljudima oko „Pučkoga Prijatelja“.

U nekoliko brojeva „Pučkoga Prijatelja“ napada neki bezimeni dopisnik „Odbor za prosvjetu“ i mene. Pošto ne znam, tko to piše, ne mogu mu niti odgovoriti. Po riječima sv. Pisma: „Po djelima njihovim poznat ćete ih,“ mogao bi doduše svaki suditi kakav je to čovjek koji iz busije navaljuje, „list hrvatskom seljaku za pouku i zabavu“ izrabljuje, da poštenim ljudima otme dobro ime i da ih moralno ubije. Od sumnjičenja, laži i kleveta takvog čovjeka braniti se ne mogu i ne ću.

Onoj gospodi oko „Pučkoga Prijatelja“, koja me ne poznaju, javljam slijedeće:

1. Dopisa iz Pazina u 62. broju „Riječkoga Novoga Lista“ od 14. ožujka s potpisom —n nijesam napisao. Već sedam godina nijesam u rečenom listu ništa pisao.

2. Nigdje na svojim predavanjima nijesam izbjegavao vjere. Držao sam se zapovijedi božje: „Ne uzimaj uzalud imena Gospoda Boga svojega; jer ne će pred Gospodom biti prav, kad uzme ime njegovo uzalud“, ali sam svagdje, gdje bijaše umjesno, potrebito i korisno, dolično isticao vjeru i vjerska načela.

3. Kao seljački sin, koji iz vlastitoga iskustva dobro zna, što naš narod trpi upravo toga radi, što nema dosta prosvjete, nastojim po svojim slabim silama štogod u tom pogledu doprinieti, da svome narodu pomognem graditi bolju budućnost. U mom radu nije me nikada ništa drugo vodilo nego čista i nesebična ljubav prema narodu i uvjerenje, da su istinite riječi velikoga pjesnika Gregorčića: „Dužan ni samo, kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan!“

Moj čedni rad otvorena je knjiga. S toga Vas molim, gospodo oko „Pučkoga Prijatelja“, da ispitate, gdje i kada sam u svojim predavanjima pogriješio, pa mi pogrješke iskreno i otvoreno — s potpisom — pokažite, da ih se u buduće uzmognem čuvati. Ako pogrješke ne nadjete, onda znate, što Vam je dužnost prema Kristovoj zapovjedi: „Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!“

S odličnim štovanjem

U Pazinu, 10. travnja 1911.

Fr. Novljan.

* Za članke pod ovim naslovom ne odgovara uredništvo.

POZIV

na redovitu godišnju glavnu skupštinu

„Posujilnice u Lanišću,

registrovane zadruge s neograničenim jamstvom“, koja će se obdržavati dne 7. maja 1911. u 2 sata po podne u društvenim prostorijama.

Dnevni red:

1. Izvješće upravnog odbora.
2. Izvješće nadzornog odbora.
3. Izvješće o izvršeni reviziji.
4. Odobrenje računsko, zaključka za g. 1910.
5. Slučajni predlozi.

Ne bude li pristupio dovoljan broj članova u odredjeno vrijeme, držat će se pol sata kasnije na istom mjestu i s istim dnevnim redom druga glavna skupština, koja će — s obzirom na § 32. društvenih pravila — zaključivati bez obzira na prisutan broj članova.

Lanišće, dne 23. aprila 1911.

Odbor.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

lilijansko-miječnim sapunom
(Steckenpferd-Lilienmilch-seife)
(Marka konj na palici)
od Bergmann & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

Zahvala.

Podpisani izričem svoju najtopliju zahvalnost neumornoj i bezprimiernoj požrtvovnosti kojom je Dr. Ivan Letis za čitavo vrieme duge bolesti skrbio za ozdravljenje mog sina Rudolfa.

Njegovoj vještini i učenosti imam zahvaliti što se isti nalazi danas posvema zdrav radi česa mu dugujem vječitu harnost.

Pula u travnju 1911.

Andrija Kapolikio.

Podgradska posojilnica in hranilnica v Podgradu.

VABILO

na XVII. letni občni zbor, kateri se vrši v četrtek, dne 4. maja 1911. ob 2 uri popoldne v zadružni pisarni v „Narodnem Domu“ v Podgradu.

Dnevni red:

1. Poročilo starešinstva.
3. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računov za leto 1910.
4. Določitev odškodnin in daril v smislu § 20. z. p.
4. Čitanje zapisnika o izvršeni reviziji od strani Zadružne zveze v Celju.
6. Izvolitev starešinstva, nadzorstva in razsodstva.
7. Prememba pravil.
8. Eventualnosti.

Podgrad, dne 27. aprila 1911.

Starešinstvo.

!!!U životu nikada više!!!

VELIKO IZNENADJENJE.

600 komada samo K 4.

Krasna pozlać. Anker-ura s lancem, točna, 3 god. jamstvo, 1 mod. svil. kravata za gospodu, 3 kom. fin. žepna rubca, 1 liepi prsten za gospodu sa imit. dragim kamen., 1 cigarusa Bernstein, 1 br'š (novost), 1 liepo žepno ogledalo, 1 kožnata kesica, 1 peris, 1 par puceta za manšete, 3 puceta double sa patent. zaključcem, 1 eleg. album razgledn. najljepši vidici svieta, 5 šalj. predmeta, veliko veselje za mlado i staro, 1 vrlo prakt. ljubavni listar za gospodu i gospodje, 20 dopis. predmeta i još preko 500 predmeta potrebit. u kući. Sve skupa s urom koja samo toliko vriedi, stoji samo K 4. Pošilja pouzećem središnja izvozna kuća

F WINDISCH, Kraków br. R/5.

Ako se ne dopadne, vraća se novac.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom dvorom kao zaštitna marka. Zakonom zaštićen

Svako patvaranje, oponašanje preprodaja drugih **balzama** sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluć, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 obiteljska boca K 5·—

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekлina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3·60.

Dobije se u ljekarni „k anđelu čuvaru“ A. THIERRY-a u PREGRADI Hrvatsko. — Imade ga i u skoro svim drugim ljekarnama.

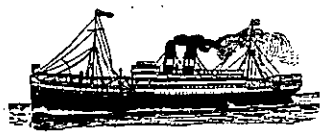

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, ticuć: Patras, Palermo, Alžir*) Almeria*)
parobrod: **Oceania** . . . . 12. maja
„ **Alice** . . . . . 20. „
„ **Marta Washington** 27. „

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, ticuć: Spljet*), Gruž*), parobrod: **Sofia Hohenberg** 18. maja Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Molino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

Skladište proljetnih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro),

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za DUHOVSKE BLAGDANE svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske narudžbe obavljaju se točno uz pouzeće.

KREDITNO I ESKOMPTNO DRUŠTVO

R. Z. O. J. ∴ PULA

Ulica Giosuè Carducci 45.

Uredovni satovi od 9—12 prije podne i od 3—6 poslije podne.

prima *a)* štedovne uložke i ukamaćuje po 4½%,
b) uloške na tekući račun,
c) sedmične uložke na udjele.

Dava članovima predujme i kredite u svrhu poboljšanja njihovog stanja i gospodarstva.

Obavlja inkase, eskomptuje mjenice i dava informacije u svakom bankovnom poslu.

Svojim članovima daje društvo savjete u svem što se tiče različitih taksa i drugih financijalnih poslova.

Ravnateljstvo.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA" druga vrst à K 75·- po 100 zamota.

„VESNA" treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Uložne knjižice za „PČELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Potpisano društvo traži

GOSTIONIČARA

za „Narodni dom" u Buzetu. Nastup 1. kolovoza. Informacije daje

Potrošno obrtno gospodarsko društvo u Buzetu.

Najbolji češki izvor!

S. Benisch

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očihano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, puhuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očihano 6·0 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biel, fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 76 c, Šumava

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet liek najnoviji i po liečničkim stručnjacima prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, razolih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakom u proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cieli organizam.

Cijena 1 bočici 30 filira, 12 bočica stoji 3 kruna, 24 bočice stoje 10 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni k sv. Petru

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

Jeftino česko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolje K 12·—
biele pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259

pošta PILSEN, Češka.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na **Rieci**, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. aprila do 30. junija 1911.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Poned. Srijeda Subota
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subot.	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	7.35	odl.	RIJEKA	dol.	5.—	5.—
8.10	8.10	dol	Opatija	odl.	4.25	4.25
8.20	8.20	odl.	„	dol	4.15	4.15
9.40	9.40	dol.	Beli	odl.	2.55	2.55
9.50	9.50	odl.	„	dol.	2.45	2.45
10.40	10.40	dol.	Merag	odl.	1.55	1.55
10.50	10.50	odl.	„	dol.	1.45	1.45
11.20	11.20	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
11.30	11.30	odl.	„	dol.	12.55	12.55
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	1.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
1.20	1.20	odl.	„	dol.	11.15	11.15
2.20	2.20	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
3.40	3.40	odl.	„	dol.	9.15	9.15
4.05	4.05	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
4.10	4.10	odl.	„	dol.	8.40	8.40
5.20	5.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
5.30	5.30	odl.	„	dol.	7.05	7.05
5.40	5.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
5.50	5.50	odl.	„	dol.	6.45	6.45
6.40	6.40	dol.	NEREZINE	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Punta i Lopara.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

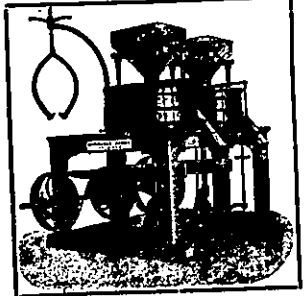

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća, po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 18. Pula, u četvrtak dne 4. maja 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinomu stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 2·5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., mostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Naši kandidati za carev. vieće.

Na sastanku središnjeg izbornog odbora političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri, držanom u Pazinu dne 1. maja 1911., saslušavši izvještaje o zaključcima, stvorenim na pojedinim sastancima kotarskih izbornih odbora jednoglasno se zaključilo, da se kandidira u I. izbornom kotaru Buje-Piran—Kopar i IV. izbornom kotaru Podgrad—Kopar: g. profesora **Matka Mandića**; II. Motovun—Poreč—Rovinj, III. Pulj—Mali Lošinj i V. Buzet—Pazin—Labin: g. Dr. **M. Laginja**; IV. u izbornom kotaru: Volosko—Cres i Krk gosp. prof. **Vjekoslava Spinčića.**

Konstatiralo se ujedno provedbu izborne organizacije u kotarima i občinama te vjećalo ujedno o drugim važnim pitanjima.

Izborni pokret u Istri.

Na prvom mjestu priobćujemo *jednoglasni* zaključak središnjeg izbornog odbora hrvatsko-slovenske stranke Istre.

Narodni predloženici gg. *Laginja, Mandić i Spinčić* proglašeni su za kandidate u onim kotarima koje su zastupali na carevinskom vieću od god. 1907. sve do razpusta toga vieća.

Osim toga proglašen je kandidatom Dr. *Laginja* kano i god. 1907. i u II. izbornom kotaru (Motovun—Poreč—Rovinj) te u III. izbornom kotoru t. j. Pula—Lošinj u Mali. G. Dr. Laginju proglasio je središnji izborni odbor narodnim kandidatom u trim izbornim kotarima t. j. u njegovom starom izbornom kotaru: Buzet—Pazin—Labin i u dvim kotarima, koji su po novoj izbornoj reformi za carevinsko vieće i po današnjoj razdiobi pripali talijanskoj stranci. Koliko su oba ta kotara talijanska pokazalo se je kod izbora god. 1907 kadno je Dr. Laginja došao u uži izbor sa obojicom talijanskih kandidata, s Dr. Bartoli-em i Dr. Rizziem. U obim tim nazovi-talijanskim kotarima imade toliko našega naroda, da Talijani nemogu absolutno kazati, da će njihovi predloženici izabrani biti već kod prvog izbora. Ti su kotari samo po imenu talijanski, ali u istinu imade tuj pomješanoga našega naroda skoro polovica ili tolika manjina da će Talijani sve to više morati, da s njom računaju.

U I. nazovi talijanskom kotaru t. j. izbornici, koji spadaju pod sudbene kotare Buje i Piran te mjestne občine Kopar i Milje u Koparskom sudbenom kotaru proglasio je naš središoji izborni odbor narodnim kandidatom g. prof. *Matka Mandića.* Tako kandidira prof. Mandić u I. talijanskom i u VI slavenskom kotaru (Narodne občine Podgradskog i Koparskog sudbenog kotara). Njega proglasiše u I. talijanskom izbornom kotaru, jer njegov izborni kotar koli za carevikso vieće toli za istarski sabor graniči sa I. talijanskim, dapače i više njegovih izbornika koli za carevinsko vieće toli za zemaljski sabor Istre imade znatan broj u sudbenim kotarima I. talijanskog izborničtva. Biti će bez dvojbe jedan od glavnijih razloga što njega proglasiše narodnim kandidatom u I. talijanskom izbornom kotaru taj, što je on više nego li itko drugi u doticaju sa našim izbornicima toga kotara, koji su po nesretnoj razdiobi podpali pod talijansko izborničtvo i što je on bolje poznat u onim sudbenim kotarima nego li mnogi drugi.

Gornju trojicu narodnih predloženika birati će hrvatski i slovenski izbornici triju naših izbornih kotara Istre bez svake sumnje. Ali to nije dosta. Pošto je tu trojicu narodnih muževa predložio središnji izborni odbor, kao povjerenik ili izrazitelj želje i volje svega našega naroda (jer ga na to opunovlastiše narodni pouzdanici, najugledniji i najvidjeniji hrvatski i slavenski rodoljubi Istre) tada je naša sveta dužnost:

1. Da ti muževi dobiju svaki u svom izbornom kotaru što veći broj glasova, da i tim pokažemo, da nismo od god. 1907. nazadovali, već znatno napredovali i da tim izkažemo narodnim predloženicima našu iskrenu ljubav i naše neograničeno priznanje;

2. da napnemo sve sile i u onim kotarima, koji su pripali po novoj izbornoj reformi talijanskoj stranci, a imade u njih množtvo našega naroda, da i tu dobiju naši predloženici tolik broj glasova, da pokažemo vladi i svietu, kako bijahu u Istri krivično razdieljeni izborni kotari, kako je na hiljade našega naroda izvrženo na milost i nemilost talijanskim občinama i talijanskoj gospodi — i što je najglavnije, da prepriečimo talijanima željeni izborni uspjeh već kod prvog izbora t. j. da njihove kandidate spremimo u uži izbor, što se je dogodilo u svim trim izbornim kotarima i god. 1907.

Pokažimo dakle hrvatsko slovenski izbornici Istre i dne 13. junija 1911, kako smo pokazali i 14. maja 1907., da Istra nije talijanska zemlja, da je Istra po ogromnoj većini svog stanovničta slavenska, t. j. hrvatska i slovenska, zajednička domovina nerazdružive braće Hrvata i Slovenaca. Izbornim listićem u ruci dokažimo carskoj vladi i prosvietljenom svietu, da su ih do sada istarski Talijani sliepili i varali proglašujuć Istru talijanskom pokrajinom.

Pokažimo time nadalje, da su nam ti isti Talijani nedavno, kod popisa pučanstva opet na hiljade našega naroda lopovski oteli, ukrali. Svi ti, koje upisaše siłom ili prevarom kod netom minulog popisa pučanstva za Talijane, neka pokažu i dokažu izbornim listićem, svojom glasovnicom da oni nisu bili Talijani, da nisu sada i da neće biti, već da su čisti i pošteni Slaveni, Hrvati ili Slovenci.

Zauzmimo se dakle svi, koji smo sviestni i neodvisni za što izdašniju i temeljitiju poduku naših izbornika, koji trebaju našega savjeta i naše pomoći. Budimo mu pri svemu na ruku i riečju i činom. Podućimo ih, savjetujmo im, pomozimo im da neizgube, dotično da zadobiju svoje izborno pravo i da ga slobodno i neodvisno vrše u prilog narodnih predloženika.

Učinimo svaki svoju dužnost i naša će pobjeda biti sjajnija nego li bijaše ona od 14. maja 1907.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Koncerat pjevačkog Društva. Kako jur javismo u prošlom broju u subotu dne 6. maja t. g. priredjuje „Hrvatsko pjevačko i glazbeno društvo" u Puli veliki pjevački koncerat uz pratnju glazbe c. i k. ratne mornarice. Kako smo imali prilike uvjeriti se taj koncerat će ispasti upravo veličajan u svim točkama. Zborovi, koli muški toli ženski te mješoviti uvježbani su baš majstorski od vještog zborovodje pjev. društva g. H. O. Vogrića. Kako se razabire iz programa, što ga donašamo niže, pojedine točke su vrlo birane, medju kojima imade novih i po svojoj kompoziciji teških ali zato liepih, a ujedno probranih u našoj slvvenskoj glazbenoj literaturi. Osobito upozorujemo pošt. občinstvo na komad krasne skladbe hrvatskih narodnih pjesama od maestra Iv. pl. Zajca, kojima nas dični maestro vodi po cieloj našoj hrvatskoj domovini. Zato očekivamo od našeg rodoljubnog občinstva, da će mnogobrojno pohrliti na ovaj liepi koncerat.

Program koncerta je ovaj:

I. Dio. 1. F. Smetana: Fantazija iz opere „Dalibor" — orkestar; 2. Ivan pl. Zajc: „Hrvatske narodne pjesme" — mješoviti zbor i orkestar. *a)* Majka i kći; *b)* Život ne traje dugo; *c)* Daleki putevi; *d)* Kraljević Marko i Andjelija ljuba; *e)* Oj čučica — Ti mladju ljubiš — Visoka jela; *f)* Nenka nije potepuša. *g)* Junak vjere i nevjere. *h)* Vanjkušac. *i)* Korans. — Zapletnica. — Pokod u subotu. *j)* Šta je konju najteže. *k)* Djevojačka sudbina. *l)* Češljaj me majko majčice. *m)* Svatovac.

II. Dio. 3. V. Blodel: Suita iz opere „V studni" — mješoviti zbor i orkestar. — 4. J. Laharnar: „Gorska cvetica" — mješoviti zbor sa bariton solo. — 5. H. Volarić: „Divja rožica" — ženski zbor i orkestar. — 6. H. O. Vogrić: Arije iz alegorije „Kraljevstvo Tvoje" — mješoviti zbor i orkestar.

Poslije koncerta ples. — Početak u 8½ sati na večer.

Ulazne cijene: za parter K 1·— Sjedalo I. red K 2·—, II. red 1·60, III. red K 0·80. Ulaznina na galeriji K 0·50, sjedalo na galeriji K 0·50.

Izborne listine izložene. Počam od 2. do uključivo 15. maja izložen je imenik izbornika za občinu Pula, koji će 13. junija t. g. birati zastupnika za carevinsko vieće.

Upozorujemo sve naše na ovo, da dodju kroz ovo vrieme, naime do 15. maja, pogledati dali su u listi; a u njoj moraju biti svi muškarci, koji su navršili 24 godinu i koji su najmanje jednu godinu nastanjeni u mjestu izbora. Kažemo da dodje svaki pogledati ako je u listi do dana 15. ovog mjeseca zato, jer do 15. maja t. g. može reklamirati, ako koji nije unesen u listine; poslije tog dana je kasno reklamirati, te ako tko nije u listini, nema pravo glasa.

Svaki naš dakle neka dodje u „Narodni Dom" svaki dan od 5 uri po podne dalje, gdje su izborne listine i tu će mu se kazati ako je u listinam, a ako nije tad će ga se reklamirati, da bude unešen medju izbornike.

Umoljavaju se svi koji budu ovo čitali, da upute o ovome svoje prijatelje i znance, da se znaju ravnati.

Nitko od naših nesmije ovaj put izostati, a da ne ide glasovati, zato se moramo svi pobrinuti da budemo u izbornim listinama.

Naš kanditat za kotar Pula — Lošinj Mali, jest veleuč. g. *Dr. Matko Laginja*, komu moramo dne 13. junija (na dan Sv. Antona padovanskoga) svi Slaveni dati složno naš glas. U to ime neka živi naš kandidat Dr. Matko Laginja!

„Omnibus" ponovno izlazi. Javljamo našim čitateljima, da će u subotu 6. t. mj. početi opet izlaziti list „Omnibus" i to svaki utorak i subotu u jutro tako da će ga puljski čitaoci moći čitati u te dane već u 8 sati u jutro. Vanjskim predbrojnicima se neće šiljati, nego preporučamo rodoljubima u većim mjestima, da se sakupe i nadju kojeg trafikanta ili trgovca, koji će im raspačavati list i tomu će uprava „Omnibusa" rado šiljati stanoviti broj komada. Prodavat će se po 2 pare primjerak. U Puli će se prodavat u svim trafikama kao i prije.

Iz talijanskog tabora. U nedelju su vodje talijanske politike u Puli — medju ostalima Reja, Lenuzzo, Timens — držali u Gabinetto di lettura izborni sastanak, da proglase kandidata za izborni kotar Pula—Lošinj. Nu gospoda su se razišla neobavljenog posla, jer je Dr. Rizzi, dosadašnji zastupnik ovog kotara i komu ponudiše kandidaturu, odlučno i „finom ironijom" — kako piše „Il Giornajetto" — odbio kandidaturu izjaviv, da nadju boljeg zastupnika. Tako do sada imaju Talijani samo jednog službenog kandidata i to u Porečko—Rovinjskom izbornom kotaru u osobi Candussi—Giardo, jer u I. izbornom kotaru Kopar—Buje, g. Bennati je odklonio ponudjenu kandidaturu time, što je uzeo rok — neznamo od koliko dana — razmišljanja. Čuha se, da će za izbor. kotar Pula—Lošinj ponuditi kandidaturu Bendatiu, koji će ju i prihvatit, jer znade dobro, da bi u svom nesudjenom kotaru Kopar—Buje učinio ponovnu „tombulu". O Bennatiu pak se samo čuha, da bi mogao kandidatirati u puljsko—lošinjskom

kotaru, pak zato javljamo lošinjskim poperdilima, da je s talijanske strane otvoren natječaj za kandidata u njihovom kotaru. Tko ponudi više, toga je!

Lošinjski kotar:

Creske novosti. Ove korizme propovjedao je kod nas Otac Marjan Stašić. Ne treba da hvalimo vrsnog propov. dosta, da kažemo da je kod naših kopača ostavio najmiliju uspomenu. „Pa zar je samo kopačima omilio, zar će se samo oni njega sjećati?“ Hoće samo oni, jer kako uvijek, tako i sada podnijeli su se naši „renegati“ tako, kako se ne bi niti najveći divljak ponio. „Povera kultura“ o „gentil'“ signori „renegati“. Što je na stvari. Na sam Uskrs posjetio nas je Njegova Visost trščanski Namjesnik. Doček bijaše sjajan. „Kako za koga“ reko bi tkogod. Naši creski „poprdilići“ izbacili su pluća, samo, da sa svojim „evviva“ nadviču naše „Živio“, ali „naduvala se žaba da postane ko i vol — ali je i pukla“, naduvali se „poprdilići“, ali nije im pomoglo. Čuo se samo jedan poklik — poklik iz dna duše creskog kopača, koji je pokazao — kakav elemenat živi u Cresu. Pozeleniše od jada i stida naše podrepnice i neznajuć se drukčije osvetiti, osvetili su se na strancu — svećeniku O. Marjanu. Neki bezobraznik, najnedostojnijim se načinom približio O. Marjanu i svinjarskim svojim licem otro njegovo.

Bezobrazniče! Zar ti je to „kultura“, kojom se ponosiš? Zašto nijesi onakva šta učinio kome drugome, onda bi uvidio koliko zubiju imaš u svojoj „svinjarskoj gubici“.

* * *

„Pobjedio je“ kliču janjičari, a naš aga u svom kloštru smješi se i pazari. Doista pobjedio je ali na svoju sramotu, jer izgubio je creski samostan 4 vrsne sile, sile, koje će moći malo tko, da ih nadoknadi. Oče! oče! Zar Vam je kloštar postao tamnica? Oprostite da Vas pitamo, jer ove nedelje, prolazilo je nekoliko stranaca blizu samostana i pitahu, da li je to tamnica jer su vidjeli na vratima dva stražara, koji su stražili samostan. Zar ste mislili, da će naši kopači demonstrirati stoga, što ste dopustili da talijanska škola prisustvuje k nedjeljnoj misi u vašem samostanu. O ne, naši kopači izrekli su svoj sud — naime „Svoj k svome“. Mislim da ste razumjeli — inače javite.

Nije dosta, da se protiv nama dižu kojekakve „podrepnice“ — već i naša vlastita braća. Oče! oče! Neka Vas stigne prezir naroda!

Krčki kotar:

Društvo za poljepšavanje Vrbnika na otoku Krku. Piše nam jedan Vrbničanin: U jednom od zadnjih brojeva „Naše Sloge“ s radošću smo pročitali viest glede poljepšanja „Vrbnika nad morem“. Takvo je društvo neophodno potrebno, ako Vrbničani ozbiljno žele učiniti iz svog drevnog Vrbnika ono, što bi već davno morao biti: dnevnim izletištem tolikih stranaca iz cielog Hrvatskog Primorja, naročito iz Opatije, Kraljevice, Crikvenice, Selaca i Novoga. Iz Vrbnika toga drevnoga čuvara hrvatske svetinje — glagoljice — rodnog mjesta Vitezića, Trinajstića, Volarića i tolikih mrtvih i živih zaslužnih hrvatskih rodoljuba po svim hrvatskim zemljama i preko njihovih granica, pružaju se prekrasni vidici na sve strane. Okolica vrbnička s morske je strane doduše pusta, ali romantična, no tamo prema jugu, počam od starinskog vrbničkog groblja pa putem prema Puntu Košljunu i Krku prema Risiki, Dobrinju, te Dubašnici i Malinskoj obiluje upravo južnjačkom bujnošću. Turisti će u Vrbniku i njegovoj okolici naći krasne zabave. Eno im vrletnog Triskavca, drevne frankopanske gradine, čuvenog jezera i tolikih drugih prirodnih krasota. U samom Vrbniku osobito se ističe njegova drevna crkva sa glagolskim spomenicima i historičkim zvonikom, starinska „placa“ pa ponosni „Vitezićev dom“. Za sve to valja da sazna i širi, naročito hrvatski svieť i za to je u Vrbniku osnovano spomenuto društvo, kome želimo najljepši procvat i napredak u korist drevnog Vrbnika i njegovog pučanstva! Evo ujedno jedan predlog: Kad god Vrbničani i ostali Hrvati, ma gdje bili, zapjevaju po cielom hrvatnarodu razšírenu i omiljelu narodnu pjesmu „Vrbniče nad morem“, neka se sjete društva za poljepšanje Vrbnika. — Svaki i najmanji prinos urodit će trostrukim plodom.

Koparski kotar:

Iz Roča. Po zadnjem popisu pučanstva u mjestnoj općini Roč živi 3541 Hrvata i samo 236 Talijana. Od tih u području c. k. poštarskog ureda u Roču 2054 Hrvata i samo 220 Talijana.

Kad čovjek to čuje mislio bi, da tamo neima c. kr. ureda, koji nebi i hrvatski uredovao. A na našu žalost najvažniji ured u Roču, koji hrvatski ne uređuje, jest c. kr. poštanski ured. Taj ured izgleda kao kakav kr. talijanski konsulat. Iz nutra i iz vana sve talijanski i malo njemački, a hrvatski nema mjesta u njemu. Upraviteljica pošte (koja bi se pravilno morala potpisivati bi reko talijan sa pipom) uređuje talijanski. Imena naših „alla Massalin“ pretvara u talijanska itd. I to njoj još nije dosta, već dozvoljava dvijema našim najvećim narodnim protivnicima da oni upravljaju poštom sasvim tim da nisu zakonito ovlašteni, jer kad bi bili *nebi se krivo podpisivali na primnicah* i za iznose od K 10.000 K.

Dokaze imademo i ove: Jedno pismo naslovljeno na jednog Hrvata u Pazin, *bilo je u c. k. poštanskom uredu otvoreno i metnuto u drugu kuvertu i takovo naslovniku poslano.* Jedan naš čovjek reklamirao je na jedno uredništvo novina, da mu pravilno novina ne dohadja, i tu reklamaciju predao je u ruke same upraviteljice, ali osam dana zatim na njegovo čudo, *našao je tu reklamaciju rastrganu pred c. k. poštarskim uredom* namjesto da bi na naslovljeno mjesto poslana bila.

To su zahvale Hrvatom, koji su g. ravnatelju pošte pred nekoliko godina molili da uzlegne dekret kojim je bio istu upraviteljicu iz službe odpustio. Onda obećavala je ona, da će poštovati i naš jezik, ali sve što dalje to gore.

Zato obraćamo se ovim putem na c. k. ravnateljstvo pošte i brzojava u Trstu, da uzpostavi jednom red na ovoj pošti, da ono pravo kojeg uživa 220 Ročkih talijana odredi da ga budu uživali 2054 Ročkih Hrvata.

A gospodjici upraviteljici pošte, stoji kod uredničtva, koje je i zamoljeno da joj dade na raspolaganje naše ime za svaku eventualnu njezinu uporabu.

Vrh kod Buzeta. Javljaju nam da će se tamo dne 7 svibnja t. g. o podne obdržavati godišnja skupština podružnice sv. Cirila i Metoda sa običnim dnevnim redom. Po skupštini pak obdržavati će se i izborni sastanak za tamošnju sekciju.

Pozivlju se rodoboljubi i prijatelji naše miljenice Družbe i narodnog napredka da nas onog dana čim mnogobrojnije posjete.

Ročko Polje. — Zaslugom naših narodnih prijatelja ponajpače g. Maljavca općinskog tajnika u Roču, došli smo hvala Bogu do svoje škole, za koju se već sagradila krasna zgrada, dika našeg sela, u kojoj će za koji dan naša djeca moći slušati slatku nauku. Dugo već godina molismo da se u našem selu ustroji škola, i to punim pravom, pošto smo od svake škole udaljeni preko 4½—5 kilometara, a djece imamo hvala Bogu dosta, blizu stotine. No nismo je mogli dobiti dok smo na slijepo slušali naše po silu prijatelje, talijane iz Roča. Tek kad smo se obratili do prijatelja našega roda i jezika, isposlovali su nam ovi školu. Neprijatelji našega jezika nadali su se, da ćemo mi zahtjevati talijansku školu, ali smo na žalost iskusili, da nam djeca, koja nikada doma talijanske riječi ne čuju, u talijanskoj školi postanu bedastija nego su prije bila, Zato smo prigodom službene komisije gotovo jednoglasno zahtjevali, da nam se djeca kroz prve dvije godine poučavaju samo u svoje materinskom jeziku. Počam od trećega godišta dalje sva će naša djeca morati učiti i talijanski, akoprem bi nas naši talijanaši i njihovi generali u Roču htjeli srditi, da su nas Hrvati prevarili, jer da će se poučavati samo hrvatski. No neka dobro misle, pa će se uvjeriti, da smo ipak stoput pametniji od njih, koji svoju djecu šalju u talijansku školu u Roču, u kojoj su samo hrvatska djeca, te koja svojih učitelja ne mogu razumjeli, već možda kada učitelj, koji je Hrvat po majčinom mlijeku i jeziku a fanatičan Talijan po mišljenju, s njima u njihovom hrvatskom jeziku govori.

Blagoslov školske zgrade izvršio se svečanim načinom drugog uskrsnog blagdana. Radi velikog svetka, kad svatko rado doma ostaje, nisu mogli doći na svečanost mnogi odaljeni gostovi, ali je zato bila sila naroda iz cijele Roščine, Lupoglavštine i drugih bližih sela. Izmedju mnogih buzetskih gostova vidjesmo g. Sancina nar. zast., i g. Brmbolića, opć. tajnika; nadalje gg. učitelje Krbavca iz Lupoglave i Ribarića iz Sušnjevice te g. Mogorovića, opć. tajnika u Boljunu.

Prije blagoslova prozborio je narodu veleč. g. prodekan Ružička biranim riječima o svrsi i koristi škola, a kod objeda pak nar. zastupnik g. Sancin. Koli prvoga toli i drugoga narod je pozorno slušao a pri koncu povladjivao. Žalosno bijaše gledati ono par naših prodanaca kako se deru sa svojim toli slatkim „aviva“. Njihovi su ih generali valjda već prije pobrojili, pa kad su vidjeli, da je vojska premalena, pozvali su pojačanje iz Huma. I to nekoliko biranih junaka sa svojim kričanjem i izazivanjem nije dalo mira, dok par glavnih nisu odstranili oružnici.

Rugaju nam se, da smo kukavice, jer priredjujemo svečanosti uz asistencu, a dobro znadu, da su oružnici bili ovdje radi *njih*. Za pametne ljude oružnika ne treba, oni ih samo čuvaju od *lopova*. Čudno nam se čini, da naših po sili prijatelja iz Roča nije bilo blizu. Pustili su vojsku — šestoricu junaka — bez generala. Znadu oni već zašto.

Pri koncu se na ovom mjestu toplo zahvaljujemo svima onima, koji su na bilo koj način doprinieli, da smo došli do svoje škole, ponajpače g. Maljavcu, općinskom zastupstvu, g. dru. Zucconu, zemaljskom prisjedniku, koji se je kod zem. odbora svojski zauzeo da je škola bila ustrojena, te napokon našoj „Družbi“, koja je za zgradu lijep iznos doprinesla.

Franina i Jurina.

Jur. Na Jurjevu sam ti bil u Lovranu.
Fr. A ca je novega tamo?
Jur. Na dan uličnice je ti sla Banda Laurranese a ne Lovranska va Liganj.
Fr. Ca po atestat ili diplomu?
Jur. Ja staremu Ivoliću na provu, prvemu domaćemu musikante ki je znal jako lepo sost sopeli.
Fr. Znaš ja znam kako i ti i puno naseg da Ivolić i njegovi kompanji su znali jako lepo sost i kako lepo se je ono tancalo podnogi i obernjevalo.
Jur. Ali za svem tem da je ta Banda kompanjana bila od velikoga covika „pika strace“ pravi sin od papi, od presidenta od Bahovi i puno castnoga Mlekarića, od Bahovi sin kranjca Pegana, nisu ti dobili nikakove diplomi.
Fr. Ne.
Jur. Zac malo dan za Vazmom je umerl on dobar starac, pravi covek starinski od Ivolića pa niti jednoga od Lauranesi ni bilo za njim.
Fr. A ki je pak zvonil na Jurjevu pod lodonjom.
Jur. A ta banda nekakova sa pomoćom oneh muzikanti od Albone i Rieke, i znas va toj Bande suti svi per „mus“, a najvise delavci onoga velikoga debeloga presidenta od Bahove ki se je obukal Lovrane kako i svi furesti ki pridu nagi i goli pa va Lovrane ti se obucu, i najviše z našemi žulji pa sada ti ih ima . . . . . .
Fr. A Eder ni ih blagoslovil.
Jur. A je je; komad ti ih je cekal da mu pridu serenadu storit.
Fr. Mepar da Eder pokle je postal Konsilier, ne znam zac ali ca, mozda za da bude sa onemi skemi i drzi sada puno, to su ti oni ki bi otęli preko Jadrana a ne u Bec.
Jur. Ja znas poslovica ima pravo: reci mi s kojim drzis i ides, pa ću ti povedet ki si.)
Fr. A i ova je prava: da zir ne pade nikada dugo od stabla.

Razne primorske viesti.

Dne 30. aprila proslavio je hrvatski narod tužnu uspomenu na groznu smrt svojih velikih mučenika blagopokojnih bana Petra Zrinjskog i šurjaka mu kneza Krsta Frankopana koji bijahu godine 1671 u Bečkom Novom mjestu krvničkim mačem izdajnički pogubljeni i to kao žrtve njemačke politike. Htjeli su naime svoj narod osloboditi te bijahu prevarom dovabljeni u Beč i u Bečkom Novom Mjestu mačem odsjekoše im junačke glave.

Vječna slava velikim mučenicima!

Zakon o izbornoj reformi. Početkom marča g. 1907. izašao je nakladom „Političkog društva za Hrvate i Slovence Istre“ novi zakon o izbornoj reformi t. j. o obćenitom, jednakom, izravnom i tajnom pravu glasa kod izbora za carevinsko vieće. Taj će zakon trenuti i sada mnogi od naših istomišljenika kojim preporučamo, da se u tu svrhu obrate na predsjedničtvo našeg političkog društva u Pazinu. Zakon ili knjižica stoji 69 para, sa poštom 70 para.

Taj zakon imadu na razprodaju i nekoji drugi naši rodoljubi pak bi dobro bilo, da ga u što većem množtvu ture medju narod.

Molba uredničtva. Sjajnu narednu pobjedu god. 1907. prigodom prvog izbora za carevinsko vieće na temelju novoga izbornoga reda imademo pripisati probudjenoj sviesti našega naroda, neumornom radu izbornih odbora i dobroj organizaciji naše stranke. Bez dobre organizacije, bez valjano podieljenog radaf bez sloge i discipline, nemože biti u nikakvom poslu pravoga uspjeha. Valja dakle da svi složno, po stalnom i opredieljenom programu i kod predstojećih izbora uzradimo, želimo li imati bar onakav uspjeh, kakav bijaše 14. maja 1907.

Vrhovno zapovjedničtvo ili vodstvo u ovoj izbornej borbi imade središnji izborni odbor, kojemu je sjedište u Pazinu a predsjednikom mu je naš prokušani i vrlozaslužni tamošnji prvak g. Dr. Dinko Trinaj-

stić. Ovomu odboru stoji uz bok izvršujući eksekutivni odbor, koji imade da provadja zaključke i odredbe središnjeg odbora.

Središnjemu odboru podredjeni su kotarski izborni odbori, ustrojeni za svih šest izbornih kotara po jedan; a gdje treba i više. Ovim stoje — gdje treba — uz bok mjesni izborni odbori, koji provadjaju naloge i savjete kotarskih izbornih odbora

Pošto je pako naš list glavno glasilo narodne stranke, a tim izbornog vodstva, tose ovime utičemo na sve mjestne i kotarske izborne odbore, da nas čim prije i čim tačnije obavješćuju za svaki broj o izbornom pokretu u pojedinim kotarima u koliko se nebi tim moglo kompromitirati samu stvar, pojedine osobe, odati tajne itd. To isto očekujemo i od središnjeg izbornog odbora — u koliko bude to držao shodnim i potrebitim.

Priprave za predstojeće državne izbore. U prošlom broju iznieli smo u kratko i u koliko smo opunovlašteni o sastanku hrvatsko-slovenskih zastupnika na istarskom saboru te drugih narodnih pouzdanika iz čitave Istre. Tim sastankom započeo je rad ili priprave za predstojeće izbore za carevinsko vieće. Ali to je samo početak i tim se nesmijemo zadovoljiti. Priprave mora se unesti u sve slojeve pučanstva, u sve naše gradove, občine, mjesta i mjestanca. Svuda valja da se ustroje odbori, koji će rukovoditi i u najmanjim selima izbornu agitaciju i narod pripraviti na izbornu borbu.

Narodu treba osobito poduke, pobude i oduševljenja. Za to su pozvani svi inteligentniji članovi naroda, da vrše medju istim plemenitu apoštolsku misiju. Naše istomišljenike širom pokrajine molimo, da pruže narodu savjeta i poduke u privatnom razgovoru, na manjim ili većim sastancima, skupštin. itd. Živa rieč, neposredni nagovor djeluje bolje i uspješnije, nego li pisano ili štampano slovo. To vriedi osobito za one, koji neznaju čitati te im valja slušati treće osobe, koje im čitaju ili pročitano tumače. Ali da bude uspjeh naš podpun treba, da pripravimo naše izbornike za predstojeće izbore živom rieči i štampom.

Radi toga očekujemo od naših prijatelja iz kotara Istre, da će nas u tim pripravama za izbore svojski pomoći, da će nam javljati točno i neprestano sve, što bi k narodnoj pobjedi bolje pripomoglo.

Putem našega lista podavati ćemo izbornicima Istre poduke i savjeta, čemu nam treba suradničtva čitave hrvatsko-slovenske inteligencije Istre.

Do izbora nas dieli malo više od mjesec dana; taj će rok brzo proteći i za to nesmijemo ostaviti sve za posliednji trenutak. Pripravljajmo se danomice, neprestano i postepeno pak će nam uspjeh biti veći i sjegurniji.

Proslava prvog maja. U svim većim gradovima proslavljena je i ove godine svečanost prvog maja. Taj su blagdan slavili osobito radnici industrijalnih mjesta. Do podne obdržavani su sastanci i skupštine, obhodi itd. a poslije podne priredište izlete, zabave itd. Red i mir nije bio nigdje poremećen.

Mladi Hrvat. Izašao je 5. broj ovog liepog omladinskog lista sa ovim sadzzajem: 1. † Ela Kranjčević. — 2. Viktor Car Emin: Tabor. — 3. Rikard Katalinić Jeretov: Mala mamica. — 4. Vladimir Nazor: Cica macá. 5. * Neočekivana sreća. — 6. Lujo Dorčić: Borba zemlje i mora. — 7. Vicko Dorbić, Adamov pas. — 8. Vlad. Nazor: Blagdan i radni dan. — Za malenu djecu. — F. T.: Srebrenkove nevolje. — Barba Rike: Mali Pave. — Majmun i mačak. Slavica i Dragutin. — Zagonetke.

MladiHrvat izlazi jedanput na mjesec u Opatiji, te stoji na godinu K 1·70.

Iz školske statistike u Istri: *koliko imade analfabeta?* (koji neznaju čitati ni pisati). Po zadnjoj statistici imade u Istri analfabeta: Kotor Pazin 50 po sto, Pula 35 po sto, Rovinj 25 po sto, Poreč 60 po sto, Kopar 46 po sto, Volosko 32 po sto, Lošinj 40 po sto, Krk 32 po sto — poprečno 40 po sto u čitavoj pokrajini.

Hrvatske i slovenske djece bez škole imade 12.000. Molba za ustrojenje hrvatskih i slovenskih škola leži na stolovih zemaljskog odbora u Poreču preko 60. Ako se uzme, da imade u svakoj školi do 100 djece (na selu i više), to bi sa ono 60 škola bilo mjesta za 6060 naše djece — kad bi se iste otvorilo.

Naše djece imade u „Leginih“ i redovitih talijanskih škola najmanje 4000, dočim je u hrvatskih i slovenskih škola 24.000 djece.

Zanimivo je u ovih neutješljivih podataka to, da je talijanskih analfabeta okolo 23.000, premda imadu Talijani škola i više nego li ih trebaju, i tamo, gdje Talijana neima.

Da imade naših analfabeta mnogo više t. j. 6 puta više nego li talijanskih, nije ni čudo ako se pomisli, da se moramo mi boriti za ustrojenje svake naše škole, dočim se Talijanom i netalijanom talijanske škole narivava.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

liljansko-mljećnim sapunom (Steckenpferd-Lilienmilch-seife)

(Marka konj na palici)

od Bergmann & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

POZIV

Gospodarsko trg. društvo u Kastvu obdržavat će dne 14. maja 1911. u 3 s. za p. u dvorani g. Spinčić Ivana u Spinčićima kbr. 40 svoju glavnu skupštinu sa sliedećim

Dnevnim redom:

1. Pročitanje zapisnika posliednje glavne skupštine.
2. Izvještaj upravnog odbora.
3. Izvještaj nadzornog odbora.
4. pročitanje izvještaja o reviziji.
5. Odobrenje zaključnog računa za g. 1910.
6. izbor jednog člana upravnog odbora.
7. Razni predlozi.

Kastav-Spinčići dne 2. maja 1911.

Odbor.

VABILO.

Ker za dne 4. maja t. l. sklicani XVII. letni občni zbor ni bil v smislu § 94 zadružnih pravil sklepčen, sklicuje se s tem drugi občni zbor za četrtek, dne 12. maja 1911. ob 2. uri popoldne v zadružni pisarni v Podgradu z istim

Dnevnim redom:

1. Poročilo starešinstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računov za l. 1910.
4. Določitev odškodnin in daril v smislu § 20 zadružnih pravil.
5. Čitanje zadisnika o izvršeni reviziji od strani „Zadružne Zveze“ v Celju.
6. Izvolitev starešinstva, nadzorstva in razsodstva.
7. Prememba pravil.
8. Eventualnosti.

Podgrad, 3. maja 1911.

Starešinstvo.

Čitajte i čudite se! Nečuveno!

600 komada samo K 3·80.

Krasna pozlać. Anker-ura s lancem, točna, 3 god. jamstvo, 1 mod. svil. kravata za gospodu, 3 kom. fin. žepna rubca, 1 liepi prsten za gospodu sa imit. dragim kamen., 1 cigaruša Bernstein, 1 broš (novost), 1 liepo žepno ogledalo, 1 kožnata kesica, 1 peris, 1 pa puceta za manšete, 3 puceta double sa patent. zaklopcem, 1 eleg. album razglednic najljepši vidici svieta, 5 šalj. predmeta, veliko veselje za mlado i staro, 1 vrlo prakt. ljubavni listar za gospodu i gospodje, 20 dopis. predmeta i još preko 500 predmeta potrebit. u kući. Sve skupa s urom koja samo toliko vriedi, stoji samo K 3·80. Pošilja pouzećem središnja izvozna kuća

F WINDISCH, Kraków br. V/11.

Ako se ne dopadne, vraća se novac.

E 120/10
10

Dražbeni izrok.

Biće dne 8./6. 1911. u 10 sati prije podne kod dolje naznačenoga suda u sobi br. 6 dražba: sgr. č. 200 kuća br. 258. č. 174/2 gromača „Možuna od termuntane kuće t. 1. Ul. 860 č. 2661 vrt »Vrt od termuntane kuće« t. 1. Ul. 861. č. 2805/3 vrt ulike »Trstom vrti južna« dio 19 t. 1/2 č. 2797 vrt ulike »Trstom vrti termuntanskom« dio t. 21. Ul. 33 Punat (I.skup.) 1/2 č. 4828 pašnjak sada vinograd »Kol kandije termuntansko« t. 2. Ul. 32 1/2 č. 453/1 vinograd sada pašnjak „Na pešćevici“ t. 3. 1/2 č. 1398 oraće »Na starih Brajdah« t. 4. 1/2 č. 143/1 vrt ulike »Pelinković« t. 5. č. 3964/274 pašnjak sad vinograd »Mekotina na vrh progona« t. 11. 1/2 č. 4777/2 oraće »Za stražić« t. 12. č. 5080/2 orače »Kol kandije južno« t. 14. 1/2 č. 3874/1 pašnjak »Na Spelegrici drmun« dio 21 t. Ul. 33 p. o. Punat (II. skup.) č. 639/2 oraće »Kod kuće« dio 19 t. č. 3884/4 vinograd »Na Spelegrici mekot« dio 19 t. č. 3884/5 oraće »Spelegrini mekot« dio 19 t. č. 3880/3 pašnjak »Možuna na Spelegrici« dio 19 t. Tl. 33 Punat (III) skup.) č. 3219 oraće »pod Malmažutu« dio 1. t. č. 3222/2 oraće »pod Malmažutu dio 1. t. č. 2911/3 orače »Dolćić na vovicah« t. S. Ul. 1235 Vrcnik 1/2 č. 347/6 pašnjak »Na toljanak« dio 1. t. Ul. 338 Kornić (IV skup) 1/2 č. 347/19 oraće »Brgudi« dio 1. t. 1/2 č. 347/20 šuma »Brgudi« dio 1. t. č. 552/2 vinograd »Pulnic« t. 2. č. 1090/3 vinograd »Valdižun« t. 3. Ul. 338 Kornić (V skup.) 1/2 č. 147/2 vinogograd »Va gusti« t. 2. 1/2 č. 189/1 vinograd »Valunta južno« t. 3. 1/2 č. 188/5 vinograd »Valunta južno« t. 4. Ul. 80 Krk (VI skup.). Nekretnine, što se stavljaju na dražbu procijenjene su na K 2480·71 Dražba će se provesti na dva načina t. j. sve nekretnine u jednoj skupini zajedno sa najnižom ponudom od K 1420.18 a onda u 6 posebnih skupina sa najnižim ponudama od K 836·48 za I. K 209.42, za II. K 131·50, za III. K 128·06, za IV. K 70·64, za V. K 44·08 za VI. Valjanim smatrati će se onaj način prodaje, kojim će se postignuti veću ukupnu ponudu.

Ispod ovih iznosa ne prodaje se.

Dražbeni uvjeti i isprave što se odnose na nekretnine (izvadak zemljišnika, hipoteká, izvadak kataštra, zapisnici o procjeni i t. d.) mogu se razgledati kod dolje naznačenoga suda za uredovnih sati u sobi br. 6.

Prava, što bi dražbu učinila nedopuštenom, imaju se prijaviti sudu najkasnije na dražbenom ročištu, prije nego li započne dražba, jer inače ta prava neće se više moći isticati u pogledu iste nekretnine.

Lica za koja su sada osnovana ili će se tekom dražbenog postupka osnovati prava ili tereti na nekretnine, a koja ne stanuju u području dolje naznačenog suda ili nijesu naznačila kakva punomoćnika nastanjenog u mjestu suda, obznaniće se o daljim zgodama dražbenog postupka samo oglasom, što će se na sudu pribiti.

C. kr. kot. sud odio II.

K r k, dne 7. aprila 1911.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznено po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsoholje, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6·1 ili 1 obiteljska boca K 5·—

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana. 2 posude stoje K 3·60.

Dobije se u ljekarni „k anđelu čuvaru“ A. THIERRY-a u PREGRADI Hrvatska. — Imade ga i u skoro svim drugim ljekarnama.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) Almeria*)
parobrod: **Oceania** . . . . 12. maja
„ **Alice** . . . . . 20. „
„ **Marta Washington** 27. „

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*), parobrod: **Sofia Hohenberg** 18. maja Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Potpisano društvo traži

GOSTIONIČARA

za „Narodni dom“ u Buzetu. Nastup 1. kolovoza. Informacije daje **Potrošno obrtno gosp. društvo Buzet.**

C. k. notar

Dr. I. ŠORLI

časti se javiti, da je otvorio svoju notarsku kancelariju u Viale Carrara No. 3/I. (Narodni Dom).

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima „prokušan protiv svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena, . . . Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih bolí i grčeva želuca i u crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam. . . .

Cijena 1 bočici 50 filira, 12 bočica stoji 5 kruna, 24 bočice šalje se K franko pošta. . .

Dobivaju se samo u ljekarni
:: k sv. Petru ::

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica .·.

Uložne knjižice za „PcELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

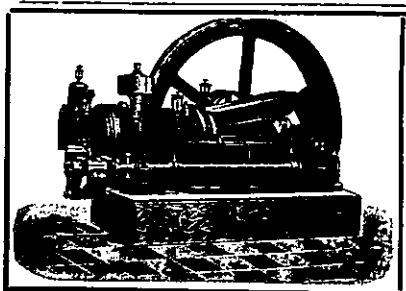

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, žestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja: ::

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA
:: na plin d. d. ::
(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals
.·. MORITZ HILLE, DRESDEN) .·.

najveća špeciálna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

.·. Tehnička poslovnica: .·.

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobiva u se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća .·. .·. .·.

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Depisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački. .·. .·. .·.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

Skladište proljetnih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za DUHOVSKE BLAGDANE svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske naručbe obavljaju se točno uz ponzeće.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očihano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očihano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na **Rieci**, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. aprila do 30. junija 1911.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Poned. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Srieda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	7.35	odl.	RIJEKA	dol.	5.—	5.—
8.10	8.10	dol	Opatija	odl.	4.25	4.25
8.20	8.20	odl.	„	dol.	4.15	4.15
9.40	9.40	dol.	Beli	odl.	2.55	2.55
9.50	9.50	odl.	„	dol.	2.45	2.45
10.40	10.40	dol.	Merag	odl.	1.55	1.55
10.50	10.50	odl.	„	dol.	1.45	1.45
11 20	11.20	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
11.30	11.30	odl.	„	dol.	12.55	12.55
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	1.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
1.20	1.20	odl.	„	dol.	11.15	11.15
2.20	2.20	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
3.40	3.40	odl.	„	dol.	9.15	9.15
4 05	4.05	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
4.10	4.10	odl.	„	dol.	8.40	8.40
5.20	5.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
5.30	5.30	odl.	„	dol.	7.05	7.05
5.40	5.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
5.50	5.50	odl.	„	dol.	6.45	6.45
6.40	6.40	dol.	NEREZINE	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Puntu i Loparu.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 19. Pula, u četvrtak dne 11. maja 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 817·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće. 5 K za seljake } na godinu ili K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i unaprieduje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Poziv.

na XVIII. redovitu glavnu godišnju skupštinu družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru koja će se držati u nedjelju, dne 28. svibnja 1911. u Buzetu.

Raspored: I. U 11½ sati pr. p. sv. misa na livadi (Fontana);

II. U 2½ sata poslije p. u prostorijama „Narodnog Dom" skupština sa slijedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Čitanje zapisnika posliednje glav. skup.
3. Izvješće tajnika.
4. Izvješće blagajnika.
5. Izvješće nadzornog vieća.
6. Možebitni predlozi.

(Odnosno na posliednju točku dnevnoga reda, umoljavaju se ona p. n. gg. skupštinari, koji žele na skupštini podnesti kakav predlog, da to izvole priopćiti družbinom Ravnateljstvu barem tri dana prije skupštine).

Opatija, dne 1. svibnja 1911.

Ravnateljstvo družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Hrvatsko-slovenski kandidati za carevinsko vieće.

Na sastanku središnjeg izbornog odbora političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri, držanom u Pazinu dne 1. maja 1911, saslušavši izvještaje o zaključcima, stvorenim na pojedinim sastancima kotarskih izbornih odbora *jednoglasno* su proglašeni ovi naši kandidati:

I. izbornom kotaru, pod koji spadaju izbornici sudbenih kotara Buje i Piran, zatim oni mjestnih občina Kopar i Milje (u sudbenom kotaru Kopar) g. profesor

Matko Mandić.

U *IV. izbornom kotaru*, pod koji spadaju izbornici sudbenog kotara Podgrad (občine Podgrad, Jelšane i Materija) te izbornici sudbenog kotara Kopar (občine Dekani, Dolina, Marezige, Občisla-Klanec i Pomjan) g. profesor

Matko Mandić.

U *II. izbornom kotaru*, pod koji spadaju izbornici sudbenih kotara Motovun, Poreč i Rovinj, zatim oni mjestne občine Vodnjan i Svetvinčenti (u sudbenom kotaru Vodnjan) g.

Dr. Matko Laginja.

U *III. izbornom kotaru*, pod koji spadaju izbornici Pule, zatim oni mjestnih občina Lošinj Mali i Osor (sudbeni kotar Lošinj) g.

Dr. Matko Laginja.

U *V. izbornom kotaru*, pod koji spadaju izbornici sudbenih kotara Buzet, Pazin i Labin te oni iz mjestne občine Barban (u sudbenom kotaru Vodnjan) g.

Dr. Matko Laginja.

U *VI. izbornom kotaru*, pod koji spadaju izbornici sudbenih kotara Volo-ko, Cres i Krk, te oni iz mjestne občine Lošinj Veliki (u sudbenom kotaru Lošinj) g. prof.

Vjekoslav Spinčić.

Izbornici Istre! Ovu trojicu narodnih muževa preporuča središnji izborni odbor, u kojem sjede Vaši povjerenici, najugledniji i najodličniji muževi hrvatske i slovenske stranke iz čitave Istre. Njih kandidira rečeni odbor u ime Vaše u svih šest kotara Istre, jer imade našega naroda, naših izbornika na hiljade i u onih izbornih kotarih, koja smatraju Talijani svojimi. I u tih kotarih treba da se digne na noge sve, što je našega roda i jezika. Tim ćemo pokazati, kako smo pokazali i 14. maja 1907., i još sjajnije, da Istra nije talijanska zemlja, već da je ona ogromnom većinom naša, hrvatska i slovenska.

Našim prijateljem i istomišljenikom u takozvanih talijanskih izbornih kotarih (I., II. i III.) preporučamo najtoplije, da narodu idu rieču i činom na ruku osobito sada, kad bude izpravljati imenike izbornika t. j. tražiti ili reklamirati izborno pravo za one, koji nisu u imeniku ili koji su krivo upisani. Upis ih uneśenje u imenik izbornika ili reklamacija izbornog prava, to je najvažniji posao, jer što nam hasni ako nas imade na stotine i hiljade, ako nismo prije izbora, u vrieme odlučno za reklamacije, upisani ili pravilno uneśeni u imenik izbornika svake občine.

Nastojmo dakle svi i svuda, osobito u talijanskih ili od Talijana upravljanih občinah, da dojdemo svi u imenik izbornika, jer tko nije na dan izbora u tom imeniku, neće glasovati, pa makar imao za to sto puta pravo. Našu inteligenciju, osobito onu u talijanskih občinah čeka važno djelo i težki posao, ali ona će ga stalno častno i dostojno obaviti.

Na posao dakle, prijatelji i rodoljubi širom Istre, još ovo mjesec dana!

Izbori za carevinsko vieće.

U posliednjem broju donieli smo službenu objavu naših narodnih predstavnika iz ciele Istre, sklopljenu u Pazinu dne 1. t. mj., kojom se proglašuju naši narodni kandidati u svih pet izbornih kotara Istre. Kako je razvidno iz te objave, predstavnici našeg naroda, sakupljeni u Pazinu, odabrali su, da u carskom Beču zastupaju naš hrvatski i slovenski narod u Istri, tri odlična i neutrudiva borca za naša narodna prava: *Dra. Matka Laginju, prof. Matka Mandića i prof. Vjekoslava Spinčića.* Tim dičnim muževima povjerili su narodni vodje iz ciele Istre naše nevolje i jade, koje nas tiste i ožalošćuju stoljeća i stoljeća po našim krvnim neprijateljima Talijanima. U bolje ruke nisu mogli naši narodni predstavnici povjeriti obranu i odvjetovanje naših pravica. Laginja, Mandić, Spinčić, to su uz ostale drugove i pobornike sjajna imena, koja dostojno i odlično izvršavaju baštinu naših prvih prosvjetitelja i narodnih boraca blagopokojnih biskupa Dobrile, braće Bastiana, dra. Dinka Vitezića i drugih umnih muževa, koji prvi bacišе u Istri u naš narod zublju prosvjete i narodnog osvješćenja.

Radostnim srcem javljamo mielom našem istarskom puku veselu viest, da je predstavničtvo hrvatskog i slovenskog naroda Istre predložilo ponovno istarskom puku odlučne i umne naše vodje Laginju, Mandića i Spinčića, da sav naš puk u Istri dne 13. junija, baš na Antonju, svojim povjerenjem — glasovima — odasalje ova tri narodna borca na veliki sabor zastupnika naroda u Beč, u skupštinu naše ciele carevine, gdje će pred licem carevim i kraljevim, te pred ministrima iznasati naše nevolje i patnje i nepravde, koje nam nanašaju Talijani i razne carske i talijanske oblasti, i zagovarati naša narodna prava i braniti ih svim svojim umom i rodoljubnom žarom.

Da pak to naše veselje i radost bude sasvim podpuna i okrunjena vienčem narodne slave i pobjede, moramo to pokazati na izborima dne 13. junija ove godine. Taj dan treba da bude za nas Hrvate i Slovence u Istri, još veći dan slave i oduševljenja od 14. maja 1907, koji dan je već zlatnim slovima upisan u povjestnici naših narodnih borba i našeg narodnog uskrsnuća iz mrtvila u kojem su nas proračunano — muževički — držali naši narodni neprijatelji, da nas u tom mrtvilu vječno zadrže i po tom narodno uništo, ubiju, da za uviek zaboravimo na slavni hrvatski rod i lepi hrvatski jezik.

Dana 13. junija, na dan Sv. Antona padovanskoga, pozvan je opet cieli naš narod da zaigra složno narodno kolo, te se uhvati u junački megdan sa našim krvnim neprijateljima Talijanima, koji nas gore od Turčina gnjave i pritišću, a sve našom mukom i trudom, zovuć nas za plaću pogrdnim imenima šćavo, morlako, ćiće, barbari, nedajuć nam škole, rugajuć se našem liepom jeziku, krateć nam da se u našem jeziku molimo Bogu, otimljuć nam silom od njih stvorenih zakona našu imovinu..., da tako uzmognu nabraniti i uzdržavati svoje gladuhe, dangube i potepuhe u svojim propalim talijanskim gradićima. Pak što se onda dogadja? Da nam ti našom mukom zasićeni talijanski gladuhi, dangube i potepuhi zalaze u naša sela gdje nam vriedjaju sve što nam je najsvetije i kad im to još nije dosta, zavode naše žene i kćeri. Preni se narode i takve bestijalne stvorove kamenuj nemilosrdno! Oštre su to rieči, ali opravdane i istinite, jer zulum talijanski prevršio svaku mjeru, i rieči izvadjene iz ojadjenog srca mučeničkog i pritisnutog istarskog patnika.

Zato dana 13. junija moramo ustati svi koje su Talijani pomoću austrijske vlade učinili pravu političku klaonicu, dignut će se i ona ovog puta, te podići svoj glas za narodnog odabranika — Dra. Matka Laginju. Tako treba, da se i na poreštini složi cieli slovinski puk i dade svoj glas za našeg i svog Laginju.

Do izbora je vrieme kratko, listine izbornika već su izložene, te stoji do prvaka u selu i gradu, da na dobu pouče puk i poskrbe da budu svi naši uneseni u listine, pak će tako dan Sv. Antona od ove godine, biti prava i podpuna slava i pobjeda istarskog puka nad stoljetnim tiranom Talijanom, bit će pravo narodno Uskrsnuće i oslobodjenje Istre iz stoljetnog talijanskog jarma!

Izborno gibanje u Istri.

U nedjelju, 7. t. mj. obdržavali su se u Pazinskom kotaru 2 izborna sastanka, i to na Boljunskom polju pod Učkom i u Zarečju kod Pazina. Prvi sastanak je bio vrlo dobro posjećen; preko 500 osoba je prisustvovalo tumačenju govornika, koji su rastumačili puku važnost i razvoj parlamentarizma kao sto zadnju političku situaciju u parlamentu i borbu s talijanima. Potanko uputilo se je narod za postupanje kod izbora samoga.

Velikom pažljivošću su izbornici, koji su bili sakupljeni iz svih strana boljunske občine, slijedili izvadjanjima govornika. Ponovna kandidatura Dr. Matko Laginja se je naduševljenjem pozdravljala.

Na sastanku govorio je asistent uzornog gospodarstva u Pazinu o mljekarstvu i marvogojstvu na veliku zadovoljnost pučanstva.

Na sastanku u Zarečje došla je i pazinska glazba. Naroda je bilo veliki broj.

Istoga dana bio je i sastanak u Lanišću i u Puli koji su takodjer dobro uspjeli.

Račice kraj Buzeta. Ovdje će se obdržavati dne 14. svibnja o podne izborni sastanak, a iza sastanka godišnja skupština podružnice sv. Ćirila i Metoda sa običnim dnevnim redom.

Pozivlju se rodoljubi i prijatelji naše Družbe da nas ovoga dana što brojnije posjete.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izborne listine ili Imenik birača za grad Pulu za predstojeće izbore za carevinsko vieće dne 13. junija izložene su još samo do 15. o. mj., t. j. do toga dana imade još svaki vremena, da sebe reklamira ako nije u te listine unesen a znade da ima pravo glasa. Poslije toga dana više se ne može reklamirati, te tko nije u listi neće moći 13. junija birati.

Pozivljemo s toga sve naše, da još ovo par dana dodju pogledati u „Narodni Dom" ako su u listi, da ih se uzmogne na vrieme reklamirati.

Kamorra je sastavila tako izborne

listine, da je pravi škandal, sramota, poruga najprostije vrsti, lopovština da joj nema para pod kapom nebeskom. Iz tih listina kamorra je naprosto ispustila **preko 1000 naših izbornika.** Na čast Vam gospodo na kapitanatu! Fuj!

Zato svi naši neka hite u Narodni Dom viditi ako su u listini.

Naša prva izborna skupština, obdržavala se je prošlu nedjelju u velikoj dvorani Narodnog Doma uz mnogobrojno sudjelovanje našeg občinstva, tako te je prostrana dvorana i galerija bila prepuna.

Skupštinu je otvorio g. Stihović, a na istoj je prvi progovorio naš kandidat vel. g. Dr. Matko Laginja, koji je prisutnima obrazložio važnost izbora i preporučio pregled listina i stavio na dušu svima, da 13. juna učini svoju narodnu dužnost. Iza njega progovorili su još gg. Dr. Lovro Skaljer i Niko Mardešić, koji su isto puku lijepim riečima razložili važnost izbora i podsjetili na gradjanske dužnosti kao Hrvati i Slaveni uputiv izbornike na napasti i prevare kojima će biti izloženi sa strane Talijana u ovo izborno vrieme. Oduševljeno občinstvo je burno povladjivalo govornicima, osobito našem kandidatu, koga na početku i na koncu skupštine burno aklamiralo povicima: Živio Dr. Laginja!

Novi podpredsjednik dalmatinske vlade. Nj. Veličanstvo imenovelo je upravitelja c. kr. kot. poglavarstva u Puli, c. kr. dvor. savjetnika grofa Marijana Attemsa podpredsjednikom Namjestničtva u Zadru. G. grofu Attemsa hvale kao pravednog i nepristranog upravnika, što po našem mnienju nije nikakva zasluga nego d u ž n o s t svakog javnog službenika. Takav je g. grof bio dosta dobro vidjen ovdje u Puli od svih. Za nas pak svaki pionir sadanjeg sistema vladavine u Austriji, koji je zločest i nama neprijateljski, ne može nama donieti koristi, ako hoće da vierno služi tom sistemu; a ako je po svojoj dužnosti i saviesti pravedan i nepristran, tada vrši službu po svojoj prisegi kao pošten činovnik.

G. dvorskom savjetniku grofu Attemsu ipak nemožemo poreći dobre volje i lieposg takta, kojima je nastojao, da uvaži i provede naše opravdane i zakonite zahtjeve osobito u školskom pogledu, samo mu nemožemo oprostiti, što je i on zapao u mreže i spletke kamorre time, što je ovdješnjoj kamorri prepustio cieli popisni operat, da po njemu sastavi izborne listine za predstojeće državne izbore, čime je pokvarenoj kamorri dao u ruke oružje, kojim je naše izbornike upravo decimiralu. Tim činom je dosta sramotno završio svoju karijeru u Puli. Ide sad u Dalmaciju, gdje ne pozna ni tamošnjeg naroda ni njegovog jezika. I to je po austrijskom sistemu.

Koncerat hrv. pjev. i glazb. društva. U subotu 6. t. mj. imali smo ponovno priliku ugodno se nasladjivati liepim narodnim pievom, što su nam ga pružili naši pjevači na koncertu hrv. pjevačkog i glazb. društva u Puli. Ne znamo gdje bi ih više pohvalili, da li u točnoj izvedbi ili u postojanoj ustrajnosti ili kompaktnosti, koju su izdržali bez vidnog napora sve do konca. Divili smo se osobito liepoj skladnosti u izvadjanju teške i dugačke kompozicije „Hrvatske narodne pjesme" od maestra I. pl. Zajca. Te lijepe pjesme naše iz raznih krajeva hrvatske nam Domovine, odjekivali su milo i skladno dvoranom Narodnog Doma, a slušane od mnogobrojnog občinstva nekim svetim žarom pieteta i domovinske ljubavi, da na koncu provali urnebes oduševljenja rodoljubne slavenske duše zanešene domaćom pjesmom, izvadjenom svakome iz srca. I ostale točke bogatog i biranog programa odpjevane su zanjernom točnošću i onim marom kojeg su i zborovodja i pjevači uložili, da se što bolje oduže občinstvu i proslave naše još mlado „hrv. pjev. i glazb. društvo" u Puli. Občinstvo je uzhitno iza svake točke pozdravljalo pjevače, a na koncu priredilo burne ovacije zdorovodji društva kapelniku g. H. O. Vogriću, koji je to i u obilnoj mjeri zaslužio.

Uspjeh toga koncerta bio je podpun koli u moralnom toli u materijalnom pogledu što služi samo na čast i diku vrstnim pjevačima i pjevačicama, te našem rodoljubnom občinstvu koje se onako mnogobrojno odazvalo pozivu na koncerat.

Iza koncerta uhvatiše se mladji u kolo te se vrtiše sve do zore.

„Omnibus" izlazi ovu subotu 13. t. mj. u 8 sati u jutro. Preporučamo našima, da ga kupuju i čitaju osobito sada za vrieme izbora, jer će u „Omnibusu" naći naputke i objave za sve stvari ticućih se skorih izbora. Prodaje se u svim trafikama po 2 pare.

Dar Družbi. Hrvatska Zemaljska banka u Osjeku poslala je ovih dana na g. Dra. Laginju u Puli K 50 za Družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru, a te po nalogu g. Iv. Matkovića u New Lisbonu, Transvaal.

Eto iz koje daljine spominju se dobri Hrvati našega školskog društva. Mnogog našeg u Istri neka taj dar poduči, što je rodoljublje. Nemože svaki koliko Matković u Transvaalu, ali može svaki budi koliko; pak i on se je za nje mučio.

Novac je izručen ovdješnjoj podružnici za centralu.

Koncerat abiturijenata u Puli. U subotu dne 13. t. mj. priredjuju ovdješnji abiturijenti u dvorani „Narodnog Doma" veliki koncerat s plesom u korist „Djačkog pripomočnog društva u Pazinu. Pošto je taj koncerat namienjen u dobrotvornu svrhu, ima nade, da će naše rodoljubno občinstvo u velikom broju tom koncertu prisustvovati. Početak u 8½ na večer. Ulaznina 70 para po osobi.

Iz Mutvorana. Javna dražba. Na 20. o. mj. od 10—12 sati o podne, držati će se u Mutvoranu kraj Krnice, javna dražba za gradnju nove kuće za svećenički stan u istom mjestu.

Trošak proračunan je na K 15.000, a dotični nacrt i troškovnik može se pregledati svaki dan u kući gosp. M. Zuccona krčmara u Mutvoranu.

Voloski kotar:

Iz Liburnije: Širimo prosvjetu. S osobitim sam veseljem pročitao članke o narodnoj prosvjeti u Vašem vriednom listu. Isto tako s nasladom i s nekim osobitim zadovoljstvom čitam sam viesti i izvještaje „Odbora za prosvjetu" u Pazinu, kao što i svaku drugu viest u ovom smislu, jer sam uvjeren, da će taj narodni posao mnogo pomoći našemu narodu, a znam da je mnogomu našemu zlu krivo baš neznanje i neupućenost našega svjeta. Mnogo bi se u tom pogledu moglo prigovoriti svima nama a najviše našim predjima ali o tom drugom kojom prigodom a danas, da javim u kratko kako se je i u našem kraju počelo nešto na tom polju raditi. Ovi naši krajevi smatrani su nekakvim osobitim krajevima, gdje je sve dobro, liepo i naučeno, a kad tamo, nije tome ni izdaleka tako. Osobito nije dobro u pogledu nauka i naobrazbe. Ovdje bi trebalo pružiti vrlo mnogo nauka iz najobičnijih stvari i pitanja i to ne samo siromašnijim, nego i bogatijim; ovima možda još i više jer im više i treba. U ovim našim stranama idemo u susret velikoj borbi, velikom natjecanju s tudjincem, s Njemcem, a za tu borbu moramo se dobro oboružati i novcem i imanjem i osobito znanjem. Tko bude jači, onaj će ovdje biti gospodar, onaj će ovdje vladati, i zato ako igdje po Istri, ovdje je vrlo potrebito širenje prosvjete.

I zato je baš dobro, da su gospoda profesori i učitelji a s njima i drugi nekoji lijepo počeli na tom polju raditi.

Svaki je početak težak, pa tako i ovaj; na kojekakove se zaprieke i prigovore nailazi, ali sve će to pomalo iščeznuti, samo treba ustrajnosti i čvrste volje, pak će dobro i korisno biti.

Koliko mi je poznato, do sada obdržavalo se ovakovih predavanja najviše u Voloskom i Opatiji i to: 1. O Egiptu (prof. Ivančić), 2. Francuska riviera (prof. Dr. Majžer), 3. O Parizu (prof. Crvarić), 4. Petrograd i Moskva (prof. Crvarić), 5. Rodjenje i djetinstvo Kristovo (prof. Crvarić), 6. Vulkani (prof. Dr. Majžer), 7. Nanzenovo putovanje na sjeverni pol (prof. Crvarić), 8. Slike iz životinj. carstva (prof. Crvarić), 9. O Ateni (prof. Dr. Majžer), 10. Dalmacija (prof. Lukas iz Sušaka), 11. Mont Blanc (učit. Brgić), 12. Rim, stari i moderni (prof. Ivančić). Sva su ova predavanja bila popraćena slikama pokazanim skioptičkim aparatom, a svako je predavanje bilo 3 ili barem 2 puta držano i to po 1 put u Voloskom i Opatiji, a 1 put učenicima sviju škola u občini Volosko-Opatija. Započelo se s predavanjima o Svim Svetima a drži se svako predavanje u razmaku od 15 dana od prilike. Občinstvo se ne odaziv lje baš u osobitom broju, ali to je ono, što sam spomenuo, da je svaki početak težak. Treba dalje započetim putom, pak će već biti bolje!

Paralelno s ovim predavanjima htjelo se uvesti ovakova predavanja i u Lovranu, tomu vrlo važnom za nas mjestu, no usljed pomanjkanja velike dvorane i jake električne struje, moralo se je za sada s tim početi, no nade je, da će se i tome doskočiti naskoro. — Ali, da se i za Lovran nešto učini na polju nar. prosvjete, pokušalo je nekoliko njih zajedno s odborom pučkog društva knez grad, da priredi jedan: Tečaj za pučku prosvjetu. I to se je učinilo u mjesecu siečnju ove godine; bilo je najavljeno 8 predavanja, a koliko mi se čini u istinu se je obdržalo ova: 1. O koleri (farm. Slanger), 2. Otkriće Amerike (prof. Ivančić), 3. Škola i dom (škol. nadz. Pribil), 4. Žena pred zakonom (Dr. Lukež), 5. Predavanje iz poljodjelstva (gosp. učit. Petru). Tečaj bi bio mogao bolje uspjeti i otvorit bi se bio mogao drugi, ali što nije sada bilo, bit će drugi put.

Druga učenička zabava u Moščeničkoj Dragi. Liepi uspjeh što ga je bio postigao s prvom ovakovom zabavom o Božiću, potakao je našeg gospodina učitelja, da pripravi drugu takovu zabavu.

Zabava se je ta obdržavala u nedelju, dne 30. aprila i to pod otvorenim nebom. Uspjeh ove zabave neopisiv je u svakom pogledu. Neću da se upuštam u pojedinosti, nego ću samo nešto spomenut, što će moći čitateljima pokazati kakova je ova zabava bila.

U programu je bilo ništa manje nego 22 točke i to: pjevanja u zboru, pjevanja à solo, deklamovanja, deklamovanja u skupu, predstava i govora. Trebalo je 4 puna sata, da se sve to izvede. I za cijelo to vreme narod — sve domaći, prosti narod strpljivo je ustrajao na svojim mjestima, bio je kao elektrizovan neobičnim izvadjanjem pojedinih točaka. Bilo je to nešto neobična, nešto što je svakoga veselilo i zadivilo. Tu nisi čuo nego samu pohvalu i učenicima i učitelju. I u istinu treba pohvaliti volju i nastojanje gosp. učitelja, jer je on morao mnogo truda uložiti i mnogo puta s djecom u izvan školsko doba učiti i vježbati, dok ih je onako uvježbao i naučio. No neka bude siguran, da će ovaj njegov neobičan trud biti ovjenčan nesumnjivim uspjehom. Zabava, kojoj je prisustvovalo sve što se u Dragi nalazilo, morala se opetovati na opći zahtjev drugog dana u ponedeljak i to za narod iz okolice i iz grada Mošćenica.

Ulaznine se sakupilo dobrovoljno oko 100 kruna oba puta, a hvalevrijedno je, da će gosp. učitelj za taj novac — pošto troškova nije gotovo ni bilo — nabaviti odmah korisnih knjiga. Tako će narod i djeca imati od te zabave dvostruku korist.

Ovakovih bi nam zabava trebalo još mnogo i u Dragi i po drugim mjestima, a uvjeren sam da bi narodu mnogo koristilo i pripomoglo za njegovu prosvjetu.

Zato molimo g. učitelja neka ovim putem nastavi, a drugim ga učiteljima po Istri stavljamo za primjer!

Iz Liburnije. Priprave za proslavu 40-godišnjice prvog hrv. tabora u Istri i ujedno novi tabor kod sv. Mihovila su u punom jeku.

Odbor u tu svrhu iz čitave Liburnije marljivo se svake nedelje sastaje i odlučuje ono, što je nužno. Nema sumnje, da će cijela ova naša strana Istre dostojno proslaviti taj dan i narod prirediti veličanstveni drugi narodni tabor.

A ostala Istra što radi u tu svrhu? A gospoda narodni zastupnici, hoće li se odazvati pozivu, što im ga je poslao odbor iz Liburnije?

Pazinski kotar:

Napredak školstva u Pazinu. Mjesna općina Pazin krasno napreduje u školstvu. Dže se škola za školom. U nedjelju dne 7. tek. mjeseca držala se je u općinskom uredu iste mjesne općine jeftimba gradnje školske zgrade u Hrvatinima na Gračišćini, a do mala će se nedaleko od ove zidati druga škola. Samo naprijed za narodnu prosvjetu.

Novaki pazinski. Pišu nam iz Novaki kraj Pazina, da se bio prenio ondje glas, da će drugi dan Vazma nastupiti naša glazba u Novakima. Naši protivnici, kako nam je već poznato, mrze sve uopće što je hrvatsko ili slovensko, tako je i ondje krčmar, čudite se, talijan iz Ogulina u Hrvatskoj, kako se čuha bio podkupio jednog tužnog a nesrećnog pravog Talijana zvanog Šajković, neka ide demostrirat na stanciju. Nesretnik je uzeo dvije motike i nabijao njima dok je prošao vlak; povrativši se zatražio je obećanu nagradu, koju mu nijesu htjeli dati, jer da nijesu došli (šćavi). Nastalo natezanje, prepirka, dok napokon nije podkupljeni Šajković razbio kućna vrata, zašto će ovaj nesretnik morati odgovarati pred sudom.

Pozor naši, imademo svoju krčmu u Novakima, pak se držte one: svoj svomu.

Predavanje u Pazinu. U subotu 13. o. mj. predavat će u prostorijama „Hrvatske Čitaonice" gosp. prof. M. Zgrablić o Dositeju Obradoviću. Početak u 8½ sati u večer. — Odbor za prosvjetu.

Izborne sekcije za kotar Pazin. Izborne sekcije u opsegu c. kr. kot. poglavarstva Pazinskog sa sastavnim djelovima i biralištima, jesu ove: 1. Tinjan mj. općina (998)*); 2. Boljun mj. općina (776); 3. Žminj mj. općina (1179); 4. Pazin por. opć. Pazin (1038); 5. Lindar por. opć. Lindar, Gračišće i Škopljak (782); 6. Pićan por. opć. Pićan (576); 7. Cerovlje por. opć. Cerovlje, Novaki, Zareč, Botonigu, Gologorica, Krbune, Grobnik i Tupljak (776); 8. Trviž por. opć. Trviž, Kaščerga, Zamask, Beram, Grdoselo i Keršikla (825); 9. Plomin por. opć. Plomin (463); 10. Kršan por. opć. Kršan, Kozljak i Malakraska (525); 11. Čepić por. opć. Čepić, Brdo, Jesenovik i Novavas (509); 12. Labin por. opć. Labin (576); 13. Vlakovo por. opć. Vlakovo, Brgud, Cerovica, Kremenica sa biralištem u Polju (Brgud) (963); 14. Sv. Nedjelja-Labinska por. opć. Sv. Nedjelja, Šumbreg i Dubrava (670); i 15. Cere por. opć. Cere, Vetva, Kunj i Ripenda sa biralištem u Vinesu (1094).

Plomitsko trgovačko društvo. Tako se zove nova zadruga na omedjašeno jamčenje. Registrao ju je okružni sud u Rovinju zaključkom 27.3. 1911. Firm. 145 III. 314.

*) Broje u zagradi naznačuju broj upisanih izbornika.

U prvom upravnom odboru jesu: P. Anton Zidarić župnik u Kršanu predsjednik, Ivan-Marija Dundora posjednik u Plominu. Odbornici: Ivan Načinović nadučitelj u Kršanu, Vozila Anton Dinko i Vozila Ivan Foskić iz Plomina (Vozili).

Društvo će se baviti kupovanjem i prodavanjem poljskih i drugih proizvoda, navlastito drva, vina, gradjevnog kamena itd. baš u luci plominskoj gdje je tomu prilika mnogo ljepša, nego li bi se u prvi mah mislilo.

Zadružni dielovi jesu: *glavni* po K 50 što treba sve uplatiti najdalje u pet mjesečnih obroka i *poslovni* po K 10, koje treba platiti odmah pri upišu. Pristupnina iznaša za sada 2 krune. Upravni ju odbor može povisiti. Neke naše zadruge pristupile su već k Plominskom trgovačkom društvu; drugim, koje mogu, a još nisu; preporučamo toplo da to učine.

Do sada već prijavljeni zadrugari treba da uplate čim prije zadružne dielove, i to ili na adresu veleč. P. Ante Zidarića župnika u Kršanu, ili da ulože u Pazinsku Podružnicu Istarske Posujilnice. Poslovanje neće početi, dok nebudu uplaćeni svi do sada podpisani zadružni dielovi, jer ovakvi poslovi nečine se na dug, nego sa svojim vlastitim kapitalom i iz početka pomalo, dokle zasiže ponjava i ne preko nje. Pomoz' Bog!

Porečki kotar:

Baderna. Dne 23. 4. obdržavana je u školskim prostorijama glavna skupština „Podružnice sv. Cirila i Metoda" u Baderni. Naroda je došao priličan broj. U 5 sati poslije podne otvorio je skupštinu predsjednik „Podružnice" gosp. Ivan Stifanić kratkim govorom. Poslije je izvjestio tajnik „Podružnice" gosp. Ivan Štenta živo i djelovanje iste kroz dvije godine. Gospodin Božo Rupenović blagajnik, iznesao je izvještaj o imovnom stanju „Podružnice". Skupština je izvještaj, osim jedne točke, primila do znanja. Gosp. Ive Rakovac iznesao je kratki referat prošlogodišnje glavne skupštine Družbe sv. Cirila i Metoda. Gosp. Ante Stromar učitelj, držao je predavanje. Doveo je Hrvate iz Bijele Hrvatske u današnje zemlje. Prikazao je razvoj našega naroda u njima novim zemljama. Istakao je neke bojeve i vodje naroda u ovim bojevima. Prikazao je potrebu vodja jednome narodu, jer bez njih neima narodu života. Prešao je na istarske Hrvate i njihovu borbu za obstanak, te nam prikazao našega vodju, požrtvovno i neslomljivu u radu za naš narod „Družbu sv. Cirila i Metoda". Izaslanikom za glavnu skupštinu Družbe sv. Cirila i Metoda izabran je A. Stromar ovdješni učitelj. Budući je dnevni red bio iscrpljen, predsjednik je zaključio skupštinu.

Koparski kotar:

Iz Sovinjaka. Na c. kr. Ravnateljstvu pošta i brzojava u Trstu leži više naših pritužaba proti poštara u Sovinjaku. Al do danas na nijednu još nema odgovora. Videć, da nam to Ravnateljstvo ništa ne odgovara, poslasmo izjavu sa našim potpisima, da se, ne bude li sa 1. junijem t. g. namješten drugi koji činovnik na tom našem Uredu, ne ćemo više njim se služiti, nego ćemo si svi naći svog poštanskog teklića, koji će nam nositi 3 puta sedmično naše poštanske stvari u Buzet i natrag. Kad smo se i tog sredstva latili, ne znajuć više što da činimo i kamo da se već obraćamo, kad smo se i osobno sa našim zastupnikom Mandićem na Ravnateljstvo obratili, mora svako znati, da nam je teško, ali samo Ravnateljstvo neće toga da znade.

Medju tim tužbama leže i pritužbe protiv sina ovdješnjeg poštaru, koji svog oca nadomješćuje, odnosno valjda prakticira, da može kašnje stupiti u tai Ured mjesto njega. Ravnateljstvo je odlučilo poslati jednog svog izaslanika, da ispita stvari, pritužene proti oca i sina, na licu mjesta. Ali sada pitamo to Ravnateljstvo, što čeka sa tim izaslanikom, kad nam je bilo obećano, da će već u veljači t. g. doći? Valjda dok položi sin našeg poštara kakav ispit, pa da može onda to Ravnateljstvo oca, na temelju tih pritužba poslati u nezasluženi mir, a sina mu sjesti na njegovu stolicu. A ne znamo, kako može to Ravnateljstvo trpiti i plaćati jednog čovjeka, koji nije nikada u Uredu, već veći dio svog života proboravi u Buzetu na sudu radi raznih tužba. O ocu ne ćemo ovdje nabrajati kakav je, ta gadno je i pomisliti na njegov život, a mogao bi se knjižurinu napisati, a ne bi se svršilo. Ali neka si Ravnateljstvo dobro zapamti, da ni oca ni sina njegovog: čovjeka, koji je vrlo slabog ponašanja, koji je već svezan otpeljan u istražni zatvor, koji je više puta kažnjen, koji je tužen radi prijetnje, anonimnim pismom, ubojstvom i radi povika u prilog Italije, takvog čovjeka apsolutno ne ćemo, da nam bude poštarom, jer nemamo povjerenja u njega.

Za glavnu skupštinu Družbe.

Iz Buzeta. Dne 28. t. mj. obdržava se u Buzetu glavna skupština „Družbe sv. Ćirila i Metoda".

Sastavio se je odbor, koji svim silama radi na tom, da dan glavne skupštine ispadne što dostojnije i častnije po nas Buzećane a još više po samu „Družbu".

Odbor je preuzeo i brigu za prenoćenje za one, koji budu došli dan prije skupštine u Buzet ili koji misle onog dana ovdje prenoćiti. Da se izbjegne neprilikama, koje bi mogle nastati sa pomanjkanja prenoćišta, to se najuljudnije umoljava svu onu gospodu, koja kane noćiti u Buzetu, da to jave barem do *25. t. mj.* na naslov: Narodni dom, Buzet.

Raspored doček i zabave. 1. Doček gostova, koji dolaze prvim vlakovima u 7 i 8 sati u jutro na kolodvor Buzet. a) Pratnja u Narodni Dom; b) pregledanje Buzeta i okolice.

2. Doček gostova drugog vlaka u 11 s. prije podne na kolodvoru: a) U sv. Martinu doček s glazbom; b) povorka s glazbom u Narodni Dom.

3. Iza skupštine zabava s prikazivanjem raznih narodnih običaja i igara. Ples.

4. Rastanak uz pratnju glazbe. Vatromet.

Izborne sekcije u koparskom kotaru. U području kotara Kopar odredjene su sljedeće sekcije: Općina Piran 3; 2 u gradu, a 1 u Kaštelima za porezne općine Kaštel, Salvore i Sv. Petar. Općina Izola 2 u gradu, Općina Kopar 2 u gradu, Općina Milje 2; 1 u gradu, a druga u Spodnjim Škofijama, Općina Dekani 2; jedna u mjestu Dekani, a druga u Loki. Općina Dolina 2; jedna u mjestu, a druga u Ospu, Općina Buzet 4; jedna u mjestu, druga u Draguću, treća u Klenovščaku, a četvrta u Črnici.

U mjestnim općinama Roč, Očizla-Klanec, Marezige i Pomjan odredjena je po jedna izborna sekcija.

Skupština podružnice Družbe u Sv. Donatu. U nedjelju, dne 14. svibnja o. g. obdržavati će se glavna skupština „Podružnice Družbe sv. Cirila i Metoda" u Sv. Donatu kraj Buzeta u 3½ sata poslije podne. — Umoljavamo naše rodoljube, da pohrle toga dana u što većem broju u Sv. Donat.

Razne primorske viesti.

Promaknut na čast doktora prava. Dne 6. o. mj. bio je promaknut na čast doktora prava g. Hedvig Jelušić, netjak dičnog načelnika grada i općine Kastav.

Istog dana bio je na zagrebačkom sveučilištu promoviran na čast doktora prava g. Andrija Žic, rodom iz Punta. Čestitamo mladim doktorima!

Dar našoj Družbi. G. A. B. C. u S. poslao je našoj družbi na dar jednu zlatnu narukvicu, zlatni križić i srebreni prsten za ubrusac. Plemenitom darovatelju izrazuje družbino Ravnat. svoju duboku hvalu.

U Istri se još uvjek sudi i odsudjuje pomoću tumača za hrvatski jezik! Prošloga ćedna imala je porota u Rovinju na žalost većinom posla sa obtuženicima našega roda i jezika. Ovi počiniše u naglosti ili u pijanstvu razne zločine, radi kojih bijahu pozvani na odgovornost pred tako zvani *pučki* sud ili porotu. Taj pučki sud preslušavao je, razpravu vodio i osudu izrekao je pučkim obtuženicima u tudjem im i nepoznatom jeziku. Na porotnim razpravama u Rovinju imade još uvijek glavnu rieč proti jasnom slovu zakona *tumač*. U Istri gdje stanuje dvije trećine pučanstva hrvatsko-slovenskoga ciele pokrajine, sudi se u XX. stoljeću za hrvatski jezik putem i pomoću tumača. G. državni odvjetniče, gg. suci, što Vam kaže na to duša?! Čini se da ništa, jer imaju samo talijansku dušu! A predsjednik okružnog suda g. Covaz ima još obraza izvješćivati na Vrhovno sudište u Beč da u Rovinju svi suci znadu hrvatski. Za tu debelu laž, dobit će doskora po prstima.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

liljansko-mliečnim sapunom (Steckenpferd-Lilienmilch-seife)

(Marka konj na palici) od Bergmann & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para, dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

„CROATIA"

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Corso br. 1. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi K 2,116,216·86

Od toga temeljna glavnica K 800.000·—

Godišnji prihod premije s pristojbama K 1,117.856·03

Isplaćene odštete K 3,923.163·48

Zastupstvo za Pulu i okolicu nalazi se kod gg. **A. Žunić i drug u Puli.**

Ljekarnika **A. THIERRY-a Balsama**

Jedino pravi sa zelenom dvoznom kao zaštitnim znakom. Zakonom zaštićen

Svako patvorenje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznenopo sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, zbacivanja, promuklosti, katara grla, presolblje, bolesti pluća i specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ostalih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12·2 ili 6,1 ili 1 obiteljska boca K 5·—

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, ogrebotina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude sloje K 3·60.

Dobije se u ljekarni „k anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI Hrvatska. — Imade ga i u skoro svim drugim ljekarnama.

E 120/10
10

Dražbeni izrok.

Biće dne 16./6. 1911. u 10 sati prije podne kod dolje naznačenoga suda u sobi br. 7 dražba: sgr. č. 948 kuća t. 1. č. 2417 sad vinograd č. 2420 oraće „Komunije t. 2. č. 2437 oraće »Komunije t. 3. č. 2498 oraće »Murvenica poli kučice« t. 4. č. 2502 oraće »Murvenica do mora« t. 5. č. 2548 oraće »Vodica pod sitinic t. 6. č. 2616 vinograd »Kijac« t. 7. č. 2724 oraće „Progon" t. 8. č. 6566/6 vrt ulike „Na Cepilic" t. o. Ul. 763 p. o. Soline. Nekretnine, što se stavljaju na dražbu procijenjene su na K 4136·53. Najmanja ponuda iznosi K 3000·—, ispod ovog iznosa ne prodaje se.

Dražbeni uvjeti s tim odobreni i isprave što se odnose na nekretnine (izvadak zemljišnika, hipoteka, izvadak katastra, zapisnici o procjeni i t. d.) mogu se razgledati kod dolje naznačenoga suda za uredovnih sati u sobi br. 6.

Prava, što bi dražbu učinila nedopuštenom, imaju se prijaviti sudu najkasnije na dražbenom ročištu, prije nego li započne dražba, jer inače ta prava neće se više moći isticati u pogledu iste nekretnine.

Lica za koja su sada osnovana ili će se tekom dražbenog postupka osnovati prava ili tereti na nekretnine, a koja ne stanuju u području dolje naznačenog suda ili nijesu naznačila kakva punomoćnika nastanjenog u mjestu suda, obznaniće se o daljim zgodama dražbenog postupka samo oglasom, što će se na sudu pribiti.

C. kr. kot. sud odio II.

K r k, dne 7. aprila 1911.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) Almeria*)
parobrod: **Oceania** . . . . 12. maja
„ **Alice** . . . . . 20. „
„ **Marta Washington** 27. „

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*),
parobrod: **Sofia Hohenberg** 18. maja Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za sredinju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Laginja i drug. u Puli**

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

C. k. notar

Dr. I. ŠORLI

časti se javiti, da je otvorio svoju notarsku kancelariju u Viale Carrara No. 31 (Narodni Dom).

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet liek napravljen i po ljekničkim sastavcima

prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.

Sastavljen je od samih svježih sokova, bilja i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, razne boli i grčeva želuca i u crievima. Pomaže svakomu u proti slaboj probavi, nadimini, kroničnom kataru želudca i crievima. Umorne živce i okrepljuje cieli organizam.

Dobivaju se samo u ljekarni

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

Uložne knjižice za „PELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

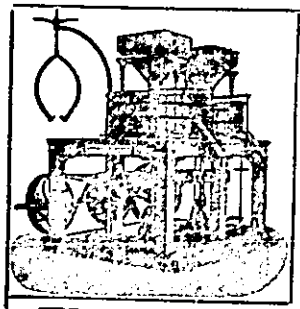

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljar-ski strojevi, motori, gospodarski stroji vi u najboljoj izradbi i najnovije izradjeni, pritedjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2/b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

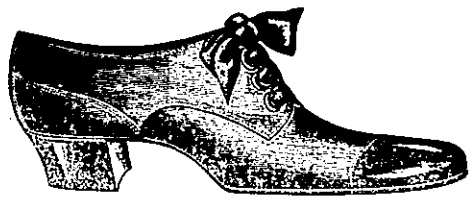

Skladište proljetnih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za DUHOVSKE BLAGDANE svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske narudžbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao sniег bielo, očišćano 6·40 K. 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K. 7 K; bielo fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamienjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade traća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravničtvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. aprila do 30. junija 1911.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5 —	odl.	V PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓ RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Srijeda Subota
prije podne				po podne
3.45	odl.	V Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
8.45	dol.	↓ Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	V Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	↓ Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	7.35	odl.	V RIJEKA	dol.	5.—	5.—
8.10	8.10	dol.	Opatija	odl.	4.25	4.25
8.20	8.20	odl.	„	dol.	4.15	4.15
9.40	9.40	dol.	Beli	odl.	2.55	2.55
9.50	9.50	odl.	„	dol.	2.45	2.45
10.40	10.40	dol.	Merag	odl.	1.55	1.55
10.50	10.50	odl.	„	dol.	1.45	1.45
11.20	11.20	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
11.30	11.30	odl.	„	dol.	12.55	12.55
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	1.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
1.20	1.20	odl.	„	dol.	11.15	11.15
2.20	2.20	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
3.40	3.40	odl.	„	dol.	9.15	9.15
4.05	4.05	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
4.10	4.10	odl.	„	dol.	8.40	8.40
5.20	5.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
5.30	5.30	odl.	„	dol.	7.05	7.05
5.40	5.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
5.50	5.50	odl.	„	dol.	6.45	6.45
6.40	6.40	dol.	↓ NEREZINE	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martina

Uvjetno pristajanje u Punta i Loparu.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 20. Pula, u četvrtak dne 18. maja 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod narudžbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koji u Puli, teli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i preplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, 1. kat).

Poziv

na XVIII. redovitu glavnu godišnju skupštinu družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru koja će se držati u nedjelju, dne 28. svibnja 1911. u Buzetu.

Raspored: I. U 11½ sati pr. p. sv. misa na livadi (Fontana);

II. U 2½ sata poslije p. u prostorijama „Narodnog Doma" skupština sa slijedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Čitanje zapisnika posliednje glav. skup.
3. Izvješće tajnika.
4. Izvješće blagajnika.
5. Izvješće nadzornog vieća.
6. Možebitni predlozi.

(Odnosno na posliednju točku dnevnoga reda, umoljavaju se ona p. n. gg. skupštinari, koji žele na skupštini podnesti kakav predlog, da to izvole priopćiti družbinom Ravnateljstvu barem tri dana prije skupštine).

Opatija, dne 1. svibnja 1911.

Ravnateljstvo
družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Hrvatsko-slovenski kandidati za carevinsko vieće.

Na sastanku središnjeg izbornog odbora političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri, držanom u Pazinu dne 1. maja 1911, saslušavši izvještaje o zaključcima, stvorenim na pojedinim sastancima kotarskih izbornih odbora *jednoglasno* su proglašeni ovi naši kandidati:

I. izbornom kotaru, pod koji spadaju izbornici sudbenih kotara Buje i Piran, zatim oni mjestnih občina Kopar i Milje (u sudbenom kotaru Kopar) g. profesor

Matko Mandić.

U *IV. izbornom kotaru*, pod koji spadaju izbornici sudbenog kotara Podgrad (občine Podgrad, Jelšane i Materija) te izbornici sudbenog kotara Kopar (občine Dekani, Dolina, Marezige, Občisla-Klanec i Pomjan) g. profesor

Matko Mandić.

U *II. izbornom kotaru*, pod koji spadaju izbornici sudbenih kotara Motovun, Poreč i Rovinj, zatim oni mjestne občine Vodnjan i Svetvinčenti (u sudbenom kotaru Vodnjan) g.

Dr. Matko Laginja.

U *III. izbornom kotaru*, pod koji spadaju izbornici Pule, zatim oni mjestnih občina Lošinj Mali i Osor (sudbeni kotar Lošinj) g.

Dr. Matko Laginja.

U *V. izbornom kotaru*, pod koji spadaju izbornici sudbenih kotara Buzet, Pazin i Labin te oni iz mjestne občine Barban (u sudbenom kotaru Vodnjan) g.

Dr. Matko Laginja.

U *VI. izbornom kotaru*, pod koji spadaju izbornici sudbenih kotara Volo ko, Cres i Krk, te oni iz mjestne občine Lošinj Veliki (u sudbenom kotaru Lošinj) g. prof.

Vjekoslav Spinčić.

Izbornici Istre! Ovu trojicu narodnih muževa preporuča središnji izborni odbor, u kojem sjede Vaši povjerenici, najugledniji i najodličniji muževi hrvatske i slovenske stranke iz čitave Istre. Njih kandidira rečeni odbor u ime Vaše u svih šest kotara Istre, jer imade naševa naroda, naših izbornika na hiljade i u onih izbornih kotarih, koja smatraju Talijani svojimi. I u tih kotarih treba da se digne na noge sve, što je našega roda i jezika. Tim ćemo pokazati, kako smo pokazali i 14 maja 1907., i još ćemo pokazati i 14 maja 1907., i još ćemo pokazati, da Istra nije talijanska zemlja, već da je ona ogromnom većinom naša, hrvatska i slovenska.

Tko se ne drži ugovora?

Čim su doznali talijanski listovi Istre i Trsta, da je „Središnji izborni odbor" za Hrvate i Slovence Istre proglasio svoje kandidate za predstojeće državne izbore u takozvanim talijanskim izbornim kotarima (I. II. i III.), stali su bjesomučno vikati, da se mi ne držimo ugovora, da smo vjerolomci, da nam se nesmije vjerovati, da posižemo u talijanski posjed itd. itd. Na te i takove strastvene i netemeljite prigovore odgovaramo mi posve hladno i razgovijetno:

Istra je podieljena usljed kompromisa, stvorena povodom izborne reforme za carevinsko vieće u Beču u 6 izbornih kotara t. j. u tri slavenska i u tri talijanska. Našoj pokrajini bijaše prvobitno namienjeno polag broja stanovničtva naseg i talijanskog 5 izbornih kotara, i to tri za Hrvate i Slovence a dva za Talijane. Tako je imalo biti na temelju razmjera stanovničtva Istre po narodnosti. Nu u zadnji hip uspjelo je tadašnjemu zastupniku Bartoli-u izmoljakati još jedan zastupnički mandat — naime šesti za Istru, koji bi imao pripasti Talijanima. Taj zahtjev Talijana nebijaše doduše brojem talijanskog stanovničtva Istre opravdan, ali austrijska vlada zadovoljila je i tomu neopravdanom zahtjevu njezinih talijanskih Benjamina, kao što su to do sada učinile sve austrijske vlade.

Ali koja bijaše tomu posljedica? Odakle uzeti zakonu odgovarajući broj izbornika za taj šesti, dotično treći talijanski izborni kotar? Istarski Talijani nenadjoše se ni sada u neprilici kao što se nenalaze nikada kada im valja oteti nama koje pravo.

Oslanjajuć se na *službenu* statistiku t. j. no *svoj* popis pučanstva od g. 1900. rekoše: te i te občine jesu čisto talijanske; u tom u tom kotaru imade toliko i toliko Talijana; iz tih občina te iz tih kotara treba stvoriti novi izborni kotar i taj imade pripasti Talijanima. Tako zasnovaše i stvoriše svoje izborne kotare pouzdajuć se u takozvanu službenu statistiku. Na taj način pritegoše u svoje izborne kotare toliko slavenskog stanovničtva, koje je u statistici kao talijansko figuriralo, da smo ih podne 1907 spravili u sva tri *talijanska* izborna kotara — u užem izbor. Talijanskih izbornika u *njihovim* kotarima nema naime toliko, a da bi bili mogli kod prvog izbora izabrati svoje kandidate. Za tog izbora pokazalo se name, da su Talijani svoju izbornu zgradu na pieskú gradili, da su računali na svoju umjetno stvorenu statistiku, na svoj po-ve iskvarjeni popis pučanstva od g. 1900.

Taj *službeni falsifikat* osvetio nam se je grubo već kod prvih izbora od g. 1907. Naših izbornika u *talijanskih* kotarih pojavilo se za Talijane neočekivano toliko mnogo, da su hrvatski i slovenski kandidati u tim kotarima spravili gospodu Bartoli a, Bennat-a i Rizzi-a u užem izbor. G. Bennati je — kako je poznato — sramotno pobjegao a gg. Bartoli i Rizzi imali su svoj izbor da zahvale kod užeg izbora kršćanskim sentimentom i solidarnostim.

Vodstvo hrvatsko slovenske stranke prije dakle prekršilo ugovora kod izbora god 1907 kadno je postavilo svoje kandidate za umjetno stvorene talijanske izborne kotare, već se je poslužila jedino svojim pravom znajuć, da je naših izbornika na hiljade umjetno strpano na temelju falsificirane statistike u talijanske izborne kotare.

Tuj dakle nemože biti govora o kršenju ugovora ili izbornog kompromisa. Ta isti Talijani poslužiše se istim pravom samo, da nekažemo nikakvim izgledom na bilo kakav uspjeh. Ta oni su g. 1907. postavili svoje kandidate u hrvatske izborne kotare — Dra. Costantini-a proti prof. Spinčiću i V. Mraka proti Dr. Laginji i nitko s naše strane nije im radi tuga predbacio vjerolomstvo — premda su njihovi kandidati doživjeli sjajan *fiasko*.

Medjutim, kad bi se htjelo govoriti o nepoštenom i sramotnom vjerolomstvu počinjenom s Talijanske strane, bilo bi dosta spomenuti njihov infamni postupak za posliednjih zemaljskih izbora u hrvatskom izbornom kotaru u Puli. Ali čemu trošiti dalje rieči kad znamo, da se sav talijanski javni život u Istri temelji na prevari, sliepariji i vjerolomstvu prema našem narodu.

Izborni pokret u Istri.

Izborni sastanci.

Zemaljski zastupnici gg. Mandić, Pangerc i Valentić dogovorše se u nedjelju nakon glavne skupštine „Koparske posujilnice" u Vanganelu (občina Marezige) da će tečajem ovoga mjeseca obdržavati slijedeće javne izborne sastanke

I. U nedjelju dne 21. maja u 4 sata po podne veliku izbornu skupštinu za proslavu I hrvatskog tabora u Istri — sazivlju zastupnici Mandić i Pangerc na javnom trgu u Dolini.

II. U nedjelju dne 21. maja u 4 sata po podne sazivlju javnu skupštinu zastupnik Valentić i Dr. Brnčić u istu svrhu „Pri Elerjih" (občina Milje).

U četvrtak (na Spasovo) dne 25. maja sazivlju izborni sastanak u 4 sata po podne zastupnici Mandić i Valentić u Bertokih (občina Kopar) u prostorijah „Konsumnega Društva".

IV. U četvrtak dne 25. maja po podne sazivlje javni izborni sastanak zastupnik Pangerc u Prevlaki občina Dekani).

V. U nedjelju dne 28. maja u 4 sata po podne sazivlje izborni sastanak zastupnik Mandić u selu Mahja (obc. Izola).

VI. U nedjelju dne 28. maja poslije podne sazivlju izborni sastanak zastupnici Pangerc i Valentić u Krkavčih (občina Pomjan).

Tečajem mjeseca junija držati će se daljnji izborni sastanci u I. izbornom kotaru i u sudbenom kotaru Podgrad.

•

Dne 21. t. mj. obitavati će „Izborni odbor" iz Pazina slijedeće izborne sastanke:

1. u Čepiću kod jezera na 9 sati pr. je podne pred kućom Gdje E. ud. Kovačevic,
2. u Novacima Pazinskim iza mise pred crkvom, 3. u Sv. Lovreču Pazenatičkom na 9 i pol sati u jutro kad sv. Križa. 4. u Baderni na 3 sata poslije podne pred kućom: Ivana Pastorčića, 5. u Montriju iza mise pred crkvom, 6. po mogućnosti u Sv. Ivanu od Šterne poslije podne. Mjesto i sat javiti će „Omnibus" od subote.

Dne 22. t. mj. bit će javni sastanak u Žminju pred crkvom u 8 sati u jutro.

•

Iz Vrha kod Buzeta. U nedjelju, dne 7. t. mj. održavao se je i ovbje na Vrhu izborni sastanak. Mnogo je naroda (450 do 500 osoba) znatiželjno čekalo našu gg. iz Buzeta, da im rastumači stanje današnjih prilika u parlamentu u Beču i drugo.

Kad je narod dočuo da će se i ove g. birati zastupnikom g. Dr. Matka Laginju, sve je u jedan glas zaorilo: „Živio naš Mate Laginja"!

Na kraju svakoga govora odsvirala bi buzetska glazba „Sokol" po koju nar. pjesmu. A što su radili naši Talijančići u to vrijeme na Vrhu? Svi su skoro pozorno slušali naše govornike; samo njihovih vodja ne bijaše nigdje vidjeti.

•

Prošlu nedjelju obdržavao je središnji izborni odbor javni sastanak u Gračišću i Ceru kod Žminja; sastanak za Žminj se je odgodio za 22. t. mj. iz nepredvidjenih zapreka.

U Gračišću počelo je zborovanje u 3 i pol sata poslije podne. Narodu rastumačilo se je spomen izbora u obće i parlamentarizma, te borbe naših pradjeda za sufragij kod zakonodavje.

Istinito je, da naš seljak najviše trpi, ali teme krivo je to, da si nezna pomoći, jer nema naobrazbe koja mu je danas neobhodno potrebna. Zato mora on braniti

one ljud[illegible] za svoje zastupnike, koji će moći zastupati njegove koristi i čuvati njegova prava.

Svoj glas dati mora osobama, koje poznadu seljakovu siromaščinu i njegovu bjedu, koji su sami izašli od seljaka i koji s njim ćute i trpe. Talijani su pa oni, koji bi htjeli, da naš seljak ostane glup i neuk, jer je to njihova korist.

Kandidatura Dr. Matka Laginje bila je naoduševljenjem pozdravljena.

Sastanak u Ceru uspio je neočekivano povoljno. Ljudi sa svih strana prisustvovali velikom pozornošću izvadjanjim govornika i se obvezali da će svi dati svoj glas Dr. Matko Laginji.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Velika izborna skupština. U subotu 20. t. mj. u 8 s. večer biti će velika izborna skupština u dvorani Narodnog Doma.

Pozivljemo naše da dodju svi na tu skupštinu, gdje će čuti mnogo upute i poduke za predstojeće izbore za Beč, kao i to, kako i koliko naših su Talijani oklaštrili ili izpustili iz izbornih listina.

Izborna skupština od prošlo nedjelje bila je takodjer zanimiva i vrlo dobro posjećena, te tako treba da bude i ona od subote.

Dodjite svi, da čujete naputke glede izbornih legitimacija, koje će doskora kapitanat početi razašiljati.

Pučki sastanak u Alturi. Dojduću nedjelju navršuje se 40 godina odkad je narod našega jezika u Istri prvi put imao veliku narodnu skupštinu ili tabor. To je bilo dne 21. svibnja 1871 na briegu sv. Mihovila ispod Kastva.

Tamo je hrvatski puk Istre prvi put progovorio svoje želje, prikazao svoje potrebe, zavapio za svojim pravicam a na otvorenom pod milim nebom.

Uspomena na ovaj prvi tabor u Istri biti će baš na onom briegu uz crkvicu sv. Mihovila u kastavskoj občini. Ali ne možemo svi tamo, pak je odlučeno, da se bar u svakom kotaru Istre drži po jedan sastanak na onaj isti dan, da se narod poduči i ustali u svojoj svjesti. Za puljsku okolicu biti će pučki sastanak *dojduću nedjelju u Alturi*.

Na tom pučkom sastanku govoriti će naši nar. zast. gg. Dr. M. Laginja i Luka Kirac. Taj dan poslje podne sprema se iz Pule izlet u Alturu, te sudeć po zanimanju stići će nas iz Pule u Alturu u nedjelju prilično broj. Tog dana pohrliti će u Alturu mnogo našega naroda iz bližnjih i udaljenih mjesta na puljštini te i ovim putem preporučamo svim našima, da nas se u nedjelju što veći broj sakupi u Alturi da se bratski pozdravimo i porazgovorimo, i hrvatsku zadademo vjeru, da ćemo na 13. junija svi složno poći na izbor za našu krv, a na strah i trepet oholog i krutog Latina.

Braćo, u nedjelju svi u Alturu!

Izborne listine. Kako smo to već spomenuli kamorra je ovaj put tako sastavila izborne listine za Pulu, da je to pravi škandal i da je kapitanat pravi, morao bi s mjesta zatvoriti onoga, koji je dao izložiti onakve izborne listine. Ali to kapitanat neće i ne može učiniti, jer bi najprije morao zatvoriti svoje ljude. Po izričitom slovu zakona kapitanat je naime dužan, da prije nego občina izloži izborne listine, sam ih pregleda ako su dobro sastavljene, t. j. da li su u nje uneseni svi, koji imaju izborno pravo, te takove dat unesti u listine, i dobro gledati da li nije tko unesen u listine a nema prava, t. j. da li je tudji podanik, ako nema 24 godine, ako nije godinu dana u Puli ili ga u opće više nema u Puli, te sve takove službeno brisati iz listina. Sve to kapitanat nije učinio, kao što je to morao učiniti, i tako su izborne listine za Pulu, da Bog pomozi! Taj propust, nemar ili nehaj sa strane kapitanata zadao je našem izbornom odboru vraškog posla prigodom pregledavanja i uredjenja listina za reklamaciju. Tako je naša stranka ovog puta predala preko 1000 reklamacija: i to oko 800 za unos u izborne listine a oko 250 za izbris iz listina većinom talijanskih podanika, te onakovih koji još nemaju 24 godine (njihovi djaci) i onih koji nisu još godinu dana u Puli. Sada je pak do našega naroda, da se listom spremi i na Antonju 13. junija dokaže kamorri, kako sve njezine spletke i lopovštine malo koriste, a c. k. vladi, da sva njezina pomoć kamorri ne pomaže, jer naš narod neće prestati živo boriti se, dok ne dobije sva svoja prava po Bogu i pisanom zakonu.

Od c. k. kapitanata u Puli pak očekujemo, da će savjestno ispitati sve reklamacije, i barem sada ispraviti netočnosti u listinama, kad je to već prije propustio učiniti.

Izbori za upravna vijeća u okolici. Da se nebi narod mutio, neka se znade i razbistri ovo onim, kojim ne dodje u ruke naša novina.

Kako smo jur javili, podobćine puljske *Altura, Medulin i Premantura* pitale su, da im bude dozvoljeno po zakonu od 25. oktobra 1868, da upravljaju same sa svojom imovinom i da u tu svrhu izabiru svoja upravna Vijeća, što Talijani zovu consiglio d' amministrazione comunale.

Takova vijeća imaju od prije podobćine Sišan, Ližnjan, Pomer i Galežan.

Alturi, Medulinu i Premanturi povoljilo se je i biti će izbori za njihova upravna vijeća koko slijedi niže. Ti su izbori posve druga stvar, posebni poslovi svake one pojedine občine, te ne stoje u nikakvom savezu sa izborima u bečki parlamenat, koji će se, kako je već znano vršiti na Antonju 13. juna t. g.

Za upravno vieće u *Alturi*. Birati će se tamo u školskoj zgradi dne 21. maja, to jest ovu nedjelju i to: *treće* tijelo (mali poreznici) od 9 do 10 ura jutro, *drugo* tielo (srednji) od 10 do 11 ura jutro, a *prvo* tielo od 11 do 11½ jutro. Svako tielo Alturske občine ima birati po četiri zastupnika i po dva zamjenika.

Za upravno vijeće u *Premanturi*: Birati će se tamo u občinskoj dvorani dne 25. maja to jest na blagdan uzašašća, i to: *treće* tielo od 8 do 10 jutro, *drugo* tijelo od 10 do 11 jutro, *prvo* tielo od 11 do 11½ jutro.

Svako tielo občine Premanture bira po tri zastupnika i po dva zamjenika.

Za *Medulin* još nije konačno ustanovljen dan, jer je jedan utok na kotarsko poglavarstvo, od izbornika koj nije unesen u listinu premda plaća 12 kruna čistoga državnog poreza. Ako bude na dobu riešen taj utok, onda bi u *Medulinu* bili za općinsko upravno vieće dne 28. maja, *treće* tielo od 8 do 10½, *drugo* od 10½ do 11½ a *prvo* od 11½ do12 ura jutro. Nu dan još nije stalan, biti će objavljen.

Ti su dakle izbori samo za *upravljanje imetka dotične občine*. Ali sasvim tim, pače baš zato treba da naši ljudi u Alturi, Premanturi i Medulinu dobro paze, koje će upravitelje izabrati. Ti treba da budu ljudi narodni, koji poštuju svoj materinji jezik, a uza to razumni, prokušani i štedljivi gospodari. Jer sa novimi upravama treba da u vašim občinama počne i novi život, da narod počne triezno razpravljati i odlučivati o svojem posebnom občinskom dohodku i potrošku.

Dakle Alturci, Medulinci i Premanturci, pogovorite se liepo na dobu i složite dobre, narodne, pametne općinske uprave, pak će biti bolje.

Pazite na izborne legitimacije. Drugi tjedan počet će kapitanat razašiljati po pošti izborne legitimacije na sve one, koji su upisani u izbornoj listini i to na dom. Zato uporujemo sve naše, a svaki naš da o tome uputi prijatelja ili znanca. da svaki pazi te dobije legitimaciju i oni koji su promienili prvašnje stanovanje, da se pobrinu te im legitimacija bude uručena. Svi oni pako koji ne budu dobili legitimacije, recimo najkašnije do 8. junija ili pet dana prije Antonje, a znaju da su u listini ili bi morali biti usljed reklamacije, da svi ti dodju na vrieme to javiti u Narodni Dom, pak će im se legitimacija reklamirati na kapitanatu. U Narodnom Domu za sve stvari od izbora, stoje naši ljudi u službi od 9 uri do 12 i od 3 ure po podne dalje.

I ova je klasična. Kamorra poznajuć dobro razdor koji vlada u njezinim redovima, sastavljajuć izborne listine svjestno je decimirala naše izbornike a uvrstila tali janske podanike i takove svoje, koji nemaju još 24 godine, koji još nisu godinu dana u Puli, i kojih u Puli ili više nema ili u obće ne obsloje. Tu lopovštinu počinila je kamorra u proračunanu svrhu, da na ime tih posliednjih dodju glasovati bolestnici iz pokrajinske bolnice povezanih glava i kojekakvi sumnjivi individui, koje će kamorra znati na dan izbora izvući iz njihovih špelunka. Nu ni to njoj nije bilo dosta. Da u listini ostane još manje njoj protivnih, a koje nije mogla ispustiti, izbacila je kroz svoje glasilo „auktoritativnu parolu", da pripadnici ratne mornarice: kancelisti mornarice, podvornici i sl. nemaju prava glasa, jer da su to t. zv. gažisti bez činovnog razreda (Rangsklasse). I zbilja, divite se premudrosti, voditelj ovdješnjeg kapitanata g. grof Mells Colloredo prihvatio je učenu sentenciju kamorre i izjavio se za mnienje kamorre i dao se upitati u toj stvari kod viših oblasti. Tom svojom „učenom" sentencijom g. grof Mells-Colloredo zbilja nam imponira. Dok su godine 1907. svi pripadnici ratne mornarice (izim onih vojničkog stališa) bili u izbornim listinama i glasovali, kamorra im ove godine nieće izborno pravo, a što im visokoučeno povladjuje grof Mells-Colloredo, nakon što su mu to ogavni kamorraši prišaptnuli. Ali su ovdje na svoju žalost naišli na „sudbinu jarca" time, što mrtvo doduše ali jasno slovo zakona o izborima za carevinsko vieće nedvoumno odredjuje da samo oni pripadnici ratne mornarice i stojeće vojske nemaju ibornog prava, koji stoje u aktivnoj vojničkoj službi i svi oni t. zv. Gagisten ohne Rangsklasse od *Soldatenstanda*, to su oni pripadnici ratne mornarice i stojeće vojske, te su pod oružjem, vojnici u pravom smislu rieči. Takvi gažisti bez činovnog razreda su na pr. viši podčastnici ratne mornarice, i ti naravno nemaju izbornog prava. Svi ostali pak priznati su izbornim zakonom kao gradjani, da i na tom polju porade u korist svoje skupne domovine.

Zato se nadamo, da g. grof Mells-Colloredo neće nasjest prefriganosti i lopovštini kamorre te neće dati brisati iz listina takve pripadnike ratne mornarice a koje je kamorra predložila za izbris, nego će po zakonu dati upisati sve one, za koje je naša stranka pitala da se unesu, a koje je kamorra iz listina ispustila.

Utrka u našoj okolici pod zaštitom bajuneta. Pišu nam iz Medulina: Nekoliko doseljenih smutljivaca koji u našem mirnom Medulinu nadjoše kruha, kojeg im majka Italija ne mogaše dati, u društvu sa nekoliko domaćih izroda, ustrojiše nekakvo, talijansko športsko društvo, koje je pokušalo predprošle nedjelje držati utrku na biciklu. Upadalo je u oči veliki aparat policije za zaštitu one petorice junaka, koji u času razdraženosti nijesu se žacali izrigati najogavnije psovke upravo pod nosom iste policije, tako da su se prisutni zgražali. Čudimo se što politička oblast dopušta takove škandale u nedjeljne dane, kad je na cesti kroz sela više svijeta, pa da u blizini njezinih organa pušta da aranžeri utrke fakinski tiskaju i tjeraju mirne ljude sa puta i tuču prolazeću marvu. To je nasilje, koje bi drugi put moglo sasvim lako izazvati reakciju. Mislimo da se može zahtjevati od polit. oblasti da takove smutnje i nasilja ne dopušta u opće nikakvom društvu, a kad dopušta izlete i utrke nek se malo bolje pobrine za red i pristojnost, te nek se bar udostoji obavjestiti dotičnu mjestnu općinu, inače neće zapriječiti sukobe, ma stavila ona još veći broj onakove policije.

Krčki kotar:

Izborne sekcije u krčkom kotaru odredjene su kako sliedi: Poljica, Dubašnica, Sv. Vid-Miholjice, Omišalj, Dobrinj, Risika, Vrbnik, Novabaška, Starabaška, Punat, Kornić i Krk.

Poziv. U smislu §. 38. društvenih pravila poziva potpisano gg. članove na redovitu glavnu godišnju skupštinu, što će se održati u prostorijama „Hrvatske Čitaonice" u Baški 30. t. mj. u 8 sati na večer sa sliedećim dnevnim redom: Izvještaj ravnateljstva o poslovanju; potvrda računa; odluka o razdiobi dobitka; gradnja kupališta; prijedlozi podastrti ravnat. od članova i prijedlozi ravnateljstva.

NB. Društvene obračune kao i prijedloge može svaki član razviditi u društvenoj pisarni od 15. t. mj. unapred i to u utorak i petak od 11 do 12 sati pr. podne.

Ravnateljstvo Hrv. č. morskog i klimat. kupališta Baška.

Voloski kotar:

Proslava 40-godišnjice I. hrvatskog tabora u Istri. U nedjelju dne 21. svibnja 1911. na brežuljku sv. Mihovila kraj Kastva proslaviti će se 40-godišnjica obdržavanja I. hrvatskog tabora (narodne skupštine). Tom prigodom priredjuje posebni odbor spomen-slavu i drugi hrvatski tabor na brežuljku sv. Mihovila. Raspored: I. U 10 sati u jutro pjevana sv. misa u crkvici sv. Mihovila na istoimenom brežuljku. II. U 11 sati pr. podne otkriće spomen-ploče na I. hrvatski tabor obdržavanom kod sv. Mihovila 21. svibnja 1871. III. Po podne u 3 sata obdržavanje drugog tabora (javne skupštine pod vedrim nebom) sa ovim dnevnim redom: 1. Prvi hrvatski tabor u Istri, obdržavan na brežuljku sv. Mihovila dne 21. svibnja 1871., njegovo priredjenje, značenje i uspjeh. Govori gradonačelnik Kastva g. Kazimir Jelušić. — 2. Napredak istarskih Hrvata i slovenaca od god. 1871. do danas na političkom kulturnom i gospodarskom polju. Govori zastupnik naroda g. prof. Vjekoslav Spinčić. — 3. Sadašnje stanje Hrvata i Slovenaca u Istri. Govori narodni zastupnik g. dr. Ivan Pošćić. IV. Pučka zabava s plesom, sudjeluje podpuna društvena glazba Volosko-Opatija.

Hrvati! Pohrlite svi na ovu svečanost i skupštinu, da krepko i gromko zahtjevate uvedenje posvemašnje narodne jednakopravnosti u Istri i po tome ispunjenje državnih temeljnih zakona. U slučaju da bude 21. 5. nepovoljno vrieme, biti će svečanost u četvrtak 25. 5. 1911. — Odbor.

Ispiti osposobljenja u Kastvu. Pred c. k. ispitnim povjerenstvom u Kastvu položiše sretno ispite osposobljenja za hrvatske pučke škole gospoda učitelji i učiteljice: Depolo Ivan, Anzulović Ante, Muković Marija, Prebilić Rudolf, Rudež Herman, Rus Tereza, Šepić Anka, Zović Ivan, Zorzut Olga. Osposobiše se iz talijanskoga jezika kao predmeta: Crnjeka Matko, Gršković Jerko, Dukić Antun, a Vanik Ivan iz njemačkog jezika kao predmeta. Bio je osposobljen iz hrvatskoga jezika kao predmeta na talijanskim pučkim školama Cerne Franjo. Dva kandidata nisu uspjela položiti sretno ispit.

Pazinski kotar:

Roditeljski sastanak u Žminju otvorio je u nedelju 7. svibnja iza 9 i ½ s. u jutro gosp. naduč. V. Kinkela. Prisutnim je roditeljima naglasio, da im on kao i ostala gg. učitelji i učiteljice, uvjek tumače korist od škole, ali ih oni ne će poslušati kako se vidi iz toga, što djeca vrlo neuredno u školu dolaze. Pozvao je i svoga bišega učenika g. prof. Novljana, da im on protumači koju korist ima narod od škole.

Profesor je na početku svoga govora postavio pitanje: što želimo našoj djeci? Želimo, odgovorio je, da nam budu srećna na ovom i na onom svietu. Na toj misli osnovao je čitav svoj govor. Sreće nam nitko nemože dati, nego treba, da je svaki sam sebi stvori, jer svaki je svoje sreće kovač.

Da čovjek uzmogne sebi sreću stvarati, valja ga dobro uzgojiti. Za uzgoj se brine roditeljski dom, crkva, škola i ljudsko društvo.

Iza toga se je govornik pobliže zabavio školom i njezinim radom. Protumačio je potrebu i vriednost znanja čitati, pisati i računati. Nadodao je, da ono troje nije ništa drugo nego vještina i sredstvo za postignuće one uzvišenije zadaće škole: uzgoj razuma, srca i volje. Škola nastoji, da mladež upozna istinu, ljepotu i dobrotu, da prema tome živi i radi. Učitelj nemože svoje učenike pratiti kroz čitav život, ali im daje u ruke knjigu, da im bude učiteljem, drugom i prijateljem sve do hladnoga groba.

Razložio je, da djeca ne moraju u školu ići samo radi sebe nego i radi bližnjega svoga, jer smo svi jedan na drugoga vezani, jer svi živimo u familiji, župi, občini, provinciji i državi, gdje imamo svojih prava, ali i dužnosti, koje mora svaki točno ispunjati, ako želimo i kao pojedinci i kao cjelina srećno živjeti. I u tom pogledu imade škola veliku zadaću. S toga država i sili roditelje, da djecu svoju šalju u školu, ako drukčije ne ide, upotrebi i globu.

Čitavo je tumačenje potkrijepio primjerima iz života, a na koncu je ponovio svu korist, koju škola daje narodu. Školska soba bijaše dupkom puna naroda, koji su vanredno pozorno slušali, pa nema sumnje da će dobro sjeme pasti na dobro tlo.

Gospodin je nadučitelj završio taj prvi sastanak i zahvalio roditeljima, što su se u tako lijepom broju njegovom pozivu odazvali.

Porečki kotar:

Iz Poreštine nam pišu: Izborne listine za obć. Poreč nose 2955 izbornika. Proti istim bilo je s naše strane uloženo 514 utoka, i to 152 za upis ne uvrštenih, a 372 za izbris ne imajućih prava izbora. Netom smo uručili utoke, spopala je Izrajil tolika strava, da su odmah raznesli viest po gradu o broju naših utoka te sutradan poslali dvojicu od kuće do kuće pitati, nije li možda koji od njihovih bio slučajno izostavljen. Strah je vrag.

Ovdješnjim kršćanskim socijalcem nije reć bi pravo, što se je naša stranka zauzela i poradila za čistoću izbornih listina, jer da je tako veća pogibelj, da propadne talijanski kandidat, pa bio taj i zloglasni Pódreka. Jer će oni u svakom slučaju glasovati radje za bezbožca Podreku, jer je Talijan, nego li za Dr. Laginju. I za sada budi ob ovom dosta. A vremenom ćemo drugovačije, jer se već zbilja šutiti niti smije niti može. Sapienti pauca.

Občini je Vrsar uručeno 172 utoka, i to samo za upis ne uvrštenih. Sve to na obraz načelnika dr. Dapasa, koji veli da je pravedan, jer da je radikalac.

Za sekciju Višnjan uručeno je 24 utoka, dočim nam nije poznato za sekciju Sv. Ivana od Šterne. Čujemo ali, da će biti tamo predanih do 100 utoka. Za občinu Vižinadu bilo je predano 57 utoka.

I tako je reklamacijsko doba minulo. A sada na posao, da budimo i sokolimo narod. Vrieme je kratko a narod raztrkan. Raztrkan, ali svaki dan to sviestniji: narod je to, koji još nije izgubio vjeru u bolju budućnost. Uzdaj se narode, poslušaj svoje vodje i budi stalan, da je budućnost tvoja!

Izborne sekcije u porečkom kotaru. Ta predstojeće državne izbore od 13. 6. t. g. c. kr. kot. poglavarstvo u Poreču odredilo je ove izborne sekcije:

I. u mjestnoj občini Buje: biralište: 1. *Buje* za sve birače por. obć. Buje, Karset, Krasica i Tribanj; 2. *Momjan* za sve birače por. obć. Brda, Merišće, Momjan i Sorbar;

II. u mjestnoj občini Novigrad (Cittanova): biralište: *Novigrad* za birače cijele mjestne občine Novigrad;

III. u mjestnoj občini Grožnjan: biralište: *Grožnjan* za sve birače mjestne obć. Grožnjan;

IV. u mjestnoj občini Umag; biralište: 1. *Umag* za sve birače por. obć. Umag; 2. *Matterada* za sve birače por. občine S. Lovreč, Materada i Petrovia;

V. u mjestnoj občini Černi Vrh (Verteneglio): biralište: *Černi Vrh* za sve birače mjestne občine Černi Vrh;

VI. u mjestnoj občini Motovun: biralište: 1. *Motovun* za sve birače porezne občine Brkač, Motovun, Sovinšćina i Zamask; 2. *Karojba* za sve birače por. občine Kaldir, Karojba, Montrilj, Novaki i Rakotole;

VII. u mjestnoj občini Oprtalj: biralište: 1. *Oprtalj*: za sve birače porezne občine Čepić i Oprtalj; 2 *Zrenj* za sve birače por. obć. Gradinja, Topolovac i Zrenj;

VIII. u mjesnoj občini Višnjan: biralište: 1. *Višnjan* za sve birače por. obć. Bačve i Višnjan; 2. *Sv. Ivan od Sterne* za sve birače por. obć. Sv. Ivan od Šterne, Sv. Vital;

IX. u mjestnaj občini Vižinada: biralište: 1. *Vižinada* za sve birače por. obć. Vižinada; 2. *Kaštelir* za sve birače por. obć. Labinci i Kaštelir;

X. u mjestnoj občini Vrsar: biralište: 1. *Vrsar* za sve birače por. obć. Funtane, Geroldia, Lim i Vrsar; 2. *Sv. Lovreč Pazenatički* za sve birače por. občine Sv. Lovreč Pazenatički;

XI. u mjesnoj občini Poreč: biralište: 1. *Poreč* za sve birače porezne občine Poreč; 2. *Mongeb* za sve birače por. obć. Dračevac, Fuškulin, Mongeb i Musalež. 3. *Žbandaj* za sve birače por. obć. Baderna, Žbandaj i Vervari; 4. *Tar* za sve birače por. obć. Frate, Nova Vas, Tar i Vabriga.

Koparski kotar:

Kandidati za I. izborni kotar. Prvi izborni kotar Istre za državne izbore, pod koji spadaju izbornici sudbenih kotara Buje i Piran, te oni mjestnih občina Kopar i Milje, i koji je po izbornoj reformi pripao talijanskoj stranci u Istri, imati će više kandidata nego li ijedan izborni kotar Istre. Već do sada je prijavljenih i proglašenih *pet* kandidata a i to četiri talijanska i jedan hrvatsko-slovenske stranke. Od talijanskih kandidata proglašeni su službeno od dotičnih stranaka sliedeći:

1. Od talijanske liberalne (!) stranke odvjetnik Dr. Felice Bennati iz Kopra.

2. Od talijanske pučke ili kršćansko-socijalne stranke Petar Spadaro činovnik kod financijalnog ravnateljstva u Trstu.

3. Od talijanske socijalističke stranke g. Razman, profesor na c. k. talijanskoj gimnaziji u Kopru.

4. Od hrvatsko-slovenske stranke gosp. prof. Matko Mandić zem. zastup. u Trstu.

5. Sam sebe proglasio je i opetovano proglasima preporučio g. Dr. Mihovil Depangher liečnik u Tratu, rodjen u Kopru.

Od talijanskih kandidata najozbilnija su prva dva t. j. Bennati i Spadaro ali nit jedan nit drugi nemogu sa stalnošću računati na uspjeh.

Što se tiče našeg narodnog kandidata, on bi mogao oko sebe sakupiti toliko glasova, da bi ovi mogli odlučivati kod eventualnog i jako lahko mogućeg užeg izbora.

Iz Lanišća. Dne 7. t. mj. imali smo ovdje glavnu godišnju skupštinu naše posujilnice, na kojoj je bio prisutan lijepi broj članova. Iz zaključnog računa za g. 1910. proizlazi: promet K 460.503·70; uloženo K 135.074·14 a dignuto K 42.215·79; dano zajmova K 57.941·74 a povraćeno K 15.554 55. — Tekući račun je aktivan sa K 69.835 83. — Čisti dobitak iznaša K 850·98.

U poslovnoj godini 1910. podvostručio se je prema god. 1909. promet, članovi, ulošci i zajmovi. Kako do sada kaže i ove će se godine poslovanje posujilnice podvostručiti. To je najbolji znak, da je posujilnica bila kod nas od velike potrebe.

*

Pred nekoliko dana sastali su se ovdje nekoji vidjeniji rodoljubi iz pojedinih sela naše župe a na poziv našeg Buždona da se dogovore glede izbora. Zaključilo se, da će svaki od prisutnih u svom selu živo poraditi, da bude čim više ljudi pohrlilo na izborno poprište. Pošto je mnogo naših ljudi u svijetu na zaradi, neka barem oni, koji su kod kuće, pohrle da odadu svoj glas našem iskusnom vodji Dru. Laginji.

Izbornici župa Brest i Slum imat će svoje posebne sastanke glede izbora, jer smo si prilično udaljeni, pak je u tom pogledu mnogo zgodnije.

Brest kod Buzeta. Podružnica sv. Ćirila i Metoda imat će glavnu skupštinu dne 21 tek. na 3 sata poslije podne u kući br. 62. sa običajnim dnevnim redom.

Razne primorske viesti.

Iz Zagreba nam pišu: Važnost velikog dana, koji se 21-vim svibnja približava već smo u našem listu dovoljno razjasnili Proslava 40-godišnjice prvog hrvatskog „tabora" proslaviti će se i u prijestolnici braće nam Hrvata u bijelome Zagrebu. Za ovaj dan sprema naša ovdješnja akademska omladina t. j. „Klub hrv. i slov. akad. Istrana u Zagrebu" svečanu akademiju, koja će se obdržavati u prostorijama glazbenog zavoda grada Zagreba i to u 11 sati u jutro.

Kod te svečane akademije krasnosloviti će naša vrla umjetnica Marija Ružička Strozzi prolog sastavljen od našeg omiljelog književnika i pjesnika, Katalinić-Jeretova. Izmedju ostalih biranih točaka umjetnog programa napomenuti nam, da će naš narodni zastupnik i odvjetnik Dr. Gjuro Červar predavati o važnosti tog velikog dana, te tako upoznati braću Hrvate u našoj prijestolnici sa neizbrisivim historičkim momentom, kojim je Istran-Hrvat pokušao prvi puta da skine sa svojih nogu i ruku teške negve kletog si dušmana Latina.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati njenu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

lilljansko-mlječnim sapunom

(Sleckenpferd-Lilienmilch-seife)

(Marka konj na palici)

od Bergmann & Co., Telschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

Čitajte i čudite se! Nečuveno!

600 komada samo K 3·80.

Krasna pozlać. Anker-ura s lancem, točna, 3 god. jamstvo, 1 mod. svil. kravata za gospodu, 3 kom. fin. žepna rubca, 1 liepi prsten za gospodu sa imit dragim kamen, 1 cigaruša Bernstein, 1 brož (novost), 1 liepo žepno ogledalo, 1 koštana kesica, 1 periš, 1 par puceta za manšete, 3 puceta double sa patent. zaklopcem, 1 eleg. album razgledn. najljepši vidici svieta, 5 šalj. predmeta, veliko veselje za mlado i staro, 1 vrlo prakt. ljubavni listar za gospodu i gospodje, 20 dopis. predmeta i još preko 500 predmeta potrebit. u kući. Sve skupa s urom koja samo toliko vriedi, stoji samo K 3·80. Pošilja pouzećem središnja izvozna kuća

F WINDISCH, Kraków br. V/11.

Ako se ne dopadne, vraća se novac.

Br. 1628.

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto občinskog liječnika zdravstvenog okružja udruženih občina Buzet-Roč sa sjedištem u Buzetu i to na temelju pokrajinskog zakona od 12. kolovoza 1907. Br. 39.

Sa otom službom skopčana je godišnja plaća od K 3000 za liječenje siromaha. Osim toga zaslužiti će liječenjem nesiromaha, cijepljenjem kozica, prigodom sudbenih komisija i za vrijeme epidemija.

U slučaju razdiobe današnjeg zdravstvenog okružja ostaju isti uvjeti glede plaće nepromienjeni.

Uz kvalifikacije u gore spomenutom zakonu mora natjecatelj poznavati hrvatski ili drugi koji od slavenskih jezika i po mogućnosti taljanski.

Dokumentirane molbe imaju se podastrijeti do 1. junija 1911 na predsjedništvo ovoga zdravstvenoga okružja putem občinskoga glavarstva u Buzetu.

U Buzetu, dne 3. maja 1911.

Zdravstveno okružje združenih občina Buzet-Roč.

Predsjednik **Sancin** v. r.

Br. 659.

Oglas.

Kod ovog obć. glavarstva nalazi se u pologu 1 zlatni lanac sa naočarima i 1 naprsnica nadjeno oboje zajedno pred po prilici 3 i pol godine u Opatiji Vasanskoj.

Onaj koji je te stvari izgubio — ako njegov opis istih bude odgovarao — moći će ih od podpisanoga dobiti, uz isplatu propisane nagrade u roku od 1. godine.

Ovoliko se daje do općeg znanja u smislu §§ 390—393 građjanskog zakona.

Veprinac 11. maja 1911.

Od glavarstva občine.

Načelnik **Bachich** v. r.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih **balzama sa zavaravajućom markom** progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12·2 ili 6·1 ili 1 obiteljska boca K 5·—

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3·60.

Dobije se u ljekarni „k anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI Hrvatska. — Imade ga i u skoro svim drugim ljekarnama.

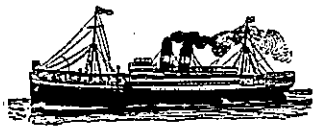

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu između Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) Almeria*)
parobrod: **Alice** . . . . . 20. maja
„ **Marta Washington** 27. „

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*),
parobrod: **Sofia Hohenberg** 18. maja Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru **I. Novak** u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Casulich — Trst)

*) uvjetno.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari **Bagnja i drug. u Puli**
ulica Giulia 1.
uz cienu od 2 do 10 para.

C. k. notar
Dr. I. ŠORLI
časti se javiti, da je otvorio svoju notarsku kancelariju u Viale Carrara No. 3/I. (Narodni Dom).

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sastavljen je od samih svjetih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, razvih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu u proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočici sa filira, te bočica stoji s kraina, za bočice stoje 50 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni
kod sv. Petra

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

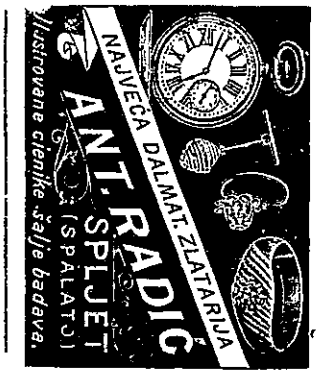

Uložne knjižice za „PUELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

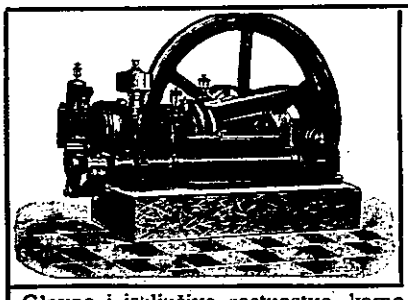

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, žestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja: ::

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA
:: na plin d. d. ::
(A. G. Dresdner Gasmotore-fabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)
najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobiva u se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

Skladište proljetnih cipela.

Trgovina i radionica cipela
ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)
PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za DUHOVSKE BLAGDANE svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske naručbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·40 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K. 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K. 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na Ricci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. aprila do 30. junija 1911.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
6.—	odl.	↓PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Srijeda Subota
prije podne				po podne
3.45	odl.	↓Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
8.45	dol.	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↓Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	7.35	odl.	↓RIJEKA	dol.	5.—	5.—
8.10	8.10	dol.	Opatija	odl.	4.25	4.25
8.20	8.20	odl.	„	dol.	4.15	4.5
9.40	9.40	dol.	Beli	odl.	2.55	2.55
9.50	9.50	odl.	„	dol.	2.45	2.45
10.40	10.40	dol.	Merag	odl.	1.55	1.55
10.50	10.50	odl.	„	dol.	1.45	1.45
11.20	11.20	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
11.30	11.30	odl.	„	dol.	12.55	12.55
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	1.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
1.20	1.20	odl.	„	dol.	11.15	11.15
2.20	2.20	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
3.40	3.40	odl.	„	dol.	9.15	9.15
4.05	4.05	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
4.10	4.10	odl.	„	dol.	8.40	8.40
5.20	5.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
5.30	5.30	odl.	„	dol.	7.05	7.15
5.40	5.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
5.50	5.50	odl.	„	dol.	6.45	6.45
6.40	6.40	dol.	↓NEREZINE	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martina.

Uvjetno pristajanje u **Puntu i Loparu.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 21. Pula, u četvrtak dne 25. maja 1911. God. XLIII.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., mostali 20 h., koli u Puli, toli izvan isto.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuje sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Poziv

na XVIII. redovitu glavnu godišnju skupštinu družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru koja će se držati u nedjelju, dne 28. svibnja 1911. u Buzetu.

Raspored: I. U 11½ sati pr. p. sv. misa na livadi (Fontana);

II. U 2½ sata poslije p. u prostorijama „Narodnog Dom" skupština sa slijedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Čitanje zapisnika posliednje glav. skup.
3. Izvješće tajnika.
4. Izvješće blagajnika.
5. Izvješće nadzornog vieća.
6. Možebitni predlozi.

(Odnosno na posliednju točku dnevnoga reda, umoljavaju se ona p. n. gg. skupštinari, koji žele na skupštini podnesti kakav predlog, da to izvole priopćiti družbinom Ravnateljstvu barem tri dana prije skupštine).

Opatija, dne 1. svibnja 1911.

Ravnateljstvo
družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Hrvatsko-slovenski kandidati za carevinsko vieće.

Na sastanku središnjeg izbornog odbora političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri, držanom u Pazinu dne 1. maja 1911, saslušavši izvještaje o zaključcima, stvorenim na pojedinim sastancima kotarskih izbornih odbora *jednoglasno* su proglašeni ovi naši kandidati:

I. izbornom kotaru, pod koji spadaju izbornici sudbenih kotara Buje i Piran, zatim oni mjestnih občina Kopar i Milje (u sudbenom kotaru Kopar) g. profesor

Matko Mandić.

U *IV. izbornom kotaru*, pod koji spadaju izbornici sudbenog kotara Podgrad (občine Podgrad, Jelšane i Materija) te izbornici sudbenog kotara Kopar (občine Dekani, Dolina, Marezige, Očisla-Klanec i Pomjan) g. profesor

Matko Mandić.

U *II. izbornom kotaru*, pod koji spadaju izbornici sudbenih kotara Motovun, Poreč i Rovinj, zatim oni mjestne občine Vodnjan i Svetvinčenti (u sudbenom kotaru Vodnjan) g.

Dr. Matko Laginja.

U *III. izbornom kotaru*, pod koji spadaju izbornici Pule, zatim oni mjestnih občina Lošinj Mali i Osor (sudbeni kotar Lošinj) g.

Dr. Matko Laginja.

U *V. izbornom kotaru*, pod koji spadaju zbornici sudbenih kotara Buzet, Pazin Labin te oni iz mjestne občine Barban (u sudbenom kotaru Vodnjan) g.

Dr. Matko Laginja.

VI. U *izbornom kotaru*, pod koji spadaju izbornici sudbenih kotara Volosko, Cres i Krk, te oni iz mjestne občine Lošinj Veliki (u sudbenom kotaru Lošinj) g. prof.

Vjekoslav Spinčić.

Izbornici Istre! Ovu trojicu narodnih muževa preporuča središnji izborni odbor, u kojem sjede Vaši povjerenici, najugledniji i najodličniji muževi hrvatske i slovenske stranke iz čitave Istre. Njih kandidira rečeni odbor u ime Vaše u svih šest kotara Istre, jer imade našega naroda, naših izbornika na hiljade i u onih izbornih kotarih, koja smatraju Talijani svojimi. I u tih kotarih treba da se digne na noge sve, što je našega roda i jezika. Tim ćemo pokazati, kako smo pokazali i 14. maja 1907., i još sjajnije, da Istra nije talijanska zemlja, već da je ona ogromnom većinom naša, hrvatska i slovenska.

Izborni pokret u Istri.

Izborni sastanci.

Kako smo već javili sazvali su za danas dne 25. o. mj. zemaljski zastupnici Mandić i Valentić izborni sastanak u konsumno društvo u Pobegi občina Kopar.

Istoga dana sazvao je zastupnik Pangerc sastanak u Predloku občina Dolina, kamo ide i g. Dr. Josip Mandić iz Trsta.

U nedjelju dne 28. o. mj. u 4 sata po podne biti će sastanak u Maliji občine Izula — gdje će se predstaviti svojim izbornicima nar. kand. prof. M. Mandić. Istoga dana sazivlju zastupnici Pangerc i Valentić sastanak u Krkavcih.

Za nedjelju i ponedeljak na Duhove i duhovski blagdan (dne 4. i 5. junija) vršiti će se sastanci u Novoj Vasi (občina Piran) i u Materadi (občina Umag) gdje će narodni kandidat prof. Mandić narodu govoriti.

*

Iz Poreštine nam javljaju, da je izborni kotarski odbor u svojoj sjednici od 18 t. mj. zaključio držati sliedeće sastanke:

Dne 4. junija: U *Žbandaju* na 11 sati u jutro; u *Novojvasi* na 9 sati u jutro; u *Frati* na dva sata popo lne.

Dne 5. junija: U *Bačvama* na 11 sati u jutro; u *Dračevcu* na 3 sata popodne, a u *Monsališu* na 5½ sati popodne.

Dne 11. junija: U *Gradini* na 10 sati u jutro; u *Funtanama* na 5 sati popodne.

Pučki i izborni sastanak u Dolini.

U proslavu 40 godišnjice I. hrvatskog tabora u Istri sazvali su prošle nedjelje narodni zastupnici gg. prof. M. Mandić i načelnik Josip Pangerc pučki i izborni sastanak u Dolini na kojem je proslavljena 40 godišnjica I. hrvatskog tabora u Istri te obdržavan ujedno izborni sastanak.

Dolinski su rodoljubi podigli govornicu na „Taboristu", t. j. na javnom trgu i na onom mjestu, gdje se je god. 1878 obdržavao glasoviti tabor, i kojemu je mjestu ostalo ime „Toborišče".

Poslije blagoslova sakupilo se je na prostranom trgu množtvo domaćeg občinstva te iz susjednih sela i občina — premda bijaše nebo čitav dan naoblačeno, te se je moglo već iz rana očekivati kišu, koja nam posliednjih dana dosadjuje. Nu vrieme uzdržalo se ipak čitav dan krasno.

U urečeni sat otvori skupštinu ili sastanak predsjednik polit. društva Mandić, pozdravi sve prisutne, zahvali se na mnogobrojnom odzivu, obrazloživ svrhu sastanka, predloži, da se odašalje u Kastav gdje se danas slavi 40 godišnjica I. hrvatskog tabora u Kastvu slijedeći brzojavni pozdrav:

„Načelnik Jelušić Kastav

Sviestno slovensko občinstvo sudbenog kotara koparskoga, sakupljeno na *„Taboristu"* u Dolini na javnom sastanku u proslavu uspomene prvog hrvatskog tabora u Istri, pozdravlja najsrdačnije braću Hrvate kličuć im oduševljeno: složno naprej do konačne pobjede. — Mandić".

Iza toga pozove prisutne, da izaberu predsjednika koji će ravnati sastankom: Takovim je bio jednoglasno izabran načelnik Pangerc, koji, zahvaliv se na povjerenju, podieli riec drugu si Mandiću. Ovaj je na to skoro u jednosatnom govoru često odobravanom, a na koncu klicanjem i pleskanjem pozdravljenom, predočio stanje našega narodu u Istri prije god. 1871. t. j. pred obdržavanjem I. hrv. tabora, o taborih u Istri u obće, o postanku I. hrv. tabora, o programu, o govornicih, o protimbi vlade i Talijana, o željah i predlozih, tada stavljenih i prihvaćenih; o uspjehu toga tabora, o narodnom pokretu od tada do danas, o narodnim uspjesima na kulturnom, narodnom, političkom i gospodarskom polju sve do danas.

Na koncu predložio je govornik sliedeće resolucije, koje bijahu jednoglasno prihvaćene i koje su istog dana i na drugim sastancima u Istri stavljene i prihvaćene:

1. Glede uvedenja sveobćega i jednakoga izbornoga prava za pokrajinski sabor i mjestne občine;

2. glede uvedenja hrvatske odnosno slovenske porote za optuženike hrvatskog odnosno slovenskog jezika i narodnosti u Istri;

3. glede posvemašnjeg i konačnog priznanja nauka obavljenih i izpita položenih na sveučilištu u Zagrebu, te glede ustanovljenja slovenskog sveučilišta (občenito bez oznake mjesta) i

4. glede užega ujedinjenja Hrvata i Slovenaca u jedno političko tjelo pod žezlom Habsburga.

Predsjednik i zem. zastupnik g. Pangerc progovori zatim o važnosti predstojećih izbora za carevinsko vieće i o razlozih, koji su vladu prisilile, da je raspustila carevinsko vieće, o djelovanju naše trojice zastupnika u Beču; o sastavu središnjeg izbornog odbora za cielu Istru, o proglašenju narodnih kandidata za svih šest kotara Istre i o potrebi da se narod na dan izbora u što većem množtvu podade na izbore a da budu mogli biti narodni predloženici još većim brojem glasova nego li god. 1907. počašćeni. Izmedju skupštinara zaorio je na to jednodušni glas: *Svi ćemo doći!*

Narodni kandidat za ovaj izborni kotar M. Mandić zahvalio se je na to na dosadašnjem povjerenju, preporučio izbornicima da pristupe dne 13. junija svi k izboru — ne radi njega, — već radi narodne časti, radi zapta i sloge, te se ispriča što nemože da posjeti ni veća sela svog kotara, jer mora po odluci narodnog vodstva, da sve nedjelje i praznike posveti našemu narodu u takozvanom I. talijanskom izbornom kotaru, gdje je i on proglašen narodnim kandidatom i gdje treba zapušteni i neuki narod više poduke, savjeta i pobude.

Nadučitelj iz Boljunca g. Urbančić iztaknu zasluge naših zemaljskih i bivših državnih zastupnika te predloži, da se istim na njihovom požrtvovnom i nesebičnom radu izreče zahvalu i povjerenje, što bijaše prihvaćeno uz oduševljeno klicanje: Živili naši zastupnici! Občinski tajnik g. P. Sancin obrazložio je zatim dvije resolucije, koje idu za tim, da se promjeni ili popuni zakon o pripadnosti, da se skrati stalno prebivanje u jednoj občini za postignuće prava na pripadnost od 10 na pet godina i konačno, da se podieli poljskim čuvarima veću vlast i moć nego li ju uživaju sada.

Sve te resolucije bijahu jednoglasno prihvaćene. Konačno zaključi predsjednik skupštinu — pošto se nije više nitko za rieč prijavio —, zahvali se srdačno na mnogobrojnom posjetu i s uzklikom: *Živio naš državni kandidat Mandić!* čemu se skupštinari burnim klicanjem odazvaše.

Odjeci proslave I. tabora u Istri.

U nedjelju dne 21. t. mj. kao na dan 40. godišnjice prvog hrvatskog tabora u Istri na brežuljku Sv. Mihovila ispod Kastva obdržavali su se po raznim mjestima Istre javne pučke skupštine u spomen toga dana. Tako donašamo posebice i obširnije izvještaje takvih skupština u Alturi kod Pule i u Dolini. Glavni svečani tabor pak koji se imao držati prošle nedjelje baš na istom mjestu kao 21. maja 1871., naime na briežuljku kod sv. Mihovila ispod Kastav-grada, bio je već u jutro tog dana odgodjen, te će ta narodna skupština biti danas u četvrtak 25. t. mj. sa istim rasporedom.

*

U spomen tog znamenitog dana po nas Hrvate i Slovence u Istri htjela je da i naša vriedna akademska omladina iz Istre na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu proslavi što dostojnijim i svečanijim načinom, te je naša omladina priredila u glazbenom zavodu u Zagrebu svečanu akademiju. O toj akademiji vadimo iz zagrebačkih novina ove redke:

Na akademiji — na žalost slabo posjećenoj opazili smo gr. načelnika g. J. Holjca, sveuč. rektora dra Rorauera s više profesora, generala topničtva Babića, predstavnike naših prosvjetnih zuvoda i društava

te uz nekoliko uglednih gradjana s gospodjama mnogo djaka.

U 11 sati otvorio je pravnik Ivo Krajcer akademiju pozdravivši prisutne s nekoliko toplih riječi i zahvalivši im naročito honoracijama, te učestnicima u koncertnom dijelu što su se odazvali pozivu odbora. Po tom je muški zbor „Sloge“ otpjevao vrlo skladno prekrasnu Novakovu „Hrvatskoj!“, što je občinstvo popratilo burnim odobravanjem. Velika naša tragedkinja gdja Marija Ružička-Strozzi deklamirala je s puno čuvstva kako to umije samo ona Katalinić-Jeretovljevu spomen-pjesmu „Rodu o taboru 21. svibnja 1871. pod Kastavgradom“, koja glasi:

Na pomolu ranoranke zore, na okopu mrkle noći podiže se Istran, patnik vječni, prezreno dijete Hrvatice majke, ponizni rob mletačkoga lava, podigò se i čuse njegov glas na uranku vedroga dana: — „Sunca i svjetla i slobode hoću“ — !

*

Sa visa sa kršna, gdje na klisu gordom pod žarom plamena sunca vjekuje dane drevni Kastav-grad, poziv je prošò istarskom zemljom, grobnicom pustom i taj osvetni klič probudi roba Hristovim glasom: „Ustani Lazare“ — !

*

. . . . . I sa svih strana ispaćena kraja onome gradu na vrleti suroj polaze vajni sinovi bijed , da se ogriju na žaru ponosa i svijesti i Anteji novi, da kidaju negve i teške i ljute, slobodi i sreći, da utiru pute! . . . .

*

. . . . . I gledala je povorku lomna Učka i cvjetna Liburnija u vilovnoj sviti i Velebit otac sa timora svoga i mladim je smijehom proljetnoga dana blagosivlje budnu hrvatsku dušu na stazi života i rodjaja nova!

*

. . . . . I Rijeka otudjena čula je glas ognjišara pravde, da nejaka opet zaspe nevoljnica pred Jadranom našim, što je hršumom svojim kroz stoljeća budi — — i da joj gata konačna spasa.

*

I tudja je pjesma htjela da ušutka hrvatski pean slobodi i svijesti, al maj čina riječ gromorna i jaka nadglasa slabo latinsko slovo i spomen one budnice svete majskog dana još i danas tjera iz Istre iz mile tudjinsko slovo, mletačku pjesmu odmetne djece!

*

Slava Taboru glasniku prvom istarskog spasa, što u vedrini majskog dana klisu na surom nad Jadranom našim okupi sinove slavenskog hreka i ostavi djeci poznoj u zapis *hrvatsko slovo — pjesmu slobode!*

Iza toga je nar. zast. na istarskom zem. saboru dr. Gjuro Červar prikazav u kratko historijat narodne borbe u Istri. Tabor od god. 1871. pod Kastvom — rekao je — nije početak, nego izvanjska jedna slika istarskog preporoda. Preporod je počeo zapravo g. 1860., kad je biskup J. Dobrila otpočeo narodnu borbu pozvavši svećenstvo, da podući narod o svojim pravima i dužnostima. Onda je narodna inteligencija bilo svećenstvo. Pobudom biskupa Dobrile osnovan je list „Naša Sloga“, koji je budio i budi narodnu svijest.

Crtajuć nadalje prilike istarske naglasio je govornik, da je tamošnji narod bio zaboravio da je Hrvat, jedino je ime Slaven bilo poznato. Posljedica rada biskupa Dobrile i ostale male čete narodnih poborника, te pisanja „Naše Sloge“ bio je prvi tabor narodni pod Kastav-gradom 1871.

Time je bio probijen led u najšire mase, ali je trebalo još uviek vrlo mnogo posla, dok se postiglo ono, što imademo danas, a još uviek treba rada, da se postigne ono, što je potrebno, kako treba da bude.

Zatim govornik prikazuje rad u pojedinim občinama kako su iz talijanskih ruku prelazile u ruke hrvatske radom tamošnje riedke narodne inteligencije, koja je sa talijanašima morala voditi žestoku borbu. Iza talijanaša dolazi nam drugi neprijatelj u Istri, a to su Niemci, pak za to treba da se svi Hrvati i Slovenci nadju u jednom taboru proti tudjinskoj najezdi.

Liepi ovaj govor dra. Červara je po prisutnima pažljivo saslušan, a za ovo predavanje je dr. Červar nagradjen burnim pljeskom.

Zatim je na „Narodni Tabor“ u Kastvu odaslana brzojavka sliedećeg sadržaja:

„Istro! Priestolnica svih Hrvata pridružuje se slavi Tvojoj i kliče Ti: Napred! Hrvatska je s Tobom!“

Nakon što su gg. Huber i Graf odgudili jednu Beethovenovu romancu, odpjevali su „Slogaši“ Novakovu „Noć na moru“, čime je završena ova uspjela akademija.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Naše izborne skupštine. Danas po podne u 4 sata biti će izborna skupština u Štinjanu u gostioni Mihaljević. Odlazak iz Pule poslije 2 sata ispred „Narodnog Doma“.

Za subotu, dne 27. tek. mj. u 7½ sati na večer uređen je izborni sastanak na Medulinskoj cesti u gostioni Smareglia.

Izbornici agitirajte što više da budu ove skupštine dobro posjećene i da urode dobrim plodom.

Pazite na izborne legitimacije. Ovih dana počet će kapitanat razašiljati po pošti izborne legitimacije na sve one, koji su upisani u izbornoj listini i to na dom. Zato upozorujemo sve naše, a svaki naš da o tome uputi prijatelja i znanca, da svaki pazi te dobije legitimaciju i oni koji su promienili prvašnje stanovanje, da se pobrinu te im legitimacija bude uručena. Svi oni pako koji ne budu dobili legitimacije, recimo najkasnije do 8. junija ili pet dana prije Antonje, a znaju da su u listini ili bi morali biti usljed reklamacije, da svi ti dodju na vrieme to javiti u Narodni Dom, pak će im se legitimacija reklamirati na kapitanatu. U Narodnom Domu za sve stvari od izbora, stoje naši ljudi u službi od 9 uri do 12 i od 3 ure po podne dalje.

Skupština u Narodnom Domu.

Prošle subote večer od 8 do 9½ sati vršila se javna izborna skupština u velikoj sokolskoj dvorani Narodnog Doma.

Dvorana i galerije su bile pune izbornika. Prvi je govorio naš kandidat gosp. dr. M. Laginja o važnosti prvog velikog tabora držanog dne 21. maja 1871. na brijegu sv. Mihovila ispod Kastva. Iza dra. Laginje govorio je gosp. Stihović o našoj izbornoj agitaciji. Na to je progovorio, na prolazu kroz Pulu, zastupnik dr. I. Zuccon, koji je živom i vatrenom riječju sokolio i bodrio naše izbornike, da na 13. junija mnogobrojni — svi pristupe na izbor i dadu svoje glase za našega kandidata dra. M. Laginju. Još je progovorio u tom smislu gosp. dr. L. Škaljer i dr. Perić, nakon čega je gosp. Stihović zaključio skupštinu.

Skupštinari su pozorno slušali govornike i živo povladjivali njihovim riječima.

Skupština u Alturi.

Prošle nedjelje poslije podne bila je u Alturi javna skupština pod milim nebom i to u svrhu spomena na prvi hrvatski tabor u Istri i agitacije za predstojeće izbore.

Iz Pule je došlo preko stotine osoba a da nije bilo nebo toliko zastrto s oblacima, bilo bi ih došlo i tri puta toliko.

Sišan, Medulin, Ližnjan, Loborika, Muntić, Marčana i Kavran poslaše svoje odaslanike.

Alturci su dočekali svih sa živioklicima. Odzdravljalo se je i izmjenilo po nekoliko riječi sad s ovim sad s onim, dok nije u četiri sata bila po gosp. Stiboviću u ime izb. odbora otvorena skupština na trgu ispred crkve. Skupštini je prisustvovala cijela Altura bez razlike spola i godina.

Gosp. dr. M. Laginja svrnuo je najprije pozornost slušatelja na važnost skupštine. Opisao je u kratko kako je našem čovjeku prije bilo teško u svakom pogledu. Spomenuo je prvu javnu skupštinu držanu dne 21. maja 1871. pod vedrim nebom ispod Kastva na briegu Sv. Mihovila. Prešao na predstojeće izbore istaknuvši važnost njihovog ispatka po nas Hrvate. Rekao je da ne obećaje kao kandidat ništa osim toga da će učiniti svoju dužnost.

Sakupljeni narod je odmah na početku, tekom i pri koncu govora burno povladjivao i pljeskao dru. Laginji.

Kao drugi uzeo je riječ nar. zast. g. Luka Kirac. Krasno je govorio. Prispodobio je način izbora za carev. vijeće po starom izbornom redu sa ovim po novom. Istaknuo je kako se je s našim pukom postupalo pri izborima i koju su ulogu igrali onda glasoviti »diligati«. Ošinuo je par puta predstavnika vlade u Puli, koji mješte da odrede ambulatnu izbor. komisiju, koja bi od sela do sela birala glasove. on naredjuje da izbornici iz svih sela moraju ići u Sišan, gdje nedobiju niti vode. Taj će postupak oblasti biti austrijski, ali neće biti čovječanski i mudri.

Pozvao je izbornike da usprkos tome učine svi svoju izborničku i narodnu dužnost te neka se složno poćadu na glasovanje onamo, gdje budu zvani.

Zahtjevao je da nebudu izb. komisije sastavljene od većine talijanske tamo, gdje se znade već unapred da će talijani odnijeti manjinu glasova. Pripovjeda kakove nepodopštine znadu talij. komisije bezobrazno počiniti. Poziva izbornike neka dadu svoj glas onomu za koga znadu što je i odkle je, t. j. dru. M. Laginji.

Burni pljesak i klicanje »živio« slijediše lijepom govoru našeg popa Luke.

Jednoglasno je bila prihvaćena po gosp. dru. Mangiarellu preporučena rezolucija, koja ide za tim da se dade opće, izravno i tajno pravo glasovanja i za pokrajinski sabor i za općinska zastupstva, da se pripoznadu svi ispiti položeni i doktorat postignut na sveučilištu u Zagrebu, te da se ujedine sve jugoslavenske zemlje naše monarhije u jedno upravno tijelo.

Time je takozvani službeni dio skupštine svršio. Pjevački zbor iz Pule je zapjevao »Lijepu našu«, koju su svi prisutni (osim dvojice nepotrebnih žandara) otkrite glave slušali.

Iza toga su se svi raštrkali a većina potražilo si čašu vina i mali zakusak. Poslije sedmog sata uslijedio je odlazak ne alturaca, koje su Alturci svih lijepo pozdravili zahvalivši se na posjetu.

U nedjelju na skupštinu Družbe. Još su nam živo u pameti glavne skupšti Družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru u Pazinu, Puli i Cresu, na kojima se našlo na okupu veliko mnoštvo našega naroda i koje bi se pretvorile u pravo narodno slavlje. Na svim ovim skupštinama bio je osobito mnogobrojno zastupan naš narod iz Pule.

Takva skupština Družbe obdržava se ove godine u Buzetu i to u nedjelju dne 28. t. mj. Poziv na skupštinu i program iste, donašamo na čelu lista.

Ovime hoćemo da upozorimo naše u Puli i u okolici, te se nas što više skupi i tako mnogobrojni podjemo i ove godine na skupštinu, da se sastanemo i pozdravimo sa ostalom braćom, koja će tog dana u velikom broju doći u Buzet. Iz Pule za Buzet jest vrlo povoljno putovati, t. j. tko hoće može u nedjelju već u 5 s. u jutro da dodje u Buzet u 8·30 pr. p., ili može otići odavde u 11 sati i 15 minuta a dolazi se u Buzet malo poslje 2 s. po podne. Skupština počima u 3 s. po podne.

Iz Buzeta bio bi odlazak vlakom poslije 7 sati večer ili oko 10 sati u večer brzovlakom, odakle se dodje u Pulu u 9.30 odnosno 11·55 sati na večer.

Putovanje dakle za nas je vrlo pogodno, pak nas se zato mora skupiti veliki broj za nedjelju u Buzet.

U Buzetu pak dočekat će nas braća obječuće i pogostiti slavenskom gostoljubivošću, u koju svrhu skrbi poseban odbor za to izabran.

Pozivljemo radi toga sve naše u Puli i okolici, da se u nedjelju 28. t. mj. u 11 sati prije podne nadjemo mnogobrojni na kolodvoru u Puli, da tako doprinesemo i mi nešto narodnoj slavi, koja će se slaviti u Buzetu prigodom glavne skupštine naše vriedne Družbe.

Naš novi notar. Javljamo svim našima u gradu i na selu, da je novoimenovani c. k. notar u Puli g. Dr. Ivo Šorli došao u Pulu i uredio svoju pisarnu u „Narodnom Domu“ I. pod. Preporučamo živo svim našima, a i narodna dužnost to zahtjeva od svih nas, da idemo svi jedino našemu notaru, koji će nam svaki „strumenat“ sastaviti u našem hrvatskom jeziku. Time će biti prisiljen i sud da piše hrvatski, čime se pak otvaraju vrata i njesla našim mladićima, te će prestati za uviek ona stara anomalija, da je samo za Latina pero i gospodska stolica, a za naše motika i pralica.

Istina nada svo! U zadnjem broju iznieli smo pod naslovom „I ta je klasična“, da je voditelj ovdješnjeg c. k. kotarskog poglavarstva g. grof Mells Colloredo bio mnienje, te kancelisti i podvornici mornarice nemaju prava glasa pri izborima. Ta viest donešena je usljed nesporazumka. Pošto doznajemo da se je g. grof Mells-Colloredo nedvoumno izrazio proti mnienju kamorraša t. j. da po njegovom shvaćanju izbornog zakona tima pripada pravo glasa, to ovime vrlo rado ispravljamo našu zadnju viest u tom pogledu, čime hoćemo ponovno da dokažemo, te nije naša borba uperena proti ničijoj osobi, nego jedino proti iskrivljivanju istine, prava i zakona.

Izbor upravnog vieća u Alturi.

Čim su uniśli Hrvati u općinsko zastupstvo grada Pule kao predstavnici hrvatske okolice, opaža se novi, slobodniji život u našim podopćinama. Osim Premanture, gdje se stanoviti ljudi s narodom i s njegovom narodnom čašću igraju da ne rečemo inače, svim našim selima bila je oduzeta uprava. Ova njim se sada eto vraća.

Prošle nedjelje dne 21. tek. mj. prije podne obavljen je izbor upravnog vijeća u Alturi. Birali su tri tijela svako po četiri zastupnika i dva zamjenika. Izbor je potekao u najboljem redu. Glasovalo je u sve do 80 izbornika svaki u svojem izb. tijelu. Glasovanje je bilo jednoglasno te su bili izabrani ova gospoda:

U I. tijelu kao zastupnici:

1. Kaić Ante pok. Ivana,
2. Sladonja Ante pok. Josipa,
3. Strmotić Marko pok. Paše,
4. Zuccon Ante, učitelj,

a kao zamjenici:

1. Kaić Ante pok. Ante,
2. Rudelić Grgo pok. Lovre;

u II. tijelu kao zastupnici:

1. Sladonja Jakov pok. Ante,
2. Ušić Blaž pok. Ante,
3. Strmotić Ivan pok. Mihe,
4. Ušić Martin pok. Mihe,

a kao zamjenici:

1. Perić Martin pok. Josipa,
2. Ušić Jakov pok. Ante;

u III. tijelu kao zastupnici:

1. Dobran Martin od Ivana,
2. Ikić Josip pok. Jakova,

Nastavak u prilogu.

3. Vrbanac Marko od Anta,
4. Sladonja Mijo pok. Ante,

a kao zamjenici:

1. Družetić Ivan pok. Frane,
2. Biban Mate pok. Petra.

Koliko smo mogli saznati, gornja dvanaesterica zastupnika sastati će se što prije da se konstituira. Bit će po svoj prilici izabran predsjednikom gosp. Ante Sladonja pok. Josipa.

Sajam u Kanfanaru obustavljen. C. k. kotarsko poglavarstvo u Puli odredilo je, da se ove godine ne obdržava sajam u Kanfanaru na Antonju 13. junija i to s uzrokom što se toga dana obavljaju izbori u carevinsko vieće i da se tako pučanstvu mogući toga dana vršiti svoju gradjansku dužnost.

Upozorujemo na to pučanstvo iz bližih i dalnjih mjesta Kanfanaru, da tog dana neide u Kanfanar radi sajma, nego da 13. junija ostane kod kuće i ovrši svoju izbornu dužnost za našeg kandidata Dr. M. Laginju.

Za Družbu. Na javnom sastanku u Alduri prošle nedjelje sakupilo je veselo društvo nekolicine mladjih iz Pule za Družbu K 3.

Lošinjski kotar:

Cres (Javorgrad). Spomenuli smo već toliko puta stanje naše u ovom gradu. Ljepše je i u najdivljem mjestu Afrike nego li u Cresu. Varanja, nepodobštine i kojekakvih drugih švindlarija upotrebila je naša mjesna "kamorra" prigodom sastavka izbornih listina.

Iz samog Cresa ispustili su preko 120 naših izbornika a s okolicom preko 200. Dakako upisali su u izborne listine nekoje, koji nijesu niti podanici austrijski. Dosta je da kažemo „bilo je svega i svašta“. Ali što ćete, nije se ničemu ni čuditi. Ta još se nije ničim pokazao t. j. bolje rekuć iskazao naš novi šjor podesta“, dakle mora već nečim, čime će, baš lijepo su mu došli izbori — i ala da se kvare izborne listine. Mi mu samo velimo da je mogo kod kuće ostati i uživati svoj mir — nego li upletati se u mreže — iz koje neće moći izaći — nego li, ako pobjegne kao i njegov predšastnik.

A Vama drugima „šjorima na komunu“ poručujemo: „Radite što vas volja, ali naškodit nam ne ćete nit najmanje. Došao je i naš vrijedni kopač k svijesti. Uvidio je i on nepodobštine raznih: Černajina, Misečina itd., te se neda više, da ga takvi za nos vuku.“

A Vi braćo „kopači“ spremajte se, da na 13. junija složno glasujemo za našeg dičnog zastupnika Vjek. Spinčića. Pokažimo „podrepnicama“ koliko nas ima. Pokažimo, da je Cres hrvatski grad u kojem živu Hrvati a ne „Kalabrezi.“ Za sada „Do vidova na 13. junija“.

Živio naš zastupnik Vjek. Spinčić.

Veliki Lošinj, 22. V.1 911. — I kod nas za izbore sve živo. Sve se veselo sprema, da „aristokraciji i inteligenciji“ lošinjskoj dokaže, da su se u računima teško prevarili. Gospodo talijanaši, ne vrijede brojevi u anagrafima, ako kod izbora ne dokažete, da vas je zbilja onoliko. Svaki pametan čovjek zna, da čija je većina u mjestu, da će onoga bit većina i na izborima. Kod naših će se talijanaša dogoditi drugačije, jer se ovdje ne mogu kao kod anagrafa Hrvati pretvarati u talijane i to jednim potezom pera. Dakle, gospodo izrodi, spremajte se na megdan, a i imate za koga da se borite, za nekakva dra. Costantini-a. Ala mora biti strašan doktor; poprdili bi rekli „delle cause perse“. Eto im ga, nek im bude na čast! Ali bi im barem mogao doći u pohode, neka ga vidimo, ta nije valjda kakva noćna ptičurina. Ako bi došao, ja ih svjetujem neka mu pripravе večeru kao i književniku Ortisu, samo neka se ne boje, jer ako im gosp. Ortis kao pametan i pošten čovjek i pravi Talijan nije htio doći na večeru, dr. Costantini će im sigurno doći.

K nama na Duhove dolazi naša dika i dika cijele Istre, naš Spinčić, da održi izbornička skupštinu. Malo i veliko od srca se veseli, da će vidjeti svoga zastupnika, neustrašivoga borca za hrvatska prava i čuti njegovu riječ.

Iz Cresa Naš neopodestà — detto ocalin — s prvim svojim javnim aktom bio je loše sreće. Kad čovjek dodje u Cres pričini mu se, da je u Stambulu — pas do psa — čovjek mora se bojati, da ga na razderu. On je htio ovo zaprijačiti, te pozvao canicidu, a bit će da je i drugi razlog — cento piccole fa una grande — blagajna je prazna treba je odnekud napunit — ali je bio slabe sreće, jer mnogi i to od gospode koji imaju pse za šport držali su ih kod kuće za 2—3 dana. Postupak s ovom jadnom i nevinom životinjom zgadio se svakom tko ima i malo srca, pjene dolazile su im na usta poteže ih po ulicama — pitamo zar nema ta napredna creska općina zakon za zaštitu životinja, kad već nema za zaštitu naših ljudi.

Voloski kotar:

Razno iz Voloskog-Opatlje. *Proslava* 40 godišnjice prvog hrv. tabora u Istri i drugi tabor, odgodjena je radi nestalnog vremena na četvrtak, dne 25. ov. mjeseca.

Grozna nesreća se je dogodila na Voloskom dne 16. o. mj. u 7 sati na večer, kod koje su nastradala dva ljudska života a i treći je u smrtnoj pogibelji. Lučki pristav Beroš poslao je po dvojici dječaka sa obale u svoj stan bocu od 30 litara bencine. Dječaci su posudu razbili, a benzin se je razlio po škalama na ulici. Dječaci su pobjegli. Onuda prolazio nešto kasnije financ. nadstražar Semenić sa 3 svoje djevojčice. Zapalio cigaretu i bacio goruću žigicu baš na ono mjesto, gdje je bila razlivena benzina. Najedamput diže se stup vatre, obuhvati otca i dvije djevojčice. Otac se teškom mukom spasio, dok su djevojčice od silnih opeklina poginule. Otac se nalazi u bolnici.

*

Zemalj. školski nadzornik gosp. Matejčić bio je ovih dana ovdje te je pregledavao nekoje škole a medju ostalim i kom. realnu gimnaziju. Čujemo, da je našao zavod u podpunom redu i izrazio se vrlo pohvalno o napretku i stanju te naše škole.

Ovih dana bili su učenici hrv. naše gimnazije na izletu sa svojim profesorima i to na Sušaku, Trsatu, Bakru i Kraljevici. To je bio prvi izlet učenika ovoga zavoda, a nadamo se, da će se svake godine prirediti po koji takav izlet, što će djecu ne samo veseliti nego će joj biti od velike koristi duševne.

Iz Mošćeničke Drage nam pišu: Ovih dana poslie tolikog očekivanja došli su radnici i poduzetnici, koji će nam urediti pristanište. Naši su zastupnici toliko godina već tražili od vlade, da našemu mjestu sagradi komad rive i to su napokon izmolili. Već 3 godine, da se je moralo radnjom započeti, ali eto tek sada se započima. To je sve onako po uzoru austrijskom! Nego bolje igda, nego nigda, pa nas veseli, da ćemo napokon i mi dobiti komad rive, gdje će moći parobrodi pristajati i tako će se izbjeći onoj dosadašnjoj opasnosti i pogibelji kod iskrcavanja. Imat ćemo valjda sada i bolju parobrodarsku svezu, što će biti od velike koristi za naše mjesto i cielu občinu.

Pazinski kotar:

Hrv. slov. djačko ferijalno društvo „Istra“. To društvo dobiva danomice sve to veću važnost u kulturnom životu našem. Osobito utješan razvoj pokazuje glavna društvena tečevina, javna knjižnica u Pa-

zinu, koja danas broji 1233 djela u preko 2000 svezaka. Nije to obična pučka knjižnica kao što su ostale društvene knjižnice. To je takova kulturna instituticija, kojom bi se mogao ponositi svaki oveći gradić. U njoj je zastupana ne samo čitava hrvatska literatura, već također veći zastupnici drugih narodnosti, bilo u originalu, bilo u prevodu. Od prvih Manzoni, Stecchetti, Ariosto, Petrarca, Mascherni, Goethe, Schiller, Weber i dr. Od drugih, naime prevedenih Tolstoj, Dostojevski, Gončarov, Turgenjev, Sienkiewicz, Walter Scott, Maupassant, Dumas, itd.

Osim beletrije ima znanstvenih i naučnih djela kao n. pr. Kraepelin: Psichiatria, Sambart: Sozialismus, Gumplovicz: Der Rassenkampf, Krebs: Halbinsel Istrien, neke tal. radove o istoriji i geografiji Istre. Imade sva godišta „Naše Sloge“, Nade, Prosvjete, Vijenca, Savremenika i ost.

Čitalaca imade sada paz. knjižnica 152, pročitano je bilo u pojedinim mjesecima te godine ovako: januar 130 knjiga, februar 111, marač 102 a u aprilu 130 knjiga, ukupno u prva 4 mjeseca 473 knjige, to je preko polovice onoga, što se je lani čitavu godinu pročitalo (873).

Iskaz primljene potpore u knjigama i u novcu od posljednjeg izvještaja je ovaj: prof. Žic N. darovao 23 godišta „Naše Sloge, Perić I. i 7. godište, Dr. V. Baltić 23 knjige, prof. Doroghy 3, Dr. Kević 2, Hrovatin 1, Nežić Janko 104 razne knjige od tijeh je dobar dio talijanski i njemački.

U novcu primilo je društvo ove potpore, što je sve sabrano kod pazinskih rodoljuba: N. N. K 20·— Dr. Trinajstić, Dr. Kurelić darovali svaki po K 10·—, Dr. Gržinić, Dr. Agneletto, Dr. Pederin i J. Turčinović darovaše svaki po K 5·—; Dr. Šebesta K 4·—; po K 2 darovali su Knez Ivan, Motika Josip, Cucančić Matija, Trampuž Fran, Miro Grkinić, Rebek Pravdoslav i N. Brinšek, dok su gg. I. Medvedić, Premerstein, M. Zgrablić, Raner, Opašić i Doroghy darovali svaki po K 1.

Svim darovateljima nek bude ovim putem izrečena najljepša hvala, želeć da bi i unaprijed pokazivali jednaku blagonaklonost prama našem društvu, jer rad oko pučke prosvjete, ne znači samo kulturni napredak, već istodobno s kulturnim napredkom diže se ekonomska i politička snaga naroda.

Skupština učiteljskog društva Prosvjeta

Odbor hrvatskog učiteljskog društva »Narodna Prosvjeta za Istru« pozivlje, na redovitu glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u »Narodnom domu« u Pazinu, dne 4. junija 1911. u 2 sata poslije podne sa slijedećim dnevnim redom:

1. Otvorenje skupštine.
2. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupšine.
3. Izvještaj:
   a) tajnika,
   b) blajnika,
   c) revizora.
4. Rasprava: Naša organizacija.
5. Izbor: a) odbora, b) dvojice revizora.
6. Prijedlozi.

Opaska. Aktivno i pasivno pravo glasa imadu samo pravi članovi bilo I. bilo II. reda. Pravi članovi mogu biti u Istri službujući učitelji(ce) javnih i privatnih pučkih, građanskih i strukovnih škola, učiteljice zabavišta i ženskih ručnih radnja, te učitelji i profesori srednjih škola. Svih je oko tri stotine.

Premda je skupština sazvana na duhovsku nedjelju, nade je, da će isto većina i učitelja-orguljaša doći na skupštinu, jer glavno je učiteljsko pitanje, a nuzgredna su druga zanimanja. »Družbini« se učitelji spremaju gotovo svi na skupštinu. — Zdravo!

Učitelj i orguljaš.

Pazin 21. svibnja 1911. Gospodarska Sveza za Istru—Pula poslala je podpisanomu Gospodarskomu Društvu 200 vreća posija, svaka po 50 kg. da se iste proda uz sniženu cienu onim seljakom, koji se bave sa gojenjem svinjadi u okruž. mjestne občine Pazin. Ujedno se daje u znanja, da isto Gospodarsko Društvo ima na razpolaganje modre galice (vidriola) sumpora, što se ima predati vinogradarom uz sniženu cijenu u području mjestne občine Pazin, da isti mogu lakše doći do stvari koje će očuvati lozu od peronospore a grožđje od pepela.

Tko želi nabaviti gore navedene stvari, neka se obrati na općinski ured u Pazinu, soba blagajne.

Predavanje u Pazinu. U subotu dne 13. o. mj. predavao je prof. Martin Zgrablić „O Dositiju Obradoviću“ prigodom njegove stogodišnjice.

„Odbor za prosvjetu“ priredjuje svoje zadnje večernje predavanje prije ljetnih praznika u subotu dne 27. o. mj. Predavat će prof. Zv. pl. Doroghy: O Parizu. Budući će predavanje biti popraćeno sa velikim brojem svjetlih slika (njih 100) Umoljava se cienj. občinstvo da izvoli doći na vrijeme. Početak točno u 8 i po.

Posvećenje nove crkve u Bermu. Dne 14. o. mj. obavila se je u našem rodoljubnom Bermu riedka crkvena svečanost. Posvećena je naime toga dana novosagradjena župna crkva.

Svetom činu prisustvovao je i naš novoimenovani presvj. g. biskup, koji se je iskreno naradovao mnogobrojno sakupljenom i pobožnom narodu, častnoj gospodi svećenicima iz susjednih župa, napose g. župniku Grašiću. Radi njegovih velikih za sluga na crkvenom i gospodarskom polju imenovao ga je presvj. g. biskup počastnim konsistorijalnim savjetnikom.

Koparski kotar:

Iz Roča. Ugledna uprava. Pozivom na § 19. tiskovnog zakona pogledom na dopis iz „Roča“ priobćen u broju 18. „Naše Sloge“ molim, da se uvrsti u budući broj „Naše Sloge“ slijedeći ispravak: Ne odgovara istini, da je na poštanskom uredu u Roču iznutra i izvana sve talijanski i da hrvatskom jeziku tamo nema mjesta već je istina, da svi oglasi bivaju pribiti u onom jeziku u kojem jih poštanski ured dobiva, te je poštanski ured providjen samo trojezičnim tiskanicama. Ne odgovara istini, da voditeljica pošte upravlja uredom samo u talijanskom jeziku, već je istina, da ona sa strankama govori u onom jeziku u kojem je nagovorena. Nije istina, da upraviteljica pošte pretvara hrvatska imena u talijanska, već je istina, da imena bivaju unešena i upisana kako jesu podnešena. Nije istina, da upraviteljica pošte dozvoljava dvojici najvećih narodnih protivnika upravu pošte, već je istina, da ona povjerava — ako se udalji iz Roča, a na to ima pravo za 3 dana — ured jednoj osobi svojega povjerenja kadroj izpunjavati dužnosti poštanskog ureda, te ove osobe jesu njezin suprug, koji se priznaje Hrvatom i govori hrvatski i njezin brat, koji nemogu jer neovlašteni podpisivati svojim imenom, već imenom upraviteljice, koja je jedino odgovorna za svaki čin na pošti. Nije istina, da je u poštanskom uredu bilo otvoreno jedno pismo upravljeno na dopisnika Josipa Maljavac, koji je tada bio u Pazinu, bilo otvoreno izvan ureda od sluge i da je ovaj sluga bio odmah na prijavu Josipa Maljavac odpušten iz poštanske službe, — a to se dogodilo prije 10 godina. Nije istina da je na poštanskom uredu bila jedna reklamacija (od dopisnika Josipa Maljavac) raskinuta, već je istina da je upraviteljica pošte, kad je opaziła da je Josip Maljavac dvije jednake reklamacije podnesao dogovorno s njim jednu prekinula, a i to se dogodilo pred više godina dana, te je isti dan reklamacija stigla novina reklamirana. — Pina Čeh.

Iz Narodnog Polja kod Buzeta. Upozorujemo ovim naš okolišni narod na glavnu skupštinu „Družbe sv. Ćirila i Metoda, što će se držati iduće nedjelje 28. t. mj. u 2½ s. po p. u „Narodnom Domu“ i to u novoj našoj naseobini ispod Buzeta, prozvanoj „Narodno Polje“. Akoprem skupština počima poslie podneva, ipak će naši ljudi iz bližnje i dalnje okolice biti i prije podne na „Narodnom Polju“, da iskažu čast miloj braći gostovima, što će svi već prije podne stići k nama. Da bude sve u redu, te da bude svatko zadovoljan i poslužen, onaj čitavi dan bit će oko „N. Doma“ više krčama, gostiona, paviljona, kavana, gdje će svatko moći naći utjehe i okrjepe za svoj — želudac. Ne treba, jer poznamo rodoljubnost naših ljudi, spomenuti, da će oni pri dolasku gostova i njihovu odlasku dostojno pozdraviti ih, a da opet ne podsjetimo sve naše, da čitavi onaj dan vladaju se pristojno i mirno, kako su uvjek i do sada u takovim zgodama. Pokažimo našem i tudjem svijetu, da smo napredovali i mi ovdje u svakom obziru. Nadamo se, da će čitav naš Kras — junački i rodoljubni — k nama u dolinu na narodni pir. Svi naši za to nek slobodno pjevaju, sviraju, slobodno zabavljaju, al onako, kako se mora pred licem mnogog naroda. Nek nam bude narodna čast prva. Nastojmo pokazati našoj „Družbi“ i gostima svoju zahvalnost, kad nas počašćuju svojom skupštinom i posjetom. Nek od nas ponesu svi svojim kućama o nama najljepšu uspomenu. — Ako svoju braću čitave Istre i narodne prvake ne budemo mogli onako poslužiti, kako bismo željeli, barem obradujmo ih svojim rodoljubljem i ljubavi. Drugo od nas ni ne očekuju oni.

Iz Grimalde. Dne 5. juna tj. drugi dan Duhova bit će sastanak narodni i ujedno skupština podružnice Sv. Ćirila i Metoda, ako bude lijepo vrieme na Grimaldi 1 sat od štacije Cerovlja sa sokolskom glazbom, te mala zabava i razgled sa visine Grimaldske malo ne ciele Istre. Početak u 2½ sata poslie podne sa običnim dnevnim redom. Mole se gospoda, da se potrude do Grimalde.

Iz Vrha kod Buzeta. U nedjelju 7. t. mj. obdržavala se ovdje godišnja glavna skupština ovdješnje podružnice Družbe Sv. Ćirila i Metoda. Odbor iste je ostao nepromjenjen, samo našega propalega Grgu Črneha iz Medveja svrgnulo se sa odborske časti; zamijenio ga je Antun Črneha pok Ivana iz istoga sela. Grgo zar su ti vrane mozak iščupale!? Što misliš? Prije si bio pravaš i vodja naših dičnih Medvejaca, a sada?!? prodanac. Toga dana imali smo i plesnu zabavu, kod koje je svirala buzetska glazba na opće zadovoljstvo sve do kasno u noći. Čist prihod, što se toga dana nabralo u korist Družbe, izručit će se kod glavne skupštine 28. t. mj. družbinom blagajniku u Buzetu.

Cijeli je dan prošao mirno i veselo u lijepoj zabavi. No poslije odlaska naših glazbara pokazala se u krčmi Antuna Majcan, pred čigovom kućom se obdržavala skupština Podružnice, šaka lakoumnih mladića, tobožnjih talijana, a medju njima i Sirotić Lovro-Ježić, koji su nas valjda htjeli odpratiti do dome hljebovima Sv. Stjepana. Za taj put nije im uspjelo.

Iz Rakitovca. Dne 5. junija t. g. obdržavat će ovdješnja podružnica Družbe X. godišnju glavnu skupštinu u 3 s. po podne u prostorijama Žigante sa običnim dnevnim redom. — Odbor poziv lje i ovim putem gg. članove i druge prijatelje naše Družbe, da dodju mnogobrojni na tu skupštinu.

Razne primorske viesti.

Težak porod! Dugo su se naši „Talijani“ natezali radi svog trećeg kandidata — i to radi toga jer bijaše *mnogo prognašenih* — za jedno jedincato mjesto t. j. za II. izborni kotar (Motovun, Poreč i Rovinj Za taj izborni kotar *natjecali* su se naime: savjetnik računovodstva Dr. Pogatschnik u Poreču, kojega su već bili porečki gradjani jednodušno proglasili svojim kandidatom na javnom sastanku. Drugi talijanski kandidat za taj izborni kotar, koji se nije podufao javno ustati, ali koji želi valjda više nego li itko drugi izmedju tolikih kandidata doći u Beč, bio je zemaljski prisjednik i suradnik tršćanskog „Židovćića“ g. Fr. Salata. Ali koli g. Pogatschnik toli g. Salata moradoše svoju željicu zatomiti u sebi zatomiti — jer nebijaše izgleda za njih — i jer se je talijanska stranka bojala, da s njima doživi još veći *„fiasko“* nego li ga je doživila dne 14. maja 1907. sa g. Bartoliem.

Valjalo je dakle tražiti drugu — il ako ćete treću osobu, koja uživa više ugleda i većeg upliva kod talijanskih izbornika u obće, osobito pako kod izbornika u gradu Rovinju. Pomisliše tada na svoga pristašu i čestitoga muža g. Gandussi Giardo obrtnika ili trgovca i posjednika u Rovinju. Ovaj se je dugo opirao iztičuć, da to nije za njega da imade odviše posla u svojim poduzećima da je to nezahvalan posao, da bi morao zanemariti svoja poduzeća itd. Al je on konačno ipak obćenitom pritisku svojih prijatelja popustio izjaviv, da se pokorava stranačkoj disciplini i da se laća tog *nezahvalnog* posla.

I tako ostaše prijatelji i blizanci Pogatschnik i Satata — kako bi oni rekli: „in tromba!“

Iz pokrajine. Lakonski odgovor: „Nemamo novaca“. To je ona nečuvena, glasovita i originalna odluka Zem. odbora u Poreču od g. 1911. kojom se priznava i nagradjuje mar i požrtvovnost hrvatskih pomoćnih učitelja, vjeroučitelja i učiteljica ženskih ručnih radnja u Istri. Ta odluka mora opeći u dno duše ne samo zanimanike, već i najmlitavijeg hrvatskog patriotu Zar to nije atentat na sav hrvatski dobrodušni, plemeniti i izmučeni živalj Istre? Zar to nije nesavremeni i ne-Evropejski akt? Po čemu se računa moć i vrijednost jedne države i pokrajine? Po civilizaciji! Analfabetizam je lanac, kojim je sapet svaki korak napredka.

Eto poménih učitelja, vjeroučit lja i učiteljica, koji trgaju lance, zapreke napredku, koji vode nenaobraženi elemenat do pitke bistre, zdave vode, do ruba tekuće proke i puštaju ga u bujicu prosvjete. Eto pionira prosvjete, koji čvrste ujedno temelje i probitke narodne, te domovinske, a nagrada? Nagrada im je — niti zahvalnost sa strane zvanog na to i postavljenog!

Oh! Koliko bi jošte novaca našao Zem odbor za svoje miljenike, kad bi trebalo al — — — — — za tudjinca kruha nemaš (!)

Ovom odlukom zem. Odbora nesmijemo smalaksati mi zanimanici, već nas mora potaći jošte na snažniji i marniji rad na polju prosvjete. Zapamtimo dobro da čim nas neprijatelj manje nagradjuje, da tim više vrijedimo, jer mu nije u prilog naš rad. Neuprovnim i nehotičnim načinom sa strane zem. odbora sa svojom odlukom priznaje naš mar i nastojanje. Nek nas mrze i crne, nek nam postavljaju zaprijeke i nek nas proganjaju, njihov je biti će naše veselje, njihova zavidnost ili zloba, nas napredak. Nagrada neprocjenjiva je naša to, što smo nešto doprinijeli za narodne težnje, te zadovoljstvo naše nutrnje što čutimo zahvalnost narodnu. Vrijednost neku općenitu smo stekli, jer čovjek koliko vrijedi, koliko je za opće dobro doprinesao. Napred dakle na posao, jer time ćemo pokazati ljubav do napredka i prosvjete, time ljubav do zapuštenog nam duševno i tjelesno Istarskog sirotana, time domoljublje a nada sve civilizaciju i kulturu — onim *nasvanima* civilizovanima i kulturnima (!!!)

Svećenik — Pomoćni učitelj.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjeg- i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielo put, umiva se samo sa

liljansko-mliečnim sapunom
(Steckenpferd-Lilienmilch-seife)
(Marka konj na palici)
od Bergmann & Co., Telschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

Broj 2512/11.

Natječaj.

U komunalnoj maloj realnoj gimnaziji u Voloskom Opatiji, otvara se početkom školske godine 1911./12. III. razred.

Utlied toga otvara se natječaj na mjesto a.) učitelja vjere eventualno suplenta sa nagradom, koju uz iste uvjete uživaju učitelji na državnom zavodu;

b.) učitelja filologije, kome je glavni predmet hrvatski jezik, a nuzgredni klasična filologija.

U oba slučaja dat će se prednost onim kompetentima, koji su kadri osim svoje struke obučavati u još kojem predmetu.

Reflektanti na ova mjesta, neka svoje molbenice valjano instruirane podnesu najkasnje do 15. lipnja 1911. Glavarstvu obćine Volosko-Opatija.

Volosko-Opatija, dne 20. V. 1911.

POZIV

na IV. redovitu godišnju skupštinu **„Marčanskog društva za štednju i zajmove, registrane zadruge na neograničeno jamčenje“**, koja će se obdržavati na drugi Duhovski blagdan (5. junija tek. godine) na 3 i pol sata poslije podne sa slijedećim

Dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlegodišnje glavne skupštine.
2. Čitanje zapisnika o izvršenoj reviziji „Gospodarske Sveze za Istru“ dne 4. i 5. maja tek. god.
3. Izvještaj Upravnog odbora i odobrenje računskog zaključka za poslovnu god. 1910.
4. Odluka o uporabi čistog dobitka.
5. Eventualia.

NB. Kroz posliednjih osam dana prosto je svakomu pregledati račune izložene u društvenoj pisarni.

Marčana, dne 15 maja 1911.

Odbor.

GLAVARSTVO OBCINE VEPRINAC.
Br. 591.

Oglas natječaja.

Na temelju zaključka občinskog zastupstva od 22. ovog mjeseca, i članka 5. ustrojnog pravilnika za občinske službenike, otvara se natječaj na mjesto občinskog tajnika-blagajnika kod ovog glavarstva obćine Veprinac sa sjelom u Ičićima, sa godišnjom plaćom od K 2400 (dvije tisuće i četiri sto kruna) isplativom u mjesečnim predplatnim obrocima, i sa pravom na mirovinu u smislu zemaljskog zakona za Istru od 12/8, 1907 z. z. l. br. 42.

Natjecatelji na ovo mjesto moraju dokazati da posjeduju svojstva zahtjevana u član. 6. 7. i 8. spomenutog pravilnika, a osobito austrijsko državljanstvo, neporočno ćudoredno ponašanje i podpunu sposobnost za obavljanje uredovnih posala ovog službenog mjesta.

Naročito pako zahtjeva se poznavanje hrvatskoga jezika kao uredovnog i njemačkog jezika u govoru i pismu, a dati će se prednost onomu koji pozna takodjer i talijanski jezik.

Molbenice sa dokaznicama o navedenim svojstvima imaju se podnesti podpisanomu najkasnije do 30. junija 1911.

Veprinac Ičići 23. maja 1911.

Općinski glavar **Bachlch** v. r.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Produja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 9.

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica povjereno mi je na rasprodaju velika zaliha cipela ispod tvorničke cijene. Ja prodajem zato svakomu 2 para cipela na podvez za gospodu i 2 para za gospodje, smedje ili crne kože, galoširane sa čvrsto zabitim podplatom, vrlo ukusne najnovijeg oblika. Veličina po broju.

Sva 4 para stoje samo K 9

Razašiljem pouzećem.

P. LUST, izvoz cipela

KRAKOV, br. 72/S.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznono po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12 2 ili 6 1 ili 1 obiteljska boca K 5·—

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, ogrebotina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana. 2 posude stoje K 3·60.

Dobije se u ljekarni „k anđelu čuvaru“ A. THIERRY-a u PREGRADI Hrvatska. — Imade ga i u skoro svim drugim ljekarnama.

Brzojav! **Još nikada ovdje!**

Mi darujemo K 1200·— u daru i gotovom!

Za rješitelje slike stavili smo gornju svotu. Svaki, koji nadje i preriše domaćicu, dobiva uru za gospodu ili gospodje u vriednosti od K 20 ili na želju K 15 u gotovom. Uvjet je, da svaki naruči izvrstni „Diana“ lanac mit. zlato i pošalje za to K 1·75 i u markama. Nagrade se diele iza primitka rješenja. Sve pošiljke neka se uprave na:

Patria-Zentrale A. Seifert, Beč VII, Neubaugasse 63

Ime Mjesto

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) Almeria*)
parobrod: **Alice** . . . . . 20. maja
„ **Marta Washington** 27. „

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*),
parobrod: **Sofia Hohenberg** 18. maja Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Uložne knjižice za „PUELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ∴ **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** ∴ ∴ ∴ ∴ Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže s v a k o m u proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam. ∴ ∴ ∴ ∴

Cijena 1 bočici 50 filira, 12 bočica stoji 5 kruna, 24 bočice stoje 10 K franko pošta. ∴

Dobivaju se samo u ljekarni ∴ k. sv. Petra ∴

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.
„DANICA“ druga vrst à K 75·- po 100 zamota.
„VESNA“ treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

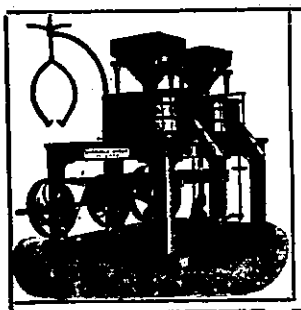

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

Skladište proljetnih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za DUHOVSKE BLAGDANE svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske naručbe obavljaju se točno uz ponzeće.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očihano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očihano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prane pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamienjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na **Riegl**, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. aprila do 30. junija 1911.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Poned. Srijeda Subota
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	7.35	odl.	RIJEKA	dol.	5.—	5.—
8.10	8.10	dol	Opatija	odl.	4.25	4.25
8.20	8.20	odl.	„	dol.	4.15	4.15
9.40	9.40	dol.	Beli	odl.	2.55	2.55
9.50	9.50	odl.	„	dol.	2.45	2.45
10.40	10.40	dol.	Mersg	odl.	1.55	1.55
10.50	10.50	odl.	„	dol.	1.45	1.45
11.20	11.20	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
11.30	11.30	odl.	„	dol.	12.55	12.55
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	1.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
1.20	1.20	odl.	„	dol.	11.15	11.15
2.20	2.20	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
3.40	3.40	odl.	„	dol.	9.15	9.15
4.05	4.05	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
4.10	4.10	odl.	„	dol.	8.40	8.40
5.20	5.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
5.30	5.30	odl.	„	dol.	7.05	7.05
5.40	5.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
5.50	5.50	odl.	„	dol.	6.45	6.45
6.40	6.40	dol.	NEREZINE	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Puntu i Lopara.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 22. Pula, u četvrtak dne 1. junija 1911. God. XLIII.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se se plaća poštarina, ako se izrana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utiče se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., ostali 20 h., koli u Puli, toli izvan isto.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuje sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Glavna skupština Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru u Buzetu.

Ta se je skupština pretvorila u veliki, narodni tabor, koji se je, dakako kretao u granicama najavljenog rasporeda. Ono mnoštvo naroda, što je u nedjelju dohrlilo u Buzet iz svih strana hrvatske Istre, sjećalo nas je nezaboravnog dana 9. lipnja 1907., kad se je u srcu Istre, u Pazinu gradu, na družbin poziv sastalo sve, što u Istri hrvatski čuti. I onda kao i prošle nedjelje sastali se predstavnici svih naših stališa: kao i onda tako se i prošle nedjelje u Buzetu okupili gotovo svi naši narodni zastupnici, odvjetnici, liječnici, obrtnici, trgovci itd. Premda je bila nedjelja došlo je na skupštinu mnogo svećenika, medju kojima smo vidjeli i starih boraca i velikih prijatelja naroda našega. Na okupu našao se velik broj naših učitelja i učiteljica, koji se radi odazivlju svakom narodnom pozivu. I onda kao i prošle nedjelje lebdjela je nad družbinom skupštinom jedna misao: 9. lipnja 1907. bio je izražaj zanosa i oduševljenja nad nezaboravnom pobjedom od 14. svibnja. Na velikoj je pak skupštini od prošle nedjelje našao oduška osjećaj skorašnjeg izbornog boja gdje će se ponovno manifestirati silna i neslomiva volja istarskih Hrvata. A nad šve je to i onda kao i u nedjelju sjajno i prekrasno nebo sipalo svoj topli sunčani blagoslov.

Sastanak se je držao na Fontani, „Novom Buzetu" kome su naši ljudi udarili temelj. Sastanak se je držao u „Narodnom Domu" sred cvjetne i zelene prirode, na podnožju humka, na kome još jedva nekako drhturi gola nemoć propalog talijanskog Buzeta. Čudni li su putevi sudbine. Prije je na onom vršku vladala sila i sjaj, a nadaleko u okolo bieda i žalost; sada se tuda izvija snaga i mladost, a tamo gori nesnosna starež i zadah opustjelog groblja. Umire stari, nepopravljivi parasit, dok mu domaća, sokolska glazba, dolje igra posljednje opijelo. Ta je vrijedna glazba imala u nedjelju mnogo posla. Na njoj bijaše, da dočekuje i u „Narodni Dom" vodi gostove koji su stizavali iz raznih strana Istre. Oko 11 sati prije podne stiglo je na kolodvor Počekaj družbino Ravnateljstvo s gostovima iz istočne Istre i Trsta. Tu ih je dočekao obljubljeni i neumorni župnik u Brestu, velečasni gospodin Ellner. Uz pucnjavu mužara, lepršanje narodnih hrvatskih trobojnica, vodjeni sokolskom glazbom, pozdravljeni morem naroda uputili se gostovi u „Narodni Dom" nedaleko kojega je bio smješten prekrasan slavoluk.

Pod milim nebom odslužio je družbin predsjednik gosp. Vjekoslav Spinčić svetu misu, kojoj je prisustvovalo mnoštvo naroda.

Za vrijeme skupnog objeda u „Narodnom Domu" digao se je narodni zastupnik, jedan od prvih probuditelja buzeščine i prvi njezin hrvatski načelnik, g. Fran Flego i lijepim, rodoljubnim riječima pozdravio sve prisutne. Odgovorio mu je plamenitim govorom narodni zastupnik gosp. dr. Ivan Poščić. Nazdravljeno je predsjedniku slovenske družbe gosp. savjetniku Senekoviću i blagajniku iste družbe gosp. Hudoverniku, koji su se sa svoje strane na lijepim pozdravima srdačno zahvalili.

Vani je medjutim od časa do časa raslo mnoštvo. Ma kako bila velika dvorana „Narodnog Doma", vidjelo se odmah, da ona ne će moći primiti ni deseti dio one ogromne mase. I doista, kad se je dvorana napunila općinstva, vani se je na golemom prostoru stisla nepregledna množina svijeta. Da i ti ljudi nešto čuju do samih se vrata „Narodnog Doma" donijela dva stola, prebacile dvije daske i tu se na žarkom suncu okupilo Ravnateljstvo, da narodu dade račun o svom poslovanju u prošloj godini. Da se govornike i izvjestitelje donekle obrani od sunca, jedan je naš čovjek uzeo hrvatsku veliku trobojnicu, a drugi se popeo na ljestve i za trajanja cijele skupštine držao drugi kraj narodnog barjaka.

Na to je ustao družbin predsjednik profesor Vjekoslav Spinčić i jakim i snažnim glasom, da ga se moglo daleko čuti, izrekao je ovaj govor:

Slavni zbore!

Sastao nas se je dovoljan broj, i više nego propisuje § 25. naših pravila, te otvaram današnju godišnju skupštinu Družbe sv. Ćirila i Metoda, 18-tu po redu.

Čast mi je pozdraviti prije svega ovdje prisutnu braću Slovence, vrlo poštovanog predsjednika slovenske družbe sv. Ćirila i Metoda gosp. Andrea Senekovića i blagajnika iste gosp. notara Hudovernika. Slovenska družba imade istu svrhu kao i hrvatska; obje rade doista neodvisno jedna od druge, al prema istom cilju. Ja želim da ona ljubav, koja dosada izmedju ovih postoji da ta potraje i nadalje; pače idem i dalje pak izražam i ovdje vruću želju da se ta ljubav protegne na sva društva hrvatska i slovenska, pak, da idu sva ne samo na kulturnom polju nego i na političkom i gospodarskom k istoj svrsi.

Narode!

Već je 30 godina tome što sam počeo zalaziti u ove strane. Kad sam prvi put ovamo došao, kao nadzornik škola, 1882. godine onda ovdje u Buzetu nije bila nego talijanska škola na tri razreda, u kojoj se nije podučavalo hrvatskoga jezika nit kao predmet; u kotaru bile su samo dvije hrvatske redovite i nekoliko pomoćnih škola.

U obćini paševali su Talijani i Talijanaši. O kakvim pravima za Hrvate i Slovence u ovoj obćini ne bijaše ni govora. Narod, ili bar pojedinci u njem bili su se počeli već nešto prije trzati od dugovječnoga sna. Prvi koji je znao živom riječju oduševiti narod za njegove svetinje bio je starijima dobro poznati Mate Trnovec, onda pristav kod ovdješnjega kotar. suda, — danas umirovljeni dvorski savjetnik. On i neki svećenici prvi su osvješćivali narod ove obćine i kotara. K njim valja pribrojiti i blagopokojnoga Petra Flego, koji je vodio i kao klerik, kao kapelan, kao kanonik, bar neko doba godina zalazio u svoje rodno mjesto Štrped, u tu Crnogoru Buzetskoga kotara, gdje nalazimo kao prve borioce blagopokojnoga Antona Flego, „Nabrgoja", Dinka Flego i druge, sa na čelu njim Franom Flego.

Njim na čelu borili su se naši proti tiraniji Talijana podržavanoj od talijanske kamore i podupiranoj od c. kr. vlade u godinama 1884.—1887. Dakle skoro četiri godine. Njihova borba rodila je tim plodom, da je ova obćina već u godini 1884. dobila u obćinskom zastupstvu $^2/_3$, koju je pak tek poslije 8 mjeseci bila pozvana na konstituiranje, k kojem $^1/_3$ Talijanaša nije došla. C. kr. vlada je na to Zastupstvo raspustila, imenovala talijanski upravni odbor, te raspisala izbore, mjesto poslije 6 tjedana, poslje tri godine.

Već u godini 1884. borili su se naši 7 dana i noći ko u vojničkom logoru pod zidinam Buzetskim; dočim su se godine 1887. borili 12 dana.

I obćina prešla je u naše ruke.

Tadašnjim junačkim borcima, tim oslobiteljima ove velike obćine ispod talijanskoga kamoraškoga jarma, preminulim kličem slava, živi, živili i zdravi bili! Na čelu njim pozdravljam Frana Flega, koji imenito uz Ivana Sancina i druge vodi narod ove obćine, kao i sve vas, što ste se iz bližega i daljnjega danas ovamo potrudili.

(Dolazi velezaslužni gosp. Dr. Matko Laginja uz povike naroda „Živio Laginja", „Živio otac naroda", „Živio spas Istre"! Silno oduševljenje).

Mili narode!

Ne zaboravi nikad borbâ, koje su se borile u godinam 1884., 1885., 1886. i 1887. medju i pod zidinama buzetskim. Ne zaboravi stanja koje je do onda u obćini vladalo.

Stariji, sjećajte na to mladje i osvježivajte ovjek uspomenu na trud i muke koje ste imali prije nego li ste postali gospodari u kući svojoj.

Slavna skupštino!

Ako sam spomenuo ovu borbu, koja se je vodila prije 24 i više godina u ovoj obćini, danas je upravo godišnjica izbora našega premiloga Frana Flego prvim hrvatskim načelnikom ove obćine, izabranim 28. svibnja 1887. (gromki: „Živio Fran Flego), nisam to učinio samo za što doseći, ili da dadem poštu zaslužnim mužem, nego i zato jer je to usko spojeno sa djelovanjem Družbe. Čim se koja obćina po nas predobije, već ne treba da se družba brine za škole u njoj ni malo. Družba mora upreti sve sile da uzdržava škole u onim obćinama gdje Talijani s našim narodom vladaju. Družba je i prošle godine otvorila novih škola, tako da ih imade danas 34 sa 51 učiteljem i učiteljicama; sa dva nastavna tečaja i 5 zabavišta. U svemu 58 učitelja, učiteljica i voditeljica zabavišta. Svega potroška imala je prošle upravne godine okolo K 140.000, a primila je K 186.000. Kad pomislimo braćo na velike potrebe našeg naroda i drugud, i da se pobire novčić po novčić, desetica po desetica, kruna po kruna, to moramo priznati da je to mnogo.

Prema koncu lanjske godine jedna je oveća svota zapala družbu: 25.000 kruna od jedne osobe koja kad je dala, nije htjela da se za njezino ime znade; od osobe kojoj smo žalibože skoro saznali za ime pošto je umrla već 3. siečnja tek. g. »To je, braćo, blagopojni podmaršal Juro Čanić, muž koji je r di ljubavi do svojeg naroda hrvatskog, do svoje domovine Hrvatske prije dobe morao ići u penziju. Značajan je njegov dar. Bio je visok častnik, jedan od najizvrsnijih vojskovodja u cijeloj našoj monarhiji.

Ni njegova visoka čast, ni sjajna odora, ni veliki gradovi u kojima je živio, ni otmeni krugovi u kojima se je kretao ne bijaše kadri, da u njem unište plemenitoga čuvstva vruće ljubavi do svoga roda. Svoje zaslužbe je štedio, a da ih uzmogne dati, najviše Društvu Sv. Jeronima za širenje hrvatske sviesti i nauke medju narodom i našoj Družbi. Dokaz, kako je pojmio svrhu Družbe, pogibelj u kojoj se nalazi hrvatstvo Istre i što i ova znači za domovinu.

Svojim darom postavio si je trajan spomenik u srcima istarskih Hrvata.

Slavá mu vječna!

Od drugih pokojnika spominjam blagopokojnog kanonika Horvata u Zagrebu koji je družbi namro 2000 kruna. Slava njemu i drugim blagopokojnim dobrotvorom družbe.

Hrvati u Americi koji su se izselili tamo da zasluže za se i za svoje, živo se sjećaju družbe; daleko su nam prostorom a blizu srcem. Podali su lijepih svota putem „Hrvatske zajednice" iz sjeverne Amerike, i putem „Materinske riječi" (Noe Martinolić) iz južne Amerike.

Kroz naše podružnice u Istri dobila je družba 15.000 kruna, kroz naše rodoljubne novine u svim hrvatskim pokrajinam 30.000 kruna, za narodni blagdan 40.000 kruna. U tom dobilo se od kluba Ćirilo-Metodskih zidara, od kluba „Istra" u Zagrebu od naše mladeži, i od žigica. Družba imala je god. 1910 dohodka 50.000 kruna više nego li 1909. Njoj je osjeguran sa strane c. kr. vlade, a marom naših zastupnika, za budućih pet godina trošak za naše škole u Puli, Cresu i Malom Lošinju. To ipak nema odvratiti nikoga a da i dalje ne doprinaša za našu družbu. Njoj još ostaje 27 škola sa 53 razreda bez nastavnih tečaja i zabavišta a k tomu, što je glavno ima u Istri kotara, kamo, družba nije mogla do sada segnuti sa svojim radom, a gdje ima našega naroda koji hoće da se spasi i kojem valja u pomoć priskočiti.

Zahvaljujuć svim na dobrohotnosti i dobrotvornosti iskazanoj družbi, preporučam ju u daljnu ljubav novinama, družtvima, podružnicama, klubovom kao i pojedincem, preporučam svim da se je sjete često, osobito za novu godinu i narodni blagdan, da pak uzmogne udovoljiti svim

pučko-školskim potrebam, i spasiti zadnjega Hrvata Istre.

Zatim je pročitao tajnik Viktor Car Emin svoje izvješće, u kojem je ocrtao rad družbinog Ravnateljstva u prošloj godini. Spomenuo je družbine izvore, koji da orosuju naše mlade voćke i u naše istarske dubrave unose svjetlo i blagoslov. Ti su izvori: podružnice, četa narodnih povjerenika, kojih već imade 140, utemeljitelja 151, zatim občine, novčani zavodi, poduzeća, škrabice, narodni biljeg pa narodni blagdan. Dotakao se je i naše omladine, koja radi živo oko unapredjenja družbinih ciljeva bilo priredjivanjem zabava, akademija, bilo raspačavanjem narodnog biljega, namještanjem družbinih škrabica itd. Istaknuo je požrtvovnost grada Karlovca, kojemu Istra i družba duguju mnogo. Pohvalio je naše Hrvatice, koje su se osobito prigodom narodnog blagdana trudile, da družbi namaknu što ljepših darova. Hoće li naša Istra ikada smoći toliko cvijeća, da što doličnije nagradi te svoje mile i blage dobročiniteljice?

Lanjske godine družba je otvorila zabavište u Velikom Lošinju, otvorila je jednorazrednu školu u Rapcu, dvorazrednu u Puli, jednorazrednice u Novoj Vasi kraj Poreča, u Kopru, Jadreškima i u Miljskim Hribima. I tako se je u jednoj godini spremilo pod družbine krovove oko 3500 djece, koja su pod brigom lijepe čete družbinih učitelja i učiteljica, kojih ukupno imade 58. Družba se je pobrinula i za nepismene i pozvala učitelje, da i odraslije poučavaju, te im je rad na tom polju primjereno nagradila. Poduprla je više učiteljskih pripravnika, pomogla nekim občinama podići školske zgrade, proučila neke osnove za svoj budući rad. O tom će nadamo se biti govora na budućoj glavnoj skupštini. Neprijatelj pazi na svaki naš korak, s toga nebi bilo uputno da mu otkrivamo svoje staze. Za danas neka naši prijatelji upamte ovo: U nekim krajevima Istre nije dosta imati novaca, zemlje, o zakonskim propisima sastavljen nacrt, da možeš graditi školu. Mi smo to sve imali u Malom Lošinju i Bakaču, ali naši su Talijani rekli: ne puštamo i naša su gradilišća ostala pusta. Neki se je ministar u Beču doduše snebivao nad takovim postupkom, ali to ne smeta, da se prečesto i njegovi slavni organi postavljaju na azijatsko stanovište naših signorotta.

Unatoč svemu tomu, gospodo, gledajmo u budućnost s mnogo vjere i pouzdanja. Istra imade danas sinova, koji će se znati obraniti od neprijateljskih nasrtaja. A pomagat će i družba. Reći će tkogod jedna škola nije velika stvar, niti će on pretvoriti selo u akademiju samih mudraca. To neće, ali mimo toga, što će našemu čovjeku ipak dati nekoliko vanrednih savjeta k boljem budućem životu ona imade za nas u današnje vrijeme još jednu znamenitost. Vi znate svi, kakav tužan život provodi naš čovjek u južnoj, a osobito u zapadnoj Istri. Što zaradi, to ide u lihvarske talijanaške ruke, a kad nemože da plati, onda ga privežu uza se, da za njih tegli, da se za njih troši i mrcvari. Piju mu krv, tuku ga u dušu, grde mu jezik, blate mu običaje, gone ga i do životinje ponizuju. I tako u našem čovjeku trune svijest i trne — i dodje dan, kad i on sam izgubi vjeru u sebe, kad ga obuzme tužan osjećaj, da je on na svijetu samo za to, da tudjinu služi, da ga sluša, da ga se boji, da pred njime trepi.

Onda dodje dan — i u njegovu selu odjekne lopata: eto, došli ljudi i polažu ugaljni kamen, a na njemu dižu zidove visoke i bijele. I meću krov, a nadanj tornjić sa zvoncem, koje će jednog jutra odbiti u drago rodjeno nebo svoje tanke, srebrene zvukove — i na njegov će glas doletjeti jato vesele, male djece, da se okupi oko učitelja ili učiteljice i da gutaju novu do tada nikada nečuvenu riječ . . . I naš će ubogi čovjek gledati to i slušat će, kako se iz bijele suncem blagoslovljene kuće razliježu tanki glasovi djetinje pjesme:

Gdje ptičice milogiasnim glasom pjevaju,
Tu je moja domovina — tu moj mili stan . .

A čut će se i drugi glasovi: o slobodi, dostojanstvu čovjeka, o časti narodnog imena . . . I naš će nevoljni čovjek primjenama stati ko okamenjen. Onda će sluškivati i stati ko okamenjen. Onda će se i u njemu krenuti nešto. Zadrhtat će davno obamrle žice zaigrat će u njemu duša, žilama prostrujati snaga, probudit će se u njemu čovjek, naš čovjek, Hrvat — i kad vidi, kad se sjeti, što je sirota sve prošao i što je sve prepatio, stisnut će zube, zgrčiti pesti — i jednim će mahom stresti sa sebe sramotan jaram, koji tišti njega, nas i našu milu i lijepu domovinu.

Ovo je izvješće primljeno s odobravanjem.

Blagajnicki izvještaj pročitao je g. Dr. Janežić. Iz njega vadimo slijedeće podatke. Družba je imala u g. 1910. K 186.244·86 prihoda. Podružnice su doprinjele 14.763·56 kruna, novine od kojih sam „Riječki Novi List“ K 15 000, — K 29.621·21·25. Narodni blagdan i ostali darovi prispjeli izravno Ravnateljstvu K 64.864 87, občine K 4.197·80, poduzeća K 31.681·23, Ćirilo Metodski zidari u Zagrebu K 4.000, zapisi K 32.430 02, narodni biljeg K 729.17. Ostatak od nešto preko K 3500 kamati uloženog novca i temeljne glavnice. Potrošilo se: za plaće učiteljima K 72 717·77, za uzdržavanje školskih prostorija 6.450·74 kruna, za popravke i dogradnje 12 449 75 kruna, za knjige, učila K 1.730·84, u ime potpore učenicima K 2 768, za pristojbe mirovinskom zavodu K 3912, u ime potpore za gradnju škola K 2000, za upravne troškove K 6.829·42, za poreze i razne druge troškove nešto oko K 5.800. Dne 31. prosinca 1910. iznašala je družbina čista imovina K 309.346 44 i to po odbitku 5% istrošnine pokretnina i 10% istrošnine inventara. Prema tomu se je družbina imovina tekom godine 1910. povisila za K 53 093·81.

Ovo je izvješće primljeno burnim odobravanjem.

Na to je ustao član nadzornog odbora g. Kazimir Jelušić. U nekoliko liepih riječi dotakao se je i nedavne proslave velikog kastavskog tabora, i zatim predložio skupštini, da Ravnateljstvu podijeli absolutorij pošto se je nadzorni odbor nakon pregledanja družbinih knjiga i družbine imovine izjavio, da je jedno i drugo našao u potpunom redu.

Medjutim je na skupštinu došao praćen glazbom i burnim klicanjam nar. zast. g. Dr. Laginja. Tu je priliku prihvatio gosp. predsjednik, da posebice pozdravi njega i neke druge rodoljube, kao g. dra. Mata Trinajstića, koji je više godina bio načelnikom u Buzetu, pa mjesno svećenstvo itd. Tom je zgodom ispričao narodnog zast. Matka Mandića, koji je u isto vrijeme držao u svojem kotaru jedan izborni sastanak, pa nije radi toga mogao da prisustvuje skupštini. Zatim se je prešlo na posljednju točku dnevnoga reda na možebitne predloge. Tu su za riječ zamolili i zadobili je mnogi naši odlični rodoljubi. Prvi se je digao narodni zastupnik gosp. Sancin, koji je ljepim govorom zahvalio družbi za sve on dobro, što ga je iskazala našemu narodu u buzetšćini. Ustaje župnik g. Fran Peršić iz Vrha te i on zahvaljuje u ime svojih župljana družbi na potpori, što ju je podielila njihovoj školi. Nar. zast. g. Sime Červar zahvaljuje družbi za brojne škole, što ih je otvorila u njegovom kraju, porečkom kotaru. Onda predlaže, da bi se na današnjoj skupštini povela rasprava o uredjenju nekih pitanja tičućih se mirovine, plate, namještenja i pragmatike družbinih učitelja. Na predlog dra. Janežića, koji je izjavio, da se Ravnateljstvo tim pitanjima već dulje vremena bavi, skupština zaključuje, da se pravni odnošaji u pogledu mirovine, jedno točko pragmatike i definitivnog namještenja uredе što prije, a kod tog uredjenja sudjeluju i dvojica učitelja, kojih će u tu svrhu imenovati družbino učiteljstvo. Ustaje g. prof. Novljan, koji živim riječima prikazuje narodu korist škole. Preporuča družbi, da se i na njezinim školama uvedu takozvani roditeljski sastanci, gdje će roditelji naučiti, kako treba djecu redovito slati u školu jer ako toga nemo, ne može biti ni uspjeha, pa se često dvgadja, da što družba sagradi, to kuća razgradi. Preporuča pučke knjižnice i svršava lijepim riječima, kojima narod pozivlje na ljubav i slogu.

Na te lijepe riječi nadovezuje nekoliko svojih zgodnih primjetbi u svom zaključnom govoru družbin predsjednik gospod. Spinčić. Iza toga zaključuje skupštinu i moli narod, da se kao po običaju mirno razidje. Spominje, da su nas jednom nazvali prevratnicima, no mi smo im uvjek dokazali, da su naši zahtjevi osnovani na pravu i zakonu. Na posljedku preporuča ljubav medju sobom i ljubav k narodu, jer će samo onda, ako mi budemo složni, Bog blagosloviti naš trud i naš rad. Svi su ti govori kao i zaključna riječ našega predsjednika bili saslušani s velikim zanimanjem i popraćeni burnim odobravanjem.

Iza skupštine progovorio je narodu zast. g. dr. Laginja. Oduševljenje naroda i burno odobravanje, kojim su svi, koji su ga mogli čuti, a i oni koji su ga iz daljine gledali neda se opisati.

Iza skupštine bio je ples i zabava, a kasno u noći razišao se svijet svojim kućama veseo, što je mogao pozdraviti svoju družbu i svoje mile vodje i prvake.

Proslava 40-godišnjice I. hrv. tabora kod sv. Mihovila ispod Kastva.

Točno po najavljenom programu obdržavana je u četvrtak na Spasovo spomen svečanost na I. hrv. tabor u Istri. U jutro u 10 sati služila se je u crkvici sv. Mihovila sv. misa, a u 11 sati bilo je otkriće spomen-ploče, koja se nalazi pred crkvicom na vrhuncu brežuljka. Tom činu, kao i sv. misi, prisustvovalo je prilično naroda osobito članova udruge sv. Mihovila.

Brežuljak sv. Mihovila bio je za tu prigodu svečano okićen zelenilom, zastavama i slavolucima, a nije falilo, dapače je preticalo, svakojakih krčma, trgovaca i prodavača. I plesište je bilo za tu zgodu posebno podignuto i liepo izradjeno. Sve su priprave bile kao za veliki sajam, pučku svečanost ili što slično, pa je tako nešto i bilo.

Oko 3 sata po podne sakupio se je na brežuljku dosta mnogo brojni narod. Koliko nas je bilo teško bi bilo reći. Jedni vele deset tisuća, drugi mnogo manje, a ja mislim, da neću mnogo pogriješiti, ako rečem oko 3 tisuća, i to velikom većinom iz Kastavštine. Bilo je doduše zastupnika iz Berseča, Mošćenica, Lovrana, nešto više iz Veprinca, Opatije, Voloskoga, Rijeke, Trsata, Sušaka pa gosp. Dr. Antončić iz Otoka Krka, ali opažalo se, da su tu sakupljeni ponajviše Kastavci.

Došli su Sokolaši u odorama iz Volosko-Opatije, Zameta-Kantride, Rukavca i Kastva i nekoja druga društva iz okolice pod trobojnicama, a došla je i glazba Volosko-Opatijska.

Oko 3 sata popeše se na tribinu gg. Spinčić, Dr. Poščić, Kažimir Jelušić, Dr. Antončić, Orlić i još nekoji.

Gosp. Dr. Poščić otvori kao predsjednik odbora za proslavu i kao član političkog društva II. tabor. Spominje onaj dogodjaj u rimskoj povijesti, kad se je plebs izselio na sv. brdo (Mons sacer) radi tiranije rimske gospode (aristokracije) i to dva puta. Usporedjuje taj dogodjaj s našim I. i II. taborom.

Kastavski načelnik gosp. Kazimir Jelušić crta, kako je došlo do prvog hrvatskog tabora kod sv. Mihovila pred 40 godina. Spominje prilike u Istri prije toga tabora. Potanko opisuje priprave i sam tabor, nabraja imena odbornika za pripravu tabora, govornike i njihove govore, učesnike i uspjeh tabora.

Šteta, da se nije to sve dalo prije otisnuti u malu knjižicu pa rasprodavati na sastanku uz par filira, jer bi uspjeh bio veći nego li govor od skoro jednog sata.

Zatim je govorio nar. zast. Spinčić. U svojem kratkom — možda i prekratkom — govoru opisao nam je uspjehe, napredak naš u Istri od I. tabora do danas.

Započeo je sa narodnim zastupstvom, kako smo po malo dobivali svoje zastupnike u pokr. saboru pa u carev. vieću. Prešao je zatim na predobivanje občina, spomenuo titanske upravo borbe u nekim občinama. Zatim je govorio o napretku na školskom polju. Dok smo za vrijeme I. tabora imali oko 40 škola i to ne čisto narodnih danas ih imamo 147, a ako se tima pribroje družbine, imat ćemo sada u Istri 180 škola sa 300 učiteljskih sila. Spomenuo je zatim srednje naše škole. Napredovalo se je dakle i tu u velike. A i na gospodarskom polju smo napredovali Imamo danas gospod. zadruga, posujilnica, konsumnih društava itd. a nastojalo se vazda osobito oko podignuća seljačkog naroda. — „Svuda se je napredovalo samo na jednom polju ne vidim nikakvog napredka, nego naprotiv nazadka a to je na — vjerskom polju.

Crkve, u kojima se pred 40 godina u našem jeziku pjevalo, molilo, krstilo, propoviedalo, danas su na mnogim mjestima polutinjene i potalijančene“.

Na koncu je govornik rekao, da je to samo kostur, koga bi trebalo mesom popuniti, ali bi zato trebalo 3 dana govoriti.

Nadamo se, da će gosp. Spinčić naći ta tri dana pa da će ovaj kostur ispuniti mesom i tada ga gdjegod objelodaniti, što će biti od velike koristi za naše mladje ljude po Istri, kojima su danas žalibože premalo poznate naše prilike u Istri i to radi pomanjkanja pomagala. G. je Spinčić sve ovo sam doživio i gledao pa nam ne bi nitko bolje od njega mogao doskočiti ovoj potrebi.

Riečima gosp. Spinčića narod je odobravao osobito, kad je na koncu preporučio narodu slogu ne samo u Istri nego u čitavom hrvatskom i slovenskom narodu.

Kao treći govornik nastupio je gospod. Dr. Poščić, koji je u svom govoru živim i temperamentnim riječima rastumačio narodu naše sadanje političko stanje u Istri. Započeo je s izborima od god. 1907. na tem. obć. izb. prava, nastavio promjenom izb. reda i pokrajin. sabora te kompromisom, nabrojio prevaro i lopovštine sa strane Talijana, potanko ocrtao borbu naših zastupnika u saboru, prelom s Talijanima, neodobrenje obć. proračuna i napokon nagodba s Talijanima u Beču 6. i 7. travnja ove godine. Narod je slušao pozorno i često odobravao osobito oštrim izrazima gospodina zastupnika i dovikivao neka se još bore s Talijanima i neka ne popuštaju.

Iza toga je pročitao odvj. konc. gosp. I. Orlić resolucije na c. kr. vladu i to:

1. za občenito izborno pravo kod pokrajinskog sabora,
2. za uvedenje hrv. porote, ravnopravnost jezika napose kod sudova i inih c. k. oblasti,
3. za ujedinjenje u jednu polit. skupinu svih Hrvata i Slovenaca u monarhiji i
4. za reprocitet zagrebačkog sveučilišta.

Sve su resolucije primljene jednoglasno.

Na to je govorio g. Dr. Antončić izručujuć pozdrave iz najhrvatskijeg kotara t. j. iz Krka, a g. Pavao Šarić iz Saint-Louisa u Americi izručujuć pozdrave onamošnje hrv. kolonije.

Svećenik A. Bujan živo i vatreno je govorio izručujuć pozdrave Hrvata iz Rieke, Sušaka i cijele Hrvatske. Preporučio na-

Nastavak u prilogu.

rodu da podupre borbu riečkih Hrvata osobito provadjanjem gesla „Svoj k svomu!“

Dr. Poščić je na koncu vatrenim riječima zahvalio narodu na strpljivom slušanju govornika obodrio je prisutne na ustrajnost i slogu i pozvao ga da složno glasuje 13. junija za predložene kandidate za car. vieće.

Svi su ovi govori trajali skoro 3 sata. Mnogo je naroda slušalo, čulo i razumjelo govornike; ali sigurno nije preko polovica prisutnih ni čula ni slušala govornike nego se je zabavljala gostenjem i kupovanjem raznih igračaka kao na sajmu. Smetalo je i ono podvikivanje i pozivanje raznih prodavača i birtaša za vreme govora. Eto toga nije smjelo biti, a zato se je moralo sve te birtaše i prodavače smjestiti dolje negdje na cesti, odaljeno od skupštine.

No što nije sada bilo nadajmo se, da će biti prigodom proslave 50 godišnjice!

Izborno gibanje u srednjoj Istri.

Naoduševljenje, kojim naš narod sudjeluje kod izborne borbe je veće, nego se je s početka očekivalo, što se kaže osobito u tome, da on nije više pasivan, kao je bio 1907. godine, nego da sam u toj borbi sudjeluje, da radi i pohadja izborne sastanke ne možda iz tradicije, nego iz uvjerenja, da će kod tih izbornih sastanaka svašta čuti i naučiti, što mu prije nije bilo poznato.

Ona ozbiljna, trijezna i pažljiva lica na sastancima djeluju jakom silom na govornike, videći pred sobom na stotine i stotine naroda, koji neće lijepih fraza, nego traži od njega jezgrovitog, poučnog tumačenja onih pitanja, koja su njemu još nepoznata, a za život koristna, nuždna.

U nedjelju bili su sastanci na više mjesta u Pazinskom i porečkom izbornom kotaru. Na sve sastanke došao je narod u velikom broju, osobito se za izbore zanima pučanstvo na Poreštini

Na sastanku u Sv. Lovreču pazenatičkom, koji se je obdržavao pred slikovitim starodrevnim selom, sakupio se je u 9½ sati naš narod iz okolice i iz sela samoga. Mlado i staro slijedilo je mirno i pazljivo izvadjanjima govornika iz Pazina, koji su potanko rastumačili narodu pomen izbora, pomen konstitucionalizma, i sudjelovanje izbornika samih kod zakonodaje putem svojih zastupnika. Našega seljaka zastupati mora jedino onaj, koji pozna njegove neprilike, njegov život, njegove skrbi, bijedu i muke. Zastupnik njegov zauzimati se mora za onu carinsku politiku, koja prama našim prilikam koristim našeg naroda koristi: biti mora za visoku carinu na uvoz tudjega vina, s druge strane zauzimati se mora za odstranjenje carine na uvoz raznovrsnog žita, osobito kukuruza, jer obzirom na taj proizvod je on konsument, ali ne producent.

Dužnost naših zastupnika je i oni će na to raditi, da se na koji god način spasi analoga seljaka iz krize, u kojoj se seljački talis nalazi. Razgovijetno protumačilo se je pučanstvu korist, koju bi ovo imalo, ako bi se ustanovilo, da se seljačko imanje nesmije dijeliti pod eksistenčni minimum; protumačilo se je nadalje zahtjev po neplienjivom domu, čega realizacija bi tek izjednačila onu razliku, koja dandanas u našoj državi obstoji medju pojedinim stanovnicima. Upozorilo se je narod na važnost školstva u obće, osobito na važnost poljodjelskih škola, kojih nam Talijani i vlada ne dadu. - Sve to su preduvjeti za našega seljaka i našega naroda u Istri i obće, jer Istra se može gospodarski razviti i udovoljiti eksistenčnim i kulturnim potrebama svoga naroda jedino poljodjelstvom i živinogojstvom; druge pokrajine mogu lagje te grane narodnog gospodarstva zanemariti, jer imadu drugih izvora za pribavu potrebitih dobara. I dužnost naših zastupnika biti će, da oni na tome rade, raditi ali mogu u tom smislu, ako čute s narodom, i ga poznaju; tosu svojstva kojih Talijani nemaju i zato nijedan naš seljak niti talijanski seljak ne, nesmije glasovati za talijanskog kandidata, koji će zastupati isključivo koristi talijanske gospode.

Protumačilo se je narodu u temeljitom govoru pomen istarskih tabora te razvoj našega naroda tekom 40 godina. Predočilo mu se je narodni boj sa talijanima, koji boj nije bio samo narodni, nego i socijalni i kulturni. Oni nam nisu htjeli uzeti samo narodnosti naše, nego gaziti su nas htjeli, isisavati i držati još dandanas za svoje robove. Napredak naš na narodnom i gospodarskom polju u 40 godina suditi može samo onaj, koji je naše prilike prije 40 godina dobro poznao. Mi toga suditi ne možemo, tako, kako bi sudili naši prije 40 godina umrli roditelji, ako bi se danas vratili na taj svijet. Nepobitna je istina, da mi usprkos tlačenja sa strane talijana napredujemo na svim poljima.

Izvadjanja je narod mirno i sa velikim zanimanjem saslušao. Primile su se resolucije, koje su bile predložene po odboru II. Kastavskog tabora velikim oduševljenjem. Istog dana držali su se još sastanci u Baderni, u Sv. Ivanu od Šterne i Montrilju. U narodnom pogledu je narod na poreštini više svijestan nego gdje drugdje.

U pazinskom kotaru bili su sastanci u Novacima kod Pazina, u Cepiću i u Vozilićima.

Izborni sastanci.

Profesor Spinčić na otocima.

Javljamo tamošnjem narodu, da će zastupnik g. Vjekoslav Spinčić držati dne 3. junija (u subotu) izborni sastanak u Cresu; dne 4. junija (na Duhove) u Stivanu (na otoku Cresu), a dne 5. junija u Malom Lošinju prije podne a u Velom Lošinju u 5 s. po podne istog dana.

*

U nedjelju dne 4. junija tekuće godine Sv. Lucija kod Oprtlja u 12 sati iza mise; Zrenj kod Oprtlja u 3½ sati poslje podne: Šterna (občina Grožnjan); Martinčići kod Grožnjana poslje podne u 3 sata.

Dne 5. VI. Gradina (občina Oprtalj); Topolovac (občina Oprtalj). Kako čujemo bit će uz to istog dana veliki sastanak u Livadama kod Sv. Stjepana i u Materadi kod Buja.

Dve 11. VI. Kanfanar; Sv. Vinčenat; Kringa prije podne, Tinjan poslije podne.

Točni sat početka raznih sastanaka javit ćemo u novinama na vrijeme.

*

Iz Poreštine nam javljaju, da je izborni kotarski odbor u svojoj sjednici od 18 t. mj. zaključio držati sliedeće sastanke:

Dne 4. junija: U *Žbandaju* na 11 sati u jutro; u *Novojvasi* na 9 sati u jutro; u *Frati* na dva sata popodne.

Dne 5. junija: U *Bačvama* na 11 sati u jutro; u *Dračevcu* na 3 sata popodne, a u *Monsališu* na 5½ sati popodne.

Dne 11. junija: U *Gradini* na 10 sati u jutro; u *Funtanama* na 5 sati popodne.

*

Na Duhove, dne 4. tek. mj. urečen je izborni sastanak kod Sv. Marije na Krasu — občina Piran i to u 9 sati u jutro pred crkvom.

Istoga dana poslije podne okolo 2 sata biti će sastanak u Zambrotiju, občina Umag.

Istoga dana vršiti će se sastanak u Novoj Vasi, občina Piran i to na 6 sati po podne u dvorišću Ivana Pucera.

Na tim sastancima govoriti će narodni kandidat za onaj izborni kotar g. prof. M. Mandić.

*

Na Duhovski ponedjeljak t. j. na 5. o. mj. vršiti će se izborni sastanak okolo podne pred crkvom u Kaštelu — občina Piran.

Istoga dana u 4 sata po podne vršiti će se izborni sastanak u Materadi — občina Umag.

I na tim sastancima predstaviti će se zastupnik Mandić kao kandidat za taj kotar.

*

U nedjelju, dne 11. junija vršiti će se javni sastanak u 11 sati pred crkvom u Krasici — občina Buje. Na sastanku predstaviti će se kandidat M. Mandić.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Velika izborna skupština. U subotu, 3. o. mj. u 8 sati na večer, biti će u dvorani Narodnog Doma velika izborna skupština.

Pošto nas do dana izbora dieli još samo 10 dana, pozivljemo naše izbornike, da dodju u što većem broju na tu skupštinu, da čuju pouku, kako će se ravnati pri skorim izborima, kao što i naputke glede izbornih legitimacija, a ujedno će se rastumačiti i prikazati narodu, što radimo mi a što i kako rade naši protivnici.

Izlet u Pomer. U nedjelju 4. o. mj. na Duhove, priredjuje I. istarski Sokol u Puli izlet u nedaleki Pomer, gdje će priredili sokolsku vježbu. Tomu izletu prisustvovati će sokolska glazba iz Buzeta.

Odlazak iz Pule u 2 sata poslie podne ispred „Narodnog Doma", odakle ćemo se pješice uz zvukove narodne glazbe odputiti u povorci put Pomera.

Do Pomera imade nešto preko 1 sat hoda, uz to liepa i ravna cesta. U Pomeru bit će priskrbljeno dovoljno za okriepu gostova.

Pozivljemo naše u Puli, da se mnogobrojni pridružimo tom izletu, da i tim izletom manifestiramo naš narodni osjećaj i budnu sviest, kao što smo to pokazali god. 1907. prigodom narodne skupštine u nedalekim Banjolam.

U Pomeru naći će se u nedjelju na okupu i naša braća iz bližnjih sela, te moramo nastojati da i mi iz grada Pule u velikom broju skupa s tom braćom pokažemo našim protivnicima, da budno živi i sve više se širi u gradu Puli i na puljštini narodna sviest na čast i slavu našeg hrvatskog roda.

Izazov političke oblasti. Doznajemo iz pouzdanog izvora, da će politička oblast u izborne komisije za grad Pulu i okolicu imenovati za komisare po jednog od hrvatske i socijalističke stranke i jednog pripadnika ratne mornarice. Zar nije dosta da su tri kamorraša, koje bira občina, nego se hoće političkoj oblasti još jednoga, da jače podupre kamorru time te bude i sedmi izabran kamorraš, tako te će biti u svakoj izbornoj komisiji pet kamorrąša (jer i član mornarice je za nas kamorraš dok pomaže kamorru) a po jedan Hrvat i socijalist. Taj skandalni postupak političke oblasti jest po sve nas očita provokacija i skrajna nepristranost. Što ulazi tu mornarica? Zar ima vlastitog kandidata i stranku? Zar radi polizanog g. Lovisonia, koji je za nas isto takav Talijan kao i Rizzi? Ako mu se je prohtjelo imati svojih komesara, zašto nije istupio kao kandidat. Dok radi za Rizzi-a, onda mislimo da su im dosta 3 komisara kamorrata. Nego mornarica i vlada hoće da Rizzi ide u Beč, zato treba da bude u komisiji jedan član mornarice, koji će zdušno po zapovjedi vršiti službu i pomagati kamorru. Po ovomu sudeć, dočekat ćemo još i to, da će austrijska c. i k. ratna mornarica vremenom staviti na raspolaganje svoju flotu istarskim Talijanima, da se malko provezu do obala matere zemlje.

Pitamo pak zapovjedničtvo ratne luke u Puli, dali je ono dalo nalog političkoj oblasti te budu i njezini pripadnici zastupani u izbornim komisijama, ili je to naložio g. Lovisoni. Doista smo znatiželjni!

Sada nama ovako, a kad dodje Au... do gusta, onda je puna slatkih rieči: ... premili, vierni, hrabri moji Hrvati!

Poručujemo pak vladi i mornarici, ... im šapćemo za danas samo na jedno uh... da bi se krotki i „glupi" Hrvati mogli ... jedanput opametiti i prouzročiti, *da jedi... austrijsku ratnu luku zastupa na careviskom vieću* socijalist. Caveant consules.

Novo upravno vieće u Medulinu. Prošlu nedjelju, 28. t. mj. obavili su se ... Medulinu izbori za upravno vieće. Izbo... je prošao mirno bez protustranke, te ... jednoglasno izabrano svih 12 narodni... predloženika i 6 zamjenika, koji su svi naš... čestiti i narodni ljudi, te će u gospodar... skom i narodnom pogledu znati upravlja... Medulinom na korist i napredak svoji... suobćinara bez svake natruhe tudjinsko... uvlačenja u ovoj rodoljubnoj občini.

Pazite na izborne legitimacije. Ovi... dana počet će kapitanat razašilja... po pošti izborne legitimacije na sv... one, koji su upisani u izbornoj listi... i to na dom. Zato upozorujemo sv... naše, a svaki naš da o tome upu... prijatelja i znanca, da svaki pazi ... dobije legitimaciju i oni koji su pr... mienili prvašnje stanovanje, da se po... brinu te im legitimacija bude uručena... Svi oni pako koji ne budu dobili le... gitimacije, recimo najkasnije do 8 ... junija ili pet dana prije Antonje, ... znaju da su u listini ili bi morali ... biti usljed reklamacije, da svi ti do... dju na vrieme to javiti u Narodn... Dom, pak će im se legitimacija re... klamirati na kapitanatu. U Narodnom Domu za sve stvari od izbora... stoje naši ljudi u službi od 9 uri d... 12 i od 3 ure po podne dalje.

Voloski kotar:

Iz Hoščeulćke Drage.

Gradnja nove škol. zgrade. Imade ve... godina dana, da se govori te će se u Dra... podići nova škol. zgrada. Občina je doist... već nabavila u tu svrhu zemljište, a pre... skoro 8 mjeseci dala učiniti nacrt i tro... škovnik i to od kotar. inžinira g. Buića... Pa što mislite što se je dogodilo. Eto slu... šajte, mudrosti naših oblasti. — Najprij... su iz Trsta vratih nacrt, da se posve pro... mjeni, tobože neodgovara zemljištu i je... su troškovi veliki, a kad im se odgovorile... da je občina spremna potrošiti i veću... svotu, a dokazalo im se, da nacrt posv... odgovara zemljištu i mjesnim prilikama... ovih dana opet vratiše nacrt crtajuć n... njemu koješta, jer da je preširoko, previ... soko, previše debelo i suvišno.

Traže da se učini opet novi nacrt i nov troškovnik, i tako će se samo pitanje za... vući i čekati na rješenje valjda opet ... mjeseci. A zašto sve to? Da se udovolji... kaprici kojeg činovnika na građevnom... odielu kod Namjestništva, koji niti pozna... naše prilike, niti zemljište, niti naše po... trebe. Drugim se občinama pravi nepri... like, ako neće da grade škol sobe i sta... nove dosta velike, a nama se čini neprilike... zato, što se hoće da gradi sve prostrano... i po modernim zahtjevima. I time, kako... rekoh, ne samo da se stvar zateže, nego... se narod ozlovoljuje, sije se nepovjerenje... prema oblastima i sumnjičenje i bacanje... krivnje na one, koji nisu ni krivi ni dužni.

Iz Veprinca. Muška podružnica sv... Ćirila i Metoda obdržavati će glavnu go... dišnju skupštinu dne 5. junija t. g. na ... sata i pô poslje podne u kući g. Ivana... Blagara na Veprincu sa običajnim dnev... nim redom.

Sokolska župa Vitezić priredjuje dne... 9 junija o. g. javnu vježbu u Opatiji sa... sletovskim programom. Radi uspjeha te... vježbe, osobito radi toga, što je ista jedna... vrst priprave za ovogodišnji svesokolski... slet u Zagrebu, umoljava se sve susjedne... sokolske župe i pojedina sokolska društva,

da nebi toga dana u okolici priredila bilo kakvu vježbu ili kakav izlet. Zdravo! Za hrvatsku sokolsku župu „Vitezić“: Starješina Dr. Pošćić, tajnik Dr. Petricioli.

Pazinski kotar:

Američka brzina na istarskih poštah Iz Zarečja (občina Pazin) pišu nam. Odavle je bilo dne 3. p. mj. odposlano pismo u Roč, kamo je moralo doći u ruke naslovljeniku istoga dana u $5^1/_2$ sati po podne. Ali jok! To nesretno pismo putovalo je iz Zarečja *cielih sedam dana* t. j. do 10. i. mj.

Ali čujte ovu, ova je još ljepša. Za božićne blagdane pozvao je jedan naš gospodin iz srednje Istre prijatelja iz Zarečja k sebi. Taj poziv (pismo) etigao je sretno naslovljeniku u ruke zadnji dan godine t. j. na Silvestrovo ili poslije *jedanaest dana*. Takovu brzinu zavidjaju nam stalno isti Amerikanci. Pa šta mislite tko je tomu kriv? Ili zloba ili neznanje dotičnih poštanskih odpremača, koji neće da poznaju hrvatskih naziva mjesta i sela.

(Ministar trgovine javio je ovih dana zastupniku Mandiću, da su sela Zarečje i Gerdoselo pripojena poštanskom okružju u Pazinu i da će odnosna sela obilaziti listonoša tri puta na čedan. Možda će tim prestati ta *„američka brzina“*? Op. Ured.)

Porečki kotar:

Iz Kaštelira.

U četvrtak, dne 25. V. obdržavao se izborni sastanak u Kašteliru i na Vižinadskom Polju i to blizu sela Lasići. Obim je sastancima prisustvovao i govorio nar. zast. na pokr. saboru g. Sancin. Na sastanku za Vižinadsko Polje govorio je narodu i naš mladi radnik na narodnom polju Slovenac-Hrvat g. dr. Josip Agneletto, odvjetnički koncipijenat u Pazinu.

Gg. govornici isticali su u svojim govorima potištenost našega naroda i do skrajnosti nepravedno postupanje Talijana. Narod ih je vrlo pazljivo saslušao i zahvalio se u neku ruku time, što je na sastanku u tako lijepom broju prisustvovao. Vidi se dakle, da se narod za stvar zanima te hoće da dobije upute za vršenje svojeg najsvetijeg gradj. prava, prava posrednog sudjelovanja u držav. upravi.

Iza toga obdržavao se sastanak u Kašteliru. Tu je bile još zanimivije. Na sastanak došla je velika masa naroda obojega spola. Tu je bilo vidjeti i nekoliko Talijanaca, ali ne posve blizu. Pri koncu lijepo se dojmilo prisutnih, kada je kaštelirski krasni spol zapjevno omiljelu kašteliršku: Nije Istra talijanska....

Ne možemo, a da kraj toga ne spomenemo oduševljenje našega naroda u bližnjoj Novoj Vasi, koja nosi sada barjak u tom pogledu u zap. Istri. Moramo i to reći, da narod u opće drukčije osjeća, nego negda. Vidi se, da je narod upoznao svoje prave prijatelje i neprijatelje. Radi toga se i pouzdano nadamo, da ne će nijedan naš čovjek izostati 13. lipnja, a da ne glasuje za našega kandidata, dra. M. Laginju. Pouzdano se nadamo, da će 13. lipnja dokazati, da je istinita naša tvrdnja, da je Porečćina napučena ogromnom većinom našega naroda i tako otkriti pred čitavom javnošću laži naših Talijana.

Hrvati u porečkom kotaru. Po najnovijem popisu pučanstva, poraslo je u 10 godina (od popisa 1900.) u tom kotaru pučanstvo za 8000 duša. Hrvati sami pak kroz to doba, po najnovijem popisu, narasli su za **devet tisuća** duša.

Dakle? Opet očiti dokaz, koliko su vjerodostojni i istiniti podatci, što ih talijanske občine, gdje gdje pod pokroviteljstvom c. k. političkih oblasti šalju u Beč. I to zovu službenom statistikom; to je naprosto najprostija **službena laž!**

Koparski kotar:

Iz Sovinjaka primamo. Ztoglasni piskar iz Sovinjaka u tršćanskom „Abreiću“ pripovieda ludjacima i lahkovjernim svojim pristašama izvan našega sela da su ovdašnji krnjeli i šarenjaci prisiljeni držati se daleko crkve jer se u njoj Boga moli i časti u hrvatskom jeziku, kojim se služi 95 po sto župljana. Siromah plače za onim sretnim vremenima kad su u našoj crkvi renegati zapovjedali i kad smo im mi na milost i nemilost izručeni bili. Prošla su ona vremena šarenjačka svojto — i već se nevrate nikada. Kad bi vi pošteni i pravedni bili, tada bi u prvom redu pomeli pred svojim vratima, osobito pred onim glasovitog pošte-meštra i njegove družine, koji su stupovi ovdašnjeg umjetnog talijanstva. Zašto se ne brinete za obćenito dobro našega pučanstva, napose za red, pravilno i pravedno uredovanje na ovdašnjem poštanskom uredu? Zašto netražite — kao što traže svi pošteni i pravedni članovi one občine, da se vrši zakon, da se povede istraga proti pošte meštru proti kojemu imade na c. k. ravnateljstvu pošta i brzojava toliko prijava i pritužaba? Zašto se već jednom nepošalje amo obećanog komesara, koji bi pravedno, zakonito i nepristrano poveo proti njemu istragu. Ravnateljstvo pošte imade na pritužbah i prijavah naše podpise, koje može slobodno priobćiti pošte meštru — pak neka nas ovaj izruči sudu ako nisu naše prijave i pritužbe istinite.

Ili možda čeka sl. ravnateljstvo dok se otvori parlamenat pak da se u njemu povede pitanje o neredu na našoj pošti. Ako je tako, biti će služeno.

Iz Sovinjaka. Imamo hrvatsku školu sa 120 djece a taljansku sa 25 djece. Uzmemo li u obzir, da tu školu polaze djeca takvih talijana, čija imena svršaju na ić kao: Ivančić, Bartulić, Sirotić itd. onda ćete lahko pomisliti, kakva je to talijanska škola.

Rečeno za školu vrijedi i za g. učitelja. A tko je taj talj. učitelj? To vam je famozni Komarek (Taljani ga zovu Komarim).

Došao je iz Funtana. Radi svojih vrlina dobio je valjda pasuš, a sam pripovijeda, da su ga jednom tamošnji stanovnici za stablo privezali. Svake sedmice ima posla sa sudom. Od uljičnice preko 10 dana nije imao škole; u obće je on vrlo komodan. Taljanima malo je stalo, da li im djeca uspjevaju u školi; glavno je njima, da ih do 11 sati u večer poučaje u pjevanju kojekakvih pjesama. Oni se njime ponose, jer nije još ni zavirio u crkvu.

Sve ovo a i ostalo prijavili smo školskim oblastima, pa ih najljepše molimo, da se već jednom započne sa disciplinarnom istragom.

Razne primorske viesti.

Naša braća u Americi za Družbu. U ime Dobrotvornog društva „Istarska Sloga“ u Chicago Ill., odsjek broj 11 Hrv. Zajednice u Ill. poslao je gosp. Vinko Žic, tajnik tog društva, svotu od K 82·— za našu Družbu.

Hvalec našoj rodoljubnoj braći, što se i u dalekoj tudjini sjećaju naše Družbe, iznašamo ovo za primjer drugoj našoj braći, da se ugledaju u rodoljubnu „Istarsku Slogu“, te tako da i oni budu na ponos i diku cielomu našemu rodu! Bog ih poživi!

Za knjigovodje. Ravnateljstvo družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru raspisuje ovim natječaj za družbinog knjigovodju. Isti se prima u službu privremeno, za jednu godinu dana. Nakon izminuća rečenog roka odlučit će se o daljnjem namještenju.

Molbenice, obložene svjedodžbama o svršenim naukama i o eventualnom dojakošnjem službovanju, imadu se dostaviti Ravnateljstvu družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru u Opatiji najdulje do 15. lipnja o. g.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

liljansko-mliečnim sapunom

(Steckenpferd-Lilienmilch-seife)

(Marka konj na palici)

od Bergmann & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

Broj 2512/11.

Natječaj.

U komunalnoj maloj realnoj gimnaziji u Voloskom Opatiji, otvara se početkom školske godine 1911./12. III. razred.

Utlied toga otvara se natječaj na mjesto

a.) učitelja vjere eventualno suplenta sa nagradom, koju uz iste uvjete uživaju učitelji na državnom zavodu;

b.) učitelja filologije, kome je glavni predmet hrvatski jezik, a nuzgredni klasična filologija.

U oba siučaja dat će se prednost onim kompetentima, koji su kadri osim svoje struke obučavati u još kojem predmetu.

Reflektanti na ova mjesta, neka svoje molbenice valjano instruirane podnesu najkašnje do 15. lipnja 1911. Glavarstvu občine Volosko-Opatija.

Volosko-Opatija, dne 20. V. 1911.

!!! SAT SA LANCEM !!!

1 sat samo K 1·90.

Radi nabave velike količine ura razašalje podpisana tvrdka: 1 krasni pozlaćeni 36 satni, točni Anker sat sa lepim lancem za samo 1·90, kao što 3 godišnje jamstvo. Šalje pouzećem izvozna kuća satova

F. WINDISCH, Kraków br. V, 11.

Ako se ne dopadne, vraca se novac.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Laginja i drug. u Puli**

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

GLAVARSTVO OBCINE VEPRINAC.
Br. 891.

Oglas natječaja.

Na temelju zaključka občinskog zastupstva od 22. ovog mjeseca, i članka 5. ustrojnog pravilnika za občinske službenike, otvara se natječaj na mjesto občinskog tajnika-blagajnika kod ovog glavarstva občine Veprinac sa sjelom u Ičićima, sa godišnjom plaćom od K 2400 (dvije tisuće i četiri sto kruna) isplativom u mjesečnim predplatnim obrocima, i sa pravom na mirovinu u smislu zemaljskog zakona za Istru od 12/8, 1907 z. z. l. br. 42.

Natjecatelji na ovo mjesto moraju dokazati da posjeduju svojstva zahtjevana u član. 6. 7. i 8. spomenutog pravilnika, a osobito austrijsko državljanstvo, neporočno čudoredno ponašanje i podpunu sposobnost za obavljanje uredovnih posala ovog službenog mjesta.

Naročito pako zahtjeva se poznavanje hrvatskoga jezika kao uredovnog i njemačkog jezika u govoru i pismu, a dati će se prednost onomu koji pozna takodjer i talijanski jezik.

Molbenice sa dokaznicama o navedenim svojstvima imaju se podnesti podpisanomu najkasnije do 30. junija 1911.

Veprinac Ičići 23. maja 1911.

Općinski glavar Buchich v. r.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 9.

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica povjereno mi je na rasprodaju velika zaliha cipela ispod tvorničke cijene. Ja prodajem zalo svakomu 2 para cipela na podvez za gospodu i 2 para za gospodje, smeđje ili crne kože, galoširane sa čvrsto zabitim podplatom, vrlo ukusne najnovijeg oblika. Veličina po broju

Sva 4 para stoje samo K 9

Razašiljem pouzećem.

P. LUST, izvoz cipela

KRAKOV, br. 72/S.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Ljekarnika **A. THIERRY-a Balsam**

Jedino pravi sa zelenom dunom kao zaštitnim znakom.

Svako patvaranje, oponašanje preprodaja ... ugl. balzama sa zaštitnim markom progonit će se kazneno po svoj strogoj kazni. Ljekuje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluć, specialno kod influenze, bolesti želudca, opale želara i slezene, jeman kanja ... zuba bolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, ... bolesti od 12 2 ili 1 ih 1 obdelajka boca K 5·—

Thierry-eva centifolijska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana ... lina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjel... koja su dolila u tjelo pa često preduvetne operacije koje su za bolima sk...ćane, ljekovita kod jer tako starih rana. 2 posude stoje K 3·60.

Dosije te u ljekarni „A zastjeh čuvara“ A. THIERRY-a u PREGRADI Hrvatska. — Imade ga i u skoro svim drugim ljekarnama.

Brzojav! Još nikada ovdje!

Mi darujemo K 1200·— u daru i gotovom!

Za svrstaje slike stavili smo ... svijetu. Svaki koji bude ... prerađe domaću, dobiva uru za gospodu III gospodje u vrijednosti od K 20 ili za želju K 15 u gotovom. Uvjet je, da svaki naručitelj izvrstu „Dana“ ... ost stalo ... želje za to K 1·75 u marka ... Nagrade se ... ima ... Sve ... ke se uprave na

Patria-Zentrale A. Seifert, Beč VII. Neubaugasse 63

Ime Mjesto

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu između Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) Almeria*)
parobrod: **Laura** . . . . . 3. junija
„ **Argentina** . . . . 10. „

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*),
parobrod: **Columbia** 8. junija Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Uložne knjižice za „PČELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sa tavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 božici 50 filira, za bočica stoji 5 kruna. 24 bočice stoje 10 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni
:: k sv. Petra ::

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.
„DANICA“ druga vrst à K 75·- po 100 zamota.
„VESNA“ treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

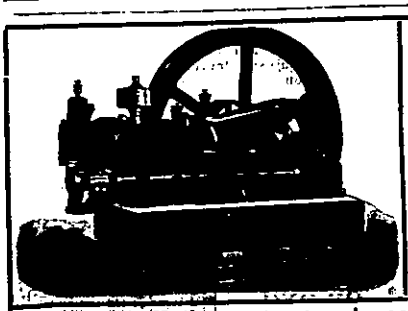

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, žestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja:

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA
na plin d. d.
(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)
najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:
Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtnička i industrilalna poduzeća

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.
Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

Skladište proljetnih cipela.

Trgovina i radionica cipela
ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)
PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za DUHOVSKE BLAGDANE svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske naručbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. aprila do 30. junija 1911.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponad. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	↑Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
8.45	dol.	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subotu	Srieda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	7.35	odl.	↑RIJEKA	dol.	5.—	5.—
8.10	8.10	dol	Opatija	odl.	4.25	4.25
8.20	8.20	odl.	„	dol.	4.15	4.15
9.40	9.40	dol.	Beli	odl.	2.55	2.55
9.50	9.50	odl.	„	dol.	2.45	2.45
10.40	10.40	dol.	Merag	odl.	1.55	1.55
10.50	10.50	odl.	„	dol.	1.45	1.45
11.20	11.20	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
11.30	11.30	odl.	„	dol.	12.55	12.55
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	1.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
1.20	1.20	odl.	„	dol.	11.15	11.15
2.20	2.20	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
3.40	3.40	odl.	„	dol.	9.15	9.15
4.05	4.05	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
4.10	4.10	odl.	„	dol.	8.40	8.40
5.20	5.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
5.30	5.30	odl.	„	dol.	7.05	7.05
5.40	5.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
5.50	5.50	odl.	„	dol.	6.45	6.45
6.40	6.40	dol.	↓NEREZINE	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Punta i Loparu.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prama okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Sjetite se družbe sv. Ćirila i Metoda

Broj 23. Pula, u četvrtak dne 8. junija 1911. God. XLIII

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju sničnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, } na godinu 5 K za seljake } 5 K za seljake } 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i unaprid se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja« i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Istarski Hrvati i Slovenci!

Dne 13. junija tek. god. birati nam je zastupnike u carevinsko vijeće.

Pred četiri godine smo njih birali, te po zakonu imali bi biti tek do dvije godine pozvani na izborni čin.

Koji je tomu uzrok?

Na carskoj palači u Beču stoji velikim slovima uklesano: »Pravednost temelj kraljestvima«. I naš temeljni državni zakon jasno i svečano proglašuje i priznaje jednaka prava za sve ljude i narode u državi.

To načelo imalo bi vrijediti svuda i svagdje u prosvijetljenim državama, a poimence u takovim, u kojima skoro izključno cielo pučanstvo ispovjeda nauku Isusa Krista, kao što u našoj.

Kod nas mjesto toga vrijedi načelo: «Razdvajaj i vladaj». Prama tomu dijeli se narode u gospodujuće i službujuće, a i u pojedine narode, umjesto kršćanske snošljivosti i ljubavi, uvadja se i stvara bratomorni boj do iztrage.

Službujući narodi, kojima nebi se imalo dati jednaka prava kao drugim u jezikovnom, narodnom i prosvjetnom pogledu, bili bi Česi, Ukrajinci ili Rusini, Slovenci, Hrvati i Srbi — dakle sve samo Slaveni, koji sačinjavaju preko polovice države.

Zastupnici ovih naroda na carevinskom vijeću složili su se u obranu svojih po zakonu zajamčenih prava te su odlučno uskratili vladi, naklonjenoj samo gospodujućim narodima, sredstva za nepravedno vladanje i ona njih nije mogla postići.

Vlada, umjesto da promjeni način vladanja prama pravednim zahtjevima tlačenih naroda, raspustila je carevinsko vijeće i razpisala nove izbore.

Ovim izborima imadu ti tlačeni narodi izjaviti se, da li se slažu sa zahtjevima svojih dosadanjih zastupnika glede jednakopravnosti svih naroda, ili su zadovoljni, da njih se drži kao podredjene, manje vrijedne narode.

Hrvati i Slovenci Istre!

Tko se ovcom čini, vuci ga prožderu.

Smetnimo dakle našu janjeću ćud, te odlučno, svijestno i složno svi na izborno polje.

Dne 14. maja 1907. našim nastupom skinuli smo lažnu stoljetnu krinku sa lica naše zemlje, te pokazali prijatelju i neprijatelju, da je Istra hrvatska i slovenska zemlja i takvom hoće da bude.

Dan onaj zlatnim je slovima upisan u povjesti našeg narodnog preporoda.

Dojdućeg 13. junija moramo svi zasvijedočiti, da hoćemo i zahtjevamo, **da** se svuda i svagdje poštuju i uvažuju naša jezikovna i narodna prava, **da** se naš narod smatra i drži jednakopravnim sa ostalim narodima u državi i tako s njim postupa, **da** se našemu narodu dadu nuždne **pučke, poljodjelske, obrtne, srednje i više škole, da** se stvore i oživotvore shodne naredbe na zaštitu od propasti malog i srednjeg posjeda, bilo ustanovljenjem neodsvojive njegove količine, bilo umjestnim i snosljivim razduživanjem istoga, **da** se odluče i provedu nuždne **cestne, željezničke i vodne gradnje** — u kratko **da** se podigne i našem narodu prosvjetno i gospodarstveno stanje.

Dajemo državi, što njoj idje, pa je dužna i ona, da nama dade, što nam po Božjem i ljudskom pravu spada.

Nećemo maćuhe, nego majke!

Zasvjedočiti ćemo pak tu našu volju i odluku, budemo li svi onako složno i još brojnije odali naše glasove za iste one muževe, za koje i 14. maja 1907.

Poznate njih svi. Krv su naše krvi, naše gore list. Cijeli su svoj život posvetili dobru i blagostanju našega naroda.

U njihovom dosadanjem radu razložen nam je jasno i njihov program, te dan najbolji zalog njihovog budućeg nastojanja.

Izbornici Hrvati i Slovenci!

Središnji izborni odbor, saslušav i uvaživ želje izbornika iz svih kotara, jednoglasnim zaključkom predlaže Vam, da dne 13. junija 1911. svi dadete svoje glasove za naše predloženike, koji jesu:

MATKO MANDIĆ u Trstu

za 1. i 4. izborni kotar (Buje-Piran-obćina Kopar; Podgrad i koparska vanjština).

Dr. MATKO LAGINJA u Puli

za 2., 3. i 5. izborni kotar (Poreč-Rovinj-Vodnjan-Motovun; Pula sa obćinami Mali Lošinj i Osor; Pazin-Labin-Buzet i obćina Barban).

Prof. VJEKOSLAV SPINČIĆ u Voloskom

za 6. izborni kotar (Volosko-Cres-Krk i obćina Veli Lošinj).

U broju naših glasova odrazit će se naša moć, a pobjedom naših predloženika gradimo si bolju budućnost.

Zato svi složno k žaram!

PAZIN, dne 20. maja 1911.

Za središnji izborni odbor Političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri

Predsjednik:

Dr. Dinko Trinaistić, v. r.

Pučko slavlje u Pomeru.

Nedjelju prije podne dočekana na kolodvoru od naše vatrene mladeži prispjela je buzetska sokolska glazba. Odmah se je uputila u naš »Nar. Dom«, gdje se je imala pod zvukovima naših koračnica izvesti glavna proba sokolskih vježba.

Iza drugog sata popodne krenuše sokolaši te muški i ženski podmladak, svi u odorama ispred »Nar. Doma« po četalištu Carrara, ulici Campo Marzio i mimo tržnice na premantursku cestu. Glazba nije po nalogu policije smjela da udara do iza Počivalnikove kuće na netom spomenutoj cesti. Uz obje strane krasne povorke sokolaša i sokolašica te iza ove slijedilo je mnoštvo našeg naroda razne ruke muškog i ženskog počam od djece pak sve do dobnog čovjeka. Svi pješke.

Blizu talj. agrarnog vrta iza zida posakrilo se jedno dvadeset junaka riječi i kamena a medju njima i učitelj Piazza (maestro esemplare fuori ed in iscuola). »Junaci« su ovi pustili proći sokolaše i cijelu povorku a tek kad je ova bila skoro prošla mimo njih stali su se derati s raznimi »evviva«, koje su ali zaglušni živio posve ušutkali. Na to htjedoše »junaci« sa visine kamenjem na naše. Čim je naša mladež to opazila srnula je kao jedan čovjek uz brijeg proti njima. Da nije bilo stražara slabo bi bili moji taljančići prošli. No — jedan od njih je bio ipak takove sreće, da su ga prenijeli onesviješteneg i sa razbitimi prednjimi zubi u bolnicu (Živio Marko!).

Veće nesreće nije bilo.

*

Ispod Kamika dočekaše nas braća Vinkuranci i Banjolci u velikom broju. Nakon izmjenjenih pozdrava krenusmo svi dalje prama Pomeru, ispred kojeg su nas čekali ponosni Medulinci i kršni Ližnjanci pod trobojnicom.

Pomer sam nas je krasno primio. Ispod zelenog slavoluka na kome je bio napis »Dobro došli« udjosmo u selo. Sve nas je veselo pozdravljalo osim Matesine (rekao je: »Rado bi ali ... nemogu!« — Sirota!)

Putem nas je uztrajna glazba zabavljala raznim narodnima koračnicama. U pauzama pjevalo se je sve u šestnajst. Medjutim je sunce žeglo.

Na ulazu livade odredjene za javnu vježbu našeg Sokola pozdraviše pomerski prvaci uz svog g. župnika našeg borca dra. Laginju, koji se je na pozdravu onako po pučku, kako samo on već znade, zahvalio prozboreći i nešto o važnosti ovih dana za naš narodni život. Malo iza toga se je dr. Laginja vratio u Pulu, jer je morao radi ponedjeljske skupštine u Levadama (Poreština) još nedjelju večer otputovati.

Gostiona Jelačićeva bila je uzeta na juriš. Sve je htjelo hladnog piva. Vruće je bilo!

Nakon odmora započeše vježbe na otvorenom. Krasno je bilo vidjeti onaj četverokutni zeleni prostor ograđen sa par tisuća naroda. Skladne proste vježbe ženskog i muškog podmladka uz zvukove buzetske glazbe zadivile su sve prisutne a osobito naše male Pomerce i Pomerke, koji su uprav kliktali od veselja. (Ove neće sigurno potaljančiti kamorra!)

Buru povladjivanja odniješe vrsta odraslih sokola, koji su svi precizno izvadjali razne teške vježbe.

*

Iza vježba zatrubi trublja, narod sav grmne na jednu stranu, gdje već stoji na stolici g. Stihović, da ga kao starosta Sokola pozdravi, da se zahvali Pomercem na gostoprimstvu a svim ostalim iz okolice i iz Pule na dolasku u Pomer i opet svima ukupno na prisustvovanju javnoj vježbi i na uzornom redu, koji da daje naslutiti bratstvo i slogu, što će nas dne 13. t. mj. proditi po svuda, gdje se hrvatski govori a i dalje. Još su sakupljenom mnoštvu progovorili pokraj. zast. g. Kirac i dr. Scalier ističući važnost sadašnje izborne borbe.

Iza toga sakupiše se odmah pjevači i Liepa naša ... zaori Pomerom. Svi ju slušaše odkrite glave. Kroz cijelo vrijeme su se orili živioklici i razni poklici proti Rizziju i njegovoj svojti.

*

Tako je došlo 8 sati. Glazba zasvira, povorka se složi i s Bogom, zdravo braćo Pomerci. »Živio« liete zrakom, ruke se stiskaju. Mladež a i drugi prijete da će taljanaši slabo proći, ako se budu u Puli samo makli.

Došli smo malo prije desete u grad. Nešto stražara dočekalo nas i rekoše nam da ne smijemo ni pjevati ni inače davati oduška svom ćućenju. Zaškripnuli smo zubima tješeći se time, da će nas taljanaši izazvati pak da ćemo onda mi početi .... Ali se prevarismo. Mnogo ih je bilo na uglu ulica Giulia i Campo Marzio, mnogo ali i mnogo ... kukavica.

*

Iz jedne kuće izmedju ljekarne Rodinis i dućana Manzoni bacio je netko komad stakla za nama (po taljansku!).

Nekoje krasotice taljanske (?) dobacile su sa prozora našim djevojkama i ženama riječ »p .....« zaboravljajući valjda pri tome, da nebi bilo Marine nebi imale tolikog ... šika i elegancije, drugim rječima da živu samo od .....—

Kraj Arco Romano ukrale su neke delije taljanske našem čovjeku, koji je pomalo otraga povorke sa svojim sinčićem išao, klobuke i odmaglili (Viterbo!).

*

Pomerski izlet pokazao je našu jakost i sjegurnost a taljanski kukavičluk i kalabrežku kulturu (?).

Umoljavamo rodoljube da nam iz svih sekcija odmah dojave ispad izbora.

Izborni pokret u Istri.

Izborni sastanci.

U občini Podgrad određena su za nedjelju dne 11. o. mj. dva javna sastanka i to poslije sv. mise na Pregarju i poslije popodašnjeg blagoslova u Hrušici.

Na tim sastantima izviestit će bivši državni zastupnik i sadašnji kandidat za taj izborni kotar, g. prof. M. Mandić svoje izbornike o djelovanju u državnom saboru.

*

Dne 11. VI. Kanfanar; Sv. Vinčenat; Kringa prije podne, Tinjan poslije podne.

Točni sat početka raznih sastanaka javit će se u novinama na vrijeme.

*

Dne 11. junija: U *Gradini* na 10 sati u jutro; u *Funtanama* na 5 sati popodne.

*

U nedjelju, dne 11. junija vršiti će se javni sastanak u 11 sati pred crkvom u Krasici — občina Buje. Na sastanku predstaviti će se kandidat M. Mandić.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Sutra u petak 9. t. mj. od 8 sati na večer dalje vršit će se u velikoj dvorani „Narodnog Doma" javna izborna skupština.

Dodjite mnogobrojni!

Izborne skupštine.

Za dojdući nedjelju dne 11. tek. mj. urekao je izborni odbor »Hrvatske pučke stranke« u Puli ove

izborne skupštine:

1. u Muntiću u 9½ sati,
2. u Kavranu u 11 sati,
3. u Mutvoranu u 11½ sati,
4. u Loboriki o podne,
5. u Marčani o podne,
6. u Valdebeku u 3 sata,
7. u Premanturi u 3 sata,
8. u Karnici u 3 sata,
9. u Divišićima (Filipan) u 3 sata,
10. u Vinkuranu u 4 sati,
11. u Raklju u 5 sati te
12. kod sv. Pavla (Barban) u 5½ sati.

Preporučamo svim našim vidjenijim ljudima da živo uzrade na tome da budu sve te skupštine mnogobrojno posjećene. Našim istomišljenicima iz grada pak preporučamo da pohrle barem na ona mjesta koja su bliže grada Pule, da se s okolicom pobratime e da se u istinu obistine riječi »Giornaleta«, da se okolica približuje Puli, ali ne taljanskoj već hrvatskoj.

Izborne sekcije i vladini povjerenici u puljskom kotaru. Za izbore od 13. junija t. g. odredilo je već c. kr. kotarsko poglavarstvo u Puli za svoj kotar u pojedinim izbornim sekcijama svoje povjerenike i sat početka i svršetka glasovanja, i to ovako:

Pula, I. sekcija, slova **A—C**, kazalište Ciscutti, od 7 sati jutrom do 4 s. po p., vlad. povjerenik konte Dinko Rossetti.

Pula, II. sekcija, slova **D—H**, kazalište Ciscutti, od 7—4 s. po p., vladin povjer. Valentin Cvek.

Pula, III. sekcija, slova **I—M**, Hotel Belvedere, od 7—4 s. po p., vlad. povjer. Gustav Stasny.

Pula, IV. sekcija, slova **N—R**, Hotel Belvedere, od 7—4 s. po p., vlad. povjer. Dr. Dinko Menon.

Pula, V. sekcija, slova **S—T**, škola piazza Alighieri, od 7—4 s. po p., vladin povjer. Josip Catlarin.

Pula, VI. sekcija, slova **U—Z**, škola piazza Alighieri, od 7—4 s. po p., vladin povjer. barun Artur Seiller.

Kako je razvidno iz ovoga u Puli počimlje glasovanje u 7 sati u jutro u svršava u 4 sata po podne, t. j. poslije 4 ure po podne neće se pustiti glasovati nikoga.

U okolici Pule:

Veli Vrh, kuća Frana Oslank, od 8 s. u jutro do 2 s. po p., vlad. povjer. Rade Duraković.

Sišan, pučka škola, od 8 s. u jutro do 3 po p., vlad. povjer. Mihovil Meža.

Pomer, pučka škola, od 8 s. u jutro do 2 po p, vlad. povjer. Alfred Schmutz.

Fažana, pučka škola, od 1—4 sata po podne, vlad. povjer. Petar Deprato.

Galežan, pučka škola, od 8 s. u jutro do 1 po p., vlad. povj. Eugen Pinter.

Vodnjan, bolnica mornarice od 8—4 s. po p., vlad. povjer. Dr. Josip Vidossich.

Krnica, kuća občinske uprave, od 8 s. u jutro do 1 po p., vladin povjer. Mate Missan.

Svet Vinčenat, biškupija, od 8—12 sati, vlad. povjer. Stanko Novak.

Kanfanar, pučka škola hrvatska, od 8 do 12 sati, vlad. povj. Andrija Aduatz.

Rovinjsko Selo, občinska kuća od 8 do 12 sati, vlad. povjer. David Kukanich.

Bali, občinski ured, od 8—12 sati, vlad. povjer. Dr. Brno Schiavuzzi.

Svi naši, koji budu glasovali u ovim mjestima neka na škedu napišu ime: *Dr. M. Laginja.*

Našim dopisnicima. Radi proglasa na narod prigodom izbora, koji nam je zapremio cielu prvu stranicu, te radi duhovskih blagdana, nismo mogli uvrstiti sve dopise u ovaj broj. S toga molimo naše cienj. dopisnike da to uvaže, a mi ćemo nastojati, da izadju dopisi u nastajnim brojevima. — Ured.

Iz Kanfanara. Kako naša gospoda od poglavarstva misle, obavio se popis pučanstva „sasma pravedno". Ali mi nijesmo toga mnienja. Jedino onaj može kazati to, komu su vrane mozag ispile i koji u svojoj umišljenoj učenosti, ne zna više razlikovati pravo od krivog. Što se je s nama kod posljednjeg popisa dogodilo, to je već više neg škandal a i po naše poglavarstvo sramotno. Zar se nije moglo tim fabrikacijama „veleuglednog" Košare stati na put?

Zar je taj občinski pisar zaista nepovrediv, zar mu se u obće nemože ništa?

Pred deset godina nabrojili su u cijeloj občini Kanfanar 199 Talijana, a sada imade po najnovijem popisu pučanstva najednom 889. Krasan je to porast. Talijani se mogu veseliti. Broj je Talijana kroz deset godina narasao za nista manje nego 500‰. Kako se vidi izlazi iz tih brojeva, da Talijani rastu kao gljive iza kiše. Ali tu su drukčiji računi. Treba znati da su nekoje najvatrenije Hrvate unesli kao „prave" Talijane, a što se je tekar s drugima radilo. Na koncu preporučamo slavnom poglavarstvu, nek pribavi Košari i drugovima kolajnu za zasluge u fabrikaciji kod popisa pučanstva. I tako će moći možda on od veselja sa svojim drugovima odnesti pozdrav „slobodnoj domovini" u Rim, „da Canfanaro città italiana". Ali tvrdu ti vjeru zadajemo Košaro, da će i tomu biti jednom kraj, a ti ćeš onda odskakutati odavle da ti ni traga ne ostane.

Eto i to je posljedica onih nekih kukavica i propalica, koji su izabrani kao hrvatski reprezentanti i glasovali da bude Košara tajnik. Smetište sve skupa!

Pazite na izborne legitimacije. Ovih dana počeo je kapitanat razašiljati po pošti izborne legitimacije na sve one, koji su upisani u izbornoj listini i to na dom. Zato upozorujemo sve naše, a svaki naš da o tome uputi prijatelja i znanca, da svaki pazi te dobije legitimaciju i oni koji su promienili prvašnje stanovanje, da se pobrinu te im legitimacija bude uručena. Svi oni pako koji ne budu dobili legitimacije, recimo najkasnije do 8. junija ili pet dana prije Antonje, a znaju da su u listini ili bi morali biti usljed reklamacije, da svi ti dodju na vrieme to javiti u Narodni Dom, pak će im se legitimacija reklamirati na kapitanatu. U Narodnom Domu za sve stvari od izbora, stoje naši ljudi u službi od 9 uri do 12 i od 3 ure po podne dalje.

Lošinjski kotar:

Iz Lošinja. Kako je bilo najavljeno došao je naš kandidat prof. Spinčić. medju nas, te je održao izborne sastanke u subotu večer u Cresu, u nedjelju u Štivanu Nerezinah, Čunskom i u ponedjeljak do podne u Malom Lošinju a po podne u Velom Lošinju. Narod je u svim mjestima mnogobrojno prisustvovao skupštinama i oduševljeno pozdravljao svog kandidata. Osobito slavlje izkazao je prof. Spinčiću narod u Velom Lošinju. Dočekavši ga sa glazbom i burnim Živioklicima pozdravljao svog budućeg zastupnika. Na skupštini bio je pak sav grad. Oduševljenje pak bilo je neopisivo kad je glazba zasvirala našu hrvatsku himnu „Liepa naša domovino", koju je sav narod odkrite glave pjevao i slušao.

Iz Malog Lošinja. Još samo malo dana i evo nas kod izbornih žara. Ne ćemo da se gubimo u konbinacijama, kako će izbor kod nas ispasti, jer je 13. lipnja vrlo blizu, pa stojimo da čekamo! Svakako, daleko su još vremena, kad će naši irredenti moći da kažu za naš otok: jabuka je zrela za kraljestvo.

Prigovori, što ih je učinila naša stranka (oko 300, a ne 1134 kako „Piccolo" piše) u većini su prihvaćeni, ali će o nekojima kazati namjesništvo zadnju.

Predstavnici c. kr. poglavarstva nijesu mogli ni ovom zgodom a da ne pokažu, kako su nam prijatni, pa bismo se ogriješili, kad im ne bismo i ovu ubilježili na rovaš.

U prvom redu valja da istaknemo, kako je onima na kapetanatu gg. Mosettigu i adlatušu Lukoviću mjerodavno bilo mni-

jenje onih s općine u riješavanju prigovora, pače to istakoše u više slučajeva na samim riješenjima.

Nama je i samima dobro poznato, da je izborni red u nekojim stvarima nejasan, te su prama tome opravdana razna mnijenja, ali nigdje u tom izbornom redu ne čitamo, da se poglavarstvo mora utjeći za savjet općinskoj upravi, što da uradi u pojedinim slučajevima, a tim manje onakvim upravama, koje su pune mržnje recimo prema manjini druge narodnosti, kako je to n. pr. u M. Lošinju.

Posve je jasan zakon u odredbama gledom na prigovore (§ 13.). Dosta je samo pročitati te odredbe, a uz to malo nepristranosti i stvari bi tekle u redu, kad je ali čovjek uvjeren, da savjesno ne postupa, tada se, biva, i nehotice odaje. To što ističemo nije moglo ispasti ni u našim slučajevima. Da vidimo!

Nekoliko nam je prigovora za brisanje odbijeno po § 13. 8, koji u hrvatskom prijevodu glasi: „ako se reklamira za to, što je ispuštena osoba, koja ima izborno pravo, valja reklamaciji priklopiti dokumente, koji su potrebiti da se dokaže njeno izborno pravo. Reklamacije i prizivi, koji se ne drže tih propisa, valja odbiti „*a limine.*"

Dakle u ovim slučajevima prizivu na c. kr. namjesništvo nema mjesta, ali oni sa kapetanata ipak na riješenjima po § 13. 8. nadodaše: „proti ovoj odluci dozvoljen je utok u roku od 3 dana na c. kr. namjesništvo." — Gosp. Lukoviću zar ili ovo nije očito protivurječje? Jest da, ali vi ste htjeli nekako izbjeći Scyli, pak ste upali u Karibdu, a drugako nije bilo ni moguće. Svedjer je govor o prigovorima za brisanje, dakle o takvima, kojim po jasnom slovu zakona ne treba prilagati dokaznih isprava. Sama je c. kr. kotarska oblast dužna, da se uvjeri o ispravnosti navoda u prigovoru, te da samu stranku pozove u roku od 24 sata, da se na prigovor opravda. Zašto da to nije lagodna stvar, a kad je čovjek inače zaposlen do ušiju (?!), mnogo je lakši drugi izlazak: sastušati općinu, što ona kaže. Nego, zar može da bude za nas mjerodavno mišljenje općine? Na to bi nam pitanje mogao odgovoriti isti gosp. Luković, koji za nas nije inače mjerodavan, jer je pokazao baš kod predizbornog postupka jedno od dvoga: da mu ili pravičnost nije nada sve, ili da ne pozna izbornog reda.

(Bit će, da je njemu jako blizu i jedno i drugo O. Ur.).

Iz Cresa.

Kako čujemo, dolazi k nama kao izborni povjerenik onaj isti popisni komesar Lukvvić. To nas vrlo veseli te mu od srca vičemo: dobro nam došao! Bit će tako sam svjedok od očiju svome nedjelu što ga je počinio prigodom popisa pučanstva. Jadan njegov šef pobire sve, da, i ono što mu plete komesar Luković svojom nepristranošću. To mi je u istinu činovnik, kojim se tršćanski „Il Piccolo" hvali. Kako i ne će, kad se taj bokeški delija očito izjavljuje, da su naši svećenici iskvarili prezimena u maticama. (Šteta samo, da nijesu njegovo pretvorili u kakvo kalabreško, da nam ne sramoti obraza O. U.) Neka samo pazi, koliko imade prezimena u našem gradu latinskog korijena, pa će moći bez bruke i drugi puta s ovakovim izjavama na dan. Za sad mu poručamo, da prije nego k nama dodje još malo pročita ili bolje prouči izborni red, a napose zakon o zaštiti izborne slobode, jer bi ga inače morali još koji puta javno pohvaliti s nepristranosti kao čovjeka od „sette bandiere".

Našim pak prodancima poručamo da se podvostruče, hoće li da g. Lukovića izvuku iz blata.

Krčki kotar:

Skupština na otoku Krku.

U nedjelju dne 11. t. mj. u 9½ sati u jutro obdržavati će se u Sv. Vidu kraj Malinske pred crkvom Sv. Mihovila javna izborna skupština otoka Krka sa sljedećim dnevnim redom:

I. Otvorenje skupštine; o proslavi 40-godišnjice pyrog istarskog tabora i o predstojećim izborima za carevinsko vijeće;

II. Izvještaj naših zastupnika o njihovom radu u pokrajinskom saboru i carevinskom vijeću, te o političkom položaju u opće;

III. Možebitni predlozi i daljnji govori o predstojećim izborima.

Otočani! Pohrlite u što većem broju na ovu skupštinu, te tako i činom zasvjedočite najhrvatskije obilježje ovog našeg kotara.

U Krku, dne 3. lipnja 1911.

Za središnji i kotarski izborni odbor:

Dr. Anton Antončić.

Voloski kotar:

Bratovština hrv. ljudi u Istri. Odbor ovoga društva obdržavno je dne 3. o. mj. u Kastvu sjednicu u svrhu podieljenja ovogodišnjih potpora. Na dolični natj-čaj oglasilo se je 56 molitelja, i to 29 sveučilištnih djaka, 9 gimnazijalaca i 18 učiteljskih pripravnika iz Istre. Podieljeno je 26 sveučilištarom K 1110·—, 9 gimnazijalcem K 185·— i 18 učiteljskim pripravnikom K 305·— ukupno K 1600·— Trojici odbite su molbe. 7 sveučil. djaka dobiva po K 50 a 19 po K 40; 1 gimnazijalac K 25 a ostalih 8 po K 20 i 7 učiteljskih priprav. po K 20 a 11 po K 15. Kad bi se sjetili sa jednostavnom godišnjom članarinom „Bratovšćine", oni koji su uživali u potrebi njezine potpore a danas jesu dobrostojeća gospoda, mogao bi odbor iste i veći potpora siromašnim djacima dieliti, tako podieli ono što smije i može. Nadamo se, da će ova opomena koristiti, pa do godine moći i odbor „Bratovšćine" bolje poduprieti našu uzdanicu, našu siromašnu učeću se mladež.

Izborne sekcije u kotaru Voloskom. U ovom kotaru ustanovljene su slijedeće izborne sekcije: 1. Mošćenice, 2. Lovran, 3. Veprinac, 4. Volosko-Opatija, 5. Kastav, 6. Klana, 7. Sv. Matej, 8. Jelšane, 9. Podgrad, 10. Vele Mune, 11. Materija.

Porečki kotar:

Nova Vas 6. VI. 1911. *Izborna skupština.* Dne 4. t. mj. bila je ovdje izborna skupština. Nadošlo bijaše mnoštvo naroda dapače, što je neobično, prisustvovahu i naše rodoljubne novovašanke.

Premda su se poznati „talijanaški smutljivci" hvalisali, da će nam omesti sastanak demonstracijom, ipak onog dana nije bilo čuti nikoga, ni da bi beknuo.

Na skupštini govorili su prisjednik zem. odbora Dr. Zuccon i učitelj g. Anzulović. Obojica bijahu nagradjeni dugotrajnim pljeskom i burnim „Živio!" Nu poslije njih zadivi narod svojim govorom mitovidna i inteligentna učenica Marija Deković, koja svojom djetinjom dušom zaklinjaše roditelje, da obrane školu i svoju djecu od talijanaša, koji su uprli svim silama, da ih unište. Narod je mladoj junakinji urnebesno klicao, a mnogoj se majci od milinja suza orosila. Vidi se, da hrvatska škola odgaja sokole i sokolice, koji će jednom biti strah i trepet neprijatelju. Napokon je govorio dični naš borac Antun Radoš, koji je također pobrao dugotrajni pljesak.

Poslije zaključne riječi g. Dr.-Zuccona, skupština se razišla mirno.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestane ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

lilijansko-mliečnim sapunom

(Steckenpferd-Lilienmilch-seife)

(Marka konj na palici)

od Bergmann & Co., Telschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

Br. 1628.

Oglas natječaja

Otvara se natječaj na mjesto občinskog liječnika zdravstvenog okružja združenih občina Buzet Roč sa sjedištem u Buzetu i to na temelju pokrajinskog zakona od 12. kolovoza 1907. Br. 39.

Sa otom službom skopčana je godišnja plaća od K 3000 za liječenje siromaha. Osim toga zaslužiti će liječenjem nesiromaha, cijepljenjem kozica, prigodom sudbenih komisija i za vrijeme epidemija.

U slučaju razdiobe današnjeg zdravstvenog okružja ostaju isti uvjeti glede plaće nepromijenjeni.

Uz kvalifikacije ustanovljene u gore spomenutom zakonu mora natjecatelj poznavati hrvatski ili drugi koji od slavenskih jezika i po mogućnosti talijanski.

Dokumentirane molbe treba podastrijeti do 1. julija 1911. na predsjedništvo ovoga zdravstvenoga okružja putem občinskog glavarstva u Buzetu.

Zdravstveno okružje združenih občina Buzet Roč.

U Buzetu, dne 3. junija 1911.

Predsjednik: Sanelin v. r.

Br. 2124.

Raspis natječaja.

Usljed zaključka ovog općinskog zastupstva od 30. maja 1911. otvara se natječaj na mjesto občinskog redara.

Sa otom službom skopčana je godišnja plaća od 800 kruna i obućnina u naravi.

U smislu službene pragmatike moraju natjecatelji dokazati da su austrijski podanici, da su stari barem 20 godina, da imadu sva gradjanska prava, da su fizično zdravi i da su neporočna glasa i ponašanja.

Molbe imaju se podastrijeti potpisanom glavarstvu do 1. Julija 1911.

Glavarstvo občine

u Buzetu, dne 3. junija 1911.

Načelnik: Raspolić v. r.

!!! SAT SA LANCEM !!!

1 sat samo K 1·90.

Radi nabave velike količine ura razašalje podpisana tvrdka: 1 krasni pozlaćeni 36 satni, točni Anker sat sa liepim lancem za samo 1·90, kao što 3 godišnje jamstvo. Šalje pouzećem izvozna kuća satova

F. WINDISCH, Kraków br. V/11.

Ako se ne dopadne, vraća se novac.

Oglas.

Društvo za štednju i zajmove u Omišlju registrana zadruga na neograničeno jamčenje, obdržavati će u društvenim prostorijama dne 22. lipnja t. g. u 5 sata poslje podne redovitu glavnu skupštinu.

Dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvještaj i predloženje obračuna za poslovnu godinu 1910.
3. Odluka o čistom dobitku.
4. Ini predlozi.

Omišalj dne 6. lipnja 1911.

Ravnateljstvo.

GLAVARSTVO OBCINE VEPRINAC.
Br. 891.

Oglas natječaja.

Na temelju zaključka občinskog zastupstva od 22. ovog mjeseca, i članka 5. ustrojnog pravilnika za občinske službenike, otvara se natječaj na mjesto občinskog tajnika-blagajnika kod ovog glavarstva občine Veprinac sa sjelom u Ičićima, sa godišnjom plaćom od K 2400 (dvije tisuće i četiri sto kruna) isplativom u mjesečnim predplatnim obrocima, i sa pravom na mirovinu u smislu zemaljskog zakona za Istru od 12 8. 1907 z. z. l. br. 42.

Natjecatelji na ovo mjesto moraju dokazati da posjeduju svojstva zahtjevana u član. 6 7. i 8. spomenutog pravilnika, a osobito austrijsko državljanstvo, neporočno čudoredno ponašanje i podpunu sposobnost za obavljanje uredovnih posala ovog službenog mjesta.

Naročito pako zahtjeva se poznavanje hrvatskoga jezika kao uredovnog i njemačkog jezika u govoru i pismu, a dali će se prednost onomu koji pozna također i talijanski jezik.

Molbenice sa dokaznicama o navedenim svojstvima imaju se podnesti podpisanomu najkasnije do 30. junija 1911.

Veprinac Ičići 23. maja 1911.

Općinski glavar **Bachich** v. r.

Pozor! Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 9.

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica povjereno mi je na rasprodaju velika zaliha cipela ispod tvorničke cijene. Za prodajem zato svakomu 2 para cipela na podvez za gospodu i 2 para za gospodje, smedje ili crne kože, galoširane sa čvrsto zabitim podplatom, vrlo ukusne najnovijeg oblika. Veličina po broju.

Sva 4 para stoje samo K 9

Razašiljem pouzećem.

P. LUST, izvoz cipela

KRAKOV, br. 72/S.

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

Ljekarnika **A. THIERRY-a Balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kuo zaštitna marka.

Zaštićenom

Svako patvaranje, oponašanje i prepodavanje drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznenopo sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disanja, kod prehlađivanja, promuklosti, katara grla, presobolje, bolesti pluća i [illegible] kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, jetrenih [illegible]ćice, zubobolje i ušnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12 2 ili 6 1 ili 1 obiteljska boca K 5·—

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovita djelovanja kod rana, otekline, ozleda, upala, ahcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tjelo pa često preduzetne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3·60.

Dobije se u ljekarni „k anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI Hrvatska. — Imade ga i u skoro svim drugim ljekarnama.

Brzojav! Još nikada ovdje!

Mi darujemo K 1200·— u daru i gotovom!

Za riešitelje slike stavili smo gornju svotu. Svaki, koji nadje i prerise domaćicu, dobiva **uru za gospodu ili gospodje u vriednosti od K 20 ili na želju K 15 u gotovom.** Uvjet je, da svaki naruči izvrstni „Diana" lanac mit zlato i pošalje za to K 1·75 i u markama. Nagrade se dicle iza primitka rješenja. Sve pošiljke neka se uprave na:

Patria-Zentrale A. Seifert, Beč VII, Neubaugasse 63

Ime Mjesto

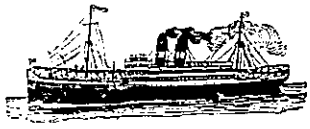

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) Almeria*)
parobrod: **Laura** . . . . . 3. junija
„ **Argentina** . . . . . 10. „

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*),
parobrod: **Columbia** 8. junija Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za sredinju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Uložne knjižice za „PČELICU"
mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ∴ **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** ∴ ∴ ∴ ∴ Sa tavljen je od samili svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima Umiruje živce i okrepljuje cijeli **organizam.** ∴ ∴

Cijena 1 bočici sa fišu, 12 bočica sterji 5 kruna, za bočice stoje 10 K franko pošta. ∴

Dobivaju se samo u lekarni ∴ I. pr. Pabla ∴

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica ∴

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.
„DANICA" druga vrst à K 75·- po 100 zamota.
„VESNA" treća vrst à K 58·- po 100 zamotu.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

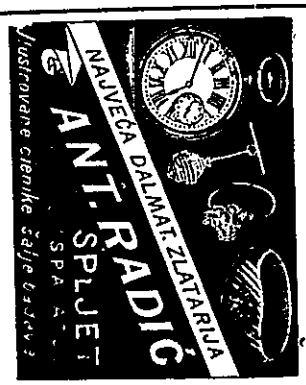

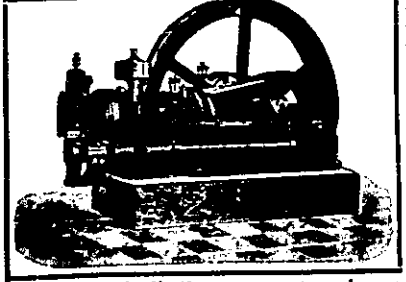

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, šestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja: ::

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA
:: na plin d. d. ::
(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals ∴ MORITZ HILLE, DRESDEN) ∴

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

∴ **Tehnička poslovnica:** ∴

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobiva u se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća ∴ ∴ ∴

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački. ∴ ∴ ∴

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

Skladište prvoklasnih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča za DUHOVSKE BLAGDANE svoje bogato skladište cipela za gospodje, gospodu i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske naručbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razasilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamienjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na Ricci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. aprila do 30. junija 1911.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	↓PUNAT . . . . ↑	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
6.20	odl.	„ . . .	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska . . .	odl.	3.05
7.—	odl.	„ . . .	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA . . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Pet. u Srijedu Sut. tu
prije podne				po podne
3.45	odl.	↓Baška . . . . . ↑	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
8.45	dol.	↓Rijeka . . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↓Rijeka . . . . ↑	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab . . . . . ∧	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	7.35	odl.	↓RIJEKA . . . . . ↑	dol.	5.—	5.—
8.10	8.10	dol.	Opatija	odl.	4.25	4.25
8.20	8.20	odl.	„	dol.	4.15	4.15
9.40	9.40	dol.	Beli	odl.	2.55	2.55
9.50	9.50	odl.	„	dol.	2.45	2.45
10.40	10.40	dol.	Merag	odl.	1.55	1.55
10.50	10.50	odl.	„	dol.	1.45	1.45
11.20	11.20	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
11.30	11.30	odl.	„	dol.	12.55	12.55
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	1.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
1.20	1.20	odl.	„	dol.	11.15	11.15
2.20	2.20	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
3.40	3.40	odl.	„	dol.	9.15	9.15
4.05	4.05	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
4.10	4.10	odl.	„	dol.	8.40	8.40
5.20	5.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
5.30	5.30	odl.	„	dol.	7.05	7.05
5.40	5.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
5.50	5.50	odl.	„	dol.	6.45	6.45
6.40	6.40	dol.	↓NEREZINE . . . . . ∧	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Punta i Lopare.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda.

Napredak Istarskih Hrvata i Slovenaca od g. 1871. do danas na polit., kult. i gospod. polju.

(Govorio zastupnik naroda prof. Vjek. Spinčić kod proslave 40 godišnjice prvoga hrvatskoga tabora u Istri dne 25. svibnja 1911. na Brežuljku sv. Mihovila ispod Kastva.)

Narode!

U prvih šestdeset godina prošloga stoljetja, kao da bijaše, zamro, tvrdo, usnuo, cielokupni naš hrvatski i slovenski narod u Istri.

U njekim krajevima, baš ovim našim, u Kastvu i Lovranu te u Pazinu i Dolini, dao je nješto glasa od sebe, usljed prevrata 1848. i 1849., al pak opet zamuknuo, stalno i usljed pritiska apsolutističke vlade.

U šestdesetim godinam nalazimo tu i tamo pojedinaca, koji osjećaju plemenito narodno, koje boli što naš narod spava, koji bi mu rado pomogli do novoga života, koji o tom i snuju i za to rade.

Toje na prvom mjestu blagopokojni biskup Juraj Dobrila, kojega stogodišnjica narodjenja bit će buduć godine.

On, te biskup Vitezić, kanonik Feretić i župnik Jurinac, prvi su zagovornici prava našega naroda u *saboru* Istre već godine 1861. i 1863. Osim njih nalazimo u saboru od naših do godine 1870. malo vremena posjednika iz gornjega, Podgradskoga kotara, Samsu, a malo vremena Frana Ravnika, bivšega učitelja glavne škole u Kastvu a onda učitelja hrvatskoga jezika na gimnaziji u Kopru. Do godine 1870 su samo tri izabrana naša zastupnika. Od godine 1870—1877. četiri, i to kanonik Feretić, župnik Grubiša, občinski načelnik u Kastvu Anton Rubeša, i posjednik u Spinčićima Franjo Marotti, koja posliednja dvojica su zauzimala častna mjesta na taboru koj danas slavimo, Od god. 1877. do 1883. imamo i opet četiri naša izabrana zastupnika, i to četiri župnika, Antona Spinčića, Andriju Strka, Petra Dorčića i Karla Fabrisa, kojim je naknadno nadošao g. 1882. još jedan naš zastupnik Od godine 1883. kojom počima žešća pače i žestoka borba u saboru Istre, do 1889. bilo je pet naših izabranih zastupnika, k kojim je 1888. nadošao i šesti. Od godine 1889. do 1896. i uvjek dalje, do novoga izbornoga reda godine 1908., bilo jih je 9, izmed 30 svih. Po novom izbornom redu došlo je naših 18 od svih 44.

Prvi kotari koji su naše zastupnike izabirali bili su Volosko-Podgradski, Koparsko Buzetski i Lošinjsko-Krčki. A i u tim kotarima birało se je u prvo doba uz domaće takodjer i kojekakve Burgere, Klinkonstrome, Clesime, Pine, Lione — ljude vladine, koji su nastojali da se na našim ramenima dignu, putem kojih je nastojala c. kr. vlada da dovuče u svoj tor sa mostalne Talijane, dakako popuštajuć njim, uvjek na naš račun.

Tek od godine 1870. izabirao je kotar Volosko-Podgradski, ladanjske občine, oba naša domaća zastupnika, a od god. 1883. takodjer gradsko izborničtvo.

Koparski kotar slao je sve do godine 1881. samo po jednoga domaćega, a od tada oba.

Lošinjsko-Krčki slao je u sabor do god. 1883. samo po jednoga domaćega, pak je u tom obziru posve pošalio, najviše splet kami vladinih ljudi do g. 1888. Od onda bira po dva domaća narodna.

Od god. 1889. pošiljao je i Pazinski kotar, ladanjske občine, svoja dva narodna zastupnika.

U ladanjskim občinama Porečkoga i Puljskog kotara bilo je takodjer žestokih borba, al se do novoga izbornog reda nije došlo do toga, da bi naši bili izabrani zastupnici.

Prvih doba saborovanja nije se ništa htjelo znati o jezikovnom pravu Hrvata i Slovenaca. Kasnije uzimalo se kao šalu, kad su naši kadkad koju progovorili hrvatski. Od god. 1883. napried poduzelo se je sve moguće grožnje, sva moguća nasilja i divljačtva, proti porabi našega jezika u saboru, al uzalud, naši ga zastupnici rabe. Doista ni danas nije se doseglo onoga što su zahtjevali već u prvom saboru predstavnici našega naroda, najme to da bi se saborska izvješća objelodanjivalo takodjer hrvatski; al dosegli smo to da se preko toga pitanja već neda preći na dnevni red, pače da je nemoguć svaki saborski rad dok se nerieši jezikovno pitanje.

One godine, kad se je obdržavao tabor, najme 1871., nismo mi imali u carevinskom vieću u Beču ni jednoga našega zastupnika. Zastupnike u Beč birali su do godine 1873. sabori, naš je sabor izabirao samo Talijane. Jedino 1861. bio je izabrao takodjer našega Jurja Dobrilu Od kad se je stvorilo zakon, po kojem narod bira zastupnike izravno i za Beč, odtad imamo mi i svoje zastupnike u Beču. Prvi bio je Dr. Dinko Vitezić. Od godine 1891. bio je njeko doba jedan njeko dva. A od 1907., od uvedenja sveobćega izbornoga prava imademo tri, isto koliko i Talijani.

Dakle 1871, Talijani sve, mi nikoga; 1911. mi jednako s Talijani.

Da se je doseglo te brojeve koli u pokrajinskom saboru koli u carevinskom vieću, koji još ne odgovaraju ni iz daleka pravednosti, ima se pripisati **narodnomu, političkomu, pa i čovječjem osvještenju našega naroda.**

Zastupnici su posljedica narodnoga probudjenja; a istodobno su oni pomagači narodnoga probudjenja, i to svojim radom u saboru i izvan njega, u občinama. Svjestne občine izabirale su narodne zastupnike; a narodni zastupnici pomogli su osvješćivati i postavljati na noge naše občine.

U *občinama*, u občinskim zastupstvima i občinskim glavarstvima, imali su Talijani svoja glavna uporišta. Trebalo je borba, žestokih borba, upravo titanskih borba, da se predobe, odnosno uzdrže, razne naše občine. Bijaše borba takodjer u občinama koje su napučene sa samim hrvatskim ili slovenskim pučanstvom, borba dakako izvana, najviše od oblasti, unešenih: u Vrbniku (kolo 1880.), Baški (1885.), Dubašnici; u Kastvu (1880. i 1895.), na Volo skom-Opatiji (1890.) Lovranu, Veprincu (1895. i kašnje) Mošćenicama; u Dolini (1896.), Dekanima (1869. i kašnje), Pomjanu, Buzetu (1884. 1885. 1886. 1887.), Roču, Žminju (1884), Tinjanu (1884.), Pazinu (1886. pak 1889); pa Motovunu, Višnjanu, Svet- Vičentu, Kanfanaru. Barbanu, Lošinju i Cresu.

Izabiralo se je dane i noći; u Buzetu n. pr. sedam dana i sedam noći uzastopce. Našim ljudem se je grozilo, njih objedjivalo, sramotilo, napadalo, zatvaralo, strjeljalo u kuće; njeke čak i umorilo a da se ubojicam nije ništa dogodilo.

Naši morali su se svuda boriti na dvie strane: proti talijanskoj kamorri i proti c. k. vladi, koje i koliko opričene, uvjek su se našle, kad se je htjelo proti nam ići.

Uspjeh izbora ne bijaše svuda ni svagda povoljan. Negdje se u obće nije pobjedilo; drugdje se je pobjedilo al se nije moglo uzdržati, radi pomanjkanja izobraženih ljudi; drugdje opet nije još ni danas izvojevana borba.

Al i dobilo se jih je. Ima jih 21, kojim je uredovni jezik hrvatski, kakav bijaše uveden najprije u občini Kastav koncem godine 1868., a u drugim občinama mnogo kasnije. *Koja razlika izmed onda, prije 40, 30, 20 godina, i danas.* Onda je kod c. kr. oblasti znao samo kakav sluga hrvatski ili slovenski; onda su pisale nesamo c. k. oblasti nego i naše občine talijanski ili njemački; onda se je našim pojedincem grozilo, naše načelnike globilo ako nijesu htjeli primiti talijanskog ili njemačkog spisa. Danas možeš svuda govoriti hrvatski, svuda zahtjevati hrvatski spis. Ima doista i danas nepodobština, kao što je ona da činovnik postavljen za naš narod nezna našega jezika, ili da se kod porota rabi tumača, al će uz našu odlučnost i to prestati. Ima žalibože još našega naroda po Istri i Kvarnerskim otocima koj voli tudjemu nego svom; al se može reći, da onda bijasmo obćenito „šćavi“, robovi, sužnji, kako su nas Talijani i zvali, a danas smo slobodni državljani. Onda su nam se Talijani rugali, danas se nas boje. Onda se naši nisu ni sami zvali svojim sladkim imenom hrvatskim, danas se ponose slavnim imenom Hrvata, a tim imenom nazivlju nas i drugi.

K narodnoj sviesti pripomogle su takodjer *čitaonice*, osnovane u Kastvu (1866.) Jelšanama (1867.), Puli (1869.), Boljuncu (1870.), Vrbniku (1871.), Dolini i Kopru (1870.); pak druguda druge, i čitaonice, i pjevačka, i tamburaška i Sokolska, i medjusobno pripomoćna *društva* (kao što je Udruga sv. Mihovila). U Kastavskoj čitaonici porodile su se razne dobre misli, medju ostalimi i misao o taboru, kojega 40 godišnjicu danas slavimo, a o kojem nas je obširno izvjestio naš velevriedni gospodin načelnik Kazimir Jelušić. Ja ističem samo kako su Talijani i Talijanaši proti njemu bučili, kako su nas i onom zgodom klevetali, i kako jih je c. kr. vlada slušala. Nije doista tabora zabra

nila, al mu je osakatila program. Iztičem takodjer, da je onaj tabor povoljno djelovao na narodnu i političku sviest u Kastavskoj občini a ponekle i cielom Voloskom kotaru; kao što je djelovao tabor u Brezovici na sviest naroda u Podgradskom kotaru, onaj u Kubedu (1870.) i onaj u Dolini (1878.) na sviest pučanstva u Koparskom kotaru, onaj u Lindaru (1884.) na sviest puka u Pazinskom kotaru; kao što su djelovali drugi sastanci obdržavani širom i duž Istre, u svim kotarima, u razno doba.

Uporedo sa narodnom i političkom svjestju išla je i **težnja za naobrazbom, za školami,** i to školami sa materinskim naukovnim jezikom.

Na taboru *kod sv. Mihovila 1871.* rekao je govornik, prezaslužni ravnatelj škole i duša tadanjem nar. pokretu u Kastvu Ernesto Jelušić, da su *škole*, skoro isključivo u *talijanskim rukama*. Na taboru u *Kubedu* bio je jedan od zahtjeva, da se ustroji bar *jedna škola u kotaru Koparskom*. Već iz toga dvojega vidi se, da naših škola, bar glavnih nebijaše, ili u koliko su bile, da bijahu talijanske, u talijanskim rukama.

Iz prvih 20 godina ustavne dobe nejmu takovih podataka da bi se moglo točno reći koliko bijaše pučkih škola kojega jezika, pa nit iz godine 1871. Dobio sam stalnih podataka u tom obziru iz školske godine 1880/81., dakle 10 godina iza tabora; kad se jih već bijaše ustanovilo baš usljed zahtjeva naših na raznim taborim i usljed napora zemaljskoga školskoga nadzornika viteza Klodića.

A bilo jih je tada već 83 hrvatskih i slovenskih, medju kojimi pak 34 pomoćne.

Danas jih ima 147 sa 242 učitelja i i učiteljica. Pribrojimo li k tomu Družbine 34 škole sa 51 učiteljem i učiteljicom, to imamo okolo 180 škola sa blizu 300 učitelja i učiteljica.

Godine 1871. nismo ni sanjali *o hrvatskoj srednjoj školi u Istri*, danas ju imamo već preko 10 godina.

Tada nismo ni sanjali o *hrvatskoj učiteljskoj školi* — danas ju već pet godina imamo. Već drugu godinu imademo jednu *privatnu hrvatsku realnu gimnaziju*.

Već tri godine iza obdržavanja tabora 1874. zasnovana je u čitaonici Kastavskoj *Bratovština hrvatskih ljudi u Istri* u svrhu da podupire siromašne djake srednjih i visokih škola. Nemože davati velikih podpora, al jih daje, već evo 37 godina, i razdala je u to doba veliku, svotu, mnogo tisuća.

Obstoji takodjer *„Djačko podporno društvo"* za one djake, koji polaze gimnaziju u Pazinu, i koje je već takodjer velikih svota medju djake siromašnih roditelja razdielilo te pripomoglo njihovomu uzgoju.

Obstoji i *„Delavska škola" u Kastvu* i *podružnica u Zametu*. Prva djeluje već mnogo godina, te se je u njoj izučilo već mnogo mladih ljudi za razne zanate, koji su pak bar ponekle iztisnuli tudje podnzetnike i graditelje, i na mnogo tudje predradnike, vodje radnika. Podružnica u Zametu moć će mnogo koristiti našim, budu li se znali njom okoristiti.

U raznim školam uzgojilo nam se je ljudi, ako i ne dovoljno, za sve grane javnoga života: svećenika, učitelja, profesora, činovnika, sudaca, odvjetnika, liječnika, trgovaca, obrtnika.

Spominjuć taj napredak i gledajuć preko Učke, moram bolnim srcem spomenuti, da se je u jednom obziru nazadovalo. U mnogim crkvam Istre, u kojim se je prije 100 godina ciela služba Božja obavljala slavenskim jezikom; u kojim se je prije 40 godina krstilo, vjenčalo, sveto ulje davalo, mrtve pokapalo i dielove sv. mise pjevalo slavenskim jezikom, danas se nesmije u njima nit „Zdrava Marija" moliti

Osim za škole i djake pobrinulo se je takodjer za **gospodarske potrebe** našega naroda i u tom obziru baš stvorilo sve što obstoji. Ustrojilo se *posujilnica* i *štedionica* u svrhu da se izbavi našega zaduženoga naroda iz pandža tudjinca, lihvara, da mu se pomogne kad je u stisci, da se ga gospodarski digne.

Prva takva *posujilnica* ustanovljena bi godine 1884. u Kopru, te djeluje blagotvorno naročito medju Slaveni koparskoga kotara već evo 27 godina.

Zamašitija je *„Istarska posujilnica" u Puli sa podružnicom u Pasinu*, ustrojena godine 1891., pod koje utjecajem se je ustrojilo više drugih manjih.

Mimo nje ustrojilo se je trudom blagopokojnoga Slavoja Jenko *Podgradska posujilnica* 1894., *Voloska* 1897., *Buzetsko* družtvo za štednju i zajmove 1898. i slično *Oprtaljsko* društvo 1899.

Na kvarnerskim otocim ustrojilo se je *rasnih novčanih i gospodarskih društava* za posliednjih 10—15 godina, kojih njeka jako uspješno djeluju ne samo u gospodarskom nego i u narodnom obziru.

U *Bermu* i u *Hrušici* obstoje već od više godina *„Mljekarne"* koje nose tamošnjim stanovnikom liepih prihoda.

A u raznim kotarim obstoje naše *kotarske gospodarske zadruge*, koje sve imadu jako mnogo članova, i jako mnogo upliv aju na gospodarski napredak naših poljodjelaca i posjednika.

Koliko se je učinilo za dobavu *pitne vode* u ovo 40 godina, to se lahko sudi iz okolnosti, da se je onda još moralo po vodu u Dražicu u Opatiji, na Rieku i drugamo, a da danas imadu i manja sela svoje šterne, osim privatnih, kojih se je bar po našoj Kastavštini mnogo sagradilo.

Sagradilo se je po cieloj Istri i *puteva i cesta* a tako i *željesnica*, što je sve pospješilo napredak našega naroda.

Radilo se je i radi najviše za naše seljake, s kojih se je marom naših ljudi već prije više godina odstranilo razteret, u istinu najveći teret, mōru, što jih je tlačila.

Inicijativom naših istarskih ljudi ustrojilo se je *ugarsko-hrvatsko parobrodarsko društvo*, a sami naši Istarski ljudi ustrojili su *austro-hrvatsko parobrodarsko društvo*.

U svem življenju našega naroda u Istri igra veliku ulogu list *„Naša Sloga"*, po taknuta već ponovno spomenutim biskupom Jurjem Dobrilom, a podržavana prvo doba M. Baštijanom, Karabaićem i Ujčićem, koja izlazi evo već 41 godinu. Ona je naslikala potrebe naroda i nastojala mu po moći, pa ga bodrila, poučavala, uzgajala politično i gospodarski, vodila u njegovim prerazličitim borbama, i sav svoj rad *udesila prema ljubavi i slogi cielokupnoga nam naroda*.

Narode!

Ja sam evo podao njeki oris, njeku okostnicu onoga, što se je zbivalo u Istri posliednjih 40 godina, koju kad bi se ju htjelo izpuniti trebalo bi mnogo ura, dâ i dana.

Uzmemo li sve u jedno, možemo reći, da prije 40 godina nismo imali skoro ništa; da je ono što imademo skoro sve stvoreno u ovim četrdestim godinama; da toga imademo prilično i na političko-narodnom i na kulturnom i na gospodarskom polju; — al moramo ujedno i doduti da nam toga još mnogo manjka. Do sizati ćemo i to ujedinjenimi silami, geslom tabora ovdje prije 40 godina obdržavanoga, geslom „Složimo se."

Budimo složni mi što nas ima Hrvata i Slovenaca u Istri; — naši protivnici, dvojaki, Talijani i Njemci, jedva čekaju hip, da se razdvojimo i svadjamo, da pak u mutnom love.

Nezaboravimo nikad na našu maticu, na banovinu. U koliko i što se je kod nas narodna radilo, radilo se je većinom usljed uzgoja tamo, u Karlovcu, u Zagrebu, u Senju, na Rieci, u obće u Hrvatskoj u užem smislu rieči.

Radimo složno sa našom braćom Hrvati i Slovenci u drugim pokrajinama, prema svrsi koja je svakomu nas duboko ucieplјena u srcu, prema ujedinjenoj i neodvisnoj našoj domovini Hrvatskoj, u kojoj tek će nam biti zajamčena naša vjera, naša narodnost, naš jezik, u obće naše svetinje i naš obstanak.

Broj 24. Pula, u četvrtak dne 15. junija 1911. God. XLIII.

...si, pripošlana itd. ...ačunaju se na temelju ...olenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili poštanskom poš. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 2·5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utukuje se u Pull.

Pojedini broj stoji 10 h., ostali 20 h., koli u Puli, toli izvan isto.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Ispad glasovanja na dan izbora 13. junija.

Ovdje donašamo broj glasova odanih u pojedinoj izbornoj sekciji*) u svim izbornim kotarima.

Izborni kotar Buje-Piran i občina Kopar i Milje.

Izbor. sekcija	Mandić	tal. Benatti	klerik. Spadaro	social. Rasman	Ukup.
Piran	.	.	.	.	.
Kaštel	.	.	.	.	.
Izola	.	.	.	.	.
Kopar	.	.	.	.	.
Milje	.	.	.	.	.
Spod. Škofije	.	.	.	.	.
Buje	.	.	.	.	.
Momjan	.	.	.	.	.
Novigrad	.	.	.	.	.
Grožnjan	.	.	.	.	.
Umag	.	.	.	.	.
Materada	.	.	.	.	.
Černi Vrh	.	.	.	.	.
Ukupno	1551	3947	2957	2301	10.757

II. Izborni kotar Poreč-Rovinj-Motovun

Izborna sekcija	Laginja	Candussi Giardo	Lirussi	Ukup.
Vodnjan	56	864	75	995
Krnica	483	14	.	497
Sv. Vičenat	151	257	.	408
Bali	1	204	20	225
Rov. Selo	121	73	.	194
Rovinj	13	1606	61	1680
Motovun	134	380	5	519
Karojba	.	.	.	.
Oprtalj	.	.	.	.
Zrenj	.	.	.	.
Višnjan	.	.	.	.
Sv. Ivan od Šterne	.	.	.	.
Vižinada	.	.	.	.
Kaštelir	.	.	.	.
Vrsar	.	.	.	.
Sv. Lovreč pazen.	.	.	.	.
Poreč	.	.	.	.
Mongeb	.	.	.	.
Žbandaj	.	.	.	.
Tar	.	.	.	.
Ukupno	.	.	.	.

III. Izborni kotar Pula-Mali Lošinj.

Izb. sekcije	Laginja	Rizzi	Lirussi	Spadoni	Ukup.
Pula I.	277	411	411	12	1111
» II.	241	319	338	8	906
» III.	344	306	346	1	997
» IV.	236	347	286	6	875
» V.	257	252	284	6	799
» VI.	196	192	218	4	610
Veli Vrh	285	45	9		339
Šišan	645	176	24	.	845
Pomer	262	76	7	.	345
Fažana	7	156	10	.	173
Galežan	2	340	26	.	368
M. Lošinj	270	477	23	1	771
Nerezine	60	245	.	.	305
Čunski	35	61	.	.	96
Unije	45	70	.	.	115
Susak	83	103	.	.	186
Ukupno	3245	3576	1982	38	8841

IV. Izborni kotar Podgrad-Kopar

Izbor. sekcije	prof. Mandić
Podgrad	.
Jelšane	333
Vele Mune	.
Materija	.
Dekani	.
[illegible]	.
[illegible]	.
[illegible]	.
Ospija	.
Marezige	.
Pomjan	.
Ukupno	3490

V. Izborni kotar Pazin-Labin-Buzet i občina Barban

Izb. sekcije	Laginja	Mrach	Ukupno
Tinjan	.	.	.
Boljun	.	.	.
Žminj	528	68	596
Pazin	510	245	755
Lindar	546	.	546
Pićan	214	29	243
Cerovlje	336	58	394
Trvil	.	.	.
Plomin	.	.	.
Krlan	.	.	.
Čepić	236	10	246
Labin	5	180	305*
Vlakovo	.	.	.
Sv. Nedelja	302	52	370*
Vines (Cere)	.	.	.
Barban	383	.	383
Buzet	814	136	560
Dragući	.	.	.
Klenovšćak	708	3	711
Črnica	378	3	381
Roč	320	7	327
Ukupno	.	.	.

VI. Izborni kotar Volosko-Krk-Cres-Veli-Lošinj

Izbor. sekcije	Spinčić	Costantini	Ukupno
Volosko	.	.	.
Kastav	782	.	782
Veprinac	.	.	.
Sv. Matej	498	.	498
Klana	220	.	223
[illegible]ečnic.	292	173	465
Lovran	98	199	297
Cres	.	.	.
Beli	.	.	.
Belej	.	.	.
V. Lošinj	.	.	.
Dobrik	.	.	.
Krk	.	.	.
Begovići	147	.	147
Poljica	125	.	125
Sv. Vid	.	.	.
Omišalj	.	.	.
Dobrinj	.	.	.
Klenka	.	.	.
Vrbnik	.	.	.
Baška	430	.	430
Stara Baška	.	.	.
Punat	.	.	.
Krčić	.	.	.
Ukupno	5726	793	6519

*) U koliko su nam do danas poznati podatci.

Iza izborne bitke.

U utorak 13. t, mj. obavili su se po cietoj Austriji izbori za carevinsko vieće.

Kod nas u Istri izabralo se je tog dana samo 4 zastupnika i to tri Hrvata Spinčić, Mandić, Laginja, i jedan Talijan Candussi Giurdo u kotaru Rovinj-Poreč, dok dva Talijana Rizzi i Benatti dolaze u uži izbor, prvi sa Hrvatom Dr. Laginjem u Puli a drugi u Kopru sa kršćan. socialom Spadarom.

Pred četiri godine nije bio izabran u prvom skrutiniju niti jedan taljan; što je ove godine izabran jedan, ima se pripisati tomu, što so Talijani morali kandidirati Candussia namjesto našeg ljutog neprijatelja fanatika Bartolia. U bojazni, da nebi u Rovinjskom kotaru pobiedio Hrvat, bacili su Bartolia kao staru krpu u zapećak i tako mu sami Talijani dali pakračći dekret i za uviek politički zakopali.

Tvrdu kost, koju su Talijani ovaj put htjeli makar i silom pregristi, bio je kotar Pula-Lošinj, gdje su Talijani držali u šaki, da će njihov Rizzi biti već kod prvog izbora izabran. Oni su to tako čvrsto držali i vjerovali, te su dapače pisali, da ako Rizzi ne pobjedi prvog dana, da će se tada kod užih izbora povrći. Nu to je bila samo izborna apitacija, pritisak na svoje izbornike, jer su već na dan izbora i sutradan pisali i pozivali svoje simišljenike, da dobro čuvaju i ne izgube legitimacije koje će im rabiti za uži izbor.

Zanimanje za izbor u Puli-Lošinju bilo je veliko ne samo kod nas u Puli, nego po čitavoj Istri, dapače i izvan Istre, sudeć po brzojavnim upitima. Pojedine podatke o ispadku glasovanja u tom kotaru naći će naši čitatelji u škrijaljki na prvoj stranici.

Premda su Talijani uprli u tom kotaru sve svoje sile da proturaju svog Rizzi-a već kod prvog izbora, doživili su baš protivno, jedno razočaranje i presenećenje, koje ih nije ostavilo još ni danas.

Osobito izpadak izbora u gradu Puli upravo je prenerazio Taljane. Čim su u Puli doznali za rezultat izbora, razprišle se Talijani i Talijančići na sve strane, tako da nije bilo vidjet nigdje nikoga od njih; ovaj put je Talijane spopala veća strava nego 1907. A i shvatljiva je, jer njihov Rizzi ima samo 300 glasova više od našega Laginje, s kojim se ima još ogledati kod užih izbora dne 20. t. mj.

Talijani ostali su poraženi osobito time, što je Rizzi u samom gradu Puli dobio manje glasova od socijalista, koji je u gradu dobio najviše glasova. To pak Talijane silno plaši, jer dobro znaju kao i mi, da u socijalističkoj stranci u Puli imade najviše Slavena i od glasova, predanih socijalistu Lirussi, imade on najmanje tisuću glasova odanih od Slavena. Dakle taj je strah posve opravdan i shvatljiv, samo neka u buduće Talijani ne pjevaju toliko o silnom talijanskom karakteru gra-

da Pule; pučki izbori dokazali su Talijanima već po drugi put, da ta toliko opjevana „italianitá di Pola“ je samo obsjena, kojom zavaravaju prostotu a sebe tješe.

Sa uspjehom u puljskom-lošinjskom kotaru mi smo vrlo zadovoljni; nama fali 350 glasova da kod užih izbora pobiedimo, te tko zna, neće li 20. junija donieti kakvo iznenadjenje. To slutimo tim više po tome, što su Talijani u utorak, 13. junija doveli na izbore i ludjake iz pokrajinske bolnice, bolestne, iznemogle, osakaćene i dapače jednog takovog, koji leži na smrtnoj postelji, kojeg su četvorica sa svom posteljom donieli pred izbornu komisiju. S druge strane bi se mogla ta naša slutnja još bolje obistiniti, što će se socijalisti kod užih izbora sasvim abstinirati.

Mi čekamo dakle 20. junija s podpunim mirom i narodnom sviešću, da smo zdušno ovršili narodnu dužnost i čvrstom nadom, da nije daleko naš dan pobjede, koji dan bi mogao biti već 20. junija t. g. Radi toga pozivljemo naš narod u gradu Puli i okolici, a osobito pak one po Lošinjštini, da mlitave obodre a nemarne i pospane prodrmaju i probude na narodnu dužnost koja ih zove u boj proti Talijanu, našem tlačitelju i izrabitelju!

*

Kako spomenusmo, izabrana su već 13. junija sva trojica naših predloženika u našim kotarima i to: *Spinčić* u kotaru Volosko, Krk, Cres sa 5726 glasova proti 793 koje je dobio Talijan Costantini; *Mandić* u kotaru Buje-Kopar sa 3490 glasova bez protukandidata dakle jednoglasno; Dr. *Laginja* u kotaru Pazin-Labin-Buzet sa 7714 glasova proti 1467 koje je dobio Talijan Mrach (mrak). — Ovdje brojke odviše jasno govore, kako su sasma čisti hrvatsko-slovenski nama odredjeni izborni kotari prema onim kotarima odredjenim Talijanima i nazvanim „talijanskima.“

Mi možemo već danas ponosno uskliknuti, Živili naši zastupnici Laginja, Spinčić i Mandić, dok Talijani to mogu učiniti samo jednom svomu, koji je pak takav da će biti malo u Beču i kada bude, on će tamo samo sjediti i mudro šutiti, jer čovjek bez veće kulture i bez poznavanja njemačkog jezika.

*

U prvom izbornom kotaru Buje-Kopar-Piran bit će kod užih izbora izabran kršćanski socijalac Spadaro, koji je i dosad zastupao taj kotar u Beču.

*

Prikazav ovime objektivno uspjeh izbora u Istri razvidno je, da smo mi ostali čvrsti i nepokolebivi poslavši u Beč ponovno Laginju, Mandića i Spinčića, dok su Talijani morali napustiti Bartolin, jednoga od svojih najprvih a iznesli nesposobnog Candussia; Benatti će kod užih izbora pasti, a Rizzi ima se još 20. junija da ogleda s nama. Budu li pak svi naši, osobito Lošinjani i okolo njih ženće i brojnije nastupili za svoju krv i jezik nego li 13. junija — čemu se nismo nadali — tada bi mogli i Rizziu 20. junija zapjevati politički „de profundis“.

Ispadak izbora u Trstu.

U I. sresu: Mandić (slov.) 1167, Pittoni (soc.) 2614, Menesini (talj.-liberalac) 2587. Uži izbor: Pittoni—Menesini.

U II. sresu: Rybař (slov.) 2400, Cerniutz (soc.) 2015, Gasser (talj.-lib.) 4732. Uži izbor: Gasser—Rybař.

U III. sresu: Wilfan (slov.) 1004, Puecher (soc.) 2002, Pitacco (talj.-lib.) 4017. Izabran: Pitacco.

U IV. sresu: Skerjanc (slov). 1074, Oliva (soc.) 1473, Braidotti (talj.-liberalac) 1781. Uži izbor: Oliva—Braidotti.

U V. sresu (Trst okolica) izabran slovenac Rybař.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Braćo! Hrvati! Slavjani!

Dodjite svi danas, četvrtak, dne 15. tek. u 10½ sati u jutro u NARODNI DOM na

veliku javnu skupštinu

Bit će pogovor o izborima.

Izborni odbor.

Izbornici kotara Pula-Lošinj. Svi ste vi dne 13. junija častno i dostojno, kao sviestni rodoljubi najljepše učinili svoju narodu dužnost, odavši svoje glasove, ne žaleć truda ni dalečine puta, za našeg narodnog branitelja Dra. Matka Laginju. Time ste prouzročili, da se oholog i gospodskog Talijana Rizzia stjeralo sa našim Laginjem u uži izbor, koji se ima obaviti dojdući utorak dne 20. junija.

Čuvajte dakle svoje legitimacije za taj dan a glasovnice, Vi u Puli, dodjite podignuti u „Narodni Dom“, a Vi drugi na puljštini i Vi od Lošinja i okolnih mjesta, dobit ćete glasovnice od narodnih pouzdanika i mjestnih izbornih odbora.

Nama fali kojih 350 glasova, da utučemo talijana Rizzia i da bude izabran naš Laginja. Te glasove sa malo dobre volje, za narodno poštenje, za čast, za naš jezik i cieli slovinski rod lahko bi nam bilo skupiti. Tim lakše, što su Talijani već na prvi izbor doveli sve svoje zdrave i bolestne, čak iz pokrajinske bolnice, a socijalisti će se ustegnuti na 20. junija od glasovanja.

Radi toga svi na noge, sada je najzgodniji čas, sada je vrieme i najbolja prilika, da naša borba bude ovjenčana krunom narodne slobode, te nakon toliko muke i truda izaberemo u utorak 20. junija i u ovom kotaru našega Laginju. Potegnimo junački svi ovog puta i pobjeda je naša!

Izbornici! C. k. mornarica je izjavila, da ona ne preporučuje za zastupnika talijana Rizzi-a. To je sveta istina, zato svi glasujte za našega Dra. M. Laginju!

Živili izbornici puljštine! Nikada kao ovaj put osvjetlali ste svoj pošteni obraz i podičili naš slovinski rod. Svi ste, kao jedan, složno i oduševljeno pohitili na izbore, ne žaleć truda, dangube, dalečine i nepogode puta. Tako rodoljubni Medulinci, Alturci, pak vriedni Montićani i Loborićani, koji su u velikoj povorci pod dvie hrvatske trobojnice ponosno stupili k izbornoj žari. Ne zaostaše ni ostali, pak budi im i ovdje izrečena narodna hvala za primjer i pobudu mlitavcima.

Hvala Vam braćo i da Vas Bog poživi na čast i diku hrvatskog nam roda!

Čvrsto se pak nadamo, da ćete 20. junija prodrmati i druge mljačne i trome, te će skupa s Vama još u većem broju 20. junija pristupiti k izbornoj žari za našega dr. M. Laginju!

Pasja braća. Tako mora se nazvati Talijane i nekoje Niemce — pangermane u Puli. Za izbore od prekjučer pozvali su neki niemci, pod vodstvom nekojih c. k. državnih pučkih škola u Puli (je li istina pan — pan Seider?), svoje hochdajče da glasuju za Talijana Rizzia. Tim vezom su te švabske natruhe — à la Jorgo i slični i neholice obistinili talijansku rugalicu: Dajče zò le braghe! I zbilja su Seideri, Jorgi, Kaiseri, Krömperi — Krumperi, bi rekli Talijani: Kalali brageše! Ono njihovih 30 glasova nije Rizza pomoglo a niti nama odmoglo; smeće se uviek baca u smetišna kola, koja su ovdje kamorrina, pod koja su se upregnuli puljski Hochdajći, a kojih gonćina je Rizzi. Koliko su pak dobili za to teglenje neznamo, izim ako su ti hochdajći htjeli odsluživši naplatu, što su im je Talijani dali unapred prigodom njemačkih pjevača iz Leobena. Dakle, hochdajći zò le braghe!

Blato! To su vam ljudi, koji se kupe oko lista te zagovaraju i ispunjuju zemaljskog kapetana Rizzia. Gnjusi su to i individui, od kojih kad te nesreća nanese, da moraš mimo njih proći, trebaš da začepiš nos i okreneš glavu da se ne okužiš! I to smeće, koje je odavna imalo biti strvinom ispod vješala, iznišljaju u svom libellu nekakve prljavštine Dra Laginje u koje ni sami ne vjeruju. Ispod časti nam je da branimo Dra. Laginju od takovih mrcina, samo kažemo to, da imade kod njih jedan čovjek, koji odkad je u Puli živi samo od prevara, pumpanja novca i varanja, te krivotvorenja podpisa na mjenicama. Eto takvim obješenjacima, varalicama, propalicama i izmetinama ljudskog društva, jest vodja zemaljski kapetan Rizzi. Mi želimo da Rizzi u toj liepoj kampanji ustraje, da zagrezne i se uguši u tom smrdežu i blatu!

To Vam budi zemaljski kapetane Rizziu odgovor na pamflet proti Dru. Laginji. Vaši izmećari sami rekli su vam time za života ono što su rekli o pok. Camberu objavljujuć njegovu smrt. Fango!

Lošinjski kotar:

Cres (*Javorgrad*). „Vidiš Jure vraga“, riječi čuli smo neki dan od „barba Žuve,“ kad mu je „kumpar Jure“ pripovijedao o izletu, kojeg su priredili creski „demokrati“ u Labin. Naime što je bilo na stvari. Naša „demokratika“ priredila je izlet za Labin. Bilo ih je jedno 1000. Oprostite, pogriješio sam, metnuo sam jednu ništicu više, dakle 1000 manje jedna „0“ to je, ako se ne varam 100. No sto i „prvi“ bio je „pempić“. No ipak nijesu klonuli, nego puni oduševljenja sa svojom „mačjom deračom“ došli su u Rabac. Ali kakvo razočaranje. Mislili su, da će ih u Rapcu dočekati svi „frateli Albonesi“, kad tamo niti jednoga. A Rabćani zatvarahu prozore, čudeći se, otkle je moglo doći toliko mačaka u Rabac, ne znajući da je to bila creska glazba. Došli su u Labin. Sada čujte — našao se „neki — neki“ — naime onaj, kojemu svaki dan pred nosom lepršа sa naše „N. Doma“ trobojnica i koji svaki dan čuje pjevanje hrvatskih pjesama, naših kopača. Taj je naime „neki — neki“ neki ovako umovao: U Cresu mora se svaka „podrepnica“ bilo čime iskazati, pošto sam ja podrepnica, slijedi, da se i ja moram iskazati. Eto n. pr. jedni su se iskazali prigodom popisa pučanstva, naime upisali su Hrvate kao Talijane. Naučimši e comp. bella, iskazali su se prigodom sastavljanja izbornih listina — da su Hrvate na stotine ispustili. (Moj „neki — neki“, ali su ih opet morali i umetnuti, jesi li razumio mali moj?) A čime ću se ja iskazati? Eto čime! On vam je sastavio jednu govoranciju, vidili smo ga nekoliko dana prije sa nekakvim papirom, kako ćuci, ali nijesmo mogli znati što je, a kad tamo, to je on učio govor na pamet. Dakle došao je u Labin i u „Lablinjskoj „kapuneri“ pardon „teatru“, odbrusio je govoranciju, koju „čini mi se, da će Albanesi i naša „demokratika“ u arkiv za spomen čuvati“. Bum!

Bilo je svega i svašta. No najviše su na prisutne djelovale riječi „Frateli Albonesi, la madre patria“ itd. Na koncu občinstvo je jednoglasnim mukom odobravalo. Eto, kako se čovjek može jednom govorancijom proslaviti, Jer valja da znate, da je on sada slavan čovjek postao u Cresu. „Podrepnice“ jednoglasno su ga imenovali — to jest odlikovali titulom:

„Od najzadnjih — prvi“ — naime vodja najzadnjih“. Stoga vam je „barba Žuva“ uskliknuo, kad mu je kumpar Jure pripovijedao: „Vidiš Jure vraga“.

Mi gosp. „neki — neki“ čestitamo na njegovom zadobljenom titulu, samo htjeli bismo znati, koju je on „madre patria“ mislio. Pa bismo ga sjetili čiji novac dobiva t. j. od koga prima plaću. Čuvaj se gosp. „neki — neki“, da se ne dogodi štogod, jer „za jedan časak radosti, hiljadu dana žalosti“.

Pazinski kotar:

Tinjan, 12. junija. Jučer, dne 11. t. mj. držao je dr. Trinajstić izborni sastanak poslije mise u Kringi.

Ljudstvo je jako pazljivo i mirno slušalo govor. Iza govora hotio da će govoriti neki Lešio Orlić iz Tinjana, ali ljudstvo mu okrenilo hrbat i se razišlo, tako da je morao Lešio sa svoji drugom Krnjelom, dugim nosom natrag u Tinjan, da prijavi svoje galopine na demonstraciju kod sastanka, koji se imao držati iza večernje u Tinjanu.

Do tisuće ljudi se sakupilo okolo dr. Trinajstića kad je ovaj otvorio sastanak, koji su mirno i pazljivo poslušali njegov govor, pak prof. Novljana i Dr. Agneleta.

Kuća obć. sekretara Antona Depiera vis a vis sastanka bila je pravo divljačko pozorište. Sviranje gramofona, žvizdanje, tulenje, tučenje pokrova pokazalo je u pravoj slici avitu talijansku kulturu. Bleduh Giorgis je čak i rogove kazao proti govornikom.

Pučanstvo se triezno i mirno razišlo, a demostranti su od jada vikali Viva Mrach e m . . . . per Laginja. I baš neumrli Dante bi Vam doviknuo: Sram Vas bilo!

Pazin. — Blizu Pazina nalazi se selo Novaci, najmilije selo, kamo naši veliko Talijani običavaju svake nedelje na izlet. To jim čestit čovjek ne može zamjeriti, a i naš miroljubivi narod na to se ne obazire.

Tu su oni pridobili za sebe krčmaricu, a uz to 7 do 8 mladjarije od 18 do 20 godinu, koju badava napijaju i podbadaju na kojekakva junačka djela: da im viču „aviva“ kad ućaze i smućuju u selu, a oni se onda svi vraćaju blaženi u Pazin — ne smeta, da su obično pod vodstvom profesora del reale ginassio — često pjevajuć u vlaku: Addio mia bella addio itd. ili: „Nella patria“ i njihove obične patriotične pjesme. Ali, pardon, oni ne izazivaju nikada. Oni n. pr. na kolodvoru tamo i u Pazinu iz svega se grla deru: „Viva Novaco, Pisino, Istria italiana“. Neznam čudne glasi to kad se deru, bit će to iz nasašće njihovih voda, osobito del bel moretto.

Oni n. pr. viču: Viva Italia (sada slijedi dobra stanka), a onda brzo: naistria! Nedužna šala bez izaziva!

Proti toj zloglasnoj krčmi i gospodarici njenoj je bilo više tužba, tužba osnovanih kao leglu raznih nedopština, dapače i zločina. Ovo sve znade politička vlast kao i za molbu, da se gospodarici dignedozvola krčmarenje, ali oni se ne miču. Blazen mir i obzir, a govori se tu i tamo, da se to čini i iz inada, a narodna poslovica kaže, da se iz inada i Marko Kraljević poturčio. Zadnje junačko djelo podkupljenih novačkih šmrkavaca bilo je, da su na Du-

hove po noći oblatili tablu na pučkoj školi.

Previše je obzira u ovom mjestu na trani na kojih to spada, ali mirni naš narod toga više podnositi ne može, a vjera je i ne će. Zar da mi u našoj kući, a uvijek na račun tog blaženog mira pušćamo, da nas vriedjaju, dapače i naše učenike ćuška suludi šmrkavac alla glasoviti Sandri? Želi li se našu ustrpljivost do konca izkušati? Ali kad se jednom prelije gorka čaša i ogorči naša strpljivost, koji će odgovarati za posljedice?

Lijepo kaže naš narod: što je previše, nije niti s kruhom dobro.“

Koparski kotar:

Narodni izborni sastanci u I. izbornom kotaru (Buje, Piran, Kopar i Milje) Kako bijaše u našem listu javljeno obdržavani su na Duhove dne 4. o. mj. tri izborna sastanka u I. izbornom kotaru, na kojima se je narodu predstavio narodni kandidat za onaj kotar zastupnik M. Mandić.

Ovaj je stigao u društvu kotarskog izbornog odbora za onaj izborni kotar g. Dr. Černe-ta u subotu pod večer na postaju Markovac, gdje ih dočekaše naši prvaci iz Kaštela te ih odvedoše najprije na veliki posjed, što ga je nabavila kaštelanska gospodarska zadruga i na kojem imadu lijepo uredjenu vinarsku zadrugu sa vrlo prostranom konobom.

Obojica prenoćiše kod tamošnjeg rodoljubnog i požrtvovno za narod djelujućeg župe-upravitelja, koji vrši u onom kraju naše Istre apoštolsku misiju.

Na Duhovo jutro podaše se na prvi javni sastanak u par sata udaljenu kapelaniju Sv. Marija na Krasu. Poslije sv. mise, koju je odpjevao župe upravitelj iz Kaštela i pod kojom je prvi put pričestio jedno 15 djevojčica i dječaka, davši im prije u materinskom im hrvatskom jeziku potrebitu poduku o važnosti i znamenovanju svetog čina, vršio se je pred crkvom javni sastanak. Sastanak otvorio je narodni kandidat kao predsjednik političkog društva a ravnao je sa sastankom g. Dr. Černe. Nakon pozdrava progovorio je zastupnik Mandić sakupljenim izbornicima, koji se sletiše iz susjednih raštrkanih i žalibože djelomice otudjenih nam sela i selaca.

Ovih bijaše preko stotine a medju njima i po koja izgubljena ovčica, ali svi slušaše pravom pobožnošću obojicu govornika, koji su pučkim jezikom raztumačili važnost izbora, razliku izmedju pojedinih kandidata i konačno preporučili narodnog predloženika. Domaći izbornik i vrlo čestiti naš rodoljub g. Klabot zahvalio se je govornicima na trudu i pozvao prisutne, da uzkliknu srdačni živio narodnom kandidatu g. Mandiću, čemu se svi prisutni živahno pridružiše.

Nakon prvog sastanka odvezoše se gg. M. Mandić i Dr. Černe u društvu dvojice tamošnjih rodoljuba (prema Umagu prošav kroz glasovito Kmete, gdje je „Lega“ podigla svoju školu prekrstiv hrvatsko selo *Kmeti* u talijansko gnijezdo *„Metti“*. Stigavši [illegible] vrata Umaga krenuše na desno [illegible]ezav se u *Trentovnu Stanciju*, gdje bi[illegible]u od rodoljubne Trentove zadruge baš gospodski pogošćeni.

Oko 2 sata po podne krenuše prema Zambroziji[1]), krasnom mjestancu na moru, gdje ih je dočekalo preko stotine izbornika iz onog i susjednih sela, selacija, štancija itd. Pošto im se je žurilo progovorio je narodu samo zastupnik Mandić razviv program hrvatsko-slovenske stranke u Istri i predočiv im veliku razliku izmedju trojice talijanskih i našeg narodnog kandidata. I tuj su izbornici oduševljeno pozdravili naše rodoljube kličuć za njima burno živili kadno se odvezoše put sjevera prema visoko položenoj Novoj Vasi, u piranskoj obćini, gdje se je imao obdržavati treći sastanak. Dugotrajna i naporna bijaše ta vožnja, koja je trajala od 3—6 sati pod večer.

Stigavši preko Sv. Petra u veliko selo Nova Vas nadjoše jur sakupljeno množtvo naroda u dvorištu gospodina Pucera, gdje su na pridošlice čekala gg. župnik-dekan Škerbec iz Krkavca, zemaljski zastupnik Josip Valentić, učitelj Orel iz Kvrtaa, obćinski tajnik Keršovan iz Mareziga i drugi prvaci iz onog i susjednih sela. Mnogobrojne izbornike pozdravio je g. Škrbec predstaviv zastupnike Mandića i Valentića te ostale naše rodoljube. Sastankom je ravnao g. Škrbec a govorili su, osim kandidata Mandića zastupnik Valentić, Dr. Černe i naš rodoljub Pribać iz Šmarja — obćina Pomjan. Sve govornike pozdravio je narod oduševljeno i kandidatura zastupnika Mandića bijaše na predlog g. Škerbeca jednoglasno prihvaćena.

Pod konac počelo je kišiti i tako se razidjoše izbornici k svojim kućam a zastupnici i gostovi pogošćeni u rodoljubnoj kući g. Pucera, vrativši se prvi natrag u Kaštel — jer se ima tamo vršiti sutra javni sastanak.

Toga su dana zastupnik Mandić i Dr. Černe prevalili puta od 45—50 kilometara.

*

Izborni sastanci u Kaštelu i u Materadi. Na duhovski ponedjeljak obdržavani su izborni sastanci u Kaštelu — obcina Umag — u I. izbornom kotaru.

U Kaštelu vršio se je sastanak nakon pjevane mise pred crkvom, gdje se je zaustavio sav narod koji bijaše u crkvi. Na taj sastanak pristupilo je i desetak nazovisocijalista ili podrepnica talijanske liberalne stranke. Na sastanku govororili su narodni kandidat za taj kotar zastupnik M. Mandić i g. Dr. Černe kao predsjednik kotarskog izbornog odbora. Obojicu je sakupljeni narod za lahko pučko tumačenje o izborima i što je s njima u savezu, obilatnim pleskanjem i burnim živio-klici nagradio. Kad su pak stali socijalisti nešto prigovarati začepiše im čvrsto usta naši govornici posluživ se čak i talijanskim jezikom. Pokunjeni nazovi socijalisti povukoše se u hlad izpod stabala praćeni smijehom i zviždukom naših izbornika. Mirne duše možemo kazati da je taj sastanak za ondašnje okolnosti vrlo krasno uspio, što su nam potvrdili i tamošnji naši prvaci.

*

Istoga dana vršio se je javni sastanak u Materadi, kamo se dovezoše naši rodoljubi iz Kaštela, dočim su drugi iz susjednih mjesta, dapače čak iz Pazina To nije više bio obični sastanak, nego pučki tabor, na kojem se je sakupilo 1200—1400 osoba (po nekojim i 2000) iz one i susjednih obćina. Ponajviše ih bijaše dakako iz Umaške, ali vidismo tuj naših iz bujske, piranske, brtonijske, novogradske i čak iz grožnjanske obćine.

Sastanak se je vršio nad gradilištem nove hrvatske škole, koje bijaše govornica podignuta. Govorili su na sastanku zastupnik Mandić, Dr. Černe, Dr. Brnčić, Novljan, domaći župeupravitelj Sironić i konte Marković iz Sela (Brtonigle). Sve govornike slušao je narod pobožno, svima je pljeskao i oduševljeno odobravao. Kad bi nam dopustilo vrieme opisali bismo Vam potanko onaj sastanak, koji po našem mnienju brojem naroda i oduševljenjem koje tamo vladalo, nadmašio sve naše javne sastanke.

Pišu nam iz Draguća: Naši Dragućani postaju danomice pametniji sasvim tim, što su se na duhovski ponedeljak pokazali, da još znadu „sest u svoje stare sopele“.

Nekad nabijali su, da je sav okoliš, što se vidi iz dragućkog bretuljka, taljanskim, a kasnije stegnuli su svoje talijanstvo na samo mjesto, dok napokon 5. lipnja znali su još zaviknuti samo „Aviva la nostra piazza taliana“. — Ako podju tako dalje, povući će se za kratko vrieme u samu „magnaduru“, a talijanstvo dragućko navještat će još najbolji „istrijanski muzikant“ sa svojim „i — a, i — a“ (ali to neka niko ne čita „Italia“, jer magarac misli pod tim oduševljenjem „via va Dante!“).

Evo što se dododilo! Za dne 5. lipnja sazvao je dozvolom c. kr. političke oblasti g. Justi, buzetski bilježnik, javni izborni sastanak za našega obljubljenoga i velezaslužnog kandidata dr. M. Laginju. Sa sazivačem došlo je i druge gospode iz Buzeta te nekoliko gg. učitelja iz daljnih i obližnjih sela. Naroda bilo sakupljeno i iz obližnjih župa osokito vrijednih naših Račićana.

Sveje junaštvo započela je demoralizovana četa dragućkih falota time, što je iz stanovite kuće počela obilaziti trgom oboružana debelim jasenovim batinama. Zašto su stanoviti ljudi oburužali svoju slijepo pokornu rulju mora da bude svakome jasno! Kukavice! mislili su valjda, da će njima prestrašiti naše ljude! E što ćemo! svako mjeri po svome laktu! Bez ikakva okolišanja odma iza mise otvori g. sazivač izborni sastanak na piaci pred kućom našeg rodoljuba i opć. zastupnika Ivana Šestana.

Nu zaslijepljena fukara, ha[illegible] v djela, da batinama ne može ništa postić, latila se uza sva intervenciju oružnike i žandarmerije drugih sredstava: trubljenje i glazbala, psikanja, zviždanja te lupanja po kose itd. Ustrajali su tim svojim na[illegible] sredstvima tako dugo, dok nijesu bili naši prisiljeni, da prekinu sastanak. Medju njima isticala se osobito jedna persona dugi capo od male bande i njegova desna ruka „maestro bakulina“, koji mora dobro zatvoriti oči, da napne svoje grlo. O ko nahuckane čete i oružništva vrzla se umišljena, crna veličina, koja je svemu zlu u Draguću kriva. Bijes njihov, što su naši otvoreno nastupili, da izpredoče našemu narodu njihove crne karte, nije bio još umiren, nego su svoje junaštvo još iste noći završili razlupanjem vratiju župnog vrta.

Evo kamo vode naš zaslijepljeni narod talijanska stranka i njezini plaćenici; umjesto da narod odgajaju i prosvećuju tako ga demorališu, da su ga već uvjerili, da zanj ne postoje ni zakoni, ni oblasti!

Mi pak čekamo, što će na to c. kr. oblasti i kako će se vršiti § 15 izbornog zakona od 26. sviječnja 1907 L. D. Z. br. 18.

Istoga dana poslije podne obdržavao se izborni sastanak takodjer na Grimaldi. Narod je gospodu iz Buzeta dočekao oduševljeno, te živo odobravao njihove govore. Govori su bili praćeni i prekidani mnogokratnim živio-klicama, te jednodušno odlučili naši Grimaldčani predati svoje glasove našemu dičnomu dr. Matku Laginji. Tako je! Živili!

Razne primorske viesti.

Družbinom učiteljstvu.

Kolege! Nakon toliko vremena našao se ipak jedan, koji je probudio naše pospano pitanje. Na glavnoj godišnjoj skupštini Družbe sv. Cir. i Met. u Buzetu predložio je g. zast. Šime Červar, da se urede plaće, nutrovina itd. Mi g. zastupniku najljepše zahvaljujemo na njegovoj požrtvovnosti što se za nas zauzeo. Po tom je na skupštini odlučeno da družbino Ravnateljstvo uredi to pitanje zajedno sa dvojicom učitelja, koje će predložiti družbino učiteljstvo. Dakle do nas je sada, da izaberemo dva odaslanika. Stoga sazovimo već jednom skupštinu, da izaberemo tu dvojicu i da odlučimo kako se ima urediti to pitanje.

Ta dvojica pak, koja budu izabrana, da budu spremna i zajedno sa ravnateljstvom rade za naše poboljšanje. Na posao dakle!

Učitelj.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobi i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

liljansko-mliečnim sapunom

(Steckenpferd-Lilienmilch-seife)

(Marka konj na palici)

od Bergmana & Če Tetschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija

!!! SAT SA LANCEM !!!

1 sat samo K 1·90.

Radi nabave velike količine ura razašalje podpisana tvrdka: 1 krasni pozlaćeni 36 satni, točni Anker sat sa liepim lancem za samo 1·90, kao što 3-godišnje jamstvo. Šalje pouzećem izvozna kuća satova

F. WINDISCH, Kraków br. V/11.

Ako se ne dopadne, vraća se novac.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen

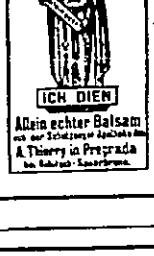

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja ovih **balzama** sa zavaravajućom markom progoni se kaznenopo sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izhrkivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluca, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, poman[illegible]anja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opekline, kožnih bolesti itd. 12·2 ili 6·1 ili 1 obiteljska boca K 5·—

Thierry-eva centifolijska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, deklina, ozleda, upala, abscesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tjelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana.

2 posude stoje K 3·60.

Dobije se u ljekarni „K anđelu čuvaru“ A. THIERRY-a u PREGRADI Hrvatska. — Imade ga i u skoro svim drugim ljekarnama.

Brzojav! **Još nikada ovdje!**

Mi darujemo K 1200·— u daru i gotovom!

Za nalaženje slike stavili smo gornju svotu. Svaki, koji nađe i prerše domaću, dobiva **uru za gospodje ili gospodje** u vrednosti od K 20 ili na željo K 15 u **gotovom**. Uvjet je, da svaki naruči izvrstni „Ilma“ lanac imat zlato i pozlaje za to K 1·75 i u markama. Nagrade se diele uz primitka novčanja. Sve pošiljke neka se upravе na

Patria-Zentrale A. Seifert, Beč VII, Neubaugasse 63

Ime Mjesto

[1]) Tamošnji narod kaže, da je to ime prvobitno glasilo: „Zapertija“.

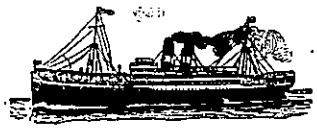

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*)
parobrod: **Oceania** . . . 1. junija Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*),
parobrod: **Francesco** 29. junija Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za sredoju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Uložne knjižice za „PČELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet ljek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ∴ **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** ∴ ∴ ∴ ∴ Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih bolí i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam. ∴ ∴ ∴ ∴

Cijena 1 bočici 50 filira, 12 bočica stoji 5 kruna, 24 bočice stoje 10 K franko pošta. ∴

Dobivaju se samo u ljekarni ∴ K sv. Petra ∴

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.
„DANICA“ druga vrst à K 75·- po 100 zamota.
„VESNA“ treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počekа.

Lacko Križ - Pula.

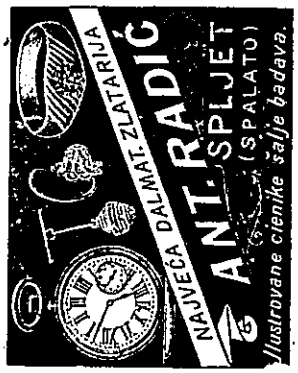

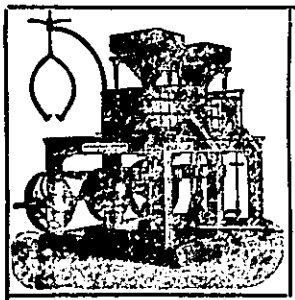

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponudo, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

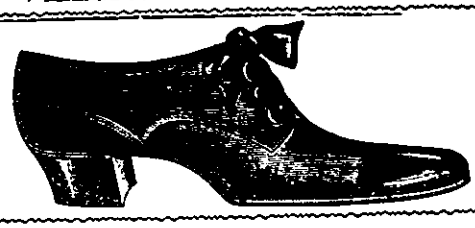

Skladište proljetnih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča svoje bogato skladište cipela za gospodu, gospodje i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske narudžbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili šutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ill uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienik badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na **Rieci**, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. aprila do 30. junija 1911.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	∨PUNAT . . . . ↑	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
6.20	odl.	„ . . .	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska . . .	odl.	3.05
7.—	odl.	„ . . .	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponad. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	∨Baška . . . . ↑	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
8.45	dol.	↓Rijeka . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	∨Rijeka . . . . ↑	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab . . . . ∧	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	7.35	odl.	∨RIJEKA . . . . ↑	dol.	5.—	5.—
8.10	8.10	dol	Opatija	odl.	4.25	4.25
8.20	8.20	odl.	„	dol.	4.15	4.15
9.40	9.40	dol.	Beli	odl.	2.55	2.55
9.50	9.50	odl.	„	dol.	2.45	2.45
10.40	10.40	dol.	Merag	odl.	1.55	1.55
10.50	10.50	odl.	„	dol.	1.45	1.45
11.20	11.20	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
11.30	11.30	odl.	„	dol.	12.55	12.55
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	1.—	dol.	Baškanova	odl.	11.2[illegible]	11.25
1.20	1.20	odl.	„	dol.	11.15	11.15
2.20	2.20	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
3.40	3.40	odl.	„	dol.	9.15	9.15
4.05	4.05	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
4.10	4.10	odl.	„	dol.	8.40	8.40
5.20	5.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
5.30	5.30	odl.	„	dol.	7.05	7.05
5.40	5.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
5.50	5.50	odl.	„	dol.	6.45	6.45
6.40	6.40	dol.	↓NEREZINE . . . ∧	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Puntu i Loparu.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Sjetite se družbe sv. Ćirila i Metoda

Broj 25. Pula, u četvrtak dne 22. junija 1911. God. XLIII

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na tomelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 817.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom ništa malo stvori, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obce, 5 K za seljake, na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utiruje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., mostali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« Via Giulia br. 11, kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociere br. 1, II. kat).

Nakon užih izbora.

Kao uviek tako su i ovaj put, u utorak, oči svih Hrvata i Slovenaca bile uprte u Pulu i nestrpljivo iščekivali ispadak užih izbora u III. izbornom kotaru Pula-Lošinj, gdje je bio u užem izboru naš Dr. M. Laginja sa Talijanom Rizzi.

Borba je bila žestoka, osobito pak s talijanske strane, s koje se upotriebilo svako nedopušteno sredstvo samo da što jače pobiede i prikažu talijanstvo Pule. Ah ni sva nedopuštena ni prljava sredstva nisu im pomogla, da spase Talijanstvo Pule. To talijanstvo ovaj put spasio im je silni novac, kog su potrošili (preko 100 tisuća kruna samo u Puli) i socijalisti.

U čast našega naroda u Puli i na svoj puljštini moramo s ponosom istaknuti, da naš narod ovog puta Talijani nisu mogli kupiti nikakvim novcima, premda su ga putem občine puljske plašili i zastrašivali svakojakim načinom, i kad to nije pomoglo nudili za jedan glas po 50, 100 i više kruna. Zato evala svim našima u Puli i na puljštini! Nek se tako drže i unapried, pak će viditi i doskora doživiti ne samo poraz nego i takovu propast talijanstva u ovim krajevima, da se više nikada neće moći pridići. Dakle, narode, stupaj i nadalje tako složno i junački u boj za naše pravice, pak je brzo pobjeda naša i sigurna.

Najgnjusniju ulogu kod prekjučerašnjih izbora u Puli zaigrali su tako zvani socialisti. Njihova stranka zaključila je ovaj put, da kod užih izbora nesmije nitko od njihovih ići glasovati i da se moraju ustegnuti. Tako je glasila službena zapovied stranke ove godine, dok je službena zapovied stranke pred četiri godine bila, da svi socialisti u Puli moraju glasovati za Talijana Rizzi-a. Koja je razlika izmedju držanja socijalista od ove godine i onog od godine 1907? Razlike nema nikakove izim možda te, da su se socijalisti godine 1907. **prodali** Talijanima, a ove godine su se Talijanima **prodavali**.

Time nećemo da okrivimo vodstvo socialističke stranke, dapače idemo tako daleko te ne svaljujemo niti odgovornost radi svojih pristaša na to vodstvo. Konstatiramo samo to, kakvih sve pokvarenih stvorova imade u toj socijalističkoj stranki. Ako to još nije kadro da otvori oči onim Slavenima, koji vojuju u socialističkoj stranki u Puli, onda su to sliepci takovi, kojih niti vodić nemože dovesti do cilja, jer velika većina Slavena socialista u Puli držala se je pošteno zaključka stranke te se je uztegnula od glasovanja, dok su ostali i Talijani i renegati svi glasovali za Rizzia bilo za novac bilo bez novca. Tu našu tvrdnju dokazuju dolnje brojke, po kojima se vidi da je naš Dr. Laginja kod užih izbora dobio više 772 glasa nego li kod prvih, dočim je Rizzi kod užeg izbora dobio 1309 glasova više.

Od tih je Dr. Laginja dobio u gradu Puli više 482 a na puljštini sa lošinjštinom više 290, dok je Rizzi u samom gradu Puli dobio 1105 glasova više a na puljštini sa lošinjštinom 204 glasova. Te brojke jasno govore, koliko je socialista glasovalo za Laginju a koliko za Rizzia, uzevši da su sva 482 glasa za Laginju dani mu od socialista. Mi pak tvrdimo i to odlučno da od 482 glasa za Laginju nije niti 100 dano od socijalista, ali dopustimo, da je stotina, onda imademo liepi razmjer 100 : 1000, jer je od socijalista barem 1000 njih glasovalo za Rizzia kod užih izbora. Tih 1000 glasova socialističkih Talijani su većinom dobro platili, te uzmimo da su za svaki glas platili 5 kruna (a platili su i mnogo više), tada su Talijani samo za 1000 socialističkih glasova izdali 50.000 kruna. Talijani dakle šalju Rizzia u Beč sa 50.000 kruna namjesto sa 878 glasova; talijanstvo Pule spasili su Talijani ovog puta sa mrtvih 50.000 kruna, namjesto brojem živih Talijana. To je talijanstvo Istre. Nas takovo taljanstvo Istre veseli, jer će konačno nestati i progovoriti doskora ono hrvatstvo Istre, koje kroz stoljeća vapije da dade oduška svom hrvatskom osjećaju. Blizu je čas i Istra bit će sva naša, Istra će se povratiti u kolo svojih posestrima, da zajednički odpočinu na krilu i grudima majke Hrvatske.

*

Da se vidi kakova je pobjeda talijanska u III. izbornom kotaru donašamo ispad glasovanja u užim izborima u svim sekcijama kotara. U skrižaljki je naveden i broj glasova, koje je koji kandidat dobio više napram prvim izborima od 13. junija.

Izb. sekcije	Laginja	Rizzi	Ukup. je glasovalo	Više Laginja	Više Rizzi
Pula I.	356	680	1036	79	269
» II.	316	540	856	75	221
» III.	450	496	946	106	190
» IV.	326	522	848	90	165
» V.	335	396	731	78	144
» VI.	250	308	558	54	116
Veli Vrh	374	75	449	89	30
Šišan	721	198	919	76	22
Pomer	289	93	382	27	17
Fažana	8	196	204	1	40
Galežan	3	373	376	1	33
M. Lošinj	313	507	820	43	30
Nerezine	60	249	309	.	4
Čunski	37	66	103	2	5
Unije	46	75	121	1	5
Susak	133	121	254	50	18
Ukupno	4017	4895	8912	772	1309

Kod užih izbora dne 20. t. mj. dobio je dakle dr. Laginja 4017 glasova, a Talijan dr. Rizzi 4895, te je izabran Rizzi sa 878 glasova većine.

Kod užih izbora godine 1907. dobio je dr. Laginja 3725 glasova, a dr. Rizzi 4833, po čemu je Rizzi bio izabran sa 1108 glasova većine, dakle sa 230 glasova više nego li ove godine. Ako pak sravnimo broj glasova od g. 1907. i od ove godine proizlazi da je naš dr. Laginja ove godine dobio više 292 glasa nego li 1907. a Rizzi samo 62 glasa više. Ove brojke nas više nego vesele, i budemo li tako napredovali, kao što čvrsto držimo da hoćemo i još više, tada nam je pobjeda osigurana i talijanima možemo već sada dovikniti do vidova kod budućih izbora!

*

U I. izbornom kotaru Buje-Piran-obć. Kopar-Milje obavili su se također uži izbori između kršc. socialca Spadara i glasovitog talijanskog vodje Bennatia.

Izabran je kršć. soc. Spadaro a Bennati slavno propao.

Spadaro je dobio 5594 glasa a Srećko Bennati 5170. U koliko se Talijani vesele Pirrhovoj pobjedi u Puli, toliko se više žaluste grdnom porazu svog vodje u I. izbornom kotaru. Taj poraz ne kriju, već mu daju javno oduška u svojim novinama psujuć i grdeć na sve strane, ponajviše pak, naravno, na nas Hrvate i Slovence, ne štedeć pri tom ni socijaliste. Što grde i psuju nas, nemarimo; psovati i grditi će nas uviek, i to im dopuštamo, jer kao što smo mi Hrvati i Slovenci god. 1907. prouzročili pad Bennati-u, tako smo to učinili i ove godine, a učinit ćemo to uviek i u buduće, te poručujemo i Talijanima i Bennati-u, da izbije iz glave fiksu ideju, da će njihov Bennati poći ikada u Beč iz onog kotara.

U tom kotaru odani su sliedeći glasovi u pojedinim sekcijama:

Piran	Spadaro	1255,	Bennati	932
Izola	»	1200	»	170
Kopar	»	615	»	1058
Milje	»	274	»	236
Spod. Škofije	»	383	»	191
Buje	»	348	»	301
Novigrad	»	106	»	334
Umag	»	547	»	610
Materada	»	323	»	206
Bertonigla	»	99	»	443

*

Uži izbori u Trstu i Goričkoj. U Trstu obavili su se uži izbori u tri kotara i to u I. kotaru izmedju Talijana i socijaliste, u II. izmedju Talijana i Slovenca Dr. Ribara i u IV. izmedju Talijana i socijaliste.

Izabrani su: u I. kotaru socialista Pittoni pomoću Slovenaca sa 3522 glasa, proti 2929 odanih za talijana Menesini; u II. kotaru Talijan Gasser sa 5579 glasova proti 3107 odanih za Slovenca Rybara, koji je već 13. tek. mj. izabran bio od tršćanske okolice; u IV. koturu socialista Oliva pomoću Slovenaca sa 2438 glasova proti 2006 odanih za Talijana Braidottija.

U Goričkoj obavili su se dva uža izbora, i to: u gradu Gorici izmedju Slovenca Dr. Franko i talijana Ussai, i u kotaru Sežana izmedju Slovenca od slov. puč. e strank Dra. Stepančica i tršćanskog Slovenca i prvaka tamo Dra. Gregorina. Izabrani su: u Gorici gradu talijan Ussai sa 2571 glasova. Slovenci ustegli se od užeg izbora, jer nije bilo izgleda da prodju; u sežanskom kotaru dr. G. Gregorin sa 3950 glasova proti Stepančicu, koji je dobio 27.08.

*

Konačni uspjeh izbora u Istri ispao je za nas Hrvate i Slovence najpovoljnije. Izabrana su naime već kod prvih izbora sva tri nasa predloženika Laginja, Mandić i Spinčić sa ogromnom većinom, dok su dva talijanska predložnika došla u uži izbor, od tih jedan, u Puli, sa našim Drom. Laginjem.

Po tome u Istri izabrana su: tri Hrvata, Laginja, Mandić, Spinčić; dva talijana-liberala Candussi i Rizzi i jedan talijan (umjerenjak) od krš. soc. strane Spadaro.

Ti izbori pokazali su opet da je Istra u pretežnuj većini hrvatska odnosno slovenska, jer naši zastupnici bivaju izabrani već kod prvih izbora, dok talijani nemogu biti izabrani kod prvih izbora, jer im to mi ne damo, a nedaleko je već vrieme, da im nećemo dopustiti da budu uopće izabrani.

Izbornicima Istre!

Podpisani središnji izborni odbor za Istru izriče ovime srdačnu hvalu svim kotarskim i mjestnim izbornim odborima, kao što i svim rodoljubima, koji su pozrtvovno radom i savjetom pripomogli, da je Istra ponovno progovorila i zaključila svim našim neprijateljima i cielom svietu, da u Istri živi hrvatski i slovenski narod u velikoj većini i da hoće sam biti gospodar na svome i još jednom brojno zavapio, da mu se dadu uskraćivana odnosno povrate oteta prava.

Posebna pak hvala našim svestnim izbornicima, koji su opet i ovoj puta potisnuli u kut lažno talijanstvo Istre i zasvjedočili svoju budnu narodnu svjest.

Narodna hvala svima!

Pazin 21. junija 1911.

Središnji izborni odbor za Istru u Pazinu.

Izbornicima trećeg kotara.

Za danas samo ovoliko:

Najsrdačnija hvala svim onim, koji su prigodom užih izbora od jučer podvostručili trud i mahu od 13. juna, te glasovali za našu stranku u Puli.

njenoj okolici, te u Lošinju, Nerezinam, Čunskom na Susaku i Unijama.

Vanjske sekcije Velivrh (Stinjan-Loborika-Muntić-Peroj), Sišan (Altura, Kavran, Ližnjan, Medulin) i Pomer sa Premanturom i Pomerom i vanjštinom grada Pule, ako izuzmemo male još pokvare od dva sela, mogu služiti svemu našem narodu na izgled i uzor rodoljubne požrtvovnosti i ustrajanja.

Afirmacija našeg naroda u ovom izbornom kotaru tako je znamenita, da nam očito kaže, kako nije daleko doba, kad ćemo moći reći, da je i u izbornoj žari većina naša.

Nosim u Beč iz samoga ovog izbornog kotara 4017 glasova čiste narodne duše. Taj glas neće zaista moći ostati glas vapijućeg u pustinji.

Bog i Hrvati!

Pula 21. lipnja 1911.

***Dr. Matko Laginja** v. r.*

Ispadak izbora u IV., V. i VI. izbornom kotaru po pojedinim sekcijama.

IV. Izborni kotar Podgrad-Kopar

Izbor. sekcije	prof. Mandić.
Podgrad	412
Jelšane	333
Vele Mune	89
Materija	302
Dekani	328
Loka	123
Dolina	623
Osp	203
Očizla	404
Marezige	478
Pomjan	195
Ukupno	3490

V. Izborni kotar Pazin-Labin-Buzet i občina Barban

Izb. sekcije	Laginja	Mrach	Ukupno
Tinjan	281	249	530
Boljun	224	13	237
Žminj	529	68	597
Pazin	510	245	755
Lindar	546	2	548
Pićan	214	29	243
Cerovlje	336	58	394
Trviž	626	2	628
Plomin	84	122	206
Kršan	248	9	257
Čepić	236	10	246
Labin	5	180	185
Vlakovo	343	1	344
Sv. Nedelja	302	52	354
Vines (Cere)	299	4	303
Barban	383	.	383
Buzet	814	136	950
Dragući	328	274	602
Klenovšćak	708	3	711
Črnica	378	3	381
Roč	320	7	327
Ukupno	7714	1467	9181

VI. Izborni kotar Volosko-Krk-Cres-Veli-Lošinj

Izbor. sekcije	Spinčić	Costantini	Ukupno
Volosko	356	34	390
Kastav	782	.	782
Veprinac	139	105	244
Sv. Matej	498	.	498
Klana	223	.	223
Mošćenice	292	173	465
Lovran	110	199	309
Cres	427	.	427
Beli	126	.	126
Belej	183	.	183
V. Lošinj	115	104	219
Ilovik	46	.	46
Krk	78	187	265
Bogovići	147	.	147
Poljica	125	.	125
Sv. Vid	54	.	54
Omišalj	243	.	243
Dobrinj	358	.	358
Risika	100	.	100
Vrbnik	442	.	442
Baška	430	.	430
Stara Baška	78	.	78
Punat	266	.	266
Kornić	113	.	113
Ukupno	5731	802	6533

U IV. izbornom kotaru izabran je naš kandidat prof. Matko Mandić bez protukandidata.

U VI. kotaru gdje su se Talijani htjeli pobrojiti u imenu svog Costantina, morali su talijanski kamoraši tiskati proglase i u hrvatskom jeziku u svim njihovim občinama. U njima pak se je za svaku občinu drugačije blebetalo za Constantina a proti Spinčiću. U koliko su uspjeli pokazuju najbolje gornje brojke.

I u V. kotaru htjeli su se Talijani, a u istinu sve sami renegati, istaknuti sa svojim renegatom Mrakom. Uspjeli su onako kako se vidi u gornjoj skrižaljki.

Naš dr. Laginja izabran je pak u tom kotaru sa 7714 glasova. I tako je Mrach slavno ljosnuo da mu se odmah smračilo i otišao poput sove u mrak, da mu se svjetlo ne naruga.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izložba ženskih ručnih radnja u hrv. školi u Šijani.

Jučer je otvorena izložba ženskih ručnih radnja u hrv. školi u Šijani. Na istoj će se prodavati i razne lijepe radnje na korist Družbe sv. Ćirila i Metoda. Stoga neka osobito naše Hrvatice u Puli posjete tu izložbu i po mogućnosti neka kupe koji komad. Izložba će biti otvorena svaki dan do konca ovog mjeseca.

Šef državne policije u Puli g. savjet. Osti pokazao je i prigodom prošlih izbora odviše jasno svoju talijansku kožu. Mi, naravno, proti tomu nebismo imali sasm ništa jer krv nije voda, kad g. Osti nebi bio na tako važnom mjestu. Dapače on može biti i na tom mjesto dobar Talijan, ali prije svega mora biti pravedan, pošten, nepristran i kao čovjek i kao činovnik. Znano nam je, da bi on naše mladiće i n e v i n e l j u d e znao držati i po 24 sata u zatvoru, a Talijane, koji su bili ulovljeni da kupuju glasove i korumpiraju izbornike (Dr. Albanese i dr.) nebi pridržao ni 2 sata, kao što talij. potepuhe i dangube, koji su navaljivali na naše mladiće, puštao bi odmah na slobodu.

Na dan izbora prošlog utorka bio je uapšen neki Toma Galante, občinska prirepina, radi kupovanja glasova i podmićivanja. Tomu čovjeku našli su revolver sa 10 naboja a da nema dozvole nositi oružje; kad ga je talijan Osti vidio, pozdravio ga sa: „Oh, che nova sior Galante!“ i pustio ga odmah na slobodu. A dva naša seljaka iz Šikici uhvatili su ni krive ni dužne u svom selu zato što su nosili rankun vraćajuć sa polja kući. I te je talijan Osti zadržao u zatvoru ciela 24 sata, dok onakove protuhe kamore pušta odmah na slobodu. Taj Osti pokazao nam se očitim protivnikom i partaičnim Talijanom još prigodom skupštine Družbe u Puli, ali mi mu poručujemo, da kolikogod on sa svim Talijanima skupa pripravljao ove zemlje za Italiju, mi Hrvati bili smo i bit ćemo prvi, koji ćemo uviek svaki takav pokušaj zapriečiti.

Previšnje priznanje. Nj. c. i k. Apoštolsko veličanstvo milostivo se udostojalo dopustiti, da se spomen-spis posvećen Njez. Vel. carici i kraljici Jelisavi, kao što i spomen-spis o pomorskoj pobjedi kod Visa, izdanim od našega gospara Nike viteza Mardešića u Puli, pohrane u c. i k. obiteljskoj knjižnici na vječna vremena.

Mi se od srca radujemo što je našeg rodoljuba gosp. Nika zapalo opetovno toli Visoko priznanje i pažnja sa Previšnjeg mjesta. Čestitamo!

Socijalističke „kušjence“. Za uže izbore u Puli socialisti bili su zaključili posvemašnju abstinenciju. Nu pojedinci se toga nisu držali, već su za novac kojih tisuću i Talijani i Slaveni glasovali za Rizzia. Takovih je bilo došlo i u Narodni Dom pitati novac, ali su bili odbijeni, dapače jedan je dobio batina i bačen van. Eto to su „kušjence“ socialista; njihove kušience prešle su u Apollo.

Lošinjski kotar:

Veliki Lošinj, 15. 6. 1911. U „Našoj Slogi“ dobacismo ovdješnjim renegatima; „Kojih više u anagrafima, tih više i na izborima“. I oni se baciše na divlju agitaciju, htjeli su dokazati, da ih je u samomu Lošinju više, jer je za hrvatsko selo Ilovik bila ustanovljena posebna komisija. Prve nepodobštine počela je sama občina. Legitimacije naših ljudi povraćale su se na Poglavarstvo uz opazku „odsutan u Americi“ premda nekoji od njih nijesu nikada ni vidjeli Amerike, a da su izborne listine bile iskrivljene o tomu nije potreba ni govoriti. Na 11. 6. u nedjelju otvoriše javnu pijaču. Od jutra pa do noći moglo se je badava jesti i piti. U tu svrhu poslao je Dr. Costantini 500 K a ljudi su vikali, što nam je učinio Spinčić i pili u zdravlje g. Antonija, tako nekoji od inteligencije okrstiše slavnoga Ettora. Neki naši huncuti takodjer se tamo napiše i najedoše i glasovaše za Spinčića. Ove su oni najviše i častili i primili kao izgubljene sinove. Obećali su kuća, ograda plaćanje dugova, namještanje trafika, novaca i tko bi sve to nabrojio. Najžešći lov su podigli na ljude siromahe. Ili milomili silom htjeli su, da za njih glasuju. „Ako ne ćeš s nama glasovati ne ćeš imati občinskog liječnika, pa i ako dodješ ne će ti glas vrijediti, jer si siromah“. Gospodo izrodi, zbilja divan znak vaše kulture! Zadnje im sredstvo bijaše, nagovarati naše ljude neka ne idu glasovati ni na jednu ni na drugu stranu. U svojem bijesnom fanatizmu bili su uvjereni, da će ih biti većina. Na dan izbora naredili su janjce, motore za izlet po moru i pokazaše svoje rogove; na zgradi „Casina“ lepršale su dvije male talijanske trobojnice. Lošinjani dobro pazite kamo vas individui, opisani u našem proglasu, vode. Vidjeli ste, da oni u svomu proglasu nijesu spomenuli ni Istrane ni Talijane, ali na samu pomisao da bi ih mogla biti većina već znakovi Italije proviriše.

U komisiji je bila većina protivnika i odbijali su valjane glasove usprkos protesta komisara komisije i dvojice naših članova. Znali su i sami da ti glasovi vrijede ali su gospoda za taj dan htjela figurirati, Sastavili su nekakvu listu siromaha i stali odbijati sve glasove, koji su u toj listi zapisani. Naši su ljudi već počeli očajavati, jer nitko nije znao, tko je u toj vražjoj listi zapisan a kad je njihov „testa di dindio“ s pergolede dao znak, da je pobjeda sjegurna, nastade neopisiva radost u Izraelu, sakupljenu u „kaponeri“ kod „mandraća.“ Bilo je i ganutljivih prizora. Matijo Budinić, vrlo štovani starac od kojih 90 godina na štaki je došao da položi svoj glas na obranu materinskoga jezika. Teškom mukom uspeo se je uz kamenite pa drvene stube i stao pred slavnu komisiju. Izvadiše pomenutu listu i odbiše ga, jer da je pred 13 godina primio od občine 1 krunu. Sreća, da je bilo ljudi koji su narod mirili, jer bi se toga dana bilo svašta dogodilo.

Dugo smo čekali, da se proglasi resultat, ali ga nitko nije proglasio. Gospoda, kad su vidjela, da su Hrvati dobili sjajnu većinu pobjegoše kud je koji znao, a da nijesu ništa ni javili. „Testa di dindio“ spustio se preko zida i došao kući preko noći, kažu raspuranih gaća.

Na večer smo proslavili našu pobjedu i premda su izrodi poslali nekakva „krivonju“, da izazivlje i psuje Hrvate mir nije bio narušen.

Kao što je poštenje ovaj put pobjedilo tvrdo smo uvjereni, da će tako i kod dojdućih občinskih izbora.

Krčki kotar:

Baška. Svršili i kod nas izbori sa sjajnom pobjedom. Predano bijaše 432 glasa za našeg kandidata Prof. Vjek. Spinčića. Dva glasa bila su uništena, po tom dobio je naš zastupnik 430 glasova. Za protukandidata nije bilo niti jednog glasa. Ona dva glasa što su bila uništena, oba za našeg kandidata, napisana su bila na glasovnici bez službenog pečata. Tko je tome kriv? Nitko drugi, nego oblast, koja je takve glasovnice izdala te drugi put neka oblast bolje pazi kakve glasovnice šilje.

Pazinski kotar:

Pazin na Tijelovo. Opstoji ovdje već preko deset godina talijanska glazba, koja se već petnajst puta raspala, te opet sakupila, koju uvijek poučava posebni učitelj — i stoji silnog novca, ali koja ne zna ništa valjana i mirne duše može se reći, da su svi novci, što su se izdali za nju bačeni u Fojbu.

Prošle godine na Tijelovo pozvao ju naš prošt t. j. nadžupnik Kalac, da glazba dodje svirati u vrijeme ophoda, ali uzalud oni ne htjedoše.

Baš prošle godine počesmo i mi nastojati, kako bismo imali glazbu. Ovo se i postiglo. Pozvalo se mladiće, većinom seljačke sinove, kupilo se glazbala, sve prinosom i požrtvovnošću hrvatskih gradjana Pazina, i ovi počeše marljivo učiti.

Talijani su se tomu smijali i rugali, govorili su obično, naši gradjani uče već deset godina i ništa ne znaju, pa da će seljaci ikada što naučiti, to je nemoguće! Ali naši u kratko vrijeme t. j. u godinu dana pouke, tako napredovaše, da se čovjek mora čuditi tomu i oni naučiše više, nego smo mi očekivali.

Naš prošt, podučen od prošle godine, a i sjećajuć se od predjašnjih godina škandaloznog ponašanja talijanskih glazbara, nije ih pozvao ove godine, da sviraju na ophodu, već je pozvao hrvatsku glazbu. Da vidiš sada naše Talijane, podigoše kuku i motiku. Tuži na kotarsko poglavarstvo, tuži prošta biskupu, grozi se amo, prijeti tamo bunom, navalom, pokoljem, ali bilo sve uzalud, akoprem su se nekomu tresle gaće i počeo već šeprtljati i bio bi sve omeo, da se nije tomu doskočilo. Nu o tomu drugi put i progovorit ćemo jasn je, nek svijet vidi, kako se ovdje upravlja.

Na Tijelovo bio ophod, svirala lijepo i živno hrv. glazba, bilo našeg naroda na ljudje, ali nije prisustvovala talijanska gimnaziju, niti talijanske pučke škole.

U vrijeme ophoda pao je jedan kamen baš ispred činovnika, zna se iz koje kuće.

Da nisu naša djeca i učenici naše gimnazije prisustvovali ophodu, pitamo mi, što bi tu sve bilo i koje bi se korake tu poduzelo? Za sada čekamo, koje će se korake poduzeti proti ovomu. Poznato je, da su učitelji u školi zabranili djeci, da nesmiju ići na procesiju; poznato je da je slavni Sandri sa M. Montijem išao po kućama i agitirao, da se ne ide; poznato je da je ravnateljstvo tal. gimnazije i puč. škola dobili molbu učenika, da ih se oslobodi od ophoda, jer da će tog dana Hrvati navaliti kamenjem i da im je život u pogibelji; poznato je da su sve ovo izveli gospoda profesori i učitelji, akoprem im je poznata i dužnost. Sve je ovo dobro i točno poznato, ali vrlo dvojimo, da će se stogod rasvjetliti, već će se sve zabašuriti i na koncu konca bit će krivac prošt i hrvatska glazba.

Da ovako se dogadja uvijek, kad se sve i svašta propušća, kad se je bilo iz straha ili nemara i gluhi i slijepi za sve što se dogadja.

Vidjet ćemo što bude, pa dade li Bog zdravlje, javit ćemo vam.

Porečki kotar:

U Poreču je, kako čujemo, dne 13. t. mj. izašla glazba, da proslavi izbor g. Candussi-Giarda. Dovde ništa zla; premda pravoga razloga tolikom veselju nije ni bilo niti je moglo biti, pošto su naši nespašenci još iste večeri doznali, da ih čeka uži izbor u prvom i trećem izbornom kotaru. Drugi je razlog, što ih je na to gonio, a to je: bijes, koji više nisu mogli zatomiti a da ga nakon nekoliko godina opet ne izkale po onoj: vuk mienja dlaku ali ćudi nikada.

Glazba je u Poreču u službi občine. One ju je dakle večeri izaslala občina. Ne možemo bo vjerovati, da bi glazbari bili izašli bez predhodne dozvole sa strane občine, koja ju plaća. Izašla je glazba i došla ravno pred stan g. prisjednika Andrijčića, gdje je odsvirala komad „del si" uz pratnju zaglušnog zviždука porečke fukare. Odavle krenuše do stana g. prisjednika Dr. Zuccona, gdje se uz zvižduk proslaviše još i povicima: abasso i s'ciavi, m...a al Laginja, fora le zuche, evviva l' Italia itd., dapače je par njih htjelo navaliti na kućna vrata i odariti u stan, da nije nekoliko trijeznijih to zapriječilo. I sve se to dogodilo u času kad su slavili pobjedu. A što bi bili napravili od naših prisjednika, da je recimo Candussi propao, a ostao izabranim Dr. Laginja?

Porečko je pučanstvo tako opijeno, tako nacijonalno fanatizovano od gospode toli liberalne koli klerikalne, da izvan sebe ne trpi u gradu nikoga, a najmanje Hrvata. Jer da pitamo Porečane za uzrok, što im ga svojim ponašanjem dadoše naši prisjednici, da je oni mogu na takav način napadati, nebi nam znali ništa stvarna niti temeljita odgovoriti, to manje, u koliko je občenito poznato, da su oni tamo bez svakog društva, da živu kô dva pustinjaka, da su pravi naši narodni mučenici. Glasovali su kano slobodni gradjani u slobodnoj državi. I za to ih izviždati, vriedjati, sramotiti i napadati? Ta što bi Porečani hćeli, da im uzkrate i gradjansku slobodu? Vjerujemo, da to oni nebi hćeli ... jer ne mogu. Hćeli su se ali još jednom prodičiti pred svijetom sa svojom „civiltà latina": — frutto della nostra fede, kako ju je to u predvečerje izbora izvolila klerikalna stranka ljavnim oglasom označiti. Pajaci! i to u mnogo većoj mjeri klerikalci nego li liberalci, jer su ovi potonji barem iskreni.

Sa tom uvredom, nanešenom u Poreču našim gg. prisjednikom, nanešena je uvreda čitavomu našemu hrvatsko-slovenskomu narodu u Istri. Et hoc meminisse juvabit, kad se bude radilo o definitivnom ustanovljenju sjedišta zemaljske uprave. *Vanka iz Poreča.*

Koparski kotar:

Iz Dana: (kod Vodica). Muška podružnica sv. Cirila i Metoda obdržavat će glavnu godišnju skupštinu dne 2. julija t. g. na 2½ sata poslije podne u kući br. 8 u Danama sa običnim dnevnim redom.

Pozivlje se ovim putem gg. članove, rodoljube i prijatelje naše Družbe, da nas ovoga dana što brojnije posjete.

Draguć. Dan 13. dakle dan izbora bio je kod nas vrlo buran. Koliko su se naši prodanci pripravljati za izbore, skoro je nevjerojatno.

Upotrijebili su sva sredstva. Naše htjeli su silom zastrašiti, a svoje ubmamljivali su lažima. Već u predvečerje izbora držali su stalno, da je pobjeda njihova. Bili su pripravili i glazbu, da proslave svoju pobjedu, dašto sve potiho i tajno misleći da za te njihove priprave nezna nitko.

Na sam pak dan izbora cijelo su vrijeme zadirkivali naše povicima, prostim izrazim, vikanjem, urlikanjem i guranjem, ali naši svijestni svoje svete dužnosti podnašali su sve uvrede zamjernom strpljivošću. Razumije se, da su se i na taj dan oboružali jasenovim batinama. Upravo je bilo smiješno gledati, kako su siromašne kmete tražili i vukli k izbornoj žari. Dobro veli naša poslovica, „Kad sljepac slijepca vodi, obadva padaju u jamu." Tako se je i kod nas dogodilo: nesvijesni su vodili nesvijesne, a rezultat izbora bila je jama, u koju su pali. Što su pak počinjali kad je bio proglašen rezultat izbora, prelazi granice ne samo zavedene nego i sasma iskvarene najgore fukare. Pod prozorom župnog stana, u kojem su se bili sakupili naši iza izbornog čina, izbljuvali su sav svoj bijes sebe dostojno u izrazima kao: korvi, falši, imbrojoni itd. A jer su ćuci noćne ptice, završili su i naši „ćuci" po noći zamazanjem vratiju i zida hrvatske pučke škole i kuća naših rodoljuba: Ivana Šestana, občinskog zastupnika i I. Gržinića.

*

Naši su na bijes njihov odgovorili tako da su medju sobom sakupili za Družbu sv. Cirila i Metoda K 20, koje su spravljene u škrabici naše podružnice. Darovali su: po 5 K gg. I. Orlić, župeupravitelj u Draguću i I. Gržinić Frančeskin; po 2 K L. Tonković, župeupravitelj u Račicama, I. Flego, župnik u Humu, Črnjeha, učitelj u Draguću, A. Mikeša, župnik u Grimaldi; po 1 K Vodopija Mate iz Brega i Fran Gržinić, župan u Humu.

Franina i Jurina.

Jur. *Trantatra tatranta tra: trant....*

Fr. Ooo Jure! a ce to trumbetaš?

Jur. Videl sam da kada naši dieni Veterani marširaju, trumbetier gre spreda njih a oni dva po dva za njim, ma napred s trbuhom a ne sa *daprostite.*

Fr. A pak?

Jur. Tako smo i mi napred hodili ovih dan na balotacijoni a talijani, brate moj, su sli nazad, nazad *a tutta forza*, i pustili su nas na mirnom posesu našega grada.

Fr. Stumaci mi to.

Jur. A viš to ti je tako. Mi cresani patrioti dali smo svi naš glas za našega Smočića, a drugi nevirni cresani ili talijani posve su se ustegli, i nisu dali *vot* nijednomu, a s tim su nam očito rekli: eto! neka vam bude Cres, vi ste ga posteno dobili.

Fr. Ah! tako je to!!! Živio Cres hrvatski?!!

Jur. Altro che Cherso, *Torre Baluardo di di italianità.* Ne davajte *rog za sviću.*

Za Družbu. Sabralo se je u Škatarima na dan izbora dne 20. VI. 1911. u korist Družbe medju našim ljudima u jednoj veselje K 30·—. — Dr. Dragutin Ciotti, liečnik u Pulj K 2·—.

Razne primorske viesti.

Izbori u Dalmaciji.

U Dalmaciji izabrano je do sada 7 Hrvata i 2 Srbina, a potrebita su 2 uža izbora izmedju Hrvata-pravaša i Talijana u Zadru i Hrvata-pravaša i Hrvata od hrvatske stranke u Trogiru. U Zadru bit će izabran Hrvat-pravaš Prodan a u Trogiru Hrvat dr. Ivčević. Prema tomu bit će u Dalmaciji izabrano 4 Hrvata-pravaša, 5 Hrvata od hrv. stranke i 2 Srbina.

Gospodja

koja drži do zdrave ljepote kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i belu put, umiva se samo sa

liljansko-mliečnim sapunom

(Steckenpferd-Lilienmilch-seife)

(Marka konj na palici)

od Bergmann & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

!!! SAT SA LANCEM !!!

1 sat samo K 1·90.

Radi nabave velike količine ura razašalje podpisana tvrdka: 1 krasni pozlaćeni 36 satni, točni Anker sat sa liepim lancem za samo 1·90, kao što 3 godišnje jamstvo. Šalje pouzećem izvozna kuća satova

F. WINDISCH, Kraków br. V/11.

Ako se ne dopadne, vraća se novac.

Seljački posjed u občini Lovran,

srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Pošćića u Voloskom.

Poziv

na redovitu godišnju skupštinu Malološinskog društva za štednju i zajmove, registrane zadruge na neograničeno jamčenje, koja će se obdržavati na dan 9. srpnja tek. god. na 4 sata poslije podne sa slijedećim

Dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika i izvještaja o izvršenoj reviziji Zadružne Zveze u Ljubljani dne 13. i 14. julija prošle godine.
2. Izvješće Upravnog odbora i odobrenje računskog zaključka za poslovnu god. 1910. i odluka o uporabi čistog dobitka.
3. Biranje odbora.
4. Slučajni predlozi.

Kroz posljednjih osam dana prosto je svakomu pregledati račune izložene u družtvenoj pisarni.

Mali Lošinj dne 20. lipnja 1911.

Odbor.

POZIV.

Podpisano društvo pozivlje svoje članove na glavnu godišnju skupštinu, koja će se obdržavati u subotu, dne 8. julija tek. g. u 3 sata popodne u maloj dvorani „Narodnog Doma" u Voloskom.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika prošle glavne skupštine;
2. Izvješće odbora o djelovanju društva;
3. Predloženje računa za godinu 1910. i zaključak glede istoga;
4. Izvješće nadzornog odbora;
5. Izbor novog društvenog i nadzornog odbora;
6. Rasprava i odluka glede društvenih posjeda;
7. Rasprava i odluka glede predloga podnešenih u smislu § 21. društvenog ugovora.

VOLOSKO, dne 20. junija 1911.

Istarsko društvo za promet pokretnina i nekretnina i za gradnju kuća za prodaju, društvo na ograničeno jamčenje u Voloskom-Opatiji.

Predsjednik:

Dr. Stanger v. r.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka. Zakonom zaštićen

Svako patvaranje, oponašanje i prepredaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opekline, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 -ili 1 obiteljska boca K 5·—

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekline, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo ja često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3·30.

Dobije se u ljekarni „k anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI Hrvatska. — Imade ga i u skoro svim drugim ljekarnama.

Brzojav! Još nika-da ovdje!

Mi darujemo K 1200·— u daru i gotovom!

Za riešitelje slike stavili smo gornju svotu. Svaki, koji nadje i prerješe domaću, dobiva **uru za gospodu ili gospodje** u vriednosti od K 20 ili na želju K 15 u **gotovom.** Urjet je, da svaki naruči izvrstni „Diana" lanac imit. zlato i pošalje za to K 1·75 i u markama. Nagrade se diele iza primitka riešenja. Sve pošiljke neka se uprave na:

Patria-Zentrale A. Seifert, Beč VII, Neubaugasse 63

Ime ..... Mjesto .....

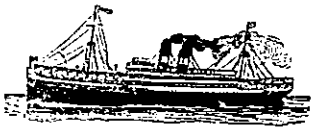

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu između Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: **Oceania** . . . 1. junija Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*), parobrod: **Francesco** 29. junija Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za sredanju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnnateljstvo u Trstu, via Molino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske guloše.

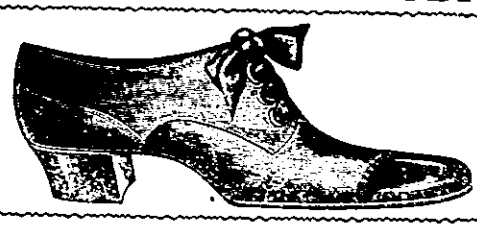

Skladište proljetnih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča svoje bogato skladište cipela za gospodu, gospodje i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske narudžbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, puhuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg puhuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne puhuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s nehuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

Uložne knjižice za „PČELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima prokušan protiv svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu u proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočici 50 filira, 12 bočica stoji 5 kruna, 24 bočice stoje 10 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni k sv. Petru

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA" druga vrst à K 76·- po 100 zamota.

„VESNA" treća vrst à K 68·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

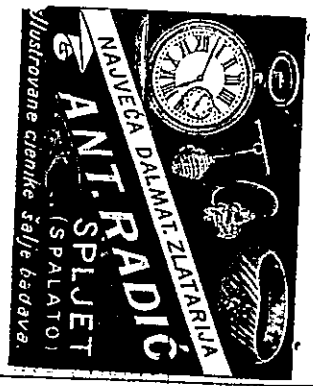

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. aprila do 30. junija 1911.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Poned. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	7.35	odl.	RIJEKA			
8.10	8.10	dol	Opatija	dol.	5.—	5.—
8.20	8.20	odl.	„	odl.	4.25	4.25
9.40	9.40	dol.	Bell	dol.	4.15	4.15
9.50	9.50	odl.	„	odl.	2.55	2.55
10.40	10.40	dol.	Merag	dol.	2.45	2.45
10.50	10.50	odl.	„	odl.	1.55	1.55
11.20	11.20	dol.	Krk	dol.	1.45	1.45
11.30	11.30	odl.	„	odl.	1.05	1.05
				dol.	12.55	12.55
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	1.—	dol.	Batkanova			
1.20	1.20	odl.	„	odl.	11.25	11.25
2.20	2.20	dol.	Rab	dol.	11.15	11.15
3.40	3.40	odl.	„	odl.	9.25	9.25
4.05	4.05	dol.	Lun	dol.	9.15	9.15
4.10	4.10	odl.	„	odl.	8.50	8.50
5.20	5.20	dol.	Veli Lošinj	dol.	8.40	8.40
5.30	5.30	odl.	„	odl.	7.15	7.15
5.40	5.40	dol.	Mali Lošinj*)	dol.	7.05	7.05
5.50	5.50	odl.	„	odl.	6.55	6.55
6.40	6.40	dol.	NEREZINE	dol.	6.45	6.45
				odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Punta i Lopara.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 26. Pula, u četvrtak dne 29. junija 1911. God. XLIII.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položicom pošt. štedionice u Beču ea administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se se plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste malo stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utuđuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Istarski narodni muzej.

Naši se susjedi hvale svojom tisućljetnom kulturom, a nas nazivlju barbarima, koji smo s brjegova sašli u njihove kulturne krajeve. I mnogi naš čovjek u svom neznanju misli, da mi istarski Hrvati i Slovenci ništa nemamo, da nam predji naši nikakve prosvjete namrli nijesu. Dosta je naših renegata uskočilo u neprijateljski tabor baš iz želje za nječim višim, boljim i kulturnijim.

Nepobitna je pak istina, da naš narod preko tisuću godina u Istri živi te imade svoju lijepu tisućljetnu slavensku i kršćansku kulturu. Sjetimo se samo onih preraznih glagoljskih spomenika, narodnih pjesama, pripovijesti, mudrih rečenica itd., narodnoga života i običaja; narodne nošnje, veziva, rezbarija itd. itd. Mnogo nam je toga već propalo, ali još se dosta i sačuvalo. Naša je dužnost, da plodove svoje narodne prosvjete saberemo, proučimo i mladim svojim ostavimo u „Istarskom narodnom muzeju".

„Hljeb iz zemlje, lijepost iz puka; puk nam je otac, a zemlja majka naša" kaže veliki Tommaseo. Prema toj rečenici dužnost nam je proučiti i zemlju, koja nas hrani. Njezine osebine, darovi i ljepota moraju doći u naš muzej.

Sinovi našega naroda putuju po čitavom svijetu; mnogo toga čuju, vide i nauče, pa bi lijepo bilo, kad bi nama, koji kod kuće ostajemo, na uspomenu donosili plodova prosvjete onih zemalja i naroda. Te bismo uspomene ostavili u muzeju mladeži našoj, neka znade, kuda nam oci i braća koricu kruha traže; neka mladež upozna tudje narode i zemlje, tudje običaje i prosvjetu, da onda svoje više ljubi, oduševljenije brani i čuva, a za sreću i napredak naroda svoga radi.

Prije dolaska slavenskoga naroda u ove strane živjeli su ovdje drugi narodi, koji su nam ostavili plodove svoga duha i svoga rada. I to ćemo s počitanjem sakupljati, pa kao amanet budućim pokoljenima ostaviti.

Mnogo je toga o našoj Istri u raznim jezicima napisano, pa bi i to trebalo sakupiti, da mladež naša uzmogne proučavati užu svoju domovinu, a stranac neka znade, gdje će naći što mu treba, ako želi Istru nepristrano upoznati.

„Odbor za prosvjetu" u Pazinu dugo je proučavao, kako bi se takov muzej u Istri osnovao. Mnogi naši rodoljubi: narodni zastupnici, svećenici, učitelji, profesori i drugi pozdravše tu zamisao s čistim rodoljubnim zanosom i obećaše svoju pomoć, a „Narodno Vijeće" imat će 9. srpnja o. g. da o tome vijeća. Njegov zaključak bit će neizbrisiv u povjesti hrvatskoga i slovenskoga naroda u Istri.

Austrijski „komendatur" i naši nazovi-socijalisti."

Službeni listovi naših nazovi-socijalista izdali su u predvečer užeg izbora za carevinsko vieće, u Puli *parolu*, da se imadu svi članovi njihove stranke uzdržati od izbora ili glasovanja. Toj *paroli* nije nitko od onih vjerovao, koji su se sjećali postupka i držanja puljskih nazovi-socijalista prigodom užeg izbora izmedju Dr. Laginje i Dr. Rizzi-a godine 1907. I tada su prije izbora navaljivali liberalci na socijaliste i ovi na liberalce kano biesna pseta jedan na drugoga. Pak što se je dogodilo kod užeg izbora osam dana kasnije? Dogodilo se je ono, što su očekivali svi oni, koji poznaju naše nazovi-socijaliste i koji znadu da su oni samo podrepnice ili jedno krilo talijanske nazovi-liberalne stranke. Oni su svi kod užeg izbora glasovali za kapitalistu bogatuša i velikog gospodina, proti siromahu mužu pučkog koljena, demokratu od pete do glave. Oni su spasili od gotove propasti predstavnika i zastupnika one stranke i onog ljudskog razreda, proti kojemu se socijalisti *toboš* svuda bore.

Koji je dakle sve to znao, morao je biti i sada povodom užeg izbora izmedju čovjeka iz puka i talijanskog aristokrote na čistu o tom, kako će se ovaj put držati takozvani *„medjunarodni"* socijalisti. I doista oni se nisu iznevjerili svojoj prošlosti, oni su ostali dosljedni sami sebi, oni su i ovaj put spasili predstavnika talijanske kamore, proti kojoj su još 8—15 dana natrag, grmili i treskali kano da se bliža konac svieta.

Puljski su dakle socijalisti bez obzira na iskrenu ili dvoličnu zapovied svojih poglavara, složno glasovali su inače mrskom im kamorrom proti hrvatskoj pučkoj t. j. kmetskoj i radničkoj stranci. Oni se nisu dapače obazirali ni na pogibelj koja je prietila u Trstu njihovim kolovodjam gg. Pitoni-u i Olivi, kojih je pobjeda il poraz odvisio jedino od slavenske narodne stranke.

Pošto je pako ova javno i lojalno izjavila, da će raditi i glasovati za prvake tršćanskih socijalista, moglo se je i smjelo očekivati, da će se puljski socijalisti, bar pošteno od užeg izbora sustegnuti — ako već neće što bi inače morali — za pučkog a proti kapitalističkom kandidatu glasovati.

Ali od socijalista t. j. od talijanskih socijalista u Istri tražiti nešto, što je pošteno, pravedno i pristojno biva isto, što i bacati bob o zid. A naši t. j. slavenski socijalisti? Što će sirote kad su oni podrepnice podrepnica talijanske liberalne stranke!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izlet u Volosko. Dojduću nedjelju dne 2 julija t. g. priredjuje naš Sokol posebnim parobrodom izlet u Volosko, gdje će se tog dana vršiti vježbe sokolske župe Vitezić. Tog dana sakupit će se tamo svi Sokoli iz Istre, kao što će tamo biti prisutni takodjer Sokoli iz Sušaka i iz Senja.

Zato da se i našem širem občinstvu iz Pule pruži priliku, te prisustvuje tom sokolskom slavlju priredjuje naš Sokol izlet iz Pule u Volosko brzim parobrodom.

Odlazak iz Pule je u nedjelju u 5 s. jutro te se dolazi u Volosko nešto iza 9 sati pr. p., odlazak iz Voloskog u 9 s. na večer.

Cijena vožnje je sasvim niska da može i siromašniji poći, i to: K 4·— tamo i natrag po osobi, obitelj od 3 člana i više 3 K po osobi.

Upozorujemo naše u Puli i okolici na ovu riedku i vrlo zgodnu priliku putovanja, da svaki sa malo troška prisustvuje sokolskoj slavi u Voloskom svih naših sokolaša u Istri, kao što se takodjer pruža jeftina prilika svakomu, da vidi našu krasnu rivieru, biser Jadrana našu Opatiju i gospodsko Volosko kao i nedaleku Rieku, kamo plovi više parobroda iz Opatije-Volosko svakog četvrt sata.

Vozne karte za taj izlet kupuju se: u Narodnom Domu, u tiskari Laginja i dr. i kod g. Jovančevića (Hotel Balkan).

Cijenjeno uredničtvo „Naše Sloge" u Puli. — Obzirom na članak „Naše Sloge" od 22. o. mj. broj 25 „Šef državne policije" imam čast na temelju §. 19. tiskovnog zakona ovo uredničtvo zamoliti, da se uvrsti u budući broj Vašeg lista sljedeći izpravak:

„Sve što je pisano u spomenutom članku ne odgovara istini te je nizka insinuacija, koju sa svom odlučnošću odbijam. H. Osti c. k. red. savjetnik.

Opaska uredničtva. Na ovo g. Ostiu opažamo, da mu stojimo uviek spremni na biljezi da do potrebe dokažemo u koliko je „nizka insinuacija" što je u spomenutoj viesti rečeno. Toliko za danas.

Narod bez škola, jest narod bez budućnosti! Sa ovim motom razaslao je učiteljski zbor Družbinih škola u Puli na rodoljube Pule ovu spomenicu:

Trinaesta je već godina na izmaku, što je naša velezaslužna Družba otvorila u ovome gradu školu. Najprije bje jedno pa dvorazredna i sve dalje se raširivala i dospjela do trorazredne dječačke i trorazredne djevojačke sa dvorazrednom usporednicom u V. Castropolu.

Sve te razrede polazi sada oko 550-ero djece. No to je premalo; jer koli ovogodišnji popis pučanstva, toli zadnji izbori dokazuju ogromnu množinu naseđa naroda u Puli. A kamo šalje taj narod svoju djecu u školu, koja je toli važna za razvoj narodnosti? — Seleći hrvatski živalj iz unutrašnje Istre i drugih krajeva naše domovine, donese sobom i jezik, neizbrisivi biljeg narodnosti. Dodje u Pulu, ostane Hrvat ali mnoga njegova djeca polaze tudjinske škole, te se sasma otudje i oca i majci. Ne razumije ga više otac, ne razumije ga majka. To se dijete promenulo! Oca svoga viče „ćiavo" a majci „brata ćeava". Bude li to išlo tako dalje, osjetit će mo za neko liko godina strašne posljedice. Kod budućeg popisa pučanstva g. 1921. pasti će znatno broj Hrvata u Puli. Sadašnju, tobože hrvatska mladež, uzgojena u tudjem duhu, postati će oci i majke a njihove će obitelji biti čista janjičarska gnjezda.

Kroz ovo trinaest godina, što postoji u Puli družbina škola, izašlo je iz iste mnogo dječaka i djevojčica. A gdje su? Putem ne čujemo od njih ni jedne hrvatske riječi, nili ih vidimo u našim družtvima. Ne valja to možda pripisati nemaru učitelja, nego je uzrok u nama svima, koji nismo nastojali da te mladiće i djevojke ne izgubimo s oka u onoj najvažnijoj i najpogibelnijoj dobi, t. j. od 13 do 17 g. Izašavši dijete iz naših škola, čuti hrvatski da bi i svoj život žrtvovao za svoj narod; ali dijete nije stalno i nepokolebivo u osjećanju kao mladić od dvadeset godina. U toj najpogibeljnijoj dobi podje dijete u zanat. Gospodar ili gospodarica Talijani, ljuti neprijatelji svega što je naše dan za danom stanu grditi dijete, naš rod jezik, dok ne padne žrtvom talijanske oholosti. Koliki se i koliki tako za uvijek izgube!

Dignimo se s toga svi, da si očuvamo svoj porod. Eto lijepe prilike, gdje nam je vlada obećala novac. Uredimo naše škole, upalimo u njima zublje prosvjete, ugrijavajmo ih svojim dahom, na svojim koljenima, da nas kasnije naša djeca ne kunu. Uhvatimo se svi, svi u kolo, da radi svaki malo i bit će bolje

Ta je misao zaokupila niže podpisane i evo obratih se na Vaše gospodstvo, znajući da ćete se zauzeti, te se to stanje poboljša. Molimo Vas stoga, da se odazovete pozivu i da dodjete u četvrtak, dne 29. lipnja u „Narodni Dom" oko 10 sati pr. podne. Tamo ćemo se bolje porazgovoriti i sastaviti program budućeg našeg rada. Raspravljat će se se:

1. O uredjenju naših školskih zgrada.

2. O pobudi i zanimanju naroda za naše škole, koje bi moralo polaziti bar 1000 djece.

3. Kako da okupimo oko sebe i onu djecu, koja svrše školu, da ih privedemo u naša društva, osjegurav time narodnu budućnost.

Bilježeć se s veleštovanjem Niko Magašić ravn. družb. škole, St. Chytil, Hermina Rutzner, Ivka Šoštarko, R. Jelušić, Ante Šabalja, Ljubica Oklobžia, M. Majer.

Svraćamo pozornost naših rodoljuba na ovaj patriotični poziv naših požrtvovnih učitelja, te ih pozivljemo da se pozivu mnogobrojno odazovu i za stvar svojski zauzmu.

Za Družbu. Slaveći imendan g. Lacka Križa, sakupili su njegovi prijatelji i štovatelji medju sobom kod zajedničke večere K 210·— za Družbu sv. Ćirila i Metoda. — Živili darovatelji!

Lošinjski kotar:

Hartinšćica na otoku Cresu. *Pristranost i nepravednost c. kr. kot. oblasti.* Da naše c. kr. kot. poglavarstvo u Lošinju

protežira „Talijane“ otoka Cresa i Lošinja, da za pravedne želje i zahtjeve Hrvata ne mari, poznato je, tako te izgleda kadgod, kao da naše c. kr. kot. poglavarstvo nije nego ekspozitura lošinjskog i creskog općinskog poglavarstva. I privatno i u javnim glasilama bilo je već za to dosta dokaza iznešeno. Evo jednog — za javnost — novog dokaza.

Izborni zakon ustanovljuje, da u općinama sa velikim područjima ima kotarska politička oblast odrediti, da se glasovanje provede na više krajeva, to jest, da se učini više izbornih sekcija, i ovim izabere za sjedište mjesto, kamo će biti najlagljи pristup okolišnim izbornicima. Za creske podopćine na južnom dielu otoka, morale bi biti najmanje dvie takove izborne sekcije, jer je udaljenost izmedju sela prevelika, a putevi nikakovi. Nu bilo, da je jedna ili dve, svakako valja, da je sjedište izbornim sekcijama u središtu, inače nemaju smisla, ako po njima većini izbornika nije olakšan pristup izbornoj žari. Ali i ovdje naše c. kr. kotar. poglavarstvo — naduhnuto od creske općine — znalo je obići zakon: kad je već po zakonu moralo, da sa creskoj ugo učini jedno posebno izborno sjedište, ono je za takvo odredilo ono mjesto, gdje je držalo skupa sa gospodom na creskoj općini, da će biti najteži pristup većini hrvatskih izbornike, za koje znaju, da će beziznimno glasovati za prof. V. Spinčića. I za to je koliko godine 1907 za državne izbore, toliko g. 1908 za pokrajinske izbore, odredilo da za sav južni dio otoka Cresa (osim Punte Križa) bude Belej sjedištem izborne sekcije. Uzalud naši dokazi, uzalud zanimanje zast. Mandića: c. kr. kot. poglavarstvo makar se mu očito, *kartom u ruci i brojkama* dokazalo, da je Belej ne u središtu, nego upravo *na periferiji* za ogromnu većinu izbornika ove izborne sekcije, — ono je ipak — da ugodi creskim „Talijanima“ — ostalo kod toga, da sjedište ove izborne sekcije mora biti na Beleju, *a ne u Štivanu*, koje inače svi (pa i ista c. kr. kot. oblast) drži za središte župa creskog juga.

Ali ove godine skrojilo nam je naše c. kr. kot. poglavarstvo, ako je moguće, još očevidniju nepravicu, opet slušajuć savjete creskih „Talijana“. Pošto g. 1907 kod izbora za državni sabor, a g. 1908 kod izbora za pokrajinski sabor, c. kr. kot. poglavarstvo sa svim svojim makinacijama nije moglo postići, da odbije od glasovanja najveći dio hrvatskih izbornika (Martinšćicu), već su baš ti uz najveće žrtve došli svi bez izvanredne naglasovanje, — to nas je ovih izbora *saskočilo* (jer u zadnji čas kad već utok nemoguć) još većom nepravdom, misleći nas odvratiti od glasovanja. Župe Lubenice i Valun pripojilo je ovaj put izbornoj sekciji u gradu Cresu, dok je za Martinšćicu, Orlec, Štivan, Vranu i Ustrine opet učinilo Belej sjedištem ove izborne sekcije. Znajući, da nam prilužbe ne koriste, mirovasmo, odlučivši, da ćemo na 13. juna svi jednodušno na Belej za rana u jutru, pa da će ljudi ipak barem djelomično moći za hlada učiniti onaj mučni i težko prohodni put do Beleja, koji tamo i natrag iznosi osrednje 5 sati, pa tako se po podne moći na vrieme vratiti na svoj posao — ribarenje, od kojega većina živi.

Ali evo! Dva dana pred same izbore dojaviše nam, da je c. kr. kot. poglavarstvo odredilo, da izbornici župe Orlec i Vrana mogu glasovati u *Orlecu*, dok je Belej ostao još uvijek izborno **središte** (!) i sjedište za Martinšćicu, Štivan i Ustrine, i to — nota bene! — glasovanju nije bio određen točan početak, već je isto imalo započeti „po prilici“ oko podna, a svakako završeno na 5 sati po podne. I tako naši su izbornici bili stavljeni na čudo! Da ne idu glasovati, tim bi samo ugodili onim na općini i na c. kr. kot. poglavarstvu, — a ovamo težak i mučan put od 5 sati u sred dana, po ljetnoj žegi, nikako uredjenim puteljcima, i opet to, što neće moći, da stignu na dobu na svoj posao (ribarenje). Ipak je pobjedila domoljubna dužnost: Martinšćani podjoše na izbor svi koliko ih je bilo kod kuće, osim nemoćnih staraca, ili takovih, kojim se onolik i onakov put nije smio preporučiti, te dvojice, koji su neodgodivim poslom zaprečeni bili. I ovi, da je izbor bio *na Štivanu*, ako i težko, ne bi bili uzmanjkali.

Dà, kažemo na Štivanu, jer makar Martinšćica imala i absolutno i relativno najveći broj izbornika (a više nego i Osor i Orlec, koji su birali svaki za sebe), ipak da nam ne kaže, te svojim zahtjevima pretjeravamo, nismo tražili, da izbor bude u Martinšćici, nego u Štivanu.

Ako i gdje, ovdje se vidila očita pristranost i nepravda sa strane c. kr. kot. poglavarstva, pa naprod nije mogao, a da svoga nezadovoljstva nad tim javno ne pokaže i jer čim da sada politička oblast opravda, što je Belej ostao sjedištem ove izborne sekcije? Za što se moglo dopustiti Orlečanom, da mogu glasovati kod kuće, a Martinšćane se tjeralo na 5 sati mučna hoda? Jer su gospoda na creskoj općini i oni na c. kr. kot. poglavarstvu u Lošinju držali Orlečane još uvjek za „svoje“, ali — hvala Bogu — ovaj put se prevariše. Za što n. pr. ta ista c. kr. kot. oblast daje Osoranima i Nerezincima, da mogu glasovati svaki u svojem mjestu, prem Osor i Nerezine ne dieli nego ½ sata liepe i zdrave šetnje, ili pol sata ladjicom vožnje po moru, dok mi svega toga ne mamo? Jer se tu radi o talijanaškim izbornicima, s kojima naše c. kr. oblasti ne škrtare, kad pitaju koncesija.

Ovo stavljamo na srdce i našem vrlo-štovanom i obljubljenom zastupniku V. Spinčiću, pa se ufamo, da će u prvoj prilici i on poduprieti naše nastojanje, da se i nama dade ono, što se drugima ne krati.

Za pokrepu ovog pitanja, evo malo statistike. Kod ovih izbora palo je I. na *Beleju* za prof. Vjek. Spinčića (protukandidata nije bilo) glasova iz *Martinšćice* 75

„ „ Štivana 18

„ „ Beleja 31

„ „ Ustrina 6

130

II. Na *Orlecu* i *Vrani* 51

Ukupno 181

Uz gornje okolnosti pa uz činjenicu, da je sada najviše Martinšćana po svietu, a ipak ovolik broj izbornika: zar da nije opravdano naše ogorčenje na c. kr. kot. poglavarstvo u Lošinju, kad nas ovako traktira?

Voloski kotar:

Obavijest. U *kom. muloj realnoj gimnaziji u Voloskom Opatiji* držat će se prijamni ispiti za I. razred dana 6. i 7. srpnja o. g. Početak u 9 sati — Ravnateljstvo.

Pazinski kotar:

U smislu §. 19. zakona štampe, molim da u narednom broju Vašeg lista uvrstite slijedeće: nije istina da sam ja prigodom Tijelova išao od kuće do kuće te nagovarao starješine da ne šalju djecu na ophodu, već istina je naprotiv, da su roditelji i preporučenici sami, bez moga savjeta, upravili pismenu izjavu na Upraviteljstvo pokrajinske realne-gimnazije, da njihova djeca ne će prisustvovati ophodu, bojeći se nereda u gradu.

Pazin, dne 24. lipnja 1911.

Počitanjem prof. Mons. Valerian Monti.

Upisivanje učenika za I. razred na c. i k. velikoj državnoj gimnaziji u Pazinu za nastajnu škol. godinu 1911.—1912. obaviti će se u ljetnom roku dne 10. srpnja, a u jesenskom roku dne 16. rujna.

Roditeljski sastanak u Trvižu. Pučka škola u Trviži upriličila je u nedjelju dne 25. lipnja o. g. prvi roditeljski sastanak.

Školska soba u kojoj se je obdržavao sastanak iza večernje službe božje, bila je dupkom puna. Prisutne pozdravio je učitelj Ivan Vanik. Razložio je ljudima svrhu roditeljskog sastanka, naime usko sprijateljenje doma i škole. Iza toga je dotični učitelj govorio o temi: dom i škola.

Iza toga je g. vjeroučitelj liepim načinom razložio potrebu polaska pučke škole. Razlagače je prisutni narod pozorno i sa zanimanjem poslušao te na koncu u zahvalu svakoga burno pozdravio izraziv želju, da se takvi sastanci češće održe.

Proslava narodnog blagdana u Pazinu. Još nas samo nekoliko dana dijeli od dana, koji će cijeli hrvatski narod dostojno i veličanstveno proslaviti. Dan je to naših slavenskih apoštola, naših zaštitnika, Sv. Cirila i Metoda, koji su pred više od tisuću godina slavenskom narodu prvi podali pismo i knjigu, te time udarili temelj današnjem napredku i kulturi.

Kao što se cijeli hrvatski narod spprema, da što svečanije i dostojnije proslavi narodni blagdan, tako i mi Pazinci ne ćemo da za drugima zaostanemo, da budemo zadnji. S toga je Odbor za Prosvjetu u svrhu proslave narodnog blagdana zaključio prirediti dne 2. srpnja ov. g. veliku vrtnu pučku zabavu u vrtu Narodnog Doma, uz sudjelovanje društvene Glazbe, sokolskog muškog i ženskog Podmladka, gudalačkog te pjevačkog djačkog Zbora, učenica i učenika hrv. pučke škole itd.

Sam raspored će biti vrlo biran i time sama zabava lijepša i ugodnija, čega mi u Pazinu vrlo malo imademo. Zabava je u prvom redu našem seljaku, kmetu, s toga neka tog dana ne bude nijednog, koji bi tog dana izostao od zabave.

Zabava početi će u 5 sati poslije podne, u doba prikladno i seljaku i gospodinu, dok je ulaznina vrlo niska t. j. 60 para po osobi, za vojnike pako i djake 40 para. Pošlo je čisti dobitak namienjen velevriednoj našoj Družbi, toga radi nek se grad i ovog puta opošteni. S toga sve što je naše treba da se tog dana nadje u vrtu Narognog Doma, da time našim protivnicima i opet pokažemo što jesmo i što možemo.

Pazinska glazba u Žminju. Dne 11. t. mj. pohodili su nas rodoljubni Pazinčani sa glazbom. Već u jutro rano opažalo se, kako se neobično mnogo ljudi iz okolice skuplja u Žminju. Trobojnice leprsale na občinskom uredu, zvoniku i na drugim zgradama; sve je nestrpljivo čekalo dolazak Pazinčana sa glazbom. I oko 9 sati čuli smo već iz daleka prve zvukove, na što im podjosmo u susret. Malo kasnije glazba svirajući unidje u Žminj na trg, gdje je još veća skupina naroda čekala i urnebesnim živio-klicima pozdravila nadošle nam gostove. Glazba nam nato zasvira nekoliko lijepih komada, a iza toga podje, da se malko odmori i da sakupi sile za popodnašnju zadavu.

Iza odmora po podne razvila se ugodna i neprisiljena zabava; staro i mlado, muško i žensko, jednom riječi sve je pohrlilo do društvenog mlina da tu sluša naše vrijedne Pazinčane. Bilo je lijepog sviranja, pjevanja, a i plesalo se od velikog oduševljenja. Šteta samo, što je to toli ugodno i zabavno vrijeme malo trajalo, jer već u 6 sati stala se glazba spremati na odlazak put Pazina. Sav se sakupljeni narod poredao i popratio kroz Žminj glazbu, koja je golovo cijelo vrijeme svirala. Čim bi glazba prestala, pjevalo se, a živio-klicima ni konca ni kraja. Nešto odalje Žminja, uz urnebesni „živio“ i bratsko rukovanje Pazinčani nastaviše svoj put do Pazina.

11. lipnja i boravak Pazinčana sa glazbom medju nama ostali će svima nama svjež u pameti, te im od srca zahvaljujemo, što se do nas potrudili i nas toli lijepo po-zabavili. Preporučamo se pak, da nas se češće sjete posjetom: *u našem domu uvjek ste dobro došli!*

Neotesana gamad nastojala je na svaki način da bi nam tu ugodnu zabavu pokvarila ali su spram velikoj masi našega naroda bili tako maleni, da se nijedan nije na nje ni obazirao.

Franina i Jurina.

Jur. Kamo greš, Franina tako brzo?

Fr. Grem u Cvitane kupiti mesa, zač sam čuja, da ondi neki šarenjak prodava meso po 20 šoldi kilo.

Jur. Ne budi bedast, Franina! kako možeš to virovat, ta znaš da je sada meso posvuda jako drago, pa kako moreš virovat, da se meso u Cvitani prodava po samih 20 šoldi kilo, ta da bilo i tovarsko meso, bilo bi drajže.

Fr. Ali ča nisi još čuja, da je onaj šarenjak u Cvitani na dan balotacijona kupija puno blaga u ljudskoj koži za samih 5 kruna i manje za svaku glavu, pa zato nije ni čudo da more sada prodavati meso tako cino, zač stavimo, da svaki prodani čovik ima po prilici 50 kila mesa, po tom dojde koštati samo 5 šoldi po kilo. Vidiš dakle, da onaj šarenjak u Cvitani more prodavat sad meso po 20 šoldi kilo a još dobije na svako kilo 15 šoldi.

Jur. A sad vidim zač mu idu afari onako dobro, ali ki zna hoće li mu pojti tako dobro i unaprid, zač ja sam mojim doma zabranija, da ne smiju nič više kupovat u Cvitani ma niti furminanti, zač on zatuče i nekim našim slipcem samo legine furminante.

Fr. Da bi hi meni zatuka, ja bi mu hi vaje pošinu u njegovu prodanu glavu.

Jur. I pravo biš ima. Ča mu dojdu u botigu kupovat morda Višnjanci ili Porečani? Ča bi on učinija, da mu naši ljudi ne dojdu u butigu i oštariju?

Fr. Brzo bi poginija od gladi, a on sa svim tim drži s gospodom talijanskom a našim se još ruga, a zna sám da je i on naše krvi, žalosna mu mati!

Jur. Ne samo da prodava našim ljudem legine furminante, nego je baš on najviše kriv da je talijanska škola od štrige lege u Cvitani, gdi se fabrikavaju talijani, ki će se kasnije klat sa svojom rodjenom braćom. Zato bi bilo najpametnije, da i mi svi zapustimo njegovu butigu, kad je on zapustio nas i prodao se našim neprijateljem. Ta imamo naših butiga dosta blizu nas u Baderni, Korlevići i u samom Višnjanu; pa ča ni' bolje da naši ljudi živu s našimi beći a ne izdajica naše krvi!

Fr. Pravo imaš, Jurina! Ni ja ne ću više nič od njega kupovat i nagovarat ću i druge, da ne kupuju zač je boje kupovat kod poštenog talijana nego kod izdalice svoje braće!

Razne primorske viesti.

Narodni blagdan. Dne 5. julija t. g. proslaviti će opet hrvatski narod blagdan svetih slavenskih apostola, svete braće Cirila i Metoda kao narodni blagdan. Taj je blagdan svečano pro-slavljen i prošle

godine i slaviti će se — ako Bog dade — od sada svake godine i to na korist narodnog školstva u Istri i u drugim ugroženim zemljama, gdje stanuju Hrvati.

U svrhu što svečanije proslave izdalo je ravnateljstvo naše Družbe proglas na narod, u kojem poziv lje sve prijatelje istarskih Hrvata i sve njezine dobročinitelje, da se milodari sjete naše zapuštene djećice, koja čekaju kao gladan koru kruha, pučku školu.

I u našoj priestolnici u ponosnom Zagrebu sastao se je odbor najvidjenijih hrvatskih rodoljuba, koji je izdao proglas na narod, u kojem mu javlja, da je dan 5. julija proglašen običnim narodnim blagdanom i kojim moli narod, da tog dana doprinese što više milodara za obranu ugroženih hrvatskih krajeva od tudjinske navale.

Očitovanje družbe sv. Ćirila i Metoda. Danas je na sjednicu družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru došao g. prof. dr. Rudolf Horvat, veliki meštar kluba Ćirilo-Metodskih Zidara u Zagrebu, da ukloni spor, koji je nastao izmedju družbe i odbora za proslavu narodnog blagdana u Zagrebu. Saslušav izvještaj dra. Horvata, koji je podjedno predsjednik spomenutog odbora, daje potpisano ravnateljstvo družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru ovo *Očitovanje:* Sve nesuglasice počivahu na nesporazumku, kojega je sada nestalo. Družba pristaje, da bude za sve Hrvate samo jedan narodni blagdan i to upravo 5 srpnja. Za to moli sve Hrvate i Hrvatice, kao i sve ostale korporacije, da dadu odnosno saberu čim obilatije prinose za narodni blagdan, pa da ih šalju kako komu duša kaže, bilo izravno ravnateljstvu družbe bilo spomenutom odboru (putem I. krv štedionice u Zagrebu). Odbor za proslavu narodnog blagdana u Zagrebu je već od novca sakupljenog lani prigodom proslave narodnog blagdana u Zagrebu poslao družbi 75% t. j. iznos od prilike 5800 K, te će i od novca, što će ga ove godine sakupiti prigodom narodnog blagdana, poslati družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru polovicu, dočim će drugu polovicu predati klubu Ćirilo Metodijskih zidara u Zagrebu za narodno-prosvjetne svrhe onih Hrvata, koji stanuju u Slavoniji, Medjumurju, Bosni Hercegovini, Bačkoj i na Rieci. Napried dakle složno za narodni blagdan! Opatija, dne 22. lipnja 1911. Ravnateljstvo družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru: Vjekoslav Spinčić v. r., predsjednik; dr. Niko Fabianić v. r., podpredsjednik; Julij Miran v. r., blagajnik; Viktor Car Emin v. r., tajnik; Šime Defar v. r., dr. Ivan Pošćić v. r., Viktor Tomičić v. r., dr. Matko Trinajstić v. r.

Narodni blagdan. Ravnateljstvo družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru pozvalo je i ove godine sve naše rodoljube na proslavu narodnog blagdana, koji pada na dan 5. srpnja. Narodni blagdan ima za nas istarske Hrvate dvojako značenje: njime se odaje pošta prvim našim prosvjetiteljima, a s njime je skopčan i lijep običaj sabiranja prinosa za družbu.

Ravnateljstvo se je obratilo na sve svoje podružnice molbom, da porade, kako bi se taj dan što doličnije proslavio i kako bi se tom prilikom za družbu sabralo što više prinosa. Preporučamo i ovim putem vrijednim odborima naših podružnica, da se tomu pozivu odazovu i da uznastoje, kako će taj dan ispasti što časnije po nas i po našu družbu.

Ujedno se je naše ravnateljstvo i obratilo na sve družbine škole i pozvalo svoje učiteljstvo, da i ono doprinese što više k proslavi narodnog blagdana. Na svim družbinim školama bit će toga dana praznik, djeca će, gdje se tomu samo ne protive osobite zapreke, prisustvavati sv. misi, a zatim će se vratiti u školu, gdje će im njihovi učitelji protumačiti značenje narodnog blagdana.

S proslavom narodnog blagdana neka bude svuda u savezu i sabiranje za družbu. Nek se i nadalje uzdrži naš drevni običaj paljenje krijesova. Jednom riječi: preporučamo svima i svakome, da ništa ne propuste, što bi taj slavni hrvatski dan moglo proditi i uzveličiti.

† **Dr. Vicko Mihaljević.** U nedelju u jutro umro je u Splitu načelnik tog grada i odvjetnik dr. Vicko Mihaljević u najljepšoj muževnoj dobi, prevaliv jedva 50 godina života. Pokojnik, vatren i učen Hrvat, ostavlja u gradu Spljitu najljepšu uspomenu, trsiv se svim silama za podignuće i napredak Splita. Počivao u miru!

Hrvatsko hodočašće u Asiz-Loret — odgodjeno. Usljed glasina, što se još uvijek pronose o koleri, odlučili smo da hodočašće u Asiz Loret odgodimo do sljedeće godine. Rijeka, 23. lipnja 1911. Oo. Kapucini.

Neumjestna zadirkivanja. Jedan ljubljanski dnevnik svraća pažnju svojih čitatelja svako malo i na našu Istru — osobito na naš prosvjetni, politički i gospodarski položaj. Služi se dodaše pravom, koje uživa svako javno glasilo i čega mu nemože nitko zabraniti. Dapače, bilo bi nam i moralo biti, pravo i drago kad bi o svemu što se dogadja i što se upravlja u Istri svoje čitatelje vjerno i nepristrano izvjestivao. Bilo bi to u interesu našem skupnom jer bi se lako nolje upoznavali i lagljе jedan drugomu eventualno riečju i činom na pomoć priskočili.

Ali ako se mjesto bratske pripomoći i prijateljskog savjeta baca pod noge samo klipove onima, kojima je narod povjerio svoju sudbinu; ako se samo traži i na veliko zvono vješa samo pomanjkanja, a recimo otvoreno, možda i neholične pogriške pojedinca izmedju narodnih predstavnika te na temelju toga stvara zaključke i izriče odsude: *sve je zlo, naša nevriedi, nitko ništa ne radi, sve nazadaje, nitko se za ništa nebrine* itd. itd., e onda to nije više bratska, nepristrana i dobrohotna kritika našeg kulturnog, političkog i gospodarskog stanja, već je to jedno stavno zlobno, neprijateljsko i nemumjestno zadirkivanje.

U Istri nema — po sudu tog lista — ni medju starijim ni medju mladjimi rodoljubima muža, koji bi šta za narod bio učinio, koji bi se za narod brinio ili koji bi njegove želje i potrebe poznavao. Na takove nebratske osvade doista je težko odgovarati — jer je tim podana svaeduča siromaštva čitavoj hrvatsko slovenskoj inteligenciji Istre, a u prvom redu našemu rodoljubnomu svećenstvu, koje je prvo počelo orati tvrdu tedinu u našoj pokrajini i koje se i danas nalazi u prvih redovih u borbi za duševni i tjelesni napredak Hrvata i Slovenaca Istre.

Dokaze za to neidemo daleko tražiti. Neka se pročita imenik članova hrvatsko-slovenskog kluba na istarskom saboru, neka se zavisi u zapisnik sastanka povjerenika iz čitave Istre, koji se je vršio onomadne u Trstu radi predstojećih izbora i na kojem bijahu stvoreni *jednoglasni* zaključci; neka se pogleda zapisnik središnjog izbornog odbora za predstujeće izbore — za čitavu pokrajinu i neka se uvaži jednodušne njegove zaključke glede predloženih kandidata za te izbore — i onda će onaj, koji nije zloban, koji s našim narodom pošteno, bratsko misli i čuti i koji neće pod svako cienu, da je nesto crno, a ono je svietlo i bielo kano i bolje sunce, tada će taj zadobiti o našem kulturnom, narodno-političkom i gospodarskom stanju i o narodnim predstavnicima posve drugo mnienje, nego li ga imade gori navedeni ljubljanski list.

Porinuće novog oklopnjače. U subotu, dne 24. o. mj. obavljeno je vrlo svečanim načinom na brodogradilištu „Stabilimento tecnico" u Trstu porinuće novog i najvećeg oklopnjače austrijske ratne mornarice. Svečanom činu prisustvovao je kao zamjenik cara i kralja nadvojvoda prestolonasljednik Fran Ferdinand sa suprugom, više drugih nadvojvoda i nadvojvodkinja, množtvo generala, ministara i visokih vojničkih i civilnih dostojanstvenika.

Nova oklopnjača, koju okrstiše po želji vladara „Viribus unitis" (združene sile) sagradjena je po uzoru najvećih englezkih, njemačkih i talijanskih ratnih brodova prvoga reda. Sveti čin krsta obavila je nadvojvodkinja Marija Annunciata, dočim je oklopnjaču prije porinuća blagoslovio vojni vikar Bjelik.

Za gravanje topova sa ratnih brodova kojih bijaše naokolo neobično velik broj, spuštena je veličanstveno ogromna oklopnjača u divno naše more. Svečanom činu prisustvavalo je ogromno množtvo domaćeg i izvanjskog občinstva. Novine pisu, da bijaše tog dana u Trstu oko 20 000 tudjinaca i to iz svih strana Austo-Ugarske.

Novu oklopnjaču odvesti će u ratnu luku u Pulu, gdje će biti oboružana i providjena svim potrebitim sredstvima, koja imadu najnoviji i najveći ratni brodovi.

Nova knjiga. Nakladom tiskare Laginja i drug u Puli izašla je knjiga »Agrarne operacije« kao sredstvo za podignuće ekonomskih prilika Dalmacije od Antuna Grubešića, zemljomjera. U toj knjizi od 100 str. opisane su žalostne agrarne prilike Dalmacije te sa brojkami i sa praktičnim primjerima dokazano, kako se može s istom zemljom, s istim kapitalom, s manjim trudom i manje vremena i sa upotrebom manje radnih sila i odnosno sa mnogo manjim troškovima postići najmanje još jednu put toliko svih različitih plodova, koliko dandanas imamo i kako posljedica ovog dobitka je podignuće trgovine.

Knjizi su priložene dvije mape razno bojadisane.

Pošto je ova knjiga prva na hrvatskom jeziku koja se obširno bavi o agrarnim operacijama odnosno o stvarima koje bi rem kod nas niesu poznate, to se ista sama po sebi preporučuje. Knjiga stoji K 1·20 a naručuje se kod auktora ili u Tiskari Laginja i dr.

Priposlano.*)

Gospodin **Tamaro** pisar kod odvjetnika Dr. Vjekoslava Rismondo

u

Puli.

Opominjem Vas, da ne odgovarate ljude da ne kupuju robe u mom dućanu, kao što ste to učinio danas o podne pred mojim dućanom.

U ostalom pridržajem sebi pravo poduzeti radi tog Vašeg gnjusnog čina proti Vama one korake, koje mi pruža kazneni zakon.

Pula 26. junija 1911.

Anton Udovičić
trgovac voćem.

Uglednom
Uredništvu „Pučkog Prijatelja" u
Krku.

U ovogodišnjem br. 17 Vašeg lista pod naslovom „Sokolaška drzovitust" doniieli ste vijest, da je naš brat učitelj tjelovježbe izrazio se prama djevojčicam, koje nisu pristupiše k tjelovježbi radi ispovjedi, po prilici ovako: Ča će vam ispovjed, ta nemate grijeha".

Naš brat učitelj tjelovježbe izjavio je, da to nije istina.

Postavljamo Vam ovaj predlog:

Ovdješnji ravnajuci učitelj pučke škole, radeć se o učenicama, ispitat će stvar u prisustvu onoga, koji Vam je gornju vijest poslao, i našeg izaslanika, a ispad te istrage priobćit ćete u Vašoj novini.

Ne pristane li Vaš izvjestitelj na to, smatrat ćemo ga lažcem i klevetnikom, a nadamo se i Vi s nama.

Pošto je pak gornja vijest naperena na štetu našega društva, očekujemo, da ćete ovo naše pismo u cijelosti uvrstiti u Vaš list u svrhu, da do riješenja spora javnost ne sudi.

Odličnim štovanjem za društvo „Sokol"
Dr. D. Trinajstić, starješina.

Pazin, dne 24. junija 1911.

*) Za članke pod ovim naslovom ne odgovara uredništvo.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da sestanu ljetne pege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielo put, umiva se samo sa

liljansko-mliečnim sapunom
(Steckenpferd-Lilienmilch-seife)
(Marka konj na palici)
od Bergmann & Co., Telsčan n. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

✝

Podpisani tužnim i žalostnim srcem javljaju svim rodjacima, zemljacima, prijateljima i znancima, da im je njihov ljubljeni brat

ANTON

jutros rano blago u Gospodinu preminuo u Puntu (otok Krk) u naručaju svojih milih.

Sprovod miloj pokojnika obavit će se u Puntu dne 29 t. m. po p.

Pula, dne 28. junija 1911.

Ivan i Frane Žic-Klačić
braća.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom dunom kao zaštitna marka.
Zakonom zaštićen

Svako patvaranje, oponašanje preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promukloći, katara grla, prsobolje, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, opale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12·2 ili 6·1 ili 1 obiteljska boca K 5·—

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana. 2 posude stoje K 3·—

Dobiva se u ljekarni „K anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI Hrvatska. — Imade ga i u skoro svim drugim ljekarnama.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu između Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, ticuć: Patras, Palermo, Alžir*)
parobrod: **Oceania** . . . 1. julija Almeria*)
„ **Martha Washington** 8. „

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, ticuć: Spljet*), Gruž*),
parobrod: **Laura** 20. julija Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za sredoju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Casulich — Trst).

*) uvjetno.

Uložne knjižice za „PČELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima „prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i gréeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočici sa fišra, za bočica sloji 5 kruna, za bočice sloje 10 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni :: k sv. Fēlixu ::

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamotu.
„DANICA“ druga vrst à K 75·- po 100 zamotu.
„VESNA“ treća vrst à K 58·- po 100 zamotu.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

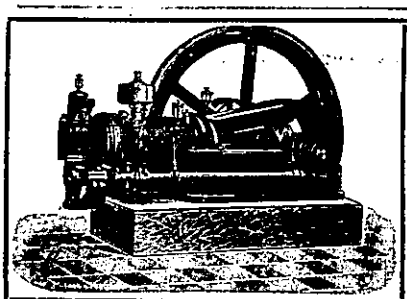

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, šestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja: ::

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

:: na plin d. d. ::

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobiva u se potpune opreme za obrtničku i industrijalna poduzeća

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

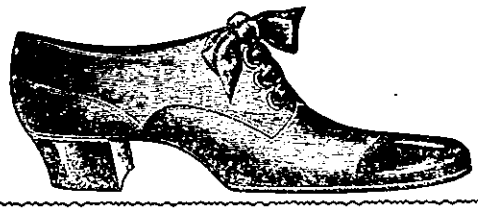

Skladište proljetnih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča svoje bogato skladište cipela za gospodu, gospodje i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske naručbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očihano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, puhuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očihano 6·40 K, 8 K; 1 kg puhuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fine 10 K; **najfinije prsne puhuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim puhuljastim perjem 16 K; polu puhuljice 20 K, puhulice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 763, Šumava

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na **Rieci**, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. aprila do 30. junija 1911.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Pol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Srijeda Subota
prije podne				po podne
3.45	odl.	↑Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
8.45	dol.	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	7.35	odl.	↑RIJEKA	dol.	5.—	5.—
8.10	8.10	dol.	Opatija	odl.	4.25	4.25
8.20	8.20	odl.	„	dol.	4.15	4.15
9.40	9.40	dol.	Beli	odl.	2.55	2.55
9.50	9.50	odl.	„	dol.	2.45	2.45
10.40	10.40	dol.	Merag	odl.	1.55	1.55
10.50	10.50	odl.	„	dol.	1.45	1.45
11.20	11.20	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
11.30	11.30	odl.	„	dol.	12.55	12.55
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	1.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
1.20	1.20	odl.	„	dol.	11.15	11.15
2.20	2.20	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
3.40	3.40	odl.	„	dol.	9.15	9.15
4.05	4.05	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
4.10	4.10	odl.	„	dol.	8.40	8.40
5.20	5.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
5.30	5.30	odl.	„	dol.	7.05	7.05
5.40	5.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
5.50	5.50	odl.	„	dol.	6.45	6.45
6.40	6.40	dol.	↓NEREZINE	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i Loparu.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda.

Broj 27. Pula, u četvrtak dne 6. julija 1911. God. XLIII.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinomu stoji 10 K u obće, } na godinu
5 K za seljake } na godinu
ili K 2·5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuje sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Promjena austrijske vlade.

Austrijskoga ministra predsjednika, bar. Bienertha, koji se je znao skoro četiri godine na državnom kormilu uzdržati, snašla je konačno davno zaslužena sudbina. Toga muža srednje diplomatske vještine, državnika drugog reda, pratila je od mladosti osobita sreća. Popeo se je naime kao državni činovnik zagovorom i protekcijom visokih krugova na najviše mjesto u državi, dočim su mnogi njegovi drugovi, znanjem marljivošću i vještinom daleko sposobniji, iza njega daleko zaostali.

Barun Bienerth preuzeo je vladu nakon odstupa baruna Becka, od njega kud i kamo vještijeg i sposobnijeg državnika, koji si je skrhao vrat na česko-njemačkom sporu. Ali taj isti spor imao je, da i njemu skrati politički ili državnički život. Zbog tog spora istupili su su iz njegove vlade najprije češki parlamentarni ministri Dr. Fořt i Dr. Pacák, pak Dr. Fiedler i Prašek i konačno Dr. Záček. Tako je ostao bar. Bienerth pod konac svoje vlade sa jednim češkim činovnikom kao ministrom javnih radnja, sa jednim poljskim parlamentarcem kao ministrom željeznica i sa jednim poljskim činovnikom kano ministrom zemljakom za Galiciju. Svi ostali ministri bijahu Niemci raznih stranaka i struja — svi više manje protivnici ili neprijatelji svega, što je slavensko u državi, dotično nosioci i rušitelji današnjeg protuslavenskog sustava.

Posve je dakle naravski što je u parlamentu imao barun Bienerth proti sebi sve Slavene, izuzam Poljaka, koji su do sada žalibog služili svakoj vladi, pa bilo to i na štetu i sramotu svega Slavenstva. Njegovu vladu podupirali su dakle Niemci sviju stranaka, Talijani i Poljaci, dočim bijahu proti njemu svi ostali Slaveni i socijal-demokrati.

Nu usprkos tomu njemačko-poljsko-talijanskom savezu našao se je barun Bienerth u parlamentu opetovno u tako kritičnom položaju, da su mu njegov obstanak sačuvali jedino visoki bečki krugovi ili njegovo neparlamentarno vladanje. Radi toga se je on opetovano poslužio neparlamentarnih ili neustavnih sredstava time, što je zaključivao bez osobitih razlog zasjedanje parlamenta, što ga nije u obće kroz dulje vremena sazivao ili što se je poslužio zlokobnim §. 14. Nu ni ta protuustavna sredstva nemogoše da spase Bienerthovu vladu, koja je sve to niže padala, dok se nije našla mjeseca marča o. g. bez pouzdane većine u parlamentu. I to je ponukalo baruna Bienerta na novi neparlamentarni i odlučni korak. Našav se u parlamentu osamljenim poslao je koncem marča o. g. 516 državnih zastupnika kući t. j. razpustio je državni sabor, kojemu je mandat trajao još pune dvije godine.

U ustavno ili parlamentarno vladanih državah odstupi ministarstvo čim opazi, da neima za sebe većinu parlamenta. Kod nas u Austriji, gdje se ne vlada parlamentarno, razpuštaju vlade parlamente, mjesto da same odstupe čim izgube povjerenje u većini parlamenta. Tim skrajnim sredstvom poslužio se je i barun Bienerth. Razpustio je parlament a on je ostao na vladi.

Prošloga mjeseca obavljeni su skoro u svim zemljama i krunovinama Austrije novi izbori za državni sabor. U novom parlamentu nadao se je barun Bienerth naći pouzdaniju i jaču većinu, s kojom je kanio nastaviti svoju protuslavensku politiku. Medjutim on se je ljuto prevario. Njegova najveća i najpouzdanija skupina u parlamentu t. j. njemačka kršćansko-socijalna stranka izašla je iz izborne borbe hametom potučena. Ta je stranka nesamo brojno oslabljena već je dapače kod izbora izgubila svoje predstavnike i svoje poglavare. Pali su naime kod izbora najvidjeniji i najuplivniji kolovodje te stranke, kao n. pr. ministar trgovine Dr. Weiskirchner, načelnik stranke Dr. Gessmann, bivši predsjednik parlamenta Dr. Pattay, zem. kapetan dolnje austrije knez Lichtenstein, načelnik grada Beča Dr. Neumayer itd. itd.

Prva posljedica tog poraza njemačke kršćanske stranke bijaše odstup ministra trgovine i velika rastrovanost u samoj stranci. Za ministrom trgovine dao je ostavku i ministar željeznica Poljak Dr. Glombinski, čija je stranka izašla takodjer oslabljena iz izborne borbe.

Tako se je našao barun Bienerth nakon obavljenih izbora vrlo oslabljenim, jer ne samo, da mu je najpouzdanija stranka u parlamentu ostala bez poglavica, već ga eto zapustiše i dva najvjernija druga i suradnika. Nije mu dakle preostalo drugo nego zapustiti stolicu ministra predsjednika, za koju nije ni izdaleka dorasao bio. Podnesao je dakle ostavku, koju je vladar prihvatio i na njegovo mjesto pozvao baruna Gautscha predsjednika najvišeg računarskog dvora i bivšeg opetovno ministra i ministra predsjednika.

Novi ministar predsjednik barun Gautsch nije dakle nova osoba u austrijskom javnom životu, što će mu kao izvrstnomu poznavaocu javnih odnošaja u državi u velike olakšati njegovu tešku misiju.

Pad baruna Bienerta pozdravili su austrijski Slaveni iskrenim zadovoljstvom, jer su u njemu izgubili odlučna protivnika i nositelja sadašnjeg protuslavenskog sustava. Nu njegovim padom nije se još položaj razjasnio. Njegovu ostavštinu baštinio je barun Gautsch, kojega su austrijski Slaveni prilično ravnodušno primili, i koji ima tekar dokazati hoće li slieditи stope svog predšasnika ili će udariti novim i jedino spasonosnim pravcem, koji bi išao zatim, da budu i Slaveni kod državne uprave imali dolikujuće im mjesto. Promjenom osoba na vladi neće i nemogu se zadovoljiti Slaveni; oni traže promjenu sustava. Bez čvrstog jamstva, da će se toj opravdanoj njihovoj tražbini zadovoljiti, nebi imali podupirati nijednu vladu.

Barun Gautsch bit će stalno samo privremeno na čelu sadašnjem ministarstvu, koje sastoji većinom od činovnika i u koje nemože da ima povjerenja nijedan slavenski zastupnik.

Ovo privremeno ministarstvo imati će da zamjeni novo parlamentarno ministarstvo, sastavljeno od pouzdanika velikih stranaka parlamenta, medju kojimi se nemože mimoići Čehe i Poljake i nas južne Slavene.

Svi su zadovoljni.

Nakon svake bitke imade pobjeditelja i poraženih, cielih i razbitih glava, čitavih i slomljenih rebara. Sretan onaj, koji može nakon takove bitke izjaviti, da je zadovoljan. Ako je bio zadovoljan, mora da je ostao na bojnom polju nesamo zdrav i čil, nego i pobjeditelj ili triumfator.

Takovimi pobjeditelji̇ma smatraju se u Istri sve tri protivne nam stranke nakon netom dovršenih izbora za carevinsko vieće Sve tri talijanske stranke t. j. nazovi-liberalna, nazovi-socijalistička i nazovi-kršćanska, nemogu se umiriti od silnoga veselja, što su izašle tobož pobjedonosne iz netom minule izborne borbe. Sve tri su ojačane, sve tri su pomladjena, sve tri čeka sjajna — da bajna budućnost! A šta je u stvari. Malo ili ništa! Da vidimo.

Talijanski nazovi-socijalisti, koji imadu pod svojom komandom i slavenske podrepnice, pali su znatno od god. 1907. nesamo u Trstu i Goričkoj nego i kod nas osobito u Puli. Dokaza za to neće valjda od nas zahtjevati — jer su brojke najbolji dokaz za to.

Kršćanski socijalci, koji postupaju žalibože vrlo često nekršćanski s našim narodom, proturali su jednog svog kandidata jedino pomoću slavenskih izbornika. To im se dogodilo doduše i g. 1907. nu tada je imao propali talijansko-liberalni kandidat Bennati, mnogo manje glasova nego li ih je dobio 13. junija 1911. Prirast njegovih glasova pada na teret jedino njegovog protivnika Spadara, jer je u tom izbornom kotaru broj naših izbornika ili glasova znatno poskočio. Nepojmivo dakle kako se mogu talijanski kršćanski socijalci hvalisati nekakvom pobjedom kad takove uobće nije ni bilo ili kad moraju svoju tobožnju pobjedu pripisati tudjoj milosti

Nu najsmješniji su svojim hvalisanjem talijanski lažiliberalci, koji znadu sramotan svoj poraz preko noći pretvoriti u sjajnu pobjedu.

Neda se tajiti, da su u II. svom kotaru proturali već kod prvog izbora svod kandidata ali čemu valja da pripišu taj tobožnji uspjeh? U prvom redu kandidatu ili osobi, koju su kandidirali u tom kotaru, mužu, koji je politička ništica, koji se nije nikada politikom bavio, koji uživa liep ugled zbog svog poštenja, za kojega su glasovali nesamo svi liberalci nego i svi klerikalci, jer je on sve prije nego li liberalac. Njega je — proti njegovoj želji proglasila liberalna stranka svojim kandidatom — jer je unapried znala, da proti njemu kao dobrom katoliku, neće klerikalci postaviti protukandidata i da će dapače za njega glasovati listom i najzagriženiji klerikalci. I tako se dogodilo, da je taj tobožnji liberalac izabran na pismenu (tiskanu) javnu i tajnu preporuku prvaka i vodja talijanske klerikalne stranke pomoću glasova ove stranke.

Kad bi bili talijanski liberalci imali samo sjenu nade, da bi mogli pa bilo i kod užeg izbora prodrieti sa svojim u istinu liberalnim kandidatom, bili bi pustili na miru g. Candussi-Giardo, za kojega je politika, kano za vola sedlo.

Što se tiče tobožnje pobjede u III. izbornom kotaru, gdje je došao vodja talijanske stranke, zemaljski kapetan, bogataš, aristokrat i miljenik austrijskih vlada i visokih krugova — sladko gorki Rizzi u uži izbor sa predstavnikom naše pučke stranke g. Dr. Laginjom i gdje je samo novcem i drugom korupcijom došao velikom mukom do toli željenog mandata, tuj zaista neima ni sjene povuda kakvoj pobjedi ili slavi.

Dolazimo konačno na I. talijanski izborni kotar, u kojem je dne 13. junija 1911. po *drugi put* sramotno ljostnuo predsjednik talijanskog političkog društva za Istru, predsjednik talijanskog kluba na istarskom saboru, mnogogodišnji prvak i vojskovodja talijanske liberalne stranke, najodlučniji i najzagriženiji naš narodni protivnik g. Dr. F. Bennati. Njega je pomogla strovaliti naša narodna stranka naziruć u njemu najpogibelnijeg i najnepomirljivog narodnog neprijatelja. Slavljeni Bennati propao je dakle dva puta zasebice u taljanskom tobož izbornom kotaru u kojem je rodjen i odgojen, u kojem žive već preko 20 godina kao najstrastveniji agitator i liberalni apostol.

Mi obični ljudi bismo se nakon tako sramotnog poraza povukli u kut i nebi dali glasa o sebi. Tako čine u svietu i pristojne političke stranke kad propadu njikovi predloženici. Nu tako nepostupaju kod talijana u Istri ni pojedinci ni političke stranke. Talijanski liberalni izborni odbor izdao je naime nakon sramotnog poraza u tom kotaru proglas na izbornike, u kojem slavi njihovu odvažnost i uzveličava sjajnu tobož njihovu pobjedu! Čudno mora da izgleda ta talijanska porazna pobjeda, kakovu želimo iz svega srca g. Bennati-u i drugi put — jer Bog pomaže do tri puta!

Nakon izbora u poreštini.

Ako su već i minuli izbori za carevinsko vijeće, držim da će dobro biti, nekoje nezakonitosti i nepravde, što su prigodom izbora počinjene na štetu naših izbornika i našeg naroda u poreštini, da tako i javnost sazna, kako su „nepristrane" c. kr. oblasti a da i ne govorim o občinama, koje se ne žacaju ni najpodlijih čina, ako se radi na štetu našeg seljaka i o otimanju njegovih prava.

Od svog poraza g. 1907. kad je u ovom kotaru došao dr. Laginja u uži izbor sa kandidatom talijanske liberalne stranke, te kod prvog izbora 14. maja dobio više glasova od samog Bartoli-a, učinili su naši narodni protivnici svemoguće, te upotrijebili sva, pa i nezakonita sredstva, da zbace sa sebe tu sramotu, pošto su uvjek prikazivali ove krajeve kao čisto talijanske; smišljali su oni kako da dodju do većine glasova kod tek minulih izbora, pa na koncu smisle: oduzeti Hrvatima pravo glasa i pobjeda je naša, pa eto nas spašenih. Što šmišliše to i učiniše. Na hiljade naših izbornika sa svih krajeva poreštine ispustiše iz izbornih listina bez ikakovog uzroka, a njihove unesoše sve pa i kažnjene, te čak i mrtve.

U koliko nam bijaše moguće, pretresli smo te listine, te podnesli na kapitanat reklame sa svih strana, da se ove isprave. Naravski, da je mnogo naših izbornika ostalo nereklamiranih, jer se u ovo kratko vrijeme nije moglo sve potanko obaviti.

Navest ću ovdje nekoliko slučajeva iz obćine Oprtalj, kako su se naše reklamacije uvaživale te kako su se provadjali izbori, a stalan sam, da su se i u drugim izbornim sekcijama počinjale iste nezakonitosti i nepravde, ako ne i u većoj mjeri.

Prije svega moram istaknuti, da se ovaj put podmićivalo, kako ikada prije, te slano plaćalo svaki glas, a na više krajeva na posve otvorenom mjestu, bez ikakvog straha, je su valjda znali, da vladini ljudi to neće da opaze bojeći se valjda, da bi mogli Slaveni dobiti još koj mandat i tako se ojačati, što znamo, da bi i sama vlada teškom mukom pregorjela.

Mnogi naši izbornici, za koje smo reklamirali, da se unesu u listine, te reklamacije od kapitanata bile odobrene, bisu bili naknadno ni uneseni u listine, niti su dobili legitimacije. Kada su na dan izbora zatražili od izbornog komisara da im izda legitimacije, što bi po zakonu morao izdati svakomu koji ju izgubi ili ju do tada nije dobio, odgovorio im ovaj, da u listine nisu u obće ni uneseni, a on da čistih legitimacija u obće nema. Na taj smo način izgubili mnogo glasova.

Mnogi naši izbornici koji bijahu u izbornu listinu upisani, kasnije bijahu jednostavno iz odnosnih listina brisani bez ikakva uzroka, a da se dotične izbornike nije o tome obavjestilo, kako bi se po zakonu moralo, da ovi uzmognu proti tome protestirati.

Mnogi su naši odbijeni od izborne komisije, sa legitimacijom u ruci, ako im je slučajno otac umro i nakon roka, koji je propisan za reklamacije, tvrdeći, da dotični izbornici nisu „*od*“ nego „*pok.*“, dočim je njihovih lijepi broj upisanih samo krsnim i obiteljskim imenom bez imena oca, pa se za ove naravski nije pitalo dali je otac živ ili mrtav. Na sve ove nepravde, koje je počinila izborna komisija, nije izborni komesar našao shodnim da protestira, te da uvaži opravdane proteste naših izbornika, kojih je izborna komisija svu silu odbila. I to je nepristranost vladinih organa. Ali kad se našeg seljaka pozove da plati porez, ili mu se sina pozove u vojnike, onda znadu za njegovo pravo ime, neće ga pogriješiti, već se ta pogrješka dogodi samo onda, kada se radi o tome da se našim ljudima uskrati pravo, što im pripada.

Ima sva sila naših izbornika, kojima nisu legitimacije bile uručene u pravo vrijeme samo da im se tim onemogući izborni čin. Proti toj nezakonitosti protestirali smo dva puta na kapitanat, ali sve za badav. I sam prepis listina bio je na više mjesta iskrivljen, jer se nije sudarao sa originalom, što je imao izborni komesar; time je bilo nama nemoguće reklamirati da se izborne listine isprave, kako je trebalo.

Sve naše reklamacije, kojima smo tražili da se brišu iz listine kažnjeni, bijahu nam od kapetanata a imene odbuti, jer da nismo naveli dokaza. Odkuda ćemo te dokaze dobiti? Možda od sudova koji su svi u rukama naših protivnika? Ili možda od obćina, koje su u ovom kotaru takodjer sve u talijanskim rukama? Protjerat će nas, ako što takva tražimo. — Nego zašto je kotarsko poglavarstvo? Jeli smo mi za ojega ili je ono za nas? Pa ni sam izborni rakon ne zahtjeva, da treba dokaze u reklamaciji za brisanje iz listine kazne radi.

Proti odluci kapetanata podnesli smo pravodobno utok na namjestničtvo u Trst. Čekali smo do zadnjega časa prije izbora na riješenje tih naših utoka, ali sve zaludu. Ne žuri se onima tamo, koji vedre i oblače. Njihovi kažnjeni su nesmetano glasovali, dok naše reklamacije leže negdje na namjestničtvu još danas, toliko dana nakon izbora. Uzorno uredovanje!

Reklamirali smo i našeg kapelana u Oprtlju g. Brusića, da se ga unese u listite dostavili i potvrdu župnog ureda, da je ovaj u Oprtlju od 25. 5 1910. Reklamacija nam je odbita odlukom kapetanata datiran od 25. 5. 1911., jer da se dotični nalazi u Oprtlju od 25. 5. 1911. dalje.

Po tome bi bio morao župni ured svjedodžbu što je izdao prije 14. 5. 1911 potvrditi, da se naš gosp. kapelan nalazi ovdje od 25. 5. 1911. Kakvi su to kontrasti! Proti odluci kapetanata podnesli smo utok na namjestničtvo. Tekar 14. 6. dobili smo riješenje namjestničtva, kojim se odbija naš utok, jer da dotični ne stanuje u ovom kotaru još godinu dana. Ta se odluka kosi sa izbornim zakonom koj kaže, da svi oni, koji se nalaze u javnoj službi imadu pravo glasa u onoj obćini gdje su namješteni za vrijeme izbora. Po tome bi i spomenuti g. Kapelan morao imati pravo glasa jer je službeno premješten.

Kotarsko poglavarstvo ima pravo imenovati za svaku izb. sekciju tri člana komisije, dok tri izabere obćina, a svi ovi zajedno izaberu sedmoga. Kako i g. 1907. predložio je kapetanatu naš politički kot. odbor da se za obćinu Oprtalj od naše stranke imenuje medju ostalim i Červara župnika u Zrenju kao člana komisije za izbornu sekciju Zrenj, a Ivana Nežića iz Livada za sekciju Oprtalj. Obćina u Oprtlju protestirala je proti tom imenovanju, jer im spomenta dvojica ne bijahu po ćudi, te se protivnici bojahu da bi im ovi mogli smetati u komisiji i osujetili njihovo „plemenito“ djelovanje. Naravski da je kapetanat odmah obćinu poslušnuo te spomenutu dvojicu odbio od komisije. Zar nije bilo talijanima dosta, dok su imali u komisiji pet svojih članova najfanatičnijih svojih pristaša (medju njima i šijor Angelo Facchini iz Livada). Zar vladini organi nisu našli shodnim dati hrvatskoj stranki u komisiju u svakoj od spomenutih sekcija ona dva člana, koje je politički kotar. odbor predložio? To se zove nepristranost!

Ovi su navodi sve gole činjenice, pak uzevši u obzir da su se slične nepodobštine dogadjale i po svim drugim mjestima našega kotara, stvorit će si svatko lahko zaključak kako su talijani došli do većine.

Nas pak naša dobra majčica Austrija tako sada plaća zato, što su je naši djedovi na vijekove branili od propasti i na potoke krvi prolili, da je spasi pred neprijateljem. Doći će vrijeme, kada će nas trebati, te ćemo joj onda biti dobri! — !

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Veliki koncerat. Dne 16. o. mj. priredjuju naša narodna društva u vrtu Narodnog Doma veliki koncerat u korist hrvatskih škola u Puli. Svirat će glazba, pjevati će naš već poznati pjevački zbor, bit će tombola, ribolov i još koješta što će nam izbiti iz glave tugu i žalost. Pripravljajmo se već sada, jer će neumorne naše čelice početi odmah sabirati darove za tombolu i ribolov. Budite darežljivi, jer svrha je plemenita.

Početak zabave u 5 s. po podne. Ulaznina koncertu 50 fil., a tko bude više dao, ne će mu biti povraćeno. — Odbor.

Za Družbu. Na ovdješnju podružnicu stigli su nadalje za Družbu ovi prinosi: Ivan Matković K 50·—, Josip Blašković K 20·—, Tomo Zorić (Kraljevica) K 5·—, Ivan Nikolić (N. Lošinj) K 2·— Sakupljeno u Pomeru na sokolskom izletu K 39·20. G. Niko Mardešić sakupio u prosvjed pisanja talj. listića „Il Giornaletto“ proti narodnom popu Janku K 39·—. G. pop Vjekoslav Vitković sakupio prigodom proslave tabora u Alturi K 22·60. Mate Kohić iz Žeiski za izgubljeno okladu sa Antunom Brgićem K 10·— Živili sabirači i darovatelji!

Prvi Istarski Sokol u Puli. Pozivaju se braća vježbaće kao muški i ženski pomladak da redovitz pohadjaju na vježbe, jer će početkom dojdućeg mjeseca biti javna vježba.

Hrv. pjev. i glazbeno društvo u Puli, poziva svoje članove da dolaze na pjevačke vježbe koje se obdržavaju svaki utorak i četvrtak u 8 sata u večer.

Izlet. Prigodom II. sleta župe Vitezićeve priredio je naš Sokol dne 2. o. mj. izlet u Volosko-Opatiju. U 5 i pol sata u jutro krenu četa sokolaša sa muškim i ženskim podmladkom te lijepim brojem izletnika, sa posebnim parobrodom krčkog društva „Frankopan“ put Voloskoga.

Uzduž obale naše divne Liburnije lepršale su na raznim zgradama hrvatske trobojnice, a naš narod koj je tamo u velikoj većini naseljen pozdravljao je izletnike mahanjem rubaca, što su naši uz pjevanje rodoljubnih pjesama uzvraćali.

U 10 i pol prispio je parobrod u Volosko, gdje su izletnike dočekali tamošnji Sokol na čelu sa starostom župe Vitezićeve Drom. Poščićem koji je naše izletnike oslovio sa lijepim pozdravom, na što je povorka uz svirku glazbe krenula u grad do obćine gdje se je narod razišao. U 3 sata poslije podne prispjeli su sa parobrodom još Sokolaši župe Zrinjsko-Frankopanske iz Sušaka te župe Starčevićeve iz Senja.

U 5 sata poslije podne započela je javna vježba kod koje su sudjelovale gore spomenute Župe te braća slovenci iz Ilirske Bistrice. Javna vježba koja je bila jako dobro posjećena uspjela je iznad svakog očekivanja. Poslije javne vježbe slijedila je vrlo animirana zabava.

U 9 sati u večer oprostiše se naši izletnici sa tamošnjim narodom te krenuše sa parobrodom natrag u Pulu gdje su u 3 sata u jutro prispjeli. — Tom zgodom sakupljeno je na parobrodu, na predlog Save K 23·81 na korist naše Družbe. Živio!

Preminula. Nakon duge i preteške bolesti umrla 2. o. mj. u Puli u vlastitoj kući uzor majka i vrla Hrvatica gdja Ivka Skalier. Slijedeći dan poslije podne u 6 s. odpraćeni su mili ostanci na groblje a duga povorka našeg puka raznog stališa bila je dokazom ljubavi i štovanja, što je pokojnica uživala medju nama.

Ostavila je ožalošćenog starog i bolesnog supruga g. Vinka, pak neutješene sinove Dra. Lovru koji je na žalosnu vijest pohrlio iz Voloskoga u Pulu i Viktora, te prilični broj rodbine.

Svima ovima izrićemo naše najiskrenije saučešće, a pokojnici želimo „počivaj u miru“.

Lošinjski kotar:

Narodni blagdan u Cresu. (*Javor-grad*). Čim stupite na vrata naše družbine škole, vidite na zidu mramornu ploču, na kojoj su isklesane uz ostalo ove riječi: „Družbi sv. Ćirila i Metoda, koja je podigla prvu hrvatsku školu u Cresu, te je blagodarno preda puku, da se oslobodi starog umnog ropstva.“

Uveli smo ove riječi, da prikažemo što je naš narod želio „oslobodjenje zastarjelog umnog robstva“, pa tko mu se želji odazvao? — nitko drugi nego naša majka oslobiteljica — naša Družba. Prema tome pitamo: „Kome imamo da zahvalimo spas naše dječice od neprijateljskih pandža? Kome imamo da zahvalimo, kad ti srce jače zakuca, kad čuješ iz nevinog djetinjeg srca veselo pjevanje: „Hrvatske majke Istre je kćerka, mi ju nedamo Istru našu oj.“ Kome imamo da zahvalimo probudjenju hrvatske svijesti u Cresu?“ Na sva ta pitanja odgovor je samo jedan — najveća hvala ide našoj miloj družbi.

Pa kako da joj se zahvalio?

Eto — eto nam dan — dan naših zaštitnika sv. Ćirila i Metoda — taj dan možemo smatrati imendanom naše Družbe. Pa kao što pojedinci medju sobom proslave veličanstveno svoj imendan — kako, da ne proslavimo mi imendan naše majke Družbe.

Potrudilo se naše učiteljstvo, da kao što svake godine — tako i ove proslavi što dostojnije taj dan. Te će u nedjelju na 9. biti lijepa zabava sa obilatim rasporedom, koj će izvadjati učenici i učenice družbine škole i zabavišla.

Pohrli creski kopaču na tu zabavu, da se nauživaš lijepe zabave a ujedno, da vidiš onu dječicu, koja, ako nijesi se ti mogao osloboditi — osloboditi će se ona sama od pandža zlosretnih creskih „puljiza.“

Krčki kotar:

† **Ivan Ambroz Grškovič.** Dne 21. p. mj. preminuo je u drevnom Vrbniku na otoku Krku čestiti starina Ivan Ambroz Grškovič, tamošnji posjednik i gospodar najstariji brat umirovljenog kr. gimn. rav. i školskog nadzornika Mate i umirovljenog karlovačkog gradskog vieenika Jure Grškoviča, te otac katehete u m. popa Mate.

Pokojnika štovalo je malo i veliko ne samo u Vrbniku, nego i na cielom otoku Krku, gdje je bio poznat kao uzoran pošlenjak, vrstan gospodar i čeličan hrvatski rodoljub, koji je za vrijeme talj. pašovanja u Vrbniku skupa sa svojom porodicom pretrpio mnogu gorku radi svog hrvatskog rodoljublja. Razgranjenoj porodici i rodbini naše duboko saučešće, a vriednom pokojniku vječni pokoj!

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu javlia, da će dne 15. srpnja t. g. promjeniti svoje plovitbene redove, povećav parobrodarske sveze izmedju Rijeke-Opatije-Lovrane i Baške, Raba Lošinj-veloga, a ovih će dana objaviti i točan novi plovitbeni red.

Dne 12. srpnja biti će novi društveni parobrod „Slavija“ predan društvu, a početi će ploviti u redovitoj pruzi dne 16. srpnja.

Voloski kotar:

Podgrad. Dojduću nedjelju dne 9. t. mj. obavit će se svečano posvećenje nove crkve, u Podgradu, koja je već bila blagoslovljena dne 11. decembra 1910. Svečani čin posvećenja, koji počimlje u 9 s. pr. p., obaviti će presvj. g. biskup Dr. Andrija Karlin.

Nova crkva biti će posvećena u čast slavenskim apoštolima Sv. Ćirilu i Metodu. Tom prigodom bit će toga dana i sv. birma.

Pazinski kotar:

Zahvala. Gospodin Dr. Gjuro Červar te još dva gospodina darovaše K 40 za siromašne učenike družbine škole u Rapcu, na čemu mu se ravnateljstvo dotične škole ovim putem najljepše zahvaljuje.

Pazin 2. 7. 1911. Danas u 10 sati prije podne bila je javna protestna skupština, protiv zaključka ovomjesnog upravnog vijeća od 16. 6., kojim je ono zaključilo, da se uzme 5 dionica za gradnju talijanskog kazališta u Pazinu, biva da upravno vieće kroz 36 godina daje godišnice 2000 K dok se dug za to kazalište isplati; poviše da se sagradi palestro (gombalište) sa troškom od 30.000 K za talj. prkos gimnaziju.

Velika dvorana Narodnog Doma bila je prenatrpana — bilo svijeta ko mrava (pa da Hrvata u Pazinu nema!)

Skupštinu je otvorio g. Dr. Trinajstić, te pošto se zahvalio u ime političkog društva narodu na liepom odazivu prigodom zadnjih izbora i pošto je razložio obći ispadak izbora, razložio je svrhu današnjeg sastanka. Prikazao je narodu kako naši renegati idu na zator naroda, ne daju mu škola, ne grade puteva, uskraćuju pitku vodu, a evo sada za svoje zabave od istog tog naroda traže hiljade; istaknuo kako nije gradska uprava za vrijeme upravljanja naseg A. Bertoša imala niti flitra dugu, osim starog duga za vojarnu, koji se u ostalom sam po sebi iz dohodka iste amortizira; dočim je sadašnja uprava učinila ogroman dug i to za stvari luksusa, samo za gradjane Talijane, kao prkos gimnaziju, koji dug iznaša sada 580.000 K. Preporuča da se protiv toga protestira, ali ujedno moli sve prisutne, da budu mirni i da pokažu protivnikom, da su zreli i čestiti. Još je gosp. Novljan razložio pomen narodnog blagdana, a zatim se skupština u najljepšem redu i miru svršila.

Na skupštini je vladao uzoran red, a bile su prihvaćene tri resolucije:

1. Protiv namjere potpore za taljansko kazalište.

2. Protiv namjere, da bi se Pazin mjesto odcjepilo od polja i stvorilo posebnu općinu i

3. da taljanska gimnazija nije ovde potrebita.

Nakon skupštine potpisalo je dotični protest 350 pazinskih porezovnika. Nekoji, koji su bili zapriječeni, te nijesu mogli doći priključit će se ostaloj braći, pa će to biti jedan od najsjajnih dokaza koliko nas u Pazinu ima i ujedno lijepa opomena renegatima, da se vatrom ne igraju, jer je to pogibeljno.

Koparski kotar:

O izborima za carevinsko vieće u sudbenom kotaru Buzet. Pošto su izbori za carevinsko vijeće u našem obsegu na obće zadovoljstvo provedeni smatram si mojom dužnošću da kao predsjednik kotarskog izbornog odbora najiskrenije zahvalim svima onima, koji su svoju ruku pomoćnicu tome narodnom djelu pružili i poradili oko sjajnog izbornog uspjeha. Članovi pojedinih lokalnih odbora kao i četa naših mladih narodnih sokolova uložili su sve sile, da narod na ovaj čin priprave i da uspjeh što bolji bude. Hvala dakle svima odbornicima, sokolicama i hvala narodu, koji je tako požrtvovno znao vršiti svoju narodnu dužnost. Osobito pako hvala Sv. Martinčanom, Sovinjcima i dičnim Krašanima koji su svojim složnim nastupom pokazali, da narodna vojska još opstoji i da će se pod njezin barjak sav naš narod skupiti. Radimo i nadalje svi složno pak ćemo ćemo za sigurno postići onaj cilj za kojim težimo, t. j. „da bude ono naše, što je negda bilo naše."

Sastanke obdržavali su razni članovi ovog odbora u slijedećim mjestima i to u buzetskoj obćini u Soćergi, Sovinjaku, Vrhu, Račicma, Draguću, Grimaldi, Movražu, Črnici, Sv. Donatu, V. Mlunu i veliki sastanak u Buzetu prigodom glavne skupštine Sv. Ćirila i Metoda, a u ročkoj obćini u Roču i Lupoglavi. Kod svih tih sastanaka sudjelovali su naši požrtvovni zastupnici g. Fran Flego i Ivo Sancin. Na Krasu nije ovaj odbor nikakovih sastanaka obdržavao, već su to lokalni odbori sami obavili na čemu im hvala, jer smo na taj način mogli obdržavati više sastanaka u onim krajevima gdje je to više od potrebe bilo. — Predsjedničtvo bivšeg kotarskog izbornog odbora. — A. Justi.

Buzetski Kras. — Kod prošlih izbora za carevinsko vieće bilo je kod nas odanih 711 glasova, od kojih 708 za našeg neotrudivog borca Dra. Laginju. Na ovolik broj glasova mogu naši Krašani ponosni biti, jer se vidi, da nije bilo skoro nijednoga od naših ljudi, koji su tog dana kod kuće ostali, već je i staro i mlado pohitilo k izbornoj žari, da dadu svoj glas za onoga, koji je sve sile darovao našoj zapuštenoj Istri.

Ako se uzme u obzir, da nije na cijelom Krasu bilo nijednog većeg izbornog sastanka, jer se je još prije izjavilo kotarskom izbornom odboru u Buzetu, da neće ovaj od velike potrebe biti, to se vidi, da znadu naši Krašani, što je narodna dužnost.

Živili takvi izbornici!!

I ako smo skoro sjegureni bili, da se ne će kod ovih izbora kod nas zamračiti, ipak se je to dogodilo. Našlo se je troje junčina sa zamračenom pameću, koji su odali svoje glasove nekom *vitoriju mrak* iz Pazina. Taj njihov *mrak* bio je tako malo zamračen, da bi ga bila izborna komisija lahko sasvim zamračila, pa i, ako ga je pustila za uspomenu onoj trojici. Bilo vam na čast, zamračeni junci!

Čujemo, da je u Lanišću bilo počelo nagovarati neki mladi đelija, da se ne bi smjelo glasovati za Dra. Laginju već za jednog drugog našeg advokata. Nje valjda bilo najednom početi sa Mrakom, pa je na ovaj način htio uloviti koju ludu ribicu! Nama se sve čini, da nije to njegovo maslo, već mu je to sjegurno prišapnuo njegov prijatelj preko Učke. Mi mu se ne čudimo, jer već odavna znamo, da je on kao petao na zvoniku, koga svaki vjetar kreće. Znamo i to, da bi mu veoma drago bilo, kada bi u Lanišću ponovno smutnja nastala, ali će se prevariti, jer Lanišćani ne će više tako lahko smutljivcima na lepak ići.

Njemu pak poručujemo, da ne mješa previše, jer bi mogao najprije njemu z - smrditi.

Razne primorske viesti.

Sazív carevinskoga vieća. Jučer svršili su u Galiciji uži izbori za carevinsko vieće. Uspjeh tih izbora nije nam još poznat, nu taj će malo uplivisati na sveobći položaj. Carevinsko vieće imalo bi se sastati dne 15. o. mj. a priestolni govor pročitao bi car i kralj dne 16. ili 17. u carskom dvoru. Prvi posao koj čeka novi državni sabor biti će konstituiranje parlamenta t. j. izbor predsjednika 4—5 podpredsjednika i više tajnika. Posliednji predsjednik bio je Dr. Pattay, član njem.-kršć. stranke, no pošto je ta stranka izašla mnogo oslabljena iz izborne borbe, a sam Pattay kod izbora propao i buduć da su se njemačke-liberalne stranke kod izbora ojačale, to će predsjednikom parlamenta biti izabran jedan član te stranke. Govori se, da će izabran biti njemački nacijonalac Dr. Sylvester, jedan od kolovodja svoje stranke.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjeg i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

liljansko-mliečnim sapunom

(Steckenpferd-Lilienmilchseife)

(Marka konj na palici)

od Bergmann & Co., Telsche, a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

Seljački posjed u obćini Lovran,

srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Poščića u Volosku.

Poziv

na redovitu godišnju skupštinu Volosinskog društva za štednju i zajmove, registrane zadruge na neograničeno jamčenje, koja će se obdržavati na dan 16. srpnja tek. god. na 5 sata poslie podne u društvenim prostorijama.

Dnevni red:

1. Izvješće uprave.
2. Čitanje i odobrenje računa za g. 1910.
3. Biranje jednoga člana u [illegible]
4. Slučajni predlozi.

Upravni odbor.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

na Campo Marzio br. [illegible]

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u razne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

POZIV.

na prvu redovitu glavnu skupštinu „Hrvatske Čitaonice u Kaštelru, koja će se obdržavati dne 9. t. mj. sa običnim dnevnim redom.

Odbor.

„CROATIA"

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marov-ke i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, Corso br. 1. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. osiguranja glavnica za slučaj doživljenja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sjena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima
Upisat K 2,116.216·86
Uplaćena glavnica K 800.000·—
Godišnji prihod premije s pristojbama K 1,117.856·03
Isplaćeno odštete K 3,923.163·48

Zastupstvo za Pulu i okolicu nalazi se kod g. A. Žunić i drug u Puli.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka. Zakonom zaštićen

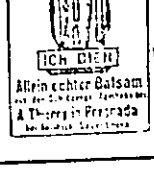

Svako patvaranje, oponašanje i prepodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kažnjeno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale, čira i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opekline, kožnih bolesti itd. 12 2 ili 6 1 ili 1 obiteljska boca K 3·—

Thierry-eva centifolijska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, ekljina, ozleda, upala, abscesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su dospila u tijelo pa često preduzetne operacije, koje su za bolima skopčane, ljekovita kod još stanih rana. 2 posude stoje K 3·40.

Dobije se u ljekarni „A zlatnom križu" A. THIERRY-a u PREGRADI Hrvatska. — Imade ga i u skoro svim drugim ljekarnama.

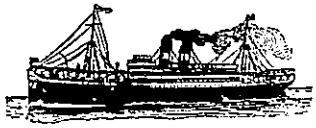

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) Almeria*)
parobrod: **Martha Washington** 8 julija
„ **Argentina** . . . . . **29.** „

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*), Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.
parobrod: **Laura** 20. julija

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Uložne knjižice za „PČELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočici 70 filira, 12 bočica stoji 8 kruna, 24 bočice stoje 15 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni :: k sv. Petru ::

FR. ŠULLER-A

ŽAGREB, Vlaška ulica .·.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.
„DANICA“ druga vrst à K 75·- po 100 zamota.
„VESNA“ treća vrst à K 68·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

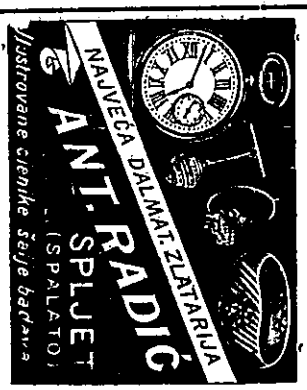

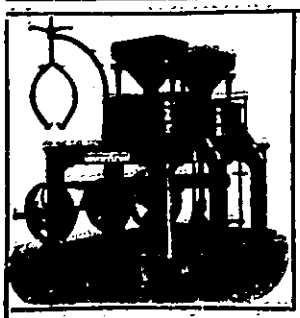

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

tiljarski stròjevi, motori, gospodarski stròjevi u najboljoj izradbi i najfinije izradjeni, prirèdjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

Skladište proljetnih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča svoje bogato skladište cipela za gospodu, gospodje i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske narudžbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očihano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očihano 6·60 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na **Rieci**, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. aprila do 30. junija 1911.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	∨PUNAT . . . . ↑	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
6.20	odl.	„ . . .	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska . . .	odl.	3.05
7.—	odl.	„ . . .	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.
prije podne			
3.45	odl.	∨Baška . . . . ↑	dol.
4.45	dol.	Punat	odl.
8.45	dol.	↓Rijeka . . . . ∧	odl.

Uvjetno pristajanje u **staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.
prije podne			
7.35	odl.	∨Rijeka . . . . ↑	dol.
8.10	dol.	Opatija	odl.
8.20	odl.	„	dol.
8.35	dol.	Lovran	odl.
8.40	odl.	„	dol.
12.30	dol.	↓Rab . . . . ∧	odl.

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota
prije podne	prije podne				po podne
7.35	7.35	odl.	∨RIJEKA . . . . ↑	dol.	5.—
8.10	8.10	dol	Opatija	odl.	4.25
8.20	8.20	odl.	„	dol.	4.15
9.40	9.40	dol.	Beli	odl.	2.55
9.50	9.50	odl.	„	dol.	2.45
10.40	10.40	dol.	Merag	odl.	1.55
10.50	10.50	odl.	„	dol.	1.45
11.20	11.20	dol.	Krk	odl.	1.25
11.30	11.30	odl.	„	dol.	12.55
po podne	po podne				prije podne
1.—	1.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25
1.20	1.20	odl.	„	dol.	11.15
2.20	2.20	dol.	Rab	odl.	9.25
3.40	3.40	odl.	„	dol.	9.15
4.05	4.05	dol.	Lun	odl.	8.50
4.10	4.10	odl.	„	dol.	8.40
5.20	5.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15
5.30	5.30	odl.	„	dol.	7.05
5.40	5.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55
5.50	5.50	odl.	„	dol.	6.45
6.40	6.40	dol.	↓NEREZINE . . . . ∧	odl.	6.—

*) Laka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Puntu i Lopari.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoc

...zi prigodom prve pučke svečanosti N. R. O. u Matuljih.

Narodni radnik

Vlasništvo N. R. O. Dobiva se besplatno.

Glasilo „Narodne radničke organizacije“ za Volosko-Opatijski kotar.

Broj I. Volosko-Opatija u juliju 1911. Godina I.

Narodna radnička organizacija

za volosko-opatijski kotar

priredjuje u nedjelju, dne 16. julija t. g.

veliku pučku svečanost

u Matuljih

na obširnom prostoru g. Beto Matulje (kod Tončice) sa slijedećim

Rasporedom:

1. **glazba,** 2. **pjevanje,** 3. **slavnostni govor** (govori gosp. dr. Josip Mandić iz Trsta), 4. **luka sreće,** 5. **šaljiva pošta,** 6. **ribolov,** 7. **različite pučke igre i zabave,**

Ples

Svira potpuna Volosko-Opatijska društvena glazba.

pod osobnim ravnanjem gosp. kapelnika **A. Gervaisa.**

Pjeva hrvatsko pjevačko društvo „Lovor“ iz Opatije-Voloskog.

Početak u 4 sata poslije podne. — Ulaznina po osobi K 1·—, članovi N. R. O. sa iskaznicom 50 fil. Djeca do 10 godina pod nadzorom ulaz slobodan.

Pošto je čisti prihod namijenjen podpornomu fondu N. R. O. primaju se preplate sa zahvalnošću. Radnike i prijatelje radništva ovime najuljudnije pozivlje za mnogobrojni posjet

NB. U slučaju nepovoljnog vremena odgadja se svečanost istim rasporedom na 30. julija t. g.

Zabavni odbor
N. R. O. za volosko-opatijski kotar.

Narodna radnička organizacija.

Tako se zove najnovija radnička organizacija, koja je već danas stranka na koju moraju da računaju ne samo pojedine odlučujuće osobe, već i sama vlada. Da se je to najmladje dijete rodilo, te da se je počelo već u svojoj mladosti na očigled razvijati u triezno mislećeg i odvažnog momka, zahvaliti imamo u prvom redu češkim radnicima, koji su nam dali dobar primjer, kako se mora ovakovo naše miljenče uzgajati, da bude postalo jako, da bude moglo hametom uništiti onu silu, koja je tlačila i sisala krv radnika, te ga u milijun i milijun slučajeva sasvim uništila.

Doduše ustrojile su se radničke organizacije i prvo naše N. R. O., koje su se pako po njihovom internacijonalnom programu većinom upotrebljivale u strogo političkom boju proti nama Slavenima, te time mnogo doprinjele, da je naš narod, koji pripada većim djelom radničkom stališu, ostao na istom mjestu gdje je bio pred stotine godina.

Toga radi počelo se je triezno i neumorno raditi oko toga, da se osnuje „Narodna radnička organizacija“ sa strogo radničkim programom.

Po dokazima i iskustvu, koje oboje imademo u velikoj mjeri, ne možemo se mi slavenski radnici više zagrijavati za razna internacionalna radnička društva i organizacije s razloga, jer nismo imali uprav mi slavenski radnici od tih organizacija nikad nikakve koristi, niti ćemo ih ikada imati.

Dosta žalostno bi pako bilo od nas, koji sačinjavamo veliku većinu u Austriji, da se takorekuć obješamo drugima na vrat, te mislimo, da nam budu oni, t. j. crveni socijalizam i crni klerikalizam ikada pomogli doći do onog cilja, do kojeg hoćemo i imamo pravo da dodjemo, to jest do socijalnog i demokratičkog vladanja. Mi hoćemo da budemo onaj odlučujući faktor u državi, koji faktično svaku državu uzdržaje ne samo krvlju već i materijalno. Pokazati hoćemo zube onome našemu neprijatelju kapitalu, koji siše našu krv, hoćemo da suzbijemo i uništimo svaku terorističku i apsolutističku pojavu, hoćemo da se nas radničku masu, koja svakog hrani, absolutno broji medju ljude, koji su došli na ovaj svijet, da živu i da uživaju ista prava, kao i ostali ljudi, koji su došli na ovaj svijet kao i mi, a hoće da nam budu absolutni gospodari.

I baš toga radi se je počelo naše radništvo u zadnje doba organizirati svukuda. Tako organizirani podpomoći ćemo se u tuzi i nevolji dobrim savjetom i novčano jedan drugoga i tvoriti ćemo ogromnu masu, koje geslo biti će: „jedan za sve, svi za jednoga“.

Rad oko toga udruženja svih slavenskih radnika, kako može svaki vidjeti, započeo je i to trijezno i promišljeno. Uspjesi već su tu. U pojedinim krajevima kao Češkoj, Trstu, Puiju itd. pokazala je baš narodna radnička organizacija, kako je potrebita za razvoj i napredak naše mile slavenske domovine i radničkih interesa. Baš u tih krajevih imali su sreću slavenski radnici prvi osvjedočiti se, da nebi došli do svojeg prava nikada, da se nisu udružili u N. R. O. te ovako lijepo složni si pridobili onih prava, koja im po Bogu i zakonu idu.

I mi radnici ovoga našega obširnoga kotara hoćemo pokazati, da smo vriedni se boriti za naša prava ujedno sa ostalimi slavenskimi radnici, hoćemo pokazati, da smo i mi ovdje na obali našeg divnog jadranskoga mora već zreli i sposobni, da branimo i osvajamo naša prava. To učiniti možemo pak jedino združeni u narodnoj radničkoj organizaciji, koje jedina zadaća morati će biti, braniti i podupirati radnika, te čuvati naš narodni karakter pred pogrdama i nasilju naših dušmanina. Budućnost, ne samo naših radnika, već i cijelog našeg naroda, odvisi jedino od radničkih slojeva, koji tvore udruženi i složni vojsku, koja mora da uništi trieznim radom svakog našeg neprijatelja.

Dakle, radnici ovog našeg kotara, ne omalovažujte poziva N. R. O. za učlanjenje u istu, već pristupite složno kao jedan svi u tu organizaciju, koja će nam u svako doba pružati pomoć i budimo uvjereni, da kad ćemo biti organizirani u masi, koja će brojiti na hiljade radnika, da ćemo doći sami do osvjedočenja, da mora ovakova masa imponirati svakomu, te kad bi se od bilo kojeg faktora zaludjevalo previše, isti ne bude u stanju, toliko hiljada brojećoj masi kazati, da joj pravice neda. Osvanuti će nama ljepši dani, te možemo već danas mirnom savješću kazati, da i naša radnička „Zora puca“. Badava dati nam neće nitko ništa, ako si to sami ne izvojštimo.

Prava i dužnosti članova N. R. O.

Temeljem propisa pravila N. R. O. plaća svaki radnik, kad pristupi k organizaciji K 1·— kao upisninu. Mjesečni prinos članova iznaša 80 para a članica 40 para.

Dakle maleni prinos, koji može svaki radnik, odnosno radnica, na mjesec doprinesti a dobro će mu doći u slučaju potrebe propisana potpora, koju će od N. R. O. primati. Organizacija dobavlja i svakome članu zaštitu, sudbeno rješenje u svim prijepornim slučajevima, koji su nastali, kada je već društvu pristupio, kod izvršivanja svog poziva ili službi, dakle uslijed odnošaja radnje. Pravozaštita sadržuje svako pravo zastupanje pred sudbenim, nesudbenim i administrativnim oblastima, samo ako je spor nastao uslijed odnošaja radnje. Podpomagati ćemo se sami u svim slučajevima. Zato nek se svaki radnik u ovom našem kotaru čim prije učlani, da naša organizacija što jača postane i za radništvo što više učiniti može. U slozi je moć!

Jačajmo se!

Taj krasni izraz bliešti se u svakoj Sokolani, te bodri članove ove naše ogromne slavenske mase, da se jača. Po razvitku, baš Sokolske organizacije videć, je to onaj pravi izraz, koji bi morao nositi svaki slaven duboko u srcu zapisan, te se uvjek po njemu ravnati. Jačajmo se! Time nije kazano samo Sokolovima, da se jačaju, već vriedi taj izraz i za ne Sokole, za svakog od nas, te bi morao glasiti: Narode jačaj se!

Jedino jak narod postići može danas na svjetu uspjeha. Taj krasan izraz vriedi specijalno za naš narod, koji je jačanja jako potrebit.

Sjećajte se kod svake prilike družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru.

Dali se naš narod jača? Jača se, ali premalo, prepolagano, što je krivo, da naš narod toga izraza ne shvaća pravo. Jak narod može postati onaj narod, koji se strogo drži principa podrobne radnje, kojih principa se pako upravo naš narod ne drži točno. Budimo dosljedni. Držimo se svojih ljudi. Podpomomozimo našu trgovinu i naš obrt. Podupirajmo naše trgovce, obrtnike i druge naše konštitucije, čime podignuti ćemo sami sebe, naš narod. Ne silimo tudjincu svog novca, već neka novac ostaje kod nas, medju nama. Imamo hvala Bogu i mi danas već svojih trgovaca, obrtnika i drugih konštitucija, koje bi sve cvalo, da bi nam naši neprijatelji mogli zavidjati, kad bimo se osjećali naših dužnosti. Ne budimo kao djeca, koja imadu u izobilju kod kuće jabuka i krušava, pak idu radje susjedu jih krasti, jer da su tobože one bolje. To je samo „fiksa ideja“ i ništa drugo. Dječak učini time grieh, što je išao krasti krušve susjedu, koji grieh mu pop kod ispovjedi oprosti — tko krade pak svome čovjeku zaslužak time, što je išao drugomu, učini pak narodni grieh, koji mu nijedan oprostiti ne može.

* * *

Preporuča se našim radnicima najtoplije tvrtke, koje su inserirale u ovaj list, te time dokazale, da njim je puno na time, da naša radnička stvar uspjeva. Tko je nama prijatelj, toga moramo i mi podupirati.

Narodna radnička organizacija za Volosko-Opatijski kotar ustrojila se je dne 19. marča t. g. dakle obstoji već 5 mjeseci.

Na glavnoj skupštini izabran bio je sliedeći odbor: Mate Trinajstić, občinski blagajnik, predsjednikom, Josip Vuković, stolarski pomoćnik, podpredsjednikom, Rudolf Juvan, činovnik, tajnikom, Ernest Baša, činovnik, blagajnikom, Josip Frlan, nadziratelj i Mate Lukšetić, električar, odbornikom. Zamjenicima bijahu izabrani: Mate Jurman, Ivan Mohorić, Vinko Jardas, Vjekoslav Bavdek i Ivan Vrečko.

U nadzorni odbor bili su izabrani: Dr. Ivan Poščić, Ante Vahtar i Josip Kuhar, njihovim zamjenicima Vjekoslav Sinčić i Josip Sušanj-Ban. Pregledaocima računa bijahu izabrani: Niko Gržetić i Andrija Paškvan.

Po ovom se vidi, da je odbor bio izabran izmedju samih radnika, u koji odbor može imati svaki radnik, podpuno povjerenje.

Obstoje pak još pododbori i to u Bregih, koji sastoji iz članova: Ivan Kožul, Josip Brnčić, Frane Stanić, Frane Sušanj i Ivan Poščić, tako i u Zametu i u Lovranu.

Takvi pododbori izabrati će se i u drugim općinama, čim se prijavi dovoljan broj članova.

Drugovi radnici, koji su se već u N. R. O. upisali a nisu još primili članskih knjižica, neka izvole po iste doći u pisarničke prostorije, koje se nalaze u kući gosp. Ivana Frankovića u Opatiji (Skrbići), u kojim prostorija nalazi se takodjer i društvena čitaonica, te posredovaonica za posal. Ured N. R. O. otvoren je svaki dan od 6 do 8 sati poslije podne a nedelje i blagdane od 10 do 12 sati prije podne. Dopisi neka se šalju na N. R. O. u Opatiji, Skrbići (kuća Franković).

Radničko pitanje u ovom našem kotaru je od velike važnosti, usljed česa poduzeti će se morati sa strane N. R. O. potrebite korake, da se to pitanje u prilog radnika čim prije riješi.

Zato radnici na okup! Jer udruženi učiniti moći ćemo mnogo, a razcijepljeni ništa.

Prosvjetom k slobodi.

U današnjoj socijalnoj borbi je jedan od prvih uvjeta taj, da je radničtvo dovoljno izobraženo i to u slučajevih, kad mora radničtvo, da dodje do svojih prava, rabiti skrajnja sredstva. Izobrazba mora da bude dakle vodjom borećeg se radničtva za svoja prava. Kulturno i izobrazbeno djelovanje je ono veleważno pitanje, kojem moramo od sad unaprvo da posvetimo svu pažnju, da, ijoš više: to pitanje mora da postane jedna od glavnih točaka programa N. R. O. ako hoćemo imati zaista svjestno radničtvo, koje je sposobno za samostalno mišljenje i koje je svjestno uprav zdvojnog položaja u kojem se danas nalazi, ako hoćemo, da si bude naše radničtvo izvojštilo bolju budućnost.

Kapitalizam, onaj bezsrčni, bezobzirni kapitalizam kojemu su na milost i nemilost izručeni milijuni proletaraca, uvjek više pritišće na siromašno radničtvo i skrajno doba jest, da proletarijat već jednom uvidi svu nepravdu, koja mu se čini, te da se digne i raztrga sužanjske verige u koje ga je ukovao kapitalizam. Da dodjemo pako do ove, toli zaželjene slobode moramo da počnemo temeljito i dobro promišljeno raditi, jer bez rada nećemo imati niti uspjeha.

Što je uzrok, da je radničtvo tako gaženo, omalovaživano i zatirano? Odgovor na to pitanje jako je kratak: njegova vlastita nesavjestnost i bezbrižnost jer nesavjestan radnik jest kamen na kojem gradi kapitalist svoju ogromnu silu. Nesvijest je kriva, da je radničtvo već toliko stogodišta u sužanjstvu, te da se ne može iz tog sužanjstva spasiti, ništa drugo nego nesvijestnost je tome kriva. Ako hoćemo da odpravimo taj sramotni sistem, ako hoćemo, da dodje radničtvo do svog dostojanstva, potrebno je dakle pred svima, da je radničtvo svijesno i to stališko svijesno, potrebno je da pozna razne činitelje, koji odlučuju u današnjoj družbi, potrebno je da pozna u prvom redu samog sebe, da proračuna svoju silu i silu neprijatelj jer ako bude radničtvo poznalo svoju silu, te bi t. silu znalo upotrebiti nebi mu išlo tako lošo, kako m. ide danas, onda se nebi tustili razni ljenčine na njegov trošak, onda bi bio radnik sam svoj gospodar svog rada. Da postignemo dakle pozitivne uspjehe u probudjivanju našeg naroda, potrebno je, da počnemo temeljito raditi oko toga da se naš radnik naobrazi, jer jedino naobražen može da dodje do svog cilja: do gospodarske i narodne slobode.

Predstavljajuć si ta načela, da je izobrazba preduvjet svakog napredka. Radi se i raditi će se u organizaciji u tom smislu. Da bude išao pak taj rad bolje od ruku ustrojio se je i u našoj N. R. O. odsjek za naobrazbu, kojeg će biti sveta zadaća, da širi medju radničtvom svjetlo prosvjete i da raztjera tamu neznanja, i da učini iz naših radnika kriepke i nepregibive značaje, koji budu u borbi za emancipaciju koracali samosavjestno napred, rušeći sve zapreke, koje bi njim se stavljalo na put neobazirajuć se niti ljevo niti desno, nego imajuć pred očima jedan jedini cilj: blagostanje slavenskog radničtva.

Taj odsjek kušati će sve, da postigne time, da bude priredjivao razna poučna predavanja, osobito predavanja tičuća se socijalnih pitanja, o socijalizmu, o razviću današnje družbe, današnjeg društvenog sistema, o konsumnih i produktivnih zadrugah te o uspjesih, koje je moguće na gospodarskom polju putem njih postići.

Priredjivati će se debatne večajeve, te će se ustanoviti govornička škola, iz koje budu išli govornici i agitatori medju narod, širiti će svukuda naše ideje i budeć proletarijat ustrajnom radu u svoj interes.

Ufajmo, da će se naše radničtvo jednom osvjedočiti o velikoj potrebi naobrazbe, koja nek nam bude savjetnica i družica u svim našim poduzećima, prosvjeta nek nam bude kao svjetlo goruće baklje, koja nam razsvjetljuje put kroz mračnu, tamnu sadašnjost, te nek nas jednom dovede do jasnije, svijetlije budućnosti, do — slobode!

Dopis.

U slozi je moć!

Bio je neki silni bogataš, koji je imao sedam sinova. Kad je čutio, da mu se bliža konac života, pozove preda se svoje sinove, koji su imali da baštine njegovo imanje. Kad dodju ovi pred oca, uzme on snopić, u kome je bilo čvrsto svezano sedam malih štapića. Taj snopić dade starina jednom po jednom od svojih sinova, da kuša ju, kome će poslužiti

---

Podlistak.

Ivo Mogorkinjin:

Iz Opanka.

Pogledaj ga samo, kako se drži naš Prca Tukac. Il nema zašto? Za mladih je dana glad trpio, i gô i bos naokolo letao, ovce čuvao i štošta goreg, a danas je on gospodin, talijanaš i . . . Pa je zato i pravo, da se osjeća nešto višim od svog oca, svoje majke i braće, kojih, da ih vidi, ne bi više ni prepoznao.

Još pred mjesec dana bio je naš Prca najodlučniji protivnik ženidbe, što danas nije. Prca se promijenio kroz noć: s jednog je ekstrema prešao na drugi — naišavši na vrijedno curče, kojem svijet para ne zna.

Prca se ženi, ženi se s uglednom, naobraženom, emancipiranom, elegantnom i bogatom koketom Talijankom. Zato mora, mora da se srdi sa svojtom si žuljevih ruku, izgorenog lica, glupog . . . . .

Tukac je gospodin, aristokrat. Stoga ne može da uzme koju od domaćih kćeri za ženu. Te su glupe ko kokoši, proste, da, upravo divlje. Kroz čitav su dan kod kuće: peru, krpaju, šivaju, kuhaju i još prostije, da, prostije i mnogo teže obavljaju poslove. U svijet ne zalaze, ne polaze kazališta; nisu za svijet. A gospodinu dru. Prci treba nešto višeg, otmjenijeg.

To je njegova Tršćanka.

Kako vam dr. Prca uživa u svome zlatu, to je nešto posebna. Već samo ime: Margerita. Ah, koliko to ime znači. Kad se samog njega sjeti, naš nježni Prčica — suze roni. A njena prisutnost! Ona vitkost, ona elegantnost, ona mramorna blijedoća, one upale oči, ona crna, lašteća kosa, ono suštanje svilenih oprava, onaj ugodni parfum, oni dragocjeni uresi, ono . . ah, dr. se Prca rastapa od milja.

Da ju tek čuješ, kad govori. Kako je mila! Hrvatski, doduše, ne zna, no već je, treba priznati, dosta toga naučila. Ona znade da izgovori čak i Prcino ime: „Caro mio dottor Persa Tukass“. I Prca od ganuća već plače, da, već se topi diveći se zlatu svome.

One njene oštroumne upadice, opaske, željice . . .

„Dolce mio dottor Persissa“, hoće mu zlato za šetnje zvačući spretno egipatsku smotku, pa nastavi firentinskim narječjem: „gle, kako nespretno premeće nogama ona gospodja, kako je zdepasta ona gospodjica, lijepih li cipela u premožne gospodje narodne zastupnice; baš je krasan broche u presvijetle gospodje generalice, šta je fini klobuk u njene ečelence dvorske savjetnice“ . . . . i mnogo slična. Dr. Prca sluša zvijezdu svoju, ter se kune bogom velikijem: „Tako meni spasa moga, sutrašnjeg će dana blago moje imati sve, sve štogod mi je danas indirekte naložila, da joj kupim, pa zadužio se ja i dovrh glave“!

Dr. Tukac iznenadi Margheritu svakog dana nečime: sad prstenom sa pravim dijamantom i botiljkom izvrsnog tokajca, sad metar dugom zlatnom iglom za pričvršćenje šešira i stotinom egipatskih smotaka, sad opet drugim čime. To i mora da čini. Jer Talijanke mrze „Schiavone“, ma bili oni i doktori. A da Margheriti u milosti ostane, dr. Tukac mora, mora . . . . ah, pa mu i stoput predbacivali drugovi, da će njegova emancipirana koketuša već prije godine dana skromno — profućkati sav svoj miraz.

Domaće kćeri, Hrvatice, dr. Tukac ne može da ženi. Osim navedenih razloga, aristokrat Prca želi, da mu eventualna djeca govore koji od svjetskih jezika medju koje — si capisce — hrvatski ne spada, da mu nauče tipkati o glasovir i drugo, što se danas zahtijeva od naprednog svijeta. A ta će se želja dr. Prcina ostvariti samo u slučaju, ako uzme Margheritu. Ona je rodom talijanska plemkinja, puro sangue, pa uz talijanski naklapa francuski i njemački. Vi se čudite? Ona znade i engleski i — kineski i još drugačij. Tvrdi da je sve to naučila u Monte Carlu. Udarati o glasovir, to su ju naučili puljski pomorski časnici, upravljati automobilom, markiz Draghichio, uzdati i jašiti — mnogi drugi: svaki ju je vitez naučio po nešto, kako vidite, dobra i plemenita. A nema sumnje: što umije vrijedna majčica, to će naučiti i njena dječica.

A Prca je uz to i ozbiljno zaljubljen, zaljubljen do mozga, pa će svijet domala čuti, da su se vjenčali: Margherita contessa Marellici i dr. Prca Tukac. No prije, nego li će svijet tako sretan biti i čuti, da je Margherita milostivo podala vrijednu svoju ruku Prci, ovaj mora da promijeni barbarsko si prezime sa talijanskim — Percettini, što je Tukac zaručnici svojoj svečano obećao.

„Tako mi boga“, kune se dr. Prčetina, ja ću sve sve učinite za volju svog jedinog spasa, samo, samo . . . ali, Margherita . . .“, te s ljubavi pijan padne i zaspi. — I već sanja, kako je bivši Morlacco (takovim ga je epitetom krasila i nazivala Margherita, dok je mladja bila, dok je u nje mrvo nade bilo, da će se bar neko od neščavona namrsiti na nju) postao ministrom, a preporukom propaloga, istrošenog, izmoždanog talijanaša — tasta svoga.

---

sreća, te će taj snopić prelomiti. Sinovi su to jedan za drugim pokušali, ali svežanj ostane i nadalje cio. Onda uzme sam otac svežanj u slabe svoje staračke ruke, razveže ga, primi štapić po stapić, te ih sve redom prelomi.

„E, tako bismo i mi bili učinili", reći će sinovi.

„Jest", odgovori otac, „tako biste vi i svako drugi bili prelomili ove inače slabe štapiće. Nego čujte, što sam vas htio tim primjerom da poučim: Evo, ovo slabih sedam štapića, dok su bile zajedno svezani, nije mogao ni najveći junak da ih prelomi; a netom što su bili rastavljeni jedan od drugoga, prelomio sam ih ja, ovako oslabljeni starac, bez svakog napora. To nek služi i vama za primjer, sinci moji. Budete li složno radili jedan uz drugoga, tada vas ne će moći nijedna sila da nadvlada ni uništi; budete li pako vukli svaki na svoju stranu, budete li radili svako sam za se, budete li nesložni, tada će vas svaki i najveći slabić moći svladati i uništiti".

Sinovi su razumjeli mudre riječi umirućeg oca, te su čitav svoj vijek ostali složni svi kao jedan. Držeći se savjeta očeva, ne samo da su baštinjeni imutak sačuvali, nego su ga i u velike pomnožali, dok bi u slučaju, da su se medjusobno klali i nesložno živili, bili jamačno posve propali. Zato i mi, hrvatsko-slovenski radnici, koji nismo ništa drugo, do li velika jedna obitelj, moramo složiti se, udružiti i organizirati, želimo li napredovati, ne ćemo li, da nas tudjin iz naše istjera kuće. Jedino na taj način moći ćemo zapriječiti, da nas naši izrabljivači i neprijatelji „ćućalitri" i „moretti" odnarodjuju, pimamljuju u svoja popokvarena kola, jedino tako postat ćemo jaka narodna organizacija, društvo sa više tisuća članova, društvo, koje će našim neprijateljima imponirati i s kojim će isti morati računati. Složimo li se svi u jedno kolo, tada nam ne će milu domovinu poplavljivati tudje raradništvo, ne će nam tudjinac i neprijatelj naš prkosno, kao sada, otimati kruh iz ustiju naših. Ako se dobro organizujemo, tada ne ćemo biti prisiljeni da ostavljamo milu nam domovinu i da tražimo gorki kruh u dalekoj Americi, nego ćemo Ameriku imati kod kuće, gdje ćemo biti sami gospodari svoga, a na svome. Tada ne ćemo biti sluge i robovi bezdušnih nasilnika, koji bi najradje, da nas nestane sa površino domaće nam grudi, za osvojenjem koje oni toliko čeznu.

Braćo radnici! Pokažimo našim šarenim neprijateljima, ko smo i što možemo. Složimo se svi u skupno kolo, učlanimo se svi do jednoga u „Narodnu radničku organizaciju", pa zajednički zahtijevajmo uskraćena nam prava, koja nas idu. Dosta su nas dušmani naši zavaravali, gulili i tlačili. Pokažimo im, da smo dostojni biti sami svoji gospodari, te da nismo voljni ostati i nadalje robovima bezdušnika i njihovih hira. Viknimo im u brk; „Berite se, nedostojni, sa našega tla, koje smo od najstarijih vremena branili prolijevanjem vlastite krvi. Mi od vas ne tražimo vaše, ali zahtijevamo, da nam date i ostavite ono, što nam pripada od vijekova po božjem i ljudskom pravu! U našoj kući hoćemo da budemo sami svoji gospodari".

I. M.

Radnici! Učlanite se u „Narodnu radničku organizaciju.

Razno.

Štrajkovi u godini 1910.

U Austriji bilo je godine 1910 695 štrajka, od kojih je poznat rezultat za 541.

U tom 541 štrajku učestvovalo je 47.166 radnika, dočim su se isti protezali na 2185 poduzeća, sa 96.160 radnika. Najviše je štrajkova bilo u proljeću i ljetu (378) dočim u jeseni i zimi bilo je samo 163. Štrajkova je bilo radi plaće 350, radi radnog vremena 81, radi odpusta radnika 67, radi radnog i službenog reda 43, radi nezadovoljstva sa predpostavljenima 13, a radi raznih drugih uzroka 13. Po uspjehu radničtvo je pobijedilo posvema u 98 slučajeva sa 4935 radnika, djelomično u 263 slučaja sa 30502 radnika, propalo je u 177 slučajeva sa 11692 radnika, dočim se za 3 slučaja sa 37 radnika nezna. (Opaz. pisca. Sigurno su ova 3 slučaja štrajka kod opatijske Električne željeznice). Ako računamo i djelomične uspjehe, to je radničtvo pobjedilo u 65·1% slučajeva sa 85·2% štrajkujućih.

Prvi austr. dreadnought „Viribus unitis".

Ta strahovita prva austrijska morska „Neman" bila je spuštena u Trstu dne 24. junija t. g. u more. Dvije godine radilo je 40 inžinira i 50 risara nacrte po kojih je 4500 radnika oko te nemani radilo do sada 30 mjeseci. Uporabilo se je 50.000 kg ulja za bojadisanje te nemani. Tog velikana goniti će turbinski strojevi, jaki 25.000 konjskih sila. Prevaliti će u jednoj uri 40 km, t. j. kao obični osobni vlak Kamenog ugljena (karbuna) nositi će uvjek sobom 240 vaguna. Na toj nemani pričvršćeno je 12 ogromnih, 20 srednjih i do 30 manjih topova, koji su tako sakriveni, da se ih niti vidjeti ne može. Sve te topove može se odapeti jednim samim pritiskom na električno puce, koji izbace na jednom 7000 kg baruta. Taj dreadnought je dug 150 metara, širok 27 metara, a dubok 8.1 metara.

Trošak jednog takvog dreadnoughta iznaša K 61,000.000 (šesdeseljedan miljun kruna). Momčadi na toj ladji biti će 1000, koji te trebati za se prehraniti svaki dan 400 kg mesa, 500 litra vina, i 250 litra kave. Obskrbni troškovi iznašati će dnevno K 1600, u austr. vodama, a još jednom toliko u neaustrijskim vodama. Kod porinuća te nemani bilo je nazočnih više od 15.000 tudjinaca, 16 maršala, 43 generalmajora i 12 generala. Cieloj ceremoniji predsjedovao je naš prieštolonasliednik Franjo Ferdinand.

Blagajne za bezposleno radničtvo u Danskoj.

U Danskoj obstoje posebne blagajne za osjeguranje radničtva protiv bezposlenosti, kojima doprinašaju i država i občine prema stanovitom ključu.

God. 1910 obstojalo je 48 takvih blagajna, koje su brojile 95289 članova ili 64.2% čitavog radničtva. Poslovanje tih blagajna u spomenutoj godini izkazuje M 2,221.188 prihoda i M 1,865.320 razhoda. Kod prihoda iznaša doprinos države i občina M 931.839. Od razhoda potrošeno je bilo M 1.658.106 u podpore, M 66.962 za posredovanje posla i M 140.252 na upravu.

Podpore su se isplatile za 1.087.186 dana.

Za smijeh.

Militeršpraha.

Prije nekoliko vremena uvela je naša vlada pucanje vojničkim puškama u srednjih školah, u svrhu valjda, da budu naši mladići znali pucati prije nego budu primljeni u vojsku. Da budu pak kapirali našu „Militeršprahu", treba ih je nato već u školi naučiti. Kako se ih uči neka nam bude u dokaz sliedeći slučaj, kojeg opisuje Češka novina „Seljske listi", koja piše kako sliedi: Neki častnik (oficir) podučava pucanje na Českoj srednjoj školi, te obrazlaže: Repetirka jest kver, koji se fort repetiruje. Kver sastoji se iz ovih Beštandtajla: kolba, šaft i kegelformigovani lauf. Kolba i šaft jesu masiv. Na boku šafta su mulde. Na laufu su ringle, sa kojima se lauf šafta drži. Na koncu laufa je forderkorn i zajtenkorn. U laufu jest špirallinija po kojoj se mora kuglu van presovat. Na laufu nalaze se dvije haftle, kojima se rimen na kver befestiga. Hoćemo li ladovat, otvorimo sperklapu, ulovimo kugelgril, ekstrahiramo van feršlus pa vidimo laderaum. U laderaum metne se patronenmagacin i druka se dole. Onda je tamo feder, koji taj patronenmagacin u laderaumu drži. Zdola je bogn i cingl. U grifu je isto feder, šlagpolcen i šlagpolcenmuter. Kada se cingl natiže, onda taj feder, što je unutra pušća šlagpolcen a taj štosa fest u patronu, koja onda eksplodira i presa kuglu van. Za cilanje jest Aufzac. Kver se mora dobro pucat, da ne bude drekig. Da ne pada u lauf kiša i prah, treba metnuti na lauf mindunksdekel. Kveru pripadaju još pucrekvizite.

Raztrešenost.

Neki profesor pripovijeda svojim kolegima, da je bio prvi dan u noći, kad je došao kući tako zamišljen, da je svukao suknju te ju položio u postelju a samog sebe objesio je na klin, te tako prespao svu noć. — O, to nije još ništa, — govori drugi, — ja sam bio jedanput tako raztrešen, da sam položio goruću svijeću u postelju, a samog sebe sam ugasio.

Točnost.

Šumar Nadziratelju: Imadete li uru?

Nadziratelj: Nemam.

Šumar: Ništa zato! U sedam sati u jutro fućka vlak na postaji vi pak ispustite pse uprav pol sata prije!

Opoziv.

Podpisani žalim iz dubine svog srca, da sam rekao obćeštovanom gospodinu Blažu Koblli, da nije vriedan, da mu pošten čovjek pljune u lice. Na njegov zahtjev opozivljem ovime tu javnu uvredu, te odkrito priznajem, da je gospodin Blaž Kobila v r i e d a n, da mu pošten čovjek pljune u lice.

Podpunoma pravo.

Žena: — Kako dugo si bio jučer u gostioni?

Muž: — Do polnoći.

Žena: — Zašto lažeš! Tvoj prijatelj mi je kazao, da ste bili do četiri sata u jutro.

Muž: To je bilo pak već danas a ne jučer.

Niko Kamenarić

brijač i vlasuljar

Volosko, br. 30.

Urar, zlatar, draguljar i optiker

Milan Poldrugač

OPATIJA, Vila Štiglić.

Podružnica kiosk Niedenthal.

Najjeftinije opatijsko skladište.

Popravci jeftino uz jamstvo.

Tvrdka

Šikić i Verderber,

Volosko.

Preporuča svoju dobro uredjenu trgovinu jestvina, žestokih pića i vina.

Svoj k svome!

Volosko F. Gauš Volosko

Trgovina gotovih odjela za odrasle i za djecu, rubenine, kišobrana i šešira

u velikoj zalihi.

Podvorba točna. Cijene umjerene.

Franjo Molk, Volosko

Pomodna krojačnica

u kojoj se uz umjerenu cijenu izradjuju svakovrstna odjela kao:

Promenadna, športska, salonska itd.

Tomo Paver, Volosko

urar, zlatar i optiker.

Preporuča svoje skladište svih vrsti satova, prstenja, naušnica, lanaca i t. d.

Gramofona i ploča,

te sve vrsti optičarskih predmeta.

Prima sve popravke točno, brzo i uz jeftinu cijenu.

Kavana Riviera, Volosko.

Moderno uredjeni lokali. Billard. - Sladoled. - Uvjek svježe pivo. Sve vrsti vina u butiljah i najfinijih likera. Kavana nalazi se na samoj morskoj obali u Voloskom prištaništu.

Preporuča se p. n. občinstvu

Samuel Vladisković, vlastnik.

Vinko Brnčić

gradjevno-umjetni bravar i vodovodni instalator

OPATIJA, kraj Ville Bogdan.

J. Medanić

Volosko-Ika

Trgovina rukotvorina, sitničarija sa izborom **muških gotovih odijela** uz vrlo solidne cijene. — **Skladište svijeća, vijenaca, sokolskih vježbačkih odijela** i drugih raznih potrebština.

Karlo M. Vukelić

Volosko

Najveća cipelarska radionica i trgovina koža.

Bogato uredjeno skladište i radionica cipela mužkih i ženskih te za djecu. — Velika zaliha s a n d a l a, najsavršenijih i modernih opanaka.

Popravci izvršuju se brzo i solidno. Ciene umjerene Preporučam cipelarima mjesta i okolice moju trgovinu k o ž a, koju sam znatno povećao.

Malo reklame

Veliki izbor

Rudolf Bizjak

Volosko, vis-à-vis župne crkve.

Lovran, u kući lječ. povjerenstva.

Niske ciene.

Fotograf Josip Skrablin

Opatija, Villa Pepina.

Preporuča p. n. občinstvu svoj na novo i moderno uredjeni

fotografički atelje.

Fotografije u svakoj veličini, kao i u obliki razglednica izradjuju se lijepo i točno.

Društva imadu kod većih naručba popust.

Umjerene ciene. Brza podvorba.

Povlašteni gradjevni poduzetnik

I. Franković, Opatija

preuzimlje **gradnje kuća, villa, hotela, cesta** itd. u kotaru i vani. — Vlastita proizvodnja p j e s k a za gradnju i š l j u n k a za posipavanje puteljaka.

Pisarna u vlastitoj kući. Telefon: Opatiji 186, Matulji 5.

Dr. Friderik Groyer

- - Matulji - -

(pokraj želj. postaje).

Ljećnik za sveopće bolesti, specijalist za očne bolesti i kirurg

Ordinira svaki dan od 8—11 sati prijepodne i od 2 — 4 sata p. p.

Posjećujte opatijsku trgovačku kuću

M. Pejin

VILLA IVAN, pored obć. trga.

NAJBOGATIJI IZBOR

pomodne i manufakturne robe, platna, rublja, sagova i zastora.

Specialitete: Ženske i muške konfekcionirane robe.

Umjerene cijene.

Narodni Dom, Volosko

(Svratište „LIBURNIJA".

Moderno uredjena gostiona, restauracija i kavana.

Svaki dan i u svako doba svježa jela i pića.

Prava domaća vina. — Pivo iz bačve. — Dobra kuhinja. — Moderno uredjene sobe za ukonačivanje stranaca.

Točna podvorba. Ciene umjerene.

OBJAVA.

Podpisani daju ovime sl. općinstvu na znanje, da su svoju novo i moderno sagradjenu

pekarnu

domaćeg, crnog, bielog i sitnoga peciva

otvorili, te se sl. općinstvu danomice dva puta sa svježim pecivom svake vrste služiti moći.

Na zahtjev cjenj. mušterija će se pecivo točno u rečeno vrijeme takodjer u kuću dostavljati.

Za mnogobrojno povjerenje se preporučuju

(Telefon 185.) **Mandić i Krajovan,**

Trgovina speceraja i delikatesa, „Villa Vinko". Podružnica: „Vrutki ulica". Opatija.

Trgovina brašna na veliko.

Najpovoljniji izvor za kupovanje životnih namirnica

Prva istarska

umjetna knjigovežnica

Mihovil Vahtar

Nabavljač c. k. državnih činovnika.

Opatija-Škrbići, Villa Miramar,

opremljena najmodernijim strojevima sa elektr. obratom.

Izradjuje sve u struku pripadajuće radnje od najjednostavnije do najfinije narudžbe.

Okviri za slike,

svake vrste i veličine sa ili bez stakla izradjuju se po svakoj želji, brzo i jeftino.

Trgovina papira

te pisaćih i risaćih sprava.

Josip Ferlan, Volosko

glavna cesta

Preporuča svoju dobro sortiranu

trgovinu

mirodija, kolonijala i prekomorske robe

sa skladištem

fine kave, čaja, ruma, konjaka i likera te finog dalmatinskog i francuskog ulja

uz vrlo povoljne ciene. Na zahtjev šilje franko u kuću.

Telefon broj 93.

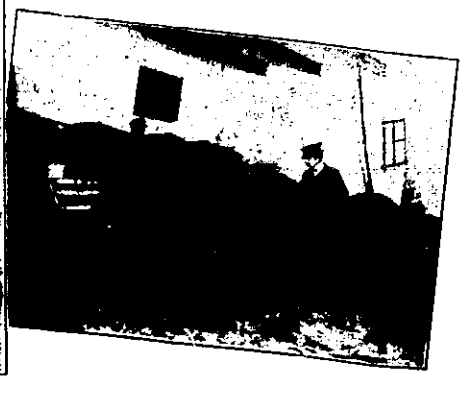

Stjepan Vladišković, Volosko

Trgovina vinom na veliko i malo.

Posujilnica u Voloskom

registrovana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez otpovjedi, pridržaje si ipak u osobitim slučajevima, pravo otkaza u smislu § 8 društvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedjelje ili blagdana od 9 do 12 sati prije podne i od 3 do 4½ po podne.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u Voloskom broj 11.

Jadranska banka u Trstu

Filialka u Opatiji.

Kupuje i prodaje vriednostne papire, valute, devize. Predujmove na vrednostne papire.

Mjenjačnica

Burzovni nalozi.

Uložci na knjižice kao i na tekući račun. Gradjevne vjeresije.

Naklada i vlastničtvo N. R. O. Tiskara V. Tomičić i dr., Opatija. Uredjuje Ante Vahtar.

Broj 28. Pula, u četvrtak dne 13. julija 1911. God. XLIII.

Oglasi, pripošlana itd. naplaćuju i računaju se na temelju važećeg cienika ili po dogovoru.

Svi za predbrojbu, oglase itd. imaju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču poslati administraciji lista u Pulu.

U svakoj naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ako list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u zatvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Brzojavnog računa br. 847·849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i stanje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Proslava „Narodnog blagdana" u Hrvatskoj.

Krasna i plemenita zamisao, da se ima svake godine dne 5. julija t. j. blagdan velikih slavenskih apoštola Ćirila i Metoda proširiti i utvrditi širom svih hrvatskih zemalja kao „Narodni blagdan", zahvaća u našem narodu sve to dublje korjenje. Prošle godine slavilo se je prvi put dne 5. julija kao „Narodni blagdan" i to samo u nekojih većih gradovih Hrvatske i tu i tamo u Dalmaciji, Istri itd. Netom minulog 5. julija proslavljen je taj dan vrlo svečanim načinom u svim skoro gradovima Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne i Hercegovine te naše Istre; nu sve te gradove nadkrilila je u tom pogledu priestolnica sviju Hrvata, naš krasni i ponosni Zagreb.

Ta crkveno-narodna proslava posvećena bijaše posvenia prosvjetnoj svrsi, radi koje bijaše zamišljena. Podizanje pučkih škola, širenje i promicanje pučke prosvjete u onih krajevih naše domovine koji su najviše izloženi tudjinskoj navali ili najezdi. Medjumurje i jedan dio Slavonije, gdje nastoje Madjari i Niemci raznarodit staro hrvatsko stanovničtvo putem madjarskih i njemačkih škola, imadu da okuse blagodati „Narodnog blagdana" time, da se tamo ustroji hrvatske pučke škole, koje će narod obraniti od odnarodjivanja. Za njima ili usporedo dolazi naša Istra odnosno naša „Družba sv. Ćirila i Metoda", koja širi hrvatsku prosvjetu u onih stranah Istre, gdje je naš narod bez škole i gdje je najviše izložen talijanskoj navali.

U čisto prosvjetnu svrhu zamišljen je dakle „Narodni blagdan", koji je ljetos proslavljen u širem obsegu i kojeg će plodovi znatno promaknuti našu pučku prosvjetu.

Proslavi „Narodnog blagdana" stojao je i ovaj put na čelu bieli naš Zagreb, čije se je gradjanstvo upravo natjecalo da si osvjetla lice i da činom dokaže koliko mu na srcu leži pučka prosvjeta u ugroženih hrvatskih pokrajinah.

O toj proslavi doznajemo iz Zagreba koliko sliedi:

Sabiranje mladara sa pučku prosvjetu.

U sriedu dne 5. o. mj. u jutro rano navjestilo je gruvanje topova sa groblja Sv. Roka da hrvatski narod slavi „Narodni blagdan".

Ulicama glavnoga grada obilazila je svirajući budnicu glazba, a odbor za narodni blagdan našao se rano na okupu.

Odmah zatim postavljeni su po uglovima stolovi sa žarama, oko kojih se okupile gospodje i gospodjice, da sabiru od prolaznika prinose za hrvatske škole. S radošću možemo konstatirati, da je občinstvo rado davalo u škrabice svoje doprinose, pa ako i nisu bili veliki prinosi, ipak je nabrana liepa svota (preko K 10.000).

Sv. misa na Griču.

(Ugornjem gradu pred kraljevskom palačom.)

U 9 sati prije podne služio je vladika križevački dr. Julijo Drohobecky na Griču pod vedrim nebom uz veliku asistenciju svečanu službu božju. Na južnoj strani Griča bio je postavljen žrtvenik, urešen Urbanovom slikom svete braće Ćirila i Metoda. Misa je služena, dakako, grčkim obredom, a odgovore je pjevao zbor „Vienca" zagrebačkih klerika.

Na Griču je bilo veliko množtvo občinstva i uglednog gradjanstva, medju njima cieli klub većine gradskog zastupstva sa gradonačelnikom g. Holjcem na čelu, što se veoma liepo dojmilo gradjanstva.

Kad je biskup uz veliku asistenciju u podpunom biskupskom ornatu s krunom na glavi i biskupskom palicom u ruci dolazio zapjevali su pjev či „Vošel jesi . . .", a publika je otvorila špalir. Za tim je počeo sam crkveni obred.

Kad je bilo pročitano evangjelje, stupio je svećenik latinskog obreda prof. dr. Rožić pred žrtvenik i držao propovjed. Propovjednik je u svojoj propovjedi naglasio kako su sveta braća Ćiril i Metod trpili i patili od latinskog svećenstva.

Nakon propovjedi nastavljena je služba božja, koja je potrajala skoro do pol 12. Tom svečanom službom božjom je ujedno proslavljena 300-godišnjica obstanka grko-katoličke biskupije u Hrvatskoj.

Svečani komers.

Na večer istog dana je odbor za proslavu „Narodnog blagdana" pripravio komers u korist hrvatskih škola. Vrt „Nove Pivane" u Draškovićevoj ulici bio je upravo prepun gradjanstva, koje je pohrlilo na ovu svečanost.

Već u 7 sati u večer počeo se vrt puniti občinstvom, koje je htjelo, da zaposjedne što ljepša mjesta.

Sam komers započeo je u 8 sati, kada je predsjednik odbora dr. Rudolf Horvat pozdravio gradjanstvo a u prvom redu gradonačelnika Holjca, koji je preuzeo pokroviteljstvo nad „Narodnim blagdanom", te je u svom govoru istaknuo važnost ove slave, koja je eminentno kulturna, jer se radi za prosvjetu naroda, a tek prosvjetom se može doći do slobode.

Taj govor popraćen je bio burnim pljeskom občinstva, a glazba je na to odsvirala hrvatsku himnu.

Gradonačelnik Holjac najsrdačnije se zahvalio na pozdravu i izjavio, da je spreman uviek raditi za narodnu stvar.

Občinstvo je ovaj govor popratilo burnim pljeskom, a vojnička glazba zasvirala je „Još Hrvatska nij' propala!"

Iza toga zaredali su govori, a glazbe pružile su občinstvu dovoljno glazbenog užitka.

Za tim se prešlo na koncertni dio, koji je otvorilo srbsko pjevačko društvo „Balkan", odpjevavši krasnu Novakovu „Hrvatskoj".

Nakon toga su zaredali koncerti ostalih pjevačkih društva naizmence s glazbom. Pjevačka društva pjevala su alfabetskim redom; i to „Kolo", „Merkur", „Sloboda" „Sloga" i „Zvonimir".

Zabava je ugodno tekla do u jutro. Občinstva je u vrtu bilo toliko, da se morao ukinuti ples, jer je dvorana bila zapremljena občinstvom, pošto nije bilo mjesta u vrtu.

Raspored koncerta: 1. Fučik: Hercegovačka poputnica, orkestar. — 2. Zajc: „Momci na brod", ouvertura, orkestar. — 3. Šebek: „Bugarski plesovi", orkestar. — 4. Šestak: „Prosvjetom k slobodi", muški zbor i orkestar. — 5. Fall: „Lijepa Rizeta", valčik, orkestar. — 6. Zajc: Dvopjev i finale iz opere „Nikola Šubić Zrinjski", orkestar. — 7. Ipavec: „Brodar", muški zbor. — 8 Leibold: „Hrvatski dom", potpourri, orkestar. — 9. L. Kuba: a) „Co to máš má milá . . . . b) „Už mou milou do kostela vedou . . . (češke pjesme) muški zbor i orkestar. — 10. Fantazija iz opere „Prodana nevjesta", orkestar. — 11. Vogrić: Zbor iz „Zlate bajke" broj 4., muški zbor i orkestar. — 12. Ipavec: „Domovina", orkestar. — 13. Smolik: „Vesela Dalmatinka", orkestar. — 14. Zajc: „Svatovac", srijemska nar. pjesma, muški zbor i orkestar. — 15. Kreiček: „Kolovrátek", koračnica, orkestar. — Pjevačke točke dirigira gosp. kapelnik H. O. Vogrić.

Za svesokolski slet u Zagreb. Starješinstvo ovdješnjeg Sokola pozivlje sve one, koji će poći u Zagreb na svesokolski slet i kane uzeti posebni stan a ne zajednički, da se kroz ovaj tjedan za tu svrhu prijave kod staroste Sokola br. Stihovića u Posujilnici.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Sastanak Narodnog Vieća. U nedjelju dne 9. t. mj. sastalo se je u Pazinu Narodno vieće da stvori odluku u pitanju muškog učiteljišta. Na sastanku bili su svi naši zastupnici, skoro svi načelnici narodnih občina, odaslanici učiteljskog zbora učiteljišta u Kastvu, zastupnici učitelj. društva „Narodna Prosvjeta", kot. škol. nadzornici i drugi pouzdanici iz Istre. Nakon odulje rasprave prihvaćena je u tom pitanju sliedeća resolucija:

1. Narodni zastupnici na istarskom saboru i na carevinskom vieću imadu kod nadležnih oblasti izposlovati, da se što prije hrvatsko učiteljište premjesti iz Kastva.

2. Povjerava se klubu narodnih zastupnika da odredi mjesto za novo sieto učiteljišta.

3. Naredjuje se narodnim zastupnicima na istarskom saboru i na carevinskom vieću, da imaju isposlovati te se kao za odštetu toga ustanovi u Kastvu podpuna zidarsko-graditeljska obrtna škola.

Velika pučka zabava s koncertom. Pod rodoljubnim geslom „Prosvjetom k slobodi" priredjuju sva naša narodna društva u Puli u nedjelju, dne 16. jula 1911. u vrtu „Narodnog Doma" veliku pučku zabavu s koncertom.

Čisti dobitak namjenjen je u korist hrvatskih škola grada Pule i okolice. Na koncertu sudjeluje muški zbor „Hrv. pjev. i glazb. društva" i glazba c. i k. bojne mornarice. Ulaznina 50 para po osobi. — Početak u 5 sati po podne. — Darovi se primaju sa zahvalnošću. — Kroz cielo vrieme zabave bit će tombola, srećolov, šaljiva pošta itd.

Kad se sjetimo kakove sve borbe moramo izdržati s našim ljutim narodnim neprijateljima Talijanima glede škola u našem jeziku, nit malo ne dvojimo, da će u nedjelju pohititi sve što ćuti slavenski na ovu rodoljubnu pučku zabavu i tako ne samo pokazati našim protivnicima kako i naša srca toplo i s velikim čeznućem gine za prosvjetom, koju nam Talijani i austrijske vlade kroz stoljeća barbarski krate, nego i poduprieti rodoljubnu svrhu zabave i time pomoći do izgradjenja one narodne zgrade u kojoj će počivati naš narodni obstanak. Tko ne želi našu narodnu smrt, taj će u nedjelju po podne svim svojim rodoljubnim žarom pohrliti u vrt Narodnog Doma na zabavu za naše hrvatske škole, iz kojih će se u nedalekoj budućnosti razsijati po cielom ovom gradu budućnosti razsijati po cielom ovom gradu sjajna luč naše narodne prosvjete, te razsadnice bolje naše budućnosti i oslobodjenja iz jarma tlake i tiranije talijanskih sredovječnih sinjorotta.

Lošinjski kotar:

Izlet lošinjskih izroda u Ćunski. Na Petrovo priredise lošinjski poprdili izlet u Ćunski. Drugih godina znali bi taj dan poći u Veliki Lošinj, ali, tamo ne smiju da se pokažu unatrag dviju godina, jer bi se znalo ponoviti žalosno iskustvo, što ga tamo doživiše na Petrovo. Istina, oni to i sami nekako naslućuju, ali neće da to očito kažu, već se skrivaju pod kojekakvim krinkama, a najdraža im je ona: Ne ćemo medju croate, gdje je Spinčić raskrio svoj šator, već idemo u posjed messer Rizzia. Tako?! Znatiželjni smo samo, da li se ovakovim izjavama slažu veloselski poprdili, koji su kod zadnjih izbora htjeli da se rehabilitiraju, ali su uz sve izborne nepodoštine skrhali zube. Uz svu halabuku nije ih u Ćunski došlo mnogo, a to je i posvo naravski, jer pravi Maloselci ne pušu u rožinu raznih Padrina, Prezjeliti i drugih tima sličnih. Nekoliko namiguša, djećurlije, komunista i slavna glazba, to ti je bila sva lošinjska elita. Dašto da ih braća „chiusi" primiše objeručke, ta od zaglupljenih stvorova nije moguće drugo ni iščekivati. Bilo je svakojake krike: viva Rizzi, viva Istria italiana (kao što je Ćunski pun Kalabreza Kukića, Stuparića, Hroničića, Karčića, Marinculića, Premuša itd), a nije izostao ni onaj viva Chiusi italiana. Eh sudbina jarac! Zaisto bolje karakteristike nema za zaslužene Ćunšćane do li: Chiusi u svemu, samo ne u bedastoći. Naravno, da medju ove ne ubrajamo one svijestne i čelične, što pripadaju hrvatskoj stranci, koji ne dopustiše ni onog dana da se vriedja njihovo narodno ćućenje i

značaj mjesta, već su na svaki izaziv sa strane raznobojnih poprdila odvraćali povicima: živio Laginja, živila hrvatska Istra, Ćunski itd. Posebna čast ide našim djevojkama, koje su, dvije i dvije, cestom pjevajući narodne budilice, utukle gradsku finoću dronjkavih namiguša. Nu da, ovo pjevanje smetalo je još jednu — ne znamo da li crnu ili bijelu dušu — koja je inače nadaleko poznata sa svoje slatkoće, ali lija lijava. davno je već dolijala. Znalo bi bit i popare! Poručamo: nama u hrvatskom selu Ćunski ne smeta hrvatska pjesma, a šjora bi lošinjska bolje učinila, da načuhiri uši, pa će čuti, što se selom halabuči. Jeste li razumjeli? Drugi puta o našem poštanskom sabiralištu.

Cres 2. julija. (*Stoljetna gospodjica.*) Uprav današnjim danom 2. t. mj. g. 1911. dovršila je mala Gospodična Mariettina Mitis 100 (riečju sto) godina svoga života. Mislite li možda da je umrla? Ah! ne, ona je živa, a tko bi mogao znati kad će umrieti, obzirom na njeno zdravo stanje. Kad se to dogodi, onda ću Vam pisati budem li živ, jer je i meni odzvonilo 86 godina, inače drugi će Vam javiti mjesto mene. Ona je od vlastelske poštene i pobožne kuće; roditelji njezini, braća, sestre bili su uprav gorostasi; nečaci kapetani od Loyda muževi su snažni i umni, a jedan je prof. i ravnatelj Italjanske gimnazije u Puli, a ipak ona nije visoka nego samo jedan metar. Stanje ove stoljetne gospodjice je posve povoljno. Jede redovito kao zdrava na obroke, a kadkad i *ädicjonalom*, a prem da već dvie godine leži na krevetu, buduć je izdale noge, tjelfunkcionira kao u zdravoj osobi, što je u tako visokoj dobi vriedno svake pažnje. Govori glasno i razgovijetno, um, pamćenje čisto i bistro. Evo dokaza o tom. Jučer pr. podne posjetio sam ju, ona me primi uzhićenim veseljem i milo se smijući i izraziv mi radost što sam se dostojao doći njoj u posjete, stala mi odma pričati doživljajuć mi u pamet naše igre od 74 g. natrag, kad bi ona sa svojom sestrom Madre Luigiom došla na vrata od Klauzure da mi podavaju robu za ures crkve prigodom svečanih blagdana. Mnogo smo o tom pričali, a bila je prisutna gospodjica Mimi, njezina nećakinja, koja mi kazala, kad je pala rieč o *apetitu* da još jučer joj je rekla Mariettina: *ti sa, Mimi, per doman preparame qualche cosa de bon.* Toliko je u dobrom stanju da joj pohodi ni najmanje ne dosadjuju, dapače želi da ju Cresani dodju posjetiti, i da se snjimi porazgovara. Od ranoga jutra čitava ulica koja vodi u kuću te čudnovale stoljetne gospodične, bila uresena zastavama, preko dneva bilo je gotovo hodočašće, primila je mnogobrojne čestitke poštom, a kruna svima bio je brzojav sa blagoslovom Sv. Oca pape Pia X. po drž. tajniku Mery del Wal.

U sutonu svirala je mjestna glazba vesele davorije ispud prozora jubilarice, a puk kao da je velike svečanosti naužival se, i zabilježio ovaj dan na uspomenu dojduće generacije. — O. F. D.

Družbina škola u Malom Lošinju za družbin dan. Učiteljstvo družbine škole u Malom Lošinju sabralo je za Družbu, na družbin dan, medj školskom djecom K 29·04. Evala našoj uzdanici! — Potanji izvještaj biti će otisnut u „Ml. Hrvatu," kome će se i novac poslati. Bilo bi poželjno, da se do godine uvede običaj sabiranja milodara u svim školama hrvatskih zemalja. Kad bi svaki učenik(ca) dao samo po nekoliko para, sabralo bi se na taj način nekoliko tisuća kruna. — Na posao učitelji!

*

Na ulazu u izložbu ženskih ručnih radnja i risarija družbinih škola u Malom Lošinju ubralo se K 15·32. Novac uručen je blagajniku mjesne podružnice.

Krčki kotar:

Vrbnik početkom julija. Čidim se da Vam do sada nje nitko javio, da se ovdje gradi vodovod, te kako su radnje već tako napredovale, da su kanali i polaganje cievi dovršeni sve do place, te se je nadati, da će najdulje do konca augusta biti sve radnje gotove i Vrbnik obskrbljen zdravom i hladnom pitkom vodom. Tim vodovodom biti će pučanstvu u velike olahkoćena dobava vode, jer će od tada imati svaki vodu tako reć ispod prozora, pošto će biti po gradu ponamješteno više studenaca na raznim mjestima za porabu onima koji neće ili nemogu da im voda bude dovedena u kuću. Tom izgradnjom udovoljeno je napokon jednoj od najglavnijih potreba svakoga grada i ispunjena napokon toli dugo i željno očekivana želja pučanstva. Voda je vrlo čista i zdrava iz Rovoznika i Grabrovnika. Ovim djelom zaslužuje sadašnja občinska uprava svaku pohvalu, što je znala ili bila tako sretna, da se je pod njezinim vodstvom dovršilo toli važno djelo.

*

Pred neko vrijeme ustanovilo se ovdje društvo za poljepšanje grada Vrbnika, te je već, u koliko to dosadanja skromna sredstva dopuštaju, počelo i raditi. Takvo društvo je vrlo potrebito, te se preporuča osobito vrbničkoj inteligenciji po svietu posebnoj pažnji, da svojim doprinosima to mlado društvo podpomogne osobito u zametku, kada svaki rad treba najveće pomoći hoće li da u budućnosti donese ploda i koristi.

*

Naš Vrbnik uz ovo dvoje napredovao je u najnovije vrieme i na polju ribarenja. Pod konac junija naime doplovište u našu luku dvie ladje na motor, sagradjene u Malom Lošinju. Inicijativu tom modernom podhvatu dao je naš domorodac g. Ivan Butković iz Rieke, tako te će ta vrlo praktična novost ribarenja biti ne samo na čast Vrbniku nego i pučanstvu od velike koristi. Te motorne ladje izgradjene su vrlo ukusno, te sa svojom ljepotom i tehničkom radnjom nadkriljuju sve takove vrsti koje posjeduju crikvenićani. Na tim ladjama bit će namješteni sami domaći ljudi, te nam upravitelj ladja jamči, da će se i na tim ladjama ponosno vijati naša hrvatska trobojnica. Doskora početi će ribovati s tim ladjama, te je poželjno da i samo pučanstvo pozdravi taj podhvat onom susretljivošću, koju iziskuju žrtve i trudi, što su ih uložili pokretači u to važno i korisno poduzeće.

Na taj podhvat upozorujemo osobito i posebno c. k.pomorsku vladu u Trstu i c. k. lučko poglavarstvo u Lošinju kao što i c. k. kolarsko poglavarstvo u Krku kao obrtnu oblast, da taj podhvat ne samo podupru i podpomognu nego i pruže sve polakšice koje zakon dava sličnim obrtima Dapače je dužnost državnih oblasti, da taj podhvat već sada u početku izdašno pomognu kojom novčanom podporom, da time potaknе i osokoli mlado društvo na živirad u korist prospjeha ribarskog obrta i vrbničkog pučanstva, jer će iz tog podhvata najveću korist crpsti vrbničani, osobito oni domaći te su zaposleni kod tog podhvata.

Ovom prilikom takodjer upozorujemo c. k. pomorsku oblast, da strogo naredi svom namješteniku u Krku kao pazitelju ribolova, da češće pripazi na ribare g. Skomerže iz Crikvenice, koji se vrlo često zaletaju svojim ribarskim motorima u naše vode više puta tik do obale i tom namješteniku zapoviedi da takve pritužbe prosliedi na nadležno mjesto i po istini izvjesti, jer pada velika sumnja na njega, što se on često zaleti u Crikvenicu i tamo ga se vidja kako odviše prijateljski obći sa poduzetnicima crikveničkog ribolova. Tu našu sumnju pojačava još činjenica što je taj namještenik za ribolov c. k. pomorske vlade došao u noći od prosle subote na nedjelju (8. na 9. t. mj.) nadzirati ribarskim motorom g. Skomerže iz Crikvenice vrbničke ribare, koji su svetiljkama ribarili na golčiće (skuše) te svekolike prijavio, jer da su ribarili u nepropisano doba. U koliko bi ta prijava po zakonu mogla biti opravdana, čini nam se ipak vrlo neopravdana kad se pomisl koliko siromašni ribari žrtvuju troška i vremena, pak u propisano doba ili radi vremena (a što je često u našem konalu) ili što riba baš tada nema ili što slična izgube noć i naprave trošak i najposlje ne ulove ništa, što dokazuje činjenica, da su svi ribari ove godine slabo prošli. Ako su sutnotu opazili, da se je pojavilo ribe i otišli ribariti time nisu učinili nikakav prestupak, jer su to učinili iz prieke potrebe, pak se nadamo da će pomorska oblast uzeti ove okolnosti u obzir i prijavu radi toga staviti ad acta.

Ovime ne mislimo prigovoriti pazitelju ribolova u Krku jer on je učinio samo svoju dužnost, te molimo c. k. pomorsku oblast da ga uputi, da tu svoju dužnost i po prisegi i po položaju vrši strogo i prema crikveničkim ribarima te se ne zaljetaju u naše vode loviti ribe. Uputno bi bilo takodjer, da za svoje nadziranje nebi upotrebljavao ribarske motore iz Crikvenice, pak će tako dati manje povoda kakvoj opravdanoj sumnji glede njegove nepristranosti. Sapienti sat!

Sokol u Puntu, Tek je prošao mjesec dana, da smo ustrojili sokolsko društvo, pa da vidite kako lijepo napreduje!

Broji preko 80 članova, medju kojima su 52 izvršujuća. Redovito je vježbanje 3 puta na sedmicu. U pomladak ubrojio se takodjer lijepi broj djećaka, s kojima su već započele priprave za lamburaški zbor.

Izvršujući članovi pokazali se evo već po drugi put pred občinstvom, koje ih je oduševljeno pozdravilo.

Sokol uzeo je na sebe inicijativu, da na čedan način proslavi narodni blagdan. Zamolili smo gosp. župnika, da na dan sv. Ć r. i Met. služi sv. misu, čemu se je on dragovoljno i odazvao. Sv. misi prisustvovao je „Sokol" korporativno, sa školskom mladeži. U oči samog pak blagdana, zadovoljili smo se predavanjem u Sokolani o značenju narodnog blagdana. Milodara se ovog ljeta nije bralo, pošto je prošle godine, baš u predvečerje 5. srpnja, tuča uništila gotovo sve vinograde, zbog čega se u samom mjestu još i danas osjećaju teške posljedice.

Pred malo vremena obratili smo se na vidjenije sumještane u mjestu i izvanu, s molbom, da bi društvo podupri barem u početku, nu našem pozivu tek se nekoji odazvali. Još jednom ovim putem molimo sve rodoljube, da podupru naš korak, da nas ne puste samim sebi!

Zadaća je naša čista i sveta i svaki najmanji darak bit će položen jedino domu na oltar.

Voloski kotar:

Kom. mala realna gimnazija u Voloskom-Opatiji. C. k. ministarstvo za bogoštovlje i nastavu u Beču odlukom svojom od 25. VI. 1911. br. 24.935 podijelilo je I. i II. razredu ovoga zavoda uz istodobno priznanje reciprocitetnog odnošaja u smislu §. 15. zakona od 19. IX. 1898. pravo javnosti za školsku godinu 1910./11.

Prisilimo tudjince da se drže ugovora. Iz Voloskoga primamo: Čitali smo u Vašem cienjenom listu a čitamo često i u ostalim našim listovima svakojakih pritužaba na upravu ovdješnje električne željeznice, koja vozi od Matulja preko Voloskog-Opatije-Ike do Lovrana. Najviše pritužaba bilo je proti rečenoj upravi, što ignorira jezik putujućeg občinstva t. j. hrvatski naš jezik. Pruga rečene željezn. teče po hrvatskom zemljištu od početa do kraja; njom se vozi većina našeg naroda a što je najglavnije, uprava ili poduzetničtvo te željeznice obvezala se pismeno, da će poštivati i rabiti u svo. službi takodjer hrvatski jezik. Ali uprava te željeznice nedrži se svojih obveza u tom obziru. Nu naše občine, koje su s tom upravom ugovore sklapale, imaju nesam. sveto pravo nego i svetu dužnost, da t. upravu na vršenje dužnosti čim prije čim odriešitije pozovu.

Obzirom na te uvjete u ugovoru primamo iz Kastva:

Pripominjemo, da u nagodi občine Kastav sa spomenutim društvom radi odstupljenog obć. zemljišta u svrhu gradnje dotične pruge, obvezalo se društvo izmedju ostaloga takodjer slijedeće:

„Napisi, oglasi i sve prometne tiskanice željezničkog poduzeća imadu biti sastavljene pravilno i u *hrvatskom* jeziku, te moraju i namješteníci, koji dolaze u dotica. sa pučanstvom biti vjesti hrvatskom jezi-ku."

Občine Volosko i Veprinac jesu takodjer valjda zahtjevale hrvatski jezik.

Ako spomenuto društvo toga ne vrši može se svakoji pritužiti dotičnom obć poglavarstvu da ga na red pozove.

Narodne občine, pozovite tudjince na vršenje njihovih obveza, i dužnostih.

Drzovito Izazivanje. Pred nama na stolu leži omot ili kuverta pisma c. k. bađdarskog ureda u Kastvu. Na tom omotu stoji odozgo tiskano:

K. K. Eichamt Castua

Bl.

Au.

in

Ecoffo — Portofrei.

Uz gornji naslov pritisnut je pečat ili žig sa napisom:

K. K. Eichamt Castua.

i to na gornjem dijelu žiga, povrh carskog orla. a na donjem dijelu:

I. R. Ufficio di suggio Castua.

Mi smo se nedavno pritužili na isti ured radi sličnog slučaja. Držali smo tada, da se ovakvi slučajevi neće više opetovati i to tim više pošto smo pozvali i občinsko glavarstvo u Kastvu da taj rugobi na put stane.

Prevarili smo se. Dotični ured ignorirao je naše opomene, a občina il nije ništa učinila il je i nju taj ured ignorirao.

Bilo jedno ili drugo, očekujemo od rodoljubne uprave hrvatske občine u Kastvu, da će smjesta poduzeti — ako već nije — potrebite korake, da već jednom prestanu na c. k. bađdarskom uredu sa ovako drzovitom provokacijom.

Pazinski kotar:

Narodni blagdan u Pazinu. Kako naši ljudi u Pazinu i okolici u znoju lica svoga svakdašnji svoj kruh služe, nije moguće narodni blagdan svetkovati na dan djelatni. Toga radi bila je u srijedu 5. o. m. u proštijskoj crkvi u 7. s. u jutro pjevana sv. misa u čast sv. Cirila i Metoda, a drugi dio proslave bio je u nedjelju 2. o. m. u vrtu „Narodnoga Doma,.

Točno u 5 sati po podne zasvira naša glazba. Svih šesnaest točaka biranoga programa izvedeno je na veliko zadovoljstvo prisutnoga naroda. Ne znamo, što bi više pohvalili, da li našu glazbu ili gu-slanje i pjevanje naših gimnazijalaca, da li pjevanja učenika i učenica pučke škole ili krasni nastup muškoga i ženskoga sokolskoga pomlatka? Osobita hvala ide gosp. Štaflu, koji je u kratko vrijeme naše vrijedne seljačke sinove onako lijepo u glazi uvježbao i time dokazao, da je naš seljo stvoren i za više stvari. Velika je zasluga gosp. Filiplića, koji je dnevno vanredom požrtvovnošću i ljubavlju vježbao mlade naše sokoliće i sokolice, Ona su nas dje-

čica do suza dirnula svojim krasnim redom i savršenim vježbanjem. Neumoran je i naš dobri prof. Šantel, koji je s gimnazijskom mladeži onako lijep uspjeh postigao. Učiteljskomu zboru pučke škole, kao i gosp. Brajši, koji je dječake i djevojčice one skladne narodne pjesmice naučio, ide svaka hvala. Naše gospodje i gospodjice mnogo su učinile, da je slava tako sjajno uspjela. Gospoda odbornici cijeloga širega „Odbora za prosvjetu„ vrši li su s pravim samoprijegorom svaki svoju rodoljubnu dužnost tako, da je sve išlo u najboljem redu. I drugi su se upravo natjecali, da tu pravu narodnu slavu uzveličaju. Mnoge gospodje i gospoda poslaše krasne i skupocjene darove. Svi su bili puni rodoljubne gorljivosti i zanosa.

U prigodnom je slovu prof. Novljan prikazao *narodnu misao* u radu sv. braće Ćirila i Metoda. Ocrtao je njihovu borbu i patnje, koje su morali prepatiti radi svoga osvjedočenja. Sjetio se Grgura ninskoga i nedavnih progonstva protiv našega jezika u crkvi. Završio je našom borbom za škole i narodnu prosvjetu te rekao, da se naša narodna misao već preko tisuću godina mora neprestano na isti način boriti, radi nje su ponajbolji sinovi naroda našega morali trpjeti, ali uvijek je pobjedjivala i pobjedit će, jer je živa u srcima našim.

Ta prekrasna slava ima vanredno veliko značenje, jer su se na njoj u pravoj narodnoj slozi sakupili i gospoda i radnici i seljaci, muško i žensko, mlado i staro. Tu si uz narodnoga svećenika vidio učitelja, obrtnika, odvjetnika, seljaka, profesora, trgovca, radnika, suca, razne državne, općinske i privatne činovnike. Uz finu gospodju i gospodjicu sjedila je čedna seljakinja, žena i kćerka obrtnika, radnika itd. Milota bijaše zagledati to društvo od kojih dvije lisuće duša. Uspjeh moralni i materijalni bijaše sjajan i skupilo se preko 900 (devet stotina) kruna. Odbor je veoma štedio i nastojao, da ni filira bez potrebe ne potrosi, pa će od te velike svote krasan dar doći domu na oltar.

Živio hrvatski Pazin! Samo tako na prijed!

Dar našoj Družbi g. J. E. Vrabec, kapelan u Žminju, poslao nam je u proslavu narodnog blagdana sv. Ćirila i Metoda dne 5. o. mj., iznos od K 10·—. Hvala mu! — Slijedili i drugi mogućnici njegov primjer.

Ispiti zrelosti na c. k. velikoj hrvatskoj gimnaziji u Pazinu. Dne 6. i 7. srpnja održali su se pod predsjedanjem vladina savjetnika i c. k. ravnatelja gosp. Frana Frankovića usmeni ispiti zrelosti na c. k. velikoj hrvatskoj gimnaziji u Pazinu.

Od 16 javnih učenika VIII. razreda pristupilo je ispitu samo 12 i 2 eksternista. 3 javna učenika nijesu zadovoljila po iz jednoga predmeta koncem školske godine te moraju prije ponoviti ispit iz odnosnoga predmeta, a 1 polegat će radi bolesti istom u jeseni ispit za II. semestar ove školske godine.

Zrelim s odlikom proglašeni kandidati jesu: Marko Belanić iz Ilovika, Antun Marčac iz Pićna, Mate Mihaljević iz Medulina, Antun Ružić iz Kašteliera i Josip Žerjav iz Boljuna, a zrelim proglašeni: Danilo Bolonić iz Sv. Petra u Šumi, Dušan Bunc iz Kastva, Vjekoslav Elersić iz Pazina, Iv. Kalčić iz Malog Brguda, Franjo Mahne iz Tatra (eksternista), Bogdan Novak iz Vranskoga u Štajerskoj (eksternista), Jakov Pečar iz Bazovice, Antun Sedmak iz Koritnica u Kranjskoj i Viktor Sosić iz Općine.

Za podružnicu u Pazinu. Gosp. Mate Mohorovičić predao je podružnici družbe sv. Ć. i M. u Pazinu K 25·80, kao preostatak sakupljene svote za krijes prigodom narodnog blagdana.

Porečki kotar:

Izbori za carevinsko vieće u Karojbi. Velecienjeni g. uredniče! Dugo je vremena prošlo, a da se nije od ovih krajeva ništa čitalo, i baš sada po dovršenju izbora za Beč, molim Vas, da mi izvolite tiskati par redaka, da svijet znade kako se je ovdje dogadjalo u vrieme od izbora.

Godine 1907. imala je sekcija Karojba glasova za hrvatsku stranku 743, a samih 10 imao je Bartoli a ove godine bilo je 634 za hrvatsku stranku, a za Candussia bilo 22 glasova, dakle 12 više.

Mi znamo komu se mogu talijani zahvaliti za taj njihov napredak u našoj sekciji u Karojbi. To je jedan od onih 12 Apostola iz Kaldira. To ti je brate onaj Juda izmedju dvanajstorice koji je prodao sebe i druge nagovorio, da glasuju za Talijane. To ti je brate onaj Juda kega ćeš lahko poznati kada dodješ u Kaldir samo ako ga vidiš, jer je sličan Judi.

Taj Juda, prvi mu je put da je glasovao poslje odkad je tajno glasovanje, i za prvi put dao se je na agitaciju za Talijane a proti svomu narodu, i zaslieplo je nekolicinu koji su išli glasovati za svoga neprijatelja.

Čudo se i na dan izbora u Karojbi od mnogih „Onaj izdajica kriv je, da su i stari nekoji prodanci došli na izbore". Poznato se ih koji su za talijane glasovali, jer su im oči padale, jer su bili prevareni od one proklete zmije. Narode! Ako si i sada bio prevaren od Jude propalice, od sad nemoj se pustiti prevariti, jer mislim, da ga dobro poznaš kakva je ono otrovnica. Znaš kako se on previja pred talijanskom gospodom, samo, da mu dadu za kašu, da može djecu prehraniti.

Niste li valjeh kako je onaj dan išao iz Karojbe u Motovun, da dade izvješće talijanskoj gospodi kolko ih je oskrvnio, i da lamo učini fraju, i pomože čuti veselje talijanskoj pobjedi.

Seljače! Ako si i ovaj put sagriešio davši svoj glas svomu neprijatelju, odluči barem sada, da nećeš više tako učiniti i Bog će u oprostiu, jer znaš da si sagriešio, davši svoj glas svomu neprijatelju, dao si nož talijanu da te sa tvojim nožem u srce bode.

Kad glasuješ za tudjinca Latina a proti čovjeku svoje krvi i jezika tad radiš proti sebi i svom narodu.

Iz Novaki kod Motovuna. Želja čitavog pučanstva ove župe toliko godina već očekivana, se je napokon ostvarila. Župljani Novački mogu biti ponosni što onaju sada sasma novu sgradu „pučke škole", koja je krasno izradjena, nalazeći se na lijepom mjestu blizu Novaki imajući lijep vidik na sve strane ovdašnje okolice.

Župljani Novački, premda kroz tri prošte godine za redom unesrećeni od tuče, s pomoću Božjom podnesti će i ovaj znatni teret troškova. Vrijeme, taj najbolji lječnik ozdraviti će i ovu ranu. Dičnim Novačanima budi time izrečena najtoplija zahvala: Bog im platio svuda i obilato!

Umoljavamo iskreno dotične podležne školske oblasti naime g. c. k. nadzornika Banca, da nam blagoizvole poslati gospodina učitelja, tako da kod otvorenja prvog novog školskog semestra 1911./12. u našoj lijepoj zgradi zapjeva za prvi put lijep i dobar takodjer pjevač nauke i prosvjete.

Sretno bilo Novačanima i ostalom hrvatskom narodu!

Koparski kotar:

Narodna svečanost na Grimaldi. Dne 16. t. mj. održavat će se u našem selu glavna skupština družbine podružnice.

Tom zgodom kane ujedno naši rodoljubi proslaviti sjajnu pobjedu, koju je naš narod kod zadnjih izbora izvojstio nad kletim svojim dušmanom.

Našu svečanost uzveličat će svojom prisutnošću vrla sokolska glazba iz Buzeta sa kitom ondješnjih rodoljuba. Nadamo se, da će i rodoljubni Pazinčani pohrliti na to naše narodno slavlje tim više, što si je naš ovdješnji narod kod zadnjih izbora osvijetlao lice time, što su svi ko jedan glasovali za našeg obljubljenog zastupnika Dr. M. Laginju.

Osim što će izletnici na Grimaldu učiniti svoju narodnu dužnost, uživat će i na krasnom vidiku, jer se iz Grimalde vidi gotovo čitavu Istru; a i druge zabave ne će manjkati.

Rodoljubi! Pokažite svojim mnogobrojnim posjetom, da ljubite taj mukotrpni, ali čestiti narod.

„Ćuci" i „sove" u Draguću. Naš maestro „bakulina" otkada je čuo da se nalazi u „Našoj Slozi", postao je tako ohol, da već ne će s nijednim da govori. No čujemo da ga silno srdi, što je napisano „bakulina", a ne „bukalina", jer njemu, da se ne dopadaju „bakuli" nego „bukali", i to samo onda, kad su puni vina, što ga plaćaju šjori iz Pazina.

Kod nas je bio i šjor „Padele" iz Pazina pred izborima, da našim „ćucima" drži izborni sastanak. Mi poznamo šjora „Padele" iz Pazina, ali da će onaj dan onako okreno govoriti, ne bi bili nikada pomislili. Svoj je govor šjor „Padele" počeo ovako: „Signori, fratelli! Voi siete tutti matcachi!" Zar nije ovo krasan pozdrav? Naši pako „ćuci" bili su time tako ushićeni, da su odmah svi skupa zaviknuli: „Aviva, aviva „Padele", semo *fradeli*, aviva", i od velikog oduševljenja nijesu ga pustili više ni govoriti, nego su ga nosili po dvorani, u kojoj je bio odlučio, da svoj „motu" raspravi. Pravo je „Prakic" vika „šemo duri, duri", i jeste Bog Vam se smilovao, jer nebude li On, drugi će Vam u istinu tesko rasvijetliti vašu glupu pamet.

Na dragućsku „piazzu" sada svaku večer dolazi jedan ćuk, ali sirote morati će selim, jer su se na njega podigle sove iz cijeloga Draguca. Nedužna ptičica po svojem nagonu ćuče ne imajuć stalno ni na kraj svoje ptičje pameti, da koga izazivlje, ali naše „sove" toga ne trpe, pak pripravljaju demonstraciju. Da ta njihova glasovita demonstracija ne ostane nepoznata izvan Draguća, misle nastupiti svečano; i to onaj dan, kad ih bude opet šjor „Padele" sa ostalom gospodskom kitom iz Pazina pozdravio sa „matcachi". Nego jer će ovaj put morati držati skupštinu „sovama" a ne „ćucima", stalni smo da će ih nagovoriti sa „sorelle" i „macache".

Iza izbora naši su se „ćuci" i počupali radi vina. Vina je bilo malo, a „ćuka" mnogo. Na svaku glavu po dva „mižula". „Nego tko jači, taj tlači", pa se je dogodilo, da su jači popili po tri mižula, a slabiji po jedan, a „onaj" na piazzi ništa. Da se pak osveti sada svaku večer svojim ćukanjem plaši sove. Za sada je dakle „baru fa" medju „ćucima", a „sove" pripravljaju demonstraciju. U ostalom mi bi preporučili, kad bi se nas htjelo poslušati, gospodskoj kiti iz Pazina, da slijedeći put plate vino „sovama" e bi se i one počupale, pa će tako nastati u Draguću jedna vela, vela „barufa". I trošak će biti manji jer sovama ne će trebati po dva mižula, nego će biti dosta valjda i svakoj po mižula. Samo neka pripaze na onu iz „suarepa gruada", jer bi se moglo dogoditi da sve druge ostanu bez ništa.

Razne primorske viesti.

Nova doktorica mlada hrvatica. Na 1. o. mj. bijaše promaknuta na čast doktora svekupnog liečničtva gdjica Milena Gavranćić vriedna kćerka g. Dr. Gavranćića, odvjetnika u Motovuni. Mlada doktorica uživa pripadnost u našem Veloskom.

Srdačne njoj čestitke!

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

liljanako-mlječnim sapunom

(Steckenpferd-Lilienmilch seife)

(Marka konj na palici)

od Bergmann & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

Seljački posjed u občini Lovran, srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Poščića u Veloskom.

✝

Jučer u 6·30 sati pr. p., nakon kratke bolesti, preminula je u 83-oj godini dobe svoje

Antonija (Tonija) ud. Finderle

Tugujući podpisani daju do znanja svim prijateljima i znancima, da će sprovod krenuti iz kuće žalosti (Zamet, vlastita kuća) u subotu u 4 sata po podne na kastavsko groblje.

Zamet, 7. srpnja 1911.

Ivan, Jakov, Mate i Antun sinovi

Domenika udata **Raspolić**
Ana udata **Sinkuvić**, kćerke.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen

Svako patvaranje, ponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katera grla, prsobolje, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12·2 ili 6 1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekлina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3·60.

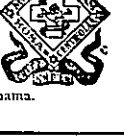

Izvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

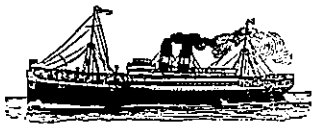

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*)
parobrod: **Argentina** . . . . **29.** julija Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*),
parobrod: **Laura** 20. julija Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru **I. Novak** u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Uložne knjižice za „PUELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek u inovi i po liječničkim stručnjacima ∴ **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** ∴ ∴ ∴ ∴ Sa stavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe prohave, razvih boli i gréeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom katru želudca i crijevima Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam. ∴ ∴

Cijena 1 bočici 50 filira, 12 bočica stoji 5 kruna, 24 bočice stoje 10 K franko pošta. ∴

Dobivaju se samo u ljekarni ∴ kod sv. Petra ∴

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA“ druga vrst à K 75·- po 100 zamota.

„VESNA“ treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

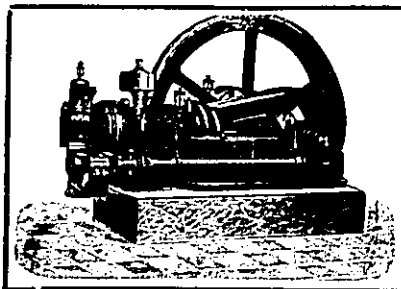

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, šestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja: ::

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

:: na plin d. d. ::

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals ∴ MORITZ HILLE, DRESDEN) ∴

najveća špecialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

∴ **Tehnička poslovnica:** ∴

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobiva u se potpune opreme za obrtnička i industrilalna poduzeća ∴ ∴ ∴

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački. ∴ ∴ ∴

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

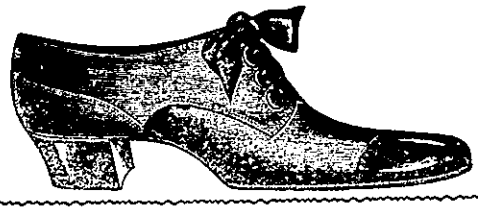

Skladište proljetnih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča svoje bogato skladište cipela za gospodu, gospodje i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske narudžbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, puhuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćeno 6·40 K, 8 K; 1 kg puhuljica, sivo 6 K, 7 K; biela fine 10 K; **najfinije prsne puhuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim puhuljastim perjem 16 K; polu puhuljice 20 K, puhulice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počnm od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravničtvo na **Ricci**, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. aprila do 30. junija 1911.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	∨PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
6.20	odl.	„ . . .	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska . . .	odl.	3.05
7.—	odl.	„ . . .	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Poned. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	∨Baška . . . . ↑	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
8.45	dol.	↓Rijeka . . . . ↓	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	∨Rijeka . . . . ↑	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab . . . . ↓	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subot	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	7.35	odl.	∨RIJEKA . . . . ↑	dol.	5.—	5.—
8.10	8.10	dol	Opatija	odl.	4.25	4.25
8.20	8.20	odl.	„	dol.	4.15	4.15
9.40	9.40	dol.	Beli	odl.	2.55	2.55
9.50	9.50	odl.	„	dol.	2.45	2.45
10.40	10.40	dol.	Merag	odl.	1.55	1.55
10.50	10.50	odl.	„	dol.	1.45	1.45
11.20	11.20	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
11.30	11.30	odl.	„	dol	12.55	12.55
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	1.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
1.20	1.20	odl.	„	dol	11.15	11.15
2.20	2.20	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
3.40	3.40	odl.	„	dol	9.15	9.15
4.05	4.05	dol.	Lun	odl	8.50	8.50
4.10	4.10	odl.	„	dol	8.40	8.40
5.20	5.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.1?	7.15
5.30	5.30	odl.	„	dol	7.05	7.05
5.40	5.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
5.50	5.50	odl.	„	dol.	6.45	6.45
6.40	6.40	dol.	↓NEREZINE . . . . ↓	odl.	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Puntu** i **Loparu.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjenu plovitbenog reda.

Sjetite se družbe sv. Ćirila i Metoda

Broj 29. Pula, u četvrtak dne 20. julija 1911. God. XLIII.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju sbičnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a neifrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, } na godinu
5 K za seljake } ili K 5—, odr. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utuiuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crocere br. 1, II. kat).

Otvorenje carevinskoga vieća.

U Beču 17. julija 1911.

Danas u 11 sati prije podne sliedilo je svečano otvorenje carevinskoga vieća.

Prisutno bijaše tomu svečanomu činu okolo 500 zastupnika dočim bijahu sve galerije dubkom nallačene.

Svi zastupnici južnih Slavena t. j. Hrvati, Slovenci i Srbi njih 37 bijahu na svojih mjestih.

U određeni sat pročita novi ministar predsjednik barun Gautsch previšnje pismo, kojim mu se nalaže, da uvede polag odnosnih propisa u svoja prava predsjed. kuće po starosti te pozivlje kao takovoga najstarijeg člana kuće g. Dr. Viktora baruna Fuchsa. Ovaj zasjede predsjedničku stolicu te položiv propisanu zakletvu izreče svoj pozdravni govor: u kojem ističe, da ga na ovo mjesto nije pozvao glas kuće nego ustanove zakona kao najstarijega člana parlamenta. Ustanoviv dostatan broj članova kuće otvori sjednicu. Zatim pozdravi sve zastupnike najsrdačnije i to stare znance i prijatelje te sve na novo izabrane članove. Kao stari parlamentarac koji sjedi u ovoj visokoj kući 33 godine želi na svoje drugove upraviti nekoliko rieči i želja. Ponajprije želi vruće, da bi u ovoj visokoj kući zavladao trajni mir i da nastupi obćenito i uzajamno štovanje te pojednako pravo za sve; nadalje želi, da bi u kući zavladala obćenita volja za rad, osobito za rad u korist naroda i države. Izpune li se te njegove želje, koje su stalno i želje sviju članova kuće, tada će porasti upliv i jakost kuće, koja će postati pravom pučkom kućom, na koju će moći narodi Austrije podpunim pouzdanjem gledati.

Sjetiv se konačno u ovom svečanom času onoga — koji nam je dao zatone slobode, prejasnog naime cara i vladara, pozove sve članove, da mu uzkliknu trokratni živio, čemu se zastupnici svaki u svojem jeziku burno odazvaše.

Svečano obećanje.

Na poziv predsjednika pristupilo je k predsjedničkom stolu osam najmladjih zastupnika, od svake narodnosti po jedan, koji su pročitali svaki u svojem materinskom jeziku formulu svečanog obećanja. Zatim su pozvani alfabetskim redom svi zastupnici te je svatko stojeć izrekao u svojem jeziku: *obećajem!*

Na koncu pozove predsjednik sve zastupnike za sutra u 12 sati u carski dvor, da tamo od cara i kralja saslušaju priestolni govor. Buduća sjednica biti će u srijedu u 11 sati, u kojoj će se obaviti izbor pojedinih odsjeka, kojim će se povjeriti oni izbori, proti kojim su podnešeni utoci.

Izbor stalnog predsjednika obaviti će se u sjednici od petka.

Njemačke liberalne stranke kandidiraju za mjesto predsjednika Dr. Silvestera zastupnika iz Solnegradske.

Priestolni govor.

U Beču dne 18. julija 1911.

Danas je car i kralj Franjo Josip u carskom dvoru svečanim načinom pročitao priestolni govor i tim otvorio carevinsko vieće.

Prije 12 sata sakupiše se u carskoj palači članovi gospodske kuće i državnog sabora u svečanom odielu. Vojnici u sjajnih odorah, plemići, osobito poljački u narodnoj nošnji, ostali u crnini ili u narodnih nošnjah.

Točno o podne stupio je u veliku dvoranu car i kralj provodjen od sviju ministara, visokih dvorskih dostojanstvenika, nadvojvoda itd.

Obje galerije bijahu pune odabranog občinstva, diplomatski zbor, bečki aristokracija itd.

Zasjednuv na priestolje pročitao je vladar dosta glasnim i krepkim glasom priestolni govor, što mu ga je sročio ministar predsjednik barun Gautsch, te iz kojeg vadimo sliedeća važnija mjesta. Nakon srdačnog pozdrava članovima obiju kuća izlaknu kako su zadnjem parlamentu prestala na riešitbu vrlo važna pitanja, koja valja da rieši novi parlament. U prvom redu spominje vojničke potrebe, promjenu vojničkih zakona, novi vojnički kazneni zakon, dvogodišnju službu itd. Zatim ističe uredjenje bankovnog pitanja, uvedenje novih poreza za potrebe države i zemalja, rješenje osnova za osiguranje radnika, nove zakone za jamčenje poljodjelstva, obrta, promet itd. riešenje pitanja o vodenih putovih ili vodenih kanalih, osobito u Galiciji; stvaranje novih zakona za pučko školstvo i za više austrijske škole, riješenje zakonske osnove za ustrojenje pravne fakultete s talijanskim naukovnim jezikom, riešenje spora izmedju obiju narodnosti u Češkoj itd.

Na koncu spomenu srdačne odnošaje nesamo sa saveznim državama, nego i sa ostalim vlastima.

Članovi obiju kuća pozdraviše vladara pri dolasku i odlasku burnim živiokliei i to svaki u svojem materinskom jeziku.

Naša stogodišnjica.

Hrvatski narod sada redom slavi stogodišnjice svojih glasovitih muževa držeći se rieči velikoga pjesnika Preradovića: „Rod bo samo, koj' si mrtve štuje, na prošlosti budućnost si snuje!"

Do godine 16. travnja bit će sto godina, što se u siromašnoj kolibici u Ježenju rodio slavni naš biskup Juraj Dobrila. Koliko mu mi Hrvati i Slovenci Istre moramo biti zahvalni, znade svaki, koji se je iole našim narodnim stvarima bavio. „Odbor za prosvjetu" u Pazinu prosudivši, što je veliki biskup za našu narodnu prosvjetu žrtvovao i učinio, pa uvaživši, da za dolično proslavu treba duge i temeljite pripreme te sloge čitavoga naroda, naloži svome članu, neka predloži „Narodnom vieću" koje se je po prvi put u Pazinu dne 9. o. m. sastalo, da raspravi, kako bi se ta važna stogodišnjica proslavila na čast velikomu pokojniku, a korist svemu narodu našemu. Kako se je rasprava o učiteljstu i muzeju odviše otegla, a ljudi morali ići na vlak, nije bilo moguće o tome riječ povesti.

Toga radi predajemo ovaj predlog svemu našemu narodu: u prvom redu našim državnim i zemaljskim zastupnicima, načelnicima naših obćina, časnom svećenstvu i učiteljstvu, cijeloj našoj inteligenciji bez obzira na stranke i zvanje te svim našim prosvjetnim korporacijama, da ga uvaže, prouče i poprime, pa da se već sada stanu ozbiljno pripravljati, kako bismo mi naše naroda u Istri složno iskazali hvalu prama njemu. Čvrsto se nadamo, da će se velikoj našoj starješi pokloniti sav narod u svim hrvatskim i slovenskim zemljama bez obzira na stališe i stranke.

Slava velikomu narodnomu dobrotvoru Juraju Dobrili!

U Pazinu 10. srpnja 1911.

Odbor za prosvjetu.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Osnivanje hrv. glazbe u Puli. Vidjesmo prazninu koja se već dugo vremena osjeća u našem narodnom životu u Puli, preuzeo je na sebe da ispuni omladinski odsjek N. I. O., imade osnovanje hrvatske glazbe u Puli. U tu svrhu održavao se je već prošlog tjedna uži pogovor, na kojem se istaknula jednodušna potreba glazbe i prihvatilo, da se ima svakako osnovati glazba. Na tom pogovoru izabran je i odbor od 15 lica, koji ima pripraviti nužne podatke i event. predloge za širi sastanak, koji ima odlučiti kako se ima osnovati glazba i odakle će se namaknuti potrebita sredstva za glazbala i druge potrebite stvari za glazbu.

Na prvom pogovoru istaknuta je misao da se ta glazba osnuje unutar još postojećeg hrvatskog pjevačkog i glazb. društva, što mislimo da bi bilo najprikladnije.

Javna Sokolska vježba. Prvi istarski Sokol u Puli priredjuje dne 6. augusta t. g. u vrtu „Narodnog Doma" javnu sokolsku vježbu sa pučkom zabavom. Naši sokolaši i podmladak marljivo vježbaju da vježba izpane što ljepše.

Potanje o toj javnoj vježbi i pučkoj zabavi javit ćemo u dojdućim brojevima.

Sa velike pučke zabave. Poziv naših narodnih društava na veliku pučku zabavu za hrvatske škole našao je u našem narodu toliko odziva, da su u nedjelju bila oba prostrana vrta Narodnog Doma prepuna našeg občinstva. Time je naš narod ponovno pokazao, koliko važnosti polaže na to, da mu se djeca odgajaju u materinskoj rieči i kako željno i pohlepno teži za prosvjetom i napredkom. Žalibože vlada i pokrajinske oblasti nimalo se ne obaziru na ove prieke težnje našeg naroda pak tako moramo sami da skrbimo za to.

Sama zabava bila je kroz cijelo vrieme animirana uz zvukove glazbe, piev naših vrlih pjevača, bacanje kornandola, natjecanje tombole, ribolova i dr. Sa uspjehom se je podpuno zadovoljno u svakom pogledu, te je tom prigodom ostalo za naše škole čistoga do blizu 900 kruna.

Opažamo ovdje, i s razlogom da izbiju iz glave nekoje mlade djevočice sa par mladića, a koje najviše biraju talijanštinom na svim našim zabavama, te će one morati program zabave, kao što se radi u ljubljanskom pučkom kazalištu te večeri moralo izpustiti više točaka glazbe i pievanja. Tolko u pamet za ovaj put.

Za Družbu. G. Mate Dešković sabrao je kod zabavice u gostionici Steve Radojkovića za Družbu K 35·—. Vlč. g. Franjo Grgat iz Novaske kod Motovuna sabrao je isto u svrhu K 5·— na proštenju „svetih Ivanjskih" kod Vrsara. Novak i Ana Hrdy".

Za materinsku rieč. Mjesto ulaznine na velikoj pučkoj zabavi za hrvatske škole od 16. t. m. u zapremi darovasse gg. Jerko K 5, Vesk Pele K 2, i N. N. K 2.

Novi kotarski poglavar u Puli. Bečke novine pišu, da kani vlada premjestiti upravitelja c. k. kotarskog poglavarstva u Puli vladinom savjetniku grofu Schönfeldu, koji je sada kot poglavarom u Ljubnu u gornjoj Štajerskoj Što će na to politički činovnici iz Primorja?

Izlet iz Rieke u Pulu. Čitamo u riečkim novinama, da će dne 6. augusta t. g. doći u Pulu izletom iz Rieke đačanski namještenici i pomoćnici u tom gradu. Mi upozorujemo na taj izlet političku oblast i c. i k. zapovjednika ratne luke admirala Rippera, te ih podsjećamo na obvezu od lanjske godine kada su u zadnji čas zabranili izlet narodne radničke organizacije iz Trsta u Pulu, kojom prilikom su se svečano obvezali, da neće više biti dozvoljen nikakav izlet u Pulu sa nikoje strane nikojim korporacijama.

Ne bude li taj izlet zabranjen, mi Hrvati i Slaveni Pule zauzet ćemo dočeku stanovište prema tom izletu. Dok nam se neda zadovoljstina i dok se našima brani izlete u Pulu, neće ni kojekakvi čarlatani i poperdili doći u Pulu izazivati nas.

Nadamo se, da se g. prof Mels neće ovog puta dati uplivati od policaj. savjetnika Oslia što ima da učini.

Za družbu sv. Ćirila i Metoda u Krnici. Prigodom narodnog blagdana sakupilo se u obćini Krničkoj za Družbu K 63 20 h, koju svotu se odaslalo ravnateljstvu u Opatiju. Darovaše: Po 5 K: vel. gosp. Ćurković, župnik, Marojević, kapelan i sabirač; po 3 K: Brnobić, kapelan i Ženževazm.: po 2 K: Lukež, Brgić, Ribarsko društvo. Poldrugo i drug, Peruško Ivan, Cega Antun, Buršić Josip i Buršić Ivan; po 1·10 K: Buršić Mate; po 1 K: Žele

2 berna, Fogar, Buršić Antun od Vice, Buršić Šime, Karlić, Buršić Antun, Škabić Josip pok. Jure, Škabić Josip pok. Vazm. Škabić Ivan pok. Jure, Juranić, Cvek Antun, Vareško Jak., Žele Amalija, Gacina, Percan Martin, Buršić Josip od Mate, Travičić Jakov, Mirković Ante, Škabić Ante pok. Vazm. i Cdiga Antun; po 60 h: Boneko Kata, Bunc Iv, Curković Marija; po 40 h: Peruško Antun, Peruško Miho, Baštijanić Antun i Martin, Kuhar; po 30 h; Buršić Ivan od Mate; po 20 h: Vrenc, Lukež Sofija, Olga, Marija i Vjekoslav, Buršić Anka, Danica, Marija, Mate Pekišić i Peruško Matko.

Lošinjski kotar:

Iz Malog Lošinja pišu nam. Mi smo g. uredniče, do sada bili skoro uvjek *uznemirivani* sa činovničtvom raznih struka, koje je dolazilo i dolazi u sukob sa državnim temeljnim zakonima zbog nepoznavanja zemaljskih jezika ili radi mržnje, koju goje do hrvatskog našeg jezika, ili konačno zbog pristranosti i protimbe proti svemu što nije taljansko. Odavle je bilo na stotine pritužaba valjda proti svim c. k. uredima u Lošinju, u kojima su paševali ili pašuju pojedini naši narodni protivnici, c. k. činovnici, koji zaboravljaju, da su položili prisegu, da će se držati državnih temeljnih zakona, da će biti nepristrani, pravedni itd. prema svemu občinstvu bez razlike političkih težnja i stranaka.

Pritužaba je bilo proti političkim, proti poreznim, proti sudbenim, poštanskim itd. a većina tih pritužaba ostala je glas vapijućega u pustinji.

Naši *fiorentinci* u javnih uredih sa hrvatskim končanicama misle, da im je glavna zadaća širiti i promicati taljanstvo — i ono skrajno radikalno talijanstvo na štetu hrvatskog stanovničtva — a na koliku korist državne misli — prepuštamo njima. I proti istim drugovom drugih ureda ustaju nekoji činovnici, za koje drže, da im smetaju u širenju talijanskog radikalizma ili da jer ovi neće da pušu u njihov talijanski i protuhrvatski rog.

Iz najnovije prakse te gospode priobćujemo vam za danas samo jedan slučaj. Jedan vrlo čestiti naš mladi činovnik, pošao je prvih dana o. mj. na ovdašnji c. k. poštanski ured da predade preporučeno pismo. Dobiv od službujućeg činovnika njemačko-talijansku predatnicu, zamolio je uljudno, da mu se dade trojezični t. j. i sa hrvatskim tekstom. Nu njegova opravdana molba nebijaše uslišana jer mu je rečeni činovnik sporazumno sa drugim poštanskim činovnikom odgovorio da mu predatnice i sa hrvatskim tekstom nemože dati. I tako morade naš mladić primiti njemačko talijansku predatnicu, ali izjavi njedno da će se na višu oblast radi takovog postupka pritužiti. Na tu izjavu skoči drugi, prizvani činovnik te stane vikati: *„cosa la crede fa" politica qua in un ufficio"* itd. (zar mislite politiku tjerati ovdje u uredu). Vidjeći, da mu naš mladić mirno i trezno odgovara, vratio se je vičuć i nadalje u svoj ured.

Svjedok tomu *liepomu* prizoru bio je g. Petar Bonefačić svršeni preparandist iz Malog Lošinja. Čovjek bi mislio, da će se oni poštanski činovnici pokajati i mudro šutiti, ali mjesto toga, tužili su oni našeg mladića njegovom predstojniku i to jedan kao tužitelj, drugi kao svjedok. Učiniše krivo mladiću u svom uredu, nezadovoljiše pravici ni zakonu pa evo još ga i tuže. Ali, da svoju tužbu podupru, utekoše se i tršćanskom „Cifutiću", u kojem opisaše po svoju navedeni dogodjaj hoteći time sebe opravdati a protivnika još bolje ocrniti. Držali su se pri tom one poznate: *reci mu, da ti nereče!*

Upozorujemo sl. ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu na gornji slučaj i na doljnju činjenicu, da na ovdašnjem poštanskom uredu gospoda činovnici ne će da ništa znaju o kakovoj jezikovnoj ravnopravnosti obiju narodnosti. Ovu gospodu valjalo bi podučiti, da moraju postupat s nama Hrvatima, kano i s Talijanima jer nebude li tako, doći ćemo s imenima i činjenicama na dan koje neće biti svakomu mile ni drage a te zlobne injorante ćemo već naučiti pristojnosti i uljudnosti.

Cres (*Javorgrad*). U nedjelju 9. t. mj. bijaše u našem gradu prava narodna proslava. Naši mili kopači pokazali su i sada zahvalnost prema miloj našoj družbi i svoje dobro hrvatsko srce. U nedjelju 9. t. mj. proslavili smo dan naših zaštitnika mjesto 5. Bijaše doduše u srijedu zabava, koju su priredili naši učitelji, a utorak u večer bijahu naše hrvatske kuće rasvietljene.

Rekoh, proslavili smo u sriedu, ali baš pravo oduševljenje bijaše u nedjelju, gdje su bili sakupljeni svi creski Hrvati. Prije same zabave bila je predigra. Naime iz Rijeke bio je izlet. Izletnicima čast, ponašali su se kako se pristoji. Ali kako uvjek, tako i sada pokazale su „podrepnice" svoju „kulturu". Pri odlasku parobroda, prolazeć na obalu, počeli su blizu našeg doma sa povicima „viva Cherso italiana" itd., ali najednom našlo se na balkonu našeg doma sav svijet, koji je došao na zabavu i sa pjevanjem naših hrvatskih pjesama pokazali smo izletnicima talijanstvo Cresa. Ne bi bilo od svega toga ništa, da su renegati prošli mirno, kao što su izletnici, ali „tko traži, taj nadje" Černajino, černajino, bolje je bilo šutiti, pa bi Recani možda još vjerovali tvojim riječima, „che tutti siamo italiani", jer što je kasnije morao reći onaj gospodin od „komitata" videći vlastitim očima koliko nas ima Hrvata. Pa i onako izletnici malo su do vas dr žali, jer vi ste mimo nas prolazili poparen, a oni su nas veselo pozdravljali.

Zabava je počela na 9 s. sa proslovom kojeg je izreko naš učitelj Šorić. Prikazao je u kratko rad naše Družbe. Iza toga je bilo deklamacija, dvoglasnog pjevanja i predstavljao se komad od našeg književnika V. Cira Emina „Djurdjica". Sve je sjajno uspjelo a hvala ide našim vriednim učiteljicama Bobinac, Račić, Sajević i našim dvama učiteljima. Samo naprijed!

Iz Creskog sandžakata. Završile su i kod nas škole, napredak pohvalan. Marljive učenice nastavnog tečaja sa onima iz pučke škole, da pokažu, što znaju upriličile su nam krasnu izložbu ručnih radnja, koja je na čast i diku učenicama i njihovim učiteljicama, koje ih onako lijepo nauče.

Kod nas, kako vidite sve ide lijepo i samo se crvena i modra krv ne slažu, što je i naravski; — bijednik i vlastel — ali ni modra opet medjusobno. Evo dokaza: Nazagradu u creskom labirintu, živi sedam učiteljskih sila, sedam posve različitih struja, odieljeni su jedan od drugoga kineskim zidom.

Da može i šira publika sudit naše prilike donašamo za danas samo ovu sličicu — fioret. Na interpelaciju naših zastupnika u Beču kod ministra za bogoštovlje i nastavu Stürgha za hrv. školske prilike. Pitao se da l' i Istra spada k Europi? sjegurno da ne, jer i ova sličica pokazuje da se ovakva šta može dogodit moguće u Mongoliji ali ne u naprednoj Austriji i to znanjem oblasti.

Ordješanja talijanska učiteljica bila je stavljena pod disciplinarnu istragu radi njezinih nedjela, a da nebude sramotno otpuščena, po savjetu školskog kot. nadzornika predala je molbu za umirovljenje. Rezultat disciplinarne istrage bio je ovaj, slušajte pa sudite: *„La maestra è irresponsabile dei suoi atti"*, i spašena je sposobnost te učiteljice. Čujte još i ovu, kad je istraga ovako svršila, dolazi vlastoručno naš „Nevini" asesor iz Poreča i moli ba. čaljuje se na koljena pred jednu histeričnu ženu, neka zaboga ustegne molbu, jer inače škole su propale. Sramota mislim za drugo učiteljsko osoblje — zar su oni tako slabi pedagozi? zar zbilja ona vedri i oblači? Ona na suze tog „Nevinog" uz teže molbu ali diktira uvjete pod kojima ostaje. Zar dakle, da ne nosi ona „jupe culotte" i čitavom školskom vieću postavlja uvjete. O, vi bijednici, zar toliko imate u sebi muževnosti, zar ste obukli vi njezine suknje? I ovakovu histeričnu i za svoja djela neodgovornu ženu moramo mi trpjeti u našoj sredini? Za svoju abnormalnost bit će počašćena kakvom dekoracijom, koju će joj moguće još vlastonožno donesti naš benamato Poglaviti. Allright.

Iz Malog Lošinja primamo i rado uvrščujemo, da se znade što su nekoji ljudi iz sebičnosti i podle taštine a sve pod imenom hrvatstva, dapače samozvani „lošinjski sokol", kadri počiniti.

Slavno uredničtvo! Molimo da uvrstite u budućem broju „Naše Sloge" doljnju izjavu, koju osim članova mjestnog izbornog odbora za carevinsko vieće su podpisali i zaključili svi Hrvati, kojim je bila prikazana.

Napadnut bijaše g. Ambroz vitez Haračić, iza ledja (iz busije) sa strane Ivana Lovrića, koji je valjda vrebao na prigodu već od prosle godine, i to zato jer da ga je Haračić nazvao nepoštenjakom, što nije mogao nikako dokazati, jer nije bila istina. Ali Lovrić kaže da mu je bilo dojavljeno tako, a pošto nije imao srca tužiti ga, osvetio se je na taj način, napadnuvši ga iznebuha u jutro dne 17 tek. kad su bili kod sprovoda Luke Marinkovića. Ovaj gnjusni čin je izazvao najveće negodovanje u mjestu; talijani nam kažu, kakve ljude su ti Hrvati, koji iza ledja napadaju ljude.

Izjava glasi: Malološinjski Hrvati nijesu više mnogo držali do osobe Ivana Lovrića, jer im je bilo napadno njegovo rovarenje u samoj stranci, te surovanje s najljućim protivnicima hrvatske ideje.

Ali nakon podlog i prostačkog čina što ga je izveo tvorno napadnuvši jednog od naših narodnih prvaka za sprovoda L. Marinkovića, izjavljujemo, da ga ne smatramo više članom naše stranke, a uz to ga predajemo preziru svih čestitih ljudi i Hrvata.

Lošinj 17. srpnja 1911.

Članovi mjesnog izbornog odbora.

Iz Unija. Poznata je činjenica kod Talijana i renegata, da kad im koja stvar dobro ne stoji, bacaju ju na druge. Tako se tuže da je kod prošlih izbora vlada svom parom bila uz nas. Nije nam od potrebe toga oprovrgavati, već ćemo samo navesti činjenice, pa nek svijet sudi uz koga je vlada i sve. Kod nas Vam bio izbornim komesarom c. k. fin činovnik Savo Milis. Da je on Rizzijevog mišljenja, to je za nas deveta briga. No taj čuvar čistoće izbora, i u samom izbornom lokalu za vrijeme izbora, hvalospjeve pjevao je Rizziu a omalovažavao dr. Laginju. Naduto st tog činovnika išla još i dalje. Čemu govorio je on, idu svećenici u sabor; čemu Spinčić, Mandić i Biankini itd. Zbilja drzovitost takova prekoračuje granice. On si umišlja, da bi gornja gospoda u njegove injorancije morala tražiti svjedočba sposobnosti! Još nešto; on je donesao vijest, d su se na Iloviku urotili svi protiv popa, pa će radi toga glasovati svi za Constantinia. Laž te vijesti pokazali su izbori, a nabacena je za izbore jedino za obsjenit prostotu.

I naši „Talijani" hitjeli su pobjedu proslaviti. O ni ju i proslaviše ali na sasma neobični način. Druguda se pjesmom i muzikom slave pobjede ali naši „Talijani", koji su bili po svitu i vidili čaged, proslavili su svoju pobjedu sa rogovima i latama baš po čudi i načinu poperdila, renegata i propalica. Naš vam dični anrifan otvori svečanost sa poklikom „viva Rizzi", a na to si čuo selom sve jedan štropot lata i rovljenje. Zbilja napredno!

Kad smo kod g. Ancijana, predstavimo ga gg. čitateljima, da ga upoznadu. Bijele vam je puti, jer govore, da mu je to odatle što je neko vrijeme proboravio u hladu. Ali uza sve to tko veseliji od njega. Gladi si lijepo svoju žutu bradicu, pa što ga briga, kad mu može tako dobro biti. On inače mirne naravi (!), nešto se bijaše prije izbora rasrdio. Vidjeli ste ga kako, kao muha bez glave trči od kuće do kuće i pokazuje neku kartu. Što je to? Slučajno smo vidjeli u občinskom preventivu za g. 1911. njegovu malenu plaćicu, koja fra „spese di viaggio", „spese d' amministrazione" e „salario suo" iznaša okruglo K 420·—. Lijepa svotica što ne? To je, što mu ne stoji dobro, osobito ne njemu, koji se hvalio i govorio, da imade 48 K na godinu, on koji se prikazuje da je „štuf" te službe. On koji se pričinja da sve za krune, da rečemo, za ništa radi. Radi toga on trči oko svojih i pokazuje neku namiru na K 117·20, govoreć nevjerujte onoj istini, koja se govori. A oni dobre ovčice, vjeruju mu. A njegova šiora Itala plačući govorila svojim kumama in lingua, jer samo tako govori: „ma vede che chosa i se ga fato izmislit, che mio mari tira tanta plaća". A one s njom zajedno plakale. Da pako uvjeri svoje nekako vikao, ali samo vikao: tužit valja one koji su se usudili pogledat bolje od vas u moju „kvientanću" i to ne u Lošinj, već da budu imali više troška na Srakane ili Silo. Izbori su prošli. On je svoje uvjerio, te si smijuć gladi svoj trbušić uz pjevanje: „piu che la pende più la rende".

Ne samo to već smo i vidjeli, da Unije imadu do sada K 30.500 duga, za ono što se je na Unijama učinilo.

O Unijani, kad ćete ovo vi isplatiti!

Krčki kotar:

Parobrod „Slavija" od Austro-hrvatskog. Dne 8. t. mj. preuzelo je Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo u Puntu od brodograditelja Marka Martinolića u Malom Lošinju treći društveni parobrod „Slavija".

Kod pokusne vožnje koja je trajala preko deset sati, postignuta je jedna poprečna brzina od 13 morskih milja. Stroj je posvema perfektno funkcijonirao kroz cijelo vrijeme. Stroj imade 500 konjskih sila a gradjen je u Englezkoj.

Parobrod „Slavija" jest ukusno snadjeven sa svim komfortima, imade za putnike I. razreda jedan veliki salon nadalje jedan posebni odjel za gospodje a jedan za pušače. Za putnike II. razreda imade takodjer dvije prostrane prostorije. Na krmi imade jedan veliki most za putnike I. razreda. Električna rasvjeta jest uvedena u svim prostorijama a tako isto i ložnje na paru. Parobrod „Slavija" preuzeo je dne 13. srpnja svoju redovitu prugu te će od sele unaprijed podržavati redovite pruge izmedju Rijeke-Opatije-Lovrana i Baške, Raba, Velogošinja i svakog četvrtka izmedju Raba i Malog Lošinja. Svakog četvrtka imati će ova pruga Rab Malilošinj priključak na parobrode Austrijskog Lloyda, koji putuju iz Trsta preko Malogošinja u Kotor i iz Kotora u Trst. Time je pružena prilika putnicima iz Austrije, Češke itd. da putuju iz Trsta direktno u Rab preko Malogošinja a tako isto i natrag. Parobrod „Slavija" bio je dne 11. t. mj. u Puntu u prisustvu mnogobrojnog pučanstva iz Punta, blagoslovljen po monsignoru dru. Oršiću, kanoniku i župniku u Krku, te odmah otpatovno put Rijeke. Parobrod imade prostora za 700 putnika i za 50 tona robe. (N. plovidbeni red priobćit ćemo u budućem broju, jer nam stigao prekasno za ovaj broj. Ur.)

Voloski kotar:

Komunalna mala realna gimnazija u Voloskom. Početkom buduće školske godine otvara se treći razred ovog prosvjetnog zavoda. Do sada je bilo uposleno na ovom zavodu 5 učiteljskih sila za obligatne predmete a 2 za neobligatne. Učenika koncem prošle školske godine bilo je 53 i to u I. razredu 29 a u II. 24.

Školska godina 1911./12. započet će dne 16. rujna 1911.

Ponovni ispiti te prijamni za I. razred, u koliko nijesu već obavljeni 6 i 7. srpnja o. g., obdržavat će se 16. i 17. rujna, a istih će se dana obaviti i upisivanje učenika u zavod.

Učenici koji žele da budu primljeni u I. razred, imadu se u pratnji roditelja ili njihovih zamjenika prijaviti u ravnateljskoj pisarni te krsnim listom dokazati, da su navršili 10 godina ili da će ih navršiti do konca godine 1911., a svjedočbom polaznicom, da su navršili IV. razred pučke škole, ako su je polazili, a zatim će se podvrći prijamnom ispitu.

Učenici, koji bi željeli podvrći se prijamnom ispitu za II. ili III. razred, imadu krsnim listom dokazati da su navršili odnosnu godinu života, i posebnom molbenicom, upravljenom na ravnateljstvo zavoda, naznačiti potanko što su učili iz svakog predmeta.

Učenici, koji bi došli s drugih srednjih zavoda, imadu donijeti sa sobom krsni list i svjedočbe srednje škole, u kojoj su bili, a posliednju providjenu posebnim dodatkom ravnateljstva.

Učenici koji po prvi put dolaze u ovaj zavod, imadu platiti kod upisivanja 7 K (4 K upisnine, 2 K kao prinos za učeničku knjižicu, a 1 K za manje školske potreboće), a svaki ini učenik plaća 3 K.

Školarina iznosi za svaki semestar 30 K, a treba da se plati najkasnije do 1. prosinca za I., a do 1. svibnja za II. semestar. Javni učenci mogu uz stanovite uvjete biti oprošteni od plaćanja školarine, no učenici I. razreda moraju u I. polugodištu bezuvjetno da ju plate.

Pazinski kotar:

Hrv.-slov. akad. ferijalno društvo »Istra«. Ovogodišnja redovita glavna skupština društva „Istre“ obdržavat će se u *subotu dne 5. augusta u 3 sata poslije p.* u velikoj dvorani Narodnog Doma u *Buzetu* s ovim dnevnim redom: 1. pozdrav predsjednika, 2. izvješće upravnog odbora, 3. izvješće nadzornog odbora, 4 izbor novog odbora, 5. Eventualia.

U nedjelju u jutro izlet na izvor Mirne. U 9 sati nastavak skupštine. Prenoćišta bit će bezplatna.

Pošto ne možemo mi djaci, usljed posebnih prilika, u kojim živimo da češće dodjemo u medjusobni doticaj, bilo bi vrlo poželjno, dapače potrebno, da izmjenimo svoje misli vrhu nekih vrlo važnih pitanja kulturne i narodno socijalne naravi, koja se živo tiču našeg djačkog života.

Zahvala. Ravnateljstvo se družbine škole u Rapcu ovim putem najljepše zahvaljuje onom gospodinu, koji je izvolio preko druge osobe poslati za siromašne učenike ove škole K 40.

Rabac 15. VII. 1911. Dne 9 o. mj. obavljen je blagoslov družbine škole u Rapcu. Sv. misu i blagoslov škole obavio je vlč. g. F. Hrdy, župnik u Sv. Lovreču koji je tom zgodom, iz cijele Labinštine, sakupljenom narodu progovorio o važnosti škole, dok je prof p. Doroghy Z. govorio o ostalim prilikama u Istri. Poslije podne bijaše dječja zabava, za koje se na prijedlog gdjice Marije Svoboda, učiteljice u Rapendi sakupilo za Družbu K 225 (Radi tiesna prostora ne možemo otisnuti imena darovatelja. Ur.)

Krasno je bilo vidjeti kako stupa k sv misi 500 duša, okićenih trobojnicom, a ono par rabačkih talijančića, čije majke ne znadijahu ni riječi talijanski, zatvoriše u znak žalosti svoje prozore i virući kroz otvore žaluzija zgražali se, kako ih se može u, kako oni jadni kažu, „srcu talijanske zemlje“ izazivati trobojkom. I brže bolje sastalo se vieće, na kojem stade neki financijer dokazivati kako se ovdje (gdje zapravo niti nema talijana) ne bi smjela izvjesiti trobojnica. No što će na to? Malo nas je! I valjda odlučili čekati noć, jer su noću malo sjegurniji. No bilo je uzalud, jer se naš narod još za dana stao vraćati kući praćen doduše od „labinske glazbe“.

Tek neki gobavi poštanski činovničić, koji je lih za taj dan valjda dobio dopust u Opatiji, htio je obraniti Rabac od hrv. pjesme i ujedno pokazati kakva kulturna sredstva treba kod toga rabiti. U večer tog dana zapjevalo jedno prostodušno čeljade na svom brodu pjesmu, čiji jezik se valjda nije svidjao dotičnom gospodičiću i pozove ga, da zašuti. Ovaj neznajući zašto bi zašutio nastavi a činovnik ni pet ni šest kamenjem u brod, gdje je na t. zv. „boccaportama“ spavao još jedan dječak i eto skoro žrtve renegatskog divljačtva. Eto takva sredstva treba rabiti! No, bit će da su to zadnji trzajevi, jer se naš narod počeo buditi i on će im doskora zapjevati „miserere“. A toga goba preporučamo g. Pataju za promaknuće.

Razne primorske viesti.

X. kongres slavenskih novinara u Beogradu.

Dne 10. t. mj. otvoren je ovdje, u glavnom gradu kraljevine Srbije, i to u prostorijah „Narodne skupštine“ X. kongres slavenskih novinara, na kojem bijahu u velikom broju zastupani novinari svijuh slavenskih plemena. Glavna pitanja koja je taj kongres imao da rieši — i držimo, da ih je sretno riešio — bijahu pitanje o što užoj organizaciji slavenskih novinara te pitanje razvitka i unapredjenja slavenske štampe.

Kongres je vieća četiri dana, a glavni grad kraljevine Srbije Beograd i njegovo gostoljubivo pučanstvo pružili su odličnim slavenskim gostima sve, da im što više zaslade boravak i da se što ugodnije provedu zabave. Slavenske novinare primio je i kralj Petar, koji je za svakoga našao par ljubeznih i laskavih riečih i po narod, kojem koji pripada.

Tom prigodom upriličena je u Beogradu, izložba slavenskih novina koja se može smatrati vrlo uspjelom podpunom. Od svih Slavena imaju Rusi najviše novina i časopisa, za njima dolaze Česi sa 1138 listova, Poljaci sa 590 listova, Hrvati sa 241, Srbi sa 217, Bugari sa 180 listova.

Našl zastupnici u Beču. Narodni zastupnici Laginja Mandić i Spinčić naši su se već u nedjelju u jutro u Beču, da vieća sa svojim drugovima iz Primorja, Dalmacije, Kranjske itd. o položaju i o eventualnom skupnom djelovanju na korist našega naroda u južnih naših pokrajinah.

Upozorujemo naše občine i pojedince, koji bi bilo u čemu trebali narodne zastupnike, neka se obrate pismeno na njih u Beču (Parlament)

Jugoslavenski zastupnici u Beču. Sva nastojanja naših primorskih zastupnika (Laginja, Mandić, Spinčić, Ryba i Gregorin) da bi se svih 37 jugoslavenskih zastupnika na carevinskom vieću združilo u jedan zajednički klub nisu uspjela, jer su dalmatinski zastupnici od hrvatske stranke, njih 7, izjavili da ne mogu za sada stupiti u takav skupni klub. Tako je ovih 7 dalmatinskih zastupnika ustanovilo posebni klub, dok su ostala 4 pravaška zastupnika iz Dalmacije osnovala zajedno sa 20 zastupnika slovenske pučke stranke klub pod imenom „hrvatsko slovenska zajednica“. Naši pak primorski zastupnici osnovali su skupni klub pod imenom „narodni primorski klub“ koji je izabrao za svog načelnika zastupnika prof. Spinčića. Videći pak naši zastupnici, da je u svrhu složne parlamentarne taktike nuždna i vrlo potrebita čim uža sveza svih južnoslavenskih zastupnika, stupili su iza konstituiranja u savez sa klubom „hrvatsko-slovenske zajednice“ i ustanovili zajednički klub pod imenom „hrvatsko-slovenski klub“.

Iza ustanovljenja sastao se novi klub na sjednicu, na kojoj je izabran pročelnikom dr. Šusteršić, za zamjenike dr. Dulibić, Korošec i Spinčić, za bilježnike dr. Gregorin, Janković i Sesardić. Klub broji 29 članova i radit će na tome, da vremenom privuče u skupni klub također one dalmatinske zastupnike, koji za sada neće da pristupe u taj klub kao što će biti omogućeno, da u taj klub pristupi i ljubljanski zastupnik dr. Ravnikar, koji je sada izvan svakog kluba, te će se tako napokon naći svi Jugoslaveni združeni u jednom klubu.

Preuredjenje nekojih blagdana. Sveti otac Papa izdao je ovih dana Motu proprio (dekret) „Supremi dispositione“, koji se bavi promjenama u pogledu nekojih crkvenih blagdana. U toj papinskoj odluci odredjuje se sliedeće:

1. Crkveni propis slušanja sv. mise i uzdržavanja od posla ostaje u krjeposti samo za ove dane: za pojedine nedjelje, Božić, Novu godinu, sv. tri kralja, Uzašašće, bezgrješno Začeće, Veliku Gospoju, Sv. Petra i Pavla i na blagdan Svih Svetih.

2. Blagdani sv. Josipa i sv. Ivana slavit će se ovako: prvi na nedjelju iza 19 siečnja, ako 19. siečnja ne padne na nedjelju; drugi na nedjelju, koja dolje prije blagdana sv. Petra i Pavla. Ti dvoje će se slaviti na nedjelju iza svetkovine presv. Trojstva.

3. Ovi se crkveni propisi ne protežu na patronatske blagdane, no ordinarijati mogu svetkovanje ovih blagdana preložiti na sliedeću nedjelju.

4. Ako je koja od nabrojenih svetkovina pravomoćno dokinuta ili prenesena, ta se ne smije na nove uvadjati, a da se prije ne pita sv. Stolica. Ali ako ipak u kojem narodu ili pokrajini biskupi drže, da valja neke od dokinutih svetkovina uzdržati, tad neka to jave sv. Stolici.

5. Ako koji od blagdana, koje hoćemo uzdržati, padne na nemrsni ili postni dan, tad mu dispenziramo od jednoga i drugoga; istu dispensu dajemo i za patronatske svetkovine, ako se svetkuje s velikim svečanostima i uz velike pučke i crkvene sborove.

Polag ovog dekreta ukinute su svetkovine drugi dan po Duhovu (Sv. Stipan), vazmeni i duhovski ponedjeljak, Svećnica i Narodjenje bl. Djevice M. (Mala Gospoja) i Navještenje bl. Djevice M. (25. ožujka).

Kako pišu novine, ova odredba neće se imati provesti odmah u Austriji, dok i državni sabor o tom ne izreče svoju, jer su zapovijedani blagdani u Austriji odredjeni i državnim zakonom.

Poziv

na glavnu skupštinu „Istarske Posujilnice u Puli“ registrane zadruge na ograničeno jamčenje.

Zadrugari pozvani su na dvadesetu redovitu glavnu skupštinu koja će biti u nedjelju dne 23. julija u 10 sati prije podne u dvorani Čitaonice u Puli.

Raspored:

1. Izvješće i obračun za upravnu god. 1910.
2. Izvješće nadzornog odbora. Od nadzornog odbora odobreni računi za god. 1910. izloženi su na ogled zadrugarom u društvenoj pisarni (Narodni Dom I. pod desno).
3. Odluka o uporabi čistog dobitka.
4. Što koji predloži.

Pula 12. julija 1911.

Starešinstvo.

Opaska. Na skupštini treba, da je zastupano barem jedna desetina svih zadružnih dielova. Za slučaj, da ne bude toliko zastupanih, biti će skupština isti dan u 10½ sati, bez obzira na broj prisutnih.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da postane bujne puti i zadobi i uzdrži njenu mekanu kožu i lielu put, umiva se samo sa

lilijansko-mliečnim sapunom (Steckenpferd Lilienmilch seife)

(Marka konj na palici) od Šrejnera & Co., Teltschen i t.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

Seljački posjed u občini Lovran,

srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Poščića u Volosku.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Bagnja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

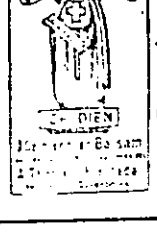

Thierry-eva centifolijska mast

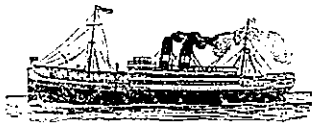

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo. Alžir*)
parobrod: **Argentina** . . . . **29.** julija Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*),
parobrod: **Laura** 20. julija Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za sredaju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

VLASTITI PROIZVODI!

Pravo ruske gnjoše.

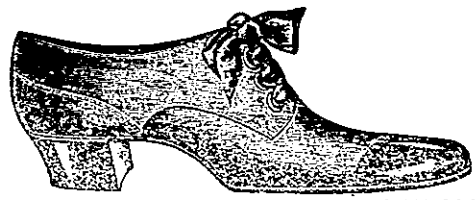

Skladište proljetnih cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča svoje bogato skladište cipela za gospodu, gospodje i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske narudžbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Najboljši český izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, puhljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg puhljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fine 10 K; **najfinije prsne puhuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim puhuljastim perjem 16 K; polu puhuljice 20 K, puhuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamienjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienik badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Uložne knjižice za „PULICU" mogu se dobiti u tiskari Lagunja i dr., Pula.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lek najnovii i po liečničkim stručnjacima **prokušan proti svima bolestima: ž-ludca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sa tavljen je od samih svježih sokova, bilja i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, razlih boli i grčeva želuca i u crievima. Pomaže svakomu u proti slabo prohavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crievima. Umiruje živce i okrepljuje cielu **organizam.**

Dobiva se samo u ljekarni

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieca od kojih dobiva korist družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedece tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieca a K 90·- po 100 zamota.
„DANICA" druga vrst a K 75·- po 100 zamota.
„VESNA" treća vrst a K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjesece počeka.

Lacko Križ - Pula.

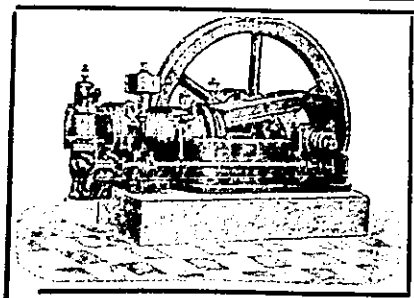

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, žesto, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja:

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

na plin d. d.

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća špecialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća.

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravničtvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. aprila do 30. junija 1911.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5 —	odl.	↑ PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.		dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.		dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.		dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.		dol.	2.—
8.45	dol.	↓ RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Srijeda Subota
prije podne				po podne
3.45	odl.	↑ Vlaška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
8.45	dol.	↓ Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑ Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.		dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.		dol.	6.10
12.30	dol.	↓ Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Subota	Srijeda
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	7.35	odl.	↑ RIJEKA	dol.	5.—	5.—
8.10	8.10	dol.	Opatija	odl.	4.25	4.25
8.20	8.20	odl.		dol.	4.15	4.15
9.40	9.40	dol.	Beli	odl.	2.55	2.55
9.50	9.50	odl.		dol.	2.45	2.45
10.40	10.40	dol.	Merag	odl.	1.55	1.55
10.50	10.50	odl.		dol.	1.45	1.45
11.20	11.20	dol.	Krk	odl.	1.05	1.05
11.30	11.30	odl.		dol.	12.55	12.55
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	1.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	11.25
1.20	1.20	odl.		dol.	11.15	11.15
2.20	2.20	dol.	Rab	odl.	9.25	9.25
3.40	3.40	odl.		dol.	9.15	9.15
4.05	4.05	dol.	Lun	odl.	8.50	8.50
4.10	4.10	odl.		dol.	8.40	8.40
5.20	5.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	7.15
5.30	5.30	odl.		dol.	7.05	7.05
5.40	5.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	6.55
5.50	5.50	odl.		dol	6.45	6.45
6.40	6.40	dol.	↓ NEREZINE	odl	6.—	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i Loparu.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Broj 30. Pula, u četvrtak dne 27. julija 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se se plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija".

Čekovnog računa br. 847'849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 2·5—, odn. K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utiskuje se u Pull.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr.« (Via Giulia br. 1), kamo neka se naslovljuje sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Hrvatsko-slovenski klub u Beču.

Prije otvorenja.

Zastupnici na Bečkom parlamentu bili su pozvani, da dne 17. ovog mjeseca započnu svoj rad.

Subotu dne 8. srpnja sastali su se u Trstu naši zastupnici Spinčić, Laginja i Mandić te Gregorin od Goričkoga Krasa i Rybař od tršćanske okolice, kao najbliži od našega naroda i od više godina skupni borci za Hrvate i Slovence Trsta i Istre. Sastali su se da se pogovore, kako će se vladati u nastajućem djelovanju u Beču. Svih pet kao jedan bili su osvjedočeni, da treba pokušati sve moguće, da se čim više zastupnika od našega naroda iz Dalmacije, Istre, Trsta, Goričke, Kranjske, Koruške i Štajerske, — pače ako ikako moguće — da se *svi* nadju na okupu u jednom kolu u parlamentu Bečkom, jer tamo je od svih naroda Austrije *516* zastupnika, a od toga naših u svemu *37*, pak još ako se ovi pocjepaju i svaki na svoju stranu potegne, što mogu učiniti? Skupa budi što, a razdrobljeni ništa.

Dan prije onog pogovora u Trstu, primio je zastupnik Laginja pismo od zastupnika Iva Prodana iz Zadra, koje kaže da je želja u Dalmaciji, da se hrvatski zastupnici pravaši slože sa Slovenci okupljenimi u bivšem „Slovenskom klubu" i da su pravaši iz Dalmacije voljni dogovarati se o tom sa hrvatskimi zastupnici iz Istre.

Naših pet gore spomenutih, recimo tako „Primoraca", žaelilo je više, nego li je Prodan pisao: žaelilo je, da se, ako je ikako moguće, slože u Beču i ostali Dalmatinski zastupnici, koje ćemo zvati „Ivčevićeva skupina" i svi drugi Slovenci, pak su prema tomu pisali Prodanu i Ivčeviću u Dalmaciju, da bi se svi zastupnici iz Dalmacije našli u nedjelju 16. srpnja (dan prije otvorenja parlamenta) u Beču na pogovoru. U tom smislu govorio je Spinčić sa Ivčevićem dne 11. srpnja na Rieci.

Medjutim stigao je poziv od ministra predsjednika baruna Gautscha zastupniku Ivčeviću (Dalmacija), Ribařu (Trst) i Laginji (Istra), da želi govoriti s njima prije otvorenja i molio jih, da bi se našli u sriedu 12. srpnja u Beču na pogovor po podne istog dana.

Tako je i bilo i tu su sada spomenuta tri zastupnika imali zgode, da se medjusobom pogovore o pitanju združenja. To su i učinili, pak je iz tih razgovora već prije nedjelje pred otvorenjem bilo jasno, da se svi dalmatinski zastupnici neće složiti.

Pače već subotu 15. srpnja, bivši slovenski klub, to jest, *s v i* slovenski zastupnici izim dvojice iz Primorja i izim ljubljanskog, njih *20* na broju, i *4* pravaša iz Dalmacije: Dulibić, Perić, Prodan i Sesardić, slože se u skupni klub, kojem su dali ime „Hrvatsko-Slovenska zajednica". Program joj je onaj, po kojem se je ravnao prijašnji slovenski klub, a u državopravnom pogledu, bar za hrvatske članove usvojen je program hrvat. „stranke prava", koj hoće, da se sve naše krajine združe što tesnije, da nebudemo razdrobljeni na tolike vladavine i razne zakone, koje nam sada nameću Talijani, Madjari i Niemci i da se lagljе opremo navali tih naroda. I Slovenci onog smjera, koj sada ima preteżnu moć u Kranjskoj, izjavljaju u zadnje doba češće, nego li prije, da i oni gredu za tim, neka se ujedinimo svi Hrvati, Srbi i Slovenci, što smo uz krunu Habsburga.

Usuprot nesporazuma medju Dalmatinci sastali su se naši zastupnici Istre, Trsta i Goričkoga Krasa, nedjelju pred otvorenjem parlamenta i sliedeći dan, sa dalmatinskimu zastupnici Ivčevićeve skupine i sa ljubljanskim Ravnikarom nebili se u isto načina, kako bi se ujedinili svi zastupnici Slovenci, Hrvati i Srbi u parlamentu. Ali uzalud, oni izjaviše, da ovako u kratko doba za teške izborne borbe u pokrajini izmedju jednog i drugog smjera, nebi mogla biti u svezi s onimi drugimi slovenskimi i hrvatskimi zastupnici, barem *za sada ne*. Izrekli su želju, da bi se naših pet pridružili njima i da bi tako sedam njih iz Dalmacije (medju kojimi dva Srba) i naših pet, te ljubljanski zastupnik, izpostavili prijašnji klub „Svezu južnih Slavena".

Naši su zastupnici znali, da ta prijašnja parlamentarna skupina nije mnogo koristila premda je po broju iz početka prijašnjeg zasjedanja bila jača od „Slovenskoga" — ili kako su ga navodno nazivali „Susteršičevoga" kluba, pak nisu mogli pristati na obnovu „Sveze južnih Slavena", koja bi sad još manje koristila, kad bi u njoj bile, samo trinajst članova; dočim su u drugom klubu bila već dvadeset i četiri zastupnika za koje se znade, da će, u odlučnom času, svi stajati kao jedan za ono, što spoznaju da je pravo. A baš tega se sadu hoće više nego ikada u parlamentu.

Takvo je stanje bilo na 17. srpnja, kad se je otvorio parlamenat.

Otvorenje parlamenta. — Novi klubi.

Dne 17. srpnja bio je otvoren novo izabrani parlamenat. Zastupnici raznih naroda stvorili su svoja ujedinjenja. U „poljskom kolu" sjedi iz Galicije gorljiv katolik uz „pravovjernog" Žida, sjedi skrajnji konservativac s krajnim naprednjakom, sjedi pučanin uz baruna, grofa i kneza. U „Češkom jednotljivom klubu" sjede svećenici uz Masarika, novčari uz kmeta, katolici uz protestanta i vjerskog slobodnjaka. Tako je i glede ostalih naroda.

Naših pet Primorskih zastupnika, poslie pogovora s Ivčevićevom grupom i Ravnikarom, bili su se sastali već 16. srpnja po po podne samu, i odlučili stvoriti svoj klub, te stupili u dogovore sa hrvatsko-slovenskom zajednicom u svrhu medjusobnoga saveza, i izričitom zadaćom, da uzrade da u taj savez stupe također drugi jugoslavenski zastupnici, koji su izabrani na narodnom programu. To su rekli na dan otvorenja tim zastupnikom, i počeli dogovarati sa predstavnici hrvatsko-slovenske zajednice. Sliedećega dana dosegao se je sporazum, koj je našao izraza u sliedećoj izjavi:

„Dr. Gregorin, Dr. Laginja, Prof. Mandić, Dr. Rybař i Prof. Spinčić stupaju kao „Narodni klub" u svezu sa „hrvatsko-slovenskom zajednicom, s kojom tvore naprama vladi i drugim parlamentarnim skupinam jedinstvenu parlamentarnu i taktičku jednotu pod imenom „Hrvatsko-slovenski klub".

Smatraju kao dogovorno, da će se jedan podpredsjednik „hrvatsko - slovenskoga kluba" izabrati iz članova „Narodnog kluba"; i pridržuju si autonomno postupanje u pitanjima, koja se tiču njihovih izbornih kotara.

U svim pitanjima koja spadaju u djelokrug „hrvatsko-slovenskoga kluba" odlučuje, što se u ostalom samo po sebi razumije, načelo većine".

Dakle naši Primorski zastupnici osnovali su svoj vlastiti „Narodni klub", te se združili sa hrvatsko-slovenskom zajednicom u hrvatsko slovenski klub, osjegurav si u njemu upliv, pridržav si samostalni postupak u pitanjima njihovih izbornih kotara, i poslavši si zadaćom uzraditi, da i drugi jugoslavenski zastupnici stupe u taj klub, kojemu bi se eventualno promjenilo ime.

Predsjednikom „hrvatsko slovenske zajednice" je Dr. Šusteršic, a podpredsjednici Dr. Dulibic i Dr. Korošec. Predsjednik „Narodnog kluba" je prof. Spinčić. Dr. Šusteršic je ujedno predsjednik a ostala spomenuta trojica jesu podpredsjednici najvećeg udruženja naših zastupnika u Bečkom parlamentu, to jest „Hrvatsko-slovenskoga kluba" projecega 29 članova.

U „Hrvatsko-slovenski klub" spadaju sada:

1. *Iz Dalmacije*: Dulibic, Peric, Prodan, Sesardic.
2. *Iz Goričke*: Gregorin, Gregorčic, Fon.
3. *Iz Istre*: Laginja, Mandic, Spinčic.
4. *Iz Koruške*: Grafenauer.
5. *Iz Kranjske*: Demšar, Gostinčar, Jaklic, Jarc, Hladnik, Krek, Pogačnik, Povše, Šusteršic, Žitnik.
6. *Iz Štajerske*: Benkovic, Brenčic, Jankovic, Korošec, Pišek, Roškar, Verstovšek
7. *Iz Trsta*: Rybař.

Poredali smo jih po alfabetu i samo po prezimenu, bez doktorije i bez častih koje obnašaju. Ima jih svećenika, novinara, profesora, seljaka, odvjetnika i liječnika.

Dalnji razvoj.

Velika je nada, da će se naći način, kada se po Dalmaciji i u Ljubljani strasti i bura od zadnjih izbora prolegnu da se i ostali zastupnici iz Dalmacije i ljubljanski zastupnik budu uzmogli priključiti ovoj većoj skupini, to jest, „hrvatsko-slovenskomu klubu. Za sada dalmatinci Ivčevićeve skupine sedam njih na broju stoje o sebi kao „Dalmatinski klub", a jesu ovi:

Biankini, Čingrija, Baljak, Ivčevic, Smodlaka, Tresic Pavičić i Vukotić.

Tako bi bili na okupu za velika skupn narodna pitanja s v i zastupnici slovinske krvi u ovoj strani države, od Drave do Crnegore.

Iz carevinskog vieća.

U Beču dne 22. julija 1911.

Drugoj sjednici državnog sabora predsjedao je još predsjednik po starosti bar. Fuchs.

U toj sjednici izabrani su odsjeci koji imadu izpitati izborne spise onih izbornih kotara ili mandata, proti kojim nisu utoci podnešeni. Ovaj put je slučaj nanio da je u više tih odsjeka izabrano predsjednicima slavenskih zastupnika. Tako je u 7. odsjeku izabran predsjednikom zastupnik Mandić. Ovi su odsjeci vecinom već u prvoj sjednici riešili svoje zadatke t. j. odobrili predložene im izbore ili mandate.

Proti pojedinim izborom uloženo je više utoka ili prosvjeda na carevinsko vieće. Takovih prosvjeda imade najviše iz Galicije proti izboru poljačkih i rusinskih zastupnika. Medju izborima, proti kojim je podnešen prosvjed nalaze se i dva hrvatska iz Dalmacije i to onaj Dr. Ivčevića i onaj Dr. Sesardica i izbor talj. zastupnika Spadara iz Istre. Nebude li ovaj parlamenat više pazio na vršenje zakona nego što je pazio prošli, tada će po svoj prilici svi ili većina tih prosvjeda proti izborima, ostati neriešeni ili neuvaženi.

Državopravne ograde.

Po davnom običaju pročitane su u toj sjednici takozvane državopravne ograde, kojimi se zastupnici jednoga naroda ograđuju da oni tim, što stupiše u državni sabor nece da prejudiciraju državopravnom stanovištu svoga naroda prema austrijskom parlamentu. Prva takva egrada pročitana je u ime sviju čeških zastupnika.

Rusini ili Ukrajinci traže u svojoj ograđi, da bi se drevne pokrajine njihove Halič i Vladimir sa susjednom Bukovinom sjedinile u jednu rusinsku pokrajnu.

Ograda dalmatinskih Hrvata govori o tom kako Dalmacija sačinjava dio kraljevine Hrvatske te ako dalmatinski zastupnici sudjeluju u austrijskom parlamentu, to nece oni da tim prejudiciraju državopravnom položaju kraljevine Dalmacije.

Ovoj ograđi pridružili su se i srbski zastupnici Dr. Baljak i Dr. Vukotic iz Dalmacije izjaviv, da teže i oni za sjedinjenjem Dalmacije s kraljevinom Hrvatskom.

Izbor predsjednika itd.

U sjednici od petka t. j. 21. ovog mj. prešao je državni sabor na svoje konstituranje t. j. na izbor predsjednika, sedmorice podpredsjednika i šestnajst bilježnika ili tajnika i dvojice redatelja.

Predsjednikom bijaše izabran po dogovoru velikih stranaka član njemačko narodnog saveza *Dr. Sylvester*.

Novoizabrani predsjednik izrekao je kratak govor, u kojem je naglasio da će

se držati strogo poslovnog reda, da će biti nepristran, te je zamolio podporu sviju stranaka.

Podpredsjednicima bijahu zatim izabrani: *Dr. Conci*, član talijanske pučke stranke iz južnog Tirola, *Dr. German*, član poljačkog kluba, *Pernerstorfer*, član njemačkih socijaldemokrata, *Pogačnik*, član hrvatsko-slovenskog kluba, *Juckel*, član njemačke kršćansko socijalne stranke, *Romančuk*, član rusinskog kluba i *Zdarsky* član češkog kluba.

Medju bilježnicima nalaze se i jugoslavenski zastupnici Benković i Tresić, a jedan od redatelja je i Hrvat Dr. Sesardić.

Predlozi i upiti.

U toj su sjednici naši zastupnici podnesli više prešnih predloga za ublaženje biede usljed tuče, povodnje, vatre itd. te raznih upita medju kojimi i onaj zastupnika Mandića radi nečovječnog postupanja oružnika sa jednim našim izbornikom na izbornoj sekciji u doljnjih Škofjah.

Prvi sukob.

Kadno je na koncu te sjednice priobćio predsjednik dnevni red za buduću sjednicu (za utorak) staviv na prvo mjesto prvo čitanje osnove o uredjenju Austro-Ugarske banke, ustali su socijaldemokrati proti tomu tražeći, da se stavi kao prva točka dnevnoga reda njihov prešni predlog radi skupoće mesa. Taj je zahtjev izazvao prvi sukob izmedju vladinih stranaka i opozicije te je došlo najprije do poimeničnog glasovanja a zatim do bučnih demonstracija u prilog socijalista sa strane njihovih pristaša na galeriji. Konačno je prihvaćen dnevni red što ga je ustanovio predsjednik.

Prva buduća sjednica t. j. četvrta obdržavati će se u utorak sa prvom točkom dnevnoga reda, prvo čitanje osnove o uredjenju Austro-Ugarske banke.

*

U Beču 25. julija 1911.

U današnjoj sjednici carevinskoga vieća obavljeno je prvo čitanje vladine osnove o uredjenju Austro-Ugarske banke. Govorilo je pet zastupnika, a medju njima i hrvatski zastupnik Biankini, koji je istaknuo želje Hrvata prema tomu novčanomu zavodu. Zatim je osnova upućena odboru od 51 lica. Govori se, da će biti izabran predsjednikom tog odbora naš zastupnik Dr. Laginja.

Iza toga govorio je ministar predsjednik označiv stanovište vlade napram prešnim predlozima o skupoći mesa.

Zatim je počela razprava o prešnim predlozima glede krvavih dogadjaja u Drohobici u Galiciji.

U istoj sjednici predao je zastupnik M. Mandić šest prešnih predloga za državnu podporu po tuči oštećenim občinama: Podgrad, Materija, Očizla-Klanec, Dekani, Marezige i Pomjan.

Gospodarski preporod.

Na svim stranama čujemo tužbe, da je dandanašnji teško živjeti. Promatramo li svijet okolo sebe, vidjet ćemo, da su te tužbe opravdane.

Pogledajmo našega seljaka, kako radi, kako se muči i trpi, a kako živi, koko se hrani i odijeva. Ima kod nas u Istri tuge i nevolje, da svako plemenitije srce mora zaplakati. Čemu plač, suze i tužbe, gdje pomoći treba? Zamislimo se dakle, kako ćemo se riešiti zla.

Nikakvo se zlo neda jednim mahom iskorijeniti. Bilo bi prema tome ludo i misliti na čudo neko, koje će nas iz naše nevolje izvesti. Svaki je svoje sreće kovač, pa moramo biti na čistu, da ćemo se svega zla riješiti samo mi sami svojom vlastitom snagom i pomoću božjom. Ta misao mora prodrijeti u srce i dušu svemu našemu narodu, jer bez toga napretka nema.

Snagu svoju moramo upoznati i omjeriti, a onda naučiti, kako ćemo je mudro upotrebiti, da svoja duševna i tjelesna dobra usavršimo i razmnožimo. Nije to baš lahko, ali ako se ozbiljno zamislimo i stanemo učiti, spoznat ćemo, što spoznati želimo.

I svoja dobra, svoje bogatstvo treba poznati. Kakvo tužno bogatstvo, reći će nam koji, ta ja sam siromah, a siromaštvo svoje poznam dobro i predobro, jer me pritište i muči! Priznajemo, prijatelju, ali znamo i to, da i najveći siromah ima i neko bogatstvo, s kojim valja računati. Duševna dobra, polja, livade, sjenokoše šume, vinogradi, zdrave ruke i vrijeme kapitali su našega naroda. Vrijeme da, jer vrijeme je novac. Eto o svemu tome valja voditi računa.

Zaista se kod nas živi bez računa. Želimo li napredovati i gospodarski se preporoditi, morat ćemo se i u tom pogledu popraviti. Za svaki bi rad trebalo učiniti proračun, a iza svršenoga rada obračun. *Proračun i obračun* — a koji to od nas razumije? Tu i jest korijen našoj nevolji i zaprieka gospodarskom razvoju.

Što nije bilo, bit će: naš će narod i to razumjeti, samo ga valja s ljubavlju poučiti. Imademo, hvala Bogu, dosta učenih ljudi, sinova našega naroda, koji to znadu i znati moraju, pa im je sveta dužnost, da to znanje po narodu prošire. Kod toga neka nitko nikada ne zaboravi, da treba dobrim primjerom prednjačiti. Imamo društava, posujitnica i drugih zadruga po Istri, koje neka se pretvore u prave narodne škole za proračun i obračun. To će biti početak našega gospodarskoga preporoda.

Talijanske novine Primorja.

Nema skoro dana u godini, a da nas naši Talijani ne napadaju u svojim novinama. Osobito se u tom ističu „Piccolo" iz Trsta i „Giornaletto" iz Pule. U člancima i u dopisima vrvi o našem divljaštvu o našoj nekulturi i sve, što se najgorega može reći. Oni, koji to pišu i sami znadu, da najgadnije lažu, kad o nama govore. Ali, ipak mora se i tomu razlog naći, a taj jeste: Oni hoće time da zavaraju svoje ljude i ovdje i u Italiji, i da svoje nekulturno i nepošteno djelovanje prikriju pred možebitnim prigovaranjem sa bud koje strane, ili vladine, ili poštenih Talijana. U geslu: „Osar tutto" dosta je rečeno. — A da počnemo prispodabljati naš narod i njihov narod u Primorju. Njihova dvatisućljetna kultura izčezne. Naša inteligencija nadmašuje njihovu po kvaliteti koliko se hoće. Naš puk i njihov puk, kakve li razlike! A da smo mi imali, i da imamo razmjerno toliko škola koliko oni, mogli bi govoriti, da naša civilizacija je dvaput veća nego njihova. Što vrijedi, da neko se hvali, da mu je caća bio ministrom, ako je on pastir! Danas se pita, što imaš a ne što si imao!

Samo jedan primjer kakvi su oni kulturonosci. Gospoda Talijani iz Pazina polaze češće na izlete u hrvatske Novake — to je prva stanica iz Pazina prema Diváči. Ta gospoda, kolovodje su Talijanske stranke u Pazinu. Čovjek bi držao koristit će onom našemu selu puno, ako ovakovi dvatisućljetni kulturonosci medju naše ljude zalaze. Alaj se varaš! Pije se tu i previše, gospoda igraju „moru" da niti glas zvona ne čuješ, a moglo bi ti se dogoditi, ako si hrvat nemari ida si najmirniji čovjek na svijetu, da se nekoji i kamenom nabace na te. Krasne li kulture! A u politici kakvi su! Dva, tri talijana hoće da zaporvijedaju nad 2—3 tisuće Hrvata. Ako ne ide, jao, pakao nad njih. Noi, noi — a šta — okožili se na naš račun i na našu najveću štetu, pak sada bi htjeli samo gospodariti. Vele nama „stranieri" a znademo točno, kad su im ćaće ovamo privandrali. Nama nose „kulturu" a velika im potreba da kultiviraju svoje „More", „Paulane", „Bumbare". Ti kulturonosci nisu si kadri u Trstu niti školskoga zakona stvoriti. Njihova „Lega" traži bivanje samo u našim od države i pokrajine zapuštenim mjestima, ne da uzgaja nego da truje našu mladež i da od nje naprave buduće janjičare — odpadnike. I baš ti odpadnici jesu najjači njihovi pioniri kao za vrieme Turaka — Janjičari najbolji turski vojnici. Nezaboravan ostat će mi momenat na jednoj skupštini u zapadnoj Istri. Govornik bio Hrvat a slušali ga ponajvećma stariji ljudi. Jedan dido (djed) imao unuka sobom. Unuk, učenik „Lege" natezao djeda da ide ća, jer da su Hrvati najhuji ljudi na svijetu. Dijete hrvatski govorilo. Pitam to dijete, što je ono — a ono mi po hrvatski odgovorilo, da je Talijan. Eto što stvara „Lega". Što „Lega", što novine talijanske, a najviše njihov novac razgrađuju naše pozicije, otimlju nam naše pravo vlastničtvo. I to im još nije dosta. Zovu na pomoć i druge — ali — ali svejedno mi napredujemo.

Ima u nama nečesa, što nam neće uzeti ni njihova 2 tisućljetna „bruttura" ni njihove novine, a to je naša sviest, naša žilavost i naš talenat.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Još o pučkoj zabavi. U zadnjem izvještaju o velikoj pučkoj zabavi za hrvatske škole od 16. t. mj. uvukla nam se je nemila pogrieška time, što je u istom bilo ispušteno spomenuti, da su tri kćerke veleuč. g. Dra. M. Laginje, Marica, Stana i Jelica ponajviše doprinele da je zabava onako krasno ispala i njihovom neumornom radu i trudu ima se zahvaliti, što je od te zabave ostalo za hrvatske škole blizu 900 kruna čistog dobitka.

Ispunjujuć ovime posliednji izvještaj o pučkoj zabavi, kličemo rodoljubnim sestrama Laginja: živile vriedne kćerke vriednog oca!

Javna sokolska vježba. Prvi istarski Sokol u Puli priredjuje u nedjelju 6. augusta t. g. veliku javnu sokolsku vježbu. Tom prigodom obdržavat će se ujedno velika pučka svečanost s plesom uz sudjelovanje vojničke glazbe 87. pješačke pukovnije. — Početak vježbe i zabave u 4½ s. po podne, a početak plesa u 9 s. na večer u velikoj dvorani Narodnog Doma. — Ulazne ciene: sjedalo K 1, stajanje 40 para, djeca 20 para; ulaznina na ples za posjetioce javne vježbe 50 para, a za druge K 1·— Darovi, obzirom na to što je čisti prihod namienjen za putne troškove Sokolaša vježbača na II. svesokolski slet u Zagreb, koji će se obdržavati 13., 14., 15. i 16. augusta t. g. primaju se sa zahvalnošću.

Ulaznice za sjedala dobivaju se u kavani i restauraciji Narodnog Doma i u brijačnici Z. Gjurin.

Skupština za ustanovljenje hrvatske glazbe. U subotu dne 29 t. mj. u 8½ biti će u Narodnom Domu skupština za ustanovljenje hrvatske glazbe u Puli. Pozivljemo sve rodoljube, da mnogobrojno dodju na tu skupštinu, da tako tog dana udarimo temelj toj toli potrebitoj instituciji u ovom gradu.

Djački sastanak. Dne 4. 5. 6. 7. augusta ov. god. obdržavat će hrvatsko katoličko nar. djaštvo u Istri svoj treći pokrajinski sastanak u Marčani. Subota dne 5. augusta je dan samog sastanka. Referenti su tri: akademičar, bogoslov i abiturient pazinske gimnazije. U nedjelju dne 6. augusta je godišnja skupština akademskog društva „Dobrila" po običnom društvenom redu te sa primanjem novih članova, poslije podne je izlet u Krnicu, a pod noć zabavna večer u Marčani. U ponedjeljak dne 7. augusta izlet u Alturu, rastanak i odlazak. — Drugovi sveučilištarci i bogoslovi pohrlite na ovaj sastanak, da svi složno i oduševljeno pozdravimo najnoviji politički korak naših narodnih prvaka: Laginje, Spinčića i Mandića. Stupajmo smjelo naprijed u radu po katoličku vjeru za naš mili hrv. istarski seljački dom.

Zabava česko-slavenskih kovinarskih radnika u Puli. U subotu dne 5. augusta t. g. priredjuju „Narodni sjedinjeni česko-slavenski kovinski radnici u Puli" u vrtu „Narodnog Doma" veliku umjetničku i kabaretnu večer uz sudjelovanje čeških umjetnika gg. Jos. Lud. Wanderer i Ladije Ladjanek, sa salonskim duetima, humorističnim i varietetnim predavanjima.

Početak u 7½ s. večer; glazba g. Tichta; ulaznina K 1 po osobi, obitelj od 3 člana K 2·50. — Iza programa slobodna zabava; saljiva tombola.

Kolera pred vratima. Iz susjedne Italije — odakle nam dolazi po sudu naših Talijana svako dobro, unešena je i u naše strane nesretna kolera. U Dalmaciji i to u južnoj u Kotoru imali su vec tri slučaja i sve tri su osobe umrle. Ustanovljeno je, da su osobe, koje su na koleri oboljele i umrle došle u izravni doticaj sa osobama ili predmetima dolazećim iz Italije.

U Trstu bilo je već do sada više slučajeva i više je osoba toj strašnoj bolesti podleglo. U tom gradu poduzete su sve propisane mjere, da se prepriječi daljnje širenje te pogibeljne kužne bolesti. Bojimo se samo, da su te mjere nešto prekasno poprimljene. Poznato je naime svima, a to je dakle moralo biti poznato i c. k. austrijskim oblastim, da imade u gradovih Italije već dulje vremena mnogo slučajeva kolere. Za to su morali znati austrijski konsuli u pojedinim gradovima Italije, te je bila njihova sveta dužnost, da svoje predpostavljene na to upozore i na veću pažnju na granicama preporuče. Kod nas se žalibože nije na to do najnovijeg doba pazilo.

Sada kad se već u Trstu kolera očito razsirila i uvriežila, poduzele su oblasti u Puli nekoje mjere, da se nebi uvukla ta pošast i u Pulu, ali mislimo, ipak još ne u tolikoj mjeri, da uvlačenje iste zaprieči. Jednostavnim pregledanjem putnika, koji svaki dan dolaze domaćim parobrodima iz Trsta slabo ili nikako će se prepriečiti kolera, dok opet slobodno i bez zaprieke ulazi dva put na tjedan talijanski parobrod iz Pulje i Mletaka, odakle je baš u Kotor i Trst unešena ta pošast. Dužnost je oblasti, da sve parobrode, koji dolaze iz okuženih krajeva, podvrgne strogoj pregledbi i kontumaciji dok je još vrieme. a ne da budu te mjere poduzete tek onda. kad se unese i u naš grad.

U Puli nema kolere. Prekjučer po podne pronio se bio gradom glas, da se je na lojdovom parobrodu „Baron Gautsch" pojavio slučaj kolere. U istinu kapetan tog parobrobroda kad je došao o podne u našu luku, obaviestio je lučku oblast, da je na putu iz Trsta parobrodski liečnik dr. Grai obolio na sumnjivim znakovima, koji odaju bolest kolere. Lučka oblast izaslala je na parobrod svog liečnika i naredila da se parobrod usidri podalje od obale na bovi i prekine svaki dodir parobroda s kopnom. Pošto lučki liečnik nije mogao odmah konstatirati narav bolesti, dao je po mjesnoj bolnici ispitati dejekte oboljelog i nakon ispitanja se ustanovilo da dotični liečnik nije oboljo od kolere nego od običnog proljeva, na što je parobrod bio pripušten k obali, iskrcao i ukrcao putnike i prosliedio svoj put za Dalmaciju. Vanjske novine donjele su jučer brzojavne viesti, kako se zbilja pojavio na „Baron Gautschu" slučaj kolere i da je parobrod kontumaciran. To medjutim ne stoji, kako se vidi iz gornjih redaka.

„Lošinjski sokol“ se još pinči! Ivan Lovrić iz Malog Lošinja, c. i k. podčastnik ratne mornarice u miru, šalje nam neku vrst ispravka, a u istinu pamflet, kojim se još hvali kako je ta „zvonka pljuska“ pala, i to ne iza ledja. Bocmanu Lovriću preporučujemo, da ovakove ispravke može poslati u koji talijanski list a ne u naš list, čime ako mu nije pravo, dajemo mu prilike, da se ogledamo na sudu. Prije pak nego li se pinčiti hrvatstvom i napadati *poštene i osvjedočene* Hrvate, morao je bocman Lovrić, ako je htio da bude *pošten i pravi* Hrvat „lošinjski sokol“ (inače prosti čarlatan), naučiti svoju djecu hrvatski jezik!

Voloski kotar:

Hrv. pjev., Tamburačko i Gombalačko družtvo „Istarska Vila“ u Kastvu. U nedjelju dne 3. rujna 1911. slavit će hrvatsko pjevačko, tamburaško i gombalačko društvo „Istarska Vila“ u Kastvu desetgodišnjicu svoga opstanka, kojom će spojiti i razviće društvenog barjaka. Želja je naša, da bi ta proslava bila ne samo svečanost Kastav-grada već bi htjeli tome danu dati značaj osobitoga sjaja, utisniti bi mu htjeli žig sveopćeg blagdana, pretvorivši ga u pravu narodnu svečanost. Da se ta naša želja ispuni, t. j. da se blagdan naše Vile proširi i izvan grada Kastva i da proslava desetgodišnjice „Istarske Vile“ bude ujedno i proslavom mile nam hrvatske pjesme u Istri, obraćamo se pouzdano bratskim pjevačkim i drugim družtvima, da bi svojom brojnom prisutnošću uzveličali ugled hrvatske pjesme u ovoj pokrajini, povećali sjaj naše svečanosti i počastili naše društvo. Spomenuta će se svečanost prirediti pod otvorenim nebom dne 3. rujna, a u slučaju nepovoljnog vremena dne 8. rujna t. g. Potanji raspored objavit će se kasnije. Pozivljemo najljudnije cijenjena ta društva, da izvole prisustvovati ovoj našoj svečanosti i molimo ujedno, da nam izvole saobćiti, možemo li se sa sigurnošću nadati odazivu. Ona društva pak, koja žele kod proslave aktivno sudjelovati nek nam izvole javiti točku koju kane izvesti. Ako bi koje ugledno društvo ili pojedinac želio zabiti u barjak naše Vile poseban čavao, molimo dotično ili dotičnoga, da nam izvoli priposlati znak (monogram ili slično) što bi ga se imalo urezati u čavao i to uz prinos od najmanje K 10 za odnosni trošak. Sve ove podatke nek se izvoli priposlati podpisanom odboru najkasnije do 1. kolovoza t. g. Pozivljeno Vas dakle ponovno da čim brojnijim prisustvovanjem povećate naš blagdan, da u društvu s drugom braćom pjevačima užijemo barem nekoliko sata nepomućenog veselja, da se uz zvukove ljubljene nam hrvatske pjesme upoznamo i zavolimo. — Odbor za proslavu desetgodišnjice i razviće barjaka „Istarske Vile“.

Koparski kotar:

Narodna čitaonica u Draguću. Od više vremena osjećala se potreba, da se u našem selu osnuje društvo, koje bi držalo na okupu i bodrilo naše sumišljenike. No pomanjkanje prostorija i druge neprilike osporile su osnutak takvog društva. Napokon prebrodilo se sve poteškoće, te se zaključilo osnovati čitaonicu kao najprikladniju i najpoučniju organizaciju.

Toga radi obdržavala se u nedjelju 9. srpnja konstituirajuća skupština „Narodne čitaonice u Draguću“. Pravila primljena su po brojnim prisutnicima velikim oduševljenjem, te su otposlana c. kr. namjestništvu na potvrdu. Svečano otvorenje čitaonice bit će početkom mjeseca rujna.

Naskoro otvorit će čitaonica analfabeski tečaj. Pučka predavanja držat će se svake nedjelje poslije mise. Naravno da se ne će zaboraviti na susjednu Grimaldu, jer je tamošnje pučanstvo takodjer željno pouke. To se najbolje vidilo kod proslave narodnog blagdana, gdje su mnogobrojni slušatelji pozorno pratili pojedine govornike. Na licima slušatelja opazilo se, da je dobrih zrnca palo na plodno tlo.

Preporučamo našoj inteligenciji, da nas moralno i materjalno podupre, jer naš položaj medju našom zavedenom braćom nije baš tako lak, kako bi si tko mislio. Od dvojice kanibala nahuckana četa počinja takva nedjela, koja nam jasno pokazuju demoralizaciju naših podrepnica. Tome treba već jednom na put stati, jer tako dalje ne smije ići. Na vama je, rodoljubi, da nam pomognete privesti taj jadni i zaglupljeni narod na pravi put.

Analfabetski tečaj na Grimaldi. Kao lanjske tako i ove godine otvorili su dragućski djaci, članovi akad. fer. družtva „Istre“, na Grimaldi tečaj za nepismene.

Radošću moramo konstatirati, da se je ove godine broj polaznika podvostručio. Ta činjenica nek bude dokazom nekim pesimistima, da naš narod želi napredka i prosvjete, samo treba zasukati rukave, pa na posao junak ko je.

Poželjno bi bilo, da se takov tečaj otvori u svakom istarskom seocu, jer skrajno je vrijeme, da se nesretnom analfabetizmu stane na put. Prosvjetom k slobodi!

Razne primorske viesti.

Naši zastupnici na radu u Beču. Na prvoj konstituirajućoj sjednici carevinskog vieća u petak 21. t. mj. podnio je zast. Mandić sa drugovima na ministar za zem. obranu interpelaciju radi nečovječnog postupka jednog oružnika u doljnjih Škofljah proti jednom slovenskom izborniku na dan izbora 13. junija t. g.

U sjednici od utorka 25. t. mj podnio zast Mandić sa drugovima prešni predlog za podporu i ublaženje biede, nastale u obćini Marezige, polit. kotar Kopar, zbog tuče i povodnje, koja je padala od 14 na 15. junija t. g. i uništila po cieloj toj obćini skoro sve poljske proizvode, nanesav štete K 276 000, kako je to ustanovilo procienbeno povjerenstvo, kojeg iskaz priložio je tom prešnom predlogu. Radi toga postavise naši zastupnici predlog:

„Visoka kuća neka izvoli zaključiti: Poziva se c. k. vlada, da dade bezodvlačno procieniti, ako to već nije učinjeno, štete prouzročene od tuče i naljeva u mjestnoj obćini Marezige, te dade odpisati dužnicima iz te obćine izravne poreze i konačno da pruži iz državnih sredstava izdašnu podporu ponesrećenim za ublaženje biede i to za bezodvlačno provedenje tamo toli potrebitih osobito cestnih javnih radnja.

Bankovni odsjek. Kako nam javljaju iz Beča konstituirao se je bankovni odsjek i izabrao predsjednikom Dra. M Laginju.

Zastupnici Dr. Gregorin i Dr Ribar iztupili iz Narodnog kluba. Usljed pisanja nekih slovenskih novina proti Dru. Gregorinu i Dru. Ribaru radi toga što su s „Narodnim klubom“ stupili u svezu sa „Hrvatsko-slovenskom zajednicom“, na preporuka polit. društva „Edinost“ u Trstu, izstupili su iz „Narodnog kluba“.

Promocija našeg zemljaka U subotu dne 29 t. mj. bit će na zagrebačkom sveučilištu promoviran na čast doktora prava naš zemljak i vatreni rodoljub g. Ivo Orbé, odvjetnički koncipient u Voloskom, rodom iz Štivana na otoku Cresu. Mladom doktoru i neustrašivom borcu za narodna prava naše srdačne čestitke!

Gospodja
koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa
liljansko-mliečnim sapunom
(Steckenpferd Lilienmilch seife)
(Marka konj na palici)
[illegible]
Komad po [illegible] prodava se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija

KRASNI I NEOPASNI
VATROMETI I UMJETNI KRIES
ZA SVE MOGUĆE SVEČANOSTI DOBIVA SE U POJEDINIM KOMADIMA KAO I U RAZNIM ZBIRKAMA KOJE SADRŽAJU RAZNE VATRENE SLIKE, BENGAL. VATRE, PRASKAVCE, TOPOVE itd. KOD PRVE SISAČKE PYROTEHNIČKE
TRGOVINE I. STJEPUŠIN, SISAK.
ILUSTROVANE CIENIKE ŠALJEM SVAKOME BEZPLATNO NA ZAHTJEV.

Iznajmljuje se

kuća sa stajama, voz, veliko i lijepo zemljište sve u usjevu, vinograd te razne voćke. Zemlja je jako plodna budući se nalazi zaklonjena od bure, a blizu grada. U kuću uveden je gradski vodovod. To sve daje se u najam a prednost ima najamnik bez djece. — Upitati se u

Via Sergia br. II., trgovina vojničkih potrebština.

E 121 11
6

Dražbeni izrok.

Biće dne 31. 8. 1911. u 10 sati prije podne kod dolje naznačenoga suda u sobi br. 7 dražba: sgr. č. 721 kuća, šterna i dvor, č. 497 vrt t. t. (I. skup.) č. 405. 405 uhćnjaci »Vrt zgor kuće« dio 4 t. (II. skup.) č. 5202 oraće »Zapovi« dio 4 t. (III skup.) č. 42742 oraće Kentus dio t. 2 č. 5568 sjenokoš »Pojići« dio 3 t. (IV. skup.) č. 2147 oraće »Novih kovačevica« dio 3 t. (V. skup. č. 5873, 4874 oraće »Kunićin dio« II. t. Ul. 2100 p. o. Vrbnik (VI. skup.)

Nekretnine, što se stavljaju na dražbu procjenjene su na K 2130233. Dražba će se provest na dva načina t. j. sve nekretnine u jednoj skupini zajedno sa najnižom ponudom od kr. 1114819 a onda u 6 posebnih skupina sa najnižim ponudama od K 933975, za I. K 18250, za II K [illegible] za III. K [illegible] za IV. K 24044 za V. te K [illegible] za VI. skupinu.

Ispod ovog iznosa ne prodaje se.

Dražbeni uvjeti s tim odobreni i isprave što se odnose na nekretnine (izvadak zemljišnika, hipoteka, izvadak katastra, zapisnici o procjeni i t. d.) mogu se razgledati kod dolje naznačenoga suda za uredovnih sati u sobi br. 6.

Prava, što bi dražbu učinila nedopuštenom, imaju se prijaviti sudu najkasnije na dražbenom ročištu, prije nego li započne dražba, jer inače ta prava neće se više moći isticati u pogledu iste nekretnine.

Lica za koja su sada osnovana ili će se tekom dražbenog postupka osnovati prava ili tereti na nekretnine, a koja ne stanuju u področju dolje naznačenog suda ili nijesu naznačila kakva punomoć nikanastanjenog u mjestu suda, obznaniće se o daljim zgodama dražbenog postupka samo oglasom, što će se na sudu pribiti.

C. kr. kot. sud odio II.

Krk, dne 27 junija 1911.

Seljački posjed u obćini Lovran,
srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr K. Janežića i Dr. I. Poščića u Voloskom

POZIV.

na glavnu skupštinu Kršanskog družtva za štednju i zajmove, registrane zadruge na neograničeno jamčenje, koja će biti dne 30. julija t. g., u nedelju na 8 sati u jutro u društvenom skladištu u Kršanu.

Dnevni red:

1. Izvješće upraviteljstva.
2. Čitanje i odobrenje zapisnika zadnje glavne skupštine od god. 1910.
3. Odobrenje obračuna za godinu 1910.
4. Izvješće o reviziji.
5. Izbor dvijuh novih članova upravnog odbora.
6. Eventualija.

Odbor.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rieka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznos	K 2.519 068·21
O[illegible] temeljne glavnice	K 800 000·—
Godišnji prihod pr[illegible] premijama	K 1.221.748·41
Isplaćene štete	K 4.323.268·44

Sposobni posrednici i akviziteri namješćuju se uz vrlo povoljne uvjete.

Petrove kapljice.
[illegible] **prokušan proti svima bolestima želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** [illegible] **organi**[illegible] **zam** [illegible]

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica

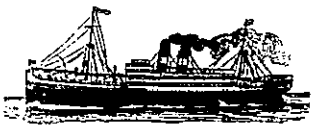

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*)
parobrod: **Argentina . . . . 29.** julija Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*),
parobrod: **Laura** 20. julija Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru **I. Novak u Pazinu** i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prvo vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·50 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivači**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 Jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 764, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućem markom pregoni se kaznено po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disela, kašlja, izhlacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluć, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale crieva i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opekline, kožnih bolesti itd. 12, 2 ili 6 1 ili 1 vel. paschna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekline, ozleda, upala, ahcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tjelo pa če-to prouzročne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana. 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Anjelu čuvaru" **A. THIERRY-a** u **PREGRADI, Hrvatska.** — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

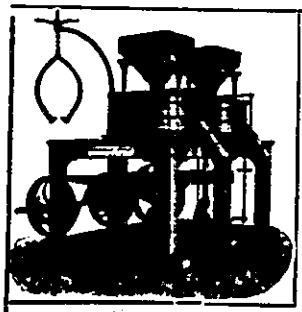

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

VLASTITI PROIZVODI!

Prvo ruske gnoje.

Bogato skladište cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča svoje bogato skladište cipela za gospodu, gospodje i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske narudžbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. julija do 30. oktobra 1911.

Pruga: Punat-Krk-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5 —	odl.	VPUNAT . . . . ↑	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	. . . . .	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
6.20	odl.	. . .	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska . . .	odl.	3.05
7.—	odl.	. . .	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj . . .	odl.	2.10
7.50	odl.	. . . .	dol.	2.—
8.45	dol.	↓ RIJEKA . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Subotu Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Poned. Petak Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	VBaška . . . . ↑	dol.	2.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	. . . .	dol.	4.50
8.45	dol.	↓ Rijeka . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt. Subotu
prije podne				po podne
7.35	odl.	VRijeka . . . . ↑	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	. . . .	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	. . . .	dol.	6.10
12.30	dol.	↓ Rab . . . . ∧	odl.	2.30

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Baška i natrag.

Svake nedelje	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svake nedelje
prije podne				po podne
7.35	odl.	VRIEKA . . . . ↑	dol	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl	. . . .	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.45	odl.	. . . .	dol.	6.10
12.—	dol.	↓ BAŠKANOVA . ∧	odl.	2.50

Brza pruga: Rab-Lošinjmali.

Svakog četvrtka tamo i natrag.

4.45 pr. p. odl. RAB . . . . . dol. 7.30 na večer
8.15 „ „ dol. LOŠINJMALI . . . . odl 4. po pod.

U Malom Lošinju priključak na parobrode brze Pruge Trst-Kotor. (S/S „Baron Gautsch" i „Prinz Hohenlohe".)

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i natrag.

Svaki ponedj.	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl	Svaki ponedj.
prije podne				po podne
7.35	odl	VRIEKA . . . . ↑	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl	8.45
8.20	odl.	. . . .	dol	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl	. . . .	dol.	8.10
1.25	dol.	↓ LOŠINJVELI . ∧	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malom Lošinju, luka sv. Martin.

Pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Krk-Baška Rab i natrag.

Svako srijede	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svakog petka
prije podne				po podne
10.30	odl.	VRIEKA . . . . ↑	dol.	7.20
11.05	dol.	Opatija	odl.	6.45
11.15	odl.	. . . .	dol.	6.35
11.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
11.40	odl	. . . .	dol.	6.10
po podne				
2.—	dol.	Krk	odl.	3.50
2.10	odl.	. . . . .	dol.	3.40
3.30	dol.	Baška	odl.	2.20
3.35	odl.	. . . .	dol.	2.15
5.25	dol	↓ RAB . . . . ∧	odl.	12.25

Uvjetno pristajanje u Puntu i Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Uforai	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda	Subota
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	10.30	odl.	VRIJEKA . . . . ↑	dol.	5.—	4.15
8.10	11.05	dol.	Opatija	odl.	4.25	3.40
8.20	11.15	odl.	. . . .	dol.	4.15	3.30
9.40	12.35	dol.	Beli	odl.	2.55	2.10
9.50	12.45	odl.	. . . .	dol.	2.45	2.—
10.40	1.35	dol.	Merag	odl.	1.55	1.10
10.50	1.45	odl.	. . . .	dol.	1.45	1.—
11.20	2.20	dol.	Krk	odl.	1.15	12.20
11.30	2.25	odl.	. . . .	dol.	12.55	12.10
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	—	dol.	Hašanova	odl.	11.25	—
1.20	—	odl.	. . . .	dol.	11.15	—
2.20	4.20	dol.	Rab	odl.	9.25	—
3.40	4.45	odl.	. . . .	dol.	9.15	—
4.05	5.10	dol.	Lun	odl.	8.50	—
4.10	5.20	odl.	. . . .	dol.	8.40	—
5.20	6.40	dol.	Veli Lošinj . . .	odl.	7.15	9.20
5.50	6.40	odl.	. . . .	dol.	7.05	9.10
5.40	6.50	dol.	Mali Lošinj*) . .	odl	6.55	9.—
5.50	7.—	odl.	. . . .	dol.	6.45	8.45
6.40	7.40	dol.	↓ NEREZINE . . . ∧	odl.	6.—	8.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Punta** i **Lopare.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Broj 31. Pula, u četvrtak dne 3. augusta 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce za predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, a nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Iz carevinskog vieća.

U Beču dne 29. julija 1911.

Bankovna osnova.

Kako se govorkalo, da će biti imenovan predsjednikom vrlo važnog odbora za razpravu osnove o bankovnom pitanju, naš zastupnik Dr. *Laginja*, tako se i dogodilo. Nakon prvog čitanja te osnove upućena je bankovnom odboru, koji je izabrao svojim predsjednikom Dr. Laginju i koji je u dvim sjednicama osnovu razpravio i odnosno izviešće parlamentu, podnesao. To izviešće sa osnovom razpravljeno je u sjednici državnog sabora od dne 28. o. mj. te osnova prihvaćena u drugom i trećem čitanju i tako postala zakonom.

Žalostni dogodjaji u Drohobiču.

Za netom minulih izbora za carevinsko vieće došlo je u galicijskom gradiću Drohobiču do krvavih sukoba izmedju izbornika i vojničtva. Te sukube izazvao je neki židovski bogataš Feuerštein, koji je pomoćju službenih organa hotio kod izbora nezakonito proturati svoga i vladinog pristašu kandidata Dr. Löwensteine. Kod sukoba bilo je što mrtvih što teško ranjenih preko 30, a mnogo lahko ranjenih.

Radi tih žalostnih dogodjaja podnešeno bijaše u parlamentu pet prešnih predloga, kojim se je vladu pozvalo na odgovornost. Za razprave o tim predlozima došlo je u parlamentu do burnih prizora izmedju pristaša pojedinih stranaka u Galiciji. Rieč su uzeli i ministar nutarnjih posala i za zemaljsku obranu, koji su nastojali opravdati postupanje činovničtva i vojničkih oblasti. Prihvaćen je konačno predlog, da vlada povede stogu iztragu i da krivce strogo kazni.

Skupoća živeža i uvoz mesa.

Radi sve to više rastuće skupoće živeža uobće, napose pako radi izvanredne skupoće mesa, podnešeno je carevinskom vieću šest prešnih predloga, koji idu zatim, da se dozvoli veći izvoz živog i ubijenog blaga u državu, da se olakša uvoz krme, da se preprieči izvoz domaćeg blaga itd. itd.

Za razpravu tih predloga izabran je bio posebni odbor proti skupoći i to od 51 zastupnika. Tomu su odboru upućeni bili svi ti prešni predlozi. Na prvoj svojoj sjednici kostituirao se je taj odbor i izabrao svojim predsjednikom našeg zastupnika *Matka Mandića*, dvojicu podpredsjednika i trojicu bilježnika. Odbor taj je po nalogu kuće razpravio sve te predloge u jednoj sjednici prihvativ većinom glasova vladi najnepovoljniji predlog, i to onaj socijaldemokrata, da se može slobodno, bez obzira na Ugarsku uvesti u Austriji argentinskog mesa koliko se hoće. Taj je zaključak silno uznemirio gospodu ministre — premda su dvojica njih, i to onaj poljodjelstva i onaj trgovine te dvojica odjelnih predstojnika i druga dvojica visokih činovnika, ovoj sjednici prisustvovali a da nitko od njih nije ni otvorio usta.

Kad je gornji predlog došao na razpravu u sjednici od subote ustao je proti njemu da govori prvi ministar predsjednik bar. *Gautsch*, koji je odlučno pobijao i neomedjašeni uvoz argentiskog mesa i onaj dio predloga, koji govori o tom, da se meso uvaža bez obzira na Ugarsku. Ministar se je odlučno i toplo zauzeo za to, da se štiti trgovački ugovor izmedju Austrije i Ugarske, jer bi inače usljed kršenja carinskog ugovora sa Ugarskom mogło doći izmedju obiju pola monarhije do težkog trvenja.

Predlog socijalista nije zadobio potrebite većine u kući a tako ni drugi predlog t. j. onaj zastupnika *Stölzla*, da se dozvoli uvoz argentinskog mesa polag potrebe. Naši su zastupnici glasovali za ovaj predlog kano i za sliedeći, da se dozvoli veći uvoz živog i ubijenog mesa iz Srbije.

Obtužba ministarstva Bienerth.

Na to se je prešlo na razpravu prešnog predloga socijal-demokratičke stranke, da se stavi pod obtužbu bivše ministarstvo Bienerthovo, koje se je poslužilo zloglasnim §. 14, koji je huckao stranke i narodnosti jednu proti drugoj itd. itd.

Svoj predlog i prešnost obrazložio je socijalista *Saits*, koji je bezobzirno navaljivao na Bienerthovo ministarstvo i na koncu zatražio da sve stranke glasuju za obtužbu.

Ustade za tim ministar predsjednik, koji reče, da rado ustaje na obranu svoga predšastnika, izliče, da je doživio veliko razočaranje; nadalje izjavi da se je on nadao, da će predlog bit poduprt pravničkim argumentima, ali o tome nema ništaa. Nastala je buka kod socijalista, koji mu dovikuju: „Prekršio je rieč! Dvorski lakaj! i drugo.

Ministar predsjednik Gautsch izjavljuje, da se prijašnja vlada umjereno poslužila paragrafom 14. i moli kuću, da odbije predlog.

Predlog Seitza o obtužbi ministra odbija se.

Trgovački ugovor sa Crnom Gorom i Portugalom.

Prešlo se je na trgovinski ugovor sa Crnom gorom, koji je primljen iza kratke razprave. Primljen je i ugovor s Portugalom.

Iza toga je predsjednik zaključio zasjedanje, želeći zastupnicima sretne praznike.

Za dojduću sjednicu rekao je, da će biti zastupnicima pismeno najavljena.

Naša stogodišnjica.

Proslava stogodišnjice rodjenja biskupa Jurja Dobrile je čisto naša — istarska, ali po velikoj ljubavi, što je sav hrvatski narod prema Istri goji i po vanrednoj važnosti te zemlje za budućnost cjelokupnoga našega naroda postat će ona svecpćom narodnom slavom. Kako je veliki biskup na sve narodne potrebe mislio, bit će dužnost svih društava, da mu se dolično odaže svako u svom djelokrugu, pa neka se svako već u prvoj odborskoj sjednici stane pripravljati. Gdje ih imade više neka se slože i sastave zajednički odbor, koji će u mjestu i okolici voditi sav rad u tom pogledu. Nema sumnje, da je od svih narodnih potreba naš biskup najprečom smatrao potrebu narodne prosvjete, jer je radi nje osnovao „Našu Slogu", napisao molitvenik „Oče budi volja Tvoja", podupirao mladiće po školama, osnovao konvikt i ostavio tolike štipendije. Zato mora sva proslava biti pretežno prosvjetna i ako se nesmije zaboraviti na ostale grane narodnog života. Širom Istre trebalo bi držati predavanja, u kojima bi se narodu tumačio biskupov život i rad te razvoj našega naroda u to sto godina. G. prof. Milčetić predložio je pred tri godine u podlisku „Naše Sloge", neka se izdade knjiga, u kojoj bi bila prikazana Ista u zemljopisnom, povjesnom, narodnom, prosvjetnom i gospodarskom pogledu. Bio je postavljen odbor i razdieljeno gradivo pojedincima. Nije nam poznato, kako je daleko dospio rad tih ljudi, ali znamo, da se u godinu dana mnogo može učiniti, kad se hoće. Lijepo bi bilo, kad bi „Matica Hrvatska" i „Matica Slovenska" tu knjigu izdale medju svojim redovitim izdanjima za god. 1912 u počast biskupu J. Dobrili, koji je jednako ljubio i Slovence i Hrvate. Isti bi odbor mogao već ove zime o životu i radu biskupovu i o razvoju hrvatskog i slovenskoga naroda u Istri kroz zadnjih sto godina izdati knjižicu pisanu čisto na narodnu, da je uzmogne razumjeti svaki, koji znade čitati.

Proslava ta neka svijetu pokaže, da je pokojni biskup našim narodnim protivnicima u saboru pravo rekao: „Moj narod nije još umro, on samo spava, a tko spava taj će se probuditi!" Neka pokaže, da se je njegov narod već probudio te da hoće živjeti i raditi za sebe i za svoja buduća pokoljenja, da ne će ni za pedalj ustupiti sa zemlje, koju su oci njegovi znojem lica svoga i patničkom krvlju svojom natopili. Neka uže združi sve Slovence i Hrvate, kako su združeni u Istri. Neka nam dade pobude na novi rad, na stvaranje velikih djela, djela, koja nastaju u čednosti i tišini, a narod dižu u sve više visine!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Sokolska vježba i pučka zabava. Prvi istarski Sokol u Puli priredjuje u nedjelju 6. augusta t. g. u prostranom vrtu Narodnog Doma javnu vježbu i pučku svečanost s plesom uz sudjelovanje vojničke glazbe c. i k. ratne mornarice. — Početak vježbe i zabave u 4½ s. po podne a početak plesa u 9 s. na večer u velikoj dvorani Narodnog Doma.

Ulazne ciene: sjedalo K 1, stajanje 40 para, djeca 20 para; ulaznina na ples za posjetioce javne vježbe 50 para, a za druge K 1·— Darovi, obzirom na to što je čisti prihod namienjen za putne troškove Sokolaša vježbaća na II. svesokolski slet u Zagreb, koji će se obdržavati 13., 14., 15. i 16. augusta t. g. primaju se sa zahvalnošću.

Ulaznice za sjedala dobivaju se u kavani i restauraciji Narodnog Doma i u brijačnici Z. Gjurin.

Raspored javne vježbe jest slijedeći: 1. Proste vježbe djevojčica sa ukrašenim obručima, 3 sastava sa II. svesokol. sleta. 2. Vježbe članstva na spravama i to: preči, ručama i konju. 3. Proste vježbe pomladka sa zastavicama, 4 sastava sa II. svesokolskog sleta. 4. Vježbe pomladka na spravama: preči, ručama, kozliću i skok u vis. 5. Posebni odjel na ručama. 6. Proste vježbe članstva, 4 sastava sa II. svesokolskog sleta.

Kako se vidi iz tog lijepog i obilatog programa, pružit će nam naš Sokol i u nedjelju ugodnu priliku, da se nagledamo vještine naših Sokolaša u izvadjanju teških i napornih vježbi, kao što nam pribavlja užitak slobodne, vesele i neprisiljene pučke zabave sa plesom.

Vježbe naših Sokolaša izazvale su uviek u Puli posebni interes i zanimanje, i mnogobrojnim posjetom občinstva napunila bi uviek prostorije gdje bi se iste obdržavale, te se nadamo, da će javna vježba od buduće nedjelje privući veliki broj našeg občinstva u vrt Narodnog Doma, i to nesamo zbog užitka pojedinaca što će očutiti gledajuć naše vrle Sokolaše u izvadjanju liepih ali teških gombalačkih točaka, nego će u ugodnoj zabavi i bratskom veselju sprovesti vrieme i razhladiti se u ovoj sparnoj vrućini. Na to osobito upozorujemo slavensko občinstvo, te do vidova u nedjelju na sokolskoj svečanosti u vrtu Narodnog Doma u nedjelju 6. t. mj.

Pozivlju se braća Sokoli, da na javnu vježbu sa pučkom zabavom u nedjelju 6. t. mj. dodju što više njih u sokolskoj odori.

Zabava česko-slavenskih kovinskih radnika. Kako to već javismo priredjuje odbor česko-slavenskih kovinskih radnika u Puli u subotu na večer dne 5. t. mj. ljepu zabavnu večer u vrtu Narodnog Doma. Na toj zabavi sudjelovat će dva ponajbolja česka komičara gg. Wanderer i Ladjanek, priznati umjetnici, koji imadu svoj vlastiti umjetnički repertoir, pun novosti i zanimivosti, kojim će kroz cielu večer svojim duhovitim prikazivanjem u solo-scenama i duetima zabavljati občinstvo i ispuniti skoro cieli program zabave.

Upozorujemo na ovu riedku zabavu slavensko občinstvo u Puli, na kojoj će za čas zaboraviti na ovu sparinu i naći u ono par sati veselog razpoloženja i umjetničkog užitka.

Ulaznina je 1 krunu po osobi; za obitelj od 3 člana K 2·50.

Zabava u Marčani. Zabavni odbor hrv. slov. kat. djačke organizacije priredjuje u

nedjelju 6. augusta ov. god. u Marčani prigodom svoga sastanka zabavu sa slijedećim rasporedom:

1. Proslov, govori predsjednik „Dobrile". 2 Jenko: „Na grobih", pjeva djački muški zbor. 3. Ch. Dancla: „Souvenir", violin-solo uz pratnju glasovira. 4. „ * „: „Crveni nosovi", vesela igra u jednom činu za sedam osoba. 5. Novak: „Braći", pjeva mužki zbor. 6. G. Gottermann: „Les adieux" violin solo uz pratnju glasovira. 7. „ ** : „Kmet in Fotograf", šaloigra u jednom činu za tri osobe. 8. Klaić: „Svraćanje" (Misli moje) Mužki zbor.

Svim iskrenim prijateljima hrv. katoličke mladeži, prave uzdanice istarskog seljaka, kličemo: dobro došli! — Odbor.

Iz našeg Sokola. Upozoruju se sva ona braća Sokoli koja će poći na II. svesokolski slet u Zagreb, da se prijave radi legitimacija za taj slet kod odbora Sokola najkasnije do 5. t. mj. i da polože unapried K 4·— za istu; ujedno se učestnici sleta upućuju, da podju na slet u sokolskoj odori.

Zabrinutost Talijana. Ovdješnji „Il Giornaletto di Pola" pokazuje osobito u posliednje vrieme neku posebnu zabrinutost u tome, što tek sada opaža naše veliko napredovanje u gradu Puli. Po pisanju tog lista opažamo, da su gospoda Talijani počeli napuštati politiku ignoriranja nas Hrvata u Puli i po ostaloj Istri i pričati svojim suplemenjacima, dakako tendenciozno i sasma krivo i neistinito, pogibelj o „invasione slava". U koliko im to prikazivanje služi u svrhu agitacije, u toliko više je to posljedica stare njihove politike „ignoriranja" a po tome posvemašnjeg nepoznavanja naših prilika. Ali kako je gospodu Talijane vrijeme poučilo a naš napredak i budna sviest našega naroda prisilili, da napuste smiešnu politiku ignoriranja, tako će naši Talijančići doskora zbaciti svoju veliku injoranciju i početi se baviti proučavanjem prilika i prava hrvatskoga i slovenskoga naroda u Istri. Naravski, da je sve to zanimanje Talijana o nama sasma indiferentno nama, niti marimo ispitivati u koliko je ta njihova zabrinutost radi našeg napredka opravdana, a još manje nas boli glava za njihovo neistinito prikazivanje naših prilika, nego gospodi Talijanima opažamo, da ćemo mi i nadalje kao do sada, kročiti našim putem napried mimo Talijana i usprkos njihovih zapriека i protivnosti.

Jadikovanje Jornaletovo neće ništa pomoći Talijanima u Istri. Škole, koje nam uporno nieću Talijani skupa sa vladom mi ćemo podignuti sami; gospodarski podignut ćemo se također sami kao do sada, tako da će malo po malo doći u ruke našega naroda ono, što su mu Talijani izsisavanjem nepravedno oteli. Prošla su vremena, kad je naš narod radio za talijanske gradske ljenčine i dangube; batina se okrenula i našemu narodu ostale zdrave i kriepke mišice, koje upotrebljuje u radu za sebe i svoje, a Talijanskom sinjorotu davno poručio, da mu neda više živjeti na njegov trošak i račun. To je gospodo Talijani naravni proces, koji će nam donieti i škole i hrvatske napise na trgovinama u Puli i drugdje, i taj proces neće zapriečiti svi Franki i drugi talijanski vlastelini, koji su počeli baš ove godine tjerati hrvatske kolone sa svog posjeda, jer i to njihovo će ubrzo proći po onoj staroj hrvatskoj poslovici „kako došlo, tako prošlo"!

Ove naše izvode predočujemo našemu narodu na pobudu i daljnji rad, koji neka i unapried mirno i trezno nastavlja, pak je sigurna naša nedaleka budućnost, da prisilimo silnog i neumoljivog stoljetnog tirana Talijana, da povrati narodu ono, što mu je nepravedno i nepošteno oteo, te će taj tiranin ako će živiti neka radi, a ne da ga naš narod u znoju svoga lica hrani i uzdržava.

Jedna tvrdka prešla u narodne ruke. Ohće poznata i vrlo renomirana tvrdka za otpremu i prevoz robe Rudol Exner u Puli prešla je sa 1. julija t. g. u narodne ruke gg. Ilića i Sladonje, koji su taj posao kupili.

Novi vlastnici tvrdke jesu naši narodni ljudi, sviestni rodoljubi, i to g. Ilić porietlom iz Visa u Dalmaciji, kojega otac je kroz dugi niz godina stanovao u Puli kao pripadnik ratne mornarice, dok je g. Sladonja rodom iz Alture, občina Pula, dakle domaći sin. Naravno da su ti vlastnici tvrdke po stovarištu laži „Il Giornaletto" prikazani kao „stranci" jer nisu kapnuli u Pulu kao škribani Jornaletta, koji su tek u Puli našli komad kruha i htjeli bi oni jedini biti pravi „polesani", jer Hrvat makar rodjen u Puli ili čiji stari su pravi starosjedioci puljske občine, takovi dakako po smušenom receptu ulizica kamorre nesmiju biti domaci, nego „stranci". Ako injoranti iz ulice Sergia žele da izpitamo genealogiju t. zv. talijanskih cittadina (njihovu ne jer ni sami nebi nam znali kazati odkuda su kapnuli) tad će se iznaći, da pravih gradjana puljskih ima uviek više na strani Hrvata. Spominjemo još samo to, da je g. Sladonja za Pulu takav „stranac", što je on nesamo rodjen, krsten u Alturi, nego je njegov djed punih 30 godina bio občinskim viećnikom grada Pule.

U ostalom neka se sinjorotti tješe time, da je to tek prva oveća firma u našim rukama, te mi samo čekamo bojkot sa strane Talijana, pa da se onda ogledamo. U nas su jake i zdrave mišice za rad, a u Vas gospodo Talijani „il dolce far niente", a jedino što još imate, to su slavenski renegati, koji vas pak — muzu i punetum.

Upozorujemo pak sve naše u Puli i pokrajini i vani, da se služe u svim svojim potrebama ovom narodnom tvrdkom, koju toplo preporučamo.

Hrvatski odpadci u talijanskoj službi. Ovaj tjedan pokopali su Talijani jednu mladu vrstnu silu, koja je mnogo radila za talijansku stranku. Vrlo liepo je od njih da su tom pokojniku iskazali velike počasti i sabrali liep iznos za „Legu nazionale". I u tim izkazima — jer inače ne bi bila podpuna nijedna talijanska slava — moralo se iskazati i par hrvatskih odpadaka. Medju tima istaknuo se „signor" Biaggio Pascoievich, koji je za vrijeme sprovoda zatvorio kavanu (Secession) i dao u počast pokojnika K 4·— za „Legu nazionale" da mu djecu bolje odredi i ista postanu kô čaća; drugi je glasoviti Motka sa prinosom za „Legu" od K 10, koji je svoju jaranicu, zagrebčanku, i njezino diete potalijančio; sliedi Pahor sa K 2, g. Hlaća (Ciacia) sa K 2, razni N. N., i Bog zna koliki još, koji se kriju iz apočetnih slova svojih imena.

Neka nam dodje koji još govoriti o narodnjastvu Vlaha Paskojevica i uvadjati njegove u narodna društva, baš će nam tada razvezati jezik. E, tako je, kad opanak postane gospodin!

Iz Mutvorana obć. Krnica. Usprkos velikih protivština sa više strana dne 18. p. mj. bio je položen prvi temeljni kamen za gradnju župničkog stana u Mutvoranu komu se svatko radovao videći, da se već jednom započelo i to brigom i trudom nekoliko občinara, koji se zauzeše svimi silama za ovu stvar samo, da mogu i opet imati u svom mjestu svog župnika kako je to već bilo pred nekoliko desetljeća. Gradnju je preuzeo na dražbi g. Jakov Zukon sa još dvojicom, a sva trojica kmetske ruke, a zidat će braća Ante i Ivan Zamlić iz Barbana.

Za Družbu. Vlč. g. Antun Zidarić, župnik u Kršanu, šalje za Družbu K 14, sakupljenih u društvu darežljivih prijatelja.

Krčki kotar:

Vrbnik koncem srpnja. Ove godine kao da smo zaboravili ovdje, da 5. srpnja se slavi u čast Sv. Ćirila i Metoda narodni blagdan. Zašto se propustilo to učiniti, neću ispitivati, ali bilo što mu drago to se ima pokuditi da se u buduće više ne dogodi. Da nije blagajnica ženske podružnice sa još jednom članicom tog dana obilazila gradom sab ruć prinose, nebi se bilo uobće ni spomenulo tog dana. Sabrale su ukupno K 39·40, mala svota ali tim dražiju, kad se vidi iz iskaza prinosnika, da u njemu fale imena, koji po čina i položaju i imućtvu nisu smjeli izostati iz izkaza. Ako su sabiračice propustile i zaboravile pokucati na njihova vrata, to nebi smjeli drugi put učiniti; dapače su još uviek na vremenu da to učine, jer nikada ne prestaje vrieme činiti dobra djela.

*

Radnje oko našeg vodovoda približavaju se svome kraju. Vodovodne cievi već su skoro namještene i po gradu, te su ulice kojima će ići voda još sve raskopane. Tu priliku treba upotriebiti i občina nastojati da se zajedno s tim radnjama učine dobre i valjane odvodne kanale, a gdje je to prikladno i zgodno samo da nebude na štetu zdravoj vodi, učiniti i drugi koji širi kanal.

*

U „Riečkom Novom Listu" neki dopisnik otvara vrbničke grobove i iznaša vrbničke poroke, sve pretjerano a mnogo vrlo neistinito i lažno. Naći ćemo zgodnu priliku, da dopisnikove pretjeranosti prikažemo po istini, a za danas ga podsjećamo samo, da je najprije po istini imao pomesti dobro ispred svoga praga, onda sigurno nebi bilo ostalo ni jednom Margutu ni vlasu na glavi i tek tada iznašati poroke drugih.

Voloski kotar:

Nova poštanska sabiraonica. Dne 16. p. mj. otvorena je na Veprincu — občina Veprinac-Ičići nova poštanska sabiraonica. Poštanska sabiraonica u Veprincu biti će spojena sa poštanskim uredom u Ičićih. Pisma i pošiljke prenašati će pismonoša dnevno.

Narodna svečanost u Opatiji u proslavu „Narodnog blagdana". Kako smo u svoje vrieme javili priredjuje u nedje dne 6. o. mj. rodoljubni odbor Hrvatica i Hrvata Opatije i Volosko na Lawn Tenisu na Slatini u proslavu ovogodišnjeg nar. blagdana veliku svečanost. Pojedini odbori rade neumorno oko priredbe te zabave, za koju se zanimaju i mnogi stranci. Odboru je u prvom redu lebdila pred očima misao, da se slavnom obćinstvu poda što više zabave i užitka. Možemo već sada reći, da je požrtvovni odbor u tome vanredno uspio. Svečanost budnće nedjelje bit će dakako jedna od najljepših narodnih manifestacija u Opatiji, ali će uz to biti i prava pravcata zabava. Uz ostalo spominjemo samo utrke, koje će biti, uvjereni smo, na veliku radost i zabavu starome i mladome. Za mnoge bit će i kugljanje jedna od privlačivih točaka. Vidjeli smo darove, koji će zapasti one, koje bude kod te igre poslužila sreća.

Prvi je dar krasna ura, drugi veoma ukusna srebrna ura, treći srebrna sprava za pisanje, četvrti vrlo krasna ura budilica. Na samom igralištu biti će svakojake zabave u izobilju. Odbor se je također pobrinio za što bolju podvorbu gostiju i to izvrstnim pivom, dobrim vinom, kavom itd. Na koncu zabave zasvirati će glazba plesne komade na veselje mladih plesačica i plesača a na radost oštara i restauratera.

Pazinski kotar:

Sa hrvatske gimnazije u Pazinu. Iz programa što ga je izdalo ravnateljstvo ovog zavoda, razabiremo, da je koncem prošle školske godine bilo u svemu 190 učenika, medju ovima u sve 13 učenica, privatistica. Od tih svršilo je nauke: 19 s odličnim uspjehom, 101 s dobrim uspjehom, 20 uobće sposobni, 28 s nedovoljnim uspjehom, 14 dobili dopust za popravni ispit, 8 neocienjeno. Ispitu zrelosti koncem školske godine pristupilo je 12 javnih učenika i 2 eksternista kako smo to već javili u predprošlom broju.

Podporu je uživalo 41 učenika u ukupnom iznosu od K 9819·60. Djačko pripomoćno Društvo u Pazinu dalo je učenicima podpore u iznosu K 9742 za stan, hranu i odielo.

Na zavodu djelovalo je 16 učiteljskih sila za obvezatne i slobodne predmete.

U ovogodišnjem programu napisao je prof. Žic znanstvenu raspravu „Prošlost pazinskoga polka".

Nastajna školska godina 1911.—1912. počimlje 17. rujna svečanom službom božjom u crkvi Franjevačkoj u 9 s. pr. p. Popravni i naknadni ispiti obdržavat će se 16., 17. i 18. rujna, prijamni za I. razred 16. rujna, a za više razrede 16., 17. i 18. rujna. Upisivanje novih učenika za I. razred biti će 16. i 17. rujna, a za više razrede iste dneve od 8—12 sati pr. podne; učenici koji su ovu gimnaziju već polazili treba da se prijave za upis od 16. do 18. rujna.

Pazin. Pčelarsko društvo u Pazinu ima na rasprodaju više košnica-amerikanka. Pčelari, koji trebaju takvih uliišta, neka se čim prije prijave društvu.

Svi oni pčelari, koji imaju na prodaju čistog *vrcanog meda* pozivlju se, da pošalju ili pčelar. društvu ili tajniku društva g. Tomašiću, učitelju u Novaki maleni uzorak meda uz naznaku cijene.

Med treba vrcati od onih okvirića u kojima je med pokloplјen. Kod vrcanja mora se strogo paziti na čistoću. Osobito treba paziti, da ne upadne u med što kvasno, kao mrvice od kruha, jer bi tako med uskisao i pokvario se.

Gospodarsko društvo u Pazinu podarilo je pčel. društvu osamdeset kruna. Evala!

Porečki kotar:

U Kaldiru je par talijanskih podrepnica, koji su se usudili tužiti našeg duhovnog pastira veleč. g. Fabijanića na Biskupa. Ti su klevetnici naveli u tužbi takovih laži, da i samomu vragu smrdi. Sumnjalo se odmah koji su ti klevetnici jer znamo komu je trn u oku naš obljubljeni pastir ali sada znademo sigurno koji su to, jer se baš ta dvojica nisu htjela potpisati, da je lažljiva tužba proti našem pastiru, što su inače podpisali svi drugi a što su sedmorica odnieli u ruke samog Prés. Biskupa.

Ta dva zaplotna junaka su naša mudra glava šjor Delegata, i oni sakriveni prodanac t. j. vuk u ovčjoj koži. Poručujemo tim lažljivim tužiteljem, prodancem i smutljivcem od uviek u Kaldiru, nek se mane čarava posla jer znamo i mi gdje stanuje presvjetli.

*

Prigodom narodnog blagdana sv. Ćirila i Metoda — koji se proslavio kao još nikada — sabralo se med ovdašnjim pukom za družbu „sv. Ćirila i Metodu za Istru" svotu od K 50·20, koja svota poslana je ravnateljstvu družbe.

Koparski kotar:

S Narodnog Polja kod Buzeta. Glede zadnjih izbora za carevinsko vieće izvjestilo Vas vješto pero našeg notara g. Justi-a. Naše ljudstvo pohrlilo na izbor veselo, složno i u velikom broju. Opazilo se, da

naši politički zamrli ljudi, ovaj put dodjoše k životu, dapače čitava sela. Sovinjština opoštenila se, da ne spominjem ostala sela buzetske okolice i Krasa, koja za rana zaljubiše svoju hrvatsku zastavu. Crnica, Sočerga, Pregara još većim dijelom drijemlje. Kvari ih Trst, a ljudstvo se nekako uvriježdilo, što neimade svojih škola, kano da im tobože naša narodna stranka u tom što skrivila. Buzetsko obć glavarstvo dosti radi, moli i prosi, da se otvore bar najpotrebitije škole u obćini, al glavom se ne može proti zidu — poreckomu. Neka nekoji naši nezadovoljnici okrenu pušcu proti neprijateljskoj talijanskoj stranki i zemaljskom odboru, a to će najbolje svojim glasovima proti talijanskim zastupnicima, a za svoje ljude i muževe. Izborima baš to postigosmo od Talijana, da su primorani bili obvezati se nama otvoriti u 5 godina 60 novih škola. Budućim izborima uznastojmo svi mi, a najveć oni koji najveće trpe nepravice, da oduzmemo Talijanima Istre ključeve gospodarstva, jedva onda početi će se našem narodu liječiti rane. Nu već i prije otvorit će se i dati narodu školu tekom pet godina. Otvorit će ih naša narodna jakost i sloga naša kod izbora. Kad bi svi naši naše krvi, bili u jednom ovčinjaku, i glasovali za naše zastupnike, već davno bili bismo mi Hrvati gospodari zemlje naše. Ako još nismo, sami smo krivi.

*

Kako sprovesmo u nas Narodni blagdan, dan sv. braće Ćirila i Metoda? Kuko — tako! U predvečerje lijepo razvijetlismo „N. Dom" i ostalo zgrade naše mlade naseobine, palilo se krijesove. Tiha misa služila se u taj dan u Svetomartinskoj crkvici. Od ruke do ruke kolao je sabirni arak, u koji se bilježili novčani darovi za „Družbu". Koliko se sakupilo neznamo. I drugo ništa. Premalo svakuko, kad mogosmo većma zainteresovati narod većom svecanošću. Mogli bismo, kad bismo htjeli, proslaviti sv. naše apostole, da ih narod naš poštuje i zavoli bar onoliko, koliko i sv. Antuna. Mogli bismo većma približiti sv. braću kao kulturne radnike i prosvjetitelje. Dočim naš kamenit Kras u svečanu ruhu hrli u taj dan u svoje crkve i drži ga svetačnim, u našoj dolini jedva se tko i sjeti 5. julija. „Oro gnijezdo vrh timora vije, jer slobode u ravnici nije".

Druge godine dužnost nas veže kršćanska i narodna, da dostojnije proslavimo dan Sv. Ćirila i Metoda.

Razne primorske viesti.

Popis pučanstva po obćevnom jeziku u Istri. Po podatcima izradjenim od c. k. kot. oblasti u Istri na temelju zadnjeg popisa pučanstva, imade u Istri 403.550 stanovnika, od kojih prisutnih domaćih 386.473. Po obcevnom jeziku prisutnog domaćeg pučanstva imade: Hrvata 166.756 Slovenaca 57.576, Talijana 147.429, Niemaca 11.725. drugih 2987. Po tomu dakle imade u Istri: Hrvata-Slovenaca 224 332, a Talijana 147.429.

Radi ovih 147.429 Talijana prema 224.332 Hrvata i Slovenaca podržava vlada nas Hrvate i Slovence podložene ogromnoj manjini Talijana i prikazuje Istru talijanskom zemljom, držeć umjetno Talijane na vladi, da gnjave i tlače ogromnu većinu domaćeg slavenskog pučanstva. A kako bi pak te „službene" brojke izgledale tek onda, kad bi popis pučanstva bio izradjen pošteno i zakonito po faktičnom stanju naroda. Neka to kuša vlada provesti pošteno i nepristrano, pak će se osvjedočiti, da li bi broj „Talijana" dosegao broj od 100.000. Prigodom zadnjeg popisa poklano je u korist Talijana barem 50.000 Slavena u Istri.

* * *

Trst sa okolicom imade prisutnog pučanstva 230.404, od kojih domaćih prisutnih 190.900, i to Slovenaca 37.065, Hrvata 1422, Talijana 142.113, Niemaca 9.680, drugih 613.

Kuko se iz broja Slovenaca vidi, proveden je popis pučanstva u Trstu na takav način, da taj sav operat nije više ni loporski, nego upravo glup. Zande se naime točno, da je prigodom zadnjih izbora za carevinsko vieće palo na slovenske kandidate u Trstu i okolici do 12.000 glasova, te uzev da su svi socijalistički glasovi talijanski, morało bi u Trstu i okolici biti nabrojeno barem 60 000 Slovenaca. Ali i to je po austrijskom sistemu u našim stranama, pripravljajmo teren Italiji!

*

Gorička i Gradiška imade prisutnog pučanstva 260 269, od kojih domaćih prisutnih 249.502, i to Slovenaca 151.167, Talijana 93.143, Niemaca 4488, Hrvata 180, drugih 524.

Ciclo pak austro-ilirsko Primorje imade prisutnih stanovnika 894 359, od kojih prisutnih domaćih 826.875, i to Slovenaca 245.806, Hrvata 168 358, Talijana 382.685, Niemaca 25 902, drugih 4.124.

Talijanske lažl na vidjelu. Kako javljaju iz Beča naredila je vlada, da se u Trstu revidira cieli popis pučanstva u pogledu obćevnog jezika. To je vlada naredila, jer i sama nije mogla na nikoji način pokriti ili zabašuriti očitu i prostu laž tršćanskog magistrata, koji je u popisu pučanstva pretvarajuć Slovence u Talijane prikazao „sl žbeno", da u Trstu imade manje Slovenaca, muških, ženskih i djece, nego li su slovenski kandidati dobili glasova od samih muških Slovenaca počam od 24 godine napred starih. Šteta, da su baš ove godine bili izbori, koji su Talijanima i vladi pokvarili istinitost „službenih podataka". Rešpekt takovoj „službenosti"!

Kolera u Trstu. Prošle subote bio je Trst službeno proglašen, kao mjesto prosto od kolere, jer 5 dana nije se bio javio ni jedan novi slučaj, a kad tamo najednom će u nedjelju pojaviti više slučajeva te užasne pošasti. Od tada se pojavi svaki dan po koji novi slučaj, tako te je od nedjelje do danas u Trstu bilo 12 slučajeva kolere, od kojih je bilo nekoliko i smrtnih. U Trstu je time ta zarazna bolest prestala maha, te se bojati da se odatle ne razširi po ostaloj našoj pokrajini. Oblasti su poduzele obsežne sigurnostne mjere, da se bolest dalje ne širi, ali sve to još nije dosta, ako se sami ljudi neće da čuvaju, držeć sebe i sve svoje stvari u najvećoj čistoći, što je najbolje i najuspješnije sredstvo da se očuvamo od kolere.

Sloga svih pravaša. Dne 24. pr. mj. održavala se je u Zagrebu pod predsjedanjem narod. zast. don Ive Prodana iz Dalmacije konferencija „starčevićeve stranke prava" (Hrv. Sloboda) i „stranke prava" (Hrv. Pravo) te odaslanika pravaša iz Dalmacije i Bosne u svrhu združenja obiju frakcija pravaša u Banovini i uobće sjedinjenjenja svih pravaša u svim hrvaskim zemljama. Naši istarski zastupnici u Beču pozvani poslali su na konferenciju pismenu izjavu, koja je bila primljena sa zadovoljstvom. Nakon obsežne razprave koja je trajala i drugi cieli dan, zaključilo se načelno združenje obih pravaških frakcija, zajednički nastup kod skorih izbora za hrvatski sabor, a u svrhu konačne fuzije obdržavat će obje frakcije zajedničku skupštinu dne 10. o. mj. u Zagrebu.

Ovaj vrlo važan korak pravaša treba da svaki hrvatski patriota od srca pozdravi i nadodade želju te bi skoro došlo do slognog rada i nastupa svih Hrvata u jakoj falangi, kojej nebi mogli odoliti nikakvi neprijatelji Hrvata. Bože daj te bilo to u što dobrih časa!

Seljački posjed u obćini Lovran, srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Pošćića u Volosku.

Gospodja koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da zadrži ljepe njeg i zadobi ti i uzdrati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

tiljansko-mliečnim sapunom (Steckenpferd-Lilienmilch-seife)

(Marka konj na palici) od Bergmann & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

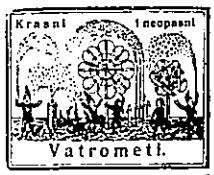

KRASNI I NEOPASNI

VATROMETI I UMJETNI KRIES

ZA SVE MOGUĆE SVEČANOSTI DOBIVA SE U POJEDINIM KOMADIMA KAO I U RAZNIM ZBIRKAMA KOJE SADRŽAJU RAZNE VATRENE SLIKE, BENGAL. VATRE, PRASKAVCE, TOPOVE itd. KOD PRVE SISAČKE PYROTEHNICKE

TRGOVINE J. STJEPUŠIN, SISAK.

ILUSTROVANE CIJENIKE ŠALJEM SVAKOME BEZPLATNO NA ZAHTJEV.

Iznajmljuje se

kuća sa stajama, voz, veliko i lijepo zemljište sve u usjevu, vinograd te razne voćke. Zemlja je jako plodna budući se nalazi zaklonjena od bure, a blizu grada. U kuću uveden je gradski vodovod. Tu sve daje se u najam a predpost ova obiteljnik bez djece. — Upitati se u

Via Sergia br. II., trgovina vojničkih potrebština.

Petrove kapljice.

Do zvodom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lek naprotiv i protjeranim starim receptom

prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.

Sa svim se od samih svježe sokova, bilja i korena, te se preporuča svakome, koji boluje od slabe probave, razrih bolj i grčeva želudca i crievima. Pomaže svaki kašalj u prsih slabe pluća, nemoćnim, kremićnom kataru želudca i crievima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ..

Zahvala.

Svima, koji su se sjetili našeg nezaboravnog oca dotično brata, rodjaka

pok. Antuna Sironić-a

u teškoj njegovoj boli i smrti, sproveli mrtve ostanke do hladnog groba, vlč. svećenstvu, mnogobrojnoj p. n. gospodi iz Pazina i drugih mjesta, gg. djacima najljepše zahvaljuju

Šime, Ivan, Metod, sinovi; **Marija udata Radoš, Antonija kćeri;**

Franc, brat; **Antonija udata Ritoša, Eufemia udata Hervatin,** sestre, i ostala rodbina.

GLAVARSTVO OBĆINE VEPRINAC.

Br. 1314.

Oglas jeftimbe.

Na temelju zaključka obćinskog zastupstva otvara se jeftimba na poduzeće gradnje nove škol ke zgrade na Veprincu.

Naert ove gradnje i troškovnik sa proračunanim iznosom K 50.010 07 slovom kruna pedeset hiljada i deset, i filira sedam, izložen je u ovom obćinskom uredu na slobodan uvid u vrijeme uredovnih sati.

Primat će se ponude kojima bude proračunama sveta snižena

Ove ponude pisane i biljegovane sa biljegom 1 K i sadržavajući vadij od 5% od proračunanog iznosa imaju se predati podpisanom najkasnije do 10. septembra 1911. to ć sati u večer.

Obćinsko zastupstvo pridržaje si izabrati i prihvatiti ovu ponudu koju bude smatrao najpovoljnijom.

Veprinac Lnc, 26 jula 1911.

Načelnik **Bachich** v. r.

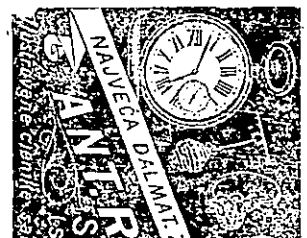

Uložne knjižice za „PUELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

P. n.

Podpisani časte se ovime objaviti, da su sa 1. julija t. g. preuzeli i kupili obće poznatu i na glasu tvrdku

RUDOLF EXNER

Pula, via Barbacani br. 11.

za odpremu i prevoz robe i pokućtva, te će istu sa najvećom točnošću i pomnjom uz umjerene cijene u vlastitoj upravi i nadalje voditi.

Preporučujuć se da kao prijašnjoj tvrdki i nade i naslonje sačuvaju povjerenje i susretljivost novim vlastnicima a ljepo se

veleštovanjem

ILIĆ I SLADONJA.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*)
parobrod: **Martha Washington 19. augusta** Almeria*)
Oceania . . . . . 26. „

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*),
parobrod: **Atlanta 10. augusta** Almeria, Las-Palmas, Rio de
Sofia Hohenberg 31. „ Janeiro, Santos, Monte Video
na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru **I. Novak u Pazinu** i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K. 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K. 7 K; bielo fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **9 justika**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienitel badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

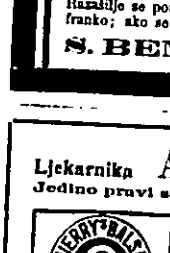

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih **balzama sa zavarava** jućom markom proguni se kaznено po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekлina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su dolla u tjelo pa često predusretne operacije, koje su za bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana. 2 posude stoje K 2·60.

Izvan: Ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, **Hrvatska.** — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarni. drogerijama.

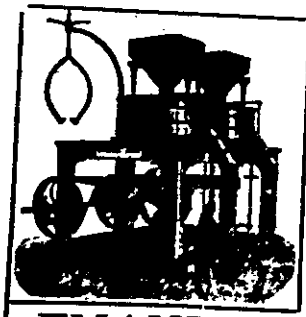

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

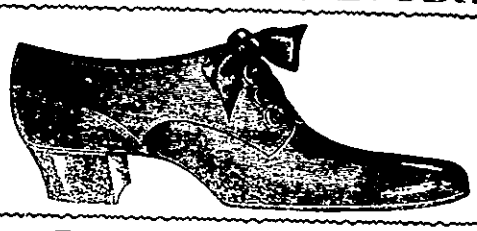

Bogato skladište cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča svoje bogato skladište cipela za gospodu, gospodje i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske naručbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na **Rieci**, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. julija do 30. oktobra 1911.

Pruga: Punat-Krk-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	V PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.		dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.		dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.		dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.		dol.	2.—
8.45	dol.	↓ RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama i Torkolama.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Baška i natrag.

Svake nedelje	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svake nedelje
prije podne				po podne
7.35	odl.	V RIEKA	dol	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.		dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.45	odl.		dol.	6.10
12.—	dol.	↓ BAŠKANOVA	odl.	2.50

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i natrag.

Svaki poned	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki poned.
prije podne				po podne
7.35	odl.	V RIEKA	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.		dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.		dol.	8.10
1.25	dol.	↓ LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malom Lošinju, luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Subotu Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Petak. Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	V Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.		dol.	4.50
8.45	dol.	↓ Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt. Subotu
prije podne				po podne
7.35	odl.	V Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.		dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.		dol.	6.10
12.30	dol.	↓ Rab	odl.	2.30

Brza pruga: Rab-Lošinjmali.

Svakog četvrtka tamo i natrag.

4.45 pr. p. odl. RAB . . . . . dol. 7.30 na večer
8.15 „ „ dol. LOŠINJMALI . . . . odl. 4.— po pod.

U Malom Lošinju priključak na parobrode brze Pruge Trst-Kotor. (S/S „Baron Gautsch" i „Prinz Hohenlohe".)

Pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Krk-Baška-Rab i natrag.

Svake srijede	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svakog petka
prije podne				po podne
10.30	odl.	V RIEKA	dol.	7.20
11.05	dol.	Opatija	odl.	6.45
11.15	odl.		dol.	6.35
11.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
11.40	odl.		dol.	6.10
po podne				
2.—	dol.	Krk	odl.	3.50
2.10	odl.		dol.	3.40
3.30	dol.	Baška	odl.	2.20
3.35	odl.		dol.	2.15
5.25	dol.	↓ RAB	odl.	12.25

Uvjetno pristajanje u Puntu i Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda	Subota
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	10.30	odl.	V RIJEKA	dol.	5.—	4.15
8.10	11.05	dol.	Opatija	odl.	4.25	3.40
8.20	11.15	odl.		dol.	4.15	3.30
9.40	12.35	dol.	Beli	odl.	2.55	2.10
9.50	12.45	odl.		dol.	2.45	2.—
10.40	1.35	dol.	Mrag	odl.	1.55	1.10
10.50	1.45	odl.		dol.	1.45	1.—
11.20	2.20	dol.	Ilovik	odl.	1.15	12.20
11.30	2.25	odl.		dol.	12.55	12.10
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	—	dol.	Balkanova	odl.	11.25	—
1.20	—	odl.		dol.	11.15	—
2.20	4.20	dol.	Rab	odl.	9.25	—
3.40	4.45	odl.		dol.	9.15	—
4.05	5.10	dol.	Lun	odl.	8.50	—
4.10	5.20	odl.		dol.	8.40	—
5.20	6.40	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	9.20
5.30	6.50	odl.		dol.	7.05	9.10
5.40	6.50	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	9.—
5.50	7.—	odl.		dol.	6.45	8.45
6.40	7.40	dol.	NEREZINE	odl.	6.—	8.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Punta i Loparu.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Broj 32. Pula, u četvrtak dne 10. augusta 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce za predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu

Interpelacija i prešni predlog.

Zapostavljanje domaćih činovnika.

Interpelacija zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra financija.

Kako se je daleko došlo sa stanovitimi ležnjami u našoj upravi, kaže sliedeći u najnovije vrieme zgodivši se slučaj. Od triju praznih mjesta VIII. plaćevnoga razreda kod c. k. financijalnoga ravnateljstva u Trstu bilo je ovih dana popunjeno samo jedno, i to njekim Dr. Heldom, koj bijaše svojedobno kao Pruski državljanin primljen u Austrijsku državnu službu te ostao u njoj kao takav prije nego je dobio austrijsko državljanstvo godinu i pô i užvao adjutum, koji je najnovijim imenovanjem sa strane c. k. fin. ministarstva preskočio četiri po činu starija činovnika, i taj nimalo nepoznaje jezika većine pučanstva Primorja, slovenskoga ili hrvatskoga, kojega poznanje se u dotičnom razpisu natječaja izrično zahtjeva, i koj tim načinom pomnožuje preveliki broj zakonito ne usposobljenih činovnika kod c. k ravnateljstva u Trstu.

Pošto se takvim postupkom c. kr. financijalne uprave krši javne ustanove zakona, vriedja činovnike kojih se to tiče i sve druge korumpira, a slovensko i hrvatsko pučanstvo u njegovima pravima prikraćuje, to se uslobodjuju podpisani upraviti na njegovu preuzvišenost gospodina ministra financija slijedeći upit:

„Kako može Vaša preuzvišenost opravdati postupak c. k. financijalne uprave obzirom na Dra. Helda namještenoga kod c. kr. austrijskoga financijalnoga ravnateljstva u Trstu, prvo kod njegova primitka u službu i zadržanja u njoj u prvoj godini i pô, drugo kod njegova najnovijega promaknuća; i što kani Vaša preuzvišenost poduzeti, u svrhu, da se tim počinjena protuzakonitost i nanešena krivica popravi?"

Beč 25. julija 1911.

Za ublaženje biede u Istri.

Prešni predlog zastupnika *Spinčića, Mandića i Laginje* tiučе se biede u Istri.

I tako siromašnu Istru stigla je zadnje doba obćenita elementarna nezgoda. Suša je poljske proizvode bud posve uništila, bud jako oštetila. Ostale su same loze, koje bijahu njeko doba jedinom nadom pučanstva. Sada pako trpe jako i one usljed suše, tako da s njih odpada lišće, i da se neće moći govoriti o vinskoj ljetini, ako skoro nebude kiše.

Obzirom na obćenitu biedu u Istri, nastalu već usljed dosadanjih nezgoda, dozvoljavaju si podpisani poslaviti sliedeći predlog:

Visoka kuća neka blagovoli odlučiti:

1. Poziva se c. kr. vladu da odmah poduzme potrebite korake, te dade bezodvlačno *obilatu podporu* iz državnih sredstava za ublaženje biede pučanstva susom jako ugroženoga.

2. Ovaj predlog neka se bez prvoga čitanja uputi odboru za pomoć u biedi.

Beč 28. srpnja 1911.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Svesokolski slet u Zagrebu. Na II. svesokolski slet u Zagreb, koji će se obdržavati 13., 14. i 15. t. mj., naši Sokolaši polaze odavde u petak 11. t. mj. brzim vlakom od 6·40 s. po podne do Lupoglave, odakle će pješice preko Učke u Volosko, gdje će se sastati sva sokolska društva župe Vitezić i zajednički poći parobrodom na Sušak a odavde posebnim vlakom u Zagreb.

Iz Pule kuko doznajemo, spremu se liepi broj našeg obcinstva na taj slet u Zagreb gdje će se te dane sastati ne samo Hrvati iz svih krajeva, nego i velika množina Slavena iz svih slavenskih zemalja.

Pozivlju se ovime svi oni, bilo vježbači bilo nevježbači, koji će poći na slet u Zagreb, da dodju večeras, četvrtak u 8 sati večer u dvoranu Sokola radi upute i informacije. Ujedno se javlja da su došle legitimacije za slet, te oni koji su iste naručili, da je dodju podignuti.

Javna Sokolska vježba. Prošle nedjelje zaposjelo je mnogobrojno obćinstvo prostrani vrt „Narodnog Doma", da se naužije i nagleda okretnosti i vještine naših Sokolaša i sokolskog pomladka obojeg spola u liepim i teškim vježbama. Javna vježba započela je u 5 s. i trajala je sve do 7¼ po p. Obcinstvo je s naslađom pratilo teške i naporne vježbe odraslih na preči, ručama i konju dok se je divilo malim Sokolicima i Sokolicama na točnom i elegantnom izvršavanju pojedinih kretnja. Iza svake točke oduševljenom pljeskanju i povladjivanju nije bilo ni kraja ni konca. Ta je vježba ispala u svakom pogledu podpunoma i donela vrednim Sokolašima izim svesvebeg priznanja i hepi svetleu kao podporu za svesokolski slet u Zagreb.

Takovih vježba treba da naš Sokol priredi što češće, samo bismo primjetili skromno opasku, da takve vježbe na otvorenom bi imale početi nešto kasnije i trajati nešto manje vremena, jer se mora priznati, da i najvještijega i najokretnijeg Sokolasa dugotrajno i naporno vježbanje u velike iscrpi i umori, dok opet s druge strane bi se možda više prikupilo obcinstva i na okupu ostalo do kasnijega i poslije vježbe, kad bi se priredila i bolje organizirala slobodna zabava uz koncertiranje glazbe za starije a za mladež posebni ples kao što je bio i prošle nedjelje. U ostalom što se i nehotice propusti jedanput, lahko se popravi i upodpuni drugi put. Svakako ide svaka čast našem Sokolu, što i nadalje uviek podržaje stari svoj dobar glas.

Izlet iz Rieke u Pulu. Trgovački pomoćnici iz Rieke najavili su bili za 6. t. mj. izlet za Pulu. Politička oblast u Puli bila je taj izlet zabranila, držeć se obveze od lanjske godine, kad je bila zabranila izlet radničke narodne organizacije iz Trsta, da neće dozvoliti unapried nikakvog društvenog izleta u Pulu. Namjestničtvo u Trstu usprkos zabrani političke oblasti u Puli, bilo je izlet Riečana za 6. t. mj. ipak dozvolilo. Izleta sasvim tim u nedjelju 6. t. mj. nije bilo, nego je tamo u riečkim novinama, da je taj izlet odgodjen za nedjelju 13. t. mj.

Mi ne pojmimo što je navelo vladu u Trstu, da taj izlet dozvoli. Svakako za poznavanje prilika u Puli uviek je mjerodavnije kotarsko poglavarstvo u Puli odnosno redarstveni odsek istoga, nego li pojedinci na Namjestničtvu u Trstu ili bolje komovi, koji su objeručke pregledali Namjestničtva u Trstu i ispostavili dozvolu. Ti protektori talijanskih iskaza mogli su najmanje odgovoriti za eventualne nemire i nerede, koji bi mogli nastati prigodom takvih izleta, jer Hrvati ne mogu i neće nikada mirovati, dok god im nebude dana podpuna zadovoljština za uvredu nanešenu im zabranom izleta radničke narodne organizacije iz Trsta u Pulu.

Smatramo pak suvišnim isticati, da je dozvoljen izlet iz Rieke u Pulu za 6. t. mj. izgubio već svako pravo na dozvolu podieljenu od Namjestničtva kad nije došao na određeni dan, te je dužnost političke oblasti u Puli upozoriti na to vladu u Trstu kad bi taj izlet imao doći u nedjelju dne 13. t. mj tim više, što baš budućeu nedjelju, 13. t. mj. ovdješnji trgovački pomoćnici priredjuju zabavu, a da su te zabave veliko talijanske, na kojima se provocira Hrvate sa pjesmama „Del sì", „nella patriel da Rossetti itd, to znamo dobro mi i policija.

U ostalom pak spominjemo to: ako taj ili koji mu drago bude dozvoljen i dodje u Pulu, tad će Hrvati odmah organizirati više izleta u Pulu, pak da onda vidimo

Po svijetu.

Mnogi naši ljudi moraju po svijetu, štono riječ, „s trbuhom za kruhom". Nije to nikakvo zlo, dapače postalo bi i veliko dobro, kad bi roditelji svoju djecu temeljito pripravili za život. Neki otac rekao je svomu iškolanomu sinu: „Dao sam Ti, sinko, plug, a sada ori!" Koliko imade naših ljudi po Istri, koji se ne brinu, hoće li im sin imati svoj plug. Istina je, da se „svuda kruh peče, kuda sunce božje teče", ali pitanje je, kakav je to kruh i kako se dobiva. Na putu iz Praga u Trst dodje u moj kupe dečko od kojih 15 godina i prijazno pozdravi. Na lieu sam mu odmah vidio, da je naš čovjek, ali sam zapodjeo razgovor češki, jer je i on tako pozdravio.

— Kuda putujete?

— U Crnu Goru.

— Ti si dakle Crnogorac? nastavim hrvatski tikajuć mu na crnogorsku.

— Jesam, odgovori sav srećan što može u svom materinskom jeziku govoriti.

— Pa kako Ti tako daleko?

— Eto, učio sam trgovinu u Češkoj, bio sam tamo u gradu Kutnoj Hori tri godine, a sad sam svršio i putujem kući pa ponosno izvuče svjedodžbu, da je izučeni trgovac.

— Borme lijepo, mladić od petnaest godina, a svoj čovjek.

— Hvala Bogu i ljudima, koji su se za me brinuli.

— Kuda ćeš sada?

— Idem kući, otvorit ću svoju trgovinu. Još mi se je pohvalio da ima do kuće tri dana i tri noći putovanja: do Trsta željeznicom, odanle do Kotora parobrodom, od Kotora do Cetinja automobilom, a onda još koja dva sata pješke.

— Ne bojiš se tako daleko a — sam?

— Šta bih se bojao, ta ljudi su tako dobri! „Češko izvozno društvo", koje me je u naukovanju namjestilo, platilo mi sve putne troškove i za sve ostalo se postaralo. Na to mi pokaže preporučena pisma.

Dugo smo se razgovarali o naukovanju i učenju, o domovini i tudjini, o radu i napredku. Vlak je drndao dalje i jurio tamo k nama na jug. Spustio se mrak, moj mladi znanac usnuo san pravednika, a ja sam gledao kroz prozor u tu tamnu noć i razmišljao koliko bi se naših mladića moglo na isti način pripraviti za budućnost, ali naši ljudi malo za to mare, mladež puštaju da raste kao drvo u šumi. Ipak mi nećemo ni za korak naprijed, ako nam se omladina nečemu ne nauči. To bismo trebali držati na umu! Naši će ljudi biti težaci, sluge i radnici najniže ruke, a mogli bi biti svoji gospodari. Sjetio sam se, kako neki naši seljaci svoju djecu šalju u školu samo toliko, da ne plate globu, jer im kažu, dijete kod kuće treba. Istina je, ali kad bi dobro promislili, kako sebi malo koriste time, a djeci veoma škode, sigurno toga nebi činili, jer je poznato koliko svoju djecu ljube.

U Zagrebu imamo „Hrvatsko društvo za namještanje naučnika u obrt i trgovinu", koji dječake od 14 godina posve besplatno namješta u naukovanju, koje traje tri godine a četiri, ako rodite ji ne mogu naučnika oblačiti. To je prilika i za najsiromašnije roditelje, da djetetu svomu pripreve znanja i kruha.

Sva naša djeca kod kuće biti ne mogu, jer ih naša siromašna zemlja prehraniti ne može, pa će danas sjutra neki od njih morati u svijet, da se prebijaju od nemila do nedraga. Takove pošaljimo već prije, neka nauče obrt ili trgovinu. Pobrinimo se, da svaki naš čovjek dobije svoj plug, da uzmogne izorati koricu kruha za sebe i svoje, da do smrti svoje samostalno i pošteno živi svoj na svojem!

hoće li biti zabranjeni. Ili jednako pravo za sve ili bez prava svi!

Stare sljeparije Istarske Junte. U svoje doba bilo je kod zemaljskog odbora utanačeno da se svi javni oglasi Zemaljskog Odbora imaju objelodaniti i u „Našoj Slogi". Toga se zemaljski odbor držao u god. 1909. dva puta a u god. 1910. tri puta (zadnji puta u aprilu 1910). Poslije nije nikada poslao ništa na oglašivanje u našem listu, dok smo takvih oglasa Zem. odbora vidjeli više puta uvrštenih u „Il Giornaletto di Pola" i „Il Piccolo". Taj postupak Talijana na Zem. Odboru, u kulturnom svietu oduran, izdaje dovoljno zagriženost i perfidiju talijanskih sinjorotta. Ne iznašamo ovo radi dobitka od pedesetak kruna koje bi naš list zaslužio tim oglašivanjem, nego hoćemo time da pokažemo, kako vuk mienja dlaku a ćudi nikada i po tome joj si ga nama po pravednosti i poštenju Talijana, pa bili ti i izobraženi ljudi. S druge strane pak upiremo prstom na „pošteni i pravedni" sistem Zemaljskog Odbora, po kojem prosiplje novac i našega naroda u nezasitno ždrielo ljudi kod novina, koje su svaki dan pune pogrda na naš narod i njegove svetinje. To bi bila jedna sljeparija.

Druga je ova: Kako smo javili prošli put, prešla je u hrvatske ruke odpremna i prevozna tvrdka Exner. Ta je imala u zakupu transport robe i za pokrajinsku bolnicu u Puli. Nu od jednom uprava bolnice odkazala je novim vlastnicima posao i povjerila prevozninu drugome. Ravnatelj bolnice radio je ovdje samostalno a svakako po intenciji svojih gospodara na Junti. To se sve dogodilo bez predhodne javne jeftimbe, kako je to po zakonu i poštenju dužan učiniti Zemaljski odbor. I za taj postupak Zem. Odbora prepuštamo poštenom svietu, da nadje pravi naziv po zasluzi.

Mi pak na ove sljeparije upozorujemo naše prisjednike na Zemaljskom Odboru da je dolično ozigošu, dok mi predočujemo i ova dva slučaja našem narodu, da ih zabilježi Talijanima na Junti na rovaš.

Japanski brodovi u Trstu i Puli. Dva broda japanske mornarice, koja su povodom krunisanja u Engleskoj pošla u britske vode, posjetit će na svome povratku i luke Trst i Pulu koncem tekućeg mjeseca. Divizijom zapovjeda japanski admiral Sinamura.

Kako štrajkuju puljski zidari. Mjesec i pol dana je prošao što štrajkuju zidari u Puli, te su usljed toga zapele skoro sve gradnje; gradi se samo kod mornarice i „Marine Kasino" što ga zida društvo „Union". To društvo dobavilo je zidare iz vana, što je trn u oku štrajkujućih zidara, pak su nastojali svakojakim načinom, da i tu gradnju zaprieče, ali im nije uspjelo. Zato su poduzeli jedno strašno sredstvo: jučer u jutro u 4 sata bacio je netko u samo gradilište „Marine Kasina" petardu, koja srećom nije uništila mjednog ljudskog života. Treba bo znati, da je gradjevno društvo podiglo na samom gradilištu više drvenih stanova za svoje radnike i zidare, koji su usljed velike detonacije petarde ustali sa svojih ležaja užasno prestrašeni. Na lice mjesta dohrlilo je mnoštvo naroda i policija, koja je zatvorila više sumnjivih izmedju štrajkaša. Veće štete petarda nije prouzročila.

Taj zločin svakako se mora najoštrije osuditi i budu li krivci pronadjeni najstrožije kazniti. Petardama neće doista štrajkaši postići cilj što su ga preduzeli a još manje steći simpatije občinstva.

Lošinjski kotar:

Mali Lošinj. Naši su izrodi bijesni, što je kapetanat zabranio izlet zadarskih autonomaša. Krivi su tome dakle Hrvati, kojima oblasti idu u svemu na ruku. Prepuštamo im rado njihova umišljanja, ta to je njima i onako prirodjeno. Kad ih već davno nebi bila pamet ostavila, oni bi znali, da je kapetanat zabranio mnogo više hrvatskih izleta u ovom kotaru, te da im' inače ide u svemu na ruku.

Eno prošle i pretprošle nedjelje gradske glazbe, kako pod zaštitom bajoneta odigrava provokatorne pjesme „l' inno dell' Istria" i onu „del si".

Rekosmo pod zaštitom bajoneta, jer si drugčije ne možemo da protumačimo ono obilaženje oružnika, van da u buturnicu otpravi koga Hrvata, kad bi se usudio reagirati. Nego, što se dosele nije dogodilo, znalo bi se dogoditi, pa da vidimo, kako nas poglavarstvo tetoši. Inače se naši izrodi vesele, kako će moći da dadu oduška svojim izlijevima dne 13. t. mj. prigodom izleta creskih poprdila. Vederemo! Neka se samo sjete, da smo i mi krvavi pod kožom i da ne trebamo zaštite poglavarstva, koje nema vremena da misli na nas, već na svoju zaposlenost!? Tako bar priča tršćanski „Il Piccolo". Moguće — ali isti je broj činovnika dospjevao, dok je još otok Krk bio u ovom okružju, a sada, gdje je polovica pučanstva otpala, nije moguće odoljevat postu — jer . . . . odgovor prepuštamo onima, kojih to ide.

Krčki kotar:

Iz otoka Krka. Čitajući u jednom dopisu iz Vrbnika o pazitelju ribarstva Kaftaniću (Caftanich), dozvolite g. uredniče, da i ja iznesem nešto o sposobnosti i radu tog službenika i zahvalimo pomorskoj oblasti, što nas je nadarila takvim kampijonom. Kako je taj Kaftanić došao u službu pomorske vlade, to je zagonetka mnogima a velika većina naklapa o nekakvom favoritizmu, o čemu se moguće ne varaju. Taj Kaftanić niti je bio pomorac niti vojnik-mornar, pa ipak on je dobio liepo mjesto koje pomorska vlada mnogima i mnogima uz sve kvalitikacije krati, jer nemaju debelih kumova i kućnih prijatelja. Krećuć se Kaftanić u tako tinom društvu debelih kumova i kućnih prijatelja postao je i on fin time što je od Baščana postao Talijan ili „gospodin" šarenjak, što naravski, tom novopečenom „gospodinu" ne zavidjamo ni malo. Govoriti pak o njegovoj kakovoj sposobnosti, to je vrlo problematično, izim možda to, da se znade onako po „gospodsku" okositi na kojeg ribara i opsovati mu i Boga i svece.

Pomorska oblast još se ne miče, da tog čovjeka pozove na red, što taj službenik ne vidi ili neće da vidi kako crikvenički ribari gospodina Skomerže još uviek dolaze loviti sve do naših obala, a naše ribare znade globiti za svaku sitnicu. Ali da da počne strogo postupati sa ribarima tudjincima, koji bi mu tad dao motor da nadzire naše ribare i nebi se tad mogli isplatiti česti izleti u Crikvenicu i prijateljstvo sa Skomeržom otišlo bi rakom fućkat. A to će reć mnogo!

Onomadne je taj delija puntao baščanske ribare, da prosvjeduju proti tomu, što je občina voljna ustupiti par metara žalu za proširenje morskog kupališta. Nije uspio jer su kasnije prozrili njegovu šarenjačku ćud i nakanu, jer, kako je poznato, Bašku posjećuju samo naša braća Česi, Slaveni, a ni jednom šarenjaku to ni drago.

Pitamo pak, zasto nije bilo nikuda pritužba proti njegovom predšasniku? Zato, jer je bio čovjek na mjestu, sposoban i nepristran do skrajnosti.

Radi toga mi najenergičnije protestiramo, što pomorska vlada šuti i neće da pozove na odgovornost tog svog službenika i zahtjevamo da nam pošalje čovjeka sposobnog osobito sada, kad se ribarstvo počelo u našim stranama dizati, te tako sposoban čovjek bude išao na ruku riečju i djelom ribarima oko podizanja i procvata ribarskog obrta.

Porečki kotar:

Iz Funtana kod Poreča. Dne 31. julija svršila je ovdje školska godina sa malom zabavicom. Toga dana sakupila se sva školska djeca, svih 69, u školi te onda praćena od učiteljice podjoše na prostranu livadu pod Fuškulin pjevajuć ljepe hrvatske pjesmice. Tu ih čekaše mali ručak. Toj zabavi prisustvovaše više od polovice Funtanjana, muško i žensko, mlado i staro sve razigrano od veselja, videć kako se njihova dječica znadu liepo i skladno ponašati. Uz pjevavje, sviranje, igranje i liepo i veselo narodno spominjanje prošlo nam vrieme kao jedan čas. Na povratku pjevaše sve i mlado i staro još oduševljenije, tako da nam je sva Funtana izašla u susret i pozdravljala nas sa burnim živio-klicima, a mnogima opazismo oči orošene od suzaradostnica, ganuti ovim srdačnim i iskrenim narodnim veseljem. Da je ciela zabava tako lijepo i veselo ispala imamo se zahvatiti u prvom redu našim narodnim vodjama i vrloj učiteljici, a u drugom redu cielom našem narodu, koji je toga dana pokazao, da daleko više stoji u svemu nad prostačkim Talijanom i gnjusnim poperdilom i renegatom.

Koparski kotar:

Uspjesi talijanske „kulture" u Draguću. Nema dana, a da se u Draguću ne dogodi što osobitoga. Tulenje, vikanje, smetanje noćnog mira, izazivanje mirnog hrvatskog pučanstva, nabacivanje kamenjem na poštene i mirne ljude na dnevnom su redu. Evo samo nekoliko ružica iz vrta talijanske „avite colture".

Iza sjajne pobjede Svjetla nad Mrakom prigodom izbora za carevinsko vieće zamazali su gnjusni talijanske civilizacije hrvatsku školu i kuće naših rodoljuba. Dapače i sama vrata župnog vrta bila su tim vandalima na putu, te su ih sasjekli. Prijetnja toljagama i divlja vika još divljih vikača, dragućkih „veselih dama" i „signora", proti našima na izbornom sastanku, poznata su, te neću mo dirati u staru ranu. Namjat ćemo samo par lopovština demoralizovane i dobro organizirane nahuckane rulje iz najnovijeg vremena.

Dosta je, da se naši pristaše na ulici pokažu, već fakinaža pobjesni, te lieukanjem i bratskim si životinjskim glasovima izazivlju pučanstvo hrvatske narodnosti. Sva je sreća, da Hrvati u Draguću imadu više pameti u cipeli, nego dotična rulja u glavi, te se ne obaziru na izljeve „simpatija" pokvarene fukare.

No skrajni je bezobrazluk, što su nepoznati zlikovci u po bijela dana iz zasjede navalili kamenjem na vrlog rodoljuba iz Grimalde gosp. Vinka Krivičića, te ga kamenom na glavi ranili. Pitat ćete, zašto su ga napali? Za to, jer Vice kao Grimaldan ne puše u dragućki izglodjeni poprdilski rog, jer ljubi svoj narod, jer ne gazi svoj materinski jezik kao neke prodane mješine u Draguću.

Jedne večeri pjevalo se hrvatske narodne pjesmice na dragućkom placu. Dakako ljepota i dragućke podrepnice, to su dva oprečna pojma. Šta se dogodilo? Negdašnji kandidat ogulinske kazmione sakupio svoje pobratime, koji su vikali, zviždali i tulili kao pobješnjela zvijerad. Pao je i jedan kamen u naše kolo. Tek na intervenciju c. kr. oružništva momentano se bagra primirila. Ta ista komedija opetovala se je i druge večeri, te je jedan kamen pao na ledja hrv. učitelja.

To se ne dogadja samo po nedjeljama kad je banda pijana, već i u djelatnim dnevima tako, da hrvatske kuće i hrvatske glave u Draguću služe nahuckanim vucibatinama trajnim objektom bombardiranja. Iz zasjede navaljuju, a oružje im je toli omiljelo kamenje.

Tu smo u kratko naveli samo zrelije plodove talijanske kulture u Draguću, te se nadamo, da će občinsko poglavarstvo u Bužetu i c. kr. politička oblast u Kopru iz petnih žila nastojati, da se tim azijatskim odnošajima u Draguću što prije stane na rep. Dosta smo trpili, više ne možemo a niti ne ćemo, jer više oblasti moraju nastojati, da se individualna sloboda pojedinca poštuje. U protivnom slučaju pribavit ćemo si sami zadovoljštinu.

Razne primorske viesti.

Uspjeh narodnog blagdana u Hrvatskoj. Proslava narodnog blagdana u Hrvatskoj dne 5. julija t. g. doniela je čistoga K 64.125·85. Od toga se sabralo samo u Zagrebu K 20.000. Ta svota upotriebit će se za hrvatske škole u svim ugroženim krajevima hrvatskih zemaija.

Hrvatska Matica školska. Krasan uspjeh narodnog blagdana ove godine potaknuo je središnji odbor za narodni blagdan u Zagrebu, te se je u svojoj sjednici bavio pitanjem ustanovljenja „Hrvatske Matice školske". U tu „Maticu" imala bi se sliti sva školska društva i klubovi u svim hrvatskim zemljama, kao klub Ćirilo-Metodskih Zidara u Zagrebu, Družba sv. Ćirila i Metoda za Istru, društvo Ljudevit Gaj na Ricci, Napredak u Bosni, Zrinjsko-Frankopanski klub u Medjumurju.

Središnji odbor za proslavu „Narodnog blagdana" u Zagrebu, stvorio je na sjednici držanoj dne 4. kolovoza u prostorijama kinematografa Ćirilo—Metodskih zidara sljedeći zaključak: „Zaključuje se jednoglasno, da se u nastavku rada odbora za narodni blagdan osnuje „Hrvatska matica školska", pa se za izvedbu nužnih predradnja imade na budućoj kao zaključnoj sjednici ovoga odbora izabrati odbor od 5 lica. Ovaj uži odbor imade pozvati klub „Ćirilo—Metodskih zidara" da se na podlozi zajednički pripravljenoga programa i pravilnika preustroji u „Hrvatsku maticu školsku", a biti će pozvana i sva ostala društva u hrvatskim zemljama, koja rade na prosvjeti naroda, da se priključe „Hrvatskoj matici školskoj".

Tršćanski Sokoli ne idu u Zagreb na II. svesokolski slet, jer bi bili tamo zadržani 5 dana u Karanteni. Radi toga je uprava „Hrvatskog Sokolskog Saveza" umolila tršćanski Sokol, da ne prisustvuje na II. svesokolskom sletu u Zagrebu.

† **Kardinal Gruscha.** U subotu umro je bečki nadbiskup kardinal Gruscha u dobi od 91 godine. Pokojni kardinal poboljevao je već više godina, te radi toga i radi njegove visoke starosti bio mu je pred dvie godine imenovan pomoćnikom tršćanski biskup dr. Nagl, koji će sada naslieditl pokojnog kardinala na bečkoj nadbiskupskoj stolici.

Kolera u Trstu. Od prošlog tjedna kolera se u Trstu sve više širi. Tako je u subotu i nedjelju konstatirano 5 slučajeva kolere. I ovaj tjedan svaki dan se pojavi po jedan, dva slučaja. Dapače se ta pošast počela javljati i u nedalekom okolišu Trsta, kao u Sežani, gdje je obolio jedan vojnik koji je došao tamo iz Trsta, a tako isto oboljela je jedna žena u Bertokih kod Kopra. Tršćanske oblasti poduzele su obsežne zdravstvene mjere proti širenju kolare, te je u interesu občinstva, da oblastima idu na ruku u svemu osobito u čistoći i prijavljujuć svaki i najmanji sumnjivi slučaj zdravstvenoj oblasti.

Novi kanonik — član tršćanskog stolnog kaptola. Iz tršćanske koparske biskupije pišu nam: Službene novine priobćiše viest, da je imenovan kanonikom stolnoga kaptola sv. Justa u Trstu počastni kanonik i župnik sv. Antuna staroga u Trstu preč. g. Anton Lupetina.

Ovo imenovanje izazvati će u krugovima

slavenskog svećenstva ove biskupije vrlo neugodan utisak. Poznato je bo svima, da su se za to mjesto natjecali najodličniji slavenski župnici i počastni kanonici, koji bi bili na čast i diku svakome kaptolu i koji slove zbog svoje učenosti i pobožnosti i uzornog svećeničkog života na daleko izvan granica ove starodrevne biskupije. Da li se sve to kazati može o novoimenovanom kanoniku, to prepuštamo onima, koji su ga predložili i takovim imenovali. Dvojimo u ostalom, da bi ga svi oni htjeli i mogli valjano usporedjivati sa nekojimi od slavenskih svećenika, koji se za to mjesto natjecaše.

Još bolnije dojmiti će se ta viest naših narodnih krugova, koji neznaju, da neima danas medju članovima stolnog kaptola u Trstu niti jednoga slavenskog svećenika — izuzam jednoga, valjda najodličnijega, ali posve gluha, dakle nesposobna, da vrši svoje uzvišeno zvanje kako bi to on želio. Pomisli li se pako, da je do nedavno bila uvjek bar polovica slovenskih članova tršćanskog kaptola a da neima danas nijednoga, i to u biskupiji, koja je po većini vjernika slavenska, tada nam se nemože predbaciti s nijedne strane pristranost ili pretjeranost ako se s najnovijim imenovanjem nemožemo zadovoljiti.

Ako su to imenovanje mogli pozdraviti mučke ili odobravanjem židovski i slobodo-zidarski listovi, koji se inače živo zanimaju za svako imenovanje ili premještenje i posliednjeg duh. pomoćnika, tada je to očiti i jasan znak i dokaz, da nemože nijedan čestiti slavenski katolik spomenuto imenovanje ni s vjerskog ni s narodnog stanovišta iskrenim zadovoljstvom pozdraviti.

Na nas će poznati „Puzavci“ po svoj prilici graknuti, da smo liberalci, da se nepokoravamo sliepo odlukama viših crkvenih poglavara, da nismo nikada zadovoljni itd. itd., ali to nas neće priečiti a da i u buduće nekažemo otvoreno iskreno svoje misli, bilo u kojem javnom činu, ma kojeg javnog čimbenika. Mi držimo dapače mi smo duboko osvjedočeni, da se je gornjim imenovanjem nanesło koli našemu svećenstvu toli našemu narodu gotema nepravda te neka odgovaraju pred Bogom i poviešću oni, koji su to zakrivili.

Dvije državne štipendije. Školske godine 1911. i 1912 podielit će se dvije državne štipendije, svaku od K 500 i to za dobu redovito svršenih nauka dvojici mladića, rodjenim i zavičajnim u Primorju, koji će se obvezati, da će nakon svršene više škole za vočarstvo i vinogradarstvo u Klosterneuburgu ili poljodjelske škole Francisco-Josephinumu u Mödlingu, te iza toga praktičnoj službi kod poljodjelstva, posvetiti se najmanje za pet godina službi putujućeg učitelja u Primorju.

Molbe za te štipendije valja upravit ministarstvu poljodjelstva najkasnije do 20. augusta o. g. putem c. k. namjestničtva u Trstu. Molbe valja podkriepiti: 1. krsnim listom; 2. dokaz pripadnosti jednoj obćini Primorja; 3. svjedočbu dobro svršenog IV. razreda gimnazije ili realke; 4. svjedočbu službenog liečnika o tjelesnom zdravlju; 5. izjavu koji zavod želi polaziti; 6 obvezatna izjava molitelja njegovih roditelja ili zakonitih štitnika, da će se molitelj nakon dovršenih nauka i nakon propisane prakse najmanje 5 godina služiti kao putujući učitelj za poljodjelstvo u Primorju a da s tim još nedobije pravo na državnu službu.

Narodne karte za igru. U bieloj Ljubljani ustrojena je od nedavna nova tvornica, koja izradjuje igraće karte po slavenskim motivima i nošnjama. Primili smo na ogled dvie već gotove vrsti i to „Primorka“ što je namienjena igračima, koji se kartaju sa talijanskim, i „Slava“ namienjena onima što igraju sa francuzkim kartama. U mjesto emblema „bastoni“, „coppe“, „denari“, „spade“, odnosno „tref“, „pick“, „karo“, „couer“, nalaze se „mač“, „lopa“, „koplje“ i „štit“, a na figurama lica su uzeta samo slavenska i to: Poljak, Slovak, Bosanac, Kozak, Češkinja, Slavenka, Bosanka, Srbkinja, Hrvat, Dalmatinac, Bugar, itd.

Ove slavenske karte, sa nazivima čisto domaćim mogu se upotriebiti za sve igre koje se igraju na t. zv. talijanske ili francuske karte. Tako n. pr. „mač“ mjesto karta za „bastoni“ ili „tref“, „lipa“ za „coppe“ ili „pick“, „koplje“ za „denari“ ili „karo“, i napokon „štit“ za „spade“ ili „coeur“ (srce).

Uvedenje slavenskih karata osobito u naše primorske krajeve mnogo bi koristilo na kulturnom i političkom polju, čime bi nestalo u našim krajevima talijanskih karata a time ujedno tudjih talijanskih izraza, koje se rabe u igri „briškula“ i „trešete“, te mjesto njih uveli bi se i udomaćili lijepi slavenski izrazi.

Doznajemo, da će tvornica naskoro izdati brošuru o novim i jako zanimljivim slavenskim igrama, dočim je sasma razumljivo, da će se istim kartama moći igrati i sve danas uobičajene igre.

Doskora, a svakako prije iduće igraće sezone izdati će tvornica slavenske „Tarok“ karte na kojima će biti naslikane sve narodne slavenske zabave i vitežke igre i običaje kao n. pr. alka u Sinju, berba ruža u Bugarskoj, hrvatski tamburaši, kolo, te razne slavenske, češke, poljske, srbske, slovačke i ruske običaje.

Interes i zanimanje što je tvornica pobudila u slavenskom svietu u obće, kako čitamo u raznim novinama, je zaista opravdan. Pošto je vrst izvrstna, a izradba jako ukusna, to nas može samo veseliti, da smo se sa ovom granom čisto slavenske industrije sasvim emancipirali od tudjih proizvoda, pa preporučamo svakome tko se karta, osobito Čitaonicama, narodnim gostionama, kavanama ibd. neka se služe samo slavenskim kartama, koje neka naruče u prvoj slavenskoj tvornici igraćih karata u Ljubljani.

IZLET ZA RIEKU.

Prigodom proštenja Majke Božje od Trsata biti će dne **15. augusta** t. g. izlet iz Pule za Rieku, udobnim i brzim parobrodom Ugarsko-hrvatskog društva. Odlazak iz Pule u 4½ jutro, a polazak iz Rieke u 8 s. u večer.

Ciena za tamo i natrag K 5·— po osobi.

Prevozne karte mogu se dobiti u **agenciji Ugar.-hrvatskog društva**, kao i pobliže informacije. Taj izlet bit će objavljen također posebnim plakatima po gradu.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sa tavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima Čuniruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Ciena 1 bočici sa filira, za bočica stoji 3 krune, za 6 bočica stoje 10 K franko poštu.

Dobivaju se samo u ljekarni k sv. Petru

FR. SULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

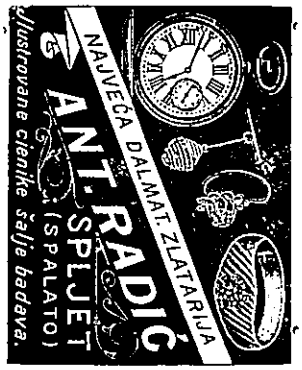

Seljački posjed u obćini Lovran,

sveden u cielo sa kućom, vinogradom i šumom, prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Pošćića u Volosku.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

lilijansko-mliečnim sapunom

(Stockenpferd Lilienmilch seife)

(Marka konj na palici)

G. Bergmann & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim Ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

GLAVARSTVO OBCINE VEPRINAC
Br. 1314

Oglas jeftimbe.

Na temelju zaključka obćinskog zastupstva otvara se jeftimba na podvezene gradnje nove škole i zgrade na Veprincu.

Nacrt ove gradnje i trošak vrši sa proračunanim iznosom K 50.010·07 slovom kruna pedeset hiljada i deset i sedam, izložen je u ovom obćinskom uredu na slobodni uvid u vrieme uredovnih sati.

Primat će se ponude koima nije proračunama sveta snižen.

Ove ponude pisane i hilježovane sa biljegom 1 K i sadržavanci vadij od 5% od proračunanog iznosa imaju se predati podpisanom najkasnije do 10. septembra 1911. do 6 sati u večer.

Obćinsko zastupstvo pridržaje si izabrati i prihvatiti onu ponudu koja bude smatrala najpovoljnijom.

Veprinac Ičici, 26. jula 1911.

Načelnik Bachlech v. r.

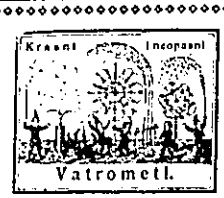

KRASNI I NEOPASNI

VATROMETI I UMJETNI KRIES

ZA SVE MOGUĆE SVEČANOSTI DOBIVA SE U POJEDINIM KOMADIMA KAO I U RAZNIM ZBIRKAMA KOJE SADRŽAJU RAZNE VATRENE SLIKE, BENGAL VATRE, PRASKAVCE, TOPOVE itd. KOD PRVE SISAČKE PYROTEHNIČKE

TRGOVINE **J. STJEPUŠIN, SISAK.**

ILUSTROVANE CIENIKE ŠALJEM SVAKOME BEZPLATNO NA ZAHTJEV.

JAVNA ZAHVALA.

Svim rodjacima, prijateljima i znancima, koji su nam prigodom težke bolesti, smrti i pokopa nepreždljene i nezaboravne nam majke

JELENE MLADENIĆ

na čast u posljednje putovanje i time nam težku bol donekle ublažili, izričemo ovim putem našu najtoplju zahvalu.

Naje se zahvaljujemo gg. Vjekoslavu Sremcu, nadsvetom kapelanu, čč. gg. o. Fr. Leopoldu iz Reke, Ivanu Radiću, pomenice gg. Božu Dubrovcu, Stjepanu Pavu, Tomi Ivanu, Stjepanu Josipu te učitelj-kinji gosp. Ivki Vukelić, koji su nam pokojnicu blagoj gr ba sprovedi i time joj pružili zadnju čast. Svim onim pako koji su pokojnici darovali cvieća, a od Boga plata.

Sv. Matej (Mučići) p. Jesenice 4 kovača 1911.

Ožalošteni ostavljaju: **Ivan, Franjo, Antun.**

P. n.

Podpisani časte se ovime objaviti, da su sa 1. julija t. g. preuzeli i kupili obće poznatu i na glasu tvrdku

RUDOLF EXNER

Pula, via Barbacani br. 11.

za odpremu i prevoz robe i pokućtva, te će istu sa najvećom točnošću i pomnjom uz umjerene cieno u vlastitoj upravi i nadalje voditi.

Preporučujuć se da kao prijašnoj tvrdki bude i nadalje sačuvano povjerenje i susrietljivost novim vlastnicima bilježe se

veleštovanjem

ILIĆ I SLADONJA.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUGDJE
:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA“

PRVA SLAVENSKA TVORNICA
IGRAĆIH KARATA U LJUBLJANI.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu između Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*)
parobrod: **Martha Washington 19. augusta** Almeria*)
Oceania . . . . . 26. „

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*),
parobrod: **Atlanta 10. augusta** Almeria, Las-Palmas, Rio de
Sofia Hohenberg 31. „ Janeiro, Santos, Monte Video
na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za sredanju Istre I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Molino Piccolo 2. II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst)

*) uvjetno.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, poluplaštano 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćeno 6·60 K, 8 K; 1 kg puhuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fine 10 K; **najfinije prane puhuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim puhuljastim perjem 16 K; polu puhuljice 20 K, puhulice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 76 2, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom davnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen

Svako patvaranje, oponašanje preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti plući, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

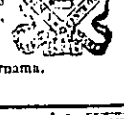

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekline, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tjelo pa često-puta operativne operacije, koje su sa tolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatsko. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

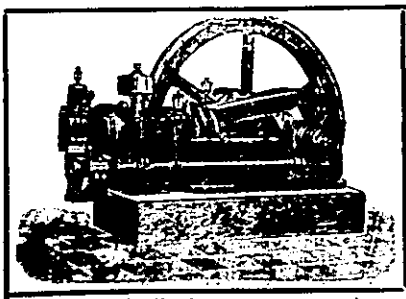

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, šestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja: ::

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

:: na plin d. d. ::

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobiva u se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

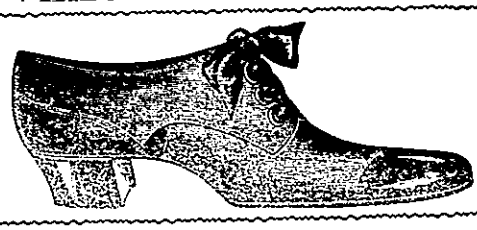

Bogato skladište cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča svoje bogato skladište cipela za gospodu, gospodje i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske narudžbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. julija do 30. oktobra 1911.

Pruga: Punat-Krk-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.30
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.46
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.5'
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama**.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Baška i natrag.

Svake nedelje	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svake nedelje
prije podne				po podne
7.35	odl.	RIJEKA	dol	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.45	odl.	„	dol.	6.10
12.—	dol.	BAŠKANOVA	odl.	2.50

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i natrag.

Svaki poned	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki poned.
prije podne				po podne
7.35	odl.	RIJEKA	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malom Lošinju, luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Ponedj. Petak. Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški**.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt. Subotu
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl	„	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Brza pruga: Rab-Lošinjmali.

Svakog četvrtka tamo i natrag.

4.45 pr. p. odl. RAB . . . . . dol. 7.30 na večer
8.15 „ „ dol. LOŠINJMALI . . . . odl. 4.— po pod.

U Malom Lošinju priključak na parobrode Pruge Trst-Kotor (S|S „Baron Gautsch" i „Prinz Hohenlohe".)

Pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Krk-Baška-Rab i natrag.

Svake srijede	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svakog petka
prije podne				po podne
10.30	odl.	RIJEKA	dol.	7.20
11.05	dol.	Opatija	odl.	6.45
11.15	odl.	„	dol.	6.35
11.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
11.40	odl.	„	dol.	6.10
po podne				
2.—	dol.	Krk	odl.	3.50
2.10	odl.	„	dol.	3.40
3.30	dol.	Baška	odl.	2.20
3.35	odl.	„	dol.	2.15
5.25	dol.	RAB	odl.	12.25

Uvjetno pristajanje u Puntu i Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl	Srijeda	Subota
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	10.30	odl.	RIJEKA	dol.	5.—	4.15
8.10	11.05	dol.	Opatija	odl.	4.25	3.40
8.20	11.15	odl.	„	dol.	4.15	3.30
9.40	12.35	dol.	Beli	odl.	2.55	2.10
9.50	12.45	odl.	„	dol.	2.45	2.—
10.40	1.35	čol.	Merag	odl.	1.55	1.10
10.50	1.45	odl.	„	dol.	1.45	1.—
11.20	2.20	dol.	Krk	odl.	1.15	12.30
11.30	2.25	odl.	„	dol.	12.55	12.10
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	—
1.20	—	odl.	„	dol.	11.15	—
2.20	4.20	dol.	Rab	odl.	9.25	—
3.40	4.45	odl.	„	dol.	9.15	—
4.05	5.10	dol.	Lun	odl.	8.50	—
4.10	5.20	odl.	„	dol.	8.40	—
5.20	6.30	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	9.30
5.30	6.40	odl.	„	dol.	7.05	9.10
5.40	6.50	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	9.—
5.50	7.—	odl.	„	dol.	6.45	8.45
6.40	7.40	dol.	NEREŽINE	odl.	6.—	8.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i Lopari.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Broj 33. Pula, u četvrtak dne 17. augusta 1911. God. XLIII.

Oglasi, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce za predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 84.846.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju. nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Dva sastanka

hrvat.-slovenskog djačtva Istre.

O tim sastancima primili smo dva posebna izvještaju, koja donašamo doslovce. Prvi glasi:

Kako je već bilo javljeno, obdržavalo je hrv. kat. đaštvo dne 5. i 6. kolovoza svoj godišnji sastanak u Marčani. Dne 5. kolovoza iza sv. mise počeo je sastanak. Iza lijepo obrađenih referata razvila bi se živahna debata. Stvoreno je i nekoliko rezolucija od manje i veće važnosti.

U nedjelju 6. aug. imalo je akad. prosvj. društvo „Dobrila" svoju godišnju glavnu skupštinu. Iz dnevnog reda skupštine, a osobito iz izvještaja odbora, vidi se, da društvo vrlo lijepo radi i napreduje, te da se naš narod u Istri od vrijednih članova „Dobrile" u skoroj budućnosti mnogome može nadati. Nije ih toliko na broju, koliko i njihovih protivnika, ali su zato snažniji po ideji, koja ih u radu vodi — vjera i dom — sve bez galame, parade i „gromopucateljnih" rezolucija.

U glavnome istaknuti nam je dva zaključka, stvorena na toj skupštini. Prvim izražavaju kat. akademičari svoje priznanje i simpatije skupu učitelja, koji su odlučnim korakom na zadnjoj učiteljskoj glav. skupštini u Pazinu prekinuli zajednički rad sa većinom svojih drugova i time pokazali i pred javnošću zajamčili jedinstvo i uzajamnost u radu s akademičarima istih načela, okupljenih u „Dobrili". Drugi zaključak glasi: „Ima se provesti zaključak glavne skupštine držane u Tinjanu dne 15. VIII. 1909., koji glasi: Prosvjetno akademsko društvo „Dobrila" — kao što danas u znak štovanja i vječne uspomene polaže spomen-ploču na rodnu kuću uzor katolika Hrvata biskupa Dobrile — ima se pobrinuti, da se dogovorno sa ostalim odličnim sumišljenicima udesi dostojna svečanost prigodom stogodišnjice njegova rođenja. Daljnji se pregovori sa viđenijim našim ličnostima povjeravaju odboru društvenom".

Istog dana bijahu na skupštini svečano primljeni u društvo četiri nova člana i istodobno proglašeni društvenim seniorima bivši drugovi: g. Butković, prof. u Zadru, J. Cecinović, mladomisnik, J. Lukšić, mladomisnik i A. Defar, aps. pravnik.

Novi odbor konstituirao se ovako: predsjednik J. Sironić, abit.; potpredsjednik M. Belanić, abit.; tajnik B. Milanović, bogosl.; blagajnik A. Marčac, abit.; revizori: Ć. Brajša, pravnik, A. Defar, pravnik.

Iza skupštine bila je zabava. Bilo je inteligencije iz Marčane i okolišnih mjesta (dapače iz Pule), a našeg puka sva sila. Slušaoci se iza lijepo dovršene zabave zadovoljno razišli.

Konac sastanka bio je izlet u Nesactium-Alturu-Pulu, odakle krenu svako svojoj kući.

•

Drugi sastanak obdržavali su hrvatski i slovenski djaci društva „Istra" u Buzetu dne 5. i 6. tek. mj. O teku tog sastanka primili smo ovo izvješće:

Kao što drugih godina, tako je i ove godine pohrlilo istarsko narodno đaštvo na glavnu skupštinu hrv.-slov. akadem. ferijal. društva „Istre", da se međusobno bolje upoznade, da si razgovorom i raspravljanjem izmjeni misli, a glavno da si odredi zajednički plan, po kojem će dalje kročiti, da postigne svoje ciljeve: što bolja vlastita organizacija i prosvjeta našeg zapuštenog istarskog naroda.

Ovogodišnja se je glavna skupština vršila u Buzetu dne 5. i 6. t. mj. Sijelom smo skupštini izabrali Buzet, jer je tamo dosta našeg đaštva i jer smo se nadali da će nas naši vrli Buzećani dočekati kao mile gostove. Nijesmo se varali. Gg. narodni zastupnici Sancin i Flego, načelnik Rašpolić a i ostala inteligencija pokazalo je najljepših simpatija do nas i do našeg društva. Isla nam je na ruku općina i pojedinci, a osobito gospodarsko društvo na čem izričemo svima najljepšu hvalu.

Skupština je bila lijepo posjećena. No broj prisutnih — oko 40 — nije odgovarao razmjernom broju svega istarskog đaštva. Središta našeg đaštva Liburnija i otočje nije bilo nikako zastupano. Nije tome razlog nepovjerenje napram društvu „Istra". Razlog je u raštrkanosti đaka diljem cijele Istre, materijalne neprilike a ne manje nemar te pomanjkanje smisla za organizaciju kod mnogih đaka. Da to posljednje vrijedi osobito za otočane, uvjerili smo se prošlih godina. Pretprošle godine bio je sastanak na Voloskom, njima tokorekuć pred nosom, pa opet ih nijesmo vidili.

Prelazim na izvješće o samoj skupštini.

Dne 5. VIII. u 3 sata po pod. otvori predsjednik III. redovitu glavnu skupštinu. Pozdravi sve prisutne te dade kratko izvješće o cjelokupnom radu tekom III. poslovne godine. Nije se mnogo radilo pa se nije ni mnogo učinilo. No ipak se je nešto uradilo. Otvorilo se 7. pučku knjižnicu u Rovinjskom selu, držalo se oko 15 predavanja. U Grimaldi držao se jedan analfabetski tečaj, suradivalo se u prosvjetnom odboru u Pazinu, a mnogi su članovi radili kod popisa pučanstva te netom minulih izbora. Slijedi čitanje zapisnika lanjskogodišnje skupštine, izvješće društvenog tajnika i blagajnika. Iz blagajničkog se izvješća vidi, da je bilo 481·98 K primitaka, 410·43 K izdatake. Dohodak je premalen napram brojnim potrebama. Od đaštva dobije se malo. Najviše davaju narodne institucije, kojim uzorno prednjači općina i posujilnica u Volosko-Opatiji. Nedački nas slojevi slabo podupiru. Mnogi nemaju, drugi ne shvaćaju ili ne će da shvaćaju važnosti društva i njegovog djelovanja. Oni koji najviše mogu, ne daju nama, jer u nama vide tobožnje trovatelje naroda, a dapače odnarođivače i to za to jer ne ćemo da im budemo sredstvom pukog izrabljivanja.

Izvješće knjižničara čita drug Slokovič. Imade 7 knjižnica Boljun, Dekani, Lovran, Marezige, Rovinjsko selo, Štrped i Pazin. Svih knjiga u knjižnicama i u zalihi imade okruglo 2000. Među prijateljima što su se nas sjećali ističemo u prvom redu g. I. Nežića, suca u Krku, koji je darovao preko 100 knjiga.

Nakon toga dade revizijonalni odbor svoje izvješće, koje svrši time da se je jednoglasno glasovao dimisorij upravnom odboru.

Prešlo se na izbor novog odbora, koji je ovako sastavljen: Predsjednik Miran Kajin, cand. iur., potpredsjednik Rajko Šestan, cand. iur., tajnik Ernest Strpin, stud. iur., blagajnik Banovac Ivan, stud. veter., knjižničar Žerjav Josip, abit., arkivar Flego Ante, abit. i odbornik Ružić Ante ml., abit. U revizijonalni su odbor izabrani Mato Gregorović, cand. iur., Simo Matejčić cand. iur. i Prudan Ivan, abs. prav., u časni sud: Fran Klarić, cand. iur., Mijo Deklić cand. iur. i Branko Rodić abs. pravnik.

Kod eventualija uze prvi riječ drug Mahnić. Osvrće se na postupak oblasti i naših ljudi što mimoilaze naše absol. akademičare a primaju u službu Neistrane. U tom smislu primi se jednoglasno slijedeća rezolucija: Istarsko hrv.-slov. đaštvo na sastanku u Buzetu opaža s negodovanjem, da osobito oblasti, a na žalost i naši narodni ljudi zapostuju u svojim uredima svršene akademičare iz drugih pokrajina; jednoglasno prosvjeduju protiv toga zahtjevajuć i od jednih i od drugih, da primaju u službu svršene akademičare, osobito svršene pravnike, zadovolje jednom od glavnih zahtjeva Istre i zdrave logike: Istrani ostaju u Istri. Upozorava na to i naredne zastupnike.

Prelazi se na reciprocitet zagrebačkog sveučilišta, o čem je dosad stvoreno bezbroj rezolucija, a sve odose ni čuvene ni viđene. Konstatiralo se, da se naši zastupnici za to malo brinu.

Izabralo se odbor, koji će opet po raznim mjestima organizirati odbore kojim će biti dužnost, da živo zainteresuju i širu javnost o tom pitanju.

Uz poziv druga Štrpina da se drže analfabetski tečajevi te druga Mahnića, da se općine sjete svake godine hrv. akad. potpornog društva u Zagrebu, kao veoma važnog po nas Istrane, zaključi predsjednik uz pozdrav skupštinu.

Slijedećeg se je dana opet zborovalo; držala su se dva referata. Došlo je na red hrv. učiteljište. Pri tom bi na predlog druga Prudana stvorena slijedeća rezolucija: Hrv. i slov. đaštvo na svom sastanku u Buzetu, sugласno svom zaključku od pretprošle godine u Voloskom, priključuje se odluci narodnog vijeća u Pazinu glede premještenja hrv. učiteljišta iz Kastva i želi, da se to čim prije ostvari.

S obzirom na najnovije političke korake naših zastupnika stvorena bi jednoglasno slijedeća rezolucija: Hrv.-slov. đaštvo na sastanku u Buzetu osuđuje najodlučnije najnoviji politički korak naših zastupnika, što su bez privole izbornika uskočili u Sustaršičev tabor i ostavili na cjedilu svoje dosadanje suborioce; zgroža se nad po stupkom zastupnika Spinčića, Mandića i Laginje rad „tajinstvene" spomenice poslane svepravaškom sastanku u Zagrebu, odričuć se imena pravaš kao što svakog drugog strančarskog imena osim imena Hrvat.

I time svršavamo dodajuć, da smo na dan skupštine dobili od općine u Buzetu 20 K kao potporu. Srdačna hvala!

•

Priobćismo gornja izvješća naše djačke omladine po narodnoj dužnosti, da i narod po Istri bude obaviešten o radu budućih orača naše narodne njive. Ipak nemožemo s manje, a da ne iznesemo par opazaka na točku 1. i 3. prihvaćene resolucije po djacima, koji se kupe oko akad. društva „Istra". Činimo to poglavito za to, da upozorimo našu mladež kako u svim stvarima, osobito pak u škakljivijim, treba prije svega dobro promisliti i dosta opreznim biti nego li se ispukne kakva sentencija, jer mlada gospoda, čini nam se, i sama uviđjaju, da su se u svojim zaključcima prenaglila. Odaje to već 1. točka zaključka. Prosvjed proti oblastima, što namještuju u javnu službu u Istri pravnike iz drugih zemalja, naperen je, svakako nehotice, više proti našim narodnim ciljevima nego li proti vladi. Skupštinarima je siguruo dobro poznato, kada i odkada je naš jezik u javnim uredima zadobio ono mjesto i poštovanje, koje mu po zakonu ide, kao što dobro znaju i to, da je glavni razlog nepoštivanja našeg jezika u tim uredima bio nestašica narodnih činovnika. Odkad su pak počeli zalaziti u javne službe naši pravnici ponajviše iz Dalmacije, Goričke i nešto iz Kranjske, odtada naš narod ne treba obćiti s činovnicima preko tumača. Osobito smo u tome napredovali kod sudova; bilo bi u jezičnom pogledu za nas bolje i u drugim uredima, kad bi i u te urede ušlo više naših pravnika.

Žalibože takovih još nemamo dosta, pak bismo trebali još mnogo takovih makar i iz drugih naših zemalja.

U tom pogledu nema naša omladina razloga bojati se za svoju budućnost; u Istri imade još mnogo i mnogo mjesta i za njih u javnim uredima svih struka. Na koncu uslobodjujemo se pak upitati, koliko je svršenih pravnika, odkad obstoji pazinska gimnazija, ušlo u javne urede u Istri. Vrlo malo! Zašto? na to će odgovoriti sama akademska omladina najbolje. S ovih razloga odpada i drugi prosvjed proti narodnim ljudima, koji bi možda bio donekle opravdan tek onda, da je drugčije i zgodnije stiliziran. Eto na to nisu mislili i zato im se mora prigovoriti.

U 3. točki svoje resolucije ne samo što su se prenaglili nego su daleko preko svog zadatka zašli, te je pitanje, kojim auktoritetom se postavljaju sudijama narodnim zastupnicima u jednoj skupštini djačkog društva. Neka malko pogledaju dobro, da li nisu prešli djelokrug.

Pitanje je pak veliko, ako i koliko su mogli naši zastupnici pogriešiti u tome što su sa vlastitim „Narodnim klubom" stupili u

svezu sa „Hrvatsko-Slovenskom zajednicom“. Mi kažemo otvoreno i bez okolišanja, da su naši zastupnici Laginja, Mandić i Spinčić postupali sasma korektno i rodoljubno, jer nisu smjeli dopustiti, da medju južnoslavenskim zastupnicima nastane još veći razdor nego li je sada, kao što su takodjer učinili sasvim dobro, što nisu nasjeli pisanju novina, koje nimalo ne poznaju naše prilike i koje nam čine vrlo zlu uslugu nastojeć, da u naše slabe redove posiju razdor strančarstva i bratoubilačkog rata, kao što je to u njihovim krajevima gdje iste izlaze. Da bi mlada gospoda bolje poznavala prilike i Šusteršića i Ivčevića, bili bi i oni u teškom položaju komu da se priključe.

Toliko htjedosmo opaziti u kratko, dok vremenom i to obširnije ne opravdamo.

Glede zgražanja mlade gospode radi nekakove „tajinstvene spomenice“, što su je Laginja, Mandić i Spinčić poslali na svepravaški sastanak u Zagrebu, opažamo prije svega, da ta tobožnja „tajinstvena poslanica“ sastoji u pismu, kojim pozdravljaju i odobravaju slogu svih pravaša, a u drugom redu ta mlada gospoda arogiraju sebi malko odviše prava htijuć ograničiti drugima slobodu mišljenja i osjećaja. Kad su se već htjeli zgražati, imali su najprije uperiti to zgražanje na sebe, jer nam baš ta mlada gospoda daju svaki dan prilike čitati izlieve svog strančarskog mišljenja i uvjerenja u novinama, koje po svojim političkim i vjerskim načelima neće nikada zadobiti za se istarskog kmeta. Sa svim time radi toga se nije nigdje javno ili bolje službeno prikorilo mladu gospodu.

Napisasmo ovo par opazaka u najboljoj namjeri, da nebi iz toga nastala ona štetna i pogubna posljedica, koju neprijatelji našega naroda kroz puni decenij pripravljaju, nebi li kako razbili naše složne redove.

Zato moramo u svim svojim enuncijacijama biti vrlo oprezni i dobro je više puta, da i zatomimo naša čuvstva, pa bila kadkad i opravdana.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

II. svesokolski slet u Zagrebu. Prošlo nedjelje sjatiše se u Zagrebu svi slavenski „Sokolovi“ na svesokolski slet, koji se obdržavao u nedjelju, ponedjeljak i utorak. Iz Pule pošlo je tamo još u petak večer do 50 Sokolova. Priestolnica svih Hrvata, naš bieli Zagreb, priredio je Sokolima veličanstveni doček i velike svečanosti. U te dane okupilo se u Zagrebu kojih 5000 Sokolaša i preko 10.000 ostalih stranaca. Svečanosti prošle su u najljepšem redu i miru uz velike oduševljenje Zagrebčana, koji su slavenske Sokole na svakom koraku srdačno pozdravljali.

Naši Sokoli povratiše se iz Zagreba jučer, puni oduševljenja za ushilnog dočeka i susretljivosti u Zagrebu.

Kolera. Prošli tjedan uznemirio je bio občinstvo u Puli glas, da su u pokrajinsku bolnicu u Pulu doveli iz Rovinja jednog bolestnika sa sumnjivim znakovima kolere. Ispostavilo se pak na sreću, da taj bolestnik nije bolovao na koleri, pak je tako iščezla svaka bojazan, i Pula je do sada sasma prosta od te zarazne bolesti.

U Trstu još sveudilj traje kolera, koja se razširila i u okolici Kopra, gdje se u jednom i drugom mjestu još uviek pojavi po koji novi slučaj. Dva posleduja dana nije se pojavio ni jedan slučaj kolere u Trstu, tako da je ovog tjedna do jučer bio u Trstu samo jedan slučaj kolere, što je dobrim znakom, da pošast jenjava.

Odlikovanje. Školske oblasti odlikovale su učitelja u Berseču, g. Niku Pajalića, častnim naslovom ravnatelja za njegov uzorni rad i vanredni uspjeh u školi.

Vriednom nastavniku naše srdačne čestitke.

Marčana. Dne 6. t. mj. držalo je u Marčani hrv. slov. katoličko djačtvo svoju glavnu skupštinu u prostorijama, koje je u tu svrhu ustupio g. Maroti. Seljaci su vrlo pomno slušali osobito kad im je g. Bačić i profesor Butković rastumačio, što je društvo „Dobrila“ i koju svrhu imade. Veselo i jednodušno se pozdravio odlučni istup iskrenih učitelja, koji se ne srame isticati kršć. kat. načela, te na temelju istih širiti medju narodom prosvjetu. Zaključilo se, da se buduće godine što svečanije proslavi 100-godišnjica narodjenja nezaboravnog dobročinitelja hrv. naroda u Istri Dobrile.

U 8 sati u veče držala se zabava, koja je u svakom pogledu ispala nad svako očekivanje. Tako je naš narod imao prigode da čuje koju pametnu riječ i da se duševno okrijepi. Drugi dan u jutro išli su djaci u Vizače te su pregledali iskopine. Iza objeda što su ga imali u Valturi išli su u Pulu. Utorak pregledali su vojni brod „Monarch“ a kasnije se i okupali. Veselo i ponosno su stupali po gradu sa trobojkom na prsima, na kojoj je bilo izvezeno „Dobrila“. Junačka i lijepo organizirana četica, koja se neustrašivo bori za vjeru i za dom. Dao Bog da nam se čim prije povrate, da nas oduševe svojim idealima.

Lošinjski kotar:

Nautička škola u Malom Lošinju. Molim gosp. uredniče, da u vaš cijenjeni list uvrstite ovo nekoliko redaka u hatar istini i pravici.

„Il Piccolo“ i „Il Giornaletto“ uspisali se ovih dana o našoj nautičkoj školi i uzeše na nišan tobož njemačke profesore, koji da su uzrok, te „quest' ultima (t. j. nautička škola) va perdendo di importanza di anno in anno da quando vi insegnano professori tedeschi e un ex ufficiale della marina da guerra, i quali sanno poco o male l' italiano“. — Ne imamo ni razloga, a ni potrebe, da kao postrani gledaoci uzimamo u obranu te njemačke profesore, koji će to znati i sami učiniti, ali, kad nas već kamoristički dopisnik poteže za jezik, reći ćemo čistu istinu.

Svrha je samih dopisa više nego očevidna. Ovdješnja bi kamora htjela, da joj nautička škola od prilike do prilike, na prosti mig oka, ustupa podmladak za upriličivanje kojekakvih političkih viceva, te kao da joj nije dosta, što iz nje izlazi dobar broj janjičara. Prema tome valjalo bi zapovijedati i na nautičkoj školi ravnatelju i profesorima. Ali nekoji profesori, svijesni svojih dužnosti i zadaće, što je ima c. kr. nautika, ne će da se upreču u jaram kamore, pa za to se vode po novinama napadaji puni kleveta „contro i professori tedeschi“, ne bi li ipak uspjeli da ih ocrne pred višim oblastima, te polučili njihov premještaj. Istina je istina, a činjenica će ostati činjenicom, da profesori njemačke narodnosti nijesu krivi, što je nautička škola zadnjih godina izgubila svoj ugled, nego je kriv tome u prvom redu upravitelj škole, koji valjda — ako se ne križaju naše pretpostavke — nezna, ili bolje nemože iz raznih obzira da smogne dovoljno snage da uzdrži red i poredak u školi. Krivi su takodjer, da ugled nautici pada kamora i profesori, prijatelji kamore. Želite li fakta? Eno vam profesora Gilberti i učitelja Battistella. Svi znamo, tko i što su ta dvojica. Još nam je živo u pameti, kako je profesor Gilberti, praćen od čete djaka pohadjao razne izborne sastanke. „L' Istria socialista“ je to već u jednom broju iznesla na javu uz nekoje opaske, a da li je taj profesor poslao možda ispravak? Ne — jer su navodi bili ispravni! A što je poduzeo gosp. upravitelj? Ne znamo, ali djaci su nautičke škole i nadalje polazili slične sastanke; ta bez njih bi sve nekako mršavo izgledalo.

Battistella .... oh, bel tipo di maestro e di educatore! Poznat je ovuda, a i vani iz održane rasprave u Rovinju radi noćnih izgreda, bombardiranja prozora, a konačno je glavni razlog obrane bio: neodgovornost kod čina radi: totale ubbriachezza.

Ovakav učitelj ne bi smio ni 24 sata da ostane na zavodu, ali revni ravnatelj, pošto se ne radi o profesoru njemačke narodnosti, stalno je zaboravio o tom izvijestiti više školske oblasti.

Ovoliko za sad o nautičkoj školi, sve da nijesmo kod stvari interesovani, nego to učinismo jedino s razloga, da svijet znade za kamorine prezaje pogledom na nautičku školu.

*

Kamoristički dopisnik u „Il Piccolo“ uzvisuje kao uzor ovdješnju talijansku pučku školu i pozivlje se na autoritet kot. škol. nadzornika (Piperata — figureve!), a o hrvatskoj družbinoj školi kaže, da je pohadja gola sirotinja, te mu je to prilika, da se naruga! Bili bismo ipak toliko slobodni da upitamo: pa čemu se početkom svake školske godine sva kamora uzvrpolji, te hoće da svu golu hrvatsku sirotinju — naravno nemoralnim i opakim sredstvima — privede u talijansku školu? Zašto ne puštaju tu golu sirotinju već jedamputa u miru, da im ne okuže njihove „ben vestiti, puliti e diligenti“. — Zaboravio je jadan piskutar na onu lošinjsku riječ: „ma semo bavilli“. Kamoraš piše: La nostra scuola popolare, invece dà ogni anno frutti magnifici. Basti dire che quelli scolari, che ogni anno si presentano per l'esame d'ammissione alla scuola di nautica fanno, passando tutti e con splendido successo, veramente onore ai loro insegnanti e alla scuola“. Bili smo znatiželjni, te si priskrbismo program nautičke škole, pa gle čuda! Tâj čitamo, da se je početkom školske godine 1910./11. prikazao za prvi pripravni tečaj 21 učenik, ali od tih su 4 bili odbijeni — jer posve spremni (?!). Dva su bila opetovnika, dakle upisanih 19. Tečajem godine ištupiše trojica (radi dobrog uspjeha stalno), a od 16, koji ostaše, na koncu škol. god. 3 dobiše prvi red s odlikom; 5 prvi red; 4 drugi red, a 4 pak padoše na dva mjeseca. Da kle polovica je razreda palo! To je upravo „splendido successo ed onore“, jer je ogromna većina tih učenika izašla iz ovo mjesne talijanske puške škole. Uopće, kako zapažamo po programu nautičke škole, propala je trećina: od 62.ice 21 upisanih učenika. Taj krasni uspjeh mora da škola zahvali bez dvojbe u dobroj porciji mjesnoj kamori, koja djake — kako jur rekosmo — izrabljuje za svoje opačine. Knjige, knjige, a ne demonstracije, noćne zabave, politički sastanci i koješta drugo.

Dakako da se ovim načinom daleko ne dopire, ali kada nekoji nastavnici imaju vrlo dobar pojam o uzgoju, zašto drugako ne može da bude, nego ovako, — ali zadovoljni oni, zadovoljni i mi.

*

Umirovljeni bocman Lovrić odgovarat će za svoj junački (?) čin proti prof. Haračiću na sudu. U tu svrhu, taj veliki Hrvat (?), „sokol“, „neustrašivi borac“ itd. itd. izabrao je svojim braniteljem najljućeg našeg neprijatelja notara Sabina Vidulich u Malom Lošinju. Eto se malo po malo obistinjuje naša sumnja od više vremena, da „lošinjski sokol“ već odavna šuruje s našim neprijateljima i da je neke vrsti konfident notara Vidulicha, a eto sad je notar Vidulich konfident bocmana Lovrića.

Krčki kotar:

S istočne strane otoka Krka. U zadnje vrijeme može se ipak govoriti o nekoj brizi visoke vlade oko podignuća ekonomskog stanja otoka Krka, akoprem je ta briga dosta mlitava.

No i od te mlitave brige istočnome dijelu otoka slabe ili nikakve koristi. Kraj je to, gdje je narod više upućen na svoju obalu, od koje bi — da je malo više brige s vladine strane — mogao vući najljepši dobitak. Ali u prvom redu potrebne bi bile u tu svrhu dobre sveze sa najbližom okolicom, a to je Hrvatsko primorje sa lječilištem Crikvenicom, koja ima već izvrsnu svezu sa Rijekom.

Hvalevrijedna je s toga bila namisao nekih Dobrinjaca i Crikveničana, koji su pred kojih 6—7 godina osnovali u Šilu malo parobrodarsko društvo za svezu sa Crikvenicom. To društvo i sada podržava trokratnu dnevnu svezu Šilo-Crikvenica. No to samo djelomično odgovara potrebama. Na istočnoj obali otoka leži mjesto Vrbnik sa kojih 2500 duša, koje je bez ikakve parobrodarske sveze. A ipak bi sveza Vrbnik-Crikvenica bila od velike koristi po onaj narod.

Crikvenica je za ovu stranu otoka najbliži i najunosniji trg za sve poljske proizvode i most za Rijeku. Da se je gospodarstvo, osobito mala trgovina seoskim proizvodima na zapadnoj obali otoka tako razvila uzrok jesu dobre sveze sa Rijekom, a što je Rijeka za zapadni dio otoka, to bi mogla Crikvenica ili posredno preko Crikvenice opet Rijeka biti za istočni dio otoka. No — kako rekoh — potrebne su dobre sveze, kakovih Vrbnik apsolutno nema. Prugom Crikvenica-Vrbnik putovalo bi sigurno na izlete do Vrbnika i mnogo gostova iz Hrvatskog primorja, koje je takovih uvijek puno, a i od toga imao bi onaj kraj znatne koristi. S toga je upravo čudno, da se pomorske vlasti nisu još znale pobrinuti, da se ova pruga uvede, tim više što u Šilu opstoji već spomenuto parobrodarsko društvo. Bit će uzrok možda u tome, što bi tu prugu trebalo subvencijonirati sa ogromnom svotom od kojih 5-6000 K a uz to bi se vlada jednom već i od sramote maknula, da popravi i uredi glavu novog gata (mula) u Vrbniku da uzmognu pristajati parobrodi, za što obćina Vrbnik moli već kojih pet godina, ali uzalud; i taj popravak stojao bi kojih par hiljada kruna. Ogromne svote, da, kad se radi o Hrvatima. Da su možda tamo Nijemci ili Talijani bila bi... bagatela.

Šilo sa svojom lijepom lukom uživa takav položaj, da će ono neminovno s vremenom postati kupalištem. Htjelo bi se samo malo inicijative, pa je čudno, da se spomenuto parobrodarsko društvo u Šilu nije još sjetilo, da tamo uredi kupalište. Prostora za to ima dosta, ima tamo i dobrih gostiona, a sve drugo, što k tomu treba, došlo bi po sebi, jer bi same okolnosti i vlastiti probitci prisilili pozvane faktore, da se maknu.

Upozorujemo s toga visoku vladu na ove naše krute potrebe, a uprava će parobrodarskog društva u Šilu — nadamo se — i sama znati, što joj treba učiniti za boljitak onog kraja u kojem posluje.

Preporučamo sve ovo i našoj gospodi zastupnicima u Beču i molimo ih, da svrate oči vlade i ovamo, kamo valjda njezin pogled ne dopire.

Pazinski kotar:

Iz Plomina dolazi nam tužba, upravljena c. k. ravnateljstvu pošta i brzojava, što je ovo tamo namjestilo poštaricu rodom Furlanku, koja nezna ni rieči hrvatske, jezika dakle ogromne većine stanovništva onog poštanskog okružja.

Pozivljemo radi toga sl. ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu, da kod namještenja svojih činovnika strogo pazi na vršenje zakona t. j. da nam nesalje činovnika nesposobnih radi toga jer nemogu s narodom obćiti. Nadalje preporučamo slavno istomu, da već jednom promjeni službeni pečat, jer mi nismo Napuljtanci nit želimo takovim biti.

Na c. k. hrvatskoj velikoj gimnaziji u Pazinu imade se pokriti školske godine 1911.—1912. suplentsko učiteljsko mjesto za njemački jezik i filozofijsku propedeutiku, odnosno za latinski, grčki i hrvatski jezik.

Molbe valja upraviti c. k. ravnateljstvu najkasnije do 1. rujna.

Razne primorske viesti.

Hodočašće na sv. Goru zabranjeno. Radi kolere, koja vlada u Trstu te iz bojazni da se nebi ta bolest unesla i razširila po Goričkoj, c. k. kotarsko poglavarstvo u Gorici zabranilo je ove godine svako hodočašće iz svih krajeva na Sv. Goru kod Gorice prilikom blagdana Velike i Male Gospoje dne 15. agusta odnosno 8. septembra.

Oružničtvo imade posebni nalog event. hodočašće povratiti.

† **Dr. Dinko Linardić.** Dne 9. t. mj. preminuo je u Beču u garnizonoj bolnici generalni štopski liječnik dr. Dinko Linardić, rodom iz Dubašnice na otoku Krku. On je bio prvi vojnički liječnik iz Istre, koji je ovu visoku šaržu postigao. Služeć po raznim garnizonama osobito dulje vremena u Bosni, dao se je pred više godina umiroviti te je živio u Gracu. Dr. Linardić bio je dva puta oženjen, te ostao bez djece. Osim supruge mu tuguju još dva sinovca Antun askultant kod vlade u Sarajevu i Dinko, svećenik u Istri.

Laka zemljica ovom odličnom Istraninu!

Promjene u tršćansko-koparskoj biskupiji. Veleč. g. Pavao Zavadlal premješten je kao duh. pom. iz Voloskoga k sv. Ivanu kod Trsta; g. Antun Čok premješten od Sv. Ivana kao duh. pom. k Sv. Antonu novomu u Trstu; g. Ferdinand Stadler ide iz Sežane kao kapelan u Gradinu kod Šterne; g. Fran Magdić iz Doline u Sežanu; g. Mate Brusić iz Oprtlja u Poljane.

Mladomisnici gg. Josip Lukšić ide kao duh. pom. u Volosko; Karlo Gregorovich kao duh. pom. u Oprtalj; Lucijan Piccoli u Momjan.

Krasnog li nam Hrvata! Tršćanskom „Židovčiću" javljaju iz Velog Sela (Velog Lošinja), da je darovao zloglasnoj „Legi" jedan Hrvat za izgubljenu okladu 18 kruna.

Težko nam je vjerovati, da bi bio jedan Hrvat prama talijanskomu društvu, koje raznarodjuje hrvatsku djecu širom Istre, pa i u samom Velom Selu, toli darežljiv, ali ako je ta viest ipak istinita, tad bi morali silno podvojiti o hrvatstvu toga Hrvata!

LISTNICA UREDNIČTVA.

G. I. S. u P. Oprostite nam, ali mi se nemožemo upuštati u polemiku sa onim „omladincem", koji siplje onako mudre „sentence" iz rukave. Valjalo bi ga pitati: zašto se on i njegovi sumišljenici nepobrinu a da bude naš list boljim; zašto neradi on i njegovi, onako, kako su radili za naš list i oko njega oni naši stariji rodoljubi, koji su takodjer jednom bili „omladinci" a za koje nebi on danas dao ni lulu duhana? Neka se popita kod tih starijih rodoljuba kako su oni smišljali, sastavljali, pisali i dopisivali u našem listu dok bijahu na visokim, čak i na srednjim školama. A što radi danas on, što njegovi sumišljenici? Kritiziraju — i ništa drugo.

Istarska Posujilnica u Puli

javlja ovime, da će odati sa **1. januara 1912.** nudiocu, koji joj se bude činio najbolji, prostorije u „Narodnom Domu" i to **gostionu i kavanu.** Sa gostionom spojen je vrt. — Pobliže informacije dobivaju se u uredu Posujinice „Narodni Dom" I. p. desno u uredovno doba do konca septembra. **Starešinstvo.**

Oglas.

GOSPODARSKO TRGOVAČKO DRUŠTVO u CRESU držat će u prostorijama „Narodnog Doma" glavnu izvanrednu skupštinu dne 10. rujna u 7 sati na večer.

Dnevni red:

1. Izbor novog predsjednika;
2. Popunjenje odbora;
3. Eventualia.

Odbor.

Poziv

na V. glavnu skupštinu Kraškog društva za štednju i zajmove, registrane zadruge sa neograničenim jamstvom sa sjedištem u Sv. Luciji kod Oprtlja, što će ju se obdržavati dne 3. rujna o. g. u 4 sata poslije podne u zadružnim prostorijama sa slijedećim

Dnevnim redom:

1. Pozdravni govor predsjednika.
2. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine.
3. Izvješće djelovanja društva u godini 1910.
4. Obračun za godinu 1910.
5. Čitanje zapisnika revizije.
6. Izbor novoga odbora.
7. Slučajni prijedlozi.

Obračun za god. 1910. stoji na ogled članovima od 27. VIII. do dana glavne skupštine.

Sv. Lucija kod Oprtlja 13. kolovoza 1911.

Odbor.

POZIV

na glavnu skupštinu „Ročkog društva za štednju i zajmove, reg. zadruge na neograničeno jamčenje" u Roču, koja će se obdržavati dne 27. kolovoza 1911. na 8 sati prije podne u općinskoj dvorani u Roču uz slijedeći

Dnevni red:

1. Izvještaj odbora;
2. Odobrenje računskog zaključka za god. 1910.;
3. Slučajnosti.

Odbor.

POZIV

na glavnu skupštinu „Gospodarskog trgovačkog društva, reg. zadruge na ograničeno jamčenje" u Roču, koja će se obdržavati dne 27. kolovoza 1911. na 2 sata poslije podne u kući Ivana Ribarića na Lupoglavi uz slijedeći

Dnevni red:

1. Izvještaj odbora;
2. Odobrenje računskog zaključka za god. 1910.;
3. Promjena pravila;
4. Izbor novog odbora;
5. Slučajnosti.

Odbor.

NB. U slučaju da u određeni sat ne bude prisutan dostatan broj članova, skupština će se obdržavati pô sata kašnje na istom mjestu i uz isti dnevni red bez obzira na broj prisutnih članova.

GLAVARSTVO OBĆINE VEPRINAC

Br. 1314.

Oglas jeftimbe.

Na temelju zaključka obćinskog zastupstva otvara se jeftimba na poduzeće gradnje nove školske zgrade na Veprincu.

Nacrt ove gradnje i troškovnik sa proračunanim iznosom K 50.010·07 slovom kruna pedeset hiljada i deset, i 1lira sedam, izložen je u ovom obćinskom uredu na slobodni uvid u vrijeme uredovnih sati.

Primat će se ponude kojima bude proračunana svota snižena

Ove ponude pisane i biljegovane sa biljegom 1 K i sadržavajući vadij od 5%, od proračunanog iznosa imaju se predati podpisanom najkasnije do 10. septembra 1911. do 6 sati u večer.

Obćinsko zastupstvo pridržaje si izabrati i prihvatiti onu ponudu koju bude smatralo najpovoljnom.

Veprinac Ičići, 26. jula 1911.

Načelnik **Bachlech** v. r.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i lielu put, umiva se samo sa

liljansko-mliečnim sapunom

(Steckenpferd Lilienmilch-seife)

(Marka konj na palici)

od Bergmann & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

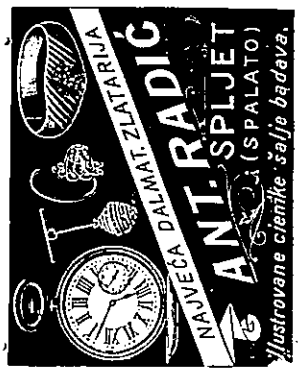

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli **organizam.**

Cijena s bocicu sa fišira, za bocica stoje 1 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni k sv. Petru

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

Seljački posjed u obćini Lovran, srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobili u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Poščića u Voloskom.

ALFA

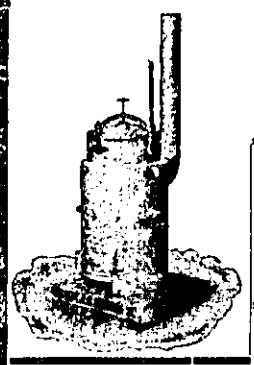

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih putnika iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike! Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga **Alfa Separator,** Beč XII 3.

P. n.

Podpisani časte se ovime objaviti, da su sa 1. julija t. g. preuzeli i kupili obće poznatu i na glasu tvrdku

RUDOLF EXNER

Pula, via Barbacani br. 11.

za **odpremu i prevoz robe i pokućtva,** te će istu sa najvećom točnošću i pomnjom uz umjerene ciene u vlastitoj upravi i nadalje voditi.

Preporučujuć se da kao prijašnjoj tvrdki bude i nadalje sačuvano povjerenje i susretljivost novim vlastnicima bilježe se

veleštovanjem

ILIĆ I SLADONJA.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUGDJE

:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRVA SLAVENSKA TVORNICA IGRAĆIH KARATA U LJUBLJANI.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu između Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, ticuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: **Martha Washington 19. augusta** Almeria*) **Oceania . . . . . 26. „**

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, ticuć: Spljet*), Gruž*), parobrod: **Atlanta 10. augusta** Almeria, Las-Palmas, Rio de **Sofia Hohenberg 31. „** Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Najboljši češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 2 K; bolje 2·40 K; **prvi vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, poluljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćeno 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka. Zakonom zaštićen

Svako patvaranje, oponašanje preprodaja drugih **balzama** sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti plućа, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekлina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tjelo pa često predusretno operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3·60.

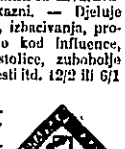

Izvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, **Hrvatska.** — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

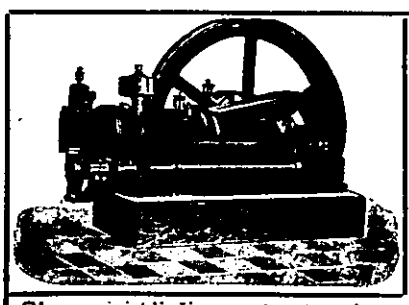

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, žestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja: ::

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

:: na plin d. d. ::

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća špecialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobiva u se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

VLASTITI PROIZVODI!

Prave ruske galoše.

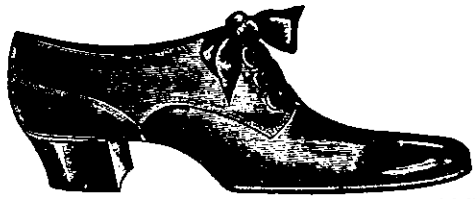

Bogato skladište cipela.

Trgovina i radionica cipela

ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)

PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča svoje bogato skladište cipela za gospodu, gospodje i djecu uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske naručbe obavljaju se točno uz pouzeće.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na **Rieci**, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. julija do 30. oktobra 1911.

Pruga: Punat-Krk-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5 —	odl.	⋁PUNAT . . . . ↑	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska . . .	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA . . . . ⋀	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned Petak Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	⋁Baška . . . . ↑	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5'—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	↓Rijeka . . . . ⋀	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt. Subotu
prije podne				po podne
7.35	odl.	⋁Rijeka . . . . ↑	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab . . . . ⋀	odl.	2.30

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Baška i natrag.

Svake nedelje	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svake nedelje
prije podne				po podne
7.35	odl.	⋁RIEKA . . . . ↑	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.45	odl.	„	dol.	6.10
12.—	dol.	↓BAŠKANOVA . ⋀	odl.	2.50

Brza pruga: Rab-Lošinjmali.

Svakog četvrtka tamo i natrag.

4.45 pr. p. odl. RAB . . . . . dol. 7.30 na večer
8.15 „ „ dol. LOŠINJMALI . . . . odl. 4.— po pod.

U Malom Lošinju priključak na parobrode brze Pruge Trst-Kotor. (S/S „Baron Gautsch" i „Prinz Hohenlohe".)

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i natrag.

Svaki poned	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki poned.
prije podne				po podne
7.35	odl.	⋁RIEKA . . . . ↑	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	↓LOŠINJVELI . ⋀	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malom Lošinju, luka sv. Martin.

Pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Krk-Baška-Rab i natrag.

Svako srijede	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svakog petka
prije podne				po podne
10.30	odl.	⋁RIEKA . . . . ↑	dol.	7.20
11.05	dol.	Opatija	odl.	6.45
11.15	odl.	„	dol.	6.35
11.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
11.40	odl.	„	dol.	6.10
po podne				po podne
2.—	dol.	Krk	odl.	3.50
2.10	odl.	„	dol.	3.40
3.30	dol.	Baška	odl.	2.20
3.35	odl.	„	dol.	2.15
5.25	dol.	↓RAB . . . . ⋀	odl.	12.25

Uvjetno pristajanje u Puntu i Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda	Subota
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	10.30	odl.	⋁RIJEKA . . . . ↑	dol.	5.—	4.15
8.10	11.05	dol.	Opatija	odl.	4.25	3.40
8.20	11.15	odl.	„	dol.	4.15	3.30
9.40	12.35	dol.	Beli	odl.	2.55	2.10
9.50	12.45	odl.	„	dol.	2.45	2.—
10.40	1.35	dol.	Mersg	odl.	1.55	1.10
10.50	1.45	odl.	„	dol.	1.45	1.—
11.20	2.20	dol.	Krk	odl.	1.05	12.20
11.30	2.25	odl.	„	dol.	12.55	12.10
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	—
1.20	—	odl.	„	dol.	11.15	—
2.20	4.20	dol.	Rab	odl.	9.25	—
3.40	4.45	odl.	„	dol.	9.15	—
4.05	5.10	dol.	Lun	odl.	8.50	—
4.10	5.20	odl.	„	dol.	8.40	—
5.20	6.30	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	9.20
6.30	6.40	odl.	„	dol.	7.45	9.10
6.40	6.50	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	9.—
6.50	7.—	odl.	„	dol.	6.45	8.45
6.40	7.40	dol.	↓NEREŽINE . . . . ⋀	odl.	6.—	8.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Punte** i **Lopare.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Broj 34. Pula, u četvrtak dne 24. augusta 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce za predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Ispeci pa izreci.

Još jedna o sastancima hrvatsko slovenskog djačtva u Istre.

Priobćili smo u zadnjem broju dva izvještaja o sastancima hrvatsko-slovenskih djaka Istre, i to ob onom u Marčani akademičkog društva „*Dobrila*", i o akadem. društvu „*Istra*" u Buzetu. Na koncu stavili smo nekoliko opazaka, na resolucije prihvaćene na sastanku u Buzetu.

Upravo obzirom na te resolucije vraćamo se na taj predmet želeći podati našoj učećoj se mladeži nekoliko prijateljskih uputa i savjeta.

Prije svega moramo bolnim srcem naglasiti, da je to veoma žalostan pojav u našem javnom životu, što se je naša učeća se mladež već u ranoj mladosti podielila u dva protivna tabora. Ti su djaci skoro svi izašli iz hrvatske gimnazije u Pazinu; dakle saučenici, drugovi ili prijatelji, koji su kroz osam godina zajednički klupe derali i sve *sreće* i *nesreće* bratski i složno snašali.

I danas stoje ti saučenici i bivši drugovi ili prijatelji podieljeni u dvije odlučno protivne si struje različitog vjersko-narodnog ili političkog naziranja. Tim žalostniji je taj pojav u našoj mladeži ako uvažimo, da su njihovi talijanski drugovi, sva talijanska akademička omladina čitave Istre u jednom jedinom taboru.

Duša nas je boljela kad smo čitali oba izvještaja naše učeće se mladeži i onaj talijanskih akademičara Istre o njihovoj skupštini obdržavanoj dne 13. o. mj. u Puli. Kolike li i kakve razlike izmedju prvih i posliednjeg ?! Mnogobrojni sastaše se u Puli iz sviju strana Istre i iz Trsta i to pod zajedničkom imenom „*Istarskih djaka*". Kod njih nema dakle ništa što bi ih dielilo ili ciepalo; oni su svi složni svi su *Istrani*, t. j. istarski Talijani i ništa drugo! A, ipak nam neće nitko prigovoriti, da su svi ovi jednakog naziranja i osvjedočenja bilo u vjerskih bilo u političkih pitanjih. Tà medju njima biti će stalno dobrih i osvjedočenih katolika, kao što imade čvrstih ortodoksnih židova ili slobodnih mislioca itd., a da imade i raznih političkih nazora, pokazali su posliedniji državni izbori baš u Puli. Pa ipak sve te vjerske i političke razlike i oprieke — kud i kamo veće i zamašnije nego li su iste kod naših djaka, nisu zapriekom talijanskom djačtvu Istre oko složnog i zajedničkog rada za dobro svog naroda.

Oni se sastaše u Puli glavno u tu svrhu, da viečaju o sadašnjem najbitnijem djačtom i narodnom pitanju t. j. o ustrojenju talijanskog sveučilišta u Trstu. Razpravljali su trieznо i muževno sasuv sav svoj otrov na c. k. vladu i jednako im *mrskog tudjinca*, čitaj: Hrvata i Slovenca. U prihvaćenoj resoluciji o tom predmetu kažu, da neće mirovati dok nepostignu svoju svrhu, za koju će se *složno i skupno boriti sa svojim zastupnicima*. Ni rieči prigovora a kamo li predbacivanja ili *zgražanja* proti tim zastupnicima, premda se znade da se puste od carske vlade već desetke godina za nos vući, baš u tom pitanju.

A kako naši? Zasjednu visoke sudačke stolove pak stvaraju zaključke i resolucije i pucaju sentence kao da se sav sviet oko njih vrti. Desetak — petnaest mladića, kojih većina je jučer zapustila gimnazlju, stvara zaključak, da će ona proslaviti stogodišnjicu narodjenja istarskog velikana Dobrile, kao da je taj veliki Istranin bio pristaša ili tvorac jedne stranke ili struje, dočim je u istinu bio dobročinitelj i otac sviju istarskih Slavena. Njega nemože da časti i slavi samo jedna stranka ili struja, već sav naš narod Istre, sav hrvatski i slovenski narod, kao najvećeg našeg muža Istre prošloga stoljeća I što se mladež veseli i izrazuje svoje simpatije jednom dielu hrvatskog učiteljstva Istre, koji je prekinuo zajednički rad sa većinom svojih drugova, dočim bi bila morala u interesu narodne prosvjete, požaliti taj razdor i razloge, koji ga prouzrokovaše.

Mnogobrojnije krilo naše omladine zajahalo je u Buzetu vilovitog vranca. Iskreno kažemo, da žalimo tu našu buduću nadu, što se je džilitnula — a nije pogodila cilja. Stvorila je naime tri resolucije, ili resoluciju sa trim točkama, koje će njoj vrlo malo podignuti čast i ugled doma i vani.

Prva točka resolucije našeg akadem. djačtva u kojoj sa negodovanjem opaža, da osobito obćinski a na žalost i naši narodni ljudi zaposluju u svojim uredima svršene akademičare iz drugih pokrajina da proti tomu prosvjeduje i traže da se namješta domaće svršene akademičare t. j. da „*Istrani ostaju Istri*" — zaudara malo previše — neka nam se dopusti izraz — po kruhoborstvu. Na ovu točku resolucije naše mladeži odgovorili su razložito i temeljito i drugi hrvatski i slovenski listovi Rieke, Trsta, Ljubljane itd. a kazali smo i mi svoju u zadnjem broju.

Što se tiče druge točke resolucije t. j. premještenje hrvatskog učiteljišta iz Kastva držimo, da se to pitanje vrlo malo tiče naših akademičara i da je riešitba istoga povjerena muževima koji su već davna prestali biti akademičari.

U jednoj točki resolucije *konstatirali* su naši akademičari da *se naši zastupnici malo brinu* za reciprocitet hrvatskog sveučilišta premda je jedan od njihovih kotlovodja imao u rukama pismo jednog zastupnika koji mu je predočio stanje stvari — koliko je smio i mogao — te iz kojega je proizlazilo, da naši zastupnici rade i poduzimlju za povoljno riešenje toga pitanja sve, što im je moguće.

O *tajinstvenoj spomenici* govorili smo u zadnjem broju.

Još jedna o posliednjoj točki resolucije pak suo gotovi.

Naši akademičari odsudjuju najodlučnije najnoviji korak naših zastupnika, *što su uskočili u Šušteršičev tabor bez privole izbornika, te se zgražaju nad postupkom sve trojice državnih zastupnika.*

Biti ćemo kratki, jer smo mi, a i drugi već odgovorili gg. akademičarima na to pitanje.

Poznato je, da naši zastupnici nisu uskočili u *nijedan* tabor, dakle ni u Šusteršičev, što je dostatno jasno raztumačeno u članku „*Hrvatsko-slovenski klub u Beču*, u br. 30. našega lista. Da nisu pako naši zastupnici dužni pitati dozvolu bilo koga za bilo koji politički korak, što ga oni po svojem dubokom uvjerenju i u najplemenitijoj nakani čine, toga nećemo gg. akademičarima dokazivati, — jer to znaju i politička djeca.

Našoj je gg. akademičarima slobodno, da se zgražaju radi javnog djelovanja naših zastupnika — ako su oni u duši uvjereni da su zastupnici doista pogriešili, ako su stalni, da oni neće u budućem svojem javnom radu *bona fide* nikada pogriešiti i ako stalno odluče, da se tim zastupnicima neće uobće za nikakav posao *više* uticati.

Naši će zastupnici pregorjeti sa resignacijom i — možda pečalom svojih dušah groznu tu osudu mladića *vlastitog* naroda, kaošto su u borbi za svoj narod uvjek mirno i strpljivo pregarali zlobu i nepravdu mladića i muževa *tudjeg* naroda.

Da nije bilo narodnih zastupnika i njihovih suradnika, pokojnih i sadašnjih, možda bi se bili gg. akademičari morali potucati po tudjim srednjim školama, ili nebi uobće danas ni znali što je to akademičar.

Hrvatska gimnazija u Pazinu, iz koje su — kako već rekosmo — valjda svi ti akademičari obiju struja, izašli, bit će da uzgaja same buduće mudre i učene glave, ali se bojimo da većinu njezinih abiturijenata nerese najljepše i najplemenitije krieposti svake mlade, zanosne čiste, idealne duše: čednost, skromnost i zahvalnost.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

„Zagrebački Zbor" i Municipij grada Pule. Puljski listić „Il Giornaletto" od prošlog četvrtka pod naslovom „Zagabria docet" donosi ovo:

„Sada se u Zagrebu obdržava jedan sajam poput „Herbstmesse" u Gracu, što mnogi poznaju, i obćina zagrebačka poslala je našoj obćini za tu zgodu uz molbu za izvješenje, plakate sastavljene isključivo — znate u kojem jeziku? — u talijanskom jeziku, t. j u jeziku grada.

Činjenica pripoznanja narodnog karaktera grada nema u sebi ništa izvanrednoga ali zadaje po novcati, kad se stavni sa držanjem ovdješnjih Hrvata. Sva hvalisanja hrvatskih vodja, svi članci njihovih novina, sve njihove čitaonice i posujilnice kao i dvadeset sokolaša što su prije nekoliko dana pošli iz Pule u Zagreb, nisu koristile uzdrmati mnienje gospode što sjede na zagrebačkom magistratu o narodnosti Pule, koju su oni s ovim jednostavnim načinom priznali i ponovno potvrdili usprkos onoj hrvatskoj stranki, koja jer je odviše puta kucala za pare u Hrvatskoj, izgubila sad već sve njihovo povjerenje. Lekcija je dobro dana hrvatskim kolovodjama, ali to što je važnije jest mjesto odakle je došla, iz samog Zagreba, glavnog grada sadašnjeg hrvatskog kraljevstva i budućeg slavenskog kraljevstva; Zagreb, mozag, srce, zjenica malog svieta hrvatskog pokazao je narodnim mutikašama hrvatskim, da priznaje talijanstvo Pule i poštuje pravo koje ima nazivati se talijanskim".

Još dalje taj listić sofisticira, da prema gornjoj činjenici nebi smjelo biti u Puli hrvatskih napisa ni uporabe hrvatskog jezika, jer da je sve to samo provokacija, budući ne poštujemo nacionalni karakter grada itd. kako to čini tobože zagrebački magistrat.

Mi ne trebamo tek isticati, da je sve to „Il Giornaletto" prikazao tendenciozno i krivo u koliko je izbjegavao ćutu laž.

Na utjehu gospode oko „Il Giornaletto" i one na Municipiju javljamo ovo: konstatirano je, da one plakate nije pulјskoj obćini poslao zagrebački gradski magistrat, nego jedan zavod za oglašivanje.

Plakati sami pak nisu ponižujući za nas Hrvate ovdje jer na njima stoji na prvom mjestu napisano velikim slovima „*Zagrebački zbor*" onda preko velike hrvatske trobojnice dolazi talijanski tekst. Dakle ako gospoda kod „Il Giornaletta" i Municipija vide tim plakatima potvrdjen talijanski karakter grada Pule, mi smo posve zadovoljni. Kad su gospoda na „talijanskom" Municipiju već toliko uslužna da izvjesuju javno po Puli plakate i sa hrvatskim tekstom i sa hrvatskom trobojnicom, to je dobar znak — eppur si muove!

„Zagrebačkom Zboru" ipak ne škodi preporučiti, da u buduce talijanskoj gospodi ne zanovjeta takvim plakatima i jih ne stavlja više u takvu nepriliku, iz koje da se pred svojom publikom nekako izvuku, predoče kroz svoja glasila stvar za obsjeniti svoju prostotu kao gore.

„Zagabria docet" dobro, ali šta kad su Talijani tvrdoglavi pak neće da nauče.

„Patriotl" od 18 augusta. U Puli se je i ove godine proslavio svečano rodjendan Nj. Veličanstva cara i kralja. Grad je bio okićen mnogobrojnim zastavama, u čemu se ističu uviek talijanski „butigiri". Opazismo takove na više „butiga" talijanskih „patriota" a takvu jednu opazismo dapače na „butigi" patriotičnog „Il Giornaletta". Izim onih par duplira što ih u predvečerje svečanosti istakne na svoj balkon čak i „Gabinetto di lettura" upadalo

e u oči raskošno osvjetleno sa velikom slikom Nj, Veličanstva i okićeno sa više zastava danje i noćno stjecište „patriotičnih“ Mazzinianaca, tih osvetnika za slobodu Malissora, naime „Caffe Secession“ gospara Vlaha Pascoievich-a. Vrlo pohvalno, te se vidi, da u puljskih signorotta izim talijanskog patriotizma ne fali u zgodne dane i austrijskog patriotizma — samo kad se nebi kod ovog posljednjeg radilo o „fabbrica dell' appetito“.

Talijansko-magjarski barbarizam. Na povratku sa sleta iz Zagreba, došlo je prošle sriede u 6 sati jutrom na Rieku više Sokolaša medju njima devet njih iz Pule. Ali barbarska riečka policija, izvršujuć divljačku naredbu talijansko-magjarskih oblasti riečkih, nije htjela tih 9 Sokolaša pustiti u sokolskoj odori u grad, te su isti morali — zatvoreni na kolodvoru — čekati tu punih 5 sati, dok su odputovali željeznicom u Pulu. — Tu brutalnost mogu vršiti jedino talijansko-magjarski vlastodržci, do kojih nije mogla još doprieti europojska kultura ni u dvadesetom vieku, premda te azijatske natruhe na žalost žive medju nama u Europi. Azijat ostane azijat, pa da živi i u Parizu.

I ovom prigodom pitamo, zar naši narodni ljudi, obćine, društva, pojedinci itd. oko granica Rieke, nemogu naći lieka, da tu svinjarju talijansko-magjarskih oblasti na Rieci istim sredstvima suzbiju. S divljacima ne smije se postupati u rukavicama. Tako bi sve naše obćine, društva, pojedinci itd. morali svakom stanovniku iz Rieke uskratiti prolaz preko mosta, preko Kantride i drugud, ne dati im nigdje u našim stranama ni hrane, ni stana, ako ustreba ni čaše vode, u obće nastupiti proti magjaro-talijanima odlučno na svim linijama u našim stranama. Reći će se, da je sve to teško izvedivo; priznajemo, u početku išlo bi to sporo, ali kušati nebi škodilo. — S druge strane opet, naše obćine nebi smjele pustiti na svoje zemljište nikakvo talijansko-magjarsko društvo pa bilo to kojemudrago vrsti, u čemu moraju prednjačiti i naša društva, a ne još magjarsko-talijanska društva iz Rieke pozivati na utakmice.

Kad bi s naše strane bilo dobre volje i dovoljnog patriotizma, sve bi se to moglo provesti, pak onda neka se talijansko-magjarski šoveni zabavljaju po riečkoj gomili, kad nebi smjeli van iz nje.

Skrajnje je pak vrieme, da barem naše autonomne korporacije nešto poduzmu proti divljačkoj naredbi magjarsko-talijanskog riečkog magistrata.

Talijani u svom elementu. U novije doba počeli su ovdješnji Talijani davati zabave za Legu i sl. u svojim „forte“ gradićima i selima. Na takve zabave izvezu se mladi i stari željeznicom uz pratnju glazbe. Ćuteć se u vlaku sigurni, izbruhne tu svo „patriotično“ čuvstvo iz egorćene talijanske duše i „patriotičnim“ povicima na „Patria“ (huncut „Giornaletto“ ne piše tu rieč velikim slovom). Nu time još nije smirena ojadjena „nespašena“ talijanska duša, nego u svom pravednom gnjevu obore se na mrske im „šćave“ vriedjajuć njihovu narodnost pri čemu dakako ne poštede ni Austriju. To biva u vlaku. U mjestu izmjene taktiku tako, da znaju domaću masu — osobito neodgovorne i nesvjestne ženskinje i malodobnu djecu — fanatizirati i nahuškati na povike proti Austriji i obićne izlieve talijanske „kulture“ *m . . . a per šćavi, m . . . a per Laginja, abbasso Austria, evviva Italia, evviva Vittorio Emanuele, Garibaldi* itd. Takovih povika bilo je dosta prošle nedjelje u „forte Gallesano“, gdje su Talijani uprilićili zabavu za „Legu“, te je redarstvo moralo uredovati i postupalo proti jednoj ženskinji radi buntovnih povika.

Mi ne iznašamo ovo, kao da bi nam bili što krivi takvi povici, nego u svrhu da upozorimo našu javnost, kako Talijanska sinjorija u Puli uza sav policajni aparat znade fino obsjeniti austrijske oblasti, ili pak to sve čine dozvolom i znanjem državnih oblasti. Dozvolom tih oblasti svakako priredjuju zabave i izlete a da li daju dozvolom njihovom i oduška svom „patriotičnom“ čuvstvu, to ne znamo, niti marimo iztraživati. To je stvar njihova i austrijskih oblasti.

Kad se znalice laže. Puljski „Il Giornaletto“ udostojao se onako po svoju u broju od prošle subote obazrieti na naše srednje škole u Pazinu i Voloskom. U svom filozofiranju dolazi do „logičnog“ zaključka, da pazinsku gimnaziju pohadja samo 80 djaka, dok ih je u istinu koncem prošle godine bilo 190. Nadalje sviestno laže, da je iz Pazina bilo 11 djaka, dok je u izvještaju točno vidio, da je djaka, kojih roditelji stanuju u Pazinu bilo 55. Radi toga taj novi piskar Jornaletov se obara na vladu, što radi 80 djaka podržava u Pazinu veliku gimnaziju, koja otimlje plugu mnogo seljačke djece. Ili je i novi urednik Jornaletov već sada gladan, pak se boji za buduće, ako budu šćavonska djeca počela učit, neće imati tko da ga badava uzdržava i hrani. Talijanski gospodičići opametite se već jednom i izbijte iz glave, da će vas naš narod više na svoj trošak i svojom mukom toviti. To je bilo negda, što se sada tek spominja. Znademo da vas peče hrvatska gimnazija u Pazinu, sprijateljit ćete se već i s njom, kao što ste se sprijateljili i sa više drugih stvari. O našim kulturnim potrebama talijanski sinjorotti imaju najmanje prava govorit, jer jao si ga nama kad bi počeli Latini brinuti se za našu kulturu. Zato se nimalo ne tiče Jornaletta kulturna potreba gimnazije u Voloskom, jer tu potrebu danas priznaje samo da može lažno prikazati stanje hrv. gimnazije u Pazinu.

Ako se već toliko paća sa Pazinom, pruža mu tamošnja talijanska prkos-gimnazija dovoljno gradiva, da se kadkad i istine napiše.

Velike vojne vježbe. U utorak u 5½ po p. došao je u Pulu Nj. Vis. prieston asljednik Franjo Ferdinand, te se je odmah ukrcao na ratnu ladju njegovog imena, kojom je pošao u sjevernu Dalmaciju na kombinirane velike vojne vježbe, koje će se obaviti tamo 23., 24. i 25. t. mj. Tim vježbama prisustvovat će i nadvojvoda Fridrik, koji je jučer prispio u Zadar.

Kolera. Prošle subote razvila se po Puli munjevnom brzinom viest, da su se u gradu pojavila dva slučaja kolere. U istinu u petak večer prenešeni su u bolnicu jedna pralja i jedan stolar, oboljeli na sumnjivim znakovima kolere. Za pralju se odmah ustanovilo da nije bolestna od kolere, dok za drugoga se u početku analizom ústanovilo, da boluje od kolere te je tu sumnju učvrstilo još više to, jer je taj stolar, neki Mocchiut stanujuć u ulici Sissa br. 1 u subotu po podne umro. Nu i za ovoga se kasnije pomnom analizom i sekcijom točno ustanovilo, da nije umro od kolere nego od disenterije. Dakle u Puli se ta nemila gošća nije još pojavila.

U Trstu i okolici već osam dana se nije pojavio nijedan novi slučaj kolere, te je usljed toga Trst proglašen prostim od zaraze.

Odakle dolaze zarazne bolesti. U poslednje vrieme, odkad je na uredničku stolicu „Giornaletta“ sjela nova sila, opažaju se u viestima tog lista nekakove silom „učene“ i nadurene viesti sa zaključcima, koji odavaju nadjevenu tikvu. Tako iz jedne knjige prof. Sabalich-a u Zadru pod naslovom „Donde provengano le epidemie“ (odakle dolaze zarazne bolesti), u kojoj taj profesor spominje, kako je kolera u pradavna vremena (spominje god. 900 do 1764) i druge epidemične bolesti u tim godinama dolazile iz Bosne, Albanije i južne Dalmacije — što za ono doba nije nikomu čudnovato, koji je učio, da su te zemlje bile pod turskom i u neprestanim ratovima a uz to u živom trgovačkom saobraćaju — zaključuje, da i danas dolazi kolera iz Bosne, koju donose Bosanski radnici namješteni u radnji kod ratne mornarice. Taj „učeni“ pisac dobro znade, da je zdravstveno stanje dalmatinskih i bosanskih radnika duševno i tjelesno sasma dobro — da bi tako bilo njegovo — kao što dobro znade, da u Puli nije bilo još slučaja kolere, i da je Italija najveće leglo svih kužnih bolesti, i da je baš iz Italije donešena kolera u Trst, ipak taj „mudrac“ upotrebljuje u glupoj namjeri i spomenutu knjigu samo da se očeše o naše Dalmatince i Bosance. Neka po tomu čitatelji sude, kakvu sve hranu davaju doktori-urednici kod „Giornaletta“ svojim čitateljima. Ako su to plodovi doktorske diplome, onda se na njemu obistinjuje ona latinska: „omnis asinus doctor, sed non omnis doctor doctus“.

Telefonske postaje u Bali i Kanfanaru i *brzojavna* postaja kod poštanskog ureda u Bali otvaraju se za javni promet dne 25. t. mj. Uredovni satovi za te postaje odredjeni su: a) za *Bale* (Valle) na radne dane od 8—12 i 2—6 po p.; u nedjelje od 8—10; u blagdane od 8—10 i od 5—6 po p.; b) za *Kanfanar* na radne dane od 8—12 i od 2—6 po p.; u nedjelje od 8—12; u blagdane od 8—12 i od 2—4 po p.

Voloski kotar:

Još o c. k. baždarskom uredu u Kastvu. Opetovane prituzbe proti tomu c. k. njemačko-talijanskomu baždarskomu uredu pomogle su djelomice, ali reć bi, da g. upravitelj želi da javnost nebi tako brzo nanj zaboravila. On se je doduše nešto poboljšao, ali podpunog zadovoljstva neće da nam tako lahko dade. Na omote svojih službenih pisama napiše sada *C. kr. baždarski ured — Kastav. — Br.* itd. što je prije u njemačkom jeziku tiskano bilo, nu službeni pečat ili žig je još uvjek samo njemačko-talijanski.

Nadamo se, da će g. upravitelja ovi redci sklonuti, da već jednom zadovolji zakonu i pravici — jer inače — neka znade da nećemo mirovati ni trpiti, da se u jednom Kastvu tako drzovito gazi zakon i pravo.

Pazinski kotar:

Mlada misa. Dne 30. pr. mj. prikazao je prvu sv. misu u svetištu M. B. na Trsatu č. g. Josip Lukšić rodom iz Boljuna.

Mladomisnik i drug mu abs. jur. Antun Defar iz Tinjena prvi su gojenci naše hrv. gimnazije u Pazinu, koji u život stupaju. Čestitamo njima, a ostale im drugove želimo što prije vidjeti na narodnom poprištu.

Poštarske prilike u Pazinu. Više puta je bilo već izneseno u novinama glede odnošaja na pazinskoj pošti, a danas smo opet prisiljeni, da se svratimo na ovaj predmet, da ponovno podsjetimo pozvane faktore na samu stvar, da se u buduće zapriječi tim nanešenim nepravdama našem narodu.

Pred 15 dana popunilo se jedno mjesto listonoše opet sa Talijanom. Ovaj slučaj ne bismo iznašali, da se nije kod toga imenovanja dogodila jedna nepravica jednom našemu čovjeku, koji služi kod ove pošte sedam godina, te je u svom poslu sasvim vješt, što mu je priznato i od strane ravnateljstva ovdješnje pošte. Novoimenovani listonoša je samo 4 godine u pošt. službi, te je i u tom pogledu učinjena nepravica, jer se je time preskočilo gorispomenutog našeg čovjeka, koji je i nadalje ostao provizorican u svojoj službi.

Isti dan, kad je nastupio službu novo imenovani listonoša, otišli su iz privremene poštanske službe dva Hrvata, koje su pazinski Talijani ocrnili u svojim novinama, da su nesposobni za službu i naveli su jedan slučaj, koji ne odgovora istini, jer je upravo taj slučaj sakrivio talijanski činovnik na pošti, jer su i tako svi činovnici Talijani.

Značajno je kod svega toga, da pazinski Talijani nastoje sustavno sa svim sredstvima zapriječiti dolazak naših ljudi na pazinsku poštu. U tom poslu ih izdašno podupire sam ravnatelj pošta g. Pattay, a to je valjda zahvala našim ljudima, što su ga preporučili kod imenovanja!

Vrijeme je već skrajno, da se uredi stvar glede pošte Pazin — Zareč — Gradoselo, jer i u tom pitanju pokazuje ravnateljstvo pošte takon brigu do nas, kao da smo u Patagoniji!

Preporučujemo našim ljudima u Pazinu, da u buduće bolje pripaze i na ove stvari, da nam se i sa ove strane nadalje ne nanašaju krivice, jer ćemo biti drugi put prisiljeni, da pokažemo prstom i na one naše ljude, koji su kod toga sukrivci.

Koparski kotar:

Iz Sovinjaka. (*Napokon ode*). Nakon mnogo okljevanja odlučilo je Ravnateljstvo c. kr. pošta i brzojava u Trstu, da sa 1. kolovoza oduzme upravu Sovinjačke pošte glasovotom Luigi-u Sirotich-u. Veli se, da je taj sin jedne Kranjice, 37 godina zapovjedno i pravio nepravdu eraru i hrvatskoj većini ovdješnjeg poštanskog okružja. Njegove su riječi: „E, odavna već bih ja morao izgubiti poštanski ured, kad bi Hrvati znali, što sam sve na pošti radio“, riječi, koje možemo posvjedočiti. Uz to znademo, da je bio ovdješnji poštanski ured mjesto, gdje se je agitiralo protiv hrvatske stranke, sijelo mržnje, početak i izvor nesloge. Sa poštanskog ureda kričalo se onda, kad se radilo o ustrojenju pučke škole u Sovinjaku, da narodu ne treba naobrazbe, da masi dostaje, ako znade puriće pasti itd. „A što škola? ovce, ovce neka ti pase kod kuće“! prigovarao je Sirotich majci sadašnjeg upravitelja pošte, g. Černeka Antuna, kad je najme g. 1889 odlučila, da dade svog sinka u hrvatsku, buzetsku školu. Sreća po nas, da je bila prosta žena razumnija od njega — nosioca Sovinjačke „kulture“ te odgojila Sirotićeu nasljednika.

Nama je to po volji, njemu nije; ali nek se tješi znajući, da vrijeme liječi rane. Zadnje dane srpnja i prve u kolovozu posjećivao je veoma pogusto gostione; po je, ali jeo ništa. Lice mu je bilo nagubano i zeleno, oko mrko, nije pozdravljao ali ni odzdravljao. Nekoje je počeo već strah hvatati za njegovo dragocjeno zdravlje. Što će biti? Pomirili su se prijatelji tekar onda kad je kriza sretno svladana. Snašao se je. Prije podne kosi travu, zapodne čisti na stroj pšenicu; a razlika izmedju praha u njegovom uredu i onom u čistioni posve je neznatna. Samo, kad se odmara, lebdi mu još uviek pred očima zlatna ona doba, za koju teški uzdasi svjedoče, da je prošla. Na zdravlje, gospodine ekspošturu!

Razne primorske viesti.

Raspis štipendija iz zakladebiskupa Dobrile. Početkom školske god. 1911. 12. ima se podijeliti jedan štipendij iz zakiade blagopokojnog biskupa Dobrile u godišnjem iznosu od K 224. Pravo na taj šti-

pendij imaju mladići slavenskih roditelja rodjeni u županjama poreško-puljske biskupije. Molbe treba uložiti do 30. septembra t. g. na porečko puljski ordinarijat u Poreču.

„Providnost“. Imao sam prigodu češće čitati u raznim dalmatinskim, pa i nekim domaćim novinama, a što mi je upalo u oko bez razlike stranaka, o tom mladom zavodu, koji se je minule godine osnovao u Omišu.

Jer se po naravi rado bavim zadrugarskim pitanjima, te mi na srcu leži napredak svih naših zadružnih institucija, pobrinuo sam se, da dobijem i proučim pravila te mlade ustanove. Ovo me je proučavanje uvjerilo o uzvišenoj njezinoj svrsi koja joj daje potpuno pravo naslova narodnog zavoda sa umno shvaćenim i veoma uspješnim srestvom za postepeno, ali temeljito preporodjenje i podignuće narodne ekonomije.

Ta je ustanova uprav nešto idealna, što je mogla zamisliti samo rodoljubna duša, koja tačno poznaje naše žalosne financijalne prilike, te koja je trajno proučavala srestva kako bi se po onoj narodnoj: „uzdaj se u se i u svoje kljuse“ moglo iste popraviti.

Imao sam sreću da se, prigodom putovanja, upoznam i sa jednim putujućim činovnikom ove naše ustanove, koji mi je pobliže razjasnio stvar i uputio u sve tančine zadružnih propisa. — Kad sam pak iz njegova razlaganja doznao, da je „Providnost“ u samu jednu godinu dana svoga početnoga rada sakupila u svoje kolo više tisuća članova iz svih slojeva pučanstva, pa i izvan granica pokrajine sa trojnim tisućama temeljnica, došao sam do zaključka, da će taj narodno-ekonomski zavod, kroz malo vremena, postati kolosalnim narodnim zavodom, postati ognjište s koga će rodoljubne iskre zagrijati mnoge smrznute narodne živce.

Srestvom sitne štednje, počam od neznatnih 5 K godišnjih, može da i najneznatniji domaći radnik pristupi kao član te ustanove, koja se temelji na kršćanskom načelu „ljubavi prama bližnjemu“ odnosno ljubavi prama narodu.

Tom sitnom štednjom od godišnjih 5, 10, 20, ili više kruna kako komu dopuštaju financijalne prilike, može se pojedinac predbilježiti na stanovitu svotu, bilo da ju iza nekoga broja godina povuče on ili da ju — u slučaju ranije smrti — namre svojoj obitelji, te tako osjegura donekle opstanak svojoj siročadi i očuva ju od bijede i nevolje, kao što je „Providnost“ već do danas očuvala neke sirote umrvših članova.

Nameće se dužnost svakomu svijesnom rodoljubu da se odvaži te prouči ustanovu „Providnost“, pa ju sa oduševljenjem širi izmedju svoga naroda, kao nositeljicu sreće i blagostanja, kao čvrst temelj na koji ćemo položiti našoj uzdanici sretniju budućnost, pospiešiti opće blagostanje i prokrčiti putove narodnoj neodvisnosti.

Otačbenici, ruke na posao! Svaki od nas ćuti rodoljubnu dužnost da svoje sile posveti — u koliko mu dozvoljavaju staleške prilike — racionalnom poboljšanju naših žalosnih ekonomskih prilika. Taj osjećaj mnogi hvalevrijednim načinom u djelu provadjaju zborom i tvorom, iko u jednoj iko u drugoj grani gospodarskih institucija. — Pa dok rado priznajemo uspješno djelovanje pojedinaca, nastojmo da ih, u koliko možemo, i mi slijedimo. Bez fizičnog truda, bez dangube i ometanja prihvatimo zgodu pa upućujmo svoj narod na sitnu štednju, koju „Providnost“ teži da koncentrira, pa da ju upotrebi za podjeljivanje pozmrtnih pripomoći i racionalnih zajmova svojim članovima bilo preko naših seoskih blagajna, bilo izravno pojedincima.

Štednja i veći dio našega naroda, osobito nižega sloja, na žalost su dva oprečna pojma. Pa dok se ta dva pojma ne srastu u jedno, te dok se naš narod ne privikne da bude znao dati cijenu i neznatnoj pari, pa ju čuvati za crne dane bijede i nevolje, ili da ju razumno upotrebi kako će mu donijeti obilan plod, naše će ekonomične prilike još dosta i dosta životariti današnjim sušičavim životom.

Dao Bog, da ovaj moj glas ne ostane glas vapijućega! M. L.

Knjige družtva Sv. Jeronima. Ovih dana izašle su knjige „Družtva Sv. Jeronima“ za ovu godinu. Knjiga imade pet, i to: 1) Danica, koledar za god. 1912., 2) Biblijska povjest, knjiga II., 3) Štit kraljevstva hrvatskoga, pripoviest, 4) Kako ćeš uzgajati djecu, 5) Čuvaj svoju rodjenu grudu, pravna uputa za puk. — Svih ovih liepih pet knjiga dobije svaki, koji se začlani u družtvo „Sv. Jeronima“ u Zagrebu platěvši 1 krunu na godinu, ili ako uplati 10 kruna, dobiva od istog družtva svake godine 5 knjiga dokgod je živ.

Upozorujemo naše čitatelje da se koledar „Danica“ dobije u Puli u Tiskari Laginja i dr. uz cienu od 40 para, poštom 10 para više.

Gospodja koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

liljansko-mlječnim sapunom

(stecko-npferd Lilienmilch Seife)

(Marka konj na peheru od Bergmann & Co. Tetschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfumerija.

Friška jaja.

50 kom. K 3·60
100 „ „ 7·—

postavno u kuću.

Naručba dostatna dopisnicom.

Tomo Hajdinović.
Pula. Via Fausta 4.

Seljački posjed u općini Lovran, srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz p voljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Poščića u Voloskom.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sastavljen je od samih svježih sokova, bilja i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena i bočici sa filtra, 12 bočica stoji 3 krune, 24 bočice stoje 10 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni k sv. Petru

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica.

Jeftino češko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolje K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—

Razašilje se franko pouzećem

Zamjena i se i prima natrag uz naknadu tovar. troška

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari Laginja i drug. u Puli
ulica Giulia 1.
uz cienu od 2 do 10 para.

Istarska Posujilnica u Puli

javlja ovime, da će odati sa 1. januara 1912. nudiocu, koji joj se bude činio najbolji, prostorije u „Narodnom Domu“ i to gostionu i kavanu. Sa gostionom spojen je vrt. — Pobliže informacije dobivaju se u uredu Posujilnice „Narodni Dom“ I. p. desno u uredovno doba do konca septembra. Starešinstvo.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna posluživa u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Posluživa brza i točna.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieca od kojih dobiva korist družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieca a K 90·— po 100 zamota.
„DANICA“ druga vrst a K 75·— po 100 zamota.
„VESNA“ treca vrst a K 58·— po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2 % popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA“

PRVA SLAVENSKA TVORNICA
IGRAĆIH KARATA U LJUBLJANI.

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

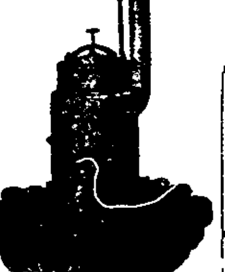

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike!

Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII 3.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, ticuć: Patras, Palermo, Alžir*)
parobrod: **Oceania** . . . . . **26. augusta** Almeria*)
Alice . . . . . **2. septembra**

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires,** ticuć: Spljet*), Gruž*),
parob.: **Sofia Hohenberg 31. augusta** Almeria, Las-Palmas, Rio de
Francesca 21. septembra Janeiro, Santos, Monte Video
na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Najbolji češki izvor!

S. Benisch

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, puhuljasto 5·10 K; **1 kg najfinije,** kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg puhuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne puhuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač,** 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka,** svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim puhuljastim perjem 16 K; polu puhuljice 20 K, puhulice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamienjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznено po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanju, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12, 2 ili 6·1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekline, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tjelo pa često preduzetne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

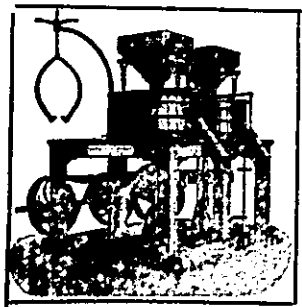

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Marka Zvieda

THOMASOVO BRAŠNO

Pošto se u zadnje vrieme često nude na prodaju troske nikakve vriednosti za Thomasovo brašno, kod kupovnine treba paziti na brašno od Thomasove troske, na olovo i napis na vreći.

THOMASOVO BRAŠNO, marka Zviezda,

prodaje se uz jamstvo od naših zastupnika

HERMAN TURECK & Co. — TRST, via Sanità br. 8.

Ponude sa izvornim cienama dobiju se odmah na zahtjev.

DRUŠTVO PROIZVODNJA THOMASOVIH FOSFATA.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. julija do 30. oktobra 1911.

Pruga: Punat-Krk-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Sjivicama** i **Torkolama.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Baška i natrag.

Svake nedelje	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svake nedelje
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑RIEKA	dol	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.45	odl.	„	dol.	6.10
12.—	dol.	↓BAŠKANOVA	odl.	2.50

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i natrag.

Svaki poned	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki poned.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑RIEKA	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	↓LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malom Lošinju, luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned Petak. Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	↑Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt. Subotu
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab	odl.	2.30

Brza pruga: Rab-Lošinjmali.

Svakog četvrtka tamo i natrag.

4.45 pr. p. odl. RAB . . . . . dol. 7.30 na večer
8.15 „ „ dol. LOŠINJMALI . . . . odl. 4.— po pod.

U Malom Lošinju priključak na parobrode brze Prage Trst-Kotor. (S/S „Baron Gautsch" i „Prinz Hohenlohe".)

Pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Krk-Baška-Rab i natrag.

Svake srijede	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svakog petka
prije podne				po podne
10.30	odl.	↑RIEKA	dol.	7.20
11.05	dol.	Opatija	odl.	6.45
11.15	odl.	„	dol.	6.35
11.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
11.40	odl.	„	dol.	6.10
po podne				
2.—	dol.	Krk	odl	3.50
2.10	odl.	„	dol.	3.40
3.30	dol.	Baška	odl.	2.20
3.35	odl.	„	dol.	2.15
5.25	dol.	↓RAB	odl.	12.25

Uvjetno pristajanje u Puntu i Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda	Subota
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	10.30	odl.	↑RIJEKA	dol.	5.—	4.15
8.10	11.05	dol.	Opatija	odl.	4.25	3.40
8.20	11.15	odl.	„	dol.	4.15	3.30
9.40	12.35	dol.	Beli	odl.	2.55	2.10
9.50	12.45	odl.	„	dol.	2.45	2.—
10.40	1.35	dol.	Merag	odl.	1.55	1.10
10.50	1.45	odl.	„	dol.	1.45	1.—
11.20	2.20	dol.	Krk	odl.	1.05	12.20
11.30	2.25	odl.	„	dol	12.55	12.10
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	—
1.20	—	odl.	„	dol.	11.15	—
2.20	4.20	dol.	Rab	odl.	9.25	—
3.40	4.45	odl.	„	dol.	9.15	—
4.05	5.10	dol.	Lun	odl	8.50	—
4.10	5.20	odl	„	dol.	8.40	—
5.20	6.50	dol.	Veli Lošinj	odl	7.15	9.20
5.30	6.40	odl.	„	dol	7.05	9.10
5.40	6.50	dol	Mali Lošinj*)	odl	6.55	9.—
5.50	7.—	odl.	„	dol	6.45	8.45
6.40	7.40	dol.	↓NEREŽINE	odl	6.—	8.—

*) Luka Sv. Marina

Uvjetno pristajanje u Puntu i Loparu.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Broj 35. Pula, u četvrtak dne 31. augusta 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, } na godinu
5 K za seljake, }
ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Gasimo vodom a ne uljem.

Ljubljanski nadriliberalni list „*Jutro*" donaša u svojem broju 534 od dne 23. augusta t. g. pod naslovom „*Hrvatsko-slovenski odnošaji*" uvodni članak, na kojega se hoćemo osvrnuti, nipošto radi njega samoga, već radi komentara što ga je istomu napisala tršćanska „*Edinost*" od dne 25. augusta t. g. pod naslovom „*Ne igrajte se vatrom*".

Rečeni ljubljanski list osvrćujuć se na hrvatsko slovenske odnošaje u Istri, predbacuje Hrvatima, da „potajno rovare proti Slovencima, da nisu napram Slovencima iskreni, da Slovenci Hrvate mnogo više podupiru i moralno i materijalno nego li Hrvati Slovence i konačno da su Hrvati egoiste".

Kao dokaz tim tvrdnjama navadja „*Jutro*" slijedeće dokaze: U „*Narodnom Domu*" u Pazinu da nisu tamošnji Hrvati htjeli plaćati narodnog poreza od 2 filira na računima slovenske „Družbe Sv. Ćirila i Metoda" premda se hrvatska obćina Buzet održava samo pomoću narodne svjesti Slovenaca, gostioničar je tamošnjeg „Narod. Doma" morao usprkos tome napustiti platežne listiće slovenske „Družbe Sv. Ćirila i Metoda" sa istih razloga kao i u Pazinu.

Prešav na odnošaje u Trstu, zamjera pisac tršćanskim Hrvatima što su pokrenuli misao ustrojenja hrvatske škole u Trstu, mjesto da se prilagode tršćanskim slovenskim odnošajima.

Slovenci — kaže — nisu do sada pokušali ustanoviti slovenske škole u Zagrebu, Karlovcu, Opatiji itd. premda jih je tamo relativno više nego li u Trstu (!?)

Tvrdi nadalje, da se po čitavom Krasu od Sv. Petra dolje do Trsta i Gorice prodavaju izključivo žigice hrvatske „Družbe Sv. Ćirila i Metoda", te da bi rado poznao onoga Slovenca, koji bi se ustručavao kupiti te žigice tražeći mjesto njih slovenske.

Dakako — dostavlja — neposredni je uzrok tim žigicama na Krasu ljubljanski trgovac koji prodaje slovenske žigice prilično skuplje nego li hrvatski trgovac na Rijeci, koji prodaje hrvatske žigice, premda jedne i druge iz iste tvornice.

Pripovijeda nadalje, kako su pred nekoliko godina Slovenci u Zagrebu ustanovili slovensko društvo „*Lipa*", radi česa su imali iz početka sa hrvatske strane poteškoća, premda bijaše to društvo samo zabavno i štediono. — A da ne bude možda kakvog nepovjerenja od strane Hrvata, pozvali su Hrvate u to društvo te je ono danas svakomu Hrvatu širom otvoreno.

Pisac zaključuje gornji članak tim, da su Slovenci Hrvatima iskrena i nesebična braća, što očekuje i od Hrvata, te izražuje nadu, da će se onu istarsku nepromišljenost popraviti i da ćemo ostati kako bijasmo i do sada jedno srca.

Na gornje ničim opravdane i neutemeljene rekriminacije ljubljanskog lista odgovaramo vrlo kratko, jer se nerado i načelno ne upuštamo u prepir sa slavenskim listovima u obće.

Njegove navode, da Hrvati tobože potajno rovare proti Slovencima moramo označiti pukom, ničim ne dokazanom osvadom. Što se tiče tobožnje neiskrenosti i egoizma Hrvata prama Slovencima, moglo bi se i s naše strane u tom pogledu pojedinim Slovencima kojesta predbaciti, ali mi toga ne činimo jer nećemo, da to generaliziramo i jer smo osvjedočeni da je to jednako štetno i pogibeljno za jedne i za druge.

Ona dva slučaja sa narodnim porezom na platežnim računima u Pazinu i u Buzetu, ne pokazuju kakvo neprijateljstvo prema slovenskoj „Družbi", već u najgorem slučaju pokazuju da tamošnji da su jednako protivni jednoj i drugoj „Družbi", te nebi po svoj prilici žrtvovali ni jednoj ni drugoj ni pare. Takovih indiferentista prema narodnim institucijama nalazi se u svakom narodu a biti će ih i medju Slovencima.

Pisčeva tvrdnja, da se hrvatska obćina uzdržava jedino usljed narodne svjesti Slovenaca hrvatskom obćinom vrlo je smjesna, što će nam stalno veoma rado priznati i tamošnji Slovenci.

Prispodoba glede osnovanja hrvatske škole u Trstu sa eventualnim slovenskim školama u Zagrebu, Karlovcu itd. pokazuje kod pisca posvemašnje nepoznavanje tršćanskih odnošaja. Težnja tršćanskih Hrvata za ustrojenje hrvatske pučke škole u Trstu nije naperena proti Slovencima i njihovim školama, kojih žalibože ni sami dovoljno nemaju, već ide jedino zatim, da hrvatsku djecu spasi od gotove propasti odnarodjenja, koju bi našla u talijanskim i njemačkim školama. Ta ni sami tršćanski Slovenci ne traže, da bi hrvatski roditelji slali svoju djecu iz središta te sa skrajnjih medja grada u odaljene slovenske pučke škole, *česa se ne drže isti slovenski prvaci u Trstu, koji šalju svoju djecu u njemačke pučke škole*, premda su jim slovenske mnogo bliže nego li Hrvatima.

U Zagrebu, Karlovcu itd bi se u *najgorem* slučaju slovenska djeca pohrvatila, dočim bi u Trstu, uz poznate žalostne odnošaje, bez hrvatske škole, naša djeca narodno pogimula, što se na žalost danomice i događja.

Prigovor glede razprodaje žigica hrvatske „Družbe" imao je pisac upraviti na adresu slovenskog trgovca u Ljubljani, koji iste prodaje skuplje premda su lošije nego li hrvatske.

Pitanje ustrojenja slovenske „*Lipe*" u Zagrebu ne ulazi u slovensko-hrvatske odnošaje u Istri, nu mi smo ipak posljednji, koji bi navodne zaprieke ustrojenja tog društva odobrili.

Pisčeva objeda, da su Hrvati tobož neiskreni i sebični prema Slovencima, nije ničim podkriepljena i tako držimo, da nismo dužni na nju odgovarati.

Naša je vruća želja, da se *istarsku nepromišljenost*, ako je gdje imade, s obiju strana poprovi pak da ostanemo složni i jedinstveni u radu i uživanju.

Toliko ljubljanskom listu, a sada par riječi tršćan-koj „*Edinosti*".

Rekosmo gore, da se nebi bili osvrcali na članak ljubljanskog „*Jutra*", kad bi nas bio iole zadovoljno odgovor naše tršćanske drugarice pod jur navedenim naslovom, upravljen „*Jutra*".

Očekivali smo mnme da će „*Edinost*" odgovoriti bar onako stvarno i odlučno ljubljanskomu listu kako to učinismo mi, a kad tamo ona ne samo da priznaje da je u navodima ljubljanskog lista „*zrnce gorke istine*", „*da je medju Hrvatima Trsta i Istre neka takva struja animoznosti protiv Slovenaca, koja struja da je možda bogata na osobnim ambicijama ali se može pokazivati na rad, koji bi joj davao pravo suodlučujućega čimbenika*", već dapače navaja i sama izjavu nekog hrvatskog odvjetničkog prevodje iz Istre, nastanjenog u Trstu, koja bi imala podkriepiti sve gornje napadaje ljubljanskog lista na istarske Hrvate.

Kako ona tvrdi izrazio se odnosni gospodin doslovno: „*Io sono croato, ma avversario degli sloveni*"

Mi koji poznamo hrvat-ko-slovenske odnošaje koli Istre toli Trsta bar tako dobro kao suradnik ljubljanskog lista i kao kolege kod „*Edinosti*", priznati moramo, da su ostojale i možda još ubstoje nekoja nesporazumljenja ili trzavice izmedju pojedinih osoba u Trstu, nu glede Istre rado izjavljujemo, da su nam navedene animoznosti Hrvata proti Slovencima posvema nepoznate.

Stvarnih ili načelnih razmirica izmedju Hrvata i Slovenaca ne bijaše do sada, hvala Bogu, ni u Trstu ni u Istri.

U ostalom tim ne kažemo „da neće biti s obiju strana nezrele ili zlobne čeljadi, koja bi možda htjela dosadašnju našu slogu i jedinstvo nepromišljenim izrazima pomutiti. Takove osamljene, žalostne pojave neće nijedan ozbiljan čovjek jedne ili drugoj narodnosti u grieh upisati a tim manje uzeti kao dokaz obćenite animoznosti, kako to čine spomenuti listovi.

Od „*Edinosti*" navedenu izjavu nepoznatog nam Hrvata, kandidata odvjetničtva, ako je istinita, odsudjujemo najdubljim prezirom, a pošto imade kako nam je poznato u Trstu više odličnih mladih istarskih Hrvata kandidata odvjetničtva, pozivamo tršćansku drugaricu, svom ozbiljnošću, da izadje s njegovim imenom na svjetlo, a da ne bi eventualno pri tom nedužni trpjeli i da se znadu koli Slovenci toliko Hrvati čuvati jednim i drugim jednako pogibeljne osobe.

I mi apeliramo iz svega srca na sve prave rodoljube Hrvate i Slovence Trsta i Istre, da se ne igraju ognjem, da poljevaju oganj, ako ga gdje imade, vodom a nipošto uljem, jer smo duboko uvjereni, da nam je jednim i drugim jedini spas u ljubavi, slogi i bratinstvu.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Hrvati i Slaveni Pule i okolice!

Puljski su Hrvati spoznali bolje nego ikoji istinitost one stare „uzdaj se u se i u svoje kljuse".

Maljušna četica učenika — 67 na broju — kojom je družbina škola započela ovdje svoj rad, prosše se je godine poosmerostručila. Ali za toliki broj djece gospoda, koja u Istri vedre i oblače, neće da se pobrinu, premda su rodjeni te djece točni u isplaćivanju mnogobrojnih nameta. Našim je suzemljakom dopuštena držati škole i u čisto hrvatskim mjestima, dočim rogobore i zgražaju se, kad putamo svoje škole mi, pred čijim su brojem ta gospoda strepila osobito mjeseca junija ove godine.

Majčica naša — družina Družba — uvidiv silnu potrebu, nije se oglušila molbi puljskih Hrvata, pak je eto odlučila i ove godine proširiti svoj djelokrug rad u Puli sa ustrojenjem novih škola.

Braćo u Verudi i Kastanjeru sa okolicom! Mohli ste i poslugli. Jednim se i drugim otvara eto dvorazredna škola. Velika je to žrtva majčici Družbi, ali i tu će ona rado podnesti, samo da pomogne vašoj malој dječici.

Na 3. i 4. septembra ove godine upisivati će se dječake i djevojčice od 6—12 godina u kući broj 20 ulica Verudella (pred domobranskom vojarnom).

Na 5. i 6. biti će upisivanje na Kastanjeru u kući g. Križmanića.

Na 7. i 8. upisivati će se djecu u školi ulica Kastropola.

Na 9., 10. 11. i 12. biti će upisivanje u šjanskoj družbinoj školi.

U svim tim predjelima trajati će upisivanje od 8—12 s. do podne i od 3—6 po podne.

Na Velom Vrhu otvoriti će se zabavište u kući broj 381.

Za djevojčice, koje su već svršile školu otvoriti će se krojački tečaj, gdje će one učiti krojiti i šiti od vrsne hrvatske učiteljice.

Hrvati i Slaveni Pule! Svi treba da upišete svoju djecu u škole, gdje će slušati nauke u milom materinskom jeziku. Nemojte da vas porod zamrzi taj jezik, te da postanu izdajice svoje krvi, jer će vas stići narodno prokletstvo.

O. O. U spomenutim danevima imadu se iznova upisati sva djeca, dakle i ona, koja su jer polazila škola, a nisu ju dovršila. Za novo nadošle učenike imadu roditelji ili skrbnici donjeti krsni list ili izvadak iz župnićkih knjiga i svjedočbu o cijepljenju kozica, što sve dobiva besplatno.

U Puli koncem kolovoza 1911.

Čuvajmo našu djecu. Na prvi se mjesto dužnost našemu objavu, da se početkom ove školske godine otvara... u Puli dvie nov

dvorazredne hrvatske pučke škole i to jedna na Kastanjeru a druga na Verudi. Uz to otvara se i zabavište na Velom Vrhu, to je škola za malu djecu od 3—5 godina. Po tomu imat ćemo sada u Puli ove hrvatske škole: u Šijani, u ulici Kastropola, na Kaštanjeru, na Verudi i zabavište na Velom Vrhu, a za učenice koje svrše školu, otvara se krojački tečaj. Kako se iz ovoga vidi, poskrbljeno je sada u Puli nekako prilično, ako ne posvema, da naša djeca prve početke u nauci dobiju u svom materinskom jeziku. Time ujedno za mnoge i mnoge naše ljude u Puli odpada neopravdana isprika, da im je daleko šiljati djecu u hrvatsku školu, jer ovim novim školama nekako je udovoljeno u toliko, da naši ljudi mogu lahko iz svih krajeva grada šiljati svoju djecu u hrvatsku školu.

Do sada se makar i po sili uvažala gornja isprika glede udaljenosti hrvatske škole; sada ta isprika odpada, pak nećemo odsele nikoga više štediti i svakoga našega, koji bude svoju djecu šiljao u tudju talijansku ili njemačku školu, takova čovjeka morat ćemo po zasluzi oprati. Dvostruki je zločinac vlastitog naroda, koji djecu odgaja u tudjem duhu: jedno zločinstvo počinja na sebi i svom narodu prodavajući sebe tudjincu i izdavajuć svoj vlastiti narod, drugo zločinstvo, još veće, počinja time, što moralno ubija svoje vlastito diete, bacajuć ga kao komad robe u naručje tudjincu, koji nauči to diete mrziti i proklinjati rod vlastitog oca i majke. Takovi ljudi postaju još krivci najvećeg zločinstva, neoprostivog i to zločinstva izdajstva domovine, koji zločin se ne oprašta, jer:

prošteno je svima, svima,
Zulumćaru, ubojici,
— — — — — — —
Samo nije izdajici!

Radi toga pozivamo i ovim putem sve naše ljude, da svoju djecu upišu u hrvatske škole, gdje će im se djeca odgojiti u svom materinskom jeziku i ostati vjerna i sačuvana rodu svojih roditelja, narodu iz kojeg su potekla i domovini kojoj pripadaju.

Na drugom mjestu donašamo točno dane i ure upisivanja u pojedinim hrvatskim školama, pa neka oci i majke u te dane idu upisati svoju djecu u hrvatsku školu.

Umoljavamo sve, koji budu ovo čitali, da to protumače drugima, te tako pripomognu širenju narodne stvari.

Upisivanje u hrvatske škole. Upozorujemo hrvatske i druge slavenske roditelje, da idu svoju djecu upisati u hrvatske škole u ove dane: *u školu u Verudi* (proti kasarni od landweru) na 3. i 4. septembra; *u školu na Kastanjeru* na 5. i 6. septembra; *u školu ulica Kastropola* na 7. i 8. septembra; *u školu u Sijani* (via Operai) na 9., 10., 11. i 12. septembra. Upisivanje na svim tim školama obavit će se od 8—12 s. prije podne, i od 3—6 s. poslije podne.

U te dane imaju se upisati sva djeca t. j. i ona, koja su već polazila školu i ona, koja tek počimlju ili iz vana dodju polaziti školu. Za novo nadošle imaju roditelji donieti krstni list ili izvadak iz matice rodjenih i svjedočbu o cijepljenju kozica, što se sve dobije bezplatno.

Krinke padaju. Odkad je u sve većoj mjeri počela pokazivati se sviest našega naroda u Istri, od tada sve jasnije pokazuje se ono umjetno i lažno talijanstvo u svim predjelima Istre. Svaki novi popis pučanstva u Istri donese istarskim Talijanima velika iznenadjenja, jer prigodom svakog popisa pade postotak njihovih suplemenika. Tako je na pr. u porečkom kotaru za ovogodišnjeg popisa naraslo pučanstvo u sve za 8000 duša, a hrvatsko pučanstvo samo poraslo je za 9000 duša; to očito odaje — samo ne vladi — kako i kojim poštenim načinom se broje duše u Istri. Tako je i u puljskom kotaru porasao broj slavenskog pučanstva za 4% a talijansko je spalo za 8%. Tomu se Talijani vrlo čude i zabrinjuju se a neće da potraže prave uzroke tomu, koje kad bi priznali, nestale bi odmah te zabrinutosti. Nije uzrok padanju talijanskog elementa taj, što bi kod njih bio veći pomor ili manji porod, kao što nije našemu porastu uzrokom veći porod, nego talijanskom opadanju a našemu porastu uzrokom je budjenje narodne sviesti u našem narodu. Da su Talijani pošteno i pravo obavljali popis duša, bili bi sada sebi prištedili toliko iznenadjenja; nu kad su u masi po cijela naša sela upisivali za Talijane morali su očekivati, da će ipak doći jednom vrieme, kad će tih lažnih Talijana nestati. Krivo filozofiraju Talijani po svojim novinama, da se naš narod u velike seli u njihove gradove i tako slabi talijanski elemenat a diže slavenski i zato da talijani propadaju. Ne gospodo Latini nije to uzrok: u vaše redove dolazi sada sve manje slavenskih renegata, čime naravski vaš elemenat ne raste odnosno prema našem velikom porastu, vaš elemenat očito pada. Gospoda Latini započeli su radi toga akciju, da u Pulu i Trst naseljuju svoje suplemenjake iz južnog Tirola, da tako sebe ojačaju, a sprieče useljivanje u te gradove našem narodu. Mi se toga ne bojimo; naš narod je kod kuće, — ako ide u Pulu ili u Trst on je doma, te niti slabi niti jača broj našeg pučanstva u pokrajini, on ostaje uvjek isti.

Bude li ih manje zalazilo u Trst ili Pulu, bit će mnogo manje slavenskih renegata u talijanskim redovima i za toliko manje Talijana.

Nova podružnica „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru" ustrojena je u Ližnjanu občina Pula.

Mladjahna zabadanja. Akademičar S. N. M. osvrće se u „R. Novom Listu" na našu opasku u listnici uredničtva. Tomu osvrtu ne podajemo ni malo važnosti, jer se vidi da ga je pisalo mladjahno djače, ma da bi i htio u svojoj „akademičkoj" uobraženosti postaviti se u pozu zrelog čovjeka. Nek ne misli mladi akademičar S. N. M. da je čovjek ozbiljan i zdreo ako gornju usnicu prebaci preko donje i tobože katonskim mirom promatra sviet i ljude; te poze u godinama S. N. M. čine mladića vrlo smiešnim, a još nečim gorim kad se stavi da dieli nekomu lekcije.

Naš list je uviek rado primao i uvrščivao sastavke akademičara, koji se kupe u „Istri" samo je istina, da je uredničtvo bacilo u koš jednu klobasu akademičara Slavka Matanića o analfabetizmu, koju klobasu g. S. N. M. spominje tu „R. N. L." uz prikor našem uredniku da je nije objelodanio. Ta klobasa pak vrlo je slična dopisima akademičara S. N. M. u „R. N. L." te smo joj dali zato onu vriednost, koju polažemo na osvrte g. S. N. M.—E fia suggel . . .

Nastup službe. Dne 1. septembra nastupiti će svoju službu novi upravitelj c. k. kotarskog poglavarstva u Puli g. grof Rudolf Schönfeld, dosadašnji kotarski poglavar u Ljubnom — u gornjoj Austriji.

Kanfanar, 25. VIII. 1911. Od neko su vrijeme postale prilike ovdje sasma nesnosne. Osobito si zabilo par ovdješnjih zloglasnih iredentista u glavu, da crni i blati kod sl. direkcije državnih željeznica vrlo priljubljenog postajenačelnika Obada. Koliko smo doznali išla je tim denuncijacijama sl. direkcija vrlo u susret. Koji pozna ovdješnje prilike, i zabrat će da su sve tužbe lažne i podle, dostojne ljudi sa dvjetisućljetnom „kulturom". Da može sl. direkcija ići na ruku, ljudima, koji su sa svog iredentizma policiji vrlo poznati, nijesmo vjerovali. Nu kad je već tome tako, onda ćemo i mi u drukčije žice zagudit.

Jeli slavnoj direkciji poznato pašovanje ovdješnjeg pružnog mestra Hudernatscha? Jeli joj poznato, da on izazivlje Hrvate gdjegod i kakogod može? Jeli poznato da osobito u zadnje doba izazivlje gramofonom tuleći zloglasnu i zabranjenu pjesmu „Lasse pur . . .? Jeli nadalje poznato, kako ovaj čovjek ruje proti predpostavljenima i blati potajno poštene ljude? Jeli napokon poznato da on šuruje s ovdješnjim iredentistima?

Na isti način bocka i ruje ovdješnji skladištni pazitelj Banko. Taj čovjek ruje protiv svakog postajenačelnika, kog nemože strpati pod svoju zapovijed. To je čovjek koji svestrano informira kanfanarske „žurnaliste". Ta dva „velikana bojkotiraju željezničku restauraciju; oni odvraćaju ljude od nje. Baš surovanje ove dvojice dovelo je do tako kritičnog stanja. Puljskim pak Hrvatima, osobito vinotrćcima, preporučamo Banka, jer se on njima vrlo laže i ulagiva, da štogod dobije. Dostatan je ovo mig onima, koji hoće da nas shvate.

Protiv naših se željezničara za svaku malenkost nastupa svom strogošću; Nijemci i Talijani mogu raditi, što ih volja. Ali i ovo ćemo upamtiti. Doći će vrieme i bit će prilike, da mi istim oružjem, kojim nas direkcija obdaruje, njoj samoj pripravimo gorke časove. Videant consules!

Dugotrajni štrajk zidara u Puli. Evo teče osmi čedan odkad su napustili radnju ovdješnji zidari. Posredovanjem oblasti stupili su zidari sa poduzetnicima i graditeljima u dogovore, koji su trajali tri dana. Pregovori su konačno prekinuti jer zidari nehtjedoše primiti stavljene im uvjete od graditelja. I tako traje štrajk i dalje na štetu graditelja i zidara a ponajviše na štetu zidarskih obitelji.

Lošinjski kotar:

Veli Lošinj, 28. kolovoza 1911. Naša mladež priredila je jučer, u nedjelju 27. t. mj. lijepu večernju zabavu, koja je uspjela u svakom pogledu. Posvjedočilo je o tom najbolje oduševljenje i zadovoljstvo prisutnog naroda. Dvorana je bila puna svijeta, tako, da je ostalo čistoga dobitka K 120.

Zabavu je otvorio Ivan Rerečić s lijepim pozdravnim govorom. Kad je završio riječima: Neka dakle živi ta „lijepa naša domovina", domaća hrv. glazba prihvatila je i udarila u hrv. himnu. Glazbom ravna Ivan Letić. — Ivan Budinić, krasnoslovio je „Hrvatskoj" od Rik. Katalinića, te nagradjen bio živahnim pljeskanjem. — Zatim je slijedila prestava: „Ludnica na prvom katu" u 3 čina, koja je uspjela preko očekivanja. Ivan Rerečić, kao kuće domaćina izveo je svoju ulogu upravo dostojanstveno. Takodjer kuće domaćica Janje Babić i Marija Tićak njezina prijateljica. Majstorski baš su izveli svoje uloge Marko Busanić i Ivan Budinić. — Zatim je slijedila farsa „Gostiona Pedrocchi", koja je takodjer išla u potpunom redu. Tu ide osobito priznanje Ivanu Busaniću i Josipu Busaniću. Prestavljači su svojim spretnim izvadjanjem izazvali po više puta buru smijeha. Tako valja! Dok je mladež naša složna i domovina će naša biti možna. Živile naše vrle prestavljačice i vrijedni prestavljači.

Krčki kotar:

Malinska. — Svaka mala goni naprijed, veli naš narod. Tako je i onaj dopis, što ga je donio „Riječki Glasnik" od 5. VIII. ove godine, urodio dobrim plodom. U naših se ljudi krv uzigrala i poveli se razni razgovori glede naših „talijančića", a sreća, što je naš čovjek veoma hladne krvi, inače jao tim Danteovim obožavateljima.

Da se svijest narodna oživi, a naši Dubašljani već jednom otvore oči, šaljem Vam g. uredniče ovaj dopis.

Sveta je i neoboriva istina, da smo se uvukli u se i prepustili sudbini neka vlada s nama po miloj volji. Stranac, koji putuje preko Malinske, ugledavši više natpisa u talijanskom jeziku i nehotice mora zaključiti: Ovo je talijansko mjesto. Zar nije to istina, braćo? To se vidi po privatnim kućama, ali na žalost su i natpisi na uredima c. kr. vlade samo talijanski. Gdjegdje, a to na trećem mjestu nalazi se i hrvatski natpis, ali i taj nije pravo napisan. Eto, kamo smo dospjeli! Sve to čitaš, a još nijesi s nijednim ni riječi progovorio. Sve ti je to otkrilo mrtvo slovo.

Čujte, braćo Dubasljani, još jedno, a drugi put ćemo nastaviti!

Progovorimo par riječi o onome, što se radi u onoj kući, na kojoi se koči natpis: „Albergo al cacciatore". Dodajem odmah, da je to u kojem drugom mjestu, ne bi table na kući stajale. A tri su, ne jedna, na kojima nema ni riječi hrvatske. Gospodja je potekla iz čisto hrvatske obitelji, a danas se u kući razgovara samo u talijanskom jeziku. I sa gostovima, koji su s njima u ožem spoznanstvu, razgovaraju talijanski. Čast našim vrijednim Hrvatima, koji tuga ne čine! Prohtije li se gostu da zapali cigaru pa zamoli vatre, eto ti pre i njega kutiju žigica sa natpisom: „Lega nazionale". Naš brižan čovjek, ne sluteći ništa zlo, uzme žigice, pa ide svojim putem. No veseli me dogadjaj, što se u toj gostioni nedavno dogodio. Došao gospodin da kupi žigice. Gospodja dodje da posluži gosta, te mu dade žigice, koje nose na sebi krokodila. Gospodin joj odvrati, da traži „žigice". Zatim mu pruži one, koje nose na sebi ključ, no'i ove je gospodin odbio. Sada mu pruži žigice Lega nazionale. Promislite, kakva li je to drzovitost! Još nešto: Ta je gospodja udala svoju kćer za sina onoga poznatog: Fabbro Fiorentin. To je pravi zagriženi talijančić, gazitelj nas i svega, što je naše. A lijepa hvala našem Austro-hrvatskom parobrodarskom društvu, što ga drži za makinista na svojem parobrodu! Dok neuki svijet svojim novcem podupire te parasite oprštamo, ali uvidjavnijim ljudima se to podnipošto oprostiti ne da! Jedino se možemo zahvaliti braći Česima i ostalim Hrvatima, koji nas posjećuju, ta se služe u čisto hrv. gostionama. U ove se mi ugledajmo i dignimo se na obranu nar. časti i poštenja, jer će osvetom na nas vapiti iz grobova glas pradjedova naših, koji su krvlju svojom obranili one, koji se usudjuju nas danas barbarima zvati.

Voloski kotar:

Tečaj za izobrazbu općinskih činovnika. Rodoljubi u Voloskom-Opatiji naišli su na sretnu zamisao i odlučili, da će u mjesecu novembru t. g. obdržavati u Voloskom *tečaj za izobrazbu općinskih činovnika*. U tom će se tečaju predavati o svim važnijim upravnim, financijalnim, sanitarnim i t. d. pitanjima, u koja je mnogokoji činovnik vrlo slabo ili nikako upućen, i ako su glavni uvjet dobrom poslovanju i napretku općine.

Pošto je taj tečaj od velike važnosti po sve općinske činovnike, a osobito po mladje, to potpisani apelira na sve kolege, da tome tečaju što mnogobrojnije učestvuju.

O sposobnosti i samostalnosti činovnika ovisi i sudbina općina, koje moraju da se brinu za izobrazbu svojih namještenika. Zato upravlja potpisani toplu molbu na sva glavarstva hrv.-slovenskih općina, neka poduzmu shodno, te omoguce svojim činovnicima učestvovanje u tom tečaju, doznačivši im stalne potpore za pokriće svih s tim učestvovanjem skopčanih troškova.

Apeliramo na sve rodoljube diljem uže naše domovine, da se zauzmu oko boljeg moralnog uspjeha plemenite požrtvovnosti i podhvate ovdješnjih vrlih rodoljuba. — Odbor za izobrazbu općinskih činovnika u Voloskom Opatiji.

Nastavak u prilogu.

Svečanost „Istarske Vile“ u Kastvu. Kako jur javismo slavi „Istarska Vila“, pjevačko-tamburaško društvo u Kastvu dne 3. septembra desetgodišnjicu svog obstanka i razviće družtvene zastave.

Ovo je društvo razaslalo više poziva i zamolilo sva okolišna društva, da i ona svojim radom podpomognu e bi ta narodna manifestacija doniela u kastavskom puku novog i složnog ushićenja na narodnom polju. Uz spremni odziv svih kastavskih društava, prijavilo je svoje sudjelovanje i hrvat. obrt. rad. pjevačko društvo „Sloboda“ u Zagrebu.

Tom zgodom moći će dakle društvo „Istarska Vila“ grad Kastav i ciela Kastavščina prvi puta pozdraviti mile Zagrebčane koji ne gledeć na žrtve tim skopčane, žele svom pripravnošću pružiti bratskom svom narodu u Istri ruku pomoćnicu u njegovom nastojanju. U to ime: Dobro nam došli i živjeli!

Za zabiti poseban čavao u barjak, prijavilo se jur što društava što pojedinaca prilično broj, nu želi li još koji slediti taj lijepi i pohvalan običaj, neka izvoli priposlati odboru za proslavu svoj monogram uz prinos od najmanje K 10,—. Dakle na 3 rujna svi u Kastav.

Nova ljekarna u Kastvu. C. k. namjestničtvo zadovoljilo je velikom djelu kastavskih občinara, napose pako gradjanima time, što je podielilo dozvolu za ustrojenje nove ljekarne u samom gradu Kastvu.

Imali su doduše i do sada občinski liečnici u Kastvu i Matuljima tako zvanu kućnu ljekarnu ili ljek. ormar, ali tim nije bilo zadovoljeno svakoj potrebi.

Olakšan bio je posao i trud bolestnicima ili njihovim družinam time, što se je prošle godine ustanovilo za zapadni dio občine drugo liečničko mjesto sa središtem u Matuljima, ali uzprkos tomu čutilo se je još uvjek potrebu jedne ljekarne za onako prostranu i onako napučenu občinu.

Ustrojenje ljekarne u Kastvu izazvalo je neko nezadovoljstvo medju pučanstvom zapadnog diela občine, koje se sada služi liečnikom i kućnom ljekarnom u Matuljima. Prigovara se naime — i ne bez razloga, da bi se po obstojećem zakonu moral bolestnici zapadnog diela občine služiti liečnikom u Matuljima a ljekarnom u Kastvu, jer se kućnu ljekarnu u Matuljima nebi više smjelo držati. Priznajemo rado, da bi bilo vrlo težko iz zapadne strane občine preko ili mimo liečnika u Matuljima po ljekove u Kastav, ali i tomu se mora naći leka.

Zapadni stanovnici občine nesmiju biti jalni onim suobćinarom Kastavskim, koji dobivaju potrebitu ljekarnu, ali oni dotično predstavnici občine imali bi uložiti sve sile u to, da se neotežća položaj suobćinara zapadnog diela občine. Neka imaju i uživnju u miru božjem gradjani te iztočnio bćinari svoju ljekarnu u Kastvu, ali neka se zapadnom dielu občine prepusti, da se služi u kućnoj ljekarni občinskog liečnika u Matuljima.

Znademo, da je često težko il ćak nemoguće nasititi vuka a da pri tom nenastrada koza, ali u ovom slučaju valja poduzeti sve a da se sačuva toli potrebiti nam mir, red i slogu sviju občinara prve i najveće hrvatske občine Istre.

Mladići spalili madjarsku zastavu. Nekoji naši rodoljubni mladići iz Kantride spalili su madjarsku zastavu, koju su bili na njihovu obalu pričvrstili nekoji riečki „Ungaresi“ koji misle da mora sav svieat biti madjarski. Na Rieci nesmije domaći Hrvat gradjanin riečki nositi ili pokazati ni najmanjeg izvanjskog znaka svoje narodnosti a riečki iredentisti i njihovi poštovitelji Madjari htjeli bi drzovito i nezaćnjeno izazivati druge u njihovoj kući. Lekcija na Kantridi neće im škoditi.

Zabava „Domoljuba“ u Rukavcu. Od tamo nam pišu. da prva zabava pripomoćno-poučnog društva „Domoljub“, obdržavana dne 13. o. mj. izpala na občenito zadovoljstvo ovog požrtvovnog odbora, članova i mnogobrojnih gostova iz susjednih mjesta. Vrlo potrebita bijaše ta zabava nesamo radi materijalne koristi, koju je doista i doniela, koliko iz narodnih i moralnih obzira. Njom se je naime ugrijalo mnogo mljačno srce i prosvjetlilo mnogo neukih glava. Čestitajuć rodoljubnom odboru na prvom uspjehu, preporučamo mu vruće, da nesustane na pol puta jer onomu puku se hoće jošte pobude, nauke i oduševljenja za sve što je dobro, koristno i plemenito.

Koparski kotar:

Zastupstvo občine Dolina — narodnim zastupnicima. Iz ove rodoljubne naše občine primili smo prepis zapisnika sjednice občinskog zastupstva od dne 3. o. mj. Posliednja točka tog zapisnika glasi:

„Za rieč zamoli občinski viećnik Fran Jereb*) koji reće: Ovih dana širio se po čitavoj Sloveniji glas, da nisu naši zastupnici Rybař, Gregorin dapače ni naši dični Mandić, Spinčić i Laginja pravilno postupali u državnom saboru povodom ustrojenja vlastitog kluba. Pošto je sva ta neosnovana kleveta izišnuta od stanovitih osoba, koje bi htjele medju nama razdor izazvati, predlažem:

„Občinsko zastupstvo občine Dolina kotar Kopar u Istri sakupljeno u podpunom broju na sjednici dne 3. augusta 1911. odobrava posvema postupanje naših zastupnika Mandića, Spinčića i Laginje povodom otvorenja državnog sabora do sada te im izriče neograničeno povjerenje. Odbija svom odlučnosti razne neutemeljene i neosnovane navale“.

Pangerc v. r., načelnik.

Luka Pangerc v. r.
Ivan Sancin v. r.
A. P. Sancin v. r. perovodja.

Taj zaključak najsviestnijeg zastupstva slovenskih občina Istre popratio je velezaslužni načelnik i zemaljski zastupnik g. Jos. Pangerc sliedećim pismom.

Veleučeni gosp. zastupniče!

Zadovoljujuć ugodnoj zadaći, zadanoj mi u sjednici občinskog zastupstva dne 3. augusta 1911., koji zaključak je danas postao pravomoćnim i koji proizlazi iz ⁄. priloženoga izvadka, izričem u ime občinskoga zastupstva nepokolebivo povjerenje Vama i Vašem djelovanju te ga i odobravam.

Dolina dne 17. augusta 1911.

Jos. Pangerc v. r.
načelnik i zem. zastupnik.

*) Nadučitelj iz Ospa. Op. ured.

Narodno polje kod Buzeta. Koja novost u nas? Evo jedne: imamo općinskog liječnika. Vaš dopisnik mnogo drži do liječnika, akoprem živimo u dobi, što nije sklona onima, koji liječe i odgajaju naše duše i tijela. Za to vam i javljam dolazak liječnika u našu občinu, koja ga rabi, kao Lolesnik što bi rado ozdraviti i živjeti. Zaista i mi ovdje želimo živjeti, a bolesti prijete, dolaze, dočim je nebo visoko a liječitelj daleko. Ne imadosmo ga za više mjeseci: nema u obća liječnika čitavi kraj od Motovuna do Podgrada i Pazina, pa do Volosk oga i Labina. Tu, oko 50 hiljada ljudskih glava živi i umire bez liječničke pomoći. Kano da nismo ljudi, ni da živemo u Europi.

Sada ga imamo! Kako se zove? Ako sam dobro čuo: Dr. Meth. Pao med nas kao muha u toplu juhu. Poslala ga jednostavno nama c. k. vlada u Trstu, kad ga nemogoše naći naši „oci domovine“. Uživa od občine stalnih 20 kruna dnevno. Bilo doba, ne prastaro, kada ovi isti oci domovine ne htjedoše povisti plaću za par

!! SAT SA LANCEM !!!
1 sat samo K 1·90.
adi nabave velike količine ura razašalje odpisana tvrdka: 1 krasni pozlaćeni 36 tni, točni Anker sat sa liepim lancem samo 1·90, kao što 3 godišnje jamstvo. alje pouzećem izvozna kuća satova F. WINDISCH, Kraków br. U 53. Ako se ne dopadne, vraća se novac.

Jeftino češko PERJE za krevete
5 kg. novo čihano K 9·00, bolje K 12·—
bielo pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „30·— „ „ 36·—
Razašilje se franko pouzećem.
Zamjenje se prima natrag uz nakn. tiskom
BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta FILSEN, Češka.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

„CROATIA“
osiguravajuća zadruga u Zagrebu.
Utemeljena godine 1884.
Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.
Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. I. II. kat. Telefon br. 2594.
Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.
Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:
I. Na ljudski život:
1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta:
II. Protiv štete od požara:
1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, trgovačke robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.):
III. Staklenih ploča protiv razlupanja.
Zadružna imovina u svim odjelima iznosi K 2,319,068·21
Od toga temeljna glavnica K 800.000·—
Godišnji prihodi premije s pristojbama K 1.221.748·41
Isplaćene odštete K 4,323.268·44
Sposobni posrednici i akvizliteri mješćuju se uz vrlo povoljne uvjete.

Narodni Dom u Pazinu,
Hotel i reštauracija.
Čast mi je obavjestiti p. t. občinstvo sirom sve Istre, da sam sa 1. septembra t. g. preuzeo HOTEL I REŠTAURANT „NARODNOG DOMA“ u PAZINU, koji sam uredio sasvim novim potrebitim komfortom, gdje će cienj. gostovi biti posluženi na najbolje zadovoljstvo.
Uvjeren sam da ću svojim trudom u gostionićarskoj struci, nastojat ću, da cienj. mi gosti budu posvuda zadovoljni kako sa dobrom domaćom hranom tako i izvrsnim pićem.
Preporučujem se svim našima u gradu Pazinu i po ostaloj Istri
Hvalježan se veleštovanim
ANTUN PETRIŠ.

POZOR RODOLJUBI!
ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::
„PRIMORKA“
PRVA SLAVENSKA TVORNICA IGRAĆIH KARATA U LJUBLJANI.

ALFA
brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!
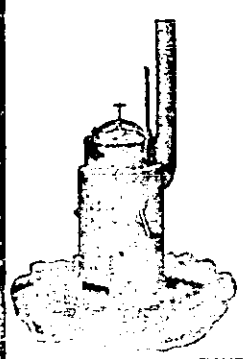
Novi popravljeni sustav!
Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!
Treba se čuvati od jeftinijih i losijih parostrojeva iz lijevanog željeza
Za tievnje cienike! Dopisuje se slovenski i hrvatski!
Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII 3.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu između Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: **Alice** . . . . . **2. septembra** Almeria*)
Argentina . . . . **16.** „

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*), parob.: **Francesca 21. septembra** Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvijetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao sniег bielo, očišćano 6·30 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biel· fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cenikel badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućim markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklo-ti, katara grla, prsobolje, bolesti pluć , specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekline, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa če-to predusretne operacije, kojo su za bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana. 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

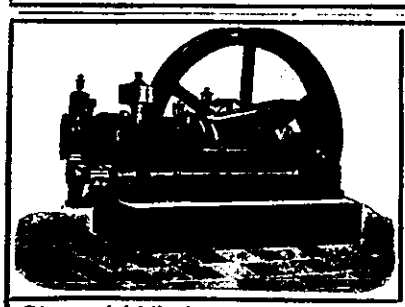

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, štetu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja: ::

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

:: na plin d. d. ::

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobiva u se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Marka Zvjezda

THOMASOVO BRAŠNO

Pošto se u zadnje vrieme često nude na prodaju troske nikakve vriednosti za Thomasovo brašno, kod kupovnine treba paziti na brašno od Thomasove troske, na otovo i napis na vreći.

THOMASOVO BRAŠNO, marka Zviezda,

prodaje se uz jamstvo od naših zastupnika

HERMAN TURECK & Co. — TRST, via Sanità br. 8.

Ponude sa izvornim cienama dobiju se odmah na zahtjev.

DRUŠTVO PROIZVODNJA THOMASOVIH FOSFATA.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. julija do 30. oktobra 1911.

Pruga: Punat-Krk-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5 —	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Baška i natrag.

Svake nedelje	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svake nedelje
prije podne				po podne
7.35	odl.	VRIEKA	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.45	odl.	„	dol.	6.10
12.—	dol.	BAŠKANOVA	odl.	2.50

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i natrag.

Svaki poned	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki poned.
prije podne				po podne
7.35	odl.	VRIEKA	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malom Lošinju, luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak. Poned. Petak. Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt. Subotu
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Brza pruga: Rab-Lošinjmali.

Svakog četvrtka tamo i natrag.

4.45 pr. p. odl. RAB . . . . . dol. 7.30 na večer
8.15 „ „ dol. LOŠINJMALI . . . . odl. 4 — po pod.

U Malom Lošinju priključak na parobrode 'brze Pruge Trst-Kotor. (S/S „Baron Gautsch" i „Prinz Hohenlohe".)

Pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Krk-Baška Rab i natrag.

Svake srijede	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svakog petka
prije podne				po podne
10.30	odl.	VRIEKA	dol.	7.20
11.05	dol.	Opatija	odl.	6.45
11.15	odl.	„	dol.	6.35
11.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
11.40	odl.	„	dol.	6.10
po podne				
2.—	dol.	Krk	odl.	3.50
2.10	odl.	„	dol.	3.40
3.30	dol.	Baška	odl.	2.20
3.35	odl.	„	dol.	2.15
5.25	dol.	RAB	odl.	12.25

Uvjetno pristajanje u Puntu i Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda	Subota
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	10.30	odl.	VRIJEKA	dol.	5.—	4.15
8.10	11.05	dol.	Opatija	odl.	4.25	3.40
8.20	11.15	odl.	„	dol.	4.15	3.30
9.40	12.35	dol.	Beli	odl.	2.55	2.10
9.50	12.45	odl.	„	dol.	2.45	2.—
10.40	1.35	dol.	Merag	odl.	1.55	1.10
10.50	1.45	odl.	„	dol.	1.45	1.—
11.20	2.20	dol.	Krk	odl.	1.15	12.20
11.30	2.25	odl.	„	dol	12.55	12.10
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	—	dol.	Baškanova	odl.	11.35	—
1.20	—	odl.	„	dol.	11.15	—
2.20	4.20	dol.	Rab	odl.	9.25	—
3.40	4.45	odl.	„	dol.	9.15	—
4.05	5.10	dol.	Lun	odl.	8.50	—
4.10	5.20	odl.	„	dol.	8.40	—
5.20	6.30	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	9.20
5.30	6.40	odl.	„	dol.	7.05	9.10
5.40	6.50	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	9.—
5.50	7.—	odl.	„	dol.	6.45	8.45
6.40	7.40	dol.	NEREZINE	odl.	6.—	8.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Punta** i **Lopara.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Broj 36. Pula, u četvrtak dne 7. septembra 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicam ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i uložuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Maholja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Za razjašnjenje.

Poznata resolucija akademičkog društva „Istra", prihvaćena na posljednjem sastanku toga društva u Buzetu, uzvitlala je silnu prašinu medju hrvatsko-slovenskim listovima. Resoluciju tu razglobili su svaki po svoju ili svaki sa svog stanovišta i dok to čine hladno i nepristrano, podavajuć njoj onu važnost, koju djačke resolucije u obće zaslužuju, dotle neimamo ništa proti tomu, ali čim izgube pri tom absolutno potrebitu hladnoću, ili kako bismo rekli mi Primorci „busulu", tada zadju stranputice, te postanu nepravedni ili pristrani.

Mi smo onu nesretnu resoluciju priobćili u cielosti i kazali smo svoju o svakom njezinom dielu okrstivši prvi njezin dio t. j. onaj o *tudjincima*, koji je izazvao izvan Istre najviše ogorčenja, *kruhoborstvom*.

Naših članaka o tom reć bi, da nisu čitali ni slovenski listovi primorja, što je lahko svatljivo, jer urednici dnevnika ili više puta na čedan izlazećih listova, neprimaju rado u ruke pokrajinske listove u obće, napose pako one, koji izlaze jednom na čedan.

U tri broja uzastopce podvrgli smo nepristranoj kritici izvještaj o sastanku naših djaka i tamo stvorenu resoluciju.

Naši su članci morali umiriti našu braću izvan Istre, koja su držala da je jedan dio spomenute resolucije naperen proti njima. Žalimo što se to nije dogodilo. Dapače, nesamo što se braća neumiriše, već su ona svoj žalac proti resoluciji i našem djačtvu poostrili.

Za to nam pruža nepobitan dokaz gorička „*Soča*" br. 97. od dne 26. augusta. Priobćila je naime članak pod naslovom „*Hrvatje in Slovenci*", u kojem raspravlja o prvom dielu djačke resolucije t. j. o namještanju *tudjinaca* u Istri. Njezinu oštru i odlučnu osudu podpisali bismo i mi obierućke kad bi ista polazila sa pravog stanovišta ili kad bi imala istinitu predpostavku. Nu tomu nije tako. „Soča" tumači onaj dio resolucije koji govori o *tudjincima*, tako, kao da je isti naperen glavno ili u prvoj vrsti proti Slovencima. I to nam valja ispraviti, jer je netočno i jer bi — kad bi istinito bilo, prikazalo naše akademičare još u tamnijem svjetlu.

Istaknuv zasluge Slovenaca za probudenje Istre — čega nije i neće nikada nitko tajiti — nastavlja „Soča". Sada pako: van s tudjincima, van ponajprije sa Slovencima. Ta ove nemože da vide izvjestne hrvatska gospoda u Istri — Slovenski činovnik, slovenski svećenik u Istri ostaviše za sobom častnu poviest u preporodu Istre. Nikada se nismo mi Slovenci hvastali time, nu sada nesmijemo više šutiti na to, da bi izvjestna gospoda Hrvati jednostavno očuškali Slovence te ih tjerali van kao tudjince. To bi bila crna nezahvalnost prema Slovencima te bi udaralo u lice toli često izticanom hrvatsko-slovenskom pobratimstvu."

Zatim navadja „Soča" dopis iz Istre u „R. N. Listu" proti djačkoj resoluciji, u kojem stoji, *„da je gospodi omladincima miliji isti Talijan, nego li je Hrvat dotično Slovenac izvan Istre"*, da bi se moralo zatvoriti hrvatsku gimnaziju u Pazinu kad bi se potjerale profesore tudjince itd. itd.

U podkriepu svojih navoda, da se u istinu smatra Slovence tudjincima i da se snjima postupa nebratski, navadja „Soča" neki izlet goričkog „Pjevačko-glazbenog društva" lanjskih Duhova u Pulu, kojim da su ih povodom puljski Hrvati hladno primili nedavši im niti mjesta u „Nar. Domu" nakon koncerta. Neki slovenski činovnik — kaže nadalje — biva razočaran kada stupi medju izvjestne istarske Hrvate. Obično da ga primaju hladno a k tomu ga stanu brzo „Kranjcem" krstiti. Tako da se je tužio neki Goričan, koji služi sada u Istri, da je postao „Kranjcem". Sav začudjen, sav razočaran slikao nam je odnošaje u Istri, osobito onu nepojmljivu animoziteta proti Slovencima, animoziteta, koja se lahko okrsti neprijateljstvom.

Zadnji dokaz te animozitete imao bi biti taj, što se je neku Slovenku, koja se je natjecala za mjesto učiteljice na hrvatskom dječjem vrtu odbilo sa izjavom, da neće nikako Kranjice. Kruna svemu pako je poznata izjava nepoznatog nam kandidata odvjetničtva, Istrana, nastanjena u Trstu.

Naveli smo točno i lojalno sve navode goričkog lista, koji bi imali podkriepiti njegovu tvrdnju, da je naša akademska omladina razumjevala pod nazivom *tudjinaca*, u prvom redu, ako ne možda isključivo njih same Slovence izvan Istre. Nu to nestoji. Njezini *tudjinci* jesu jednako i Hrvati i Slovenci, Česi i ostali Slaveni, koji bi mogli zauzeti koje javno mjesto, za koje oni drže da je moraju oni popuniti. Tako je stvar shvatio i dopisnik „R. N. Lista", po svoj prilici Hrvat iz Banovine ili iz Dalmacije, koje razumjeva resolucija tudjincima kano i Slovence. Njegova tvrdnja, da je gospodi omladincima miliji isti Talijan (ako je Istran) nego li pako Hrvat, dotično Slovenac iz vana — je blago rečeno svakako neumjestna u koliko ne granići s insinuacijom.

Nije istina da izvjestna hrvatska gospoda u Istri nevide rada Slovence, niti stoji da vlada u Istri animoziteta proti Slovencima. Dopuštamo da se može naći u svakom gradu, u svakom selu, medju pripadnicima jednog te istog naroda, antipatija, mržnja itd. prema pojedinim osobama, društvu itd. ali svadjati to na cielokupnost, nije dolično nikoga.

Mi smo u našem listu točno i jasno označili pravi smisao resolucije o „tudjincima" i baš puljski dopisnik slovenskih listova *najbolje znade*, koga *nekoji u Puli označuju „Kranjcem:" Pošto to neće u svojim dopisima da reće kasat ćemo mi: „Kranjcem" u Puli nekoji su počeli nasivati one Slovence, koje ovamo i po Istri importira stanovita struja, proti kojoj se baš listovi, kao „Soča", „Slov. Narod", „Jutro" i dr, najčešće bore. To je nepobitna istina*, koju su trebali iznieti, a ne na ovakav nedostojan način sumnjčiti Hrvate u Istri. Pak eno im Banovine, pak neka im kaže koga su tamo za vrijeme absolutizma nazivali „kranjcem."

Velikih zasluga, što ih stekoše slovenski svećenici, činovnici itd. oko probudjenja našega naroda u Istri, mogla bi zaniekati samo kakva neznalica. Mi se čvrsto nadamo, da se u tom pogledu neće pokazati nezahvalnim nikad ni Hrvati ni Slovenci Istre — prema vam istarskoj braći.

Što se tiče izleta iz Gorice u Pulu, mi smo rekli svoju poslije tog koncerta u br. 20. od 13. maja 1910. i pobili netočne tvrdnje dopisnika „Soče" i pozvali da nas opovrgne; to nije učinio. Rekli smo tada „ako nas potegnu za jezik progovorit ćemo". I eto nakon više od godine dana, nadaje nam se prilika: hoće se velike drzovitosti „licentiae poeticae" tvrditi da nisu Slovence htjeli primiti poslje koncerta u „Narodni Dom", *kad je baš dopisnik ili informator „Soče" u Puli u svojoj umišljenoj veličini i gospoštiji odvratio od „Narodnog Doma" Slovence i otišao je u „Hotel Riviera"*, jer se tamo za skupi novac čuje samo švabština i vidi same oficire — a to je valjda za nekoje „slovenske književnike" **nobel**. — Sam koncerat Goričana u Puli ispao je i materialno jako dobro, što nesmije nitko poreći.

I slučaj sa slovenskom vrtnaricom što navadja „Soča", zaudara odviše po izmišljenosti, takve stvari kad se iznaša na javu, treba odmah i dokazati iznesavši imena, te ako je odklonjenje bilo neopravdano i s motivacijom da neće Kranjce, mi bismo prvi bili, koji bismo to najžešće odsudili. Dok se to nečini takvim viestima se hoće postići samo nekakve senzacije.

Što se tiče tobožnje izjave mladog Istrana kandidata odvjetničtva u Trstu, dozvoliti će nam Gorička drugarica, da o njoj podvojimo, neima za to s nijedne strane dokaza premda smo mi tršćansku „Edinost" izrično i odlučno pozvali neka izadje s imenom van. Nu ona šuti dakle je bila zavedena ili krivo obaviještena.

Svu je dakle tu viku proti nama istarskim Hrvatim izazvao prvi dio zloretne resolucije akademičke mladeži iz Istre, koja govori o namještenju tudjinaca u Istri. Da nebude pako bilo skoje strane nesporazumljenja, moramo ovdje jednom za uvjek pribiti, da je onu resoluciju o namještenju tudjinaca u Istri *stavio, obrazložio i preporučio* **istarski Slovenac** *g. R. Mahnič, jedan od najstarijih i najuplivnijih članova „Istre"* i da igraju u obće slovenski akademičari u akadem. društvu „Istra" vrlo važnu ulogu. Tjera dakle Slovenac — Slovence, nipošto Hrvat iz Istre!

Hrvatsko djelo o prošlosti i sadašnjosti Istre.

U 31. broju „Naše Sloge" u članku: „Naša stogodišnjica" spominje moj predlog, da se izdade knjiga, u kojo bi bila prikazana Istra u zemljopisnom, povjestnom, narodnom, prosvjetnom i gospodarskom pogledu, pa se na to dodaje: „Bio je postavljen odbor i razdieljeno gradivo pojedincima. *Nije nam poznato kako je daleko dospio rad tih ljudi. ali znamo, da se u godinu dana može mnogo učiniti, kad se hoće.*"

Kada je već u javnosti iznesena moja misao, pa još s nekim prikorom, dužan sam kazati nekoliko riječi, da se saznade prava istina.

Mnogo sam i dugo razmišljao o izdanju djela, u kome bi bila u kratko prikazana prošlost i sadašnjost Istre. Djelo bi imalo biti naučno, ali pisano popularno za najširi slojeve naroda; djelo, kakovo još nema o Istri ni na kojem jeziku. Izdanje bi moralo biti ilustrirano. Tu sam misao priopćio prijateljima u Istri, koji je prihvatiše s velikim veseljem. Držao sam toga radi dva prijateljska sastanka u Opatiji, gdje sam izložio polaniki program „Istre", a prijatelji mi mnogo pomogoše savjetom. Kada sam se uvjerio, da će djelo naći u Istri dovoljno moralne potpore, iznijeh pred odbor Matice Hrvatske svoju osnovu i popis suradnike sa molbom, da ga ona izda o svome trošku, a ja ću biti urednik te ću se postarati, da djelo bude gotovo do stanovitoga roka. Odbor Matičin je primio s radošću moju osnovu, tek nije privolio iz financijalnih razloga, da bude djelo onako veliko i onako sjajno ilustrirano, kako sam ja želio. Iz razgovora s Matičinim predsj. drom. Kučerom i s nekim odbornicima razabrah ipak, da ne će biti nikakovih zapreka, da „Istra" izadje o Matičinu trošku samo bi trebalo da se u samoj Istri nješto sabere za prethodne radnje. O tome smo vijećali u Opatiji prošloga maja.

Izdanje ovakove knjige iište mnogo truda i vremena, a ja sam posljednje četiri godine tako zabavljen oko istorije hrvatske glagoljske književnosti, te sam, dok nebude štampan I. dio, prisiljen bio odložiti za neko vrijeme svaki rad oko „Istre". To odgadjanje ne će ipak dugo trajati — otprilike do nove godine!

Onda ću posvetiti svu svoju dokolicu „Istri" dok ne ugleda svjetlo dana. Kada će to biti? to će ovisiti poglavito o suradnicima. Ako budu oni gotovi sa svojim poslom do jeseni 1912., djelo može ući u štampu g. 1913. Neke su radnje na pola ili sasvim dogotovljene. Za neke članke, koji moraju biti poradi statističkih podataka zadnji čas svršeni, nijesam još ni potražio pisaca; no pisci su glavnih članaka osigurani. Neka mi ne zamjeri sastavljač pomenutog članka, ali eto moram mu reći, da je vrlo slabo upućen u izdavanje enciklopedičnega djela, kakovo bi imala biti „Istra", kada piše: „Nije nam poznato, kako je daleko dospio rad tih ljudi, ali znamo, da se u godinu dana mnogo može učiniti kad se hoće".

Na žalost, ovo nikako ne stoji; jer se za godinu dana može slabo što izvesti. I ako ne moraju biti suradnici „Istre" sami

učenjaci, opet ne može svaki pismen čovjek, pa imao i akademsku naobrazbu, pisati o svemu i svačemu. A eto za svaku struku nije lako naći spremnih ljudi; oni opet koji su sposobni, neće ili bilo iz kakovih razloga ne mogu da pišu. S ovim faktom treba računati. Ima naposljetku ljudi, koji ni odgovora ne daju, kad se od njih traži da budu suradnici ili barem savjetnici i pomoćnici. Poteškoće nastaje i odatle, što ja želim, da budu suradnici „Istre", koliko je samo moguće, rodjeni Istrani. Lako će svak razumjeti, da kratke iscrpne članke o pojedinim granama istarskoga života, mogu najbolje sastaviti ljudi kojima je poznata svaka sitnica narodnog života i svaki kutić istarske zemlje.

Možda se ne varam. Nadam se naime, da će kod svih neprilika „Istra" biti gotova za dvije godine, da će biti na čast istri i hrvatskoj književnosti.

Samo neka suradnici „Istre", koji su obećali svoj prinos, pa i oni, koje ću još umoliti, da što napišu, prionu za svoj posao s ljubavlju k stvari i k rodjenoj grudi.

Na Korenjaku u Štajerskoj.

I. Milčetić.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Upišite djecu u hrvatske škole. Odbor ovdješnje podružnice Družbe dao je prilijepiti po gradu velike plakate, kojima poziva sve slavenske roditelje, da početkom nastajne školske godine upišu svoju djecicu u hrvatske pučke škole. To slavenskim roditeljima ove godine u velike olakšava time, što je naša Družba podignula hrvatske škole u Verudi, Kastanjeru, u via Kastropola i u Šijani. Talijani dižu kuku i motiku proti tim našim školama, jer znadu dobro koliko se naše slavenske djece utopilo u talijanskim školama i odrodilo majčinom jeziku i slavenskom rodu. Samo kad se sjetimo onih silnih —vić, —ić, —ev itd. koji su od glavnih stupova talijanstva u Puli i Istri. Očuvajmo dakle našu slavensku nevinu djecicu da se ne izgubi i ne propane u talijanstvu, što postignuti možemo jedino time ako je upišemo u hrvatske škole.

Na posao braćo, radimo, nagovarajmo i budimo mlitave i pospane, da svoju djecu upišu u hrvatske škole!

Revna policija je zaplienila jednu stavku o vladi na tim plakatima, kao da baš vlada nije ponajviše kriva, što nam Talijani ne daju škola!

Šest hrvatskih škola u Puli! Tako više u broju od nedjelje organ puljske kamorre. Šest hrvatskih škola u Puli, to je za talijane „izazov, nečuvena smjelost i drzovitost", kaže taj organetto. Tako pisati hoće se nesamo smjelosti i drzovitosti, nego to je ona stara talijanska bezobraznost kojom postupaju na svakom polju prema Hrvatima i Slovencima u Istri. Zato što Hrvati u Puli **vlastitim novcima** osnivaju i uzdržavaju šest hrvatskih škola, koje bi nam morali po jasnom slovu zakona dati Talijani, ti Hrvati time počinjaju zločinstvo izazova, nečuvenu smjelost i drzovitost! To je zbilja vrhunac pokvarenosti i demoralizacije talijanske! Talijani naime vrlo dobro znaju, da su nam Hrvatima dužni dati škole, a uz to za osnovanje više hrvatskih škola u Puli obvezali su se bili poštenom riečju i podpisima gg. načelnik puljski Dr. Vareton i zemaljski kapetan Dr. Rizzi, — pak sasvim tim, što vlastitim novcem i trudom diženo hrvatske škole, imaju obrazine nazivati nas smjelima i drzovitima, dok dobro znadu, da su dva njihova glavna predstavnika **prekršila poštenu riječ** ustmenu i pismenu, i da kroz tolike godine počinjaju na našem narodu najprostiju otimačinu i vulgarnu kradju time što nam nedaju toli potrebite škole, a naš narod mora doprinašati za mnoge njihove nepotrebne i prkosne škole. Svojim poganim perom izmišlja, da nam vlada i u tome ide na ruku a Talijane zapostavlja, dok bekrija znade vrlo dobro, da baš vlada nosi glavnu krivnju što nije htjela Talijane na junti i občini prisiliti na poštivanje i ovršivanje zakona potvrdjenih od Nj. Veličanstva cara i kralja. Da je to vlada učinila ne bismo mi sada trebali iz vlastitog žepa trošiti na tisuće i tisuće za naše narodne škole.

Što se pak tiče bulaznenja o ruskim rubljima, koje piskar kamore vidi uviek pred nosom, vrlo žalimo, što nije još ruski car, koji je najbogatiji na svietu, dao za našu Družbu koji milijun rubalja, pak bi piskaralo vidio tek onda kako se preko noći gradi ne šest nego i šestdeset hrvatskih škola.

Na sva piskaranja kamorre odgovorit će Hrvati i ostali Slaveni u Puli najbolje time, da svi svoju djecu upišu u hrvatske škole.

Izlet u Medulin. Dne 17. t. mj. priredjuje I. istarski Sokol u Puli javnu vježbu u Medulinu sa pučkom zabavom. Tom prilikom biti će iz Pule izlet u Medulin, za koji će odbor priskrbiti više kola. Javljamo ujedno da će tog dana za prvi put nastupiti javno tek novo osnovana mlada Medulinska glazba.

Pobliže o izletu javit ćemo u budućem broju, a danas već upozorujemo naše občinstvo na to da se pridruži izletu u što većem broju.

Iz Medulina. Obitelj našeg rodoljubnog učitelja g. Žmaka zadesila je prošleg četvrtka velika žalost smrću svog dvanaestgodišnjeg sinčića Slavka. Baš kad su roditelji skrbni gojili svog sinčića i spremali se da ga pošalju na gimnazijske nauke, nemila smrt pokosi ljubljenog andjelka. Rastuženim roditeljima budi i ovime izražena duboka sućut. — U spomen pokojnika, a svog nećaka i kumčeta darovao je narodni zastupnik g. Dr. Ivo Zuccon K 25 za medulinsku glazbu i K 25 podružnici Družbe u Medulinu. Na obilnom daru svesrdna hvala i Bog ga poživi!

Za Družbu. Veleč. g. Antun Žic, župnik u Lunu (Pag) šalje za Družbu K 10 u ime dara za Narodni blagdan.

Gdjica Franjka Pavešić sakupila u vlaku na polazu na svesokolski slet u Zagreb K 2·—.

Japanske ratne ladje u Puli. Danas su prispjele u Pulu iz Rieke dvie japanske vojne ladje „Kurama" i „Tone". Zadržat će se ovdje do prekosutra.

Štrajk zidara u Puli pri svršetku. Kako se čini prestat će napokon štrajk zidara u Puli, koji traje već preko dva mjeseca. Pregovaranja izmedju zidara i poslodavaca dovela su do složnosti u načelu, te se imaju samo izgladiti neke sporedne stvari, koje čim budu uklonjene, povratit će se štrajkaši na rad. To bi bilo poželjno da se to dogodi što prije u interesu jednih i drugih a i cielokupnog gradjanstva.

Lošinjski kotar:

Iz Malog Lošinja. — *Zanimiva rasprava u Rovinju.* Dne 25. pr. mj. održala se je zanimiva rasprava kod c. k. okružnog suda u Rovinju — o kojoj ništa ne iznaša ni „Il Piccolo", ni „Giornaletto" sve da je njihov izvjestitelj bio kod rasprave.

Državno je odvjetničtvo ex §§. 93, 98, tužilo nekoje birše i sadanje djake naše c. k. nautike: Sattora Oskara, Duriana Hadrijana, Martinolich Marija, Jurinčića Viktora i Franju (Kastavci!?), Giadrossich Josipa, Martinolich Rikarda (sada dobrovoljac ratne mornarice) i Gladulich Marija.

Kulturni su ti mladići napali naše pazinske gimnazijalce jedne večeri lanjskih praznika na obali, jer su kod nekojih zapazili sokolske znakove. Svu su svoju prostotu osobito pokazali nad g. Šimonom Picinićem rastrgavši mu odijelo na sto komada. Stvar je pred sudom sada samo djelomično riešena, pošto k raspravi nijesu pristupili svi tuženici. Kažnjen je bio do sada jedini Oskar Sattora na 10 kruna globe, te na nošenje svih parbenih troškova, koji dakako nijesu neznatni. Osuda je doduše blaga, ali je inak dobra škola nekojim ovdješnjim nautičarima. „N. Sloga" je pred nekoliko dana uputila javnost kakav odgoj podaju mladićima prof. Gilberti i učitelj Battistela, pa evo u potvrdu ploda njihova odgoja. Gosp. ravnatelj nautike dašto vrši svoju dužnost savjesno i zdušno! Ili on zar ne znade, da su učenici svih c. kr. škola odgovorni za svoje čine kroz praznike školskim oblastima? Ako znade, čemu nije iznesao nekulturni čin svojih pitomaca pred zeleni stol?

Žaliteljni smo što će sada poduzeti, gdje je evo jedan od učenika za svoj čin sudbeno kažnjen, nego morao bi on ipak znati, da je školska oblast dužna postupati u bezbroj slučajeva, gdje inače sudbena vlast krivca riješava optužbe. Ne sili nam se, pa možemo da čekamo g. ravnatelja na djelu.

Cres dne 2. 9. 1911. Danom 1. rujna otvorilo se Družbino Zabavište pod novom voditeljicom Ljubicom Šaganić. Istoga dana ostavila nas naša dugogodišnja voditeljica gdjica Ivanka pl. Sajević. Zabavište pod njezinim vodjenjem krasno je napredovalo uz priznanje naših najljućih protivnika. Na vlastitu molbu ostavlja ona Cres, a poznavajuć Družba njezinu sposobnost, pušta da bira od trih otvorenih mjesta, ona izabere Lovran, gdje naša vrijedna Družba otvara ove godine svoje zabavište.

Žao nam je svima, da nas je ostavila, jer smo u njoj upoznali vrijednu i zdušnu uzgojiteljicu naše djecice. Djecica okupljala se oko nje u školi i izvan škole kao oko rodjene majke. Mnogo je ona učinila dobra za svog boravka za djecicu — neka bude mimogred rečeno — ona djecica neizgovarajuć pravo ni ime svojeg oca ili majke — više nas puta zabaviše sa krasnim pjevanjem, deklamiranjem i predstavljanjem i do suza nas ganuše svojim ponašanjem.

Mi ostajemo žalostni njezinim gubitkom a čestitamo Družbi, da joj je povjerila vodjenje svojeg Zabavišta u jednoj dosta izloženoj točki, a Lovrancima opet čestitamo na toj sreći, da su dobili vrijednu uzgojiteljicu za svoju djecicu. Nećemo, da ju hvalimo, djela će pokazat, što je bila, što je i što može.

Voloski kotar:

Zabava u Mošćenicama. „Hrvatska čitaonica" u Mošćenicama priredjuje u nedjelju dne 10. septembra u društvenim prostorijam zabavu kao proslavu desetgodišnjice svog obstanka uz sudjelovanje ondješnjeg tamburaškog zbora. Program zabave jest slijedeći: 1. „Proslov" govori g. C. Rubinić. 2. Dukić: „Sirena", dvopjev uz pratnju tamburaškog zbora. 3. Ipavec: „Slovenec sem", pjeva mješoviti zbor. 4. Dukić: „Marica", mazurka udara tamburaški zbor. 5. Predstava: „Jankova politika ili ženitba Petra Pavlovića" šaloigra u 1 činu. 6. Tombola. 7. Ples i tijekom njega šaljiva pošta. Na večer palenje vatrometa. Svirati će odio trsatsko-sušačke glazbe. Ulaznina za gospodu K 1·40, za gdje i gdjice 70 filira. Početak točno u 7½ s. na večer.

Upisivanje u „Delavsku školu" u Kastvu. Ravnateljstvo te škole javlja, da će se upisivanje za I. razred vršiti dne 14. i 15. septembra o. g. od 9—12 sati prije podne, a za nedjelni tečaj dne 17. septembra o. g. od 9—11 sati prije podne.

Kasnije prijave neće se u obzir uzeti. Toliko na znanje onim, koji kane svoju djecu u tu vrlo važnu i koristnu školu upisati.

Porečki kotar:

Iz Novevasi. Prošle nedjelje upriličiše porečka gospoda nekakav izlet željeznicom u Višnjan. Na prolasku kroz Novuvas nisu se na našoj postaji usudili — kao po običaju — provocirati svojim „kulturnim" povicima, jer su dobro upamtili lekciju, koju smo jim dali na 28. maja t. g. prigodom leginog plesa ovdje. Uz to bio je i bieli dan, pak se ti „junaci" uplašiše dana. Nu to njihovo „junaštvo" probudila im je noć, kad se vraćahu iz Višnjana. Oko 10 s. večer dodjoše na postaju Novuvas, kad je sve spavalo i mirno bilo. Još ipak dok je vlak stajao nisu se ufali dati od sebe glasa; ali kad je vlak iz Novevasi krenuo, da ste čuli i vidjeli te „junake" noći: nastude divlje urlikanje supijanih ljudi, vikanje „fora i šćavi di Villanova", „abasso i croati, sporchi, vigliacchi", „Viva Italia" — sve to uz tulenje pjesme „I tre colori" i „Del si". — Čudimo se političkoj oblasti, da trpi i dopušta takve izlete naših nespašenjaka; velimo samo da se čudimo, dok ćemo mi na indiferentnost političkih oblasti ostati takodjer indiferentni u pogledu povika proti Austriji a za Italiju, ali što se tiče uvredljivih povika proti nama poručujemo porečkoj signoriji, da im tih nećemo zaboraviti, te će već doći prilika, kad ćemo im na njihove „kulturne" pozdrave od prošle nedjelje pošteno odzdraviti.

Koparski kotar:

Iz Lanišća. Lijepih je godina prošlo a da nije bilo kod nas tako slabe ljetine kao što je ove godine. Nesretna suša, koja se je ove godine kod nas udomaćila odnesla nam je sve poljske pridjelke. Cijeli je buzetski Kras ispit i izgoren, pa kao da se to naše kamenje podvostručilo te izgleda sve kao gola pustinja.

Krumpira nema baš ništa, kupus, zlo i naopako a ono malo kukuruza posušeno je i uvenuto. A da bude mjera vrhom puna, pridruži se k tome bolest na blagu i mnogom je gospodaru otela i zadnju mrvu nade: crknuo mu vol ili krava ili tele ili krmak.

Ljudi su u zdvojnosti, jer znadu što ih čeka, ne bude li brze pomoći: Crna će im osvanuti zima, bit će glada i nevolje ljute!

Obraćamo se do naših zastupnika, da se čim prije zauzmu kod vlade za kakvu potporu odnosno da se gdjegod u blizini otvori kakvu javnu radnju, gdje bi si ljudi mogli nešto zaslužiti, da si malko olakšaju teško breme sadanjeg života. Ne bude li toga, bit će zlo, biti će glada!!

*

Za Družbu sabralo se u Lanišću na „Narodni blagdan" K 24·70. — Novac je bio otposlan Ravnateljstvu Družbe.

Razne primorske viesti.

Klub hrvatsko-slovenskih zastupnika na istarskom saboru, obdržavao je dne 4 septembra 1911. u Divači svoju sjednicu na kojoj je stvorio sliedeće zaključke:

1. Pošto je narodno vieće u Pazinu dne 9. julija 1911. odlučilo, da se učiteljska škola iz Kastva premjesti, i da mjesto kamo da se smjesti, ustanovi klub hrvatsko-slovenskih zastupnika na istarskom saboru, to ovaj odlučuje, da se smjesti u Pazin ili u Pulu.

Za bezodvlačno provedenje te odluke zabire se odbor od 4 lica, koji ima istodobno poraditi da se u Kastvu ustanovi podpuna c. k. obrtna škola sa hrvatskim naukovnim jezikom.

2. Stogodišnjica rodjenja blagopokojnog biskupa Dobrile imade se proslaviti u cieloj Istri, jedinstveno, kao obće narodna spomen-slava, te se u svrhu priredbe te proslave imenovao odbor od 4 lica, koji ima o tóm i s drugimi raspravljati.

3. Na poziv stranke prava za sudjelovanje kluba kod jedinstvene organizacije svih pravaša u svim hrvatskim pokrajinama, zaključuje se, da klub nije pozvan, da u tom pitanju stvori zaključak, te izjavlja, da njegovi članovi teže za ujedinjenjem svih Hrvata i da će gdje budu mogli svoju k tomu doprinieti.

4. Zaključuje se konačno pozvati sve hrvatsko slovenske obćine Istre, da priobće klubu ili zastupnicima na carevinskom viećn, što su poduzele kod c. k. vlade i zemaljskog odbora u svrhu ublaženja biede nastale u pokrajini usljed tuče i velike suše.

Sazlv zemaljskih sabora. Iz bečkih listova doznajemo da je vlada odlučila sazvati zemaljske sabore naše pole monarhije te da se je u tu svrhu obratila na pojedine zemaljske odbore, da doznade njihovo mnienje. Zemaljski sabori imali bi biti sazvani u drugoj polovici ovoga mjeseca te bi mogli zasjedati tamo do polovice oktobra, jer bi se tada imalo sastati carevinsko vieće.

Doznajemo iz pouzdana izvora, da je primio i istarski zemaljski odbor poziv, da se izjavi glede eventualnog saziva. našega sabora. Neznamo jošte što je ili što će odgovoriti istarski zemaljski odbor, ali držimo da bi morao svim silami uzraditi na to, da se naš sabor svakako sastane. Ako ikada a to je sada sastanak istarskog sabora neobhodno potrebit i to obzirom na težke posljedice, koje je ljetos u našoj pokrajini izazvala tuča i suša. Te posliedice oćutititi će stanovničtvo naše pokrajine sada na jesen i u predstojećoj zimi, koja će mu biti crna, dapače veoma crna nebude li brze i izdušne podpore od strane carske vlade i zemaljskog sabora za ublaženje biede. Kad nebi imao istarski sabor nijednog drugog pitanja za raspravu, već samo ovo pitanje biede i nevolje, koja će nastati u pokrajini moralo bi ponukati istarski zemaljski odbor da isposluje kod carske vlade sazov našega sabora.

Stanovničtvo Istre, koli slavensko, toli talijansko, neće da znade za prkos i za gospodske hire talijanske vladajuće svojte već ono hoće, ono zahtjeva, da mu se pruži pomoć u nevolji, koja ga je snašla, bilo podporama, javnim radnjama, živežom, krmom itd. Potreba je velika, bieda je silna i zemaljski sabor Istre mora ju ublažiti.

Odlikovanje. Njeg. Veličanstvo podielilo je previšnjom odlukom od dne 26. 8. o. g. c. k. zemaljskomu školskomu nadzorniku g. Franu Matijčiću red željezne krune III. razreda. — Čestitamo srdačno!

Dozvoljeno hodočašće. Pošto je Trst sa okolicom proglašen neokužen od kolere, c. k. poglavarstvo u Gorici je opozvalo svoju odluku o zabrani hodočašća na Sv. Goru i na Grad kod Mirne, i ujedno dozvolilo hodočastiti u ta svetilišta. Do daljnje odredbe zabranjena su hodočašća u spomenuta mjesta iz sudbenog kot. koparskoga.

Gospodja koja drži do zdrave njegove kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

liljansko-mlječnim sapunom (Steckenpferd-Lilienmilch-seife)

(Marka konj na palici)

od Bergmann & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

Zahvala.

Svoj rodbini, prijateljima i znancima, koji su nastojali, da nas na budi koji način utješe u našoj neizmjernoj boli prigodom gubitka našega nezaboravnoga

SLAVKA

izrazujemo ovim svoju najdublju zahvalu.

Milka, Zlatica, Miro, Petar, Liljana braća. — **Ante i Foška Žmak** roditelji.

Oglas!

Podpisano daje na obće znanje da će se u Dekanima dne 9. rujna o. g. obdržavati redoviti godišnji sajam rogatom marvom, konjima, magarcima i svinjama, te drvom potrebitim za gradnje i vinogarde, ka što i drugim potrebštinama za gospodare i vinogradare.

Glavarstvo obćine Dekani dne 5. 9. 1911.

Josip Piciga v. r. načelnik.

Prodaje se jeftino svakovrstno pokućtvo i namještaj Hotela „Belvedere" u Puli.

Jeftino češko PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolje K 12·—
biele pahuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 30·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta FILSEN, Česka.

Br. 2788/11.

Natječajni oglas.

Otvara se natječaj za dobavu živežnih potrebština za upravu c. kr. kazniona u Primorju (Kopar i Gradiška) za g. 1912.

Ima se takodjer ispuniti potrebština gorivog te ogrijevnog materijala.

Vrst i količinu predmeta, koje treba dobavljati, mogu zanimane osobe uvidjeti kod ovog državnog nadodvjetničtva iz uvjeta, koji stoje na razpolaganje zanimaocima.

Pismene ponude, obskrbljene biljegom od jedne krune upraviti će se ujedno sa možebitnim uzorcima onoj kaznionici, na koju se dobava dotičnog predmeta odnosi.

Ponudu, priklopivši joj uvjete dobave, treba podpisati vlastoručno, te naznačiti predmet dobave.

Zapečaćeni će omot nositi naslov: „Ponuda objavljena u natječajnom oglasu dd. 2. rujna br. 2788/11."

Rok za podnešenje ponude traje do 12 sati o podne dneva 26. rujna t. g.

C. kr. državno nadodvjetničtvo.

Trst, dne 2. rujna 1911.

C. kr. dvorski savjetnik Dr. Cherslch m. p.

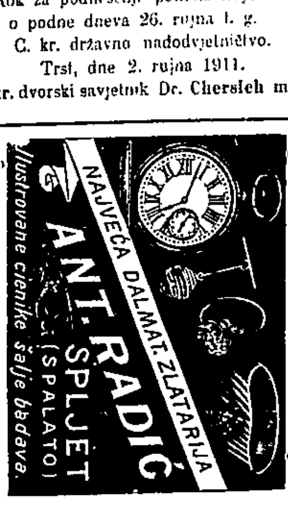

Najizvrstnije i najbolje tambure pravi i razašilje
Prva sisačka tvornica tambura
J. STJEPUŠIN,
SISAK (Hrvatska).

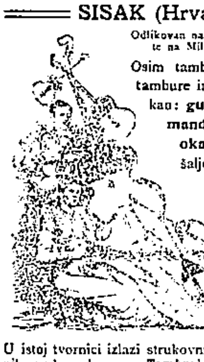

Odlikovan na Parižkoj izložbi g. 1900 te na Milenijskoj izložbi 1896.

Osim tamburah i skladba za tambure imade razna glazbala kao: **gusle, citare, gitare, mandoline, harmonike, okarine** itd. za koje se šalje poseban cijenik sa slikami.

Veliki ilustrovani cienik šalje svakomu franko i badava.

U istoj tvornici izlazi strukovni tamburaški mjesečnik pod naslovom »Tamburica« koji donosi uz pouku i krasne tamburaške skladbe a stoji na godinu samo 8 kruna.

Javna zahvala

Podružnici u Trstu „Croatiae" osiguravajuće zadruge u Zagrebu, izrazujem ovim priznanje za savjestnu procjenu i kulantnu isplatu štete, nastale na mojoj imovini požarom od 23. srpnja t. g. preporučujući svima ovaj domaći zavod

Grbac Grgo pok Grge
Lanišće (Istra).

Seljački posjed u obćini Lovran, srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Pošćića u Voloskom.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima prokušan **proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli **organizam.**

Ciena 1 bočici [illegible]

Dobiva se samo u ljekarni k sv. Petru

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica.

Narodni Dom u Pazinu, Hotel i reštauracija.

Čast mi je objaviti pošt. obćinstvu širom sve Istre, da sam sa **1. septembra t. g.** preuzeo HOTEL I REŠTAURANT „NARODNOG DOMA" u PAZINU, snabdjevši istu sa svim potrebitim konfortom, gdje će cienj. gostovi biti podvoreni na podpuno zadovoljstvo.

Uzdajuć se u svoju vještinu u gostioničarskoj struki, nastojat ću, da cienj. moji gostovi budu posvema zadovoljni toli sa dobrom domaćom hranom sa izvrsnim pićem.

Preporučujuć se svim našima u gradu Pazinu i po ostaloj Istri bilježim se veleštovanjem

ANTUN PETRIŠ.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRVA SLAVENSKA TVORNICA
IGRAĆIH KARATA U LJUBLJANI.

ALFA

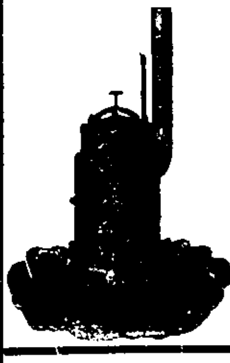

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike! Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga **Alfa Separator,** Beč XII/3.

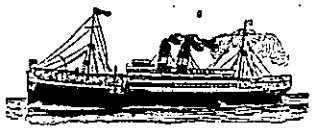

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu između Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, ticuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: **Argentina . . . . 16. septembra** Almeria*)

"

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, ticuć: Spljet*), Gruž*), parob.: **Francesca 21. septembra** Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru **I. Novak** u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Najbolji češki izvor!

S. Benisch

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očihano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, puhuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao sniег bielo, očihano 6·10 K, 8 K; 1 kg puhuljica, siro 6 K, 7 K; biel fine 10 K; **najfinije prane puhuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim puhuljastim perjem 16 K; polu puhuljice 20 K, puhelice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razdilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen

Svako patvarsnje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznено po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti ploć., specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

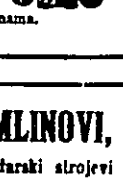

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekline, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tjelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posuda stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

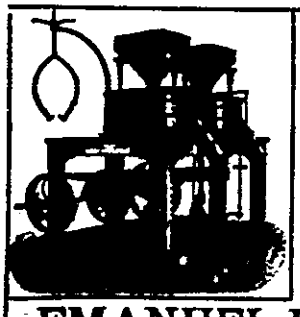

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najfinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2/b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Marka Zvezda

THOMASOVO BRAŠNO

Pošto se u zadnje vrieme često nude na prodaju troske nikakve vriednosti za Thomasovo brašno, kod kupovnine treba paziti na brašno od Thomasove troske, na olovo i napis na vreći.

THOMASOVO BRAŠNO, marka Zviezda,

prodaje se uz jamstvo od naših zastupnika

HERMAN TURECK & Co. — TRST, via Sanità br. 8.

Ponude sa izvornim cienama dobiju se odmah na zahtjev.

DRUŠTVO PROIZVODNJA THOMASOVIH FOSFATA.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na Ricel, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. julija do 30. oktobra 1911.

Pruga: Punat-Krk-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	⋁PUNAT . . . . ↑	dol.	4.50
6.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	, ...	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
6.20	odl.	, ...	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska . . .	odl.	3.05
7.—	odl.	, ...	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	, ...	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA . . . ⋀	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Baška i natrag.

Svake nedelje	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svake nedelje
prije podne				po podne
7.35	odl.	⋁RIEKA . . . . ↑	dol	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	, ...	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.45	odl.	, ...	dol.	6.10
12.—	dol.	↓BAŠKANOVA . ⋀	odl.	2.50

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i natrag.

Svaki poned	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki poned.
prije podne				po podne
7.35	odl.	⋁RIEKA . . . . ↑	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	, ...	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	, ...	dol.	8.10
1.25	dol.	↓LOŠINJVELI . ⋀	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malom Lošinju, luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Subotu Nedelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Petak Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	⋁Baška . . . . ↑	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
[illegible]	odl.	, ...	dol.	4.50
8.45	dol.	↓Rijeka . . . ⋀	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt. Subotu
prije podne				po podne
7.35	odl.	⋁Rijeka . . . . ↑	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	, ...	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	, ...	dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab . . . . ⋀	odl.	2.30

Brza pruga: Rab-Lošinjmali.

Svakog četvrtka tamo i natrag.

4.45 pr. p. odl. RAB . . . . . dol. 7.30 na večer
8.15 " " dol. LOŠINJMALI . . . . odl. 4 — po pod.

U Malom Lošinju priključak na parobrode 'brze Pruge Trst-Kotor. (S/S „Baron Gautsch" i „Prinz Hohenlohe".)

Pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Krk-Baška Rab i natrag.

Svake srijede	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svakog petka
prije podne				po podne
10.30	odl.	⋁RIEKA . . . . ↑	dol.	7.20
11.05	dol.	Opatija	odl.	6.45
11.15	odl.	, ...	dol.	6.35
11.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
11.40	odl.	, ...	dol.	6.10
po podne				
2.—	dol.	Krk	odl.	3.50
2.10	odl.	, ...	dol.	3.40
3.30	dol.	Baška	odl.	2.20
3.35	odl.	, ...	dol.	2.15
5.25	dol.	↓RAB . . . . ⋀	odl.	12.25

Uvjetno pristajanje u Puntu i Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda	Subota
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	10.30	odl.	⋁RIJEKA . . . . ↑	dol.	5.—	4.15
8.10	11.05	dol.	Opatija	odl.	4.25	3.40
8.20	11.15	odl.	, ...	dol.	4.15	3.30
9.40	12.35	dol.	Bol	odl.	2.55	2.10
9.50	12.45	odl.	, ...	dol.	2.45	2.—
10.40	1.35	dol.	Mošnje . . .	odl.	1.55	1.10
10.50	1.45	odl.	, ...	dol.	1.45	1.—
11.20	2.20	dol.	Krk	odl.	1.15	12.20
11.30	2.25	odl.	, ...	dol.	12.55	12.10
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	—	dol.	Baškanova . . .	odl.	11.35	—
1.30	—	odl.	, ...	dol.	11.15	—
2.20	4.20	dol.	Rab	odl.	9.25	—
3.40	4.45	odl.	, ...	dol.	9.15	—
4.05	5.10	dol.	Lun	odl.	8.50	—
4.10	5.20	odl.	, ...	dol.	8.40	—
5.20	6.30	dol.	Veli Lošinj . .	odl.	7.15	9.20
5.30	6.40	odl.	, ...	dol.	7.05	9.10
5.40	6.50	dol.	Mali Lošinj*) .	odl.	6.55	9.—
7.50	7.—	odl.	, ...	dol.	6.45	8.45
6.40	7.40	dol.	↓NEREŽINE . . ⋀	odl.	6.—	8.—

*) Luka Sv. Marta.

Uvjetno pristajanje u **Puntu** i **Lopara.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Broj 37. Pula, u četvrtak dne 14. septembra 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće. } na godinu 5 K za seljake } ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Pripomoć narodu.

Godina 1911. ostati će u poviesti naših južnih pokrajina u gospodarskom pogledu crnim slovima zabilježena. Što se liče napose naše Istre, to moramo sa žalošću ustanoviti, da se mršavije gospodarske ljetine u ovo doba godine, nesjećaju ni najstariji ljudi. Ono što je bilo preostalo u vinogradih, na polju i livadama po povodnji i tući, spržila je žestoka i dugotrajna suša prošloga i tekućega mjeseca posve. Riedko kad izgledaše istarski vinogradi, polja i sjenokoše tako krasno i bujno kano ljetošnjega proljeća. Naši gospodari seljaci ili kmetovi uživali su od zadovoljstva, što će im se već jednom bogato naplatiti trud i silni trošak, što ga uložiše u obdjelavanje svojih posjeda. Obilna košnja, izdatna žetva i bogata trgatba imala je zacieliti našemu seljaku težke rane, što mu ih zadaše posliednje loše ljetine. Ali se je sirota u svojih bujnih nadah ljuto prevario. Elementarne nepogode posjetiše ga i ljetos kako i predjašnjih godina, dapače i u većoj mjeri.

Već za rana proljeća pobila je nesretna tuča jedan dio Liburnije, uništiv dobar dio vinograda i njiva. Nekoji krajevi srednje i zapadne Istre oštećeni bijahu povodnjom koja je poplavila livade i sjenokoše ležeće u dolinah uz neuredjene rieke i potoke.

Težki udarac zadesio je dobar dio Istre u noći od 14. na 15. junija o. g. za strašne oluje, koja je biesnila na našim obalama i u nutarnjosti pokrajine. Silni vjetar i neobično gusta i debela tuča nanesoše neprocjenjivih šteta. Najgore prošao je sjeverni, najsiromašniji dio naše pokrajine. Veći dio obćine Podgrad, dobar dio obćina Materija, Očizla-Klanec, sjeverni dielovi obćina Dekani, Marezige, te dielomice i obćine Dolina i Pomjan postradaše od oluje i tuče. Jednak je udes zadesio i stanovničtvo u sudbenih kotarih Piran, Buje itd. Oni krajevi Istre, koji ostaše od oluje i tuče tada poštedjeni, izgledali su vrlo krasno. Nu i oni imali su da ćute težke posliedice elementarnih nepogoda. Mjeseca julija potukla je tuča svu obćinu Rovinjsku i dielomice susjedne obćine. Došla je zatim na red obćina Poreč sa susjednim obćinama. U porečkoj obćini bilo je tolliko vinskog poroda, da se jedan od boljih naših seljaka prije tuče pohvalio da, će pridielati — ako dade — 150—200 stolitara vina, a upitan poslije tuče, — reče — da ga neće imati ni za *berandu**). Nu još veće zlo je moralo nadoći.

Naša je pokrajina kao malo koja, zbog svojih golih brda i pustih ravnina, izvrgnuta tako rekuć svakogodišnjoj suši. Kod nas uniđi — kako je poznato — tolo veća ili češća suša polja i hrvade. To vriedi osobito za izločni i sjeverozapadni dio pokrajine, te za naše otoke, gdje su plitke zemlje, pieskovito tlo i niske ili nikakve šume.

*) Jako razvodjeno ili loše vino za domaću potrebu.

Nastupi li pako dugotrajnija i žešća suša, kao što je to ljetošnja, tada nebivaju poštedjene ni duboke i tuste zemlje, kaošto su one u srednjoj i zapadnoj Istri Takova suša zavladala je ljetos našom tužnom pokrajinom. Biti će skoro dva mjeseca, da nije bilo u našoj pokrajini obilatije kiše, a imade krajeva, gdje nije palo već dva mjeseca ni kapi kiše. Ako se promisli, da je za to vrieme sunce božje grijalo našu zemlju izvanrednom žestinom, to će se lahko pojmiti zašto su naše livade i sjenokoše i naša polja ostala crna i pusta kano usried zime i zašto strše mladice na trsju lišene lišća i vise grozdovi drobnih i tvrdih jagoda.

Siromašnom gospodaru nestali će još jedne nade tamo, gdje nebijaše tuče — ako obilata kiša što brže nenakvasi zemlju njegovih vinograda. Nebude li brze i obilate kiše, tad se u Istri neće moći ljetos govoriti o kakovoj berbi ili trgatbi ni tamo, gdje su vinogradi od tuče pošteđeni ostali.

Zbog dugotrajne i žestoke suše trpi naša pokrajina — i inače siromašna na vodi — silnu nestašicu od vode. Riedke su kod nas gradske obćine, koje razpolažu obilatom vodom a od seoskih obćina nabrojiti bi se dalo na prste jedne ruke one, koje imadu dostatno vode u redovitih okolnostih. Naše je pučanstvo, osobito u seoskih obćinah prisiljeno da traži pitku vodu po više sata daleko, dočim skapava blago od žege i žedje ako nema kakve kaljuže, potoka ili korita u blizini.

Tužna je to ali vjerna i istinita slika, koja nam se predočuje u Istri i na koju smo htjeli upozoriti sve one čimbenike, koji su dužni i zvani, da se na vrieme sjete naroda koji zastupaju ili predstavljaju, a osobito oni koji ga trebaju kao marna porezovnika i pouzdana vojnika.

Naši će narodni zastupnici stalno uložiti sve svoje sile koli u državnom toli u zemaljskom saboru a da se biednomu i stradajućemu narodu priskoči u pomoć u težkoj nevolji, koja ga je snašla zbog težkih elementarnih nepogoda. Složnom i obćenitom vapaju naroda i njegovih predstavnika neće se moći da ogluše ni državne ni zemaljske oblasti kod tolike biede i nevolje stanovničtva pokrajine koja spada medju najsiromašnije i najzanemarenije austrijske zemlje. Narodni naši zastupnici poduzeše već u tu svrhu prve korake na prvom kratkom zasjedanju carevinskoga vieća, a na posliednjem sastanku sviju naših državnih i zemaljskih zastupnika na Divači zaključiše, da se pozove sve naše obćine, da priobće klubu ili zastupnicima na carevinskom vieću, što su poduzele kod c. k. vlade i zemaljskog odbora u svrhu ublaženja biede nastale u pokrajini usljed tuče i velike suše. Tomu pozivu nesmiju se oglušiti upravitelji naših obćina, ako im u istinu dobro ista leži na srcu.

Stradajućem stanovničtvu mora da pomegne i država i pokrajina — jer je po treba velika a bieda nastali će strašna.

U državnom saboru čuti će se stalno još glas naših državnih zastupnika, a kad se nebi moglo čuti glas naših zemaljskih zastupnika u zemaljskom saboru, pala bi sva odgovornost i sva sramota na talijansku saborsku većinu.

Proslava desetgodišnjice „Istarske Vile" u Kastvu i blagoslov njezinoga barjaka.

Zabavni odbor za tu proslavu, na čelu koje bijaše obće obljubljeni obćinski liječnik Dr. Dabović, radio je dulje vremena i tim napornije čim se je više približavao dan proslave za to da svečanost predje čim sjajnije; i njegov rad bio je u podpunoj mjer blagoslovljen. Proslava je izpala a da nije mogla bolje i ljepše. Kastavci su si opet osvjetlali lice, a susjedna mjesta sa svojimi družtvi, pa i bieli Zagreb sa svojim jednim družtvom, izkazala su osobitu postu Kastvu.

Upravo to društvo iz Zagreba, pjevačko društvo „Sloboda", sa svojim predsjednikom Gjulom i podpredsjednikom Smekom na čelu, došlo je najprvo, već jutarnjim brzovlakom iz Rieke u Matulj, gdje bijaše dočekano od nekojih članova zabavnoga odbora. Od Matulja neki su se odvezli, a drugi su išli pješice do Kastva, gdje ih je pod navlas napravljenim slavolukom pred crkvicom Sv. Sebastijana pozdravio naj srdačnije obćinski načelnik, prevrednu Kuzmar Jelušić, radujuć se osobito što može pozdraviti gostove iz prestolnice svih Hrvata. Odgovorio mu je predsjednik Gjut uzluzen što može kao Banovac Hrvat pozdraviti za hrvatstvo Istre toli zaslužni Kastav.

O 10½ bila je u župnoj crkvi Sv. Jelene svečana sv. misa u troje. U odsutnosti župnika dekana pjevao ju je prof. Vj. Spinčić, uz asistenciju mjestnoga kapelana Cizela i novonamještenoga kapelana na Volovskom Lukšića. Posto je manjkao orguljaš učitelj Sprachmann, a isto tako i njegov zamjenik učitelj Ryslavy, i pošto se nisu pobrinuli za onoga koj bi ih zamjenio, to se je sv. misa služila bez orgulja. Pjevao je na orguljama ženski zbor „Istarske Vile", i odgovarao misniku. Članovi „Istarske Vile", i odgovarao misniku. Članovi „Slobode", koji su svi bili kod sv. mise, i koji su za prvi put čuli službu Božju u narodnom jeziku, bili su silno raz dragani i molili su možda pobožnje nego ih igda u svojem životu.

Oko 2 sata odputili su se članovi zabavnoga odbora, pracem sa nekoliko domaćih Sokolova i sa lepim brojem gradjana i gradjanka na „Križice" izpod Kastva, da tu dočekaju bratska društva. I imali su što dočekati. Tu su se sakupila društva „Udruga sv. Mihovila" iz Rubeši, „Sokol" Volovko-Ičanjski, „Primorski Hrvat" iz Trsta, „Sklad" iz Bakra, sva sa svojimi zastavami, onda pjevačka, glazbena i je[illegible] društva iz Sv. Mateja, Srdoča, Zamela, Matulja, Trinajstića, Rukavca i Rieke. Cela povorka je onda, praćena „Jadranskom glazbom" iz P[illegible], krenula put Kastva, te [illegible]

ševljeno pozdravljena od mnogobrojnoga sakupljenoga občinstva, sustala, da bude svjedokom blagoslova i razvitja barjaka „Istarske Vile". Pod svodom crkvice Sv. Sebastijana bio je pripravljen stô bielo pokriven sa sv. križem i dviema gorućima sviećama, i tu se je našao u svečanoj crkvenoj odori, vrlećastni župnik Brsečki Rajmund Jelušić, gdja. Božica Dra. Dabović, prof. Spinčić, Rud. ff Jurinac i Ljudevit Jelušić, kao i obćinski načelnik Jelušić. Župnik Rajmund Jelušić, izrekav zgodno slovo, u kojoj je napose iztaknuo pjesnika Mihanovića i njegovu „Liepu našu domovinu", i izazvav svojim riečima burno odobravanje, blagoslovio je krasan barjak, izradjen po kćeri jednoga Kastavca u Trstu. Gospodja Božica Dra. Dabović kao kumica privezala je na barjak hrv. vrpcu, te svojim milozvučnim glasom, izrekla slovo, nadahnuto tolikim njeznim domoljubnim žarom, da je izazvala mnogu suzu. Prof. Vj. Spinčić, kao kum, dignuo je tad barjak te držeć ga izrekao njekoliko riječi u slavu „Istarske Vile", i predao ga barjaktaru Rud. Jurincu, koj je sa svoje strane svečano obećao i potvrdio sa „Tako mi Bog pomozi", da će on i njegov zamjenik (Ljudevit Jelušić) i njihovi nasljednici čuvati barjak kao alem-kamen, visoko ga nositi i snjim i s Vilom pronositi slavu hrvatskoga imena. Za tim je sliedilo zabijanje zlatnih čavlića na stjeg barjaka. Tu su učestvovala sva društva i mnogi privatnici, izrekav svaki po koju želju „Istarskoj Vili" i Hrvatskoj domovini. Iza svršenoga toga čina išlo je cielo sabrano društvo, pod zvukove glazbe na „Crekvinu" gdje je skoro iza toga počela pučka zabava, kod koje se je sve točke bogatoga razpereda na najveće zadovoljstvo izvelo. Tu je pjevala svečarica „Istarska Vila", „Sloboda" iz Zagreba, „Sklad" iz Bakra, „Primorski Hrvat" iz Trsata, „Lovor" iz Volovskega-Opatije; svirala, osim službene glazbe, mlada „Narodna glazba" iz Trinajstića, udarali na tamburama tamburaški zborovi „Čitaonice" iz Srdoča, „Hahuljana" iz Sv. Mateja, „Nade" iz Matulja, „Sloge" iz Zamela i „Istarske Vile". Tu su govorili, sciencé se dužnimi, ili od občinstva za to aklamirani, Dr. Dabović, prof. Vjekoslav Spinčić, načelnik Božo Dabrović, svećenik iz Rieke od društva "Sloge" Bojan, član Zagrebačke „Slobode" Fabris. Tu se je veselilo, radovalo od srca, bilo upravo uznešeno u ljubavi do bratstva, sloge, do hrvatstva. I pjesme, i tamburе i glazbu, popraćivalo se je od mnogobrojnoga občinstva burno. Pjevačka društva bila su aklamacijama prisiljena i dodati po koj komad. Svi su lijepo pjevali, svirali, udarali na tamburice, svim se je hvalilo i odobravalo; najviše društvu „Slobodi" i zato jer je njezin zbor bio jak (24 muža) i divno pjevao, i za to, jer je to društvo došlo iz krasne prestolnice svih Hrvata, iz srca Hrvatske domovine. I „Slobodaši" smiali su se skoro u Kastvu, te bili kao doma medju tamošnjim našimi [illegible]

uzeo je Dolfo Jelušić, i zadovoljio podpuno sa jićem i sa pićem i sa podvorbom.

Koli moralni toli materijalni uspjeh proslave bio je upravo sjajan, te za Kastav i njegove prijatelje dičan.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Štrajk zidara u Puli prestao. Nakon dva i pol mjesečnog krzmanja prihvatili su se zidari u Puli prosle subote opet rada. Štrajk je prestao pod častnim uvjetima zidara i poslodavaca, tako da nema ni pobjeditelja ni pobijedjenih, ali mnogo ranjenih t. j. jako oštećenih na jednoj i na drugoj strani u materialnom pogledu.

Izlet u Medulin odgodjen. U prošlom broju najavljeni izlet za Medulin u nedjelju, neće se obdržavati ove nedjelje. Odbor Sokola nas umoljava, da javimo, te se taj izlet za sada neće obdržavati, ali svakako neće proći dugo da će se moći obdržati sa većim sjajem i slavljem.

Crnogorski kralj u Puli. U subotu bio je u Puli sa svojom jahtom „Rumija" crnogorski kralj Nikola. Došao je iz Rieke-Opatije. Razgledavši Brionske otoke u subotu poslje podne odputovao je u nedjelju jutrom u Trst odakle je pošao u Mletke. U njegovoj pratnji nalazi se dvorski liečnik Dr. Perošić, majori Tomanović i Gjurosković, tajnik Živković i osmero sluga.

Japanci u Puli. Od četvrtka do nedjelje boravile su u našoj luci dvie japanske ratne ladje. Te dane sretalo se na puljskim ulicama na svakom koraku skupine japanskih vojnika. Vrlo karakteristični tipovi, malenog uzrasta, a svaki sa staklenom bocom o ramenu, punom kuhanog čaja, kojeg bi usred ulice iz boce pili. Inače su se vojnici ponašali vrlo pristojno i trijezno, te nije bilo vidjeti da koji od njih galami ili se valja ulicom. — U nedjelju odputovali su u Maltu, odkale će kroz Sueški kanal u Japan.

Narodni darovi. Prigodom odlaska br. Bjelića a na predlog F. Milića sakupljeno je medju nekojim puljskim sokolašima za Družbu K 5·20. — G. Anton Udovičić daruje za hrvatske škole u Puli K 25·— prigodom namirenja svog zajma u Posujilnici. — Živili i našli nasljednika.

Kolodvorska gostiona u Kanfanaru imade se iznajmiti već 1. decembra o. g. dotično i 1. novembra ako se u to doba nadje sposoban i pripravan molitelj.

Odnosnu molbu valjano biljegovanu sa ponudom godišnje najamnine treba odpremiti ravnateljstvu c. k. državnih željeznica u Trstu.

Javna dražba Na občinskom glavarstvu u Kanfanaru staviti će se dne 30. o. mj. na javnu dražbu gradnju ceste Sošići-Lim. Ponude prima se pismene i ustmene. Radnja je procienjena na K 36.000. Položiti valja jamčevinu u iznosu od 19% proračunane svote. Nacrti i troškovnik nalaze se u obć. uredu.

Voloski kotar:

Iz Mošćenica nam pišu: Već više vremena niste u Vašem cienj. listu donesli nikakove viesti iz našega mjesta kao da nema kod nas nikakovih novosti a kad tamo imao bih Vam javiti toliko toga, ali ću se za danas ograničiti samo na najvažnije i to samo u kratko.

*

10-godišnjica Hrv. Čitaonice u Mošćenicah navršila se je 25. prošloga mjeseca pak će buduće nedelje biti zabava kao spomen-slava, kojom će se prigodom okupiti sve što je poštenijega i boljega kod nas.

Osnovanjem pučkog društva „Sloga" u Mošćeničkoj Dragi dne 3. ov. mj. ispunila se je davna želja i potreba Drage i okolice te će tako i onaj dio našega naroda a osobito mladji imati svoje sastajalište, svoju čitaonicu i knjižnicu, pa će tako i oni živiti drugim životom i pokazati svietu da nisu ostali i da neće ostati zadnji i guri od drugih. Novomu društvu želimo dug i sretan život na korist i prosvećenja naroda.

*

Glavna godišnja skupština društva za poljepšavanje mjesta u Mošćeničkoj Dragi obdržavat će se u nedjelju dne 17. ov. mj. oko 3½ sata poslije podne. Tom će prigodom članovi doznati što i kako je to mlado društvo poslovalo u ovo kratko vrieme što obstoji. A čut će se takodjer što i kako će se u budućoj godini poslovati. Nadamo se da će svakoga člana obveseliti, kad će čuti, kako je društvo lepo napredovalo.

*

Naše pučko škole dobivaju ove godine dvije nove mlade sile i to u Mošćenice dolazi gdjica Jurinčić a u Dragu gdjica Šuflć. Tako će i jedna i druga škola imati po dvije učit ljske sile. Kolike li razlike od danas i pred dvije godine u tomu. Pred dvije godine za cielu župu 1 učitelj a danas 2 učitelja i 2 učiteljice.

Zahvalni moramo da budemo g. nadzorniku na tomu, jer sa školom dolazi pomalo k nama prosvjeta, napredak, probudjenje i sve što je dobro i pošteno.

*

Gradnja mula u Mošćeničkoj Dragi lieno i brzo napreduje tako da će već ove godine biti dobar dio gotov. Ali da čujete kritiku domaćih vještaka ovrhu mjerta. Tu grozno prolaze austrijski inzinjeri! A imaju i pravo ti domaći kritičari, jer će zbilja biti mršavo pomoženo ovim mulom. „Da bonaci bit će dobro", govore ljudi, „ali po buri i jegu nikako!"

Porečki kotar:

Trgovcem sa grožđem i vinom daje se ovim do znanja, da se daje u najam konoba družbine škole u Ferenci kod Vižinade (Istra). Pošto u tom kraju se pokazuje lijepa berba, ako bi koji naš trgovac želio doći sakupljati vino i grožđe u ovu konobu neka se obrati na g. Matu Benkovića, trgovca u Ferenci, p. Vižinada (Istra).

Koparski kotar:

Narodno Polje kod Buzeta. Nova školska zgrada ispod Buzeta sa četiri posebna (odjelita) učiteljska stana uz nju, što sve tvori kratku „ulicu", bit će domala sasma gotova ili bolje: gotova je.

Pred zgradama poprjek Polja uredjena je lijepa široka cesta sa nasadjenim drvoredom. Da ne budu štetovale kiše ni vlaga tlo se na gusto kanalizovalo. Rečena školska zgrada četiri kućice za učiteljska stanovanja, pak „stari" N. Dom, te još tri nove kuće privatnika zametak je ovdje novom naselju, što ga diže narodna misao. Naši občinari na čelu sa svojim glavarstvom ovim pothvatom podigli su sebi čast pokazavši time, da stoje na visini vremena. Ljudstvo jedino žali, što se sagradio natrag 15 godina novi zvonik i vodovod u Buzetu. Novi ljudi, nove misli i želje, al pogrješke se ne dadu, bar ovakve, ispravljati.

Van iz okućenih istarskih gradića, van u polje, u slobodu! To budi nama svima u Istri težnjom. Naši „prijatelji" Talijančići mnu nas potrebovali, jer nas tjerahu iz grada sa „fora i ščavi", pak eto nešto našega već se vani smjestilo, a slijedit mora još štošta.

Nu naša občina posvetila je svoju skrb i mjesnoj dvorazrednoj školi, za koju je preuredila zgradu bivše hrv. škole u Buzetu ne štedeć troška, samo da ne bude prigovora. Tu će biti smještena oba talj. razreda i stanovi obiju učitelj. sila. Sada su obje škole svi razredi i svi učiteljski stanovi u obć. zgradama, čime se občina jednom za uvjek riješila plaćanja stanarina i najamnine; time je riješeno i učiteljsko pitanje na obće zadovoljstvo.

Dan blagoslova nove školske zgrade javit će se pravodobno našem občinstvu željom, da nas mnogobrojno pohodi u taj dan kulturnog slavlja.

Razne primorske viesti.

K proslavi stogodišnjice blagopokojnoga biskhupa Dobrile. Na poslednjem sastanku hrvatsko slovenskih zastupnika na istarskom saboru, obdržavanom dne 4. o. mj. na Dvaći, zaključeno bijaše glede proslave stogodišnjice narodjenja velikog biskupa i rodoljuba sliedeće:

Stogodišnjica rodjenja blagopokojnog biskupa Dobrile imade se proslaviti u cieloj Istri, jedinstveno kao obće narodna spomenslava, te se u svrhu pripredbe te proslave imenovao odbor od 4 lica, koji ima o tom i s drugimi raspravljati.

Istoga dana večao e pranećak pok. biskupa, župnik i narodni zastupnik gospod. Šime Červar u Pazinu s nekojimi stovatelji ma velikog biskupa o tom, kako da proslave stogodišnjicu njegovog narodjenja. S tom gospodom imao se je sastati odbor izabran od narodnih zastupnika te skupno izgraditi program o toj proslavi.

Danas nam nije još poznato da li je došlo do skupnog sastanka i do izradbe kakvog programa, ali se nadamo, da će čitava naša Istra taj znameniti događaj složno i zajednički proslaviti.

Mi nećemo, da stupamo pred rudo, nu držimo da bi se uspomenu na biskupovo narodjenje i njegov blagotvorni rad za naš narod u Istri, imalo proslaviti zahvalnim spominjanjem njegovih dela na crkvenom i prosvjetnom polju, izdanjem pučke knjižice a o životopisu i radu njegovom, javnim predavanjima, u svečanostnim sjednicama, u crkvi kano i u školi, u občini kano i u čitaonici; nastavak Dobrilina rada u osiguranju sredstava za izučavanje narodne inteligencije: neprestano probudjivanje narodne sviesti; promicanje rada za gospodarsku neodvisnost našega naroda u Istri.

Na dan stogodišnjice sve inštitucije, u kojima vode riječ Hrvati, treba da se izkažu. Obćine, društva, novčani zavodi, gospodarske zadruge itd. treba da u svečanoj sjednici dadu oduška svome čavstvu te ustanove bar nešto kao štipendiju, podporu ili slično na uspomenu Dobrile; u svim crkvama neka zvona objave narodnu slavu a svećenici neka zgodnim riečima pr kažu narodu važnost jubileja u svim školama neka to isto učine učitelji. I tako svi narodni čimbenici neka doprinesu proslavi što i koliko koji može.

Proslava ta nesmije da bude skupocjena jer bi se to protivilo životu i mišljenju našeg velikog zemljaka, koji je skromno živio i novčić po novčić spravljao u narodne dobrotvorne svrhe.

Njegovu uspomenu moglo bi se možda ipak jednim neskupim spomenikom proslaviti koji narodni kipar ili umjetni klesar mogao bi iz tvrda kamena izraditi piramidu sa medaljon m pokojnog biskupa, te istu postaviti na prikladnom mjestu na vrh Učke da od tamo biskup bdije nad svojim narodom.

Hrvatski grad vi imali bi proslaviti uspomenu na narodjenje prvog istarskog Hrvata time, da prozovu svoje ulice, trgove itd. njegovim slavnim imenom.

Novo hrvatsko društvo u Trstu. Pišu nam iz Trsta: Dne 26. pr. mj. bio je ovdje prvi sastanak nekolicine Hrvata, koji su na tom sastanku zaključili, da se osnuje Hrvatsko društvo u Trstu. Glavna je svrha toga društva održati na okupu Hrvate iz Banovine, a osim toga će se prema razvoju društva osnovati pjevački i tamburaški zbor i razni športski klubovi Već kod prvog sastanka je bilo prisutnih Hrvata iz Banovine, kojih se do sada nije vidjevalo u nijednom ovdašnjem društvu, pa s toga vidimo, koliko je važno da se naše ljude drži na okupu, da mogu onda kod političkoga pokreta, kao izbora i.d. biti na ruku i pomoć braći Slovencima grada Trsta. Izabran je privremeni odbor od 5 lica sa predsjednikom g. Mir. Stiglićem, prokuristom podružnice „Croatie". Društvo će se zvati „Strossmayer".

Glavna skupština slovenske „Družbe sv. Ćirila i Metoda" obdržavana je prošle nedjelje uz mnogobrojno sudjelovanje članova i prijatelja u rodoljubnom Tržiću. Nakon pozdrava i odzdrava podadoše se skupštinari na tamošnje groblje da izkažu počast pokojnom dobrotvoru g. Potoku koji je ostavio „Družbi" okolo 180.000 K Tuj je slavio pokojnika biranom riečí slovenski pisac g. prof. Ilešić.

U 11 sati obdržavala se skupština, koju je otvorio poduljim i vrlo zanimivim govorom predsjednik g. Seneković.

Iz blagajnikova izvještaja doznajemo, da je Družba imala 1,043.654 K prihoda, dakle preko miljun kruna; troškovi iznašali su K 196.615, ostalo je viška K 847 03·. Za buduću godinu imade „Družba" izvanredno velik proračun i to za gradnju novih škola, samo u Trstu potrošiti će preko 400.000 K.

Porinuće. najvećeg trgovačkog parobroda u Austro-Ugarskoj. U subotu u 9 sati u jutro porinuše u more svečanim načinom sa brodogradilišca u Tržiću (Monfalcone) na Goričkoj trgovački parobrod parobrodarskog društva „Austro-Americana" iz Trsta. Novomu parobrodu, koga okrstiše „Kaiser Franz Joseph" kumovala je nadvojvodkinja Marija Josipa koja je stigla na gradilište sa svojimi sinovi nadvojvodom Maksom i svojom sestrom nadvojvodkinjom Matildom. Parobrodarsko društvo Austro-Amerikana priredilo je za gostove iz Trsta posebni vlak i stavilo im na razpolaganje više parobroda. Radi toga je i prisustvovalo porinuću veliko množtvo občinstva, pogotovo iz Trsta. Blagoslov parobroda obavio je gorički knez-nadbiskup Dr. Sedej uz mnogobrojnu asistenciju svećenstva. Nakon blagoslova i nagovora predsjednika Austro-Americane na nadvojvodkinju i odgovora ove spušćen je parobrod u more uz obično klicanje radnika i občinstva.

Iza toga blagoslovio je knez-nadbiskup podpalubu novog ratnog križara „G" koji će se tamo sagraditi. Po blagoslovu odpratiše dostojanstvenici nadvojvodkinju do luke te se tada svi razidjoše. Novi parobrod „Kaiser Franz Joseph" mjeri u duljini 152 metra, u visini 62 stope a u visinu do palube 83 stope.

Talijanski radikalni listovi prigovorili su, čim se je doznalo, da će parobrod nositi njemačko ime Ni. Veličanstva, što talijansko (!?) parobrodardarsko društvo krsti svoj parobrod njemačkim imenom. Taj bi prigovor bio opravdan kad bi ono društvo u istinu bilo samo talijansko, ali tomu nije tako. Javna je naime tajna da je u to društvo uloženo mnogo njemačkog novca i to iz njemačkog carstva, te vode već sada u tom društvu glavnu riječ Niemci iz Njemačke.

U ostalom oni listovi nebijahu dosljedni jer sada ih više nebode u oči njemačko ime, te priobćuju obširne izvještaje o svečanom porinuću bez ikakove opazke proti njemačkom imenu. Mi se tomu nečudimo jer poznamo talijanske novinare iz Primorja.

Lloydov parobrod „Wien". „Piccolo" običava opširno opisivati svaki korak naše trgovačke mornarice, a osobito bi obširno opisivao gradnju, porinuće i pokusaje novih

brodova. Taj običaj nije ni sada propustio, prigodom porinuća Lloydova parobroda „Wien". Ali tko je čitao Piccolove opise prvih puta, vidi veliku razliku sada gdje prešućuje mane, a hvali sporedne stvari. Parobrod je „Wien" činio prve pokuse pred 15 dana, ali nije mogao uzdržati dulje od 8 časaka, jer mu se rastapljahu kovine, (rana od koje i parobrod „Hohenlohe" krvari) povratio se u gradilište, gdje su mu to nekako popravili i pred četiri dana je opet činio pokušaje sa strojevima. Koliko prvi, toli i drugi put „Piccolo" šuti, čudnovato šuti o tim pokusima, on, koji donosi pokuse i najmanjih parobrodića, šuti o jednom velikom parobrodu kao „Wien". Čudnovato! e pas ne jede pasjeg mesa. Danas pak na 31. kolovoza, kad „Wien" kreće prvi put u Aleksandriju donaša člančić, u kojem opisuje i uzveličuje parobrod, navodi moderni njegov konfort, razne stile u kojima su dvorane izradjene, dapače i koliko tona nosi i koliko konjskih sila strojevi imadu, ali šuti i mimoilazi koliko morskih milja čini u jednom satu. Najvažnije izostavlja očito s namjerom jer mu se valjda čini da bi krivo Lloydu učinio, ako bi sa istinom na polje izašao. Pa samo zato dvije riječi o „Wien-u" i njegovoj gradnji.

Lloyd se je obvezao u pogodbi sklopljenoj sa vladom radi subvencije, da će reformirati uz ostale i prugu Trst Aleksandrija, jednu od njegovih najunosnijih, a to sagradivši dva moderna parobroda, koji bi pored modernog konforta, plovili 18 milja na sat — „Wien" i „Helouan". U tom je smislu i pod tom pogodbom od 18 milja ugovor sklopljen bio, te na temelju te obveze sa strane Lloyda, je zastupnička kuća votirala Lloydu veliku subvenciju. No budući su ti parobrodi morali biti oveća tjelesa, a i ploviti sa ovećom brzinom, naumiše narediti planove i tipove u Englezkoj u čuvenom i svjetskom brodogradilištu „Deny", a i pravo je tako, jer su Englezi učitelji naši u pomorstvu. Na temelju tih planova su se parobrodi morali sagraditi u Lloydovom arsenalu. Dobra ideja zaista i grehota da nije potpuno provedena bila. Deny je napravio planove za te parobrode, po kojima bi imali praviti 20 morskih milja na sat na pokušajima, jer bi samo tako mogli uztrajno voziti dulje vremena sa 18, a hoćeš nećeš mora parobrod da ima jednu milju ili dva „di rispetto", kako to krste naši kapetani. Pošto je Lloydov „dock" kraći nego što je u Deny u projektirana duljina „Wien-a" i „Helouan-a", to naprosto ovdje, a u zao čas, naumiše skratiti parobrode a rasiriti ih, te dodavši strojevima 1000 konjskih sila više, nadahu se jadnoj željenoj svrsi. Jadna djetinjasta naivnost! Za brzinu i duljinu treba i ono što bi naš kapetan rekao „slancio", pa baš to što je glavno, osakatiše i tako stvoriše dva neodgovarajuća broda. „Wien" sa konfortom odgovara posve i u svemu i moramo reci da je baš krasan, što se njegove unutrašnjosti tiče.

Na žalost se to isto ne može reći o nautičkoj strani broda. A baš o toj „Piccolo" šuti, a zašto? Onaj osakaćen i rašireni brod, i uz svu 1000 konjskih sila u strojevima jači, ne može činiti 20 milja na satu, što znade svaki tko i nije nikad mora vidio ni okusio. I zbilja „Wien" je na pokušajima činio zapregnut sa svom svojom snagom, jedva jedvice 17½ milja, dakle niti na pokušajima 18! To znači da će pruga ostati i dalje kao i do sada, jer i „Bohemia" čini 16½, a ni oni drugi od Aleksandrije ne zaostaju mnogo za njime, a „Wien" neće moći ploviti nego sa 16½, najviše, a i „Helouan" sigurno ne će biti brži. Pruga dakle ostaje i dalje na 16 m. kao i do sada i mi smo danas baš onamo, gdje smo bili kad se je sagradila „Bohemia", „Semiramis„, „Habsburg", i „Cleopatra", ili još na gore! Ali „Wien" nije niti stabilan, već su ga morali saurnjati da bi tu stabilnost dobio.

A zar će zbilja ministarstvo trgovine i zastupnici dozvoliti, da se iz krvavo stečenih narodnih novaca, Lloydu isplaćuju potpune subvencije, a on da neudovoljava nametnutim mu uvjetima? Kad je taj uvjet od 18 milja jednom postavljen bio, znači da je imao smisla, jer baš danas kad se svatko žuri i trči, samo Lloyd zaostaje u brzini, a to je njegov stari i vjekoviti grijeh. Ne interesira nas što će i dali će što akcijoneri Lloyda opaziti o „Wien-u", malo ih je na žalost, koji se razumiju u stvari; njih interesiraju samo visoke dividende, a nas boli da se krvavo stečeni narodni novac isplaćuje Lloydu u subvencije, a da se on i ne drži obveza.

U obće u ovo zadnje doba, kao da ga je neka nedaća stigla, osobito u gradjenju brzih parobroda. — Trst početkom septembra.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa **liljansko-mlječnim sapunom** (Steckenpferd-Lilienmilch-seife) (Marka konj na palici) od Bergmann & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

Jeftino češko PERJE za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolje K 12·—
biele pahuljice čihane 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . 30·— „ „ 36·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Br. 2788/11.

Natječajni oglas.

Otvara se natječaj za dobavu živežnih potrebština za upravu c. kr. kaznione u Primorju (Kopar i Gradiška) za g. 1912.

Ima se također isporučiti potrebovnik gorivog te ogrjevnog materijala.

Vrst i količ nu predmeta, koje treba dobavljati, mogu zanimane osobe uvidjeti kod ovog državnog nadodvjetničtva iz uvjeta, koji stoje na razpolaganje zanimanoj ma.

Pismene ponude, ob-krbljene biljegom od jedne krune upraviti će se uputno sa možebitnim uzorcima onoj kaznionci, na koju se dobava dotičnog predmeta odnosi.

Ponudu, priklopivši joj uvjete dobave, treba podpisati vlastoručno, te naznačiti predmet dobave.

Zapečaćeni ce omot nositi naslov: „Ponuda objavljena u natječajnom oglasu dd. 2. rujna br. 2788/11."

Rok za podnešenje ponude traje do 12 sati o podne dneva 26. rujna t. g.

C. kr. državno nadodvjetničtvo.

Trst, dne 2. rujna 1911.

C. kr. dvorski savjetnik Dr. Chersich m. p.

Oproštaj!

Dobrim stanovnikom općine Veprinac, s kojima se na odlasku iz ličći nisam mogao osobno oprostiti, šaljem ovim putem moj srdačni pozdrav, želeć im svaku sreću, i uvjeravajuć ih da će mi ostati u trajnoj i ugodnoj uspomeni prijateljska ljubav i pažnja kojom su me za mnoga 4 i pol godišnjeg boravka u njihovoj sredini uvijek susretali. S Bogom!

Punat 10. septembra 1911.

Ivan Žic Kancelaric opć. tajnik u m.

Javlja se sl. občinstvu da je u „**Gostioni Srijemca**" Via Muzio, 43 otvorena nova i moderno uredjena ∴ ∴

KUGLJANA.

Za što mnogobrojniji posjet moli uz poštovanje ∴ ∴

STEVO RADONJANIN
gostioničar.

Nova ... Bothe & Ehrmann ... K 1500, ... K 2000, prodaje se ... K 700 ... K 500. HOTEL BELVEDERE

Seljački posjed u občini Lovran,

srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Pošćića u Voloskom.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ∴ **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** ∴ ∴ ∴ ∴ Sastavljen je od samih svježih sokova, bilja i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crjevima. Pomaže svakomu proti slabo probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cjeli **organizam.** ∴ ∴

...

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica ∴

Narodni Dom u Pazinu, Hotel i reštauracija.

Čast mi je ... p. n. obćinstvu ... sve Istre, da sam sa 1. septembra t. g. ... HOTEL I RESTAURANT „NARODNOG DOMA" u PAZINU, ... sa svim potrebitim komfortom, gdje će cienj. gostovi ... posluženi ... zadovoljstvo.

... u gostioničarskoj struki, nastojat ću, da cienj. ... gostovi budu posve ... zadovoljni ... sa dobrom domaćom hranom ... .

Preporučam ... u gradu Pazinu i po ostaloj Istri ... se veleštovanjem

ANTUN PETRIŠ.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„**PRIMORKA**"

PRODAJU SE U PAZINU U KNJIŽARI IVANA NOVAKA.

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

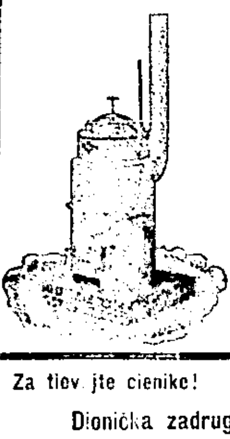

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Za tiev jte cienike! Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga Alfa Separator, Boč XII 3.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: **Argentina** . . . . **16. septembra** Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*), parob.: **Francesca 21. septembra** Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru **I. Novak** u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Marka Zviezda

THOMASOVO BRAŠNO

Pošto se u zadnje vrieme često nude na prodaju troske nikakve vriednosti za Thomasovo brašno, kod kupovnine treba paziti na brašno od Thomasove troske, na olovo i napis na vreći.

THOMASOVO BRAŠNO, marka Zviezda,

prodaje se uz jamstvo od naših zastupnika

HERMAN TURECK & Co. — TRST, via Sanità br. 8.

Ponude sa izvornim cienama dobiju se odmah na zahtjev.

DRUŠTVO PROIZVODNJA THOMASOVIH FOSFATA.

Najbolji češki izvor!

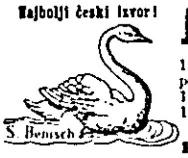

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naruČbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 764, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih **balzama** sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluć, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana. 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: ljekarna „K Angjelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI,

Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

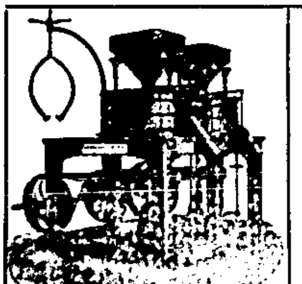

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2/b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. julija do 30. oktobra 1911.

Pruga: Punat-Krk-Rijeka.

Svaki dan	Odl i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5 —	odl	∨PUNAT . . . . ↑	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
6.20	odl.	„ . . .	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska . . .	odl.	3.05
7.—	odl.	„ . . .	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA . . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama i Torkolama.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Baška i natrag.

Svake nedelje	Odl i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svake nedelje
prije podne				po podne
7.35	odl.	∨RIEKA . . . . ↑	dol	7.20
8.10	dol	Opatija	odl	6.45
8.20	odl	„	dol.	6.35
8.35	dol	Lovran	odl.	6.20
8.45	odl.	„	dol.	6.10
12 —	dol.	↓BAŠKANOVA . ∧	odl.	2.50

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i natrag.

Svaki poned	Odl. i Dol	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki poned.
prije podne				po podne
7.35	odl	∨RIEKA . . . . ↑	dol	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl	„	dol	8.10
1.25	dol.	↓LOŠINJVELI . . ∧	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malom Lošinju, luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Petak Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	∨Baška . . . . ↑	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	↓Rijeka . . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt. Subotu
prije podne				po podne
7.35	odl.	∨Rijeka . . . . ↑	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl	„	dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab . . . . . ∧	odl.	2.30

Brza pruga: Rab-Lošinjmali.

Svakog četvrtka tamo i natrag.

4.45 pr. p. odl. RAB . . . . dol. 7.30 na večer
8.15 „ „ dol. LOŠINJMALI . . . . odl 4 po pod.

U Malom Lošinju priključak na parobrode brze Pruge Trst-Kotor (S/S „Baron Gautsch" i „Prinz Hohenlohe".)

Pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Krk-Baška-Rab i natrag.

Svake srijede	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol i Odl.	Svakog petka
prije podne				po podne
10.30	odl.	∨RIEKA . . . . ↑	dol.	7.20
11.05	dol.	Opatija	odl.	6.45
11.15	odl.	„	dol.	6.35
11.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
11.40	odl.	„	dol.	6.10
po podne				
2 —	dol.	Krk	odl.	3.50
2.10	odl.	„	dol.	3.40
3.30	dol.	Baška	odl.	2.20
3.35	odl.	„	dol.	2.15
5.25	dol	↓RAB . . . . . ∧	odl.	12.25

Uvjetno pristajanje u Puntu i Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezinc.

Utorak	Petak	Odl i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda	Subota
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	10.30	odl.	∨RIJEKA . . . . ↑	dol	5.—	4.15
8.10	11.05	dol	Opatija	odl.	4.25	3.40
8.20	11.15	odl.	„	dol.	4.15	3.30
9.40	12.35	dol.	Beli	odl.	2.55	2.10
9.50	12.45	odl.	„	dol.	2.45	2 —
10.40	1.35	dol.	Merag	odl.	1.55	1.10
10.50	1.45	odl.	„	dol	1.45	1.—
11.20	2.20	dol.	Krk	odl.	1.05	12.20
11.30	2.25	odl.	„	dol	12.55	12.10
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1 —	—	dol	Baškanova	odl.	11.25	—
1.20	—	odl.	„	dol	11.15	—
2.20	4.20	dol.	Rab	odl.	9.25	—
3.40	4.45	odl	„	dol.	9.15	—
4.05	5.10	dol.	Lun	odl	8.50	—
4.10	5.20	odl	„	dol	8.40	
5.20	6.40	dol.	Veli Lošinj	odl	7.15	9.20
5.30	6.40	odl.	„	dol	7.05	9.10
5.40	6.50	dol	Mali Lošinj*)	odl	6.55	9 —
5.50	7 —	odl.	„	dol	6.45	8.45
6.40	7.40	dol.	↓NEREZINE . . . . ∧	odl	6 —	8 —

*) Luka Sv. Martin

Uvjetno pristajanje u **Puntu i Loparu**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo [illegible]

Broj 38. **Pula, u četvrtak dne 21. septembra 1911.** **God. XLIII.**

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu, ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. **Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.**

Konferenca
radi saziva carevinskog vieća.

Usljed pritiska od strane zastupničkih krugova sazvao je ministar predsjednik bar. Gautsch za dne 15. o. mj. načelnike svih klubova carevinskog vieća na dogovor u Beč radi skupoće živeza u obće, napose pako radi nestašice i skupoće mesa.

Sastanak se je vršio u prostorijah parlamenta u prisutnosti rečenih načelnika, ministra predsjednika i ministra Zaleskoga. Predsjedao je sastanku predsjednik parlamenta Dr. Sylvester.

Od zastupnika Slavena bijahu prisutni Dr. Ivčević, Dr. Korošec i prof. Spinčić, i to prvi za „Dalmatinski klub", drugi za „Hrvatsko-slovensku zajednicu" i treći za „Narodni klub".

Na tom sastanku raspravljalo se samo o jednom pitanju i to o sazivu carevinskog vieća radi skupoće živeza, radi nestašice i skupoće mesa i radi sve to više rastuće biede i nevolje, koja vlada obćenito u čitavoj državi.

Nekoji od govornika izjaviše se za to, da bi se sazvalo carevinsko vieće tekar onda, kad budu svršili pregovori izmedju Austrije i Ugarske radi uvoza mesa, dočim su drugi zagovarali predlog, da se carevinsko vieće sazove čim prije, jer je nevolja velika.

Zastupnik talijanske pučke stranke iz južnog Tirola Dr. Conci želi vec radi toga, da se državni sabor čim prije sastane a ta se uzmogne već jednom riešiti pitanje talijanske pravne fakultete.

Zastupnik Spinčie iztaknuo je abnormalno, nečuveni, nepravedni postupak izvoza mesa iz Hrvatske i Slavonije, i uvoza u naše strane naročito u Opatiju; te upozorio na dugu sušu u Istri, koja je uništila ili jako oštetila sve proizvode, usljed koje vlada u pokrajini izvanredna bieda. Nužno je da se uredi uvoz mesa iz Hrv. Slavonije u naše strane, i da se sazove čim prije sjednica zastupničke kuće da se radi votira sredstva za utažanje biede.

Talijanski liberalni zastupnik iz južnog Tirola barun Malfatti zagovara takodjer saziv carevinskog vijeca, pošto trpi i stanovničtvo južnog Tirola usljed skupoce mesa, kojeg uvoz biva otežan prestrogim veterinarskim odredbama. Govornik neoče uje, da će nakon sastanka državnog sabora odmah nestati svih nevolja, nu ako javnost došla do opravdanog uvjerenja, da treba čim prije naći puteve i sredstva a da se ublaži skupoću, tada zahtjeva politička mudrost, da ne zateže dulje sa sazivom državnog sabora i da se duhovi još više nerazplamsaju.

Svi govornici socijal-demokratske stranke ističu se za bezodvlačni saziv carevinskog vieća.

Zatim uze riec ministar predsjednik bar Gautsch, koji reče da je vlada poslala sekim poglavarstvima okružnicu, u kojoj označuje 9. oktobra kao najzadnji rok za saziv državnog sabora. Ujedno je pitala, da li bi bilo moguce medjutim sazvati zemaljske sabore na kratko zasjedanje — jer će to biti kasnije vrlo težko. Vlada će temeljito dokazati, da vrieme nakon posliednjeg zasjedanja državnog sabora do danas nebijaše bezplodno, te da je učinila naredbenim putem sve, što bijaše moguce za olakšanje nevolje i da je ujedno započela s ugarskom vladom pregovore, glede kojih imade nade, da će dovesti do željenog uspjeha. Vlada stoji nepomućenu na stanovištu, da valja u tuzemstvu proizvadjati toliko mesa, koliko ga trebamo, jer se nemožemo staviti u nikakvu odvisnost od američkih trustova. Ministar predsjednik se ogradjuje proti tomu, što se svu krivnju za današnje odnosaje baca na vladu. Zaboravlja se naime da se radi za pravo o svietskoj kalamiteti. Ako se je na konferenci klubskih načelnika od strane opisivalo neopisivo ogorčenje stanovničtva na taj način, da se je već govorilo i o najgorem, o revoluciji itd. misli on, da valja biti pri tom vrlo oprezanim — premda i sam priznati mora da se tuj radi o biedi, koja stanovničtvo težko podnaša. On bi morao žaliti ako bi se k biedi i trpljenju, koje podnosi stanovničtvo radi previsokih cieni živeža, u pojedinih slučajevih, pridružile i posljedice, koje moraju nastati, ako se prekorače granice, koje opredielјuje zakon i javni red. Žalostno je, što se u takovim slučajevima nepogodi moralne krivce, nego većinom nedužne. Konačno izjavi ministar predsjednik, da konferenca može sazvati državni sabor za kada hoće, pošto isti nebijaše odgodjen.

Na primjedbe zastupnika socijal-demokratske stranke, da ogorčenje nebijaše u stanovničtvu umjetno izazvano, odgovori ministar predsjednik, da nije niti jednom rieči spomenuo, da su tobož zastupnici koje stranke umjetno izazivali uzbudjenje medju stanovničtvom te da nije izrekao kakvu odsudu bilo proti kojoj stranci ili osobi, vec da je samo naglasio, da se žalibože nemože pogoditi onih, koji često svojimi savjeti prouzročuju povriedu zakonitih granica.

Iza toga reče predsjednik Dr. Sylvester, da valja pred očima držati i rad zemaljskih sabora, osobito českoga, i to tim više, jer treba paziti i na to, da u Češkoj svrše započeti pregovori na korist parlamentarizma i svijuh naroda. On je mnienja da se sazove državni sabor za dne 5. oktobra o. g. i to s prvom točkom dnevnoga reda: rasprava o vladinoj osnovi glede preosnove saborskog poslovnika.

Nakon trosatnog viećanja svršila je rasprava time, da je prihvaćen predlog predsjednika Dra. Sylvestera t. j. da se sazove državni sabor za 5. oktobra o. g.

Za bezodvlačni saziv državnog sabora glasovali su medju ostalimi prof. Spinčić, Dr. Gross, Pernerstorfer, Seitz, Malik, Conci itd.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

„Za razjašnjenje". Doznali smo, da mnogi, koji su čitali članak pod gornjim naslovom u broju 36 „Naše Sloge" od 7. septembra o. g. tvrde, da smo onomu nekim opazkami o dopisniku „Soče" ciljali na odličnoga Slovenca namještenog pri ovom sudu g. dra. Gradnika. Neznamo, kako se dolazi do toga. Mi nismo nikoga imenovali i cieli smjer članka, naročito odstavak na dnu drugog stupca dokazuje, da se o g. Dru. Gradniku nije ni mislilo, jer on sigurno ne spada medju one od stranje, *proti* kojoj se bore baš listovi kao „Soča" „Slov. Narod" itd.

Ne treba dakle tražiti imena ni ljudi, kojim mi nismo imenovali. Sudac Dr. Gradnik stalno nas neuznemiruje u Puli, kao ni druge. On vrši pošteno svoju službu, u njoj poštuva naš jezik i to nam je dosta. Tonko na *razjašnjenje*, mače dosta jasno ga našeg „*razjašnjenja*".

Pitanje tribunala u Puli. Talijanski zastupnici i njihove novine uviek krive naše zastupnike da nije još u Puli ustanovljen tribunal. Tako su talijanski zastupnici na svom sastanku od prekjučer okrivili rad toga naše zastupnike, jer da nedaju da istarski sabor radi. Tu prostu laž kulturne gospode talijanskih zastupnika suvišno je pobijati. Mi se vrlo dobro sjecamo, da su pred šest godina, kad je ustanovljenje tribunala u Puli bilo na dnevnom redu u istarskom saboru, bili baš *talijanski zastupnici proti ustanovljenju tribunala u Puli*. Od tada pod jednom ili pod drugom izlikom znali su talijani stvar udesiti tako, da je to pitanje zaspalo, i jedina krivnja leži baš na Talijanskim zastupnicima da nemamo još tribunala u Puli. Naši zastupnici bili su uviek odlučni zagovornici ustanovljenja tribunala u Puli, to su i danas, dok mi još ne vjerujemo talijanskim zastupnicima, da su oni odbijne i iskreno za tribunal u Puli, jer da su to iskreno hotjeli, mogao je već davno biti ustanovljen tribunal u Puli. Da toj kulturnoj gospodi za uviek začepimo usta te ne lažu više (vaka prosto i znalice, predlažemo im ovo: neka *gospoda talijani predlože sada, da se sazove sabor i kao najprvu točku dnevnoga reda stave ustanovljenje tribunala u Puli*, naši zastupnici jamče da će ta točka biti raspravljena i prihvaćena nesmetano u vremenu od mac e jednog sata, i tako bismo mogli imati tribunal u Puli najkasnje početkom buduce g dine. Eto Vam talijanska gospodo prilike da se rehabilitirate te bude u najkrace vrieme tribunal u Puli. Ali da, poznamo vas bre, mi vam otvoreno kazemo, da Vi niste za tribunal u Puli ni ste i sada zavje rali vlad, da ne saziv istarskog sabora, jer da bi manjina poredila rad istog. Naravski da bi tada ti im „*razlozima*" bilo onemogucavati prava i stecaje kulturnih naroda; ali dajte Vi gospodo talijani na dnevni red kao prve točke ustanovljenje tribunala u Puli i predloge za ublaženje biede u pučanstvu usljed nerodice i nepogoda, vidjet ćete kako će sabor lieno i pošteno raditi. Za vaše sljepanje, budite uvjereni, naši zastupnici nece mkada dopustiti da istarski sabor „radi".

Iz „**Nar. radničke organizacije.** Mladenački odsjek N. R. O. pozivlje gospodjice i mladice, koja žele učiti tamburaške, neka se što prije prijave odboru via Castropola br. 7 II.

Vjenčanje. Danas se je vjenčao c. k. nadporučnik domobranske pukovnije br. 5. u Puli g. Josip Skala iz Vipave sa gospodicom Ireti Starkovom iz Nove Bistrice u Češkoj. Bilo sretno!

Proneviereenje na c. k. kotarskom poglavarstvu u Puli. Ovih dana zatvorise bivšeg tajnika c. k. poglavarstva K. u Puli radi proneviereenja. Dokazano mu je naime da je proneviero preko 3000 K a govori se, da će ta svota poskočiti na 10.000 K. Kod toga zlocina da su tajniku pomagala jedan pomocni pisar J. i jedna gospodična. Ova dvojica da su svoj zlocin priznala i povratila proneviereni svotu. Istraga tra e a kad svrši, doći će odužni pred porota u Rovinj.

Premještenje. C. k. kotarski komesar g. Viktor Bacher premješten je sa namjestništva u Trstu na kotarsko poglavarstvo u Pulu.

Iznajmljenje restauracije na kolodvoru u Puli. Na kolodvoru državne željeznice u Puli iznajmiti će se dne 1 decembra o. g. kolodvorska restauracija. Ofinisne ponude valja poslati do 14 oktobra o. g. u 11 sati prije podne ravnateljstva c. k. državnih željeznica u Trstu. Podrobne uvjete nalaze se u listovima „Oesterreichische Touristen", „Laibacher Zeitung" i „Avvisatore Dalmata" od 20 septembra o. g. a dobivaju se i kod željezničko prometnog ureda u Puli te kod ravnateljstva c. k. drž. željeznica u Trstu.

Sada po oglasima, dotično po listovima, koji prinašaju oglase, računa ravnateljstvo željeznica samo na Talijane i Nemce, ali naš je odlučan i nepopustljiv zahtjev, da restaurater u Puli mora znati i hrvatski ili slovenski.

Kanfanar 16 9 1911. *U znaku kulture.* Prošli u kanfanarski listopisun ljubi u puljskom Žurnaletu, što je „N. S." donielo članak, koji je sam imalo osvjetlio željezničkog mestra Hudernaca Veli, da ide K nama, jer imaju oni kulturu. Dobro je, ali odkad ja poštem K da se druži sa tim kanfanarskim ljubima ugubio je i ono malo kulture što ga je imao. Jedne su mu večeri u prid a hotelu majstali svi megure i kere pa kad su ga napali, uhvatili su i smijali mu se. To je takova kultura. Dosta no kulturnih ljudi ta u svijetu, izuzimajuć denuncijante, ali nigdje se kultura kanfanarske prostote ima

su zabavu za „nacijalno leglo“. Zabava im je tako uspjela, da su se prije reda svi razbježali. Dvie su stvari kod te zabave značajne. Pri tom koncertu sudjelovala je jedna Slovenka, kći značajnog rodoljuba Olga Gombač, članica tršćanskog Sokola. Bilo joj je i od oca i od rodoljubnih sestara zabranjeno to, ali ona se nije zato ni najmanje brigala. Osim toga bili su i onako na toj zabavi sami tudjinci. Drugo je što je hotelier hrvatskog hotela „obertalijan“ pripravio u dogovoru sa „sinjorijom“ mnogo toga, a prodao na zabavi gotovo ništa. Gospoda su naime za vrijeme večere pobrzala brže bolje kući i tu večerala, a Rovis je ostao i ovog puta nasamaren.

Ovo malo o kulturi naše „elite, naravski smiešna košara ne spada u ovu „elitu, nego u nju se sva ta „elita“ baca prije zabave i poslije zabave.

Lošinjski kotar:

Veliki Lošinj početkom rujna. Napokon se je Ravnateljstvo pošta i brzojava udostojalo uvažiti barem djelomično zahtjev hrvatske većine ovog grada davši postaviti trojezičnu tablu mjesto dvojezične (njemačko-talijanske) te naručivši poštanski pečat također i sa hrvatskim nazivom mjesta. Rekoh da je time djelomično udovoljeno našim pravima, jer bi hrvatski naziv morao biti na prvom mjestu a ne na trećem, nu u eri g. Pattay-a nije se Hrvatima nadati pravici. Premda opstoji dvojezični peča, naš pošte majstor g. Malabotich, ovaj vrijedni talijanski patriota za kojim je dopisnik iz Nerezina u „Piccolu“ suze lijevao kada se je lani preselio iz Osora u naš grad, rabi svedjer samo talijanski pečat, izim ako znade da je stranka koji hrvat. Time hoće da još spasi talijanstvo grada.

Naši poprdili zamazali su odmah drugi dan hrvatski nadpis na novo postavljenoj tabli, i time pokazali svoju kulturu. Ovaj njihov čin morao bi biti opomena našim trgovcima da promjene već jednom svoje talijanske napise u hrvatske.

Ravnateljstvu pošte i brzojava ovime poručamo da mi zahtjevamo da se i svi ostali napisi i oglasi postave i u hrvatskom jeziku, da se putne karte za poštanske pruge do Malog Lošinja i po ostalom otoku tiskaju i hrvatski, da se napis na poštanskim kolima postavi i u hrvatskom jeziku, da se rabe na pošt. uredu trojezične tisknice i da se ne kvari naš lijepi i milozvučni jezik sa raznim kovanicam riječi i sa neuspjelim prevodima, koji su sve drugo, samo ne hrvatski. Za danas ovoliko, a u buduće ćemo se nešto više zabaviti sa ovim c. k. uredom.

Pazinski kotar:

Iz Žminja. Promotrimo li razmjer, u kojem stoje Talijani naprama nama u Žminju, njihova ćemo opetovana nedjela i nemire moći si rastumačiti jedino na taj način predpostavimo li, da su bogato obdareni sa protekcijom od svih strana, buduć rade, što ih volja ne priznavajući više vlasti nad sobom. Dogodjaji u zadnje doba nam to najljepše pokazuju; kad bi se o nama Slavenima radilo, bilo bi još i preobilnog materijala, da se inscenira veleizdajnički proces, nu Talijanima je dozvoljeno kidati sa javnih mjesta i razderati hrvatske trobojnice a i carske zastave i izražavati svoju težnju za blaženom njihovom kraljevinom sa povicima: „Evviva l' Italia“ i slično, a da se o tome gotovo ni ne govori. „Dok imademo mi suca Totentina u Pazinu, možemo raditi, što nas volja, a da nam se ne će ništa dogoditi“, derao se jedan Žminjski Talijan prigodom nekih nemira.

Imamo i velevriednog jednog poštemeštra, koji postupa u c. k. poštanskom uredu kao da bi se nalazio u vlastitoj privatnoj kancelariji; 26. kolovoza prigodom demonstrativnog pogreba p. Marije Maurović zatvorio je jednostavno ured i išao na pogreb; na nečiju opasku pak, da će ga prijaviti, što je on za uredovnih sati zatvorio ured, primjetio je: „Ja imam sve u .....; zatvorio sam i drugih puta ured, pa mi ipak nije mogao niko ništa učiniti“. Naše tužbe i molbe na c. k. ravnateljstvo pošta i brzojava, da namjesti drugog činovnika, ostaju uvijek dakako glas vapijućeg u pustinji, jer se radi o jednom Talijanu.

Kad bi se potužili g. c. k. kot. poglavaru za razne ine abnormalnosti sa strane Talijana te da ih barem uznastoji on odstraniti, ne bi htio ni čuti o tome, jer da smo mi sami krivi. A ne zna g. savjetnik, da mi smo ovdje u svojem domu, da nas imade preko 5000, a njih samo oko 200 te da se po naravnom procesu mora prilagoditi manjina većini, a ne ova manjini.

Naš je narod bio uvjek vičan stenjati pod tudjim jarmom, nu doć će doba, kad će napokon otvoriti oči i svoje pravo sami si izvojštiti ne dopustivši da s njime par renegata čini što ih volja. Dodju žedni gotovo i gladni, pa, kad se malo pogospode zlorabiv neznanje i dobrotu našeg naroda, hoće im se i zapovijedati.

Otvorite oči Žminjci i nedajte da par butigira, koji živu jedino s Vašim trudom i novcem, da Vam još najzada zapovidaju oni, koje Vi hranite i uzdržavate. A ima i takvih, koje Vi dobro znate, koji Vam se pričinjaju prijateljima, ali su Vaši žestoki neprijatelji. Ne gojite zmije otrovnice u vlastitim grudima.

Blagoslov novosagradjene pučke škole na Brestu ispod Učke obaviti će se u nedjelju dne 24. o. mj.

Vriedni naši Brešćani očekuju željno otvorenje svoje pučke škole, za kojom teže već mnogo vremena i za koju su žrtvovali prema svomu siromaštvu velike žrtve.

Na dan 24. o. mj. izpuniti će im se jedna od glavnih želja, te će od sada i njihova djećica imati svoj hram napredka i prosvjete. Čestitamo iskreno!

Iz Zamaska — občine Pazin — pišu nam, da vlada u onim krajevima velika nevolja. Onu podobćinu posjećuje već evo 8 godina uzastopce nesretna tuča, kojoj se ljetos pridružila i velika suša, tako da seljaci neće spraviti ni sjemena poljskih proizvoda. Već mjeseca julija bijahu polja i sjenokoše kano usred zime pošto nije tamo puna dva mjeseca kišilo. Dne 10. augusta pala je rosica, koja nije mogla prouzročeno zlo popraviti.

Tamošnji narod očekuje od oblasti i od zastupstva državnog i zemaljskog da će mu priteći u pomoć obilatom podporom, jer bi inače morao poginuti od gladi.

Koparski kotar:

Iz Buzetšćine primamo ove redke:

Doznali smo iz „N. Sloge“, da se neke slovenske novine tuže i na nas buzetske Hrvate. Mi mislimo svakako da nam čine krivo, pak samo par riječi od nas da to krivo, pak samo par riječi od nas da to dokažemo bez svake zle namjere. K nama dolaze izvanpokrajinski Slovenci kao rukotvorci: stolari, kovači, zidari, krojači, koji svi medju nama mirnije i nesmetanije živu nego li u rodnomu kraju; k nama dolaze žandari, financi, željezničari, pa svi su pazeni kao braća; u nas namještaju se neistarski Slovenci kao sudci, učitelji, učiteljice, zemljomjerci i drugi bez ikakvog predhodnog znanja hrvatskoga jezika, a mi ih častimo većma nego bi bili u svomu domu. Dogodilo se čak da su bili na ovdješnjem sudu namješteni uz Talijane sami Slovenci inostranci, čemu nitko od Hrvata prigovorio nije. Nasuprot poznato nam je, da se je prigovorilo sa slovenske strane što je „Družba“ namjestila u Rakitovcu jednu Hrvaticu, iza koje je ondjetnja škola ostala bez obuke do danas. U našem „N. Domu“ u gostioni i trgovini bili su namješteni do sada najviše Slovenci neistrani: tu se prodava, poslužuje, pjeva, dopisuje slovenski, i to bez prigovora: tà braća smo!

Kod svake veće svečanosti vije se na „N. Domu“ barem toliko slovenskih, koliko hrvatskih zastava i zastavica — bez prigovora. K nama dolaze iz Trsta pjevačka slov. društva: ne mogu nas prehvaliti. Našega učitelja poljodjelstva, gospod. Ivana Sancin-a, kao Slovenca, odabra narod svojim občinskim i zemaljskim zastupnikom. Dr. Dolenc bio je opć. zastupnikom i neprekidni predsjednik naše „Hrvatske Čitaonice“. Sve ovo našom voljom a bez primjetbe.

Naša društva i zasebice rado se predplaćuju i čitaju slovenske novine i knjige. Naša „Hrv. Čitaonica“ imade više dnevnika slovenskih nego hrvatskih; „Edinost“ je vrlo razširena med istarskim Hrvatima. Naši svećenici predplaćeni su barem na dvije slov. novine (klerikalne) i primaju redovito knjige „Sv. Mohora“, i šire ih med narodom. Sve ovo u dobroj namjeri bez prigovora.

Nije pako isključeno, da se je koji odvažio reći i zažeiti od gostioničara u „N. Domu“, da skuplja „Družbin novčić“ putem računskih ceduljica za istarsku, a ne za ljubljansku „Družbu sv. C. i M.“, kad smo ono u Istri, i kad je naša „Družba“ ubožnija i potrebnija od one. Pa napokon: Kranjskom vladaju Slovenci, a Istrom još i danas Talijani. Razlika! Znači li pako ovaj možebitni prigovor proganjati Slovence?

Našao se opet možda jedan, koji je zaželio kupiti za blagdane kroz godinu razglednice, čestitke sa hrvatskim nadpisom i tekstom, buduć mu nisu bile na razpolaganje u „N. Domu“ nego samo slovenske — al to opet ne znači, da se Slovence proganja. Tko to tvrdi, bezobrazan je i zloban i tendencijozan. Dopisnik, što se tuži na nas istarske Hrvate mješa i zamjenjuje možda svoju osobu te svoje osobne interese sa slovenskom narodnošću i sa politikom, a to je sasma pogrješno i nedopušćeno. Ako je došao u Istru možda za to, da se kroz noć podkoži, a ne može, tomu nisu krivi Hrvati, nego žalostna istina, da Istra nije Kalifornija.

Ako se gdjekojem Slovencu opet prigovorilo, što neodgovara svomu položaju ili ga zlorabi ili štetonosno djeluje, u ovom dašto ne trpi on kao Slovenac, nego kao čovjek. Konačno nek se ne ljute oni inostrani Slovenci med Hrvati u Istri, koji šireći med nama klerikalizam, budu naišli na odpor proti klerikalizmu, a ne proti — Slovencima. Držimo da ovo par riječi dosta je za dokaz da se Slovence u nas ne proganja i da im nije u Istri zlo ni u kojem pogledu.

Trifolium u Draguću. Umuknuše donekle „ćuci-jadikovci“. Nesnosna sparina visoki barometar otjerao „sove“ s „placa“ — valjda u njihove starodrevne dubljine, gdje su po svoj prilici na „svojem“ — sigurniji.

Noćna krijesnjenja ograničila su se na pojedine povike, pak sve tiše i tiše do šaputanja i prigušenog-prisilnog smijeha.

Ne donaša nam više večernji vjetrić toliko opjevanih imena „alla Dante, Garibaldi etc“, premda im se sile pomladjuju abiturijentima koparske gimnazije. Samo se još tu i tamo čuje po koja pjesma „del sì“, ali to je tek onako, da se ne svrši najedanput.

Tenor im se „fraja“, a dirigenti su valjda potši, da u kojoj hladovini uživaju plodove svog „rada“. „Bakulina“ se barem postavlja sa svojom fajfom u takve poze, da izgleda ko oni u „Interessantes-Blatt-u“ pod: „*Wer treten eincas?*“ („Tko zna što o ovom neka javi policiji“). Neki se opet bave živolinjstvom, ali ne domaćim.

Bilo kako mu drago, ali onih animiranih zabava nema više.

Rekao bi čovjek — nepoznavajući naše „ćuke“ — da je post tot zavladao mir u Draguću. Ali nije tako. Sami su se izdali. Poručili su nam indirekte, a to glavom „cavadenti“ — da „ . . . d' adesso in poi mischieranno la polenta altrimenti“. Ta kud će suza neg na oko.

Čekali mi na tu poruku, razmišljali kako će ćukati „ćuci“, kako će tu krnjelsku pulentu zamiješati, kakve će taktične mjere poduzeti te vojvode — ali regbi, da su rieči ostale — barem do sada — samo riječima.

Inače očekuju se velike promjene. „Starić“ ili kako hoće neki zlobni jezici „stroppo di canon“ sladi se nešto. Uvijek ima nešto da kaže. Dapače i humora je u njega. Po svoj je prilici sada hora, da sada aspirira na što. Ili ga možda uznemiruje dug „del consiglio di aministrazione communale“ koji nadmašuje 4000 (slovom četiri hiljade), te se ima isplatiti upr. občini u Buzetu. Imao je ovih dana, da o tome sa „prešidom“ sazove sjednicu administracijskih otaca, ali nama se čini, da do toga nije došlo jer bi im ipak morao rastumačiti kako je do toga došlo — u tom grmu leži zec. Poslije će „sono però mezzi politici“ baciti pred vjernim Dragućanima svu krivnju na općinu buzetsku. „Cosi si ara per poter vivere“.

Druga jedna važna sila — kod naših „rossetta“ od male važnosti, osim kada treba napraviti kakvu *glupost* koja bi znala inuće često doći u konflikat s „Likaldićem“ (inače su to čisto osobne trice, koje se tiču samo prvenstva na vladi) sniva sada o nekakvim kulama u zraku. Samo kad ne bi u tom snatrenju zaboravljao taj delija, da bi on morao biti zdušan i neutralan činovnik. U njegovom c. k. poštanskom uredu uživaju nekoji stanovita privilegija, dok drugi moraju da odgovaraju za sve prekršaje, što bi ih „bona fide“ napravili; n. pr.:

Nekoji ne trebaju da plate globe, što je ustanovljena za razglednice, gdje se nalaze narodni biljezi uz poštansku marku.

Drugi pak — valjda u tom momentu nastupa „lucidum . . .“ — moraju za istu stvar plaćati svojih 10 filira ili poslati razglednicu „retour“.

Dvojimo da bi biljeg della Lega naišao na kakve zapreke!

Moguće nije ni on tome kriv, jer se prečesto dogadja, da ga zamjenjuje njegova milostiva, dok on valjda sluša, kako u vrtu trava raste, ali fakat je ovdje, a on je odgovoran za red i nered u svojem c. k. uredu. Time bismo rado doskočili da se na pošti i nekoji „ić“ ne zamjenjuju demonstrativno sa „i“.

Nekoji se tuže dapače, da i poštanske doznačnice previše leže na pošti — ča do 8 dana; a za pakete (i one ispod 5 kg) znamo pozitivno, da se i po 10 dana nalaze na pošti u Draguću, a da o tome tačovo niti glasa ne daje. Drugi pak su prinukani da sami idu po nje u Cerovlje, jer bi morali u protivnom slučaju čekati ad infinitum.

O tome bi trebalo, da i c. k. ravnateljstvo pošte i brzojava rekne svoju, jer u interesi svih gradjana moraju da budu zaštićeni jednako.

Svakako naš „slavni“ Draguć preživljuje nekakvu krizu. Ne će puno potrajati, i mi ćemo biti na čistu kako će se taj zapleti rijeliti. „Vederemo!“

Grozna tuča u Roču. Iz Roča 11 mj. Otkako već četiri mjeseca ne bijaše kiše ovoj općini, došla je jučer tuča, koja padala pol sata suha i debela kao or. Zemlja je bila od tog ledenog zrna pokr do 10 cm. debelo. Na ovogodišnjih p skih plodinah, nije mogla tuča mnoge š počiniti, jer je prije suša sve unistila je grančice stabala i loza izprebijala k će se posljedica osjećati budućih godi

Nastavak u prilogu

Narod neznade što da od žalosti čini. Izgubio je volju za obradjivanje svoje zemlje. Siromah kmet cijelu godinu se muči i trudi, a na jedan put sav njegov rad u zalud, jer suša ili tuča skoro svake godine uništuje poljske proizvode.

Kad i to ne bi dosta bilo još posjećuju nas razne kužne bolesti. Po cieloj občini razširila se bolest griža u imade slučaja tifusa i difterite. A na blagu vlada bolest kvavica (carbonchio) te i od te bolesti svake godine po koje govedo pogine.

Ovim putem molimo naše zastupnike, da koji dodje na lice mjesta da se osvjedoči u kakovom tužnom položaju se ovdješnji siromašni kmet nalazi te da nam priskoče čim prije u pomoć, jer ako narod koji je za rad kao spomenuto pobjeg ne u Ameriku značilo bi još veća propast naroda.

Narodu pako preporučujemo da se ne žalosti, neće biti sve godine slabe kao što je ova.

Iz Kozjana — u občini Materija — tuže nam se, da je tamošnji narod od mjestnih, zemaljskih i državnih oblasti zapušten i zanemaren. Težko ima gdje u Istri sela, koje plaća već drugu godinu stanarinu za školsku sobu, koju se je po nalogu školske oblasti nabavilo — a škola je još uvjek prazna. Sve je u školi pripravno za pouku, klupe su prazne i pokrivene debelom prašinom a djeca rastu bez nauke i poduke.

Na tu abnormalno t upozorujemo školsku oblast, osobito c. k. kolarsko školsko vieće poimence g. nadzornika Pokrila Ako nam neće dati učitelja neka nam bar digne teret plaćanja stanarine i neka nam se otvoreno kaže: za Vas Gorane nije škola.

Franina i Jurina.

Jur. Na zdravlje Frane. Ča novega?

Fr. Puna torba, brate. Bija sam Ti niki dan u Kanfanaru. Stija sam pozdraviti Košaru, ma ga nisam mega najti. Poša sam u hotel, znaš, u hrvatski hotel. Sidnem Ti ja i zovem valje po litra vina.

Jur. Vidi se, da si bija žedan.

Fr. Da ča. Tamo sam naša dva želizni čara pak sam i valje mislija, da su to oni dva tici od puro sangue

Jur. Či, ih poznaješ?

Fr. Čekaj malo. Govorili su „nella lingua del canfanarese si“ med sobom. Znaš, da znam dobro talijanski i posluša sam lu.

Jur. Lipe bo štije sigurno.

Fr. Karali su se „in ordine“. Jedan je bija niki Kerdenać a drugi oni Palicka.

Jur. Aha, znam te će.

Fr. Da ti povim. Znaš Kerdenću se du pada jako na kerdenću piti, ma ima za žalost svaki put jeb. Justo oni dan je došla iz Rovinja, pak je bija tako napit, da je svi vagun pobljuva. To sam čuja od njih samih. Potle mi je ostar, naš nobile cittadino patriottico povida, da su ga jednu večer napili „a pobol“ od Kanfanara, tako da mi mega ni ustati.

Jur. Ma ča nima on nimega pretpostavlje nega?

Fr. Valja da nima. Da se jedanput to dogodi, ne bih reka niš, ma to je na dnevnom redu, kako i imenovanje opć. tajnika u Kanfanaru.

Jur. To su fini huncuti. I ti dva blate naše ljude, kadi moru, a oni su sami huji od hujega.

Fr. E, dojti će i njim crni petak.

Jur. Ja paran, ašto bi bilo i malo preveć, da se prave kaštiga, a krivi da se nadare.

Fr. Ma ta je još lipša. Čuja sam, da je Palici narasla guša za dvaput već, od kad je čuja, da je bija u fojih.

Jur. Rad bih ga viditi.

Fr. Hodi u Kanfanar, pak ćeš ga viditi.

Jur. E, sad za mlado vino ću pojti, pa će mi biti forši srića, da vidim njega i Kerdenaća, ali kako se zove.

Fr. Hodi, hodi. Vidit ćeš ih vajk skupa. Ma sad ne znam, kadi drže konference, ašto mi se parà, da se u hotelu ne dobije već na kerdenću.

Jur. Mo, na kerdenću bi i Kerdenać pija.

Razne primorske viesti.

Za ublaženje biede u Istri. Doznajemo iz pouzdana izvora, da su se već mnoge občine obratile na naše zastupnike molbama i spomenicama, u kojima opisuju zdvojno stanje svojih občinara zbog izvanredno loše ljetine. Pozivljemo jošte i one občine, koje se do sada oglasile nisu, da učine svoju dužnost ako i kod njih bieda vladu, da im se po mogućnosti pomogne i da nebude kasnije prigovora s nijedne strane.

Doznajemo nadalje, da je predsjednik „Narodnog kluba“ na carevinskom vieću, zastupnik g. prof. Spinčić, koji je bio prošloga čedna pozvan u Beč na konferencu radi saziva državnog sabora, predao ministru predsjedniku spomenicu o tužnom stanju stanovničtva Istre zbog tuče, suše itd. Naši će zastupnici stalno čim se sastane carevinsko vieće predati točnu i cielovitu sliku žalostnog stanja pučanstva Istre.

Doznajemo konačno, da su pristaše zastupnika Spadara na Piranštini proglasili, da je taj zastupnik primio od vlade 150.000 kruna, koje se ima podieliti medju stradajući narod. Drugi nam kažu, da je tu viest sam zastupnik Spadaro svojim biračima priobćio Tomu nam je težko vjerovati t. j. da bi on to bio sam komu kazao, jer je to debela neistina. Zastupnik Spadaro nije dobio ni pare za ublaženje biede, kao što je nije dobio nijedan drugi zastupnik Istre.

Vlada će pružiti podporu za ublaženje biede, al ju neće nitko od zastupnika, kao takav dieliti. Podpore će biti ponajviše za javne radnje, za gradnje puteva i cesta, vodnjaka i vodovoda itd.

Istarski sabor neće se sastati! Iz Beča nam javljaju: Ministar unutarnjih posala grof Wickenburg zapitao je zemaljskog kapetana za Istru Dr. Rizzi a da li želi, da se sazove istarski sabor. Na to je odgovorio Dr. Rizzi, da je uz sadašnje političke odnošaje u pokrajini izključeno da bi mogao zemaljski sabor raditi mirno i plodonosno. Usljed takove izjave težko, da će biti sazvan istarski sabor već sada, kao što će biti sazvana većina zemaljskih sabora. Istarski sabor imao bi se po tomu sastati tekar nijesca jenara buduće godine, i to samo onda, ako bude to htjela talijanska saborska većina. Na ovo pitanje vratiti ćemo se u budućem broju.

Madjarsko-talijanske mjere proti Hrvatima na Rijeci, po kojima se u tom našem gradu nemože niti jedan Hrvat pokazati sa kojim vanjskim obilježjem, osudili su sve nezavisne hrvatske novine, a ožigosali smo to nedavno i mi preporučujemo tom prigodom svim našim občinama i

Seljački posjed u občini Lovran,
srednje veličine sa kućom, vinogradom šumom prodaje se uz povoljnu cienu.
Pobliže informacije mogu se dobiti u uredu Dr. K. Janežića i Dr. I. Poščića u Voloskom.

Javlja se sl. občinstvu da je u
„Gostioni Srijemca“
Via Muzio, 43 otvorena nova i moderno uredjena
KUGLJANA.
Za što mnogobrojniji posjet moli uz poštovanje
STEVO RADONJANIN
gostioničar.

Stalne ciene Umjerene ciene
POSEBNI ODJEL
za
dječake i djevojčice
KONFEKCIJA
Bogati izbor
odiela Gambetta, opravice, raglans, paletots, naramnice, ogrtači za kišu, mornarski kaputići, „Golf“-kaputići, rubenina, pregače, kape
Ignazio Steiner
GORICA PULA TRST
PIAZZA FORO

POZOR RODOLJUBI!
ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::
„PRIMORKA“
PRODAJU SE U PAZINU U KNJIŽARI IVANA NOVAKA.

ALFA
brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

Novi popravljeni sustav!
Čvrsta izradba podpunema iz kovanoga željeza i željezne ploče!
Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih proizvoda iz lievanog željeza!
Zahtievajte cienike!
Dopisuje se slovenski i hrvatski!
Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII 3.

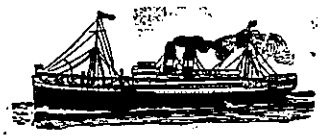

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu između Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: **Martha Washington . . 7. oktobra** Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*), parob.: **Laura . . . 12. oktobra** Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam d 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 76, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom dasnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznено po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opekline, kožnih bolesti itd. 12 2 ili 6,1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekline, ozleda, upala, ahcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Angjelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

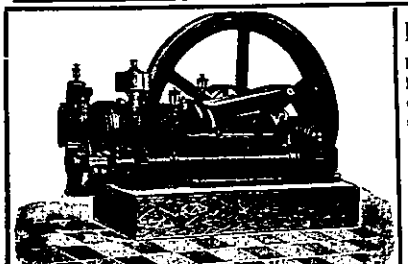

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, žestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja: ::

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

:: na plin d. d. ::

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća špeciálna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobiva u se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća

Cijenike na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Marka Zvijezda

THOMASOVO BRAŠNO

Pošto se u zadnje vrieme često nude na prodaju troske nikakve vriednosti za Thomasovo brašno, kod kupovnine treba paziti na brašno od Thomasove troske, na olovo i napis na vreći.

THOMASOVO BRAŠNO, marka Zvijezda,

prodaje se uz jamstvo od našili zastupnika

HERMAN TURECK & Co. — TRST, via Sanità br. 8.

Ponude sa izvornim cienama dobiju se odmah na zahtjev.

DRUŠTVO PROIZVODNJA THOMASOVIH FOSFATA.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. julija do 30. oktobra 1911.

Pruga: Punat-Krk-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5 —	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Baška i natrag.

Svake nedelje	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svake nedelje
prije podne				po podne
7.35	odl.	RIEKA	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.45	odl.	„	dol.	6.10
12.—	dol.	BAŠKANOVA	odl.	2.50

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i natrag.

Svaki poned	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki poned.
prije podne				po podne
7.35	odl.	RIEKA	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malom Lošinju, luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Petak Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5·—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt. Subotu
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Brza pruga: Rab-Lošinjmali.

Svakog četvrtka tamo i natrag.

4.45 pr. p. odl. RAB . . . . . dol. 7.30 na večer
8.15 „ „ dol. LOŠINJMALI . . . . odl. 4.— po pod.

U Malom Lošinju priključak na parobrode brze Pruge Trst-Kotor. (S/S „Baron Gautsch" i „Prinz Hohenlohe".)

Pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Krk-Baška-Rab i natrag.

Svake srijede	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svakog petka
prije podne				po podne
10.30	odl.	RIEKA	dol.	7.20
11.05	dol.	Opatija	dol.	6.45
11.15	odl.	„	dol.	6.35
11.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
11.40	odl.	„	dol.	6.10
po podne				
2.—	dol.	Krk	odl.	3.50
2.10	odl.	„	dol.	3.40
3.30	dol.	Baška	odl.	2.20
3.35	odl.	„	dol.	2.15
5.25	dol.	RAB	odl.	12.35

Uvjetno pristajanje u Puntu i Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda	Subota
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	10.30	odl.	RIJEKA	dol.	5.—	4.15
8.10	11.05	dol.	Opatija	odl.	4.25	3.40
8.20	11.15	odl.	„	dol.	4.15	3.30
9.40	12.35	dol.	Beli	dol.	2.55	2.10
9.50	12.45	odl.	„	odl.	2.45	2.—
10.40	1.35	dol.	Merag	dol.	1.55	1.10
10.50	1.45	odl.	„	dol.	1.45	1.—
11.20	2.20	dol.	Krk	dol.	1.05	12.20
11.30	2.25	odl.	„	dol.	12.55	12.10
					prije podne	prije podne
po podne	po podne			odl.	11.25	—
1.—	—	dol.	Baškanova	dol.	11.15	—
1.20	—	odl.	„	odl.	9.25	—
2.20	4.20	dol.	Rab	dol.	9.15	—
3.40	4.45	odl.	„	odl.	8.50	—
4.05	5.10	dol.	Lun	dol.	8.40	—
4.10	5.20	odl.	„	dol.	7.15	9.20
5.20	6.30	dol.	Veli Lošinj	dol.	7.05	9.10
5.30	6.40	odl.	„	dol.	6.55	9.—
5.40	6.50	dol.	Mali Lošinj*)	dol.	6.45	8.45
5.50	7.—	odl.	„	dol.	6.—	8.—
6.40	7.40	dol.	NEREZINE	odl.		

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i Loparu.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Broj 39. Pula, u četvrtak dne 28. septembra 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli tali izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Tko neće sabora?

U posliednjim smo brojevima dokazali, da je obzirom na izvanredno lošu ljetinu u Istri absolutna potreba, da se sastane istarski sabor pa da poprimi potrebite mjere, a da se siromašnomu i stradajućemu stanovničtvu naše pokrajine savjetom i djelom na pomoć priskoči. Naši bi zastupnici stalno objeručke prihvatili poziv na saborsko zasjedanje, na kojem bi se u gornjem smislu stvorili nuždni zaključci. Ista carska vlada, kojoj nije baš srce prirastlo seosko pučanstvo Istre, uvidila je potrebu saziva našeg sabora upravo obzirom na žalostno stanje kmetskih i radničkih slojeva Istre. Ona je naime pozvala zemaljski odbor Istre neka se izjavi, da li se imade sazvati i naš sabor, kao što su sazvani nekoji drugi zemaljski sabori Austrije, ali talijanski članovi zemaljskoga odbora odgovoriše na usta zem. kapetana Dr. Rizzi-a, *da oni sabora neće!* A koji bi mogao biti tomu razlog?

Taj smo tobožnji razlog priobćili u zadnjem broju. Na upit ministra nutarnjih posala grofa Wickenburga koji sazivlje zemaljske sabore odgovorio je Dr. Rizzi, da je uz sadašnje političke odnošaje u pokrajini isključeno, da bi mogao zemaljski sabor raditi mirno i plodonosno.

Politički su dakle razlozi, koji vode talijansku saborsku većinu, a da se ne sazove naš sabor usprkos zdvojnom stanju stanovničtva čitave pokrajine!

Tih umišljenih razloga drži se i jedan član zemaljskoga odbora, stalni suradnik tršćanskog *„Il Piccolo"* u člančiću tog lista od dne 13. o. mj. pod naslovom: *„Slavenske riječi i činjenice radi saziva istarskog sabora"*, a ti su razlozi uplivali na zaključke talijanske saborske većine, koja se je sastala dne 19. o. mj. u Poreču. U članku stoji, da su talijanski članovi zemaljskog odbora dali zemaljskomu kapetanu naputke, što i kako da odgovori vladi glede saziva našega sabora t. j. da bi bila potreba, da se sazove istarski sabor, ali da je nemoguće, da bi sabor radiditi mogao u sadašnjim okolnostim. Iznenadno nastojanje hrvatske štampe — kaže nadalje — da se sastane istarski sabor, da je sumnjivo i smiješno, jer da su slavenski zastupnici nasilno prepriečili svaki rad sabora u zadnjem zasjedanju. Zdvojnim vapajem da se pomogne biednomu stanovničtvu, hoće da istisnu novih koncesija od talijanskih zastupnika.

Talijani da nemogu pristati na saziv sabora u tu svrhu, da budu prisiljeni na jednostrane koncesije svojim protivnicima. Ako žele Slaveni saziv sabora, neka odustanu od svojih jezikovnih zahtjeva, dok se ne postigne podpuno sporazumljenje u svakom polju javne uprave.

Kako rekosmo, držala se je istih razloga i talijanska saborska većina, koja se je sastala u Poreču pobudom talijanskih članova zemaljskog odbora.

Na tom sastanku imala je da razpravi tri pitanja: saziv sabora, prenos hrvatskog učiteljišta iz Kastva u Pazin ili Pulu i gradnja novih željeznica u Istri.

Na prvo pitanje odgovorila je ta većina, da odobrava postupak svojih članova zemaljskog odbora t. j. da se sabor nesazove, baš kako je to savjetovao suradnik tršćanskog lista. Što se tiče premještanja hrvatskog učiteljišta iz Kastva u Pazin ili Pulu, stvoren je zaključak, da se proti takovom premještenju poduzme sve moguće korake, jer bi se tim tobož težko povriedilo talijanski narodnosni posjed. Izabran je posebni odbor, sastojeći od dvojice zastupnika na carevinskom vieću, od trojice članova zemaljskog odbora i od klubskog predsjednika, koji mora poduzeti najodlučnije mjere proti *„nezasluženoj i teškoj povriedi narodnog značaja gradova Pazina i Pule"*.

Na pitanje o gradnji novih željeznica izjavio je klub, da se traži od vlade neka osjegura financijalno, osim željezničke pruge Saudrija-Umag, takodjer jednu spojnu prugu izmedju državnih željeznica Trst-Pula i Trst-Poreč.

Na predlog zast. Vuretona, da se ustroji novo okružno sudište u Puli za sudbene kotare Pula, Vodnjan, Labin, Lošinj, Cres i Krk, pozvao se je klub na svoj zakiučak od 17. oktobra 1910, da se naime ustroji takovo sudište. Taj zaključak da nije mogao biti proveden radi slavenske obstrukcije.

Konačno izrečena je zemaljskomu odboru zahvala radi zauzimanja oko uredjenja rieke Mirne, te mu se naložilo, da se odlučno zauzme kod vlade a da se ta radnja čim prije provede.

Odgovorit ćemo u kratko na sve te tobožnje razloge i na zakiučke talijanske saborske većine.

Kazali smo prije da bi naši zastupnici stalno objeručke prihvatili poziv na sastanak istarskog sabora, kad bi se isti imao baviti jedino i isključivo pitanjem podpobaviti jedino i isključivo pitanjem podpore stradajućemu stanovničtvu Istre. Ali talijanska većina neće sabora, na kojem nebi mogla pokazati svu svoju vlast i premoć nad nama. Ona neće sabora jer joj nije stalo do stradajućeg stanovničtva, što priznaje nehotice i sama time, što izjavlja da Slaveni trpe više nego li Talijani biedu i nevolju. Izlika, da ona neće sabora, jer da su slavenski zastupnici u zadnjem zasjedanju zapriečili silom svaki plodonosni rad sabora, nestoji, jer su naši zastupnici svim pravom i po najsvetijoj dužnosti morali zapriečiti nepoštenu i nemoralnu osnovu saborske većine, kojom je htjela pokriomčuriti *50.000 K* za faliranu talijansku izložbu u Kopru, a na štetu i teret čitave pokrajine.

Ni gospodarske osnove zemaljskog odbora predložene saboru na razpravu, nisu mogle ugrijati naših zastupnika, jer su te osnove izradili sami talijanski članovi zemaljskog odbora i jer bi bio naš narod oživotvorenjem tih osnova, još više izručen na milost i nemilost talijanskoj kamori i u gospodarskom pogledu.

Naši zastupnici ne traže ni povlastica ni koncesija, nego samo ono, što ih po zakonu i po pravu ide. Talijanska vladajuća svojta vara se pako ljuto ako misli, da će se naš narod ili njegovi zastupnici njoj predati vezanim rukama za zdjelu leće. Nipošto i nikada! Talijani mogu u svojoj objesti i drzovitosti prkositi i carskoj vladi i našemu narodu koliko i kako hoće — ali neće dokle hoće. Prije ili kasnije doći će i njima crni petak.

Pitanje premještenja hrvatskog učiteljišta, neće Talijani samovoljno riešiti. Opravdanom zahtjevu svega naroda neće se moći carska vlada oglušiti. Talijansko buncanje o nekakvoj povriedi talijanskog narodnog posjeda u Pazinu ili Puli, nasmijati će se i ludjaci u zemaljskoj bolnici u Puli. Pazin i Pula su talijanski narodni posjed samo toliko, koliko i hrvatski.

Željezničko pitanje u Istri nemogu da rieše sami ni talijanski članovi zemaljskog odbora, ni talijanska saborska većina. To znadu najbolje oni talijanski prvaci Istre koji su himbeno oblietali naše zastupnike u Beču, da im pomognu do gradnje jedne kratke pruge. Naši se zastupnici neće više dati zlorabiti od talijanskih farizeja i licumjerca u njihove strančarske i sebične svrhe.

Drzovita je i bezstidna tvrdnja talijanske saborske vecine kao da bi bili naši zastupnici prepriečili rješitbu o ustrojenju okružnog sudišta u Puli. To se pitanje povlači po istarskom saboru već desetke godina. Svaki put na začetku saborskog zasjedanja priobćio bi predsjednik, da mu je stigla vladina osnova o ustrojenju okružnog suda u Puli i da će ju dati na zakonitu raspravu, ali do rasprave nije nikada došlo, jer većina nije toga htjela. Ona se je bojala razdora u vlastitoj stranci zbog toga pitanja i radi toga nije htjela da dodje na dnevni red to pitanje.

Služemo se sa talijanskom većinom neka se upliva na pozvane na to čimbenike, da se već jednom provede radnja oko uredjenja rieke Mirne ali tražimo da se kod toga upotrebi samo domaće radnike, samo Istrane, nipošto radnike iz Italije, kaošto je to običaj i u modi, da ti tudjinci odnesu deblji dio kod svake javne radnje u Primorju.

Istarskog sabora dakle neće ove godine biti, jer ga talijanska saborska većina neće pošto nezna ili neće da znade što je nevolja i bieda. Narod će znati, da to u svoje vrieme uvaži.

Nesmućujmo naroda!

Bit će desetak dana što dolaze pojedinci i odaslanstva iz Koparskog političkog kotara k zastupniku Mandiću skoro danomice s molbama, da bi on njima pomogao kao što je pomogao Talijanima toga kotara zastupnik Spadaro. Odaslanici iz občine Piran i Izola pripovjedali su ćak koliko će dobiti u gotovom novcu pojedini talijanski seljak, ribar ili obrtnik od svoga zastupnika. Te su svote kod poje dinaca iznosile 5—800 K! Zastupnik Spadaro da je od vlade isposlovao po nekojim 50.000, po drugim 70.000 kruna. Sav taj novac da će on podieliti po miloj volji medju svoje birače i pristaše. Zast. Mandiću došlo je težkom mukom uvjeriti pojedince i deputacije o nemogućnosti takovih tvrdnja. Kazivao im je i dokazivao, da će vlada stalno dati podporu za postradalo stanovničtvo od tuče ili suše u čitavoj pokrajini, bez obzira da li je to talijanska, hrvatska ili slovenska občina. Ta podpora neće doći u ruke ni Petru ni Pavlu, ni slavenskim ni talijanskim zastupnicima već će ju namjestničtvo doznačiti kotarskim poglavarom, koji će biti dužni, da sporazumno sa zastupnicima obiju narodnosti i sa predstojnicima mjestnih ili občinskih vlasti, doznačeni mu novac tako porazdieliti u javne ili dobrotvorne svrhe, da nebude pri tom nitko trpio štete i nepravde.

Sretiv zast Mandić zast. Spadaro u ponedjeljak slučajno na namjestničtvu *čestitao* mu je što je *dobio* tako velike svote od vlade. Na *čestitku* nije zast. Spadaro reagirao, već dometnuo, da je *dobio* veću svotu t. j. *150.0000* K. Na upit kako će to podieliti odgovori skromno, da on neće ništa dieliti, da je vlada na *njegovo posredovanje* doznačila za občine Kopar, Izulu, Piran i Marezige gornju svotu, koju će politički poglavar sa predstavnicima naroda opredieliti u javne i druge potrebite svrhe.

Konstatiramo dakle:

1. da zast. Spadaro nije dobio ni šuplje pare za svoje izbornike ili pristaše;

2. da su naši zastupnici posredovali kod carske vlade u Beču i ustmeno i pismeno, da priskoči znatnim podporama stradajućem stanovničtvu Istre.

Ne niečemo, da nije vlada i na posredovanje zast. Spadara doznačila gornju svotu, ali niečemo odlučno kao da bi to bila jedino i isključivo njegova zasluga. To može da dade popiti svojim ribarima i mornarima ali nama neće nikako. Mi idemo dapače i dalje te kažemo, da je vlada dala gornju svotu i da će dati i dalnjih iznosa za cielu Istru, gdje to treba, nipošto na posredovanje jednog zastupnika, ili jedne stranke, već na molbe i pobude sviju zastupnika Istre.

Ministarstvo nutarnjih posala odredilo je, da se dade 150.000 K za stanovničtvo političkog kotara Kopar, i to za sada za občine Kopar, Pomjan, Izula, Marezige i Piran, i to za one stanovnike, koji su pretrpili u noći od 15. na 16. junija o. g. velikih šteta od oluje, tuče, vjetra, vode itd. Za onaj dio občine Dekani, koji je istim povodom nastradao, pokrenuta je posebna akcija. Isto tako dobiti će podpore i stanovnici ostalih občina Istre, koji su onom prigodom, tučom oštećeni bili. Vlada se neće moći oglušiti ni na molbe i predloge o podpori onog stanovničtva Istre, koje je dugotrajnom sušom velikih šteta pretrpilo.

Što se tiče onih 150.000 K za koparski kapetanat dobio je g. kapetan nalog, da se glede uporabe tog novca dogovori sa predstavnicima naroda t. j. sa zastupnicima, odaslanicima občina itd.

Po mienju dotičnog referenta upotrebljen će biti taj novac većinom za javne radnje t. j. za puteve, ceste, vodnjake, vodovode itd. U riedkim slučajevima, gdje je to absolutna potreba, nabavit će se za stradajuće živeža il hrane, u gotovom neće se nikomu dati novca, na što upozorujemo osobito naše stanovničtvo u občinah Izola i Piran. U tom njima neće pomoći nitko, ni isti zast. Spadaro!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Hrvatsko učiteljište. Talijanski zastupnici na svom sastanku prošloga tjedna baviše se i pitanjem hrvatskog učiteljišta. Vrlo smiešno ali simptomatično od gospode Talijana: talijanska sinjorija, koja nam upravo izazovno nieče svaku pučku školu u narodnom jeziku u svakom hrvatskom selu i mjestu, bavi se u svojim sjednicama hrvatskim učiteljištem. Sinjorija se bavi tim učiteljištem i zaključuje, da se ima poduzeti sve i najenergičnije korake te se svakako zaprieči premještenje hrvatskog učiteljišta iz Kastva u Pazin ili u Pulu. U tu svrhu izabrala je talijanska sinjorija i odbor ad hoc, koji će intisumbrirati kod vlade u Trstu i Beču, gdje će iznieti svoje grožnje i zastrašenjem isposlovati, da hrvatsko učiteljište ne dodje ni u Pulu ni u Pazin. Da bi Hrvati pitali da se hrv. učiteljište smjesti u Volosko Lovran, Lošinj Veli ili Mali, Krk ili Cres talijani bi izabrali i za ova mjesta poseban odbor, koji bi od vlade isposlovao da hrv. učiteljište ne dodje u ta mjesta. Po sistemu, kojim se vedri i oblači u Istri a Hrvatima i Slovencima pravda kroji, kad bi Hrvati tražili te se hrv. učiteljište smjesti u Srakane (otočić usred Jadranskog mora), ni tamo ga nebi dobili proti volji Talijana. Zato nam se, dok stvari tako žalostno ili bolje sramotno stoje, sve akcije u tom pogledu čine nekako više platoničkima a tako je i prima „slavna" vlada, dok su to s naše strane ozbiljni naprezaji one žilave borbe u kojoj smo otvrdnuli i koje nećemo nikad napustiti, dapače još žešće nastupati, čim jači bude nepravedni i nezakoniti odpor vlade.

To je naše stanovište u tom pitanju, koje iznašamo na znanje onim dopisnicima nekojih banovinskih novina, koje nam spočitavaju, da se o tom pitanju nismo izjavili. To neka upamte ti dopisnici: za volju nama i milom nisu nama Hrvatima i Slovencima u Istri ni austrijska vlada ni Talijani dali a ma ni jedne koncesije bilo na gospodarskom, političkom ili kulturnom polju; sve što smo postigli i što posjedujemo, stekli smo silom borbe i sviesti našega naroda. Tako ćemo borbom i jakošću sviesti i sloge našega naroda prisiliti i vladu i Talijane, da po volji nama rieši pitanje siela hrvatskog učiteljišta. Bez toga postaje i novi predlog za Mali Lošinj, iznešen od „Rodoljuba" u zagrebačkom „Hrvatskom Pravu", jednostavnim „pium desiderium".

Talijani i tribunal u Puli. U „Il Piccolo" od prošlog tjedna osvrće se valjda zemaljski prisjednik Salata na naše tvrdnje u prošlom broju glede pitanja tribunala u Puli. Taj gospodin ponavlja talijansku osvadu, da su Hrvatski zastupnici krivi, što nije u Puli ustanovljen tribunal. Tvrdeć to nije ga sram, što u istom dopisu dolazi u očita protuslovja. Na naš prigovor da je prije talijanska većina sabora bila proti ustanovljenju tribunala u Puli ispričava to time, što sadanja većina sabora, izabrana g. 1908. nije kriva za propuste ili pogrieške prvašnje većine sabora. Slaba isprika, jer svi znamo da je većina sadanjih talijanskih zastupnika sačinjavala većinu talij. zastupnika i prije god. 1908. A i sadanja većina istarskog sabora izjavila se tek nakon dvie godine u prilog ustanovljenja tribunala u Puli. Dakle? Dok tako traljavo ili bolje nikako bi htjeli obraniti svoje stanovište prema ustanovljenju tribunala u Puli, imali smo pravo podvojiti u sadanju iskrenost i ozbiljnost talijanskih zastupnika za tribunal u Puli.

Zašto uvaženi dopisnik „Piccola" ne odgovara niti riečce na naš predlog o sazivu sabora i ustanovljenju tribunala u Puli? Boji se valjda, da nebismo gospodu uhvatili za rieč. Nu ta bojazan je za talijanske zastupnike izlišna, jer ako bi i tom prigodom pogazili i prekršili zadanu rieč, to nebi bilo ništa čudnovata kod Talijana: mi smo već navikli na talijansko vjerolomstvo.

Ovom prigodom imamo ispraviti tvrdnju ovdješnjeg njemačkog lista time, da mi nismo Talijanima predložili te naši zastupnici neće obstruirati u onom *zasjedanju* sabora, u kojem bude na dnevnom redu ustanovljenje tribunala u Puli i predlozi za ublaženje biede usljed nepogoda, nego u tom predlogu bilo je govora samo o *sjednici*, u kojoj budu na dnevnom redu spomenute točke.

Hrvatske škole u Puli. Doznajemo, da se je početkom ove školske godine upisalo u hrvatske pučke škole nešto preko 700 djece. Značajan broj, koji javno pljuska u lice one faktore koji Slavenima u Puli krate škole u njihovom narodnom jeziku. A koliki broj (sigurno dvostruki) naše djece se gubi i raznarodjuje u talijanskim i njemačkim školama i sve krivnjom glupih i nesviestnih slavenskih roditelja.

Podpore usljed oskudice. U utorak bila je na ovdješnjem kapitanatu sjednica za razdiobu od 25.000 kruna, doznačenih od vlade za ublaženje biede, nastale usljed štete od tuče u ovoj godini u poreznim občinama Vodnjan i Galežan i u mjestnoj obcini Barban. Na toj sjednici, kojoj su prisustvovali načelnici Pule, Barbana i Vodnjana, bilo je složno zaključeno, da se ta svota podieli ovako: K 11.750 poreznoj občini Vodnjan, K 7.750 mjestnoj občini Barban i K 5.500 porez. občini Galežan. Ove svote imaju se upotrebiti za sagradjenje i popravak cesta.

Vježbenica talijanskog jezika za opće pučke škole. Pod ovim naslovom izašla je u nakladi tiskare J. Krmpotića u Puli I. dio knjige, koju je sastavio učitelj B. De Prato. Ta vježbenica je razdieljena u dva diela od kojih prvi sa vježbama u čitanju i pisanju, a drugi u čitanju, pisanju i govoru. Ciena je knjizi K 1·20, te se naručuje kod nakladnika Jos. Krmpotića u Puli.

Ciene groždja. Po podatcima trgovačke komore u Rovinju bile su 25. t. mj. ove ciene groždju: Piran, refošk 26·50; Novigrad (Cittanova), 26; Višnjan, teran 25, obično bielo 24; Motovun, obično bielo 28, finije 36; Oprtalj, teran 24, „piantadelle" 18, obično bielo 22; Pazin, teran 25·07, obično bielo 22·86, malvazija 28; Kanfanar, teran 30, obično bielo 26; Sv. Lovreč pazenat., teran 27; Vrsar (Orsera), teran 28; Rovinj, teran 29·68, muškat bieli 28.63, obično bielo 26·62, „dinella" 28·41, miešano 26·50; Vodnjan, teran 28·48, „piantadelle" 27·05; Lošinj, obično 28, bielo obično 32; Krk, obično 28, obično bielo 38 crno i bielo miešano 30.

† **Mato Mateša.** U Zagrebu kod svoje kćeri Magde i zeta Vilka Žagara preminuo je predpršle nedjelje Mato Mateša umirovljeni ravnatelj Bosansko-hercegovačke osnovne škole. Umirovljen služio je nekoliko godina na Družbinim školama, i to u Cresu, pak kratko doba u Vinkuranu kraj Pule. Bio je dobar Hrvat i vrstan nastavnik. Bila mu lahka hrvatska zemljica! Njegovim preostalim naše bolno sučešće.

Lošinjski kotar:

Veliki Lošinj 26. rujna. 1911. (*Na naslov pomorske oblasti.*) Dočim su Ravnateljstvo pošte i ono financije dali postaviti takodjer i hrvatski napis nad poštnim i financijskim uredom, pomorska vlast u Trstu izazivlje neprestano hrvatsku većinu pučanstva ovog grada sa čisto talijanskim napisom, oglasima i pečatom na ovom lučkom odaslanstvu. Ili su c. k. uredi postavljeni za to da nas provociraju i da vriedjaju pučanstvo zemlje? Premda nekoji hvale sadašnjeg lučkog poglavara Luxarda kao čovjeka pravednog, ipak on u jezičnom pitanju nije ništa popravio već si je stekao jedino zaslugu da uz talijanštinu širi danomice nijemštinu. Od lanjske godine popravlja se ovdje luka Rovenska, te premda imadu radnju u zakupu naši ljudi iz Punta ipak je pomorska vlada postavila ovdje kao nadgledničku nekog nespašenog talijana Puchila, rodom iz Zadra, kojemu kao da je služba ne da nadzire radnje, već da agitira za ovdješnju talijansku stranku. Kod same radnje nastoji da upliviše na politička čuvstva radnika, svakom je prigodom medju prvima u redovima ovdješnje talijanske stranke. Eto takve ljude šalje medju nas pomorska vlada, koja kao stara pokroviteljica talijanstva našeg primorja hoće da prikaže i Veliki Lošinj za čisto talijanski grad.

Krčki kotar:

Malinska. Prigodom narodnog blagdana sakupio je u Dubašnici g. Ante Volarić, obć. tajnik, za Družbu K 53.40, koje darovaše:

Občina Dubašnica K 20·—, Dr. Majnarić K 5·—, po K 2·—: pop Jakov Maračić, pop Pave Milovčić, pop Sime Milovčić, pop Tomo Bogović, pop Iv. Gršković, Ed. v. Rode, Petar Škarpa i Ivan Polonijo, učitelj; po K 1·—: M. Radić, učitelj, Katica Kraić, Danka Volarić, Anton Volarić, Anton Bogović, pravnik, Anton Škarpa, Jakov Miškulin, Ivan Bogović, Frane Kraljić, Dinko Radić; Anton Vasilić, 40 h.; za izgubljenu briškulu u Krku K 2·—.

Voloski kotar:

Mošćenička Draga dne 25. IX. Molim Vas, gosp. uredniče, da biste priopćili ovo par redaka iz našeg mjesta.

Pročulo se ovih dana, da je dobio ili da će dobiti jedan Riječanin, koji zida kuću kod nas, dozvolu od pomorske vlade u Trstu da rešetkom zatvori obalu (pjesak) što se nalazi pod njegovim posjedom sve do mora. Taj glas je silno uznemirio pučanstvo, jer bi to bio atentat na naše mjesto i njegove interese. Općinstvu bi se tako oduzelo jedan od najljepših djelova pjeska, a pjesak je baš ono najljepše i najbolje što imamo. Osim toga baš onaj pjesak najviše rabi za ribarenje i za kupanje. Bojati se pak treba, da će pomorska vlada tako i drugim dopustiti zatvoriti obalu pred kućom. Zato je posve razumljivo, da je pučanstvo upravo pobunjeno ovim glasom, a što je najžalosnije govori se da je tomu najviše kriva naša nesretna općinska uprava, koja ne će ili ne zna braniti interes svojih općinara.

Kućegospodari su zato svi do jednoga poslali jedan protest na pomor. oblast radi toga i poduzeli druge korake, koje su im pametni ljudi svjetovali. Nadamo se da će nam poć za rukom zaprieći ovaj atentat i da ćemo pokazat onim na općini, da znamo i sami bez njih a i proti njih braniti svoje dobro i svoje tlo. Nećemo da nam „dojdu bućani pa da stiraju kućane".

•

Društvo za poljepšavanje mjesta imalo je svoju I. glavnu godišnju skupštinu, kako smo bili javili. Ta je skupština ispala posve ljepo i dobro, jer je na nju došlo preko 30 članova, sve domaćih ljudi, najviše ribari i mornari. Sve se je ljepo i mirno poslušalo i raspravljalo. Sve je prošlo u miru, slogi i ljubavi, kako pravi prijatelji i domorodci. Čulo se je daje u ovo kratko vreme (6 mjeseci) što društvo opstoji upisalo se u nj okolo 50 članova. Inkasiralo se je u to doba preko 500 kruna. Učinilo se je pak do sada ovo: popravilo puteve po Dragi a osobito onaj do sv. Ivana, na ovom zadnjem zasadilo nekoliko hrasti i postavilo 6 klupa. Držalo se je čisto, koliko je bilo moguće mjesto kroz ljeto, i nastojalo da od općine to gledaju. Potrošilo se je za sve to do sada okolo 300 kruna. Kako se vidi započelo se je ljepo i dobro raditi a nadamo se da će se još bolje nastavit.

Preporučujemo ovo društvo našim prijateljem izvan Drage a osobito našem domorodcem u Amerikl. A molimo i gospodu narodne zastupnike da nas u prigodi potpomoru ako ne drugačje a ono dobrom besedom i preporukom kod oblasti, kad budemo štogot pitali za naše mjesto.

Iz Mošćenica pišu nam:

Proslava 10 godišnjice Hrv. Čitaonice ispala je iznad svako očekivanje. Zabava je bila većinom od domaćih posjećena i to tako, kako još do sada nijedna zabava kod nas. Bilo je i nekoliko gostova iz susjednog Lovrana i Opatije. Program zabave bio je dobro izveden a prisutnici pohvališe općemito našu mladež, koja je sve to tako ljepo izvela i pripravila. I materijalna korist bila je vrlo ljepa. Sve je bilo ljepo i na opće zadovoljstvo, samo s jedne strane morala je doći mala neskladnost i neugodnost i to na žalost baš s one strane, koja je to najmanje smjela, to je sa strane predsjednika gosp. Puža i njegove guzdarice glasovite Anke.

•

Suša je i kod nas ostavila svojih žalosnih posljedica koje se već počimaju opažati. Trgadba se obavila, ali spremilo se vrlo malo groždja. Krumpira, fažola, kukuruza i drugih priroda nikad manje. Sve kuka i uzdiše pitajuć se što će biti i kako će se svijet prehraniti preko zime.

Preporučamo ovime gg. zastupnicima da ne zaboravе ni nas, kad se bude vladi prikazivala bijeda u Istri; molimo ih to i zato jer znamo da naši na općini neće se ni maknuti i učiniti, što bi njihova dužnost bila. Pomoć i to što brža i veća pomoć jest i kod nas prieka i velika potreba.

Pazinski kotar:

Iz Pazina. U I. razred hrv. gimnazije upisalo se u ovoj školskoj godini 35 učenika javnih i 6 hospitantica te je tako u cieloj gimnaziji upisano 171 javnih učenika i 18 privatista.

•

Na ovdješnjem trgu cieni je groždju vrlo niska — poprečno 15 hel. po kilu — prema cieni groždja po ostaloj Istri. Težaci su radi toga u velikoj brizi i pravom ogorčeni. Najbolje bi bilo da svog groždja ne nose na prodaju u Pazin; neka groždje spreme i urede te učine vino, koje će prodati trostruko draže nego što im nude za groždje.

Natječaj. Imade se popuniti mjesto tehničkog asistenta na državnom uzornom gospodarstvu u Pazinu (Istra)

Dužnost je asistenta podpomoći upravitelja gospodarstva kod uprave i u svim drugim poslovima, odnosećih se na ovo gospodarstvo, osobito kod stručne pouke na

Nastavak u prilogu.

rečenom gospodarstvu kao i izvan istoga (predavanje i praktične upute).

Tehnički asistent biti će namješten ugovorom, i to za sada samo na pokus za jednu godinu. Uživati će 2400 K godišnje plaće i stalne putne troškove godišnjih 600 K, koje će primati u mjesečnim predplatnim obrocima od upraviteljstva gospodarstva.

Valjano podkrepljene molbenice za ovo mjesto treba poslati *putem upraviteljstva državnog uzor-gospodarstva u Pasinu*, najkasnije do 25. listopada 1911. na c. kr. namjestništvo u Trstu, naznačiv dobu (starost) austrij. državljanstvo, izučene nauke, praktičnu sposobnost u poljodjelstvu i o dobrom poznavanju hrvatskog ili slovenskog jezika.

Istodobno imadu priložiti obveznu izjavu, kroz koliko će vremena — iza kako budu obavješteni o povoljnom riješenju molbe — moći nastupiti novu službu.

Porečki kotar:

Iz Kaštelira. Već sam više puta čuo nazivati Kaštelir: „Kulom hrvatstva u zapadnoj Istri“. Ko što mi je to godilo dok je odgovaralo istini, tako me to sada boli gdje vidim, da su to sada samo fraze. Kaštelir je i danas kula, dá ali kula-razvalina obrašćena dračom i korovom ispod koje tiho i nesmetano širi svoje žile naš najveći dušman kleti Talijan.

Hoćemo li dokaza tome, a mi pogledajmo samo našu školu i našu čitaonu (o kojoj u drugom dopisu).

Škola i čitaona dva su ognjišta, sa kojih bi morao narod dobivati svoju svagdanju duševnu hranu, što i malne svagdje biva, samo kod nas u Kaštelíru toga nema. Družbina naša škola, koja je već prve godine (pred 15 g.) svoga osnutka brojila 100 djece, a odmah slijedećih godina 120 do 130 danas broji na našu tugu i sramotu možda 80, a strah me da se ove godine ne će kraj takvih nepromijenjenih prilika upisati ni toliko. O polasku ne ću ni da govorim! Ne ću da ni kažem kolik je sveukupni broj djece, koja polaze leginu školu u susjednim Labincima, jer bi nam pozlilo; spominjem samo to, da polazi tu školu samo iz Kaštelira preko 100 djece (dakle više nego našu). Pred par godina polazilo ih je od 30 do 40. Karakteristična je činjenica, da je lijepi broj te djece takvih roditelja, koji su pravi i uvjereni Hrvati, pače nijesu nikad za koju drugu stranku glasovali do uvjek samo za hrvatsku. Naš se g. učitelj češće znade tužiti, da mu djeca vrlo neredovito polaze školu. Moramo mu vjerovati, ali stvar je vrlo čudna, da baš ona djeca koja njemu, kao neredovita prebjegnu u leginu školu, onamo postanu najredovitija. Kako to? Gdje leži uzrok cijelom tom biednom stanju naše spasiteljice — naše mile nam škole, one škole, koja nam porodila u prvih desetak godina 3 akademičara, 4 učitelja i više srednjoškolaca.

„Nemo propheta in patria“. Bilo što mu drago — to na zlo naslućuje. Pomladak nam se goji u talijanskom duhu. Mislim, da bi bilo veoma podesno da to uče malo bolje kompetentni faktori u Kaštelíru, a zgodno bi bilo, kad bi i naša majka, Družba naša, dok je još doba poduzela koji zgodni korak. Svakog se dana čuje gdje se ovaj ili onaj uvjereni Hrvat sprema da odašalje svoju djecu u onu kletu kovačnicu leginu školu, motivacijom, da mu se djeca u našoj školi niš ne uče. Ako bi to u istinu i bilo, velika krivnja pada i na roditelje zašto ne silе svoju djecu da pohadjaju redovito školu.

Tuđi seljak tu ne vidi ništa — on nezna, da tako u svojim njedrima odgaja otrovnicu zmiju, koja će njegovu narodu srce izjesti.

Sačuvaj Bože ne mislim time ništa predbacivati, već napisah ove retke u najplemenitijoj namjeri jer mislim, da je neobhodno potrebno upoznati svoje mane i nevolje, pa ih odstraniti, jer ćemo se samo tako uspješno boriti i oboriti jake pandže kletog mletačkog lava.

Završujem pozivljuć Vas dragi Kaštelirci i Hrvati da pošaljete Vašu djecu samo u našu Družbinu školu, ako Vam i nije sve po volji, dobri će Bog dati, pa će bolje biti. Budite Hrvati kao što ste uvjek bili ne samo na zboru, nego i na tvoru. Odgajajte si djecu u hrvatskom duhu, a to možete samo u hrvatskoj školi, koja će biti na diku Vama i cijelom hrvatskom narodu, pa će samo ovakva djeca moći donijeti u skoroj budućnosti spas našem bjednom istarskom puku.

Iz Novakl kod Motovuna se javlja da će se tamo dne 1. oktobra (listopada) t. g. obaviti svečano blagoslov nove školske sgrade, koja će se pak predati njezinoj plemenitoj svrsi: Bilo sretno! Dobro nam došao g. učitelj Iv. Kosić.

Koparski kotar:

Iz okolice Izole primamo: Jedan naš čovjek, koji se drži da je čvrst naš i hoće da visoko diže naš barjak i žilavo brani naša prava, na djelu je pa sasma drugčiji. Evo primjera: u mjesecu januaru prigodom popisa pučanstva, zamoljen od jednog našeg čovjeka, da pošalje jednog pismenog čovjeka po kućama ljudi našeg jezika koji da prijave svoj občevni jezik kao slavenski, odazvao se taj „rodoljub“ ali uz pluću. Nu ne samo to; taj čovo zahtjevao je dapače svoje dnevnice po toliko forinti, koje se obično plaćaju po toliko kruna, i grozio se još — tužbom. Pa ipak je dobio za ono malo posla po 3 K na dan, — za ono doba dnevnica kao nigdje. Nu buha je znala i u zimsko doba pošteno sisati narodnu krv!

Otvorenje narodne čitaonice u Draguću. U nedjelju 1. listopada otvorit će se u 3 sata poslije podne „Narodna čitaonica“ u Draguću. Gostovi dobro došli. — Odbor.

Franina i Jurina.

Fr. Lovranski izdajica piše va židovski gazeti, da smo mi lovranci furešti al po njegovu privandranci.

Jur. Pitaj ga malo ka kuga je njega va Lovran prinesla.

Fr. Ter znamo, da se je klatil po svete kako i cigan i da nima ni kuće ni kućišća i da prodava svoju dušu i telo onemu ki ga bolje plati.

Jur. Dušu je već zdavna inpenjal onemu s rogi, a za gnjilo telo nebi mu dal ni abrej ni feniga.

Razne primorske viesti.

Proti drugim tračnicam na pruzi Košice-Oderberg. Zadnjih dana čitalo se je u novinama, da su pojedini austrijski činovnici, koji se nagadjaju s ugarskom vladom radi uvoza mesa, skloni dozvoliti Ugarskoj druge tračnice na željezničkoj pruzi Košice-Oderberg. Predsjedničtvo hrvatsko-slovenskog kluba prosvjedovalo je

eljački posjed u občini Lovran,

ednje veličine sa kućom, vinogradom šumom prodaje se uz poveljnu cienu. Pobliže informacije mogu se dobiti u sarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Poščića u oloskom.

OLOVKE

a korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Bagnja i drug. u Puli**

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Stalne ciene — Umjerene ciene

POSEBNI ODJEL

za

dječake i djevojčice

KONFEKCIJA

Bogati izbor

odiela Gambetta, opravice, raglans, paletots, naramnice, ogrtači za kišu, mornarski kaputići, „Golf“-kaputići, rubenina, pregače, kape

Ignazio Steiner

GORICA — PULA — TRST

PIAZZA FORO

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA

:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA“

PRODAJU SE U PAZINU U KNJI-ŽARI IVANA NOVAKA.

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

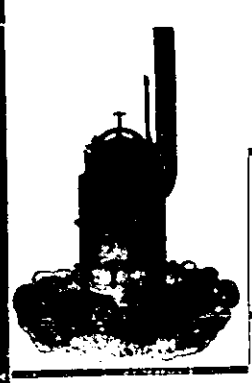

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih pa- u tvorina iz livanog željeza! u

Zahtievajte cenike! Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII 3.

proti eventualnoj odnosnoj namjeri kod Ministra-predsjednika i izrazilo nadu da će on najodlučnije odbiti svaku raspravu u tom smjeru.

Prva sjednica carevinskog vieća. Državni zastupnici primili su poziv na prvu buduću sjednicu carevinskog vieća, koja će se obdržavati dne 5. oktobra o. g. u 11 sati prije podne.

Prva točka dnevnoga reda je vladina osnova o promjeni saborskog pravilnika.

Općenito se očekuje da će prve sjednice biti dosta burne radi skupoće živeža osobito mesa i zbog posliednjih izgreda u Beču kadno je došlo do okršaja izmedju demonstranta i redarstva i vojništva te bijaše pri tom mrtvih i mnogo ranjenih.

Najkraći put. Iz srednje Istre pišu nam: Čitali smo ovih dana u ljubljanskom „Slovencu", da je dogradjena nova cesta iz Kringe kroz Dragu do sv. Petra u Šumi. Čitatelje ljubljanskog lista mora da zanima silno takova viest te će se svi odmah latiti zemljopisa, da vide gdje je ta slavna Kringa i još slavniji Sv. Petar u Šumi. Piscu, reć bi da je bilo više stalo da za tu novost doznaju prije čitatelji ljubljanskog lista, nego li istarsko pučanstvo, koje bi takovu viest u domaćim listovim radostno pozdravilo. Ali tko da se pača sa domaćim, hrvatskim il slovenskim ultra-liberalnim i framasunskim listovima! Zar ne g. dopisniče?

Za provedenje tog svakako važnog rada nenalazi g. pisac za shodno, da se ikomu drugomu zahvali, nego li državi, kao da pri tom nije nitko sudjelovao i kao da nam je država nešto svoga dala ili darovala.

Ali da, nekažu nam badava, da smo više crno žuti, nego najviši dostojanstvenici na kraljevom dvoru. I zato nemamo pravo tužiti se ako odozgo padaju batine po našim ledjima.

Novo katoličko tiskovno društvo. U ljubljanskom "Slovencu" od 25. o. mj. čitamo, da se je za Hrvate u Istri osnovalo katoličko tiskovno Društvo sa sjedištem u Pazinu. Društvo ima svoju tiskaru u Pazinu. U Pazin da će se preseliti takodjer „Pučki Prijatelj" iz Krka. K toj viesti dodaje rečeni list: „Novoj tiskari želimo obilno uspjeha a tiskovnomu Društvu pako mnogo članova. U Istri nespavamo više, nego radi svestrano oko naobrazbe naroda i za njegovu bolju buduć nost; u prvom redu su naši svećenici, svietovne inteligence imade malo pa i ta se protivi vjerskom napredku".

Dobro da to sve znamo; u Istri se dakle nespava odkad imamo u Pazinu katol. tiskarsko Društvo; do tada smo svi spavali. Sada nam netreba drugo za duševni i narodni spas Istre i našega naroda, nego da se stanu klati i mrcvariti *„Naša Sloga"* i *„Pučki Prijatelj"* kao što se kolju i mrcvare u Kranjskoj „Slovenec„ i „Slovenski Narod" na Goričkoj „Soča" i „Gorica". Tada će biti naša čaša sreće puna — do samoga vrha!! Blago si ga tada našemu narodu u Istri!

Obračun velikog „Ćiril.-Metod." plesa u Trstu. Iz izvještaja što ga je priobćio odbor hrvatsko-slovenske mladeži u Trstu za priredbu velikog plesa na korist slovenske i istarske „Družbe sv. Ćirila i Metoda", doznajemo, da je taj ples bacio čistog prihoda *osam hiljada* kruna. Od tog prihoda odlučio je odbor podieliti ženskoj podružnici u Trstu 300 K, a ostalu svotu od 7.700 K podielio je na dva dieta, i to polovicu dobije slovenska, a drugu polovicu hrvatska podružnica u Trstu.

Hvaleći našoj požrtvovnoj mladeži u Trstu na rodoljubnom i nesebičnom radu oko naše pučke prosvjete želimo iskreno da bi na tom blagotvornom putu do konačne pobjede ustrajala!

Organizacija pomorskih kapetana. „Crvena Hrvatska" javlja, da su naši pomorski kapetani došli do vrlo pametne namisli, da se organizuju. Kako čujemo, u tom su pravcu već učinjeni prvi koraci. Mi se od srca radujemo ovom koraku naših pomorskih kapetana, jer to je više bilo i vrijeme da učine. To će biti i njima od koristi, a s druge strane tim više i jedan rodoljubni čin. Po našem se moru bane kojekakovi tudjinci, nameću nam i svoj jezik, a ipak je ovo naše more, nad kojim gospodari moramo biti mi. Nasih kapetana ima u trgovačkoj mornarici pune tri četvrtine, pa da oni sve to mirno gledaju!

Mi našim pomorskim kapetanima možemo samo čestitati na ovom njihovom koraku. Prenite se i pokažite tudjinskim nametnicima, da je ovo naše more, na kojem je svaki tudjinac suvišan. Ustrajte samo u započetom radu.

Akcija protiv skupoće u Austriji „Narodny Listy" donose, da je austrijska vlada zasnovala proti skupoći ove mjere: sniženje željezn. prevoza, povišenje kontingenta mesa, koje će se dobivati iz Srbije, dozvola za uvoz argentinskog mesa do konca ove godine, povišenje plaća državnim činovnicima nižih kategorija. Zastupnička kuća, čije će zasjedanje započeti 5. listopada, ponajprije će se baviti akcijom protiv skupoće živeža. Misli se, da komora ne će najprije riešiti reformu kućnog poslovnika, a onda tek uzeti u pretres osnove proti skupoći, već da će se reforma poslovnika odgoditi za buduću godinu.

Kolera. U Dragi kod Sušaka zalegla se ova nemila pošast i pokosila nekoliko žrtava. Od 17. t. mj. — kad se kolera pojavila ponovno u Dragi — obolilo je od kolere 16 osoba, od kojih je 9 umrlo. Oblasti su poduzele najšire i energične mjere proti koleri, te je nade da će ju izkorieniti brzo sasvim, što dokazuje i utješljiva činjenica, jer već tri dana nije se pojavio ni jedan novi slučaj kolere. Inače su Sušak, Trsat i Rieka proste od kolere, a u Trstu i na Koparščini je odavna već uništena ta grda pošast.

Gnjezdo kolere je Italija, gdje ona nemilo harači i kolje narod, a talijanske oblasti sve to uporno taje. Tamo je došlo već radi kolere do pobune u narodu, takav liepi red vlada u Italiji toj blaženoj zemlji naših nespašenjaka.

U naše strane uvučena je kolera iz Italije, a sve krivnjom oblasti, koje nisu za robu i ljude poduzele onakve zdravstvene mjere, koje su imale spriečiti zarazu kolere u našim stranama. Još i sada naše oblasti sliepo vjeruju laznim viestima talijanskih oblasti, te puštaju da dolazi slobodno svakog tjedna u Pulu talijanski parobrod iz Puglie, gdje je baš leglo kolere. Za čudno je zato da se nije kolera i u našim stranama uvriežila.

Novi ratni ministar. Mjesto odstupivšeg ministra rata Schönaich-a, imenovao je car i kralj ministrom rata viteza Auffenberg-a, dosadanjeg zbornog zapovjednika u Sarajevu.

Trgatba u Istri i u ostaloj Austriji. Usljed priobćenja „Allgemeine Wein Zeitung, Beć, dne 7. rujna br. 36, izvjestitelja I. Portele predvidja se ovogodišnja berba u Istri na temelju stanja grožđa koncem kolovoza u kotarima:

Kopar, Piran i Buje	118.000 hl.
Poreč, Rovinj, Vodnjan i Pula	78 700 „
Buzet, Motovun i Pazin	124.750 „
Volosko i Labin	16 000 „
Cres, Lošinj i Krk	32.000 „
Ukupno	369.750 „
naprama godine 1910.	429.227 hl.

Ove godine vino će biti vrsna dobro, budući da je grožđje bolje dozrielo, nego li je prošle godine. U pojedinim pokrajinama zastupanim u carevinskom vieću,

predvidja se, da će berba tekuće godine naprama prošle godine dati vina i to:

	1910.	1911.	
Dolnja Austrija	153.260	800.000	hl.
Štajerska	324.366	351.200	„
Koruška	—.—	100	„
Kranjska	58.704	160.000	„
Tirol	666.958	596.100	„
Voralberžka	298	700	„
Gorica Gradiška	112.605	200.000	„
Trst i okolica	8.640	9.000	„
Istra	429.227	369.750	„
Dalmacija	727.992	1,120.000	„
Češka	4.512	12.000	„
Moravska	21.285	137.000	„
Ukupno	**2,507.927**	**3,755 850**	**hl.**

Po tom računu dakle izlazi, da je ove godine urodilo u Dalmaciji više vina za 401.000 hektolitara nego lani, a u Istri urodilo je ove godine **manje** vina za 60.000 hektolitara nego lani.

LISTNICA UREDNIČTVA.

„Prijatelju djačtva" u V. S djačkim pitanjem bavili smo se dostatno u posliednja tri broja i kazali jasno i otvoreno i djacima i slovenskim listovima naše mnienje. Sada valja, da se uzalud uzvitlana prašina slegne pa da nestane i posliednjeg traga bilo kakvom nesporazumljenju.

Mi čekamo uzalud i danas dokaze jednog od spomentih listova o navedenoj po njemu izjavi nekog tobož istarskog Hrvata, nastanjenog u Trstu. Ozbiljni listovi valja da i dokažu ono što tvrde, osobito kad se ih na to pozove i kad se radi o onako težkoj uvredi ili osvadi. Na dan, dakle s dokazima ne ćete li da ostanu i nadalje osumnjičeni čestiti i vriedni naši mladići.

Dopisniku C—M + S. Buzet. Poslani dopis ne možemo uvrstiti jer bezrazložno polemizira i uz to odviše napada osobno.

„CROATIA"
osiguravajuća zadruga u Zagrebu.
Utemeljena godine 1884.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. **Na ljudski život:**
1. osiguranja glavnica za slučaj do življenja i smrti,
2. osiguranja rentaza,
3. osiguranja životnih renta;

II. **Protiv štete od požara:**
1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, ducan-ske robe, gospodar-skih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sina i t. d.);

III. **Staklenih ploča protiv razlupanja.**

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi K 2.519.068·21
Od toga ima pričuvnih premija K 800.040·—
Godišnji prihodi premija prostojećih K 1.221.748·41
Isplaćene odštete K 4.323.268·44

Sposobni posrednici i akvizitori namješćuju se uz vrlo povoljne uvjete.

Seljački posjed u občini Lovran, srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Pošćića u Volosk.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari **Bagnja i drug. u Puli**
ulica Giulia 1.
uz cienu od 2 do 10 para.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Stalne ciene — Umjerene ciene

POSEBNI ODJEL

za

dječake i djevojčice

KONFEKCIJA

Bogati izbor

odiela Gambetta, opravice, raglans, paletots, naramnice, ogrtači za kišu, mornarski kaputići, „Golf"-kaputići, rubenina, pregače, kape

Ignazio Steiner

GORICA — PULA — TRST
PIAZZA FORO

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestane ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i lieh put, umiva se samo sa

liljansko-mlječnim sapunom
(Steckenpferd-Lilienmilch-seife)
(Marka konj na palici)
od Bergmann & Co., Telschen b. D.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

Jeftino česko
PERJE
za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolje K 12·—
biele pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Petrove kapljice.

Po zvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lieh na novi i po liječničkim stručnjacima s prokušan protiv svima bolestima: želudca, crieva, jetara, bubrega i slezena. Sa čvršen je od samih svježih sokova, bilja i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, razdražljivih i grčeva želudca i u crievima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crievima. Umiruje živce i okrepljuje cielo **organizam.**

Cena 1 bocca sa štitom, za bocce 2 K, 3 K, 4 K, 5 K, 6 K, 7 K, 8 K, 9 K, 10 K, 11 K, 12 K, 13 K, 14 K, 15 K, 16 K, 17 K, 18 K, 19 K, 20 K, 21 K, 22 K, 23 K, 24 K, 25 K, 26 K, 27 K, 28 K, 29 K, 30 K, 31 K, 32 K, 33 K, 34 K, 35 K, 36 K, 37 K, 38 K, 39 K, 40 K, 41 K, 42 K, 43 K, 44 K, 45 K, 46 K, 47 K, 48 K, 49 K, 50 K, 51 K, 52 K, 53 K, 54 K, 55 K, 56 K, 57 K, 58 K, 59 K, 60 K, 61 K, 62 K, 63 K, 64 K, 65 K, 66 K, 67 K, 68 K, 69 K, 70 K, 71 K, 72 K, 73 K, 74 K, 75 K, 76 K, 77 K, 78 K, 79 K, 80 K, 81 K, 82 K, 83 K, 84 K, 85 K, 86 K, 87 K, 88 K, 89 K, 90 K, 91 K, 92 K, 93 K, 94 K, 95 K, 96 K, 97 K, 98 K, 99 K, 100 K, 101 K, 102 K, 103 K, 104 K, 105 K, 106 K, 107 K, 108 K, 109 K, 110 K, 111 K, 112 K, 113 K, 114 K, 115 K, 116 K, 117 K, 118 K, 119 K, 120 K, 121 K, 122 K, 123 K, 124 K, 125 K, 126 K, 127 K, 128 K, 129 K, 130 K, 131 K, 132 K, 133 K, 134 K, 135 K, 136 K, 137 K, 138 K, 139 K, 140 K, 141 K, 142 K, 143 K, 144 K, 145 K, 146 K, 147 K, 148 K, 149 K, 150 K, 151 K, 152 K, 153 K, 154 K, 155 K, 156 K, 157 K, 158 K, 159 K, 160 K, 161 K, 162 K, 163 K, 164 K, 165 K, 166 K, 167 K, 168 K, 169 K, 170 K, 171 K, 172 K, 173 K, 174 K, 175 K, 176 K, 177 K, 178 K, 179 K, 180 K, 181 K, 182 K, 183 K, 184 K, 185 K, 186 K, 187 K, 188 K, 189 K, 190 K, 191 K, 192 K, 193 K, 194 K, 195 K, 196 K, 197 K, 198 K, 199 K, 200 K, 201 K, 202 K, 203 K, 204 K, 205 K, 206 K, 207 K, 208 K, 209 K, 210 K, 211 K, 212 K, 213 K, 214 K, 215 K, 216 K, 217 K, 218 K, 219 K, 220 K, 221 K, 222 K, 223 K, 224 K, 225 K, 226 K, 227 K, 228 K, 229 K, 230 K, 231 K, 232 K, 233 K, 234 K, 235 K, 236 K, 237 K, 238 K, 239 K, 240 K, 241 K, 242 K, 243 K, 244 K, 245 K, 246 K, 247 K, 248 K, 249 K, 250 K, 251 K, 252 K, 253 K, 254 K, 255 K, 256 K, 257 K, 258 K, 259 K, 260 K, 261 K, 262 K, 263 K, 264 K, 265 K, 266 K, 267 K, 268 K, 269 K, 270 K, 271 K, 272 K, 273 K, 274 K, 275 K, 276 K, 277 K, 278 K, 279 K, 280 K, 281 K, 282 K, 283 K, 284 K, 285 K, 286 K, 287 K, 288 K, 289 K, 290 K, 291 K, 292 K, 293 K, 294 K, 295 K, 296 K, 297 K, 298 K, 299 K, 300 K, 301 K, 302 K, 303 K, 304 K, 305 K, 306 K, 307 K, 308 K, 309 K, 310 K, 311 K, 312 K, 313 K, 314 K, 315 K, 316 K, 317 K, 318 K, 319 K, 320 K, 321 K, 322 K, 323 K, 324 K, 325 K, 326 K, 327 K, 328 K, 329 K, 330 K, 331 K, 332 K, 333 K, 334 K, 335 K, 336 K, 337 K, 338 K, 339 K, 340 K, 341 K, 342 K, 343 K, 344 K, 345 K, 346 K, 347 K, 348 K, 349 K, 350 K, 351 K, 352 K, 353 K, 354 K, 355 K, 356 K, 357 K, 358 K, 359 K, 360 K, 361 K, 362 K, 363 K, 364 K, 365 K, 366 K, 367 K, 368 K, 369 K, 370 K, 371 K, 372 K, 373 K, 374 K, 375 K, 376 K, 377 K, 378 K, 379 K, 380 K, 381 K, 382 K, 383 K, 384 K, 385 K, 386 K, 387 K, 388 K, 389 K, 390 K, 391 K, 392 K, 393 K, 394 K, 395 K, 396 K, 397 K, 398 K, 399 K, 400 K, 401 K, 402 K, 403 K, 404 K, 405 K, 406 K, 407 K, 408 K, 409 K, 410 K, 411 K, 412 K, 413 K, 414 K, 415 K, 416 K, 417 K, 418 K, 419 K, 420 K, 421 K, 422 K, 423 K, 424 K, 425 K, 426 K, 427 K, 428 K, 429 K, 430 K, 431 K, 432 K, 433 K, 434 K, 435 K, 436 K, 437 K, 438 K, 439 K, 440 K, 441 K, 442 K, 443 K, 444 K, 445 K, 446 K, 447 K, 448 K, 449 K, 450 K, 451 K, 452 K, 453 K, 454 K, 455 K, 456 K, 457 K, 458 K, 459 K, 460 K, 461 K, 462 K, 463 K, 464 K, 465 K, 466 K, 467 K, 468 K, 469 K, 470 K, 471 K, 472 K, 473 K, 474 K, 475 K, 476 K, 477 K, 478 K, 479 K, 480 K, 481 K, 482 K, 483 K, 484 K, 485 K, 486 K, 487 K, 488 K, 489 K, 490 K, 491 K, 492 K, 493 K, 494 K, 495 K, 496 K, 497 K, 498 K, 499 K, 500 K, 501 K, 502 K, 503 K, 504 K, 505 K, 506 K, 507 K, 508 K, 509 K, 510 K, 511 K, 512 K, 513 K, 514 K, 515 K, 516 K, 517 K, 518 K, 519 K, 520 K, 521 K, 522 K, 523 K, 524 K, 525 K, 526 K, 527 K, 528 K, 529 K, 530 K, 531 K, 532 K, 533 K, 534 K, 535 K, 536 K, 537 K, 538 K, 539 K, 540 K, 541 K, 542 K, 543 K, 544 K, 545 K, 546 K, 547 K, 548 K, 549 K, 550 K, 551 K, 552 K, 553 K, 554 K, 555 K, 556 K, 557 K, 558 K, 559 K, 560 K, 561 K, 562 K, 563 K, 564 K, 565 K, 566 K, 567 K, 568 K, 569 K, 570 K, 571 K, 572 K, 573 K, 574 K, 575 K, 576 K, 577 K, 578 K, 579 K, 580 K, 581 K, 582 K, 583 K, 584 K, 585 K, 586 K, 587 K, 588 K, 589 K, 590 K, 591 K, 592 K, 593 K, 594 K, 595 K, 596 K, 597 K, 598 K, 599 K, 600 K, 601 K, 602 K, 603 K, 604 K, 605 K, 606 K, 607 K, 608 K, 609 K, 610 K, 611 K, 612 K, 613 K, 614 K, 615 K, 616 K, 617 K, 618 K, 619 K, 620 K, 621 K, 622 K, 623 K, 624 K, 625 K, 626 K, 627 K, 628 K, 629 K, 630 K, 631 K, 632 K, 633 K, 634 K, 635 K, 636 K, 637 K, 638 K, 639 K, 640 K, 641 K, 642 K, 643 K, 644 K, 645 K, 646 K, 647 K, 648 K, 649 K, 650 K, 651 K, 652 K, 653 K, 654 K, 655 K, 656 K, 657 K, 658 K, 659 K, 660 K, 661 K, 662 K, 663 K, 664 K, 665 K, 666 K, 667 K, 668 K, 669 K, 670 K, 671 K, 672 K, 673 K, 674 K, 675 K, 676 K, 677 K, 678 K, 679 K, 680 K, 681 K, 682 K, 683 K, 684 K, 685 K, 686 K, 687 K, 688 K, 689 K, 690 K, 691 K, 692 K, 693 K, 694 K, 695 K, 696 K, 697 K, 698 K, 699 K, 700 K, 701 K, 702 K, 703 K, 704 K, 705 K, 706 K, 707 K, 708 K, 709 K, 710 K, 711 K, 712 K, 713 K, 714 K, 715 K, 716 K, 717 K, 718 K, 719 K, 720 K, 721 K, 722 K, 723 K, 724 K, 725 K, 726 K, 727 K, 728 K, 729 K, 730 K, 731 K, 732 K, 733 K, 734 K, 735 K, 736 K, 737 K, 738 K, 739 K, 740 K, 741 K, 742 K, 743 K, 744 K, 745 K, 746 K, 747 K, 748 K, 749 K, 750 K, 751 K, 752 K, 753 K, 754 K, 755 K, 756 K, 757 K, 758 K, 759 K, 760 K, 761 K, 762 K, 763 K, 764 K, 765 K, 766 K, 767 K, 768 K, 769 K, 770 K, 771 K, 772 K, 773 K, 774 K, 775 K, 776 K, 777 K, 778 K, 779 K, 780 K, 781 K, 782 K, 783 K, 784 K, 785 K, 786 K, 787 K, 788 K, 789 K, 790 K, 791 K, 792 K, 793 K, 794 K, 795 K, 796 K, 797 K, 798 K, 799 K, 800 K, 801 K, 802 K, 803 K, 804 K, 805 K, 806 K, 807 K, 808 K, 809 K, 810 K, 811 K, 812 K, 813 K, 814 K, 815 K, 816 K, 817 K, 818 K, 819 K, 820 K, 821 K, 822 K, 823 K, 824 K, 825 K, 826 K, 827 K, 828 K, 829 K, 830 K, 831 K, 832 K, 833 K, 834 K, 835 K, 836 K, 837 K, 838 K, 839 K, 840 K, 841 K, 842 K, 843 K, 844 K, 845 K, 846 K, 847 K, 848 K, 849 K, 850 K, 851 K, 852 K, 853 K, 854 K, 855 K, 856 K, 857 K, 858 K, 859 K, 860 K, 861 K, 862 K, 863 K, 864 K, 865 K, 866 K, 867 K, 868 K, 869 K, 870 K, 871 K, 872 K, 873 K, 874 K, 875 K, 876 K, 877 K, 878 K, 879 K, 880 K, 881 K, 882 K, 883 K, 884 K, 885 K, 886 K, 887 K, 888 K, 889 K, 890 K, 891 K, 892 K, 893 K, 894 K, 895 K, 896 K, 897 K, 898 K, 899 K, 900 K, 901 K, 902 K, 903 K, 904 K, 905 K, 906 K, 907 K, 908 K, 909 K, 910 K, 911 K, 912 K, 913 K, 914 K, 915 K, 916 K, 917 K, 918 K, 919 K, 920 K, 921 K, 922 K, 923 K, 924 K, 925 K, 926 K, 927 K, 928 K, 929 K, 930 K, 931 K, 932 K, 933 K, 934 K, 935 K, 936 K, 937 K, 938 K, 939 K, 940 K, 941 K, 942 K, 943 K, 944 K, 945 K, 946 K, 947 K, 948 K, 949 K, 950 K, 951 K, 952 K, 953 K, 954 K, 955 K, 956 K, 957 K, 958 K, 959 K, 960 K, 961 K, 962 K, 963 K, 964 K, 965 K, 966 K, 967 K, 968 K, 969 K, 970 K, 971 K, 972 K, 973 K, 974 K, 975 K, 976 K, 977 K, 978 K, 979 K, 980 K, 981 K, 982 K, 983 K, 984 K, 985 K, 986 K, 987 K, 988 K, 989 K, 990 K, 991 K, 992 K, 993 K, 994 K, 995 K, 996 K, 997 K, 998 K, 999 K, 1000 K.

Poručbe se šalju u ljekarni k. sv. Petra

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U PAZINU U KNJIŽARI IVANA NOVAKA.

Narodni Dom u Pazinu, Hotel i reštauracija.

Čast mi je objaviti pošt. občinstvu ćirom sve Istre, da sam sa 1. septembra t. g. preuzeo HOTEL I REŠTAURANT „NARODNOG DOMA" u PAZINU, snabdjevši istu sa svim potrebitim komfortom, gdje će cienj. gostovi biti podvoreni na podpuno zadovoljstvo.

Uzdajuć se u svoju vještnu u gostioničarskoj struci, nadlojat ću, da cienj. moji gostovi budu posvema zadovoljni teh sa dobrom domaćom hranom sa izvrsnim pićem.

Preporučujuć se svim našima u gradu Pazinu i po cielaj Istri bilježim se veleštovanjem

ANTUN PETRIŠ.

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

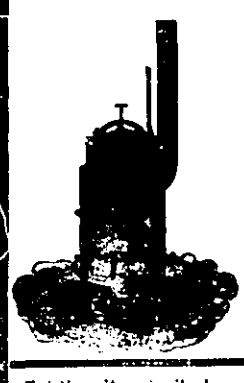

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike! — Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga **Alfa Separator, Beč XII 3.**

Austro-Americana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu između Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, ticuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: **Martha Washington . . 7. oktobra** ; Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, ticuć: Spljet*), Gruž*), parob.: **Laura . . . 12. oktobra** Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za sredoju Istru I. **Novak** u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2. II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 2 K; b lje 2·40 K; **prvo vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, p-hulasto 5·40 K; **1 kg najfinije**, kao snieg bielo, očišćeno 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biel fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s nehulilce 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam d 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom dunvnom kao zaštitnom marku.

Zakonom zaštićen

Svako patvaranje, oponašanje · preprodaja drugih **balzama** sa zavarava zučom markom prog ni se kaznemo po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izhacivanja, promuklosti, katara grla, presholje, bole-ti pluć., specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opekline, kožnih bolesti itd. 12·2 ili 6·1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sigurno i stalno ljekovito djelovanja kod rana, otekline, ozleda, upala, abceva odstranjuje sva strana tjelesa, koja su dolila u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa tolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana. 2 posude stoje K 3·60.

Izvor ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

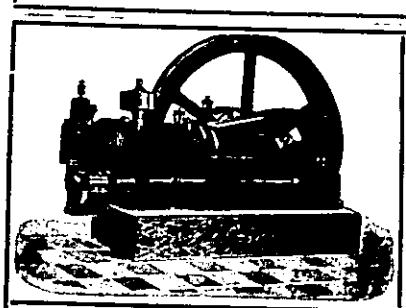

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, šestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mrkavi plin proizvadja: ::

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

:: na plin d. d. ::

(A. G. Dresdner Gasmotorenbauanstalt vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobiva se potpune opre-e za obrtnička i industrijalna poduzeća

Cijenik n zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Marka Zvezda

THOMASOVO BRAŠNO

Pošto se u zadnje vrieme često nude na prodaju troske nikakve vriednosti za Thomasovo brašno, kod kupovnine treba paziti na brašno od Thomasove troske, na olovo i napis na vreći.

THOMASOVO BRAŠNO, marka Zviezda,

prodaje se uz jamstvo od naših zastupnika

HERMAN TUREC\ & Co. — TRST, via Sanità br. 8.

Ponude sa izvornim cienama dobiju se odmah na zahtjev.

DRUŠTVO PROIZVODNJA THOMASOVIH FOSFATA.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vriedi od 1. julija do 30. oktobra 1911.

Pruga: Punat-Krk-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5 —	odl.	∨PUNAT . . . . ↑	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	. . . .	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok . . .	odl.	3.40
6.20	odl.	. . . .	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinsko . . .	odl.	3.05
7.—	odl.	. . . .	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj . . .	odl	2.16
7.50	odl.	. . . .	dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Petak Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	∨Baška . . . . ↑	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
15—	odl.	. . . .	dol.	4.50
8.45	dol.	↓Rijeka . . . ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt. Subotu
prije podne				po podne
7.35	odl.	∨Rijeka . . . ↑	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija . . .	odl.	6.45
8.20	odl.	. . . .	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran . . .	odl.	6.20
8.40	odl.	. . . .	dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab . . . . ∧	odl.	2.30

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Baška i natrag.

Svake nedelje	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svake nedelje
prije podne				po podne
7.35	odl.	∨RIEKA . . . ↑	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija . . .	odl.	6.45
8.20	odl.	. . . .	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran . . .	odl.	6.20
8.45	odl.	. . . .	dol.	6.10
12.—	dol.	↓BAŠKANOVA . ∧	odl.	2.50

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i natrag.

Svaki poned	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki poned.
prije podne				po podne
7.35	odl.	∨RIEKA . . . ↑	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija . . .	odl.	8.45
8.20	odl.	. . . .	dol	8.35
8.35	dol.	Lovran . . .	odl.	8.15
8.45	odl.	. . . .	dol.	8.10
1.25	dol.	↓LOŠINJVELI . ∧	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malom Lošinju, luka sv. Martin.

Brza pruga: Rab-Lošinjmali.

Svakog četvrtka tamo i natrag.

4.45 pr. p. odl. RAB . . . . . dol. 7.30 na večer
8.15 « « dol. LOŠINJMALI . . . . odl. 4 — po pod.

U Malom Lošinju priključak na parobrode 'brze Pruge Trst-Kotor. (S/S „Baron Gautsch" i „Prinz Hohenlohe".)

Pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Krk-Baška-Rab i natrag.

Svake srijede	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svakog petka
prije podne				po podne
10.30	odl.	∨RIEKA . . . ↑	dol.	7.20
11.05	dol.	Opatija . . .	odl.	6.45
11.15	odl.	. . . .	dol.	6.35
11.35	dol.	Lovran . . .	odl.	6.20
11.40	odl.	. . . .	dol.	6.10
po podne				
2.—	dol.	Krk	odl.	3.50
2.10	odl.	. . . .	dol.	3.40
3.30	dol.	Baška	odl.	2.20
3.35	odl.	. . . .	dol.	2.15
5.25	dol.	↓RAB . . . . ∧	odl.	12.25

Uvjetno pristajanje u Puntu i Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda	Subota
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	10.30	odl.	∨RIJEKA . . . ↑	dol.	5.—	4.15
8.10	11.05	dol.	Opatija . . .	odl.	4.25	3.40
8.27	11.15	odl.	. . . .	dol.	4.15	3.30
9.40	12.35	dol.	Beli	odl.	2.55	2.10
9.50	12.45	odl.	. . . .	dol.	2.45	2.—
10.40	1.35	dol.	Merag	odl.	1.55	1.10
10.50	1.45	odl.	. . . .	dol.	1.45	1.—
11.20	2.20	dol.	Krk	odl.	1.15	12.20
11.30	2.25	odl.	. . . .	dol.	12.55	12.10
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	—
1.20	—	odl.	. . . .	dol.	11.15	—
2.20	4.20	dol.	Rab	odl.	9.25	—
3.40	4.45	odl.	. . . .	dol.	9.15	—
4.05	5.10	dol.	Lun	odl.	8.50	—
4.10	5.20	odl.	. . . .	dol.	8.40	—
5.20	6.0	dol.	Veli Lošinj . . .	odl.	7.15	9.20
5.30	6.40	odl.	. . . .	dol.	7.05	9.10
5.40	6.50	dol.	Mali Lošinj*) . . .	odl.	6.55	9.—
5.50	7.—	odl.	. . . .	dol.	6.45	8.45
6.40	7.40	dol.	↓NEREŽINE . . . ∧	odl.	6.—	8.—

*) Luka Sv. Martin

Uvjetno pristajanje u Punta i Lopara.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Broj 40. Pula, u četvrtak dne 5. oktobra 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce . . predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće. } na godinu
5 K za seljake } na godinu
ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Željezničko pitanje u Istri.

Ministarstvo za željeznice predložiti će carevinskom vijeću, koje se danas sastaje, osnovu zakona po kojemu bi se imalo osjegurati financiranje na dulji niz godinu za sve izgradnje mjestnih željeznica, koje bi bile u tom programu uzete u obzir. Željeznice, o kojima u programu nebi bilo govora, nebi mogle biti izgradjene, dok nebi bile izvedene sve one, što ih sadržaje navedena zakonska osnova. Kažu da taj ministarski program usvaja novogradnje mjestnih željeznica na 20 god., prema čemu bi morala barem na 20 godina spavati sva ostala pitanja, o kojim u tom programu nebi bilo spomena.

Zemaljski se je odbor — koji je mimogred budi rečeno, u željezničkom pitanju uvjek poprimao jednoglasne zaključke — opetovano obratio na Ministarstvo željeznica, da bude u tom programu uzeta u obzir takodjer naša pokrajina. Imenito je, spisom 19. augusta 1910. Br. 8070, pitao da se u taj program unesu za Istru sledeće radnje:

1. jedan, u interesu Istre i Trsta razložiti spoj sa Rieckom, priključkom pruge Divača-Pula sa onom Sv. Petar-Rieka, uzev pri tomu u vidik n. pr. stanice Lupoglava s jedne a Matulje s druge strane kano najshodnije točke spoja;

2. pripojenje pruge Trst-Poreč k onoj Divača-Pula uzev pri tome u vidik jednoga od sliedećih priključaka: a) Poreč-Kanfanar, b) Poreč-Pazin, c) Motovun-Pazin, d) Livade-Roč (dotično Lupoglava);

3. priključak Savudrija-Umag na sadanjoj uzkotračnici Trst-Poreč;

4. promjena sadanje uzkotračnice na normalnu od Trsta do Savudrije i od Poreča do Livada; a, posto se to od Livada do Savudrije ne dade izvesti, neka se ovoj željeznici dade izljev na more sa novom prugom od Livada na Umag.

Da će Ministarstvo uzeti te predloge Zem. odbora u obzir te je unesti u svoj program, mogao si je ovaj laskati tim radje, u koliko je ministarstvo i prije i kasnije, ali poglavito god. 1908., obećavalo zlatna brda za gospodarstveno pridignuće južnih pokrajina, navlastito Istre.

Medjutim je ministarstvo odpisom 21. augusta 1911. br. 14347/2, uzelo u svoj budući program tek predlog Zem. odbora pod točkom 3, naime priključak Savudrija-Umag na uzkotračnici Trst-Poreč, koji je dug tekar par kilometara i za sada samo lokalnog interesa. Sve je ostale predloge odbilo. Veli, da za spoj pruge Trst-Poreč sa onom Divača-Pula i ove sa onom Sv. Petar-Rieka nisu još provedeni nuždni predizvidi, potanji nacrti itd., kano da se sve to nebi dalo učiniti u roku od godine dana, kad bi samo te gradnje došle u program budućega rada. U ostalom taj prigovor ministarstva ne stoji barem za priključak Poreč-Kanfanar, za koji su sve priprave gotove te se samo čeka financijalno osjeguranje, kako je to izjavilo isto ministarstvo odpisom 22. maja 1907.

Zemaljski je sabor još na 18. februara 1894 odglasovao K 4000 državi ili takvom biću, koji bi dao sjegurnosti da će privesti kraju tehničke predradnje, nacrte, troškovnike itd. za spoj pruge Divača-Pula sa onom Sv. Petar-Rieka, budi od Lupoglave na Matulje, budi od Herpelja preko Podgrada na Šapijane (eventualno na Bistricu ili Jurdane). Vlada je provela do sada tek neke predizvide obćenite naravi na tim ertam, ali potanjega nije učinilla ništa, tako, da je još onaj iznos od 4000 kruna u tu svrhu raspoloživ. Zanimane su obćine pitale, da se njima doznači ta svota, ali nisu dale sjegurnosti, da će upitne predradnje privesti kraju. Stoga se je zem. Odbor obratio na vladu, ne bi li ona provela te radnje. Inače će očekivati od zanimanih obćina glas, da se s njima stavi u dogovor zajedno sa trgovačkom komorom, a da se te predradnje, za koje se predvidja potrošak od po prilici 50.000 kruna, konačno izvedu. Ministarstvo je odgovorilo, da su predizvidi za priključak Lupoglava Matulje doveli do zaključka, da je onaj spoj neprovediv radi gorovitosti predjela i s tim skopčanoga previsokog troška. Priključak Herpelje-Šapijane (odnosno Bistrica), veli ministarstvo, koštao bi manje ali još uvjek tako visoko, da to državne financije nebi mogle bar u dogledno vrijeme podnesti, sve kad se i nebi uzelo u obzir, da i ovaj priključak nailazi na protivnosti pogledom na ekonomske interese Trsta, koje da nije za omalovažiti. Ipak, a da se za budućnost dobije neku konkretniju bazu, ministarstvo bi provelo upitne predradnje, ali na trošak pokrajine i zanimanih obćina. U to ime da očekuje od zem. odbora naročite predloge.

Kod takvog stanja stvari, vidiv protivnost ministarstva, a da dodje u susret životnim interesima pokrajine, zem. je odbor sazvao na 30. septembra u Poreč na pogovor predstavnike trgovačke komore, zem. poljod. vijeća te svih zanimanih obćina za spoj pruge Trst-Poreč sa prugom Divača-Pula. Zaključilo se je, da imaju predstavnici Zem. odbora, zem. polj. vijeća te šest obćina (medju kojima Pazin i Buzet) poći u Beč i tamo, predvodjeni od svih istarskih državnih zastupnika, stupiti pred ministra za željeznice i zatražiti, da se u državni program za nove željezničke gradnje unese za Istru stanovita svota iz državne dotacije za spoj pruge Trst Poreč sa prugom Divača-Pula i ovu sa onom Sv. Petar-Rieku u nizu godina predvidjih u osnovi d. tičnog zakona, i to sa onim priključkom, koji bi odredio — u sporazumu sa vladom — zemaljski sabor.

Bilo bi poželjno kad bi se tom izaslanstvu pridružili predstavnici onih obćina, koje pobliže interesira spoj pruge Divača-Pula sa onom Sv. Petar-Rieka, jer ako se sada štogod ne postigne, ne će biti već o tome govora za dvadeset i preko godina.

Dogovor radi razdiobe državne podpore.

Posredovanjem državnih zastupnika iz ciele Istre doznačila je c. kr. vlada iz državne blagajne 150.000 K podpore onim obćinam u političkom kotaru Kopar, koje bijahu noću od 15. na 16. junija o. g. tučom oštećene. Te obćine jesu: Kopar, Izula, Pomjan, Marezige i Piran.

U svrhu razdiobe te podpore sastala se prošle subote u 10 sati u jutro posebna komisija na c. k. kot. poglavarstvu u Kopru. — U komisiji bijahu: odvjetnik Dr. Derin za obćinu Kopar, g. Ulcigrai načelnik Izule, g. Bartolich, načelnik Pomjana, g. Kociančić načelnik Marezige, g. Zarotti u ime načelnika iz Pirana, dr. žavni zastupnici Spadaro i Mandić, kot. kapetan g. Polley, putujuci učitelj g. Marsić i nekoji obćinski savjetnici.

Sakupljene pozdravi kot poglavar i obrazloži svrhu sastanka najprije talijanski pak slovenski.

Na upit zastupnika Spadara na koje bi se obćine imala podieliti doznačena svota, odgovori kapetan da ih je za sada pet a za ostale obćine iste noći potučene (Dekani i Očizla Klanec) u istom kapetanatu, da se pripravlja posebna akcija; isto tako biti će posebna akcija za obćinu Roč, za porezne obćine Saudrija i Kaštel kasnije, jer su one kasnije potučene bile.

Na prigovor g. Zarotti a, da je za talijanske obćine informiran jedini zastupnik Spadaro, odgovara ovaj, da se je mogao svatko bar za svoju obćinu informirati; radi istog pitanja došlo je do živahnog prepira izmedju g. Zarotti-a i kapetana Polley-a.

Na predlog zast. Mandića preslo se je na razpravu o štetama u pojedinih obćinah. Kapetan Polley pročita na to iz službenog izvještaja približnu štetu u svakoj obćini ili poreznoj obćini t. j. da li je propao sav, tri četvrtine, polovica ili jedna trećina proizvoda na vinu, kuruzi, žitu, krumpiru, sienu itd.

Zatim su pojedini zastupnici obćina stavili predlog koliko bi trebali novaca za ublaženje biede, nu pošto su samo prva trojica t. j. za Kopar, Izulu i Piran tražili okolo 200.000 K, stavio je sam kapetan predlog kako da se doznačena svota na pojedine obćine podieli. Njegov predlog glasi: Kopar 25.000; Izula 65.000; Piran 15.000; Pomjan 20.000; Marezige 25.000.

O tom predlogu razvila se obširna razprava, za koje je zast. Mandić preporučio slovensko stanovničtvo u obćinah Kopar, Izula i Piran te tražio da se za Marezige povisi svota bar na 30.000 K.

Nakon podulje razprave zaključeno je da se doznači: obćini Kopar 24.000 K; Izula 61.000 K; Piran 18.000 K; Pomjan 21.000 K; i Marezige 26.000 K

U koju svrhu il kako da se potroši taj novac?

Načelnik Izule sporazumno sa zastupnikom Spadarom predlaže, da se za gradnju mosta Costarlago i uredjenje istoimenog potoka potroši 3000 K; za popravak ceste Matija-Noredo 1500 K; za popravak cesta Sallore 500 K, Barre prema Dragonji 500 K, Lavore (Lovre) 500, Kariege 500 K, Imbriage 300 K, Ronco 400 K; skupa 7.500 K.

Za Kanalizaciju grada Izule 20.000 K, za vodnjak k postojećemu vodovodu 25.000 K. Ostatak od 8.800 K za dobavu hrane siromasima.

Za Kopar predloži Dr. Derin da će se za gradnju vodnjaka k postojećemu vodovodu potrositi skoro sav iznos; radnju će provesti obćina i zaslužbu dati samo domaćem narodu.

Za obćinu Piran predlažu sporazumno Zarotti i Spadaro za gradnju ceste Luzzan-S. Jane prema Kortam K 8000, za gradnju ceste Kastinjol 5000 K; ostatak za dobavu živeža i to za Strunjan 2000 K, za S. Jane i Luzzan 1000 K, za Sv. Luciju i Sezza 2000 K.

Za obćinu Pomjan za dogradnju ceste Grnjan-Smarje-Kopar sav doznačeni im iznos.

Za obćinu Marezige predloži se sporazumno Mandić i Kocijančić za popravak ceste od Truška na Marezige-Vanganel K 24650 K; za čišćenje vodnjaka u Popetre, Lopar, Labor, Glem, Bočaj, Jurasi, Mantinjan, Brnetici Krnci, Centur i Zabovlje po 100 K za svako selo, samo za Lopar 50 K.

Za dobavu živeža najvećim siromasima K 200.

Zast. Mandić predloži i konferenca prihvati da se sve javne radnje, razdioba živeža itd. vodi pod kontrolom vladinih činovnika; dodatak istoga, da bi dotični činovnici ili kot. poglavarstvo takodjer odgovaralo za valjano provedenje radnja, pravednu razdiobu živeža itd. odklonio je kapetan Polley.

Zatim bijaše sastavljen zapisnik i od sviju prisutnih podpisan.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Hrvatska drama i opereta u Puli. Sinoć je prispjelo u Pulu dramatsko i operetno društvo Ćirić, koje će nam u Narodnom Domu prirediti nekoliko dramskih i operetnih predstava. To društvo došlo je iz Zadra, gdje je gostovalo sa velikim uspjehom. Zadarske novine izražile se o društvu vrlo pohvalno, kao i o vrstnoći osobija.

Sutra 6. X. biti će prva predstava, te će se prikazivati „Djavo", komedija u 3 čina. Za subotu je odredjeno, da će se dati opereta „Lutka" a u nedjelju isto opereta „Vesela Udovica". Predstave će se davati u dvorani „Narodnog Doma" a počimlju

tviek u 8½ s. večer. — Ulazne ciene su ove: sjedalo I. red: K 2·40, II. red: K 1·80, III. red: K 1·—; stajanje u parteru 80 para; sjedalo na galeriji 80 para; stajanje na galeriji 40 para.

Eto napokon pruža nam se prigoda, da čujemo pjevati operetu u Puli u našem hrvatskom jeziku, ako se ne varamo, po prvi puta od jednog boljeg i većeg operetnog društva. Kazališno društvo g. Ćirića dobro je poznato kao vrstno i solidno društvo širom svih hrvatskih zemalja već od više godina, te je svoj dobar glas uzdržalo do danas i takvim došlo u Pulu. Kako smo čitali u zadarskim novinama, raspolaže to društvo vrlo dobrim silama koli u drami toli u opereti, te ćemo tako moći naužiti se domaće umjetnosti u našem jeziku a ujedno i stvoriti sud izmedju slabih talijanskih družina i naših domaćih.

Zato najtoplije preporučamo svim Slavenima u Puli, da svojim mnogobrojnim posjetom podpomogne širiti hrvatsku kazališnu umjetnost čime će ujedno izraziti svoje priznanje ovoj vrstnoj dramskoj i operetnoj družini, kao što će takodjer za buduće potaknuti i druge pozorišne družine, da nas češće posjete u ovom gradu, gdje se hrvatska sviest tako častno i rapidno razvija.

Našoj inteligenciji pak a osobito našim mogućnijim rodoljubima obraćamo se molbom, da bi pribavili više ulaznica i podielili medju naše siromašnije ljude te tako i njima pružili prilike, da vide dramu i operetu u svom materinskom jeziku, jer mnogi i mnogi takovi još misle, da to nije moguće izvesti hrvatski.

Hrvatske škole u Puli. Škole na Kastanleru i Verudi još nisu otvorene, jer nisu provedeni još svi popravci. Ti će biti dovršeni još tekom ovog mjeseca, pak će se odmah početi s obukom i na tim školama.

Talijani na Junti požuriše se, i upotrebiše neko svoje pravo (?) te zabraniše otvorenje tih škola. Ta bezobraznost juntaške talijanske sinjorije ne uznemiruje nas ni malo, jer su prošla vremena da Talijani, pa bili ti i na Junti, po miloj volji vode medvjeda na konopcu po Istri. O tomu će čuti drugom zgodom.

Našem narodu na Kastanjeru i Verudi pak preporučamo, da ne upisuju svoje djece u talijanske ili u njemačke škole, jer će se hrvatske škole tamo otvoriti brzo na svaki način, pa da se talijanska sinjorija na Junti na glavu postavi.

Drag posjet. U kancelariju notara Dr. Šorlija, ovdje, došao je 20. prošlog mjeseca velečastni g. Vladimir Vuković srbsko-pravoslavni paroh iz Biočića (Siverić) kod Drniša u Dalmaciji u pratnji veleč. gosp. paroha Popovića iz Peroja, te je položio u ruke g. notara K 10·— za našu Družbu sa srdačnim pozdravom svoj braći jedne i druge vjere u Istri. Iskrena hvala!

Plesna škola. U nedjelju dne 8. t. mj. počima plesna škola „Sokola" u Puli za članove u 4 sata poslije podne u dvorani Narodnog Doma. Ta plesna škola obdržavat će se svake nedjelje i blagdane do daljne odredbe. Članovi Sokola se pozivaju na mnogobrojni posjet.

Društvo poštanskih službenika u Puli imalo je na 29. pr. mj. svoju glavnu skupštinu na kojoj su izabrali upraviteljstvo. Dne 2. t. mj. imali su isti skupštinu u pogledu velike skupoće, s koje u velike trpi ta kasta i njihove obitelji radi premale plaće. Govorilo je više govornika i na koncu prihvatili zaključak, kojim se obratili na naše zastupnike za pripomoć i zagovor kod vlade.

Zrakoplovna postaja u Puli. Pomorski odsjek ratnog ministarstva uredit će u Puli vojničku aviatičarsku postaju pod upravom linijskog poručnika Klobučara' koji će praviti pokuse u letenju sa svojim aeroplanom vlastite konstrukcije. Aeroplan će biti tako udešen, da će moći, spustivši se u vodu, ploviti poput čamca.

Za medulinsku glazbu darovaše „Hrv. Čit.": gg. Dr. I. Zuccon 30 K, župnik L. Kirac 50 K, Dr. Ciotti, liečnik 10 K. Na daru srdačno se zahvaljuje — Odbor.

Talijanski pastir medju hrvatskim stadom. Pišu nam iz Ližnjana 4. t. mj: Danas je ovdje obdržavao sv. potvrdu (bermu) porečko puljski biskup, tajni savjetnik Nj. Veličanstva cara i kralja, biskup Flapp. I ovdje kod tog svečanog vjerskog čina, taj dobri duhovni pastir, koji već kroz tolike godine „usrećuje" svojim talijanskim pastirskim štapom hrvatsko stado svoje biskupije, nije propustio a da ne pokaže svoju talijansku kožu. Kad su ga pjevači i puk s baldakinom iz župnikovog stana pratili u crkvu začeo je pjevati nešto latinski, pjevači su počeli po starom običaju pjevati hrvatski za tu zgodu običajnu pobožnu pjesmu. Nu kao da su ga uboli nožem, rekao je pjevačima da se nesmije hrvatski pjevati. A kad su pjevači i nadalje hrvatski pjevali zagrozio im se javno u crkvi da će ih tužiti a uz to i opsovao, kao što je i opsovao deputaciju puka, koja je kasnije išla k njemu u stan župnika zahtjevati, da neda dirati u starodavna prava i svoj jezik. Taj talijanski pastir postigao je od hrvatskog stada to, da su mu na odlasku iz Ližnjana priredili maču deraču i bučnu demonstraciju. Tako valja!

Opažamo još, da se u Sišanu pri sličnim zgodama pjeva talijanski. Za jednog Flappa komentara ne treba.

Iz Marčane 1. oktobra 1911. (*Opravdana reakcija*). Pred nekoliko vremena došao k nama kao voditelj odjela financijalne straže nekakvi „trieslin" ... Taj se čovuljak u početku vladao posvema korektno, no najednom u zadnje vrieme počeo šikanirati mjestne krčmare kao od šale. To je šikaniranje isto *crescendo* s dana na dan. Vrhunac je postigao ovih dana. Po stupak tog čovuljka je djelovao tako na marčanske krčmare, da su u znak protesta solidarno, svi kao jedan, zatvorili svoje krčme za jedan mjesec dana. Ne bude li kroz to vrijeme premješten taj *messer* iz Marčane — njihov će štrajk potrajati i dalje.

Ako se istakne, da je nekima od marč. krčmara taj njihov obrt *jedina zasluđba*, pak se uza sve to spontano i na svoju veliku materialnu štetu odlučiše na taj korak (štrajk), to dokazuje, da im je zaista dogorilo do nokata. Pitamo stoga nadležne faktore, da li će nakon svega toga i dalje držati tog svog podčinjenog u Marčani? Zar je on ovdje, da vrši svoju službu, ili da šikanira ili da oštećuje obrtnike-krčmare, koji plaćaju državi propisane poreze i pristojbe?

Čujemo, da je u zadnje doba taj čovuljak promijenio taktiku, osobito odkada je ono neki dan dobio onaj Putzer, ali je kasno k misi poslije podne.

Govori se, da je i občinska uprava izvjestila o stvari Inspektorat u Puli i zatražilo njegovo premještenje, jer da usljed njegovog postupka štetuje i občinska blagajna buduć ne prima ni pare za potrošarinu na vino: Vidjeti ćemo uspjeh.

Lošinjski kotar:

Iz Malog Lošinja. U „Piccolo" plače da Družbino zabavište u Malom Lošinju imade samo dvadesetak djece, dok talijansko imade toliko više, ma koje čudo dok općina razpolaže svimi sredstvi da sili našu krv, da im puni njihove škole, a ipak bi još rada i onih dvadesetak 3×20. Dà prije 12 godina vrijedna je Družba otvorila ovo zabavište sa „soldi stranieri" ali u vlastitoj kući, imade krasnu dvoranu za obuku, još mnogo veću za slobodne igre, široke i svijetle hodnike i dvorište, a uredjeno je prema svim modernim zdravstvenim i pedagoškim zahtjevom, ono obstoji i napreduje polagano ali sigurno (a to ih boli) a broj upisanih kreće izmedju 50 i 60, te valja pohvaliti svijesne lošinjske Hrvate, koji unatoč svim prietnjama, mitu i obećanjima ostadoše vjerni krvi svojoj i jeziku svojem. Istom od nas Hrvata naučili su lošinjski izrodi upoznati potrebu i vrijednost zabavišta, te su svoje pol godine kašnje otvorili (prije nisu znali da bi potrebno bilo) daju besplatan objed, obećavaju mirovine iz „Pio fondo", i sto drugih mamila — samo da naše mališe mogu iznaroditi — ali i za naš novac jer u općinu i mi Hrvati plaćamo. Ma svaka sila za vremena!

Krčki kotar:

Vrbnik početkom listopada. Sa svih strana Istre čuju se tužni glasovi o ovogodišnjoj izvanrednoj suši i nevolji. Da se ne bi možda mislilo, da toga kod nas nema, hoću, da ovim putem upozorim naše vrle zastupnike, da je i kod nas zlo, da je nerodica i nevolja velika. Uslijed velike suše nije nam urodilo naše glavne hrane — kukuruza ni toliko, koliko smo sjemena posijali, vinogradi na pô se osušili već u ljetu, a upravo pred maršavu berbu još nas i tuča pohodila, te nam odnjela i ono malo grožđja, što je od suše bilo preostalo. Stara je riječ, da jedno zlo nikada ne dolazi samo. Poznine nismo ni sijali ove godine. Oranice su puste, livade i drmuni bez trave. Dakle zlo i za živo, a još gore za ljude. I oni seljaci, koji nisu prije običavali na zaradu u svijet, ove se godine i oni raštrkaše, a iza posljednjih kiša odoše i oni, koji prije nisu mogli, jer su morali dnevno napajati svoje blago na vodama po više sati udaljenim. Kakve je korake za to poduzela naša općina ne znamo. Obraćamo se stoga na naše zastupnike Spinčića i Andrijčića, da se i za nas zauzmu kod podjele potpora, te da nam se snizi porez uslijed elementarnih nepogoda. Molimo ujedno zastupnika Spinčića, da već u prvoj sjednici parlamenta interpelira ministarstvo, hoće li se već jednom odlučiti pomorska vlada u Trstu, da popravi čelo našeg gata, porušeno od bure pred kakvih 8 godina. Na onoj rpi kamenja na ulazu u luku nasuka se svaki parobrod, a kamenje pak pred toliko godina povadjeno iz mora i nagomilano po čitavoj rivi pravi je spomenik pomorskoj vladi. I ovo je jedan važan razlog (isprika), da još nemamo parobroda od vlastitog austro-hrvatskog društva.

Kad bi se riva uredila došlo bi se domala i do gradnje nove ceste k moru.

Voloski kotar:

† **Adolf Petrů.** Na obalnom putu iz med Voloskoga i Opatije pucao si je u slijepočicu dne 26. prošloga mjeseca u 8 sati prije podne Adolf Petrů. Nadjen bio je posve u nesviesti, nit je već ikad k svijesti došao. Odvezen kolima Opatijskog crvenog križa" u Riečku bolnicu umro je tek što su ga tamo privezli. Kogod ga je poznao, žali za njim. Dobra je učinio mnogim, zla nezna se da bi kad komu učinio. Rodjen u Osjeku izučio je tamo gimnaziju, a u Beču višu poljodjelsku školu te došao prije godinu i pol kao putujući učitelj poljodjelstva za hrvatski dio kotara Voloskoga i Labinskoga na Volosko. Ujedno je podučavao poljodjelstvo na učiteljskoj školi u Kastvu. Živio je sav za poljodjelstvo. Službu nije uzeo da što zasluži, nego da uzmogne naučiti narod, kako da ima što više koristi od svojih polja, vinograda, livada. Pri tom je rad i od svoga žrtvovao, kupovao ljudem noše za cieplje-nje i drugo. Uvjek skladan, uvjek uljudan, bio je od svih obljubljen. Nego rad je samotario, i obično zamišljen bio; a dva tri dana prije nesretnoga čina bio je jako razdražen. Nješto njekakve nutarnje bolesti kao da je nasliedio. Otac mu već je davno umro, a majka mu je vec dulje vremena u Sanatoriju. K tomu pripovjedaju, da je zadnje doba jako žaltužno kad je od liečnika doznao da mu je zaručnica sušičava, neizlječivu kao da nije htjeo preživjeti! Računaju da je ostavio kakva pol milijuna kruna svega. Njegova sestra i drugi njeki rodjaci dali su njegovo truplo odvesti u Osjek, u obiteljsku grobnicu. Počivao u miru!

Za Družbu. Da počaste uspomenu blagopokojne Antice Blečić koja je preminula 22. pr. mj. u Lovranu, sakupiše članovi „Hrvatske Čitaonice Danice" u Lovranu K 53, od kojih šalju za Družbu K 30, a K 23 položiše u fond za mjestne narodne potrebe.

Ispiti osposobljenja za učiteljsku službu. Pismeni ispiti osposobljenja za opće pučke i gradjanske škole započet će pred ispitnim povjerenstvom u Kastvu dne 6. (šestoga) novembra 1911. u 8 sati u jutro.

Molbenica s prilozima (svjedočba ispita zrelosti, opis života, dokazi dvogodišnjeg službovanja na školama s pravom javnosti) neka se na vrieme, najdalje do 24. oktobra t. g. pošalju na dotično c. k. kot. školsko vijeće, koje da ih što prije dostavi c. k. povjerenstvu za opće pučke i gradjanske škole u Kastvu.

Iz Mošćenica pišu nam: Javili ste u prošlom broju Vašeg cijenjenog lista kako se je dočulo, da će neki Riječanin dobiti dozvolu da u Dragi zagradi jedan dio pjeska pred svojom kućom. Isto ste tako javili kako je taj glas uznemirio i skoro pobunio Dražane. Sada Vam pak još jednu ljepšu stvar javljam. Čuje se i sigurno drži, da je naša slavna općina ili bolje oni koji snjom ravnaju svemu tomu kriva, jer su oni dopustili tu stvar. Ako je to istina, onda je to upravo strašna i žalosna stvar, jer oni koji bi nas morali čuvat i branit, nas tudjincem prodavaju i nam uzimlju naše tlo i zemlju.

Komunalna realna gimnazija u Voloskom-Opatiji imade ove godine u I. razredu 43 učenika od kojih 3 ponavljača a 40 novih. Kako čujemo sva su mjesta u školskoj sobi zapremljena tako da je to maksimalan broj koji se može primiti u I. razred. Uzmemo li na um, da je prošle godine bilo u I. razredu 30 učenika a prve godine 35 to je vrlo lijep i utješljiv pojav, da je ove godine toliko učenika došlo. Ujedno je to dokaz, da je bio potreban i da je rodoljubna općina učinila vrlo dobro i pametno, što je ustanovila ovakav zavod.

Vidi se da je to bilo dobro i pametno učinjeno i po tom što i Talijaniši i Njemci reže na ovu gimnaziju prvi osobito radi Lovrana odkuda imade u zavodu 16 učenika a drugi radi Opatije odkuda su i sami Njemci počeli svoju djecu slati u hrvat. gimnaziju.

Ukupni broj učenika u 3 razredu iznosi iznad 80 učenika. Profesorski zbor, koji je ove godine za 2 sile povećan, broji 7 profesora i 1 pomoćnog učitelja. Ove godine nadošli novi profesori Dr. Tentor — Istranin i Kargotić — Dalmatinac. Ovomu mladomu zavodu želimo, da uspjeva i cvate na korist onoga pučanstva a na diku općine i profesora.

Pazinski kotar:

Pazin napreduje. Pišu nam iz Pazina medju ostalim i ovo: Talijani nas u svojim novinama prikazuju nekim barbarima a to nijesmo i nećemo biti, nego su barbari oni, koji se u svojem pisanju služe

Nastavak u prilogu.

izmišljotinama, lažima, klevetama i denuncijacijama. Njima je najveći trn u oku naša glazba, pa sve moguće čine, da je unište. Peče ih, što naši vrijedni seljački sinovi onako lijepo napreduju, a misle, da je glazba samo za talijansku gospodu, a kmet da je smet, koji je stvoren samo da kopa, ore i njima u butige i oštarije svoj krvavo zasluženi novac nosi. Naša se je glazba jako lijepo iskazala na procesij na Uskrs i Tijelovo, a onda u predvečerje imendana Njegova Veličanstva 17. augusta. Učinila je i nekoliko izleta: u Lindar, Zarečje, Žminj i Cerovlje, a spremala se je i na Brest, ali je kiša taj izlet zapriječila. Veseli nas, da su se naši seljaci tako lijepo iskazali, a osobitu pohvalu zaslužuje g. Štafi, koji ih tako požrtvovno poučava. Sva su naša gospoda u Pazinu takodjer zaslužna za glazbu, jer rado plaćaju za glazbala i nose ostale troškove, budući da seljaci nebi mogli.

*

Drugi napredak u Pazinu je, što smo dobili štampariju, koja nam je bila potrebita. U njoj se štampa „Pučki Prijatelj“. Veseli nas, što je ovaj list došao ovamo, jer se nadamo, da će se na licu mjesta uvjeriti, kakvih je sve laži pisao, pa će popraviti, što je krivo učinio, jer *istina* mora svakomu listu biti nada sve.

*

U našu hrvatsku gimnaziju upisalo se je ove godine samo 170 učenika i 12 djevojčica. Ovaj je broj premalen za potrebe cijele Istre, jer nam vrlo mnogo treba školane gospode. Rodoljubna je dužnost svećenika, učitelja i drugih pametnijih ljudi po Istri, da se pobrinu, kako bi u buduće više mladeži išlo na više škole, jer nije pravo, da Talijani naš kruh jedu. Utješljivo je, što su i djevojčice počele dolaziti u gimnaziju. Kako žena imade prevažnu zadaću u narodnom životu, bilo bi potrebito, da se narod naš po svoj Istri stane malo više brinuti za školovanje svojih kćeri.

*

Grožđje je u pazinskoj okolici, hvala Bogu, dosta dobro urodilo, a ono što je, izvrstno je. Škoda, što su naši seljaci predani na milost i nemilost talijanskih trgovaca, pa moraju grožđje prodati po to pošto im plaćaju. Moraju jer su dužni, i jer novaca trebaju, ta i kod nas je sve skupo, a život se mora. Škoda, što naši ljudi nijesu u tom pogledu organizovani. Organizovali bi se oni, ali sami ne mogu, a nema ih tko voditi, jer imamo premalo naših učenih ljudi. Ovdje još treba mnogo mnogo raditi!

*

Grad sam po sebi takodjer vrlo napreduje. Ove je godine sagradjeno oko dvadeset što manjih što većih kuća, a sada ploča ulice. Iz Pule se je ovamo preselio magazin za 5. regimentu pučkoga ustanka. Talijani grade svoj teater, jer ih je peklo, da mi imamo svoj „Narodni Dom“, a oni ništa. Neka grade neka, ali naš im je narod već rekao, da s našim ne će. Bilo bi toga još te, ali za sada neka bude ovo dosta.

Zarečje kod Pazina. Izdala nas ove godine ljetina. Silna suša odnijela nam preko polovine hrane. Nu, hvala Bogu, pića bit će puno više nego lani. Kapljica bit će izvrsna. I tako je zarečka bjelica poznata. Preporučamo se gg. trgovcima sa vinom, da nas čim prije posjete. Ima u nas finoga bijeloga vina. Naši trgovci, a osobito oni iz Hrvatske moći će kod nas i u blizini našoj dobiti koliko hoće vina. Nije potreba, da kupuju, kao do sada, kod naših najljućih dušmana, kod Talijanaša à la Bunco, Camus, Prinz itd. Hrvat je dužan, da kupuje, najprije kod Hrvata. Svoj k svome.

Porečki kotar:

Fanatizam za Italiju u Crkvi. Iz Poreča nam pišu: Nedelju dne 1. oktobra slavila je Crkva sv. Ružarij. U Stolnoj Crkvi u Poreču držala se toga dana baš na podne nekakva pobožnost, gdje se upravljaju na kraljicu sv. Ružarija u Pompei stanovite prošnje. Kod prve od tih prošnja čuli smo spominjati Italiju, Europu, ali Austriju ni najmanje. Izadjosmo iz Crkve, jer nam se tolik fanatizam u Crkvi ipak pričinjao ogavan, prevršujući svaku mjeru.

Tražeći tu prošnju kod nekih pobožnika, da vidimo točno kako glasi, dobismo ju tiskanu te ju ovdje u onoj točki prenašamo od rieči do rieči: „Volgete, o Maria, lo sguardo vostro pietoso verso di noi, tutte le nostre famiglie, sull' Italia, sull' Europa, su tutta la chiesa“, (Obrati, o Marijo, svoj milostivi pogled na nas, na sve naše obitelji, **na Italiju**, na Europu, na čitavu Crkvu). Značajno je pri tome da se u toj molitvi prije upravljaju prošnje za Italiju, nego li za samu sv. Crkvu.

Reći će se, da je formula prošnje došla iz Italije, pa da za to dolazi u njoj spominjana Italija. Mi ćemo to i vjerovati. Ali bi prič. g. župnik Cozza morao ipak toliko znati, da je Poreč u Austriji, pa da bi se u Poreču moralo javno u Crkvi prije moliti za Austriju, nego li za Italiju. A on je tu bio prisutan i pustio da kapelan Bertagnolli prosi za Italiju, a da Austriju nili ne spominja. I sve se to zbiva pod egidom biskupa Flappa, koji pušta, da se takva šta dogadja u njegovoj Crkvi u Poreču, uza sve njegovo lajno savjetništvo. Bravo Eksclenca! Još bi samo trebalo, da vas austrijska vlada imenuje članom gospodske kuće. Ma bravo, bravissimo!

Franina i Jurina.

Jur. Ča je Frane da se tako slatko smiješ sa tim fojom va ruci? ča je ča no voga va Velomselu?

Fr. A ki se nebi smijal, kad samo pomislim kakovi su tukci ovi naši šiori od pince. Spominješ se kada su ono ovog agušta učinili onu feštu va njihovoj „Gomili“ na Studencu, pa su se hvalili po mestu i pisali po fojima, da su one prve večeri dobili ništa manje nego *miljar* koron za njihovu Lega Nazionale, a sada čitam va Pikolu iz Triešta da su u dvije večeri to je na 12. i 18. agušta dobili sve skupa cilih 153 koron.

Jur. Ha ha baš su pajaci, pravi arlekini. Tiraju sami sebe u laž. Ako lažu ovako o svojim stvarima, ča pa neće lagati, kada se radi za vas puk.

Fr. Ča ćeš Jure, od lupeža i izroda, ki pljuvaju na majčino mliko ni se čemu ufati.

Jur. Nego u laži su kratke noge, a ne krive kako u našeg Bezjelit, rekal bi kolodedindio.

Razne primorske viesti.

Naši Amerikanci za „Družbu“. S veseljem opet javljamo jedan rodoljubni čin naših vriednih zemljaka u Americi. Ti rodoljubni radenici, koji se kupe u Hrvatskom dobrotvornom društvu „Istarska Sloga“ u Chicago, Ill., 2149 Archer Av., sakupiše medj sobom za našu dičnu Družbu K 92·50, koje postaše po g. Antonu Vičiću na naše uredničtvo. Kličuć svestnim i rodoljubnim našim zemljacima gromki „Živili“, neka bude taj njihov lijepi domorodni primjer pobudom drugima da se osobito sada sjete naše narodne uzdanice „Družbe“, koja treba nuždno pomoći od svih.

† **Andrija Fijan** Preslog. tjedna umro je u Zagrebu veliki hrvatski umjetnik i jedan od najvećih savremenih umjetnika na svietu, Andrija Fijan, član i neko vrieme intendant hrvatskog kazališta u Zagrebu, u dobi od 60 godina.

Pokojni Fijan djelovao je skoro punih četrdeset godina na daskama hrvatske dramatske umjetnosti, a gostovao je kroz to na svim velikim slavenskim kazalištima, ubirući svugdje za svoju veliku umjetnost lovorike i pohvalna priznanja.

Dne 24. junija 1909. vidjeli smo velikog umjetnika u Puli, gdje nam se prikazao u svoj svojoj umjeći u komadu „Hasanaginica“ prigodom predstave, što su je priredili u Narodnom Domu članovi hrv. kazališta iz Zagreba.

Pokojnik je dugo poboljevao, ali ipak umirovljen nije se obirkan pozornice, te je još skoro do zadnjeg časa djelovao.

Proslog četvrtka pokopan je u Zagrebu uz veliko sudjelovanje i impozantnim sprovodom na Mirogoju u posebnoj arkadi.

Slava Andriji Fijanu!

Rastemo. Naš je narod u Istri doživio dosta crnih i tužnih dana. Talijani su po milej volji gospodarili: „Nama su zakone krojili, a novce su sebi brojili“, kako zgodno reče iskusni starac iz Kaštelira. Nijesu nam dali niti dahnuti, a domovinu našu prikazivahu pred stranim svjetom kao čisto talijansku zemlju. Da se nikako ne uzmognemo pridići, nijesu nam dali škola, jer su znali, da ne bi svoja zločinstva protiv našega naroda mogli nekažnjeno dalje provoditi, kad bismo izašli iz ove tmine, u kojoj nas kroz vjekove držahu. Sve se našega naroda potalijančivalo, da onda prema onoj: „Gori poturčenik nego Turčin“, umještavaju svoj vlastiti narod i progone svoj lijepi materinji jezik.

U laži su kratke noge, pa malo po malo mora biti konac onoj talijanskoj laži, da je Istra talijanska. Zadnji popis naroda doprinesao je takodjer mnogo, da svijet sazna pravu istinu. „Naša Sloga“ donesla je već uspjeh toga brojenja po narodnostima, a danas ćemo se malko pozabaviti samim brojevima.

Godine 1900. bilo je Slovenaca u Istri 47.717 a 1910. g. 57.576 t. j. 9859 više. Hrvata bijaše g. 1910. 143.057, a deset godina kasnije 166.756 t. j. *23.699* više. Ukupno smo mi Hrvati i Slovenci u Istri kroz posljednjih deset godina porasli za 33.558 (dakle okruglo *trideset i tri tisuće i pol*) Eto, rastemo!

I naši neprijatelji Talijani su narasli od 136.191 na 147 429 t. j za 11.238 duša Prema tome smo mi od njih jače porasli za *22.220* duša. Još je interesantnije, ako pogledamo brojeve, koji pokazuju razmjer narodnosti u Istri u postocima. Godine 1900. bijaše ovoj razmjer: Slovenci 14·20%, Hrvati 42·58%, Talijani 40·54%, a deset godina kasnije: Slovenci 14·80% Hrvati 43.15%, a Talijani samo 38·16%, njihov je postotak pao! Kad bi Talijani bili htjeli zadržati isti razmjer kao pred deset godina, bili bi morali porasti još za 9.258 duša. Taj račun čisto i bistro dokazuje, da mi rastemo, a Talijani propadaju. Ne ćemo reći, da pravi rodjeni Talijani propadaju, ali sigurno je, da se naš narod osvješćuje, da okreće ledja svojim tlačiteljima i vraća se svomu rodu i jeziku. Rastemo, dakle, rastemo!

Kad naš čovjek vidi, kako mu vinograd lijepo raste, srcean je: srce mu od veselja u grudima skače, pun je nade, pa bi zapjevao od radosti. To ga potiče na novi rad: on radi, znoji se i muči, ali mu rad nije težak, jer vidi, da će mu urodit dobrim plodom. Tako se i mi veselimo, kad vidimo, kako nam naš narodni vinograd raste, duša nam od radosti pjeva. Taj će nam uspjeh dati nove snage za rad, koji će donijeti novih plodova, pa ćemo i dalje rasti na narodnom, gospodarskom i prosvjetnom polju.

Sastanak općinskih činovnika hrv. i slovenske narodnosti u Istri.

Općinski činovnici hrvatske i slovenske narodnosti u Istri, sastaju se dne 8. listopada t. g. u 2 sata po podne u Narodnome Domu u Volosku, gdje će raspravljati o poboljsanju stanja opć. činovnika u Istri te o koracima, koje će u tu svrhu poduzeti.

Brošura po novčić. – Izašla je najavljena brošura o akciji analfabetizma u 100.000 primjeraka. Potrebno je, da ta brošura dopre u svako i najmanje hrvatsko mjesto. Dobro bi bilo, da je naručuju opcine, „hrv. seljačke zadruge“ i sokolska društva, i to iz svih hrvatskih krajeva. U brošuri je prikazano stanje analfabetizma; sletne posljedice nepismenosti kod pojedinca i čitavoga naroda; pokazan je način kako se može nepismenosti najlakše doskočiti, a onda sljedi apel na rodoljubnu hrvatsku gospodu, hrvatske gospodje, hrvatsko društvo, radni narod i seljački puk. Knjižica je napisana tako, da je može razumjeti i dijete, a i svaki je inteligent čita s užitkom.

Društvo hrv. svenč. gradjana za pouku analfabeta muli svu hrv. javnost, da tu knjižicu raspačava i uvaži. Neveli neka se — radi poštarine — šalju odmah s narudžbama, koje prima R. Hereeg — Zagreb, Ilica 51. I. kat.

Talijansko-turski rat. Odavna već rade prvi državnici ujedinjene Italije na tom, da prošire svoju vlast izvan granica svoje domovine, osobito u susjednih prekomorskih pokrajinah. Na *„nesposlane talijanske“* pokrajine na jadranskom moru, na Dalmaciju, Istru, Trst i Goričku itd. nemisle danas ti državnici prepuštajuć *riešitku* tog pitanja *za sada* toplo krvnoj talijanskoj mladeži s jedne i s druge strane Jadrana, te njihovom smušenom kolovodji poznatom nazovi generalu Garibaldi u.

Nalazeći se Italija preko četvrt stoljeća u trojnom savezu imala je vremena i prilike, da mudrošću svojih vladara i spretnošću svojih državnika uredi svoje raztrovane financije, svoju vojsku, osobito pako svoju ratnu mornaricu tako, da igra danas znatnu ulogu medju europejskim velevlastima.

Na prenapučenost svoje zemlje i neslašica životnih potrebština — vulgo kruha — sile ju već odavna, da traži nove zemlje i nove krajeve, kamo bi višak svog stanovničtva naseljavala i gdje bi našla nove izvore za život i prehranu svojeg pučanstva. Prije desetak godina pokušala je Italija svoju sreću u tom pogledu u Abisiniji, koju je htjela caru Menelku oteti i tu stvoriti veliku svoju naseljbinu. Nu sreća njoj nebijaše prijatna i ona morade nakon silnih žrtava u krvi i u novcu svoju osnovu posvema napustiti.

Sada njoj se pruža druga, reć bi bolja i povoljnija prilika. Bacila je naime oko na turski pokrajinu Tripolis, na najsjevernijem dielu Afrike, koju dieli sredozemno more u približnoj širini od 60 kilometara. U tu je pokrajinu već do sada Italija naselila četrdeset do pedeset tisuća svojih podanika, koje podupire moralno i materijalno i koji bi imali tvoriti jezgru ili temelj budućoj talijanskoj upravi u toj zemlji. Talijanski radnici, trgovci i talijanski kapital pripravljali su put talijanskoj voj-

sci, kojoj je danas nakana, da zaposjedne tu pokrajinu.

I prošloga tjedna Italija je iznenada, osupnuvši tako rekuć svu Europu, poslala turskoj vladi ultimatum, kojim je od turske vlade zahtjevala predaju Tripolisa, a u slučaju negativnom, naviestila turskoj rat. Za odgovor dala je Turskoj rok od 24 sata i pošto Turska nije pristala na zahtjev Italije, odplovilo je u petak talijansko ratno brodovlje pod Tripolis i na obale turskog teritorija.

Talijanski je narod u ogromnoj većini sa oduševljenjem pozdravio ratnu ekspediciju proti turskoj vlasti i pokrajini Tripolis. Na moru je već došlo do sukoba izmedju talijanskog i turskog brodovlja, te su talijanski brodovi potopili više turskih torpednjača i ladja; sam Tripolis pak je prva divizija talijanskog brodovlja bombardirala neko vrieme dok nije došao iz Rima nalog, da se vatru na Tripolis obustavi. Turska posada u Tripolisu povukla se na obližnje brežuljke i tu utaborila, a pučanstvo je većinom ostavilo grad, te su Talijani tako pod zaštitom topova svog brodovlja iskrcali nešto svoje vojske u grad i izvjesili na javnim zgradama talijanske zastave.

Za tu ekspediciju pripravila je Italija 36.000 vojnika, koje kani iskrcati u Tripolisu, ne dodje li posredovanjem koje vlasti do izmirenja, kako je to turska vlada zatražila od više njih, a umolila dapače za posredovanje i njemačkog cara.

U Carigradu i po ostaloj carevini pučanstvo je silno uzbudjeno proti Talijanima, te turski svećenici (hodže) pozivlju pučanstvo na sveti rat, što znači na pokolj proti svim strancima a osobito Talijanima. Turska vlada napreže sve sile da pučanstvo umiri, nadajuć se još uviek, da će ostale evropske velevlasti isposlovati svojim posredovanjem mir i zapriečiti krvoproliće. To sve Turskoj neće koristiti ništa, jer će napokon morati napustiti Tripolis i predati Talijanima.

Tursko, slabo brodovlje sukobilo se pred Dardanelima (vratima Carigrada) sa talijanskim brodovljem ali je bilo od ovog većinom uništeno. Tako je talijansko brodovlje postalo gospodarom turskog mora, koje će tako lahko zapriečiti prevoz turskih četa u Tripolis, te će tako turska posada u Tripolisu biti prisiljena predati se Talijanima silom ako neće milom.

Kako se u zadnji čas javlja zauzeli su Talijani Tripolis i izvjesili na utvrde svoje zastave.

Gospodja

koja drži do zdravo njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

liljansko-mliečnim sapunom

(Steckenpferd-Lilienmilch-seife)

(Marka konj na palici)

od Bergmann & Co., Telschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi K 2,319,068·21

Od toga temeljna glavnica K 800.000·—

Godišnji prihod premije s pristojbama K 1,221.748·41

Isplaćene odštete K 4,323.268·44

Sposobni posrednici i akvizitteri namješćuju se uz vrlo povoljne uvjete.

Br. 1314.

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto općinskog liječnika zdravstvenog okružja združenih općina Buzet-Roč sa sjedištem u Buzetu i to na temelju pokrajinskog zakona od 12. kolovoza 1907. br. 39.

Sa otom službom skopčana je godišnja plaća od 3500 kruna za liječenje siromaha. Ova plaća ostaje u krijeposti i nakon uredjenja zdravstvenog opsega za mjesnu općinu Roč sa nekojim poreznim općinama ove mjesne općine.

Osim te plaće zaslužiti će liječenjem nesiromaha, cijepljenjem kozica, prigodom sudbenih komisija i za vrijeme epidemija.

Uz kvalifikacije ustanovljene u gore pomenutom zakonu mora natjecatelj poznavati hrvatski ili ostali koji od slavenskih jezika i po mogućnosti talijanski.

Molbe su odposlati do 15. oktobra 1911 na predsjedničtvo ovoga zdravstvenog okružja putem općinskog glavarstva u Buzetu.

Predsjedničtvo zdravstvenog odbora združenih općina Buzet-Roč

u Buzetu, dne 29. septembra 1911.

Predsjednik;
Sancin v. r.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA“ druga vrst à K 75·- po 100 zamota.

„VESNA“ treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućtva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme rasprodati svu zalihu pokućtva, prenesli smo naše skladište pokućtva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljajuć to vrlo pošt. občinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosadanjoj susretljivosti obećavajuć poslužiti pošt. občinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cienama.

TVRDKA **L. STEFFANUTTI.**

SVOJ K SVOMU!

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA

LAGINJA i DR.

ULICA GIULIA, 1. **PULA** ULICA GIULIA, 1.

preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna družtva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4½%

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

PEČATE

iz GUME izradjuje tiskara

Laginja i dr.

Via Giulia 1. - **Pula** - Via Giulia 1.

POZIV

kojim pozivlje Sveto Nedeljsko društvo za štednju i zajmove, registrana zadruga na neograničeno jamčenje u Sv. Nedelji na svoju redovitu glavnu skupštinu, koju će obdržavat u nedjelju, dne 8. tek. mj. u 2 sata poslije podne.

Dnevni red:

1.) Odobrenje zaključnog računa za godinu 1910.,

2.) Pročitanje „Svezinog izvješća“ o reviziji zadruge,

3.) Izbor upravnog odbora

4.) Razno.

Odbor.

Najizvrsnije i najbolje tambure pravi i razašilje

Prva sisačka tvornica tambura

J. STJEPUŠIN,

SISAK (Hrvatska).

Odlikovana na Pariškoj izložbi g. 1900 te na Milenijskoj izložbi 1896.

Osim tambura i skladba za ambure imade razna glasbala, kao: gusle, citare, gitare, mandoline, harmonike okarine itd., za koje se šalje poseban cijenik sa slikama.

Veliki ilustrovani cjenik šalje svakomu franko i badava.

Može se dobiti također škole od *J. Stjepušina, Farkaša, Tomića* i t. d.

U istoj tvornici izlazi strukovni tamburaški mjesečnik, pod naslovom »Tamburica«, koji donosi uz pouku i krasne tamburaške skladbe, a stoji na godinu samo 8 kruna.

Jeftino češko

PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·60, bolje K 12·—
bijele puhuljice čihane „ 18·— „ „ 24·—
kao snieg bijele puhuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259

pošta PILSEN, Češka.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet ljek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ∴ **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** ∴ ∴ ∴ ∴ Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam. ∴ ∴

Cijena 1 bočici 30 filira, 12 bočica stoji 5 kruna, 24 bočice stoje 10 K franko pošta. ∴

Dobivaju se samo u ljekarni :: k sv. Petru ::

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

Prodaje se

krasno i umjetno izradjena slika koja predstavlja Isusa uz jeftinu cienu. Slika je na uvid u tiskari Laginja i dr., gdje se doznaje i za cienu.

E 184/11
7

Dražbeni izrok.

Biće dne 27./11. 1911. u 11 sati prije podne kod dolje naznačenoga suda u sobi br. 7 dražba: č. 1845·2 pašnjak »Murvenica« t. 11. 1/2 ncr. č. 2176·2 vinograd »Juln od bure« t. 12 1/2 č. 2207·2 oranče »Sula od bure« t. 13. č. 1621 oranče č. 1622·1 pašnjak »Na barovi vrt« t. 24 Ul. 1175 (I. skup.) č. 2299·2 oranče »Na hijbi« č. 2137·4 oranče »Nickot« t. 1. č. 3463·6 pašnjak »Poli stare crikve« vrt c. 3873·3 šumn »Prologa« t. 2. č. 154·2 kuća »kod stare crikve« t. 3. č. 1886·6 oranče »Metijd od Brnića« t. 4. č. 1074·152 pašnjak »Židi« t. 5. (II. skup.)

Nekretnine, što se stavljaju na dražbu procjenjene su na K 841·67 Dražba će se provest na dvim skupinama kako gore uz najmanju ponudu za I. skupinu K 250 a za II. K 550.

Ispod ovog iznosa ne prodaje se.

Dražbeni uvjeti s tim odobreni i isprave što se odnose na nekretnine (izvadak zemljišnika, hipoteka, izvadak katastra, zapisnici o procjeni i t. d.) mogu se razgledati kod dolje naznačenoga suda za uredovnih sati u sobi br. 6.

Prava, što bi dražbu učinila nedopuštenom, imaju se prijaviti sudu najkasnije na dražbenom ročištu, prije nego li započne dražba, jer inače ta prava neće se više moći isticati u pogledu iste nekretnine.

Lica za koja su sada osnovana ili će se tekom dražbenog postupka osnovati prava ili tereti na nekretninama, a koja ne stanuju u području dolje naznačenog suda ili nijesu naznačila kakva punomoćnika nastanjenog u mjestu suda, obznaniće se o daljim zgodama dražbenog postupka samo oglasom, što će se na sudu pribiti.

C. kr. kot. sud odio II.

Krk, dne 18. sebtembra 1911.

Obljubljeni koledar

Danica za 1912.

dobiva se u tiskari

aginja i drug. Pula.

Cijena 40 para.

Narodni Dom u Pazinu, Hotel i reštauracija.

Čast mi je objaviti pošt. občinstvu širem sve Istre, da sam sa 1. septembra t. g. preuzeo HOTEL I REŠTAURANT „NARODNOG DOMA“ u PAZINU, snabdjevši istu sa svim potrebitim konfortom, gdje će cienj. gostovi biti podvoreni na podpuno zadovoljstvo.

Uzdajuć se u svoju vještinu u gostioničarskoj struki, nastojat ću, da cienj. moji gostovi budu posvema zadovoljni toli sa dobrom domaćom hranom sa izvrsnim pićem.

Preporučujuć se svim našima u gradu Pazinu i po ostaloj Istri bilježim se veleštovanjem

ANTUN PETRIŠ.

Seljački posjed u občini Lovran,

srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobl že informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Poščića u Volosk m.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Bogati izbor

gotovih odiela, ogrtača, paletots za gospodu i djecu.

NOVOST

Konfekcija za gospodje

englezki zajamčeni nepromočivi ogrtači

Krojačnica I. reda

Ignazio Steiner

GORICA **PULA** TRST

PIAZZA FORO

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA

:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA“

PRODAJU SE U PAZINU U KNJI-ŽARI IVANA NOVAKA.

ALFA

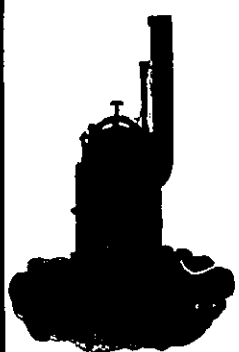

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike! Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII/3.

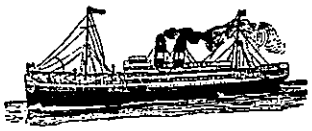

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: **Martha Washington** . . **7. oktobra** Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*), parob.: **Laura** . . . **12. oktobra** Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Marka Zviezda

THOMASOVO BRAŠNO

Pošto se u zadnje vrieme često nude na prodaju troske nikakve vriednosti za Thomasovo brašno, kod kupovnine treba paziti na brašno od Thomasove troske, na olovo i napis na vreći.

THOMASOVO BRAŠNO, marka Zviezda,

prodaje se uz jamstvo od naših zastupnika

HERMAN TURECK & Co. — TRST, via Sanità br. 8.

Ponude sa izvornim cienama dobiju se odmah na zahtjev.

DRUŠTVO PROIZVODNJA THOMASOVIH FOSFATA.

Najbolji češki izvor!

S. Benisch

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očihano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije,** kao snieg bielo, očihano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač,** 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka,** svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·60 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka. Zakonom zaštićen

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućem markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izhacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekline, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tjelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana. 2 posuđe stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Anjelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREORADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

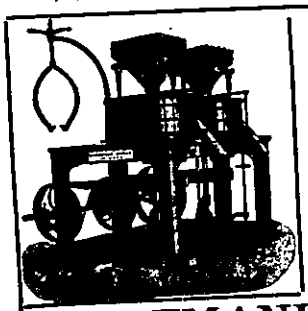

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračunni na zahtjev badava i boz poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na **Rieci,** Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. julija do 30. oktobra 1911.

Pruga: Punat-Krk-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Baška i natrag.

Svake nedelje	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svake nedelje
prije podne				po podne
7.35	odl.	RIEKA	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.45	odl.	„	dol.	6.10
12.—	dol.	BAŠKANOVA	odl.	2.50

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i natrag.

Svaki poned	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki poned.
prije podne				po podne
7.35	odl.	RIEKA	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	„	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.50

Uvjetno pristajanje u Malom Lošinju, luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Ponedj Petak Subote
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	„	dol.	4.50
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt. Subotu
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Brza pruga: Rab-Lošinjmali.

Svakog četvrtka tamo i natrag.

4.45 pr. p. odl. RAB . . . . . dol. 7.30 na večer
8.15 „ „ dol. LOŠINJMALI . . . . odl. 4.— po pod.

U Malom Lošinju priključak na parobrode brze Pruge Trst-Kotor. (S/S „Baron Gautsch" i „Prinz Hohenlohe".)

Pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Krk-Baška-Rab i natrag.

Svake srijede	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svakog petka
prije podne				po podne
10.30	odl.	RIEKA	dol.	7.20
11.05	dol.	Opatija	odl.	6.45
11.15	odl.	„	dol.	6.35
11.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
11.40	odl.	„	dol.	6.10
po podne				
2.—	dol.	Krk	odl.	3.50
2.10	odl.	„	dol.	3.40
3.30	dol.	Baška	odl.	2.20
3.35	odl.	„	dol.	2.15
5.25	dol.	RAB	odl.	12.25

Uvjetno pristajanje u Puntu i Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda	Subota
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	10.30	odl.	RIJEKA	dol.	5.—	4.15
8.10	11.05	dol.	Opatija	odl.	4.25	3.40
8.20	11.15	odl.	„	dol.	4.15	3.30
9.40	12.35	dol.	Beli	odl.	2.55	2.10
9.50	12.45	odl.	„	dol.	2.45	2.—
10.40	1.35	dol.	Merag	odl.	1.55	1.10
10.50	1.45	odl.	„	dol.	1.45	1.—
11.20	2.20	dol.	Krk	odl.	1.05	12.20
11.30	2.25	odl.	„	dol.	12.55	12.10
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	—
1.20	—	odl.	„	dol.	11.15	—
2.20	4.20	dol.	Rab	odl.	9.25	—
3.40	4.45	odl.	„	dol.	9.15	—
4.05	5.10	dol.	Lun	odl.	8.50	—
4.10	5.20	odl.	„	dol.	8.40	—
5.20	6.30	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	9.20
5.30	6.40	odl.	„	dol.	7.05	9.10
5.40	6.50	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	9.—
5.50	7.—	odl.	„	dol.	6.45	8.45
6.40	7.40	dol.	NEREŽINE	odl.	6.—	8.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Punta** i **Luparu.**

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Broj 41. Pula, u četvrtak dne 12. oktobra 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja I dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Maholja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Iz carevinskog vieća.

U Beču dne 5. oktobra 1911

Jesensko zasjedanje.

Današnjom sjednicom započelo je jesensko zasjedanje carevinskog vieća, koje čeka vrlo velika i težka zadaća. Imade bo da razpravi i rieši velika gospodarska, financijalna i vojnička pitanja kaosto je proračun za g. 1912., novi vojni zakon, vodne puteve na sjeveru države, socijalno osiguranje, uredjenje financija, promjenu pravilnika itd. Ovo bi bile više manje državne potrebe dočim će zastupnici i pojedine stranke predložiti osnove, kojima bi se imalo pomoći narodu za njihov duševni i materijalni napredak.

Posliednji dogodjaji u Beču, kao prijerice nasilno zatvorenje českih pučkih škola u Beču od strane gradskih oblasti i poznati izgredi radi skupoće živeža, osobito mesa u Beču i u pokrajinama, našli su odziva i u palači našega parlamenta.

Deputacija českih žena i njihove djece u parlamentu.

Njemačko-kršćanska gospoda, koja vladaju na gradskoj viečnici i koja bijahu za posliednjih obćih izbora za carevinsko vieće sramotno potučena od njemačkih socijalista, liberalaca i židova, osvećuju se češkom stanovništvu carske priestolnice time, što nesamo da im nedaju potrebitih pučkih škola, što bi morali po zakonu, već iz mržnje do Čeha zatvaraju i one češke pučke škole, koje ustrojiše sami Česi u Beču, odnosno koje im je podiglo njihovo školsko društvo Komensky. Taj nekulturni ili barbarski postupak bečkih Niemaca prema Slavenima pokazuje Niemce nazovi-kršćane u pravom svjetlu. Svi zakoniti koraci roditelja češke djece proti tom nečovječkom i divljačkom postupku gradske oprave ostaše bezuspješni. Tim roditeljima dakle nije preostalo drugo nego da se uteku pod okrilje austrijskog parlamenta, u kojem se stvaraju zakoni i gdje bi se imala dieliti jednaka pravica svim državljanom.

Biesomučni Niemci proti češkim ženama i njihovoj djeci.

Bečko redarstvo bilo je na vrieme upozoreno, da će nastojati češke žene sa svojom djecom unići i palaču parlamenta pa da se tuj prituži zastupnicima svoga naroda i predstavniku vlade t. j. ministru predsjedniku. Radi toga je redarstvo obkolilo palaču htijući zabraniti ulaz većemu množtvu občinstva u samu palaču. Nu nekojim je češkim zastupnicima pošlo za rukom dovesti u veliku čekaonu parlamenta 2—300 žena i školske češke djece, koja su htjela zamoliti svoje zastupnike i ministra predsjednika neka bi se diglo zabranu čeških škola u Beču.

Njemački radikalni i liberalni zastupnici upozoreni od svojih novinara, navališe u čekaonu i tuj stadoše ružiti i grditi češke žene i češku djecu zahtijevajuć drzovito, da zapuste odmah one, njemačke tobož prostorije. Radi te njemačke drzovitosti došlo je do sukoba izmedju njemačkih i čeških zastupnika, koji se toplo zauzeše za češke žene i njihovu djecu. Gungula je nastala usljed toga velika, bilo je vike i krike a pala je i koja šaka dok nisu činovnici parlamenta i ravnatelji potisnuli češku deputaciju u susjedne postrane hodnike, gdje su čekali na ministra predsjednika, koji je kasnije primio u audienciju nekoje češke zastupnike i odaslanike bečkih Čeha. Po austrijskom starom običaju obećano im je ministar predsjednik baron Gautsch, da će se za njihovu stvar zauzeti, da će čitavu stvar proučiti i shodno odrediti a da im se zadovolji ako je njihov zahtjev opravdan i u zakonu utemeljen Tim je odpustio deputaciju i češke žene povratiše se sa svojom djecom kući, da čekaju vladine mulege i milost bečke gospode te da se medjutim njihova djeca spode te da se medjutim njihova djeca po Beču klatare mjesto da polaze školu, *kako im to zakon nalaže.*

Sjednica carev. vieća.

Pod utiskom svenčane razdraženosti otvorio je predsjednik IX. sjednicu carevinskog vieća. Sjetiv se pokojnih članova parlamenta gg. Dra. Silenyia i Reimingera priobći, da su stigli mnogobrojni podnesci koli od strane vlade, toli od strane zastupnika. Osobito znatan je broj prešnih predloga koji idu za tim, da se ublaži biedu stanovničtva države, koja je nastala skupoćom mesa i druge hrane te skupoćom stanova itd. Prihvaćen je predlog stavljen s više strana, da se započne razprava o tim predlozima te se na to podaše zastupnici u drugu dvoranu radi upisa u govorničku listinu.

Razprava o skupoći.

O tom predmetu dobio je prvi rieč kolovodja socijal-demokratske stranke bečki zastupnik Dr. *Adler*, koji je podvrgao oštroj kritici nemar vlade i njezinu popustljivost prema ugarskoj vladi u pogledu uvoza argentinskog mesa. Oborio se je osobito žestoko na bečke sudce koji su, po njegovom nazoru prestrogo odsudili one bečke demonstrante, koji su prošloga mjeseca u bečkom kotaru Ottakring nakon velike skupštine proti skupoći mesa i hrane, došli u sukob sa redarstvom i vojničtvom. Tada bijaše naime znatan broj mrtvih a množtvo raonjenih izmedju občinstva, redarstva i vojničtva.

Prasak samokresa.

Baš u času kad je govornik najžešće navaljivao na sudbene oblasti čuo se je prasak samokresa na drugoj galeriji. Hitac bijaše naperen proti ministru pravosudja, koji se je nalazio na svojem mjestu ispod predsjedničtva. Taj je prvi hitac usbunio silno sve prisutne, koji bijahu sakupljeni većinom oko govornika. Na prvi glas o atentatu sletili su se svi zastupnici nalazeći se u palači — u sabornicu, gdje je vladao obćeniti metež. Za prvim hitcem sliedio je odmah drugi, treći i četvrti. Podpredsjednik Inkel dao je posebnim aparatom odmah znak, da se sve izlaze iz palače zatvori. Ujedno su poslužnici na galeriji obkoli zločinca te ga silom van odveli i to u jednu od činovničkih soba. Tu je prvi put preslušan. Priznao je, da se zove Nikola Njegus, da je stolar rodom iz Dalmacije, da je od tri dana u Beču, da je socijal-demokrat i da je hotio ustrieliti ministra pravosudja radi prestrogih osuda izgrednika u Ottakringu.

Ujedno snjim uapšen bijaše i njegov drug Paulin, socijaldemokrat, nastanjen u Beču a rodom iz Gorice. Ovaj je bio pratiocem i tumačem Njegušu.

Svi hitci iz samokresa prozujili su okolo ministra pravosudja i ministra prosvjete grofa Stürgha, nu nenaniše srećom nikoga. Olovo je probilo klupe povrh i izpod ministarskih stolica; jedno zrno odbilo se tolikom silom, da je natrag poletilo na prvu galeriju.

Usljed tog neočekivanog i neobičnog kod nas atentata obustavio je predsjednik sjednicu, pozvav predsjednike klubova na dogovor. Nakon poduljeg odmora otvorena je sjednica i prvi uzeo rieč

Ministar predsjednik

koji reče, da u ovom času nem že govoriti o skupoći kad je zločinačka ruka posegnula nesamo na ministarske stolice već i na cijelu kuću i na austrijski parlamentarizam. Ima — reče — i većih dobara u državi negoli su ona, koja je danas u svojem razdražljivom govoru spomenuo zastupnik Dr. Adler. On se ne čudi, što je došlo do današnjeg atentata nakon svega onega, što se je napisalo i izreklo u zadnje doba proti tobožnjim podržavateljem skupoće (Smjera na socijaldemokrate) i čita izvadak iz njihovog glasila, u kojem stoji, da imade stotine hiljada osoba, koje nedrže ništa do života i koje će se osvetiti prije nego li poginu od gladi. Na kontu izjavi ministar, da se on ni vlada neplaši, kao što se neplaši ni kuća i da će se držati jedinog pravog pravca, koji se zove red i zakon. Stranae većine odobravale su neprestano ministru dočim su ga socijaldemokrati neprestano pretrgavali.

Iza toga odsudili su oštrim riečima taj nečuveni atentat nekoji govornici većine. Na to je prekinuta razprava i pošto je na predsjednika upravljeno više upita zbog dogodjaja današnjih u čekaoni i nakon što su pročitani mnogobrojni podnesci, dignu predsjednik sjednicu i ureče buduću za sutra u 11. sati.

*

U Beču dne 6. oktobra 1911.

Obzirom na jučerašnje dogodjaje u čekaoni parlamenta i na galeriji sabornice pooštrene su znatno mjere glede ulaza u palaču i na galeriju.

Na početku sjednice priobći predsjednik, da je minist. financija predložio razne osnove. Medju ovimi nalaze se i ove: osnova o poboljšanju činovničkih plaća od VI. do XI. plateznog čina; osnova o pristojbi na totalizatora; osnova o pristojbi na osiguranje života, životne rente itd. osnovu o popustu poreza za nove zgrade, o promjeni osobne dohodarine itd.

Državni proračun.

Iza toga dobi rieč ministar financija Dr. Meyer, koji je predložio i protumačio kući sve važnije stavke proračuna za god. 1912.

Taj proračun izkazuje državnih potreba ili razhoda svotu od 2.916,685.263 K, a dohodka ili pokrića svotu od 2.916.990.344 kruna. Proračun se dakle zaključuje tim, da ostaje višak od 305.081 K. Značajno je, što je osobito naglasio i sam ministar, da su prihodi poskočili skoro za 100 milijuna kruna. Ovo je — reče — utješljiv pojav za državu, što mu rado vjerujemo, ali neće biti osobito utješljiv za stanovništvo ili za porezovnike, koji moraju za državu i više žrtvovati nego li im sile dopuštaju.

Na taj proračun vratit ćemo se opet i to obzirom na one stavke, koje se tiču našeg Primorja, napose naše Istre.

Izbor Predsjedničtva.

Po pravilniku imade se nakon 4 čedana poslije otvorenja novog državnog sabora ponoviti izbor predsjedničtva. Izabran je bivši predsjednik Dr. Sylvester i sva sedmorica podpredsjednika t. j. Dr. Conci, Dr. German, Pogačnik, Romanczuk, Zdarsky, Jukel i Pernerstorfer. Kod izbora sudjelovao je mnogo manji broj zastupnika nego li obično. Tako je predsjednik dobio za sto glasova manje nego li prvi put; za njega nisu glasovali mnogi češki i jugoslavenski zastupnici odavši čiste glasovnice.

Nastavak razprave o skupoći.

Poslije izbora predsjedničtva nastavljena je rasprava o skupoći, koja će se vući po svoj prilici kano i morska zmija. Govorili su: njemački radikalac Kraus i češki radikalac Fresl. Ovaj posliednji je mudro opazio, da se dugačkim razpravama neće nasititi stanovničtvo. Ova će razprava trajati stalno sav budući čedan jer se zastupnici natječu u tom tko da dulje govori, da tim tobože dokaže kako se zanima za svoje birače. Kohko bi ovim bolje bilo kad bi se manje goverilo a više radilo.

Pod konac sjednice potužio se je u formi upita i hrvatski zastupnik Biankini na veliku skupoću u Dalmaciji i na nemar vlade u pogledu gradnje zasnovanih hrvatsko-dalmatinskih željeznica. Buduća sjednica biti će utorak.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Hrvatska opereta u Puli. Dramatsko i operetno društvo Ćirić prikazalo nam je do sada liepi niz operata, kao: Lutka, Veselu udovicu, Mam'sell Nitouche, Car Valcera i Princesu Dolara. U zadnjem broju istakli smo dobar glas, koje je stekło to društvo širom naše domovine, a taj dobar glas sa svojim vrstnim silama potvrdilo je društvo i u Puli. U ovdješnjem tamjanskom

kazalištu imamo često prilike gledati razne talijanske i njemačke operetne družine, te možemo mirne duše kazati, da smo u većini slučajeva morali gledati gorjih talijanskih i njemačkih operetnih družina od ove g. Čirića. Izvedba svih dosadanjih opereta bila je jako dobra. Gjica Šilhanova ko Lutka, Vesela udovica, Mamsell Nitouche ili Franci u Čaru Valcera, nije mogla biti bolja, koli svojim lijepim sopranom toli majstorskim igranjem — vražić pravi. Gdja Ćirić — vidi se — da joj je pozornica stari dom — začinjala je svojom krasnom igrom sve večeri te je ugodno gledati njezine neprisiljene kretnje; ona znade biti na mjestu i kao opatica i kao dvorska gospodja. Od ženskog ensemblea vidjeli smo još gdjicu Boda, koja je u Čaru Valcera pokazala, da i ona odlično pristaje uz bok spomenutim družicama; svojom igrom zadovoljuje i uspije osvojiti občinstvo. — U muškom ensemble u sretćemo se sa vrlo simpatičnom igrom g. Jovanovića, Rogoza i Dinića. Sva trojica svojom komičnom igrom pobudjuju dosta smieha, osobito se svidja g. Jovanović i Rogoz. G. Toplak-Remetinski u svojim ulogama i kao prosti baka i kao aristokrata znade se uviek dobro snaći, igra ozbiljno i dostojanstveno. Kao tenorista pjeva dosta dobro g. Križ, šteta samo, da mu nije igra bolja; isto tako imade g. Lončarić jako liepi bariton ali treba da uči još mnogo, ako želi sigurno spustiti sav svoj glas, jer će inače ostati za uviek u tremi ili bolje — nečuven. Uz sve ove neznatne opaske ciela družina je sploh dobra i može se prikazati ponosno i na većim pozornicama sa svojim operetama. — Šteta samo što su operete izvadjane samo uz pratnju glasovira; veća orkestra doduše bila bi smetala pjevačima u onako maloj dvorani, a manju harmoniju da se nije moglo naći, u što ne vjerujemo, pak će pomanjkanju male orkestre biti glavni razlog — trošak. Na to pak upravitelj ne smije da gleda, pošto bi sa orkestrom ne samo privukao veći broj občinstva, nego bi izradba sama postigla veći efekat i izvadjačima olakšao posao. Zato očekujemo, da će za nedjelju poskrbiti za malu orkestru.

Gosp. Ćiriću ipak smo u velike harni što nas je sa svojom družinom posjetio i tako doprinio, te smo ovo nekoliko večeri probavili koji ugodni časak u „hrvatskom kazalištu".

Ne možemo završiti ovo par rieči recenzije, a da ne prikorimo našu „slavnu" inteligenciju neku, koja rado hrli gledati redovito kojekakve pajacade loših talijanskih i njemačkih družina i Zavatta cirkuse, nego li slušati svoje u svom jeziku. Tima je tudje pa i najgore dobro, dok im svoje ne valja — jer je svoje. Usudite se pak samo dirnuti u patriotizam tih pametnjakovića. Sačuvaj Bože!

•

Večeras, četvrtak, predstavljat će se „Hasanaginica", sa glavnim ulogama gdja Ćirić kao Hasanaginica, g. Jovanović kao Hasanaga i g. Remetinski kao imotski kadija. — Sutra u petak početak; u subotu 14. t. mj. predstavljat će se vrlo liepa lakrdija „Kakav otac takav sin", koja je prošla sve svietske pozornice a pobudjuje buru smjeha; u nedjelju 15. t. mj. krasna operета „Jesensko vojne vježbe" (Herbstmanöver).

U nedjelju je zadnja predstava, pak preporučamo ponovno našem občinstvu da upotriebi još ovo par večeri i posjeti naše „hrvatsko kazalište".

Traže stan — a nemaju stanara! Za ponedjeljak bijaše određena sjednica zastupstva grada i otćine Pula te je bila medju ostalim na dnevnom redu i sliedeća točka: „C. k. okružni sud u Rovinju pita občinu Pulu, da preuzme na sebe troškove za udešenje kuće Andrioli, ulica Arena br. 2, za porabu novog okružnog suda". Zastupstvo je na toj sjednici odobrilo te troškove.

Okružni sud u Rovinju traži dakle stan ili prostorije za budući okružni sud u Puli, koji je, kaošto se kaže — još na vrbi svirala. Vlada nebi bila doduše više dužna, da čeka odgovor zemaljskog sabora — ta čeka ga preko 15 godina — ali dvojimo, da će se ona na toliko osokoliti, te jednom nešto pametna poduzeti na vlastitu ruku i eventualno proti volji talijanske vladajuće svojte. Naši su zastupnici uvjek bili za to, da se premjesti okružni sud u Pulu, pa će stalno sa zadovoljstvom pozdraviti i ustanovljenje novoga u gradu Puli.

Zašto neće istarski Talijani sabora! Do sada smo čitali u talijanskim listovima neistinite viesti o tom zašto se ne sastaje istarski sabor. Ti su listovi bacali uvjek krivnju na hrvatsko-slovenske zastupnike, koji da nemare za rad sabora, kojim da je politika sve a narod ništa, koji da nemisle na želje i potrebe pučanstva itd. itd. Mi smo te osvade ponovno suzbili dokazav bielodano da su jedini talijanski zastupnici proti svakom sazivu sabora, jer se plaše, da nebi više mogli po miloj volji, proti svakom pravu i zakonu razbacivati za svoje narodno-političke svrhe zemaljski novac.

Sada smo napon doznali iz talijanskog izvora, za pravi razlog zašto da se nesastaje istarski sabor. To nam kaže jasno i otvoreno jedan rovinjski listić od prošloga ćedna potvrdjujuć sve naše navode i razloge navedene proti talijanskoj saborskoj većini.

Taj listić piše naime da žele naši zastupnici saziv zem. sabora jedino u tu svrhu a da bi mogli *lisitjem lukavošću ugrabiti zemlji 100 ili 200.000 kruna* za ublaženje biede njihovog stanovničtva. Tim da bi uiedno htjeli ostaliti Talijane u njihovoj uztrajnosti *prema neprievednim i drzovitim zahtjevom* slavenskim. Talijani pako da se nedaju na to sklonuti niti će u tom popustiti jer imaju *osim pravne sile također silu moći. Oni se neplaše dočičnih izlika svojih protivnika te će čekati protivnika puškom o boku do vieka.*

Tako piše poznati Bartoli. Ipak dakle! Nije Talijanima stalo, da se sabor sastane, da sabor radi, da sabor stanovničtvu u skrajnoj biedi na pomoć priskoči već im je do toga, da bi za onu podporu, koju bi morali dati stradajućem pučanstvu Istre, bili ostabljem te nebi više mogli prkosno i odporno odbijati sve pravedne zahtjeve istarskih Slavena. Njima je pravo, oni se dapače vesele da naš narod u Istri gladuje i strada — jer misle, da će ga gladna i žedna brže i laglje ukrotiti i u toliko pripitomiti, da će opet lizati njima skute i koljena kao što je to kroz viekove — jadan — činio.

Nu uzalud im varava nada. Narod naš će i ovu podnesti, kaošto je i gorih pregorio, pod barbarskim gospodskim kopitom ali on će si takodjer dobro zapamtiti, kako neimaju talijanski vlastodrsci za njega ni mrve pravednosti ni srca ni duše.

Čekajte vi, latinska gospodo, slobodno punom puškom, ali pazite, da vam u njoj hitac nezardjavi, da se ne rasprsne i da vas nepogodi. Još nije svietu konac!

Nepozvan branitelj. Radi dogodjaja u Ližnjanu, koji smo u kratko ožigosali u zadnjem broju, uzimlje biskupa Flappa u obranu ovdješnji kamorin liberalni listić. Sigurno taj list nije ni malo ugodio bi skupu Flappu što ga on brani, jer je tim samo podkrepio još više huncutsku misiju, koju vrši biskup Flapp, tjerajuć bezobzirce, da bezstramno iz hrvatskih župa svoje dieceze hrvatski jezik, a narievajuć gdjegod može latinski i talijanski. Doista „dobar pastir" kao vuk medju ovcama.

Za Družbu. Uz vrieću želju, kojom roditelji žude radi svoje djećice, da se čim prije otvori škola u Kaštanjeru, sakupiše na 1. i 8. oktobra za Družbu K 17·70 ova gg.: Mate Puhalj K 4; po K 2: V. Klanfar, Ivan Buždon, Mile Pavelić; po 1 K: Mate Sandalj, Petar Cehć, Pećarić, Mate Puhalj Pinčić, Mate Srdoč, Josip Banko; Ivan Putinja 60 p., po 50 para: Ružica Grakalić, učenica, Ivan Tončetić; po 40 p: Mate Pavičevac, Josip Modrušan; Martin Grakalic 20 p; Mihovil Peruško 10 p.

Ova svotica sabrana je medju prijateljima oko Kastanjera, te bi se isto tako morali požuriti i naši ljudi u Verudi i na Velom Vrhu. — Napried za Družbu!

Provokacija biskupa Flappa u crkvi. *Iz Ližnjana primamo:* Molimo Vas g. uredniče, da izvolite malo obširnije opisati zadnji dogodjaj u Ližnjanu.

Zadoje skandalozno ponašanje „presvjetloga" Flappa proti hrvatskom bogoslužju ostat će za uvjek u pameti našemu narodu. Ljudi se ovih dana ni o čem drugom ne razgovaraju, nego o nečuvenom škandalu, što ga je „smjeli" biskup počinio pred izloženim Sakramentom. Iza kako su otpjevali onu pjesmu (biskup i njegov kapelan latinski — a naši pjevači hrvatski) i došli pred oltar počeo se „blagi" biskup derati prama pjevačima: „To je zabranjeno", a prema veleč. A. Mateljanu: „A Vas ću suspendirati". Na to mu jedan od pjevača odgovori: „Presvjetli, zar je u hrvatskom jeziku zabranjeno Boga moliti, ta Bog razumije i hrvatski? Mi latinski neznamo!" „Šutite! Priluzit ću Vas (mjesto tužit)! Mi ćemo sami pjevati!" zdreči se opet biskup. Te su riječi biskupove prouzrokovale medju pučkom silno ogorčenje, radi čega su počeli mnogi izlaziti iz crkve, a sigurno bili bi svi izašli, kad bi to bili pjevači prvi učinili.

Poslije podne došla je biskupu deputacija moliti ga, da ne dira u hrvatsko bogoslužje, jer u protivnom slučaju bit će prisiljeni zatvoriti crkvu, te će se izleći drugo njemanjsko pitanje. Biskup je deputaciji odgovorio: „Ja tu ne zapovijedam, ker (jer) to je zapovijed sv. Stolice". Tim odgovorom otpustio je deputaciju i prouzročio još veće ogorčenje medju narodom.

Na odlasku priredili su mu Ližnjanci malu demonstraciju. Jedan mu izmedju publike pred kućnjom dovikne: „Zar Vas nije sram, da dolazite u našu crkvu tjerati politiku". S ovakovim ponašanjem neće si „presvjetli" sigurno nikada steći naklonost našeg naroda, nego baš protivno. Mi mu dakle preporučujemo, neka taj „dobar pastir" ne misli da će i drugi put ovako jeftino proći, jer mi ćemo mu znati malo „ljepši" doček prirediti.

Lošinjski kotar:

Veliki Lošinj. Kako već javismo na tablu ovdješnjeg poštanskog ureda bi postavljen i hrvatski natpis. Malo poslije natpisa nadošao je i dvojezični pečat. Naši su se izrodi na nj donekle priučili, premda u njemu i natpisu vide strahoviti atentat na „talijanski" karakter Velikog Lošinja. Oni su taj atentat vidjeli i u podignuću hrvatske škole, posujilnice, vijanju i nošenju hrvatske trobojnice, pa čak i u agitiranju za anagrafe i izbore. Koprcali su se nogama i rukama, zvali u pomoć poglavarstvo, oružničtvo, školska vieća, duhovne i svjetovne vlasti ali sve badava Neda se hrvatska svjiest obuzdati i sputati od nikakve sile, a najmanje od individua sumnjive prošlosti i političkih analfabeta. Kod anagrafa gospoda su bila najkomodnija. Mislim oni, t. j. gospoda, iz javljujte vi ljudi, da govorite hrvatski, a mi ćemo pisati kako nas bude volja. Što ne iskrivimo mi vama pod nosom, to će već drugi na općini iskriviti, a budite uvjereni, da mi za takove lopovske stvari imamo u našoj čisto talijanskoj trendetističkoj stranci dosta sposobnih ljudi koji su za to i u drugim krajevima diplomu dobili. Tako su na karti dobili svu silu čistih Fjorentina. Ali ni to veselje za dugo ne bilo. Došao glavom sam c. k. kot. poglavar, da vidi te Fjorentine „di puro sangue" i ulovio „staroga farizeja" u prijesnoj laži; lagao je da nebi ni pas s maslom polizao. Ma ob ovomu ćemo drugi put malo obširnije, a sad da se povratimo na poštansku tablu.

Ima ovdje četa junačkih mladića, koji samo čekaju prigodu, da se proslave. Dugo im je čekati, da ih majčica Italija pozove na osvajanje Tripolisa, pa odlučiše svoje junaštvo pokazat na poštanskoj tabli i sastaše se noći o ponoći u „kaponeri" na vijećanje. Kažu da je plan za navalu napravio jedan namještenik c. k. državne oblasti. On se u to najbolje razumije, pripada ženijskoj branži. Kad su prikupili dovoljno snage i hrabrosti uputiše se put poštanskog ureda i — talijanski karakter Lošinja bio je spašen — hrvatskoga natpisa nestade, a mjesto njega ostao je znak talijanske kulture. Poštanski upravitelj g. Malabotić to jedva i dočekao; digao tablu i više je vani ne stavlja.

Poprdilska je mladost učinila svoju, a oči domovine zaključiše, da će u obćinskom vijeću najoštrije i najenergičnije prosvjedovati proti pohrvaćivanju Lošinja, i zbilja oni će u rodoljubnom žaru „per salvar la patria" mlatiti desno i lievo kao bjesomučni, a naši će ih ljudi i s posmjehom i sažalnim licem promatrati. Poznaju oni te stare komedijaše, pa se za njih nit najmanje ne interesiraju, nego se tješe „svaka sila za vremena, a nevolja redom ide".

Dok su negi uredi počeli imati potrebite obzir prema vjeri pučanstva i počeli postovati čuvstva većine naroda neki još ostaju tvrdokorni u starim grješima.

Kad nas je u prvom redu župski ured, koji ima pečat sa samim talijanskim natpisom „parrocchia di Lussingrande". Mi se ne čudimo našemu župniku, jer je on jedan od najzagrižnijih talijanaša u V. Lošinju, a pred svjetom bi se htio pokazati, da je prijatelj Hrvata i da ih ne mrzi. Ali se zato čudimo višim duhovnim oblastima, što te stvari već jednom ne urede. Ovdješnjim su talijanašima spravni u mnogočem popuštati, a nas kao da i nema. Bilo bi pravo, da župnik ureduje u oba jezika, a pečat, ako ne će biti dvojezičan, onda neka bude latinski. Ovako pak da župski pečat svietu pokazuje kao da Hrvata u Lošinju nema, to ne možemo dopustiti, i očekujemo da će se ta anomalija što prije ukloniti. Drugi je ured c. k. Pomorska vlada. O tomu smo pisali u prošlom broju, te ako se ne udovolji pravu udarit ćemo u druge žice.

Cres početkom listopada 1911. Oruda pročuo se glas od samog padra Bona — jer nije miran, ako sve ne izpripovijeda nekojima — da mora odložit svoju čast i ostavit ovo mjesto — njemu omiljeli Cherso —. Kako mu je bilo teško pri srcu, vidi se odatle što je išao po ko kućama i naricao. Čovjek, da bi imao okrutno srce, videć ga ovako svega obliven suzama, smilovao bi se, pa tako na plač i jecanje po vlastelskim kućama, smilovale mu se nekoje, moguće „Kleopatre", i poduzele agitaciju medju mogućom vlastelom i našom slavnom općinom i poslali na generala pomirnu molbu, navodeć sve njegove vrline i njegovo dobro srce. Ove vrline izašle su na svjetlo istom onda, kad je na prostački način otpravio ona četiri čestita i inteligentna mlada rojenka, a to zato jer su bili Hrvati. Župniku, jer je Hrvat, luče i nastoje da ga maknu, a za padra Bona, jer se iznevjerio majčinom mlieku i postao finim talijanomu na čast i slavu Sv. Franje! mole i nastoje, da ga te ostavi na svojem mjestu — što mi

Nastavak u prilogu.

kako čujemo uspjelo. To je još jednim očitim dokazom, kojom je farbom ofarban. (valjda po onoj: trbušino moj, domovina najdraža si mi ti!) Otkada padre Bone i padre Jože (par nobile fratrum) polaze u posjete po vlastelskim kućama, postao je ovaj samostan vrlo „pobožno“ leglo gadne talijanske vlastele creske. Dolaze tamo kao emigranti, oni koji su ostavili ove samostanske zidine pred nekoliko godina s pozdravom: „cosa vogliamo esser qui con questi barbari (Croati)“ i preselili se u blaženu Italiju; padre Bone naprotiv prima ih raširenih ruku i prati ih na parobrod samo da pokaže stanovitoj kliki, kako ljubi te njihove creske renegate — ali ne čini to s hrvatskim bogoslovima.

Nutarnje lice samostana, kako sam doznao od vjerodostojne osobe posve se promijenilo; gdje god su bili kakvi natpisi hrvatski zamijenio ih talijanskim, da ne vrijedja duboke osjećaje nekolicine, koji polaze u samostan na pjevanje. Imam još toga punu torbu, te ovo što nije moglo stajat u nutri morao sam iznesti — izbaciti. — Jednom riječi, padre Bone nije vriedan, da zapovjeda ovim hrvatskim samostanom — on bi mogao biti za koji drugi talijanski, a la Campo San Pietro, kako se i govorilo, da će i on uskočit iz ove hrvatsko-dalmatinske provincije. (Takvi renegati nisu dostojni za nigdje). Ovo su čisto istinite stvari, pa dobro razmislite Vi čestiti pobornici vjere i domovine, koji imate kod ovog pitanja riječ.

Voloski kotar:

Hrv. Sokolska župa „Viteztć“ u Voloskom-Opatiji obdržavat će u nedjelju 15. listopada 1911. u 2 sata po podne svoju glavnu skupštinu u prostorijama „Narodnog Doma“ u Voloskom uz ovaj dnevni red: 1. Pozdrav starješine. 2. Čitanje i ovjerovljenje zapisnika posljednje glavne skupštine. 3. Izvješće tajnika o djelovanju župe kroz minulu godinu. 4. Izvješće blagajnika. 5. Izvješće revizora računa. 6. Izbor središnjeg odbora. 7. Proračun za godinu 1912. 8. Možebitni prijedlozi.

Djačko pripomoćno društvo u Voloskom-Opatiji obdržavat će u subotu dne 14. ovoga mjeseca u 6 sati na večer svoju godišnju glavnu skupštinu i to u risnoni kom. male realne gimnazije u Opatiji. Dnevni red bit će ovaj: 1. Čitanje i ovjerovljenje zapisnika zadnje glavne skupštine. 2. Izvještaj odbora. 3. Izvještaj revizora. 4. Pogovor o društvenom proračunu. 5. Eventualija.

Pozivamo i ovime sve članove i druge rodoljube u mjestu i okolici da dodju na skupštinu. — Odbor.

Na ravnanje i umirenje naroda u Moščenićkoj Dragi javljam ovim, da su koraki, koji su bili učinjeni i u Trstu i na Voloskom, koristili i tako ne će onaj Riečanin dobiti dozvole, da zatvori onaj dio ubale, kako je to htio i kako bi bio sigurno dobio, da se nisu ljudi maknuli na vrieme. Zahvalimo zato svi skupa našim narodnim zastupnicima Mandiću, Spinčiću i Poščiću, da su se oni za nas zauzeli i učinili ono, što bi bila naša općina morala učiniti, — Ivan Ivančić, profesor u Voloskom-Opatiji.

Pazinski kotar:

Nešto o našim prilikama u Pazinu. Opaža se, da u zadnje vrieme naši protivnici Talijani nastoje sa svim sredstvima učvrstiti i uzdržati se u ovome gradu, a dok se sa naše strane ne podaje ona važnost ovome gradu, što ju imade u narodnom pogledu u našoj Istri. Kada bi se kod svih naših ljudi uvažilo važnost Pazina kao našeg kulturnog središta, okanili bi se kojekakvih — najviše osobnih ispada, koji uvijek dovode do bezpotrebnih trzavica i sukoba.

Kao što su nekoje naše novine u zadnje vrieme donašale, da su Istrani protiv tudjinaca Slavena, a cijelo ovo pisanje bilo je osnovano na krivom temelju, kako je već u ovom listu izneseno, tako su se nekoji „tudjinci“ u Pazinu bezpotrebno uzvrpoljili.

Kako je to bilo suvišno pokazuje nam liepo i držana oprosna veče prigodom odlaska dalmatinca Dr. Pederina, odvj. koncipienta kod Dr. Kurelića, na kojoj je bilo prisutno 60 osoba (Hrvata, Slovenaca i Čeha) bez razlike stališa. Kod ove prigode moramo još i to istaknuti, da su se oko ove oprosne večere sa „tudjincem“ najviše pobrinuli i pozivali ljude oni akademičari radi kojih je nastala poznata polemika o „tudjincima“ u Istri, a tim su primjerom pokazali kako se ih je krivo shvatilo u toj stvari. Ta već na sastanku u Buzetu reklo se, da će biti muliji jedan ne Istran, koji je na svom mjestu, nego li Istranin od koga nema narod slabe ili nikakve koristi.

Preporučamo nekojim našim ljudima u obće, da se okane suvišnih kavanarskih polemika, pak da gledaju podati veceg zivota našim postojećim društvima, tim ce najbolje udovoljiti svojoj narodnoj dužnosti i pokazati ce da im je u istinu na sreu dobrobit i napredak našeg naroda.

Nemojmo gubiti vrijeme u suvišne stvari, dok na drugoj strani vidimo, kako je naš neprijatelj Talijan vrlo jak. Ne tražimo silom u nečem nešto crnogа, gdje ga u opće nema!

Eto, ove godine početkom mjeseca novembra svršava 25 godina, da je pazinska općina prešla u naše ruke. Pogledajmo sada, kakav je naš položaj u gradu Pazinu i kakav bi morao biti nakon 25 godišnjice? Svakako bolji, da je bilo temeljitijega i razboritijega rada od naše strane. Ne boli li svakog našeg čovjeka, da se još na pazinskoj željezničkoj postaji koči natpis „Mitterburg-Pisino“, a hrv. nema ni traga, dok na pruzi Trst Poreč postoje i hrvat natpisi, koja nekako prolazi krajem, gdje ima Talijana, dok na pruzi Divača-Pula postoje samo talijanski natpisi, a koja prolazi skoro isključivo hrv.-slovenskim krajem. Pozvani faktori neka se energično zauzmu, da se već jednom uredi stvar, jer je to za nas sramotno, da u Hrvatskoj, kada napišete Pazin na pošti na omotu, nepoznaju tog imena, već ga poznaju pod „Mitterburg-Pisino“.

Da ne miruju Talijani u Pazinu pokazalo je njihovo držanje i vladanje ove godine kod svakog nastupa naše hrv. narodne glazbe.

S toga je dužnost svih naših ljudi u Pazinu, da prema svojim silama djeluju u postojećim društvima, a na drugoj strani, da se pobrinu oko podignuca obrta i trgovine u našim rukama, i da se stvorimo gradjanski stalež, ako hocemo doci do našeg cilja.

Novaki kod Pazina Talijanske novine Primorja pisale su prošlog tjedna o jednom velikom djelu, radi kojeg bi morala Austrija imati velikog okapanja spram Italije: tih dana nanne napisano je u Pazinu 6 mladića „Talijana“ — iz Novaki. Ti su takvi „talijani“ da neznaju ni kruha talijanski pitati. Znadu ipak nešto drugo: u noći dne 3 t. mj napali su u Pazinu u občinskom ztalištu jednog vremenitog čovjeka Martina Lukšetića, zvanog stramacera, rodjenog u Novaki, koji se inače često napije.

Kakvi su to „talijani“ „Piccolo vi“ i „Giornaletto-vi“ voli se po selu u kojem su rodjeni i odrasli, gdje mlko nebce negovori talijanski, i po imenima, kao Kogovčić, Filipčić i dr. Ti jedni zlikovci, kojima se mogu pronaći „Il Piccolo“ i „Il Giornaletto di Pola“, dobri su učenici tamošnjih talijanskih mestara iz Pazina, koji svake nedjelje za glazbom i inače dolaze u Novake i tamo sa pijaćom i žderilom kvare i šire nemoral medju tamošnjom mladeži, koja im onda za to lokilo i žderilo viče: „aviva Novaka italiana“ i „aviva Pazina italiana“, posujuć i grdeć uz to sve što su dobra od rodjene majke naučil.

Pazinska sinjorija — ti dobri mestri — uživaju i nasladjuju videć kako njihov podli i gadni nauk nalazi odziva u pokvarenim mladićima. Gurnji napadaj na slabog čovjeka je plod one zlotvorne nauke što ju pazinska talijanska sinjorija lopovskom namjerom na svojim izletima šire u Novakim. Takvu kugu talijančici svagdje šire, kad dodju u koje naše selo.

Novačani probudite se! Zar ne vidite kamo vas talijanski potepuhi iz Pazina vode: eto već šest njih u zatvor; kasnije pak izmusti će od vas ne samo sav novac što ga sada troše na vas za lokilo i žderilo, nego će od vas izsisati svu krv, da vam neće ni kapi ostati. Takove hajduke i lopove tjerajte daleko od vaših kuća; ako ne ide mirom, a onda to činite silom: lopove treba iztrebiti sa svakim sredstvom!

Porečki kotar:

Iz Kaštelira. Prema obećanju h ću ja napisem par riječi takodjer i o naš čitaonici. Kaštelirska čitaonica obstoji već preko dvije godine pod predsjedništvom one iste osobe pod kojim stoji i ravnateljstvo naše škole, eije smo lužno sužnji, već opisati. Ako dakle i kod čitaonice djemo na sačnu tugu, nek nam ne zamjere ništa osobita. Ako i je osnutak naše čitaone vrlo maglovit, to je njezin prvi bitni početak pokazivao ipak nekaki život. No, sve što dalje, sve to gore!

Lanjske godine svojim netaktičnim vodstvom primila je knjižnicu društva „Dobrila“. Ta je činjenica dala veliki udarac, ne samo cijelom ovdješnjem narodnom životu, već je to znatno doprinjelo tuzlosti i čitaone same. Veliki broj članova, uvidiv nelijepo mešetarenje društva „Dobrila“ s ovima oko čitaone izgubilo je svaku volju, pa je polako jedan za drugim istupio iz čitaone, a ostadoše samo oni, koji iz raznih osobnih razloga moraju da budu, ali i ovi nepresstano nadaju kako da se oslobode tog tereta, koji im ništa ne koristi. Hrvatska je čitaona u Kaštelira na svojoj glavnoj skupštini, održanoj pred par mjeseca, najljepše pokazala svu svoju golotinju. Do tada bila je pri'plaćena na jednu jedinu novinu, a kad je jedan član predložio, da se i koja nabavi bilo mu je sa strane predsjedništva odgovoreno, da to ne spada ovamo.

Kad su naši ovdješnji djaci, dišav na praznike, na svoje oči vidili kakav život tog mače ljepog narodnog hrama, stali su misliti ne bi li se dalo kako tim našim prilikama pomeći. I zbilja sakupili su broj novih članova te prijavili sebe i njih odboru čitaone, da ih se primi kao članove. Ah kud ćete smješnjeg, da ne kažem ludjeg, zaključka! Lijepa broj prijavljenih bude odbit, a medju njima i eva tri domaca akademičara, naravski bez ikakve motivacije. Mislim, da se sto takva može dogoditi samo u kaštelirskoj čitaoni pod onakim predsjednikom — svi s naime ostali odbornici domaci seljaci, koji ne nazna svoju „hiapcima“ slugama. Hrvat odbija Hrvata! Čija je to taktika i politika to predobro znamo! Spomenuti nam pako i to k tome, da su ti naši djaci dali obećali, bude li unešen mir i red u čitaoni, držati red. vita predavanja za čitaonare u čitaoni i po mogu. sti svih praznika po jedna zabava s plesom u k rist čita na. „Dobrila“, ko što su to prijašnjih godina znali upriliti. No ovi su to stali ove umiljate veličine prezirati i odbiti. Da ovi prijavljeni članovi čuju po treba ujedinjenja i osnutka odbijene čitaone neka bude dokazom to, što oni medjusobno, jedan ili dva zajedno, svoga otkupuju na ručuju preko 15 što novina, što drugih korisnih knjiga.

Tako se eto p stupa i ujeravlja tom čitaonom, pa nije čud što ked nas čitaona postrava baš obratnu svrhu. Mjesto da kupi oko sebe sve one, što naški cuti i diše, ona odbija i razdvaja Hrvata od Hrvata, brata od brata, eina ubija u našeg kaštelirskog naroda svaku volju za svim onim što je lijepo i korisno.

Ne možemo se dakle čuditi, ako ves narod bježi od nes, ako naša školica i sve naše svikim danima sve više i više pra da. To mora da se tako zbiva, kad su takvi oni, koji bi imali da budu mesioci mira i sloge, ko što su drugi na njihovom mjestu znali biti. No nek čuju oni, koji to trebaju znati, da Kaštelir nije navike na što takva, već on hoće opet slogu i medjusobnu hrvatsku ljubav — što mu je danas otet! Kaštelirci, znademo da je težak vas današnji položaj, ali z vite u nadi i odajte dalje vjeru vašem hrvatskom imenu, jer mora da i pred vesa vrata svane drugo sunce druga — ljepša doba.

Gospodarstvo.

Gospodarska sveza za Istru u Puli. Ove godine 23. ov. mj. bivši su naši članovi sazvani u prepo ruku ka je u Puli, da je Vlada pri pravna nagradjivati one polj djelce, koji bi bljeli svoju stoku, narodito telice, gojiti dalje, mjesto da ih prodaju, kako se reče, pod nož mesarom ili njihovim mešetarom.

Monstar tvo poljodjelstva drži, da bi se tim načinom u dosta malo godina pomnožio broj goveđje živutinje u našoj državi.

Na ovu našu okružnicu javio nam se je već do sada stanoviti broj seljaka, koji se izjavljaju voljni držati telice i dalje za budući raspleod i prinju kada i kolku će nagradu dobiti po svakoj glavi.

Nemožemo svakomu posebice odgovoriti, zato neka naše zadruge članove i seljake po Istri ovimi na znanje ovo:

Gospodarska Sveza za Istru bavila se je u odborskoj sjednici 5 oktobra tim pitanjem potanko i nakon one rasprave podnesla je pitem c. kr. Namjestničtva u Trstu Ministarstva poljodjelstva svoje mnenje i prediloge glede nagradjivanja onih seljaka, koji bi dalje gojili telice za raspleod. Obzirom na veliki trošak, na pomanjkanje krme i mnogih mjestih i na strge ok hasne, predlaže ova Sveza, da bi nagrada za svaku telicu imala biti u Istri pa prvoj 100 kruna, da onih po stupak u toj stvari za sliedeća bude bez ti ska, uzastavši kakov se ob ino potrebiti put (Dovjeme dvi vel nara) Predlaže Sveza na dalje, da se nagradjuje tak dver držanje svim u ra raspleol, sa 40 kruna pa jedno ju svaku glavu i tako jamčeno po 10 kruna od glave.

Na to dakako još nije odgovorila vlada. Bude li ista god, trebalo će i uspjeti tu akciju, jer nije osna reći: „dajte mi nagradu“ i dobiti ju, a onda da čini svaki, što ga je volja. Trebalo bi blago i pisati i utvrditi, kako sve ima biti učinjeno, da od ove akcije bude u istinu koja korist.

Ova objava „Gospodarske Sveze“ za Istru bila je dakle samo pobuda, da ima mo hvaliti se naroda naše, koji je vojan u ovom poslu. Mi ćemo nastojati i dalje raditi, da, ako treba nastojati, da ih dodje još više i čim prije. Kad nam stigne kona čna odluka od Vlade, javiti ćemo ju i upu'iti naše seljake što i kako će trebati da se dobiva nagrade.

Medjutim preporučamo toplo svi ovim koji bi hteli kupiti, da svojih telica ne prodavaju za mesnicu, ako bal nije kvarna potreba.

Pazin, dne 11. oktobra 1911.

Gospodarska Sveza za Istru

Franina i Jurina.

Fr. Pazinskem krnjelom i šarenjakom da je zadnja vrućina možjane va glave nažgala.

Jur. Dragi ti, ter jih nisu nikada ni imeli; ono njimi gori va glave slama.

Fr. Ča i onemu debelemu barufantu?

Jur. Njemu najviše, zač je ima va glavine najviše.

Fr. Škoda ako sva zgori, zač bi rabila ovu zimu tovarom za stelju.

Razne primorske viesti.

Najveći dobrotvor Istarske družbe. U zadnjem broju javili smo samoubojstvo gospodarskog činovnika Adolfa Petru-a u Voloskoj, rodom Osječanina, koji je od obitelje svoje bogat, a ubio se radi neizlječive bolesti. Sada „Drau javlja, da je Petru ostavio preko 200.000 kruna imetka te oporučno zapisao družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru 25.000 K, dakle za 5000 K više nego li dosadašnji najveći družbin dobrotvor general Čanić.

Ostali imetak ostavio je svojoj zaručnici jednoj udovi u Voloskom kao i svojoj rodbini, koja da će oporuku, dosta nesuvislo i nesabrano sastavljenu, pobijati, ali u družbin legat ne će dirati, već će joj isti biti za stalno isplaćen. Slava Adolfu Petru-u!

Za ublaženje biede u Istri. U sjednici carevinskog vieća od dne 10. o. mj. stavio je zastupnik Mandić sa drugovi prešni predlog, koji ide zatim: 1. da c. k. vlada pruži *čim prije* iz državnih sredstava izdašnu podporu onim našim občinam Istre kojim nije do sada ništa dala a koje trebaju absolutno podpora i radi kojih se je on sa drugovima već mjeseca julija o. g. zauzeo i 2. da uvaži napose molbu—spomenicu *„Kotarske gospodarske zadruge"* u Podgradu, upravljenu na c. k. ministarstvo poljodjelstva obzirom na izvanrednu biedu i nevolju, koja vlada u občinam Podgrad, Materija i Jelšane.

Naši će se zastupnici svom snagom zauzeti i za sve ostale občine Istre — u koliko to već do sada učinili nisu.

Zemaljske podpore. Zemaljski odbor doznačio je za javne radnje u pokrajini sliedeće iznose:

občini Marezige 2000 K kao prvi obrok od obećane svote za gradnju ceste Truške-Sv. Anton-Lopar; šumskoj upravi u Klani 700 K kao drugi obrok osjegurane podpore za gradnju ceste Zabiće—Dleto; upravnom vieću u Draguću K 2000 kao prvi obrok osjegurane podpore za dogradnju ceste Grimalda-Dragué-Cerovlje.

Isti je odbor zaključio da će tražiti dalnja razjašnjenja nekojih občinah (kojih? Op. ured.) u pitanju radnje što se imadu poduzeti radi traženja vode i zbog gradnje vodnjaka.

Konačno je priobćio namjestničtvu dosadašnje uspjehe glede razdiobe od 10.000 kruna doznačenih u svrhu traženja vode te moli, da bi i ministarstvo poljodjelstva doprinašalo kroz deset godina jednak iznos od kojeg bi se stvorila zaklada za provedenje programa o dobavi vode.

Za pomorsko trgovački tečaj u Baški. doznačio je zemaljski odbor občini Baška kao podporu za g. 1910.—1911. K. 2000.

Stranka prava složna. Prošlu sriedu 4. t. mj. počelo je u Zagrebu viećanje vrhovne uprave stranke prava, koje je trajalo sve do subote o podne. Na to viećanje bili su delegirani iz Istre gg. župnici, Šime Červar i Liberat Sloković, koje je zastupao g. Cezar Akačić.

Kad su svi delegati prispjeli, obavljeno je konstituiranje vrhovne uprave, te je glasovanjem, koje je prema prihvaćenom poslovniku bilo obavljeno pismeno i tajno, izabran sa glasovima prisutnih, dakle jednoglasno (osim glasa samoga kandidata) predsjednikom vrhovne uprave stranke prava narodni zastupnik dr. Mile Starčević. P dpredsjednikom za Banovinu narodni zastupnik dr. Aleksander Horvat; za Damaciju Don Ivo Prodan; za Istru dr. M. Laginja; za Bosnu i Hercegovinu dr. Nikola Mandić — svi jednoglasno. Tajnicima (koji po pravilima moraju stanovati u Zagrebu) izabrani su isto tako jednoglasno: dr. VI. Prebeg te Ivan Peršić, dočim je blagajnikom vrhovne uprave izabran dr. Josip Pazman, takodjer jednoglasno.

Razpravljen je i prihvaćen statut o ustrojstvu vrhove uprave stranke pravu, kao i njezin poslovnik, koji su svi prisutni vlastoručno podpisali. Ujedno su razpravljena pitanja aktuelne politike u pojedinim hrvatskim zemljama i stvoreni zaključci.

Napose je izcrpivo i podrobno razpravljen predlog o gospodarskoj organizaciji stranke prava u svim hrvatskim zemljama.

Prihvaćen je jednoglasno odgovor vrhovne uprave stranke prava na nedavni govor ugarskoga ministra predsjednika grofa Khuena Hedervarya.

Na koncu su još razpravljeni i prihvaćeni uz neznatne promjene razni predlozi vrhovne uprave stranke prava, a napokon je vrhovna uprava podielila svoje članove u 3 odbora i to 1. administrativni, za poslovnik, novinstvo i financiju; 2. gospodarski, za gospodarsku organizaciju, i 3. u kulturno-sccijalni

U pitanju vjerskom i kulturnom primljena je ova resolucija: „Stranka prava nije vjerska stranka, s toga ostaje u kulturnim i vjerskim pitanjima na svom dosadašnjem stanovištu, koje je izraženo u programu od g. 1894. Stranka prava uvažuje naime i štuje svačije vjersko osvjedočenje; osuđuje stoga najstrožije svaki protuvjerski izstup u javnosti".

Glede glasila stranke je zaključeno da imade u Zagrebu izlaziti za cielu stranku prava jedan glavni dnevnik pod novim imenom i to: „Hrvatska", glasilo stranke prava za sve hrvatske zemlje.

Natječaj na zemaljske podpore za učenike viših i srednjih škola, učiteljišta, obrtnih škola i sličnih, otvoren je do 31. oktobra 1911. Molbe je upraviti na Zemaljski oobor u Poreču, te je podkriepiti sliedećimi prilozi:

a) zadnjom školskom svjedočbom;

b) svjedočbom, da je molitelj upisan i da pohadja dotični zavod;

c) svjedočbom glede obiteljskih i gospodarstvenih stanja, sa naznakom poreza što ga plaća molitelj ili njegovi roditelji;

d) svjedočbom glede uživaja eventualne podpore iz drugih zaklada;

e) svjedočbom pripadnosti jednoj občini u pokrajini. Molbe, podnešene nakon ustanovljenog roka, ne će biti uzete u obzir.

Talijansko-turski rat. Talijani rek b da ni u ovom ratu nemaju prilike, koju toliko traže, kako bi se proslavili i pokazali svoje junaćtvo. Tako su bez odpora zauzeli Tripolis i ostalu obalu te pokrajine zasjeli i namjestili su se u zgrade tarskih oblasti, izvjesih talijanske trikolore, instalirali sa šampanjcem svog guvernera u Tripolisu i počeli upravljati skoro praznim zgradama, je se je domaće pučanstvo povuklo sa turskom vojskom u unutrašnjost zemlje, da se odupre provali Talijanaca dalje od morske obale. Pošto se pak to „junačko" zauzeće Tripolisa dogodilo u ratnom stanju, te da izgleda nekako svečano, Talijani su prije na Tripolis pucali velikim topovima sa svojih velikih i modernih ratnih ladja i porušili nekoliko praznih kuća — dapače i jednu lanternu (lučki svjetionik). Tako su fino gadjali u turske utvrde, koje su bile vrlo trošne a većinom i prazne. Istim načinom — bez odpora — zauzeli su Talijani i ostalih par sela i gradića uz morsku obalu tripolitansku. A bombardirali su zato, da se ne reče, te su zauzeli Tripolis „senza colpo ferire".

Da pak Talijani nisu uzalud potrošili silne milijune u svoje ratno brodovlje te da pokažu svietu jakost i silu svoje ratne mornarice, navaljuje ista po jonskom moru i duž arbanaške obale sa svojim modernim topovima na male turske trabakule i scoonere. Da pak to junačtvo prikriju traže po turskim lukama koju tursku torpedinieru pak ju onda svojim topovima potope. Dogodilo se dapače, da je kod Preveze (turski gradić u Albaniji) navalilo 28 talijanskih ratnih ladja, na dvije turske torpednjače, koje su „junački" tek jednu potopile. I to je valjda zato, da se admiralu vojvodi Abručkom pruži prilika „proslaviti se" u „pomorskom ratu" i da se ne povrati sa svojim brodovljem čistih topova.

Kako se vidi novosti i kakovih važnijih činjenica iz tog rata nema, te je tako barem prvi čin te tragikomedije završen, dok će ostale čine završiti velevlasti diplomatskim natezanjem i nadmudrivanjem, što će sve najzad platiti Turska, koja neće time vratiti ni kamale na zulume što ih je počinila u prošlosti.

Priposlano.*)

Izjava.

Ovime izjavljujem, da sve ono, što sam govorio g. Sebaštijanu Malabotich, Vinku Crvić i nekim drugima proti g. Mirku Čubranić u opć. tajniku neodgovara istini.

U Barbanu, 10. X. 1911.

Spada Pavao,
obć. sluga

* Za članke pod ovim naslovom ne odgovara uredništvo.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

lilijansko-mliečnim sapunom (Steckenpferd-Lilienmilch-seife)

(Marka konj na palici)

od Bergmann & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

SVOJ K SVOMU!

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA

LAGINJA i DR.

ULICA GIULIA, 1. **PULA** ULICA GIULIA, 1.

preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škola i odvjetnike, posujilnice i konsumna družtva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA“ najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA“ druga vrst à K 75·- po 100 zamota.

„VESNA“ treća vrst à K 58·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Širite „Našu Slogu“.

Seljački posjed u občini Lovran,

srednje veličine sa kućem, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Pošćića u Volosk-om.

OLOVKE

u korist družbe sv. Ćirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Laginja i drug. u Puli**

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća ═══ (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Bogati izbor

gotovih odiela, ogrtača, paletots za gospodu i djecu.

NOVOST

Konfekcija za gospodje

englezki zajamčeni nepromočivi ogrtači

Krojačnica I. reda

Ignazio Steiner

GORICA PULA TRST

PIAZZA FORO

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i poljeničkim stručnjacima **prokušan protiv svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sa tavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu u proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočica 50 filira, 12 bočica stoji 5 kruna, 24 bočice stoje 10 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni k. sv. Petra

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

Jeftino česko PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·00, bolje K 12·—

biele pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—

kno snieg biele pahuljice čihane . . . 30·— „ „ 30·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamienjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259

pošta PILSEN, Češka.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA

:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA“

PRODAJU SE U PAZINU U KNJIŽARI IVANA NOVAKA.

Prodaje se

krasno i umjetno izradjena slika koja predstavlja Isusa uz jeftinu cienu. Slika je na uvid u tiskari Laginja i dr., gdje se doznaje i za cienu.

Obljubljeni koledar

Danica za 1912.

dobiva se u tiskari

Laginja i drug. Pula.

Cijena 40 para.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućtva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme rasprodati sva zalihu pokućtva, prenesli smo naše skladište pokućtva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljajuć to vrlo poštt. občinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosadanjoj susretljivosti obećavajuć poslužiti poštt. občinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cienama.

TVRDKA **L. STEFFANUTTI.**

ALFA

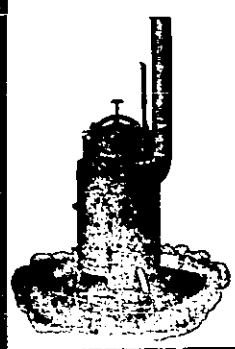

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike! Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga **Alfa Separator**, Beč XII 3.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: **Martha Washington . . 7. oktobra** Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*), parob.: **Laura . . . 12. oktobra** Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru **I. Novak** u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Marka Zviezda

THOMASOVO BRAŠNO

Pošto se u zadnje vrieme često nude na prodaju troske nikakve vriednosti za Thomasovo brašno, kod kupovnine treba paziti na brašno od Thomasove troske, na olovo i napis na vreći.

THOMASOVO BRAŠNO, marka Zviezda,

prodaje se uz jamstvo od naših zastupnika

HERMAN TURECK & Co. — TRST, via Sanità br. 8.

Ponude sa izvornim cienama dobiju se odmah na zahtjev.

DRUŠTVO PROIZVODNJA THOMASOVIH FOSFATA.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·60 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biel- fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 764, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznено po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disaha, kašlja, izhacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekлina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tjelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Anglu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

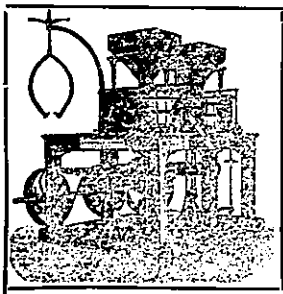

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najfinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. julija do 30. oktobra 1911.

Pruga: Punat-Krk-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.		dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.		dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.		dol.	2.56
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.		dol.	2.—
8.45	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Baška i natrag.

Svake nedelje	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svake nedelje
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑RIEKA	dol	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.		dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.45	odl.		dol.	6.10
12.—	dol.	↓BAŠKANOVA	odl.	2.50

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i natrag.

Svaki poned	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki poned.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑RIEKA	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.		dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.		dol.	8.10
1.25	dol.	↓LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malom Lošinju, luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Subotu Nedelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned, Petak Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	↑Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.		dol.	4.50
8.45	dol.	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt. Subotu
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.		dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.		dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab	odl.	2.30

Brza pruga: Rab-Lošinjmali.

Svakog četvrtka tamo i natrag.

4.45 pr. p. odl. RAB . . . . . dol. 7.30 na večer
8.15 « « dol. LOŠINJMALI . . . . odl. 4 — po pod.

U Malom Lošinju priključak na parobrode brze Pruge Trst-Kotor. (S/S „Baron Gautsch" i „Prinz Hohenlohe".)

Pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Krk-Baška-Rab i natrag.

Svake srijede	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svakog petka
prije podne				po podne
10.30	odl.	↑RIEKA	dol.	7.20
11.05	dol.	Opatija	odl.	6.45
11.15	odl.		dol.	6.35
11.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
11.40	odl.		dol.	6.10
po podne				
2.—	dol.	Krk	odl.	3.50
2.10	odl.		dol.	3.40
3.30	dol.	Baška	odl.	2.20
3.35	odl.		dol.	2.15
5.25	dol.	↓RAB	odl.	12.25

Uvjetno pristajanje u Puntu i Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijedi	Subota
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	10.30	odl.	↑RIJEKA	dol.	5.—	4.15
8.10	11.05	dol.	Opatija	odl.	4.25	3.40
8.20	11.15	odl.		dol.	4.15	3.30
9.40	12.35	dol.	Beli	odl.	2.55	2.10
9.50	12.45	odl.		dol.	2.45	2.—
10.40	1.35	dol.	Merag	odl.	1.55	1.10
10.50	1.45	odl.		dol.	1.45	1.—
11.20	2.20	dol.	Krk	odl.	1.05	12.20
11.30	2.25	odl.		dol.	12.55	12.10
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	—
1.20	—	odl.		dol.	11.15	—
2.20	4.20	dol.	Rab	odl.	9.25	—
3.40	4.45	odl.		dol.	9.15	—
4.05	5.10	dol.	Lun	odl.	8.50	—
4.10	5.20	odl.		dol.	8.40	—
5.20	6.40	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	9.20
5.30	6.40	odl.		dol.	7.05	9.10
5.40	6.50	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	9.—
5.50	7.—	odl.		dol.	6.45	8.45
6.40	7.40	dol.	↓NEREŽINE	odl.	6.—	8.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i Loparu.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Broj 42. Pula, u četvrtak dne 19. oktobra 1911. God. XLIII

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce . predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h, koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Fanatizam za Italiju u Crkvi.

Pod gornjim smo naslovom uvrstili u predzadnjem broju dopis iz Poreča, koji nam jasno osvjetljuje mišljenje i čuvstva latinskog svećenstva, imenito onog u Poreču. Onom dopisu nismo sa svoje strane pridodali ni slovke. Čekali smo na možebitni izpravak one viesti. Nema ga. Čin se zbio javno, u sred bijela dana, pred više vjernika. Molilo se na sav glas, molilo se u Poreču, u Stolnoj crkvi, u prisutnosti više svećenika, za vrieme javnog bogoslužja: molilo se za Italiju! Čin je dakle pred nama. Ne možemo, a da se danas malko na nj ne osvrnemo.

Činimo to radi naše javnosti u porečkoj biskupiji. Ne činimo toga iz tobožnje zloradosti, što su se naši najljući narodni protivnici — latinski popovi — jednom već sami razkrinkali i pokazali svietu što su i kamo smieraju. Ima vremena, da smo ih mi upoznali i znamo kakvi su oni u nutrini crne im duše. Prije il kasnije moralo je do toga doći.

Mnogo su oni jada zadali biednom našem narodu, u crkvi i van crkve. Iz crkve iztrijebili nam jezik, a van crkve radili prirodjenom im lukavošću i prevejanošću, kako da nam skuče narod u političkom i gospodarskom pogledu. Niti za kršćanski se uzgoj našeg naroda nisu oni trinuli. Propovjedali mu oni talijanski, nagovarali ga talijanski, pisali mu talijanski. A narod ih nerazumio. I zato je zaostao u kršćanskom nauku, nazadovao u čudorednom pogledu, gdjegdje poživinčio. Latinske popove nije za to duša boljela. Veselili su se, kad bi čuli, da koji naš čovjek izgovara koju riječ talijanski. Makar da i psuje, samo da je to u talijanskom jeziku. To je rek bi danas njihova misija. Vjera je kod toga za nje sporedna stvar, a čudorednost naroda deveta im briga. Čim je narod nećudoredniji, brže će ga kano naroda nestati. Tko će da iz ustiju talijanskog popa čuje 'rieč božju, rieč ljubavi, rieč mira nek se prije potalijanči. Inače: ne bilo ga!

Takvim se eto prikazuje poslanstvo latinskog svećenstva medju našim pukom, navlastito u porečkoj biskupiji. Razmahala se latinska družba i dala se na posao raznarodjivanja naše čeljadi, u crkvi i van crkve, osobito pod biskupovanjem Flappa. Sve joj je tamo dopušteno, ničesa se ona ne boji, pred nikim ne žaca, jer znade, da će biti u milosti biskupa, samo ako se iztakne u raznarodjivanju našeg puka. Uztreba li, biskup će ju uzeti u obranu i pred svjetovnom oblašću. Ali uvjet je jedan: potalijančuj Hrvate!

Eto nam Tara. Nekoć bijaše to glagoljska župa. I dok je tamo župnikovao naš starina Koraca nije se u onoj crkvi inače propovjedalo i molilo, nego li hrvatski. A narod bio dobar. Ali u očima oblastnika činio je zlo za to ga bacilo u mirovinu. Od onda se u tarskoj Crkvi nije više čula hrvatska rieč. A kako je tamo danas sa nabožnošću i čudorednošću neka govori prazna crkva i sudbena statistika.

Eto nam Vižinade. Na onu župu molio je i je i jedan hrvatski svećenik, imajući iza sebe većinu župljana izbornika. Ali ga je biskup, premda vrstna i dostojna ravnati svakom župom, izključio iz natječaja tek da bude pučanstvo primorano izabrati talijana, a da ga pak ovaj iznarodjuje. To se je i dogodilo A sada naši Ferenci i Božje Polje u vižinadskoj župi samo hrvatsko pučanstvo, ili nek se poturče ili nek se potalijanče. Onaj naš od izbora izključeni svećenik, napisa onako u naglosti biskupu pismo i reče mu, da nije katolik! Mislite li, da je onog našeg svećenika zabolila zato kada glava? Nije niti vlas od glave, kamo li bi glava. Naprotiv. Dobio je drugu župu, koju sam biskup podljeljuje i u kojoj je izključena mogućnost bilo kakve italijanizacije, pak, budući je morao ipak prikazati molbu ako je tu župu hio dobiti, reče biskup: humiliter se subjecit .. i podijelio mu župu. A ono, da nije katolik, spravio je u džep i drži jos i danas za dan suda i gnjeva božjega, kad mu bude, košto svakomu, dati način za sva djela i nedjela svoja.

Eto nam sv. Nedelje na Labinštini. Nepodobštine, što je je prigodom izbora župnika, a sebi u prilog, počinio tamošnji župni upravitelj, bile su predmetom prije novinarskih, a sada sudbenih rasprava. Ali ga biskup Flapp još uvjek tamo drži, na smutnju većine župljana, samo da vrši službu italijanizatora.

Eto nam Labinaca. Mi hvatamo za dušu dekana Stolnog kapt. u Poreču preč. g. Pakovića, nek nam kaže: kako je on tamo svojedobno propovjedao i obavljao ostale službe božje? A kako je tamo danas? Ili zar se je onamošnje pučanstvo moglo preko noći poitaljančiti, da se u crkvi potatini? Ali je za to Babudri in pectore budući kanonik Stolnog kaptola, jer je vrstan italijanizator. Ne mari da piše povjest porečke crkve, u kojoj se nalazi stavak što miriši po herezi, kako je to u svoje doba hotio ustanoviti list „L' Amico". Dosta Flappu, da Babudri potalijančuje. Drugo njemu i ne treba.

Eto nam Žbandaja, gdje je porečki Kaptol namjestio župnikom nekog Franca, k jega je prošlost u prošlosti i koji se sada bavi više liječničtvom, nego li svećeničtvom. Ali jer je napisao knjigu o higijeni i poslao ju na poklon Nj. Veličanstvu kralju Italije, a ovaj se na daru uljudno zahvalio i zahvala bila odmah sutradan odtiskana u „Il Piccolo", eto župnika Franca u milosti biskupa Flappa, veselog što se je jedan od njegovih župnika prodičio pred licem kralja Italije. A pučanstvo u Žbandaju sluša Franca gdje propovjeda, a da mu — kako znade lijepo hrvatski govoriti — ne razumije ni slova. I tako to ide redom u Funtanama, u MontriljU, u Bačvama, u Novojvasi, u Višnjanu itd. itd.

Lanjske je godine kanonik Orlandini pozakonio par njih u Stolnoj crkvi u Poreču, pa, kako su to bile hrvatske stranke, upravio im odnosne upite u hrvatskom jeziku, kako to propisuje rimski obrednik i kako se to od starine običavalo u onoj crkvi sa hrvat. strankama. Proti tomu digla galamu porečka liberalna općina, a biskup Flapp pokorno poručio Obćini, da se toga neće nikad više dogoditi u St lnoj Crkvi A onamo se prije u onoj crkvi ne samo vjenčavalo, nego i krstilo i podučavalo i dodar propovjedalo u hrvatskom jezIku. Ali tako je. Danas je u porečkoj biskupiji nijerodavna jedino spasavajuća talijanština i kako smo to već više puta istakli. **praesul i vikar porečke bisupije jest od vremena Flappovih talijanska Istarska Janta.**

Porečka župa ima preko hiljade Hrvata. Ali ti Hrvati nikada ne čuju glas svoga pastira, župnika C zza. On s njima nezna govoriti, jerbo ma je hrvatski tudji jezik. U ostalom njegova glasa ne čuju nikad niti njegovi talijanski župljani, jerbo nikad ne propovjeda. Upravo kušto njegov kolega ovdje u Puli, župnik Pavan. Niti znade hrvatski, niti propovjeda kada talijanski. Divni odnošaji, zar ne? Doje Stolne crkve. Svaka ima svoga župnika. U obim župama ima velki broj Hrvata, koji se sa svojim župnikom ne mogu razumjeti, jer im jezika ne pozna. Ne samo. Oni župnici nikad ne lamaju hljeb rieči božje niti svojim župljanom talijanske narodnosti, jer su za to nesposobni. A ipak ih je biskup Flapp ne samo imenovao, nego ih još uvjek drži na čelu onih župa, makar da bi imali biti po svim kanonskim pravilima s mjesta maknuti. Ali su za to dobri italijanizatori.

Prigodom zadnjih izbora za carevinsko vieće došao je bio iz Poreča župnik C zza u Rovinj, da nagovori tamošnje klerikalce neka bi glasovali za liberalca Candussi-Giarda, jer da bi inače mogao lahko ostati izabranim Hrvat Laginja. I uspio je dobrim dielom. Nasjeo mu rovinjski župnik Rocco, a da se ne zamjeri presvj. biskupu Flappu, koji da želi živjeti u miru sa talijanskim liberalcima, gdje crkva sveta nad takovim mirom plače i jadikuje: eto u miru gorkost moja pregorka!

Za korizmene propovjedaonice dozivaju se u naše strane samo fratri ili popovi iz Italije. I nikad nećeš doći na njihovu propovjed, a da ne čuješ spominjati: **la nostra bella Italia, la nostra bella lingua italiana, il nostro cielo italiano, la nostra costa italiana, il nostro Italo mare adriatico, I nostri santi d'Italia, la nostra bella Venezia italiana itd.**

I išlo je to tako sve tiho, sve mirno bez prigovora, bez opaske s bud koje strane, išlo je to: **a gonfie vele!** I već im se činilo da jadre put Italije tako lijepo, tako udobno, tako hitro, da su častna gospoda u Poreču mislila te mogu nesmetano zavapiti u porečkoj Crkvi prigodom javnog bogoslužja: *O Marijo, srmi svoj pogled na Italijo!*

Tu vero, felix Austria, gaude et exulta!

Iz carevinskog vieća.

U Beču dne 13. oktobra 1911.

U razpravu o skupoći posegnuli su napokon i gospoda ministri tečajem ovog dana. Prvi je uzeo rieč ministar predsjednik u sjednici od dne 10. o. mj. Na početku odbio je oštre izraze vodje socijalističke stranke Dr. Adlera, koji se je obrio na Italju zbog rata u Tripolisu. Odbio je takodjer oštre izraze proti sudcima i ministru pravosudja.

Prelazi zatim na samo pitanje skupoće života. Skupoća, veli, zahvatila je ne samo životna sredstva, nego još i više druge artikle, koji spadaju takodjer u životne potrebe. Nije istina, da vlada taji resultate brojenja blaga, jer ti nisu dosada bili obavljeni, a još kroz ovaj mjesec će biti dogotovljeni. Ti resultati nisu povoljni, jer je broj blaga kroz 10 godina pao za 3.5% (Čujte! Čujte!), i tek broj svinja i peradi je razmjerno znatno porastao.

Vlada se je uputila u pregovore s Ugarskom vladom, koji su privremeno prekinuti, te će se nastaviti sa konferencijama carinskih i trgovačkih referenata. Prema sporazumu sa ugarskim ministrom predsjednikom, ne smiju se, dok pregovori traju, iznositi o njima potankosti (Povici socijalista: Tajni sporazum!) Ne, o tajnom sporazumu ne može biti govora.

Zast. Biankini: Samo nemojte dalmatinske željeznice žrtvovati, ekselenca!

Ministar predsjednik Gautsch: Obzirom na ovaj povik može izjaviti, da će vlada uviek čuvati austrijske interese, te da ni dalmatinske željeznice, ni koji drugi životni interes Austrije nije i ne će biti žrtvovan.

Galicijski socijaldemokrat *Daszynski* polemizira sa predgovornikom, odgovarajuć mu, da socijalisti nisu krivi skupoći. Navaljuje i na ministra pravosudja, koji da je dao potajice naloge sudcima, da strogo sude demonstrantima iz Ottakringa.

U istom smislu govori i socijaldemokrat *Smeral*.

Ministar pravosudja.

Na to uze rieč ministar pravosudja Dr. Hohenburger koji neće govoriti o poznatom atentatu u parlamentu, koji atentat, da ga neće prestrašiti ni odvratiti od vršenja njegove dužnosti.

Uzimlje u obranu sudce proti napadajima socialista. Cilj demonstracija dne 17. pr. mj. je dobar, ali su moralno odgovorni za izgrede oni koji su svjetinu uzpaljivali. Socialisti htjeli bi pod svoj jaram skučiti i sudce. Proti osudi izgrednika nije bilo utoka. Starija vlast može po zakonu umanjit im kazan. Ministar zaključuje pozivljući socialiste da štede ugled i neodvisnost sudaca.

Ministar poljodjelstva.

Ministar poljodjelstva barun Widmann nabraja potanko sve što je vlada do sada učinila za ublaženje skupoće, a što je već dobrim dielom kazao ministar predsjednik Gautsch.

Ministar trgovine.

Dr. Mataja, upravitelj ministarstva trgovine, nabraja i on što se je u njegovom području učinilo i što se misli učiniti za ublaženje skupoće. Opaža da je i industrija radi skupoće pasivna, jer radi skupoće nadnice i surovine postaju skuplje. Govori o kartelima: neki su koristni i potrebni, a neki škodni.

Zaključuje izjavljujući svoje uvjerenje, da se politika o skupoći mora najprije kretati u granicama dobro shvaćene i dosljedne gospodarske i socialne politike.

* * *

U sjednici od 11. o. mj. nastavljena je razprava o skupoći.

Najprije uze rieč zastupnik Waber. On izjavljuje, da je jučerašnji govor ministra predsjednika baruna Gautscha pokazao, da se vlada postavila na kapitalističko stajalište. Ako ministar predsjednik nije u zadnje vrijeme pratio borbe i razvitak gospodarske politike u Austriji, onda je to vrlo žalostna činjenica, da je baš u ovaj kritički čas preuzeo predsjedničtvo u kabinetu.

Zastupnik Friedmann veli, da su mjere, što ih je vlada poduzela protiv skupoće samo sitna palijativna sredstva, od kojih ne može biti mnogo koristi ni pomoći. Izjavljuje se protiv svake koncesije Magjarima.

Pošto su govorili još zastupnici Božinowsky i Hummer, te Jerabek i vitez Pantz, bude sjednica zaključena, a sliedeća određena za sutra prije podneva.

*

U sjednici od četvrtka nastavljena je razprava o skupoći. Prvi uze rieč češki agrarac Udržal. On se ogradjuje protiv svake mjere, koju vlada namjerava poduzeti u ovoj skupoći živeža protiv agraraca. Kršćanski socijal Neuteffel govori takodjer protiv izjave ministra predsjenika. Slovenački zastupnik iz Trsta Dr. Rybař govori o pitanju stanarinskom i veli, da bi se zakonskim pravima moralo zajamčiti neka prava stanarima i očuvati ih od lihvarenja kod stanarinskih pristojba. Govori na koncu i o odnosu naše monarkije prema balkanskim državama kod kojih je monarkija izgubila svaku simpatiju. Prema Ugarskoj Austrija se vazda ukazuje popustljivom, a sve iz bojazni pred kakovim konfliktom. No Ugarska drži se vrlo neprijatno prema Austriji i ne će ni da uvaži u ovoj situaciji ni strategičke momente monarkije. Tako ona neće ni da ispuni svoje obveze, da izgradi željeznički priključak na Dalmaciju.

Slovenski zastupnik Povše veli, kad bi se gledalo podignuti zemaljsku i gospodarsku produkciju samo za 25% da bi se ne samo time pokrilo potrebštine monarkije, već bi monarkija mogla produkte i eksportirati. Time bi pitanje skupoće mesa i živeža bilo riešeno.

*

U nastavku razprave o skupoći govorili su u petak zast. Zahradnik, Gross i Kun. Zatim su izabrani generalni govornici. Iza toga se raspravljao prešni predlog o dalmatinskim željeznicama. Zast. Markl i Smodlaka naglasili su, da Ugarska mora izpuniti svoje obećanje bez ikakvih koncesija sa strane Austrije. Govornik apelira na kuću, neka podigne svoj glas proti ovom atentu na Dalmaciju, na državne interese i na ugled i dostojanstvo kuće, i da se ne dade Ugarskoj ovu koncesiju.

Na to je prekinuta razprava i zaključena sjednica. Dojduća sjednica u utorak.

Prešni predlog

zastupnika Matka Mandića i drugova radi biede, koja vlada u većini seoskih občina Istre usljed elementarnih nepogoda, osobito zbog tuče, oluja, povodnje i suše.

U sjednici carevinskoga vieća od dne 25. julija 1911. podnio je prvopodpisani sa drugovima šest prešnih predloga idućih za tim, da se pripomogne iz državnih sredstava hrvatsko-slovenskim občinam Istre, koje su nastradale usljed tuče, oluje, povodnje i konačno dugotrajne suše. Od tih šest občina nalaze se četiri u političkom kotaru Kopar (Marezige, Pomjan, Dekani i Očizla-Klanec) dočim su ostale dvije u političkom kotaru Volosko (Podgrad i Materija).

Koliko je podpisanim poznato odazvala se je visoka c. k. vlada do sada samo na vapaj dviju od spomenutih občina koparskog kotara — i to na Marezige i Pomjan — dočim se nije ništa doznalo glede kakve akcije za ostale slavenske občine toga kotara niti za one druge iz političkog kotara Volosko.

Od mjeseca julija o. g. pogoršao se je položaj onog siromašnog stanovničtva kud i kamo jer je od tada pak sve do pod konac septembra pritisla tako velika i dugotrajna suša, da je dounišlila i ono malo proizvoda zemlje, koje bijaše prije poštedila tuča, povodanj ili oluja.

Usljed toga nastala je u seoskim občinam Istre u obće, napose pako u sjevernom i najsiromašnijem njezinom dielu t. j. sudbenom kotaru Podgrad, nevolja i bieda tako velika, da se je našla prisiljenom kotarska „Gospodarska zadruga" u Podgradu obratiti se posebnom molbom-spomenicom na Visoko c. k. Ministarstvo poljodjelstva, koja je ovdje niže u prepisu priložena a da se bolje razvidi kako je absolutno nužna u onom kotaru znatna podpora stradajućem pučanstvu. Ta spomenica glasi:

Visoko c. k. Ministarstvo poljodjelstva!

„Gospodarska zadruga" u Podgradu u Istri smatra svojom velikom dužnosti, da priskoči na pomoć u velikoj ovogodišnjoj biedi, koja vlada već sada u njezinu okolišu t. j. u občinah Podgrad, Materija i Jelšane. Nedobije li stanovničtvo u najkraće doba bilo odkud izdašne podpore, katastrofa je neizbježiva i u mnogima selima glad pred vratima. Kao dokaz, da će se to stalno dogoditi neka služe sliedeća razjašnjenja.

Kako i po drugih stranah Istre, je ovo godišnja suša uništila sve jesenske proizvode zemlje. Stanovničtvo neima ni najpotrebitijih pridjelaka za svakidanju hranu t. j. krumpira i pažula. Osim toga je u selima Javorje, Gradišće, Obrov, Huje i Gaberk uništila takodjer sav prvi proizvod zemlje tako, da seljaci nisu spravili žita niti za sjeme. U nekojim drugim selima občine Podgrad i Materija uništila je tuča samo djelomice prvi prirod, čim i tuj čuti se občenito nestašicu žita u toliko, da neće biti pšenice za kruh jedva za jedan mjesec dana. U srednjem i južnom dielu Istre je stanovničtvo tamo, gdje nebijaše tuče, pridjelalo bar nešto vina, što će ga ljetos dobro unovčiti, nu u sjevernom dielu Istre, u občinah Podgrad, Materija i Jelšane nemože vinska trla uspjevati radi preoštre zime, te je narod upućen jedino na proizvode zemlje i na marvogojstvo. Osim tuče i suše nastale su i druge okolnosti, koje pospješuju biedu medju našim pučanstvom. Ove godine vladala je u svim trim občinama: Podgrad, Materija i Jelšane medju govedima kuga na gubcima i na paskljima prouzročivši silnih šteta.

U našim stranama hrani se marva obično 5 mjeseca pašom, nu zbog kuge i prepoviedi morao je seljak krmiti svoje blago ljetos na jaslima deteljinom i svježim sienom, usljed česa mora nastati nestašica krme.

Stanovničtvu nanešena je velika šteta i time, što nije moglo podvoznim govedima na cestu. U mnogo sela služi si narod kruh time, da vozi i prevaža drvo i drugo gorivo u Trst; ta je zaslužba usljed zabrane ljetos odpala. Otave ili drugoga siena nije se u obće ni kosilo i radi toga će zavladati u selima, gdje je biesnila kuga na blagu, velika nestašica siena ili krme u obće.

Mnogo gore nego li za goveda biti će ove godine za krmad, što će biti na težak gospodarski udarac za ovaj kotar. Stanovničtvo se je posliednjih godina velikim zanimanjem i veseljem poprimilo gojitbe krmadi, što bijaše marljivim gospodarima od velike koristi. Ljetos pako, pošto nemaju hrane niti za jedan mjesec te su radi toga prisiljeni prodavati krmke za svaku cienu prekupcima, što ih je silno prestrašilo te će proći godine i godine prije nego li se narod opet poprimi ove toliko potrebite gospodarske grane. Glavne hrane za krmad t. j. korenja i repe neće biti nimalo, pače vrlo malo a kramjara niti za hranu ljudima.

Radi toga molimo ponizno to Visoko c. k. Ministarstvo poljodjelstva, da bi izvoljelo uz sniženu cienu dobaviti posla iz vojničkih magazina, jer jedino tako bi se moglo spasiti onu toli važnu granu gospodarstva našemu seljaku. I ina od najvećih nevolja leži pako u tom što je ljetos pučanstvo prisiljeno kupovati skoro svaki svakdanju hranu u množinama mu go skuplje nego li su normalne tržne cienе. Veliki trgovci imadu monopol za svu hranu, koja dolazi iz zame, te baš uz svake konkurence udaraju hrani najviše cienе. Cene su tako visoke, da će morati nezadovoljni, raznjerno dobro stoeći seljaci, potrošiti za hranu polovicu vrednosti svoga posjeda. Seljaci pako, koji su zaduženi, neće u obće ni dobiti hrane na vjeresiju te će tako ići skoro — glad.

Naše zadruge, pogotove naša „Mljekarska Zadruga" u Hrušici nastoji, da pomogne u tom obzoru stradajućemu narodu, te bi sada nabavila mu razmjerno hranu, kao kukuruz, brašno, pasulj itd. uz najnižu cienu. Nu to nije moguće, jer u ruke raju veliki trgovci zadrugama još više cienе nego li malim trgovcima. Kad bi mogle zadruge i štedione davati narodu živež za normalnu tržnu cienu, kaošto se ga dovaža iz inozemstva, prištedilo bi se time svakomu seljaku 200—300 kruna. To bi bila seljaku najveća podpora. Ali tolike podpore nemože seljak, uzprkos velikoj ovogodišnjoj biedi, očekivati od visoke c. k. vlade. Posije, muku i kuruzu dovažaju u Trst i na Rieku veliki parobrodi, koje uzme u zakup par veletrgovaca i ti dobavljaju zatim za čitavu pokrajinu živež bez ikakve konkurence. Da bi zadruge i štedione preuzele čitave parobrode živeža, izključeno je, jer nemaju toliko kapitala na razpolaganje, a i kad bi ga imale, bio bi to za njih prevelik riziko.

Druge pomoći proti visokim cienama svakdanjem živežu neima, nego li bi bila ta, da izvoli Visoko c. k. ministarstvo poljodjelstva naručiti iz inozemstva veliko množtvo svakdanjega živeža za ljude i za marvu t. j. kuruze, posije i sredice te niže vrsti brašna. Taj živež neka se izruči zadrugama i štedionicama da ga razpačava medju sfradajuće pučanstvo uz normalnu tržnu cienu. Zadruge i štedione obvezale bi se istodobno, da će platiti taj živež c. k. ministarstvu poljodjelstva uz istu cienu, za koju je doveženo iz inozemstva.

U okolišu ove „Gospodarske zadruge" je katastrofa pred vratima i radi toga treba brze pomoći. Radi toga usudjujemo se ponovno zamoliti Visoko c. k. Ministarstvo, da bi ono čim prije posredovalo u tu svrhu, da dodje biedno i stradajuće pučanstvo do živeža uz normalne tržne cienе.

U Hrušici kod Podgrada, dne 6./10. 1911.

„Gospodarska Zadruga" u Podgradu.
„Mljekarna" u Hrušici: Ante Rogač predsjednik. Ig Marušić tajnik.

Na temelju ovdje navedenoga stavljaju podpisani sliedeći predlog:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti:

Poziva se c. k. vlada opetovno da priskoči stanovničtvu seoskih občina Istre u obće gdje to nije i u koliko nije već do sada učinila — napose pako stanovničtvu sudbenog kotara Podgrad t. j. občinam Jelšane, Podgrad i Materija, bezodvlačno izdašnom podporom iz državnih sredstava na pomoć — i to u svrhu dobave živeža i hrane stradajućim obiteljim a krme blagu — gdje je to absolutno potrebito — i da dade javnim radnjama prilike narodu, da se svojim radom u predstojećoj zimi prehrani.

U formalnom pogledu predlaže se, da se ovaj prešni predlog uputi upotrebom svijuha u § 42. pravilnika predvidjenih kratica, odboru za ublaženje biede.

U Beču, dne 10. oktobra 1911.

(Sliede podpisi.)

Odbor za prosvjetu u Pazinu.

Malen i mlad je — početkom marča — bit će 2 godine njegovog obstanka — ali sa ponosom i zadovoljstvom može gledati taj mali krug od 15 mladih ljudi u Pazinu na svoj kulturni rad oko podignuća istarskoga naroda. U prošloj školskoj godini pokazao je svoju životnu snagu, kad je za vrijeme popisa naroda razvio svoj djelokrug po cijeloj sredajoj Istri od Barbana i Rovinjsko-sela do Buzeta i Topolovca, od Labina do Poreča i Pirana. Konačni resultat popisa naroda bila mu je zadovoljština.

Pomoću Voloskih rodoljuba izdao je malu brošuricu o dužnostima pojedinca kod samoga popisa; i njegovi članovi imali su 44 sastanaka za poučavanje neukoga seljaka o važnosti popisa uopće i općevitom nezku.

U Pazinu grada je polag svega toga njegov rad išao starim putem: priredio je 18 subotnjih predavanja u zimskoj dobi, kod kojih je sudjelovalo ukupno 1489 osoba, poprečno po predavanju 82.

Ali isto poslije svršenoga popisa naroda nije odbor zaboravio na pouke željnog naroda: koliko su prilike dopuštale, posiljao je svoje članove medju narod na poučna predavanja, kako u Ference, Kanfanar, Borut, Ćepić i Rabac.

Pošto je pučka škola temelj budućega čovjeka i pošto je njezin uspjeh moguć samo tada, ako isto roditelji vrše svoju dužnost prema djeci, došao je odbor u svezi sa učiteljstvom do uvjerenja, da su za naše prilike roditeljski sastanci od velike važnosti. Dne 22. I. ove godine bio je u Pazinu sastanak, kod koga je sudjelovalo osim članova „odbora" 25 učiteljica i učitelja iz srednje Istre sa tadašnjim predsjednikom Hr. učitelj. društva. Zaključilo se je jednoglasno započeti sa roditeljskim sastancima, gdje bude imao dotični učitelj glavnu rieč a „odbor" mu stavlja na razpolaganje samo potrebne predavatelje.

Taj sastanak je od važnoga znamenja u našem razvoju: jer opažamo složno nastupanje učiteljstva — najvažnijega kulturnoga faktora u našem narodu — sa kulturnim „odborom za prosvjetu", kojega se je htjelo izolirati i mu zatvoriti put medju narod. Roditeljski sastanci u prošloj školskoj godini bili su u Zabrežanima, Lindaru, Zarečju, Žminju i Pazinu.

Došli su iznenada izbori za državni sabor, kod kojih nije „odbor za prosvjetu" sudjelovao kao takav. Njegovi članovi imali su u tome slobodne ruke, sudjelovali su kod izborne borbe, i drugi rad je u tom vremenu počivao.

Izmedju drugoga priredio je odbor pazinskim Hrvatima isto nekoliko zabavnih večera, navedemo samo — večer „narodnih pjesama" sa pjevanjem i tamburanjem te veliku vrlnu zabavu dne 2. julija u proslavu Sv. Ćirila i Metoda, koja je donesla oko K 600 čistoga dobitka.

Pošto je u Istri mnogo starina neiskopanih i vrijednih, da se sačuvaju, „narodno

Nastavak u prilogu.

vijeće“ je na zauzimanje i inicijativu baš toga „odbora“ izabralo priredjujući odbor za ustanovljenje muzejskoga društva; tako je i „odbor za prosvjetu“ bio prvi, koji je pružio misao, da se ima stogodišnjica biskupa Dobrile proslaviti njegovome spomenu dostojno.

U početku svojega nastupa manjkalo je odboru financijalnih sredstava i velike akcije oko popisa naroda nebi se bilo moglo izvesti, da mu nisu priskočili u pomoć narodni zavodi i korporacije, koji su se odazvali svojoj narodnoj dužnosti.

Novčani promet odbora iznašao je u prošloj godini K 1028·63, prihod bio je K 1079·93, razhod K 748·70, tako da danas još razpolaže odbor sa K 331·23 gotovine.

Ako bude odbor išao po putu, kojega je izabrao i s onom energijom, koju je pokazao u prošloj godini i kod kulturnoga rada ustrajno, razvit će se do jednoga izmed najvažnijega faktora u našem javnom životu. Stoga se nadamo, da će svi oni, kojima je na srcu napredak našega naroda u Istri taj „odbor“ moralno i materijalno podupirati.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

„Ungaro-Kroata“ i hrvatski jezik. Gospodine uredniče! Vaše pritužbe u „N. Slogi“ protiv jednojezične talijanske table na agenciji „Ungaro-Croate“ u Puli rogbi da nisu ništa koristile. „Ungaro-Croata“ ima tvrdu kožu. Ili moguće misli, da je tim stekla pravo, da vriedja naš narod, što u naslovu nosi hrvatsko („Croata!“) ime, i što je u nj uloženo mnogo hrvatskog kapitala. No „Ungaro-Croata“ ljuto se vara, ako misli da je ne ćemo znati prisiliti da poštuje naš jezik, kao što smo znali prisiliti i iste c. k. oblasti, da moraju u Puli poštovati hrvatski jezik. Ako je „Ungaro-Croata“ sada jedino parobrodarsko društvo koje podržaje svezu s Rijekom, moglo bi se to jako brzo promijeniti.

Da vidite, kako su malo pomogle Vaše lanjske pritužbe, čujte ovaj najnoviji slučaj, pa da se uvjerite, da „Ungaro-Croata“ ne samo što ima jedino talijanski natpis na svojoj agenciji u Puli, dok su n. pr. table: Lloydove, Dalmatine i Dubrovačke plovidbe dvojezične, ona u svojoj agenciji zaposluje isključivo takve osobe, koji hrvatski ni riječi ne znaju. Još sam lanjske godine bio jedamput u agenciji i htio činovnika nešto pitati, ali nezna ni riječi hrvatski. Pred dvadesetak dana opet sam imao nešto posla u agenciji i nadjem nekog debeljana, kojemu je hrvatski jezik, što i meni kineski. Srijedu dne 11. t. mj. bio je ovdje na putu jeden moj kolega pravnik u Zagrebu. Podjosmo u agenciju, da pitamo u koji sat putuje parobrod za Rijeku; ali neko golobrado momče ne razumije ni riječi hrvatski. Meni je već dozlogrdilo te rekoh nekoliko oštrih tom gospodičiću i odlučih iznijeti to u javnost, pak da vidimo, hoće li što koristiti.

Deputacija grada Pule u Beču. Pro šloga čedna boravio je u Beču načelnik grada Pule Dr. Vareton s nekojim drugovima, koje je predveo zemaljski kapetan Dr. Rizzi ministru pravosudja Dr. Hohenburgeru radi ustrojenja okružnog suda u Puli. Ministar je deputaciju saslušao i obećao učiniti što i koliko mu bude moguće a da se zadovolji želji i molbi puljske deputacije. Dr. Rizzi dokazivao je ministru, da radi ustrojenja okružnog suda u Puli netreba izjave zemaljskog sabora pošto su se obje saborske stranke očitovale za to ustrojenje. Ministru predložiše i osnovu kako bi se imalo zaokružiti djelovanje tog suda t. j. koji c. k. kotarski sudovi bi imali podpasti pod okružje novoga suda.

Čudno nam se čini, što se sada talijanskoj gospodi u Puli toliko žuri s ustrojenjem novog okružog suda pošto znamo, da je carska vlada već pred 15 godina pitala zemaljski sabor Istre da se izjavi želi li imati okružni sud u Puli ili ne. Talijanska saborska većina je taj i sve dalnje slične upite carske vlade jednostavno bacala u arkiv.

Drugo je čega nemožemo odobriti, da se je deputacija pred ministrom pozivala i na izjavu hrvatsko-slovenskih zastupnika na istarskom saboru t. j. da su i oni za ustrojenje novog okružnog suda u Puli te da radi toga netreba čekati na odluku zemaljskog sabora. Ako je tomu tako, onda bi bila morala ta sl. deputacija bar iz pristojnosti upozoriti naše zastupnike u Beču i eventualno pozvati ih, da njoj se pridruže pak da složno i skupno uzrade kod ministra pravosudja za što brže ustrojenje takvog suda. Ali talijanska gospoda iz Istre traže naše zastupnike samo onda, kad im to konvenira ili kad nemogu bez njih ništa opraviti kao što n. pr. u pitanju istarskih željeznica.

U poslu ustrojenja okružnog suda u Puli držali su, da im netreba ni savjeta ni podpore naših zastupnika pak da mogu kasnije kazati: eto, mi smo sami izposlovali ustrojenje okružnog suda u Puli.

Neka bude tako, ali neka gospoda znaju, da taj sud ne će biti ustrojen baš onako, kako to oni žele i predlažu.

Još o postupku biskupa Flappa u Ližnjanu. Mi smo očekivali da će talijanske novine odmah lažno prikazati postupak biskupa Flappa u Ližnjanu. Tako ovdješnji „Il Giornaletto“ obsjenjuje sebe i svoje lažuć, da su pjevači u Ližnjanu na grožnju biskupovu da će ih tužiti ako budu pjevali hrvatski, počeli tad pjevati latinski. To nije istina. Isto tako nije istina da su pjevači do tada pjevali u crkvi samo latinski a tek prisutnost biskupova da su htjeli upotriebiti za potvrditi hrvatstvo u crkvi. To ne, nego su biskupu, fanatičnom Talijanu, htjeli dokazati, da ne dopuštaju niti jednom biskupu tjerati talijansku politiku u svojoj crkvi.

Kako je dražestan taj „Giornaletto“. U broju od petka bavi se ovdješnji list kamorre i plesnom školom našeg Sokola. Tuži se, da tu „egsotičnu školu“ (pa da nisu „egsotični“ ljudi kamorre) pohadjaju mladići i djevojke talijanske narodnosti. Tima se grozi kamorrino glasilo talijanskom srčbom i preporuča „boljem“ dielu talijanske mladosti da takove primi za vrat i baci napolje iz svojih društava. Na utjehu kamorraša javljamo, da plesne škole Sokola pohadja žalibože vrlo malo mladića i djevojčica talij. roda, a medju njima više takovih, kojima su djedovi bili Hrvati. Da pak ti polaze naše plesove, znak je, da su naši plesovi skladni i pristojni, te nisu na njima ni mladići ni djevojke povriedjivani u svom stidu i časti. Tim prigovorom se kamorrino glasilo jako posjeklo, priznavajuć indirektno kakve su sve vrsti „pudel-bali“ „boljeg“ dijela talijanske mladeži, da sami njihovi sunarodnjaci bježe od njih, — i kako nam sami pripovjedaju — sa ne baš laskavih razloga po talijanske „pudel-bale“. Na naše plesove dolazilo bi još mnogo više talijanskih mladića i djevojaka ali se ih ne pušta, da se tako nepretvori i naše plesove u kojekakve „pudel-bale“, pak se u naše plesove pripuštaju samo bolji i biraniji mladići i djevojke svake narodnosti.

Iz Premanture. Početkom ovog mjeseca bio je postavljen na ovdješnjoj školi hrvatski natpis „Pučka škola“. Taj je natpis bio našim šarenjakom trn u oku.

Oni bi bili svakako htjeli, da na onom mjestu vide nešto drugoga, n. pr. „Scuola popolare“, ali kada im to nije bilo moguće, odluče, da izbace i hrvatski natpis.

Upute i nalože svojoj djeci, što imadu da čine. Ova se jedne večeri slože, i složnim silama udare na pročelje školske zgrade gdje je bio natpis. Kamenje i blato letjelo je na zid i u prozore. Kada su mislili, da su već gotovi, otidju svojim kućama sasvim zadovoljni i uvjereni, da su počinili veliko junaštvo, kakvog Premantura još nigda nije vidjela. Drugog jutra bili su sasvim nezadovoljni naši poprdili videći, da je natpis ostao čist, a da je samo naokolo zid poštrapan blatom (po dječju. Kad je to vidio šior T...n pucao je od jada, kleo se i prijetio nedužnom natpisu, da se je sve od straha tresto.

I zbilja jedne noći nestane hrv. natpisa, kao da su ga štrige odnesle. Valjda ih je pri poslu opomenuo pijevac, da se približava zora, a one od straha pobjegle pustivši na školi tri slova: — *ola* —. „*O la*“ sada su poprdili zadovoljni. Divi im se sva premanturska čeljad, jer su se pokazali velikim junacima, učinili su ono što nisu mogla da učine djeca. Živjeli!!

Mi im za sada samo spominjemo poslovicu: „Radite kako ćete, ali ne ćete dokle ćete“. (Čudno nam je pak da par propalica i danguba nažderanih i nalokanih od talijana mogu takva šta počiniti nekažnjeno. Zar nema u Premanturi ljudi koji mogu učiniti red, kad to neće oblasti?)

•

Šapuće se po Premanturi, da misle Talijani (?) i poprdili sakupljeni u „Unite“, otvoriti dječje zabavište, te već zato i prave nekakve potpise.

Premanturci, Hrvati, čuvajte se tih ljudi, da im ne nasjednete. Daleko od njih!

Naš Nečulk. Upozorujemo sve naše u Puli i okolici na oglas u današnjem broju narodnog liečnika Dra. Dragutina Ciottia.

Krčki kotar:

Vrbnik 14. oktobra. Javljam Vam ugodnu viest, da je naš vodovod konačno dogotovljen i jučer svečano blagoslovljen. Tako smo imali jučer u Vrbniku veliki blagdan. Taj dan, koga možemo nazvati velikim i koji će ostati neizbrisivim slovima upisan u spomenaru grada Vrbnika, ispunila se jedna od naj prečih potreba i davno očekivana želja. Da to velevažno djelo ostane još žrvlje i dublje u pameti cielom pučanstvu te ga od koljena do koljena pričaju svojim potomcima, pozvala je naša občina svečanom činu presvjetlog krčkog biskupa g. Dra. Antuna Mahnića, koji se je pozivu svom pripravnošću ljubezno odazvao. Presvj. g. biskup došao je oko 8 s. jutrom kočijom do polja, gdje ga je dočekao mnogobrojni narod sa odaslanstvom občine, te vladinog i poduzetničkog inžinira, odakle podjoše svi pješice do izvora Roveznika i Grabrovnika odkuda bistra voda snabdjeva cielo mjesto. Tu je presvj. biskup svečanim načinom blagoslovio vodu i izgradnju nakog čega uputiše se u mjesto preko kojega podjoše u dugom obhodu pjevajuć Velike Litanije, sa presvj. biskupom na čelu, u veliku crkvu, gdje se je odpjevalo „Tebe Boga hvalimo“ na sretno izvršenom djelu.

Iza svečanog crkvenog čina bio je u „Vitezičevom Domu“ a u prostorijama „Hrv. Čitaonice“ serviran objed za 20 osoba, kojemu je prisustvovao i presvj. g. biskup. Tu se je izmjenilo više nazdravica obć. odboru, presvj. biskupu, inžinirima i dr., koje su prisutni odušević pozdravljali, osobito pak krasne i ljubezne rieči presvj. biskupa, kojima je odzravio i pozdravio prisutne. Oko 5 s. po podne odputovao je presvj. biskup u Krk, koji je na odlasku bio burno pozdravljen od mnogobrojnog občinstva, koje ga je izpratilo dobar komad puta.

Istog dana pogostila je občina na svoj račun sve radničtvo, koje je bilo zaposleno kod gradnje vodovoda.

Vriedno je spomenuti još, da se za cielo vrieme radnje nije dogodila nikomu ni najmanja nesreća, te je tako svo djelo najsretnije izvršeno. Vrbnik pak imade sada vrlo zdravu i dobru vodu svakomu tako rekuć ispred vratiju, jer je podignuto više bunara, i to na Grohotu, za Sv. Ivan, na raskrižju Gospoje, na placi, pred Crkvom, na Potočini.

Tim djelom dakle u Vrbniku ovršeno jedno liepo poglavlje u knjizi napredka i blagostanja zdravstvenog, što neće ostati posledinje nego ćemo započetim radom koracati i dalje stazom prosvjete i napredka za podignuće duševnog i tjelesnog blagostanja.

•

Javljamo ujedno, da se osnovalo ovdje „Vatrogasno društvo“, za koje se čutila davna potreba, a osobito sada odkad imamo liepi vodovod društvo se pokazalo potrebnim, da u svakom slučaju nesreće požara pripravno i brzo nastoji da zaprieči i odstrani veće nesreće.

Pravila društva su već potvrdjena, te će se doskora sazvati konstituirajuću skupštinu. Kako se vidi donio nam je vodovod već u početku jednu novu stečevinu na korist i dobrobit svih nas.

Produbljenje ulaza u dragu od Punta konačno je odlučeno. Kako nam javljaju naši zastupnici iz Beča, privolilo je ministarstvo financija na ukupni trošak od K 137.000, u koji će se uračunati prinos općine (ili općinara) sa K 16.000, tako da država daje 121.000 kruna!

Voloski kotar:

Glavna skupština „Djačkog pripomoćnog društva“ u Voloskom Opatiji obdržavala se je u subotu na večer u kon. realnoj gimnaziji u Opatiji. Prisutno je bilo više članova i prijatelja društva iz mjesta i okolice. Iz odborskog izvještaja vadimo sljedeće zanimive podatke: Društvo je bilo osnovano 10. veljače 1910. Započelo je poslovati pravo istom početkom prošle školske godine. U ovoj prvoj društvenoj godini upisalo se je u društvo 99 članova i to: 29 utemeljitelja, 32 redovita, 38 podupiralelja. Utemeljujelji su uplatili do sada svotu od K 1775, ostali članovi svotu od K 451·— Darova je društvo u to doba primilo u iznosu od 2361·89 kruna.

Od darova spominjemo: Posujilnica u Voloskom u dva puta K 1100, Dr. Gjuro Červar, odvjetnik u Voloskom u dva puta svotu od K 600, Klub XIII. u Voloskom čisti prihod od zabave za društvo K 348, občina Kastav potporu za godinu 1909. K 100, občina Veprinac podporu za god. 1909 K 100. — Cieli je prihod bio u ovoj prvoj društvenoj godini K 4587·89.

Izdalo se je za to vrijeme K 947·02 od kojih odpade na podporu učenicima K 755. Potpore dobiše učenici ili u knjigama, ili u odijelu, ili u školarini, ili u voznoj karti za tranvaj iz Opatije do Lovrana.

Gotova a blagajni ili uloženo u štedionici imade sada K 3640·82.

Iz Lovrana pišu nam. U zadnje dane dolaze ovamo radje visoki gosti nego li u susjednu Opatiju, gdje obično sve vrvi od židova bečkih i madjarskih. Onomadne bio je ovdje madjarski ministar predsjednik grof Khuen Hedervary bivši — gorke uspomene — ban hrvatski. Istodobno boravio je ovdje i hrvatski ban Dr. Tomašić sa odjelnim predstojnikom Chavrakom. Novine su pisale, da su imali ti madjarski i hrvatski državnici čestih dogovora.

Sada se nalaze ovdje madjarski ministar Lukacs, koji je odsjeo u svratištu „Lovran“. On je amo došao iz Rieke gdje ga na kolodvoru dočekaše predstojnici oblasti a na čelu im riečki guverner grof Wickenburg.

Željeznica Lovran-Učka. Ministarstvo željeznica produljilo je ja jednu godinu gradjevnom poduzeću „Union“ u Beču povlasticu za tehničke predradnje za gradnju željeznice na zube iz Lovrana do vrha Učke.

Porečki kotar:

Iz Novaki kod Motovuna. Kako se vidi iz cienj. Vašeg lista po svim se stranama Istre sve to više budi i osvješćuje naš narod. O Motovunskim Novacima rijetko se je kada štogod pisalo. Pa to je i razumljivo, jer ovdješnji narod nije imao do ove godine škole. A gdje škole nema znamo kako je. Sada se pak možemo i s njom pohvaliti. Nu nije dosta da imamo samo školu, već treba da imamo i dobroga učitelja, koji ne će žaliti ni vremena ni truda da našu djecu dobro uzgoji i da nas kulturno podigne. Mi se nadamo, da će se naš g. učitelj zauzeti svom dušom, te mu želimo puno uspjeha. Da se ovdješnji narod a osobito iz Novaške okolice što više osvjedoči kako je škola korisna i veoma potrebna, obdržavao je naš g. učitelj u nedjelju 15. t. mj. vrlo uspjeli prvi roditeljski sastanak, kojem je prisustvovalo mnogobrojno občinstvo.

Dva sumnjiva slučaja bolesti u Taru občina Poreč. U sriedu večer obolila je jedna osoba u Taru na sumnjivoj bolesti Ta je osoba umrla drugo jutro. Liečnicima se je ta bolest i smrt činila sumnjivom te su mrtvo tijelo razudili i ustanovili, da je zbilja ta osoba oboljela i umrla od kolere. Odmah bijahu poduzeti propisani koraci, da se bolest dalje ne širi; ukućani umrloga i svi koji su došli s njim u doticaj, čuvani su od oružnika, da nemogu iz kuća. Na istoj bolesti reć bi, da je obolljela još jedna osoba. Bolest je donešena u Tar iz susjedne Italije (Svako nam dobro dolazi iz Italije!! Op. korr.) na jedrenjačah, koje dolaze tamo krcati kamenjem za lučke radnje.

Prošli utorak umrla je od kolere u Poreču jedna osoba. Porečanima ta kolera da nije zazorna jer je iz Italije!

Koparski kotar:

Iz Koparštine pišu nam: Sjećati ćete se g. uredniče kako smo Vam se iz ovog kotara više puta pritužili na bivšega upravitelja naše političke oblasti kao predsjednika c. k. kotarskog školskog vieća, da pusti vladati i raditi Talijanom što i kako im je drago u rečenom vieću. Koliko ste puta iztakli kako je u tom vieću absolutni gospodar g. Dr. Bennati, koga ste svojim čitateljima više puta predstavili kao političkog poglavara. I nebijaše nikada prigovora, opravdanja ili izpravka na one viesti il tvrdnje. G. Schaffenhauer i **šijor** Felice spravišе liepo sve u žep jer su znali, da je bilo sve rečeno, pravo i istinito.

Ali na žalost nije ni danas mnogo bolje ni na kotarskoj oblasti ni u kot. školskom vieću. Gospoda su možda od tada postala nješto opreznija i lukavija, ali od staroga šlendrijana ostali su mnogi tragovi.

G. kotarskomu poglavaru neće i nemože nitko zamjeriti što obći i što žive u tiesnom prijateljstvu sa najradikalnijim talijanskim kolovodjama, koji ljube inače svaku c. k. javnu oblast istom ljubavi kao što ljube i naš narod. To je stvar odgoja i ako ćete osobnog **gustu**. Ali ako im je to slobodno i dozvoljeno, nebi imalo biti dozvoljeno ni njemu, ni nikomu javnomu činovniku izkazivati više prijaznosti i sklonosti do talijanskog gradjana nego li do slovenskog seljaka, više ljubavi i prijaznosti do talijanskog gospodina nego li do našeg kmeta — siromaha. Takovo bo držanje radja nemir i nestogu medju stanovničtvom grada i vanjštine i proizvadja nepouzdanje il čak i mržnju do javnog činovnika, koga se smatra pristranim i nepravednim.

Da se povratimo na školsko vieće moramo iztaknuti nepobitnu činjenicu, da baš radi nemara ili nereda tog vieća, osobito školskog nadzornika nisu naše pučke škole na onoj visini, na kojoj su talijanske pučke škole ili na kojoj bi morale biti. Biti će ovdje ili ondje nemaran učitelj, biti će da neima uzgojnih sredstava, biti će da ima odviše djece ili slabe prostorije itd., sve to rado priznajemo, ali usprkos tomu morao bi biti napredak u našim pučkim školama bolji i veći kad bi naš školski nadzornik točnije, ustrajnije, marljivije i požrtvovnije svoje dužnosti vršio.

Priznajemo rado, da mu je vrlo težko živjeti odieljeno od obitelji, da je silno zaposlen kao veleposjednik i da ga volja i želja vuče i drugamo, ali radi svega toga škola nesmije da trpi i da naša djeca iz nje izlaze neuka il nedostatno poučena. Kad bi on n. pr. u uredu radio onoliko, koliko radi njegov talijanski drug, il kad bi nadzirao onoliko i onako naše škole, kako i koliko to čini taj njegov drug, tada bi se stalno i napredak u našim školama mogao takmiti sa onim u talijanskim školama. Medjutim to mu je jedno i drugo nemoguće dok bude svake sedmice 2, 3 i 4 dana odsutan iz kotara i pokrajine radi obiteljskih posala i dok bude drugi — kako zlobni jezici kažu — zanj spise riešavao.

Nitko se dakle neka nečudi što se čuje glasne pritužbe, da se više puta na kot. poglavarstvu nenadje ovog ili onog referenta (koji se valjda oslanjaju na uplivne rodbinske sveze) i da valja dugo čekati na rješitbu pojedinih podnesaka. Tim nemarnicima neće uvjek vriedit: izprika, da ne imaju dostatnog osoblja pisarne, da neima tko prepisati ili preštampati itd. itd., jer uzprkos takvom pomanjkanju radi jedna od glavnih daktilografica, za vrlo dobru plaću, samo 3—4 sata na dan, dočim rade sve ostale sav dan badava ili skoro badava. Ovu povlasticu ili protekciju nemožemo da shvatimo.

Imade dakle na našem kot. poglavarstvu više toga, proti čemu bi se moralo govoriti i pisati, ali za sada neka bude samo ovo u nadi, da će se onaj, koga se ovo tiče, sjetiti one: mudrom i jedno oko dosta! „Nepitajte tko, nego što!"

Razne primorske viesti.

Revizija popisa pučanstva u Trstu. Nastojanjem slavenskih tršćanskih rodoljuba okupljenih u političkom družtvu „Edinost" našlo se je c. k. namjestničtvo u Trstu prinukanim, da obnovi djelomice popis pučanstva u Trstu t. j. da provede reviziju onog diela gradjanstva, koje se je na popis magistratskih plaćenika pritužilo i koje bijaše od tih plaćenika ružno prevareno. Putem javnosti doznale su oblasti, da su magistratski plaćenici, nazvani popisni komesari na desetke hiljada tršćanskih Slavena preko noći u čistokrvne Talijane pretočili te nisu mogle od manje a da se ta službena falzifikacija nepopravi.

C. k. namjestničtvo imenovalo je dvije komisije od službenih osoba, koje su imale pregledati sve one popisne listine, za koje drže da su izkrivljene ili za koje su doznale, da su ih magistratskih komesari samovoljno popunili ili izkvarili. Te su komisije uredovali u dvim prostorijama grada kamo je mogao svaki gradjanim, da se uvjeri e da li su podatci o njegovom popisu valjano uneseni. Te su komisije radile preko mjesec dana i kako se čuje biti će brzo svojim radom posve gotove. Slovenski su listovi u Trstu doznali, da su te komisije pregledavajuć popisne listine, nabrojile za *20.000* Slovenaca u Trstu i okolici više nego li su ih bili nabrojili magistratski plaćenici i falzifikatori. Oni su dakle htjeli okrasti tršćanske Slovence za *20.000* duša, te iste pribrojiti talijanskom stanovničtvu, da bude tako broj prvih neznatan a drugih mnogo veći, nego li u istinu je.

Ako se pomisli, da ove komisije nisu pregledale sav popisni elaborat, nego samo jedan dio t. j. onaj, o kojem se je sumnjalo, da nije točno il pošteno proveden bio, tada će se doći lahko do zaključka, da bi broj Slovenaca u Trstu poskočio još za mnogo hiljada kad bi se sav taj popisni čin pregledalo i popravilo.

Tršćanska je kamora htjela umjetno utući bar ovih 20.000 Slovenaca, što njoj nije pošlo za rukom; ugrabila ih je doduše mnogo hiljada, al su bar ovi spašeni.

Kaošto su postupale gradske oblasti u Trstu kod popisa pučanstva sa Slovencima, tako su radile i talijanske ili talijanaške občine Istre sa Hrvatima i Slovencima, koji se nalaze u rečenih občinah. U svih občinah polit. kotara Poreč, Pula, Kopar, Lošinj itd. s kojima upravljaju Talijani, a u kojih imade velik broj našega naroda, ukrali su nam talijanski popisni komesari na hiljade i hiljade naših ljudi, koji se nisu znali ili mogli oprieti talijanskoj prevari. Kad bi se htjelo u Istri provesti pregled ili reviziju posliednjeg popisa pučanstva od pravednih i poštenih osoba, spao bi veoma nizko sadašnji broj talijanskog stanovničtva Istre, dočim bi visoko poskočio broj Hrvata i Slovenaca Istre.

Južni slaveni na carevinskom vieću. (Izbori u odsjeke.) U sjednici od 11. o. m. provedeni su izbori u odsjeke. Mladočesi su prepustili dru. Ravnihar, slov. liberalcu, mandate u trim odborima.

Izmedju južnih Slavena izabrani su u odsjeke sliedeći zastupnici.

1. Odsjek za državne činovnike (51 član): Dulibić, Gostinčar, Mandić, Vukotić;
2. nacijonalno-politički odsjek (51 član): Grafenauer, Gregorčić, Smodlaka, Spinčić;
3. bosanski odsjek (51 član): Ravnihar, Barbo, Biankini, Krek, Laginja, Prodan;
4. Zemljorastere.ni odsjek: Spinčić, Laginja, Hladnik;
5. proračunski odsjek (51 član): Čingrija, Dulibić, Korošec, Šušteršić;
6. željeznički odsjek: Biankini, Jarc, Korošec;
7. financijalni odsjek (51 član): Ivčević, Fon, Korošec, Šušteršić;
8. odsjek za poslovnik: Ivčević, Pogačnik;
9. obrtni odsjek: Čingrija, Jarc, Mandić, Žitnik;
10. pravni odsjek (26 članova): Fon;
11. politički odsjek (51 član): Hladnik, Povše, Smodlaka, Roškar;
12. tiskovni odsjek: Ivčević, Žitnik;
13. socijalno-politički odsjek (51 član): Gostinčar, Benković, Krek, Tresić;
14. odsjek za socijalno osiguranje (51 član): Gostinčar, Krek, Tresić, Vrstovšek;
15. naučni odsjek (51 član): Smodlaka, Spinčić, Jaklič, Vrstovšek;
16. pravosudni odsjek (26 članova): Jarc, Spinčić;
17. odsjek za osiguranje pomoraca (26 članova): Ravnihar, Rybar, Čingrija, Dulibić;
18. porezni odsjek (51 član): Vukotić, Povše, Šušteršić, Pogačnik.

U obranbeni odsjek (51 član): Tresić, Pogačnik, Žitnik i Pišek a u vinski odsjek, (26 članova): Ravnihar, Biankini, Laginja i Brenčić.

U odboru proti skupoći kojemu je predsjednikom zast. Mandić nalaze se osim njega zast. Biankini i Roškar.

Hrvatsko narodno pokrajinsko kazalište. Uprava kr. zem. hrvatskog kazališta u Zagrebu želeći udovoljiti kulturnoj potrebi našega naroda u pokrajini, smatrala je za svoju dužnost, da osnuje jedno dobro uredjeno i u svemu osigurano kazalište za pokrajinu, pod naslovom: Hrvatsko narodno pokrajinsko kazalište. Ovo će kazalište, crpeći moralnu i materijalnu podporu iz Zagreba, vršiti namienjenu mu umjetničku misiju u svim većim gradovima naše domovine, te se ni u kom slučaju ne smije smatrati običnom putničkom družinom, nego kao jedan putnički odio zem. hrvatskog kazališta, namienjen pokrajini. Ensemble je sastavljen iz ponajboljih umjetničkih sila, a osim toga će i prvaci zagrebačke pozornice izmjenično kao gosti glumiti svoje po najbolje kreacije. Imati će na razpoloženje sav repertoire ponajboljih domaćih i stranih igrokaza iz knjižnice kazališta u Zagrebu. Kostimski i scenerički biti će takodjer podpuno obskrbljeno iz spremišta zem. hrvatskog kazališta, te će u svemu dielovati prema režiji zagrebačke pozornice. Budući da je i sam književno-umjetnički vod ovoga kazališta u rukama jednoga od naših odličnih dramskih književnika, te je opravdane nade, da će ova najnovija narodna ustanova biti dostojna rasadnica dramatskoga umjeća u pokrajini. Umjetničko osoblje sastavljati će gospodje: Lyanka Zlata, Bogdanova Milica, Hajduškovic Katarina, Vučićeva Marija, Ambroševa Jelena, Dirova Milica, Nikolićeva Danica, Hocinecova Štefica i Haramija Milica; gospoda Marković Mihajlo, Nikolić Božidar, Lyanka Stjepan, Radović Aleksander, Hajduškovic Nikola, Vučićević Ilija, Dir Rudolf, Ambroš Antun, Petrović Mašenko i Todorović Dušan. — Gostovat će izmjenično svi prvaci zemaljskog hrvatskog kazališta u Zagrebu.

Za kandidate občinskog tajničtva. U svrhu da se mogu praktički izvježbati kandidati za službu občinskih tajnika razpisao je Zemaljski Odbor natječaj na 4 podpore od 600 K svaka za godinu dana, počimajuć od 1. februara 1912 uz to:

1) da se nakon svršene vježbe kod občinskog ureda, kojega će odrediti Zemaljski odbor, dotičnik podvrgne ispitu, koji bi bio uveden od Namjestničtva dogovorno sa Zem. odborom, pohadjajuć eventualno mjesečni tečaj daljnjeg usavršenja što će se držati kod Zem. odbora;

2) da se ima molitelj (ili njegovi roditelji, ako on ne posjeduje ništa) — obvezati, te će vratiti pokrajini novce ako u ustanovljenom roku ne položi sa uspjehom propisani ispit, ili se, imajući prilike, ne posveti službi kod koje občine.

Molbe imaju biti podnešene Zem. odboru u Poreču do 15. novembra 1911. Natjecati se mogu austrijski državljani, koji su navršili 18 godina, neporočni i tjelesno zdravi, neprikornog čudorednog vladanja i koji mogu dokazati, da su svršili nižu gimnaziju ili nižu realku, ili da posjeduju u obće primjerenu naobraženost, što će u potonjem slučaju imati da dokažu prijamnim ispitom kod Zemaljskog odbora.

Iz Amerike nam pišu: Dne 3. septembra t. g. vjenčao se u Chicago Frane Jušinić iz Garice (obć. Vrbnik) na otoku Krku sa gćnom. Anom Kulja rodom iz Stryj Souć iz Galicije. Na vjenčanju kumovali su Anton Sučić sa gćnom. Fany Bolè i Frane Pišić sa gćnom. Barijon Pockayska. Uz mnoge nazdravice mladencima nezaboraviše svatovi na našu zaslužnu Družbu te sakupiše za istu 4 dolara ili u našem novcu K 18·80. — Bog poživi mladence i rodoljubne svatove!

Jubilej novinara. Na 6. o. mj. slavio je urednik „Narodnog Lista" u Zadru g. Juraj Biankini četrdeset-godišnjicu svog novinarskog rada. Jubilarac primio je tom prigodom mnogobrojne čestitke, kojima se pridružujemo i mi.

Novi biskupi Dalmacije. Usljed promaknuća msgr. Dra Vicka Pulišića zadarskim nadbiskupom imenovan je šibenskim biskupom Dr. Juraj Carić, dosadanji posvećeni biskup Makarski. — Dne 29. t. mj. biti će svečano ustoličen za Splitskoga biskupa novoimenovani biskup Dr. Antun Gjivoje, bivši rektor središnjeg bogoslovnog sjemeništa u Zadru.

Njemačka provala u naše Primorje. Kako provaljuju Niemci ustrajno i žilavo u naše krajeve, pokazuju nam sliedeće brojke. God. 1900 nabrojeno je u Trstu i okolici službeno 8880 Niemaca; god. 1910 već 9689 Niemaca. U Goričkoj god. 1900 bilo ih je 3498 a god. 1910 već 4488. U Istri god. 1900 bilo ih je 7076 a god. 1910 već 11.725. Ovaj neobični porast u Istri imade se pripisati razvitku ratne luke u Puli te pomorskim liečilištam u Opatiji, Lovranu, na Brionih, Portorose itd.

Ove brojke nalaze se u listu „Deutsche Erde", u kojem se luži neki Dr. R. pl. Pfanndler, da se do sada neizpuniše nade, koje su Niemci stavljali u novu državnu željeznicu.

Glede Talijana — čini mu se — da time položaj njihove većine u Trstu sve to težim radi pritiska slavenske manjine te priznaje na koncu, da je taj grad upućen jedino na doseljivanje iz slavenskih zemalja koje ga obkoljuju.

Vedri dancl. Tako se zove najnovija knjiga pjesama za mladež od Josipa Milakovića. Knjiga je tvrdo ukoričena u kvart-formatu, vrlo liepo ilustrovana te zgodna za učeću mladež. Josip Miłaković je naš priznati pjesnik te su njegove pjesme naišle uviek na sveobće priznanje. Ciena knjizi je K 2, a dobiva se u nakladnoj tiskari Vogler u Sarajevu. Prodavačima i knjižarama 35% popusta.

Našim morem i našim krajem. Pod tim naslovom izdao je naš zemljak i omiljeli pjesnik Rikard Katalinić Jeretov knjižicu priča. Te nježne priče iz života naših ljudi uz naše more, pisane su pravom pjesničkom dušom te se čitaju slastno kô na dušak. Knjiga stoji K 1·50, a dobiva se kod pisca u Zadru. Preporučamo toplo ove liepe priče.

Zakonj o ugarsko-hrvatskoj nagodi. Po izvornicima izdao Dr. Ivan pl. Bojničić, ravnatelj kr. zem. arkiva i kr. sveuč. profesor. Sa fotografskom snimkom § a 66. Drugo ispravljeno i popunjeno izdanje. Zagreb. Naša la knjižare Mirka Breyer-a. Cijena 60 fil. (Tko naputnicom ili u markama pošalje 70 fil. dobiva poštom franko dostavljeno.) Naručuje se kod nakladnika, kao i kod ostalih knjižara.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati njenu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

liljansko-mliečnim sapunom
(Sleckenpferd-Lilienmilch-seife)
(Marka konj na palici)
od Bergmann & Co., Teischen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

M. U.

Dr. Dragutin Ciotti

lječnik bolestničke blagajne civilnih radnika c. i kr. ratne mornarice ordinira od 12—1. Via Epulo 30

Najizvrsnije i najbolje tambure pravi i razašilje
Prva sisačka tvornica tambura
J. STJEPUŠIN,
SISAK (Hrvatske).

Osim tambura i skladba za tambure imade razna glasbala, kao: gusle, citare, gitare mandoline, harmonike ocarine itd., za koje se šalje poseban cijenik sa slikama.

Velikl ilustrovant cjenik šalje svakomu franko i badava.

U istoj tvornici izlazi strukovni tamburaški mjesečnik, pod naslovom »Tamburica«, koji donosi uz pouku i krasne tamburaške skladbe, a stoji na godinu samo 8 kruna.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnovij i i po liječničkim stručnjacima **prokušan proti svima bolestima: ž-ludca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sa ljekom je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, razoh boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj pruhavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočici sa flitra, za bočica stoji 3 kruna, za bočice stoje 10 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni :: K sv. Petra ::

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica

Jeftino česko
PERJE
za krevete

5 kg. novo čišćano K 9·00, bolje K 12·—
biele pahuljice čišćane, 18·— „ „ 24·—
kao snieg biele pahuljice čišćane . . . „ 30·— „ „ 36·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Obljubljeni koledar

Danica za 1912.

dobiva se u tiskari Laginja i drug. Pula.

Cijena 40 para.

Prodaje se

krasno i umjetno izradjena slika koja predstavlja Isusa uz jeftinu cienu. Slika je na uvid u tiskari Laginja i dr., gdje se doznaje i za cienu.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućtva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme ra prodati svu zalihu pokućtva, prenosli smo naše skladište pokućtva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Ja ljajuć to vrlo poš. obćinstvu zahvaljujemo ra susretljivosti i povjerenju kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje prikladnosti i dosadanjoj susretljivosti obćavajuć poslužiti poš. obćinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cienama.

TVRDKA **L. STEFFANUTTI.**

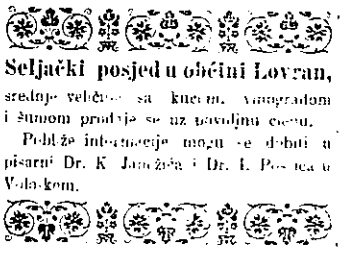

Seljački posjed u občini Lovran,

srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Pavlica u Volosk-om.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Laginja i drug. u Puli**

ulica Giulia 1.

Cijena od 2 do 10 para.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Bogati izbor

gotovih odiela, ogrtača, paletots za gospodu i dječu.

NOVOST

Konfekcija za gospodje

englezki zajamčeni nepromočivi ogrtač

Krojačnica I. reda

Ignazio Steiner

GORICA PULA TRST
PIAZZA FORO

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U PAZINU U KNJIŽARI IVANA NOVAKA.

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

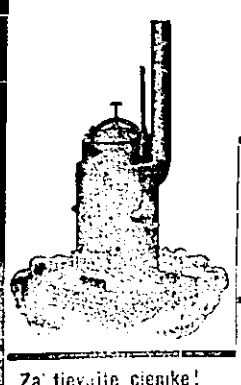

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih parnih strojeva iz lievanog željeza!

Zatievajte cienike! Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Bonička zadruga **Alfa Separator**, Beč XII 3.

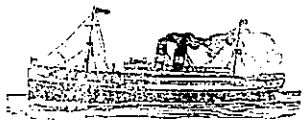

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: **Martha Washington** . . **7. oktobra** Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*), parob.: **Laura** . . . **12. oktobra** Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Molino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Marka Zvezda

THOMASOVO BRAŠNO

Pošto se u zadnje vrieme često nude na prodaju troške nikakve vriednosti za Thomasovo brašno, kod kupovnine treba paziti na brašno od Thomasove troske, na olovo i napis na vreći.

THOMASOVO BRAŠNO, marka Zviezda,

prodaje se uz jamstvo od naših zastupnika

HERMAN TURECK & Co. — TRST, via Sanità br. 8.

Ponude sa izvornim cienama dobiju se odmah na zahtjev.

DRUŠTVO PROIZVODNJA THOMASOVIH FOSFATA.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. julija do 30. oktobra 1911.

Pruga: Punat-Krk-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.—	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.		dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.		dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.		dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.		dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Baška i natrag.

Svake n delje	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svake nedelje
prije podne				po podne
7.35	odl.	VRIEKA	dol	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.		dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.45	odl.		dol.	6.10
12.—	dol.	BAŠKANOVA	odl.	2.50

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i natrag.

Svaki poned	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki poned.
prije podne				po podne
7.35	odl.	VRIEKA	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.		dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.		dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malom Lošinju, luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Subotu Nedelju	Odl. i Dol	Postaje	Dol. i Odl	Svak Poned. Petak Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.		dol.	4.50
8.45	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt. Subotu
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.		dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.		dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Brza pruga: Rab Lošinjmali.

Svakog četvrtka tamo i natrag.

4.45 pr. p. odl. RAB . . . . . dol. 7.30 na večer
8.15 « « dol. LOŠINJMALI . . . . odl. 4.— po pod.

U Malom Lošinju priključak na parobrode brze Pruge Trst-Kotor. (S|S „Baron Gautsch" i „Prinz Hohenlohe".)

Pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Krk-Baška-Rab i natrag.

Svake srijede	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svakog petka
prije podne				po podne
10.30	odl.	VRIEKA	dol.	7.20
11.05	dol.	Opatija	odl.	6.45
11.15	odl.		dol.	6.35
11.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
11.40	odl.		dol.	6.10
po podne				
2.—	dol.	Krk	odl.	3.50
2.10	odl.		dol.	3.40
3.30	dol.	Baška	odl.	2.20
3.35	odl.		dol.	2.15
5.25	dol.	RAB	odl.	12.25

Uvjetno pristajanje u Puntu i Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda	Subota
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	10.30	odl.	VRIJEKA	dol.	5.—	4.15
8.10	11.05	dol.	Opatija	odl.	4.25	3.40
8.20	11.15	odl.		dol.	4.15	3.30
9.40	12.35	dol.	Beli	odl.	2.55	2.10
9.50	12.45	odl.		dol.	2.45	2.—
10.40	1.35	dol.	Merag	odl.	1.55	1.10
10.50	1.45	odl.		dol.	1.45	1.—
11.20	2.20	dol.	Krk	odl.	1.15	12.20
11.30	2.25	odl.	«	dol.	12.55	12.10
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	—
1.20	—	odl.	«	dol.	11.15	—
2.20	4.20	dol.	Rab	odl.	9.25	—
3.40	4.45	odl.	«	dol.	9.15	—
4.05	5.10	dol.	Lun	odl.	8.50	—
4.10	5.20	odl.	«	dol.	8.40	—
5.20	6.30	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	9.20
5.30	6.40	odl.		dol.	7.05	9.10
5.40	6.50	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	9.—
5.50	7.—	odl.		dol.	6.45	8.45
6.40	7.40	dol.	NEREŽINE	odl.	6.—	8.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Punta i Loparu.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, polufino 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćeno 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamienjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 763, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi su zelenom dunvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, presolblje, bolesti pluć, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekllna, ozleda, upala, ahcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa četo predu-retne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana. 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

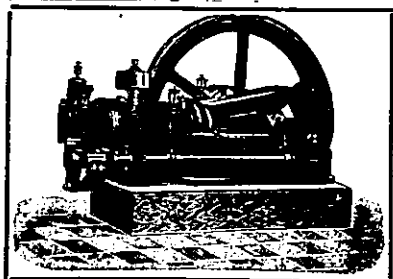

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, šestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja: ::

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

:: na plin d. d. ::

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals :: MORITZ HILLE, DRESDEN) ::

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja: ∴ **Tehnička poslovnica:**

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobiva u se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća ∴ ∴ ∴

Cijenike na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački. ∴ ∴ ∴

Broj 43. Pula, u četvrtak dne 26. oktobra 1911. God. XLIII.

Oglasi, pripostana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani se tiskaju, a nefrankirani se primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodino ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

O položaju.

Djelovanje carevinskog vieća.

U Beču dne 22. oktobra 1911.

Kadno je sadašnji ministar predsjednik barun *Gautsch* preuzeo ostavštinu svoga predšastnika baruna *Bienertha* „cum benefitio inventarii",*) kako pravnici kažu, očekivalo se je obćenito, da će nastojati ponajprije, da okupi okolo sebe takovu većinu u parlamentu, kojom će moći da rieši velika i važna pitanja, koja mu je taj predšastnik namro. Ta pitanja spadaju medju takozvane državne potrebe, kao što je državni proračun, obranbena osnova, porezna preinaka, promjena poslovnika, itd. te potrebe austrijskih naroda, kao što je socijalno osjeguranje, uredjenje zemaljskih financija za sve kraljevine i pokrajine zastupane na carevinskom vieću, uredjenje plaća činovnicima, pojeftinjenje mesa i drugog živeža, uredjenje školstva, osobito visokog školstva za nenjemačke narode itd. itd.

Osim toga čekala ga je i druga nemanje važna a kud i kamo teža zadaća t. j. izravnanje spora u Českoj ili izmirenje Čeha i Niemaca. Ovo je pitanje u toliko važno, što ono upliva tako rekuć na sav rad u državnom saboru i dok ono nebude riešeno na zadovoljstvo obiju naroda u drevnoj kraljevini Českoj, nemože biti pravog izgleda na miran, triezan i ozbiljan rad u parlamentu. Za povoljnu riešitbu ovog pitanja, reć bi, da je bio u toliko sretne ruke, što se je za stvar svom dušom i svom odlučnošću zauzeo — bez dvojbe po višem nalogu — sadašnji namjestnik Češke, knez *Fran Thun*. Ako svi znaci nevaraju, njemu bi se imalo posrećiti ono, oko česa su si već toliki austrijski ministri i drugi državnici skrhal· zube.

Barun *Gautsch* vozio je državnu ladju po staroj struji sve dok je mogao nemienjajuć ni sukormilara ni momčadi na istoj. Ali je konačno uvidio, da mu valja mienjati i sukormilare i ojačati proriedjenu, nepouzdanu i preslabu momčad. Prisiljen na to dogodjajima u i izvan parlamenta u ovo posliednje doba, stao se je najprije obazirati naokolo nebi li našao novih sukormilara t. j. novih ministara, koji bi mu pomogli sakupiti novu i pouzdanu momčad t. j. jaku i pouzdanu većinu zastupnika u državnom saboru. Pomoćju te većine kanio je provesti jedan dio svog programa t. j. riešiti najpotrebitija i najvažnija pitanja, kao što je odobrenje proračuna, obranbeni zakon i porezna preinaka.

On je držao, da može taj „*mali*" radni program provesti na taj način ako pritegne u ministarstvo dva ili tri češka činovnika, kojima bi ustupili mjesta nekoji od sadašnjih činovnika — ministara. Sa češkim visokim činovnicima u svom ministarstvu očekivao je, da će stupiti u vladinu stranku u parlamentu i svi zastupnici češkoga naroda t. j. svi članovi jedinstvenog češkog kluba. U tom smislu povedeni su pregovori sa načelnicima pojedinih čeških klubova i sa predsjedničtvom češkog jedinstvenog kluba. Već se je činilo, da su ti pregovori uspjeli — već su novine pisale, da se je barunu *Gautschu* posrećilo na taj način predobiti češke zastupnike za sebe, dotično za vladu.

Nu iznenada potisnuti su glasovi o preustrojstvu ministarstva natrag. Takovo preustrojstvo nije — kako se čini — bilo milo Niemcima, koji sačinjavaju „*njemački narodni savez*" te naložiše svomu prvaku i pouzdaniku Dr. *Sylvesteru*, predsjedniku zastupničke kuće, da uznastoji pomoću predsjednika poljačkog kluba, bivšeg ministra financija Dr. *Bilinskoga*, sa staviti vladinu većinu u parlamentu — sa ili bez Čeha i bez svakog preustrojstva sadašnjeg ministarstva. Ova dvojica mešetara dala se je odmah na posao obilazeći oko načelnika pojedinih klubova i strana ka i nagovarajuć ih, da pristupe u vladinu stranku ili uz većinu, koja bi morala podupirati sadašnju vladu. Mučan je to doista i nezahvalan posao. Mučan radi toga, jer je u današnjim okolnostima vrlo težko u parlamentu mirno i triezno raditi bez zastupnika češkoga naroda, a skoro nemoguće proti njima. To je iskusila većina ministarskih predsjednika u novije doba, to je na sebi izkusio barun Bienerh i to će doživjeti i barun Gautsch bude li se dao zavesti od zavodnih glasova „*njemačko-narodnog savesa*".

Držimo dakle, da će se barun Gautsch morati prije ili kasnije, da odluči ili za privremeno preustrojstvo ministarstva u kojem bi sjedili pouzdani činovnici češkoga i drugih slavenskih naroda, ili da stvori parlamentarno ministarstvo, u kojem bi bili savjetnici krune zastupnici svih povećih naroda i stranaka parlamenta. Sa isključivo njemačkim ili sa pretežno njemačkim ministarstvom koje bi htjelo, da i nadalje vlada po sadašnjem protuslavenskom sustavu neće se dugo uzdržati ni barun Gautsch, nit ijedan njegov budući nasljednik.

* * *

Skupoća mesa, živeža itd.

Ovoga čedna bavila se je zastupnička kuća skoro isključivo sa samim prešnim predlozima. Utorak je svršila razprava o prvom čitanju mnogobrojnih prešnih predloga proti skupoći mesa, drugog živeža i svega što čini nemogućim obstanak svakomu državljanu, koji neživi od bogatih prihoda il koji neuživa mastne plaće. U svim pokrajinam Austrije zavladala je ljetos usljed nerodice takova bieda, da je nižim i srednjim slojevom pučanstva absolutno nemoguće onako napried.

Svi ti prešni predlozi proti skupoći upućeni su odboru od 51 članova, koji drže danomice sjednice nastojeć stvoriti takove zaključke, kojima bi se stradajućem stanovničtvu države na pomoć priskočilo. Tim sjednicam prisustvuje svaki put više ministara i visokih činovnika zainteresovanih ministarstva što je jasan dokaz, da i vlada tomu pitanju posvećuje veliku pažnju i veliku važnost.

*

Hrvatsko-dalmatinske željeznice

Izvanredna skupoća mesa spravila je opet na svjetlo i pitanje gradnje hrvatsko-dalmatinskih željeznica. Austrijska i ugarska vlada tumače naime odnosne ustanove u posliednjoj Austro-Ugarskoj nagodbi tako da neima primjerice Austrija pravo dovažati prekomorsko meso — u našem slučaju argentinsko — ako nepredstoje sve veterinarsko-policajne garancije, da je to meso zdravo, i ako na to nepristane ugarska vlada.

U istoj nagodbi je bilo utanačeno, da se imade iz Metlike u Kranjskoj, preko Hrvatske kroz Liku spojiti Dalmaciju kod Knina sa željeznicom, koju bi imala Austrija na svom, a Ugarska na hrvatskom zemljištu graditi. Kao odštetu za to imala bi Austrija dozvoliti Ugarskoj jednu novu željezničku svezu i to Kašau-Oderberg. Sada, Ugarska ne samo da neće da gradi željeznice, na koju je zakonom obvezana, već bi htjela, da njoj Austrija dozvoli, ako hoće, da ona pristane na uvoz prekomorskog mesa u Austriju, gradnju nove sveze Kašau-Oderber. Taj neopravdani i drzoviti zahtjev Madjara izazvao je obćenito ogorčenje u Austrijskom parlamentu, a dalmatinski zastupnici ustaše složno proti njemu.

Prvi je digao svoj glas u formi prešnoga predloga zastupnik Dulibić i njemu pridružiše se nesamo svi ostali zastupnici Dalmacije, nego i mnogi drugi zastupnici Slaveni i Niemci. O tom predlogu razpravljalo se u dvim sjednicama te je prešnost jednoglasno prihvaćena a biti će bez dvojbe primljen i sam predlog koji ide za tim, da se Madjare prisili, da se strogo drže obveza nagodbom utanačenih.

*

Talijanska pravna fakulteta.

Pitanje o ustrojenju talijanske pravne fakultete vuče se na široko i daleko kano i morska zmija.

Stanovište naših zastupnika iz slavenskih pokrajina na jugu bilo je više puta označeno. Naši se zastupnici neprotive načelno ustrojenju talijanske pravničke fakultete dotično talijanskog sveučilišta izvan Trsta uz uvjet, da se i njima zadovolji u pitanju pučkog, srednješkolskog i strukovnog školstva i da se za Slovence ustroji sveučilište u Ljubljani a hrvatsko sveučilište u Zagrebu da se proglasi ravnopravnim sa sveučilištima u Austriji, pa da se tako omogući polazak istoga hrvatskim i slovenskim akademičarima iz Istre i Dalmacije.

Austrijski Talijani imaju sada povlastici, da mogu njihovi djaci na nekojim njemačkim sveučilištima Austrije, polagati izpite iz pravnih nauka u talijanskom jeziku. God. 1904. ustrojila im je bila vlada u Widenu kod Inomosta talijansku pravnu fakultetu. Proti tomu su ustali Niemci; došlo je izmedju Talijana i Niemaca do sukoba; školska zgrada bijaše porušena ili jako oštećena i vlada je na to fakultetu zatvorila. Od tada izdaše Talijani, osobito takozvani liberalni Talijani i njihovi djaci geslo: *mi hoćemo sveučilište u Trstu ili ništa!*

Prošle godine podnesla je vlada zakonšku osnovu za ustrojenje talijanske pravne fakultete u Beču. Naši zastupnici proti toj osnovi u proračunskom odboru iz poznatih razloga obstruirali. Na to je bio razpušten državni sabor. Sada je vlada ponovno predložila istu osnovu. Proti njoj su sada ustali Niemci, članovi njemačko narodnog saveza.

Ova je osnova zadala vladi i njezinim strankama u parlamentu neočekivani udarac. Radilo se naime o tomu, da dodje na dnevni red prije te osnove, osnova o privremenom proračunu. Kod glasovanja ostale su vladine stranke u manjini. Proti njima, odnosno proti vladi glasovali su skoro svi slavenski zastupnici, osim Poljaka, i socijaldemokrati. Glasovali su i nekoji slovenski i hrvatski zastupnici za prednost osnove talijanske pravne fakultete. Naši su se zastupnici iz Goričke, Istre, Trsta i većina iz Kranjske uztegli od glasovanja. Za, nisu mogli iz p. znatih razloga glasovati, a proti nisu htjeli, jer nemogoše u vatru za vladu i njezine stranke. Postupanje slavenskih zastupnika pozdravili su talijanski pučki zastupnici iskrenim zadovoljstvom, te su im se dapače i zahvalili.

Kod prvog čitanja te osnove govorili su nekoji Niemci odlučno proti ustrojenju talijanske pravne fakultete u obće. Liberalni talijanski zastupnik Gasser iz Trsta govorio je za ustrojenje talijanske fakultete u Trstu. Ministar nastave grof *Stürgh* braneći vladinu osnovu, rekao je da će talijansko sveučilište biti temelj za daljnje osnivanje sveučilišta onim narodom, koji za svojim sveučilištem teže. Govorili su u predmetu i Slovenac Dr. *Jankovič* te Hrvat Dr. *Sesardić*. Prvi za slovensko sveučilište u Ljubljani, drugi za ravnopravnost hrvatskog sveučilišta u Zagrebu. Prvi je doviknuo Talijanima, da južni Slaveni nisu proti talijanskom zahtjevu, ali traže istodobno od Talijana, da budu pravedni u školskom pitanju i prema Hrvatom i Slovencem u Primorju.

Druge vladine osnove.

Vlada je kući predložila svoju osnovu o promjeni poslovnika i o privremenom proračunu. O prvoj svršila se razprava u prvom čitanju a o drugoj će započeti valjda koncem budućega čedna.

*) Bez računa i kručuna. Op. pisca.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Iz Medulina. U nedjelju obdržavala je „Hrv. Čitaonica" izvanrednu glavnu skupštinu za ustrojenje „Hrv. Sokola" u Medulinu. Skupštini prisustvovalo je oko 200

„osoba. Svi jednoglasno i oduševljeno pozdraviše osnutak odavna željenog „Hrv. Sokola“ u Medulinu.

Iza skupštine krenuše svi na Stari trg uz pratnju družtvene glazbe, koja je tog dana za prvi put zaigrala javnosti. Veliki trg bijaše pun naroda, koji se veselio napretku svoje mlade glazbe. Odatle krenuše svi put Munide uz pratnju glazbe, na doček gostova iz Pule. Veselo bijahu pozdravljeni gostovi i odpraćeni u družtvene prostorije gdje se nastavila zabava.

Pod večer odprati veliko množtvo gostove prema Puli!

•

Puljski kamoraš stvorio je u svojoj fantaziji i neki „festino s koršom podistikom“ u Medulinu. Istina bio je to zanimivi festino. Sve medulinske „forze migliori“ (Buon apetito Giornaletto) uz par puljskih svojih gostova zatvoreni svirali su sa par glazbala neku polku radi koje ispumpaše po koju fliku od svoga Kocija i Crljenice. Naždereše se i valjda se i opiše, pa htjedoše malo i pokazati svojim gostima, koliko su oni moćni u Medulinu. Njihova izazivanja nagradila je medulinska omladina, kako im se pristojalo, a policija ih je spremila u zaštitu — u buturnicu. Pod večer htjedoše pak oponašati svoju braću u Tripolisu, te stadoše — naravski po talijansku iz busije — iz mraka, bacati kamenje na mirnu povorku naših. Iz svoje kuće baciše i par hitaca, ali baš to bijaše uzrokom, da moradoše udariti preko vrtova u tamnu noć na „koršu podistiku“ uzbrdo preko Vrčevanih. To je ta Jornalettova, — cena alle 7 ore — to je taj festino, što mu ga javiše očevici.

Te očevidce („testimoni oculari“ Jornalettovi) baš traži žandarmerija, a pošto ih „Giornaletto“ dobro znade, nebi li je odno da se ispostavi istina.

Što je to? Opazili smo, da konobari u restauraciji „Narodnog Doma“ u Puli rabe račune s talijanskom reklamom naših najzagriženijih protivnika.

Pozivljemo s toga one kojih se tiče, da ih smjesta odstrane. Pitamo za sada samo, zašto se ne rabe konobarski računi u korist Družbe?

Dvie nove brzojavne postaje. Sa danom 1. novembra t. g. otvaraju se na poštanskim uredima u Barbanu i Krnici brzojavne postaje sa ograničenim dnevnim uredovnim satovima.

Imenovanje kod redarstva. C. k. kot. redarstveni nadzornik g. V. pl. Martinic u Puli promaknut je u X. činovni razred državnih činovnika.

Premještenja i imenovanja. Profesor državne realke u Puli g. Rudolf Baldauf premješten je na njemačku državnu gimnaziju u Ljubljani. Profesor ljubljanske realke g. Just Barani premješten je na realnu-gimnaziju u Pul; profesor občinske realne-gimnazije u Puli g. Karlo Sora premješten je na realku u Ljubljani i konačno namjestni učitelj na realnoj gimnaziji u Puli g. Jako Stella imenovan je pravim učiteljem.

Lošinjski kotar:

Sa otoka Cresa. Na uvaženje ravnateljstvu „Austro-hrvatskog“ parobrodarskog družtva. I ovim putem molimo, mi stanovnici južnog diela otoka Cresa, slavno ravnateljstvo spomenutog parobrodarskog družtva, da se napokon sjeti ovog diela našeg otoka, pa da ustroji jednu parobrodarsku prugu duž zapadne obale ovoga otoka, drugčije ćemo zbilja i kroz ovaj XX. viek ostati nepristupniji svietu i svietu nama, nego li je ista ruska Sibirija. Neznamo s kojih razloga i to družtvo posve odnemaruje ovaj otok, premda mu je i njegovo žiteljstvo dalo razmjerno dosta liepi broj dionica. Ne ide nam nikako u glavu, da bi mogla ona trostruka pruga, što plovi izmedju Raba i Rieke uz druge inih parobrogarskih družtava, biti unosnija od pruge: Rieka-Opatija, Lovran, Berseč-Cres-Martinšćica-Osor-Lošinj, kakovu — ili sličnu — moralo bi uvesti i ravnateljstvo Austro-hrvatskog parobrodarskog družtva. Onolike pruge Rieka-Rab, po izjavama u tim stvarima kompetentnih osoba, suvišne su, a jedna je — kažu — i pasivna, dočim bi kud i kamo bilo koristnije po družtvo, da uvede uz ovu obalu barem jednu prugu, koja bi uz grad Cres ticala još barem Martinšćicu i Osor. Ovdješnjem narodu bi se time u mnogočem vrlo pomoglo, a da družtvo ne bi pri tom štetovalo. Možda će nas se upućivati, neka naša (creska) občina poduzme u tom smjeru kod c. k. Vlade shodne korake, da u tu svrhu doznači primjerenu subvenciju rečenomu parobrod. družtvu. Nu ako budemo morali mi na to čekati, kasno ćemo ići to dočekati, — jer je poznato da creskom občinom, gospodare „Taiijuni“, a ti se ničesa toliko ne boje, koliko bilo kakvom napredku izvanjskih podobćina. Oni za napredak hrvatskih občinara nebi ni prstom makli, pače naše ih zlo i nevolja veseli. Grad Cres ima kroz „Ungaro-Croatu“ dostatnih parobrodarskih sveza sa kopnom, a za vanjske ga občine neboli glava. Zaključujemo toplom preporukom i molbom na ugledno ravnateljstvo Austro-hrvatskog parobrod. družtva, da u što skoskorije vrijeme odredi jednu parobrodarsku prugu za ovu zapadnu stranu otoka Cresa.

Voloski kotar:

Istup učiteljskih kandidata u Kastvu. Primamo iz djačkih krugova: Ovih se dana dogodilo nešto, što je uzburkalo cielu nam Istru. Već nam je davno poznato nezadovoljstvo sviju učiteljskih kandidata na preparandiji u Kastvu osim šačice Kastavaca. Dugo su trpjeli i molili, da im se doskoči u pomoć u toj bijedi, ali su svi njihovi vapaji ostali nečuveni. Ipak su uvjek živjeli u nadi i slali neprestano spomenice na odlučajuće faktore, ne bi li im uslišali molbe. Videći kandidati, da su se u nadi prevarili, počeli su da snuju, kako bi sami svojemu zadovoljstvu dali oduška. Sastali su se jednog dana i odlučili da poduzmu jedno od najenergičnijih sredstava za premještenje zavoda. Energično je to sredstvo bilo — istup. Doznavši to Odbor hrvatsko-slovenskih zastupnika u Istri, kojemu je povjereno pitanje učiteljišta, poslao jednog svog člana (g. dra. Zuccona), da umiri djaštvo obećanjima. Ako i nijesu učiteljski kandidati imali potpunog povjerenja, budući da su bili mnogo puta prevareni, ipak ne bi bili jošte poduzeli taj očajni korak, kad se u Kastvu još iste večeri ne bi bilo dogodilo nešto, što je djake tako uzrujalo, da su odmah izvršili svoj naum.

Tog se dan naveče činilo, da su se u Kastav-gradu pojavili simptomi azijatske kolere. Djaci su kao obično šetali kastavskim „korsom“ dvoje (najviše po troje) promatrajuć mirno to komešanje medju Kastavcima. Začudjeni pitahu jedan drugoga: „Kako to, da po drugim mjestima već jenjava kolera a medju Kastavcima se tek pojavila?“

Čudili se doduše, ali se i presenetiše, kada su ih redari počeli neuljudno napadati. U tili čas raširilo se medju djacima pitanje: „Zar i djaci boluju od kolere, kad ih gospoda kastavski redari hvataju?“ Nije to bila kolera ni na jednoj ni na drugoj strani, već poznata netaktičnost kastavskih redara. Hvatali su mirne djake bez ikakovih opomena, premda ovi nijesu prekršili nikakvoga školskoga, a još manje policijskoga paragrafa. Djaci su htjeli znati uzrak, zašto ih hvataju, a redari su odgovarali na njihova pitanja: „Zbog današnjega zašto.“ (Mržnja na nar. zastupnika dra Zuccona.) Ne znamo, dali je to bio nalog od općine, ali ako jest, onda je to vrlo žalostno.

Dne 16. tek. mj. ogromna se većina kandidata sastala na „fortici“, da „in corpore“ idu u ravnateljsku pisarnu i predadu svoje dozvole, koje su im roditelji poslali, da istupe. Cijela je masa nahrupila u ravnateljsku pisarnu. Presenećen ravnatelj zavoda postavio je pitanje na svih, zašto dolaze, na što zaromone glasovi iz grupe: „Hoćemo da se ispišemo.“ Ravnatelj zavoda dugo odvraćao djake od te namjere, ali je uzrujana masa ostala pri svojem i u tren oka imao je ravnatelj čitavu mogilu roditeljskih dozvola pred sobom. Ne preostane mu drugo, nego, da im ispuni želju.

Pozivljemo one, koji bi se morali brinuti za kulturni napredak hrvatsko-slovenskog podmladka u Istri, da barem sada ne ostave na cjedilu onih, koje je velika jedna ideja natjerala na ovaj očajni korak.

Time su djaci postavili na kocku svoje ekzistencije. Nadamo se pobudi i shvatanju sa strane svih naših inteligentnih ljudi u Istri, a i moralnom oslonu sa strane čitavog hrvatskog naroda. — U slozi je moć, a u borbi spas.

Pazinski kotar:

„Odbor za prosvjetu“ u Pazinu počeo je svojim subotnim predavanjima u „N. Domu“, koja su za pazinsko hrvatsko pučanstvo velikog pomena bilo s kulturnog bilo sa zabavnog gledišta. Predavanje je otvorio sa *„Pripovjestima za mladež“* s kioptičnim slikama dne 14. o. mj. prof. *Novljan*. Dne 27. t. mj. predavao je prof. *Zgrablić „O kraljevini Danskoj“* sa 80 slika, a 28. o. mj. povesti nas će prof. *pl. Doroghy* u *„Francusku Rivieru“* sa skioptikom.

Pučanstvo počelo se je za priredbe više zanimati nego u prijašnjim godinama, osobito obrtnici, trgovci i vrli radnici, kojih dolazi uvjek veći broj na predavanja. Time pokažu naši ljudi, da hoće upotrebiti shodnu priliku i od vrlo podučnih predavanja nešto profitirati, što će im biti u životu od velike važnosti. — Početak je u 8½ s. u večer, ulaznina 20 para.

Pazin. Učiteljsko družtvo „Narodna Prosvjeta“ za kotar Pazin sazivlje kotarsku učiteljsku skupštinu dne 2. novembra t. g. u hrv. pučkoj školi u Pazinu. Iziu u programu, razpravljat će se i nadošlo aktuelno pitanje: Hrvatsko učiteljište u Istri. Jer su točke u programu vrlo važne nade je, da neće nijedan učitelj(ica) kotara Pazin uzmanjkati. Dobro došli i učitelji(ice) iz drugih kotara, a takodjer i prijatelji naših pučkih škola. Početak točno u 9 sati prije podne.

Iz Pazina. Braća Sandrin daruju za „Dječje zabavište“ u Pazinu K 20, da počaste uspomenu brata si Vjekoslava preminulog 9. X. 1911.“

Glavna skupština istarskog pčelarskog družtva, vršiti će se, kako je to odbor toga družtva na sjednici od dne 5. o. mj. zaključio, dne 9. novembra o. g. u 9 s. u jutro u „Narodnom Domu“ u Pazinu, i to sliedećim dnevnim redom: 1. Govor predsjednika; 2. izvještaj tajnika; 3. Izvještaj blagajnika; 4. izvještaj revizora; 5. izbor novoga odbora; 6. eventualnosti; 7. kako se hrani pčele (predavanje družtvenog tajnika L. Tomašića).

Pošto neće biti posebnih poziva, to se ovim pozivlje na rečenu skupštinu sve članove družtva i sve prijatelje te toli važne gospodarske struke. Preporuča se osobito gg. svećenicima i učiteljima, da se mnogobrojno upišu u družtvo i da uzrade kod puka za što veći procvat te gospodarske poluge.

Tamburaški zbor u Žminju. Već pred više godina ćutili smo potrebu da se osnuje tamburaški *i* pjevački zbor; danomice se o tom govorilo: mnogo je djevojčica i mladića bilo pripravno, da započmu vježbanje, nu materijalne neprilike nijesu nam na žalost dopuštale, da si nabavimo potrebite instrumente. Nu predlanjske godine našli smo u jednoj osobi i tom zgodom požrtvovnu dušu i ta je sve potrebite instrumente sama nabavila, a naš učitelj g. Antun Flego dao se odma na vježbanje. I zbilja naš novi tamburaški zbor bio je u kratko vrijeme tako vješt, da je mogao stupiti na pozornicu prigodom domaće zabave, e da pokaže narodu sakupljenom, svojoj braći, svoju vještinu.

Nu svaki i najmanji naš napredak na narodnom polju, tru je u oku naših šarenjaka, koji su sve moguće poduzeli dok nepostigoše svoj cilj: razpad tamburaškog zbora.

Žalostno je pri tom, što su na taj način uspjeli, da su odrubili glavu, radi česa je i tijelo moralo propasti; na jedan put tiho i naprečac prestao je g. Flego sa vježbanjem, a drugog za to sposobnog čovjeka žalibože nemamo, te je tako na veliku radost i veselje naših šarenjaka tamburaški zbor propao. Hvala Bogu da se je moglo na koncu konca barem instrumente spasiti.

Znajuć, da g. Flego stoji pod uplivom žminjskih šarenjaka nećudimo se nipošto tom njegovom koraku: čudimo se pako njegovoj smionosti, što se kraj svega toga posvuda a osobito u Pazinu hvasta, koliko je on zaslužan za napredak narodne svijesti u Žminju.

Da ga je loše zdravstveno stanje na taj korak prisililo, puka je isprika: jer ni konobarsko-brijačko njegovo nuzgredno zanimanje ne škodi mu manje od poučavanja tamburanja.

Porečki kotar:

Iz Kaštelira.*) „Tko blato miješa, sva je prilika, da će se i sam oblatiti“. Toga i: „Što mjesec haje, da pseto na njega laje“, držao sam se sve do sada. Na sve dosadanje napadaje, šutio sam, jer me nije boljelo, a ne boli me ni sada, nego žao bi mi bilo, da oni, koji me ne poznaju, stvore kakvu crnu sliku o meni. To me je samo ponukalo, da rečem svoju, da se čuje i drugo zvono.

Što se prvoga dopisa tiče, (N. Sl. br. 39.) ne ću da opširno govorim. Imam zato uzroka, a gg. čitatelji neka znaju, da je mnogo više laži nego istine.

U tri godine što sam u Kaštelira, nije mi *ni jedno* dijete pribjeglo u „Legu“, dapače obratno, iz „Lege“ došli su u hrv. školu, pa i ove godine. Jedan sam slučaj moram izuzeti.

Dijete polazilo „Legu“. Kad je otac umro, majka ga poslala u hrvatsku školu. Nakon nekoliko vremena udala se udovica majka za Talijana. Plakalo dijete, plakala majka, ali hoćeš ne ćeš — u „Legu“ natrag.

Ni brojevi ne odgovaraju istini. Nijesu za stotine veći, odnosno drugi za stotine manji, ali relativno velika je razlika. Treba uzeti u obzir, da „Lega“ ima zabavište. „Legu polaze djeca od 3—12 godina a našu od 6—12.

Učitelj se glede polaska malo kome ili bolje rečeno nikome ne tuži, već kad vidi, da mu dijete izostaje, uhvati priliku, pa opomene roditelje kako bolje zna i može.

Dopisnik: „Gdje leži uzrok tom biednom stanju škole, koja nam je porodila u prvih desetak godina 3 akademičara, 4 učitelja i više srednjoškolaca?! (Recimo *dva* srednjoškolca — bit će jasnije) Ti, koji si po svoj prilici pojeo svo znanje, ne bi znao odgovoriti? Ja bi, ali bi naše

*) Uvrščujemo radi nepristranosti ovaj dopis opažajuć, da nećemo dati više mjesta polemici u ovoj stvari. — Ured.

Nastavak u prilogu.

komedije (bolje rečeno tvoje) previše dosadile čitateljima. Odgovoriti će ti svaki seljak. Broji, koliki su izletili iz „Lege“.

Govoriš, da ne misliš predbacivati, ta prije se navaljivalo samo na učiteljicu, a sada je učitelj kriv? Tebi je jasno, a i meni je jasno.

Vrlo marljivi dopisk napisao je i u br. 41. ovog lista dopis, upotrebivši nevina slova za očite laži. Da laž bude veća po čeo je dopisnik lagati odmah u drugoj rečenici.

Čitaona u Kašteliru opstoji preko jedne godine. Dopisniče! Odbij od preko dvije godine, preko jednu, vidjet ćeš, da će ti ostati jedna cijela godina, a pogrješiti od dvije godine jednu, znači pogrješiti od dvije stotine jednu. U školi u takvim slučajevima, kažem, da je to velika pogreška, a kad bi dijete tvrdilo da nije, reko bih naprosto: Lažeš! Tako je kod nas, a kod vas...?

Osnutak Čitaone mu je maglovit. Da, maglovit, jer nije stavio svoga poklopca, jer se nije mogao rashvaliti po novinama, da je digao u Kašteliru Čitaonu. Treba da gospoda čitatelji znaju, da imade ovdje ljudi, koji nisu sa ničim zadovoljni, ako ne udare svoj pečat, sa kojima, kako su se sami izrazili, treba računati i to ne samo Kaštelirci, već i sami zastupnici ili čini mi se ministri! — Daj budite dobri veselite se nek je podigao Petar i Pavao, samo da jest nešto.

Ne može biti dopisa, a da se ne spominje knjižnica „Dobrile“. Kako je došlo, da je u Čitaoni otvorilo društvo „Dobrila“ svoju knjižnicu? Tako!

Društvo „Istra“ javilo jednoj privatnoj osobi (Čitaoni nikad ništa), da kani otvoriti u Kašteliru knjižnicu, a društvo „Dobrila“ izjavilo nakon nekoliko vremena za istu stvar direkte na Čitaonu. Čitaona priznavajući samo ime Hrvat, očekivala je i jednu i drugu. Kaštelirci čitaju, da štogod nauče, a ne da se dvoje na „klerikalce“ i „liberalce“. Društvo „Dobrila“ je knjižnicu otvorilo, a „Istra“ se uzvikala, da je ona bila prva i uztegla se. To je u kratko cijela povijest. Pak?

Tko je dakle uznesao ovu buru i oluju? Pokupite se da vas vidimo! — Djaci sa braćom i rodbinom — svih skupa 15—20. Samo ako nijesam kazao previše.

I ta vojska paradira u dopisima za narod? Od toga naroda izstupili su 4 iz Čitaone i to ne svojom voljom i uvjerenjem već po naputku djaka.

Zašto nije odbor akademičare primio u Čitaonu — ne znam, glasuje se tajno, predsjednik nema glasa. Nu, staneš li malo misliti, vidjet ćeš, da su baš djaci krivi svemu zlu u Kašteliru. Meni, gospodo, ne treba vjerovati, svaki će vam Kaštelirac isto kazati, osim one petnaeslorice; a što se pako tiče onoga, da predsjednik zove svoje odbornike „hlapcima“ i da oni moraju plesati kako on svira najlužnija je laž. Ovako drsku laž more da reče samo čovjek, koji nema srca, koji nema poštenja.

Rado bih znati, koji su li osobni razlozi, koji drže članove u Čitaoni. Nema ih, ali treba štogod napisati, da izadje više laži.

Na svojoj glavnoj skupštini pokazala je Čitaona svoju golotinju. Kakvu golotinju? Dakako da se u Kašteliru ne može razviti Čitaona, koja će imati sve svjetske novine i stranaka, jer u nju ne dolaze ljudi, koji nose naučare prije nego ih trebaju, ne dolaze ljudi, koji raspravljaju najzamršenija polit. pitanja, koji vode višu politiku, sa kojima se u kratko mora računati. Našoj je Čitaoni posve dosta, da imade jedan dnevnik, par tjednika i koji mjesečnik. Da je Čitaona bila pretplaćena neko vrijeme samo na jednu novinu, imamo da zahvalimo dobroj jednoj osobi, koja nam je prolazila više drugih novina. Nu, dopisnik se šuljao samo oko pošte, da vidi što dolazi na ime Čitaone.

Kad je jedan član odbora predložio na glavnoj skupštini, da se nabavi još koja novina, bilo mu je sa strane predsjedništva rečeno, da je to po pravilima stvar odbora. Dakako mora se po običaju izvrnuti da postane laž.

Djaci su bili obećali, da će držati redovita predavanja, zabave itd. Komu su to obećali? Ja doznajem iz dopisa, a mislim i cijeli odbor. Da bi naši djaci uspjeli u predavanjima, ne dvojim, akoprem bi se našlo puno ljudi, koji bi rekli: „Ja ga ne gren, prke su nevirniki; bi nas navadili kako ćemo Boga iz križa hitit“, al zabave i ples bi išlo puno teže. Vi krivi nijeste, ali bez zamjere znajte da Vas imade 30% nepjevača, koji nijeste nigda kušali usta otvorit. Znadete i za imena instrumenata u tamb. zboru, moguće i „pošklincat“ štogod mu brač I., ali da ćete vi 3—4 zajedno — nema govora. Ples je isto škakljiv, jer koji će udarati ako ne domaća glazba, a ona vama smrdi. To smo se više puta uvjerili, jer je bilo plesova svake vrsti i sorte, a nekoliko ih za „Družbu“. U ples, pa čak i u onoga za „Družbu“ dolazili i sami Talijani, a jesi li vidio studente? Njih dakako ni blizu. E onda kako su priredjivali prijašnjih godina? Bila su druga vremena. Nijesu bili samo današnji djaci, bilo ih je još drugih medju njima. Bilo je takvih, koji nijesu imali vaše fine prstiće, koji se nijesu bojali primiti bat u ruku, zabiti čavao, prepiliti dasku, koji se nijesu bojali, da vaša nespretnost zasiječe čim glavu itd.

Još ovu pa dosta akoprem imadem puno još u torbi. Predbacilo mi se, da zlo uzgajam mladiće. Uzgajam kako bolje znam, ali još nijesam nikoga uzgojio, da divljački napade na mirnoga, najvrlijega kašteliranskog Hrvata, koji je dvije godine probo ravio na universi u Kopru zbog hrvatstva; još nijesam nikoga uzgojio, da muzikantu, sa „trompeticom“ u ruci, koji je cijelu večer svirao za „Družbu“, razreže nos od vrha do dna.

Vrijeme je barem srebro, imam drugog posla — dopisniče — ostaj mi zdravo!

Ivan Depolo, učitelj.

Iz Funtane. Nakon velike borbe dobili smo bili nekako našu učiteljicu u osobi gdjicu Jelku Skrbec. Na našu žalost morala otići ovu godinu u Medulin. Sada dobili smo drugu učiteljicu u osobi Paule Hmelak. Ta učiteljica nije sposobna ni u hrvatskom ni talijanskom jeziku. Ali Talijanima je dobro došla. Protjerali su ju braća Slovenci iz Goriške, a naši ju Talijani prigrliše obje ručke. Ona se drži prava Slovenkinja, ali sudite, kad je išla na stan našem najgorem neprijatelju, t. j. hrvatožderu župniku g. Fragiaccomu, koji bi nas svih da može u kapljici vode zadavio. A ipak ga spomenuta učiteljica toliko hvali, da je on dobar i savjestan čovjek, a da Funtanjanci su puni zloće i zabiti ljudi. Čudno nam se čini, kako je mogla tako u kratko vrijeme spoznati naše odnošaje. Bude li gdjica učiteljica i nadalje tako s nama postupala, dati ćemo opet u javnost nešto iz njezine prošlosti što je počinila u Gorici.

Da smo to doživjeli moramo biti zahvalni našem zaslužnom g. nadzorniku Buncu, koji se za stvar tolko zauzeo samo riječima i ništa drugo. To mi prosti seljaci zovemo prah u oči, a niti smo se mogli boljemu nadati, jer smo to dobro vidjeli prigodom njegova nadziranja naše škole. On je kao naš narodni čovjek pohodio najprije našeg najboljeg „prijatelja“ župnika, kod kojeg je isto bio na hrani i tamo prespavao, bojeći se možda, da neće naći kod kojeg poštenog Hrvata prenoćišta. Na prve njegove riječi s našom bivšom gdjicom učiteljicom nismo mu toliko zamjerili, jer smo mislili, da je popio žmulj butiljinog vina kod svoga prijatelja. Izrazio se je pred nama gdjici. učiteljici, da mora biti veoma uljudna sa župnikom, a

to rekao je zato jer je znao da je ona vatrena Hrvatica. Hvala g. nadzorniče ako ste samo zato došli k nama u Funtanu.

Mi smo vas čekali kao visoku ličnost, ali vi se niste dostojali spoznati naše okolnosti i naše ljude. Čekali smo Vas i na odlasku da vas vidimo i čujemo vaš savjet, ali najednom razširio se glas, da ste otišli preko šume praćeni sa g. župnikom, a da niste ni najmanje prištedili puta, a jošte bili u pogibelji, da vas koje šiblje plane po nosu. Hvala gospodine, da i u napred tako s nama postupate.

Ali čini nam se da je Vama samo stalo do toga da se popuni izpražnjeno mjesto dočim biste više brige imali posvetiti školstvu porečkog kotara, a osobito za školu u Funtanama, za koju ste i sami kazali da imade krasnu budućnost.

Nadalje imali bismo se pritužiti i na nekoje naše ljude u Poreču, koji na isti način postupaju, naime, obećavaju nam da će se pobrinuti da nam stvar ne propadne i da će držati sastanak i podučiti nas kako da se vladamo pri rješavanju školskog pitanja u našem mjestu, ali do danas se taj sastanak nije održao. Mi smo prosti ljudi, seljaci, i držimo se poslovice: „Obećanje, ludom radovanje". — Funtanjanci.

Iz Novaki kod Motovuna nam javljaju, da se roditeljski sastanak nije obdržavao 15. t. mj. nego prošlu nedjelju 22. o. mj.

Koparski kotar:

Buzet, dne 17. listopada 1911. O pučkoj se je prosvjeti već mnogo čulo, mnogo se je o njoj pisalo, no rad njene važnosti ne će biti s gorega, ako se i opet sa par riječi na nju osvrnemo.

Tri su najvažnija sredstva za dizanje i širenje pučke prosvjete, a to jesu pučke knjižnice, tečajevi za nepismene i pučka predavanja.

Pučke su knjižnice za naše prilike najmanje praktične. Nemaju naime onog uspjeha, koji zahtjeva njihova svrha. Opstanak je njihov i napredak uvjetovan od predstojeće bar najelementarnije naobrazbe. No niti te nema u našem narodu u Istri. Jasno govori o tom ogromni postotak analfabeta, koji pada sav na naš račun. Osnutak knjižnica je moguć u krajevima, gdje je škola već dulji niz godina. Tih pak je veoma malo. Nalazimo ih jedino u Liburniji, a donekle i u slovenskom dielu Istre.'

Važnije, a ujedno i najteže sredstvo za širenje pučke prosvjete jesu analfabetski tečajevi. Teškim ih čine svakojake zapreke. U prvom je redu neshvaćanje njihove važnosti u samom narodu. Nemanja je zapreka i to, što imademo malo ljudi, koji bi mogli fungirati kao učitelji na tečajevima, a još veća neshvaćanje te nemar i nerad same inteligencije.

Gledajmo naša sela. U mnogim imademo ili učitelja ili svećenika ili oboje. Što se radi? Čast iznimkama, ali velika većina ništa. Mirno i lagodno traju dane, a pučka prosvjeta, uzgajanje naroda, deseta im je briga. No ne ide prigovor jedino učiteljima i svećenicima na selu. Isto, ako ne i još gore, ide uz ostalu inteligenciju i one u gradovima. Osim tih zapreka analfabetskim tečajevima, dolaze tehničke zapreke.

Najpraktičnija i najvažnija jesu pučka predavanja. Pučke su knjižnice samo za pismene, analfabetski tečajevi za nepismene, a pučka predavanja za sve. Njima treba posvetiti osobitu pažnju, jer ne samo da su važna i korisna već i potrebna. Ona odgajaju narod, daju mu moralnu snagu, upute i poticaj na bolje gospodarenje, a ne manje važno je to što jačaju narodnu svijest te povjerenje naroda u svoje prosvjetitelje i političke vodje.

Kod obdržavanja sastanka prijeo. ovogodišnjih izbora, čulo se je često govarati, da inteligencija dolazi medju rod jedino kad ga treba. Nije li to rak prigovor, a ujedno i jasno izraz potreba pučkih predavanja?

Istaknuh smo tri najglavnija fakt pučke prosvjete. No ne možemo da pohvalimo radom na tom polju. Prvi početak tog rada potekao je sa strane fer društva „Istra", u zadnje doba osobito o „Odbora za prosvjetu" u Pazinu. Imade uspjeha, no buduć da je rad više manje lokaliziran, a radne sile tek malobrojno to je uspjeh malen s obzirom na neuk i zapuštenost našeg naroda diljem čita Istre.

Rad treba povećati, okupiti sve sil Za to neka se po našim središtima ka Volosk0m, Kastvu, Buzetu, Puli, Podgra du i dr. osnuju odbori poput onog u Pazinu za prosvjetu. Članovi odbora neka budu svi učitelji i svećenici te ostala inteligencija u okolici i u središtu. Nek budu onako uski kao što je onaj u Pazinu, koji ima tek 15 članova a svi su iz Pazina.

Broj radnih sila kao i poticaj na surad nju bit će veći, rad sistematičan a uspjeh siguran. Buduć da već imademo duge noći najgoznije doba kad se naš težak mo okoristiti predavanjima, tečajevima i dr. neka se odmah osnuju odbori, da mogu čim prije započeti djelovati. Latimo se posla, odužimo se narodu. Trud će biti velik, a plaća zahvalnost naroda te zadovoljstvo, da smo učinili nešto dobra i korisna — M. K.

Razne primorske viesti.

Za ublaženje biede u Istri. U sjednici carevinskoga vieća od dne 24. o. mj. stavi je zast. M. Mandić sa drugovi dva prešna predloga za ublaženje biede u Istri nastale usljed tuče i suše. Predlozi se tiču mjestnih občina Dolina i Roč.

Istodobno požurio je kod ministarstva nutarnjih posala riešitbu molbe i prešnih predloga za one občine, koje su nastradale usljed tuče i suše i za koje je već mjeseca julija stavio prešne predloge.

Vjenčanje u carskoj obitelji. U subotu obavljeno je svečanim načinom u Kaštelu kneginje od Parme, u Švarcenau, nedaleko Beča, vienčanje nadvojvode Karla Frana Josipa sa princesom Zitom od Parme. Svečanom činu, što ga je obavio posebni odaslanik sv. Otca, prisustvovao je car i kralj Fran Josip I. sa većinom članova carske kuće, te mnogobrojni visoki gostovi. Mladi nadvojvoda je stariji sin pokojnog nadvojvode Ota te ibi imao jednom zasjesti na austrijsko priestolje kao nasljednik sadašnjeg priestolonasljednika nadvojvoda Frana Ferdinanda, svoga strica.

Mladencima stiglo je možtvo dragocienih darova i brzojavnih čestitaka od vladajućih kuća, visokih dostojanstvenika domaćih i tudjih.

† **Karlo Purić.** Polovicom ovog mjeseca preminuo je nakon duge bolesti u Repentaboru bogoslov IV. godine tršćansko-koparske biskupije Karlo Purić u naručju svojih milih. Pokojnika opisuju kao vrlo triezna i radina mladića, koji bi bio da mu je Svevišnji produljio život, na čast crkvi i na korist svomu narodu. Kod njegova pogreba sakupilo se mnogo svećeniku i prijatelja, najpače bogoslovi goričkog sjemeništa. — Blagom i čestitom mladiću bila lahka domaća gruda!

Položili odvjetnički ispit. Prosloga čedna položili su odvjetnički izpit na c. k. prizivnom sudu u Trstu vrlo dobrim uspjehom kandidati odvjetništva gg. Dr. Josip Blandić i Dr. Josip Ferfolja. Čestitamo!

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

lilijansko-mliečnim sapunom

(Steckenpferd-Lilienmilch-seife)

(Marka konj na palici)

od Bergmana & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja pernjača 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10·—, K 12·—, K 15·— i K 18·—; 2 metra duga 140 cm. široka K 13·—, K 15·—, K 18·—, i K 21·—; jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3·—, K 3·50, i K 4·—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 4·50 i 5·50.

Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27·—, boje K 33·—. — Razašilje franko pouzećem od K 10·— naprieđ. Zamjenu i vraćeno priznaje ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933

pošta PILSEN, Češka.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ∴ prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. ∴ ∴ ∴ ∴

Sa tavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam. ∴ ∴

Cijena 1 bočici 50 filira, 12 bočica stoji 5 kruna, 24 bočice stoje 10 K franko pošta. ∴

Dobivaju se samo u ljekarni :: K sv. Petru ::

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

Prodaje se

krasno i umjetno izradjena slika koja predstavlja Isusa uz jeftinu cienu. Slika je na uvid u tiskari Laginja i dr., gdje se doznaje i za cienu.

M. U.

Dr. Dragutin Ciotti

lječnik bolestničke blagajne civilnih radnika c. i kr. ratne mornarice ordinira od 12—1. Via Epulo 30.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Čitajte i čudite se! Nečuveno!

600 komada samo K 3·80.

Krasna pozlać. Ankerura s lancem, točna, 3 god. jamstvo, 1 mod. svil. kravata za gospodu, 3 kom. fin. žepna rubca, 1 liepi prsten za gospodu sa imit. drogim kamen., 1 cigaruša Bernstein, 1 br. š (novost), 1 liepo žepno ogledalo, 1 kožnata kesica, 1 periš, 1 par puceta za manšete, 3 pucela double sa patent. zaklopcem, 1 eleg. album razgledn. najljepši vidici svieta, 5 šalj. predmeta, veliko veselje za mlado i staro, 1 vrlo prakt. ljubavni listar za gospodu i gospodje, 20 dopis. predmeta i još prieko 500 predmeta potrebit. u kući Sve skupa s urom koja samo toliko vriedi, stoji samo K 3·80. Pošilja pouzećem središnja izvozna kuća

F. WINDISCH, Kraków br. 6,54.

Ako se ne dopadne, vraća se novac.

Jeftino česko PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 9·00, bolje K 12·—

biele pahuljice čihane, 18·— „ „ 24·—

kao snieg biele pahuljice čihane . . . „ 30·— „ „ 36·—

Razašilje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259

pošta PILSEN, Češka.

Obljubljeni koledar

Danica za 1912.

dobiva se u tiskari

Laginja i drug, Pula.

Cijena 40 para.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućtva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme rasprodati svu zalihu pokućtva, prenesli smo naše skladište pokućtva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljajuć to vrlo post. občinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosadanjoj susretljivosti obećavajuć poslužiti post. občinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cienama. ∴

TVRDKA **L. STEFFANUTTI.**

Seljački posjed u občini Lovran,

srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Pošćića u Voloskom.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Laginja i drug. u Puli**

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Bogati izbor

gotovih odiela, ogrtača, paletots za gospodu i djecu.

NOVOST

Konfekcija za gospodje

englezki zajamčeni nepromočivi ogrtači

Krojačnica I. reda

Ignazio Steiner

GORICA **PULA** TRST

PIAZZA FORO

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA

:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U PAZINU U KNJIŽARI IVANA NOVAKA.

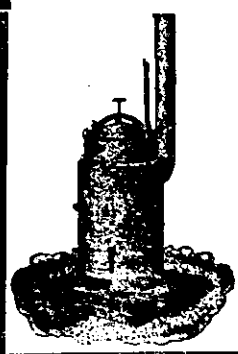

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike! Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga **Alfa Separator**, Beč XII, 3.

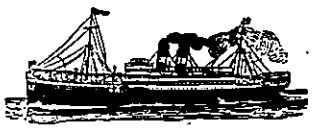

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: **Alice . . . 4. novembra** Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*), parob.: **Atlanta 2. novembra** Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za sredinju Istru **I. Novak** u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Molino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Najbolji češki izvor!

S. Benisch

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bieli fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienilel badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka. **Zakonom zaštićen.**

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih **balzama** sa zavaravajućom markom progoni se kaznено po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, presobolje, bolesti pluć, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekline, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Anglu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

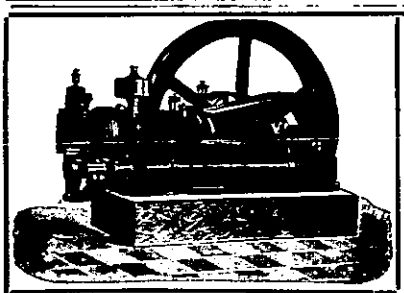

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, žestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja: ::

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

:: na plin d. d. ::

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobiva u se potpune opreme za tehnička i industrijalna poduzeća

Cijenike i zahtjeve bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Marka Zvezda

THOMASOVO BRAŠNO

Pošto se u zadnje vrieme često nude na prodaju troske nikakve vriednosti za Thomasovo brašno, kod kupovnine treba pazili na brašno od Thomasove troske, na olovo i napis na vreći.

THOMASOVO BRAŠNO, marka Zviezda,

prodaje se uz jamstvo od naših zastupnika

HERMAN TURECK & Co. — TRST, via Sanità br. 8.

Ponude sa izvornim cienama dobiju se odmah na zahtjev.

DRUŠTVO PROIZVODNJA THOMASOVIH FOSFATA.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. julija do 30. oktobra 1911.

Pruga: Punat-Krk-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5 —	odl.	PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	„	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	„	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	„	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	„	dol.	2.—
8.45	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Subotu Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Petak Subotu
prije podne				po podne
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5·—	odl.	„	odl.	4.50
8.45	dol.	Rijeka	dol.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt. Subotu
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Baška i natrag.

Svake nedelje	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svake nedelje
prije podne				po podne
7.35	odl.	VRIEKA	dol	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6 45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6 20
8·45	odl.	„	dol.	6.10
12.—	dol.	BAŠKANOVA	odl.	2.50

Brza pruga: Rab-Lošinjmali.

Svakog četvrtka tamo i natrag.

4.45 pr. p. odl. RAB . . . . . dol. 7.30 na večer
8.15 „ „ dol. LOŠINJMALI . . . . odl. 4.— po pod.

U Malom Lošinju priključak na parobrode brze Pruge Trst-Kotor. (S/S „Baron Gautsch" i „Prinz Hohenlohe".)

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i natrag.

Svaki poned	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki poned.
prije podne				po podne
7.35	odl.	VRIEKA	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	„	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	„	dol.	8 10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.30

Uvjetno pristajanje u Malom Lošinju, luka sv. Martin.

Pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Krk-Baška-Rab i natrag.

Svake srijede	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svakog petka
prije podne				po podne
10.30	odl.	VRIEKA	dol.	7.20
11.05	dol.	Opatija	odl.	6.45
11.15	odl.	„	dol.	6.35
11.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
11.40	odl.	„	dol.	6.10
po podne				
2.—	dol.	Krk	odl.	3.50
2.10	odl.	„	dol.	3 40
3.30	dol.	Baška	odl.	2.20
3.35	odl.	„	dol.	2 15
5.25	dol.	RAB	odl.	12.25

Uvjetno pristajanje u Puntu i Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda	Subota
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	10.30	odl.	VRIJEKA	dol.	5.—	4.15
8.10	11 05	dol.	Opatija	odl.	4.25	3.40
8.20	11.15	odl.	„	dol.	4.15	3 30
9.40	12.35	dol.	Bell	odl.	2.55	2.10
9.50	12.45	odl.	„	dol.	2.45	2.—
10.40	1.35	dol.	Mrag	odl.	1.55	1.10
10.50	1.45	odl.	„	dol.	1.45	1.—
11.20	2.20	dol.	Krk	odl.	1.15	12.20
11.30	2.25	odl.	„	dol.	12 55	12.10
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	—
1.20	—	odl.	„	dol.	11.15	—
2.20	4.20	dol.	Rab	odl.	9 25	—
3 40	4.45	odl.	„	dol.	9.15	—
4 05	5.10	dol.	Lun	odl.	8.50	—
4.10	5.20	odl.	„	dol.	8.40	—
5.20	6.30	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	9 20
5 30	6.40	odl.	„	dol.	7.05	9 10
5.40	6.50	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	9.—
5.50	7.—	odl.	„	dol.	6.45	8.45
6.40	7.40	dol.	NEREZINE	odl.	6.—	8 —

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i Loparu.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Broj 44. Pula, u četvrtak dne 2. novembra 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se nasloviju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Maholja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Iz carevinskog vieća.

U Beču dne 29. oktobra 1911.

Ovaj čedan donio nam je doduše nekoja iznenadjenja, ali je još više doprinesao k razbistrenju položaja. Kazali smo da će se barun Gautsch morati da odluči za preustrojstvo svoje vlade, jer da se sa izključivo njemačkim ili pretežno njemačkim ministarstvom neda više u Austriji vladati. Dogodjaji ovog čedna daju nam pravo. Ministar predsjednik barun Gautsch je hotio povući u vladinu većinu i zastupnike českoga naroda obečav im dva mjesta u ministarskom vieću i nekoja viša činovnička mjesta. U vladinoj većini bili bi po njegovu Poljaci, sav njemački narodni savez*, valjda njem. kršćanski socijali, češki jedinstveni klub te jošte valjda koja manja stranka. Medjutim Niemci prikrižiše račune. Oni izjaviše naime, da nemogu pristati na to, da se daje Česima onolika (!?) odšteta ili nagrada za njihov ulaz u vladinu većinu. I tako se razbila prva osnova baruna Gautscha. Uslied toga nastala je u parlamentu velika neizviestnost i napetost. Svatko se je pitao: što sadu? hoće li vlada odstupiti ili zastupnike doma poslati? Reč bi da se neće posve dogoditi ni jedno ni drugo. U tu neizviestnost unesla je nešto svietla

Proračunska rasprava.

Kada se je doznalo, da su Niemci odbili ruku pomirnicu i da će u proračunskoj razpravi prvi uzeti rieč prvak českoga naroda, zastupnik Dr. Kramař, sletilo se je oko njega sve, što bijaše u saborskoj dvorani. Sve ga je slušalo pazljivo i pobožno znajuć od kolike su važnosti rieči tako odlična parlamentarca u onako ozbiljnom trenutku.

Dr. Kramař bavi se u početku sadašnjom parlamentarnom i ministarskom krizom uz često prekidanje Niemaca. Česi hoće da pristupe u radnu većinu. Radi se o tome, da pučki parlamenat postane sposoban djelovati. Prva vlada i većina ogriešiše se o mnogo toga. Bio je zavladao sustav „trovanja bunara", širenjem lažnih viesti. Njegove se posljedice još osjećaju. Nema jednog českog narodnog prava, koje nije povriedjeno. Mi hoćemo da se prestane s nama gospodovati i mi hoćemo da učestvujemo u upravi zemlje, da budemo uvaženi. Premda svaki demokrata mora želiti demokratski parlamenat, za sada se na nj ne može pomisliti. Valja ustaliti političke odnošaje, da njihovo uredjenje ne bude poslie koji mjesec porušeno od kojeg subbenog prislušnika ili savjetnika. Stranke se ovom uredjaju moraju prilagoditi. Parlamenat i vlada moraju uvidjeti da drugčije sad ne ide. Činovničtvo se neće ruinirati ako dva češka činovnika postanu ministrima. Češko činovničtvo je i onako pretrpilo mnogo zapostavljanja. Pri zadnjim imenovanjima bilo ih je na stotine preterirano. Žali, što u današnjoj situaciji, kad se radi o miru, mora iznositi ove činjenice. Austrijski problem se bez pravice ne može riešiti.

Govor ministra predsjednika.

Barun Gautsch dao je dan prije, nego li je izrekao svoj veliki govor kazao, da namjerava vladati samo sa većinom, u kojoj bi bili Niemci, Česi i poljaci. Tom je prilikom izjavio da sutrašnjeg dana mora pasti odluka.

U kući se je očekivalo izjavu vlade i radi toga se okupilo oko ministarskih stolica množtvo zastupnika. Čim je predsjednik javio, da kani govoriti ministar predsjednik, sve utihnu kano u crkvi.

Barun *Gautsch* naglasuje, da uzima rieč za veoma ozbiljnog političkog položaja. Kratko zasjedanje prošlog srpnja bijaše izazvalo nade u bolju budućnost. Došli su dogodjaji 17. septembra i sa žalošću mora se konstatovati, da je pitanje skupoće izrabilo u političke svrhe. To je tek onda shvatljivo, ako se uvaži, da ima stranaka, koje hoće da skokom postignu viši položaj nego ga imadu sada.

Osim ovih nevolja ima i drugih. Ako država hoće ostati država, ako vlada ne će da odustane od svojih dužnosti, onda ne smije dalje trpiti neke pojave. Medju činovničtvom se širi pogibeljan pokret; ono poboljšanje svog položaja ne traži molbama, nego se prieti, i pri tom došlo je do takve visine, prema kojoj je svaka strpljivost pogibeljna. Postavljaju se termini, priete se dogodjajima kao što je bio železnički štrajk u Engleskoj. To je zločin Kako će se razvijati čitava naša trgovina, (Prekidanje.) naš promet i industrija, ako bude stajala sred ovih termina i pogibelji. Nu ima još većih poteškoća, koje su još veće, a položene su u ovoj kući. Ove poteškoće nastale u tom, da su veoma maleni izgledi, da će se na rješavanje prešnih poslova moći preći 5. studenoga. Shvatljivo je, ako vlada traži sredstava da stvori većinu, koja će ove poslove biti u stanju riešiti. Shvatljivo je pak, da se vlada pri tom nije obratila onoj gospodi koja ovdje uvjek prekidaju. (Buka kod socijalista), nego predstavnicima velikih stranaka, koje su po načelima blizu vladi.

Parlamenat je pozvan, da izpuni svoju zadaću, ako hoće, da ostane parlamentom. Vlada je sretna, što u svojim odnošajima i nastojanjima nailazi na prijateljstvo velikog kluba kao što je poljski, koji se uvjek pokazivno spremnim, da podupre akciju za sporazum, koji će omogućiti izpunjenje velikih državnih zadaća.

Sliedeći austrijski program obratio se još drugoj stranci, a to su Česi, jer ne bi odgovaralo tom programu, kad bi se isključili predstavnici gospodarsko jakoga, kulturno visoko razvijenoga ovog naroda. (Odobravanje). Naprotiv oni moraju, da na javnim mjestima dobiju pozicije, koje su sve vrieme visoko držali. Žaliti je, što su pregovori ometani viestima i glasinama, koje niesu istinite. Konstatira, da se je vlada obratila predstavnicima českog naroda. Istini za volju mora izjaviti, da se oni nisu vladi naguravali. Vlada je lojalno posredovala kod velikih grupa.

Vlada ne može stati na stanovištu, da se nekoji iz ovih sjednica izključe obzirom na njihove finalitete (Odobravanje kod Čeha). Izključenje se može ili mora obaviti obzirom na neke stanovite političke pravce, koji u ovoj kući mogu biti zastupani (zast. Rössel: Oštrina nije pomogla i ne će pomoći. — Barun Gautsch prema zastupniku Rösselu: Jeste li svršili, ili izvolite dalje govoriti.). Žali što odnošaji u strankama nisu povoljni, no to razvoj budućnosti ne može promjeniti. Jaki parlamentarizam u austrijskom smislu jest, ako u njem svi narodi složno suradjuju, inače parlamentarizam ne može uspievati. Kušaju se provadjati neki uplivi; već ovi pregovori morali bi poučiti, da svi oni, koji hoće red u kući, moraju raditi složno i da se ne smiju teroriziratí od onih, kojima je uloga, da prekidaju svaki govor ministara. Izgledi našeg parlamentarizma nisu ružičasti, i mnogim se još nepovoljnim pojavama ne će moći izbjeći. Nu to ne će moći zadržati iskrene prijatelje parlamentarizma. Za to on ne može prešutjeti rieči nade. U vremenu sve je prelazno; nu doći će dan, kad će se ipak izpuniti nade, koje se postavljahu u novi parlamenat. Tom nadom zaključuje svoj govor.

Govor predsjednika poljskog kluba.

U razpravu o proračunu posegnuo je i načelnik poljskog kluba bivši ministar financija vitez Bilinski. Bez njega nebi bila ova razprava podpuna jer je on najviše izmedju stranaka mešetario radi sastava vladine većine.

Bilinski reče, da ako se hoće parlamentarizam uzdržati, to se može uz predhodni savez i sporazum stranaka. U tom savezu imali bi biti najprije Niemci, koji su uz povjest i državno zdanje najviše vezani i koji se izticu svojom velikom kulturom; onda Česi, koji ništa manje zasluga za razvitak države imaju i koji su takodjer veliki i kulturni narod, i konačno Poljaci.

Ako se ova tri velika naroda slože, onda moraju biti na čistom, koja će prava zahtjevati u razmjeru sa dužnostima koje preuzimlju. Ako se dva naroda osobito ne vole, prirodno je, da ne će ni njihovi predstavnici pasti jedni drugima u naručaj. Za to je za ovakov sporazum u prvom redu nuždno, da bude medju narodima mir, osobito da jednom dodje do sporazuma česko-njemačkog. Treba im omogućiti, da mirno medjusobno žive, i da se razvijaju. Ako u tom pogledu Česi ili Niemci trebaju posredovanja Poljaka, spremni su im pomoći.

Na koncu pita, što će od ovog kaosa postati? Hoće li se kuća razpustiti, zasjedanje odgoditi, ili će paragraf 14. vladati? Zašto ne bi češki ministri ušli u kabinet? Njemački narodni savez je izjavio, da je spreman nastaviti pregovor, ma da je češke predloge odbio.

U ime njemačkog narodnog saveza govorio je i prvak te stranke Dr. Steinweder, koji je nastojao pobiti Dr. Kramaša, što mu nije za rukom pošlo.

Položaj je dakle danas u Beču takav, da se obćenito očekuje, da će bar. Gautsch poduzeti nešto odlučnoga pa puklo kud puklo.

Jedinstvena misao.

Klub naših zastupnika na svom sastanku u Divači 4. septembra o. g. zaključio je medju ostalim i ovo:

„Stogodišnjica rodjenja blagopokojnog biskupa Dobrile imade se proslaviti u cijeloj Istri, *jedinstveno*, kao obće narodna spomen-slava, te se u svrhu priredbe te proslave imenovao odbor od 4 lica, koji ima o tom i s drugimi raspravljati".

Rieč jedinstveno, podcrtavamo, jer je izvrsno izabrana, a u sebi krije čitav jedan veliki program, koji ćemo malko pobliže promotriti i rasvjetliti.

Mnogim našim narodnim neuspjesima krivo je to, što nemamo jedinstvene misli. Nedavno je n. pr. dobar poznavalac istarskih prilika rekao: „Ločani nemaju srca za kopnenu Istru". Nije ni čudo, jer oni živu u posve drugim prilikama, a nikada nije bilo velike misli, koja bi jedne i druge vezala. Oduševljen rodoljub pučanin iz zapadne Istre dokazivao je nekom zgodom, da su „Čići" drugi narod nego oni tamo na zapadnoj obali.

Poznato je, da naši ljudi izpod Učke zove „Prigorcima" ljude iz tako zvane „Liburnije". Prigorci pak smatraju Istranima samo one ispod Učke, dakle ljude u srednjoj Istri. Poznate su one narodne rugalice u Primorju:

„Istrijani gredu,
Črnu vunu predu,
Na batice motaju,
Žene im se špotaju."

Ili ona: „Istrijani, ca ste prišli; ca ste prinesli? Malo piščota, malo jajota, malo metlic za v..... oprat?"

Dapače i naši školovani ljudi rado se ponose imenom „Liburnjani". Napeti odnošaji izmedju „grajana" i vanšćaka" još nijesu prestali. Još u narodu živu imena Dolenjac, Vlah, Bezjak, Benečan, Ćić, Brkin, Šavrin, Bodul itd., a u nekim krajevima opire se naš narod još i danas imenu Hrvat: biti će prije slavo, slovinac, ilirac, naš i koješta drugo, ali Hrvat ni pod koju cienu.!

Kako svega našega naroda, koji živi u Istri, nikada nije obuhvatila jedna jedinstvena misao, nije ni čudo, što osobni i lokalni interesi igraju vanredno važnu ulogu u našem narodnom životu. Tako se dogadja, da se „gradjani" smatraju Talijanima, premda su po krvi i jeziku naši, ali ne će da budu isto, što i „kampanjoli." Čitava sela, dapače i čitave općine odreču se narodne misli i dadu se u ruke narodnih protivnika, jer su nosioci narodne misli u onom kraju pojedincima nepoćudni ljudi.

Jedinstvenu je misao prvi donio biskup Dobrila. On bi sa svojom vanredno plemenitom pojavom bio okupio oko sebe i svoje misli sav naš narod, kad bi dulje bio živio, premda mu je rad bio vanredno težak, budući da nam je narod u ono doba čamio u bijedi, ropstvu i neznanju. Veliki je biskup umr'o, ali njegova misao još živi: nosili su je i nose Mandić, Spinčić, i Laginja i mnogi drugi više ili manje poznati rodoljubi. Mandić je kao glavni suradnik „Naše Sloge" pravi učitelj našega naroda, Spinčić je svojim krasnim i zanosnim govorima oko sebe okupio velik dio naroda, a koliko je Laginja u narodu obljubljen, znade svaki, koji je iole došao u doticaj s narodom u srednjoj, južnoj i zapadnoj Istri. Ova trojica uza sav svoj požrtvovni rad nijesu nikada okupili svega našega naroda u Istri, a pogotovo nije ga okupio sam jedan pojedinac, što bi na početku našega preporoda bilo potrebito.

Danas imademo, hvala Bogu, širom Istre rodoljuba koji su nosioci Dobrilove jedinstvene misli. Svaki je od njih okupio više ili manje naroda, a sad bi trebalo da se svi slože i tako okupe sav narod.

Premda imademo toliko nosilaca naše jedinstvene narodne misli, ipak je narod ne pozna, jer nije dovoljno jasna i nije našla valjanoga tumača, koji bi je bio znao popularizirati. U godini našega jubileja neka se slože svi ti veliki i mali nosioci te jedinstvene Dobriline misli, da je narodu dolično protumače i do najzadnje naše kolibice prošire, neka nas tješi, diže i napunja voljom na rad i uz trajnost.

Koja je to misao, koju nam je prvi donio i namr'o Dobrila? **Narodna prosvjeta!** Za nju je on živio, o njoj neprestano razmišljavao, za nju je požrtvovno radio i dao sve svoje duševno bogatstvo. Novčić je po novčić štedio i sve dao za prosvjetu svoga miloga naroda.

Pozdravljamo zaključak naših zastupnika, koji su onako sjajno našli riječ, koja najljepše označuje potrebe našega naroda. Svi, koji u sebi osjećamo Dobrilovu misao, radit ćemo s njima, da ta misao obuhvati Bodule, Liburnjane, Vlahe, Ćiće, Bezjake, Prigorce, Dolenjce, Kastavce, Lovrance, Barbance, Tinjance, „grajane", „vanšćake", „kampanjole", „vlastelu", „kopače" itd. Da radit ćemo, jer čemu nam i najljepša riječ i najveća misao, ako je nije smo kadri pretvoriti u čin!

Umr'o je Dobrila, umrijet će Spinčić, Mandić i Laginja, umrijet će i svi oni rodoljubi širom Istre, ali ostat će njihove misli i njihov požrtvovni rad. Nastojmo, da od svih velikih i plemenitih misli bar jedna obuhvati cio naš narod tako, da će ga kroz sva buduća pokoljenja na okupu držati, pa makar kakve oluje došle, makar nas sve zemaljske sile htjele razdvojiti, rastrojiti i rascelveriti. To neka bude ona misao, za koju je bez sumnje najveći Hrvat iz Istre živio i radio — misao prosvjete.

Nemojmo dozvoliti, da stogodišnjica rođenja Dobrile bude samo proslava, koja može biti velika, lijepa, i veličanstvena, ali ipak samo prolazna, nego stvorimo nešto trajna za buduća pokoljenja. Godina 1912. neka bude godina našega jubileja, neka bude godina prosvjete!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Zaslužno promaknuće. Njegova Preuzvišenost g. Julij pl. Ripper Viceadmiral, lučki i tvrdjavski zapovjednik u Puli imenovan je Admiralom.

Njeg. Preuz. Julij pl. Ripper služi aktivo u ratnoj mornarici od g. 1861., te se je evo popeo do najviše časti, koja može pomorskog častnika dopasti. Ovaj željezni stari mornar i danas neumorno radi za napredak mornarice i korist otačbine i daje mladjima uzoran primjer, marljivog i razumnog vršenja dužnosti.

On je u više prigoda dokazao, da posjeduje sva svojstva dobrog mornara i vriednog vojnika. Njeg. Preuzvišenost časti zaslužne i radišne ljude, voli i cieni naše primorsku momčad, koja stoji ponosom vezana riečim bezsmrtnog Tegetthoffa.

Naši mladji ljudi mnogo bi dobra učinili sebi i domovini, kad bi se brojnije posvećivali častničkoj službi u ratnoj mornarici, mjesto da prepunjaju sveučilišta. Na moru su se naši najstariji djedovi opoštenili, na moru su si spleli vience slave i pobjede.

Bila bi dika i ponos vidjeti vodjom oko sebe zdravu našu momčad i inteligentno naše častničtvo.

Ljubim iskreno mornaricu, jer ona ima da brani što je naše, jer je ona neprocijenjivi biser Habsburgške krune, jer ona do najdaljih krajeva svijeta nosi ime naše mile domovine.

Samnom se pridružuje veliki broj rodoljuba i upravljamo Nj. Preuzvišenosti g. Admiralu smjerne i tople čestitke uz želju, da još mnogo godina odgaja junake, koji će našoj državi sačuvati ovo naše milo i slavno more u dobrobit otačbine.

Rodoljub.

Naši Talijani za cielokupnost Austrije. U listu glasovitog izumitelja „osar tutto" dra Bartoli-a „L'idea italiana" u Rovinju, neki Dr. Veritas vrlo je zabrinut za cielokupnost Austrije. Rek bi, po tom pisanju, da su naši Talijani napustili svoje težnje i uzdisaje za materom zemljom i odcijepljenje julskih pokrajina (regioni irredente) od Austrije a pripojenje k Italiji. Toj zabrinutosti dala je povod onomadna sveprav'aška skupština u Zagrebu. Taj dr. Veritas naime se snebiva, da je na toj skupštini bila zastupana i Istra i da je u vrhovno vieće stranke bio izabran za Istru dr. M. Laginja. Čudi se nadalje kako se mogu brojiti u zemlje velike Hrvatske Dalmacija i Istra, koje nemaju nikakvog posla s Hrvatskom, koja je jedan dio jedne strane države. Izrugava se napokon tim sanjarijama o budućoj velikoj Hrvatskoj, jer da je Istra talijanska zemlja, u kojoj su jedini gospodari Talijani, te da san velike Hrvatske moći će se obistiniti samo na pepelu talijanske kulture. Pita na koncu taj diplomirani Veritas (čitaj: diplomirani lažac) „što bi rekli Slaveni, koji na svakom koraku nas denunciraju kao pogibelj. ne neprijatelje Austrije itd. itd., kad bismo mi Talijani činili to isto i kad bismo s našim izaslanicima sudjelovali u ravnateljstvu i odboru društava i političkih stranaka u talijanskom kraljevstvu, koje je po državnom pravu prema Austriji strana država kao i Hrvatska?

Kad Talijan hoće da izvrne istinu i prikrije očitu laž, tad se ne srami prikazati se i injorantnim. Takav se prikazuje gornjim redcima spomenuti samozvani dott. Veritas samo da prikrije laž i svoju zlobu; zato bi bilo suvišno od nas dokazivati mu, da Hrvati nisu imali nikad težnja izaći izvan sklope ove monarkije, a da jedino želilo *svoje sjedinjenje* pod svojim zakonitim vladarom iz slavno vladajuće Habsburgške kuće. Hrvatska isto kao i Istra i Dalmacija, dielovi su države *našega* cara i kralja, a ne dielovi države talijanskog kralja kako bi to austrijski Talijani htjeli i za čime požudno teže i rade. Na upit samozvanog „Veritasa" što bismo mi rekli kad bi Talijani bili članovi uprave i ravnateljstva stranaka i društava u kraljevini Italiji, odgovaramo jasno i bistro: *ništa!* O tome ni vodimo nit ćemo vodit računa; to bi morao biti posao austrijskih oblasti, jer nama je sasvim indiferentno, da li je koji austrijski podanik kao n. pr. Dr. Ritzi, talijanski komendatur, kao što se ne brigamo u kakvom odnošaju stoji Lega nazionale sa iredentskim društvom „Dante Alighieri" iz Italije, i koliko novaca daje ovo društvo austrijskim Talijanima za njihove političke svrhe i težnje. Isto tako mi nismo nikada naše Talijane pitali računa o njihovom djelovanju sa političarima svake dlake u kraljevini Italiji i propagandi za kraljevinu Italiju u našim stranama na političkom i crkvenom polju, a što sve dolazi iz Italije. Za sve to nas nije briga; mi se brinemo samo da očuvamo i pridobijemo što je naše i branimo da nam pohlepa talijanska štogod našega ne otme.

Šaljiva večer. U nedjelju 5. o. mj. priredjuju češki kovinarski radnici u velikoj dvorani „Nar. Doma" šaljivu večer u korist svoje društvene knjižnice, kako se vidi iz razporeda, koji je veoma biran i obilan, biti će zabava veoma vesela. Početak je točno u 7½ s. na večer. Ulazne ciene: za pojedinca 80 para; obitelj K 2. Poslije programa ples.

Krčki kotar:

Vrbnik koncem oktobra. Ovih dana razaslalo je naše društvo za poljepšanje mjesta tiskana pravila na domorodke i domorodce van Vrbnika uz ovaj poziv:

„Čestiti Domorodci i Domorotke!

Što je lijepo svakome je milo, a još milije kad to može nazvati svojim.

Vrbnik nam mio, jer u njemu ugledasmo svjetlo; mio nam, jer su njime vezane uspomene našega djetinstva; mio nam jer u njemu počivaju ili još žive oni, koji su se za nas skrbili, za nas živjeli, mio nam, jer je naš.

Tko je takav, da ne želi, što je naše, da ne bude ljepše? Tko ne želi, da se vrbnička krasna prem kamenita okolica ne zašumi? Tko ne želi, da u našem opjevanom Vrbniku ne bude više čistoće te da nam po tom bude ljepši i tim miliji? Oko svega navedena nastojat će novo ustanovljeno društvo za poljepšanje mjesta Vrbnika, čigova pravila oslobodjujemo dostavit se Vašem Gospodstvu. Nu da to bude, treba odbor moralne i materijalne pomoći, pa Vas eto za oboje najljepše molimo. — Odbor."

Samo društvo počelo je raditi već u toliko, što odbor obdržava marljivo sjednice i stvorio više zaključaka i zamolilo občinsko glavarstvo za provedbu istih. Nu na tu molbu a dapače niti na požurnicu, sl. glavarstvo občine do sada se nije obazrielo, ne pronašav vriednim ni da odgovore.

To je vrlo žalostna činjenica, da društvo ne nalazi ondje podpore i susretljivosti gdje je baš nemarnost ili nebriga prouzročila osnovanje društva da bude poticalom tamo, kojih bi prva dužnost imala biti, da se ne nadje još koji Šantić te onako liepo opiše Vrbnik. Nadamo se, da će se „oci domovine" na našoj občini prenuti iz sna i probuditi na živi rad.

Koparski kotar:

Iz Vrha kod Buzeta. Dozvolite mi g. urednice, da i ja uvrstim u Vaš cienjeni list „Naša Sloga" par redaka, te da u kratko prikažem talijansku kulturu ovdje na Vrhu.

Bilo je to 8. septembra, na dan male Gospe, kad se sakupila četa ovdješnjih poturica (talijana). Čim se crna noćca ulvatila, odmah su počeli ti muškardini pjevuckati po selu talijansko-skandalozne pjesme. Polagano se to pjevanje pretvorilo u veliko rečanje i deranje. Oko jedanaeste ure prije pol noći sakupile su se te noćne sove pred stanom župnika; bilo je šta čuti.

Čulo se tu takvo urlikanje, revenje i psovanje, da se nebo i zemlja trese. To je revenje trajalo do preko jedne ure po ponoći. Na posljetku činilo se tim arlekinima, da je to deranje preblago postupanje, pa su počeli kamenjem navaljivati na župi stan. Kako se glasa, bio je ovima vodjom onaj, koji moći bob.

Po svoj prilici je došlo to do ušiju njihovoj braći (prodancima) u Pulu. Ti su dakako rodom iz Vrha, pa budući su svoja imanja tu profućkali: morali su zatražit zaslužbu u Puli kod općinskog glavarstva. Tu služ'uju kao općinski redari (policaji), i kao tramvajski kondukteri.

Misleći ovi, da ovdješnji revači ne vrše svoju zadaću, kako moraju došli su sami amo na Vrh, da im pokažu, kako imaju rušiti noćni mir. Ovi su dakako dobro u to upućeni, jer žive u Puli.

Već prvog dana, kad su amo stigli, su šetajući po selu izvadjali takve melodije, da ti je bilo uši čepiti. Nije bio to glas ljudskih grla, već urlikanje divlje zvjeradi. Da se druge večeri malko pozabave, priredili su si malen koncerat u krčmi novodošlog gostioničara Josipa Haće. Bilo je tuj kakvih petnaest vrlih plesača, no na njihovu veliku žalost nijesu imali nego jednu plesačicu, a to je vrla gospodja tranvajskog kondukt ra i još dvije djevojke.

Desilo se, da su dva naša mladića išli kupiti cigarete u trafiku Josipa Haće. Čim su ti čuci naše mladiće opazili, odmah su počeli vikati: *„Fora con quei, che non sono in nostra societa della „Lega Nazionale"!*

Oko ponoći su ti revači otpratili svog svirača (krčmarevog sina iz Sv. Donata). Iza toga je ta kompanija do tri četiri puta išla Vrhom gore i dole uz neprekidno urlikanje i vikanje. Osim toga razabralo se, da su vikali ti noćni čuci, policaji i tran. kondukteri viva Vrh italiano, viva Istria italiana (lijepo je li?); abbasso Laginja i slično.

Usljed takovog drečenja mnogi su se iza sna probudili, dapače i prestrašili, te nijesu od straha mogli opet usnuti.

Čudno mi se čini, da puljsko općinsko glavarstvo drži u službi takve redare i tranvajske konduktere!

Ždeni ti puležanski policaji i kondukteri ovdješnjeg rafoška, išli su nekog dne nekamo Paladinima, da se malko nalokaju. I ovdje da je bilo sta vidjeti. Konduktorova se žena tako napila (valjda u Puli ne pije nikada vina), da nije znala više za se. Mal da je nije muž namlatio. Pošto nije mogla više na nogama stajati, morali su je odnesti na postelju.

Krasna stvar!

U četvrtak u večer se spomenuta klapa sakupila u kući našeg Antuna Majca, trgovca. Tu ih je naš trgovac bratski pogostio. Evala ti narodnjače! To je valjda zato, jer sila kola lomi.

Pjevalo se ovdje (bolje revalo) raznih talijanskih pjesama, kao n. pr. Nella patria dei rossetti .., Lascia pur che canti e che subri itd.; osim toga revalo se: Viva la nostra patria i dr. Po svoj je prilici sudjelovao kod ovog revenja i naš trgovac.

Je li da se mogu ponositi puljski Talijani s ovakvim revačima i deračima. Rado bih znati da li i u Puli idu gradom takvi derači u noćno doba?

Bude li se ovo deranje i vikanje opet nastavilo u našem selu, prisiljeni ćemo biti i mi zamoliti noćnu rasvjetu i redara, kao što se to zbilo u susjednom selu Sovinjaku.

Razne primorske viesti.

Sastanak članova hrvatsko-slovenskog kluba na istarskom saboru. Dne 30. oktobra zastali su se članovi hrvatsko-slovenskog kluba na istarskom saboru u „N. Domu" u Trstu.

Saslušali su izvieće ovlašćenog odbora za premještenje učiteljske škole iz Kastva; raspravljali su o tom i o najnovijim do-

godjajima tamo te stvorili shodne zaključke i dali naputke mladeži i općini Kastav.

Raspravljali su nadalje općenito o drugim narodnim školskim te o upravnim i gospodarskim pitanjima Istre.

Osobiti predmet razprave bilo je pitanje novih željeznica u pokrajini te je klub zauzeo svoje stanovište prema najnovijoj akciji zem. odbora u tom pitanju.

Glede ustanovljenja novog okružnog sudišta u Puli dane su upute predsjedničtvu kluba radi izjave u tom predmetu.

Riešena su takodjer neka unutarnja klubska pitanja.

Klub je viečno od 10 u jutro do 1 po podne te od 3—8 na večer.

C. K. NOTAR **Dr. ŠORLI**

preselio se je sa svojom pisarnom u Via Giosuè Carducci broj 35. (kuća Savorgnan, ugao via Carducci — Ercole.

M. U.

Dr. Dragutin Ciotti

liečnik bolestničke blagajne civilnih radnika c. i kr. ratne mornarice ordinira od 12—1. Via Epulo 30.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa **liljansko-mlječnim sapunom** (Steckenpferd-Lilienmilch-seife) (Marka konj na palici) od Bergmann & Co., Tetschen n. E. Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja perjanica 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10·—, K 12·—, K 15·— i K 18·—; 2 metra duga 140 cm. široka K 13·—, K 15·—, K 18·—, i K 21·—; jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3·—, K 3·50, i K 4·—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 4·50 i 5·50.

Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27·—, boje K 33·—. — Razašilje franko pouzećem od K 10·— napried. Zamjenu i vraćeno prinaje ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933
pošta PILSEN, Češka.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima :: **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** ∴ ∴ ∴ ∴

Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli **organizam.** ∴ ∴

FR. ŠULLER-A
ZAGREB. Vlaška ulica ∴

Najizvrsnije i najbolje tambure pravi i razašilje

Prva sisačka tvornica tambura

J. STJEPUŠIN,

SISAK (Hrvatska).

Odlikovana na Pariškoj izložbi g. 1900 te na Milenijskoj izložbi 1896.

Osim tambura i skladba za tambure imade razna glasbala, kao: **gusle, citare, gitare, mandoline, harmonike okarine** itd., za koje se šalje poseban cjenik sa slikama.

Veliki ilustrovani cjenik šalje svakomu franko i badava.

U istoj tvornici izlazi strukovni tamburaški mjesečnik, pod naslovom »**Tamburica**«, koji donosi uz pouku i krasne tamburaške skladbe, a stoji na godinu samo 5 kruna.

„CROATIA"

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1 II kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:
1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:
1. **Osiguranja zgrada** (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi	K 2,319.068·21
Od toga temeljna glavnica	K 800.000·—
Godišnji prihod premije i pristojbama	K 1,221.748·41
Isplaćene odštete	K 4,323.268·44

Sposobni posrednici i akviziteri nalaze mještenja se uz vrlo povoljne uvjete

Obljubljeni koledar

Danica za 1912.

dobiva se u tiskari Laginja i drug. Pula.

Cijena 40 para.

Seljački posjed u općini Lovran, srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Pošćića u Voloskom.

OLOVKE

u korist družbe sv. Ćirila i Metoda
dobivaju se u tiskari Laginja i drug. u Puli ulica Giulia 1.
uz cienu od 2 do 10 para.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Bogati izbor

gotovih odiela, ogrtača, paletots za gospodu i djecu.

NOVOST

Konfekcija za gospodje

englezki zajamčeni nepromočivi ogrtači

Krojačnica I. reda

Ignazio Steiner

GORICA **PULA** TRST

PIAZZA FORO

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U PAZINU U KNJIŽARI IVANA NOVAKA.

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

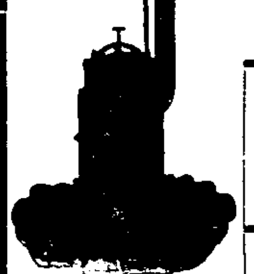

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike!

Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII 3.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu između Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: **Alice . . . 4. novembra** Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*), parob.: **Atlanta 2. novembra** Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za sredniu Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao sniег bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kno zaštitna marka.

Zakonom zaštićen.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih **balzama** sa zavaravajućom markom progoni se kaznено po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluć, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12·2 ili 6·1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekлina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

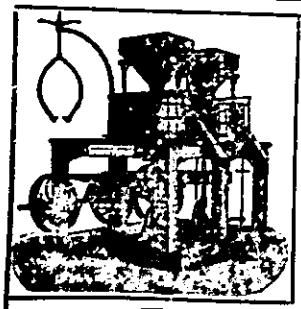

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Marka Zvjezda

THOMASOVO BRAŠNO

Pošto se u zadnje vrieme često nude na prodaju troske nikakve vriednosti za Thomasovo brašno, kod kupovnine treba paziti na brašno od Thomasove troske, na oloro i napis na vreći.

THOMASOVO BRAŠNO, marka Zviezda, prodaje se uz jamstvo od naših zastupnika

HERMAN TURECK & Co. — TRST, via Sanità br. 8.

Ponude sa izvornim cienama dobiju se odmah na zahtjev.

DRUŠTVO PROIZVODNJA THOMASOVIH FOSFATA.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućtva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme rasprodati svu zalihu pokućtva, prenesli smo naše skladište pokućtva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljajuć to vrlo pošt. občinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosadanjoj susretljivosti obečavajuć poslužiti pošt. občinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cienama.

TVRDKA **L. STEFFANUTTI.**

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1911. do opoziva.

Pruga: Punat-Krk-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5 —	odl.	↑ PUNAT	dol.	4.50
5.15	dol.	Krk	odl.	4.35
5.25	odl.	"	dol.	4.25
6.15	dol.	Glavotok	odl.	3.40
6.20	odl.	"	dol.	3.35
6.50	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.—	odl.	"	dol.	2.55
7.45	dol.	Omišalj	odl.	2.10
7.50	odl.	"	dol.	2.—
8.45	dol.	↓ RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Subotu Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Petak Subota
prije podne				po podne
3.45	odl.	↑ Baška	dol.	5.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5.—
5.—	odl.	"	dol.	4.50
8.45	dol.	↓ Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i natrag.

Svaki poned	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki poned.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑ RIJEKA	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	"	dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	"	dol.	8.10
1.25	dol.	↓ LOŠINJVELI	odl.	3.30

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Četvrt. Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt. Subota
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑ Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	"	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	"	dol.	6.10
12.30	dol.	↓ Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda	Subota
prije podne	prije podne				po podne	po podne
7.35	10.30	odl.	↑ RIJEKA	dol.	5.—	4.15
8.10	11.05	dol.	Opatija	odl.	4.25	3.40
8.20	11.15	odl.	"	dol.	4.15	3.30
9.40	12.35	dol.	Beli	odl.	2.55	2.10
9.50	12.45	odl.	"	dol.	2.45	2.—
10.40	1.35	dol.	Merag	odl.	1.55	1.10
10.50	1.45	odl.	"	dol.	1.45	1.—
11.20	2.20	dol.	Krk	odl.	1.15	12.20
11.30	2.25	odl.	"	dol.	12.55	12.10
po podne	po podne				prije podne	prije podne
1.—	—	dol.	Baškanova	odl.	11.25	—
1.20	—	odl.	"	dol.	11.15	—
2.20	4.20	dol.	Rab	odl.	9.25	—
3.40	4.45	odl.	"	dol.	9.15	—
4.05	5.10	dol.	Lun	odl.	8.50	—
4.10	5.20	odl.	"	dol.	8.40	—
5.20	6.40	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15	9.20
5.30	6.40	odl.	"	dol.	7.05	9.10
5.40	6.50	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55	9.—
5.50	7.—	odl.	"	dol.	6.45	8.45
6.40	7.40	dol.	↓ NEREZINE	odl.	6.—	8.—

*) Lako Sv. Marija.

Uvjetno pristajanje u **Pasta i Lopar u**

Broj 45. Pula, u četvrtak dne 9. novembra 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce . predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju svapisma i predplata

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandic u Trstu.

Novo austrijsko ministarstvo.

Tko je slušao austrijskoga ministra predsjednika baruna Gautscha kadno je prošloga četna izrekao u parlamentu svoj glasoviti govor, u kojem je označio stanovište vlade prema parlamentu i njegovim strankam, nije zaista mogao slutiti, da je to možda zadnji politički govor toga austrijskoga državnika. Barun Gautsch govorio je tako samosviestno, odlučno i odriešito, da je svatko morao držati, da je njegov položaj tako čvrst i jak, da ga neće za dugo i dugo nijedna sila s ministarske stolice maknuti. Pa ipak dogodilo se je ono, čemu se nije nitko nadao.

Sudilo se je obćenito u parlamentarnih krugovih, da će bar. Gautsch svoje ministarstvo preustrojiti tako, da će odpustiti većinu članova svoga kabineta te njihova mjesta popuniti visokim činovnicima raznih stranaka, napose dvojicom činovnika češke narodnosti držalo se je dakle, da će se bar. Gautsch nakon osam dnevnog odmora parlamenta predstavili kući u ponedjeljak na čelu novog činovničkog ministarstva.

Medjutim puče neočekivano glas, da je Gautschevo ministarstvo dalo ostavku, koju je vladar prihvatio i povjerio ministru bogoštovlja i nastave grofu Stürghu, da sastavi novo ministarstvo. I tako bi Grof Stürgh sastavio u par dana novu vladu sastojeću skoro od samih činovnika, koja se je u ponedeljak parlamentu predstavila.

Od bivših ministara ostali su i nadalje u službi — osim grofa Stürgkha, kao ministra predsjednika, ministar za zemaljsku obranu general Georgi, ministar financija Dr. Meyer, ministar za pravosudje vitez Hohenburger i poljnčki ministar zemljak vitez Zaleski.

Novimi ministri postali su bar. Heinold kao ministar nutarnjih posala, vitez Roess kao ministar trgovine, barun Forster kao ministar željeznica, vitez Hussarek kao ministar bogoštovlja i nastave te sekcijski predstojnik Trnka kao ministar javnih radnja. Ministru Zaleskom povjerena je privremeno uprava ministarstva poljodjelstva.

Od dvanaest ministara je njih deset Niemaca, dočim su samo dva Slavena i to Trnka i Zaleski. Ministrom poljodjelstva imao bi postati jedan češki visoki činovnik, ako neprihvati ponudjene mu časti češki sveučilištni profesor i bivši ministar poljodjelstva Dr. Braf.

U narodnom pogledu nesamo da se nije za Slavene ništa na bolje promienilo, već se je dapače čak pogoršalo. U ministarstvu nalaze se doduše i sada dva Slavena, kao što bijahu dva i za baruna Gautscha, nu medju novoimenovanim ministrima imade više odlučnih Niemaca, dakle više slavenskih protivnika, nego li ih bijaše prije.

Kako doznajemo iz novina pozdravile su sve stranke u i izvan parlamenta velikim nezadovoljstvom novo ministarstvo. Isti dapače Poljaci, koji bijahu uvjek najčvršći nosioci i podržavatelji postojećeg protuslavenskog vladajućeg sustava, nemogu da zataje svog iznenadjenja i nezadovoljstva. Mnogo nezadovoljniji jesu češki zastupnici, koji napoviedjaju unapred putem svojih novina novoj vladi oštru opor bu. Oni se nemogu podnipošto zadovoljiti sa jednim svojim pouzdanikom u novom ministarstvu, i to pouzdanikom kojemu je povjerena vrlo skromna uloga ministra javnih radnja.

Ni južni Slaveni t. j. mi Hrvati i Slovenci, koji imademo u državnom saboru 37 zastupnika, nemožemo ni izdaleka biti zadovoljni sa ovakvim preustrojstvom austrijskog ministarstva. Oni nemaju ni suda, kaošto nisu imali ni prije nijednoga člana novog ministarstva, u kojega bi mogli imati ni mrvu povjerenja. Naprotiv nalaze se u njem osobe, koje moraju svojom prošlošću kod južnih Slavena pobuditi najveće nepovjerenje.

Njemačke stranke parlamenta, napose „njemačko narodna sveza" nalazi se u toli srctnom položaju, da se smatra posve zadovoljnom sa novom vladom. Naravski je dakle, pošto su Niemci, i to čak i radikalni Niemci zadovoljni s novim ministarstvom, da isto neće i nemože da zadovolji nijednog poštenog Slavena.

Jedno je ipak, što može biti prividno da ispriča one, koji su proveli, ili provedbu preustrojstva naložili, za njihov prema južnim Slavenima u obće, napose pako prema južnim Slavenima neprijateljski i nepravedni postupak. A to je nemila raztrovanost, koja vlada u Beču medju jugoslavenskim zastupnicima. Njih imade, kako rekosmo 37 i kad bi svi na okupu bili t. j. svi složni u radu i u zahtjevima, tada se ih nebi moglo ignorirati ili mimoilaziti kao što to na žalost u istinu biva. Ali ovako kao što su oni sada pociepani u 4—5 stranka i strančica sa posebnim težnjam i zahtjevima, tko da se na njih osvrne, tko da uvaži tako raztrovanu i prociepanu delegaciju, ma i brojila ona ukupno 37 članova? U tako žalostnom položaju nemogu dakle zastupnici južnih Slavena doći absolutno do one vriednosti i do onog uvaženja, na koje bi i po svojem broju i po geografskom položaju naših zemalja morali bezuvjetno imati pravo. Ali dok se oni ne nadju svi u jednom kolu, dok nebudu svi složni u ciljevima i u radu, dotle ćemo uzaludo čekati bilo kakvo uvaženje njihovo. Radi toga nam se čini malodušnim, da nekašemo djelatnikm, tužakanje i uzdisanje hrvatskih i slovenskih listova iz Dalmacije, Kranjske, Trsta itd. koji nisu ni toliko svjestni svojih dužnosti i svoje zadaće, da pozovu *odlučno* svoje zastupnike na *skupni i zajednički rad* bez obzira na njihove domaće razmirice i zadjevice.

Talijansko-turski rat.

Veliko oduševljenje Talijana i slavljenje njihovog „junačtva", kojim Talijan zauzeše obale Tripolisa, pretvoriše se sada u žalost, što talijanskoj vladi zadaje velikih neprilika i briga. Kad su ono Talijani u početku rata onako „slavodobitno" pomoću svojih ratnih brodova bez odpora zauzeli Tripolis, Bengazi i druge manje gradiće na obali tripolitanskoj, držali su sa šakama, da je već sva pokrajina Tripolis njihova, te iskrcavše svojih 50.000 vojnika sladoše pred ratu u mudarnost zapovjednika Nu tu naišli se na tvrdu kost. Turci i Arapi odvažno odbiše svaki pokušaj Talijana da prodru dalje od obale. Tako se sada svi sukobi dogode izvan Tripolisa, gdje ili Talijani pokušaju iznenaditi Turke i Arape ili pak Turci i Arapi navale na sam grad. U svim pak okršajima Talijani se moraju povući ili biva u sukobu sa velikim gubitcima. Dapače, kad je talijanska eskadra radi velikog nevremena morala biti usidrena preko 10 milja daleko od tripolitanske obale, navališe Turci i Arapi na sam grad Tripolis i zauzeše nekoje utvrde u gradu, kojima prikupiše pogibnulo vrlo mnogo Talijana. Kad je nemilo vrieme i talijanska eskadra se prikazala obali, Turci se morađe povući od grada, tako da Talijani posjedaju Tripolisu toliko, do koliko su topovska zrna sa talijanskih ratnih ladja.

Za poraze i gubitke, koje Turci zadaše Talijanima, ovi se sada osvećuju na Arapima, i njihovim ženama i djecu upravo strašno, tako da se zgraža cieli obrazovani svieti. Talijani na najokrutniji način muče i kasakacuju Arabe, žene i djecu u Tripolisu te ih tada ubijaju.

Najnoviji talijanski korak, tobožnji „veliki uspjeh" jest, da je Italija prošlu nedjelju proglasila aneksiju Tripolisa.

Ovaj čudni akt prije nedovršenog rata djeluje u svoj Evropi komično. Sve novinstvo ruga se Italiji. Gospoda kao da rat uzimlju s gledišta komične opere, a ipak ih ih već dosadanji porazi morali poučiti, da je to vrlo ozbiljna stvar. Ruski dopisnici nekih novina označuju položaj Italije u Tripolisu vrlo težkim i osbiljnim. To se razabire i po tome, što se silne čete šalju u Afriku i što nema više oduševljenja za rat, pošto se čete iz Italije hladno odpraćuju. Svuda se čuje samo sažaljivanje sa „ubogim vojnicima". Talijanske novine jako se ljute na austrijsku i njemačku štampu, jer da pišu više u prilog Turskoj. O talijanskim okrutnostima stižu nastavljaju engleske novine saobćavati silne potankosti. Tri englezka dopisnika preslušana su pod prisegom kod englezkoga konzula o okrutnostima talijanskih vojnika. Više američkanskih dopisnika bijaše tako egzaltirano nad talijanskim ratovanjem da su generalu Caneri poslali svoje putne listove, jer da ne mogu više gledati talijanske grozote. Sve talijanske pjesnike da su bile talijanski poraz. Turska vojska

bacila je 25.000 Talijana na 15 englezkih milja natrag.

Talijanske novine izvješćuju o neprestanim izkrcavanjima talijanske vojske, koja medjutim izbjegava sukobima s Turcima.

Da Talijani donekle prikriju svoje poraze oko Tripolisa, hvataju sada po Levantu turske trgovačke brodove i male trgovačke, u koje pako i potapljaju. Pun „junačtva" talijanskih ratnih brodova sva evropska štampa se izrugava, jer da su to odlični junaci, koji se prik jednu civilizovanu državu mora stidit.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Pitanje Tribunala u Puli. Glasilo puljske obćine „Il Giornalett" opeta se srdi na svoj način na ustanovljenje tribunala u Puli. Nema tomu dugo, kad je vlada pozvala „slavnu" istarsku Juntu, da se izrazi o sazivu istarskog sabora, ova je vlada odgovorila negativno, ter da sabor nebi bio sposoban za rad. Talijanske novine, medju kojima prvi „Il Giornalett", spočele da razjašnjavaju taj korak talijanskih prisjednika Junte time, što su tobože hrvatski zastupnici krivi da sabor ne može raditi i bacne u svieđ debelu laž, da se tako ne može rieših pitanje ustanovljenje tribunala u Puli, pošto se ne može sazvati sabor jer da se tomu protive naši zastupnici. Mi smo u našem listu nekoliko puta iznesli mišljenje talijanskih novina odmah listove i jasno označili stanovište naših zastupnika i izjavili naročito, da naši zastupnici neće nikime smetati onu sjednicu istarskog sabora na kojoj bude na dnevnom redu na **prvom mjestu točka o ustanovljenju tribunala u Puli.**

Talijani videći nakon ove odlučne i jasne izjave, da im nije upalila laž o protivnosti naših zastupnika za saziv sabora, počeše rabotati svojim starim sljeparskim orudjem, nebi li kako opet prevarili naše zastupnike, i poduzeše korake kod vlade, da se ustanovljenje tribunala u Puli rieši mimo sabora. O tome obaviestiše naše zastupnike i pozvaše je da i oni pristanu na to. Ne naši prozrievši kuda smjera i ta nova sljeparija Talijana, poručiše ovima da su sklom ustanovljenju tribunala u Puli i da će na to pristati u saboru. Na ovu poruku, koja jedino i dosljedno odgovara prvotnoj namisli Talijana, skočiše Talijani kô poparen i stadoše kroz svoje novine držati na naše zastupnike kuku i motiku prikazujuć ih sada kao protivnike tribunala u Puli i krivce ih, da će radi naših zastupnika zaspati to pitanje i zakasniti rješenjem. Sada neka prosudi svaki misleći čitatelj, prevrtljivost talijanske smjernje. Deset godina rie premda povrati od vlade bilo bilo u saboru rieši pitanje tribunala u Puli, pako o tad izjavše tek ove godi-

ne da će pristati na ustanovljenje tribunala u Puli; pozvani od vlade za mnienje o sazivu sabora izjaviše, da sabor nebi mogao mirno raditi; utjerani u laž izričitom izjavom naših zastupnika, počeše tajno djelovati da se pitanje tribunala u Puli rieši mimo sabora. Time su htjeli Talijani izmamiti privolu naših zastupnika prozirnom svrhom, da se ustanovi tribunal u Puli onako, kako bi to bilo jedino u korist političke svrhe Talijana; za drugim oni ne teže; Talijanima je u svakom pitanju uviek pred očima jedino politička i osobna korist, a na štetu i pogubu našega naroda. Zato su i naši zastupnici muževno i jasno poručili Latinima, da će se s njima u saboru pogovoriti i sporazumiti kako se ima ustanoviti tribunal u Puli — a naši će zastupnici pristati jedino uz uvjet, da to pitanje bude riešeno pravo i pravedno za sviħ!

Stupio u mirovinu. Veleč. g. Ante Pipan kurat ratne mornarice u Puli stupio je radi bolesti u mirovinu preselivši se u Grac. Želimo mu iskreno, da bi dugo uživao svoju dobro zasluženu mirovinu!

Imenovanje. Njeg. Veličanstvo car i kralj Fran Josip imenovao je veleč. gosp. Ivana Koršića c. i kr. kurata u Puli župnikom ratne mornarice u istom mjestu. Čestitamo!

Provala u našoj tiskari. U nedjelju po podne provališe u našu tiskaru dosele nepoznati lopovi da ju okradu. Po načinu, kojim pretražiše tiskaru, vidi se, da su vrebali jedino na novac. Razbiše naime i prebaciše sve ladice u stolovima, u kojima naravno ne nadjoše ni pare; kušali su otvoriti i željeznu blagajnu ali uzalud, jer naidjoše na odviše tvrdu Wertheimericu. Veće štete ne počiniše, izim što porazbijaše par stakala na vratima kuda unidjoše u tiskaru, pokvariše više ključanica i porazbacaše papire koje ostaviše. Tati se uvukli u tiskaru kroz stražnja vrata u dvorište odakle razbivši staklo na vratima unidjoše u prostorije tiskare. Ne poštediše ni sobicu našeg uredničtva gdje su silom otvorili ladice stola, u kojima prevrnuše sve papire, ali ne odniše ništa izim jedne bilježnice.

Natječaj za mjesto liečnika. Otvoren je natječaj za pomoćnog liečnika u kirurgičnom odielu pokrajinske bolnice u Puli sa godišnjom plaćom od K 2400, stanom u naravi u bolnici, ili mjesto toga K 600 kao odštetu za stan. Molbe imaju se upravili na ravnateljstvo pokrajinske bolnice u Puli do 30. t. mj. Nastup službe 1. jenara 1912.

„Slavna" i „pravedna" Junta odnosno komendatur i vitez reda Franje Josipa g. Rizzi ne zahtjeva u natječaju poznavanje zemaljskih jezika; smrdi im valjda zahtjevati poznavanje jezika većine pučanstva u Istri. Pa hoće još da bude narodnog mira! Takvim postupkom jok!

Još neće da se opamete. Dok su konobari reštauracije Narodnog Doma usljed opomene u našem listu zamienili talijanske računske ceduljice sa hrvatskima, eto nam dolazi druga pritužba, da konobari u kavani Narodnog Doma rabe još uvjek talijanske i njemačke računske cedulje. Ti ljudi zbilja tim postupkom traže, da ih se svaki put posebice ošine. Na konobara iz kavane dapače se pritužuju, kad su nan to zamjerili, da je odgovorio: e on ne živi samo od Hrvata. Ako je to istina, tada vlastnici kavane moraju smjesta odstraniti tog bezsramnika, te ujedno poručujemo istima da češće pripaze da se ne dogode više takve nepodobštine. Uvjereni smo pak, da se to ne događja krivnjom vlastnika kavane, koji svoje rodoljublje znadu svakom prilikom pokazati.

Lošinjski kotar:

Martinšćica. Općenita ovogodišnja bijeda ni nas nije mimoišla. Na kraju nerodica i suša, a na moru još gore od suše. Slušajte!

Naša „Ribarska zadruga" pogodila lovinu s tvrdkom Giacomo Cumar u Trstu uz cijenu, da već niže nije mogla. Nezasitnomu kupcu nije to dosta bilo; on je tečajem ljetosnjega ribanja nečuvenim postupkom nastojao, da našim ribarima jedini dobitak od riba na korist svoje gospodske kese što više ograniči. Pomislite! Vrijeme kao zlato, sva draga kipi od riba, a ti moraš zakloniti rukama oči, jer ti nesolidni kupac neočekivano otklanja ugovoreni primitak ribe, a drugoga puta do tržišta od ovih zapuštenih strana nemaš.

Evo i ovo! Cijelu se noć trudiš i sreća ti dade, te ulovis. Izmjeriš po ugovoru, a kupac kao da to njegov posao nije, ostavlja tvoje mukom stečeno blago na suncu i vjetru, da se usmrdi!

Ovo mora požaliti svaki čovjek, u koga još srama ima, a on — Giacomo Cumar — ima obraza, da još kao povriedjeni protestira! Osim zadovoljštine, koju ćemo sudbeno tražiti sami, pozivljemo c. k. pomorsku vladu, da našoj „Ribarskoj zadruzi", kojoj je ljetos uskratila neobhodno nuždnu materijalnu potporu, barem na shodan način moralno u pomoć priskoči u ovoj teškoj povriedi njezinih životnih interesa.

Oblasti pako u obće mogu i iz ovih slučajeva vidjeti, kako je skrajna nužda, da nas već jednom spoje sa svijetom po moru i po kraju; jer dok u svijetu već čovjek leti, mi u srcu Evrope u XX. vieku jedva plazimo!

Martinšćani! Ovo neka vas nauči, da se nikada ne pouzdate u tudjinca, nego u svoju snagu i u svoju morsku dragu. Sami ste kupili mreže, sami ste sagradili vaše lijepe kuće, sami radite u svakom poslu i — uspjeh je vaš!

Za Družbu. Prigodom vjenčanja g. R. Kučića iz Plata kod Beleja na otoku Cresu sa djevojkom Dumicom Marušić iz Beleja sabralo se na predlog g. Antuna Burburana K 17 za Družbu Sv. Ćirila i Metoda Živili rodoljubni svatovi i mladenci!

Krčki kotar:

† **Pop Mate Brusić.** Dne 3. tek. mj. umro je u svom rodnom mjestu u Risiki kraj Vrbnika svećenik tršćanske biskupije pop Mate Brusić.

Još vrlo mlad podlegao je neizlječivoj boli nakon dugog bolovanja. Pokojnik vrlo nadaren i obrazovan svećenik živo je pratio i sudjelovao u teškoj borbi našega naroda. Vješt na peru marljivo je suradjivao u našem listu na političkom i gospodarskom polju, osobito odkad je prešao iz krčke u tršćansku biskupiju. Nemila smrt prekinula je nit njegova života baš u času kad je u kopnenoj Istri počeo blagotvorno djelovati na korist našeg potlačenog naroda.

Risićani izgubiše u njemu svog jedinog svećenika, a tršćanska biskupija jednog vriednog i uzornog svećenika.

Plačući s njegovom rodbinom nad svježim grobom, izrazujemo njegovoj udovi majci i svoj rodbini iskreno saučešće, a blagom pokojniku: Vječnaja pamjat!

Malinska. *(Na uvaženje pomorskoj oblasti).* Odavle riedko se koji javlja, kao da ovdje nemamo nikakvih želja ni potreba. Tako n. pr, vuče se kao gladna godina pitanje uredjenja i izgradnje naše luke. Već odpisom od 12./7. 1908. br. 2387/4 c. k. lučkog poglavarstva u Malom Lošinju bilo je javljeno našoj obćini da se je uvažilo potrebu za produljenje i očišćenje naše luke i da će se radnjom *odmah* odpočeti; čim bude na razpolaganje jedan gliboder (kavafang). Što je lučko poglavarstvo javilo našem zastupniku i prisjedniku Zemalj. Odbora g. Andrijčiću dopisom od 7/12 1909 opaskom, da će se radnje izvršiti u dojduće proljeće, dakle g. 1910. Dopisom od 10/3 1910 javlja c. k. lučki ured u Malinskoj našoj obćini ovo: „polag naloga c. k. kapetanata u Lošinju od 14. t. mj. br. 2851 pišući javlja da c. k. pomorska Vlada u Trstu od 20. veljače t. g. br. 26970 odgovara molbi Glavarstva Obćine Dubašnica od 22/11 1909 br. 1767 da u dojdućem proljeću će se iskopati i očistiti u luki Malinske, a produljenje rive moguće će se uzeti u obzir u zaključnom računu za g. 1911.

Htjeli smo citirati točno pisana obećanja pomorskih oblasti, da nepristrani čitatelj prosudi što i koliko se ima držati do „službouljudnih" dopisa, podpisa, pečata i veilkih brojeva. Što bi se sve na to moralo reći. U svakom dopisu se spominje *proljeće* za izvršenje radnja, ali rek bi, da pomorska oblast misli te u Malinskoj je takovo podneblje da ovdje imadu samo trigodišnje dobe, naime: ljeto, jesen i zimu, dok proljeća kod nas nema. Mi pak dobro znademo, a i mnogobrojni stranci, koji pohadjaju baš u proljeću ovo naše ubavo i krasno mjesto, da je kod nas proljeće krasno i čarno kao malo gdje, te su već tri krasna proljeća prošla, ali lučkim radnjama u Malinskoj jos nema ni traga.

Iznašamo ovo na javu i do znanja našim zastupnicima Spinčiću i Andrijčiću, da uzmognu dolično prosuditi taj postupak pomorske vlade i poduzeti odlučne korake i pozvati vladu da izvrši već jednom zadano pisano obećanje.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo u Puntu promienilo je sa 1. novembra svoj plovidbeni red kako naznačeno u odnosnom oglasu.

Voloski kotar:

Hrv. učiteljište. Pitanjn premještenja učiteljskog zavoda iz Kastva došlo je u takav stadij, da je stalno, da će ono biti tijekom ove školske godine riešeno povoljno po gospodu učiteljske kandidate, a na zadovoljstvo ogorčene hrvatske javnosti u Istri.

Potpisani odbor izabran na skupštini u Opatiji dne 21. 10. 1911. dogovorno sa narodnim predstavničtvom u Istri, nakon njihovog viećanju u Trstu dneva 31. 10. t. g. pozivlje ovime javno gospodu učiteljske kandidate, da se u interesu hrvatske stvari u Istri izvole povratiti još tijekom ovog tjedna na učiteljsku školu u Kastav. Ujedno izabrani odbor na umirenje gg. učiteljskim kandidatima i hrvatskoj javnosti javlja, da se ono razići ne će, nego da će to važno narodno pitanje držati dnevno otvoreno kao ventil, jer to zahtjeva napredak hrvatske kulture u Istri. — Za odbor: Dr. Ivo Orlić.

—

Novi odbor sokolske župe „Vitezić". Hrvatska sokolska župa „Vitezić" obdržavala je dne 15. pr. mj. svoju redovitu glavnu skupštinu, na kojoj je bio izabran ovaj odbor:

Starješina: Dr. Ivan Pošćić iz Voloskog. Podstarješina: Josip Stihović iz Pule. Tajnik: Matko Lukež iz Voloskog. Blagajnik: Matko Trinajstić iz Voloskog. Vodja: Ivan Poločnik iz Voloskog. Revizori: Ivan Marčelja iz Kantride-Zameta, Ivan Rubeša iz Kastva, Josip Medanić iz Voloskog.

Iz Voloskog-Opatije. Dne 8. listopada t. g. obdržavao se je u Voloskom-Opatiji sastanak istarskih općinskih činovnika i namještenika.

Svrha sastanka bila je: složna akcija svih općinskih činovnika Hrvata i Slovenaca iz Istre za poboljšanje njihovog materijalnog položaja, pa kako je taj njihov položaj dosta jadan, posve je prirodno da se je sastao priličan broj činovnika, koji su redom živo utjecali u razpravu.

Razlog to se, kako su općinski činovnici hrvatske i slovenske narodnosti bili članovi organizacije općinskih činovnika Istre ali kako u toj organizaciji imadu premoć općinski činovnici talijanske narodnosti, koji zaziru od Hrvata i Slovenaca, te želje i tegobe ovih potonjih nisu nikad došle do uvaženja, pa je time odnošaj u toj organizaciji postao po Hrvate i Slovence nesnošljiv, usljed čega ovi odlučiše, da tu organizaciju napuste i da se udruže u posebnu organizaciju, koja bi imala uspješnije braniti interese činovnika zapuštenih hrvatskih i slovenskih općina u Istri.

Prije nego se je prešlo na samu stvar, pročitani su nekoji članci stručno stališkog lista „Občinska Uprava", koji kao glasilo „Kmetske županske zveze" izlazi u Ljubljani u slovenskom jeziku.

U tim člancima prikazuje g. Josip Maljavac, opć. tajnik u Roču, zapostavljanje činovničtva u hrv. i slov. općinama naprama onomu u talijanskim općinama, jer dok u ovim potonjima jedva imade općinskog tajnika sa plaćom ispod 2400 K, dotle u hrvatskim općinama ima žalostnih primjera, da se raspisuje natječaj za općinskog tajnika sa plaćom od godišnjih *600 K bez kvinkvenija*, a za to mjesto traži se kao kvalifikacija: *niža gimnazija i 1000 K jamčevine.*

U svom članku spominje g. Maljavac, kako su povoljno uredjene plaće općinskih činovnika u Češkoj, Po tamošnjem zemaljskom zakonu dobivaju općinski blagajnici 1800 K plaće godišnje, u koliko koji definitivno namješteni općinski činovnik nije već prigodom stvaranja tog zakona imao veću plaću. Uz to uredjeni su istim zakonom kvinkveniji i to prvi sa 10%, drugi sa 25%, treći sa 45%, četvrti sa 60%, a peti sa 70% od početne plaće, koja je općinskom činovniku dopitana prigodom definitivnog namještenja.

Doista je nevjerojatno, da mogu u jednoj te istoj državi — u Austriji, javni urednici iste kategorije u jednoj zemlji imati razmjerno tako sjajne plaće, *dok u drugoj zemlji plaća istih urednika ne doseže niti običnu nadnicu*, kako je to slučaj u hrvatsko-slovenskim općinama Istre, za koje, čini se, austrijska vlada i zemaljski odbor nemaju nikakvog razumjevanja.

Prema zakonu naime, koji je u krieposti za Istru, prepušteno je općinama, da u svom samoupravnom djelokrugu ustanove plaće svojih činovnika, a kao mjerilo rečeno je samo toliko, da te *plaće moraju odgovarati mjestu službovanja.* Posve je naravski, da siromašnije obćine ovaj neodredjeni pojam izrabljuju sebi u prilog, pa svojim činovnicima opredieljuju po mogućnosti najniže plaće, koje u nekim općinama ne dosižu *niti visinu beriva školskih podvornika.*

U tom pogledu dakle općinski činovnici u Hrvatskoj i Slavoniji ne trebaju zavidjati položaj jadnih svojih drugova u Istri, koji su valjda *najzapostavljeniji javni urednici u Austriji.*

Nakon što je pitanje uredjenja beriva svestrano raspravljeno, izabran je uži odbor, koji imade do konca ove godine dogotovili nacrt pravila novoga društva, a ujedno je odaslata resolucija zemaljskom odboru u Poreču, koja glasi:

Sakupljeno hrvatsko-slovensko općinsko činovničtvo na sastanku u Voloskom-Opatiji, dana 8. listopada 1911., prihvatilo je jednoglasno slijedeću

Resoluciju:

Umoljava se zemaljski Odbor za Istru u Poreču, da odredi:

1. a) da se najniža temeljna plaća koncepitualnih i blagajničkih činovnika imade sravnati sa berivima i pravom na trienije i stanarinu, što ih uživaju državni činovnici XI. čina 4. kategorije, sa pravom promaknuća u X. plaćevni čin;

b) da se minimalna temeljna plaća općinskih tajnika i blagajnika sravna sa be-

Nastavak u prilogu.

rivima i pravom na trienije i stanarinu državnih činovnika X. čina 4. kategorije, sa pravom promaknuća u IX. čin;

c) da u gradovima i lječilištima uslužbeni općinski činovnici obzirom na skuparinske doplatke budu izjednačeni odgovarajućoj kategoriji državnih činovnika;

II. da postojeći mirovinski zakon za općinske činovnike tako udesi, te će ovi nakon 35-godišnje službe stupiti u mir s potpunom plaćom, te će im biti priznate sve godine službe, a ne, kao dosad, tri godine za dvije;

III. nek pozove općinska glavarstva, da uvedu obligatni nedjelni počinak za svoje činovničtvo;

IV. da uznastoji, te dodje što prije u kriepost zakon, da se općinskim tajnikom ili blagajnikom, bilo provizornim ili definitivnim, imade imenovati samo onakove natjecatelje, koji su barem godinu dana uslužbeni kod kojeg od istarskih općinskih ureda i koji dokažu ispit osposobljenja;

V. da usvoji gornje predloge i prisili općinska glavarstva na izvršivanje istih na temelju § 2. zakona od 12. VIII. 1907. L. P. Z. broj 39.

U Voluskom-Opatiji, dana 8. X. 1911.
Promicateljni odbor društva Istarskih općinskih činovnika.

Konstituirajuća skupština novog društva istarskih općinskih činovnika Hrvata i Slovenaca obdržavati će se na dan sv. Trih Kralja slijedeće godine u sv. Petru na Kranjskom

Pri svršetku sastanka prihvaćen je jednoglasno predlog druga I. Mogorovića, da se naime u pomanjkanju vlastitog glasila prihvati „Preporod“, glasilo dalmatinskih općinskih činovnika, kao vlastito glasilo.

Pazinski kotar:

Obiteljska nesreća. Dne 26. oktobra zadesila je rodoljubnu obitelj g. Dr. Šima Kurelića odvjetnika, načelnika i zem. zastupnika u Pazinu težka nesreća. Preminuo mu je naime nakon kratke bolesti sinčić jedinac, milovidno diete Vladoje ostaviv svoje roditelje i bližnju svojtu silno potrte i duboko ucviljene.

Povodom bolesti andjelka, njegove smrti i pogreba doživjeli su nesretni roditelji odasvud znakova iskrenog sučuvstva, ljubavi i privrženosti, što neka im bude u težkoj kušnji melemom gorko ucviljenim dušam. Tolikim izrazima saučešća pridružujemo se i mi najsrdačnije.

Predavanja u Pazinu. Dne 11. t. mj. predavat će u „Narod. Domu“ u Pazinu član „Odbora za Prosvjetu“ Dr. Josip Agneletto: „Pazin — naše gospodarsko središte“. Početak u 8½ sati u večer.

Za bolju poštansku svezu. Ministar trgovine javio je zastupniku Mandiću, koji se je bio zauzeo za bolju poštansku svezu u občini Pazin, da će se dne 1. novembra o. g. ustrojiti u pazinskim Novacima poštanska sabiraona, koja će biti spojena sa poštanskim uredom u Cerovlju četiri puta na čedan. Od istoga dana unapried uvesti će se u naručbenom kotaru poštansko-brzojavnog ureda u Pazinu dva rajona seoskih listonoša, koji će obuhvaćati sela Dorčići, Dubravica, Gregorini, Zareč i Grdoselo.

Tim će biti poštanska sveza u okolici Pazina — kako je razvidno — prilično poboljšana.

Za Djačko pripomoć. društvo. Na uspomenu pok. Vladoja Kurelić, darovaše Djačkom pripomoćnom društvu u Pazinu Dr. Dinko Trinajstić K 20·—; obitelj Cucančić K 10·—; Grkinić Miro K 5. Mandić Josip K 5, Brajša Matko K 1.

Labinština. Putujući labinštinom, dozvolite gospodine uredniče, da opišem u kratko žalosno stanje ovdješnjeg naroda, nesnosljivu upravu labinske gospode itd. Mjesnu općinu Labin sačinjava 11 izvanjskih poreznih općina (komuna) i Labin — ukupno dakle 12 poreznih općina. Sve ove porezne općine razdijeljene su na 6 župa (plovanija). Počet ću sa župom Šumbreg, pod koju spada samo porezna općina Šumbreg. Broji nješto manje od 1000 (tisuću) duša i to samo vatrenih Hrvata. Imadu već odavna hrvatsku školu, koja je prošle godine proširena na dvorazrednicu, ali, ne čudite se, jer smo u Istri, *škole nema*. Narod zahtjeva već više godina, da mu se sagradi nova škola, a labinska gospoda neće. Škola je najme bila do pred malo dana u jednoj od župničkih kuća. Budući je pako ta kuća bila u istinu pravo rugło za školu, a osim toga bila i velika pogibelj, da strop (štuk) sa cijelim tavanom (šuštom) ne pokrije djecu i učitelja, naložila c. kr. vlada, da se školu smjesta zatvori, što se zbilja i učinilo, te nema sada škole. — Nastaje pitanje, zašto općina ne zida novu školu? E, zidala bi općina, da je škola talijanska, ali budući je hrvatska, neće pa neće. Vuče se to već desetak godina, a i komisija bila još 1907. pa i ljudi su jednoglasno izjavili pred tom komisijom, da hoće novu školu — ali jok — općina neće. C. kr. vlada ne može ili neće, da prisili općinu na to i tako se to vuklo do sada, dok nije bila vlada prisiljena, da se ne dogodi velika nesreća, da zatvori školu. Po drugim zemljama otvaraju nove škole, a u Istri ih se zatvara. Pa da se ne diviš! Reći će tko, sad već sjegurno zidaju! Da, polako, labinska je gospoda prekomodna. Čujte i ovu, pa se prekrižite lijevom rukom, da Vas ne „zaštriguju“. Općinsko je zastupstvo u Labinu bilo zaključilo još te godine 1909., da protokolarno sasluša sve porezovnike iz Šumbrega, (*svojeg zastupnika (zapreščentanta) nemaju u nijednom tijelu*): *„hoće li novu školu, gdje i kako misle, da bi se trošak pokrio“*. Ele, brate, lijepe li igre, a *god. 1907., izjavio narod jednoglasno, da hoće novu školu.* Ako ovo ne znači igrat se sa pukom, neznam što bi drugo moglo biti. Pa da bi bili načelnik (podestà) i drugi zastupnici prosti ljudi, ajde de, ali načelnik je *ljekarnik (farmacista)* Millevoj, zastupnici i kunšiljeri: Dr. Gherse, Dr. Furlani, Dr. Scampicchio, Er. Načinović (pardon: ch), Bučić (kod jugoslavenskih socijalista u Ljubljani) a u Labinu: Bucich itd. Tko bi si mislio, da će ova *veleučena* gospoda biti proti jednoj školi? Da operu svoje gospodsko lice bez vode i sapuna, zaključili i ostali pri ovakvom zaključku pune 2 godine. Teda negda, pošto je vlada bila prisiljena zatvoriti školu, poslao je gosp. Millevoj pozive svim gospodarima u Šumbregu (poziv od 20. augusta 1911.), da se izjave na općini do 20. oktobra, da li žele novu školu, sa jednim učiteljem ili sa dva (Bum) a zakon — gdje je? Prikazuju im ujedno tim pozivom i namete (adicijonale) na porez, što plaćaju, da ih zastraše e da se izjave, da neće zidati škole. Nu, Šumberci imadu, hvala Bogu, zdrave oči, te vide kamo ovo vodi, a gospoda će labinska ipak ostati dugim nosom. Evo, što piše taj blaženi poziv izmedju ostalog: Škola za jednog učitelja stojala bi 17.000 K, a za dva 29.500 K. Vlada bi dala za prvu 3662 K, a za drugu oko 5000 K. Čisti (izravni) porez iznaša 1844 K, moralo bi se stoga povisiti namet (adicijonal) za jedno za 50%, a za dvorazrednu za 85% i to za 36 godina. Javlja nadalje isti poziv (čudnovato), da su sada *adicijonali za komunske potrebe 220%* (zašto — toga ne kaže)!! Zemaljski 35%, za cestovni odbor 24%, 15% za školske takse itd., ukupno dakle 294%. Živi čovječe! Da se u kratko pozabavim sa onim 220% za komunske potrebe. Općina Labin prima dakle od Šumberčana 4056 K 80 h na godinu. Budući bi hotio gospodin podestà ljudima rastumačit velik teret za novu školu, logično bi bilo, a i sasma pravedno, da im protumači: kamo ide onih 4056 K 80 h na godinu? To bi i bila njegova

najsvetija dužnost, ali on toga neće, da čini, a mi znamo i zašto neće. Palača u Labinu, liječnik, muzika itd. itd. koliko to košta? A labinski siromasi — a? Ovo Šumberci nesmiju znati! Nego, i u računima ste se prevarili! Htjeli biste pokazati vuka, a ono je zec, kojeg se nitko ne plaši. Da vidimo. Dvorazredna škola, po vašem računu stojala bi 29.500 K. Vlada daje 5000 K, ostaje 24.000 K. Za ovo amortizirat htjeli biste povisit adicijonal za 85%, što bi došlo na 1844 kruna — 1567 K 40 h, dočim 24.500 K po 6% daje 1470 K kamata. Zašto 100 K više! Nu, niti ovo nije pravo, jer od onih 1470 K morate odbiti 540 K godišnjih, koje prima učitelj kao odštetu stanarine, koje su već uračunane u adicijonale, a kad bude imao stan, neće ih primati; ostaje dakle za pokriti samo 930 K. Po tome došlo bi nješto preko 6 K na godinu na *svakog* kuće gospodara. Da ste pako sazidali školu pred 10 godina, kad je sve još bilo cijenije, nebi bila koštala ni polovicu toga. Tko je dakle kriv? Vi, gospodo labinska i nitko drugi, ali vi ste slabih očiju sa svim naočalima, zato ste i išli, kako se ono veli in „malora". Drugi račun. Učitelj prima na godinu 540 K, što čini u 36 godina 19.400 K, a za školu bi potrošili 24.500 K; prištedili bi dakle 5.100 K, *ali nebi imali škole.* Nu, zaludo vama govoriti: tko nezna gospodariti svojim, još će manje sa tudjim. Još će ovo: Labin ima sa okolicom okolo 1400 ljudi *i 5 (pet) učitelja*, a Šumbreg oko 1000 ljudi, pa nebiste mu htjeli priuštiti niti jednog učitelja.

Vaše, gospodo labinska, ludo strašenje, da bi se htjelo zidati dvije škole ne upaljuje, jer ljudi znaju, da će se učiniti jednu kuću, ali malo veću, da mogu podučavat 2 učitelja.

Razne primorske viesti.

Nova vlada. Iz Beča pišu nam 7. o. mj. U jučerašnoj sjednici carevinskog vieća predstavilo se je parlamentu novo ministarstvo pod predsjedničtvom grofa Stürgkha. Ovaj je na početku sjednice razvio program nove vlade (na koj ćemo se još vratiti) koji se može jednom izrekom označiti: *dosadašnji sustav vladanja.* Pozivom na posliednji priestolni govor naglasio je ministar predsjednik nove vojničke zakone i potrebe, preustrojstvo financija, gradnju vodnih kanala te razne kulturne i socijalne predmete koje će imati da raspravi parlamenat. Niemci su novo ministarstvo saslušali prijazno dočim su se Slaveni ponieli posve hladno i rezervirano.

Njihovo držanje je posve opravdano jer nemogu imati povjerenja u vladu, u kojoj će voditi prvu i glavnu rieč poznati neprijatelj sviju Slavena, ministar pravosudja Dr. Hohenburger.

U ovom su ministarstvu zastupani Slaveni lošije nego li bijahu u mnogim prijašnjim neimajuć za sebe nego samo jednoga resortnoga ministra (za javne radnje) i jednoga ministra zemljaka (Poljaka).

U proračunskoj razpravi jučer i danas označili su prvaci raznih stranaka svoje stanovište prema novoj vladi. Načelnik hrvatsko-slovenskog kluba Dr. Šušteršić uzeli će takodjer u ovoj razpravi rieč te označiti stanovište kluba prema novom ministarstvu.

Uplti naših zastupnika u Beču. G. profesor Spinčić sa drugovi upravio je na ministra trgovine upit radi uredjenja luka u Merašćići i Koromačnoj na otoku Cresu, te upit na ministra bogoštovlja i nastave radi upisivanja školske djece u Lovranu i u Pomjanu.

Hrvatski sabor. Za 7. o. mj. bio je kralj. pismom sazvan hrv. sabor samo zato, da bude odmah i raspušten. Na svečanoj sjednici tog dana bio je pročitan kraljevski reskript o sazivu sabora i odmah nakon toga drugi kraljevski reskript kojim se sabor razpušta. Usljed toga biti će raspisani novi izbori, koji će biti provedeni, kako novine nagadjaju, već početkom decembra t. g.

Izdanja „Matice Hrvatske" za god. 1911. Ovogodišnja redovita i izvanredna izdanja M. H. već su doštampana, pa će se početi razašiljat svakako 15. o. mj. Matica moli svoje povjerenike, da j. j izvole što prije vratiti upisne arke sa popisom članova te poslati ubranu članarinu. Svim članovima zakladnicima, koji dobivaju redovita izdanja bezplatno, poslan je prospekt izdanja i naručbenica. Zakladnici ne dobivaju knjiga, dok ih naručbenicam sami ne naruče, a posebice treba označiti ako žele koje izvanredno izdanje. Zakladnici ne će dobivati knjige preko povjerenika, nego izravno na svoju adresu. Škole zakladnice dobile su svoju narudžbenicu i dobit će knjige na svoju občinu,

Matica Hrvatska moli svoje članove prinosnike, da se prijave svojim povjerenicima. Iz mjesta, gdje M. H. nema svoga povjerenika, mogu se članovi i pojedince javiti, te poslati izravno M. H. članarinu od K 6·30, pa će se knjige poslati neposredno na njihovu adresu.

U kolu redovitih izdanja, što ih dobivaju članovi zakladnici bespłatno, a prinosnici za K 6.—, izaći će ovih sedam knjiga, pretežno beletrističkog sadržaja: 1. Antun Kovačić: U registraturi. Roman u dva diela. 2. Dinko Šimunović: Tudjinac. Roman. 3. Pavle Krstinić: Bratski inat. Historijska drama u 5 činova. 4. Bogdan Popović: Antologija srpske lirike. 5. Henryk Sienkiewicz: Bez dogme. Roman. S poljskoga preveo Isa Velikanović. 6. Stjepan Radić: Češki narod na početku XX. stoljeća. 7. Fra Lovro Mihačević: Po Albaniji. Dojmovi s puta. Ilustrovano.

Medju izvanrednim izdanjima „M. H." izaći će ove tri knjige, koje se mogu pojedince naručiti. 1. Strossmayerov koledar za g. 1912. knjižarska ciena K 2.—, za članove „M. H." K 1.50. 2. Narodne pripovjetke. Ilustrovao Ljuba Babić ml. Knjiga za djecu i omladinu, u obliku velike četvrtine, na umjetno tiskanom papiru, zajedno s origininalnim platnenim uvezom, stoji K 3·— 3. Dr. A. Tresić-Pavičić: Finis republicae II. dio. Katon Utički. Historijska drama u 5 činova. U originalnom uvezu K 2.10.

Proslava 50-godišnjice obstanka „Narodne Čitalnice" u Ljubljani. Rodoljubni odbor jedne izmedju najstarijih slovenskih čitaonica, prvoga narodnoga ognjišta u bieloj Ljubljani zaključio je da proslavi dne 6. jenara 1912. svečanim načinom 50 godišnjicu obstanka svoje miljenice „Narodne Čitalnice". U tu svrhu poziv|je na proslavu ne samo sva slovenska, već i ostala slavenska društva za sudjelovanje kod te proslave, koja mora da ispade na čast društva i na ponos glavnoga grada Slovenije.

Glavne točke proslave jesu: dne 6. jenara svečana skupština članova i gostiju čitaonice; poslije podne svečana predstava u zemaljskom kazalištu, na večer veliki ples u svim prostorijama „Narodnog Doma" u Ljubljani.

Natječaj. Otvoren je natječaj na mjesto učitelja tjelovježbe kod Hrvatskog Sokola u Zadru, godišnjom plaćom kruna 1800, koja će se primati u mjesečne predplatne obroke.

Izim plaće primat će nagradu 10% od čistoga dobitka svake zabave koja se sa vježbama izvede, a dozvolom upravnog odbora Hrv. Sokola, moći će podučavati i vježbače ostalih Sokolskih društava što pripadaju Hrv. Sokolskoj župi „Ban Paližna". Za to bit će mu naknadjeni realni troškovi prevoza, suviše K 8 na dan dnevnice.

Natjecatelji imaju podnijeti upravnom odboru zadarskog Hrvatskog Sokola svoje molbe do svrhe studenoga ove godine.

Poziv na glavnu skupštinu podružnice sv. Cirila i Metoda za Istru u Motovunskim Novacima. — Dnevni red: 1. Pozdrav predsjednika. 2 Izvještaj tajnika. 3 Izvještaj blagajnika. 4 Slučajnost.

Ista će se obdržavati dne 12. o. mj. u školskoj dvorani u 4 sata po podne.

Javna zahvala.

Nad tolikim izkazima saučešća prigodom smrti našeg nezaboravnog sinčića

Šima-Vladoja

budi ovim putem izrečena najsrdačnija zahvala i korporacijama i svim prijateljima, koji su nastojali, da nas u toj teškoj tuzi bilo čim utješe.

Pazin 1. novembra 1911.

Dr. Šime i Antica Kurelić.

C. K. NOTAR **Dr. ŠORLI**

preselio se je sa svojom pisarnom u Via Giosuè Carducci broj 35. (kuća Savorgnan, ugao via Carducci — Ercole.

M. U.

Dr. Dragutin Ciotti

liječnik bolestničke blagajne civilnih radnika c. i kr. ratne mornarice ordinira od 12—1. Via Epulo 30.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjeg- i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

liljansko-mliečnim sapunom

(Steckenpferd-Lilienmilch-seife)

(Marka konj na palici)

od Bergmann & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja

madraca 180 cm. duga,

116 cm. široka K 10·—, K 12·—, K 15·—

i K 18·—; 2 metra duga 140 cm. široka K 13·—, K 15·—, K 18·—, i K 21·—; jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3·—, K 3·50, i K 4·—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 4·50 i 5·50.

Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27·—, boje K 33·—. — Razašilje franko pouzećem od K 10·— napried. Zamjenu i vraćeno priznaje ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933

pošta PILSEN, Češka.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** Sa-tavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 bočici 50 filira, 12 bočica stoji 5 kruna, 24 bočice stoje 10 K franko pošta.

Dobivaju se samo u ljekarni kr. Petra

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

POZIV

na drugu izvanrednu skupštinu Gospodarskog trgovačkog društva u Blažićih, registrane zadruge na ograničeno jamčenje, koja će se obdržavati dne 12. studenoga o. g. u 2 sata poslije podne u društvenih prostorijah.

Dnevni red:

1. Izbor poslovodje.
2. Pogovor o društvenih prilikah.
3. Slučajni predlozi.

Blažići, dne 26. listopada 1911.

Upravni odbor.

Br. 2239

Natječajni oglas.

Otvara se natječaj na mjesto občinskog liečnika u Pagu uz godišnju plaću od K 4000, što će primati iz občinske blagajne u jednakim mjesečnim predplatnim obrocima, od kojih K 2400 kao občinskom liečniku, a K 1600 u ime liečničke pohode za liečenje stanovnika grada Paga.

Za pohode po selima imati će pravo na pristojbe i putne troškove.

Liečnik ima pravo na stalnost i miro vinu u smislu pokrajinskog zakona 28. veljače 1899.

Natjecatelji dokazati će ovlast na liečenje u zemljama zastupanim u carevinskom vieću i da poznaju podpuno hrvatski jezik. Svakomu je natjecatelju prosto obratiti se podpisanom Upraviteljstvu za potanje obavjesti i razjašnjenja.

Rok natječaju traje do 30. novembra o. g. a molbe imadu se prikazati podpisanomu.

Pag, 30. listopada 1911.

Od občinskog Upraviteljstva

Načelnik: **Budak.** Prisjednik: **Palčić.**

Čitajte i čudite se! Nečuveno!

600 komada samo K 4·—.

Krasna pozlać. Anker-ura s lancem, točna, 3 god. jamstvo, 1 mod. svil. kravata za gospodu, 3 kom. fin. žepna rubca, 1 liepi prsten za gospodu sa imit. dragim kamen., 1 cigarusa Bernstein, 1 brož (novost), 1 liepo žepno ogledalo, 1 kožnata kesica, 1 periš, 1 par puceta za manšete, 3 pucela double sa patent. zaklopcem, 1 eleg. album razgledn. najljepši vidici svieta, 5 šalj. predmeta, velko veselje za mlado i staro, 1 vrlo prakt. ljubavni listar za gospodu i gospodje, 20 dopis. predmeta i još preko 500 predmeta potrebit. u kući. Sve skupa s urom koja samo toliko vriedi, stoji samo K 3·80. Pošilja pouzećem središnja izvozna kuća

F. WINDISCH, Kraków br. G, 78.

Ako se ne dopadne, vraća se novac.

Obljubljeni koledar

Danica za 1912.

dobiva se u tiskari

Bagnja i drug. Pula.

Cijena 40 para.

Seljački posjed u občini Lovran,

srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Pošćića u Volo-skom.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Bagnja i drug.** u **Puli**

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Bogati izbor

gotovih odiela, ogrtača, paletots za gospodu i djecu.

NOVOST

Konfekcija za gospodje

englezki zajamčeni nepromočivi ogrtači

Krojačnica I. reda

Ignazio Steiner

GORICA **PULA** TRST

PIAZZA FORO

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA

:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U PAZINU U KNJIŽARI IVANA NOVAKA.

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

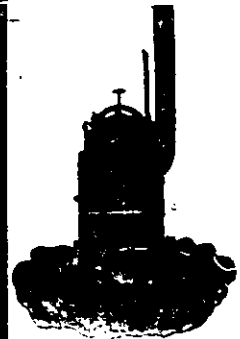

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Zahtjevajte cienike! Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII 3.

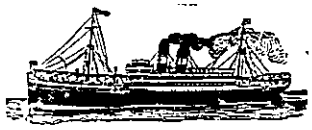

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: **Martha Washington 18. novembra** Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*), parob.: **Sofia Hohenberg 23. novembra** Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za sredinju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Marka Zvezda

THOMASOVO BRAŠNO

Pošto se u zadnje vrieme često nude na prodaju troske nikakve vriednosti za Thomasovo brašno, kod kupovnine treba paziti na brašno od Thomasove troske, na olovo i napis na vreći.

THOMASOVO BRAŠNO, marka Zviezda,

prodaje se uz jamstvo od naših zastupnika

HERMAN TUREC\ & Co. — TRST, via Sanità br. 8.

Ponude sa izvornim cienama dobiju se odmah na zahtjev.

DRUŠTVO PROIZVODNJA THOMASOVIH FOSFATA.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućtva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme rasprodati svu zalihu pokućtva, prenesli smo naše skladište pokućtva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljajuć to vrlo pošt. občinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosadanjoj susretljivosti obečavajuć poslužiti pošt. občinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cienama.

TVRDKA **L. STEFFANUTTI.**

Najbolji češki izvor!

S. Benisch

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, puhnjasto 5·10 K; 1 kg **najfinije.** kao sniег bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač,** 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka,** svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljama-tim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1911. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5·45	odl.	↑PUNAT	dol.	4·50
6·—	dol.	Krk	odl.	4·35
6·10	odl.		dol.	4·25
7·—	dol.	Glavotok	odl.	3·40
7·05	odl.		dol.	3·35
7·35	dol.	Malinska	odl.	3·05
7·45	odl.		dol.	2·55
8·30	dol.	Omišalj	odl.	2·10
8·35	odl.		dol.	2·—
9·30	dol.	↓RIJEKA ∧	odl.	12·55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned Srijedu Subotu
prije podne				po podne
4·30	odl.	↑Baška	dol.	6·10
5·40	dol.	Punat	odl.	6·—
5·45	odl.		dol.	4·50
9·30	dol.	↓Rijeka ∧	odl.	12·55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i Rab

Svaki Nedjelja	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki Nedjelja
prije podne				po podne
7.20	odl.	↑RIEKA	dol.	8.35
7.55	dol.	Opatija	odl.	8.—
8.05	odl.		dol.	7.50
8.20	dol.	Lovran	odl.	7.35
8.30	odl.		dol.	7.25
1.—	dol.	LOŠINJVELI	odl.	—
1.30	odl.		dol.	—
3.15	dol.	↓Rab ∧	odl.	3.45

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.		dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.		dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab ∧	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Petak Utorak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
6.35	odl.	↑RIJEKA	dol.	5.—
7.10	dol.	Opatija	odl.	4.25
7.20	odl.		dol	4.15
8.40	dol.	Beli	odl.	2.55
8.50	odl.		dol.	2.45
9.40	dol.	Merag	odl.	1.55
9.50	odl.		dol.	1.45
10.20	dol.	Krk	odl.	1.05
10.30	odl.		dol	12.55
po podne				prije podne
12.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25
12.20	odl.		dol	11.15
2.20	dol.	Rab	odl.	9.25
2.40	odl.		dol	9.15
5.05	dol.	Lun	odl	5.50
5.10	odl.		dol	5.40
4.20	dol	Veli Lošinj	odl	7.15
4.30	odl.		dol	7.05
4.40	dol	Mali Lošinj*)	odl	6.55
4.50	odl.		dol	6.45
5.40	dol.	↓NEREŽINE ∧	odl	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u Puntu i Loparu

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kuo zaštitna marka. **Zakonom zaštićen.**

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih **balzama** sa zavaravajućom markom progoni se kaznenopo sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izhrkivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluć, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12·2 ili 6·1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekllina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često preduzetne operacije, koje su sa tolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, **Hrvatska.** — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

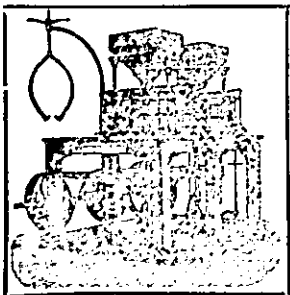

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, prerađeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Broj 46. **Pula, u četvrtak dne 16. novembra 1911.** **God. XLIII.**

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, } na godinu 5 K za seljake } ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utuluje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. **U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1.** **Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.**

Iz carevinskog vieća.

U Beču dne 11. novembra 1911.

Razprava o proračunu.

Proračunska razprava pa bila to i o privremenom proračunu daje u državnom saboru strankam i pojedincima priliku, da iznesu svoje želje i tegobe pred državni sabor, da označe svoje stanovište prema vladi i da se konačno izjave imadu li povjerenje u tu vladu il ga nemaju te dosljedno tomu hoće li glasovati za ili proti proračunu.

Predležeći proračun je samo privremeni jer se redovitog nije moglo razpravljati zbog raspusta državnog sabora i radi kratkoće vremena. Novoj će vladi stalno većina državnog sabora glasovati privremeni proračun, jer drži, da je to državna potreba i jer se boji, da bi si vlada inače putem neustavnim sama taj proračun odglasovala.

* * *

U sjednici od dne 7. o. mj. uzeo je u razpravi o prvom čitanju privremenog državnog proračuna češki napredni zastupnik prof. Masařyk. Govornik uztvrdi, da uvjeti, što ih je stavio ministar pravosudja Dr. Hohenburger za svoj ulaz u novo ministarstvo nisu nigdje opozvani. Ono što je izjavio ministar predsjednik nemože da govornika umiri. Što se tiče programatičke izjave ministra predsjednika nije govornika nimalo razočarala, jer on nije ništa drugo ni ništa boljeg očekivao. Ako se hoće raditi trieznо i plodonosno onda se mora vlada pobrinuti bar za neku vrst parlamentarne čistoće. Kad se govori o otvorenosti ili iskrenosti, tad nesmiju započeti sa neiskrenostima. U ostalom će češki jedinstveni klub staviti upit na vladu zbog obećanja, koja da su dana ministru pravosudja.

Načelnik njemačke narodne sveze Dr. Gross reče, de njegova stranka ide zatim da okupi stranke u parlamentarnu većinu. To da mora biti cilj veći parlamenta nego li vlade. Jedan narod sam ne može sastaviti većine u parlamentu. Niemci i Poljaci nemogu sami sastaviti takovu većinu. Problem stvaranja većine u carevinskom vieću je tjudjeno i narodnostni problem. Mi ćemo — reče — samo onda stvoriti većinu, ako uspijemo pritegnuti u većinu jedan dio Slavena, i to u prvom redu Čehe. Vladinu većinu nije moguće stvoriti, al je to moguće stvoriti za parlamenat i za budućnost našega parlamenta. Takova većina nesmije ovisiti od vlade, nego bi morala sama uzeti poslove parlamenta u ruke.

Poljski zastupnik Dr. Wrobel označio je žalostno stanje seljačtva u Galiciji, koje trpi veliku biedu usljed ljetošnje nerodice. Poziva vladu, da priskoči stradajućemu stanovničtvu na pomoć.

Upit na predsjednika.

Hrvatski zastupnik *Juraj Biankini* iz Dalmacije upravi na koncu sjednice upit na predsjednika parlamenta Dr. Silvestera neka uznastoji kod ministra predsjednika da bi vlada obaviestila zastupničku kuću o zaključcima ministarskog vieća glede pitanja željezničke sveze Dalmacije s Bosnom i s ostalom monarhijom.

*

U sliedećoj sjednici dobio je u razpravi o proračunu prvi rieč mladočeski zastupnik Dr. Körner, koji je oštroj kritici podvrgao posliednji govor bivšeg ministra predsjednika baruna Gautscha, koji je nazvao grožnje činovnika zločinom. Sadašnja vlada bi se imala koječemu naučiti od govora bivšeg ministra predsjednika.

Barun Fuchs, jedan od vodja njemačke kršćansko-socijalne stranke pozdravio je u ime svoje stranke izjavu ministra predsjednika koji je obećao nepristranu i objektivnu upravu. Njegova stranka da će se svim silama zauzeti za visoko držanje parlamentarizma i za radnu sposobnost zastupničke kuće.

Zastupnik Dr. *Vukotić* iz Dalmacije sjeća vladu na njezine obveze glede akcije za podizanje Dalmacije. Al sad se nije samo bojati, da ne će vlada izpuniti svojih obveza, nego da će se za volju Ugarske zapriečiti gradnje bosanskih i hrvatskih željeznica, što je u protuslovlju sa vladarevim izjavama o brizi za Dalmaciju i sa riečima, koje je priestolonasljednik upravio na upravitelja dalmatinskog namjestničtva.

Rusinski zastupnik Dr. Holubovicz govori o neprijateljskom držanju prama Rusinima i o tom, da su oni smatrani u Austriji inferiornim narodom. Hitci na namjestnika Potockoga imali bi opomenuti vladu. Sadašnji namjestnik Dobržinsky ostaje na istom polemičnom stanovištu kao i njegov prošastnik, samo što je njegova metoda još pogibelnija.

Upit na predsjednika.

Pod konac sjednice upravio je slovenski zastupnik Dr. Ryba f iz Trsta na predsjednika upit o grozotama talijanskih vojnika počinjenim u Tripolisu na ženama, djeci i golorukim. Govornik izjavljuje da ne postoji nikakova sumnja, da se je ovim groznim činima ogriešila talijanska soldateska. Odbija nadalje napadaje talijanskih novina na izvieščivanje austrijske štampe i pita predsjednika, da li je on sklon izraziti žaljenje. Predsjednik je odgovorio da je zast. Breiter već podnio o istoj stvari interpelaciju i da će vlada imati prigode da odgovori.

*

U sjednici od četvrtka uzeo je prvi rieč u razpravi o prvom čitanju osnove o privremenom proračunu predsjednik bukovinskih Rusina zast. Wassilko, koji naglasi, da valja staviti poljsko-rusinsko sporazumljenje na prvo mjesto. Ukrajinski (rusinski) narod, da je s jedne strane izgrčka ruskih agenata s druge pako trtva očajnog radikalizma.

Poljak barun Goetz zagovara podignuce domaćih proizvoda i to koli u agrarnom toli u obrtnjskom smislu.

Načelnik Niemaca iz Češke zast. Pacher drži da mora ispraviti nekoje navode njemačkih govornika o odnošajima u Češkoj. Ti odnošaji izmedju Niemaca i Čeha nisu tako dobri, kako se misli. Niemci u Češkoj znadu što su i što znače Česi. Niemcima se mora pružiti jamstvo, da će oni, koji imadu moć u rukama, postupati po zakonu i pravu. Svi oni, koji sudjeluju kod vlade moraju sve poduzeti a da se na postojećim zakonima u Češkoj ništa ne promieni.

Prvak čeških narodnih socijalista zast. Klofač kaže, da dok su Niemci proti češkim školam, češkom jeziku u uredima zatvorenih područja i češkim činovnicima nemože biti ni govora o sporazumu izmedju Čeha i Niemaca. Kad bi vlada izkazala više volje za taj sporazum, onda bi njemačkoj oporbi nestalo podpore. Ako se nezapočne sa politikom pravde, demokracije i mira, onda će njegova stranka stupiti svom odlučnosti u opoziciju. Njemački naprednjak zast. Kraft suzbija češke tobož pretjerane zahtjeve i zagovara složno postupanje sviju Niemaca na obranu ugroženih tobož njihovih interesa.

Nazovi protest!

Talijanski liberalni zastupnik bar. Malfatti iz južnog Tirola hoće da protestira proti jučerašnjim navodima zastupnika Dr. Ryba f a o grozotama što ih počinja talijansko vojništvo u Tripolisu na golorukom turskom i arabskom stanovničtvu.

Prosvjed g. baruna primili su netalijanski zastupnici glasnim smiješkom i raznim pokličima — do znanja!!

*

U nastavku razprave o privremenom proračunu uzeo je prvi rieč u sjednici od petka talijanski pučki zastupnik Dr. Bugatto iz Goričke. On reče, da se jošte nemože izjaviti za program sadašnje vlade, koju čeka on i njegova stranka na radu. Izliče razne potrebe na prosvjetnom i gospodarskom polju Talijana u Goričkoj.

Načelnik hrvatsko-slovenskog kluba Dr. Šusteršič naglasi uz veliku pažnju mnogobrojnog slušateljstva izvanrednu važnost naših južnih zemalja za monarhiju; prigovara što se ove toli važne zemlje sustavno zanemaruje. Južne naše pokrajine jesu glavno uporište države za njezin položaj velevlasti. Bez njih prestaje monarhija biti velesilom. Ove su zemlje pokazale toliko puta vjernost vladaru, dinastiji i državi. Način kojim su Talijani proti svakom medjunarodnom pravu zaposjeli jedan dio Tripolisa, morao bi zabrinuti naše državnike. Ovakav napadaj na Tripolis mogao bi se obnoviti i na Albaniju ili na koju našu pokrajinu. U takovom slučaju odvisila bi sudbina monarhije od vjernosti naših jugoslavena. Pokazav na pogibelj balkanskog saveza požali što se nije ministar predsjednik dotaknuo pitanja dalmatinskih željeznica i riešitbe pitanja ravnopravnosti hrvatskog sveučilišta. U ime svoga kluba izjavi da nema nijedan član vlade pravo tražiti od njega podpore, jer se nema u nijednoga člana vlade povjerenja. Svaka vlada, koja nebude htjela da uredi pitanja Sveučilišta i naše željeznice, imati će posla sa Jugoslavenima. Hrvatsko-slovenski klub je posve neodvisan a tom neodvisnošću hoće se i poslužiti. Ono što načelnici najvećih klubova izjaviše t. j. da se bez Niemaca i bez Čeha nemože vladati — kaže on — da se ni bez Jugoslavena neda vladati — ako to oni neće; a da li se bez njih dade, to ćemo do skoro uvidjeti.

Govorniku se je vlo često i veoma živo odobravalo i pljeskalo.

Češki socijaldemokrat zast. Němec govori kao generalni govornik proti proračunu, izjaviv, da njegova stranka neće u vladi sudjelovati dok se nepostavi na demokratski temelj. Govori proti savezu s Njemačkom proti razbojstvu u Tripolisu, koje da je Austrija već unapred odobrila.

Kao generalni govornik za proračun govorio je njemački zastupnik Hartel iz Češke i to o gospodarskim pitanjima svoje domovine.

Na to je proračun upućen proračunskom odboru.

Tučnjava u parlamentu.

Na koncu sjednice došlo je do tvornog sukoba izmedju Sveniemca zast. Malika i njem. radikala Humera. Ovaj je najme prvoga nazvao lopovom, na što je Malik opetovno pasjim bičem po glavi ošinuo Humera. Okolo stojeći zastupnici raztaviše biesomučne Niemce, koji bi se bili inače junački pobili.

Interpelacija zastup. Spinčića i drugova.

Protuzakonito upisivanje djece u školu Lovranu i Pomjanu. Već je nekoliko ćedana prošlo, da je zastupnik Spinčić sa drugovi postavio temeljitu interpelaciju proti nezakanitom upisivanju djece u školu u Lovranu i Pomjanu.

Mi ju ovim makar i nešto kasno donašamo, osobito za to, da budu naši u budnce znali upozoriti na vršenje školskih propisa također c. k. školske oblasti kad te nebi činile svoje dužnosti naprama onim, koji nebi tih propisa vršili.

Ta interpelacija upravljena na ministra bogoštovlja i nastave glasi kako sliedi:

Već od dulje vremena skoro svaka godine početkom školske godine čuje se opravdanih pritužaba proti upisivanju u školu u Lovranu u kotaru Voloskom. Prvašnjih godina pritužilo se je proti skupnom roditelju obiju tamošnjih javnih škola, odnosno odjela, hrvatskoga i talijanskoga, koji bijaše zanešen pristaša talijanske stranke.

U novije doba odkada obstoje dvije posve odieljene pučke škole, svaka sa svojim ravnateljem, hrvatska i talijan., čuje se pritužbe proti tomu, da se upisivanje djece u tamošnje pučke škole vrši putem obćinskog ureda, odnosno mjestnog školskog vieća, bolje rekuć putem obćinskog tajnika. Na jednu dotičnu pritužbi kod c. k

škol-kog vieća u Voloskom popitalo je ovo kod občinskog ureda telefonski razjašnjenje. U ime toga ureda odgovorio je občinski tajnik, da je mjestno školsko vieće preuzelo upisivanje djece u školu po uputi jednoga člana c. k. zemaljskoga školskog vieća.

Upitan tajnik za ime toga člana, odgovorio je, da toga nemože kazati jer je to uredovna tajna. Sličnim načinom i po svoj prilici takodjer usljed upute člana c. k. zemaljskoga školskoga vieća postupalo je početkom tekuće školske godine takodjer mjestno školsko vieće u Pomjanu, kotar Kopar u Istri, gdje obstoji jedan slovenski i jedan talijanski odio (za samu slovensku djecu! Op. Ured), naime mjestno školsko vieće provelo je samo upisivanje djece u pučku školu.

Pošto takav postupak u občinah kaošto su Lovran i Pomjan, u kojih obstoje dvie političke stranke, a imade štetnih i nepravednih posliedica za nevladajuću stranku; pošto takav postupak u obće stoji u protuslovlju sa jasnom ustanovom § 35 naredbe ministarstva za bogoštovlje i nastavu od 25. rujna 1905. D. Z. L. br. 159 N. L. br. 49. o školskom i nastavnom redu za obće pučke i za gradjanske škole po kojoj ima upisivanje obavljati voditelj škole, eventualno pomoću drugih učitelja i to redovito u školskoj zgradi, što bi se imalo upravo u občinah, kaošto su Lovran i Pomjan za izbjeći svakom uplivanju občine, najstrožije izvršivati; i pošto je nečuveno, da se naredbe c. k. školske uprave krše po uputah od članova c. k. zemaljskog školskog vieća, to se uslobadjaju podpisani upraviti na njeg. preuzvišenost g. ministra bogoštovlja i nastave upraviti ovaj upit:

Jeli Vaša preuzvišenost voljna narediti shodna, da se upisivanje školske djece u škole u Lovranu i Pomjanu obavljeno nepravedno ove školske godine i kršeć jednu naredbu c. k. ministarstva za bogoštovlje i nastavu izpravi i da bude za budućnost takovo upisivanje najstrožije zabranjeno.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Suci i politika. Istarski Talijani u svojoj drskosti koja se pretvara i u denuncijacije, vide u svakom javnom uredu politiku kad se u njem rabi hrvatski jezik kako to zakon propisuje i čim se nadje koji pravedni i pošteni činovnik te polag zakona dade mjesta i hrvatskom jeziku, tad je taj činovnik politikant, tjera u štetu hrvatsku politiku. Tako je mjestni organ puljske kamorre napao prošlog tjedna suca Dra. Velčića, jer da je po zakonu i na temelju izjave same stranke „noi semo slavi, no italiani" s tom strankom sastavio zapisnik u hrvatskom jeziku. Na ispravak suca Velčića, kojim je dokazao kako je korektno i po zakonu postupao, izvadja kamoraš, da je dr. Velčić baš na temelju gornje izjave stranke morao zapisnik sastaviti talijanski. Iz tog pisanja kamorrinog glasila doznajemo još za jednu važnu ali ujedno nečastnu i ponizujuću izjavu, ako je istinita, a što Jornaletto izričito tvrdi da jest, koju da je dao sudb. savjetnik Sbisà u Rovinju povodom tog zapisnika, izrekav ove rieči: „mi pare che sarebbe ora di finirla" (mislim da bi bilo doba te to prestane), t. j. bilo bi doba da se već prestane s tim zloporabama sa hrvatskim jezikom. Dakle ako je gornja izjava savjetnika Dra. Sbisa istinita (do danas je nije opovrgno) onda je drska ier je pala iz ustiju čovjeka i suca, koji službuje kod nas u Istri i sudi i hrvatskim strankama a da ne poznaje dobro hrvatskog jezika, te je imao barem on šutiti a govoriti tek onda kad dobro nauči hrvatski jezik, pak nam nebi svaki dan bila pred očima jedna velika zloporaba, da u Istri služi i vuče plaću više sudaca i sudb. savjetnika, koji ne poznaju hrvatskog jezika, jezika većine pučanstva pokrajine. Tima imali bismo punim pravom doviknuti: bilo bi već doba, da nestane takvih sudaca iz Istre!

Izlet medulinske glazbe u Ližnjan. U nedjelju priredio je medulinski nedavno osnovani „Hrvatski Sokol" prvi svoj izlet sa društvenom glazbom u susjedni Ližnjan. Prisustvovalo je tom izletu oko 150 članova i lijepa četa pomladka. Kad prodjoše izletnici preko starog trga, oduševljeno ih pozdravi veliko množtvo sabranog naroda, a na uzvrat zaigra glazba hrvatsku koračnicu, pod kojom krenu cijelo množtvo naroda sa izletnicima — ogromna povorka od 700 osoba — u pohode svojim susjedima braći Ližnjancima.

Pred Ližnjanom bijahu Medulinci bratski dočekani od množtva Ližnjanaca, kojima bijaše na čelu vrijedni naš narodni borac g. Josip Fedel. Izletnici se najprije uputiše pred opć. upraviteljstvo, gdje ih srdačno dočeka glavar g. Ravnić. Odatle krenuše Medulinci i Ližnjanci pred župni stan da skupno uz glazbu pozdrave hrabrenog svog rodoljuba i uzor svećenika g. Mateljana.

Iza toga igrala je glazba pred „Hrv. Čitaonicom" i na glavnom trgu, gdje se Medulinci i Ližnjanci veselo i bratski zabavljahu. Pod večer krenuše izletnici u u Medulin zahvaljujuci se braći Ližnjancima na njihovom gostoprimstvu. Ovim se izletom pokazala iznova moć narodne svijesti u našim krajevima, koja će sigurno za uvjek vezati Ližnjance i Medulince na čast cijele puljske okolice, a na obranu i napredak najjužnije Istre.

Iz Medulina: Za našu glazbu darovalo je medulinsko opć. vijeće 300 K i g. Dr. Zuccon po treći put 50 K. Srdačna hvala! Odbor.

Barba Mijo na „Seduti". Dne 2. t. mj. obdržavala se je sjednica nove občinske uprave u Premanturi. Na tu sjednicu dodjoše i tri odbornika, koji zastupaju popridilsku stranu, ili bolje stranku puljske kamorre. Ta slavna trojica zovu se: Miho Rosanda, obično nazivan barba Mijo, iz Vinkurana, Antun Rosanda i Grgo Mišković iz Premanture. Na ulazu u občinsku dvoranu pozdravi jedan ovih naše odbornike sa „bujorno" na što zabrundaše nešto nekoji popordili. Kad posjedoše počeše nekako vrtiti, a barba Mijo derati, „što je ovo poziv na sjednicu, nerazumijem „un aka" (govoreć to sve hrvatski) i stade pitati gdje su one naše stare knjige koje su bile po našu pisane, dodajuć da se prije smrti nadao nego li ovakav poziv dočekati". Dakle barba Mijo ne razumije na jedan put hrvatski; barba Mijo, koji se dići sasvojim bielim runenim hlačama dolje uskim poput Jelačićevih vojnika ispreplетenim gajtanima tom starom oznahom hrvatske nošnje. Eto kuda vodi zaslijepljenost, kad čovjek postane šćavo talijanske sinjorije; to je onaj barba Mijo, uporni skutonoša talijana puljskih, koji znade često reći, da bi svakomu razlupao glavu, koji bi mu kazao da je *šćavo*. Starče Mijo, obrati se barem pod kratke tvoje stare dane na narodnu viru!

Zverinjak na otoku Brioni. Austrijski zvierinjak na brionskom otoku pod nadzorom trgovačkog savjetnika Hagenbecka pomnožio se je posliednje doba znatno. Stigle su naime iz južne Afrike nove pošiljke zvieradi. Medju ovim raznim životinjama ističe se osobito krasna zbirka od 30 nojeva, koja tvori temelj budućoj gojidbi nojeva na posebnom pašištu na samom otoku. Zanimive su takodjer razne vrsti opica, kojih je stiglo preko 30. Nekoje izmedju ovih su vrlo riedke. Opice žive na otoku posve slobodne. U zvierinjaku imade već do sada preko 150 različitih životinja iz raznih dielova svieta.

Uhvaćeni provalnici. Redarstvenim agentima Carlin-u i Jelenu pošlo je za rukom pronaći i uhvatiti provalnike, koji su 5. t. mj. htjeli okrasti našu tiskaru. Ti „junaci" su Nicolò Marinovich, od 16 godina i Antonio Susterschich od 15 god. oba iz Pule, kovački naučnici kod Fr. Zanetti. Kod njih je pronadjeno par tuceta olovaka koje su izdale tate i nekoliko komada gumije. Nakon što su priznali čin, predani su u uze c. k. suda.

Ovdje rado ističemo s pohvalom kako je pronicavosti i spretnosti g. Carlina pošlo za rukom tako brzo pronaći tate. G. Carlin je i ovom prilikom pokazao svoju staru i priznatu vriednost, te mu i mi izkazujemo svako priznanje.

„Naša Sloga" u Trstu? Više novina donielo je po „Obzoru" viest, da će se naš list preseliti u Trst. O svemu tome do sada nije našem uredničtvu i upravi ništa poznato.

Lošinjski kotar:

Htjeli su naskočiti ribarsku zadrugu. Na Unijam kod Lošinja postoji ribarska zadruga, koja se nalazi u rukama domaćih ribara i koja krasno napreduje. Prcti toj zadrugi ruju domaći poprdili i prodanci lošinjske propale gospode jer im je trn u peti. Ova nazovi-gospoda huckaju proti zadrugi rečene poprdile jer im je žao, što nemogu i u njoj paševati kao što pašuju svudo, gdje su oni na vlasti.

Mudri kako jesu htjeli su u ribarsku zadrugu prokriomčariti znatan broj svojih pristaša, prodanaca i poprdila, ali bijaše uprava zadruge još mudrija, pak im pokazaše vrata.

Radi toga sikću lošinjske propalice u talijanskim novinam pozivljuć inače mrzke im austrijske oblasti na pomoć. Možda će uložiti kakav *rekurs* na ministra izvanjskih posala obććane zemlje, velike majke Italije!!

Voloski kotar:

Štrajk djaka dovršen. Iz Kastva nam javljaju, da su se djaci učiteljišta u Kastvu povratili na nauk usljed poruke odbora za premještaj učiteljišta. U ponedjeljak su se upisali na učiteljište svi, te će još ovog tjedna početi redovita predavanja.

Time je taj neugodni spor povoljno riešen, te nebi bilo uputno ni po djake ni po našu narodnu stvar, da bi se opet ponovio. Sada je pak do spomenutog odbora da na vrieme poduzme sve, te se izbjegne povodu za koji event. novi zapletaj.

Ispiti osposobljenja za učitelje. Prošli cieli tjedan obdržavali su se ne učiteljištu u Kastvu ispiti usposobljenja za učitelje. K ispitu je pristupilo 15 učitelja, koji su svi položili ispit s vrlo dobrim uspjehom na zadovoljstvo ispitnog povjerenstva.

Koparski kotar:

Sv. Donat kraj Buzeta. Oprostite g. uredniče, što Vas opet našim neveljama uznemirujemo, ali molim Vas, da uvrstite ovih par redaka u Vaš cienjeni list „Našu Slogu," eda bi ovaj članak bio od koristi. Naše selo sv. Donat može se ponositi svojim izvrstnim krčmarom i dućandžijom. Nazivlju ga Kavran (Cienjenim čitateljima „Naše Sloge" bit će to ime poznato). Idi u krčmu, naći ćeš našeg birtaša, gdje mirno i zamišljeno sjedi pušeći svoju cigaretu. Kako da i ne bude zamišljen! Ta uvjek snuje, kako bi nas kojom novošcu razveselio! Moramo mu biti zahvalni, ta već nam je mnogo zabava doprinesao. Pred par mjeseci kupio je nečuveno čudo jedni ga nazivlju fonograf a drugi gramofon. Divno, zamamljivo! Daj našem čovu dvije pare, odmah će te svojim čudom razveseliti. Kad čuješ one milozvučne glase talijanske pjesme ili sviranje koje talijanske operete mislio bi da se koje čarobne noći nalaziš u Veneciji u kojoj gondoli ili da slušaš koju operetu u venecijanskom kazalištu. Kad čuješ pak koju njemačku operetu zanese te tako, da misliš da se nalaziš u berlinskom kazalistu. Sve, samo ne hrvatski! E, nije mi čudo! Ta čim bi zabavljao g. Moćiboba i drugove, kad dodju meguće svaki mjesec u sv. Donat! Gospodine Kavranu, s kim prijateljuješ, za takvog držat ćemo i Tebe! Imademo u birtiji i slavjanske karte. Sv. Donaćani, kao osvjedočeni Hrvati čuvši da imademo i slavjanskih karata, kazali su naše birtašu neka nam nabavi slavjanske igraće karte, inače nećemo više u Vašoj krčmi igrati. Nekako po sili kupio je jedne igraće karte „primorka". Budući da nijesu na one karte mogli igrali, ako ne jedni, rekli su mu neka naruči par slavenskih karata, ali sve do danas ih nema. G. Kavranu poručujemo još ovo: Ne šalji svoga sina, da svira razmim talijanskim podrepnicama, kao što je bio zadnji put na Vrhu. Mi te tako rekuć hranimo svojim žuljevima. U našem kolu moraš biti, inače slobodno uzmi zardjalu motiku i pod stare dane ćeš si njome priskrbljivati svakdanji kruh. Ne srdi se, već se opameti, jer sve što je u ovom članku rečeno živa je istina.

Iz Buzeta. Naša zgrada za ovdješnju hrv. školu, što ju narodna volja i potreba sazida ispod starih zidina Buzet-grada, toga sjela mlekačkih kapetana, već je dogotovljena. Za kontrast „gradu" veličanstveno se bjelasa na „Narodnom polju". Najveća je to zgrada na Buzetšćini. Obuhvaća pet (dot. šest) školskih dvorana i ostale propotrebne prostorije. Uz nju stoje, kano djece drobna uz majku četiri kućice, četiri učiteljska stana. Došlo je doba, da svećenik sa narodom isprosi blagoslov Božji, da Svemogući primi pod svoje okrilje ovu našu školu, to rasadište prosvjete. Imalo to biti u nedjelju 19. tek. mjes., ali s nepredvidjenih razloga bilo to odgodjeno na kratko vrieme. Nadamo se i uvjereni smo, da će tada k nama pohrliti svi naši iz buzetštine i okolice, dapače i rodoljubi širom Istre. Prihvatimo i tu zgodu, da pokažemo narodu, da stojimo uz njega u svakoj prigodi. Prihvatimo i tu veselu zgodu, da ga ohrabrimo, ojunačimo i poučimo. Naš narod očekuje u onaj dan vidjeti i čuti svoje kulturne oce i prosvjetitelje. Ne dopustimo, da gubi u nas svoju vjeru i pouzdanje.

Još nešto. Susljedne nedjelje, najme 26. o. mj. ovdješnja hrv. škola priredjuje dječju zabavu u 2 sata po podne mjesto na dan blag. škol. zgrad. Upozorujemo svakoga i na ovu zabavu. Tom prigodom zabavljat će narod i gostove domaća „Sokolska glazba.

Iz Buzeta. Javljamo, da je ovdješnji župe-upravitelj g. Mate Kurelić prigodom smrti svoga nećaka Sime Vladoje, sina načelnika Pazin-grada. Dr. Šime Kurelića, darovao 50 kruna ovdješnjoj „Sokolskoj glazbi« Ističemo ovo, da pohvalimo redoljuban čin i da se i drugi dobročinitelji sjete ovog našeg glazbenog društva.

Nastavak u prilogu.

Pazinski kotar:

Hrvatska čitaonica u Pazinu priredjuje nam ovaj tjedan rijedak užitak. Dne 18. o. mj. priredjuje naime veliki vokalni koncerat uz sudjelovanje vojničke glazbe iz Pule. Kao osobite točke ističemo ovdje najnoviju koračnicu Pazin-gradu od našeg vrlog M. Brajše Rašana i Veliku kantatu iz istarskih, primorskih i dalmatinskih pučkih hrvatskih melodija, koju je glazbotvorio za sole i mješoviti zbor s uporabom F. S. Kuhača i M. Brajše kao opus 1094 a, naš maestro Iv. pl. Zajc. Te dvije točke izvodit će mješoviti zbor uz pratnju velikog vojničkog orkestra. U svemu bit će preko 60 osoba. Osim toga bit će još 5 glazbenih točaka a na koncu ples do zore. Bit će dakle zabave za svakoga. Do vidova u Narodnom Domu.

Telefonska pruga Trst-Piran-Buje-Poreč-Motovun-Pazin-Rovinj. Pred nekoliko godina ustrojena je telefonska pruga Br. 3881. glavnim postajama ili centralama: Trst-Piran-Buje-Poreč-Motovun-Pazin- Rovinj. Ako stranka iz Rovinja hoće, da tom prugom dobije telefonsku svezu sa Trstom, mora čekati, da budu slobodne sve druge telefonske centrale, navedene pred onom u Rovinju.

Stranke iz samog Pirana — kao prve centrale od Trsta — danomice toliko okupiraju telefon, da je strankama iz okružja drugih centrala, gotovo nemoguće telefonski obćiti sa centralom u Trstu. Dogodilo se, da je n. pr. stranka u Motovunu bezuspješno čekala telefonsku svezu sa Trstom od 9 do 12 sati prije podne, a kroz sve to vrijeme bila zatvorena telef. pruga izmedju Pirana i Trsta, za komodidet tamošnjih stanovnika. Takovi se slučajevi dese vrlo često, tako da stranke iz Motovuna, pa sve ostale, — za koje su ustanovljene iza Motovuna naznačene telef. centrale — u opće ni ne traže više telef. sveze sa Trstom i preko Trsta pošto su uvjerene, da će dotičnik dobiti brže njihovu vijest ekspresnim pismom nego li telefonom.

Za koga je dakle vlada ustanovila te tel. postaje i za sve toliki novac izdala? Zar nebi bilo u interesu same države, da se spomenutu telefonsku prugu br. 3881, preuredi tako, da bude za veću udobnost publike, a na korist same države!? To bi se pak postiglo time, da se izmedju Pirana i Trsta ustanovi posebna telefonska pruga neodvisna od ostale pruge, a spomenuta pruga br. 3881 da služi za ostale gore navedene centrale. Dok se to ne uredi, šteta za svaki novčić, što je država izdala u gornju svrhu. Zato najtoplije preporučamo kompetentnim oblastima, da se čim prije poskrbe za preuredjenje navedene telefonske pruge u gornjem smislu, a i naše gg. zastupnike na carevinskom vieću molimo, da se za ovu stvar zauzmu.

Razne primorske viesti.

Upit zastupnika M. Mandića i drugova. U sjednici carevinskog vieća od dne 9. o. mj. postavio je zastupnik M. Mandić sa drugovi upit na ministra nutarnjih posala jeli pripravan stupiti putem zdravstvenih organa svoga ministarstva u doticaj sa jednim poznatim strukovnjakom radi ustrojenja državnog sanatorija, u kojem bi se siromasi badava lieč li od reumatičkih bolesti.

Izbor u Delegacije. Tečajem ovoga mjeseca provesti će se u izvanrednoj sjednici zastupničke kuće u Beču izbori za buduće delegacije. Taj se izbor obavlja, kako je poznato posebice za svaku kraljevinu i pokrajinu zastupanu na carevinskom vieću i to polag broja zastupnika u pojedinoj zemlji. Naše južne pokrajine t. j. Dalmacija, Istra, Trst, Goričku, Kranjska itd. biraju samo po jednoga delegata. U pokrajinah, gdje imade više narodnostih kao što je primjerice Istra, Gorička itd. bira se delegate po dogovoru ili kompromisu izmedju zastupnika obiju narodnosti. Naši zastupnici sporazumiše se sa Talijanim, pošto imade svaka stranka po tri zastupnika, da se bira jedne godine u delegacije našega a druge godine talijanskoga zastupnika. Tako će biti i sada kod predstojećeg izbora izabran il jedan naš il je dan talijanski zastupnik već kako se obje stranke prije dogovore.

Neće ići bez nas tako lahko! Talijanska gospoda kod zem. odbora u Poreču neimaju za sada — reć bi — drugog pitanja, nego li to kako bi gradili nove željezničke spojeve i pruge. Oni snuju i mjere, putuju u Trst, Beč, itd. — dakako sve na troškove naše mršave koze —. Tako bijahu, kako čitamo opet jednom u Trstu, da se pogovore sa tršćanskom gospodom u trgovačkoj komori o tom, koje bi se kod nas imale graditi željeznice i kako bi se spojili interesi Istre sa onimi grada Trsta. Kod tih pogovora sudjelovala su gospoda iz Rovinja, Poreča i Trsta. Od naših prisjednika, od naših pouzdanika nebijaše nitko pozvan, njima nebijaše tuj mjesta. E pa dobro! Graditi će željeznice sami Talijani Istre dogovorno s talijanskom gospodom u Trstu, samo će pokucati na vrata našim zastupnicima ako bi im posao gdjegod zapeo!

Naše je povjerenike valjalo iz dogovora izključiti, jer je poznato, da se gospoda u Trstu, osobito oni u trgovačkoj komori, protive odlučno koli željezničkom spoju Lupoglava-Učka-Opatija, toli onom Herpelje-Podgrad-Šapljane ili Jurdani. U tom će se u ostalom brzo složiti Talijani Istre sa tršćanskim, jer nije ni jednim ni drugim do našeg napredka, nu ipak sudimo, da neće ići tako gladko ni gradnja onih željezničkih pruga, koje žele Talijani Istre za sebe i za svoju korist — ako bi se eventualno tom uzprotivili oni naši činbenici, koji će možda za njihovo mnienje biti zapitani.

Prvi državni ispit položili su u jesenskom roku ovi Istrani pravnici: Bunc Krešimir, Deklić Mijo, Harabaić Josip, Jelčić Vinko, Kundić Lavoslav, Matanić Slavko, Vivoda Jakov, Volarić Jerko, Zuglia Srećko, Žužić Šime. Većina ovih položili su ispit na zagrebačkom sveučilištu. Od svih pak da se je osobito istaknuo na ispitu, g. Zuglia, koji je taj ispit položio s odlikom i posebice pohvaljen od prof. Šilovića.

Talijansko turski rat. U ovo zadnje osam dana nije se ništa važnog dogodilo u ovom ratu. Oko Tripolisa dolazi skoro svaki dan do manjih okršaja izmedju Talijana i Turaka, ali bez ikakvog znatnijeg uspjeha po nijednu stranku: Talijani drže u posjedu obalu i gradove Tripolitanije, a Turci čvrsto brane kopno i ne puštaju Talijanu da se ni za pedalj zemlje pomakne od obale prema nutarnjosti zemlje.

Proglašenje pripojenja Tripolitanije k Italiji skoro se već zaboravilo i malo već o tome govori, jer to sva Europa smatra kao šalom, budući da Italija ne posjeduje još ni tisući dio te pokrajine, a velevlasti nisu se još nikako izjavile, što je znak da nesmatraju to pripojenje ozbiljnim činom.

Italija pak, valjda da Tursku prisili pripoznati aneksiju, sprema se sad da svojim brodovljem uplaši Tursku i bombardira nekoje turske gradove u egejskom moru i zauzme nekoje otoke tamo; dapače se grozi da će prodrieti u Dardanelle i zaprietiti samom Carigradu. Toga pak stalno učiniti neće, jer bi se tada odmah umiešale druge države u taj rat, a Turska se pak zagrozila, da će s mjesta otjerati sve Talijane iz Turske čim padne prvi talijanski hitac u egejskom moru. Dogodilo se što mu drago Italija će svakako slabo proći u ovom ratu.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

SVOJ K SVOMU!

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA

LAGINJA i DR.

ULICA GIULIA, 1. **PULA** ULICA GIULIA, 1.

preporuča se za

tiskarske, knjigovežke i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihi

tiskanice i knjige za p. n. občine, crkve, škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna družtva, trgovačke knjige, pisanke za škole, kao i sve pisarske i risarske potrebštine.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihi sliedeće tri vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 90·- po 100 zamota.

„DANICA" druga vrst à K 75·- po 100 zamota.

„VESNA" treća vrst à K 68·- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Uložne knjižice za „PCELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Širite „Našu Slogu".

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Jeftino česko perje za postelje.

1 kilo sivo čihano K 2, bolje K 2·40, polubielo K 3·60, prima pahuljice K 6, najfinije K 7·20, najbolja vrst K 8·40. Pahuljice sive K 6, biele K 12, najfinije prsne pahuljice K 14·40. Gotove postelje iz gustog crvenog Juleta, 1 tušan 180×116 cm po K 10, 12, 15, 18, 21; 200×140 cm po K 13, 15, 18, 21; 1 vanjkuš 80×58 cm po K 3, 3·50, 4; 90×70 cm po K 4·50, 5·50, 6; trokomadni štramci iz strune za 1 postelj po K 27, bolji K 33. — Razašilje franko pouzećem od K 10 napried. Dozvoljena promjena; ako se nesvidja, vraća se novac. Uzorci i cienici badava.

Artur Wollner, Lobes, 259
kod Plznja (Češka).

Br. 4687.

Raspis natječaja.

Raspisuje se ovime natječaj na treće sistemizirano mjesto općinskog pisarnika ili kanceliste, koji će biti dodjeljen upravnom vijeću porezne općine Pazin, sa godišnjom plaćom od K 1800.—, plativim antecipatno u jednakim mjesečnim obrocima, i sa pravom na mirovinu polag organičnog pravilnika i službene pragmatike te polag zemaljskog zakona od 12. 8. 1907. br. 42 l. z. z.

Molitelji na ovo mjesto moraju dokazati,

a) da su svršili sa dobrim uspjehom najmanje pučku školu te da su prakticirali sa dobrim uspjehom barem tri godine u jednom općinskom uredu Istre ili u uredu koje druge javne vlasti ili kod c. kr. bilježnika ili kod odvjetnika,
b) da poznaju u pismu i govoru hrvatski i talijanski jezik,
c) da su austrijski državljani,
d) da su stari barem 20 godina,
e) da su fizično zdravi i
f) da su neporočna glasa i ponašanja.

Molbe imaju se podnesti potpisanomu do 10. decembra t. g. inclusive.

PAZIN, dne 14. novembra 1611.

Glavarstvo općine

Glavar općine:
Dr. Kurelić.

M. U.

Dr. Dragutin Ciotti

liječnik bolestničke blagajne civilnih radnika c. i kr. ratne mornarice ordinira od 12—1. Via Epulo 30.

Br. 2239.

Natječajni oglas.

Otvara se natječaj na mjesto općinskog liečnika u Pagu uz godišnju plaću od K 4000, što će primati iz općinske blagajne u jednakim mjesečnim predplatnim obrocima, od kojih K 2400 kao općinskom liečniku, a K 1600 u ime liečničke pohode za liečenje slanovnika grada Paga.

Za pohode po selima imati će pravo na pristojbe i putne troškove.

Liečnik ima pravo na stalnost i mirovinu u smislu pokrajinskog zakona 28. veljače 1899.

Natjecatelji dokazati će ovlast na liečenje u zemljama zastupanim u carevinskom vieću i da poznaju podpuno hrvatski jezik. Svakomu je natjecatelju prosto obratili se podpisanom Upraviteljstvu za potanje obavjesti i razjašnjenja.

Rok natječaja traje do 30. novembra o. g. a molbe imadu se prikazati podpisanomu.

Pag, 30. listopada 1911.

Od općinskog Upraviteljstva
Načelnik: **Budak.** Prisjednik: **Palčić.**

Uprava Lutrije

I. istarskog vojno-veteranskog društva u Puli.

Polag odpisa c. k. financijalnog ministarstva od 20. oktobra 1911. Br. 70.730 dozvoljena je društvu likvidacija lutrije i na temelju toga priobćuje se sliedeće:

Sa isplatom počet će se 14. novembra (samo u djelatne dane), i to u veteranskom domu, ulica Besenghi 24, od 5 do 7 sati večer, prikazav srećku i položnicu.

Vanjskima, kojima je srećka bila poslana izravno, povratit će se iznos poštom nakon što pošalju srećku i položnicu.

Onima, koji su srećku kupili u banki, mjenjačnici, trafiki itd., isplatit će se iznos tamo uz povratak srećke.

Srećke i položnice imaju se poslati **preporučeno do 14. decembra 1911.** pošto će biti uzete u obzir isplate, koje budu prispjele samo do tog roka.

Pula, 12. novembra 1911.

Obljubljeni koledar

Danica za 1912.

dobiva se u tiskari

agiinja i drug, Pula.

Cijena 40 para.

Seljački posjed u općini Lovran, sredoje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Poščića u Voloskom.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari **Bagnja i drug. u Puli**

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Bogati izbor

gotovih odiela, ogrtača, paletots za gospodu i djecu.

NOVOST

Konfekcija za gospodje

englezki zajamčeni nepromočivi ogrtači

Krojačnica I. reda

Ignazio Steiner

GORICA **PULA** TRST

PIAZZA FORO

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

liljansko-mlječnim sapunom
(Steckenpferd-Lilienmilch-seife)
(Marka konj na palici)
od Bergmann & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja pernjača 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10·—, K 12·—, K 15·— i K 18·—; 2 metra duga 140 cm. široka K 13·—, K 15·—, K 18·—, i K 21·—; jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3·—, K 3·50, i K 4·—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 4·50 i 5·50.

Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27·—, boje K 33·—. — Razašilje franko pouzećem od K 10·— napried. Zamjenu i vraćeno priznaje ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933
pošta PILSEN, Češka.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ∴ **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena,** ∴ ∴ ∴ ∴ Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih bolí i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam. ∴ ∴

Cijena 1 bočici 50 filira, 12 bočica stoji 5 kruna, 24 bočice stoje 10 K franko pošta. ∴

Dobivaju se samo u ljekarni ∴ K. Petrs ∴

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica ∴

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U PAZINU U KNJIŽARI IVANA NOVAKA.

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

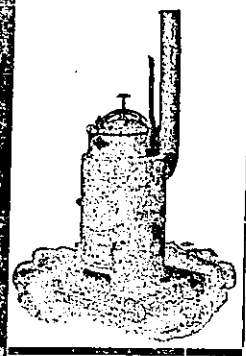

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike! Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII 3.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: **Martha Washington 18. novembra** Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*), parob.: **Sofia Hohenberg 23. novembra** Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za sredanju Istru **I. Novak** u **Pazinu** i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cjenici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih **balzama** sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekлina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koa su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rane 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, **Hrvatska.** — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

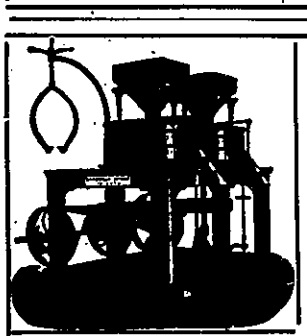

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Marka Zviezda

THOMASOVO BRAŠNO

Pošto se u zadnje vrieme često nude na prodaju troske nikakve vriednosti za Thomasovo brašno, kod kupovnine treba paziti na brašno od Thomasove troske, na olovo i napis na vreći.

THOMASOVO BRAŠNO, marka Zviezda,

prodaje se uz jamstvo od naših zastupnika

HERMAN TURECK & Co. — TRST, via Sanità br. 8.

Ponude sa izvornim cienama dobiju se odmah na zahtjev.

DRUŠTVO PROIZVODNJA THOMASOVIH FOSFATA.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućtva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme rasprodati svu zalihu pokućtva, prenesli smo naše skladište pokućtva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljajuć to vrlo pošt. občinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosadanjoj susretljivosti obečavajuć posluziti pošt. občinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cienama.

TVRDKA **L. STEFFANUTTI.**

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1911. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i Rab

Svaki Nedjelju	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki Nedjelju
prije podne				po podne
7.20	odl.	RIJEKA	dol.	8.35
7.55	dol.	Opatija	odl.	8.—
8.05	odl.	„	dol.	7.50
8.20	dol.	Lovran	odl.	7.35
8.30	odl.	„	dol.	7.25
1.—	dol.	LOŠINJVELI	odl.	—
1.30	odl.	„	dol.	—
3.15	dol.	Rab	odl.	3.45

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.10
5.40	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Petak Utorak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
6.35	odl.	RIJEKA	dol.	5.—
7.10	dol.	Opatija	odl.	4.25
7.20	odl.	„	dol.	4.15
8.40	dol.	Beli	odl.	2.55
8.50	odl.	„	dol.	2.45
9.40	dol.	Merag	odl.	1.55
9.50	odl.	„	dol.	1.45
10.20	dol.	Krk	odl.	1.05
10.30	odl.	„	dol.	12.55
po podne				prije podne
12.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25
12.20	odl.	„	dol.	11.15
2.20	dol.	Rab	odl.	9.25
2.40	odl.	„	dol.	9.15
3.05	dol.	Lun	odl.	8.50
3.10	odl.	„	dol.	8.40
4.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15
4.30	odl.	„	dol.	7.05
4.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.56
4.50	odl.	„	dol.	6.45
5.40	dol.	NEREŽINE	odl.	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Puntu** i **Lopару.**

Broj 47. Pula, u četvrtak dne 23. novembra 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća I utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Hrvati i Slovenci!

Dne 16. aprila 1912. bit će sto godina, da je svjetlo Božje ugledao u seocu Ježenju kraj Tinjana u Istri veliki dobročinitelj naroda biskup Juraj Dobrila..

Čitav svoj život posvetio je biskup Dobrila Bogu i narodu. Rodjen i odgojen u krutom siromaštvu poznavao je On dobro jade i nevolje našega naroda.. Uboštvo i velike duševne potrebe Hrvata i Slovenaca u Istri ćutio je duboko u svom srcu i nastojao je kao skrban otac odstraniti ih od Vas i pridići Vas.

Hrvati i Slovenci!

Kad je biskup Dobrila, gorljiv nasljednik sv. apoštola, hodao po Vašim selima i gradićima vršeći svoje uzvišeno apoštolsko poslanie, budio je Hrvate i Slovence iz tvrdoga sna- u kojem spavahu, dizao ih, pa ih pridignuo u vjerskom i narodnom pogledu. Napisao je lijepi molitvenik „Oče, budi volja Tvoja!" da Vas uputi k Bogu, od koga dolazi svako dobro.

Kad je našu Istru pritisnuo glad, kupovao je našem narodu u više navrata hranu, da ga nasiti, a da uzmognete svoju djecu izučiti i odgojiti u katoličkom i narodnom duhu, štedio je novčić po novčić i prištedio lijepu svotu koju Vam je ostavio zadovoljavajući se s najnužnijim.

Živo je želio, da se u Pazinu osnuje konvikt, kamo da se zaklone od tjelesnih i duševnih nepogoda Vaša djeca, dok su na naukama. Njegovo je plemenito srce velikom ljubavi ljubilo Hrvate i Slovence, a tu ljubav do njih pokazivao je rječju i djelom, zato Ga je narod ljubio kao milog i dobrog oca, zato Ga i Hrvati i Slovenci još sada nose u srcu i pameti i hvale Božjoj providnosti, koja im je dala u danima stiske jednoga Jurja Dobrilu.

Potpisani odbor u sporazumu s narodnim zastupnicima i drugim rodoljubima ustanovio se je u svrhu, da se pobrine za što bolju i ljepsu proslavu stogodišnjice narodjenja biskupa Dobrile u duhu katoličkom i narodnom, pa Vas Hrvate i Slovence ovime pozivlje, da se sinovskom svojom zahvalnošću odužite velikom našem dobročinitelju.

Podignite mu čedan mramorni spomenik, složite mu na slavnu uspomenu spomen-knjigu, širite u duhu prvoga našega prosvjetitelja znanje, prosvjetu i ljubav u najšire slojeve našega naroda i dajte darak za „Djački Dom" u Pazinu!

Dan 16. aprila neka bude za čitavu Istru, kuda biva Hrvati i Slovenci posvećen uspomeni i slavi Jurja Dobrile, ne bi li slaveći velikog pokojnika i njegove rodoljubne čine i namisli pokročili življe i sjegurnije k boljoj budućnosti!

Slava biskupu Jurju Dobrili.

Odbor za proslavu stogodišnjice rodjenja biskupa Dobrile:

Predsjednik:
Anton Kalac,
prep. nadžupnik u Pazinu.

F. Frankola, blagajnik. **Josip Bačić,** tajnik.

Odbornici:
Ante Andrijčić, Šime Červar, Josip Grašić, Dr. Šime Korelić, Liberat Slokovič, Dr. Gjoro Červar, Šime Defar, Josip Križman, Franjo Novljan, Dr. Dinko Trinajstić, M. Zgrablić.

Težak položaj u parlamentu.

U Beču dne 18. novembra 1911.

S mnogih strana parlamenta očekivalo se je željno promjenu vlade. Posliednji govor bivšeg ministra predsjednika bar. Gautscha bio je ogorčao većinu njemačkih zastupnika, poglavito članove njemačke narodne sveze te socijaldemokrate, koji su, jedni i drugi već za govora ministra predsjednika svoje negodovanje jasno izražavali. Prve je pogodio time, što je izjavio, da se bez zastupnika českoga naroda neda više vladati i da je na ministarskim stolicam mjesta za svaku stranku i za svaku narodnost, dočim je druge uvriedio time što im je dobacio, da se on neplaši uličnih izkaza i izgreda.

Medjutim ni promjenom vlade nije se položaj na bolje ništa promjenio. I novi ministar predsjednik grof Stürgkh okusio je već prvim svojim nastupnim govorom svu gorčinu svoga položaja. Njegova izjava naime, da on, dotično vlada, nebi mogla provesti zaključke parlamenta glede uvoza argentinskog mesa, jer da bi to bilo proti utanačenju s Ugarskom izazvalo je veliku protimbu. Upravo ta izjava ogorčila je većinu stranaka parlamenta, koje se ćute skraćene u svojem pravu, da može naime vlada preći i preko zaključaka parlamenta. Tom izjavom ali pogoršao je ministar predsjednik položaj svoje vlade, jer su bili odlučili napustiti vladu i one stranke, koje njoj bijahu inače sklone.

Svom ogorčenju dali su odziv prvi članovi odbora za skupoću mesa i živeža a za njima i članovi financijalnoga odbora. U prvom odboru bio je stavljen predlog, da se izrazi vladi zbog rečene izjave negodovanje a išlo se je čak tako daleko, da se je već govorilo i o tom da bi imali svi članovi odbora dati ostavku. U financijalnom pako odboru nije dapače ni mogla započeti razprava o poreznim predlozima, jer da je obćeniti položaj nejasan a sama vlada da nema za sebe većine parlamenta.

Osim toga ustaše zastupnici pojedinih stranaka i proti takozvanom *junctimu* t. j. predlogu vlade, da ako se ima urediti beriva ili plaće činovnika, valja takodjer vladi dozvoliti nove poreze. Jednaka je takodjer poteškoća i glede samog uredjenja činovničkih plaća, jer se ovi sa mrvicama ne će da zadovolje dočim tvrdi vlada, da na visoke zahtjeve nemože da pristane — jer da neima novaca.

Radi svega toga pronašao se je u parlamentu glas, da će vlada zasjedanje parlamenta odročiti na dulje vrieme, ili da će ga razpustiti, te svoje osnove na temelju zloglasnog §. 14. provadjati. I bilo bi možda do toga došlo, da se vlada sama neplaši poteškoća, koje bi tim nastale. Bez delegacija nemože naime riešiti skupnog proračuna, u kojem će biti ogromne stavke za vojsku i druge državne potrebe, a delegati nisu jošte izabrani. Bez parlamenta nemože provesti velika financijalna pitanja, koja moraju biti redovitim i ustavnim putem riešena.

To je i ponukalo ministra predsjednika na to, da ublaži svoju prvotnu izjavu glede uvoza argentinskoga mesa. Povrh toga odlučio je da će žrtvovati ministra financija Dr. Meyera, koji se je protivio zahtjevima činovnika i željezničkih namještenika o uredjenju njihovih plaća, o redovitom promaknuću itd. Da pako barem ponešto udobrovolji Poljake i Čehe, nakanio je povjeriti mjesto financijalnog ministra sadašnjemu poljskomu ministru zemljaku i upravitelju ministarstva poljodjelstva vitezu Zaleskomu a mjesto ministra poljodjelstva českomu strukovnjaku i bivšemu ministru poljodjelstva prof. Braftu. Ministrom-zemljakom za Galiciju imao bi postati jedan član poljskog kluba i to član poljske pučke stranke. Na taj način — reć bi, da je za sada kriza riešena i da će ovako sastavljena vlada dočekati proljeće buduće godine.

U ostalom u Austriji nemože se na dugo unapried ništa proricati, jer su riedko u kojoj drugoj državi tako česte promjene u političkom životu, kao što baš u Austriji.

* * *

Iz carevinskoga vieca.

U Beču dne 19. novembra 1911.

Skupoća mesa.

Utorak započela je u državnom saboru razprava o skupoći mesa odnosno razprava o izvještaju odbora za skupoću. Taj je odbor putem svoga izvjestitelja predložio, da se dozvoli u Austriji uvoz argentinskoga mesa radi sveobće vladajuće skupoće domaćeg mesa i jer bi argentinsko meso mnogo jeftinije bilo. Prigovora o kakvoj zdravstvenoj pogibelji da nemože biti, jer to meso pregledavaju na licu mjesta službeni veterinari i jer se takovo meso uvaža već 15 godina u Englezku više godina u Švicarsku a u najnovije doba i u Italiju pa mu nije do sada nigdje sa zdravstvenog gledišta bilo prigovora.

Izjava ministra predsjednika.

Nakon izviestitelja uze prvi rieč ministar predsjednik, koji reče, da se sadašnja vlada drži programa njezine predšastnja vlada drži programa pomnoženja zemaljskih proizvoda i glede olakšanja prometa izmedju onih koji prodavaju i koji kupuju.

Što se tiče pitanja uvoza argentinskog mesa — reče — da stoji vlada na istom stanovištu, na kojem je stojala i prvašnja vlada i da je jednostrano postupanje jednog diela monarhije u tom pogledu isključeno. To da neznači, da smo odvisni od Ugarske (jer Ugarska ne dozvoljava uvoza argentinskog mesa u Austriju) nego podpunu jednakost i ravnopravnost. Pregovori sa ugarskom vladom glede uvoza tog mesa, koji bijahu prekinuti, da će se nastaviti te se nada, da će ugarska vlada na lojalno postupanje austrijske vlade, ovoj doći u susret. Konačno izjavi, da vlada nebi provela eventualnih zaključaka parlamenta, koji bi se protivili njezinim nazorima. Radi toga moli da parlamenat odkloni oba predloga odbora za skupoću jer da se isti protive vladinom „pravnom" naziranju.

Za čitavog govora ministra predsjednika čulo se je poklika i prigovora a na koncu govora trajala je vika i buka proti ministru predsjedniku zbog njegove izjave, da bi vlada prešla na dnevni red i preko zaključaka parlamenta. Ministar predsjednik sjedio je blied kao smrt dočim su ina njega sa svih strana letile strielice oštrih prigovora.

*

Položio je mandat dugoljetni zastupnik i bivši načelnik njemačkih kršćanskih socijala Dr. Ebenchoch. U pismu na predsjednika državnog sabora kaže, da ga sili na taj korak slabo zdravlje.

Dr. Ebenchoch, koji spada medju poštenije Niemce, bio je neko doba pod ministarstvom baruna Becka ministar poljodjelstva.

*

U sjednici od Četvrtka uzeo je prvi rieč hrvatski zastupnik Biankini iz Dalmacije, koji je u uvodu oštro odsudio „pravne" nazore ministra predsjednika glede uvoza argentinskog mesa. Govornik mora da osudi politiku, koju vode Madjari, koji su doveli pitanje gradnje hrvatskih željeznica sa pitanjem uvoza mesa u Austriju. Prelazeć na nove poreze, reče, da toga naprodi ne će moći da podnesu pa neka vlada umanji suvišne troškove.

Slovenski zastupnik *Dr. Krek* obrazložio je znanstvenim načinom razloge sadašnjoj skupoći, koju izazivju bogataši i društva, koja izradjuju surove proizvode te ih zatim preskupo razprodavaju. Iza njega progovorio je uprav. minist. poljodjel. vit. *Zaleski*, koji je nastojao vladu obraniti tim, da ona nije mogla glede uvoza argentinskoga mesa drugačije postupati, nego što je postupala. Ako bi vlada drugačije postupala — reče — ugroženi bi bili gospodarski interesi Austrije baš na području obrta, od česa živi najveći dio radnika. Na koncu preporuči, da netreba jaz, koji postoji izmedju gospodara i radnika proširiti, nego valja jedne i druge složiti u jednu blagonosnu cielinu.

*

Nastavak rasprave o skupoći.

U petak je nastavljena razprava o skupoći, za koje su govorili zastupnici Dr. Rosner, Vaček i Schraffl. Češki agrarac zast. *Vaček* preporučio je medju ostalima umnu gojitbu morske i vodne ribe kao

važni i zdravu hranu za sve slojeve stanovničtva. Poljski zastupnik Dr. Rosner dokazuje, da je nestašica domaćeg mesa samo prolazna te da se u tom pogledu nesmiju pustiti u medjusobnu borbu radnički i poljodjelski staleži, jer bi odatle jedni i drugi štetovali. Kršćanski socijal Schraffl naglasi kako bi konkurenca argentinskog mesa pogibeljno djelovala na domaće marvogojstvo koje predstavlja ogromno bogatstvo od četiri miljarda kruna.

*

Pitanje talijanskog sveučilišta opet odgođeno.

U prvoj sjednici proračunskog odbora stavili su talijanski zastupnici Dr. Conci i barun Malfatti predlog, da bi se u tom odboru riešilo najprije pitanje o ustrojenju talijanske pravne fakultete.

Naši su zastupnici govorili proti tom predlogu i on je pao sa 26 proti 20 glasova. I tako je riešenje tog talijanskog zahtjeva opet odročeno na nedogledno vrieme. Radi toga se talijanski liberalni zastupnici prividno srde grozeći se vladi s opozicijom, ali oni će se brzo umiriti te opet u vladin jaram stupiti.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Barabe na poslu. Talijani ne propuste ni jednu stvar, pa bila ta i žalostna po nas Hrvate a da se o nas na svoj način, ko barabe, ne očešu. Tako u jučerašnjem glasilu puljske kamorre, pod naslovom „prilike u Pazinu", upotrebljuje i smrt jedinca-sinčića načelnika pazinskog Dra. Š. Kurelića, koju hoće neka pokvarena duša da prikaže političkim izkazom. Taj baraba prikazuje u tom člančiću također tobož nesnosne prilike po Talijane u Pazinu, koje da počinjaju tamošnji Hrvati na Talijanima. Sve to pak iznaša u proračunanoj namjeri, jer znade vrlo dobro, da su svim tučnjavama, napadajima, ubojstvima i drugim zločinačkim nedjelima prvi i glavni krivci i uzročnici pazinski talijanski barabe. Ta personifiskacija perverznosti i pokvarenosti, pazinska talijanska čeljad, ti uobličeni bruti, svake nedjelje poduzimlju izlete u bližnja naša sela i tu pijančujuć počinjaju svakojaka nemoralna, životinjska djela, kojih se ti izmećari ljudskog roda nimalo ne stide. Idu dapače tako daleko te napiju po koju domaću fukaru, kojih se u svakom mjestu nadje, te onda istu nagovaraju na svako zlo, što ti vinom i gnjusnim riečetinama pazinskih baraba pozivinčeni, bezvjestno i počinjaju. Odatle tučnjave, prosti napadaji ostrim orudjem i dr. Sve te opačine htjeli bi sada ti izrodi svaliti na Hrvate.

Najžalostnije je pak pri svemu tomu činjenica, što svu tu pazinsku talijansku gamad vode u hrvatska sela vodje, tobože kulturni ljudi. Državne i občinske vlasti imale bi poprimiti najstrože mjere i zabraniti te barabske izlete pazinskih Talijana u naša mirna sela, da se time zaprieči kvarenje i širenje „talijansko-kulturnih" opačina u našem narodu. Naš narod je po naravi svojoj miran i krotak, te ga pokvare i na zlo navedu samo i jedino talijanske barabe iskvareni do mozga u svojim gradskim špelunkama.

Ako ti barabe žele praviti izlete, neka zlete do Tripolisa, da tamo pomognu svojoj „kulturnoj" braći provadjati svoja „kulturna" djela na arabskim ženama i djeci.

Kazališne predstave u „Pučkom Domu". Krug socialnih znanosti u Puli sklopio je ugovor sa talijanskom kazališnom družinom Ida Torricelli za priredjenje niz predstava u kazališnoj dvorani „Pučkog Doma" (Casa del Popolo). Prva predstava je 25. t. mj., a ostale će slieditи sve do konca marča buduće godine.

Uprava socijalističke stranke pobrinula se dovoljno za pouku i zabavu svojih pripadnika talijanske narodnosti; a kako se pobrinula za svoje pripadnike slavenske narodnosti, koji u većini sačinjavaju socijalističku stranku u Puli? Valjda ne potalijančivanjem i sa talijanskim predstavama.

Vratl oteto siromaku. Prošloga tjedna ukradoše Ivanu Poropatu željezn. čuvaru i njegovom bratu do sada nepoznati lopovi kod Barbarige 50 komada ovaca. Zlikovci počiniše tim nedjelom siromasima veliku štetu, što im oteše time skoro sav imetak.

Preporučamo svim dobrim ljudima, da pomognu pronaći te lopove i prijave oblasti, da se tako povrati tako rekuć jedino vrelo prehrane siromašnoj braći Poropat.

Premještonje u političkoj službi. Namjestnički perovodja g. Dr. Fran Vodopivec premješten je sa c. k. kotarskog poglavarstva u Tolminu kot. poglavarstvu u Pulu.

Visoki gosti na Brionima. Jučer je došao na Brioni na kratki boravak nadvojvoda Karlo Franjo Josip sa suprugom nadvojvodkinjom Zitom.

Izbori za trgovačku komoru. Dne 31. decembra t. g. imaju se obaviti popunitbeni izbori devetorice članova trgovačke i obrtničke komore u Rovinju.

Šajni kod Barbana. Javljamo Vam da smo napokon dobili za naše selo narodnog svećenika u osobi vlč. Cecinovića. Ostavio nas na našu radost poznati Talijan don Toncovich, sin doduše hrvatskih roditelja, a potalijančen u koparskom konviktu. Don Toncovich je dosta pokvario talijanštinom i latinštinom u našoj crkvi uvedši mnogo i mnogo nama tudjih novotarija, tjerajuć gdjegod je mogao hrvatski jezik iz crkve. Otišao je, da nam se ne povrati više, a ostavio samo zlu spomen i odpraćen željom: ni tebe ni zla ljeta.

Na našem je sada novomu dušobrižniku da popravi što je naš narodni protivnik pokvario i da povrati narodu što mu je nepravedno i okrutno oteto u crkvi. Tom mislju i željom srdačno pozdravljamo vlč. Cecinovića, te se čvrsto ufamo da će naša očekivanja biti izpunjena!

Lošinjski kotar:

Vjenčanje. Dne 16. studenog vjenčao se g. Antun Blečić, ravnajući učitelj družbine škole u Cresu sa gdjicom Marijom Opatić. Toj su veseloj zgodi prisustvali gg. prvaci hrvatstva creskoga; budioci narodne svijesti i čvrsti stupovi, temelja na kojem je creski kopač počeo gradit hranu prosvjete i slobode iz nametnutog tudjinstva.

Čestitamo mladencima i na častnom posjetu creskih prvaka.

Iz Unija. Prigodom vjenčanja Agate Radoslović i Dinka Haljića sakupilo se na predlog Antuna Haljića za Družbu 7·41 kruna.

Krčki kotar:

Novo družtvo. C. k. namjestničtvo u Trstu potvrdilo je pravila novoga družtva: „Hrvatski Sokol" sa sjedištem u Novoj Baški.

Parobrodarska sveza s Vrbnikom. Saznajemo iz pouzdanog vrela, da je ravnateljstvo „Austro-hrvatskoga" parobrodarskoga društva u Puntu pregovaralo sa pomorskom vladom u Trstu medju ostalim i glede parobrodarske sveze izmedju Vrbnika-Šila i Crikvenice, i da je postignut sporazum. Odnosan sporazum potrebuje jošter potvrdu ministarstva financije i imade ga odobriti glavna skupština Austro-hrvatskog društva koja bi se imala sazvati u mjesecu prosincu t. g.

Nadamo se, da će toli ministarstvo potvrditi zaključak sporazuma koli da će isti biti po dioničarima društva prihvaćen i tako će pruga Vrbnik-Sv. Marak-Šilo Crikvenica stupiti u krijepost sa 1. siečnjam 1912. Za olakšati promet sa robom izmedju Rijeke i Vrbnika, Sv. Marka i Šila, ta će se pruga za sad produljiti jedanput na tjedan do Rijeke.

Voloski kotar:

Muzikalno-deklamatorna zabava. Rodoljubna naša mladež u Lovranu priredjuje u nedjelju dne 26. o. mj. u 8½ s. u prostorijah kavane Huber veliku muzikalno-deklamatornu zabavu. Ova bi zabava imala nadoknaditi onu zabavu, koja bijaše ljeti urečena kao narodni blagdan na korist naše „Družbe" a nebijaše moguće prireditili ju na otvorenom radi nepovoljnog vremena. Toga radi nada se odbor da će sadašnju zabavu posjetiti sva ona drustva i pojedinci, koji su bili obećali posjetiti rodoljubnu zabavu.
To su i dužni s narodnog gledišta, jer se naša mladež u Lovranu ima da bori sa domaćim izrodim i doklačenicima, koji bi ovom gradu htjeli silom narinuti čisto talijanski značaj. Program zabave je tako pomno sastavljen, da ne će zaista nitko požaliti ni truda ni neznatnog troška ako se onaj dan potrudi u kolo požrtvovne naše mladeži u Lovranu.

Ispiti osposobljenja u Kastvu. Danas donašamo imena kandidata, koji su kod c. k. povjerenstva za ispite osposobljenja za pučke i gradjanske škole u Kastvu bili osposobljeni za pučke škole: 1. Brdar Jakov (učitelj u Rovinjskom selu), 2. Ćiković Ante (Mune), 2. Facchin Petar (Pazin), 4. Jelenčić Mato (Lovran), 5. Jericijo Marija (Pazin), 6. Puhar Josip (Veprinac), 7. Šabalja Ante (Pula-Šijana), 8. Šepić Vinko (Opatija), 9. Sorić Ivo (Lošinj), 10. Sufić Ester (Mošćenice), 11. Šupljina Josip (Pomer), 12. Ujčić Fran (Zamet), 13. Vivoda Ivo (Vrh), 14. Zlatić Ivo (Tinjan).
Položiše jošte sretno napose ispit: 1. Brdar (talijanski kao predmet), 2. Facchin (talijanski), 3. Puhar (njemački), 4. Šabalja (talijanski), 5. Šepić (talijanski i njemački), 6. Sorić (talijanski), 7. Sufić (talijanski), 8. Šupljina (talijanski), 9. Ujčić (njemački), 10. Zlatić Marko (njemački i vjeronauk).

Pazinski kotar:

C. k. hrvatska gimnazija u Pazinu. Na ovom zavodu ispražnjeno je mjesto namjestnog učitelja za zemljopis i povjest. Kandidati ispitani iz stenografije imaju prednost; nastup službe 29. novembra.

Predavanje u Pazinu. Dne 25. t. mj. predavat će u „Narodnom Domu" u Pazinu g. N. Petrović: „Utisci iz Švicarske". Početak u 8½ s. u večer.

Koparski kotar:

Buzet.—Sv. Martin. Odješnje društvo „Zemljoradnička Prosvjeta" započimlje ove zime napeto da radi medju članovima na polju prosvjete. Članovi dolaze u društvene prostorije u velikom broju, te započelo se poučavanjem o raznim granama umnoga gospodarstva. Ali, nade je, da će se začlaniti i novih članova, jer družtvena je glavna svrha da uzgoji što više zemljoradnika, koji će biti na diku svom stališu. Ne bi smio da bude u nas niti jedan roditelj, koji nebi se začlanio, te svoju djecu uputio, da stupe u kolo tog velevažnog seoskog prosvjetnog družtva.

Osobito u zimlje doba, kjdjeno su duge noći, imadu svi oni, koji su svršili pučku školu, lijepu priliku, da ne zaborave ono što su u školskim klupama naučili; pače mogu koješta korisna dalje naučiti, što će im kasnje u životu biti od neprocjenjive vrijednosti. Družtvu dolazi više dobrih novina, ima vrijednih knjiga, a k tome i članova, koji požrtvovno rade, potičući na složan prosvjetni rad. Mnogo su već društvo materijalno pomogli č. g. Mate Kurelić župeupravitelj i g. Draščić Jakov c. k. kot. šumar, koji marno radi i na intelektualnom polju u našem narodu. Sam naš ovdješnji narod može posvjedočiti, koliko mu dobra taj čovjek narodni učinio. A on i može vrlo mnogo djelovati kod prosvjetljivanja našeg zemljoradničkog pučanstva, jer medju njim se uzgojio i uzrasao. Bolje, nego li jedan po jedan od naše inteligencije poznaje dušu našega puka. Zna gdje je slaba strana i crna točka u životu našeg zemljoradništva, a to je neobhodno potrebito, da se uzmogne zle strane odstranjivati, a dobre medju nas presadjivati. Mi Svetomartinčani, dužni smo, da mu za njegovu požrtvovnost izkažemo najveću čast i zahvalu. Dao Bog, da bi više njih slijedilo njegovu stazu voditeljicu; jer tada bi stalno došao čas, kad bismo mogli kazati, da smo postigli ono, za čim težimo! Kod toga treba da svi u radu sudjelujemo, ko pčele radilice, a osobito mi zemljoradnici!

Franina i Jurina.

Fr. Zač se ono tuži lovranski dotepuh na društvo za dacij na meso i vino v onem kapitanate?

Jur. Gre mu po glave ča nemore malo zagriznuti.

Fr. Aha! Najbrže se još spominje kako je ono on i njegov pokojni kumpanjon grizal va puljsken konsorcije.

Jur. Onda ga ni kušienca bolela, da s ten trpi komun i provincija.

Fr. Drogi ti, on je svoju kušiencu već odavna poslal va penzijon.

Razne primorske viesti.

Telefonski spoj Istre sa Dalmacijom. U ministarstvu trgovine izradjena je osnova za telefonski spoj Dalmacije sa Istrom i s time za ostalim zemljama monarhije. Po toj osnovi podmorska žica ne će vezati istarskog kopna s Dalmacijom izravno, već će sa jedne točke naše pokrajine

Nastavak u prilogu.

izpod mora preći na prvi bližnji otok i tako napried dielom po otocima dielom izpod mora biti će Istra telefonski spojena sa Dalmacijom. Na taj će način moći i koje od mjesta naših otoka zadobiti telefonski saobraćaj. Provedenje te osnove stojalo bi kako čujemo okolo 700.000 K.

5000 kruna za Družbu. Kako nam javlja Ravnateljstvo Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru, podario joj je jedan dobročinitelj koji ne želi, da mu se znade za ime, posredovanjem g. Peroslava Paskievića-Čikare, tajnika trg. obrt. komore u Zagrebu 5000 (pet hiljada) kruna u gotovom novcu.

Jedna sedamdesetgodišnjica. Zaslužni i revni c. k. dvorski savjetnik i zemalj. školski nadzornik u miru presvj. g. Anton Klodić vitez Sabladoski, rodom iz Klodićev na Miletačkom, slavio je prošlog ponedjeljka svoju sedamdesetgodišnjicu. Odlični ovaj nastavnik poznat je svima nama starijima širom Istre, te se može reći da je bio jedan od prvih koji je pomogao širiti luč prosvjete u našim riedkim školama, osobito u ono tamno vrijeme, kad su naše škole maćuhinskim postupkom zem. i drž. školskih oblasti bile još u povoju.

Mnogobrojnim čestitkama i željama da mu Bog uzdrži još dugo čila i krepka pridružuje se iskreno i naše uredničtvo.

Upit zastupnika Mandića i drugova. U sjednici carevinskoga vieća od dne 17. o. mj. uložio je zastupnik Mandić sa drugovima interpelaciju na ministra trgovine radi uredjenja postojećih nezdravih odnošaja na c. k. poštansko brzojavnih uredih Primorja u obće. Interpelanti traže od ministra, da se na svim c. k. poštansko-brzojavnim uredima Primorja već jednom provedu državni temeljni zakoni, osobito što se tiče jezikovne ravnopravnosti ob zirom na nadpise, poduke, oglase, tiskanice itd. i da se u buduće neprima u c. k. poštansko-brzojavnu službu osobe, koje nisu i jezikovno osposobljene.

Ako nam dopusti prostor lista donieti ćemo u cielosti tu interpelaciju.

Klub hrvatskih i slovenskih akademičara u Zagrebu izabrao si je za školsku godinu 1911. i 1912. sliedeći odbor:

Predsjednik: Rajko Šestan pravnik; podpredsjednik: Mato Gregorić pravnik; tajnik: Marko Lekić; blagajnik: Srećko Zuglia pravnik; knjižničar: Martin Kiunić pravnik; odbornici: Mijo Dekić pravnik i Dušan Bunc pravnik; pregledaoci računa: Marko Ružić pravnik i Vivoda Jakov pravnik.

Javljamo ujedno, da je taj klub preuzeo razprodaju „Družbinih bojega“ te ga i u tom pogledu preporučamo sl. občinstvu.

Revizija brojenja pučanstva u Gorici. Sada je konačno poznat definitivni resultat brojenja pučanstva u Gorici. Gorički magistrat je pri zadnjem brojenju pučanstva pronašao 17 856 Talijana, 6653 Slovenaca, 2077 Niemaca i 152 drugih Slavena. Resultat pako revizije, koju je provela vlada, kako javlja Soča, je sliedeći: Talijana 14.720 (—3136), Slovenaca 9819 (+3186), Niemaca 2040 (—37), drugih Slavena 186 (+34).

100 kuća prodaje se u Ločniku (Gorica). Hrvati naseljujte se u Ločniku. Primamo od predsjedničtva „Slovenske Straže“. Mnogi nezna, gdje da sebi ustanovi u budućnosti novi dom. Svima onima koji imadu takve rkebi, kao i onima koji rado kupili vlastiti dom, preporučujemo, da se nasele u Ločniku.

Ovdje se prodaje do 100 kuća sa raznim zemljištem. Za 700 kruna dobije se kućica, staja i nešto zemljišta. Dakako za više novaca dobiješ veće i ljepše, kako poželiš.

Da se ovdje toliko kuća prodaje, razlog je u prvom redu, jer je ovdješnje pučanstvo veoma rasipno. Ples, zabave, moda prokletstvo je, koje ih je zavelo u propast.

Molimo, da se nasele u Ločniku Hrvati kremenita značaja. Bože nas sačuvaj izdajica, koji bi se prodali Talijanima.

Slabića i kukavica narodnih ne trpimo ovdje, jer nam taki neznačajnici načine više štete i sramote, nego Talijani. Zato su nam samo značajni i u narodnom pogledu odlučni seljaci, obrtnic, zanatlije i radnici dobro došli! Slovenci u Ločniku s veseljem će vas primiti u svoj krug. Za potrebu razjašnjenja izvolite obratiti na uredničtvo „Novega časa“, ili na Josipa Pintara, posjednika u Ločniku broj 212 (Goriško).

Promjena spedicionog i komisionog društva „Balkan“ u dioničko družtvo. C. k. namjestničtvo u Trstu dozvolilo je, da se počnu predradnje za promjenu pomenutog družtva u dioničko družtvo sa glavnicom od K 500 000. Kako nam se javlja, to je bila ciela glavnica podpisana i u gotovom uplaćena, te se vodi posao „Balkana“ već počam od 1. srpnja t. g. za račun dioničkog družtva.

Posao „Balkana“ se je u zadnje vrijeme vrlo lieno razvio, glasom bilance iz našao je ukupni promet minule godine preko 20,000.000 kruna. „Balkan“ imade svoju podružnicu u Ljubljani, koja je preuzećem tvrdke Škerl postala prvim odpremačem Ljubljanskim. Centrala „Balkana“ imade svoje poslovnice u Trstu Riva Grumula 14, imade više prikladnih suhih skladišta u gradu i u slobodnoj luci, te uživa podpuno povjerenje. O razvoju „Balkana“ svjedoči takodjer, da zaposluje danas 32 činovnika. Preporučamo ovo poduzeće najtoplije interesovanim krugovima.

Žestoka ali iskrena i istinita opomena. U kraljevini Italiji podielili su se socijaldemokrati gledo vojne u Tripolisu u dva tabora. Jedni i to veći dio njih bio je već s početka proti toj vojni, dočim se je manji dio njih izjavio za vojnu. Prvi su u obće sa ljudskog stanovišta proti svakoj vojni dočim su drugi bili za ovu vojnu, jer da će se za talijanske radnike i u obće za njihove izseljenike otvoriti novih zemalja, gdje će naći zaslužbe za obstanak. Jedan od pristaša ove manjine i to jedan od prvaka zastupnik i novinar de Felice nalazi se kao vojni izvjestitelj svojih novina u Tripolisu. S njim je nedavno došlo u prepirku glasilo većine, list „*Avanti*“, koji dovikuje svom bivšem sudrugu ovako: „Zar neuvidjaš, druže de Felice, da se nalaziš na slabom putu. Koliko bi bolje bilo, da se vratiš natrag u domovinu, te da se radje boriš na čelu jugotalijanskih biednika, koji nemaju kruha, svjetla ni spoznanja. **Ovdje je druže do Felice, Tripolis,** ovdje, gdje nema škola, cesta, pitke vode, svjetla, zdravstva, gdje su gospoda jedini posjedaoci, gdje su pokrajine kao pustinje za kojima li težiš; ovdje, gdje misle *neuke i zarobljene* ljudi, da je uzrok koleri u otrovanim vodnjacim, i koji, što se tiče praznovjerja, nezaostaju baš mnogo za Turcima, koje hoćemo mi da prosvjetlimo sa topovima? Kad bude jednom naša domovina u istinu prosvjetljena i velika, tada će još uvjek biti vrieme, da mislimo na proširujuću politiku naseljenja. *Danas znači to slučaj na domovinu, slučaj na čovječanstvo.*“

Evo, ovako sudi poštem Talijan o pustolovini talijanske vlade, koja hoće da unaša tobož prosvjetu u tudje pokrajine dočim zapušta doma svoj vlastiti narod u dubokom neznanju i u grozno bieda i nevolji.

Talijansko-turski rat. U Tripolisu su

nastupile kiše i vjetrovi. Prolomi su oblaka na dnevnom redu. Za Talijane, nevične takovoj klimi, ovo je muka i pokora, S jedne strane ovo, a s druge strane kolera, ne dadu Talijanima napried. Vijesti o kakovim novim krvavim važnijim sukobima u Tripolisu za sada nema. Glede talijanske pomorske akcije u Egejskom moru javlja se, da je protest vlasti u Rimu protiv eventualne akcije talijanske mornarice u Egejskom moru, imao uspjeha. Vlasti zahtjevaju, da rat ostane ograničen na Tripolis. Rusija i Englezka su naročito energično prosvjedovale. Vlasti se naime boje, da bi u protivnom slučaju, moglo iskočiti dardanelsko pitanje, a to bi moglo imati nedoglednih posljedica. Talijanska je vlada na to vlasti uvjerila, da će predbježno izostati svaki talijanski napadaj u Egejskom moru.

Jedan veteran koji je služio pod trim carevima. U ugodnom gradiću Kranju u gornjoj Kranjskoj živi možda najstariji veteran čitave austrijske vojske, koji se je rodio za doba Francuskih ratova, te je služio pod trojicom careva. Ovaj je sijedi veteran, imenom Fran Kosmač, bio po zanatu pometač cesta te uživa maleni carski miodar. On, još uvijek krepki stari sluga svojih gospodara, rodio se 2. XII. 1811. u Obergamlingu u Župi Sv. Martina pod Velom Golicom kao francuski gradjanin velike Ilirije. U godinama 1831—1843. služio je on kao vojnik u domaćoj pukovniji br. 17, tadašnjoj knez Hohenlohe pukovniji pod maršalom Radetzky. Otpušten od vojničke službe dobi Fran Kosmač g. 1844. mjesto cestnog pometača u Tržiću, jednom obrtnom trgovišću pod Ljubeljklancem. Ovu službu obnašao je 43 god. na popuno zadovoljstvo njegovih poglavara; medjutim bio je on čitave dvije god. zamjenikom cestnog nadglednika. Za njegovo preko 50 godišnje pohvalno službovanje bio mu je podieljen srebrni križ za zasluge, kojim je bio okićen 1. 5. 1886. Od g. 1887. živi ovaj starac u mirovini kod svog zeta Kikela u Kranju na Kranjskem. Ovaj u stotoj godini života nalazeći se starac je takodjer najstariji stanovnik Kranja. Taj stogodišnji veteran i danas je još uvijek prijatelj lozinkove dobre kapljice koošto je prije bio za mladjih god. Punih 20 g. uživao je mirovinu od 54 fil. dnevnice, tek zadnjih trih godina bude mu ista povišena na K 1·08.

Da je njemu teško s ovim malenim dohudkom svoje zadnje dane života proživjeti netreba niti spomenuti. Odkle da on prištedi potrebiti novac za dostojan sprovod? Dobrotvori mogli bi — učiniv dobro djelo — priteći mu u pomoć miodarima, e da ovom stogodišnjem, još krepkom, ali sada žalibog oslicpljenom starcu ublaže zadnje dane života. Miodari se šalju: Gj Kikelu, limaru u Kranju u Kranjskoj.

Svoj k svomu!

Novo! Novo

Svakovrsne

Igračke za djec

dobivaju se u knjižari

I. Novaka - Pazin

Svoj k svomu!

Jeftino česko perje za poste

1 kilo sivo čihano K 2, bolje K
polubielo K 3·60, prima pahu
K 6, najfinije K 7·20. najbolja
K 8·40. Pahuljice sive K 6, biele
najfinije prsne pahuljice K 1.
Gotove postelje iz gustog erv
Juleta, 1 tušan 180×116 cm po K 10, 12, 15,
21; 200×140 cm po K 13, 15, 18, 21; 1 van
80×58 cm po K 3, 3·50, 4; 90×70 cm po K
5·50, 6; trokomadni štramci iz strune za 1 po
po K 27, bolji K 33. — Razašilje franko pouze
od K 10 napried. Dozvoljena promjena; ak
nesvidja, vraća se novac. Uzorci i cienici bad

Artur Wollner, Lobes, 259
kod Plznja (Češka).

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru st
rinskih svieća od kojih dobiva korist druž
sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove
dine unapried imam u zalihi sliedeće
vrsti:

„LADA" najbolja vrst stear. svieća à K 9
po 100 zamota.

„DANICA" druga vrst à K 75·- po 1
zamota.

„VESNA" treća vrst à K 58·- po 1
zamota.

Ciene razumievaju se postavno na k
lodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo
2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pul

PEČATE

iz GUME izradjuje
tiskara
Laginja i dr.
Via Cirilla I. - Pula - Via Cirilla I.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Br. 4687.

Raspis natječaja.

Raspisuje se ovime natječaj na treće sistemizirano mjesto općinskog pisarnika ili kanceliste, koji će biti dodjeljen upravnom vijeću porezne općine Pazin, sa godišnjom plaćom od K 1800.—, plativim antecipatno u jednakim mjesečnim obrocima, i sa pravom na mirovinu polag organičnog pravilnika i službene pragmatike te polag zemaljskog zakona od 12. S. 1907. br. 42 l. z. z.

Molitelji na ovo mjesto moraju dokazati,

a) da su svršili sa dobrim uspjehom najmanje pučku školu te da su prakticirali sa dobrim uspjehom barem tri godine u jednom općinskom uredu Istre ili u uredu koje druge javne vlasti ili kod c. kr. bilježnika ili kod odvjetnika,
b) da poznaju u pismu i govoru hrvatski i talijanski jezik,
c) da su austrijski državljani,
d) da su stari barem 20 godina,
e) da su fizično zdravi i
f) da su neporočna glasa i ponašanja.

Molbe imaju se podnesti potpisanomu do 10. decembra t. g. inclusive.

PAZIN, dne 14. novembra 1911.

Glavarstvo općine

Glavar općine:
Dr. Kurelić.

M. U.

Dr. Dragutin Ciotti

liečnik bolestničke blagajne civilnih radnika c. i kr. ratne mornarice ordinira od 12—1. Via Epulo 30.

Br. 2239.

Natječajni oglas.

Otvara se natječaj na mjesto občinskog liečnika u Pagu uz godišnju placu od K 4000, što će primati iz občinske blagajne u jednakim mjesečnim predplatnim obrocima, od kojih K 2400 kao občinskom liečniku, a K 1600 u ime [illegible] pohode za liečenje stanovnika grada Paga.

Za pohode po selima imati će pravo na pristojbe i putne troškove.

Liečnik ima pravo na stalnost i mirovinu u smislu pokrajinskog zakona 28. veljače 1899.

Natjecatelji dokazati će oblast na liečenje u zemljama zastupanim u carevinskom vieću i da poznaju podpuno hrvatski jezik. Svakomu je natjecatelju prosto obratiti se podpisanom Upraviteljstvu za potanje obavjesti i razjašnjenja.

Rok natječaja traje do 30. novembra o. g. a molbe imadu se pravati podpisanomu.

Pag, 30. listopada 1911.

Od občinskog Upraviteljstva

Načelnik: Budak. Prisjednik: Palčić.

Seljački posjed u občini Lovran,
srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.
Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Pošćića u Voloskom.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju se u
tiskari Laginja i drug. u Puli
ulica Giulia 1.
uz cienu od 2 do 10 para.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Bogati izbor
gotovih odiela, ogrtača, paletots za gospodu i djecu.

NOVOST

Konfekcija za gospodje
englezki zajamčeni nepromočivi ogrtači

Krojačnica I. reda

Ignazio Steiner

GORICA PULA TRST
PIAZZA FORO

Gospodja
koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa
liljansko-mlječnim sapunom
(Steckenpferd Lilienmilch seife)
(Marka konj na palici)
od Bergmann & Co., Tetschen a. E.
Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfumerija.

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja perjača 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10—, K 12—, K 15— i K 18—; 2 metra duga 140 cm. široka K 13—, K 15—, K 18— i K 21—; jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3—, K 3·50, i K 4—; 90 cm. dugi, i 70 cm široki K 4·50 i 5·50.
Izradjuju se i po posebnoj mjeri. strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27—, bolje K 33—. — Razašilje franko pouzećem od K 10— napried. Zamjenu i vraćene prima ako se poštarina plati.
Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933
pošta PILSEN, Česka.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ... **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezene.** ∴ ∴ ∴ ∴
Sastavljen je od samih svježih sokova, bilja i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam. ∴ ∴
[illegible]
[illegible]
FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica ∴

PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA
Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Sissano 14
Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.
Direktna posluzba u dom i u javne lokale.
Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.
Posluzba brza i točna.

St. 1640.

Razglas.

Dne 24. novembra t. l. se bo vršil v Jelšanah nov živinski in kramarski sejem.

K obilni udeležbi so vabljeni kupci in prodajalci.

Županstvo občine Jelšane v Istri
dne 17. 11. 1911.

Župan: Valenčič.

Obljubljeni koledar
Danica za 1912.
dobiva se u tiskari
Laginja i drug. Pula.
Cijena 40 para.

POZOR RODOLJUBI!
ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::
„PRIMORKA"
PRODAJU SE U PAZINU U KNJIŽARI IVANA NOVAKA.

ALFA
brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!
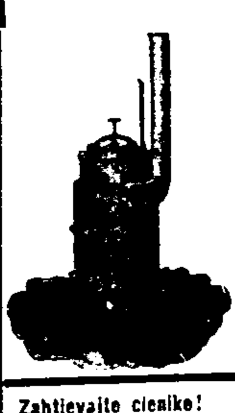
Novi popravljeni sustav!
Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!
Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!
Zahtievajte cienike!
Dopisuje se slovenski i hrvatski!
Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII/3.

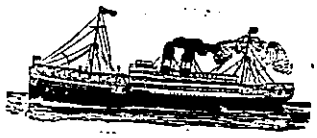

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu između Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*)
parobrod: **Oceania** . . . . **2. decembra** Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*),
parob.: **Francesca** . . . **9. decembra** Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru I. Novak u **Pazinu** i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Najbolji češki izvor!

S. Benisch & Co.

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvietlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao sniег bielo, očišćano 6·40 K, 8 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod narudžbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 78 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahulja-tim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cieniel badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih **balzama** sa zavaravajućom markom progonom se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti plući, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12·2 ili 6·1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60.

Thierry-eva centifolijska mast

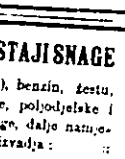

sigurna i stalna ljekovita djelovanja kod rana, otekлina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tjelo pa često preduvretne operacije, koa su sa tolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rane 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

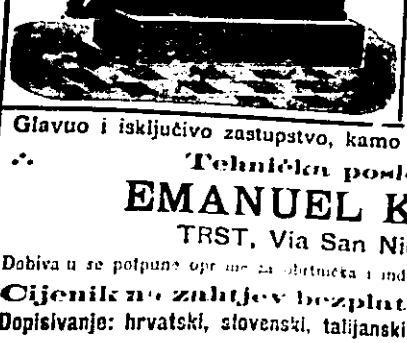

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, šestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja:

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

na plin d. d.

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobiva u se potpune opr me za obrtnička i industrijalna poduzeća.

Cijenike na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Marka Zviezda

THOMASOVO BRAŠNO

Pošto se u zadnje vrieme često nude na prodaju troske nikakve vriednosti za Thomasovo brašno, kod kupovnine treba paziti na brašno od Thomasove troske, na olovo i napis na vreći.

THOMASOVO BRAŠNO, marka Zviezda,
prodaje se uz jamstvo od naših zastupnika

HERMAN TUREČK & Co. — TRST, via Sanità br. 8.

Ponude sa izvornim cienama dobiju se odmah na zahtjev.

DRUŠTVO PROIZVODNJA THOMASOVIH FOSFATA.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućtva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme rasprodati svu zalihu pokućtva, prenesli smo naše skladište pokućtva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljajuć to vrlo pošt. občinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosadanjoj susretljivosti obečavajuć poslužiti pošt. občinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cienama.

TVRDKA **L. STEFFANUTTI.**

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1911. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.		dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.		dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.45	odl.		dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.55	odl.		dol.	2.—
9.30	d.l.	↓RIJEKA ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelju	Odl. i Dol	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned Srijedu Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	↑Baška	dol.	6.10
5.40	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.		dol.	4.50
9.30	dol.	↓Rijeka ∧	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i Rab

Svaki Nedjelju	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki Nedjelju
prije podne				po podne
7.20	odl.	↑RIJEKA	dol.	8.35
7.55	dol.	Opatija	odl.	8.—
8.05	odl.		dol.	7.50
8.20	dol.	Lovran	odl.	7.35
8.30	odl.		dol.	7.25
1.—	dol.	LOŠINJVELI	odl.	—
1.30	odl.		dol.	—
3.15	dol.	↓Rab ∧	odl.	3.45

Uvjetno pristajanje u Malomošinju luka sv. Martin.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.		dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.		dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab ∧	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Petak Utorak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				prije podne
6.35	odl.	↑RIJEKA	odl.	11.25
7.10	dol.	Opatija	dol.	11.15
7.20	odl.		odl.	9.25
8.40	dol.	Bel	dol.	9.15
8.50	odl.		odl.	8.50
9.40	dol.	Merag	dol.	8.40
9.50	odl.		odl.	7.15
10.20	dol.	Krk	dol.	7.05
10.30	odl.		odl.	6.55
			dol.	6.45
po podne				po podne
12.—	dol.	Balkanova	odl.	5.—
12.20	odl.		dol.	4.25
2.20	dol.	Rab	odl.	4.15
2.40	odl.		dol.	2.55
3.05	dol.	Lun	odl.	2.45
3.10	odl.		dol.	1.55
4.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	1.45
4.30	odl.		dol.	1.05
4.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	12.55
4.50	odl.			
5.40	dol.	↓NEREZINE ∧		

*) Laka Sv. Marta

Uvjetno pristajanje u **Punta i Lopar.**

Broj 48. Pula, u četvrtak dne 30. novembra 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utuzuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Maudić u Trstu.

Priznanje izpita položenih i stečenih diploma na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu.

Kako je austrijskim Slavenima težko doći do svojih prava, zajamčenih im u državnim temeljnim zakonima, pokazuje nam najbolje pitanje o ravnopravnosti hrvatskog sveučilišta u Zagrebu sa ostalim austrijskim sveučilištima. Za sveučilišne djake iz Istre i Dalmacije slušatelje prava bijaše ustanovljeno, da mogu to sveučilište polaziti, izpite polagati, ali nakon posliednjeg izpita moraju se podvrći posebnom izpitu i pred posebnom komisijom u Beču iz onih predmeta, koje se nepredaje na sveučilištu u Zagrebu. Na taj je način naša omladina izložena novim mukama i novim troškovima pošto je već na hrvatskom sveučilištu odnosnim propisima zadovoljila. Kolika je muka svršenom pravniku sa tri državna izpita, eventualno s odlikom položenih, podati se u Beč i podvrći se novom izpitu i velikim troškovima. To isto vriedi i za one naše pravnike, koji su stekli na hrvatskom sveučilištu doktorski diplom te ga moraju popuniti ili nostrificirati na kojem austrijskom sveučilištu ako se žele primjerice posvetiti odvjetničkom zvanju.

Hrvatski zastupnici iz Istre i Dalmacije, te njihovi drugovi iz Primorja, Kranjske itd. na carevinskom viću uzeše u svoj program kao jednu od glavnih točaka konačnu riešitbu tog pitanja t. j. isposlovanje posvemašnje ravnopravnosti hrvatskog sveučilišta sa austrijskim sveučilištima. Naši sveučilištarci izjaviše se na svojim skupštinama i sastancima već toliko puta za ravnopravnost našeg sveučilišta, da im se nemože poreći da nisu i oni sa svoje strane učinili sve što im bijaše moguće a da se zadovolji želji i opravdanom zahtjevu svega hrvatskog naroda.

Naši su nasuprot zastupnici u Beču i privatno i javno stavljali vladi taj narodni zahtjev pred oči i neima tako rekuć govora u parlamentu ni pogovora sa predstavnicima vlade u kojem se nebi tražilo podpunu ravnopravnost hrvatskog sveučilišta u Zagrebu. Kad su se pako pojedini ministri, osobito ministri bogoštovlja i nastave izvinjavali time, da valja ponajprije na hrvatskom sveučilištu maknuti zaprieke traženoj ravnopravnosti, da se imade naime tamo ustrojiti manjkajuće profesorske stolice za one pravne nauke, koje se tobož u Zagrebu ne predaje, polazili su naši zastupnici posliednjih godina po jedan i više puta u Zagreb i tamo viećali sa predstavnicima profesorskog zbora i sa odlučujućim muževima hrvatske vlade a da se te tobožnje zaprieke odstrane.

U Zagrebu nadjoše se svaki put pripravni koli u profesorskom zboru, toli kod zemaljske vlade zadovoljiti svim zahtjevima austrijske vlade. Poteškoće neobstoje dakle na strani hrvatskih školskih oblasti, nego jedino u neprijazni i prkosu austrijskih vlada, koje su načelno protivne svakomu zahtjevu slavenskih naroda u pitanju najviših učevnih zavoda.

Neprestanim zahtjevima hrvatskih zastupnika u Beču našla se je austrijska vlada prinuždenom, da potraži novu izliku pod kojom bi se riešitbu pitanja o ravnopravnosti hrvatskog sveučilišta odročilo na neopredieljeno vrieme. Došla je na *mudru* misao da se ustroji kod prizivnog suda u Zadru posebna izpitna komisija, sastojeća od visokih sudbenih, upravnih i financijal. činovnika, pred kojom bi hrvatski i slovenski pravnici iz Istre i Dalmacije polagali drugi i treći državni izpit. Time je htjela izbjeći nemiloj stisci, u kojoj se je tada nalazila. Na naši zastupnici nebijahu se na takav ljepak navedli vladi težke svoje razloge, ponajglavniji taj, što bi se takovom privremenom riešitbom pitanje o ravnopravnosti hrvatskog sveučilišta odročilo na nedogledno doba.

Tečajem ovoga ljeta kad se je sastao sadašnji državni sabor prvi put stupiše su naši zastupnici opet sa svojim zahtjevima pred ministra predsjednika baruna Gautscha i ministra bogoštovlja i nastave grofa Stürgkha. Vec se je činilo, da će ovaj put biti sretniji. Stavilo im se je naime u izgled, da će austrijska vlada priznati valjanost izpita, položenih u Zagrebu, ako hrvatska vlada ustroji na sveučilištu nekoje neobhodno potrebite profesorske stolice, na što je bila vec prije hrvatska vlada privolila. Ali i te su nade brzo razplinule. Bivši ministar bogoštovlja i nastave grof Stürgh promjenio je u tom obziru svoje nazore kao ministar predsjednik. To je jasno razvidno iz njegova odgovora na upit načelnika hrvatsko-slovenskog kluba u sjednici proračunskog odbora od dne 21. ovog mj. Na pitanje Dr. Šusteršica, što se tiče naime priznavanja položenih izpita i diploma na zagrebačkom sveučilištu u Austriji, odgovorio je ministar predsjednik, da u načelu postoji želja da se pronadje forma, kako bi se to stanje zamienilo s drugim, koje bi bolje odgovaralo prilikama. Što se tiče znanstvene vriednosti zagrebačkog sveučilišta, ne postoji nikakova zapreka njezinoj podpunoj ravnopravnosti. Zagrebačkom se sveučilištu u znanstvenom pogledu ne može ništa prigovoriti. Što se pak tiče državnih svjedočba, to se mora, ako ove imadu vriedniti u Austriji, urediti na tom sveučilištu takove ustanove, koje će biti jamstvom, da će austrijski djaci steći takovo znanje iz pravničkih disciplina, kakovo oni trebaju u Austriji. Forma, kako da se sa strane Austrije vrši pri tom njen zakonski upliv, nije još nadjena.

U izjavi ministra predsjednika nalazimo dvije tvrdnje, koje moramo ordje naglasiti. U jednoj priznaje on podpunu znanstvenu vriednost i valjanost hrvatskom sveučilištu u Zagrebu, dočim ističe u drugoj manjkavost u naukovnoj osnovi toga našega najvišega zavoda, uslied čega nemogu akademičari iz Istre i Dalmacije dobiti onu sposobnost, koja trebaju za javne službe u Austriji, te bi se radi toga morali podvrći novom izpitu iz onih nauka, koji da se nepredavaju na sveučilištu u Zagrebu.

Priznanjem o podpunoj valjanosti i vriednosti hrvatskog sveučilišta, te o njegovom dobrom znanstvenom glasu izkazao je ministar predsjednik doduše netraženu počast našemu sveučilištu, ali njegov odgovor glede nauka, koje se predaje u Zagrebu i koji su navodno potrebiti za hrvatske djake iz Istre i Dalmacije nije bio ničan ni vjerodostojan. Hrvatsko bo sveučilište učinilo je posliednjih godina u svojim predavanjima i tumačenju raznih predmeta obzirom na pravno zakonodarstvo u Austriji toliko, da se je skoro posve izjednačilo sa predavanjima i izpitima na sveučilištima u našoj poli monarhije. U koliko nije to jošte posve izjednačeno, imade austrijska vlada izjavu hrvatske autonomne vlade, da je pripravna sve poduzeti, što bi se od nje u tom pogledu zatražilo.

U tom su smislu odgovorili u istom odboru ministru predsjedniku naši zastupnici Dr. Čingrija i Dr. Dubbe dobacivši mu posve opravdan prigovor, da se riešitbu tog pitanja hotomice zavlači, nipošto iz znanstvenih razloga, već jedino iz političkih i stranačkih težnja austrijske i madjarske vlade. Obje su protivnice svim kulturnim težnjam i svakom napredku Hrvata i u obće južnih Slavena i radi toga stvaraju umjetno same sve moguće poteškoće našemu prosvjetnomu središtu. Usljed utjecaja Niemaca i Madjara neće te vlade da bude Zagreb kulturno ognjište austrijskih južnih Slavena, koji trže za tim da svoju mladež odgoje za javni život u materinskom jeziku i u narodnom duhu.

Medjutim taj odpor Niemaca i Madjara i njihovih vlada proti kulturnim težnjama južnih Slavena slomiti će najuspješnije znanstvenim radom profesorskog zbora našeg sveučilišta, marljivošću naših akademičara, te uztrajnim i odlučnim radom hrvatskih i slovenskih zastupnika u Beču.

Iz carevinskog vieća.

U Beču dne 25 novembra 1911.

U sjednici od dne 21. o. mj. predstavio je ministar predsjednik grof Stürgh nove ministre i to ministra financija Dr. Zaleskoga, ministra poljodjeljstva Dr. Braća i ministra za Galiciju g. Długocza.

Razprava o skupoći.

U sjednicah carevinskoga vieća od dne 21 i 22 o. mj. nastavljena je i svršena razprava o skupoći, koja se već dugo vukla u odnosnom odboru. Govorili su medju ostalim zastupnici Dr. Ivčević, Janovac, Schilinger, Riedler i Seeher te dra[ge]neralna govornika Hladnik i Winter. Zast. Dr. Ivčević [ist]akao je na vladi što [ni]emamo gospodarske i terete Dalma[cije] što [ni]te željezničke veze s [os]talom [mo]narhijom.

Zast. Janovec govorio je samo češki o potrebama naroda u južnoj Češkoj.

Zast. Schilinger pobijao je nekidašnje govore grofa Stürgha i ministra Zaleskoga u pogledu uvoza argentinskoga mesa.

Njemački zastupnik Riedler iz sjeverne Češke govorio je o velikoj nevolji, koja vladi u sjevernoj Češkoj braneći seljake od prigovora kao da bi oni krivci bili posliednjoj skupoći.

Zast. Dr. Lecher proreštao je ozbiljno sve predloge odbora proti skupoći izjaviv se proti ov[o] za ruski slalom a našu monarhiju. Prigovora vladi što je zauzela u pogledu uvoza argentinskog mesa stanovište ugarske vlade.

Generalni govornik Slovenac Hladnik govori proti uvozu argentinskog mesa jer da bi takav uvoz uništio domaće marvogojstvo. Glasovati će on i njegovi istomišljenici nesamo proti uvozu argentinskog mesa nego također i proti uvozu živog blaga iz balkanskih zemalja.

Socijalista Winter kao glavni govornik za uvoz argentinskoga mesa prigovorio je ministru predsjedniku grofu Stürghku koji da štiti austrijske interese Ugarskoj za volju.

Zatim su govornik izvestitelj i manjine te se je prešlo na

glasovanje.

Predlog Rennerov, da je austrijskoj vladi po postojećem ugovorima slobodno samostalno odlučivati o uvozu argentinskog mesa, bio je prihvaćen velikom većinom.

Drugi predlog Rennerov, kojim se poziva vlada, da prekine svaki pregovor s Ugarskom i da dozvoli neograničeni uvoz argentinskog mesa, odbijen je sa 268 proti 189 glasova.

Odbijen je i predlog Waberov — sa 263 proti 214 glasova — da vlada dozvoli uvoz prekomorskog mesa, ako tomu nema veterinarskih zapreka.

Sa 230 proti 214 glasova odbijen je i predlog Jerzabeka, da vlada dozvoli uvoz prekomorskog mesa, jer da Ugarska nema tomu prava prigovarati.

Primljen je predlog Steinhausa, sa 259 proti 183 glasa, da vlada dozvoli prama potrebi ograničeni uvoz argentinskog mesa iz balkanskih zemalja.

Proti svim ovim predlozima glasovali su svi Slovenci i pravaši iz Dalmacije, koji su u njihovom klubu, dočim ostali zastupnici iz Dalmacije glasovaše za sve predloge, bilo za uvoz argentinskog mesa bilo za uvoz mesa iz Srbije i Crnegore.

Primljeni su još predlozi za podignuće domaćega marvogojstva, za uvoz šahanna proti skupoći cukara, za dozvolu klanja i deranja vlastite marve seljacima, itd. svi predlozi prikazani preko ove razprave: Biankinia, Kadičeka i Ivčevića, upućeni su odboru proti skupoći na izvješće.

Zatim je sjednica zatvorena uz živo kudjenje i prigovaranje izpadku cielog [ra]sprava.

Glasovanje o mjerama proti skupoći mesa.

Dva tri mjeseca sila se je govorilo i pisalo proti skupoći, osobito proti skupoći mesa. Radi nje bilo je i žestokih okršaja izmedju c. kr. vlade i socijalno demokratskih zastupnika, te okršaja izmed nauckanih množina puka i c. kr. redarstva. U zastupničkoj kući, što u podpunoj što u odnosnom odboru, razpravljalo se je o njoj od 5. listopada do 22. studenoga. Ovoga posliednjega dana glasovalo se je o predlozima što su jih postavili razni zastupnici sa svrhom, da se snizi ciena mesu.

Najprije bili su prihvaćeni predlozi, kojimi je zastupnička kuća izrekla svoje uvjerenje, da može odlučiti austrijska vlada, nepitajuć ugarske vlade, da li i odkud, i kada i koliko mesa se ima uvesti u kraljestva i zemlje zastupane u carevinskom vieću.

Predlozi, da se pozove vlada, da pripusti uvoz prekomorskoga, argentinskoga mesa koliko se hoće i kada se hoće, bili su zabačeni; a bio je prihvaćen predlog, kojim se poziva vlada, da se *prema potrebi* pobrine za uvoz mesa iz Argentinije omedjašen vremenom i množinom.

Predlog, da se dozvoli slobodan uvoz govedje živine, žive peradi, i mesa iz Ruske, bio je zabačen. Tako i predlog da se dade slobodu uvoza živoga blaga iz Srbije. Usuprot bio je prihvaćen predlog, da se vlada pobrine za uvoz mesa prema potrebi iz balkanskih država, i da se bez omedjašenja dozvoli uvoz mesa iz Srbije uz uvjet, da ova dade polakšicu za austrijsku industriju.

Bili su primljeni takodjer predlozi, da vlada poduzme mjere i dade sredstva za podignuće domaćega govedarstva, kao i za gojenje svinja, ovaca i koza. Isto tako i predlog, da vlada povede akciju, kako da pomogne narodu na selima, a da ne pogine od glada.

To bi bio u kratko rečeno uspjeh svih razprava, u kojim su si stali jedni proti drugim zastupnici gradova osobito socijalni demokrati i seoski zastupnici. I jedni i drugi uvidjeli su tečajem razprave, da nije sve onako kako su si predstavljali, saznali su koješta što nisu znali. Mnogi gradski zastupnici su se n. pr. uvjerili, da narodu na selima neide baš tako dobro kao što su to oni mislili.

Uvoz i izvoz živoga i zaklanoga blaga je slobodan nesamo izmed svih kraljestva i pokrajina ove polovice monarhije, nego takodjer iz Ugarske, iz Hrvatske i Slavonije, iz Bosne i Hercegovine, samo da su zdravi krajevi iz kojih dolazi živo ili zaklano meso. U samoj n. pr. Štajerskoj ima prilično mnogo i dosta jeftinoga svakojakoga mesa. Ima ga i u Hrvatskoj i Slavoniji, i u Bosni i Hercegovini, pa u Ugarskoj, samo nesmjedu trgovci sa živinom, i mesari, zahtjevati previsoke dobitke. U koliko nedostaje mesa u samoj monarhiji, može se ga, al samo mesa, uvažati stanovitu množinu iz Srbije, a tako i iz drugih balkanskih država. Sad se vlada poziva, da udesi sve tako, da se ga uzmogne uvažati i više, pa prema potrebi i iz Argentinije. Uvoza živoga blaga nedozvoljava se iz drugih država radi toga što medju blagom vladaju često bolesti, pak bi se te lahko uvukle i u naše krajeve, kad bi bilo slobodno uvažati živo blago. Veterinarske mjere nebi bile kadre toga zapriečiti.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Talijanske fruze radi naše nemarnosti. Potalijančivanje našega naroda u svim krajevima, gdje naš narod dodje u doticaj s Talijanima, nije prestalo ni dan danas ako i ne već u onoj velikoj mjeri kako je to bivalo u prošlosti. To potalijančivanje osobito se opaža i brzo napreduje u gradovima, gdje prevladjuje talijanski jezik: dakle što ne potalijančе škole prisilno, to potalijančе gradovi s nemara našega naroda. Ovo potonje pak je mnogo pogibeljnije od prvoga. U gradove n. pr. u Pulu doselilo se tekom vremena toliko našega naroda iz svih hrvatskih i slovenskih zemalja, da isti sačinjavaju dvie trečine cielokupnog pučanstva grada Pule po rodu, dok po osjećaju sačinjavamo sada neznatnu većinu, ali ako bude to tako išlo i dalje doći ćemo brzo u takovu manjinu, da ćemo se moći ikad više pridignuti. Sve to dolazi pak od tuda, što naš elemenat u Puli sam svojom krivnjom pada time, da neće ih ne znade svoju djecu uzgojiti u svom materinskom jeziku. Čim se koja naša obitelj naseli u Pulu i počme razumjevati i natucati koju talijansku rieč začne odmah sa svojom djecom govoriti talijanski, koja kad poodrastu ne samo da ne razumiju ni rieči jezika svog oca i matere nego još se i srame tog jezika, dapače taj jezik grde i psuju a uz to još i srame se svojih roditelja za to, što su slavenskog porietla. To sve takvim roditeljima ne služi nimalo na čast, već na velku sramotu!

Talijani pak uviđajuju dobro i sami, da je velika većina pučanstva u gradu Puli potalijančena, te svi ti su sinovi slavenskog plemena. Da to donekle prikriju i ispričaju, hvastaju se bahato, da je to moralo nastati naravnim procesom, jer Pula je tako talijanski grad, da se svi naseljenici moraju u njemu „asimilirati" sa „autohtonim talijanskim" življem, da taj talijanski živalj „assorbira" svaki drugi iz vana naseljeni narod. To su te dvie talijanske fraze „asimilacija" i „asorbicija", kojima se Talijani rado nabacuju u svakoj prigodi, kad hoće da prikažu to veliko talijanstvo grada Pule.

Da to Talijani čine krivi smo u prvom redu mi sami, naša nemarnost i nehaj, zbog kojih sami padamo u ždrielo naših najtjućih protivnika, tajeć i bacajuć pod noge svoj vlastiti jezik, što je velika sramota i rak-rana naša. Posljedice svega toga vidjamo i čutimo dobro svaki dan ne samo u tome što mnogi i mnogi naši suplemenjaci služe i rade za svog narodnog neprijatelja a proti vlastitom rodu i braći svojoj, nego čujemo često kako se djeca rugaju svojim vlastitim roditeljima sa „ščavo" i „ščava" a kadkad se dogadja još gore, da tako krivnjom roditelja odgojena djeca opsuju ocu i majci sve što mora da bude svakoma najdraže: rod i jezik.

Eto, to smo ponovno htjeli staviti pred oči svim našim suplemenicima, kako grdno griješe i krivo rade svojem vlastitom porodu, kad ga odgajaju u tudjinskom duhu, govoreć šnjime tudjim jezikom. To neka svi naši dobro promozgaju i u to se duboko zamisle, pak će doći k sebi i uviditi, kakva velika sramota pada njima samima na obraz, koji ovdje u Puli sa svojom djecom govore talijanski. Imade dapače tako blezgavih roditelja, koji sa svojom djecom u kući govore talijanski a djecu šalju u njemačke škole; da poslije i ta djeca postanu blezgava, te neznadu govoriti nikako, to ne treba dokazivati. To su pravi šišmiši ili pol ćića pol miša.

Zato treba, da svi Slaveni nastanjeni u Puli i svagdje drugdje, govore sa svojom djecom u kući i na ulici jedino svaki sa svojim narodnim jezikom; druge jezike, gdje je to od potrebe naučit će dicte u školi i u praktičnom životu vrlo lahko, kad bude dobro uzgojen u svom materinskom jeziku. Zato i jesu škole u materinskom jeziku, u koje pojedini roditelji osobito u početku treba da šalju svoju djecu. Mi nismo proti znanju drugih jezika, ali najprije je dužnost svih nas, da svoju djecu naučimo i uzgojimo u svojem narodnom jeziku!

Mikulaševa večer. Javlja se našem pošt. občinstvu, da će „Sokol" proslaviti tradicionalnu „Mikulaševu večer" u subotu dne 9. decembra t. g. — Program „Mikulaševa" priobćit ćemo u budućem broju.

Za Družbu. Da počaste uspomenu majke g. Vojske šalju za Družbu po K 2 gg. Zvon. Gjurin i J. M.

Promaknuće. Upravitelj pripravnice kod drž. njem. gimnazije u Puli g. Berno Bekar promaknut je u VIII. činov. razred. Čestitamo!

Rodoljubna svaća u Medulinu. Prigodom vjenčanja Ruže Lorencin sa Josipom Demarin u Medulinu, sakupilo se na predlog debelog kuma Dra. I. Zuccona medju svacom za Družbu K 30·— Novac predan je blagajniku medulinske podružnice.

Užasna nesreća na moru. — 60 ljudi potopljeno. Prošu petak 24. t. mjes. oko 4 sata u jutro u visini Rovinja plovio je talij. parobrod „Romagna" iz Ravenne put Trsta, kreat većinom rižom. Usljed velikih valova od jugovine najednom se „Romagna" prevalio na bok, napunio vodom i za kratko vrijeme potonuo. Putnici i mornari bili su od nastalog vira povučeni u morsku dubljinu. Utopilo se 60 ljudi, od kojih 13 mornara s prvim kapetanom i 47 putnika. Spaslo se 7 mornara i drugi kapetan te jedan putnik su pelgodišnjim sinčićem Ercole Savoram vlastnik kavane Fabris u Trstu, koji su na maloj ladjici parobroda lutali 3 sata po otvorenom moru.

U 7·30 plovio je na deset milja od Rovinja Lloydov parobrod „Tirol". Kapetan vidio je sa mosta znakove za pomoć, koje je davala jedna barka puna ljudi. Parobrod je zaplovio prema barki, te je spasio ljude i odveo ih u Trst.

Nesreća se dogodila u 3 i pol sati u jutro i tako, da se tovar riže svalio na jednu stranu, uslied česa se brod nagnuo zahvatio vodu te potonuo. Kako spašenici pripovjedaju, trudili su se mornari preko jedan sat sa premještanjem tereta da naravnaju brod, ali bilo sve uzalud poradi velikih valova, koji su brod bacali amo tamo.

Lošinjski kotar:

Iz Malog Lošinja. *Kultura nautičara.* Ima ovdje u Budavi astronomski opservatorij (zvijezdarna), koji je prije bio vlasništvo Srbina Gopčevića, a sada je u posjedu nekog Nijemca, ali je zatvoren, dok je nadzor kako se glasa, vlasnik povjerio ravnatelju ovdješnje nautike, valjda dok se ne nadje kupac opservatoriju. Ove se je dane dogodilo nešto, što ne baca baš najljepše svjetlo na odgoj nautičara, a niti na disciplinu, koja vlada u toj školi pod mudrom upravom ravnatelja Cosulich-a. Ovaj dogodjaj dokazuje, da se nekoji djaci ne ponašaju onako, kako bi se od njih punim pravom iščekivalo, dapače možemo ustvrditi, da se nekoji upravo divljački ponašaju. Evo što se je dogodilo. Po bijelom se danu trojica ili četvorica djaka uvukla u pomenuti opservatorij, te tuj razderaše neke važne astronomske karte, oštetiše veliki dalekozor i naniješe još drugog kvara. Koliko se znade, bili su to djaci viših tečajeva! Počinjena šteta cijeni se na tisuću kruna. Bez komentara! Dašto da se takva što ne bi dogadjalo, kad bi pod ravnateljem Cosulichem bilo nešto više reda, ali o tom nema govora, pa evo učina djačkih, koji potpadaju pod kazneni zakon. To medjutim ne će ni najmanje smetati stanovitu kliku, da i nadalje prikazuje ovu školu kao „modello di scuola".

Gradom se glasa, da su nekoji djaci podigli tužbu na sudu proti jednom od svojih profesora radi uvrijede poštenja. Prosit gosp. ravnatelju!

Ispod Osoršćice. Rijetko kada iznašamo jade, što nas biju tamo iz našega centruma Lošinja, ali ne za to, što bi bili sada snošljiviji, nego što nekada. Podaleko smo od njega, i rijetko zalazimo tamo, a kad već moramo da tamo podjemo ne dostaje nam vremena, da sve malo potanje pregledamo. Zadnji smo puta ipak koješta zapazili, te smo se na svoje oči uvjerili, da je sama istina ono, što nam ljudi kažu, pa ćemo evo nešto da napišemo onima na rovaš, koje to ide. Dužnost nas je tjerala k poreznom uredu. Pol sata izgubismo, dok nadjosmo ulaz u taj c. kr. ured, jer jedini mu natpis „i. r. uffizio d'imposte" nijesmo razumjeli. Čim nogom stupismo u hodnik, oči nam stanu o razne pribijene papirnate plohe pod naslovom „Kundmachung" i „Notificazione", ali ih ne razumjesmo. Iz znatiželje ih preletismo okom, te pod brazdom zapazismo nekakav „corrige", a podpisan pod taj ispravak neki Abba. Odmah smo tako saznali pod čijom su paskom ona nerazumljiva papirnata strašila. To isto židovsko ime zapazismo na drugom nekakvom papiru, gdje se šepiri uz druga dva „Lovrich" i Končan.

Kad nam je bilo dosta te šprijonaže, kako će šjor Abba reći, puna želuca stupismo k uredu. Služili smo se dašto svojim jezikom, ah uzalud nam bila sva muka, jer gosp. kasir Abba samo nešto muca, ali što, to bi možda on jedini znao. Zazeblo nas je u dno srca, kad čusmo toga gospodina, kako lomače jezikom nešto, a inače se svakom prigodom izrugava našim ljudima kojekakvim smicalicama, kao „varilo co, ei vuol esser šćiavo e non sa parlar al šcavo."*) Već smo gotovo bili zaboravili, da smo u ovom sandžakatu, te htjedosmo da propitamo tog vrijednog činovnika za junačko zdravlje, ali se uzdržasmo i uvjerismo, da je istinita ona „da se k nama šalje, što drugdje ne uspjeva". Ipak mislimo, da bismo imali pravo iščekivati od jednog činovnika sve drugo, ali ne uvrijede.

Odvraćat ćemo od sada, ali ne uvrijedama, već činjenicama iznašajući svaku nepravdu u javnost — dolazila ona bilo od koje strane. Dobro znamo, koje nam pravo daje zakon, pa čemu da podnosimo povrijede, što ih počinja jedan c. kr. blagajnik poreznog ureda ili njegove više oblasti. Poznato nam je, da se u državnoj stampariji općene odredbe i zakoni stampaju u svim priznatim jezicima, ali ako gosp. Abba smrdi hrvatski jezik, to može da si drugdje traži mjesto, (n. pr. u Tripolisu. Op. Slag.) mi ga ne trebamo i ne trpimo u našim uredima ljude, koji ne poznaju našeg jezika. Gledе pak izraza šćiavo tražili bismo još drugovdje zadovoljštine, kad ne bismo bili uvjereni, da „vrana vrani oči ne iskapa."

Unije 23. 11. 1911. Unije napreduju općeniti je govor, budući na svakom koraku vidiš same novosti. Dvije škole, 2 zabavišta „Družbino" i „Legino". Oba zabavišta otvorena su ove godine. Družbino, da djecu u onom duhu odgaja, kako će onaj jezik, koji svako dijete u Unijama od majke svoje jedino čuje: ljubi i štuje. Legino da odnarodjuje i stvara onakve ljude, koji će na svoj jezik, koji su s majčinim mlijekom usisali, pljuvati! Ovo je zbilja kultura XX. vijeka! Našim „talijanima" nije bilo drago, što i mi imademo svoje zabavište, koje smo otvorili dobivši privremenu dozvolu, iza kako je bio lokal pregledan po liječniku i nadzorniku i sasma u redu nadjen, budući je kuća skoro nova, a lokal 9 m dug 5', širok 3', visok za 7 prozora, štukiran odozgo i odozdo. Ali naš slavni ancijan dozlao je za tu prave-

*) Sa ovo upoznavanje c. kr. državn[illegible] ćirilico u Rovinju, ja da vidimo kako će [illegible] da ćirilicu. Op.

Nastavak u prilogu.

menu dozvolu, te brže bolje telefonirao načelniku a ovaj brzim skokom na Kapetanat, a g. Salata na Namjestničtvo, gdje svi svečano protestiraju protiv otvorenja. Zbilja si možemo čestitati, kad nas se i ovakove peršone boje. Pa će još koji reći, da naš „župan“ nije velika persona, kad on za sve tajne Kapetanata znade. Dva su mjeseca morala proći dok je došla ta dozvola. Došla je ako i kasno, na sramotu i žalost naših „talijana“ in capo „župana“. Pogledajmo malo „Leginо“ zabavište. Ono je smješteno u jednoj staroj kući. Soba je sama visoka samo 2½ m. ima sama 2 prozora. Odozgo je štukirana, no odozdo nije. Ispod te sobice u kojoj je zabavište sa — po njihovu govorenju — 45 djece, nalazi se „toš“; mlin za mljenje maslina. Sada će upravo početi vrijeme, kad će se mljeti maslina puno dva mjeseca. Netreba biti nikakvi specijalista u higieni, da uvidi štetnost po zdravlje. Kotao vodom kuha, vatra se loži, puši se itd. i sav taj „najčišći zrak“ prolaziti će kroz daske — jer nije štukirano, u samu sobu, a nejaka će djeca morati disati taj „zrak“. I to je sve pregledao c. k. kot. liječnik neki Benevegna, i našao sasma shodno za školu. Da se nebi koji razbijao glavu, kako se to može složiti sa školskim zakonom o higijeni to ćemo mu reći, da je ovo novi zakon, koji nosi ime „lex Benevegna-Cleva. Radi ovakvog shvaćanja higijene, glas se je ovoj dvojici tako rasuo svijetom, da su prvi u ternu za Nobelovu nagradu. O c. k. higijeničari, da je to hrvatsko zabavište, alaj biste vukli paragrafe van!

Kad smo kod g. Dr. Cleva, općinskog liječnika, recimo i o njemu koju riječ. Uime doprinašaju za općinskog liječnika na god. 720 kruna, prema tomu bi se očekivalo da će općina narediti liječniku, da vrši svoju službu na zadovoljstvo podobčinara. No g. si liječnik uzimlje to komodno! Svagdje je običaj, da liječnik imade određene dane, kad polazi u koje mjesto, da se ljudi prema tomu znadu i ravnati. S je druguda uobičajeno, to kod nas mora biti svakako protivno. Gospodin doktor kad ga volja. S ovime ne ćemo reći, da on ne dolazi svakog mjeseca jedan put. Dolazi, ali za njegov dolazak obično malo tko je znade. Koliko bi puta čovjek zvao i liječnika, ali nije znao, da je bio. Dodje redno parobrodom poslije podne, koji ga vuče, te on obavi recimo najviše u 1 sat, a nikad skoro toliko ne stoji, svoj posao u selu, koje broji preko 900 duša!

(Svršit će se).

Voloski kotar:

Stupovi talijanstva u Lovranu. Kod znaju i djeca, da je današnje talijanstvo u Lovranu samo na površju, neka talijanske „patine“ i to nipošto u Lovranu samonikle, nego umjetno iz vana unesene. Prvi začetnici toga talijanstva bili izrodjeni Hrvati i Slovenci, koji se boje što za mito što iz prkosa u borbu sa vlastitom narodu. Imena njihova žive u narodu u crnoj uspomeni, a se neće tako lahko izbrisati. Danas održavaju umjetno talijanstvo u Lovranu ni tudjinci, tudji dotepusi i doklačenci, i bi za novce svakomu služili. I ti se već neukom i zavedenom mladeži, koja zaboravila na majčino mlijeko i koja ima toliko moralne sile, da bi se svojih prvrednih učitelja i zavodnika odrekla. Ti novopečeni Talijani priredili su ono ime nekakvu zabavu kod koje su sudje bili osim dvojice trojice doklačenaca, Učići, Bilići, Kastelici, Marki (još 15 godina najveći Hrvati) Medju njima ima i takovih, koji bi danas rekli, da im nisu Hrvati do gospodskog kruha pomogli. Iz zahvalnosti nose danas u prvih redovih talijansku zastavu u Lovranu.

Na takovih eto stupovih počiva danas talijanstvo Lovrana, koje će odnijeti prvi jači vjetar narodne svijesti i odlučnosti.

Naši istomišljenici u liepoj našoj Liburniji nebi imali nikada s vida pustiti rodoljubno nastojanje narodnih prvaka u Lovranu, poglavito pako požrtvovni rad naše tamošnje mladeži, koja podnosi težko onu umjetno unešenu talijansku patinu.

Koncerat „Nade“ u Matuljima. Narodna čitaonica „Nada“ u Matuljima — občina Kastav — priredjuje na Stjepanje dne 26. decembra t. g. koncerat s plesom u dvorani „Narodnog Doma“ u Mihetićih. Razpored zabave priobćit će se pravodobno.

Pazinski kotar:

Poziv na redovitu glavnu godišnju skupštinu podružnice družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru, koja će se obdržavati 3. decembra t. g. u 3 sata poslije podne u kući g. Jakova Buretić na Boljunskom polju sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika. 2. Izvješe tajnika. 3. Izvješće blagajnika. 4. Izbor odbora. 5. Slučajni predlozi. — Odbor.

Koparski kotar:

Iz Roča. *Roditeljski sastanak.* Dne 19. o. mj. obdržavao se u ovdješnjoj hrvat. školi roditeljski sastanak. Toga je dana kiša upravo ljevala, te se bilo bojati da se sastanak neće moći obdržavati. No začudo došlo je toliko naroda, da se napunila veća školska soba, a kad bi vrijeme bilo povoljnije, bilo bi ga toliko, da nikako ne bi mogao stati u školskim prostorijama. Sastanak je otvorio ovdješnji nadučitelj Licul razloživ narodu svrhu i važnost ovakih sastanaka. Na to je govorio prof. Novljan o temi „škola i dom“. Njegova krasna izvadjanja, koja su od početka do kraju prožeta vjerskim i moralnim duhom, narod je kô zapanjen slušao te d srca povladjivao. Iza sastanka govorilo se s lijevo i desno: Takove „predike“ još u Roču nije bilo. Pri koncu sastanka progovori preč. g. prodekan Ružička pozvav prisutne, da i činom pokažu, da su shvatili g. predavaoca, a učinit će to, ako se pri uzgajanju svoje djece budu držali nauka što su ih danas čuli. Sastanak je zaključio nadučitelj Licul zahvalivši se narodu što su govornike tako pomnjivo slušali, a svojim povladjivanjem pokazali su, da će se i u praksi držati ovih lijepih nauka. Preporuči im napokon, da se i u buduće, kad ih se pozove na ovakav sastanak, što brojnije odazovu.

Razne primorske viesti.

Izpravak. U zadnjem broju javili smo, da je dični starina dverski savjetnik gosp. Antun vitez Klodić slavio 70 godišnjicu svoga života, što nam valja izpraviti time da je slavio 75 godišnjicu.

Imenovanje. Računarski asistent kod c. kr. financijalnog ravnateljstva u Trstu gosp. Ivan Bolonić rodom iz Vrbnika na otoku Krku, imenovan je ekscipalom. Čestitamo!

„Društvo slovenskih profesora“ imat će svoju glavnu skupštinu dne 26. decembra 1911 u 10 sati prije podne u Ljubljani. Eventualne samostalne predloge prijavit je pismeno odboru barem tjedan dana prije (§ 11., 4. društvenih pravila).

Ćirilo-Metodski ples u Trstu. Slovenska i hrvatska omladina u Trstu i okolici obrazovala odbor, koji će buduće godine priediti tradicionalni ples u korist hrvatske škole, koja se ima osnovati i sloven

skih škola u Trstu, koje već postoje. Ove je godine odbor sastavljen ovako: predsjednik dr. I. M. Čok (Slovenac), podpredsjednik dr. Em. Kvekić (Srbin), tajnici gg. Slavoj Dimnik i Vinko Vlahović, blagajnici dr. Josip Giaconi (Hrvati) i g. Vl. Truovec (Slovenac).

Promocija. U subotu dne 25. o. mj. bio je na sveučilištu u Gracu promoviran na čast doktora prava naš vrli prijatelj g. Ivan Antončić, Veloselac. Srdačno čestitamo i živio dr. Ivo Antončić!

„Vjesnik" hrvatskog pripomoćnog društva u Beču. Primili smo jubilarni broj „Vjestnika", koji u ovogodišnjoj opremi zaslužuje svaku pažnju, te preporučamo rodoljubima to hrvatsko humanitarno društvo u Beču, koje podpomaže našu omladinu na visokim školama.

Popust na vozarini. Ministarstvo trgovine naložilo je parobrodarskim društvima: „Austrijski Loyd", „Dalmatia", „Ragusea", „Istria-Trieste", „Austro-hrvatsko", koja uživaju državnu podporu, da imadu prevažati sa popustom od 50% krmu i stelju za blago, krumpir, zeleninu (povrće) pažal, grah i leću pod uvjetom ako se radi o prevozu takove hrane bar za jedan vagun težine, koja je opredieljena za občine i gospodarske zadruge (kulturna vieća) Istre i Dalmacije. Ovu odluku imade požuriti c. kr. političko poglavarstvo.

Ovaj popust vriedi do konca junija 1912.

A što austr. vlada čini sa Ungaro Croatom, koja ovom magjarskom društvu daje bogatu subvenciju, zašto nije i njoj naložila da i ona vozi uz popust? Ako naš novac pada magjaronima u ždrijelo neka ga bar donekle odsluže!

Talijansko-turski rat. Glavna je karakteristika sadašnjega stadija turskotalijanskoga rata — neodlučnost. Što će biti ništa se ne zna. Iz samog Tripolisa ne dolaze nikakove vijesti o većim sukobima. Izvještaji se ograničuju na to, da su Turci vidjeli Talijane tu i tu, a Talijani opet da su vipjeli turske i arapske čete tamo i tamo. — O operacijama Talijana kod Dardanela javljaju se protivurječne vijesti. S jedne se strane, iz talijanskih izvora javlja, da će talijanska mornarica blokirati Dardanele, pa da će tako različite vlasti, u vlastitom interesu, biti prinuđene maknuti se i djelovati na portu, da prizname svršenu činjenicu aneksije Tripolisa i da sklopi mir. Medjutim drugi listovi javljaju, da pomorska akcija Italije još ne predstoji. Sve, što Italija čini jest to, da ona u Egejskom moru vrši samo stropu policajnu službu. No ipak, kako je i prirodno, bez obzira na ove vijesti, Turska u Dardanelima nastavlja pripremama za obranu. — Glede intervencije vlasti javlja se, da za sada nema nikakova izgleda da bi se turskotalijanski konflikt mogao ukloniti kakovom intervencijom za mir.

Za naše marvogojce! Često se čuje pritužaba kod naših težaka, da je pripravljanje krme za krmad na otvorenim ognjištima dosta sporo a s obzirom na gorivo što se potroši, veoma skupo.

Nije čudo, da su razni špekulativni ljudi došli na misao, da stvore praktičnije sprave za pripravljanje krme. No do u za inje doba nije nikomu posrećilo, da pripravi spravu, koja bi u tom obziru posvema odgovarala.

Po nekud su počeli kotlove obzidavati. Tim je bio posao prilično olakšan. No sa svim tim nijesu se te sprave ni iz daleka mogle mjeriti sa današnjim spravama. Bilo je još sve primitivno i nepraktično. Dioničko društvo „Alfa Separator" u Beču XII. Wienerbergstrasse 31, počelo je pred nekoliko godina izradjivati jedan novi tip kotlova takozvanih brzoparilnika „Alfa" za parenje krme za marvu i krmad. S tim brzoparionicima postiglo se je najviše, što se je u obće do danas postiglo, i teško da se i u buduće bude našla sprava, koja bi sa praktičnost i sa malih troškova kod pripravljenja prekosila taj parionik.

Brzoparionik „Alfa" spari krmu, za to je ona mnogo tečnija i zdravija nego kuhana, a budući da je parionik tako urdjen, da se krma spari u pol sata, pristeje se dakako mnogo na gorivu, pa se već tog obzira dobro isplaćuje svakomu težaku. U zadnje se je vrieme počelo i kod nas rabiti brzoparionik „Alfa" i od dana u dan dobiva više prijatelja. Zanimanje i za nj postalo općenito pa su propitivanja za njim vazda češća. Da bude tim interesentima posluženo, preporučamo svakom, koji se zanima za brzoparionike, da se neka obrati na dioničko društvo, Alfa Separator" Beč XII. Wienerberggasse 31 ili pak na njegovog zastupnika Ivana Župančića u Buzetu koji daje svakomu rad. razjašnjenja u tom smislu.

Poziv

na treću izvanrednu skupštinu **Gospodarskog trgovačkog društva u Blažićih** registrane zadruge na ograničeno jamčenje koja će se obdržavati dne 10. prosinca o. g. u 3½ s. po podne u društvenih prostorijeh uz ovaj

Dnevni red:

1. Pročitanje zapisnika zadnje glavne skupštine.
2. Promjena §. 3. i 17. društvenih pravila.
3. Eventualni predlozi.

Blažići, dne 25. studenog 1911.

Upravni odbor.

Br. 1451

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj za mjesto občinskog liečnika u Mošćenicama, sa poreznim občinama Kalac, Kraj, Draga, Berseč i Martina, sa godišnjom plaćom od K 1600 i sa pristojbama, koje će se ustanoviti sa samim liečnikom. Natjecatelji treba da poznaju hrvatski i talijanski jezik i dokažu austrijsko državljanstvo. Molbe imaju se podnijeti na ovo občinsko glavarstvo do 31. decembra 1911.

OBĆINSKO GLAVARSTVO.

Mošćenice, dne 27. novembra 1911.

Načelnik: **Persich** v. r.

Poziv

Na izvanrednu glavnu skupštinu

Gospodarsko-trgovačkog društva u Zametu

koja će se obdržavati dne 10. decembra 1911. u 3 i pol sata poslie podne u prostorijama društva **»Sloga« u Zametu.**

Dnevni red:

1. Pročitanje zapisnika zadnje glavne skupštine.
2. Promjene §. 3. i 17. društvenih pravila.
3. Eventualni predlozi.

Zamet, dne 24 studenoga 1911.

Uprava.

Najizvrsnije i najbolje tambure pravi i razašilje

Prva sisačka tvornica tambura

J. STJEPUŠIN,

SISAK (Hrvatska).

Odlikovana na Pariškoj izložbi g. 1900 te na Milenijskoj izložbi 1896.

Osim tambura i skladba za tambure imade razna glasbala, kao: **gusle, citare, gitare, mandoline, harmonike okarine itd.**, za koje se šalje poseban cijenik sa slikama.

Veliki ilustrovani cjenik šalje svakomu franko i badava.

U istoj tvornici izlazi strukovni tamburaški mjesečnik, pod naslovom »Tamburica«, koji donosi uz pouku i krasne tamburaške skladbe, a stoji na godinu samo 8 kruna.

Br. 4687.

Raspis natječaja.

Raspisuje se ovime natječaj na treće sistemizirano mjesto općinskog pisarnika ili kanceliste, koji će biti dodjeljen upravnom vijeću porezne općine Pazin, sa godišnjom plaćom od K 1800.—, plativim antecipatno u jednakim mjesečnim obrocima, i sa pravom na mirovinu polag organičnog pravilnika i službene pragmatike te polag zemaljskog zakona od 12. S. 1907. br. 42 l. z. z.

Molitelji na ovo mjesto moraju dokazati,

a) da su svršili sa dobrim uspjehom najmanje pučku školu te da su prakticirali sa dobrim uspjehom barem tri godine u jednom općinskom uredu Istre ili u uredu koje druge javne vlasti ili kod c. kr. bilježnika ili kod odvjetnika,
b) da poznaju u pismu i govoru hrvatski i talijanski jezik,
c) da su austrijski državljani,
d) da su stari barem 20 godina,
e) da su fizično zdravi i
f) da su neporočna glasa i ponašanja.

Molbe imaju se podnesti potpisanomu do 10. decembra t. g. inclusive.

PAZIN, dne 14. novembra 1911.

Glavarstvo općine

Glavar općine:
Dr. Kurelić.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

liljansko-mlječnim sapunom (Steckenpferd-Lilienmilchseife)

(Marka konj na palici) od Bergmann & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja pernjača 180 cm. duga, 116 cm. široka K 10·—, K 12·—, K 15·— i K 18·—; 2 metra duga 140 cm. široka K 13·—, K 15·—, K 18·—, i K 21·—; jastuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3·—, K 3·50, i K 4·—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 4·50 i 5·50.

Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27·—, bolje K 33·—. — Razašilje franko pouzećem od K 10·— napried. Zamjenu i vraćeno primaje ako se poštarina plati.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933
pošta PILSEN, Česka.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ∴ **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** ∴ ∴ ∴ ∴ Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam. ∴ ∴ ∴ ∴

Cijena 1 bočici 60 filira, 12 bočica stoji 5 kruna, ... stoje 10 K franko pošta ∴

Dobivaju se samo u ljekarni ... Peša

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica ∴

Pozor! **Pozor!**

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7·50

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica povjereno mi je na rasprodaju velika zaliha cipela ispod tvorničke ciene. Ja prodajem zato svakomu 2 para cipela na podvez za gospodu i 2 para za gospodje, smedje ili crne kože, galošrane sa čvrsto zabitim podplatom, vrlo ukusne najnovijeg oblika. Veličina po broju.

Sva 4 para stoje samo K 7·50

Razašiljem pouzećem

F. WINDISCH, izvoz cipela
KRAKOV, br. S 20

Promjena dozvoljena, a na zahtjev vraćam i novac.

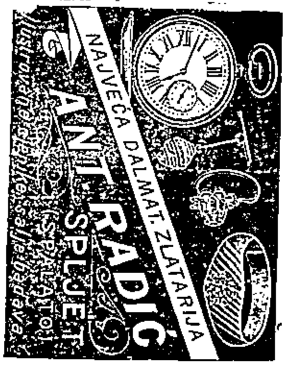

Svoj k svomu!

Novo! Novo!

Svakovrsne

Igračke za djecu

dobivaju se u knjižari

I. Novaka - Pazin.

Svoj k svomu!

Jeftino česko perje za postelje.

1 kilo sivo čihano K 2, bolje K 2·40, polubielo K 3·60, prima pahuljice K 4, najfinije K 7·20, najbolja vrst K 8·40. Pahuljice sive K 6, biele K 12, najfinije prsne pahuljice K 14·40. Gotove postelje iz gustog crvenog Juleta, 1 tušan 180×116 cm po K 10, 12, 15, 18, 21; 200×140 cm po K 13, 15, 18, 21; 1 vanjkuš 80×58 cm po K 3, 3·50, 4; 90×70 cm po K 4·50, 5·50, 6; trokomadni štramci iz strune za 1 postelj po K 27, bolji K 33. — Razašilje franko pouzećem od K 10 napried. Dozvoljena promjena: ako se nesvidja, vraća se novac. Uzorci i cienici badava.

Artur Wollner. Lobes. 259
kod Plznja (Česka).

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 – Podružnica Via Lissa br. 14

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

Obljubljeni koledar

Danica za 1912.

dobiva se u tiskari

Laginja i drug. Pula.

Cijena 40 para.

Seljački posjed u općini Lovran,

srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Pošćića u Voloskom.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Sjetite se družbe Sv. Ćirila i Metoda za Istru!

Bogati izbor

gotovih odiela, ogrtača, paletots za gospodu i djecu.

NOVOST

Konfekcija za gospodje

englezki zajamčeni nepromočivi ogrtači

Krojačnica I. reda

Ignazio Steiner

GORICA PULA TRST

PIAZZA FORO

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U PAZINU U KNJIŽARI IVANA NOVAKA.

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

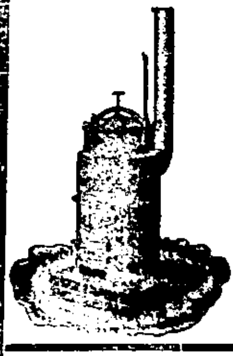

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike!

Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII 3.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: **Alice** . . . . . **9. decembra** Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*), parob.: **Francesca** . . **14. decembra** Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Marka Zvijezda

THOMASOVO BRAŠNO

Pošto se u zadnje vrieme često nude na prodaju troske nikakve vriednosti za Thomasovo brašno, kod kupovnine treba paziti na brašno od Thomasove troske, na olovo i napis na vreći.

THOMASOVO BRAŠNO, marka Zviezda,

prodaje se uz jamstvo od naših zastupnika

HERMAN TURECK & Co. — TRST, via Sanità br. 8.

Ponude sa izvornim cienama dobiju se odmah na zahtjev.

DRUŠTVO PROIZVODNJA THOMASOVIH FOSFATA.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućtva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme rasprodati svu zalihu pokućtva, prenesli smo naše skladište pokućtva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljajuć to vrlo pošt. občinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosadanjoj susretljivosti obečavajuć poslužiti pošt. občinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cienama.

TVRDKA **L. STEFFANUTTI.**

Najbolji češki izvor!

S. Benisch

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, puhuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije,** kao snieg bielo, očišćeno 6·40 K, 8 K; 1 kg puhuljica, sivo 6 K, 7 K; bielo fino 10 K; **najfinije prsne puhuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač,** 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka,** svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim puhuljastim perjem 16 K; polu puhuljice 20 K, puhuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienik badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Ljekarnica **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka. Zakonom zaštićen.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti plući, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60.

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekline, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koa su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rane 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Anglu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

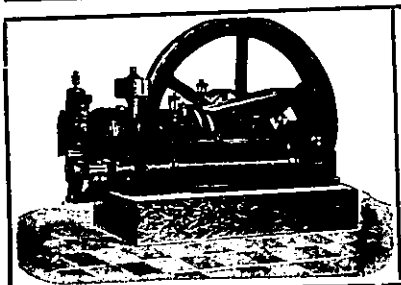

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, šestu, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja:

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

na plin d. d.

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobiva u se potpune opreme za obrtničke i industrijalna poduzeća

Cijenik i zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1911. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	↑PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i Rab

Svaki Nedjelju	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki Nedjelju
prije podne				po podne
7.20	odl.	↑RIEKA	dol.	8.35
7.55	dol.	Opatija	odl.	8.—
8.05	odl.	„	dol.	7.50
8.20	dol.	Lovran	odl.	7.35
8.30	odl.	„	dol.	7.25
1.—	dol.	LOŠINJVELI	odl.	—
1.30	odl.	„	dol.	—
3.15	dol.	↓Rab	odl.	3.45

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Ponedj. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	↑Baška	dol.	6.10
5.40	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.30	dol.	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↑Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Petak Utorak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
6.35	odl.	↑RIJEKA	dol.	5.—
7.10	dol.	Opatija	odl.	4.25
7.20	odl.	„	dol.	4.15
8.40	dol.	Beli	odl.	2.55
8.50	odl.	„	dol.	2.45
9.40	dol.	Merag	odl.	1.55
9.50	odl.	„	dol.	1.45
10.20	dol.	Krk	odl.	1.05
10.30	odl.	„	dol.	12.55
				prije podne
po podne 12.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25
12.20	odl.	„	dol.	11.15
2.20	dol.	Rab	odl.	9.25
2.40	odl.	„	dol.	9.15
3.05	dol.	Lun	odl.	8.50
3.10	odl.	„	dol.	8.40
4.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15
4.30	odl.	„	dol.	7.05
4.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55
4.50	odl.	„	dol.	6.45
5.40	dol.	↓NEREŽINE	odl.	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Pasta** i **Loparu.**

Broj 49. Pula, u četvrtak dne 7. decembra 1911. God. XLIII.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji: 10 K o obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Iz carevinskog vieća.

U Beču dne 1. decembra 1911.

Razprava o poslovniku.

U sjednici od utorka bio je na dnevnom redu izvještaj odbora za promjenu poslovnika. Taj je izvieštaj bio vrlo kratak kano i razprava o njemu. Odnosni odbor razpravlja već dulje vremena kao što je razpravljao i njegov predšasnik o tom, kako bi se uredile razprave i u obće čitavo djelovanje partamenta tako, da parlamentarni rad ne zapinje i da nebude odviše skučena sloboda govora, upita itd. A tomu je baš teško naći pravi put a da se zadovolji jednom i drugom. Pošto nije pako rečeni odbor svoju zadaću dovršio, predložio je državnom saborn, da se produlji postojeći poslovnik još za jednu godinu t. j. do konca decembra 1912.

Taj je predlog prihvaćen pošto su generalni govornici Kalina i German govorili o predmetu i to prvi proti vladinoj osnovi za produljenje a drugi za osnovu.

Imenovanje sudaca u Českoj.

Prešlo se je zatim na razpravu o prešnosti predloga českog zastupnika Dr. Körnera o imenovanju sudaca u Českoj. O predmetu kazao je Dr. Körner medju ostalim, da njegov predlog ide jedino zatim, da nebudu u Českoj zapostavljeni česki kandidati za sudačka mjesta. U tom obziru nepostupa se u Českoj pravedno pod sadašnjim ministrom pravosudja Hochenburgerom, koji tura njemačke sudce tamo gdje je apsolutno potrebno poznavanje českoga jezika, dočim za njemački sudci nepoznaju. Govornik navadja posliednja imenovanja sudaca u Českoj, kojom je prigodom množtvo českih sudaca preskočeno. Niemci bijahu u Austriji uvjek Benjamini sviju vlada, a tako je i sada. On se nada, da će se njegovim predlogom postići u Českoj bar toliko, da nebude u buduće ni s njemačke ni s češke strane pritužaba proti imenovanju sudaca.

Upit zast. Dr. Tresića.

Na koncu sjednice priobćena je interpelacija zastupnika Dr. Tresić Pavičića tičući se proganjanja odličnijih muževa u Hrvatskoj od strane zemaljske vlade i plienjenja neodvisnih hrvatskih novina u banovini.

* * *

Burni prizori u parlamentu.

Prošle srieđe bio je parlamenat opet jednom pozorištem burnih prizora, kojim je dao povod ministar pravosudja Dr. Hochenburger. Predsjednik je odkazao nakon kratke razprave pravosudnom odboru vladinu osnovu zakona, s kojim su promjenjene nekoje ustanove kazneno-pravnog reda. Nakon toga započela je razprava o promjeni §. 74. obrtnog reda koji ustanavlja zaštitne naredbe za život i zdravlje radnika u obrtnih poduzećih.

Govor ministra pravosudja.

Okolo dva sata po podne počeo je govoriti ministar pravosudja k prešnosti českoga zastupnika Dra. Körnera o imenovanju sudaca u Českoj. Mnogobrojni češki i njemački zastupnici poslušali su ministra nekoliko vremena dosta mirno i pozorno. Nu kad je ministar koji govori odviše tiho i skoro nerazumljivo, u svojem govoru spomenuo „Deutsch-Böhmen (njemačku Česku) nastao je medju českim zastupnicima, kojimi se pridružiše i južni Slaveni, takova vika i buka da je ministar morao namah prestati da govori. Okolo njega ministra stvorili su Niemci živi zid tako da nisu do njega mogli Česi ni su zato sa svih strana letile proti ministru najoštrije rieči i najodlučniji prosvjedi. Nekoji su Českí zastupnici stali zaglušno zviždati dočim su drugi urlikali i pjestima gnjevno po klupama udarali. Za te zaglušne gungule stajao je ministar nepomično i blied na svojem mjestu gledajuć prezirno svoje protivnike. Već je vika i buka trajala preko deset časaka, te se je bilo bojati da će doći do šaka izmedju pristaša i protivnika ministrovih, kadno posredovaše češki i poljski poslanici mireći desno i lievo do skrajnosti razdražene zastupnike.

Predsjednik je za te gungule neprestano zvonio, nu videći da nemože ništa oprativiti, dignu se i zapusti dvoranu. To isto učini i ministar predsjednik grof Stürgkh koji pograbi svoje spise te se uputi van. Njega je napokon sliedio i ministar pravosudja praćen pljeskom Niemaca, vikom i zviždanjem Čeha i njihovih drugova.

Tim bijaše sjednica prekinuta i to za dobrog pol sata.

Nastavak sjednice.

U predsjedničkoj sobi sastali su se za tim načelnici klubova na pogovor a nekoji vidjeniji pošli su u ministarske dvorane, gdje se je viećalo o tom kako da se uzmogne pomiriti razdražene i uvriene češke zastupnike.

Kad je nakon pol sata predsjednik opet otvorio sjednicu podieli rieč ministru pravosudja, koji izjavi, da nije rabio rieč *„njemačka Češka"* u državopravnom smislu, koji znači razdiobu kraljevine Češke u dva upravna tjela, već da je hotio označiti onaj dio kraljevine, na kojem stanuju Niemci sami ili u pretežnoj većini.

Tim je izjavom ministar donekle umirio češke zastupnike, koji su dopustili, da je zatim mogao nastaviti i dovršiti nesmetano svoj govor.

Taj je sukob u parlamentu prouzročio bar to, da bijahu već urečeni pregovori radi izmirenja Čeha i Niemaca u Českoj, u zadnjem hipu odročeni.

Činovnička osnova.

Medju zastupnike razdieljena bijaše u sriedu takozvana činovnička osnova, kojom se uredjuju činovničke plaće i promaknuće činovnika. Ova se osnova osniva na službenu pragmatiku, koja bijaše predložena državnom saboru već god. 1907. Medju novostmi u novoj osnovi nalazi se i ta, da će uslieditl premaknuće činovnika a da nebude tim povriedjeno njihovo mjesto, koje im pripada po činovno-razrednom nacrtu.

Osnova razlikuje na temelju prednaobrazbe, koja je propisana za službene struke, pet činovničkih skupina. Činovnik sa podpunom srednjo- i višeškolskom naobrazbom postići će nakon najviše 22 službenih godina, plaću VII. činovnog razreda. Tako sliede ustanove za činovnike sve do XI. činovnog razreda.

Ustanove glede činovničkih prava i njihovih dužnosti su skoro jednake onim stare osnove.

*

Socijalno-političke osnove.

Vrlo skromnim zanimanjem zastupnika obavljeno je u sjednici od petka prvo čitanje nekojih socijalno političkih osnova manje važnosti. Tako je dovršeno prvo čitanje o promjeni §. 74 obrtnog reda. Českí zastupnik Slavíček je pozdravio tu promjenu, kojoj da su jednako sklone sve stranke parlamenta, jer se u njoj poboljšava položaj maloobrtniku, što je na korist sviju radnika. Za podignuće obrtničkog stališa u Dalmaciji zauzeo se je zastupnik Biankini zahtjevajuć, da se u tu svrhu ustroji tamo obrtničke škole. Pošto se je za tu promjenu joste zauzeo českí zastupnik Kratohvil upućena je osnova socijalno-političkom odboru.

Dioba katastralnih čestica.

Predložena je kući osnova o diobi katastralnih čestica, koju se je razpravilo u prvom čitanju. Českí zastupnik prof. Krasky govori proti jer da je ta osnova silno pogibeljna sjegurnosti posjeda te pozove ministra pravosudja, da ju natrag povuče. Zastupnici Matakievicz i Dr. Olesnicky prihvaćaju osnovu, koja da je na korist malogradskih i poljodjelskih posjednika, koji nemogu da više izdrže velikih troškova za prenos posjeda. Zast. Choc dokazuje, da ta osnova nespada u parlamenat, nego u zemaljske sabore. Zatim je osnova upućena na pravosudnom odboru.

Na koncu su upravljeni na predsjednika nekoji upiti i zatim bijaše sjednica zaključena a buduća za sriedu dne 6. decembra urečena.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Puljska občina treba novaca. Sadanji puljski načelnik dr. Vareton hoće poput svog predšasnika tužne uspomene dra. Rizzi-a te se proslavi kojim novim nametom na i onako previše porezima obterećeno pučanstvo puljske občine a poglavito ono grada Pule. Tako talijanska sinjorija občinskog zastupstva sa svojim vodjom drom. Varetonom kao da nema boljeg i prečeg posla nego kako da dodje do novaca na račun plaćajućeg pučanstva. Ti zabrinuti „patres patriae" smišljaju i razbijaju već dulje vremena glavu kako bi občini namakli kojih 300.000 kruna novog dohodka i kombiniraju način, kojim bi nanovo obteretili pučanstvo. Neki su da se povisi najamninski novčić, neki da se povisi uvoznina na vino, neki hoće nametnut na izravne poreze, itd. itd. Uz one silne miljune duga što ih je občini i pučanstvu naprtio bivši načelnik Dr. Rizzi, eto nam novog načelnika dra. Varetona, koji je već u ovo kratko vrieme svoje vladavine naprtio občini preko milijun kruna duga te sada traži pokriće tog duga to jest nove terete i poreze. U koju svrhu pak taj novi dug, to ne vidi do sada nitko. Dr. Vareton, kad je zasjeo načelničku stolicu znao je dobro u kakovim se slabim vodama nalaze občinske financije, pak je on morao nastojati, da te slabe prilike ponajprije sanira tražeći vrela a uz to nastojeć ukloniti uzroke, koji tište financijske prilike grada Pule, a ne financije občine još obterećivati novim dugom a na račun plaćajućeg pučanstva. Našao dr. Vareton pokriće novog duga na koji mudrago način, taj će uvjek biti težak i nepodnosljiv za sve slojeve pučanstva u gradu dapače ti novi tereti pasti će uvjek najviše na ledja siromašnog radničkog pučanstva, jer ako se i obtereti prividno posjednike i obrtnike ili trgovce, ovi će svi znati iz toga namaknuti sebi ne samo nametnuti novi teret, nego će iz toga crpsti još i vlastitu korist, a sve na račun malog puka.

To je eto sva politika talijanske sinjorije ne samo u Puli nego i po svoj Istri: prazni jasle, a kad su prazne traži posudu, da se opet napune. Pojevši kapital obtereti puk novim porezima, da se plati interes i tako to ide dalje do svršetka, a onda Jovo nanovo plati i šuti.

Mikulašev večer. Prvi istarski Sokol u Puli priredjuje dojduće subote dne 9. ovog mjes. u velikoj dvorani „Narodnog Doma" Mikulaševu večer. Razpored jest sliedeći 1. Dr. Ipavec, „Brodar" — pjeva muški zbor pjev. i glazb. društva. — 2. Ch. De Beriot: 2me Air Varie — solo za gusle, svira g. Tichy uz pratnju glasovira. — 3. Ivan pl. Zajc: Večer na Savi — pjeva muški zbor pjev. i glazb. društva. — 4. Drdla: Kubelik Serenada — solo za čelo, svira g. Braun uz pratnju glasovira.

5. „Lijepa parada" vesela igra u 1 činu od S. Petanjek-a.

Osobe:

Major Kresac J. Gradiš Zorka kći mu gdjica Brumnić
Ritmajstor Sokolski Spiller Dankov, pristav g. Ferus
Kohn, trg. konja g. Pfeifer Mirko, sluga g. L. Gradiš

6. Nastup sv. Nikole. — 7. Ples.

Ulaznina: Za članove 60 p.; za nečlanove K 1·20 po osobi. Za obitelj članova K 2·—; za obitelj nečlanova K 4·—

Upozorujemo naše post. občinstvo na ovu lijepu zabavnu večer, koja svake god. uzbudi veliki interes u našim krugovima, a ove godine sudeć po biranom i liepom programu, mora da „Mikulaševa večer" okupi sve naše u Narodnom Domu u subotu 9. t. mj

Opaska: Darovi, koje će biskup Nikola dijeliti, primaju se isti dan poslije podne u velikoj dvorani Narodnog Doma od 3 sata naprijed uz odštetu i to za male zamote 10 para a za velike zamote 20 para.

Plesne vježbe u Čitaonici. Omladinski odbor umoljava gg. plesačice i plesače, da se u petak, dne 8. o. mj. nadju *točno* u 8 i pol sati u večer u dvorani Čitaonice.

Tko bi želio imati poziv, nek se izvoli obratiti na isti odbor u petak na 8 s. u večer u Čitaonici.

Jedan Talijanski delegat odsudjen. U subotu bila je kod okružnog sudišta u Rovinju razprava proti glasovitom Blažu Garbinu, obć. delegatu u Ližnjanu, usljed tužbe drž. odvjetničtva radi uvriede naše narodnosti, počinjene time što je rečeni delegat talijanske občine jednom zgodom povikao: „merda per i šćavi". Nakon provedene razprave bio je ta perla od delegata kažnjen strogim zatvorom od 7 dana, pooštrenim jednim tvrdim ležajem. Tekom razprave izbilo je na javu, kakovog finog konfidenta drži u Ližnjanu puljski načelnik. Na raspravi bila je o tom deligatu pročitana informacija mjestne policije koja medju inim glasi, da je taj deligat *„pijanica, smutljivac, igrač"*.

Ne čudimo se puljskom načelniku da drži u čisto hrvatskom selu takvog čovjeka za delegata, ali se čudimo c. k. kotar. poglavarstvu u Puli, da i ono trpi istog u takovoj važnoj službi delegata. Poznato je naime, da delegati izdavaju seljanima svjedočbe o ponašanju i druge informacije o svakoj stvari, pak moraju doista biti vrlo čudne i „vjerodostojne" informacije koje izdaje čovjek službeno konstatiranog ponašanja a là Blaž Garbin.

Zahtjevamo s toga od c. k. kotarskog poglavara u Puli, da takovog delegata skine smjesta sa te časti, da se izbjegne prigovoru e je Blaž Garbin konfident i c. k. kot. poglavarstva u Puli.

Dar za Božićnicu. G. Leopold Bernardis, vlasnik medjunarodnog kinematografa, darovao je za Božićnicu našoj djeci više tople rubenine. U ime naše dječice zahvaljujemo darovatelju, a našem občinstvu preporučujemo da posjećuje ovaj medjunarodni kinematograf.

Lošinjski kotar:

Unije 23. 11. 1911. (Svršetak).

Rekao sam parobrod. Da, parobrodić bi morao biti za prenašanje pošte, ta zato i dobiva subvenciju, koju pomožemo svi plaćati, ali lošinjska gospoda rade što ih je volja. Mjesto parobroda imademo sada neki motor, koga više puta zaboli „trbuh". Pa upravo sada zimi, kad svatko znade kakovo vrijeme ovuda vlada šilju ga. Ne možemo si upravo protumačiti, kako to može podnašati c. k. pomorka oblast da se u jedan motor ukrca 60 a i više ljudi, i da ga još pušta ploviti. Karakteristično je ovo: govori se, da je jedan „pilot", kad je došao u ured pitati savjet, što će učiniti drugi put, kad bude vidio toliko ljudi ukrcati se, dobio je odgovor: *„Fa finta che non ti vedi"*. To su zbilja odgovori! A koji bi bio odgovoran za mogćue nesreće? Ta gospoda? Našli ste ih. Gosp Martinolic e Ci.? Njemu je dosta da inkasira novac, a za drugo, neka se frigaju, misli on. Ovdje bi već jedamput morala reći direkcija Pošte svoju, ako ne bi htio g. Martinolić ništa, onda mu uskratiti subvenciju.

A naša „majčica" općina što radi? Zašto se i ona ne makne? Briga ju! Da su izbori još još bi moguće samo rekli, da će štogod učiniti. Ali sad je sve prošlo pa ne trebaju „lalinov" bi rekli suščani. Dosta da nam stavljaju adicionali kako ih volja. Svi Unijani znadu, da se nije na Unijama ništa nova učinilo, pa ipak ćemo imati druge godine plaćati 8 po sto adicionala nego ove godine. Ove se je god. plaćalo 208 po sto a druge će se 216. Unijani se mogu veselit jer najviše adicionala plaćaju u Lošinskoj općini, Ćunski 190, Susak 210, Unije 216 a Mali Lošinj pazite: 86 bit će da su ili najbogatiji il da nas imadu u Lošinju jako rado. Da, stavili su nam nekoliko starih ferala, koji su im pačili po konobama, jer oni imaju sada elektriku, da Unijanima zaslijepe oči, i to morate Unijani slano plaćati. O Unijani kad ćete se zbuditi iz sna i svi složno zbaciti tu moru koja nas stiše. Po Americi idete da se prehranite, a kod kuće pušćate, da Vam drugi, koji ne poznava vaše muke, zapovjeda.

Unije napreduju rekli smo sprijeda. Da. Druge ćemo godine imati ovdje tvornicu sardina, koju će učiniti naš čovjek gosp. Andjeo Martelanc, a Ribarska je zadruga šnjime pogodila već i ribu, da se nema natezati s ko zna kakvim Lošinjanima, te mu i zgodni prostor odstupila. Time je pokazalu, da joj na srcu leži razvoj ribarstva. U toj će tvornici mnogi naći zarade pa eto koristi za mjesto. Neki je dopisnik u Piccolu pisno, da je Ribarska zadruga odbila neko 50 takuzvanih „talijana" koji da su htjeli stupiti u nju. Upitali smo se kod uprave Ribarske zadruge što je na stvari, pa smo dobili odgovor, da zadruga ne prima „en bloc", već im dojavila nek se jedan po jedan, koji su ribari prijavljuju. To je i sasma pravo. Čujemo da izmedju tih 50 imade, kako se reće: „svake matere dice". Pa i sam glavom „preside barba Martinić", koji ono reče javno: ako svi idu u Ribarsku za drugu, on da neće. A sada se riva. Još taj dopisnik ima obraza reći: „che si bada più alla politica, che allo sviluppo della pesca". A mi ćemo mu reći, što znademo pozitivno. da su ti „talijani" već činili kalkuli koga će onda istjerati iz zadruge od Hrvata, a neki Menigo je isto javno govorio, da će njih doći 80 pa će onda oni zapovjedati. To je „altrochè politica". Mi se ne pačamo u poslove zadruge, jer znademo da će ona znati sve sama najbolje učiniti. Samo bismo joj preporučili, da primi samo one koji imadu u istini pravu volju za ribovanje i su ribari, a ne onih, koji bi došli samo za smutnju. Smutnje imademo dosta.

Iz Malog Lošinja. Više smo puta promišljali, ne bi li bilo bolje, da se u obće ne miješamo u naše stare domaće razmirice, te da prepustimo vremenu, neka ono lijeći stare rane. Nu pero nam tjera u ruke okolnost, što se u naše zadjevice aktivno upliće naša politička oblast, jer joj to valjda ide u prilog. Ev. o čem se radi. Društvo „Zora" već cijelu ovu godinu opstoji samo po imenu, te je dapače sam gosp. Lovrić došao do zaključka još negdje mjeseca aprila, da će biti najbolje, ako se glasuje razdruženje društva te je u tu svrhu sabrao nekoliko članova u dvoranu hotela Dreher. Na skupštini medjutim ne usta nitko drugi nego sam politički komesar g. Luković, da zagovara daljni opstanak društva, dašto pod krinkom potrebe takvog društva, jer tobož društva danas ničiu i u zabilim selima. Dakako da je ovakvo umjestno upličanje sa strane političkog odasłanika bilo posve na mjestu — ali njegove su riječi upalile, i društvo će „Zora" i nadalje postojati. Odabralo se novi odbor, te je bilo nade, da će društvo oživiti i udariti novom stazom. Kad bi to bilo uspjelo, g. Luković bi si bio doista ovjekovječio ime, te time bar prinio dokaz svom hrvatstvu, u koje nevjeruju više ni vrapci. (A kad je u obće taj pelivan bio Hrvat? Ur.) U društvu je ubrzo nastao spor. Šest odbornika, s ogromnom većinom, da ne kažemo svima članovima, ostavilo je predsjednika Lovrića. Uvidjeli su da se nikako nemože dalje te odluče, da se ureče izvanredna skupština, i zaključi likvidacija društva. Spasilo bi se bilo ono malo imetka što ga je „Zora" imala i uručilo u smislu pravila „Družbi sv. Ćirila i Metoda" za Istru. Skupština je bila urečena i održana, te zaključeno razdruženje „Zore".

Medjutim ovaj zaključak nije bio više po volji g. Lovriću, pa on najavi utok proti sjednici i učinjenim zaključcima. Što je u utoku naveo, to će najbolje znati g. Luković, a to konačno ne spada na stvar, jer politička oblast mora da primi utoke, kad se podastiru, bili oni temeljiti ili ne. Glavno je kod stvari, da je politička oblast imala sada oružje u rukama, da zavlači stvar od mile volje, te je sve zaključke primljene na sjednici „Zore" obzirom na razdruženje kao i valjanost same sjednice ostavila sub judice te odvratila, da se počeka, dok ne riješi prijavljeni Lovričev utok. Takav odgovor značio je isto, što i: *cijelu stvar bacamo ad acta*. Kasniji nas razvoj stvari uvjeri, da ova tvrdnja nije bila izlišna. Predsjedniku Lovriću prohtjelo se nove, svoje sjednice, te je naravno i uređe.

Slavna politička oblast dozvoli tu sjednicu, a da nije predhodno riješila stare kaše. Ovakva šta nije mogao da podnosi odbor, te osobno i pismeno prosvjedova proti urečenoj sjednici sa strane Lovrića u političke oblasti, tijem više, što sjednice po pravilima nije smio da uređe nitko drugi, već odbor, a odbor se nije ni pitalo za mnienje, nego jednostavno mimoišlo. Politički činovnici: rečte g. Luković kao moderan čovjek, a k tome pravnik, morao bi bio znati, da su pravila mjerilo po kom se ravna internim stvarima nekog društva, ali on hotice toga nije htio da znade. Mimogred ističemo, da je g. Lovrić opet napravio jedan „salto mortale" time, što je najavio skupštinu u odredjenim prostorijama, ali se je predomislio, pa je održao u svom stanu, tako, da je bio slobodan ulaz samo sedmorici, dašto počudnim osobama. Što će drugo odbor, van uređi ponovno skupštinu, da ne dozvoli, da ga predsjednik Lovrić uz očitu podporu političke oblasti ne izigra? Predhodno razašalje pozive, da pak u zakonitom roku obavjesti političku oblast o skupštini. Ali, da! Ovakav jedan poziv dopre do šaka g. Lukovića, a on ne budi lijen izda ferman na podpredsjednika, pozivajuć ga k sebi, da mu kaže, kako on ne će dopustiti sjednice, jer je „navodno po pravilima samo predsjednik vlastan sazivati sjednice". Odbor nije imao pravila, pa što je drugo mogao učiniti, nego pokoriti se! Pravodobno još, došlo se je do pravila, ali tamo je stavka o sjednicama posve drugako glasila. Molimo g. Lukovića, da je još jedamputa progleda! Pošlo se je do c. k. voditelja kapetanata, da se potuži na ovakav postupak, a on je kola opet izvukao iz blata time, što je izdao pismeni nalog da se sistira svako poslovanje društva „Zore", dok o njem ne kažu svoju pozvane političke oblasti." Dašto, da je taj nalog izdan jednostrano odboru „Zore", dok medjutim predsjednik traži nove prostorije društvu, a našavši je, po noći prenaša „Zorine" stvari *potajice* u nadjene prostorije. Punctum! To znači obustaviti poslovanje jednog društva?!

Vidjet ćemo, što će sada g. Luković poduzeti, gdje ovako javno saznaje za ono što možda nije znao. Nama je svakako nerazumljiva tolika susretljivost, zabrinutost za pitanja, što su isključivo naša, pa ne možemo, da odnesemo i tumačimo sve s onom: duobus litigantibus, tertius gaudet, nego imade tuj drugih aktuelnijih kućica, kojima se „četvrti" koristi — o kojima ćemo se još pogoveriti u javnosti, a vama će to dašto biti s voljom. Nicht wahr Herr Luković?

Krčki kotar:

Hrvatska Čitaonica u Baški. Sa svih strana čujemo glasove o napretku Baške, o podignuću i poljepšanju mjesta te o raznim drugim ustanovama, koje samo mogu da podignu ugled istoga. Ali u našem mjestu imade i jedna lijepa institucija, koja bi svojim odredjenim djelokrugom imala, da privede k ciju uzvišenu ideju probudjenja narodne svijesti, a to jest „Hrvatska Čitaonica". Moram na žalost priznati, da ta naša Čitaonica namjesto, da se k svome cilju sve više približava, post peno čini još veći jaz izmedju naroda i nas. Na komu leži krivnja, zna svatko, koji ovu Čitaonicu pozna, a svakom je hašćaninu, koji dobro misli za narodnu stvar dužnost, da tu „crnu ljagu sa naše cvatuće Baške pomogne odstraniti. Sa neugodnošću moram ovdje naglasiti, da kad ljudi ne ispunjaju redovito svoje dužnosti kojom su se svojevoljno opteretili ne može društvo naprijed, jer bez materijalnih sredstava stojimo vezanih ruku pred tolikim poslom. Zato umoljavam sve one koji još nijesu uplatili članarinu za 1911, ili duguju za prošle god. nek izvole poslati odnosni iznos, da već jednom ustanemo na čvrste noge.

Istodobno preporučamo našim domorodcima u obće, da se prigodom božićnih blagdana i nove godine sjete i blagajne „Narodnog Doma", jer inače ćemo sa gradnjom istoga kasno započeti.

Občinski Izbori u Omišlju. Mnogo je trebalo pisanja i natezanja dok se je počelo s pripravama za občinske izbore u Omišlju. Al konačno se je ipak bilo počelo, i može se reći već svršilo. Sastavilo se je listine, izložilo jih, ustanovilo rok za reklame, a taj je već i prošao. Još bi mogło biti najviše kakovih utoka proti možebitnim reklamom, a kad bi se ti riešili onda će morati razpisati izbore. Omišalj je čisto hrvatska občina, nit će tu bit jer ni nemože biti kakve narodnostne borbe. Al bit će čini se borbe, čisto domaće. Njekim što su na upravi prigovara se kojeśta, kako bi bilo moralo bolje biti. Mi želimo da pobjede najpametniji medju pametnimi, najpošteniji medju poštenimi, u obće takovi, koji se mogu i koji se hoće nesebično brinuti za obće dobro cielokupne općine, i koji će uvjek stojati nepomično uz svetinje našega hrvatskoga naroda, a ako uztreba i braniti jih.

Voloski kotar:

Iz Lovrana pišu nam: Javljamo Vam g. uredniće, vesela srca, da je zabava hrvatske omladine Lovrana-Ike priredjena 26. pr. mj. nadkrilila sve naše nade. Nesamo što bijaše ta zabava od domaćeg občinstva i od milih nam gostova iz Liburnije itd. vrlo dobro posjećena, nego i njezin bogati i zanimivi program izveden bijaše tako točno i precizno, da je to izvedenje svakoga moralo da zadovolji.

Rodoljubna pjesma za „Istru" g. Kriletića oduševila je i razdragala srca i duše svih prisutnih. Predstava lakrdije „Dr. Müller" mogla bi zadovoljiti i velegradgradsko slušateljstvo, što služi na čast našim vriednim diletantima i onim koji im pomogoše.

Najviše pako nas je razveselila, zadovoljila i oduševila krasna romanca domaćeg kapelnika g. Zagorca, koju je baš majstorski odpjevao dični naš umjetnik gosp. Andjeo Bokezi. Takvog pjeva nismo još u Liburniji čuli a ponosilo bi se njim i občinstvo svietskih kazališta. G. Bokezi imade prekrasno grlo i ljepo predavanje te nije čudo što nas je sve upravo očarao. Svaka čast takovom pjevaču kano i našem vriednom skladatelju. Nas su doista obojica u velike zadužili te se i ovim pu-

Nastavak u prilogu.

tem najsrdačnije zahvaljujemo. Od takovih umjetnika nadamo se užitka umjetničkog i u buduće i kad budu njihova častna imena program naših zabava riesila, možemo unapried biti stalni za sjajan uspjeh. Živili oni i svi ostali, koji riešiše svoje zadaće tako krasno!

Pazinski kotar:

Za pčelare! „Istarsko pčelarsko društvo u Pazinu“ pozivlje sve one pčelare (Istre) koji će potrebovati ulišta ili pčelarskog orudja, da se na rečeno društvo što prije obratiti izvole, da može isto sve na dobu naručiti. Članovi društva imati će popust.

Predavanje u Pazinu. U subotu, dne 9. t. mj. predavat će u „Narodnom Domu“ g- prof. Novljan: *„O Rudjeru Boškoviću“*. Početak u 8½ sati u večer.

Ulaznina 10 para.

Porečki kotar:

Iz Novevasi. *(† Mate Deković p. Ivana).* Javljamo Vam tužnu vijest, da je dne 4. t. mj. preminuo ovdje Mate Deković pok. Ivana, od 61 g., jedan od najčvršćih i najpostojanijih stupova hrvatstva u našem selu. Naša narodna stvar gubi u njemu vrlo odličnog i odlučnog borioca za sveta prava našeg potlačenog naroda. Kako i koliko je bio uvažavan od ovdješnjeg hrvatskog puka, pokazao je dne 5. o. mj. impozantan sprovod, kojim je sav hrvatski puk odpratio milog pokojnika do hladnog groba.

Čestitomu i odlučnom rodoljubu i neustrašivom borcu za sveta hrvatska prava, neka bude lahka hrvatska domaća gruda, koju je toli žarko ljubio!

Koparski kotar:

Iz Buzeta. U petak, dne 8. prosinca t. g. otvara se u Narodnom Domu analfabetski tečaj t. j. škola za odrasle nepismene i muške i ženske iz buzetske okolice.

Poučavat će se bezplatno čitanje, pisanje i računanje. Pisanke i olovke dobit će svaki učenik badava, a siromašni također i knjige.

Budući da imade u okolici mnogo nepismenih, to bi bilo poželjno, da svi, koji se zanimaju za narodni napredak, svi koji već znadu pisati, uznastoje da što više nepismenih nagovore, da se upišu u tečaj, gdje će moći naučiti mnogo dobra, a žrtvovat će samo malo vremena i ništa drugo.

*

Ovih se je dana medju članovima „Hrv. Čitaonice konstituirao zabavni odbor, koji će biti permamentan. Poznavajuć ljude, koji su u njem, nadamo se, da će mu rad biti uspješan. Prvu je zabavu zaključio dati na Silvestrovo. Sudeći po pripremama i po razporedu, koji je izabrao odbor, zabava bit će ugodna i zanimiva, pa je nade, da će na staru godinu pohrliti sve, što je naše na buzetštini i u Buzetu u „Narodni Dom“, da si medjusobno zaželi sretnu novu godinu.

Razne primorske viesti.

Otvoreno mjesto. Osjeguravajuće društvo proti nezgodam za radnike iz Primorja, Dalmacije i Kranjske a sa sjedištem u Trstu razpisuje natječaj na mjesto putujućeg činovnika sa početnom plaćom od 3160 kruna, odgovarajućem V. (predpoliednjem) plat. razredu.

Službene uvjete ustanovljuje dotični poslovnik koj se na zahtjev pokaže. Osim općenitih kvalifikacija, koje su navedene u spomenutom poslovniku, zahtjeva se za razpisano mjesto također posebne uvjete i sposobnosti, koje dokazuju usposobljenje molitelja za neposredno zastupanje zavoda kod oblasti, zavoda te interesenata u svrhu ustanovljenja osjeguravajućih premija te odšteta osjeguranim. Molbe valja podnieti do konca decembra 1911.

Trst 16. novembra 1911.

Ovaj razpis natječaja priobćuje službeni list primorske vlade *jedino u talijanskom jeziku.*

Odatle moramo zaključiti, da su gospoda kod uprave tog zavoda uvjereni da njihovim putujućim činovnicima netreba znati druge jezike van talijanski. Ta gospoda zaboravljaju, da osjeguravajući zavod proti nezgodam nije samo za Trst (pa kad bi i to bilo, je u Trstu i slovenski jezik zemaljskim jezikom) već za čitavo Primorje, dakle za Istru i Goričku te za dvije čisto slavenske pokrajine t. j. za Dalmaciju i Kranjsku. Mi doista neznamo kojim li će obrazom ta gospoda slati svog putujućeg činovnika u te naše pokrajine, *da tamo zastupa valjano svoj zavod kod oblasti, zavoda i interesenata* koji nisu nit će ikada biti talijanski.

Mi pozivljemo ovim, kad već neće vlada da vrši svoju svetu dužnost, sve naše oblasti, zavode i interesente, da pokažu vrata činovniku zavoda, koji hoće da im silomice i proti zakonu narivava tudji, talijanski jezik.

Osuda Njeguša. Prošloga ćedna bio je u Beču sudjen onaj nesretni mladić iz Šibenika imenom Njeguš, koji je mjeseca oktobra o. g. sa galerije parlamenta pucao iz samokresa prema ministarskim klupama. Taj se mladić priznaje socijalnim demokratom, te su ga valjda i te nauke zavele na krivi put. Njega odsudiše na 7 g. teške tamnice pooštrene sa postovi.

Za razprave proti Njegušu izbilo je na svjetlo da sudbeni tumač neki židov Kraus nepoznaje hrvatski jezik, jer je posve krivo preveo nekoje rieči obtuženikove napisane na nekoj razglednici a tičuće se njegovog polazka u Beč.

Radi toga su hrvatski i slovenski zastupnici na državnom saboru pozvali vladu, da providi za buduće, da budu vršile službu tumača samo one osobe, koje poznaju temeljito naš jezik.

Izbori za hrvatski sabor. Kraljevska hrvatska vlada razpisala je izbore za zemaljski sabor u Zagrebu za dne 15. 16. i 18. o. mj. Oporbene stranke se nadaju, da će spraviti u sabor veliku većinu svojih zastupnika, o čemu smo i mi osvjedočeni nebude li nezakonitosti i nasilja, kakvih je često bilo za banovanja glasovitog Khuen-Hedervary-a.

Državne štipendije. U službenom listu čitamo natječaj na dvije državne štipendije, svaka od 400 kruna koje će se podieliti siromašnim istarskim mladićem, koji se posvetiše ili kane posvetiti nauci na trgovačkoj školi u Spljetu.

Talijansko-turski rat. Italiji rek bi da je već ratovanje s Turskom dodijalo, to jest, stoji ju ogromnih žrtava i novaca. Tako su ovaj tjedan talijanske novine iz kraljevine i u Primorju zabilježile debelim slovima jedan talijanski uspjeh u Tripolisu, da su naime Talijani zauzeli jednu strategičku točku Turcima 9 kilometara daleko od obale. Nakon toga slabog uspjeha proglašuje službena Italija, da bi rat morao prestati, jer da se Turci nemogu već obraniti. U stvari pak je to da su Talijani natrag zauzeli ono mjesto, odakle su ih Turci bili protjerali. Po tome sudeć još je daleko svrsetak rata, jer bi mogli Turci opet natrag doći, a da i ne mogli Turci opet natrag doći, a da i ne dodju moraju Talijani još tisuće i tisuće kilometara zauzeti dok budu gospodari Tripolisa.

Za Družbu. Ravnateljstvo „Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru“ ovim putem izrazuje *tvrdci Ivana Martelanc i drug u Trstu* od srca punu hvalu na bezplatno izvršenom nacrtu i troškovniku za družbine škole u Kaštelu i Materadi.

Štipendija iz zaklade biskupa Dobrile. Iz zaklade blagopokojnog biskupa Dobrile imade se podieliti štipendija od 200 kruna sinovom slavenskih roditelja, koji su rodjeni u tršćansko-koparskoj biskupiji i koji polaze koju državnu gimnaziju austro-ugarske monarhije.

Gospodja

koja drži do zdrave njego kože, osobito ako želi da nestanu ljetne pjege i zadobiti i uzdržati nježnu mekanu kožu i bielu put, umiva se samo sa

liljansko-mliječnim sapunom (Steckenpferd-Lilienmilchseife)

(Marka konj na palici)

od Bergmann & Co., Tetschen a. E.

Komad po 80 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

Soba sa pokućtvom

posebnim ulazom za jednu ili dvije osobe iznajmljuje se odmah. — Upitati ulica Stanković 35 I. kat lijevo.

Javno priznanje.

Našoj domaćoj osjeguravajućoj Zadruzi „Croatia“ u Zagrebu rado priznajem, da je požarnu štetu na mojem brodogradilištu brzo i savjesno procjenila i likvidiranu mi odštetu od

K 10.607·72

kulantno isplatila.

Korčula, 17. novembra 1911.

Mihovil Depolo.

Uložne knjižice za „PČELICU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

Zahvala.

Prigodom smrti našeg nezaboravnog supruga, oca, brata i strica

MATA DEKOVIĆA

zahvaljujemo iz dna duše svima onima, koji su nas tješili u našoj teškoj tuzi i koji su uznastojali, da onako lepo kako se dostojalo do vječnog počinka odprate onako odličnog hrvatskog otačbenika.

Ponajprije srdačna hvala svemu hrvatskomu narodu iz Novevasi, koji je uz dosad nikad nevidjen broj prisustvovao pogrebu milog pokojnika, darovavši uz to na odar pokojnika krasan vienac, te će dičiti njegovo zadnje počivalište.

Hvala budi posebice g. učitelju Ant. Anzuloviću, koji je prisustvovao sprovodu sa svom školskom djecom, zauzevši se da isti bude što uzvišeniji i veličanstveniji.

Isto tako naša srdačna hvala veleč. gg. Šantiću i Andrijčiću, koji odpratiše našeg miljenika do hladnog groba i uzveličaše svojom prisutnošću tužnu povorku.

Napokon hvala svima obiteljima, koji su uradili sve što su mogli da ublaže našu tugu, kao obit. Vlašić, Pribetić i ost, kao što hvala i svim onima, koji su budi što doprinieli u tu svrhu.

NOVAVAS 6. decembra 1911.

Katarina, supruga, **Marija**, kći, **Petar Fabić**, zet. **Antun**, brat, **Marina**, svast, **Mate**, sinovac, **Miho**, sinovac, **Ivan**, sinovac, **Antun**, sinovac, **Marija**, sinovka, **Katica**, sinovka i **Ivana**, sinovka.

POZIV

na izvanrednu glavnu skupštinu dioničara

Austro-hrvatskoga parobrodarskoga društva na dionice u Puntu,

koja će se obdržavati

dne 18. prosinca t. g. u OMIŠLJU

u obćinskoj zgradi. Početak u 9½ sati prije podne.

Dnevni red:

1. Predlog ravnateljstva glede razdiobe dividende za g. 1909. i 1910. na temelju odpisa vis. c. k. Minist. unut. posala br. 17955 od 20 listopada t. g.
2. Odobrenje ugovora kojeg se ima sklopiti sa vis. c. k. minist. trg. za prugu Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica.

U Puntu, dne 27. studenoga 1911.

Ravnateljstvo.

Dioničari koji žele prisustvovati na glavnoj skupštini, imadu svoje dionice u smislu društvenih pravila najdalje do 12 prosinca t. g. položiti uz izkaznicu u poslovnici društva u Puntu, ili kod sliedećih zavoda: Jadranska banka u Trstu i Opatiji, Česka banka u Pragu, Istarska posujilnica u Puli, Gospodarska i trgovačka društva i Seoske blagajne u Raški, Belom, Dubašnici, Dobrinju, Crezu, Martinšćici, Malom i Velom Lošinju, Nerezini, Rabu, Vrbniku, ili kod gg. Carla Schinigola, Andrija Celebrinija, Antona Karabaića u Krku i konačno kod društvene agencije na Rijeci.

Samo oni, koji će imati pravovaljanu izkaznicu, imati će pravo pristupa na skupštinu.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Povjerenik za Pulu i okolicu: Lacko Križ u Puli.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. **Osiguranja** zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. **Osiguranja pokretnina** (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. **Osiguranja poljskih plodina** (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi	K 2,319,068·21
Od toga temeljna glavnica	K 800.000·—
Godišnji prihod premije s pristojbama	K 1,221.748·41
Isplaćene odštete	K 4,323.268·44

Sposobni posrednici i akviziteri namješćuju se uz vrlo povoljne uvjete.

Broj 5726/11.

Raspis jeftimbe.

U smislu zaključka občinskog zastupstva od 31. oktobra 1911. točka 7/18 br. 5150 1911. raspisuje se ovime gradnja vodovoda Živica-Matulji.

Natjecatelji za ovu gradnju imaju svoje pismene ponude zapečaćene a vadij u iznosu od K 1300 — istodobno položiv u občinsku blagajnu u gotovom novcu ili u vriednostnim papirima predložiti podpisanom glavarstvu uključivo do 14. decembra **1911.**

Najboljeg nuditelja izabrati će c. kr. melioracijski ured u Trstu, a občinsko zastupstvo će istog proglasiti dostaocem radnje.

Nacrti, izvadak iz proračuna i uvjeti licitacije mogu se vidjeti u občinskom uredu za uredovno doba.

Kastav, dne 27. novembra 1911.

Glavarstvo občine Kastav.

Načelnik:

JELUŠIĆ v. r.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ∴ **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** ∴ ∴ ∴ ∴ Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam. ∴ ∴

Cijena i bočici ... (sitan tisak)

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

Javno priznanje.

Našoj domaćoj osjeguravajućoj zadruzi „Croatia“ u Zagrebu rado priznajem, da je požarnu štetu na mojem brodogradilištu brzo i savjesno procjenila i likvidiranu mi odštetu od

K 1645·93

kulantno isplatila.

Korčula 17. novembra 1911.

Marin Smrkinić.

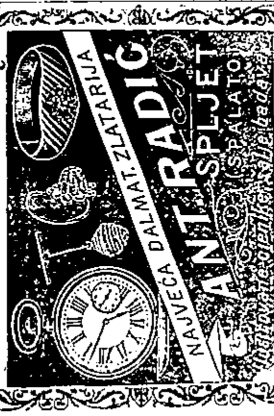

Svoj k svomu!

Novo! Novo!

Svakovrsne

Igračke za djecu

dobivaju se u knjižari

I. Novaka - Pazin.

Svoj k svomu!

Jeftino češko perje za postelje.

1 kilo sivo čihano K 2, bolje K 2·40, polubielo K 3·60, prima pahuljice K 6, najfinije K 7·20, najbolja vrst K 8·40. Pahuljice sive K 6, biele K 12, najfinije prsne pahuljice K 14·40. Gotove postelje iz gustog crvenog Juleta, 1 tušan 180×116 cm po K 10, 12, 15, 18, 21; 200×140 cm po K 13, 15, 18, 21; 1 vanjkuš 80×58 cm po K 3, 3·50, 4; 90×70 cm po K 4·50, 5·50, 6; trokomadni štramci iz strune za 1 postelj po K 27, bolji K 33. — Razašilje franko pouzećem od K 10 naprieđ. Dozvoljena promjena; ako se nesvidja, vraća se novac. Uzorci i cienici badava.

Artur Wollner, Lobes, 259

kod Plznja (Česka).

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Posluža brza i točna.

Obljubljeni koledar

Danica za 1912.

dobiva se u tiskari

Laginja i drug. Pula.

Cijena 40 para.

Seljački posjed u občini Lovran, srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Pošćića u Voloskom.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u tiskari Laginja i drug. u Puli ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Konfekcije

za gospodu, gospodje i djecu

Ignazio Steiner

GORICA **PULA** TRST

PIAZZA FORO

Prigodna rasprodaja za Božić

u svim razdjelima

uz vrlo jeftine ciene.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA

:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA“

PRODAJU SE U PAZINU U KNJIŽARI IVANA NOVAKA.

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

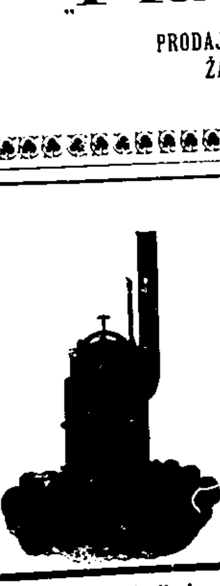

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz tješnog željeza!

Zahtievajte cienike!

Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII 3.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*)
parobrod: **Alice . . . . . 9. decembra** Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*),
parob.: **Francesca . . 14. decembra** Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Najbolji češki izvor!

S. Benisch

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćeno 6·40 K. 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bieło fino 10 K; **najfinije prsne pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih **balzama** sa zavaravajućom markom progoni se kažneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disaja, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ill 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, oteklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koa su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rane 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

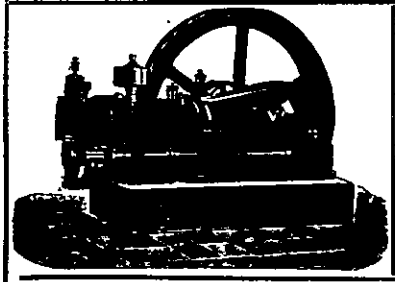

NAJBOLJI NAMJESTAJI SNAGE

kao motore na plin (gas), benzin, šesta, kameno ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage, dalje namještaje na mršavi plin proizvadja: ::

DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA

:: na plin d. d. ::

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2|b.

Dobiva u se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Marka Zvieda

THOMASOVO BRAŠNO

Pošto se u zadnje vrieme često nude na prodaju troske nikakve vriednosti za Thomasovo brašno, kod kupovnine treba paziti na brašno od Thomasove troske, na olovo i napis na vreći.

THOMASOVO BRAŠNO, marka Zviezda,

prodaje se uz jamstvo od naših zastupnika

HERMAN TUREČK & Co. — TRST, via Sanità br. 8.

Ponude sa izvornim cienama dobiju se odmah na zahtjev.

DRUŠTVO PROIZVODNJA THOMASOVIH FOSFATA.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućtva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme rasprodati svu zalihu pokućtva, prenesli smo naše skladište pokućtva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljajuć to vrlo pošt. občinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosadanjoj susretljivosti obečavajuć poslužiti pošt. občinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cienama.

TVRDKA **L. STEFFANUTTI.**

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na Rieol, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1911. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	↓PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.55
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	↓RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Ponad. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	↓Baška	dol.	6.10
5.40	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.30	dol.	↓Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i Rab

Svaki Nedjelju	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki Nedjelju
prije podne				po podne
7.20	odl.	↓RIEKA	dol.	3.35
7.55	dol.	Opatija	odl.	3.—
8.05	odl.	„	dol.	7.50
8.20	dol.	Lovran	odl.	7.35
8.30	odl.	„	dol.	7.25
1.—	dol.	LOŠINJVELI	odl.	—
1.30	odl.	„	dol.	—
3.15	dol.	↓Rab	odl.	3.45

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↓Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	↓Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Petak Utorak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
6.35	odl.	↓RIJEKA	dol.	5.—
7.10	dol.	Opatija	odl.	4.25
7.20	odl.	„	dol.	4.15
8.40	dol.	Beli	odl.	2.55
8.50	odl.	„	dol.	2.45
9.40	dol.	Merag	odl.	1.55
9.50	odl.	„	dol.	1.45
10.20	dol.	Krk	odl.	1.05
10.30	odl.	„	dol.	12.55
po podne				prije podne
12.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25
12.20	odl.	„	dol.	11.15
2.20	dol.	Rab	odl.	9.25
2.40	odl.	„	dol.	9.15
3.05	dol.	Lun	odl.	8.50
3.10	odl.	„	dol.	8.40
4.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15
4.30	odl.	„	dol.	7.05
4.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55
4.50	odl.	„	dol.	6.45
5.40	dol.	↓NEREZINE	odl.	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Puntu** i **Lopari.**

Broj 50. **Pula, u četvrtak dne 14. decembra 1911.** **God. XLIII**

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika, ili po dogovoru.

Novce . . predbrojbu, oglase itd. šalje se naputkom ili položnicom pošt. štedionice u Beču, na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. **U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1.** **Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.**

Progon Hrvatskog jezika na c. k. ravnateljstvu financija u Trstu.

Nepravda koja se već kroz dugi niz godina danomice nanaša našem narodu i jeziku sa strane c. k. ureda, sili nas da putem štampe ožigosamo još jednom i to po nebrojivi put maćuhinsko postupanje austrijskih oblasti na primorju prema našem narodu hrvatskog ili slovenskog imena.

Naslov koje smo dali ovom članku nije nimalo pretjeran, jer postupanje sa našim jezikom sa strane financijalnog ravnateljstva u Trstu zaslužilo bi puno oštriju kvalifikaciju nego što li je izraz progon, kojega smo mi upotrebili.

Da je financijska služba u Primorju bila od vajkada reservirani posjed talijana svima nam je vrlo dobro poznato, kao što nas nije čudilo da su razni porezni činovnici bili i jesu još sada glavni agitatori talijanske stranke da isti ne poznavaju jezik većine pučanstva pokrajine, kojem se jeziku dapače ćak u javnim uredima izrugavaju (slučaj na poreznom uredu u Lošinju Op. slag.), pošto znademo da su Talijani privilegovana narodnost u Primorju, koji imadu u trojnom savezu svojeg najvećeg zagovaratelja u ovoj državi. Ali nadamo se ipak da će jednom i bečka vlada uvidjeti da ovako ne može da ide više dalje i prizna činjenicu da se od činovničtva mora zahtjevati poznavanje jezika pučanstva. Najelementarnija pravednost bi zahtjevala da na zemaljskim uredima budu zastupane narodnosti takodjer i po svojem narodnom činovničtvu u onom razmjerju. u kojem pojedini narodi žive u dotičnoj pokrajini. Nu naš je optimizam doživio i ovog puta jošte jedno razočaranje.

Na upravi ove naše pokrajine promijenile su se osobe, ali se žalibože ne promijeniše odnošaje. Jednu je novost donio sadašnji predsjed. namjesnik princ Hohenlohe na financijalnom ravnateljstvu, a ta bi bila veliki napredak i uspjeh u uvadjanju njemačkog jezika i njemačkih činovnika, dočim glede slavenskog činovničtva i slavenskih zemaljskih jezika vladaju isti odnošaji kao i pred četvrt vijeka. Još uvjek vrijedi načelo da se imade primiti u službu na ovom uredu samo onoliki broj slavenskih činovnika, koliko ih je neobhodno potrebito za riješavanje najnužnijih dnevnih poslova.

Da nisu ovo samo puste fraze dokazuje nam najbolje činjenica da od *111* konceptnih činovnika na ravnateljstvu financije u Trstu *68* ih je po narodnosti Talijani, *23* Nijemci a samo *20* Slaveni, Slavena imade dakle tek $^1/_6$ dio cielog konceptnog činovničtva premda predstavljaju $^4/_6$ pučanstva pokrajine. Od ostalih 91 činovnika samo su dvojica kvalificirana za hrvatski ili slovenski jezik, tako da od svih konceptnih činovnika na ovom uredu samo njih 22 bi bili sposobni da vrše službu u ovoj pokrajini, dočim ostalim 89 na broju nebi u svakoj iole pravednoj državi moralo biti mjesta na jednom javnom državnom uredu u pokrajini sa dvije trećine slavenskog pučanstva. Što je pak žalostnije na čelu ove čete neznalica stoje sam predsjednik, ravnatelj i podravnatelj, koji smatraju sasvim nepotrebitim da nauče hrv. ili slovenski jezik i tako prednjače svojim primjerom ostalom sebi podredjenom činovničtvu.

Više smo nego uvjereni da u stvari ne će na bolje krenuti u prilikama u kojim sada živimo jer kako gore naglasismo na ovom su uredu zatvorena vrata našim ljudem. Poznato nam je da su lanjske godine nekoji naši svršeni pravnici iz Istre tražili mjesto na financijalnom ravnateljstvu u Trstu, ali bijahu odbiveni srazloga što da nema raspoloživih mjesta, niti da bi bilo izgleda da će ih skoro biti. Pred kakva dva mjeseca tražio je takodjer namještenje jedan svršeni pravnik Hrvat rodom Dalmatinac, ali mu bijaše odgovoreno od onog koji na ovom uredu vedri i oblači da nije otvoreno nijedno mjesto, dočim su u to vrijeme bila razpoloživa 2 mjesta na jedno od kojih bio je oko 10 dana kasnije, nego što su odpravili našeg Hrvata, imenovan jedan Niemac, koji u ostalom nezna ni riječi hrvatski, slovenski ni talijanski, dočim je drugo mjesto još i sada izpražnjeno, te po onom što se predvidjeti dade mora da je isto predestinirano za jednog talijana.

Ovakvo postupanje sa našim činovnicima sa strane jedne c. k. javne državne oblasti neznademo u istinu kako da okrstimo! Riječ progon čini nam se zaista preblaga.

Sve nam ovo nije doista ništa neočekivanog u ovoj eri princ Hohenlohe — Dr. Kober kada je osobni referent veliki Niemac Dr. Held onaj koji je uživao od austrijske vlade adjutum i imao u Trstu predesignirano mjesto jošte kao pruski podanik te koji je u svojim promaknućima postignuo pravi rekord u preskakivanju svojih kolega, domaćih sinova. Boljeg „junaka" „Drang nach Osten" i saveznika naših sladkih susjeda talijana teško si možemo predstaviti!

Svaka isprika ove oblasti da su tekom ove godine bili primljeni u službu 2 pravnika Hrvati i 1 Slovenac ostaje bez vrijednosti, kada se znade da na ravnateljstvu u Trstu leže neriešeni već mjesece i mjesece slovenski i hrvatski spisi i to radi pomanjkanja činovnika koji bi poznavali hrvatski ili slovenski jezik. Ono malo činovnika prenatrpano je poslom, a samo je ravnateljstvo često puta u neprilici kod pokrića pojedinih mjesta, jgdje se nuždno zahtjeva poznavanje slavenskih jezika.

Nije li pak sramota da na čelu poreznih ureda u Puli, Lošinju, Rovinju itd. stoje ljudi, koji ne znaju ni riječi hrvatski progovoriti?

Predaleko bismo zašli, kad bismo htjeli nabrojiti ostale nepravednosti koje se počinjavaju našem jeziku i narodu od financijalne oblasti pokrajine. Skoro po svim poreznim i financijalnim uredima diljem cielog Primorja a osobito Istre vlada posvuda isključivo talijanština. Talijanskonjemački su svi nadpisi i pečati, talijanski su oglasi. Financijalne su straže većinom Niemci i Talijani, te su ovi često puta najveći širitelji talijanštine u pojedinom istarskom mjestancu. Zapisnici s našim narodom u slučaju kakvog prestupka sastavljaju se isključivo talijanski a kadgod ćak i njemački. Naš se narod sili da rabi talijanski jezik. Tiskanice, knjige poreza posvuda su skoro isključivo u talijanskom jeziku. Na parobrodima financije našem jeziku nema niti traga itd. (O nekojim tal. barabama financ. straže na jednom financ. parobr. govorit ćemo drugi put. Ur.)

Ovakovo stanje stvari, gospodine namjestniče, mora da ipak jednom prestane! Hrvati i Slovenci Primorja ne smiju više dozvoliti da ih tako prezire jedan državni organ, koji pak znade od njih brati krvavi darak u novcu putem raznih poreza i daća. Mi ne zahtjevamo nikakovih pogodnosti i privilegije, već hoćemo da bude jednom takodjer vrijedio i za Hrvate i Slovence Primorja §. 19. temeljnih drž. zakona, pitamo nek se našem jeziku, jeziku dvije trećine pučanstva dade ono mjesto, koje mu pristoji, neka se našim sinovima ne brani ulaz u državne službe, da se ne rezerviraju mjesta za razne njemačke burševe i trščanske fićfiriće, te da se napokon ne ponovi više ono što se je dogodilo u ovo zadnje vrijeme sa našim svršenim pravnicima, jer Vam tvrdu vjeru dajemo, gospodine namjestniče, da će se Vaš „junak" prije ili kasnije namjeriti na takav odpor da mu sva njegova srčanost i drskost neće pomoći.

Iz carevinskog vieća.

U Beču dne 8. decembra 1911.

Ovoga čednа usredotočen je bio većinom sav rad državnoga sabora u pojedinim saborskim odborima, navlastito u odboru proračunskom i u onom za državne namještenike.

U proračunskom odboru imala je svršiti razprava osnove o privremenom proračunu za 6 mjeseca za god. 1912. U tom su odboru izmedju ostalih i četvorica jugoslavenskih zastupnika i to od Hrvata Dr. Čingrija i Dr. Dulibić od Slovenaca Dr. Korošec i Dr. Šusteršić. Sva četvorica zauzeše se tečajem razprave za prosvjetne, političke i gospodarske probitke našega naroda. Slovenski zastupnici upozorili su vladu obzirom na odstup predstojnika glavnoga štopa baruna Conrada koji je tražio učvršćenje naših granica prema Italiji, na pogibelj, koja nam prieti sa strane Italije, koja je bacila silu vojske uz naše granice, što nebi imalo stuliti na dobro.

Zastupnik Čingrija tužio se na vladu, koja žrtvuje interese našega naroda, osobito obzirom na gradnju željeznica nezasitnim Madjarima.

Zast. Dulibić tražio je, da bi vlada posvetila veću brigu u pogledu gradnja luka, uredjenja rieka, bujica, izsušenja jezera i močvara u Istri i Dalmaciji i to tim više pošto kani za pet sjevernih pokrajina izdati preko 300 milijuna kruna za uredjenje rieka i za takozvane vodne puteve.

Talijanska pravna fakulteta.

Pošlo je bila prihvaćena u proračunskom odboru neznatnom većinom glasova vladina osnova o privremenom proračunu za g. 1912. došla je na razpravu vladina osnova o ustrojenju talijanske pravničke fakultete — i to privremeno za 4 godine — u Beču.

Proti toj osnovi ustao je prvi njemački nacionalac zast. Erler, koji je god. 1904. u Inomostu dao porušiti tadašnju talijansku fakultetu. Govorio je vrlo žestoko puna dva sata proti vladinoj osnovi.

Vodja talijanske pučke stranke zast. Conci iz južnoga Tirola zauzeo se je vrlo toplo za ustrojenje talijanske fakultete. Njemu se je pridružio talijanski socijal-demokrat zast. Pitoni iz Trsta zagovarajuć takovo ustrojenje u gradu Trstu.

Na predlog poznatog njemačkog vikača zastupnika Wolfa prekinuta bijaše sjednica i tako je pitanje talijanske fakultete opet odročeno i to na buduću godinu.

Odbor za državne namještenike.

Radi skupoće živeža stanova itd. traže državni namještenici, da im se poboljša plaće i da se uredi njihovo službeno pitanje njihovog promaknuća. Vlada je u tom smislu izradila osnovu, koju razpravlja posebni odbor za državne namještenike t. j.: za javne činovnike svijuh struka. Po toj osnovi imalo bi se poboljšati ili urediti činovničke plaće od osmog činovnog razreda natrag t. j. za činovnike najnižeg plat. čina. S pitanjem uredjenja plaće imade se riešiti i drugo nemanje važno pitanje činovnika t. j. redovito njihovo promaknuće nakon stanovitog broja službenih godina.

Ta su se pitanja imala po želji i zahtjevu činovnika urediti još tečajem ove godine, nu zbog dugotrajnih razprava u samom odboru i radi obširnosti same osnove, ne će to biti moguće. Hoteći vlada ipak nekako bar pomoći svomu činovničtvu već sada ili ćim prije, nakanila je početkom buduće godine medju srednje i niže činovnike podieliti više milijuna kano odštetu za skupoću hrane i stanova.

U parlamentu imade dosta jaka struja, koja drži, da stavljaju činovnici odviše velike zahtjeve na državu i koja kaže, da vlada bieda i nevolja i medju seljačtvom i radnicima ništa manje nego li medju činovništvom pak da valja i njima pomoći. Ako se ima pomoći — kažu — činovničtvu — to neka se pomože najnižim razredom, koji su u istinu slabo plaćeni i koji doista trpe biedu i nevolju.

* * *

U sjednici državnog sabora od dne 6. o. mj. bijaše na dnevnom redu više vladinih osnova, manje važnosti. Medju timi

glavnije su osnova o razkrbničtvu, o promjeni običeg rudarskog zakona, o snizenju uplate pristojba i oslobodjenje od istih, tičućih se navlastito Dalmacije.

Kod razprave o prvoj osnovi govorio je samo rusinski zastupnik Dr. Dniestransky te bijaše zatim ista upućena pravnom odboru. O rudarskoj osnovi povela se obširnija razprava, kod koje su sudjelovali zastupnici Dr. Ellenbogen, Aust, Pavlek, Cingr, Choc i Zaranski. Osnova je zatim upućena narodno-gospodarskom odboru.

Interpelacija radi odstupa bar. Conrada.

Na koncu sjednice upravili su zastupnici Dr. Heilinger te Dr. Adler i drugovi interpelacije radi odstupa bivšeg predstojnika generalnog stožera baruna Conrada. Prvi pita predsjednika da li su glasovi istiniti, da se imade mudroj brizi vladara zahvaliti, što je bila monarhija očuvana od rata. Taj rat bi bio morao biti očuvan radi toga što se je odstranilo rečenog generala i predstojnika — Govornik pita predsjednika, da li će vlada podnieti zahvalu vladaru radi toga, što nas je očuvao od rata.

Zast. Adler pita vladu da li je uplivala prema svojem pravu na izvanjsku politiku i da li je poduzelo sve korake da prepriječi nakane priestolonasljednika koje idu za navalnom politikom, koja da je na štetu austrijskih naroda. Ova je interpelacija bila naperena proti osobi priestolonasljednika.

•

Drugo čitanje privremenog proračuna.

U sjednici od četvrtka započelo je drugo čitanje privremenog proračuna za 6 mjeseci za g. 1912.

Izviestitelj Dr. Steinweder otvori razpravu preporučiv kući, da prihvati zakonsku osnovu, kojom se ovlašćuje vladu, da upravlja državom za 6 mjeseca na temelju ove osnove. Kod daljne razprave govorili su samo dva zastupnika i to češki radikalac Dr. Hübschman i član hrvatsko-slovenskog kluba Dr. Vertovšek. Prvi izjavi, da ne može glasovati za predloženi proračun jer da u Austriji nema parlamentarne vlade ni parlamentarne većine; u njoj da vlada manjina naroda i zastupnika i to jedino na svoju korist a na štetu svijuh nenjemačkih naroda. Zastupnik Vrtovšek govorio je puna tri sata o nesnosnihjsudbenih odnošajih u Štajerskoj i Koruškoj, gdje vlada u slovenskim sudbenim kotarima namještava sve to više njemačke sudce i druge činovnike, koji neznaju ili neće da znaju jezik slovenskog stanovničtva. Njemački zastupnici iz ovih pokrajina čutili su oštru i opravdanu kritiku proti ministru pravosudja i njegovim njemačkim činovnicima te su nastojali žestoke udarce povicima i doskočicama ublažiti, što im u ostalom nije uspjelo.

Na koncu sjednice odgovorili su ministri Braf (poljodjelstva) Heinold (nutarnjih poslа) i Georgi na nekoje interpelacije dočim su zastupnici Dr. Markov i Dr. Adler upravili nekoje upite na predsjednika. Osobito žestok bijaše ovaj posliednji koji je napao i članove vladajuće kuće.

Potrošarina u Voloskom sudbenom i poreznom kotaru.

Proti h dana razglasilo se je u občinah sudbenoga kotara Voloskoga, da prvim jenara 1912. preuzima potrošarinu u tom kotaru c. k. financijalna oblast u svoju upravu, putem c. k. fin. straže. Njeki se na taj glas srde, drugi su zadovoljni da je tako. Da vidimo koji imadu pravo.

Potrošarina na meso i vino može se utjerivati na tri načina: ili da ju utjeruje putem financijalne straže financijalna oblast sama od svakoga mesara po tarifi prema onomu koliko koji mesar proda mesa ili krčmar vina. Ili da se sloto mesari i krčmari svi ili bar većina njih, iz jednoga poreznoga kotara u društvo, koje onda sklopi ugovor sa c. k. financijalnom oblastju, prema kojemu se društvo obveže plaćati državi toliko i toliko na godinu u ime potrošarine na meso i vino. Društva je onda pravo i dužnost, da se sa svakim mesarom i krčmarom pogodi koliko da plaća na godinu potrošarine; a da od onoga mesara ili krčmara utjeruje potrošarinu po tarifi od prodanoga mesa odnosno vina. Treći način utjerivanja potrošarine od mesa i vina jest, da državna financijalna oblast dade potrošarinu na meso i vino u najam pojedinomu čovjeku za godišnju svotu za koju se pogode. Dotični najmitelj može se onda sa pojedinimi mesari pogoditi da mu plaćaju na godinu toliko i toliko, ili pak od pojedinaca utjerivati potrošarinu po tarifi.

Bilo financijalna oblast, bilo društvo mesara i krčmara, bilo najmitelj, utjeruju od mesara i krčmara nesamo potrošarinu na meso i vino za državu, nego također namete na državnu potrošarinu za pokrajinu i za občine, ako to pokrajina i občine hoće.

Cienu mesu i vinu udaraju mesari i krčmari također prema visini državne potrošarine, i odnosnih pokrajinskih i občinskih nameta. Svaki trošitelj mesa i vina, svaki koj meso jede i vino pije, plaća potrošarinu prama tarifi iste i prema odnosnim nametom. Trošiteljem je svejedno da li utjeruje potrošarinu c. k. državna oblast sama, ili se pogodi sa društvom mesara i krčmara, ili sa kakvim najmiteljem; oni plaćaju potrošarinu i odnosne namete u podpunoj mjeri. Nije pak niti njim svejedno, da li država, pokrajina i občine, dobivaju više od potrošarine ili manje. Ako država, i pokrajina, i občina, dobiva manje od potrošarine, onda treba taj manjak pokrili njekim drugim porezom, koj može pak zadjeti i trošitelja mesa i vina na drugi način.

Na šteti su pak i država, i pokrajina, i občine, ako nedobivaju onoliko od potrošarine, koliko bi prema tarifi morale dobivati; na šteti su i one, kao i državljani i pripadnici pokrajine, i občinari; a na koristi su društvo mesara i krčmara, dotično pojedinci kod društava, ili najmitelj potrošarine.

Sliedeći primjeri mogu nam pokazati, kako je bolje za občinstvo bilo u državi, bilo u pokrajini, bilo u pojedinoj občini, najme dali onda kad država sama utjeruje potrošarinu, ili onda kad ju utjeruje društvo mesara i krčmara, ili pojedini najmitelj.

Občina Motovun dobila je od najmitelja u godini 1904. kruna 7400, od c. k. financijalne oblasti god. 1905. K 9200.

Občina Piran dobila je od najmitelja g. 1905. kruna 20.000, od c. k. financ. obl. god. 1906 kruna 35.000.

Občina Buzet dobila je od najmitelja g. 1906. K 8400, od c. k. financ. oblasti g. 1907. K 18.500.

Občina Podgrad dobila je od najmitelja g. 1906. K 15.200, od c. k. financ. oblasti god. 1908. K 28.200.

Občina Krk dobila je od najmitelja g. 1906. K 4900, od c. k. financ. oblasti g. 1907 K 10.650.

Občina Lošinj Mali dobila je od najmitelja g. 1906. K 12.100, od financ. oblasti g. 1907. K 17.200.

Kolike li razlike izmedju jedne i susljedeće njoj godine! Kolika korist za državu, pokrajinu i občine, dotično za občinstvo u njih, kad financijalna oblast mjesto najmitelja utjeruje potrošarinu.

Takove koristi se nevidi, ako mjesto najmitelja preuzme potrošarinu društvo mesara i krčmara.

Takovo društvo poreznoga kotara Pazina plaća tekuće godine državi potrošarine K 18.000, dok njoj je već godine 1904. plaćao u tom istom kot. najmitelj Gorup K 17.000. U Voloskom poreznom kotaru narasla je potrošarina koju utjeruje društvo mesara i krčmara, u pet godina samo za 4000 K; pošto je iznašala god. 1906. 60.000 K, a tekuće godine iznaša 64.000 kruna. Koliko se je u istinu utjeruje, to znade samo potrošarinsko društvo, odnosno toga društva odbor i predsjednik; a vidit će se koliko će utjerati financijalna oblast već sljedeće godine, najme 1912. Sudeć po prije navedenih primjerih Pirana, Buzeta, Podgrada itd. mogla bi država dobivati od potrošarine, a pokrajina i občine od odnosnoga nameta, dvostruko ili skoro dvostruko nego li ove g. dine. A možda i vise. Godine 1908., kada je potrošarinu utjerivalo društvo mesara i krčmara, dao je porezni kotar Pula 110.000 kruna potrošarine; god. 1909. pako, kad je utjerivala potrošarinu financijalna oblast, unišlo je na potrošarini 234 000 kruna; dakle u jednoj godini više od dvostruko više. Prema tomu je više od dvostruko dobila nameta na potrošarinu pojina, a tako i občina. Da iznosi namet na potrošarinu samo 100%, to bi občina Pula bila dobila za 124 000 kruna više godine 1909. kada je utjerivala potrošarinu financijalna oblast nego li god 1908. kada ju je utjerivalo društvo mesara i krčmara.

Slično je i sa pivom. Do godine 1900. pobirao je pokrajinsku Istarsku taksu na pivo najmitelj, Gorup, te je u ime njezino davao pokrajini 30 000 kruna godišnjih. U godinah 1901., 1902. i 1903 preuzela je utjerivanje te takse federacija društava mesara i krčmara, te davala pokrajini u ime toga kruna 42.000 godimice. Iza toga uzela je pokrajina Istra u svoju upravu utjerivanje pokrajinske takse na pivo, pak je utjerala g. 1904. K 151.000 god. 1910. kruna 228.000, a g. 1911. već prije svrhe novembra kruna 300.000. Dakle u 11 godina 10 put više nego li kad je utjerivao taksu privatni najmitelj, a u 8 god. 7 put više nego li kada je utjerivala federacija društava mesara i krčmara. Dakako da i uprava s tim nekoliko tisuća stoji, ali ni izdaleka neizjeda one svote koju se više dobiva.

Dakako da i uprava koliko sa potrošarinom i nameti na nju toli sa taksom na pivo stoji koju tisuću novaca, ni ni izdaleka neizjeda one svote koju se više utjeruje kad utjeruje i jedno i drugo financijalna oblast.

Po rečenom može svatko suditi, da je za občinstvo najgore kad potrošarinu i taksu na pivo utjeruje pojedinac najmitelj, jer se on sam ukorišćuje na štetu države, pokrajine i občina, a sa onim što trošitelji, koji jedu meso i piju vino odnosno i pivu, plaćaju. Malo je bolje kad utjeruje potrošarinu na meso i vino i taksu na pivo društvo mesara i krčmara, jer se tada, kako do sada izkustvo uči, okorišćuje njekoliko ljudi, obično predsjednik i njeki članovi, na štetu drugih, ili bar na štetu države, pokrajine i občine, a tim i občinstva, i to sa onim što trošitelji mesa i vina i piva već plaćaju. Najpravednije i najkoristnije, kako dosadanje izkustvo uči, za občinstvo i za občenitost jest ako potrošarinu i namete na nju, pa možda i taksu na pivo utjeruje financijalna oblast putem financijalne straže.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Veliki pjevački i glazbeni koncerat. Hrvatsko pjevačko i glazbeno društvo u Puli priredjuje u subotu dne 16. decembra o. g. III. veliki koncerat uz sudjelovanje velikog orkestra glazbe c. i k. mornarice u Puli.

To je treći koncerat, što nam ovo društvo priredjuje tekom svog jednogodišnjeg života. Konstatujemo radu, da su prva dva koncerta bila od našeg štov. občinstva vrlo mnogobrojno posjećena, a sama izvedba pohvaljena ne samo od prisutnika nego i od priznatih stručnjaka. Hrvatsko pjev. i glazb. društvo u Puli u prvim dvjema koncertima izvelo je vrlo teških skladba uz obće priznanje, a takovih će nam izvesti i na ovom trećem koncertu, kako je razvidno iz odnosnog programa, što ga priobćujemo niže. Očekujemo s toga od našeg post. občinstva, da će i ovaj treći veliki koncerat počastiti mnogobrojno, tim više što će na ovom koncertu čuti skladbe pribrane iz glazbene literature svih Slavena.

Raspored: I. dio.

1. Smetana: Fantazija iz opere „Prodana nevjesta“ — orkestar. 2. Zajc: „Molitva“ — velika kantata — mužki zbor i orkestar. 3. a) Volarić: „Divja rožica“ — ženski zbor i orkestar. b) Vogrič: Trosite cvetje angelji ... iz „Zlate bajke“ — ženski zbor i orkestar. 4. Andjel: „Narodne pjesme iz hrvatskih kr jeva“ — mješoviti zbor. a) Oj jesenske duge noći ... b) Zašto mučiš draga ... c) Igra kolo na okolo d) Oj djevojko dušo moja ... e) Češi me češi me majkica ... f) Dragi je daleko ... g) Djevojčica ruže brala ... 5. a) Hatze: Kad mlidija umrieti ... — romanca. b) Gounod: Cavatina iz opere „Faust“ — tenor solo uz pratnju orkestra — pjeva g. F. Modricky. 6. Vogrič „Ruža i djeva“ — mješoviti zbor i orkestar.

II. Dio. 7. Šebek: „Bugarski plesovi“ — orkestar. 8. Lisinski: Finale iz opere „Porin“ — mješoviti zbor i orkestar 9. Smetana: Dvopjev iz opere „Hubička“ — tenor i bariton uz pratnju orkestra. 10. Vogrič: „Lahko noć ljubo dekle“! — muški zbor. 11. Vogrič: „Ob potu za vasjo“ — trio za sopran, tenor i bariton uz pratnju orkestra. 12. Zajc: „Narodne pjesme“ — mješoviti zbor i orkestar. a) Majka i kći. b) Daleki putevi. c) Svatovac.

Dirigira kapelnik g. H. Vogrič. — Iza koncerta Ples.

Početak u 8 i pol s. na večer. Ulazne cijene: Sjedalo I. red K 2·—; II. red 1·80; III. red K 1·40. Stajanje u parteru K 1. Stajanje na galeriji K —·40; sjedalo na galeriji K 1·—

Veliki slavenski ples u Kazalištu. Sinoć je u Narodnom Domu obdržavana velika skupština za obdržavanje velikog plesa, što ga priredjuju narodna društva u Puli u kazalištu Politeama Ciscutti. Za pripreme tog velikog plesa, koji će biti dne 27. jenara 1912, izabran je veliki odbor od gospodja i gospode, koji ima poskrbiti, da taj ples što častnije i sjajnije ispane. Na taj ples upozorujemo već sada sav naš narod u Puli i okolici da se spremi i mnogobrojno prisustvuje tom plesu.

Božićnica. U srijedu dne 20. o. mj. u 7 s. na večer priredjuju učenici i učenice Družbinih škola u Puli običajnu Božićnicu sa pjevanjem, deklamacijom i predstavljanjem. Ista će se obdržavati u velikoj dvorani Narodnog Doma.

Za Božićnicu naše školske djeci. Ovih dana idu gradom nekoje naše rodoljubne gospodje i gospodjice sakupljajuć milodare za Božićnicu našoj djećici, koja polaze hrvatske pučke škole. Preporučamo našem slavenskom občinstvu u Puli, da svojim doprinosima u novcu ili obućom pripomogne, te našoj školskoj djećici bude što ljepši Božić i mlado ljeto. Kojemu rodoljubne sabiračice ne uzmognu doći pokucati na dobro srce, taj može donieti svoj milodar u Istarsku Posujilnicu, koja će sve darove privesti namienjenoj svrsi. Ujedno preporučamo pojedincima, da se u svakom veselom skupu a i drugdje sjete naše školske djece sabirući darove i izručе odboru podružnice Družbe u Puli (Istarska Posujilnica).

Pjesne vježbe u Čitaonici. Omladinski odbor pjesnih vježba u Čitaonici u Puli

Nastavak u prilogu.

javlja, da će buduća plesna vježba biti u nedjelju dne 17. o. mj. Kako nas obavješćuju, te plesne vježbe su vrlo dobro posjećene i vrlo animirane. Odbor uveo je za vrieme plesnih vježbi lakodjer liepu i pohvalnu novost, da će za vrieme odmora biti nešto pjevanja i glazbenog užitka uz glasovir i gusle.

Početak plesa je točno u 8½ s. na večer. — Članovi Čitaonice mogu posjećivati te plesne vježbe bez posebnog poziva.

„Vogričeva glazbena večer“. Na Stjepanje dne 26. o. mj. priredjuje hrv. pjev. i glazb. društvo u Puli u počast svom kupelniku g. H. O. Vogriču „Vogričevu glazbenu večer“. Program te glazbene večeri priobćit ćemo u budućem broju.

Narodni darovi. Na piru Ivana Percan p. Ivana iz Raklja i Foške Mirković, kćerke obć. načelnika u Barbanu, sakupilo se na predlog preč. g. Dinka Pindulića K 7 za Družbu a K 7 za djačko pripomoćno društvo u Pazinu. — Pave Špada Bližnjak sakupio je na piru Pave Mirkovića iz Puntere sa Lucijom Kontušić iz Majčići za Družbu K 8·06. — Pero Premuda u Zagrebu daruje za Družbu K 10. — Na predlog g. F. Milića sakupljeno kod vesehce „Markovog skupa“ na Mikulaševo za Družbu K 3·04. — Na krstitkam Ivana Visković u Puli-Kastanjer a na predlog Vjenceslava Krizmanića sabrano je za podružnicu Družbe u Puli K 12 20, koja svota je izručena podružnici u Puli.

Mikulaševa večer. što ju je naš Sokol priredio prošle subote, ispala je vrlo liepo preko svakog očekivanja. Naroda bilo je sve dubkom puno, što već više godina ne vidjesmo na okupu. Pojedine točke programa: pjevanje, igranje na gusle, i predstavljanje, izvršene su na obće zadovoljstvo, što je občinstvo izkazalo obilnim pljeskanjem i odobravanjem. Darova pak bilo je toliko, da se je Nikola trudio preko jednog sata dok je sve razdielio.

Iz Medullna (*Klateži u Medulinu*). Od kad se u naše čisto hrvatsko selo trbuhom za kruhom doklatilo, Bog zna od kuda, nekoliko individua vrlo sumnjive prošlosti, a nikakve sadašnjosti koja jedino obećava u budućnosti Kopar i Gradišku, osobito pak odkad su se ti klateži na račun našeg puka podkožili, odtada nastale su uvriede na naše svetinje, izazovi, napadaji, zločinstva i zaplotnjačka razbojstva, što je u naravi talijanaca. Podpomapani pak ti pogibeljni subjekti od puljske talijanske sinjorije, još više izbija na polje njihova delinkventska narav i drzovitost, kojom uznemiruju i izazivaju mirno domaće pučanstvo. Tako ti izazovi i napadaji traju već preko 5 godina. Posljedice pak nisu smjele izostati, jer čaša strpljivosti morala je prekipjeti i u najmirnijem čovjeku moralo je zločinačko ponašanje tih individua izazvati reakciju. U posljednje vrieme ustaše na noge sami seljani proti tim barabama i vagabundima, te hoće da na čine red i ne puštaju da ti pustaje vriedjaju njihov rod i jezik, ošćećuju njihovo vlastničtvo i napadaju iza plota mirno prolazeće seljane.

Tako su rekli prošle nedjelje neki takvi klateži slabo prošli, dobivši od seljana dopru lekciju s uputom, da je Medulin čisto hrvatsko mjesto i da domaće pučanstvo se neda više vriedjati od kojekakvih dotepenih klateža i danguba. Radi toga ti klateži zovu sada u pomoć policiju, da ih brani, što izgleda baš onako kao kad tat zove policiju i viče drže tata. I mi smo zato, da sino dodje policija, ali ne da brani zločince već da ih hvata i domaći puk očisti i oslobodi od tih propalica.

Poručujemo pak talijanskoj sinjoriji iz Pule, da nećemo u buduće ni njima dopustiti te nas u našem selu izazivlju, prvi talijanski izazov pasti će poštteno na talijanska ledja. A i onom gospodičiću iz Pule, koji dobavlja šljunak za cestu poručujemo, da ćemo i njemu dobrano izprašiti ledja čim dodje amo nalokati one klateže, da nas kasnije izazivlju i napadaju. Tu mu poručujemo zato, što će mu ta lekcija služiti i kao preporuka za „barunat“, za kojim u svojoj blezgavoj gluposti toliko teži. Političkoj oblasti pak preporučamo osobitu pažnju na tog smiešnog „barunića“ in spe, koji je veliki uzročnik nemiru i napadaja, počinjenih od medulinskih klateža. Ako novac stvara barune, onda se nećemo čuditi da i taj glupan postane „barun“.

Krčki kotar:

Iz Punta. (*Naš Sokol*). Hvala požrtvovnosti pojedine brace, da naš mladi Sokoi dosta lijepo napreduje Premda su prilike takove, da nas najljepši cvijet mladosti ostavio zbog zarade, ipak se živo radi i kroz ovo kratko vrieme opstanka, pokazao je života, da ponosno kroči napried, a i nade je, da će nam češće pružiti koju uricu užitka i zabave. — Na naš poziv, da se upišu u društvo i oni mještani, koji ne stanuju u svom rodnom mjestu, nije ostao uzaludan. Valja osobito pohvaliti naše zemljake, nastanjene u Puli. Mislim da su se svi na poticaj br. A. Katalanca sjetili naseg društva, koji darom, a koji začlanbom. Od srca im svima hvala! Tako valja, a ugledali se u ovih i ostali naši domorodci, razasuti i po ostalim mjestima naše domaje. Ovim pokazali su da mi ne: na srcu prorvat rodnog mi mjesta. Vježbe se redovito drže, a pred malo vremena imali smo uspjeli plesni večerić. Društveni odbor se slara i za duševnu hranu svojih članova. Ovog Božića započet ćemo sa večernjim predavanjima. Pristup bit će slobodan i za nečlanove, pače se preporuča da se narod u što većem broju odazove.

Na Silvestrovu večer mislimo priredit zabavu s tamburanjem i tombolom, a ovih poklada biti će plesova po volji u Sokolani Samo napried, svi za sokolsku ideju!

Voloski kotar:

Roditeljski sastanak u Mošćeničkoj Dragi. Prošle nedjelje obdržavali su učitelj i učiteljica naše pučke škole vrlo dobro posjećen roditeljski sastanak. Bio je to prvi ovakav sastanak ove školske god a obećaše nam držati još 2 ili 3 ove godine Mi, koji smo bili do sada zapuštem od svih strana, koji nismo običavali čuti nikakav govor ni pouku, upravo smo srećni što smo sa školom dobili i ovaj lijepi običaj Zato smo upravo od srca zahvalni g. učitelju i učiteljici, što su nas odlučili ovako lijepo poučavati i uputiti Tako ćemo mi i naša djeca imat koristi od škole

Kod samoga sastanka govorilo se o gospi učitelj o piću i škodljivosti pića Tu smo čuli mnogo toga, čega nismo do tada čuli nikada a više od njih će se moći okoristiti lijepim naukom.

Gospodjica učiteljice, koja se toliko trudi i skrbi za naše kćeri, dala nam je lijepoga nauka, kako moramo odgajati svoje malice, da budu kad odrastu dobre žene, dobre gospodarice i onakove, kak se da nas moraju da budu ženske

Na sastanku je bio i naš domorodac g. pref. Ivančić, koji je navlas zato došao bio iz Opatije pa je i on držao govor i lijepo nas je poučio, kako moramo odgajati našu djecu, da budu onakove, kakove moraju, da budu u svjetu Govorio je, kako naša djeca će poći u svjet, dugo od kuće pa će morati znati i čitati i pisati i računati i više drugih stvari, koje se u školi uče i zato da moramo i mi pomagati učitelje, da se naša djeca sve to nauče

Nadamo se, da će kod drugoga sastanka kad nas pozovu učitelji, doći u školu još više matera i otaca pa da će naše mjesto od toga imati koristi A naši na-

čiteljem preporučamo, da tako nastave, kako su i započele, jer je to pravi put i za nas najkorisniji.

Novo društvo u Opatiji. C. k. namj. u Trstu potvrdilo je pravila novega društva pod imenom „Slovensko izobraževalno društvo" sa sjedištem u Opatiji.

Pazinski kotar:

Jedan uspjeh akad. prosvj. društva „Dobrila". U radu za pučku prosvjetu nema zgodnijeg sredstva nego li je širenje dobrih knjiga, predavanja, analfabetski tečaj, itd. No i to je tu i tamo samo kratkotrajno, provizorno. Da doskoči toj nevolji počelo je društvo „Dobrila" sa osnivanjem hrv. kat. omladinskih društava, koja imaju uz gorespomenuto budnu držati narodnu svijest i čuvati mladež od nemoralnog života, u koji ih vuče danas duh bezvjerski duh 20. vijeka. Za odgajanje valjanih seljačkih gospodara, a po tom i samostalnih, ponosnih i iskrenih rodoljuba Hrvata hoće se posebne taktike. Bučne fraze ne odavaju nikakvi realni rad za narod.

Seljačtvo je glavni stup države, jezgra naše narodnosti. Zato eto vidimo u Trviži osnovalo je akad. prosvj. društvo „Dobrila" uz pripomoć požrtvovnog tamošnjeg župnika hrv. kat. omlad. dr „Seljačku Slogu", čija je ustanovna skupština bila 8. o. mj. O tome je bilo veliko, a posjetilo je skupštinu i bratsko beramsko društvo sa svojim tamburaškim zborom. Prostorije društva su si mladići sami vrlo lepo uredili. Društva su ta u uskom pismenom a i usmenom saobraćaju sa društvom „Dobrila", a imaju i svoje glasilo „Mladost" što izlazi u Zadru. — Vjera u Boga i seljačka sloga doprinet će mnogi kamičak k izgradnji bolje budućnosti hrv. naroda u Istri, jer — na mladeži svijet ostaje.

Porečki kotar:

Iz Motovuna: Iza dugog vremena došao je napokon čas, da se izabere za naše mjesto župnika-dekana. Po starom običaju pripada pravo izbora župnika župljanom, i izbor je odredjen na 17. o. mj. Za to mjesto se natječu dva ovdješnja kanonika i to Ivan Majer i Angjeo Palaoro tirolski talijan. Ovaj posliednji napeo je sve moguće mreže da u nje uhvati toliko Italijane koliko i hrvatske kmete, da glasuju za njega i izaberu župnikom.

Upozorujemo zato sve hrvatske kmete, da se ne dadu zavesti od talijana Palaoro i njegovih agitatora, te neka svi složno glasuju za kanonika Majera, koji je premda sin oca talijana, sin hrvatske majke i poznava podpunoma hrvatski jezik, te će kao župnik Vašoj djeci razlagati sveti nauk u hrvatskom jeziku, što i sada čini.

Promislite, da župnik motovunski nije samo župnik za gradić Motovun, nego je župnik i dekan cielo okolice, dakle duhovni pastir i hrvatskog pučanstva, koje je ovuda u većim. Moramo zato zahtjevati, da župnikom u Motovunu bude izabran čovjek, koji podpunoma pozna naš hrvatski jezik, a taj je kanonik Majer, te moramo odbiti talijana Palaoro koji ne pozna ni reči hrvatski. Čudimo se radi toga, kada veleč. g. Fabiančić, kurat u Kaldiru, koji je pravi Hrvat, tako s otvorenim srcem agitira za Talijana Palaoro. Time g. Fabiančić kao Hrvat vrlo griješi, što medju svojim vjernicima radi o tome, da na čelo dekanije motovunske dodje čovjek koji ne zna ni besedice onog jezika, kojim govori većina župljana, a to je hrvatski. G. Fabiančić imao bi promisliti, da je najprije to narod i narodna stvar a tek onda kakvo moguće osobno prijateljstvo ili simpatija, te je dosta sramotno da jedan Hrvat radi i agitira za takvog Talijana, koji ne pozna jezika većine župljana.

Preporučamo dakle svim rodoljubom Motovunštini, da promisle stvar dobro, uviek biraju manje zlo, te je po nas narodnu stvar svakako manje zlo ako naši glasuju u nedelju 17. t. mj. za nonika Majera a ne za talijana Pal

Mjesto občinskog stražara. Glavar občine Vrsar — sudbeni kotar Pore razpisuje natječaj za mjesto občinsk stražara za Sv. Lovreč Pazenat čki. S mjestom skopčana je plaća od god K 720 te K 100 stanarine i službeno lo. Molitelji moraju biti slobodni od ničtva, nesmiju imati preko 40 god valja da zna čitati i pisati talijanski govore hrvatski.

Molbe za to mjesto treba poslati varstvu občine Vrsar do 25. dec ove godine.

Razne primorske viesti.

Za saziv Istarskog sabora. Kako „H vatska korenspondencija" u Beču jav kani ministar predsjednik sazvati zast nike na istarskom saboru na pogovor svrhu polučenja sporazuma za rad ista skog sabora. Ako bi ti pregovori dov do sporazuma, tada bi istarski sabor bi sazvan u mjesecu jenaru buduće godin

Za ustrojenje poštanskog ureda u Ma rezigah. U sjednici carev. vieća od 6. mj. uložio je zast. Mandić sa drugovi interpelaciju na ministra trgovine radi ustr jenja c. k. poštanskog ureda u Marezig polit. kot. Kopar, dokazav potrebu i k rist istog.

Upiti naših zastupnika. Dne 6. t. postavio je zastupnik Spinčić sa drugovi interpelacije, i to dvie na ministra nutarn poslova, jedan radi spaćenih, skovanih ili u l iji nadjenih imena naših mjesta na otok Creskom, drugu radi izdavanja zemaljskih z kona za medjašnu grofoviju Istru u hrvatsko jeziku; a jednu na ministra pravosudja ra zapostavljanja i neznanja hrvatskoga jezika k c. kr. kotarskoga suda u Cresu.

Prva tih interpelacija je obnova slične int pelacije od 9. febrara t. g., a druga obno slične interpelacije od 23. juna 1910. Treba jih je obnoviti, jer se smatraju za ovu ses kao utrnute, kao da jih nejma, dok zla i n pravde još obstoje. Treća je nadovezana na o od 24. juna i 29. novembra 1910. Ovu p sliedniju donieti ćemo u prevodu.

Osjeguranjo proti nezgodam i u bole mornara i ribara. U vladinoj osnovi za sv obće socijalno osjeguranje izpušteni su bil osjeguranja proti nezgodam i u slučaju bole mornari i ribari. Na zahtjev zastupnika juž zemalja, trgovačko-pomorskih oblasti, društav itd. sastavila je vlada naknadno dvije osnov kojima bi se imalo popuniti prvotnu vladi osnovu o sveobćem socijalnom osiguranju koje idu zatim, da se osjegura proti nezgoda i u slučaju bolesti sve mornare i sve ribare Na početku ovogodišnjeg zasjedanja izabran b jaše posebni odbor, koji bi imao te osnove proučiti potrebite promjene izvesti i državno saboru na odobrenje podnesti. U tom su o boru većinom zastupnici Hrvati i Slovene Talijani, Dalmacije, Istre, Trsta i Goričke samo nešto Niemaca. Taj se je odbor konst tuirao izabrav zastupnika Dr. Dulibića pred sjednikom i zast. Fona perovodjem

Ovih se je dana taj odbor sastao u tu svrhu da izabere izvestitelje za obje te osnove Ta hjanski zastupnici složno liberalni i konserva tivni najeh su sve sile, da bi bar jednoga iz vestitelja dobili, ali to im nije uspjelo premda su im kod izbora i Niemci pomogli. Izvjesti teljem za osjeguranje proti nezgodam izabran bijaše Slovenac Dr. Rybar a izvestiteljem za osjeguranje u slučaj bolesti talijanski socija ista Pilten, prid. talijanskomu konservativcu Bugatto.

Buduće četvrtka imati će taj odbor opet sjednicu.

PEČATE

iz GUME izradjuje tiskara

Laginja i dr.

Via Giulia I. - Pula - Via Giulia I.

Javna zahvala.

Prigodom smrti neprežaljenoga supruga, odnosno tetka, svaka, gospodina

Franja Lappi,

carskog savjetnika u miru,

koji je u Medulinu, nakon teške i kratke bolesti blago u Gospodinu usnuo, svoj rodbini, prijateljem i znancem iz Medulina, Ližnjana, Pule i Trsta, i rodbini iz Alture, koji su odpratili milog pokojnika do vječnog počinka, budi ovime izrečena najsrdačnija hvala.

Medulin-Altura, 8. decembra 1911.

Obitelji **Lappi, Trevisan i Sladonja.**

POZIV

na XXII. glavnu skupštinu potpisane kotarske gospodarske zadruge, koja će se obdržavati u prostorijama „Narodnog Doma" pod Buzetom dne 28. decembra 1911., početak na 9 sati u jutro sa slijedećim

DNEVNIM REDOM:

1. Uplaćivanje godišnje članarine.
2. Nagovor predsjednika.
3. Izvješće tajnikovo.
4. Izvješće blagajnikovo i proračun za g. 1911.
5. Izbor novoga odbora.
6. Predlozi, upiti i zaključci.
7. Eventualna predavanja,
8. Žrijebanje raznih agrarnih predmeta.

Kotarska gospodarska zadruga
u Buzetu, dne 10. decembra 1911.

Predsjednik:
Anton Klarić, v. r.

Br. 1102.

Raspis jeftimbe.

Za izgradnju nove školske zgrade u STAROJ BAŠKI raspisuje se ovim javna jeftimba, koja će se držati u općinskom uredu u Baški, dne **4. siječnja 1912.** od 10 sati pred podne do podne.

Proračunana cijena iznaša 14.000 K. — Jamčevina iznaša 10% od proračunane cijene.

Pismene ponude, po propisu biljegovane i popraćene jamčevinom 10% od proračunane cijene te posve dobro zapečaćene, primati će potpisano najkasnije do podne gore navedenoga dana.

Dražba, ako bude ponuditelja, moći će se produljiti do ½ sata poslije podne.

Pismene će se ponude otvoriti tek na svršetku dražbe.

Općinski si odbor pridržaje pravo, da primi kao poduzetnika onoga, čiju ponudu bude smatrao najpovoljnijom.

Nacrti, trebovnik i drugi uvjeti poduzeća stoje svakome na slobodan uvid u općinskom uredu u Baški za uredovnih sati.

Općinsko poglavarstvo

BAŠKA, dne 11. prosinca 1911.

Načelnik:
B. Kaftanić v. r.

Loze navrnute Istarske i druge dobite uz jeftinu cijenu kod

Forčić i drug

TRTNICA-LOZAR

KOMEN (Primorsko).

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ∴ prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. ∴ ∴ ∴ ∴ Sa tavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih bolj i gréeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima Umiruje živce i okrepljuje cijeli organizam. ∴ ∴ ∴

Cijena 1 bočici 50 filira, 12 bočica stoji 5 kruna, 24 bočice stoje 10 K franko pošta. ∴

Spominju se samo u ljekarni k. sv. Petru ∴

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

Svoj k svomu!

Novo! Novo!

Svakovrsne

Igračke za djecu

dobivaju se u knjižari

I. Novaka - Pazin.

Svoj k svomu!

Jeftino česko perje za postelje.

1 kilo sivo čihano K 2, bolje K 2·40, polubielo K 3·60, prima pahuljice K 6, najfinije K 7·20, najbolja vrst K 8·40. Pahuljice sive K 6, bielo K 12, najfinije prane pahuljice K 14·40. Gotove postelje iz gustog crvenog Juleta, 1 tušan 180×110 cm po K 10, 12, 15, 18, 21; 200 × 140 cm po K 13, 15, 18, 21; 1 vanjkuš 80 × 58 cm po K 3, 3·50, 4; 90×70 cm po K 4·50, 5·50, 6; trokomadni štramci iz strune za 1 postelj po K 27, bolji K 33. — Razašilje franko pouzećem od K 10 napried. Dozvoljena promjena: ako se nesviđa, vraća se novac. Uzorci i cienici badava.

Artur Wollner, Lobes, 259
kod Plznja (Češka).

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba s dom i u Javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

JAVNA ZAHVALA.

Svim onim dobrim dušam, koje su me prigodom smrti moje dobre i nezaboravne majke

KATE

nastojali utješiti bilo usmeno ili pismeno, odnosno koje su prisustvovale njezinom sprovodu, budi ovim putem izražena moja i mojih duboka harnost.

U prvom redu veleč. mjesnom župniku-dekanu popu Mihovilu Mužini, koji je uz pokojnicu do zadnjega časa sproveo, onda velepošt. Ocu Hijacintu Rušin, gvardijanu, koji je iz dalekog svog samostana Sv. Marije Mandaline došao na sprovod pomagati, mojim bivšim župljanom iz Dubašnice, koji su u znatnom broju došli na sprovod, mjestnom čć. učiteljstvu sa školskom djecom, gg. mjesnej inteligenciji, djevojačkom društvu i u obće cielom omišaljskom puku, koji je tako mnogobrojno sproveo milu nam majku do bladnoga groba, kao i veleučenom gosp. opć. liječniku Dru. Majnariću, koji je sve moguće poduzeo, kako bi pokojnici spasio život. U opće svima, svima ovime zahvaljuje, te dragi Bog neka svima plati.

Omišalj, dne 10. decembra 1911.

Raztuženi Pop Niko Grego za sebe, braću, sestre i ostalu rodbinu.

Seljački posjed u občini Lovran, srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Poščića u Voloskom.

Soba sa pokućtvom posebnim ulazom za jednu ili dvije osobe iznajmljuje se odmah. — Upitati ulica Stanković 35 I. kat lijevo.

Konfekcije

za gospodu, gospodje i djecu

Ignazio Steiner

GORICA **PULA** TRST

PIAZZA FORO

Prigodna rasprodaja za Božić

u svim razdjelima

uz vrlo jeftine ciene.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA
:: **NAŠE IGRAĆE KARTE** ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U PAZINU U KNJIŽARI IVANA NOVAKA.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*), parob.: **Laura . . . 31. decembra** Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru **I. Novak** u **Pazinu** i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: **Novak — Pazin, Cosulich — Trst**).

*) uvjetno.

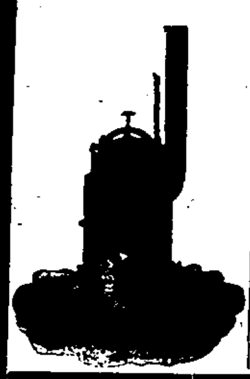

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike! **Dopisuje se slovenski i hrvatski!**

Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII/3.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućtva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme rasprodati svu zalihu pokućtva, prenesli smo naše skladište pokućtva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljajuć to vrlo pošt. občinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosadanjoj susretljivosti obećavajuć poslužiti pošt. občinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cienama.

TVRDKA **L. STEFFANUTTI.**

Najbolji češki izvor!

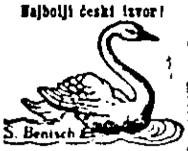

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očihano 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusrjello 2·60 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očihano 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prane pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava.

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih **balzama** sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, proboljo, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60.

Thierry-eva centifolijska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rane, otekline, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tjelo pa često predusretne operacije, kod ... ljekovita kod još tako starih rane 2 posude stoje K 3·60.

Izvor : Ljekarna „K Angelu Čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, **Hrvatska**. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekar. drogerijama.

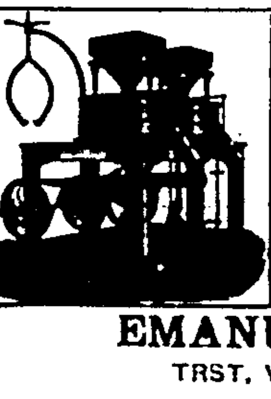

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od tehničke poslovnice

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2b.

Dobivaju se podpune oprave za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1911. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	↓ PUNAT ↑	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	•	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	•	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.06
7.45	odl.	•	dol.	2.56
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	•	dol.	2.—
9.30	dol.	↓ RIJEKA ↑	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Šilvicama i Torkolama.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i Rab

Svaki Nedjelja	Odl. i Dol	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki Nedjelja
prije podne				po podne
7.20	odl.	↓ RIEKA ↑	dol.	8.35
7.55	dol.	Opatija	odl.	8.—
8.05	odl.	•	dol.	7.50
8.20	dol.	Lovran	odl.	7.35
8.30	odl.	•	dol.	7.25
1.—	dol.	LOŠINJVELI	odl.	—
1.30	odl.	•	dol.	—
3.15	dol.	↓ Rab ↑	odl.	3.45

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Srijeda Subota
prije podne				po podne
4.30	odl.	↓ Baška ↑	dol.	6.10
5.40	dol.	Punat	odl.	5.—
6.45	odl.	•	dol.	4.50
9.30	dol.	↓ Rijeka ↑	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	↓ Rijeka ↑	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	•	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	•	dol.	6.10
12.30	dol.	↓ Rab ↑	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Petak Utorak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
6.55	odl.	↓ RIJEKA ↑	dol.	5.—
7.10	dol.	Opatija	odl.	4.25
7.20	odl.	•	dol.	4.15
8.00	dol.	[illegible]	odl.	2.55
8.50	odl.	•	dol.	2.45
9.40	dol.	[illegible]	odl.	1.55
9.50	odl.	•	dol.	1.45
10.20	dol.	Krk	odl.	1.05
10.30	odl.	•	dol.	12.55
po podne				prije podne
12.—	dol.	[illegible]	odl.	11.30
12.30	odl.	•	dol.	11.15
2.30	dol.	Rab	odl.	9.25
2.40	odl.	•	dol.	9.15
3.05	dol.	Lun	odl.	8.50
3.10	odl.	•	dol.	8.40
4.20	dol.	Vel. Lošinj	odl.	7.55
4.30	odl.	•	dol.	7.05
4.40	dol.	Mal. Lošinj*)	odl.	6.55
4.50	odl.	•	dol.	6.45
5.00	dol.	↓ NEREZINE ↑	odl.	6.—

*) Luka Sv. Martin.
Uvjetno pristajanje u Puntu i Loparu.

Broj 51. **Pula, u četvrtak dne 21. decembra 1911.** **God. XLIII.**

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake } nagodine ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Plaća i utuživje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Poziv na predplatu.

Eto smo već pri koncu godine, a mnogi naši pošt. predplatnici nisu podmirili još predplate za tekuću godinu, te ih ovime uljudno umoljavamo, da podmire predplatu prije konca godine, jer ćemo inače svakomu, koji to ne učini, početkom buduće godine obustaviti šiljanje lista.

Imade pak još mnogo onih, koji uza sve opomene ne će da podmire svog duga za prošle godine. Kad takovima učinimo troškove, neka tad krive sami sebe.

Upozorujemo pak i ovom prilikom nove predplatnike, da uviek unapried pošalju predplatu, jer bez toga u buduće nećemo šiljati nikomu lista, pošto su do sada mnogi i mnogi naručili list, onda nakon više vremena list odbili, a da nikada ne platiše predplatu.

Pula, dne 20 decembra 1911.

Uredničtvo i uprava „Naše Sloge".

Sretan Božić!

Prateći u duhu tri kralja, koji dolaze iz daleka iztoka sa bogatom pratnjom u dvor oholog Iruda kralja, da se obavieste gdje li se ima roditi kralj neba i zemlje, kojemu hoće da se i oni poklone, gledamo tvrdokornog kralja u najvećoj smetnji i uzbudjenosti zbog te neočekivane i strašne viesti. Kralj Irud sakupi naglo svoje učenjake i pismoznance, da prouče svete knjige i da doznadu iz njih za ono mjesto o kojem govore proroci, da će se u njemu naroditi kralj-kraljeva. I nadjoše pismoznanci glasovito mjesto gdje je stalo: „I ti Betleheme nisi najmanji izmedju gradova žudinskih, jerbo u tebi roditi će se sin božji".

Iztočni kraljevi dadoše se na put preporukom kralja Iruda, da se istim putem vrate, da mu priobće ono što su čuli i vidjeli da se uzmogne i on pokloniti novomu kralju.

Nad skromnom štalicom u Betlehemu ori se glas nebeskih andjela: „Mir na zemlji ljudem, koji su dobre volje", pobožni pastiri, upozoreni andjeoskim pjevom hrle prema božanskoj štalici, gdje nadju iztočne kraljeve klanjajuće se novomu kralju. U siromašnom jaslacu nadju sina božjega, nad kojim bdije njegova brižljiva majka B. Djeva Marija i skrbni branitelj sv. Josip. Koli skromno a ipak koli veličanstveno društvo!

Iztočni kraljevi vratiše se u svoju domovinu, pošto su novoga kralja nadarili mirom, zlatom i tamjanom, al se ne vratiše istim putem, jer ih je tako savjetovao andjeo Gospodnji. Ni Blažena Djeva Marija nije se vratila u domovinu običajnim putem, jer je tako naložio božji blagoviestnik. I tako se je izpunilo sv. proročanstvo, da je naime kralj Irud, videći se prevarenim od iztočnih kraljeva, koji su krenuli drugim putem kući, dao poklati drobnu dječicu u nadi, da će medju istom poginuti i novorodjeni kralj žudinski.

Kroz dvadeset stoljeća slavi se godimice kao uspomenu na narodjenje Isusovo najuzvišenijim načinom svete božićne blagdane. Ti su nam sveti blagdani eto za koji dan opet pred vratmi.

Naš će bogoljubni narod proslaviti sv. božićne blagdane po svom drevnom običaju molitvom, dobrimi dieli, u kršćanskom veselju i zadovoljstvu. Veseliti će se iskreno, što može opet jednom proslaviti uspomenu na dolazak Onoga, koji je čitavom svietu otvorio vrata nebeska. Veseliti će se u obiteljskom krugu, u družinam svojim uživajuć umjereno darove božje i darivajuć siromahe, bolestne i nesretne.

I pravo je, da se veseli i da umjereno uživa, pošto ga na veselje pozivlje glas andjeoskih trubalja: „Mir na zemlji ljudem koji su dobre volje!" I u naših crkvah ori se pobožna i vesela pjesma: „*U sve vrijeme godišta*" te „*Narodil se J' kralj nebeski!*"

Ista nas crkva dakle pozivlje, da se radujemo svi, koji smo „dobre volje", svi, koji shvaćamo važnost veličanstvenog, dà najuzvišenijeg dogodjaja u Betlemskoj štalici.

I mi pozivljemo sav naš narod, da zaboravi bar za kratko doba, sve svoje jade i nevolje pak da se podade mirnog i trieznog srca i vesele duše proslavi uspomenu narodjenja sina Božjega, Spasitelja neba i zemlje.

Naša je iskrena i vruća želja, da bi sav naš hrvatski narod što svečanije i što uzvišenije proslavio i ove svete božićne blagdane. I u to ime kličemo mu iz dna duše:

„Narode, čestit Ti bio Božić!

Iz carevinskog vieća.

U Beču dne 16 decembra 1911

Onoga radna ta kao obično o sjedanja ili pred kakvim praznicima — na paru. Radili su svi važniji odbori kao proračunski, za državne namještenike, proti skupoći itd. a radio je i parlamenat svakdanjim i dugotrajnim sjednicama. Sjednice bijahu proti svakom običaju dnevne i to od ponedeljka pak do subote svaki dan. Radilo se pako tako marljivo radi toga, da se prije božićnih blagdana razpravi privremeni državni proračun za 6 mjeseca za godinu 1912. i nekoje druge vladine osnove.

Proračunska razprava; drugo čitanje.

U sjednici od ponedjeljka uzeo je u proračunskoj razpravi prvi rieč rusinski zastupnik Dr. *Lahodinsky*, koji je sa svog skrajno radikalnog i oporbenog stanovišta žestoko napao vladu radi zapostavljanja i zanemarivanja Rusina u Galiciji.

Kršćanski-socijal Dr. *Schapfer* zastupnik iz Tirola izjavi, da će njegova stranka radinost parlamenta podupirati. Njegova stranka traži od vlade izdatnu podporu za uredjenje financija pojedinih zemalja. I za uredjenje činovničkih plaća i njihovog promaknuća zauzeti će se njegova stranka premda nemože da odobri postupak odbora za državne namještenike, koji se upravo natječe a da zadovolji pretjeranim zahtjevima pojedinih činovničkih razreda i struka. O predmetu govorili su jošte u istoj sjednici rusinski socijalista *Wityk*, njemački kršćanski socijal *Schachinger* te hrvatski zastupnik Dr. *Čingrija* iz Dalmacije. Ovaj se je u glavnom osvrnuo na gospodarske prilike svoje rodne zemlje. Prešav na zloesretno željezničko pitanje, reče, da Dalmacija neće nikada imati koristi od željeznica dok bude vladao dualistički sustav, koji ne će dopustiti svojom tarifalnom politikom, da se zemlja željeznicama okoristi. Što se tiče brodarstva — reče — učinilo se nešto u tom pogledu u zadnje doba, no i poluka brodarstva ide krivim putem dočim njoj je glavna zadaća poniemćenje osoba i stvari. Sadašnja vlada prelazi preko životnih pitanja hrvatskog naroda na dnevni red i radi toga njoj nemogu dalmatinski zastupnici glasovati proračuna.

Govor ministra financija.

Vitez *Zaleski* progovorio je prvi put o kući kao ministar financija u sjednici od utorka. Njegov govor obsiže doduše dobar odsiek jer on nije zatajio ni dobrih ni slabih strana predloženog proračuna i u obće onog financijalnog stanja. Financijalni položaj — reče — nije ni gori ni bolji od prošlogodišnjeg. Državni dug je kroz zadnjih deset godina uprevšeno rasao i kroz ovo vrieme iznosi 3600 milijuna kruna, što znači svaki dan skoro milijun kruna novog duga. Ovaj je osobito obilato u vojničke svrhe, u gospodarska poduzeća, u gradnje željeznica itd. Stalni novi zajam traži nove kamate a već dosadašnji kamati iznose na godinu 424 milijuna kruna. Financijalni položaj će se poboljšati tek onda kada razvoj gospodarstva, odnosno onaj sretne okolnosti kapitala. Naša treba jaka vojska i jaka mornarica a da uzmogne država vršiti svoje obveze prema saveznicima i kod neprijatelja izazvati strah i počitanje.

Drugi govornici.

Socijalistički zastupnik *Hillebrand* osvrnu se na poznate osude proti bečkim izgredničim povodom skupštine proti skupoći. Po njegovom mnienju nagomilavaju se državni dugovi većinom radi vojničtva. Medju vojničtvom da postoji jedna stranka, koja hoće pod svaku cienu rat sa Italijom. On drži da je toj stranci na čelu nadvojvoda Fran Ferdinand, komu bi valjalo kazati, da mi ne ćemo rata s nijednom državom.

Talijanski socijalista *Battisti* iz južnog Tirola prosvjeduje proti načinu postupanja sa osnovom o ustrojenju talijanske pravne fakultete. Govorili su u istoj sjednici svaki sa svog stanovišta — tko za tko proti proračunu — zastupnici Dr. *Okunievsky* (Rusin) zast. *Rottinger* (kršćanski socijal) Dr. *Smal-Stocki* (Rusin) *Einspinner* (njemački nacijonal) Dr. *Stransky* (moravski Čeh) Dr. *Jaworski* (Poljak) i još nekoliko njih.

Podrobna razprava proračuna.

U sjednici od srieđe uzeo je prvi rieč, nakon obavljenih formalnosti, glavni izvjestitelj proračuna Dr. Steinwender, koji je nastojao pobiti sve do zada iznesene prigovore proti predležećem proračunu. Na koncu govora preporuči kući vladinu osnovu i zamoli, da se istu uzme kao temelj za podrobnu razpravu.

Iza toga prešlo se je na glasovanje. Sa 238 proti 100 glasova prihvaćen je predlog, da se predje u podrobnu razpravu o proračunskom provizoriju za god. 1912. Za predlog glasovali su članovi njemačke sveze, Poljaci, većina Čeha. Jugoslaveni ostaše kao obično podieljeni.

Talijanska obstrukcija.

U podrobnoj razpravi o privremenom proračunu ustao je da govori prvi talijanski zastupnik Dr. Bugatto iz Goriške. On je član talijanske pučke stranke. Govorio je talijanski i njemački, i to u svemu 6 sata, bio je pripravan govoriti i više, 6 do 8 sati, no na njegova govora došlo je do kompromisa između Talijana i vladinih stranaka. Talijani su naime htjeli obstruirati proti vladi jer bijahu po tadašnjim izgledima ištjerani da bi mogli prije Božića doći do razprave o talijanskoj fakultetu u proračunskom odboru. Talijani su svojom obstrukcijom privremeno pobjedili jer njim je obećano, da će opet ustrajati proračunski odbor i da će pitanje talijanske fakultete doći o istoj na dnevni red.

Generalni govornici.

Izabrani bijahu onkon naročite skupine s Talijanima, kao glavni govornici o proračunskoj osnovi zastupnici *Udržal* i Dr. *Lagosa*; prvi za, drugi proti proračunu. Češki agrarni zastupnik Udržal razvio je toplo za jačim Slavenstvom, koje je samo jedina vlada odbila od sebe a bez koje

se nebi smjelo u Austriji vladati. Austrijska državna misao osniva se jedino na tom da budu svi narodi Austrije jednaki i ravnopravni. Bivši ministar Gautsch kanio je u parlamentu stvoriti stranku prava. Takova je stranka postojala za pokojnog Luegera. Ona je postala moćnom dok je pravedno postupala a čim je pošla stranputicom, stala se je razpadati; ona je danas u rasulu.

Prešav na pitanje talijanske pravne fakultete ponudi govornik zlatnu Prag kao sjedište takove fakultete, gdje će biti Talijani gostoljubivo od češkoga naroda primljeni.

Proti proračunu govorio je zastupnik *Dr. Lapajne*. Njegov govor priobćiti ćemo posebice. U glavnom izjavio se je proti talijanskoj fakulteti dok nam Talijani nieču i pučku školu. Takova fakulteta bila bi na Adriji Slavenima pogibeljna. O državnom proračunu reče, da je za južne zemlje osobito za Hrvate i Slovence maćuhinski sastavljen obzirom na lietošnju nerodicu i biedu koja usljed toga na jugu države vlada, pozove ministra unutarnjih poslova da priskoči odmah i obilatom podporom stradajućem pučanstvu na pomoć.

*

U sjednici od četvrtka, nakon što bijaše od većine odobrena carska naredba § 14. proračunskog provizorija, započela je razprava o predlozih manjine proračunskog odbora.

Zast. *Šušteršić* reče, da je značajno kako se u ovo osbiljno doba odkriva na jugozapadu monarhije granica a u Hrvatskoj pripravlja vojska u tu svrhu a da se narodu zaprieči slobodno glasovanje kod izbora.

Zast. *Korošec* izjavi da nisu Slovenci u načelu protivni talijanskom pravnom fakultetu, ali su proti tomu, što se u to pitanje umješava jedna izvanjska država. Govornik odbija prigovor protivnika da bi Slovenci htjeli rat s Italijom. Oni rata neželе s nikim, ali hoće da bude monarhija na jugu za svaki slučaj pripravna jer su prvi Slovenci i Hrvati na udarcu.

Zast. *Walder* zagovara predlog, da se dade znatnu svotu iz državnih sredstava za uredjenje učiteljskih plaća i za uredjenje zemaljskih financija.

Malikova komedija.

Poznati njemački vikač zast. Malik iz Štajerske, obrazloži svoj predlog glede promjene nekojih ustanova bračnog zakona. Za njegovog govora došlo je do burnog prizora, u koj su posegle i nekoje žene na galeriji, koje bi valjda htjele promjenu bračnog zakona pa da mogu iz jednog u drugi brak stupati. Taj je prizor izazvao svakojakih povika i buru smjeha.

Izbor u delegacije.

Nakon odmora od jednog sata obdržavana je u četvrtak na večer okolo 6 sati posebna sjednica radi izbora zastupnika u delegacije. Za naše južne pokrajine bijahu izabrani u delegaciju sljedeći zastupnici: Za Dalmaciju delegat Dr. Čingrija, zamjenik zast. Biankini; za Kranjsku delegat Dr. Korošec, zamjenik Dr. Šusteršič; za Istru delegat zast. Spinčić, zamjenik zast. Mandić; za Goričku delegat Dr. Faidutti, zamjenik zast. Usai; za Trst delegat zast. Pittoni, zamjenik zast. Oliva.

*

U sjednici od petka uzeo je riječ za proračunske razprave slovenski zastupnik *Jarc*, koji je na uvodu svečano prosvjedovao proti načinu, kojim je jučer jedan njemački zastupnik (Malik) o svetosti braka govorio i kojemu se je kasnije njem. židovski zast. Zenker pridružio. Takove navale odbijaju se same od sebe od katoličke crkve a mi smo je dužni također odbiti kao katolici, koji sačinjavamo ogromnu većinu zastupstva i državljana.

Češki agrarac zast. Scejk govori ponajprije o skupoći, o ogromnom dobitku što ga imadu prekupaoci živeža i marve, o kartelima itd. koje bi se imalo ukinuti. Zast. Dr. *Smodlaka* reče, da će se vladina većina pomoću Čeha za nekoliko mjeseca uzdržati a onda će pomoću § 14. ako nebude htjeli više Česi. Govornik govori proti ratu sa Italijom, od koje nebismo ništa dobili i kad bismo ju pobjedili. Na koncu navaljuje na pristase stranke prava u Dalmaciji, koji da se služe nezakonitim sredstvima u borbi proti narodnoj stranci.

Pošto su još govorili zastupnici Panz, izvještitelji većine i manjine i nakon stvarnih izpravaka prešlo se je na glasovanje o privremenom proračunu za 6 mjeseca za g. 1912., koji bijaše većinom glasova prihvaćen.

*

Poboljšice željezničarima.

U sjednici od subote bio je na dnevnom redu izvještaj odbora za državne namještenike, koji predlaže da se željezničkim namještenicima urede plaće i izdadu poboljšice u iznosu od 38 milijuna kruna. Kod razprave uzeo je riječ medju ostalima i ministar željeznica, koji je branio stanovište vlade t. j. da se za to poboljšanje izdade samo 21 milijuna. Pošto je o predmetu govorilo više zastupnika prihvaćen bijaše predlog odbora,

Buduća sjednica biti će u ponedjeljak a zadnja ili predzadnja prije božićnih praznika, biti će sjednica od utorka. Mjeseca jenara zasjedati će delegacije i zemaljski sabori.

S kakvim se mukama mora boriti naša istarska družba.

Na zem. odboru u Poreču leži već više godina oko šezdeset neriešenih molbi za otvorenje javnih pučkih škola na raznim mjestima Istre. Ove godine su se Talijani obvezali da će zemlja počam od g. 1912. preuzimati te škole postepeno pod svoju upravu, ali do sada ne pokazuju ni najmanje volje, da toj svojoj obvezi udovolje. Naprotiv, gdje mogu, kušaju da nam spriječe i otvorenje onih škola, što smo ih mi našom mukom i krvlju svega našega naroda podigli.

Započeli su s Rapcem. Vlastniku su izdali gradjevnu dozvolu tek uz stanovite preinake nacrta, a kad je kuća bila sagradjena, tada su te preinake uzeli kao izliku, da nam mogu spriječiti otvorenje one škole. Dva puta je došlo povjerenstvo na lice mjesta i nakon duga okapanja stigla je družbi dozvola da može u onu zgradu smjestiti svoju školu. Prošloga ljeta podnesla je Družba na školske oblasti molbe za otvorenje škola i zabavišta u sljedećim mjestima: Lovran, Čunski, Unije, Krk Pula (Kastanjer i Veruda) te Materada i Kaštel. Protiv svih tih škola digli su Talijani neke sasvim neznane prigovore koje je zem. školsko vijeće uvažilo, premda nije bilo uvjereno o njihovoj temeljitosti, tim manje, što se očito kose s naredbama ministarstva. Nego te ministarske naredbe postavljene su reć bi u najnovije vrijeme izvan krieposti, da se može na temelju zastarjelih i davno zakopanih zakona uspjetnije vojevati protiv čeških škola u Beču. Vele, da su se Talijani postavili na stanovište bečkih Niemaca. Evo kako se operira po tom njemačkom receptu: netko hoće, da na posve zgodnom mjestu sagradi svoju privatnu školsku zgradu. Ponajprije mu se čine velike zapreke kod izhodjenja gradjevne dozvole. Kad iza nekoliko godina dobije tu dozvolu i pošto je sagradio zgradu, treba da od občine zatraži dozvolu nastavanja. Općina će već naći kakvu izliku da stvar olegne što više moguće. Onda dodje pitanje otvorenja škole kotarskom škol. vijeću, u kome obično sjede u velikoj većini odlučni neprijatelji napomenute škole. Sad se dižu prigovori za prigovorima jedni smješniji od drugih. Iza toga dodje stvar pred zem. školsko vijeće, gdje i opet sjede u velikoj većini neprijatelji rečene škole. I opet prigovori, neprilike, zatezanja, dok onome čija je škola ne dodije, te on jednog dana i bez dozvole otvori svoju školu, kao što je to ove godine učinila i naša Družba sa školom u Kaštelu i još gdjegod. Razumije se da država, u kojoj se, kako mi svi znamo, brižno poštuje zakon, ne može da mirno gleda takove strašne prestupke, te ona šalje žandare, kako ih je ono nedavno poslala u Kaštel, da silom zatvore i zapečate, školu. Na umirenje naših prijatelja napominjemo, da je Družbina škola u Kaštelu malo zatim ipak otvorena i to pošto se je državna oblast uvjerila, da je na svom mjestu posljednja zavjesa i posljednja pljuvačnica. Tako je sa novim zgradama, a sa starima, kojih treba adaptirati, ima još i veće pokore. Medjutim što smo do sada rekli dosta je, da si naši prijatelji predoče s kakvim se neprilikama naša Družba mora boriti, dok dodje do jedne škole.

Ali dok je ljubavi hrvatskoga naroda, sve se to lakho pregara. S toga molimo sve Hrvate i Hrvatice da se Družbe što češće sjećaju, da joj svaki prema svojoj sili namakne što izdašniju pomoć. Neka znadu naši prijatelji Hrvati, da Družba osniva i uzdržava svoja škole u izloženim mjestima, gdje naš narod još i danas zapušten i bezpravan živi, i da nema družbine pomoći, taj bi narod posvema izginuo, njega bi za nas posvema nestalo.

Bližaju se Božićni Blagdani. Eto zgoda da se svi Hrvati i Hrvatice što izdašnije sjete Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Naprijed za Družbu!

Za pravo našeg jezika na c. k. poštah.

Interpelacija

zastupnika M. Mandića i drugova na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra trgovine.

U javnih listovih Primorja čitamo vrlo često pritužbe na pojedine erarne i neerarne poštanske urede te na mnogobrojno u njima uredjujuće osoblje. Te se pritužbe sastoje u činjenicama, da se u dvojezičnim mjestima teško dobiva službene tiskanice u hrvatskom ili slovenskom jeziku, ili što u obće takovih tiskanica i nema ili konačno što su na svim poštanskim preporučenim pošiljkama izključivo njemački ili talijanski tiskana sva imena poštanskih ureda. U takovim se mjestima dogadja često, da neima takav ured nigdje izvanjskog znaka o hrvatskom ili slovenskom jeziku i da se dotični pošto meštar, ekspedient, činovnik itd. ne će ili ne može da služi sa strankama u tom jeziku, i to iz neprijateljstva i strasti ili iz pukog neznanstva.

To vriedi poglavito za poštanske urede na selu i u gradićima, a nije žalibože mnogo bolje ni u središtu t. j. na samoj glavnoj c. k. pošti i brzojavu u Trstu i na raznih podružnicah u samom gradu i u njegovoj okolici.

Na veličanstvenoj palači ravnateljstva c. k. pošta i brzojava u Trstu neima nigdje nikakva napisa nikakvog naputka ili oglasa u hrvatskom ili slovenskom jeziku, već je sve to samo u njemačkom i talijanskom jeziku, premda sačinjavaju Slaveni t. j. Hrvati i Slovenci, koji spadaju pod to ravnateljstvo, ogromnu većinu svega stanovništva Primorja i susjedne Kranjske. To isto vriedi i za podružnice u Trstu te za veliku većinu poštansko brzojavnih ureda u Istri.

Na većim poštansko-brzojavnim uredima u Istri, poglavito na carinim ne znade ili ne će da znade većina tamo namještenog osoblja hrvatski jezik, akoprem je taj jezik zemaljski i premda se istim služe dvije trećine pučanstva te pokrajine.

U pogledu poznavanja našeg jezika ne stojimo bolje ni kod glavne c. k. pošte i brzojava u Trstu ni kod tamošnjih podružnica. Neznatan je tamo postotak muških i ženskih namještenika, koji bi mogli ustmeno obćiti sa slovenskim illi hrvatskim strankama izravno, a kud i kamo manji onih, koji bi i u pismu poznavali naš jezik.

Radi toga dogadjaju se tamo često sukobi i prepirke stranaka sa pojedinim namještenicima, koji ne mogu više puta niti u slučajevih najbolje volje stranke poslužiti, jer ne poznaju njezin jezik.

U dokaz tomu navadjamo iz najnovijeg doba ove slučaje:

Onomadne pozvalo je poglavarstvo občine Dolina u 10 sati u jutro tršćansku telefonsku centralu radi sveze s Koprom. Na opetovane upite odgovaralo se je uvjek njemački ili talijanski. Tekar nakon tričetvrtsatnog pozivanja, i to pošto se je pozvalo br. 1. (kontrolora), odazvala se je u slovenskom jeziku neka namještenica, koja je svoje drugarice izpričavala time, što nerazumiju slovenski. Telefonu pristupivši kontrolor izpričavao se pako time, što je gospodjica u službi za dolinsku telefonsku prugu, doduše posve vješta slovenskom jeziku, odviše zaposlena.

Na taj način prošlo je podne a glavarstvo občine Dolina ne bijaše jošte svezano telefonski s Koprom.

Lahko bi se ovdje dalo pitati: zar je zbilja bila ona pruga čitavo vrieme zapretana, da li se je redovito vezalo ono glavarstvo s onom prugom, ili nije bila možda tuj po sriedi kakva osveta ili prkos, jer si je teško inače protumačiti činjenicu, da nebijaše moguće od 10 sati u jutro pa do podne dobiti sveze s Koprom.

U ostalom nije pravedno, da slovenskom jeziku vješta gospodjica mora raditi više nego li njezine drugarice jedino radi toga jer je zakonito za službu usposobljena, dočim one druge nisu.

Često nam se odgovara, da neimaju činovnika za službu, koji bi bili vješti i našem jeziku, ali čemu se onda nesposobne prima, zašto se ih ne prisili, da nauče zemaljske jazike? Culo se je dapače od činovnika, da im je u Trstu dostatno ako znadu talijanski, njemački i francezki, a hrvatski ili slovenski da im netreba. I mnogi se tih nazora drže u javnoj službi.

Ovdje nam valja jošte opaziti na odgovor spomenutog kontrolora, „da je za dolinsku prugu opredieljena gospodjica, koja znade slovenski“ da dolinska pruga nije jedina slovenska ili hrvatska pruga i da se mora po zakonu i pravu sa svakim kod nas, bilo na kojoj telefonskoj pruzi govoriti u njegovom jeziku, ako je taj zemaljski.

Ovih dana dogodilo se opet slučaj, koji se inače često opetuje, da je na slovenski poziv odgovorila neka namještenica kod telefona na centrali u Trstu: „Aber ich bitte Sie, sprechen Sie deutsch, ich verstehe nicht slovenisch“, pak je stala zvati: „La mandi sù la Signorina perchè è uno qui che parla sloveno.“ (Pošaljite gori gospodjicu, jer je ovdje jedan, koji govori slovenski.)

Kod mnogobrojnog ženskog osoblja na telefonskoj centrali ne bijaše dakle ni jedne, koja bi znala bar brojeve slovenski, te se je moralo dugo čekati, dok je stigla ona, koja je slovenski znala.

Takovim suvišnim čekanjem trati se dragocjeno vrieme i uzbudjuje se kod stranaka opravdano nezadovoljstvo.

Obzirom na sve ovdje navedeno stavljaju podpisani na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra trgovine sliedeći upit:

„1. Jeli Vaša preuzvišenost voljna poduzeti shodne korake, da se kod svih poštansko-brzojavnih ureda u Primorju provadjaju strogo državni temeljni zakoni t. j. da se na sve te urede počam od palače ravnateljstva c. k. pošta

Nastavak u prilogu.

brzojava u Trstu, pa do posliednjeg seoskog neerarnog poštanskog ureda poslove svuda u obim zemaljskim jezicima svi javni nadpisi i da se sve objave, naputci, oglasi i sve tiskovine izdaju u tim jezicima?

Kani li Vaša Preuzvišenost dati ravnateljstvu c. k. pošta i brzojava u Trstu naputke i naloge, da prima i namještava u buduće samo takove osobe u službu, koje su i jezikovno usposobljene za javnu službu i za saobraćaj sa strankama u obim zemaljskim jezicima?“

Beč 16. novembra 1911.

(Sliede podpisi.)

Hrvatski jezik na sudu u Cresu.

Interpelacija

zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra pravosudja.

Već u interpelacijah prvoimenovanoga i drugova od 24. juna i 29. novembra 1910 bilo je iztaknuto, da je kotarskoga predstojnika i ujedno jedinoga sudca u Cresu za sudbeni kotar Cres sa po prilici dvie trećine Hrvata i $^1/_3$ Talijana bio imenovan u novije doba sudac, koj nepozna hrvatskoga jezika u govoru i pismu.

Čini se, da je takav koj nepozna hrvatskoga jezika i koj ga k tomu netrpi, bio izabran namjerice, u svrhu najme da i ono malo što bijaše u uredu hrvatskoga uniši. Pod uplivom stanovitih krivih od vjetnika i jednoga od dnevničara, koj, kako se pričinja, sjedi u onom sudbenom uredu kao konsul vlastelske stranke, postavio je na stran hrvatske tiskovine uvedene pod bivšim kotarskim predstojnikom Lucich-em, ili jih rabi u druge samo ne u one svrhe za koje su ustanovljene.

Gruntovna knjiga vodi se kod toga kotarskog suda, kojega okružje obitavaju dvie trećine Hrvata, isključivo u talijanskom jeziku. Spomenuti dnevničar iztiče ponosom a g. kotarski predstojnik mu odobrava, da je gruntovnica kod c. k. suda u Cresu jedina gruntovnica u Istri, koja je čisto talijanska, i koja talijanskom ostaje.

U svrhu „uredjenja gruntovnice“ namjestio je predsjednik c. k. okružnoga sudišta u Rovinju već od dulje vremena kod c. k. kot. suda u Cresu čovjeka, koj nejma nikakva izpita i koj nezna ni rieči hrvatske.

I kao c. k. evidenčni geometar namješten je kod toga c. k. kotarskoga suda čovjek, koj nepozna hrvatskoga jezika, i koj dosljedno nemože obćiti sa većinom stanovnika kotara nit u uredu, nit vani, kad mora službeno izaći.

Medju sveukupnim osobljem toga c. k. kot. suda, je u obće samo jedna osoba, jedan kancelista, koj znade hrvatski; — kad on manjka, nema ni jednoga koj bi najjednostavniji zapisnik mogao hrvatski pisati.

Predpostaviv to, upravljaju podpisani na njegovu preuzvišenost ministra pravosudja sliedeći upit:

Kako može vaša preuzvišenost dovesti u sklad sa najobičnijim pravdoljubljem i sa zakonitostju odnošaje kakvi vladaju kod c. k. kot. suda u Cresu — okružno sudište Rovinj, više sudište Trst, u Austriji —, i što kani odrediti da se bezodvlačno učini konac takovim u uredjenoj državi pravno i zakonito nećuvenim odnošajem?

Beč 6. decembra 1911.

(Sliede podpisi).

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Protestna skupština. Na Stjepanje u utorak dne 26. t. mj. točno u 10 s. prije podne biti će u velikoj dvorani Narodnog Doma velika protestna skupština radi hrvatskih škola u Puli, koje nam krati talijanska kamorra zajedno sa c. k. vladom.

Pozivljemo svakoliki naš narod u Puli i okolici, da svi dodju na tu veliku skupštinu, gdje ćemo složno protestirati proti bezsramnom postupku latinske sinjorije i c. k. vlade, koji složno ne će da nam dadu potrebitih škola u našem jeziku, dapače nam brane otvoriti i one naše škole, koje hoćemo mi sami našim novcem, našim trudom uzdržavati. Na toj skupštini treba da se nadjemo svi, da načelniku Varetonu saspemo u grlo njegovu bezočnu laž i pokažemo njegovo nepoštenje, koje je počinio time, da je povukao svoju poštenu rieč i podpis, kojima se bio obvezao dati nam potrebite pučke škole u našem jeziku. Latini i c. k. vlada zahtjevaju od nas ne samo naše živo tielo i trude, nego jošte nam bezstidno krv sišu, — a kad pitamo škole za naš novac i te nam brane bezstidnici!

Narode na skupštinu u utorak da se tu ogledamo sa našim stoljetnim tlačiteljima!

Službeni barbarizam. Kako smo bili svojedobno javili, imala je početkom ove školske godine naša zaslužna Družba otvoriti još dvie hrvatske pučke škole i to na Kastanjeru i u Verudi. U tu svrhu bilo je spremno već sve: i zgrade i učiteljsko osoblje. Nu talijanska sinjorija koli na obćini puljskoj toli ona na zem. odboru, stala je tražiti dlaku u jajetu i na sve nedopuštene i nezakonite načine zanovetati samo da se zategne odnosno zabrani otvorenje tih škola. I talijanskoj sinjoriji podpomoženoj od c. k. austrijskih oblasti uspjelo je, te je ovih dana došla zabrana, da se te škole ne smiju otvoriti. Razlozi su tako sićušni, da odišu odviše lopovskom postupku, naime talijan Dr. Vareton, načelnik puljski, pronašao je kućicu, najprije da odnosne zgrade nisu kamorraškom gradjevnom uredu prijavljene za stanovanje, a kad se to dokazalo, onda je kamora izrekla huneutsku sentenciju, da izvedeni popravci za školu u tim zgradama nisu bili prijavljeni i po tom učinjeni bez dozvole spomenutog gradjevnog ureda. Sve te „mudre“ razloge talijanskih kamorrača odobrila je c. k. vlada i izdala zabranu, da se te škole ne otvore. Najveća bezstidnost pak stoji u tome, što se c. k. oblasti privatno izpričavaju u pogledu zabrane time, što da u kotarskom i pokrajinskom školskom vijeću sjede u većini Talijani, pak da su oni izazvali zabranu. Po tome izgleda, da je zabrana nepravedna i protuzakonita i da c. k. oblasti nemaju moći bolje neće da znadu zakon, kojim su morali dati do prstima talijanskim inkvizitorima. Za nas je pak jasno, da c. k. oblasti rade složno s tim talijanskim inkvizitorima te nas zajedno jedni i drugi barbarski sprečavaju u našem kulturnom razvitku. Za stigmatigirati taj pojav c. k. oblasti u Austriji ne nalazimo dovoljno rieči: kad je i c. k. barbarizam proti nama, onda prestaje sve! Deru kožu s nas, sišu nam krv, pak nam još nedaju škola u našem jeziku za naš vlastiti novac! To je kulmen austrijske pravice, koja se kiti još onim lažnim rieckom: „justitia regnorum fundamentom“ (pravda, temelj kraljevinâ).

Kako nas se boje! Kako javismo u zadnjem broju, namjeravata su sva naša slavenska društva u Puli prirediti u njezinom kazalištu ovih poklada jedan veliki ples u korist hrvatskih škola. Kazalište je bilo stavljeno u izgled za VI. jenara. Nu gospoda vlastnici kazališta — medju kojima je glavni suvlastnik jedan natovi Srbin neki Matijašević — ili su pitali savjeta i dozvole u talijanske kamorre, da li dati Hrvatima kazalište. Naravo Latini dali su veto, a vlastnici kazališta stavili su na to takove ponižujuće uvjete za odanje kazališta, koje mogu prihvatiti samo hrvatski intelektualni analfabeti i kukavice.

Kazalište je naravski sa strane naših s indignacijom odbijeno, te veliki odbor stoji i na sjednici od prošloga utorka je zaključeno, da se namišljeni veliki ples za Družbu ima prirediti u svim prostorijama „Narodnog Doma“ dne 3. febrara 1912.

Talijani nas se boje, da priredimo ples, u kazalištu, pak zato moramo mi svi otvoreno, javno i demonstrativno pokazati, da možemo, hoćemo i znademo biti složni, močni i jaki da odolimo svim vragovima našim i da ćemo živiti i razvijati se usprkos njima pa makar iz kože izkočili. A doći će i talijanskoj sinjoriji, svim prodanim mješinama i kukavicama dan slavenske odmazde!

Koncerat pjevačkog društva. Prošle subote imali mo opet priliku naslušati se krasnog i skladnog pjevanja na koncertu, što ga je u „Narodnom Domu“ priredilo hrv. pjev. i glazb. društvo u Puli. Možemo mirne duše kazati, da su vrle pjevačice i pjevači čestito osvjetlali lice. Šteta samo, da naše občinstvo nezna cieniti trud i požrtvovnost pjevačkog zbora, te dolično svojim brojnim posjetom iskazati ono priznanje, koje u istinu isti zaslužuje. — Na tom koncertu zadivila nas je svojim krasnim glasom i pjevanjem gdjica Ljubica Golac iz Crikvenice, koja žalibože prolazno stanuje u Puli kod svoje sestre gdje Gršićic. Gdjica Golac raspolaže vrlo krasnim, melodičnim i obsežnim sopranom, kojeg razvije do u najveću visinu snažno a bez ikakvog napora, te je samo šteta, da je ona samo početnica i diletantkinja i da njezin glas nije izškolan, tad bi hrv narod iz nje dobio jednu vrstnu opernu pjevačicu. Na ovu pojavu navlas upozorujemo glazbene krugove i druge rodoljube u Crikvenici, da uznastoje te od gčne. Golac stvore jednu dobru hrvatsku pjevačicu.

Bezobraznost na pošti Pula 1. Sve naše mnogobrojne pritužbe ustmeno kod ravnatelja poštanskog ureda u Puli, koji nas je naročito umoljo da ne iznašamo sve putem štampe, pak sve pritužbe i pismene i ovim putem osobito na talijansko muško i žensko osoblje prevršuju već svaku mjeru i prelazi u bezobraznost. Zato ćemo odsele svaku i najmanju nepoobštinu, koju nam koji bezobraznik na pošti nanese proti našem narodu ili jeziku, iznieti ovim javnim putem, da tako naš narod dozna, kako se krivo i nepošteno uporabljuje zakon prema nama a to baš od onih koji su prisegli da će taj zakon strogo, nepristrano i pravedno ovrsivati. Tako imademo od predprošle srieda dva slučaja, jedan s telefonističkom, koja ne razumijuć našeg jezika spojila je krivo broj; kad ju se kasnije pozivalo da izpravi pogriešku, niti nakon pol sata zvonjenja nije se odazvala, dok se je dobro čulo na centrali živo žensko hihotanje i ćeretanje. Tako je stranka, namjesto da obavi posao telefonom morala ići osobno isti obaviti. Druga se dogodila prošli četvrtak: tog dana poslali smo po slugi na postu zamot knjiga sa popratnim listom na kojemu je bila hrvatska adresa kao i na omotu. Nu službujući činovnik bio je tako bezobrazan, da je dao primiocu na talijanskoj i talijanskoj. Ti prosti talijanski ili švabski drmin — jer Slaven toga ne će učiniti — hoće time još i ono malo mrvice prava ototi, ttu nam je milerdno i mučuniski dobacio ravnateljstvo pošta u Tratu, da na hrvatske adrese imaju se izdavati primnice na tiskanici za njemačkim, talijanskim i .... hrvatskim tekstom. Ali, kako rekosmo, na pošti Pula 1 nadje se bezobraznika, koji ni toga ne će da čine, premda su u tom pogledu otvorene jasne. Te nepodesštine čine uporadično kod pošte Pula 1, jer kako tek moraju postupati oni inpiegati i inpiegatice kod prezrenika sa našim mučkim narodom, kojeg mrze, da na hrvatske adrese ne ćine dati primku i s hrvatskim tekstom, kad tako često to nama čine, za koje znaju, da ćemo im takve primke baciti u nos, što drugo i ne zaslužuju.

Sve to dogadja se pak zato, što ravnatelj pošte nije nikada poduzeo ozbiljne i tako stroge korake, kojima bi jednom za uvjek podučio te bezočnike na točno vršenje propisa.

Mi doduše nemamo ni sile ni moći, da suzbijemo te uvriede pošt. namještenika, pak im slobodno rugati i smijati nam se, ali mi ne ćemo prestati da od sada napried ne iznesemo javno svaki i najmanji slučaj bezobraznosti pošt. namještenika, što nanesu našem jeziku i našem narodu. Zato molimo sve naše, da nam i najmanji takav slučaj dojave.

Zahvala. Podpisano predsjedničtvo u ime naše siročadi najljepše zahvaljuje gospodjama Mariji Mardešićevoj, Sofiji Gjurinovoj, gdjicama Stani, Marici i Jelki Laginjevoj, Julki i Danici Lahovoj, Katici i Antici Orlicevoj, Milici Zoričevoj, Ljudmili Tomašićevoj, Karmeli Krmpotićevoj, Mariji Grbčevoj i Ljubici Grakalićevoj, koje su se i ove godine trudile u sakupljanju milodara za Božicicu siromašnoj djeci naših škola u Puli. Najljepša plaća za požrtvovnost njihovu neka im bude sviest da su ovim pripomogle ojačanju ljubavi za majčicu Družbu u mladim srcima a time i ojačanju puljskog hrvatstva u njegovu podmladku.

Osobita hvala gdjicam Stani, Marici i Jelki Laginja, koje su i ove godine najviše sabrale. Njihova lista iznazuje oko 600 kruna. — Predsjedničtvo Družbine podružnice.

Imenovanje. Upravitelj c. k. kot. suda u Puli g. Špiro Perućić dobio je značaj i naslov savjetnika zemaljskog suda te će i nadalje upravljati s ovim sudom. — Čestitamo!

Posujilnica u Pomeru. U nedjelju dne 17. o. mj. obdržavala se u Pomeru mnogobrojno posjećena skupština za ustanovljenje društva za štednju i zajmove. Nakon što su pročitana i raztumačena pravila, prešlo se na izbor upravnog odbora, koji je izabran ovako: predsjednik pop Hinko Kukuljica, zamjenik Ante Mihovilović p. Jura, odbornici: Luka Bulić p. Vida, Cukon Josip p. Mije i Rakić A. od Stipana; nadzorni odbor: Cukon M. od Luke, Josip Cukon od Anta i Ivan Mihovilović p. Tome.

Umro istarski zastupnik. U nedelju po podne umro je ordje Karlo Frank, podnačelnik grada Pule i talijanski zastupnik istarskom saboru. Pokojnik bio je veliki protivnik našega naroda i kao predstojnik poštanskog ureda u Puli i kao zastupnik na istar. saboru, premda je bio rodom iz Korčule u Dalmaciji. Pokopan je u utorak na trošak občine puljske uz veliko spremstvo službenog občinskog i c. k. aparata, samo je još falio lošinjski delegat Blaž Garbin kog nismo opazili na sprovodu. Bilo mu je 68 godina.

Lošinjski kotar:

Mali Lošinj. (*Gospodin školski nadzornik*) Već sedam godina povjeren je nadzor nad talijanskim pučkim školama u ovom kotaru bivšem upravitelju ovdjašnje pučke škole Leopoldo Piperata. Ovo nadnjih godina on je de facto bio nadzornikom i za hrvatske škole, barem u onolu, jer tako drže učitelji, a kako on vali hrvatske škole u ovim stranama, suvišno je, da o tom trošimo rieči, ta on je nikel iz Dalmacije sa preparti razglasenog Bajamontina. Mi svi ovamo znamo, da on nije postao nadzornikom radi svojih posebnih sposobnosti ili zasluga za školstvo i pučku prosvjetu, nego su ga izmislili na povrhnje druge mučene zasluge vrstne javnih činbenika u našim stranama

Leopoldo Piperata, učitelj i upravitelj škole, ostao je Leopoldo Piperata i kao nadzornik. On nije mnogo mario za školu prije, pa ne mari ni kao nadzornik.

Učitelji i talijanski i hrvatski pripovijedaju, kako on temeljito i savjesno vrši svoju nadzorničku službu — barem se kao dokonica pripovijeda ona: „signora maestra l'ispettore 'dorme", što je u djetinjoj naivnosti izbjeglo jednoj djevojčici, kada je nekom prigodom pregledavao jednu školu. Ni brige nas za to; to je njegovo i onih koji ga tamo postaviše!

Dne 3. o. mj. bio je u kazalištu Bonetti priređen pučki ples u korist gradske glazbe. Dobrliše po običaju sve sartorelle i druga mladjarija, pa što mislite, tko se je istakao kao prvi plesač? Kažu: Leopoldo Piperata, koji je onim djevojkama do jučer bio nadzornikom! Vidi se, da taj čovo znade biti i dobar kavalir!

Bio sam na Nikoljin dan u veče čestitati prijatelju imendan. Tu se je našlo par drugih osoba i jedna djevojčica, koja je živahno pripovijedala, kako je onog dana bio kod njih u školi „l'ispettore", te kako su se smijale. Smijali i čudili smo se i mi. Mala je kazivala, da je on došao u njihovu školu, redom ih prozivao i činio da dodju pred njega. Najprije je pozvao Ballarinu, kojoj da je rekao: a ti ti ze ballarina; jednu drugu pak činio je oko sebe hodati, a nekoj da je rekao: „vien fora che vedo tuo musetto" — i tako redom dalje. „Mamma mia, tutte ridevimo come matte e la signora maestra ne faceva tutto con ditto che tasemo!" — Na upit je li ih što ispitivao, odgovorila je djevojčica „la signora maestra un poco di conti, te nastavivši svoje pripoviedanje, konačno je zaključila, e poi quando el se andà via, ga basado la man a quella, che ghe ga aperto la porta." Što smo rekli! I opet fini kavalir!

Znatiželja nas je silila, da se propitamo da li je djevojčica istinu kazivala, te smo doznali još i više. Nadzornik je doista inspicirao, ali bi bolje bio učinio, da je ostao kod svojih „villa", jer tada učitelji ne bi imali razloga, da ga prozovu . . . ., osobito iza kako se na jednoga od njih odmah pri svojem dolasku u zgradu obratio s pitanjem „olà, se li qualche maestra ballarina?" — O tom svem, nadamo se, izvieslit će nas doskora u „Il Piccolo" vrli učitelj Martinolich štićenik Piperatin. Jest, ovo se sve čini nevjerojatnim, ali je to ipak sama istina, a čujte i razglasite svijetom i ovu nevjerojatnost. Nerezinski, tajnik bio je od c. k. okružnog suda u Rovinju radi iredentističnih izgreda odsudjen na novčanu globu. „Šior šekretario" zadovoljio se osudom, ali državni odvjetnik prizvao se radi blage osude prvog suda. Viša je instanca osudu poostrila i gospodin sada promišlja svoje povike u ovdješnim uzama. Medjutim što se je dogodilo.

C. k. poštanska oblast na temelju valjda povoljnih informacija c. k. političke oblasti s tim istim gospodinom tajnikom i družinom sklapa ugovor za prenašanje pošte pred očima c. k. torpiljarske postaje i c. i k. posade u tvrdjavi. Prosit Austria!

Hamlet je negdje rekao: „U državi je Danskoj nešto trulo", a mi bi morali reći, da je u nas ne samo nešto trulo, već da je u ovom kotaru odavna sve zasmrdjelo od glave do repa, pa ne znamo, komu bogu da se obratimo, ako ne našima preko mora, da učine i ovdje malo reda. Svakako bi ovuda ekspedicija išla kud i kamo gladje nego li u Tripolisu. Promišljat ćemo svakako malo, pa ćemo se odlučiti.

Za podpunu ilustraciju naših prilika imali bismo još da posvetimo nekoliko riječi junacima iz epizode s ugrabljenom liburnijskom Prozerpinom, ali jer su to noćne stvari, valja da čekamo, dok se razdani.

Sjetite se prigodom božićnih blagdana i nove god. DRUŽBE SV. ĆIRILA I METODA ZA ISTRU.

Voloski kotar:

Izborički sastanak u Voloskom. U srijedu, dne 13. o. mj. vršio se u „Narodnom Domu" u Voloskom javni sastanak izbornika iz Voloskog-Opatije i okolice. Na tom sastanku, kojega sazvaše šestorica ovdješnjih rodoljuba, bijaše se sakupilo oko 100 prisutnika iz Voloskog-Opatije, Kastavštine i Veprinaštine. Dnevni red toga sastanka bijaše: Nehaj hrv. i slov. zastupnika iz Istre glede prenosa učiteljišta iz Kastva. Ali nije se samo temeljito i svestrano raspravljalo o tom pitanju već su mnogi govornici većinom kritizirali ponašanje naših zastupnika u obće. Općenito se je prigovaralo zastupnicima, da premalo obće sa svojim izbornicima. Na sastanku bijahu prisutni također narodni zastupnici Dr. Poščić i Rajčić, dočim od ostalih, premda pozvatih, nijedan, čemu se također prigovaralo.

Na koncu bijaše prihvaćena resolucija u kojoj se najprije konstatira, da zastupnici premalo obće sa svojim izbornicima, zatim da je njihovo djelovanje u pogledu premještenja hrv. učiteljišta iz Kastva ne dostatno bilo a napokon se zahtjeva od njih da bezodvlačno ishode te se ovo pitanje principijelno barem do Uskrsa 1912. riješi. Razpoloženje sastanka bijaše veoma burno i uzrujano, a čini se, da ćemo još ovakvih sastanka ovdje imati.

„Tri pučke knjižnice" u Liburniji. Nekoji pametniji ljudi u onom djelu preko Učke, koji je sve to više izložen tudjinstvu, opazili su dobro, da treba u takovim mjestima dizati dobre, moderne tvrdjave proti tudjinstvu. Takove su moderne tvrdjave medju ostalim „Pučke knjižnice". Zato su osnovali najprije, g. 1909., u Voloskom jednu takovu knjižnicu. „Pučka knjižnica u Voloskom smještena je u prostorijama „Bratimsta" („Narodni Dom" I. kat.) Imade sada oko 500 knjiga, koje se vrlo marljivo čitaju ponajviše od mladjeg naraštaja bilo muškog bilo ženskog spola. Tako je n. pr. u mjesecu novembru pročitalo 42 čitaoca 112 knji·a.

Ova je knjižnica otvorena svake nedjelje od 9 i pol do 11 sati prije podne, a vodi ju g. prof. Ivančić.

Druga ovakova knjižnica jest „Pučka knjižnica" u Opatiji. I ova je bila osnovana negdje g. 1909. Nalazi se u prostorijama „Zore" a otvorera je svake nedjelje od 9 do 11 i pol sati. Sada imade oko 400 knjiga. I ove se knjige dobro čitaju većinom od mladića i djevojaka tako je u mjesecu novembru pročitalo 27 čitatelja 80 knjiga. U zadnje vrijeme preuzeo je ovu knjižnicu mladenački klub „Domovina" pa ju i vodi njezin član g. Rudolf Radić.

Treća tvrdjava protiv tudjinstva jest „Pučka knjižnica" u Mošćeničkoj Dragi. Nalazi se u prostorijam mladog pučkog društva „Sloge", a vodi ju tamošnji vrlo agilni učitelj Nikola Zec. Osnovana je ove godine, najviše nastojanjem prof. Ivančića. Imade sada oko 500 knjiga. Ova pučka knjižnica imala bi uz ostalo pridignuti narodnu svijest u ovom našem kraju, a koliko se čini lijepo vrši svoju zadaću i okuplja mladež te ju zabavlja lijepom i korisnom knjigom. U mjesecu novembru bilo je 15 čitaća, sve mladići i djevojke, koji su pročitali 54 knjige.

Eto tako smo u kratko prikazali ove naše kulturne institucije u onim stranama, da budu poticalom i ostalim krajevima naše Istre.

Premještenje ureda. Narodna radnička organizacija za volosko-opatijski kotar prenijela je svoj ured i čitaonu iz kuće g. I. Frankovića u Škrbićima u prizemlje kuće gg. Stanger-Letiš u Volosko. Uredovat će se danomice od 1—3 sata poslie popne i od 6—7 sati na večer, dok će čitaona biti kroz čitave dane otvorena. Toliko na znanje i ravnanje članovima „N. R. O." daje — Odbor.

Mjesto liečnika kod kotarske bolničke blagajne za Volosko.Opatiju imade se popuniti.

Koparski kotar:

Slovenski jezik kod c. k. kot. suda u Kopru. Neprodje skoro dan a da nečitamo u jednom ili drugom od naših listova opravdane pritužbe radi neznanja 'slovenskoga jezika ili radi zapostavljanja istoga od strane sudbenog osoblja. Te pritužbe glase sada proti sudcima, sada proti pisarničkom osoblju, sada proti tiskovinam oglasima itd. itd.

Za pokojnoga sudca-savjetnika bilo je pritužaba proti nižem osoblju, koje na onom sudu samovoljno postupa i koje on dobričina nije znao ukrotiti. Sada imade kako rekosmo i drugih pritužaba i proti drugim osobam.

Mi se nadamo, da će se do mala tomu neredu dotično samovolji niže osoblja na sudu u Kopru do mala odpomoći i to dolazkom novog sudca upravitelja, odnosno sudca-savjetnika.

Ako smo dobro obaviešteni imenovana je za to mjesto osoba posve vieština u govoru i pismu našemu jeziku, osoba stroga al pravedna, koja si ne će dati od nikoga oko nosa brundati: Nju valja da pričekamo na djelu; nesmijemo ju prije suditi i odsuditi; kasnije, bude li trebalo — nadamo se, da neće trebati — bez obzira sve eventualne mane ili pomanjkanja u javnost donieti.

Razne primorske viesti.

Dr. Josip Frank. U ponedeljak poslije podne umro je u Zagrebu odličan hrvatski patriota i veliki političar, bivši predsjednik čiste stranke prava i dugogodišnji zastupnik na hrvatskom saboru u Zagrebu Dr. Josip Frank. Čovjek velikog uma i obsežnog znanja bio je pokojnik od uvjek u oporbi proti tlačiteljima hrvatskog naroda i hrvatskih pravica. Dugi niz godina kao zastupnik izvan stranaka, prešao je g. 1890 u redove stranke prava pod vodstvom neumrlog Ante Starčevića. Neumoran radnik a velikih sposobnosti dotjerao je stranku prava u devedesetim godinama do velike moći, da je skoro sav hrvatski narod stajao tada u njezinim redovima. Kao veliki političar istakao se je osobito u financijalnim pitanjima, te je svojim umnim spisima prvi prikazao financijalno stanje Hrvatske i dokazao jasnim brojkama kako Magjari užasno varaju i izrabljuju financijalno Hrvatsku. Kao takav imao je pokojnik velikih protivnika i neprijatelja i izložen bio svakovrstnim napadajima sa strane njihove.

Zadnjih par godina je uviek pobolievao te se nije mogao toliko baviti politikom, a baš sada kod netom minulih izbora nije htio radi svoje bolesti više kandidirati u kritkom kotaru, kog je zastupao neprekidno 28 godina, te je pred smrt preporučio svojim izbornicima da biraju njegovog mladjeg sina Dra. Iva, koga su i izabrali. Umro je u 67. godini, ni malo imućan jer je sav svoj dohodak žrtvovao u korist hrvatske politike i svoje stranke.

Tielo pokojnika preneseno je u Starčevićev Dom i tuj izloženo na odar, odakle je bio pokop u sriedu 20 o. mj. na Mirogoj.

Slava Dru. Josipu Franku!

Pitanje škole za pomorske strojovodje. Primamo iz pomorskih krugova te rado uvršćujemo: U našim se novinama neprestano naglasuje da je istočna obala jadranskog mora hrvatska; naši zastupnici u Beču, osobito da Imatinski, hoće da dokažu njemačkim šovinistima, da bez Hrvata austrijska zastava ne bi plovila diljem svijeta, ali nameće nam se pitanje da li hrvatski zastupnici u Beču nastoje pak da se primorska naša mladež očuva svojem narodu, da hrvatski mornar ostane Hrvat i na brodu? Odgovor prepuštam našoj javnosti. Dosta mi je da spomenem, da nautičke škole u Dubrovniku i Kotoru još danas nijesu pohvaćene, jer se na istim podučavaju najvažniji predmeti talijanski; da dalmatinska vlada nije se pobrinula da u pol vijeka što su na upravi zemlje Hrvati izdade bilo jednu nautičnu knjigu u hrvatskom jeziku. U Istri imademo jedino talijansku nautičnu školu u M. Lošinju a u Trstu nautičku akademiju, obje tvornice talijanskog irendentizma prvog reda, dok je rodoljubna bašćanska občina osnovala lanjske godine jednogodišnji tečaj za kapetane obalne plovidbe sa hrvatskim nastavnim jezikom.

Danas, kada su parobrodi preuzeli monopol na moru, mornarsko osoblje ne sastoji se više od samih kapetana i mornara već i od potrebitih strojovodja (mašinista) kojih imade na pojedinom parobrodu dvostruko od broja častnika-kapetana. Hoćemo li dakle da narod hrvatski, koji obitava na istočnim obalama Jadranskog mora bude doista pomarac to moramo nastojati da si odgojimo ne samo svoje kapetane već i svoje strojovodje. Do danas mi na žalost nemamo nikakve strukovne škole za pomorske strojovodje sa hrvatskim nastavnim jezikom. Želi li se koj naš mladić posvetiti ovoj struci, tada mora doći u Trst da polazi tamošnju obrtnu školu i posebne tečaje; naravno sve u talijanskom jeziku. Ovdje se naš mladić posvema narodno izgubi! Bez upute i vodstva dodje u čisto talijanski ambijenat, u talijansko društvo, u talijansku školu, kojoj je po teoriji tršćanskih talijana zadaća da asimilira slavene koji su došli u Trst u Talijane. Kakvo dakle čudo ako naš mladić zaboravi na svoju materinsku riječ, odreče svoje narodnosti i postane s početka nacijonalno indiferentan a domala Talijan. Činjenica je da mi nemamo skoro mašinista Hrvata, i da je ta grana pomorstva većim dijelom ostavljena tršćanima i ostalim primorskim Talijanima. Njihova strukovna zadruga broji preko 700 članova izuzevši Lloydove mašiniste. Potreba mašinista godimice raste i to usljed razvitka naše trgovačke mornarice, po prilici 30 mašinista svake godine.

Talijani u Trstu, njihova općina i pomorski krugovi živo se zauzimaju već godine i godine da od vlade dobiju strukovnu školu za pomorske mašiniste sa talijanskim nastavnim jezikom. Njihov rad nije ostao bez uspjeha, jer je bečka vlada pristala na njihove zahtjeve, te će se početkom dojduće školske godine otvoriti u Trstu posebna strukovna škola za pomorske mašiniste. Poduka biti će razdieljena u teoretičnu i praktičnu, trajati će 4 godine a apsolventi dobili će također pravo da služe u ratnoj mornarici kao jednogodišnji dobrovoljci. Da će škola biti čisto talijanska, o tome netreba ni govoriti. A sada pitajmo mi naše primorske zastupnike u Beču, trgovačke komore u Dalmaciji, *narodna* parobrodarska društva „Dalmatiu", „Dubrovačku plovidbu" i ostale naše armature jesu li oni ikada posvetili ovom pitanju kakvu pozornost? Jesu li se naši zastupnici u Beču potrudili, da se i za Hrvate nešto učini na ovom polju? koji su zahtjev postavili kao junctim bečkoj vladi za ovu novu jabuku, koju daruje primorskim Talijanima? Bit će jedino naša krivnja ako se na toj novoj školi ne bude čulo ni riječi hrvatski, ako nam se budu tamo radjali novi janjičari.

Kamo sreće da bi se nekoje naše občine u Dalmaciji ugledale u tršćanski magistrat, u ovog čuvara i štitnika talijanstva na Jadranu, vriednog nasljednika krilatog lava sv. Marka.

Baviti se ovim i sličnim pitanjima toli važnim osobito za naše pomorstvo u obće i za naš narodni napredak i obstanak bilo

bi puno koristnije nego li se pravdati, tko li je veći Hrvat dali: nagodbenjak naprednjak ili klerikalac! — Pomorac.

Izbori u Hrvatskoj. Dne 15., 16. i 18. t. mj. obavili su se u Hrvatskoj izbori za hrvatski sabor. Magjaronski sistem upotrebio je za te izbore sav svoj službeni aparat, da protura svoje mameluke, magjerončine, ali je i ovog puta naišao na tvrdi odpor hrvatske sviesti, te nije izabrana ni četvrtina magjarona. U ovim izborima pokazao je hrvatski narod osobito svoju sviest za slobodu i ujedinjenje Hrvatske poslavši u sabor 27 zastupnika stranke prava, koja jedina hoće da hrvatski narod oslobodi iz magjarskog jarma.

Konačni uspjeh izbora je ovaj: 27 od stranke prava, 24 od hrvatsko-srpske koalicije, 8 od seljačke stranke, 1 Hrvat nezavisnog kluba, 3 srpske radikalne stranke, 21 magjarona, ukupno 84, u 3 kotara obustavljen nasilno izbor u 1 kotaru bira se 28. t. mj. Magjaroni, najviše ako dobiju još jedan kotar dok će u 3 kotara biti izabrani od koalicije.

Talijansko turski rat. Donašati redovito viesti o ovom ratu prava je neprilika: čovjek bi rado nešto saznati, a kad tamo nema se što da javlja, jer Talijani stoje uviek na istom mjestu.

Tako i ovih posliednjih petnaest dana nije se ništa važna dogodilo ili da bi Talijani što napredovali. Troše silni novac, ali ni za pedalj dalje, te je pravo jedan proračunao, da ako budu Talijani toliko napredovali u Tripolisu koliko do sada, da neće Tripolisa zauzeti ni u pedeset godina.

Nepozvani odvjetnici. Medju hrvatskim zastupnicima iz Dalmacije na carevinskom vieću imade i takovih, koji bi Talijanima Primorja sutra — ako hoćete — podielili nesamo pravnu fakultetu, nego čitavo sveučilište, ne možda u Beču, Gracu, Pragu il u južnom Tirolu, nego baš usried gospodskog Trsta. Njima nesmeta nimalo pogibelj, koja bi odatle nastala po Slovence i Hrvate Trsta i u obće Primorja, oni nemare za prosvjede i prigovore Slovenaca i Hrvata — složnih — iz Trsta, Istre i Goričke proti ustrojenju talijanske visoke škole u Trstu. I baš zato ih neboli glava za obstanak i napredak Slavena Primorja hoće do budu velikodušni na njihov račun s Talijanima Primorja, proti kojima se moraju Hrvati i Slovenci boriti — tako rekuć na noževe — za goli svoj obstanak.

Tim dalmatinskim veledušnicima pridružio se nejko i u „Riečkom N. Listu", koji se osvrće na posliednji govor zast. D.ra M. Laginje glede talijanske fakultete.

Mi nemožemo — dakako — zabraniti ni gospodi iz Dalmacije ni onim iz Rieke da govore i pišu što i kako ih je volja, ali bi istu ipak zamolili, da nas ostave na miru i da nam ne otežavaju položaja, ako nam pomoći inače nemogu il ne će. Oni neka se pogadjaju s Talijanima u svojoj kući a mi ćemo se oglédati s njima u našem domu.

Izbor načelnika u Ljubljani. U ponedjeljak se konstituiralo gradsko zastupstvo u Ljubljani, te je izabran načelnikom odvjetnik Dr. Ivan Tavčar od napredne stranke sa 23 glasa, dok je kandidat slovenske pučke stranke dobio 12, a niemac 7 glasova. Izbor načelnika mora potvrditi još car.

Promicateljni odbor istarskih obć. činovnika i namještenika sazivlje ovime za 6. siečnja 1912. u 10 s. pr. podne, u Sv. Petar na Krasu I. glavnu (osnovateljnu) skupštinu sa sliedećim dnevnim redom 1. Pozdrav privremenog predsjednika. 2. Izvještaj promicateljnog odbora o dosadanjem radu. 3. Odobrenje pravila. 4. Izbor upravnog odbora. 5. Slučajnosti.

Na znanje pravnicima i bogoslovima. Izašao je podpun ekscerpt *Kanonskoga prava* sa najnovijim odredbama pape Pia X. (ženidbeni dekret „Ne Temere", kongregacije i ost.) prema predavanjima sveuč. prof. velečč. g. Dra. E. Lovrića. Cijena je K 14·—. Ko pošalje novac unapried, ima djelo franko od poštarine, ili pouzećem. Adresa: Gjuro Stipetz, cand. iur, Dubrovnik.

Interpelacija zastupnika Mandića i drugova. U sjednici car. vieća od 19. o. mj. stavili su zastupnici Mandić i Spinčić sa drugovima upit na ministra željeznica zbog zuluma što ga tjeraju na željezničkoj postaji Matulje Opatija, tamošnji činovnici — tudjinci.

Naši prilozi. Današnjem broju priložena je okružnica o knjizi „Zbirka zakona potrebitih u javnom životu u Istri i drugudje", prva knjiga, preveo i priredio Dr. Ivan Zuccon, koju svakomu toplo preporučamo; drugi prilog je knjižica ljekarne „k Sv. Ćirilu i Metodu" u Pazinu o nekim domaćim ljekovima.

Loze navrnute Istarske i druge dobite uz jeftinu cijenu kod

Forčić i drug

TRTNICA-LOZAR

KOMEN (Primorsko).

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sa tavljen je od samih svježih sokova, bilja, korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, razoiih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakom u proti slabog probavi, mučnini, kreničnom kataru želudca i crijevima i umruje živce i okrepljuje cieli organizam.

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica

Jeftino česko perje za postelje.

1 kilo sivo čihano K 2, bolje K 2·40, polubielo K 3·60, prima pahuljice K 6, najfinije K 7·20, najbolja vrst K 8·40. Pahuljice sive K 6, biele K 12, najfinije prane pahuljice K 14·40. Gotove postelje iz gustog crvenog Juleta, 1 tušan 150×116 cm po K 10, 12, 15, 18, 21; 200×140 cm po K 13, 15, 18, 21; 1 vanjkuš 80×58 cm po K 3, 3·50, 4; 90×70 cm po K 4·50, 5·50, 6; trokomadni štramci iz strune za 1 postelj po K 27, bolji K 33. — Razašilje franko pouzećem od K 10 naprieđ. Dozvoljena promjena: ako se nesvida, vraća se novac. Uzorci i cienici badava.

Artur Wollner, Lobes, 259

kod Plznja (Češka).

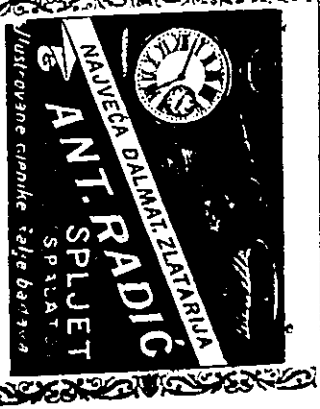

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Konfekcije

za gospodu, gospodje i djecu

Ignazio Steiner

GORICA **PULA** TRST

PIAZZA FORO

Prigodna rasprodaja za Božić

u svim razdjelima

uz vrlo jeftine ciene.

Seljački posjed u obćini Lovran, srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Posčića u Voloskom.

Uložne knjižice za „PČELICU" mogu se dobiti u tiskari Lagunja i dr., Pula.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA

:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U PAZINU U KNJIŽARI IVANA NOVAKA.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*), parob.: **Laura . . . 31. decembra** Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

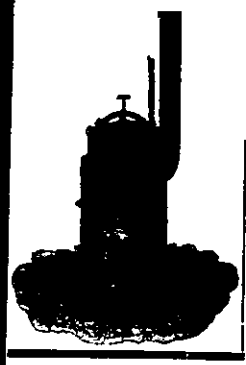

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike! **Dopisuje se slovenski i hrvatski!**

Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII/3.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućtva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme rasprodati svu zalihu pokućtva, prenesli smo naše skladište pokućtva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljajuć to vrlo pošt. občinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosadanjoj susretljivosti obečavajuć poslužiti pošt. občinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cienama.

TVRDKA **L. STEFFANUTTI.**

Najbolji češki izvor!

S. Benisch

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvietlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, pahuljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćeno 6·40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prane pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **i pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih **balzama** sa zavaravajućom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izhacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želudca, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sigurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otekline, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretne operacije, koa su za bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rane 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Angelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

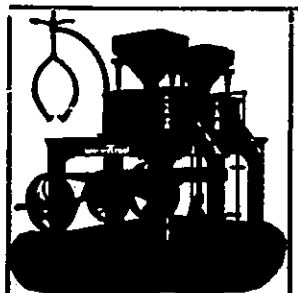

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najfinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od tehničke poslovnice

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.
Vlastito odpravništvo na Bleci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1911. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama** i **Torkolama**.

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i Rab

Svaki Nedjelju	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki Nedjelja
prije podne				po podne
7.20	odl.	RIEKA	dol.	8.35
7.55	dol.	Opatija	odl.	8.—
8.05	odl.	„	dol.	7.50
8.20	dol.	Lovran	odl.	7.35
8.30	odl.	„	dol.	7.25
1.—	dol.	LOŠINJVELI	odl.	—
1.30	odl.	„	dol.	—
3.15	dol.	Rab	odl.	3.45

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.10
5.40	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški**.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Petak Utorak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prije podne				po podne
6.35	odl.	RIJEKA	dol.	5.—
7.10	dol.	Opatija	odl.	4.25
7.20	odl.	„	dol.	4.15
8.40	dol.	Bali	odl.	2.55
8.50	odl.	„	dol.	2.45
9.40	dol.	Mrag	odl.	1.55
9.50	odl.	„	dol.	1.45
10.20	dol.	Krk	odl.	1.05
10.30	odl.	„	dol.	12.55
po podne				prije podne
12.—	dol.	Baškanova	odl.	11.35
12.20	odl.	„	dol.	11.15
2.20	dol.	Rab	odl.	9.25
2.40	odl.	„	dol.	9.15
3.05	dol.	Lun	odl.	8.50
3.10	odl.	„	dol.	8.40
4.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15
4.30	odl.	„	dol.	7.05
4.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55
4.50	odl.	„	dol.	6.45
5.40	dol.	NEREZINE	odl.	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Punta** i **Lopara**.

Broj 52. **Pula, u četvrtak dne 28. decembra 1911.** **God. XLIII.**

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Novce .. predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 10 K u obće, 5 K za seljake } na godinu ili K 5·—, odnosno K 2·50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli toli izvan iste.

Uredničtvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. **U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1.** **Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.**

Poziv na predplatu.

Eto smo već pri koncu godine, a mnogi naši pošt. predplatnici nisu podmirili još predplate za tekuću godinu, te ih ovime uljudno umoljavamo, da podmire predplatu prije konca godine, jer ćemo inače svakomu, koji to ne učini, početkom buduće godine obustaviti šiljanje lista.

Imade pak još mnogo onih, koji uza sve opomene ne će da podmire svog duga za prošle godine. Kad takovima učinimo troškove, neka tad krive sami sebe.

Upozorujemo pak i ovom prilikom nove predplatnike, da uviek unapried pošalju predplatu, jer bez toga u buduće nećemo šiljati nikomu lista, pošto su do sada mnogi i mnogi naručili list, onda nakon više vremena list odbili, a da nikada ne platiše predplatu.

Pula, dne 20 decembra 1911.

Uredničtvo i uprava „Naše Sloge".

Velika skupština za hrvatske škole.

Svaka napredna i civilizovana država u Evropi brižno nastoji oko toga, da podigne svoje podanike na viši kulturni stepen, bez kojega nema napredka ni materijalnog blagostanja. Osobito takve države nastoje da dadu svojim podanicima početne škole u svakom i najzabitnijem selu, svakomu u svojem materinjem jeziku.

Austrijska država rek bi da u tome čini iznimku, osobito s nama Slavenima sploh a posebice s nama Hrvatima i Slovencima u Istri. Mi ovdje u Istri ne samo što smo u školskom pogledu zanemareni u svakom pogledu nego smo još u otvaranju škola spriečavani od zemaljskih i državnih oblasti, onih oblasti, koje su, kako gore istaknusmo, po svojoj svetoj dužnosti i po zakonima potvrdjenim od Nj. Veličanstva cara i kralja, obvezani dati svim narodima potrebite škole to više, što svi narodi jednako doprinašaju za škole. Dakle i naš hrvatski i slovenski narod u Istri.

Nu usprkos toga nama oblasti ne daju škola, a za svaku od onih malo što imamo, morali smo se sa oblastima boriti zubima i noktima. Kad su naši vidjeniji ljudi u Istri uvidili kako teškom mukom i trudom postizavamo pojedine škole, sakupili se i složili družtvo „Družbu Sv. Cirila i Metoda", koje će sakupljati novac i podizati škole i onda uzdržavati iste sakupljenim novcem. Tako je naša „Družba" osnovala po svoj Istri škola u našem domaćem jeziku. Ali i to osnivanje hrvatskih škola sa našim novcem postalo je zazorno i vladi i Talijanima, pak stadoše u posliednje vrieme stavljati Družbi svakojake zaprieke, a evo nama u Puli, u pomanjkanju opravdanog i zakonitog razloga, kao božićnicu za Božić i jabuku za novu godinu, zabraniše svojom moći i silom otvorenje dviju hrvatskih škola u gradu Puli. Taj zulum, ta nečovječnost nadilazi svaki najdivlji narod!

Ta silovita i barbarska zabrana ogorčila je do skrajnosti sav naš narod po Istri a osobito u Puli bez razlike stališa i zvanja. Toj svojoj opravdanoj ogorčenosti dao je sav naš narod oduška na Stjepanje prošlog utorka na velikoj skupštini u Narodnom Domu, a bio bi to još bolje pokazao iza skupštine na ulici, da nije u tome bio spriečen od oružane sile.

Nas tješi nadom u bolju budućnost, o kojoj smo više nego osvjedočeni, onaj veliki broj našeg naroda, mladog i starog, koji se na toj protestnoj skupštini od preko 1500 sakupio u Narodnom Domu. Tu je imao osvjedočiti se vladin izaslanik i po istini izvjestiti svoje poglavare, kako 1500 ogorčenih otaca djece vapije dršćuć sa stisnutim šakama za školom, uz jednodušni vapaj i zdvojnim poklikom: škola nam dajte!

Skupštinu otvorio je g. Stihović, koga je skupština izabrala i predsjednikom a tajnikom g. Maričića. Nakon što je predsjednik rastumačio svrhu današnje skupštine i istaknuo intrige naših narodnih neprijatelja a osobito vjerolomstvo i cinički postupak puljskog načelnika Dra. Vareto na, podielio je rieč glavnom govorniku Dru. Pederinu. U svom krasnom govoru Dr. Pederin je obširno prikazao našu žilavu borbu za postignuće koje hrvatske škole i jezične pravice, što nam uporno krate naši stoljetni dušmani Talijani a koje još u tomu pomaže c. k. vlada.

Istaknuv našu brojnu većinu u Istri i Dalmaciji pokazao je na pravo, koje naš narod i naš jezik mora imati u upravi zemlje. Oborio se opravdano na najnoviju naredbu vlade, kojom nam je zabranila otvoriti dvie hrvatske škole u Puli, koje smo imali uzdržavati sa našim vlastitim novcem. U pogledu tog nepravednog postupka predložio je na koncu resoluciju, koju kao odjek te skupštine imadu posebni izaslanici predati osobno c. kr. kotarskom poglavaru u Puli. Resolucija glasi: „Hrvati i ostali Slaveni grada Pule ogorčeni prosvjeduju nad bezprimjernim i nepravednim postupkom prema hrvatskim školama sa strane talijanske kamore i vlade, te izjavljuju ovim, da neće mirovati, dok se njihovim opravdanim školskim zahtjevima ne udovolji."

Skupština je jednoglasno i velikim oduševljenjem prihvatila tu resoluciju, kao što je burno i gromorno odobravala g. Dr. Pederinu na krasnom govoru.

Iza toga progovorio je još g. Ivan Žic preporučiv narodu, da šilje svoju djecu samo u hrvatske škole, i g. Magašić, koji je predočio narodu, kako Talijani na sve načine nastoje da nas odnarode, pak preporučio narodu, da svagdje u kući i na ulici govori samo svojim materinskim jezikom, čime će se najbolje obraniti od potalijančevanja.

Predsjednik je na to zahvalio narodu na mnogobrojnom odzivu i zaključio skupštinu.

Iza skupštine stao je narod zahtjevati, da idu svi u povorci pred občinu i kapetanat protestirati proti nasilnoj i protuzakonitoj zabrani, te je tako velika povorka od preko 1200 ljudi pošla kroz ulicu Kandler do mjestnog trga pred gradsku viećnicu. Nu došavši povorka uz poklike: „dolje načelnik izdajica, dolje kamorra, škola nam dajte", pred mjestni trg, dočekala je istu mnogobrojna policija i stala golim sabljama rastjerivati narod, te se imade zahvaliti umirivanju Dra. Laginje i drugih prvaka da nije došlo do gustoga. Narod je pod poštuh svojih prvaka kako se sakupio tako mirno i razišao. Nasilni postupak policije ne ćemo ovdje kritizirati, uh bit će o tome govora na drugom boljem mjestu. Svakako g. savjetnik Osti imao je pokazati malo više takta, jer naš narod nije išao razbijati, nego zahtjevati svoje oteto i silom spriečeno pravo.

U ostalom ovo je samo početak; naš narod nije ovdje, da ne smije hodati po svojem tlu kao i Talijan i Niemac; i njemu pripada Pula koliko i drugima, pak će to i silom pokazati ako mu ne bude dopušteno milom. Za volju par talijanskih mladića provokatera i razbijača naš narod neće prignuti šiju, da ga sa svih strana mlate. Ako je šefu policije u Puli ravnalom mjestni list kamore, koji živi od laži i huška talijansku masu, tad ćemo mi znati dolično odgovoriti i u buduće vladati se.

Našem narodu pak poručujemo, da i iz te skupštine nauči, gdje mu je neprijatelj: prijatelj jedini nam je u našoj svjesti i slogi a po tome i jakosti!

Iz carevinskog vieća.

U Beču dne 20. decembra 1911.

Posliednja dva dana razpravljano je u carevinskom vieću više predloga i osnova nego li je to inače slučaj za 15—20 dana. Vlada il njezine stranke puštaju često navlas nekoje škakljive stvari pred sami zaključak carevinskoga vieća jer poznaju ljudske slaboće, da naime svatko kući želi i da negleda nitko na lako kano obično. Tako biva kad i za božićne, uskrsne blagdane te prije velikih ljetnih praznika.

Dne 19. svršila je zastupnička kuća za najvećeg nemara prvo čitanje poreznih predloga. Te je odlučno pobijao češki radikalac zast. Kalina, ističuć kako se ti predlozi protive zemaljskoj autonomiji.

Niemac Funk odsudio je postojeći porezni sustav, koji traži žrtve i od onoga, koji je do grla zadužen.

Češki radikal zastupnik Fresl govori proti povišenju poreza na pivo i rakiju, jer bi to palo na pleća siromašnim slojevima pučanstva.

Zast. Lössl reče, da je i on proti novim porezima, ali tada moramo i vladu pustiti na miru sa raznim zahtjevima, koje nam nemože izpuniti bez novih poreza.

U raspravi uzeše još rieč nekoji zastupnici za il proti, te pošto su govorili glavni govornici Hudec i Rosner upućena je osnova financijalnomu odboru.

Iza toga prihvaćene su na brzu ruku razna izvješća i predlozi raznih odbora kao: odbora proti skupoći, naime: izvješće o povećanju gospodarske produkcije, po kojem bi vlada imala bolje poduprieti poljodjelstvo, a osobito stočarstvo; izvješće o pribavi stanova, po kojemu bi vlada morala doprinieti još dva milijuna kruna zakladi za pribavu stanova i (zakonska osnova) oprostiti od pristojbina i poreza koristna gradjevna družtva; izvješće o oskudičnim kućama za željezničke radnike, po kojemu bi vlada imala još ove zime početi graditi te kuće, kao što i nove potrebite vlakove, neka se radnici pomognu, itd. Zakonska osnova o oprostu pristojbina i poreza koristnih gradjevnih družtava primljena je i u trećem čitanju.

Za uredjenje rieka na sjeveru države.

Pri koncu sjednice vlada je prikazala zakonsku osnovu, kojom se popunjuje zakon 1. lipnja 1911. o uredjenju sjevernih rieka. Po ovoj zakonskoj osnovi država će kroz nekoliko godina potrošiti za uredjenje rieka i brodivih konala: u Českoj 155 miljuna kruna, u Moravskoj 76. u Dolnjoj Austriji 66, u Šlezkoj 15, u Galiciji 125.

Zadnja sjednica (20. 12)

U današnjoj sjednici radilo se je takodjer na paru. Poslie neznatne razprave primljeno je najprije izvješće odborovo o poboljšanju stanja državnih radnika i namještenika državnih na pogodbu, izim onih koji su namješteni kod pošte i telefona. Referent Stumpf kaže, da je vlada za sve ove opredielila dva miljuna i pô kruna, ali da je to malo, te se nada većoj svoti po izvješću odbora za namještenike. — Izvješće je primljeno mal ne jednoglasno.

Nadalje primljena su, neka s neznatnom, a neka bez razprave: a) izvješće socialnopolitičkoga odbora o promjeni zakona 21. lipnja 1884. glede zaposlenja djece i žena u rudnicima; b) izvješća pravničkog odbora; c) o produženju zakona 30. kolovoza 1891. glede konsularne sudbenosti; d) o konsularnom ugovoru sa Srbijom i Bugarskom; e) o uporabi pretičaka sirotinjskih zajedničkih blagajna; f) izvješće željezničkog odbora o obračunu nekih lokalnih željeznica.

Predlozi za ublaženje biede.

Predsjednik odbora zast. Soukup je za tim predložio, da se prešnim putem povede razprava prešnih predloga o oskudici. Izvjestitelj Fissthaler preporučio je vladi da sve predloge — ima ih 208 — uvaži i dodje u pomoć stradajućem pučanstvu. Pošto su sasvim na kratko govorili Bradač i Roškar razprava je zatvorena. Svi su predlozi primljeni kao što i resolucija Bradačeva, da vlada dodje u pomoć sa 12 milijuna zakladi za oskudicu. Izmedju primljenih predloga nalazi se sedam prešnih predloga zast. Mandića te više predloga zast. Spinčića i Laginje za ublaženje biede u Istri.

Predsjednik Sylvester naviestio je konac plodnog zasjedanja, pohvalio je radišnost zastupnika i nazvao im je sretne blagdane. (Živo odobravanje.)

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Silvestrova večer. U nedjelju na zadnji dan godine, priređuje naš Sokol običajnu „Silvestrovu večer“ uz vrlo birani program. Te zabavne „Silvestrove večeri“ poznate su našem cienj. občinstvu iz prošlih godina, gdje smo znali uz neprisiljeno veselje složno i bratski dočekati novu godinu i osviću iste o pô noći stiskati si bratske desnice sa vrućim i iskrenim željama k novoj godini. Tako ćemo se i ove godine sakupiti te večeri u Narodnom Domu, da pozdravimo nastajnu novu godinu 1912. sa najboljim željama i zavjetom, da ćemo još žilavije nastaviti u budućoj godini borbu za naša sveta narodna prava, osobito baš sada, nakon ljute Božićnice i uvriedljivog nasrtaja na naš narodni obstanak sa strane talijanske kamorre i austrijske cesarsko kraljevske vlade počinjene time, što nas jedni i drugi složno prieče u našem kulturnom razvitku krateć za naš vlastiti novac škole u našem jeziku.

Tu borbu pak ćemo provadjati najljepše, kad se budemo što češće sakupljali i rieču i djelom zacieljivali ljute rane, što nam ih zadavaju neprijatelji.

Božićnica hrvatskih škola u Puli. Dne 20. o. mj. obdržavala je učeća mladež hrvatskih pučkih škola u Puli Božićnicu. Cieli obsežni program bio je izveden preko svakog očekivanja, što služi na čast svem učiteljskom osoblju a ujedno zadovoljština na trudu i maru što ga ulažu oko uzgoja naše mladeži na svakom polju.

Ove godine s pohvalom ističemo, da je bilo dječici za Božićnicu podieljeno obilno darova u vriednosti od preko 1200 kruna, što su je sabrale naše požrtvovne gospodje i gospodjice, kojima dostojno stoji uz bok naš vriedni i čestiti rodoljub g. Niko vitez Mardešić, predsjednik ovdješnje podružnice Družbe. On je, a da nezna ljevica što je učinila desnica, i ove godine otro mnogu suzu našoj sirotinji. Bog poživi sve na uhar našeg pomladka!

Kamora i u sakristiji. Prije nekoliko dana imala se je u Puli obdržati skupština svećenika puljskog dekanata, redovita desetgodišnja korona. Dekan Gut nije radi bolesti mogao predsjedati skupštini pa je svojim zamjenikom imenovao župnika Pavana. Ovaj je iz obzira prama starijemu htio da ustupi predsjedništvo kanoniku Saveriu. Prisutni svećenici Hrvati nisu bili sporazumni da skupštini predsjeda kan. Saveri, jer da on, ne poznavajući hrvatskog jezika, ne će biti u stanju da razumije svećenike, koji budu govorili hrvatskim jezikom. Na ovu posve razumnu, naravnu i pravednu primjetbu, uzvrpoljiše se popovi talijani te na kraju konca izdjoše iz dvorane i otidoše.

Postupak tih latinskih popova, koji su od Grgura ninskog uvijek jednaki i koji, mjesto da slijedeći nauk Kristov daju primjer ljubavi, snošljivosti i jednakosti, postupaju prama našem narodu na vlas jednako kao što postupaju njihova braća framasonske dlake (Bennati, Bartoli i družina), — nepravedan je, nekršćanski je, izazovan je i štetan vjeri.

Po propisima kanonskim jezik razpravljanja na dekanatskim skupštinama imao bi biti latinski. Ako već gospoda vole, jer im je lakše, govoriti živim jezicima, zašto taj jezik ima biti samo talijanski, kad je ovaj dekanat sastavljen u velikoj većini od hrvatskog pučanstva? Za što ne smjje hrvatski svećenik svojim jezikom govoriti kad ta ista gospoda propovjedaju, da svi jezici hvale Gospodina? Ako se neki od njih izgovaraju, da ne poznaju našeg jezika, to ih taj dokaz njihova neznanja ne može nikako ovlastiti, da se prkosno i izazovno ponesu prama jeziku većine zemlje, nego ih može samo potaknuti, da zamole svoje drugove Hrvate, da se, iz kolegijalne susretljivosti posluže latinskim ili talijanskim jezikom ako ga poznavaju.

Na ovim stvarnim razlozima mogao bi i ostati, da nije po srijedi nešto, što dokazuje, da su ti latinski popovi žučljivi i strastveni neprijatelji našeg jezika i naroda. Dogadjaj, koji smo priopćili, zbio se je medju svećenicima te je samo njima bio poznat. Nije prošao ni dan kad ti o cijeloj stvari izišlo komentirano, onako po njihovu komentirano izvješće u glasilu puljske kamore, u listiću, što je plaćen da brani lupeštine svojih gospodara. Taj listić, koji svaki dan intelektualno zagluplјuje a moralno truje ovdješnje niže gradjanstvo, koji grdi i vjeru i svećenstvo, taj listić je eto postao fonograf nekih kristovih svećenika puljskog kaptola. Bene et aedificanter!

Glasilo uglavljenih lupeža i falsifikatora te krvopija narodnih izrabljuje ovu zgodu da se po običaju obori na popa Janka, svećenika uzornog života, koji je kriv, što je živ, što je hrvatski sin i što je kao takav htio da na skupštini govori svojim jezikom, i što u opće njegovo službovanje u Puli omogućuje onim 15 tisuća puljskih Hrvata da čuju službu božju u svom jeziku. Za to glasilo framasona pozivlje u pomoć biskupa Flappa, da svećenika Janka iz ove župe ukloni.

Polako, prljavi lacmane. Danas ti poručujemo samo, da će prije iz Pule otići sva tvoja nečista svojta i vas tvoj lupeški rod nego li će pop Janko. To možeš javiti i tvojim prijateljima u kaptolu pa, ako hoćeš i biskupu Flappu.

Liferantima mlijeka za Pulu. Primamo iz grada: Iz Roča, Rodika i okolnih krajeva mnogo naših ljudi malih posjednika šalje danomice znatne količine mlijeka u Pulu preprodavačima, koji grad obskrbljivaju. Preprodavači su obično kojekakovi špekulanti.

Mislim, da nema liferanta, koji nije bio oštećen i koji nije bio prisiljen sudbeno se naganjati sa preprodavačima. Pošto ovi plaćaju posticipatno, odbijaju po miloj volji od cijene veliki dio, kadkad čak polovicu iznosa za mlijeko, koje im je tobože pokvareno stiglo. Osobito se rado hvataju tvrdnje, da je njihova klientela našla mlijeko pokvareno te im ga onda nije htjela platiti.

Hajde ti zovi cijelu tu klientelu kao svjedoke i daj mi ti te domaćice, koje će poslije toliko mjeseci potvrditi ili zanijekati da im je baš toga i toga dana mlieko bilo pokvareno. Iz ovog se već vidi, koliko to donosi zanoveti, dangube i troška i ne govoreć o tom, da će one stanovite domaćice već radi svog interesa lakše potvrditi što veli preprodavač nego li liferant i bez obzira na pitanje je li preprodavaoc bio kriv pokvarenju mlieka.

Do takvih zapletenih i dugotrajnih pravda dolazi, jer iti liferanti ne imadu nikakve pogodbe ili se jednostavno obvežu da će primat natrag mlijeko ili odbijat vriednost mlieku što bude pokvareno.

Za to savjetujemo sve liferante mlijeka iz nutarnje Istre neka najbolje pismeno (listom od kojeg neka zadrže prepis) ustanove uvjete pogodbe. Ti bi uvjeti, koji bi se onda utvrdili kao stalni običaj, imali biti ovi:

Liferant se obvezuje primiti nazad i odbiti vriednost od mlika što stigne pokvareno na stanciju u Pulu, ako i u koliko mu to mlieko bude odmah povraćeno. Na staciji bude mlieko uviek pregledano od ženih komesaru. Ako je preprodavač pridignuo mlijeko od stacije, liferant ne odgovara više za nj.

Liferanti neka ne ugovore konvencijonalne kazne, jer obično je preprodavač bez imanja pa će se teško naplatiti, ako ne obdrži pogodbu, dočim je preprodavač za njih siguran.

U pogodbi neka je klauzula da je liferant vlastan obustaviti šiljanje mlijeka, ako mu ne bude podmirena cijena do osmog dana slijedećeg mjeseca. Inače se dogodi, da preprodavač ne plaća a liferant je ipak dužan slat mu mlieko kroz cijelo vrieme pogodbe. — Čovjek od zakona.

Radi božićnih blagdana, sbog kojih su slagari u tiskari počeli raditi tek jučer, izdali smo današnji broj u ograničenom formatu, radi čega je moralo izostati za ovaj broj i više dopisa, što neka naši vrlo cienjeni dopisnici i predplatnici blagohotno uvaže. Nadoknadit ćemo i jedno i drugo u nastajnim brojevima.

Sjetite se prigodom nove god. DRUŽBE SV. ĆIRILA I METODA ZA ISTRU.

Krčki kotar:

Skupština Austro-Hrvatskog parobrodarskog društva. Dne 18. o. mj. obdržavala se je u Omišlju izvanredna glavna skupština dioničara Austro-hrvatskoga parobrodarskog društva na dionice u Puntu, te je na istoj zaključeno jednoglasno, da se imade preuzeti parobrod „Dinko Vitezić“ od Krčkog parobrodarskog društva, i sklopiti sa Vladom ugovor za podržavanje redovite pruge izmedju Vrbnika-Sv. Marka Šila i Crikvenice. Za tu prugu imade se nabaviti jednu prikladnu ladju na motor, a pruga biti će dnevna, a osim toga svakog tjedna biti će ta pruga produljena do Rijeke, da tako mogu otočani imati direktnu svezu izmedju Vrbnika-Sv. Marka, Šila sa Rijekom.

Ujedno je zaključeno, da buduć Vlada želi, da se od dobitka godine 1910 dodijeli iznos od K 15.613·23 posebnom fondu za osjeguranje parobroda, s toga da se isplati kao dividenda za godinu 1909 samo 1½, a za godinu 1910 2½ posto, a ne kako je to bilo zaključeno na zadnjoj skupštini. Stoga počam od 1. siečnja 1912. jesu plativi kuponi dionica Austro-Hrvatskog društva i to kupon br. 1 sa K —·75 a kupon br. 2 sa K 1.25.

Glavnoj skupštini prisustvovao je sa strane pomorske vlade g. Luxardo c. k. lučki podkapetan iz Malog Lošinja.

Voloski kotar:

Božićnica u Lovranu Dne 21. o. mj. djeca hrv. pučke škole i djeca zabavišta u Lovranu priredili su Božićno drvce, sa pjevanjem deklamacijama i predstavom. To je bilo tako liepo i krasno da se ne mogu naći rieči za to pohvaliti, kako je sve uspjelo najljepše.

Za to se najljepše zahvaljujemo veleč. g. župniku na liepom govoru, gdjici Ivki pl. Sajević, učiteljici zabavišta, g. ravnatelju pučke škole g. Zecu i učitelju Matu Jelenčiću, za trud što su se potrudili da nauče djecu pjevati, deklamirati i predstavljati. Liepa hvala plemenitim gospodjama i gospodjicama, koje su po kiši i ružnom vremenu išle od kuće do kuće sabirati novčić na novčić da što ljepše i bogatije urede Božićno drvce sa darovima našoj hrvatskoj djeci, kao takodjer liepa hvala svima, koji su budi što darovali za Božićno drvo.

Treba još te posebice pohvaliti svu djecu, koja su pjevala, deklamirala i predstavljala, jer je svaki svoju ulogu izvrsio na obće zadovoljstvo.

Iz Voloskoga nam pišu: Kad su dana 18. o. mj. poslije podne nosile mljekarice iz Kastavštine mlijeko na Volosko i u Opatiju opazile su, da se nedaleko od općinskog „Lazareta“ ponad nove jubilarne ceste nalazi jedan gospodin sa gospodjom odnosno gdje gospodja sjedi gospodinu na koljenima. Pošto je mlijekaricama izgledalo sumnjivo, što ta gospoda traže na onome golemom kamenu i zabitnom kraju, podjoše bliže, da ih promotre. No kad im se približiše, opaziše, da su obojica mrtvi: ona je bila prosvrdlana kuglom iz samokresa u slijepočicu, a on u nebo. Mlijekarice su zatim odmah obavijestile o tome redarstvo, koje se s mjesta podalo na lice mjesta. Došla je zatim i komisija, te se ustanovilo, da su nesretnici mrtvi već 7 dana. Svaki je od nesretnika imao oko 24 godine. Po papirima, koje se našlo u njih, dalo se zaključiti, da se on zove Kaiser Ljudevit, rodom iz Beča, a ona Martha Liepe, iz Berlina. Pisma ne pustiše nikakova, osim da žele biti u istome grobu zakopani, u slučaju da ih se nadje. Za uzrok samoubojstva se ne zna. Obojica su zakopani na voloskom grobilju dne 19. prosinca o. g.

Koparski kotar:

Iz Draguća. *Majstori u masanju tabli.* Gdje drugdje su ti majstori nego u Draguću? Koliko je puta već pisala „N. Sloga“ o njihovim noćnim djelima, a oni još neće da se opamete! Pred kratko vrijeme došao nalog od c. kr. financijalnog nadzorništva iz Kopra, da se moraju izvjesiti na trafikama dvojezične table (prije su bile samo talijanski natpisi). Vlasnici prodaja duhana, da udovolje nalogu, postaviše dvojezične table, jedan dapače i s njemačkim napisom (za koga u Draguću, ne znamo!). Na čitaonici bila je takodjer hrvatska tabla. Ti hrvatski napisi boli su u oči ovdješnje odpadnike! Bojali se da bi s tolikim hrvatskim napisima Draguć izgubio svoj talijanski značaj, a pokazao se previše hrvatskim. I oni zamazaše table s hrvatskim napisom, osim one c. kr. oružničke postaje. A znate što ti lopovi govore? — Da to učiniše sami Hrvati. Pitamo ih, tko je blatio i mazao kuće prije, dok se nisu nekoji p. čeli priznavati Hrvatima. Jadnici! Pamet, pamet u glavu! Ali dà, tada ne bi bili više talijani pred vanjskim svijetom (a mi ih i onako poznajemo što su).

Na Martinju u Draguću na predlog g. Ivana Defara, vrlog rodoljuba iz Tinjana, sabralo se za „Narodnu čitaonicu“ u Draguću 9 K 60 h., g. Ivan Ančić trgovac iz Pazina, darovao 2 K za „Družbu sv. Cirila i Metoda.“ Živio predlagatelj, živili darovatelji, osobito g. Tonković upr. župe iz Račica, koji se najviše iskazao.

Iz Buzeta. Nu napokon je c. kr. financa uhvatila krčmara Jakoba Počekaj s velikim kontrabantom vina; žalibog je kasno, jer je bila oštećena država, pokrajina, ceste i općina, od koga je samo Jakob punio svoj džep.

Kako neki kažu, da nije platio Jakob do sada dacija niti jednu trećinu prama krčmaru susedu, a vina je više neg pet puta toliko potrošio, jer onamo je refugium kojekakvih pogibeljnih stvorova.

Nije hotio primiti pred nekoliko godina krašku ženu iz Dana niti u kuću, koja je porodila na cesti, nit neće da primi u svoju štalu nikojega konja izuzam poštarske, a znate zašto, jer je u štali imao kontraband.

Jakob — reci mu da ti ne reče — uvjek je huckao financu, da drugi pošteni ljudi prave kontraband, pripravljao je jamu htijući druge nedužne ljude baciti je u nju sam pao!

Jeli će mu se što dogoditi? ništa, jer je renegat svoga roda, a takove zakriti će svi, bilo to jur na štetu državi, provinciji i općini itd. Da bi vlada bila kakova bi morala bit na korist države i samih ljudi, morala bi mu koncesiju oduzeti, jer koliko je on do sada oštetio državu i provinciju i t. d. a koliki zapiju sve što zaslužc u njegovoj krčmi, koja se tako rekuć nikad ne zatvara.

Da bi bili pametni naši ljudi, nebi imali niti stupiti u kuću, kad bi znali računat da Jakob pripomaže sa njemu sličnimi

njegovom djecom, koju šalje u talijansku školu, jednu štetu općini preko 1500 kruna, jer da nisu njegova i nekojih podobnih mu rinegata djeca, nebi talijani u Buzetu imali djece niti za jednu učiteljsku silu, tako pomoću i njegove djece, mora općina plaćati više jednu učiteljsku silu i stanarinu istoj, što stoji na teret općine preko 1500 kruna na godinu. Za to im daju talijani u Buzetu pijat potepljene mineštre kano gladuhoma, koju plaćamo slano svi radi takovih rinegata svoga roda; sram ih bilo!

Jeli će c. kr. financijalne oblasti pustiti, da i na dalje vozi poštu Matijo poštin, koji je kako kažu pomagao činiti kontraband Jakobu Počekaj? Sigurno će, jer je i on Pazinčan Krbavac rinegat svoga roda, kako je bosanska rieč „sto puta gori poturica od turčina".

Nu ako budemo vidili, da ovo ništa ne koristi, i da drže oblasti u c. kr. službi i nadalje ljude, koji čine samo škodu državi i drugim, drugamo ćemo se pritužit proti Jakobovi oštariji i proti pomagačem kontrabanda.

Razne primorske viesti.

K novoj godini. Svim našim vrlo cienjenim predplatnicima i dopisnicima želimo sretnu novu godinu!

Dogovori radi saziva istarskog sabora. U petak sastali su se kod namjestničtva u Trstu odaslanici hrvatsko-slovenskog kluba te oni talijanskog kluba na istarskom saboru — radi dogovora u pitanju saziva istarskog sabora. Sastanku predsjedao je sam namjestnik. Dogovori su prekinuti te će se nastaviti dne 30. o. mj. Nedodje li do sporazumljenja neće biti sazvan istarski sabor početkom godine.

Hrvatsko družtvo Strossmayer u Trstu obdržavati će konstituirajuću glavnu skupštinu u subotu dne 30. o mj. u 8 i pol sati na večer u prostorijama tršćanskog Sokola u Narodnom Domu na koju se svi dosad prijavljeni članovi kao i Hrvati i drugi slaveni koji kane k istomu družtvu pristupiti najuljudnije pozivlju.

Dnevni red: 1. Pozdrav privremenog predsjednika. 2. Izvješće promicateljnog odbora o dosadanjem radu. 3. Izbor predsjednika te ostalih članova odbora. 4. Eventualija.

Odkup od čestitanja. G. M. Mandić zastupnik u Trstu odkupio se je od čestitanja za božićne blagdane i povodom promjene godine time, što je predao „Družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru" (podružnica Trst) K 5 „Djačkom podpornom Družtvu u Pazinu" K 5 i „Bratovštini hrvatskih ljudi u Istri" sa sjedištem u Kastvu 5 K.

„**Državno uzor-gospodarstvo** u Pazinu prima se 15. siečnja 1912 osam radničkih učenika u dobi od 16—30 godina, i to za vrijeme od 11 mjeseci. Tko želi biti primljen, neka uloži nebiljegovanu molbenicu na upraviteljstvo tog gospodarstva najkasnije do 5 siečnja 1912."

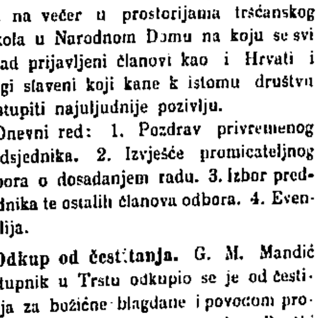

Svim našim velecienjenim mušterijama

želi

Sretnu novu godinu

Tiskara, knjigoveznica i papirnica

Laginja i drug

Pula, ulica Giulia I.

E 263/11

5

Dražbeni izrok.

Biće dne 29./I. 1912. u 11 sati prije podne kod dolje naznačenoga suda u sobi br. 7 dražba: č. sgr. 155·1 kuća č. 157·1 dvorište č. 2838·2 pašnjak č. 2841·2 vrt ulike č. 2741·5 orać t. 6- č. 2835·2 orače t. 11. Ul. 242 Poljica s priborom što sastoji od jedne štale sagradjene na č. 2841·5.

Nekretnine, što se stavljaju na dražbu procjenjene su na K 206·15 s priborom Majmanja ponuda iznosi K 2250·—

Ispod ovog iznosa ne prodaje se.

Dražbeni uvjeti s tim odobreni i isprave što se odnose na nekretnine (izvadak zemljišnika, hipoteká, izvadak katastra, zapisnici o procjeni i t. d.) mogu se razgledati kod dolje naznačenoga suda za uredovnih sati u sobi br. 6.

Prava, što bi dražbu učinila nedopuštenom, imaju se prijaviti sudu najkasnije na dražbenom ročištu, prije nego li započne dražba, jer inače ta prava neće se više moći isticati u pogledu iste nekretnine.

Lica za koja su sada osnovana ili će se tekom dražbenog postupka osnovati prava ili tereti na nekretninama, a koja ne stanuju u području dolje naznačenog suda ili nijesu naznačila kakva punomoć nikanastanjenog u mjestu suda, obznaniće se o daljim zgodama dražbenog postupka samo oglasom, što će se na sudu pribiti.

Utanačenje dražbenog ročišta ima se zabilježiti u teretovnici uložka za nekretnine što se stavljaju na dražbu.

C. kr. kot. sud odio II.

Krk, dne 9 decembra 1911.

Petrove kapljice.

Dozvolom vis. kr. zem. vlade stavljam u promet lijek najnoviji i po liječničkim stručnjacima ∴ **prokušan proti svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.** ∴ ∴ ∴ ∴ Sastavljen je od samih svježih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže svakomu proti slaboj probavi, mučnini, kroničnom kataru želudca i crijevima. Umiruje živce i okrepljuje cijeli **organizam.** ∴ ∴

Cijena 1 bočici 50 filira, 12 bočica stoji 5 kruna, 24 bočice stoje 10 K franko pošta. ∴

Dobivaju se samo u ljekarni :: F. st. Feba ::

FR. ŠULLER-A

ZAGREB, Vlaška ulica ∴

Jeftino češko perje za postelje.

1 kilo sivo čihano K 2, bolje K 2·40, polubielo K 3·60, prima pahuljice K 6, najfinije K 7·20, najbolja vrst K 8·40. Pahuljice sive K 6, biele K 12, najfinije prane pahuljice K 14·40. Gotove postelje iz gustog crvenog Juleta, 1 tušan 180×116 cm po K 10, 12, 15, 18, 21; 200×140 cm po K 13, 15, 18, 21; 1 vanjkuš 80×58 cm po K 3, 3·50, 4; 90×70 cm po K 4·50, 5·50, 6; trokomadni štramci iz strune za 1 postelj po K 27, bolji K 33. — Razašilje franko poured̄em od K 10 napried. Dozvoljena premjena, ako se nesvidja, vraća se novac. Uzorci i cienici badava.

Artur Wollner, Lobes, 259

kod Plznja (Česka).

Br. 1102.

Raspis jeftimbe.

Za izgradnju nove školske zgrade u STAROJ BAŠKI raspisuje se ovime javna jeftimba, koja će se držati u občinskom uredu u Baški, dne 4. siečnja 1912. od 10 sati pred podne do podne

Proračunana cijena iznaša 14.000 K.— Jamčevina iznaša 10% od proračunane cijene.

Pismene ponude, po propisu biljegovane i popraćene jamčevinom 10% od proračunane cijene te posve dobro zapečaćene, primati će podpisano najkasnije do podne gore navedenog dana.

Dražba ako bude ponuditelja moći će se produljiti do ½ sata poslije podne.

Pismene će se ponude otvoriti tek na svršetku dražbe.

Općinski si odbor pridržaje pravo, da primi kao poduzetnika onoga, čiju ponudu bude smatrao najpovoljnijom.

Nacrti, trebovnik i drugi uvjeti poduzeća stoje svakome na slobodan uvid u občinskom uredu u Baški za uredovnih sati.

Općinsko poglavarstvo

BAŠKA, dne 11. prosinca 1911.

Načelnik: B. Kaftanić v. r.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 — Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna posluzba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Posluzba brza i točna.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda

dobivaju se u

tiskari Laginja i drug. u Puli

ulica Giulia 1.

uz cienu od 2 do 10 para.

Konfekcije

za gospodu, gospodje i djecu

Ignazio Steiner

GORICA **PULA** TRST

PIAZZA FORO

Prigodna rasprodaja za Božić

u svim razdjelima

uz vrlo jeftine ciene.

Seljački posjed u občini Lovran, srednje veličine sa kućom, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cienu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Pošćića u Voloskom.

Uložne knjižice za „PUELICU" mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTJEVAJTE POSVUDA

:: NAŠE IGRAĆE KARTE ::

„PRIMORKA"

PRODAJU SE U PAZINU U KNJIŽARI IVANA NOVAKA.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu izmedju Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst—Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*), parob.: **Laura . . . 31. decembra** Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svieta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za sredoju Istru **I. Novak** u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzojavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

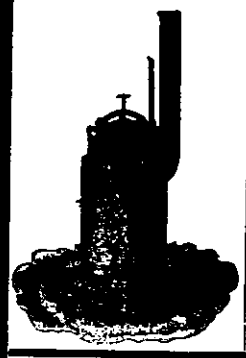

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih patvorina iz lievanog željeza!

Zahtievajte cienike! **Dopisuje se slovenski i hrvatski!**

Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII/3.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućtva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme rasprodati svu zalihu pokućtva, prenesli smo naše skladište pokućtva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljajuć to vrlo pošt. občinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosadanjoj susretljivosti obećavajuć poslužiti pošt. občinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cienama.

TVRDKA **L. STEFFANUTTI.**

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 2 K; bolje 2·40 K; **prva vrst** polusvjetlo 2·80 K; bielo 4 K; bielo, puhljasto 5·10 K; 1 kg **najfinije**, kao snieg bielo, očišćeno 6·40 K, 8 K; 1 kg puhljica, sivo 6 K, 7 K; biele fine 10 K; **najfinije prsne puhuljice** 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bielog ili žutog nankinga, **1 pokrivač**, 180 cm dug, 116 cm širok, sa **2 jastuka**, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s novim, sivim, vrlo trajnim puhuljastim perjem 16 K; polu puhuljice 20 K, puhuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3·50 i 4 K. — Razašilje se pouzećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cienici badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Ljekarnika **A. THIERRY-a balsam**

Jedino pravi sa zelenom duvnom kno zaštitna marka.

Zakonom zaštićen.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznено po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, katara grla, prsobolje, bolesti plućа, specijalno kod influence, bolesti želudca, upala jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i ustnih bolesti, trganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 5·60

Thierry-eva centifolijska mast

sjegurna i stalna ljekovitog djelovanja kod rana, otaklina, ozleda, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, koja su došla u tijelo pa često predusretno operacije, koje su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana. 2 posude stoje K 3·60.

Izvor: Ljekarna „K Anđelu čuvaru" A. THIERRY-a u PREGRADI, **Hrvatska.** — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

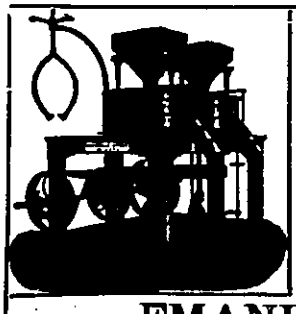

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarine od

tehničke poslovnice

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2|b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1911. do opoziva.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	PUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.	„	dol.	4.25
7.—	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.	„	dol.	3.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	3.05
7.45	odl.	„	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.	„	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Njivicama i Torkolama.**

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Četvrt. Nedjelja	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svak Poned. Srijedu Subotu
prije podne				po podne
4.30	odl.	Baška	dol.	6.10
5.40	dol.	Punat	odl.	5.—
5.45	odl.	„	dol.	4.50
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u **Staroj Baški.**

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Lošinjveli i Rab

Svaki Nedjelju	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki Nedjelju
prije podne				po podne
7.20	odl.	RIEKA	dol.	8.35
7.55	dol.	Opatija	odl.	8.—
8.05	odl.	„	dol.	7.50
8.20	dol.	Lovran	odl.	7.35
8.30	odl.	„	dol.	7.25
1.—	dol.	LOŠINJVELI	odl.	—
1.30	odl.	„	dol.	—
3.15	dol.	Rab	odl.	3.45

Uvjetno pristajanje u Malomlošinju luka sv. Martin.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt.
prije podne				po podne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	„	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	„	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Petak Utorak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
rije podne				po podne
6.35	odl.	RIJEKA	dol.	5.—
7.10	dol.	Opatija	odl.	4.25
7.20	odl.	„	dol.	4.15
8.40	dol.	Bell	odl.	2.55
8.50	odl.	„	dol.	2.45
9.40	dol.	Merag	odl.	1.55
9.50	odl.	„	dol.	1.45
10.20	dol.	Krk	odl.	1.05
10.30	odl.	„	dol.	12.55
po podne				prije podne
12.—	dol.	Baškanova	odl.	11.25
12.20	odl.	„	dol.	11.15
2.20	dol.	Rab	odl.	9.25
2.40	odl.	„	dol.	9.15
3.05	dol.	Lun	odl.	8.50
3.10	odl.	„	dol.	8.40
4.20	dol.	Veli Lošinj	odl.	7.15
4.30	odl.	„	dol.	7.05
4.40	dol.	Mali Lošinj*)	odl.	6.55
4.50	odl.	„	dol.	6.45
5.40	dol.	NEREŽINE	odl.	6.—

*) Luka Sv. Martin.

Uvjetno pristajanje u **Puntu i Luparu.**